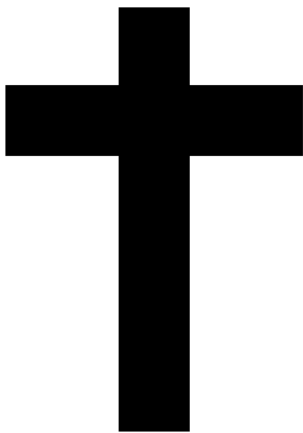

Ngú bà toko nambeè
mì Mbírì ta ndâ 'duù

dogo: Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù New Testamei

**Ngú bà toko nambeè mì Mbirì ta ndâ 'duù
Ndogo: Ngú bà toko nambeè mì Mbirì ta ndâ 'duù New
Testament**

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ndogo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
14424ae9-b5af-591e-814e-49316d8d74aa

Contents

Màtéyò	1
Márikò	64
Lùkà	102
Jòvànì	168
Ndà Nèté	229
Rómà	296
1 Kòrìndì	322
2 Kòrìndì	346
Galàtì	362
Éfàsù	372
Filípì	381
Kòlòsiyà	388
1 Tèsàlónikà	394
2 Tèsàlónikà	400
1 Timátéyò	404
2 Timátéyò	412
Tító	417
Fílímònì	421
Ibiráyò	423
Jákòmò	443
1 Piyétòrò	450
2 Piyétòrò	457
1 Jòvànì	461
2 Jòvànì	467
3 Jòvànì	468
Júdà	469
Có Kóó	471

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri go có mì Màtéyò

Tà-ká-tà gítí rẹngbó Jézù

¹ Nìno a tà-ká-tà gítí rẹngbó bà jò Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí 'vii mì Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìziriyéli, tí 'vii mì Àbìráámò tí mbe jò ña ndá Ìziriyéli 'daá gí.

² Nìno a rẹ ndá ká gù Jézù mbe 'bità 'do tí Àbìráámò yee tí Dàvidè: Àbìráámò ká jò Ìzákò,

Ìzákò gii jò Jákóbè,

Jákóbè gii jò ndá Júdaà ta ndá ná'vìndí wó.

³ Júdaà gii jò ndá Pèrézi ta Zèrà mítí Tàmàrà,

Pèrézi gii jò Èziróni,

Èziróni gii jò Rámù,

⁴ Rámù gii jò Àminádábì,

Àminádábì gii jò Nàsóni,

Nàsóni gii jò Sàlimóni,

⁵ Sàlimóni gii jò Bòwázi mítí Rà'ábù,

Bòwázi gii jò Òbèdì mítí Rútà,

Òbèdì gii jò Jèsi,

⁶ bìndi Jèsi gii jò Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìziriyéli.

Nìno a rẹ ndá gù Jézù mbe 'bità 'do tí Dàvidè yee tí o bà kaa ndá Ìziriyéli tí ndá zà-za gó 'do 'bá mì ndú ya tí gí Bàbìlóniyà:

Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìziriyéli gii jò Sólómòni mítí nawù wó Úràyà,

⁷ Sólómòni gii jò Rẹyòbòwámù,

Rẹyòbòwámù gii jò Àbíjà,

Àbíjà gii jò Àsà,

⁸ Àsà gii jò Yòsàfàti,

Yòsàfàti gii jò Yòrámù,

Yòrámù gii jò Ùzáyà,

⁹ Ùzáyà gii jò Yòtámù,

Yòtámù gii jò Àázi,

Àázi gii jò Èzikíyà,

¹⁰ Èzikíyà gii jò Mánásè,

Mánásè gii jò Àmóni,

Àmóni gii jò Yòsíyà,

¹¹ Yòsíyà gii jò ndá Jèkòníyà ta ndá ná'vìndí wó. 'Do bà-i-nò à gii kaa ndá Ìziriyéli tí ndá zà-za gó ya tí gí Bàbìlóniyà.

¹² Nìno a rẹ ndá gù Jézù mbe 'bità 'do tí o bà kaa ndá Ìziriyéli tí ndá zà-za gó 'do 'bá mì ndú ya tí gí Bàbìlóniyà yee tí o bà jò Jézù:

Jèkòníyà gii jò Sèlitíyèlì si ndú Bàbìlóniyà,

bìndi Sèlitíyèlì gii jò Zèrùbàbèlè,

13 Zèrùbàbélè gii jò Àbìyúdí,

Àbìyúdí gii jò Èlìyàkímì,

Èlìyàkímì gii jò Àzòrì,

14 Àzòrì gii jò Zàdóki,

Zàdóki gii jò Àkímì,

Àkímì gii jò Èlìyúdí,

15 Èlìyúdí gii jò Èlìyázàrà,

Èlìyázàrà gii jò Mátàní,

Mátàní gii jò Jàkóbè,

16 bindi Jàkóbè gii jò Jùzépè nó mbe kò Màrìyà tí nawu Jézù nó tí Bìndi-Mbírì nó.

17 Muu ndá gù Jézù mbe 'bità 'do tí Àbìráámò tí bu ndá Ìzìrìyéli 'dáá gí, yee tí Dàvídè tí gbolò gba mì ndá Ìzìrìyéli a bà 'dòkò bà jò tí tabà muu 'bì-nje nà'ò. 'Do tí Dàvídè yee tí o bà kaa ndá Ìzìrìyéli tí ndá zà-za gó ya tí gí Bàbìlóniyà 'dáá gí a bà 'dòkò bà jò tí tabà muu 'bì-nje nà'ò. 'Do tí o bà kaa ndá Ìzìrìyéli tí ndá zà-za gó ya tí gí Bàbìlóniyà yee tí o bà jò Jézù 'dáá gí a ndá 'dakò muu 'bì-nje nà'ò.

Bà jò Jézù tí Bìndi-Mbírì

18 Rẹngbó bà jò Jézù tí Bìndi-Mbírì éno. Ta o tí nò Jùzépè 'vee káa có tí Màrìyà tí nawu Jézù tí Bìndi-Mbírì jée gí, káa ndú toko bà sili ta yí lá. Káa kùro bà ko yí gí 'bá, Màrìyà gii tè nakáyì ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì gí. 19 Jùzépè má gii nò éno, yí gii bàkà có bà dele ndi ndá i mì wó 'do tàkò Màrìyà gbí 'dè có á tàbèngii, tacó yí a tó 'dakò, káa go bà te nò á ro Màrìyà mí kùro ndá 'duu tí wó wálá. 20 Káa si yí kù kojo ña có tí nò, basili mì Mbírì gii gí gí muu wó gbí rii, bindi yí gii 'dè có ji yí máa, «Jùzépè, 'vii mì Dàvídè, cì gúku tí bà kò Màrìyà tí nawu lo lá. Tacó 'vii tí nò gbí yí wó nò a 'vii mì Bèrì-mì-Mbírì. 21 Yí bà jò a 'vii-'dakò, bindi wò bà gbì rẹ wó tí Jézù, tacó yí bà 'vala ndá 'duu mì yo 'do gbí ndá vò i mì ndú.»

22 I tí nò bàkà tí 'dáá ká tacó wàa có tí nó náa Mbírì táánò tuu ta 'bí mbe 'dòkò có mì wó máa,

23 «'Bí ngbutu 'vinî bà gii tè nakáyì,

yí bà jò 'vii tí nò tí 'vii-'dakò,

náa áá bà gbì rẹ wó tí Èmànùwélé (gbí máa: Mbírì ta ndoo) nó» 'ví dù tí tí yúco.

24 Jùzépè má gii ziya 'do tí rì, yí gii ko Màrìyà gí 'bá go có tí nó náa basili mì Mbírì 'dè ji yí gbí rii nó. 25 Káa ndú toko bà sili ta yí lá. Bìndi Màrìyà gii jò 'vii mì wó, tí 'vii-'dakò, bindi Jùzépè gii gbì rẹ wó tí Jézù.

2

À jò Jézù mí gbí gbatà Bètèlèmè á gbí to Jùdéyà

1 Ta o tí nò, gbolò gba Jùdéyà a Èródè. Má gii zeke'o, ndá 'bí 'dakò tí ndá mbe 'di gbí-o, tí ndá mbe kù pà-có ndá i ta ndá yii, gii nò yii tí nó mbe túbà o bà jò Jézù nó co gí, bindi ndú gii njè nó ya gí Jèrùzàlèmè, kù 'vee ndá 'duu, 2 máa, «Dó 'vii tí nó tí gbolò gba mì ndá Jùdéyà nó ngò? Tacó ze nò yii mì wó si ze 'bá mì ze á Wáá, káa ze gii gí tacó bà ulù yí.»

³ Èródè tí gbolò gba mì ndá Jùdèyà mà gii 'di có tí nò, líkí'o gii cee 'do tí wó gí. Gúku bà 'di có tí nò delè gii zèè ndá 'duù Jèrùzàlémè 'dáá gí.

⁴ Èródè bà-i-nò gii kili ndá Kùro ndá bu-Mbíri ta ndá kpo-kpò 'duù mbe 'di gbí tàkii mì ndá Jùdèyà 'dáá gí, bindi yí gii 'vee ndú, máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, àá bà jò Bindi-Mbíri mí ngò?»

⁵ Káa ndú gii 'visi có ji yí, máa, «Áá bà jò yí mí gbí gbata Bètèlèmè, go có tí nó náa Míkà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí wáràgà mì wó táánò sàà, máa,

⁶ «Káa wò tí Bètèlèmè á gbí to mì Júdàà, wò me 'dé to á kùro ndá gba kòtí Júdàà lá, tacó gba tí nó náa yí bà gii dù tí mbe kpolo tí ndá 'duù mì ye tí ndá Ìziriyéli nó bà gí 'do mì lo.» »

⁷ Èródè mà gii 'di có tí nò, yí gii tè'è tí ndá mbe 'di gbí-o tí nó mbe gí 'do Wáá nó tàbèngii, bindi yí gii 'vee ndú gítí kpédélé o bà nò yii tí nó mì ndú. ⁸ Bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, ndú ya gí bà pà bàndò tí nó náa à jò 'vii tí nó míti á Bètèlèmè nò, ndú má 'de gí, ndú 'ví dele ndi ndú gí gí bà 'dè có ji yí. Tacó wàa, yí 'ví ya gí bà ùlù yí delè.

⁹ Ndá mbe 'di gbí-o tí nó mà gii 'di có tí nó náa Èródè 'dè ji ndú nò gí, ndú gii njè nó 'do Jèrùzàlémè kù ya gí Bètèlèmè. Ndú mà gii di kpokèji, yii tí nó mbe kù tubà kpokèji ji ndú nó gii co ndi wó káká'i mí kùro ndú kù tubà kpokèji ji ndú. Yii tí nó gii ko ndú yee Bètèlèmè, bindi yí gii rò tíyò á 'vii ta muu bàndò tí nó ta dó Jézù tí nò. ¹⁰ Líkí'o bà nò yii tí nó gii bàkà ndú ngé ndii gí. ¹¹ Ndú mà gii rí gí tà'i, ndú gii 'de ndá 'vii tí nó ta nawu wó Màriyà. Ndú bà-i-nò gii kucuku muungbò ndú mí kùro dó 'vii tí nó, bindi ndú gii ùlù yí go bà ùlù Mbíri. Bindi ndú gii njaanga gbí ndá ká'i mì ndú, ndú gii je ndá i-nambee 'do tí dâ'bi, ta di, ta banga pó i bà njonòkò bàà ji 'vii tí nó.

¹² Káa ta kùro o bà dele ndi ndú gí 'bá mì ndú, Mbíri gii kpo-gbí-tà-tù ndú gbí riì, máa, ndú 'ví dele co mì Èródè lá. Tacó ènò, ndú gii waa to 'do tí Èródè co tí 'bí kpokèji.

¹³ Ndá mbe 'di gbí-o tí nó mà gii njè nó gí, basili mì Mbíri gii 'dè có ji Jùzèpè gbí riì, máa, «A gí yaà, wò 'ví kaa ndá 'vii tí nó ta nawu wó, wàa wò 'ví fa ngèlè ta ndú ya gí Másiiri. Yo 'ví dù ta ndú kà yee tí o tí nó náa ye bà tè'è tí lo. Tacó Èródè kù pà kpokèji bà 'de 'vii tí nó, wàa yí 'ví zi yí gí.»

¹⁴ Jùzèpè mà gii ziya 'do tí rì, yí gii kaa ndá Jézù ta nawu wó Màriyà, yí gii zèè kpokèji Másiiri ta ndú ta bèbilli tí nó, go có tí nó náa basili mì Mbíri 'dè ji yí gbí riì nò. ¹⁵ Ndú gii dù á Másiiri yee tí o bà cì Èródè. I tí nó bàkà tí jé ká go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri ta rẹ wó a Òsiyà 'dè sàà, ènò máa, Mbíri máa, «Ye tè'è tí 'vii mì ye 'do Másiiri,» nò.

¹⁶ Èródè mà gii 'di gbí ni gí máa, ndá mbe 'di gbí-o tí nó mbe gí 'do Wáá nò eendi yí gí, tàkòcò wó gii kpolo ngé ndii gí. Tacó ènò, yí gii 'dè có ji ndá àsikèri mì wó, máa, ndú ya gí bà ziki ndá dó 'vii-'dakò gbí gbata Bètèlèmè ta ndá to tí nó dè-dè seè Bètèlèmè nó 'dáá gí. Máa, ndú 'bità 'do tí ndá délékè dó 'vii yee tí ndá njínó ta ndoò tí ndú sósò'ò, nò. Èródè 'deke o tí nó 'vii ta o tí nó náa ndá mbe 'di gbí-o tí nó mbe gí 'do Wáá nó 'deke ji yí

máa ndá yì 'bità bà ò yì tí nò gbí nò. ¹⁷ Ọ̀a i tí nò náa Èròdè bàkà nò gí ká jé go có tí nó náa Jèrèmiyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà táánò, máa,

¹⁸ «À 'di kòcò 'duù gí gbí gbata Rámà,
'duù tí nò kù wa gbí, ta bà tò kù ngéé gí yaà.

A niì tí nó tí Ràkélè nó ká kù wa ndá 'viì mì wó.

Bà yìi yí kpo ndá 'duù gí,

tacó ndá 'viì mì wó mii 'dáá gí,» nò.

¹⁹ Bindi bà cì Èròdè, basili mì Mbíri gii 'dè có jì Jùzépè káká'i gbí riì, si yí Másiri, ²⁰ máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví kaa ndá 'viì tí nò ta nawu wó, wò 'ví dele ta ndú ya gí 'bá mì yo ndá Ìziriyéli. Tacó 'duù tí nó táánò mbe kù jè ta bà zi yí nó cì gí.»

²¹ Jùzépè má gii ziya 'do tí ri gí, yí gii kaa ndá Jézù ta nawu wó Màriyà, bindi yí gii dele ta ndú ya gí 'bá mì ndú ndá Ìziriyéli. ²² Káa si ndú kálásé á kpokèjì, yí má gii 'di có máa, a Àrikálàwù tí 'bí 'viì mì Èròdè ká le bèrè bindi bu wó á Jùdèyà, gúku bà ya gí Jùdèyà gii bàkà yí gí. Káa Mbíri gii 'dè có jì yí gbí riì, máa, yí ya gí Jùdèyà lá. ²³ Tacó ènò, yí gii ya a i gí gbí gbata Názàrètì á gbí to Gàllilèyà, si 'dóó 'bá mì ndú Jùdèyà mí to, go có tí nó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà gí, máa, ndá 'duù bà gii gbí 'bí ngú rẹ̀ mí muu wó, máa,
«Jézù Názàrètì» nò.

3

Jòvànì gbí kángáá nga ngoò

¹ Ta o tí nó si Jézù kuu Názàrètì nó, 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù gii co gí gbí kángáá nga ngoò, á gbí to Jùdèyà kù kò-kò jì ndá 'duù, ² máa, «Yo 'visi muu yo 'do tí ndá vò i mì yo, tacó kuro o bà gí Gba-gbíri kpónó dooko gí.»

³ 'Dakò tí nó tí Jòvànì nò a 'duù tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò kù 'dè có jì ndá 'duù gítí wó, máa,

«Kòcò 'bí 'duù kù tò kù gbí kángáá nga ngoò, máa,

«Yo 'viindi kpokèjì mì Mbe tí yo,
yo bàkà kpokèjì mì wó jáá,» » nò.

⁴ 'Dakò tí nó tí Jòvànì nò táánò kù yuu a bongo náa à gò 'do tí se tí jémèlè, yí gii èrè mì rẹ̀ 'dè wó a wú 'dè kù. Ndá i-zò-zò mì wó táánò káa ndá kòròngbò ta lí. ⁵ Ndá 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó tàbè 'dè Jòròdáníyà 'do gbí gbata Jèrùzàlémè, ta ndá sè ndá 'bí to á gbí Jùdèyà 'dáá gí, ta ndá 'duù 'do gbí ndá to yí Jòròdáníyà 'dáá gí. ⁶ Káa si yí kù caka tí ndú á tà ngo gbí pù Jòròdáníyà, ndú gii yù gbí ndá vò i mì ndú gí sè.

⁷ Káa ta 'bí o gbaànjé, Jòvànì gii ò ndá 'bí ọ̀a Jùdèyà tí ndá mbe kpolo tí tàkù mì ndá Jùdèyà, náa à kù nì mí tí ndú a ndá Fàrizéyò ta ndá 'bí ọ̀a Jùdèyà ọ̀nó mbe ùnje gítí 'válá bindi ku lá, náa à kù nì mí tí ndú a ndá Sàdùkáyò nó kaa gí gí mì wó tacó bà caka tí ndú. Káa yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Ndí yo ndá 'viì-kpoo! A 'di ká 'dè có jì yo máa yo fa ngèlè 'do tí kpo-tàkòcò tí nó mì Mbíri á kèjì nó? ⁸ Yo bàkà tó i tacó bà túbà máa, yo 'visi muu yo 'do tí ndá vò i mì yo gí. ⁹ Yo si bà koro có máa, «Ze a ndá 'viì mì Àbiráámò,» nò mí to. Tacó go bà 'visi ndá díí tí nó náa yo kù ọ̀nò nò tí

ndá 'vii jí Àbìráámò má kuu tí Mbìrì á gí bindi yo, yí bà bàkà gí. ¹⁰ Kpèti ká ènò, à kpónó tee kàngó míti tee ndá mù gí; áá kèjì gí bà daaka ndá mù ñinó mbe ɾi cèe ndo mù lá nó 'dáá gí gí to, wàa à 'ví doo ndú ta wu. ¹¹ Ye kú caka tí yo ta ngo, tacó bà túbà máa, yo 'visi muu yo 'do tí ndá vò i mì yo gí, gí. Káa wotí tí 'duu tí nó bà gii gí gí tàkò ye nó ndii ye gí, náa à kpèti káa vòò bà dù tí mbe kú njaanga tàtà 'do tí kò wó ye bà 'vii tí wálá. Yí kèjì gí bà caka tí yo ta Bèrì-mì-Mbìrì; yí delè kèjì gí bà caka tí yo ta wu. ¹² Yí kpónó zèè pìdíí mì wó mí 'bì wó gbí wàkpèè, tacó bà taa gbí cù mì wó gí. Yí bà kili cèe ñji cù mì wó mí gbí gálá, bindi yí bà gii doo ndá pòrò cù, ta zè cù ta wu búduú gí.»

Bà caka tí Jézù

¹³ Gbí ndá o tí nò si Jòvání kú caka tí ndá 'duu á tàbè'dè Jòròdáníyà nò, Jézù gii ñjè nó 'do Gállilèyà ya gí mì wó tacó yí 'ví caka tí yí. ¹⁴ Káa Jòvání gii bàkà bà 'visi muu Jézù 'do tí có tí nò, ta bà 'dè có ji yí, máa, «Áá kùtáá a wò ká bà caka tí ye, káa à kpónó gii dù ndii a wò ká gii gí gí mì ye máa ye caka tí lo!»

¹⁵ Káa Jézù gii 'visi có ji Jòvání, máa, «Ndá si míti ñinò mì ye nó kpónó. À ñiki máa ndá bàkà go có mì Mbìrì.» Jòvání mà gii 'di có tí nò, yí gii lò muu gii ji Jézù gí.

¹⁶ Bindi yí gii caka tí Jézù. Káa Jézù mà gii co gí sè 'do tà ngo á bindi bà caka tí wó mì Jòvání, yí ngé gii ñò njekèji tàrì njaanga tí gí. Bindi yí gii ñò Bèrì-mì-Mbìrì kú gí gí muu wó go kùlè nò. ¹⁷ Bindi yí gii 'di kòcò 'duu kú 'dè có 'do gbìrì máa, «Ìjìnó á 'doó kpóló-kpolo 'vii mì ye náa tàkòcò ye peteke gití wó ngé ndii gí ká nò.»

4

Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹ Bèrì-mì-Mbìrì gii á tàmuu Jézù á bindi bà caka tí wó mì Jòvání ya tí gí gbí kángáá nga ngoò, tacó wàa Gba-vò-i 'ví tala yí. ² Jézù gii dù gbí kángáá nga ngoò kú kònò go co gbí go ɾi, co gbí bèbìlì, ta sili zi'duù-só. ³ Gba-vò-i mà gii ñò máa, bà cee 'do mì Jézù ta go gí, gí, yí gii gí gí mì Jézù. Bindi yí gii tala yí, máa, «Wò dú má káa 'vii mì Mbìrì, 'dè có ji ndá díí tí nó máa ndú 'visi tí ndú tí ndá kù kò.»

⁴ Káa Jézù gii 'visi có ji Gba-vò-i, máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbìrì máa, <Duù kú 'vala me ká ta kù kò cuki lá, yí kú 'vala a i ta có ñinó mbe co 'do gbí nje Mbìrì,> nò.»

⁵ Bindi Gba-vò-i gii te Jézù 'do gbí kángáá nga ngoò ya tí gí gbí gbata Jèrùzàlèmè, yí gii te yí ngé dé'veléé mí pí 'bá-Mbìrì. ⁶ Bindi yí gii 'dè có ji yí, máa, «Wò dù má káa 'vii mì Mbìrì, o gí to, tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbìrì éno máa, <Mbìrì bà tuu ndá basili gí bà lì 'bì ndú mí tà tí lo, tacó wò má 'dò kò lo mí to, díí 'ví kpò kò lo lá.> »

⁷ Káa Jézù gii 'visi có ji Gba-vò-i, máa, «À delè ngbá cu mí gbí wáràgà mì Mbìrì éno máa, <Wò 'ví tala Mbìrì mì lo tí Mbe tí lo lá.> »

⁸ Bindi ñinò, Gba-vò-i gii te Jézù 'do muu 'bá-Mbìrì, yí gii 'dò ta yí ya gí pí 'bí cèe ñjá gú. Bindi yí gii túbà ndá kpo-kpò bàndò á muu to tí nó 'dáá

gî, ta ndâ ña ndâ banga i tí nó náa à gbí ndú nó 'dáá gî ji yí. ⁹ Jézú mâ giì ñò ndú gî, Gba-vò-i giì 'dè có ji yí, máa, «Ye bà je ndâ i tí nó 'dáá gî náa wò kù ñò ñò ji wò tí ndâ ñindi lo, náa wò má kucuku muungbó lo mí kùro ye, wàa wò 'ví ùlù ye gî, nò.»

¹⁰ Káa Jézú giì 'visì có ji Gba-vò-i, máa «Ya 'do tí ye gî, ndí lo Gba-vò-i, tacó à delè ngbá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

<Ùlù káa gbèe Mbíri mì lo tí Mbe tí lo.

Wò delè 'ví bàkà ká go có mì wó cuki.> »

¹¹ 'Do bà-i-nò, Gba-vò-i giì njè nó 'do tí Jézú gî. Bìndi ndâ basìli mì Mbíri giì kaa gî kù kpòlo tí wó.

Jézú 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndâ 'duù gbí to Gàliléyà

¹² Ta 'bí o gbaànjé bìndi o bà caka tí Jézú mì Jòvànì, Èròdè tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà giì zèè Jòvànì mí gbí zàà. Jézú mâ giì 'di có máa à zèè Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mí gbí zàà gî, yí giì dele ndi wó 'do gbí to Jùdèyà ya gí gbí to Gàliléyà. ¹³ Bìndi yí giì 'dòkò 'do gbí gbata Názàrètì ya gí Kàpàrànáwùmù tí 'bí gbata á yí kàpá Gàliléyà, gbí òkò tí ndâ kòtí Zèbùlùnì ta kòtí Nàfitálì, ¹⁴ go có tí nó náa Ìzàyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà gî, máa,

¹⁵ «Ndâ 'duù kòtí Zèbùlùnì, ta ndâ 'duù kòtí Nàfitálì,

ta ndâ 'duù mbe sì 'bá tí kpokèjì gbolò ngo,

ta ndâ mbe sì 'bá me 'dú tito Jòròdáníyà,

ta ndâ 'duù ñinó mbe 'dó-'do mbe gî ta 'bá gí Gàliléyà,

¹⁶ tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù 'vala gbí 'dí'di'o nó,

kpónó 'dáá ñò gbolò ngba'o gî.

Ndú táánò 'dáá gî kù 'vala gbí vò i,

káa Mbíri kpónó je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú gî,» nò.

¹⁷ 'Do tí o tí nó, Jézú giì 'bità bà ma có ji ndâ 'duù, máa, «Yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo, tacó kùro o bà gi Gba-gbìri kpónó dooko gî.»

Jézú tè'é tí ndâ kpédélé mbe tala có mì wó nà'ò

¹⁸ Ta 'bí o gbaànjé si Jézú kù nó nó ta yí kàpá Gàliléyà, yí giì ñò ndâ 'bí 'dakò sósò'ò ta ná'vindí wó, tí ndâ mbe gò ngo, ndâ Simónè náa à kù nì mítí wó a Piyétòrò ta ná'vindí wó Àndèréyà, kù 'va mbu. ¹⁹ Bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo gí gí takò ye, wàa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe pà ndâ 'duù ji Mbíri á bìndi bà pà ndâ sè.» ²⁰ Ndú só ngé bà-i-nò giì kaa ndâ mbu mì ndú 'do 'bì ndú mí to, bìndi ndú giì njè nó ya gí bà 'bità nètè bà ru ndi Jézú.

²¹ Jézú mâ giì yèè gí kùro 'do tí bàndò bà 'de ndâ Simónè ta Àndèréyà nò, yí giì ñò ndâ 'bí 'dakò káká'i sósò'ò ta ná'vindí wó. Ndâ Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì tí ndâ 'vii mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Zèbidèyò, kù ẹrẹ gbí ndâ mbu mì ndú gbí gbà ta ndâ bu ndú. Bìndi Jézú mâ giì tè'é tí ndú, ²² ndú giì jee ndâ mbu mì ndú mí gbí gbà ji bu ndú, bìndi ndú delè giì kaa ya gí gbí nètè bà ru ndi Jézú.

²³ Bìndi bà tè'é tí ndâ Simónè ta Àndèréyà, ta ndâ Jákòmò ta Jòvànì mì Jézú, yí giì dù kù nó cèe gbí ndâ gbata gbí to Gàliléyà 'dáá gî, kù nibà i ji ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, delè ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba ji ndú. Delè ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ña ndâ nò'o ta ndâ ña ndâ sé'i 'dáá gî. ²⁴ Rẹ wó giì wu to ya me 'dú

cee gbí ndâ to á Síriyà 'dáá gî. Tacó éno, ndâ 'duù gi kaa ndâ mbe nò'o, ta ndâ 'duù ñinó mbe kù ci celè sé gbí dii ndú nó, ta ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó, ta ndâ mbe bè, ta ndâ 'duù ñinó mbe gbele've gî nó gî tí jì yí bindi yí, gi 'vala ndú 'dáá gî. ²⁵ Ndâ 'duù ta o tí nò me mbè gi kaa kù ɾu ndi wó 'do gbí ndâ to me mbè, 'do Gàliléyà, 'do tí 'bí wúngbó to ta ndâ gbata tí muu'bi, náa à kù nì míti a Ndâ-gbata-muu'bi, 'do tito Jòròdáníyà, 'do Jèrùzàlémè, delè 'do gbí sè ndâ 'bí to Jùdéyà 'dáá gî.

5

Jézù nibà i jì ndâ 'duù pí gú

- ¹ Ta o tí nò, ndâ 'duù kili me mbè. Jézù má gi ñò ndú, yí gi ñè nó ya gí bà ki tí wó to pí gú ta kpéetí wó. Ndâ mbe tala có mì wó gi kaa ya gí tàkò wó pí gú kà. ² Bindi yí gi 'bità bà nibà i jì ndú, máa,
- ³ «Ndâ mbe ñò tí ndú ni tí ndâ mbe yè kùro Mbíri gí, a ndâ mbe tó pá, tacó ñinò a ña ndâ 'duù mì Mbíri.
- ⁴ Ndâ mbe kù kònò sé'i gbí njembí ndú gítí ndâ i ñinó náa ndú bàkà mbe kù bèè ɾo Mbíri á muu to tí nó a ndâ mbe tó pá, tacó Mbíri bà yìi ndú gí.
- ⁵ Ndâ mbe 'dè njembí a ndâ mbe tó pá, tacó a ndú ká bà 'de ndâ tó i tí nó náa Mbíri ci ndâ 'duù mì wó gítí nò.
- ⁶ Ndâ mbe kù kònò go, delè mbe kù gee go ngo tacó bà co tí jáá kpokèjì mì Mbíri ta o 'dáá gí a ndâ mbe tó pá, tacó Mbíri bà je ndâ i ñinó ta go ndú gbí njembí ndú nó jì ndú gí.
- ⁷ Ndâ mbe si có gítí ndâ vò i tí nó náa ndâ 'bí ka ndú bàkà gítí ndú nó mí to a ndâ mbe tó pá, tacó Mbíri bà si có gítí ndâ vò i mì ndú delè mí to gí.
- ⁸ Ndâ mbe dù tí ndâ bòò mì Mbíri ta njembí ndú gbaànjé a ndâ mbe tó pá, tacó a ndú ká bà ñò Mbíri.
- ⁹ Ndâ mbe dù tí ndâ mbe jukì gbí òkò tí ndâ 'duù a ndâ mbe tó pá, tacó ɾè ndú bà dù a ndâ 'vii mì Mbíri.
- ¹⁰ Ndâ 'duù ñinó náa à kù mèèkè'i tí ndú á muu có bà bàkà ndâ i ñinó mbe nìkì tí Mbíri nó a ndâ mbe tó pá, tacó ñinò a ndâ bòò-gba mì Mbíri.
- ¹¹ «À tí yo a tó pá, ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù ño ndi yo, à tí yo delè a tó pá ta o tí nó náa ndú má kù mèèkè'i tí yo, ta bà 'dè ndâ zu có ta nderè ndú wálá míti yo á muu ye, ¹² yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, yo delè 'ví dù ta pétéké tàkòcò yo, tacó Mbíri bà ko mboo ndâ vò i tí nó náa á kù me míti yo nò jì yo ta gbolò tó i. Delè tacó áá táánò kù mèèkè'i tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri á kùro bà jò yo ká go ña ñinò náa à kù me ta yo nò.

Ndâ zi ta ngba'o

- ¹³ «Yo go zi gbí mbí zi mì ndâ 'duù á muu to tí nó. Káa gó ngo zi má ci cee 'do gbí tè zi gí, à kù te tè zi nò yee ká gí 'dè, tacó kpokèjì bà dele ta gó zi gí gbí káká'i wálá. ¹⁴ Yo delè go ngba'o kùro ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. Yo delè go 'bá náa à bì mí pí gú, náa ndâ 'duù 'dáá gí kù ñò. ¹⁵ Ndâ 'duù má òlò wu ta 'dí'di'o mí tà'i, ndú 'bu i mí ɾo ngba wu lá. Ndú si ká ngbàà, tacó bà ñò ta ndâ i tà'i 'dáá gí. ¹⁶ Má éno, yo tù ngba yo ta bà bàkà

tó i go ngba wu mí kùro ndá 'duù 'dáá gí. Tacó ndú má ò ndá tó i tí nó náa yo kù bàkà nó, ndú 'ví ùlù Bu yo á gbìrì.

Jézù 'dè có jì ndá 'duù gítí có mì Mòze

¹⁷ «Ndá 'bí 'duù gbí òkò tí yo kù koro có éno máa, ye gí tacó bà njaanga mìrì yo 'do gbí ndá có mì Mòze, ta ndá i ònó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbìrì táánò nìbà ndú jì ndá 'duù nò. Káa ònò me nderè bà gí ye gbaànjé ká nò lá. Ye gí a i tacó wáa ndá có mì Mòze, ta ndá i ònó 'dáá náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbìrì nìbà ndú jì ndá 'duù nó 'ví dù tí tí yúco. ¹⁸ Yo te mí gbí muu yo, máa, ndá to tí nó ta tàrì má ká kuu bàndò mì ndú, ndá i bà bàkà tí go ndá có mì Mòze ta ndá có mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbìrì gbaànjé gbaànjé 'dáá gí. ¹⁹ Má ènò, 'bí 'duù má biya bà 'di kpétí káa 'bí làmbu có gbaànjé cukì 'do gbí òkò tí ndá có tí nó, bìndi yí gù nìbà òa kpokèjì tí nó jì ndá 'bí 'duù, 'duù tí nó bà dù tí táangbà 'duù gbí òkò tí ndá bòò-gba mì Mbìrì wálá. Káa 'duù má 'di ndá có tí nó 'dáá gí ta bà mò 'bí gí nje seè máa, «Nìno a làmbu có,» nò lá, bìndi yí gù nìbà ndú jì ndá 'bí ka wó, 'duù tí nó bà dù tí gbolò 'duù kùro ndá 'duù mì Mbìrì. ²⁰ Yo koro muu yo delè máa, 'duù má dù ta go bà bàkà ndá i ònó mbe nìkì tí Mbìrì nó me gbolò ndii ndá mbe 'di gbí-o tí ndá mbe kù kpolo tí tàkù mì yo tí ndá Jùdèyà nò lá, 'duù tí nó jé gí bà dù tí 'duù mì Mbìrì wálá.

Có gítí bà ò kòlòwò

²¹ «Yo 'di có tí nó náa Mòze táánò 'dè jì ndá ká gù ndoo, máa, «Yo 'ví zi 'duù lá,» nó gí; káa 'duù má zi ku, ndá gba bà waa có ku mítí wó delè. ²² Káa ye kù 'dè có jì yo, máa, 'bí 'duù má ò kòlòwò gítí 'bí ka wó, Mbìrì bà 'vee gbí nje wó ta 'bí wúno o gítí nderè kòlòwò tí nó. 'Bí 'duù delè má go 'bí ka wó máa yí a ònóokó tí gbà'dá sínò, yí kù yuu a mìrì wó ta kpéetí wó gí gbí wu á bàndò mì ndá vò 'duù á bìndi ku mì wó. ²³ Má ènò, wò má kù je i-'bì lo jì Mbìrì, káa mbí lo gù 'va tí máa, nderè kòlòwò mì 'bí 'duù ta wò kuu, ²⁴ te i-ci-ci tí nó mí to, bìndi wò 'ví ya gí mì 'duù nó. Yo máa 'viindi gbí òkò tí yo ta yí gí, wò 'ví gù ya ta i tí nó. ²⁵ Có má gbí òkò tí yo ta 'bí 'duù káa yí gù 'dè có máa yì bà ya gí bà kpi ngbàngà tí lo jì gba, à nìkì máa yo 'dè có tí nó cee 'do gbí òkò tí yo ta kpéetí yo ta yì só, si yo yee kùro ndá gba kálásè. Tacó yí má tù wò jì ndá gba gí, ndá gba bà je wò jì ndá àsikèrì, bìndi ndú bà te wò á mí gbí zàà. ²⁶ Gbí éno máa, wò bà dù gbí zàà yee tí o tí nó náa wò sì có tí nó náa a waa mítí lo nó 'dáá gí.

Có gítí bà bàkà bangbaya

²⁷ «Yo 'di có tí nó náa Mòze táánò 'dè jì ndá ká gù ndoo, máa, «Yo 'ví bàkà bangbaya lá,» nó gí. ²⁸ Káa ye kpónò kù 'dè có jì yo, máa, 'bí 'duù má zeke'o tí nù, bìndi yí gù tee njembí wó gá'dáá mítí wó, gbí éno máa, yí zingbà ta nù tí nó gbí njembí wó gí. ²⁹ À máa ro lo ònó gbí kù'bì nó ká eendi lo gítí bà bàkà vò i, aaka ro lo tí nó 'do gbí kù kélé, wò 'ví 'va gí 'dè. À nìkì a bà bè gbí 'bí bà to tí lo gbaànjé á co tí bà 'va wò mì Mbìrì ta kábà òlò lo mí gbí vò bàndò á bìndi ku mì lo. ³⁰ À máa 'bì lo kù'bì ka kù si wò 'ví bàkà wò i, da 'bì lo tí nó 'va gí 'dè. À nìkì a bà bè gbí 'bí 'bì lo gbaànjé á co tí bà ya ta kábà òlò lo gí gbí vò bàndò á bìndi ku mì lo.

Có gítí bà njè nìi

³¹ «Mòze delè táánò 'dè có jì ndâ ká gù ndoo, máa, <'Duù má bà nje nù mì wó, yí 'ví cu nderè bà nje tí ndú mí gbí wáràgà wàa yí 'ví je mí 'bì nù tí nò.> ³² Káa ye kpónó kù 'dè có jì yo, máa, 'bí 'duù má nje nù mì wó á muu 'bí tende có á bìnḍi có bà zingbà 'dakò, yí njaanga jì nù nò a kpokèjì bà zingbà 'dakò. Káa 'bí 'duù má gù kò nù tí nò á bìnḍi wó, 'duù tí nò kù zì a ngbà ta nù tí nò.

Có gítí bà see tí 'duù

³³ «Ndâ ká gù ndoo delè táánò 'dè jì ndoo gí, máa, <'Duù 'ví see tí wó jì Mbírì ta 'vèrè lá. Máa, wò tí 'duù má see tí lo jì Mbírì máa wò bà bàkà 'bí i, kózò tí lo 'ví bàkà ká go po ngo nje lo nò.> ³⁴ Káa ye kpónó kù 'dè có jì yo, máa, yo 'ví see tí yo ngé gí lá. Yo see tí yo, máa, <Go gbírì> lá, tacó gbírì a bàndò bà te jàlambà mì Mbírì tí gba. ³⁵ Yo 'ví see tí yo, máa, <Go to tí nó.> nò lá, tacó to tí nó a bàndò bà kaa kò Mbírì mí pí . Yo 'ví see tí yo, máa, <Go Jèrùzàlémè> lá, tacó Jèrùzàlémè a gbolò gbata mì Gbolò Gba. ³⁶ Yo delè 'ví sì bà see tí yo, máa, <Go muu ye> nò mí to, tacó wotí mì yo gítí bà sì 'bí nji se muu yo gbaànjé 'ví dù tí béè-bè , wàa 'bí 'ví tù undù nò wálá. Má éno, ye kù 'dè có jì yo máa, gbí nderè bà see tí yo wálá. ³⁷ Wò tí 'duù má bàkà i gí, 'dè káa có máa wò bàkà gí. Káa à tà má éno lá, wò delè 'ví 'dè káa có máa wò bàkà wálá cuki. Tacó 'bí ña có mbe jò ògbù ndii ñinò gí, gí a i 'do mì Vò-'duù-tí-nò.

Có gítí bà kèèndè vò i

³⁸ «'Bí có káká'i náa ndâ ká gù ndoo delè táánò 'dè jì ndoo a ñinó, máa, <Ro ta ro, wàa tí ta tí.> ³⁹ Káa ye kù 'dè có jì yo máa, yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá. 'Duù má gbí gbí tù lo ñinó gbí kù'bì nó, wò 'ví 'visì tù lo ñinó gbí gálì nó jì yí, wàa yí 'ví gbì delè. ⁴⁰ 'Duù delè má kpì ngbàngà tí lo jì ndâ gba, máa wò ja ndò bongo tí nó náa wò kù yuu mì gbímí lo á tà bongo nó jì yì, ja 'dóó wòkò bongo tí nó náa wò kù yuu mì pí ndò bongo tí nó nó jì yí gí takò ndò ñinò kpèkù. ⁴¹ 'Bí 'duù delè kpèti má zèè wò gítí có gba tí wó, máa wò te ká'i mì yì ya tí gàà éno, te , wò 'ví ko ta yí ndii to tí nó náa yí nì jì wò nò gí. ⁴² 'Bí 'duù mbe zì i 'do tí lo sàà kùro gí, má yù i 'do tí lo, je i tí nó náa yí yù nò jì yí. Káa 'bí 'duù delè mbe biya bà wùu i jì wò sàà kùro gí, má gí tacó bà wùu i 'do mì lo, wò 'ví biya lá.

Có gítí bà bàkà tó i jì ndâ mbe bàkà vò i jì ndoo

⁴³ «Ndâ ká gù ndoo táánò 'dè có máa, ndoo 'ví zè ndâ mbe bàkà tó i jì ndoo níki maa, wàa ndoo 'ví sogo ndâ mbe bàkà vò i ta ndoo. ⁴⁴ Káa ye kpónó kù 'dè có jì yo, máa, yo delè 'ví zè ndâ mbe bàkà vò i ta yo níki go bà zè ndâ mbe bàkà tó i jì yo. Yo delè 'ví 'deke tí yo jì Mbírì máa yí 'ví bàkà nambeè jì ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo. ⁴⁵ Yo kpolo tí có tí nó náa ye kù 'dè jì yo nò, tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà tó i go i mì Bu yo Mbírì á gbírì, tí mbe sì rì kù co ta ngba wó jì ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù, delè mbe sì mù kù nì mí gbí nji mì ndâ tó 'duù ta ndâ vò 'duù 'vii ká 'vii. ⁴⁶ Káa yo má zè níki maa káa ndâ 'duù ñinó mbe kù zè yo níki maa nó cuki, nderè bà bàkà tó i mì Mbírì jì yo 'ví dù a yè? Ñinò me gbèe ña i tí nó náa ndâ 'duù ñinó náa a kù 'dè máa ndú a ndâ vò 'duù nò kù bàkà lá? ⁴⁷ Yo delè má 'vee káa 'bì ndâ nambe yo cuki, 'bè gbí òkò tí yo ta ndâ 'bí ña tende ña ndâ 'duù 'ví dù a yè?

48 «Má éno, yo dù ta tó muu yo, tacó Bu yo á gbíri a 'duù ñinó ta tó muu wó!

6

Jézu kpo-gbí-tà-tù ndá 'duù máa ndú 'ví kò-kò ta bà bàkà tó i lá

1 «Yo kpolo tí yo, máa yo 'ví gbaa tí yo ta o tí nó náa yo má kù bàkà tó i ta rè mì Mbíri nó jì ndá 'duù tacó wàa ndú 'ví ñò yo, nó lá. Yo má bàkà éno, Bu yo tí Mbíri á gbíri bà ko mboo ndá tó i tí nó náa yo bàkà nó jì yo wáa.

2 «Má éno, yo má kù koni ndá mbe yê, yo 'ví si bà kò-kò tí jì ndá 'duù mí to. Yo delè 'ví gbaa tí yo tí go ña i mì ndá mbe bàkà nambeè-ro náa ndú kù bàkà ta ndi tí ndá bándò bà kili ndá 'duù, delè ta ndi tí ndá kpokèji, tacó bà tù ngba ndú wàa ndá 'duù 'ví wu ta gbí ndá yì, nó lá. Yo kpolo tí yo, máa 'bí tó i náa ndú káká'í gí bà 'de 'do mì Mbíri gí tàkò ndá i mì ndú náa ndú bàkà nò á bindi bà wu gbí ndú mì ndá 'duù á muu to tí nó, nó wáa. 3 Yo má kù koni ndá mbe yê, yo 'ví bàkà gbí kóó, tacó wàa, à kpéti káa ndá kpóló-kpolo kómbe yo, ndú 'ví ñò lá. 4 Yo koni ndá mbe yê mì tàbèngì, tacó Bu yo tí mbe kù ñò ndá i tí nó náa yo kù bàkà ta kpéti yo á tàbèngì nó 'ví ko ta mboo tàkò ndú jì yo.

Gítí bà 'deke tí jì Mbíri

5 «Ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo jì Mbíri nó, yo 'ví si bà kojo có bà bàkà go ña i mì ndá mbe nambeè-ro, náa ndú kù rò tìyò á kùro ndá 'duù ta ndi tí ndá bándò bà kili ndá Jùdéya gí bà ùlù Mbíri, delè ta ndi tí ndá bà ñjèè ndá kpokèji náa ndá 'duù kù 'va có tí me mbè tacó wàa ndú 'ví ñò ndá yì, nó lá. Yo te mí gbí muu yo máa, tó i náa ndú bà 'de gbí ña bà 'deke tí ndú nò káa bà wu gbí ndú mì ndá 'duù á muu to tí nó cuki. 6 Ta o tí nó náa yo má kù 'deke tí yo á jì Mbíri nó, yo 'ví yèè ndi yo á gí ndii 'do gbí òkò tí ndá 'duù ta kpéti yo, wàa yo 'ví 'deke tí yo jì Bu yo tí nó náa yo ñò yí ta ro yo lá nò, bindi Bu yo tí mbe kù ñò ndá i tí nó náa à kù bàkà ndú gbí kóó nó, bà ko mboo bà 'deke tí yo nò jì yo. 7 Yo delè 'ví si bà 'deke tí yo ta bà 'vanda mbè có cúu-cu-cù ta gbí wáa go i mì ña ndá 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbíri ní lá, nó mí to. Tacó ndá ña ndá 'duù tí nó kù kojo có máa, Mbíri kù sè tù wó tí bà 'deke tí ndá yì tacó ndá yì ní bà 'vanda có ngé má. Káa, à me éno là. 8 Yo mèlè ndi ndú lá. Tacó yo tà kpéti má zi tí yo ta bà 'vanda mbè có lá, Bu yo tí Mbíri ñò ña i tí nó mbe 'vii ta yo nó ni sàà á kùro o bà 'deke tí yo nò gí. 9 Má éno, yo 'ví 'deke tí yo ká go éno máa,

<Bu ze mbe kù dù gbíri,
à ùlù rè lo.

10 Gí gí bà dù tí gba.

À 'ví bàkà go có mì lo á muu to tí nó,
á go ñinó gbíri.

11 Je i-zó-zò mí ze náa ze kù zò ta rì 'dáá gí nó wúnó jì ze.

12 Wò delè 'ví si có gítí ndá vò i mì ze mí to go ñinó náa ze si ta có gítí ndá vò i mì ndá 'bí ka ze mí to gí nò.

13 Wò delè 'ví si ze mí gbí ndá i ñinó mbe kù eendi ze gítí vò i nó lá.

Káa wò 'ví ja ze á 'do 'bi Vò-'duù-tí-nò gí.>

¹⁴ «Yo má si có gítí ndâ vò i ñìnó náa ndâ 'bí 'duù bàkà mí tí yo nó mí to gí, Bu yo tí nó á gbíri nó bà si có gítí ndâ vò i ñindi yo mí to delè gí. ¹⁵ Káa yo má biya bà si có gítí ndâ vò i ñindi ndâ 'bí ka yo mí to gí, Bu yo bà si có gítí ndâ vò i ñindi yo mí to delè wálá.

Có gítí bà kònò go

¹⁶ «Ta o tí nó náa yo má kù kònò go tacó bà 'deke tí yo jì Mbíri nó, yo 'ví volo gbíro yo go ña i mì ndâ mbe nambeè-ro, nó lá. Ndú kù kpili gbíro ndú, tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ñò tí ni éno máa, ndâ yì kù kònò go. Yo te mí gbí muu yo, máa, ndú 'de i tàkò nètè mì ndú gí. ¹⁷ Ta o tí nó náa yo má kù kònò go nó, yo 'ví te banga ta bà 'viindi se muu yo, ta bà toṛo bàá mí gbíro yo, ¹⁸ tacó wàa, à káa Bu yo tí mbe kù ñò ndâ i ñìnó mbe kù bàkà tí gbí kóó nó cuki ká 'ví ñò ni . Bindi Bu yo tí mbe ñò ndâ i ñìnó 'dáá náa à kù bàkà ndú tàbèngì nó bà je tó i jì yo.

Bà koṛo có kpolo ma gítí ndâ i muu to tí nó

¹⁹ «Yo si bà koṛo có kpolo ma ká gítí bà bì gálá, wàa yo 'ví kili ndâ i mì yo mí gbí mí muu to tí nó cuki mí to. Tacó ndâ ki, ta ndâ sù, ta ngbàza bà mì ndâ i tí nó gí. Ndâ mbe ngbà delè bà ngbà ndâ 'bí gí. ²⁰ À nìkì go éno máa, yo je mbí yo kpolo a i gítí bà bì ndâ gálá bà kili ndâ i mì yo a i mí gbíri, tí bàndò tí nó náa ndâ i gbí ngbàza tí lá, ndâ ki mbe kù da i, ta ndâ sù mbe kù pìi i, ta ndâ 'duù mbe kù ngbà i delè á kà wálá nó. ²¹ Tacó njembí 'duù ta o 'dáá gí kù dù ká tí bàndò ñìnó ta ndâ i mì wó kù dù tí nó.

Ro 'duù a kùpò mì dìi wó

²² «Ro 'duù a kùpò mì dìi wó. Ro 'duù má kù zeke'o ngbáràngà'i, gbí éno máa, dìi wó 'dáá gí gbí ngba'o; ²³ káa ro 'duù má zeke'o nìkì maa lá, dìi wó 'dáá gbí 'dí'di'o. Káa ro 'duù má yoo gí, o bà me jì yí a njìkiri.

À gbo gbù sè á mí nje ngá sósò'ò lá

²⁴ «'Bí 'duù jé mbe bàkà nètè jì ndâ 'duù sósò'ò ta njembí wó gbaànjé nò wálá. Yí má zè 'bí 'duù gbaànjé nìkì maa, yí bà dù ta 'bí me ta njembí wó dúú-dúú lá. Yí má kù te duù mí tí 'bí 'duù gbaànjé, yí bà si 'bí ka wó tí i maa-maa wálá. Má go éno, wotí bà zè Mbíri ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí ta njembí lo gbaànjé delè wálá.

²⁵ «Má éno, ye kù 'dè có jì yo, máa, njembí yo 'ví si bà mù gítí bà 'vala yo, máa, <Ze taábé bà njù a yè!> Ze taábé bà njù a yè! mí to. Yo delè 'ví tee njembí yo mí tí dìi yo, máa, <Ze bà yuu a ña yè, wè!> nò lá. À dú káa yúco máa, có 'valá kpolo ndii có i-zó-zò gí, bindi có dìi 'duù kpolo ndii có bongo gí. ²⁶ Yo tala bà zeke káa ndâ nuù mbe kù o co gbí pípiri gi. Ndú jé rò ñjì ña lá. Ndú delè jé kili i 'do gbí njí mí gbí gálá lá. Káa ta ña ñìnó 'dáá gí, Bu yo tí nó gbíri nó kù ko ndú ta i-zó-zò. À kpónó má je 'bí 'duù gbaànjé, wàa à 'ví jé 'bí nuù gbaànjé, wàa à 'ví ya gí bà mà ndú, áa bà 'de i me gboló á i 'do gbí 'di? ²⁷ Káa ta ndâ bà gu tí yo tí nó 'dáá nò, ku kpónó má gí tacó bà zì 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo á kpónó mí to nò, wotí mì 'duù tí nó bà dù gítí bà 'dè có jì ku máa, yí si yì njí'dí gi, bà dù kuu tí?

²⁸ «Yo delè kù mù njembí yo tacó ndâ bongo tacó yè? Yo tala káa bà zeke ndâ 'ví mù gbí jìli gi. À tí ndú me 'bí bà gò bongo lá. ²⁹ Káa ye kù 'dè có jì yo máa, à kpétí káa Sólómòni, tí gboló gba táánò náa áa mì wó

a ndâ banga i mbe ògbù ta ña wálá nó, yí jé yuu 'bí ña bongo ta banga tí ndii 'bí 'ví mù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'ví mù tí nò lá. ³⁰ Káa Mbíri má te ña banga tí nò mítí ndâ 'ví mbíli sínò, náa à taabé dè nó bà doo ndú ta wu 'dáá gí, gí, yí bà je mbí wó gítí bà je bongo jì yo wálá, ndâ mbe kpùrù-kpùrù njembí?

³¹ «Má ènò, yo si bà mù mbí yo gítí có máa, <Ze wúnó bà zò a ña yè? Ze bà ñjù a ña yè? Ze bà 'de bongo ngóò wè?» mí to! ³² Tacó à 'dáá nò a ndâ kpóló-kpolo ña bà kojo có mì ndâ 'duù ñinó mbe tee njembí ndú mítí Mbíri lá nó ká nò. Bu yo tí nó á gbíri nó ñò ña ndâ i ñinó tí ndâ kpóló-kpolo i tacó 'válá mì yo nó ni gí. ³³ Má ènò, yo zèè kùro a có gítí bà dù tí ndâ 'duù mì Mbíri, ta có gítí bà bàkà ndâ i ñinó mbe lè á kùro Mbíri lá nó á má kózò gí, bindi a Mbíri ká bà wu sè ndâ i ñinó náa yí ñò mbe 'vii ta yo nó jì yo delè. ³⁴ Má ènò, yo si bà mù njembí yo gítí taabé mí to. Tacó yo cee ta ndâ có ñindi wúnó lá. À káa taabé ká bà ñò 'dóó kpokèjì mì wó.

7

Bô là ngomè tí ka wó, si ñindi wó á mítí wó

¹ «Yo 'viiki ndâ 'bí ka yo lá, tacó wáa Mbíri delè 'ví 'viiki yo lá. ² Tacó Mbíri bà 'viiki mítí yo káa cè ña bà 'viiki tí, tí nó náa yo 'viiki mítí ndâ 'bí ka yo nò. À delè bà 'vii i jì yo ká ta gbèè ká'í bà 'vii i tí nó náa yo 'vii ta i jì ndâ 'bí ka yo nò. ³ Má ènò, wò kù 'dè có gítí njú-mù á tà ọ 'bí ka lo tacó yè, káa kùsìli-mù kuu kpùrù'vù tà ọ lo? ⁴ Wò bà 'de nje lo kòtí 'di, wáa wò 'ví 'dè ta có jì 'bí ka lo, náa njú-mù kuu tà ọ wò, náa kùsìli-mù má kuu kácá tà ọ lo? ⁵ Ja a kùsìli-mù tí nó mbe mbi mí tà ọ lo nó kùro má kózò gí, bindi wò 'ví gii òlò njú-mù 'do tà ọ nambe lo, ta ọ lo ngbáràngà'í, ndí lo mbe nambeè-ọ.

⁶ «Je i-Mbíri jì ndâ hô lá. Ndú bà 'visi tí ndú bà ọ wò. Wò delè 'ví kaa banga ñjì wú'dè mí to á 'bá ta ndâ ngùù tí lá, tacó ndú bà jaaka gbí ta to.

Yù i 'do mì Mbíri ta njembí lo gbaànjé

⁷ «Wò má yù i ta njembí lo gbaànjé, áá bà je i tí nó jì wò gí. Wò má pà i ta njembí lo gbaànjé, wò bà 'de i tí nó gí. Wò má gbà njekèjì muu 'duù ta njembí lo gbaànjé, yí bà njaanga njekèjì jì wò gí. ⁸ Tacó à kù je i ta o 'dáá gí jì ndâ 'duù ñinó mbe yù i nò. Ndâ mbe pà i ta o 'dáá gí kù 'de i. Bindi à kù njaanga njekèjì ta o 'dáá gí jì ndâ mbe gbà njekèjì. ⁹ 'Vii mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò kpónó má wa go mítí wó, 'duù tí nó bà je kpúrú dí jì 'vii tí nó máa yí zò gí? ¹⁰ 'Vii mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo nò kpónó má yù yâ-sè 'do tí bu wó, 'duù nò bà je yâ-kpoo ta já kpoo tí jì 'vii mì wó bindi yâ-sè gí? ¹¹ Káa ndâ wò 'duù, á go yo nò, má ni bà je tó i jì ndâ 'vii mì yo gí, Bu yo tí Mbíri á gbíri bà ni bà je tó i me gbolò ndii ndâ ñindi yo nó gí jì ndâ mbe yù i 'do tí wó wálá?

¹² «Co ta ndâ 'bí ka lo ká tí ña kpokèjì tí nó náa à gbí muu lo máa ndú 'ví co ta wò tí nò. Ñinò a gbí ndâ có mì Mòze, ta ndâ i tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri nibà ndú jì ndâ 'duù nó, ká nò.

Bà ya gí 'bá mì Mbíri me có 'dì lá

¹³ «Wò má ñò kpokèjì gítí 'bá rú-rú-rú, co a i tí, kpokèjì tí nó ngáa-nga-nga, náa ndâ 'duù me mbè kù 'va co tí nó bà ya ta wò gí nje ku. ¹⁴ Káa

kpokèjì 'válá a làmbu kpokèjì tí nó rú-rú-rú, ta ndá zèèngè i tí, náa ndá 'duù me mbè là kù pembee tí ndú pembee co tí nò.

Kiyà jò ngo lá

¹⁵ «Yo kpolo tí yo 'do tí ndá sú mbe ma có mì Mbírì. Ndú kù bàkà tí ndú tí ndá tó 'duù, káa ndú a cèè ndá zò-'boo. ¹⁶ Yo bà nò ndú ni ká 'do tí ña bà bàkà ndá i mì ndú, go bà nò ña mù ni 'do tí ndo wó. Mú-bàà kù rì káa ndo bàà, bìndi 'belè kù rì káa rì 'belè. ¹⁷ Tó mù kù rì káa tó ndo mù. Bìndi vò mù delè kù rì káa vò ndo mù. ¹⁸ Tó mù bà rì vò ndo mù wálá, delè vò mù bà rì tó ndo mù wálá. ¹⁹ Káa áá kèjì gí bà da mù ñinó mbe kù rì vò ndo mù nó, wàa à 'ví doo ta wu. ²⁰ Má ènò, yo bà nò ndá sú mbe ma có mì Mbírì ni 'do tí cè ña bà bàkà ndá i mì ndú.

²¹ «Yo koro muu yo máa, ndá 'duù ñinó mbe kù 'dè có máa ye a mbe tí ndá yí ta tìrì nó bà yee gbírì wálá. A káa ndá mbe kù bàkà go có mì Bu ye ká bà nò gbírì. ²² Ye kù 'dè có tí nò jì yo, tacó ndá 'duù me mbè ta ndòngbù o wúnò bà 'vee ye gbí ngbàngà mì Mbírì, máa, «Ze táánò ma có mì Mbírì ta rẹ lo lá, mbe tí ze? Ze táánò mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù ta rẹ lo lá? Ze táánò bàkà ndá serè ta rẹ lo lá?»

²³ «Bìndi ye bà 'visì có jì ndú, máa, «Ye jé táánò nò yo ni lá. Yo co 'do tí ye ngé gí kázò, ndí yo ndá vò 'duù.»

²⁴ «Má ènò, 'duù ñinó mbe 'di ndá có mì ye nò, bìndi yí gù bàkà go ndá có mì ye náa yí 'di nò, go mbe bì 'bá ta muu tí wó, mbe bì 'bá mì wó mí pí díí. ²⁵ Bìndi mù gù ni mítí, ngo gù ò có tà , gbolò pípìrì gù pì , káa 'bá tí nò 'va tí to lá, tacó à sè tà mí pí díí. ²⁶ Káa 'duù ñinó mbe 'di ndá có mì ye nò, káa yí bàkà go ndú lá nó, go mbe ñónókó mbe sè tà 'bá mì wó mí pí nji ngoò. ²⁷ Mù mâ gù ni , ngo gù ò có tà , pípìrì mâ gù pì ta wotí tí , 'bá tí nò gù ki'viki gí to, 'bùrùkù gí.»

²⁸ Jézù mà gù cee bà 'dè ndá có mì wó gí, nje ndá 'duù 'dáá gí, gù 'dèè gí. ²⁹ Tacó yí 'dè jì ndú 'dáá káa ndá wu có mbe ya gí gbí muu ndú, me ndá 'vìrì có go i mì ndá mbe 'di gbí tàkìi mì ndú nó lá.

8

Serè bà cee vò cì 'do tí 'bí 'dakò

¹ Ndá Jézù ta ndá mbè ndá 'duù tí nó mbe kaa ya gí mì wó pí gú nó mà gù kaa 'do pí gú gí gí tàbù to gí, ² 'bí 'dakò tí mbe cì gù gí gí mì wó, bìndi yí gù zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó jì yí, máa, «Go bà yuku cì tí nó tí ye nó mà kuu tí lo, wotí bà si kútí ye 'ví dù ngbàrángà'i kuu tí lo, buù.»

³ Jézù mà gù 'di có tí nó náa mbe cì tí nó 'dè nò, yí gù ya'va 'bì wó ya gí bà gbala ta yí, ta bà 'dè có, máa, «Go kuu tí ye. Dù ta ngbàrángà kútí lo.» Á káa póó bà 'dè có tí nó mì Jézù, cì gù cee 'do tí 'dakò tí nó gí. ⁴ Bìndi Jézù gù 'dè có jì yí, máa, «'Dí có tí nó náa ye kpónó bà 'dè jì wò nò. Ya kpédélé'i gí bà túbà jí lo jì bu-Mbírì. Bìndi wò 'ví cì i jì Mbírì go có mì Mòze, tacó bà túbà jí ndá 'duù máa cì cee 'do tí lo gí. Wò 'ví túbà jí lo jì 'bí 'duù gbaanjé á kùro bà ya wò gí mì bu-Mbírì lá.»

Jézù 'vala bòò mì kùro ndá àsikèrì mì ndá Ròmánò

⁵ Jézù gù nje nó ya gí gbí gbata Kàpàránawùmù. Mà gù zeke'o, 'bí 'dakò tí kùro ndá àsikèrì mì ndá Ròmánò zì'duù-vò (100) gù gí gí mì wó, bìndi yí gù 'deke tí wó jì yí, máa, ⁶ «Bòò mì ye gbele've mí to ta sé gbí tí wó ngé ndii gí, buù.»

7 Jézù mà giì 'di có tí nò, yí giì 'visì có jí 'dakò tí nò, máa, «À nìkì ma. Ye kèjì gí bà 'vala yí.»

8 Káa 'dakò tí nò giì 'visì có jí Jézù, máa, «Ye 'vii tí 'duù ñinó náa wò 'ví gí gí 'bá mì ye lá, buù. 'Dè káa có ta nje lo cukì 'do tí bàndò tí nó kpónó náa wò kuu tí nò, wàa bòò mì ye bà 'de 'válá gí. 9 Tacó ye a 'duù ta ndá kpo-kpò 'duù kùro ye kuu tí, náa ye kù 'di có mì ndú. À delè kuu tí tàkò ye a ndá àsikèrì mbe kù 'di có mì ye, náa ye má 'dè có jí 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú, máa, «Bàkà i ñinó!» Yí kù bàkà; ye má 'dè có jí 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú, máa, «Ya éno!» Yí kù ya go có tí nò. Ye má tè'é tí 'duù máa, «Gì!» Yí kù gí go có mì ye nò. Ye má 'dè có jí bòò mì ye máa, «Bàkà i ñinó!» Yí kù bàkà i tí nò.»

10 Jézù mà giì 'di ña có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè nò, nje wó giì 'dèè gí. Bindi yí giì 'dè có jí ndá 'duù tí nó mbe kù ru ndi wó nó, máa, «Ye kù 'dè có jí yo ta yúco, máa, ye jé 'de 'bí 'duù gbaànjé mbe tee njembí wó mítí Mbíri, kpèti 'do gbí òkò tí yo tí ndá Ìziriyéli, go i mì 'dakò tí nó lá. 11 Ye kù 'dè có jí yo ta kponje tí wálá, máa, ndá 'bí tende ña ndá 'duù ta ndòngbú o wúnò bà kaa 'do muu to tí nó 'dáá gí gí bà zò i ta ndá Àbiráámò ta Ìzàkò, ta Jákòbè gbí gbèe ká'i ta líkí'o tí ndú gbí ngbàngà mì Mbíri. 12 Bindi àà bà giì mò yo tí ndá Ìziriyéli, tí ndá 'dóó 'vii gbí ngbàngà mì Mbíri nó gí gbí 'dí'di'o, tí bàndò bà wa gbí, ta bà zò gbí tí ta sé'i.»

13 Jézù mà giì 'dè có jí ndá mbè ndá 'duù tí nò cee gí, yí giì 'visì có jí kùro ndá àsikèrì mì ndá Rómánò tí nò, máa, «Má éno, ya gí 'bá mì lo, wàa có tí nó náa wò tee njembí lo á mítí nò bà bàkà tí gí, tacó wò ùnje gí, máa, ye kpèti má 'dè káa có ta nje ye sínò, bòò mì lo bà 'vala 'do gbí nò'o gí.» À káa póó bà 'dè có tí nò mì Jézù, bòò mì 'dakò tí nò giì a gí yaà 'do gbí nò'o mì wó gí.

Jézù 'vala ndá na gè Piyétòrò ta ndá 'bí 'duù 'do gbí ndá nò'o

14 Jézù giì njè nó 'do bàndò bà 'de tí ndú ta kùro ndá àsikèrì mì ndá Rómánò nò ya gí 'bá mì Piyétòrò. Yí mà giì yee kà, yí giì 'de na gè Piyétòrò kuu tí sà ta cò'o gbí dii wó. 15 Yí mà giì zèè 'bí niù tí nó, cò'o ngé giì dò 'do gbí dii wó gí. Bindi yí giì a gí yaà ya gí bà bàkà i-zò-zò jí Jézù.

16 Ta 'dè'o mì gbèe ri tí nò náa Jézù 'vala ta na gè Piyétòrò 'do gbí nò'o nò, ndá 'duù giì kaa ndá 'duù ñinó ta ndá i-gbì-muu ndú nó, ta ndá 'duù ñinó ta nò'o tí ndú nó ya tí jí Jézù. Jézù giì mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù tí nò ta nji có gbaànjé. Bindi yí giì 'vala ndá mbe nò'o, 17 go có tí nó náa Ìzàya tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè sàà gí, máa, «Yí bà 'vala ndoo 'do gbí ndá nò'o mì ndoo; yí delè kaa ndá nji sé'i 'do gbí dii ndoo 'dáá gí,» nò.

Bà dù tí mbe ru ndi Jézù me có 'di lá

18 Jézù mà giì ñò ndá 'duù kaa gí gí mì wó me mbè ngé ndii gí, yí giì 'dè có jí ndá mbe tala có mì wó máa, ndá yí di kàpá gí tító. 19 'Bí 'dakò tí mbe 'di gbí tàkù mì ndá Jùdèya mà giì 'di có tí nó, yí giì 'visì có jí Jézù, máa, «Mbe nibà i, àà bà ja ye 'do tàkò lo káa go ngo.»

20 Káa Jézù giì 'visì có jí 'dakò tí nò, máa, «Ndá guù mì ndá ngàmbe kuu tí. Ndá bàndò bà tèrì mì ndá nuù tí nó mbe kù o co gbí pípiri nó 'dáá gí kuu tí, káa bàndò bà tí tàmuu 'Vii-mi-'Dakò á mítí wálá.»

²¹ Mâ giì zeke'o bà-i-nò 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kù ñu ndi Jézù nó giì 'dè có jì yí, máa, «Buù, si ye má ya jí bà duu ku bu ye, má kózò gí, bindi ye 'ví dele ndi ye gí gí ba ñu ndi lo.»

²² Káa Jézù giì 'visi có jí tàkò có mì 'dakò tí nó, máa, «Gì jí bà ñu ndi ye, wàa wò 'ví si ndâ ku 'ví duu ndâ 'dóó ku mì ndú.»

Jézù ro gundiři mí tìyò

²³ Bindi bà 'dè có mì Jézù jì 'dakò tí nó, yí giì njè nó ya jí gbí gbâ, bindi ndâ mbe tala có mì wó giì oloko jí tàkò wó gbí gbâ kà. ²⁴ Mâ giì zeke'o, gundiři giì 'bità bà pì tí ña ñinó náa ngo kù giì 'bità có bà gbàngà jí gbí gbâ. Káa Jézù ta o tí nó kuu tìsì kù tè ñi gbí gbâ. ²⁵ Bindi ndâ mbe tala có mì wó mâ giì ñò máa, i kù giì voló-volo, ndú giì gbà yí 'do muu ñi. Yí mâ giì ziya gí, ndú giì 'dè có jì yí, máa, «Vala ndoo, buù, tacó ndoo kù mí-mì!»

²⁶ Káa Jézù giì 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo kù cì gúku tacó yè? Yo tee njembí yo míti Mbirí me jé'déé gí le!» Bindi yí bà-i-nò giì a jí yaà, yí giì do míti ndâ gundiři tí nó mbe kù pì nó, ta kàpá tí nó mbe kù gbàngà nó. Ndâ i tí nó só giì rò tìyò ngbi-ngbiì gí.

²⁷ Nje ndâ mbe tala có mì Jézù náa ndú ta ndú gbí gbâ nó 'daá gí, giì 'dèé gí. Bindi ndú giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «A ña woti tí 'dakò yè ká éno, náa ndâ gundiři ta kàpá kù 'di có mì wó nó?»

Ndâ 'bí 'dakò gbí to Gádàrà ta ndâ i-gbí-muu ndú

²⁸ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mâ giì di ngo jí tito kàpá á 'bí to ta rè to tí nó a Gádàrà, ndú giì 'de ndâ 'bí 'dakò sósò'ò tí ndâ 'duù Gádàrà, ta ndâ i-gbí-muu ndú, mbe co 'do gbí òkò ndâ muu'dú. Ndâ 'dakò tí nó tíi tí ndú míti kpokèjì tí nó mbe co rẹgbà ndâ muu'dú nó go ndâ gbù kàzà, tí ña ñinó náa gbèe 'duù mbe co tí kpokèjì tí nó jì ndú wálá. ²⁹ Káa à káa póó bà giì ñò Jézù mì ndú, ndú giì 'bità bà tò kù, máa, «Ákoo 'viì mì Mbirí! Á gbí muu lo a có bà bàkà ña yè ta ze? Wò jí tacó bà waa có míti ze si 'dóó o tí nó jí kùro kálásê?» ³⁰ Káa ta o bà 'de tí ndú nó, ndâ kàdùrùkù me mbè kù zò i á 'dè gbí to tí nó. ³¹ Tacó éno, ndâ i tí nó gbí muu ndâ 'dakò tí nó, nó giì 'deke tí ndú jì Jézù, máa, «Wò má mòkò ze 'do gbí muu ndâ 'dakò tí nó gí, wò 'ví si ze 'ví ya jí gbí muu ndâ kàdùrùkù tí zò.»

³² Bindi Jézù giì 'visi có jì ndâ i tí nó, máa, «Yo kaa ya!» Ndâ i tí nó bà-i-nò giì kaa 'do gbí muu ndâ 'dakò tí nó ya jí gbí muu ndâ kàdùrùkù go có mì Jézù nó. Bindi ndâ kàdùrùkù tí nó giì njè ta ngèlè ta ndâ i tí nó gbí muu ndú, ndú giì oloko jí tà ngo 'do tí njà gángá ngo, bindi ndú giì mìi ta ngo léé gí.

³³ Ndâ mbe kù gbâ ndâ kàdùrùkù tí nó giì kaa ya jí gbí gbata jí bà 'vanda ndi ndâ i tí nó mbe bàkà tí míti ndâ kàdùrùkù, ta ndâ 'dakò tí nó sósò'ò ta ndâ i-gbí-muu ndú nó gbaanjé-gbaanjé jì ndâ 'duù. ³⁴ Ndâ 'duù gbí gbata mâ giì 'di ndâ có tí nó, ndú giì kaa 'do gbí gbata ya jí mì Jézù. Ndú mâ giì 'de yí gí, ndú giì 'deke tí ndú jì yí, máa yí njè nó 'do gbí to 'bá mì ndâ yí gí.

9

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹ Jézù mâ giì di ndi kàpá 'do gbí to Gádàrà jí tito jí gbí 'dóó gbata bà dù yí gí, ² ndâ 'duù giì làngà 'bí 'dakò mbe gbele've gí gí tí jì yí. Jézù mâ

giì nò bà tee njembí ndú mí tí wó, yí giì 'dè có jì 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, «Zèè njembí lo, 'vii mí ye, tacó à sí có gítí ndá vò i mí lo mí to gí.»

³ Káa ndá 'bí mbe 'di gbí tàkii mí ndá Jùdéyà gbí òkò tí ndá 'duù tí nò mbe tí mí mí Jézù nò má giì 'di có tí nò náa yí 'dè nò, ndú giì 'bità bà koṛo có gbí njembí ndú, máa, «Dakò tí nò kú bàkà tí wó tí Mbíri ta wotí tacó yè? Yí 'de wotí bà je à-cee-gí gítí vò i mí ndá 'duù 'do kòtí 'di?»

⁴ Jézù má giì nò ña có tí nó náa ndá mbe 'di gbí tàkii tí nò kú koṛo gbí njembí ndú nó, yí giì 'vee ndú, máa, «Yo kú koṛo ña vò có ènò gbí njembí yo tacó yè? ⁵ Bà 'dè có máa, «À je à-cee-gí gítí ndá vò i mí lo gí,» ká peteke , wèè, a peteke a bà 'dè có, máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví nò nó?» ⁶ Má ènò, ye kpónó bà túbà jì yo máa áá mí 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndá vò i mí ndá 'duù á muu to tí nó.» Bindi yí giì 'dè có jì 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpà-sili mí lo, wàa wò 'ví ya gí 'bá.» ⁷ 'Dakò tí nò bà-i-nò ngé giì a gí yaà, bindi yí giì nje nó kú ya gí 'bá go có mí Jézù nò. ⁸ Nje ndá mbè 'duù tí nó mbe kaa ya gí mí Jézù nó 'dáá gí giì 'dèè ta gúku bà ñò 'dakò tí nò kú nò nó gí. Bindi ndú giì ùlù Mbíri tacó bà je ña wotí tí nó á jì ndá 'duù.

Bà tè'é tí Màtéyò

⁹ Jézù má giì nje nó 'do tí bàndò bà 'vala 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, yí giì nò 'bí 'dakò tí Jùdéyà tí mbe kú kili i-míri mí ndá Rómànò, ta rẹ wó a Màtéyò, kú kí tí wó to á bàndò bá gò i-míri. Bindi yí giì 'dè có jì Màtéyò, máa, «Gí gí bà ru ndi ye.» Màtéyò bà-i-nò giì a gí yaà, bindi yí giì ya gí bà ru ndi Jézù.

Jézù zò i ta ndá vò 'duù

¹⁰ Si Jézù kú zò i ta rí tí nó á 'bá mí Màtéyò, ndá 'bí ka nètè mí Màtéyò me mbè, ta ndá ña ndá 'bí 'duù mbe kú gbètèkè tàkii mí ndá Jùdéyà giì kaa gí kú zò i ta ndá Jézù ta ndá mbe tala có mí wó gbí gbèè ká'i. ¹¹ Ndá 'bí mbe kú kpòlo tí tàkii mí ndá Jùdéyà má giì nò ña i tí nó, ndú giì 'vee ndá mbe tala có mí Jézù, máa, «Mbe nibà i jì yo kú zò i gbí ká'i ta ndá 'duù ñinó mbe 'vii tí ndá 'duù náa cèè 'duù 'ví zò i ta ndú gbí tàkii mí ndá Jùdéyà lá nó tacó yè»

¹² Jézù má giì 'di ña 'vé tí nó náa ndá 'duù tí nò kú 'vee ta ndá mbe tala có mí wó nó, yí giì 'visi có jì ndú, máa, «A ndá 'duù ñinó ta sé'i tí ndú nó ká kú pà mbe yeè. Ndá 'duù ñinó ta sé'i tí ndú wálá nó pà mbe yeè lá.

¹³ Má ènò, yo 'viiki gbí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mí Mbíri ènò máa, «À tí ye tí Mbíri a go bà ñò yè ro ndá 'duù;

go bà ci mbelè ndá nò jì ye tí ye wálá.»

Ye delè gí me tacó bà tè'é tí ndá tó 'duù lá, ye gí a i tacó tí ndá mbe bàkà vò i.»

'Vé gítí nderè bà kònò go mí ndá mbe tala có mí Jézù lá

¹⁴ Ta o tí nó, ndá 'bí mbe tala có mí Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù giì gí mí Jézù, bindi ndú giì 'vee yí, máa, «Tacó yè, káa ze ta ndá mbe kpòlo tí tàkii mí ndá Jùdéyà kú kònò go ta rí bà kònò go mí ndá Jùdéyà, káa ndá mbe tala có mí lo kònò go lá?»

¹⁵ Káa Jézù giì 'visi có jì ndú, máa, «Ndá kpóló-kpòlo kómbe mbe kò niì jé kú kònò go ta o tí nó náa kómbe ndú tí nó náa à kú ko niì mí wó gí 'bá

nó má kuu ta ndú? Káa o bà je mbe kù kò niì tí nò 'do gbí òkò tí ndú bà gí ká gí, bìndi ndú bà gii kònò go ta o tí nò. ¹⁶ À da ngú kô mí pí ká kô lá. ¹⁷ 'Bí 'duù jé mbe fuu pe ngú cù mí gbí ká kàrà nínó ta gbí wó wuuku gí nó wálá. Tacó yí má bàkà ènò, ta o tí nó náa pe ngú cù bà gii ni nó, kàrà tí nó bà ba gí. Bìndi yí bà bè gbí ndá kàrà ta pe só gí. Tacó ènò, à ta o 'dáá gí kù fuu pe ngú cù ká mí gbí kpóló-kpolo kàrà tacó bà kpolo tí ndá pe ta kàrà.»

Jézù 'vala ndá 'bí 'viní ta 'bí niì

¹⁸ Káa si Jézù kálásé kù 'dè có ji ndá mbe tala có mì Jòvání, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù gii gí gí mì wó, bìndi yí gii zèè kò wó mì kùro ndá 'duù 'dáá gí, ta bà 'deke tí wó ji yí, máa, «Nájú ye cee gí, káa ye kù 'deke a tí ye ji wó, máa wò 'ví ya gí bà tee 'bì lo mítí wò wáa yí 'ví 'vala ji ye.» ¹⁹ Jézù má gii njè nó kù ya gí 'bá mì gbolò 'duù tí nò, ndá mbe tala có mì wó gii kaa kù ru ndi wó.

²⁰ Káa si ndú muu nó, 'bí niì náa mbelè kù yee tí wó ta ndoò muu 'bì-nje só gii gí có kapí Jézù, bìndi yí gii zèè nje bòngó tí wó, ²¹ ta bà kojo có, máa, «Ye kpèti má zèè káa nje bòngó tí wó, ye bà 'de 'válá gí.»

²² Jézù má gii 'visi tí wó gí ndii, yí má gii nò niì tí nò, yí gii 'dè có ji yí máa, «Zèè njembí lo, nájú ye, tacó bà tee njembí lo mítí ye 'vala wò gí.» 'Do tí bàndò tí nò, mbelè tí nó mbe kù yee 'do tí niì tí nò, nó ngé gii rò tíyò gí.

²³ Jézù má gii yee 'bá mì gbolò 'duù tí nò, yí gii 'de ndá 'duù kù wa ku tà'i ta wotí ká tí. ²⁴ Bìndi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo njè gí sè 'do tà'i tí nò gí. Làmbu 'viní tí nò cì me cí-cì lá. Yí kù tè a rì.» Káa ndá 'duù tí nò gii 'bità bà ọ Jézù ta ọ có mì wó nò ọ-ọ. ²⁵ Káa ndú má gii njè gí sè go có tí nò gí, Jézù gii rì gí tàkò ku 'viní tí nò tà'i. Yí má gii zèè 'bì wó, 'viní tí nó gii a rò tíyò. ²⁶ Tàwo ngú có tí nò gii ya cee gbí to tí nò 'dáá gí.

Jézù 'vala ndá 'bí mbe sú ọ

²⁷ Ta o bà njè nó mì Jézù 'do bà 'vala nájú gbolò 'dakò tí nò, ndá 'bí mbe sú ọ sósò'ò gii ru ndi wó ta bà tò kù á tàkò wó ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Áá 'Vii kòti Dàvidé tí Bìndi-Mbìrì, àá 'Vii kòti Dàvidé, nò yè ọ ze!»

²⁸ Jézù má gii rì gí tà'i ta o bà yee yí 'bá gí, ndá mbe sú ọ tí nò gii rì gí tàkò wó. Bìndi yí gii 'vee ndú, máa, «Yo wálá ùnje gí, máa ye bà 'vala yo gí?» Káa ndú gii 'visi có ji yí, máa, «Ze ùnje gí, buu.» ²⁹ Jézù má gii 'di có tí nó náa ndá mbe sú ọ tí nò 'visi gí tàkò 'vé mì wó nò, yí gii gbalá ọ ndú ta bà 'dè có ji ndú, máa, «Ye bà njaanga ọ yo gí, tacó yo ùnje ta njembí yo gbaànjé gí, máa wotí bà bàkà ènò kuu tí ye.» ³⁰ Jézù má gii 'dè có tí nò, ọ ndá mbe sú ọ tí nò só nó gii njaanga tí gí. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú ta wotí tí, máa, «Yo kpolo tí nje yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'ví 'di có máa a ye ká njaanga ọ yo nò lá.» ³¹ Káa ndá 'dakò tí nò má gii njè nó 'do bà-i-nò gí, ndú gii nò ta bà ma rẹ Jézù ta ndi tí ndá 'bá 'dáá gí.

Jézù 'vala 'bí 'dakò tí mbe 'dè có lá ta i-gbì-muu wó

³² À káa póó bà njè nó mì ndá 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ọ ndú nó gí, à gii gí ta 'bí 'dakò mbe 'dè có lá ta i-gbì-muu wó ji Jézù. ³³ Jézù má gii mòkò i tí nò 'do gbí muu 'dakò tí nò gí, 'dakò tí nò ngé gii 'bità bà 'dè có. Bìndi nje ndá mbè ndá 'duù tí nó mbe tí mí mì Jézù nó gii 'dèè gí. Bìndi

ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú, máa, «À jé nò 'bí ña i go éno 'bá Ìziriyéli lá.»

³⁴ Káa ndâ mbe kpolo tí tàkùlì mì ndâ Jùdèyà a gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò ñindi ndú gii 'visì có gí tàkò có tí nò, máa, «A Gba-vò-i, tí gba mì ndâ i-gbì-muu, ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù jí yí.»

Jézù nò yè ɾo ndâ 'duù

³⁵ Gbì ndâ o tí nò, Jézù gii nò nó cee gbí ndâ gbata, ta ndâ víi bàndò á sè 'do gbí ndâ gbata 'daá gí, kù nibà i, ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí có bà dù Mbíri tí gba jí ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, delè ta bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ ña ndâ nò'o ta ndâ sé'i 'daá gí.

³⁶ Káa yè ɾo bà nò ndâ mbè ndâ 'duù tí nò náa Jézù kù nò ta bà nibà i jí ndú nò gii bàkà yí ngé ndii gí. Tacó à tí ndú a gúku, ndú delè nò 'dóó i ñinó náa ndâ yí 'ví bàkà nó lá, tacó 'duù kùɾo ndú wálá, go ndâ rómbo ta mbe gbà ndú wálá. ³⁷ Bindi yí gii 'dè có jí ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ndâ i tacó bà kili 'do gbí ní ɔgbù ngé, káa muu ndâ mbe bàkà nèté me nji'dí. ³⁸ Má éno, yo 'deke tí yo jí mbe ní, tacó wàa, yí 'ví tuu ndâ mbe bàkà nèté me mbè tacó bà kili ndú.»

10

Jézù ɾuka ndâ tú mì wó muu'bi-nje só

¹ Jézù gii ɾuka ndâ 'bí 'duù muu'bi-nje só 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó, bindi yí gii je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù, ta wotí bà 'vala ndâ 'duù 'do gbí ndâ ña ndâ nò'o 'daá gí á bindi wó jí ndú.

² Ñinó a ɾè ndâ 'duù tí nó muu'bi-nje só náa Jézù ɾuka ndú nò: ndâ kpédélé 'duù a ndâ Simónè tí nó ta 'bí ɾè wó a Piyétòrò nò, ta ná'vindi wó Àndèréyà, bindi a ndâ Jákòmò ta ná'vindi wó Jòvànì tí ndâ 'vii mì Zèbidèyò, ³ ta Filípò, ta Bàràtòlòmèyò, ta Tòmázò, ta Màtéyò tí mbe kili i-míri, ta Jákòmò tí 'vii mì Àlifèyò, ta Tàdèyò, ⁴ ta Simónè tí nó tí tó 'vii-'há nò, ta Jùdà Ìsikàriyòtè tí mbe ba ngbù wó tí Jézù.

⁵ Bindi Jézù gii tuu ndâ 'dakò tí nó muu'bi-nje só náa yí ɾuka ndú tí ndâ tú mì wó nò, káa ta kùɾo bà tuu ndú, yí gii kpo-gbì-tà-tù ndú, máa, «Yo 'ví 'dò kò yo gbaànjé mí gbí to mì ndâ 'duù ñinó mbe kù ùlù ndâ 'bí tende ña i bindi Mbíri nó lá.

Yo delè 'ví ya gí gbí ndâ gbata á gbí to Sàmáriyà lá.

⁶ Yo ya a i gí mì ndâ Ìziriyéli tí ndâ mbe gíri á go ndâ rómbo gí,

⁷ wàa yo 'ví kò-kò jí ndú, máa, «Kùɾo o bà gí Gba-gbìri kponó dooko gí!»

⁸ Yo 'ví 'vala ndâ mbe nò'o,

yo 'ví 'vala ndâ ku,

yo 'ví ɾo kútí ndâ mbe ci,

yo 'ví mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù.

Yo sì wotí bà bàkà ndâ i tí nó náa ye 'deke ndú jí yo nò me sí-sì lá. Má éno, yo delè 'ví je mboo tàkò bà bàkà ndú 'do mì ndâ 'duù lá.

⁹ Ta o tí nó náa yo má kù ya gí muu nó, yo 'ví je 'bí lambu i tacó bà sì ta ndâ 'bí i ngé gí lá.

¹⁰ Yo 'ví je ndâ 'bí bongo ta ndâ 'bí tamà tacó bà 'visì ta ndâ ñinó á tí dii yo nò á kùɾo kà lá.

Yo delè 'ví zèè 'bí i go mû-kóró mí 'bí yo tacó bà kpòlo tí yo lá. Tacó 'duù má ka wu'o gî, áá bà sí yí sínò wálá.

11 Yo má yee tí to, yo 'ví pá à 'bá mì 'duù ñínó mbe nì <Yo ndi ye nò> jì yo ta njembí wó gbaànjé, wàa yo 'ví dù tí, yee tí o bà njè nó mì yo 'do tí to tí nò.

12 Yo má yee tí 'bá, yo 'ví nì <Ze yee gî> jì ndá mbe 'bá ta bà cù 'dè ngo cù yo tù-tù-tù mítí ndú. 13 Ndú má nì <Yo ndi ze nò> jì yo ta 'dè njembí ndú, yo 'ví dù ta ndú. Káa ndú má biya bà 'visì 'vé jì yo gî, yo 'ví ndii ta nó mì yo, ta nambeè tí nó gbí njembí yo náa yo máa Mbíri 'ví bàkà jì ndú nò.

14 Yo má yee tí to, káa ndá 'duù má te wíri mítí yo lá, ndú delè má sè tù ndú tí có mì yo náa yo kù 'dè jì ndú nó lá, ta o tí nó náa yo má kù 'visì támuu yo gítí to tí nò, nó, yo 'ví gbà njú to, to tí nò 'do tí kò yo gî. Njìndò tacó bà tùbà jì ndá mbe to tí nò máa, Mbíri bà waa có mítí ndú, káa à me 'do gbí có mì yo lá. 15 Ye kù 'dè có jì yo ta 'vére tí wálá, máa, Mbíri bà waa có mítí ndá mbe to tí nò ta ndòngbù o ta wotí tí ndii bà doo ndá gbata Sòdómá ta Gòmórà á mì wó ta wu táánò nó gî.

16 Ye kù tuu yo gí gbí òkò tí ndá 'duù ta zí'í 'bí yo tacó bà kpòlo ta tí yo wálá, go ndá rómbo á kùro ndá siingii. Má ènò, yo 'ví sí ọọ yo 'ví dù ngílí-ngílí go ọọ àca'ba. Wàa njembí yo 'ví dù 'dèè kpóó go bèègú.

17 «Yo delè 'ví te mí gbí muu yo máa, ndá 'duù kèjì gí bà kaa yo ya tí gí gbí ndá ngbàngà mì ndá Jùdèyà. Bìndi ndá gba bà gii waa có mítí yo máa, à gbì yo mí kùro ndá 'duù. 18 Áá bà jaka yo ta wotí ya tí gí kùro ndá kpo-kpò 'duù ta ndá kpo-kpò gba á muu ye. Káa ñìndò bà njaanga jì yo a kpokèjì bà ma có tí ye jì ndá kpo-kpò 'duù, ta ndá kpo-kpò gba, ta ndá 'duù ñínó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nò. 19 Káa ta o tí nó náa ndú bà gii zèè yo nò, njembí yo 'ví sí bà mù éno máa, yo bà ya gí bà 'dè á kùro ndá kpo-kpò 'duù kà a ña có yè wè, mí to. Njembí yo delè 'ví mù éno máa, yo 'ví 'dè a ña có yè wè, nó lá. Áá bà wu có tí nó náa yo 'ví 'dè nó mí gbí nje yo ká kùro kà. 20 Tacó ta o tí nò, à me káa yo ká bà 'dè 'dóó có mì yo á 'do gbí muu yo lá. A Bèri mì Bu ye ká bà je wotí bà 'dè có jì yo.

21 «Ta o tí nò, ndá 'duù bà sí ndá ná'vìndí ndú ta ndá 'vii mì ndú jì ku. Ndá 'vii delè bà 'visì tí ndú tacó bà pá kpokèjì bà ziki ndá mbe jò ndú. 22 Ndá 'duù 'dáá gí bà gii sogo yo á muu ye ta o tí nò. Káa 'duù ñínó gbí òkò tí yo mbe 'dò kò wó mí to tí kpoè yee tí ndòngbù o bà mèèkè ndá i tí nó tí yo nó ká bà 'de 'válá. 23 Á má kù mèèkè'í tí yo ta o tí nó gbí 'bí gbata, yo 'ví kaa ta ngèlè 'válá ya gí gbí 'bí. Káa ye kù 'dè có jì yo ta 'vére tí wálá, máa, 'Vii-mì-'Dakò bà gí gí muu to tí nó si yo nò 'bá mì ndá Ìziriyèlì 'dáá gí cee lá. 24 Mbe kù tala i me gbolò ndii 'duù tí nó mbe kù nìbà i jì yí nó lá; bòò delè me gbolò ndii mbe tí wó lá. 25 Á tè ta mbe tala i káa bà je muu mì mbe nìbà i jì yí mítí wó; à delè gii tè ta bòò káa bà je muu mbe tí wó mítí wó. Káa rẹ bu-'bá má mì ndú a Gba-wàtà, ndú bà gbì mí muu ndá 'vii mì wó a ndá vò rẹ mbe ndii ñìndò gí.

26 «Á má éno, yo 'ví cí gúku tí ndá 'duù lá. Tacó ndá ña ndá i tí nó 'dáá náa ndá 'duù kù ngùndú kpónó nó bà 'vanda 'dáá gí sè gí. Delè ndá có tí nó náa ndú kù 'dè mí tàbèngii nó bà dù á ká wálá. 27 Yo bà gii kò-kò ta ndá có tí nó náa ye kpónó kù 'dè jì yo gbí 'dí'di'o nó á jì ndá 'duù gbí

ngbàà ɾi. Bindi yo bà giì kò-kò ta ndâ có tí nó náa ye kù 'dè jì yo á gbí ngàngbùùtù nó 'do pí cèlèngé jì ndâ 'duù. ²⁸ Káa yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá, tacó 'bí i gbaànjé mì ndú náa ndú bà bàkà ta yo, á bindi bà zì yo mì ndú nò wálá. Yo cì gúku a i tí Mbíri, tacó wotí bà zì yo ta wotí bà waa có mítí yo bindi bà zì yo mì wó kuu tí wó. ²⁹ Yo tala bà zeke ndâ víi nuù tí nó tí ndâ narù nò gi. 'Bí làmbu i náa 'duù bà 'de gbí ndú gbaànjé wálá. Káa 'bí gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú mbe cì gí, káa Bu yo ñò bà ku wó lá, nò wálá. ³⁰ Káa à má gítí yo, yí 'deke ndâ ñjì se muu yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ³¹ Má ènò, yo 'ví cì gúku lá, tacó yo kùro Mbíri a ndâ kpóló-kpolo i ndii ndâ narù gí.

³² «Má ènò, 'duù má si ye tí i á kùro ndâ 'duù á muu to tí nó, ye delè wúnò bà si 'duù tí nó tí i á kùro Bu ye á gbíri. ³³ Káa 'duù má biya ye á kùro ndâ 'duù á muu to tí nó, ye delè wúnò bà 'visi kápí ye gítí 'duù tí nó á kùro Bu ye á gbíri.

Có mì Jézù a i mbe njèè gbí òkò tí ndâ 'duù

³⁴ «Yo si bà je mbí yo éno máa, ye gí jì yo ta ngú có mbe 'dèè njembí yo nò mì to. ³⁵ Có tí nó náa ye gí tí nó a có mbe njèè gbí òkò tí ndâ 'vii ta ndâ bu ndú, ndâ niì ta ndâ nájú ndú. Có tí nó bà njèè gbí òkò tí ndâ nawu ndâ 'vii ta ndâ niì mì ndâ 'vii mì ndú. ³⁶ Ndâ mbe sogo 'duù gí mì ku bà dù káa ndâ 'dóó 'vii mì wó.

³⁷ «'Duù má zèè có tí ndâ bu wó ta nawu wó kpolo ndii có tí ye gí, ña 'duù tí nó bà 'vii tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá; 'duù delè má zè niki kpolo ma a ndâ bà wó ta ndâ nájú wó có tí ye, ña 'duù tí nó bà 'vii tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá. ³⁸ 'Duù má ùnje gítí bà kònò sé'i go ye wàa yí 'ví gí gí bà ɾu ndi ye lá, yí bà 'vii tí mbe dù tí 'duù mì ye wálá. ³⁹ 'Duù mbe koɾo có kpolo ma ká gítí 'válá muu to tí nó bà 'de vò i bindi ku mì wó. Káa 'duù ñinò mbe sì miɾi wó muu to tí nó jì ku a i gítí nètè mì ye ká bà 'de 'válá á bindi ku mì wó.

⁴⁰ «'Duù mbe te wiɾi mítí yo ta rè ye, te wiɾi tí nó a i mítí ye, káa ndâ mbe te wiɾi mítí ye, te wiɾi tí nó a i mítí mbe tuu ye. ⁴¹ 'Bí 'duù má te wiɾi mítí mbe 'dòkò có mì Mbíri ta rè mì Mbíri, Mbíri bà je 'bí tó i tí nó náa yí bà je jì mbe 'dòkò có mì wó nò nó jì 'duù tí nó gí. 'Bí 'duù delè má te wiɾi mítí tó 'duù gítí tó rè 'duù, tí nó, Mbíri bà je 'bí ña tó i tí nó náa yí tí Mbíri bà je jì tó 'duù tí nó nó jì 'duù tí nó mbe te wiɾi mítí wó nó gí. ⁴² Káa ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, 'duù kpèti má cu káa cèè 'dè ngo mì lú nó sínò 'do gbí kára jì 'bí ña 'duù ñinò náa rè wó gbí u 'duù wálá ngé gí tacó náa táangbà 'duù tí nó a mbe tala có mì ye, yí bà 'de tó i tàkò ngo mì wó nò kpèku.»

11

¹ Jézù má giì cee ta nètè bà kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó muu 'bi-nje só náa yí ruka ndú nó gí, yí giì njèè nó 'do bàndò tí nó kù nò ta ndi gbí ndâ gbata mì ndâ Jùdèyà kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri jì ndâ 'duù.

À zèè Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù mí gbí zàà

² Ta o tí nó sì Jézù kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri jì ndâ 'duù ta ndi gbí ndâ gbata nò, Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù a i gbí zàà. Jòvànì má giì 'di tàwo ndâ i tí nó náa Jézù tí Bindi-Mbíri kù bàkà nó si yí gbí zàà kà, yí giì tuu ndâ 'bí mbe tala có mì wó máa ndú ya gí bà 'dè có jì Jézù, máa, «A

Jòvànì tí nó tí mbe kù caka tí ndâ 'duù nó ká tuu ze, máa, ze gí gí bà 'vee wò, máa, ³ wò a 'duù tí nó náa ze kù ù bà gí yí 'do mì Mbírì nó, wèè, 'duù mì ze náa ze kù ù bà gí yí nó ká kpokèjì kálásè?»

⁴ Ndâ tú mì Jòvànì má gii ya gí bà 'vee Jézù go co tí nó náa Jòvànì tuu ta ndú nò, Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà dità ndâ có ñinó náa yo 'di ta tù yo nó, ta ndâ i ñinó náa yo ñò ta ɾo yo nó jì Jòvànì: ⁵ Ndâ 'duù ñinó táánò náa ɾo ndú yoo gí nó, kpónó kù zeke'o. Ndâ 'duù ñinó táánò ta kò ndú mbe gbele've gí nó, kpónó kù nó nó. Ndâ kà cì kpónó yuku 'dáá 'do tí ndâ 'duù ñinó táánò ta cì tí ndú nó gí. Ndâ 'duù ñinó táánò tí ndâ mbe sù tù nó kpónó kù 'di có. Ndâ 'duù ñinó táánò mbe cì tí yú ku gí nó, 'vala ndi ndú gí. À kù ma Banga-Ngú-Có jì ndâ yê. ⁶ Yo delè 'ví 'dè có jì Jòvànì, máa, 'duù ñinó mbe tee njembí wó kácáá mítí có mì ye nó a mbe tó pá.»

⁷ Káa si ndâ tú mì Jòvànì kù gii bàkà có bà dele ndi ndú, Jézù gii 'bità bà 'vee ndâ 'duù gítí Jòvànì, máa, «Gbí ndâ o tí nó táánò náa yo kù kaa ya gí mì Jòvànì si yí gbí kángáá nga ngoò nó, yo ta o tí nó kù koɾo có máa yo kù ya gí bà ñò a 'di? Gí bà ñò 'bí 'duù ñinó ta 'dóó kóɾó-koɾo có mì wó wálá, mbe kù tè ká gí tàkò có mì ndâ 'bí ka wó nó? Káa à má me ènò lá, ⁸ yo kaa ya gí bà ñò a 'di? Gí bà ñò 'bí 'duù mbe zaa ta banga bongo? Áá bà dù me ènò lá, tacó ndâ mbe zaa ta ndâ banga bongo kù dù a i 'bá mì ndâ kpo-kpò gba. ⁹ Nògí, má ènò, yo táánò kaa ya gí sè gí gbí kángáá nga ngoò gí bà yè? Yo kaa ya me gí bà ñò mbe 'dòkò có mì Mbírì lá? À ènò. Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, 'duù tí nó a gbolò 'duù ndii mbe 'dòkò có mì Mbírì gí. ¹⁰ Tacó Jòvànì a 'duù tí nó náa à cu có gítí wó mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, Mbírì máa, «Ye bà tuu tú mì ye gí kùro lo, gí bà 'viindi kpokèjì ù ta ndi lo,» nò. ¹¹ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, 'do gbí òkò tí ndâ 'viì tí nó 'dáá gí náa a ndâ niì ká jò ndú nó, 'bí 'duù gbaanjé mbe gí tí gbolò 'duù ndii Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù yee tí kpónó wálá. Kpètí ká ènò, 'bí 'duù ñinó tí táangbà 'duù sínò gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó tí ndâ Bòò-gba mì Gba-gbírì nó a gbolò 'duù ndii Jòvànì gí. ¹² Káa 'do tí o bà 'bità bà kò-kò mì Jòvànì ta có mì Mbírì di tí wúnó, 'bá mì Gba-gbírì kù mbu jì bà te ta wotí, ndâ vò 'duù kù paa ta zèè ta wotí. ¹³ Káa kùro bà gí Jòvànì, Mbírì táánò je wotí bà 'dè-kòcò a i jì ndâ Mòze ta ndâ mbe 'dòkò có mì wó tí Mbírì. ¹⁴ Yo má ùnje gítí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì ta ndâ có mì Mòze gí, Jòvànì a Elíjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbírì, náa ndú 'dè có máa yí bà dele ndi wó gí tacó bà gí gí bà 'viindi kpokèjì kùro bà gí Bindi-Mbírì nò. ¹⁵ Má ènò, ndâ 'duù ñinó ta tù bà 'di có tí muu ndú nó 'ví 'di có!

¹⁶ «Káa ye kpónó 'ví 'vii yo ndâ 'duù tí nó á gbí o tí nó, nó mítí ña yè dú? Yo gbí ɾo ye ká go ndá víi 'viì mbe kili kù ño 'dì gbí dùpì, ndú má gii ñò ndâ 'bí ka ndú víi 'viì mbe kili ta ba muu ndú tende, ndú gii tè'é tí ndú máa, ¹⁷ «Yo gí gí mì ndoo, wàa ndoo 'ví ño 'di bà dù ɾu.» Káa ndâ ka ndú nó gii biya gí. Bindi ndú gii tè'é tí ndú káká'i, máa, «Yo gí gí mì ndoo, wàa ndoo 'ví ño 'di bà wa ku.» Káa ndâ ka ndú nó gii biya delè gí. ¹⁸ Tacó Jòvànì táánò me mbe zò i lá, yí delè me mbe nju pe lá, káa ndâ 'duù gii kili nje ndú mítí wó, máa, «A i ká gbí muu wó.» ¹⁹ 'Viì-mì-'Dakò gii gí ñindi wó ta bà zò i, delè ta bà nju pe, ndâ 'duù káká'i gii 'visì nje ndú ènò, máa, «Yí a mbe gàmàtá, tí vò mbe nju pe, tí kómbe ndâ mbe kù gò i-mírì, tí ndâ

mbe bàkà vò i!» Káa kpèti ká ènò, à nò bà 'di gbí-o mì Mbíri ni míti ndá cè bà i mì wó.»

Jézù 'deke tí ndá 'duù gbí ndá gbata tí nó á yì kàpá Gàlilèyà nò

²⁰ Bindi Jézù gii 'bità bà 'deke tí wó ta sé có gítí ndá 'duù gbí ndá gbata tí nó náa yí bàkà ndá serè ta ndi gbí ndú nò, tacó ndú biya bà 'visi muu ndú 'do tí ndá vò i mì ndú gí. Maa, ²¹ «Yo ndá 'duù gbí gbata Kòràzini ta ndá 'duù gbí gbata Bètisàyidà bà dù á nje ! Tacó ye táánò má bàkà ndá kpo-kpò serè tí nó náa ye bàkà jì yo nó a i jì ndá 'duù gbí ndá gbata Tíró ta Sìdóni, ndú kpónó dù zùkùù gítí ndá vò i mì ndú sàà gí. ²² Káa ye kú 'dè có jì yo ta yúco, máa, Mbíri bà waa có míti yo wúnò ta ndòngbú o ta woti tí ndii nindi ndá 'duù gbí gbata Tíró ta ndá 'duù gbí gbata Sìdóni gí. ²³ Káa yo, ndá 'duù gbí gbata Kàpàrànwùmù! Yo táánò máa yo bà oko tí yo ènò yee tàri? Mbíri wúnò bà kaa yo míti vò bàndò á bindi ku mì yo. Tacó ndá serè mì ye táánò náa ye bàkà ndú jì yo nó má a i jì ndá 'duù gbí gbata Sòdómà, Mbíri táánò bà doo Sòdómà wálá. ²⁴ Má ènò, yo kpolo tí yo máa Mbíri bà waa có míti yo ta ndòngbú o ta vò tí ndii bà doo ndá 'duù mì wó á Sòdómà ta wu gí.»

Jézù yù gbí tí wó jì ndá yè

²⁵ Ta o tí nò Jézù gii 'deke tí wó jì Mbíri, máa, «Ye 'dè niki maa jì wò tí Bu ye, tí mbe tí ndá gbíri ta to, tacó bà 'dè gbí tí lo jì ndá 'duù nínò ta ọ ndú mbe njaanga kálásè nó, si ndá mbe 'di gbí-o mí to. ²⁶ Iyoo, Bu ye, ye ùnje gí máa, àá táánò niki tí lo ènò.

²⁷ «Wò tí Bu ye kaa ndá i 'dáá gí á mí 'bì ye gí. 'Bí 'duù gbaanjé mbe 'di gbí 'Vii mì lo muu to tí nó wálá, à káa wò tí Bu ye. 'Bí 'duù gbaanjé delè mbe 'di gbí lo tí Bu ye á muu to tí nó wálá, à káa ye tí 'Vii mì lo, gii toko míti ndá 'duù nínò ta go bà túbà tí lo jì ndú tí 'Vii mì lo nò.

²⁸ «Wo yo má co ta bà bàkà du nèté gí, wo yo má co ta bà te du i gí, yo gí gí mì ye, waa yo 'ví tèwo yo. ²⁹ Yo zèè nje kọri tí nó á pààpi ye nò, waa ye 'ví nìbà bà làngà kọri jì yo, tacó ye a mbe zèè ndá 'duù ta pètékè 'bì, tí mbe 'dè njembí, waa yo 'ví tèwo yo. ³⁰ Tacó bà te kọri tí nó á pààpi ye nó kpolo lá, ká'í tí nó náa ye kú làngà nò delè me duù lá.»

12

Có gítí ri bà woti gbí tàkii mì ndá Jùdéyà

¹ Ta 'bí ri bà woti gbí tàkii mì ndá Jùdéyà gbaanjé, si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kú nò ndò ta ndi gbí ndá nji, ndá mbe tala có mì wó gii nò ta bà kparaka muu cù kù zò tí 'veè gítí go. ² Ndá 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéyà mà gii nò ndú tí, ndú gii 'dè có jì Jézù ta kpo tàkòcò, máa, «Ijò káa ọa i tí nó náa ndá mbe tala có mì lo kú bàkà nò gi! Ọa i tí nó kpónó náa ndú kú bàkà nò me i bà báká-bàkà ta ri bà woti gbí tàkii mì ndoo tí ndá Jùdéyà lá.»

³ Káa Jézù gii 'visi có jì ndú, máa, «Yo jé 'deke có tí nó gbí wàràgà mì Mbíri gítí ọa i tí nó náa Dàvidè tí gbolò gba mì ndoo tí ndá Jùdéyà bàkà táánò ta o tí nó náa go bàkà ta ndú ta ndá mbe ko tàkò wó nó lá? ⁴ Có tí nó gítí bà ri Dàvidè gí ta 'bá-Mbíri, bindi yí gii kaa ndá kù kò tí nó náa à ci ndú jì Mbíri gí, ya tí jì ndú ta ndá mbe kù ko tàkò wó, bindi ndú gii zò

ta ndú nó? Yo jé 'di lá? Káa à kú zò ndá kù kò tí nò náa à ci ndú ji Mbířì gí nò gbí tàkìlì mì ndoo tí ndá Jùdèyà káa ndá bu-Mbířì cuki.

⁵ «Yo má 'deke ñinò lá, yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà mì Mòze máa, bà bàkà nèté gítí i-ci-ci mì ndá bu-Mbířì ta ři bà wotí me vò i lá nó, lá? ⁶ Káa ye kú 'dè có ji yo, máa, 'bí i mbe me gbolò á co tí 'bá-Mbířì gí kpónó kuu nò. ⁷ Yo táánò má 'di gbí có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbířì máa, Mbířì máa, «À tí ye a go nambee; go bà waa mbelè tí ye wálá» nó gí, yo kùtáá bà waa có mítí ndá 'duù ñinó ta vò i mì ndú wálá nó wálá, tacó a yè ro ndú ká bà dù tí yo. ⁸ Tacó 'Vii-mi-'Dakò a mbe tí ři bà wotí gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà.»

Jézù 'vala 'bí 'dakò náa 'bì wó pizoo gí

⁹ Bindi Jézù gii ñjè nó 'do bà-i-nò ya gítí 'bí bàndò bà kili ndá Jùdèyà gbaànjé. ¹⁰ Bindi yí gii 'de 'bí 'dakò náa 'bì wó gbaànjé pizoo gí, gbí òkò tí ndá 'duù á kà. Ndá 'bí 'dakò ta go bà pà kpokèjì bà kpi ngbàngà tí Jézù tí ndú mà gii ñjè Jézù, ndú gii 'vee yí, máa, «Bà 'vala 'duù ta ři bà wotí gbí tàkìlì mì ndoo tí ndá Jùdèyà a vò i?»

¹¹ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú, ta bà 'vee ndú, máa, «I-kó-ko mì 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo nò kpónó má 'va tí gbí guù ta ři bà wotí, yí bà ya gí bà ja yí 'do gbí guù tí nò gí sè wálá? ¹² Káa có tí 'duù kpolo ndii có tí i-kó-ko gí! Má ènò, bà bàkà tó i ji 'duù ta ři bà wotí dú.» ¹³ Bindi Jézù gii 'dè có ji 'dakò tí nò ta pizò 'bì wó nò, máa, «Ya'va gbí 'bì lo.» 'Dakò tí nò mà gii ya'va gbí 'bì wó go có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò, wu gii gí gí gbí 'bì wó gí. ¹⁴ Ndá mbe kpolo tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà mà gii ñjè bà 'vala 'dakò tí nò mì Jézù ta ři bà wotí, ndú gii kaa ta bà muu ndú ya gí ndii 'do gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nò tacó bà pà kpokèjì gítí bà zi Jézù.

Jézù tí 'dè 'duù

¹⁵ Có wàtà mì ndá mbe kpolo tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà mà gii 'va tí gbí tù Jézù, yí gii ñjè nó 'do bàndò tí nò gí. Káa ndá 'duù me mbè gii kaa gí tàkò wó. Bindi yí gii 'vala ndá mbe nò'o 'dáá gí. ¹⁶ Káa yí gii kpo-gbì-tà-tù ndú máa, ndú 'ví kpolo tí nje ndú 'do tí řè yì, tacó go wo tí wó wálá. ¹⁷ Jé ká go có tí nó náa Izáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbířì 'dè sàà gí, máa, Mbířì máa, ¹⁸ «Ŋinò a bòò mì ye náa a ye ká cu 'bì ye mítí wó 'do gbí òkò tí ndá 'duù. Yí a bà řo ye, tí bà ñjembí ye, tí wú-gbì-řé ye.

Ye bà si Bèřì mì ye 'ví je wotí ji yí,

tacó wàa yí 'ví ñibà yúcó mì ye ji ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí.

¹⁹ Yí bà 'dèèkè mà ta bà tò kú wálá.

'Bí 'duù bà 'di kòcò wó ta ndi tí ndá kpokèjì wálá.

²⁰ Yí bà dù tí mbe zèè ndá 'duù ñinó ta wotí tí wó ndii ndú gí nó ta pétékè 'bì.

Yí bà 'vala ta ndá 'duù ñinó ta dúú kpokèjì tí ndú wálá nó lèè ènò,

yeé tí o bà lò muu gii mì ndá 'duù ji yúcó.

²¹ Ndá 'duù 'dáá gí bà gii kořo 'válá lì ká mítí wó.»

Ndá mbe kpolo tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà máa a Bèlizebùlù ká je wotí bà bàkà ndá serè ji Jézù

²² Bindi ndá 'duù gii gí ta 'bí 'dakò tí mbe sù ro, ta i-gbì-muu wó mbe tii bà 'dè có 'do tí wó gí. Bindi Jézù gii 'vala yí 'do gbí ndá nò'o mì wó nò 'dáá gí. Yí bà-i-nò gii 'bità bà ñjè ndá i, ta bà 'dè có. ²³ Nje ndá 'duù 'dáá

gì giì 'dèè gí. Bìndi ndú giì 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «[J]inò 'vì dù a 'Vii mì Dàvidè ká nó?»

²⁴ Káa ndá mbe kpòlò tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà má giì 'di có mì ndá 'duù tí nò, ndú giì 'visì có gí tàkò , máa, «A Bèlìzèbùlù tí Gba-vò-i ká kù je wotí bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù jì yí.»

²⁵ Káa Jézù má giì nò ña bà koṛo có mì ndá mbe kpòlò tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà nò, yí giì 'visì có jì ndú, máa, «Có mì ndá hòò mì gba má toko lá, gba tí nò bà zogo 'bá wálá. Có mì ndá 'duù gbí gbata mì ndú má toko lá, gbí gbata tí nò bà dù wálá. Có mì ndá 'duù á njekèjì mì ndú delè má kili tí lá, 'bá tí nò gí bà sì tí wálá. ²⁶ Má ènò, Gba-vò-i má kù mòkò Gba-vò-i 'do gbí muu ndá 'duù, Gba-vò-i bà giì zèè 'bá ée? ²⁷ À má dú káa yúcó máa Bèlìzèbùlù tí Gba-vò-i ká kù je wotí bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù jì ye, à 'vì dù a 'dì ká kù je wotí bà ko ndá i 'do gbí muu ndá 'duù jì ndá kpo-kpò mbe kù ko ndá i 'do gbí muu ndá 'duù gbí òkò tí yo? Yo 'vee ndú wàa ndú 'vì waa có tí nò jì ndoo. ²⁸ Káa ye má kù mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù ta wotí mì Bèrì-mì-Mbìrì, gbí có tí nò go éno máa, Mbìrì gí tí gba mì yo gí.

²⁹ «'Bí 'vé káká'i náa yo 'vì te mí gbí muu yo a ñinò máa: 'Duù bà rì gí tà'i mì wu 'dakò tacó bà tuṛu ndá ká'i mì wó ta wotí ée? Sè káa ñinò máa mbe ngbà tí nò 'dì ká kù je wotí bà ko ndá i 'do gbí muu ndá wálá ndí bà dù ká tó kà. ³⁰ 'Duù má me 'duù mì ye lá, yí a ka ye mbe có. Mbe biya bà kili i ta ye gí, a mbe jaaka gbí i. ³¹ Má ènò, ye kù 'dè có jì yo máa, Mbìrì bà je à-cee-gí jì ndá 'duù gítí ndá 'bí ña vò i mì ndú, ta ndá ña zu có ñinò náa ndú 'dè gítí wó tí Mbìrì nó 'dáá gí, gí; káa ndá mbe 'dè zu có gítí Bèrì-mì-Mbìrì bà 'de à-cee-gí wálá. ³² Mbìrì delè bà je à-cee-gí jì 'duù mbe 'dè zu có gítí 'Vii-mì-'Dakò gí; káa 'duù má 'dè zu có gítí Bèrì-mì-Mbìrì, Mbìrì bà je à-cee-gí jì yí muu to tí nó wálá. Yí delè bà je à-cee-gí jì yí bìndi ku mì wó wálá.

³³ «Ndá kù i gbí njí má ta banga tí ndú, ndú kù jò ta banga tí . Káa ndú má soloko gí, banga tí bà jò ndú wálá. À ñò banga kù i ni ká mítí ña bà jò yí. ³⁴ Yo kù bàkà nambèe-nje ta ndá 'duù, káa njembí yo go já kpoo. Tacó 'duù ta o 'dáá gí kù 'dè káa ña có tí nó mbe yè gbí njembí wó gí nò. ³⁵ Tó 'duù ta tó có gbí njembí wó kù 'dè jì ndá 'duù káa tó có tí nó gbí njembí wó nò. Káa vò 'duù ta vò có yè gbí njembí wó gí ta o 'dáá gí kù 'dè káa vò có. ³⁶ Má ènò, ye kù ci yo gítí , máa, Mbìrì bà waa có mítí ndá 'duù ta ndòngbú o tacó ndá ña ndá có tí nó náa ndú kù 'dè ta bà koṛo gbí ndú lá nó gbaàn-jé-gbaàn-jé 'dáá gí. ³⁷ Tacó ta o tí nò, à káa nje 'duù ká bà njaanga wú 'do tí mìrì wó. À delè káa nje 'duù ká bà ga wú mítí mìrì wó.»

Có gítí bà bàkà ndá serè mì Jézù

³⁸ Bìndi ndá 'bí mbe 'di gbí tàkìlì, ta ndá mbe kpòlò tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà giì 'dè có jì Jézù, máa, «Mbe nìbà i, go kuu tí ze éno máa wò bàkà gbolò serè jì ze.»

³⁹ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú, máa, «Ndá 'duù tí nó gbí o tí nó nó káa cèè ndá vò 'duù sínò ta mbìrì mì ndú wálá. À tè ta yo káa serè mì Jónà tí mbe 'dòkò có mì Mbìrì. ⁴⁰ Jónà dígísèé dù gbí yì gbù sè ta rì ta'ò, ta bèbìlì delè ta'ò. Má ènò, 'Vii-mì-'Dakò delè kèjì gí bà dù á tà to ta rì ta'ò, ta bèbìlì delè ⁴¹ Mbìrì wúnò bà waa có mítí ndá 'duù tí nó gbí o tí nó nó ta ndòngbú o 'do gbí có mì ndá 'duù gbí gbata Nínèvà, tacó ndú táánò 'visì muu ndú 'do

tí ndá wò i mì ndú bindi bà kò-kò ta có mì Mbíri mì Jónà jì ndú gí. Káa kpónó 'bí ngú có bà kò-kò tí mbe me gbolò ndii có tí nó náa Jónà kò-kò tí dígísèé nó yee gí. ⁴² Gbolò gba-niù tí nó ta 'bá mì wó á gbí to Sébà nó, wúnò bà kpì ngbàngà tí yo ta o bà waa có. Tacó yí táánò gí ngé 'do 'bá mì wó me 'dú gí bà 'di có mì gbolò gba tí nó tí Sólómòni tí gbolò mbe 'di gbí-o nó gí. Káa ye kú 'dè có jì yo ta yúcó, máa, 'bí i mbe me gbolò ndii Sólómòni gí kpónó kuu nò.

Bà dele ndi i gí gbí muu 'duù

⁴³ «I má co 'do gbí muu 'duù, i tí nó kú ya gí bà wùkù to ta ndi gbí kángáá nga ngoò ta ngo gbí wálá, kú pà bàndò bà dù tí . À má gii kpò yí gí, ⁴⁴ yí bà gii 'dè có máa, «Ngèlè-ndii kpò a ngo. Má éno, ye bà dele ká gítí ká 'bá mì ye.» Yí má dele ndi wó gí bà 'de muu 'duù tí nó ngbáràngà'i, ta 'bí i-gbí-muu wó wálá, ⁴⁵ yí bà ya gí bà kaa ndá 'bí i vô-nje só mbe volo ndii yí gí, bindi ndú bà 'vala ta ndú mí gbí muu 'duù tí nó gí. Gbí ndòngbú , 'duù tí nó bà volo ndii ñinó sàà kùro nó gí, ñinó a ña i tí nó bà bàkà tí míti ndá 'duù tí nó gbí o tí nó, nó ká nò.»

Ndá Jézù ta ndá ná'vindi wó

⁴⁶ Káa si Jézù kú 'dè có jì ndá mbè 'duù tí nó kálásè, ndá nawu wó ta ndá ná'vindi wó gii rò tíyò sè, tacó bà 'dè có ta yí. ⁴⁷ 'Bí 'dakò mà gii ñò ndú, yí gii 'dè có jì yí, máa, «Ndá nawu lo ta ndá ná'vindi lo kú rò tíyò sè, tacó bà 'dè có ta wó.»

⁴⁸ Káa Jézù gii 'visi có jì 'dakò tí nó, máa, «Nawu ye a 'di? Ndá ná'vindi ye a ndá 'di?» ⁴⁹ Bindi yí gii tù 'bí wó gítí ndá mbe tala có mì wó, máa, «Ijinó a ndá nawu ye. Ñinó a ndá ná'vindi ye. ⁵⁰ 'Duù má bàkà go có mì Bu ye á gbíri gí, 'duù tí nó a ná'vindi ye, 'duù tí nó a námì ye, 'duù tí nó a nawu ye.»

13

Jézù lòkò'bò có gítí mbe va ña

¹ Jézù gii ñè nó 'do 'bá ta gbèè ɾi tí nó ya gí bà ki tí wó to á yí kàpá. ² Bindi ndá 'duù me mbè ta ña wálá gii kaa ya gí tàkò wó tàbè'dè kà. Bindi ndú gii tí jèlè yí 'dee gí. Ndá 'duù tí me mbè tí ña ñinó náa Jézù gii co 'do gbí òkò tí ndú ya gí bà ki tí wó gbí gbà a ro ngo ta kpéti wó jee ndá 'duù 'dáá kú rò tíyò á tí ngo. ³ Bindi yí gii 'bità bà 'dè ndá có jì ndú me mbè gbí lòkò'bò.

Jézù gii lòkò'bò có jì ndá 'duù, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà va ña gbí ñí mì wó, ⁴ káa ta o tí nó si yí kú va ña nó, ndá 'bí ñi ña gii 'vaka tí á ta ndi tí kpokèjì. Bindi ndá nuù gii ruka ndú gí. ⁵ Ndá 'bí gii 'vaka tí ta ndi gbí ro ndá díi mbe le ta gbí ñi ta làmbu ñjù to rẹpè-rẹpè pí ndú. Síi ndú mà gii yee gí sè, ⁶ ɾi gii mù ndú gí, tacó tà teè ndú ya gí tà to tè lá. ⁷ Ndá 'bí ñi ña gii 'vaka tí ta ndi gbí òkò ndá bè kperè náa à cutu ndú lá ta ndi gbí ñí. Ndá bè kperè tí nó gii uu 'buuku muu ndú gí. ⁸ Ndá 'bí ñi ña gii 'vaka tí gbí banga zì to. Bindi ndú gii jò ta banga muu ndú gbe-gbè, gbe-gbè, gbe-gbè. ⁹ Má éno, 'duù ñinó ta tù kuu tí muu wó nó 'vì 'di có.»

Ndeɾè bà 'dè có mì Jézù gbí lòkò'bò

¹⁰ Jézù mà gii yee nje bà 'dè lòkó'bò gítí mbe va ña gí, ndâ mbe tala có mì wó gii yèè gí rẹgbà tí wó, bindi ndú gii 'vee yí, máa, «Wò kú 'dè có ji ndâ 'duù tí nò gbí lòkó'bò tacó yè?»

¹¹ Káa yí gii 'visì có ji ndú, máa, «À je muu bà 'di gbí ngii ndâ có kóó mì Gba-gbírì jì yo gí. Káa à 'dè gbí ngii tí nò jì ndú lá. ¹² Tacó à kú je i gí bà i, káa i má mì 'duù wálá, áá bà aaka làmbu ñinó á kpátù 'bì wó nó gí. ¹³ Ye kú 'dè có ji ndú gbí lòkó'bò tacó ndú kú zeke'o, káa ndú ñò i lá. Ndú delè kú 'di kòcò, káa ndú 'di gbí có tí nò lá. ¹⁴ Izàya tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò 'dè có gítí ña ndâ 'duù tí nò, éno máa,

<Yo bà 'di dú káa kòcò 'duù,

káa yo bà 'di gbí có tí nò náa yí kú 'dè nò wálá.

Yo bà zeke ọo yo ndo gí,

káa yo bà ñò i tí nò náa yo kú zeke nò wálá.

¹⁵ Tacó njembí ndâ 'duù tí nó gbí kàágbá gí,

tù ndú me duù gítí bà 'di có,

ndú delè neke ọo ndú gí,

tacó à tí ndú a gúku bà ñò ndâ i ta ọo ndú.

Ndú kú cì gúku máa ndâ yì má 'di gbí có,

ndâ yì bà gii 'visì muu ndâ yì 'do tí ndâ vô kpokèjì mì ndâ yì,

bindi ye bà gii 'vala ndâ yì.>

¹⁶ «Káa pá yo níki ngé ndii gí, tacó yo kú ñò i ta ọo yo, yo delè kú 'di có ta tú yo. ¹⁷ Ye kú 'dè có jì yo ta yúcó máa, ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, ta ndâ tó 'duù mì Mbírì táánò ùndi bà ñò i tí nó kpónó náa yo kú ñò nó kpòò, káa ndú ñò lá. Ndú delè ù bà 'di có tí nó náa yo kpónó kú 'di nó kpòò, káa ndú 'di lá.

Jézù 'dè gbí lòkó'bò gítí mbe va ña

¹⁸ «Má éno, yo sè tú yo, wàa ye 'ví 'dè gbí lòkó'bò gítí mbe va ña jì yo. ¹⁹ Ndâ 'duù ñinó mbe 'di có gítí bà dù Mbírì tí gba, káa ndú 'di gbí lá, go ndâ ñjì ña ñinó mbe 'vaka tí ta ndi tí kpokèjì. Vò-'duù-tí-nò ọa có tí nó náa à ọò mí gbí njembí wó nò galá gí. ²⁰ Ndâ ñjì ña ñinó mbe 'vaka tí ta ndi pí ndâ díí nó, go ndâ 'duù ñinó mbe co galá gí bà 'di có tí nó ta pétékè tàkòcò ndú, ²¹ káa có tí nó ya gí gbí njembí ndú lá, tacó có tí nó dù gbí njembí ndú ká ta làmbu o gaà éno. À má gii pèè mbi ndú, ta bà gbùrùngà ndú muu có tí nó, ndú gii jee mí to gí. ²² Ndâ ñjì ña ñinó mbe 'vaka tí ta ndi òkò ndâ bè kperè nó, go ndâ 'duù ñinó mbe 'di có tí nó, káa bà tee njembí ndú mítí ndâ i muu to tí nó, ta bà dù ta go ndâ kpo-kpò i gii tii bà bàkà nètè mì có tí nó gbí njembí ndú nò gí. ²³ Káa ndâ ñjì ña tí nó mbe 'vaka tí ta ndi gbí banga zì to nó, go ndâ 'duù ñinó mbe 'di có tí nó, bindi ndú gii bàkà tó i túkà'i, go ndâ kú i ñinó mbe jò gbí banga zì to, jù'bù-jù'bù, jù'bù-jù'bù nò.»

Jézù 'dè lòkó'bò gítí ñjì cù-kècè

²⁴ Ta o tí nó Jézù gii 'dè 'bí lòkó'bò káká'i jì ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to mì Gba-gbírì go éno: Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà ọò tó ña cù mí gbí ñjì mì wó. ²⁵ Káa ndâ 'duù mà gii mìl ta ọi ta bèbillí gí, 'bí 'duù mbe kú sogo yí gii ngbà tí wó ya gí bà ọò ñjì cù-kècè cee gbí òkò ọò-ọò i mì wó nó dí bà ndòngbù. ²⁶ Ndâ cècè cù gii kú gí sè ñònòkò ta cù-kècè, ndú gii uu gí yaà gbaànjé. À káa o bà gii jò cù, bindi ndâ mbe bàkà nètè gbí ñjì bà

giì nò cù-kècè ni . ²⁷ Bindi ndú giì 'vee mbe nji, máa, «Buù, ndoo táánò goolá rò mí gbí nji a cèe ña cù le! Káa cù-kècè giì gi 'do kòtí 'di?»

²⁸ «Káa mbe nji giì 'visi có ji ndú, máa, «Áá bà dù a 'bí 'duù mbe kù sogo ye ká bà rò cù-kècè mí gbí nji mì ye.»

«Bindi ndâ mbe nètè giì 'vee mbe nji, máa, «Má ènò, ze ya gí bà ndoo ndâ cù-kècè 'do gbí òkò cèe cù gí wàà?»

²⁹ «Káa mbe nji giì 'visi có ji ndú, máa, «Ènò lá, tacó tà tèe ndú kpónó gò ñòkò ta tèe cèe cù gí. ³⁰ Yo si káa ndú má yù 'dáá ta ndâ cèe cù gbaanjé gí, bindi ndâ mbe waa cù 'ví waa kùro a cù-kècè, ndú má doo ta wu gí, bindi ndú 'ví giì waa cèe cù tacó bà ya tí gí gbí galá.» »

Jézù lòkò'bò có gítí nji ndí

³¹ Jézù giì 'dè 'bí lòkò'bò káká'i máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì ká go i-'dì nò, go nji ndí náa wò má ñò nékéléé go i-'dì nò; káa ndú má kù tí mù gí, ³² 'bí ña mù mbe gèè bè 'vii ta ndú wálá, náa ndâ nuu kù gèè 'bá mì ndú ta gbí.»

Jézù lòkò'bò có gítí rú'bù

³³ Jézù giì 'dè 'bí lòkò'bò ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì ká go làmbu njú rú'bù náa nù kù soo mítí gbolò mò kò pe nji'dí-nji'dí yee tí o bà nì pe.»

³⁴ Jézù ta o tí nò 'dè ndâ có ji ndâ 'duù 'dáá ká gbí lòkò'bò. Yí biya bà 'dè có jáá ji ndú gí, ³⁵ go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè sàà éno, máa,

«Ye bà 'dè có ji ndú gbí ndâ lòkò'bò,
ye bà yù gbí ndâ có kóó tí nó

náa ndú jé 'di lá 'do tí o bà suu to tí nó nó gí sè,» nò.

Jézù 'dè gbí lòkò'bò gítí cù-kècè

³⁶ Jézù má giì ñjè nó 'do mì ndâ mbè 'duù tí nó ya gí 'bá gí, ndâ mbe tala có mì wó giì 'dè có ji yí, máa, «'Dè gbí lòkò'bò tí nó náa wò 'dè gítí cù-kècè gbí nji nó ji ze.»

³⁷ Bindi Jézù giì 'visi có ji ndú, máa, «'Duù tí nó mbe rò tó ña cù nó a 'Vii-mi-'Dakò. ³⁸ Nji tí nó náa yí rò nò a to tí nò. Ndâ tó nji ña a ndâ 'duù ñinó tí ndâ bòò gba mì Mbírì nò. Bindi ndâ cù-kècè a ndâ 'duù mì Gba-vò-i. ³⁹ 'Duù tí nó mbe kù sogo mbe nji, mbe rò nji cù-kècè mí gbí nji mì wó nó a Gba-vò-i. O bà kili ndâ i 'do gbí nji a ndòngbù o. Bindi ndâ mbe kili ndâ i 'do gbí nji a ndâ basillì mì Mbírì. ⁴⁰ Bà waaka ndâ cù-kècè à 'ví doo ta wu 'do gbí nji 'vii ká 'vii ta bà ⁴¹ tuu ndâ basillì mì 'Vii-mi-'Dakò ta ndòngbù o gí bà ruka ndâ mbe bàkà vò i, ta ndâ 'duù ñinó mbe kù eendi ndâ 'bí ka ndú gítí bà bàkà vò i nó 'do gbí òkò tí ndâ bòò gba mì Mbírì, ⁴² bindi yí giì 'vaka ndú mí ta wu, tí bàndò bà wa gbí, ta bà 'vii tí ta sé'i. ⁴³ Bindi ndâ tó 'duù mì Mbírì bà giì co go ñi á 'bá mì Bu ndú. Má ènò, yo sè tù yo, náa tù bà 'di có má kuu tí muu yo nò!»

Jézù lòkò'bò có gítí 'bí gbolò kpóló-kpolo i-banga náa à ngùù mí gbí nji

⁴⁴ Jézù giì 'dè 'bí lòkò'bò ji ndâ 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì go ènò: 'Bí 'duù giì 'de 'bí ña kpóló-kpolo i-banga náa à ngùù mí tà to gbí nji. Yí giì tòò to gí muu , bindi yí giì ya gí 'bá ta líkí'o tí wó. Yí giì sì ndâ i-'bá 'dáá gí gí 'dè, bindi yí giì kaa mboo tàkò ndú ya gí bà sì ta nji tí nò.

⁴⁵ «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì delè go mbe nò 'vèlè mbe kù pà 'bí ña kpóló-kpolo i-banga, ⁴⁶ yí má gù 'de gí, yí gù sù ndá i-'bá mì wó 'dáá gí á gí 'dè, bìndi yí gù kaa i gbí ndú ya gí bà sù ta gbolò i-banga tí nó náa yí 'de nò.»

Jézù lòkò'bò có gítí mbu

⁴⁷ Jézù gù lòkò'bò 'bí có jì ndá 'duù, máa, «Bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì go mbu náa 'duù 'va mí tà ngo, bìndi yí gù ja gí sè ta ndá ña ndá i tà ngo léé gí gbí. ⁴⁸ Bìndi mbe 'va mbu gù ruka ndá tó sè gí gbí ká'i. Yí gù jaka ndá 'bí vò sè ta ndá 'bí i ñinó ta i gbí ndú wálá nó 'vaka gí 'dè. ⁴⁹ Ña i tí nó tí kpokèjì gí bà bàkà tí ta ndòngbú o: Ndá basìllì mì Mbíri bà gù njèè gbí òkò tí ndá tó 'duù ta ndá vò 'duù go éno. ⁵⁰ Ndú bà gù 'vaka ndá vò 'duù mí tà wu, tí bàndò bà wa gbí ta bà zò gbí tí ta sé'i.»

Bà yee nje ndá lòkò'bò mì Jézù

⁵¹ Bìndi Jézù gù 'vee ndá mbe tala có mì wó, máa, «Yo 'di gbí ndá có tí nó náa ye lòkò'bò nò 'dáá gí?»

Bìndi ndú gù 'visì có jì yí, máa, «Ìyoo.»

⁵² Bìndi yí gù 'visì có jì ndú, máa, «Má éno, mbe nìbà có mì Mòze mbe gí tí mbe tala có mì Gba-gbírì, go mbe 'bá mbe kù kaa ndá ngú i ta ndá ká i 'do gbí gálá mì wó gí sè.»

Jézù co wìri ya gí Názàrèti

⁵³ Jézù mà gù cee ta bà 'dè ndá lòkò'bò jì ndá 'duù gí, ⁵⁴ yí gù njè nó 'do bà-i-nò ya gí gbí 'dóó gbata mì ndú Názàrèti. Bìndi yí gù ya gí bà nìbà i jì ndá 'duù á bàndò bà kili ndá Jùdéya gí bà ùlù Mbíri. Nje ndá mbe 'di bà nìbà i mì wó 'dáá gí gù 'dèè gí. Bìndi ndú gù 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Dakò tí nó 'de ña bà 'di gbí-o tí nó 'do mì 'di? Yí 'do ta wotí bà bàkà ndá serè tí nó a kòtí 'di? ⁵⁵ À jé nó tà go 'vii tí nó náa bu wò a mbe no mù nó le! Nawu wó me niì tí nó ta rè wó a Màriyà nó lá? Ndá Jákòmò, ta Jùzèpè, ta Simónè, ta Jùdà me ndá ná'vìndí wó lá? ⁵⁶ Ndá námi wó 'dáá me kuu ta ndoo to nó lá? Má éno, yí 'do ta wotí bà bàkà ndá serè tí nó á kòtí 'di?» ⁵⁷ Tacó éno, ndú gù biya bà 'di ndá có mì wó gí.

Káa Jézù gù 'visì có jì ndú, máa, «À káa ndá 'duù gbí 'dóó gbata mì mbe 'dòkò có mì Mbíri, ta ndá 'duù gbí yá wó ká te duù mítí wó lá.» ⁵⁸ Tacó éno, yí gù bàkà ndá serè jì ndú me mbè lá, tacó ndú tee njembí ndú mítí wó lá.

14

Bà zi Jòvání

¹ Ta o tí nó Èródè tí gbolò gba mì ndá 'duù Gàllílyà mà gù 'di tàwo Jézù, ² yí gù 'dè có jì ndá 'duù mì wó máa, «'Duù tí nó bà dù a Jòvání tí nó tí nó mbe caka tí ndá 'duù náa ye táánò da miñi wó nó! A yí ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó. Ñinò a gbí nderè ndá serè tí nó mbe kù bàkà tí nó ká nò.»

³ Tacó àà táánò a Èródè ká tuu ndá àsikèrì mì wó ya gí bà zèè Jòvání, ndú gù ẹre yí te mí gbí zàà. Yí bàkà éno á muu Èródiyà tí niì mì ná'vìndí wó Filípò, náa yí tí Èródè ká ja yí 'do tí wó kò gí. ⁴ Káa Jòvání ta o 'dáá gí kù 'dè có jì Èródè, máa, «Áà mì lo me yúcó tacó bà ja niì mì ná'vìndí lo

'do tí wó lá, tacó à ndoo gí ndu si ndu káa wuù lá.» ⁵ A gbí muu Èródè ta o tí nò a có bà zi Jòvání, káa gúku ndá 'duù mbe si Jòvání tí mbe 'dòkò có mì Mbíri gii kpò yí gí.

⁶ Ta o kàramà bà jò Èródè, nájú Èródiyà gii dù ru ji ndá Èródè ta ndá wíri mì wó. Ru mì 'viní tí nó gii peteke tàkòcò Èródè ngé ndii gí. ⁷ Bindi yí gii see tí wó ji 'viní tí nó, máa yí kpétí má yù 'do tí yí káa ña yè wè, yí bà je ji yí gí.

⁸ Nawu 'viní tí nó, tí Èródiyà, mà gii 'di có tí nó, yí gii ya gí gbí muu nájú wó, máa, yí ya gí bà 'dè có ji Èródè máa, «Je muu Jòvání tí mbe caka tí ndá 'duù ji ye mí gbí sàni kpónó mí kùro ndá 'duù tí nó.» ⁹ Gbí dii Èródè gii ciki ta bà 'di ña có mì 'viní tí nó gí. Káa yí mà gii kojo có bà see tí tí nó náa yí see ta tí wó á mì kùro ndá wíri mì wó 'dáá gí nó, nó bà 'visi muu wó gii kpò yí gí. Tacó ènò, yí gii 'dè có ji ndá àsikèrì mì wó, ¹⁰ máa, ndú ya gí bà da muu Jòvání 'do gbí zàà gí tí ji 'viní tí nó. ¹¹ Ndá àsikèrì bà-i-nò gii ya gí bà da muu Jòvání, ndú gii te mí gbí sàni, ndú gii ya tí ji 'viní tí nó. Bindi yí gii te ya tí ji nawu wó. ¹² Ndá mbe tala có mì Jòvání gii kaa ya gí bà te ku wó. Ndú mà gii duu yí gí, ndú gii ya gí bà 'dè có ji Jèzù.

Jèzù je i-zó-zò ji ndá 'duù àlifi vò

¹³ Jèzù mà gii 'di có ku Jòvání, yí gii di ngo ta gbà ta kpéétí wó kù ya gítí 'bí bàndò ta ndá 'duù tí wálá, tító kápá Gáliléyà. Káa ndá 'duù mà gii 'di có bà ya yí nó, ndú gii kaa 'do gbí ndá gbata ta kò ndú ya gí tàkò wó. ¹⁴ Yí mà gii có gí to 'do gbí gbà, yí gii ò ndá mbè 'duù tí nó, yè ro ndu gii bàkà yí ngé ndii gí. Bindi yí gii 'vala ndá 'duù ñinó ta nó o tí ndú nó.

¹⁵ Ndá mbe tala có mì Jèzù mà gii ò 'dè'o bàkà tí gí, ndú gii 'dè có ji yí, máa, «O kpónó ndii gí, káa ndá 'duù ta 'bá bà-i-nó wálá. Má ènò, si ndá mbè 'duù tí nó 'ví nje gí, wàa ndú 'ví ya gí bà pà i-zó-zò 'do tí ndá bàndò tí nó ta ndá 'duù kuu tí nó.»

¹⁶ Káa Jèzù gii 'visi có ji ndá mbe tala có mì wó, máa, «Ndú bà ya wálá. Yo je i-zó-zò ji ndú wàa ndú 'ví zò .»

¹⁷ Káa ndá mbe tala có mì Jèzù gii 'visi có ji yí, máa, «Áá mì ze káa ndá kù kò vò, ta ndá sè sósò'ò cuki.»

¹⁸ Káa Jèzù gii 'visi có ji ndú, máa, «Yo kaa ndú gí tí ji ye.» ¹⁹ Bindi yí gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó máa ndú ki tí ndú to gbí mbíli. Ndá 'duù mà, máa, gii ki tí ndú to go có mì wó nó gí, yí gii kaa ndá kù kò nó vò, ta ndá sè tí nó sósò'ò náa ndá mbe tala có mì wó kaa ji yí nó mí 'bí wó. Yí gii zeke'o gí gbíri, yí gii 'dè ñikì maa ji Mbíri. Bindi yí gii ki'viki gbí ndá kù kò tí nó, bindi yí gii kaa ndú ji ndá mbe tala có mì wó, bindi ndú gii njèè ji ndá mbè 'duù tí nó. ²⁰ Ndá 'duù 'dáá gí gii zò i yè yí ndú, bindi à gii kili ndá sè i-zó-zò á bindi ndú yeke ndá kèè muu'bi-nje só.

²¹ Muu ndá 'dakò mbe zò i ta o tí nó; 'dáá gí àlifi vò. À 'deke ndá ñii ta ndá 'vii lá.

Jèzù nó nó có ro ngo

²² Ndá 'duù mà gii zò i cee gí, Jèzù ngé gii je nó ji ndá mbe tala có mì wó, máa, ndú o gbà, wàa ndú 'ví ya gí tító kùro si yí mí ndii kù njè ndá mbè 'duù tí nó. ²³ Yí mà gii njè ndá mbè 'duù tí nó cee gí, yí gii ya gí pí gú ta kpéétí wó gí bà 'deke tí wó ji Mbíri. ²⁴ Ta 'dè'o tí nó, pípiři mbe kù pí

'do kùro ndâ mbe tala có mì Jézù gii gbùrùngà ndú gbí gbâ ta kpéetí ndú ta wotí ká tí .

²⁵ Káa Jézù gii 'bì nó ta kò wó có ọ̀ ngo á bindi bà 'do pí gú ta nje yé, kú ya gí takò ndú. ²⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ gii ò yí kèjì gítí ndú có ọ̀ ngo ta kò wó, gúku gii zèè ndú 'daá gí. Bindi ndú gii 'dè có, máa, «A vuuvuu!» Bindi ndú gii pìi ta kú ta gúku.

²⁷ Káa Jézù gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo zèè njembí yo! Yo cì gúku lá! A ye.»

²⁸ Bindi a Piyétòrò ká gii 'visì có jì yí, máa, «À dú má káa wò, 'dè có jì ye wàa ye 'ví nò nó có ọ̀ ngo ya gí mì lo, Buu.»

²⁹ Bindi Jézù gii 'visì có jì Piyétòrò, máa, «Gì!» Bindi Piyétòrò gii có 'do gbí gbâ kú nò nó ta kò wó có ọ̀ ngo kú ya gí mì Jézù.

³⁰ Káa mbí wó má bà gii 'va tí pípìrì, gúku gii zèè yí gí. Bindi yí gii 'bità bà ta gí tà ngo. Káa yí gii tò kú jì Jézù, máa, «'Vala ye, Buu!»

³¹ Jézù ngé gii yuu 'bì wó ya gí bà zèè ta Piyétòrò. Bindi yí gii 'dè có jì yí, máa, «Wò kú kọ̀rọ̀ có sósò'ò tacó yè?»

³² Ndâ Jézù ta Piyétòrò mâ gii o gí gbí gbâ gí, pípìrì gii ọ̀ bà pì gí.

³³ Bindi ndâ mbe tala có mì wó gbí gbâ nó gii ùlù yí, máa, «Wò dú káa 'Viì-mì-Mbíri!»

Jézù 'vala ndâ mbe nò'o á Jènèsàrétì

³⁴ Ndâ Jézù gii di ngo ta ndâ mbe tala có mì wó ta o tí nò gí gbí to Jènèsàrétì. ³⁵ Ndâ 'duù gbí to tí nò mâ gii ò Jézù ni gí, ndú gii tuṛu ndâ mbe nò'o gbí to tí nò 'daá gí ya tí jì yí. ³⁶ Ndú gii 'deke tí ndú jì yí, máa yí si ndâ mbe nò'o tí nò 'ví gbalá wòó nje bòngò tí wó. Ndâ mbe nò'o ñinó mbe gbalá nje bòngò tí wó nó 'daá gii 'de 'valá gí.

15

Tàkùì mì ndâ ká gù ndâ Jùdèyà

¹ Ta o tí nò, ndâ 'bí mbe kpolo tí tàkùì tí ndâ 'bí mbe 'di gbí tàkùì mì ndâ Jùdèyà, mbe gí gí mì Jézù 'do Jèrùzàlèmè, gii 'vee yí, máa, ² «Ndâ mbe tala có mì lo bàkà go tàkùì mì ndâ ká gù ndoo lá tacó yè? Ndú caka 'bì ndú kùro bà zò i go i gbí tàkùì mì ndoo ndâ Jùdèyà lá.»

³ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Káa yo kú ru ndi tàkùì mì yo si có mì Mbíri mí to tacó yè? ⁴ Tacó Mbíri 'dè có éno máa, «Bàkà nètè ndâ bu lo ta nawu lo. Wàa 'duù má si ndâ bu wó ta nawu wó tí i lá, à 'ví zi yí gí.»

⁵ Káa yo gii 'dè có gbí tàkùì mì yo éno máa, 'duù má 'dè có jì ndâ bu wó ta nawu wó éno máa, yì cì bà i mì ndú nó náa yì máa yì bà konì ta ndú nó jì Mbíri gí, ⁶ gbí éno máa, yí ja nó a miṛi wó 'do tà nètè ndú gí. Yo kú si có mì Mbíri tí có ta gbí wálá, bindi yo gii zèè tí kpoò a có tàkùì mì yo gbí ña kèjì tí nò. ⁷ Yo kú eendi ndâ 'duù máa yo a ndâ tó 'duù mì Mbíri! Ízàyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò 'dè gítí ña ndâ 'duù go yo nó a yúco, máa,

⁸ Mbíri máa,

«Ndâ 'duù tí nó kú ùlù ye ká ta nje ndú cuki,

káa njembí ndú me 'dú 'do tí ye.

⁹ Gbí ndâ i mì ndú náa ndú kú bàkà jì ye nó wálá;

ndâ có tí nó náa ndú kú ñbà nó 'daá káa có mì ndâ 'duù.» »

Ndâ i mbe volo 'duù

10 Jézù giì tè'è tí ndâ 'duù me mbè. Bindi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di gbí có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nó! 11 À me i ñinó mbe ya gí gbí nje 'duù nó ká volo gbí yí lá. A ndâ i ñinó mbe co 'do gbí yí 'duù nó ká volo yí.»

12 Ndâ mbe tala có mì Jézù giì ya gí mì wó bindi bà 'dè có tí nó mì wó, bindi ndú giì 'vee yí, máa, «Wò òò ni gí máa, có tí nó náa wò 'dè nó zèè tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdéyá ngé, nó gí?»

13 Káa Jézù giì 'visi có ji ndú, máa, «Áá bà giì ndoo ndâ mú ñinó náa à me Bu ye ká ɾò ndú lá nó ta tà teè ndú 'dáá gí. 14 Yo si káa ndú. Ndú a ndâ mbe sú ɾo mbe kù ja ndâ 'bí ka ndú mbe sú ɾo. Káa mbe sú ɾo má ja 'bí ka wó mbe sú ɾo, ndú só bà 'va tí ndú gbí giù.»

15 Káa Piyétòrò giì 'dè có ji Jézù, máa, «Dè gbí có tí nó náa wò 'dè gítí ndâ i ñinó mbe ya gí gbí yí 'duù, ta i ñinó mbe co 'do gbí yí 'duù nó ji ze.»

16 Káa Jézù giì 'visi có ji ndú, máa, «Muu yo di tí kpónó kpolo ká go muu sè ndâ 'bí 'duù delè. 17 Yo òò ni lá máa, i ñinó mbe co gbí nje 'duù ya gí gbí yí wó nó, kù ndii co gbí yí wó ya gí tà mbíli? 18 A ndâ i ñinó mbe gi 'do gbí yí 'duù nó ká volo 'duù, tacó ndú gi 'do gbí njembí 'duù. 19 Tacó ndâ vo-vò kóró-koro có, go: bà koro có gítí bà zi 'duù, ta bà koro có gítí bà bakà bangbaya, ta bà koro có gítí bà-nò-vò-ndô, ta bà koro có gítí bà nghà i, ta bà koro 'verè gítí ndâ 'bí 'duù, ta bà koro vò có gítí ndâ 'bí 'duù, 20 ta bà 'dè có gítí ña ndâ i tí nó ká kù volo 'duù. Káa bà caka 'bì a kùro bà zò i lá volo 'duù lá.»

'Bí niù mbe tee njembí wó mítí Jézù

21 Jézù giì njè nò 'do Jènèsàrèti ya gí gbí 'bí to á dè ta ndâ gbata Tírò ta Sidóni. 22 Mâ giì zeke'o, 'bí niù tí jú Kánàni ta 'bá mì ndú gbí to tí nó giì gí gí mì Jézù, bindi yí giì 'deke tí wó ji yí ta bà wa gbí, máa, «Ákoo Buù, 'Vii mì Dàvidè, òò yè ɾo ye. Nájú ye ta i-gbí-muu wó, káa i tí nó kù bakà yí tí vò i.»

23 Káa Jézù giì 'visi có gí tàkò có mì niù tí nó lá. Bindi ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'dè có ji yí máa, «Si niù tí nó 'ví co ta ña wo mì wó nó 'do tàkò ndoo gí!»

24 Káa Jézù giì 'visi có ji ndú, máa, «À tuu ye ká tacó tí ndâ Ìziriyéli ñinó go ndâ rómbo mbe gɾi'o gí nó cuki.»

25 Káa niù tí nó giì zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó máa, «Konì ye, Buù!»

26 Jézù giì 'visi có ji yí, máa, «Bà te i-zó-zò mì ndâ 'vii ji ndâ bô me dú lá.»

27 Káa niù tí nó giì 'visi có ji Jézù, máa, «Có mì lo nó dú, Buù. Káa kpèti ká ènò, ndâ bô ngbà kù zò ndâ njúnjú i-zó-zò ñinó mbe kù 'vaka tí to 'do mì ndâ mbe tí ndú nó.»

28 Bindi Jézù giì 'visi có ji niù tí nó, máa, «Wò ùnje gítí ye ta njembí lo gbaànjé, naà! Má ènò, àà bà je i mì lo ta gó tí lo nó ji wò gí.» À káa bà 'dè có tí nó mì Jézù, nájú niù tí nó ngé giì 'de 'valá gí.

Jézù 'vala ndâ 'duù me mbè

29 Jézù giì njè nó 'do tí to tí nó a seè ndâ gbata Tírò ta Sidóni nó co yí kápá Gàliléyá ya gí bà ki tí wó pí gú. 30 Bindi ndâ 'duù me mbè giì kaa ndâ mbe nó'o, ta ndâ mbe ósú, ta ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbí-muu ndú nó ya tí ji yí. Bindi yí giì 'vala ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. 31 Nje ndâ mbè

'duù tí nò gii 'dèè ta bà nò ndâ 'duù ñinó ta mè ndú mbe ẹre tí gí nó kú 'dè có, ndâ 'duù ñinó tí ndâ mbe ósú nó gí tí ndâ cèè 'duù gí, ndâ 'duù ñinó ta kò ndú gbele've gí nó kú nò nó, ndâ mbe sú ọ kú ñò ì. Bindi ndú gii ùlù Mbírì m̀ì ndâ Ìziriyéli.

Jézù je i-zó-zò jì ndâ 'duù álifì nà'ò

³² Bindi Jézù gii tè'è tí ndâ mbe tala có mì wó. Yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Yé ọ ndâ 'duù tí nó 'dáá gí tí ye ngé. Tacó ndú kpónó bàkà ta ye bà-i-nó a sili ta'ò, káa i-zó-zò tacó bà je jì ndú wálá. Káa go bà n̄jè ndú gí 'bá mì ndú ta go tí ndú tí ye wálá, tacó ndú bà 'dèè ta go mí kpokèjì.»

³³ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có jì yí, máa, «À 'ví 'de i-zó-zò bà je jì ña mbè 'duù tí nó 'do ngòò gbí ña to tí nó ta ndâ 'duù tí wálá nó?»

³⁴ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Áá mì yo a ndâ kù kò ée?»

Bindi ndú gii 'visì có jì yí, máa, «Áá mì ze a ndâ kù kò v̄-nje só, ta ndâ 'bí vící sè.»

³⁵ Jézù bà-i-nò gii 'dè có jì ndâ mbè 'duù tí nó, máa, ndú ki tí ndú to.

³⁶ Bindi yí gii kaa ndâ kù kò tí nó á v̄-nje só, ta ndâ vící sè tí nó á mì ndâ mbe tala có mì wó nó, yí gii 'dè nìkì maa jì Mbírì, b̄indi yí gii k̄i'viki gbí ndú, yí gii kaa jì ndâ mbe tala có mì wó, ndú gii n̄jèè jì ndâ mbè 'duù tí nó. ³⁷ Ndâ mbè 'duù tí nó 'dáá gí gii zò i yè yì ndú go ñinó náa à n̄kì tí ndú. Bindi à gii ọuka sè i-zó-zò á b̄indi ndú yeke ndâ kèè v̄-nje só.

³⁸ Muu ndâ 'dakò mbe zò i ta o tí nó 'dáá gí álifì nà'ò. À 'deke ndâ niì ta ndâ 'vii lá. ³⁹ Jézù mà gii je nó jì ndâ mbè ndâ 'duù tí nó á b̄indi bà zò i mì ndú gí, yí gii ò ngo ta gbà 'do bà-i-nò gí gbí to M̀àgàdani.

16

Ndâ 'bí ña Jùdèyà gii 'vee Jézù máa yí bàkà serè jì ndâ yì

¹ Ta o tí nó, ndâ 'bí mbe n̄bà có gítì tàk̄iì mì ndâ Jùdèyà gii tala Jézù, máa yí bàkà 'bí i tacó bà t̀bà máa yí 'de wotí bà bàkà ndâ serè tí nó náa yí kù bàkà nó 'do mì Mbírì jì ndâ yì. ² Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «T̀ari má bí-bi si ọ ta jéé gí, yo ñò ni gí máa, mù taàbè bà dù wálá. ³ Káa t̀ari má bí ta f̄irí dú'ò, yo máa, mù wúnó kèjì. Yo ñò ña i tí nó kèjì gí bà bàkà tí nó ni 'do tí cè tí t̀ari gí, káa ọ yo yoo 'do tí bà ñò ndâ serè tí nó mbe kù bàkà tí mì k̀uro yo kpónó nó gí! ⁴ Ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó a ndâ v̄ò 'duù tí ndâ mbe tee njembí ndú mítì Mbírì lá nó ká kù 'vee có serè! Káa áà bà tè ta ndú káa serè mì Jónà.» Tacó ènò, Jézù gii n̄jè nó b̄indi bà 'dè có tí nó 'do tí ndú gí.

R̀ú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàk̄iì mì ndâ Jùdèyà ta ndâ Jùdèyà ñinó mbe unje gítì 'válá b̄indi ku lá

⁵ Ndâ Jézù má gii ò ngo gí tito gí, mbí ndâ mbe tala có mì wó bà gii 'va tí bà te i-zó-zò. ⁶ Bindi Jézù gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí r̀ú'bù mì ndâ F̀arizèyò ta r̀ú'bù mì ndâ S̀adùkáyò.»

⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii 'di có tí nó náa yí 'dè nó, ndú gii 'bità bà 'dè ng̀urù-ng̀urù có gbí òkò tí ndú, máa, «Yí kù 'dè có tí nó tacó ndoo gí ta i-zó-zò lá.»

⁸ Jézù mà gii 'di có tí nó náa ndâ mbe tala có mì wó kù fiini nó, yí gii 'vee ndú, máa, «Yo kù fiini có gbí òkò tí yo, máa, i-zó-zò wálá, tacó yè? Njembí yo gítì ye me dúú-dúú lá! ⁹ Muu yo kpolo ènò tacó yè? Bà mbí yo ò tí ndâ

kù kò tí nó táánò vô náa ye ki'viki gbí ndú ji ndâ 'dakò álifi vô nó gí? Yo ta o tí nó kili sè i-zò-zò bindi ndú yeke a ndâ kèè ée? ¹⁰ Káa ndâ kù kò tí nó vô-nje só náa ye táánò ki'viki gbí ndú ji ndâ 'dakò álifi nà'ò nó? Yo ta o tí nó kili sè i-zò-zò bindi ndú yeke a ndâ kèè ée? ¹¹ Káa bà giì 'di gbí éno máa, ye kù 'dè có me gítí kù kò lá nó giì kpò yo ta ña kpokèji ñgàyí? Ye 'dè jí yo máa, yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù m̀i ndâ Fàrizéyò ta rú'bù Sàdúkáyò.» ¹² Ndâ mbe tala có m̀i Jézù bà-i-nò giì 'di gbí máa, yí kù 'dè có jí ndâ yí me gítí rú'bù bà bàkà kù kò lá. Yí kù ci a ndâ yí, máa ndâ yí 'ví kpolo tí ndâ yí 'do tí ndâ i tí nó náa ndâ Fàrizéyò ta ndâ Sàdúkáyò kù nibà ndú jí ndâ 'duu nó.

Simónè Piyétòrò yù gbí Jézù máa yí a Bindi-Mbíri gí sè

¹³ Ndâ Jézù mà giì yee ta ndâ mbe tala có m̀i wó tí 'bí to á dè ta gbata Cèzàriyà m̀i Filipò gí, yí giì 'vee ndú, máa, «Ndâ 'duu kù 'dè có máa 'Vii-m̀i-Dakò a 'di?»

¹⁴ Káa ndú giì 'visì có jí yí, máa, «Ndâ 'bí 'duu kù 'dè có máa yí a Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duu. Ndâ 'bí 'duu máa yí a Èlìjà tí nó tí mbe 'dòkò có m̀i Mbíri nò. Ndâ 'bí 'duu máa yí a Jèrèmiyà tí nó tí mbe 'dòkò có m̀i Mbíri nò. Káa ndâ 'bí 'duu ñindi ndú máa yí a 'bí 'duu gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có m̀i Mbíri.»

¹⁵ Káa Jézù giì 'vee ndú, máa, «Káa yo, yo ñindi yo kù 'dè có máa ye a 'di?»

¹⁶ Bindi Simónè giì 'visì có jí yí, máa, «Wò a Bindi-Mbíri, tí 'Vii m̀i wu Mbíri.»

¹⁷ Jézù mà giì 'di có tí nó náa Simónè 'dè nò, yí giì 'visì có jí yí, máa, «Pá lo ñikí ngé, Simónè 'vii m̀i Jónà. Tacó à me 'bí 'duu ká 'dè gbí có tí nó náa wò 'dè nò jí wò lá. A Bu ye á gbíri ká 'dè jí wò. ¹⁸ Má éno, ye kpónó kù 'dè có jí wò, máa, r̀e lo bà dù a <Piyétòrò>, (gbí máa <díí>). Ye bà bí ndâ 'duu m̀i ye á mbe kù kili ta r̀e ye nó á mí pí díí tí nó, náa à kpèti káa ku, yí bà je bà i tí ndú wálá. ¹⁹ Ye bà je i bà njaanga njekèji bà ya gí gbí to m̀i Gba-gbiri á mí 'bí lo. I ñinó náa wò má ùnje gítí muu to tí nó gí, àà bà ùnje gítí gbiri gí. Káa wò má biya i muu to tí nó gí, à delè bà biya i tí nó gbiri gí.» ²⁰ Bindi Jézù giì 'dè có jí ndâ mbe tala có m̀i wó máa, ndú 'ví 'dè gí sè máa yí a Bindi-Mbíri nò gbaànjé lá.

Kpédélé bà 'dè có m̀i Jézù gítí o bà kònò sé'i m̀i wó

²¹ 'Do tí o tí nó, Jézù giì 'bità bà 'dè có jí ndâ mbe tala có m̀i wó ngbàrángà'i éno máa, «À cu mí gbí mbelè ye gí, máa ndâ kpo-'duu-'há, ta ndâ Kuro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe 'di gbí takii m̀i ndâ Jùdèyà bà giì mèèkè'i tí ye. Ye bà giì kònò sé'i me gboló. Káa kózò tí ye bà ya gí Jèrùzàlémè. Ye ñò ní gí máa, ndú bà giì zì ye gí. Káa bindi sili ta'ò, ye bà 'vala 'do gbí muu'dú ye gí.»

²² Piyétòrò mà giì 'di có tí nó, yí giì t̀è'è tí Jézù gí ndii 'do gbí òkò tí sè ndâ 'bí mbe tala có m̀i wó, bindi yí giì 'dè kòlòwò gítí wó, máa, «Mbiri 'ví je ña i tí nó jí wò ngé gí lá, buu!»

²³ Káa Jézù giì 'visì có jí Piyétòrò, máa, «Ya 'do tí ye gí kàzò, ndí lo Gba-vò-i! Wó kù nè kpokèji m̀i ye, tacó wò kù kojo me ña bà kojo có m̀i Mbiri lá. Wò kù kojo a ña bà kojo có m̀i ndâ 'duu muu to tí nó.»

²⁴ Káa Jézù giì 'visì tí wó gítí sè ndâ 'bí mbe tala có m̀i wó, bindi yí giì 'dè có jí ndú, máa, «Go bà dù tí mbe tala có m̀i ye má tí 'duu, 'duu tí nó

'ví ò-bà-mbí miṛi wó gí. Yí 'ví gbì gbí njembí wó gítí bà kònò sé'i, wàa yí 'ví gí gí bà ɾu ndi ye. ²⁵ Tacó 'duù má bàkà tí wó tí mbe lè ngarànga mí tà ɾo wó ta kpéetí wó, yí a ku. Káa 'duù mbe gíri miṛi wó muu ye ká bà 'de 'válá. ²⁶ Má ènò, 'duù bà 'de gbí ndá i tí nó muu to tí nó a yè, náa yí kpétí má 'de ndú kpónó 'dáá gí, bindi yí gii bè gbí cèe 'válá bindi ku mì wó gí? 'Duù bà 'visi ndá cèe 'válá bindi ku mì wó ta ɾa yè á muu to tí nó? ²⁷ Tacó kùro o bà gí 'Viì-mì-'Dakò 'do gbíri ta ndá basili ta wotí 'do mì Bu wó dooko gí. Yí bà gí gí bà ko mboo ndá ɾa ndá i mì ndá 'duù náa ndú bàkà muu to tí nó nó gbaànjé-gbaànjé jì ndú. ²⁸ Ye kú 'dè có jì yo ta yúco máa, ndá 'bí 'duù gbí òkò tí yo kpónó mbe kú ɾò tiyò nò bà ɾò o bà gí 'Viì-mì-'Dakò tí gbolò gba gí.»

17

Bà 'visi cè tí Jézù

¹ Ta sili vô-nje gbaànjé bindi o tí nò, Jézù gii kaa ndá Piyétòrò, ta ndá Jákómò ta ná'vindi wó Jòvànì, bindi ndú gii ya ta ndú gí pí 'bí njà gú ta kpéetí ndú jee sè ndá 'bí mbe tala có mì wó mí tàgbà gú. ² Káa si ndú pí gú, Jézù gii 'visi cè kózò tí wó mí kùro ndá mbe tala có mì wó ta'ò náa yí kaa ndú ta yí nó gí. Gbíro wó gii dù kú tòngbaà go ɾi, ndá bongo tí wó gii ce go 'vi 'bì. ³ Ndá Piyétòrò ta ndá Jákómò ta ná'vindi wó Jòvànì mà gii zeke'o, ndú gii ɾò ndá Mòze ta Èlìjà kú 'dè nje mì ndú ta ndá Jézù. ⁴ Bindi Piyétòrò gii 'dè có jì Jézù, máa, «Bà dù ndoo bà-i-nó nìkì ma, buu! Ye bà tò ndá ndúurù ta'ò mí bà-i-nò, gbaànjé jì wò, gbaànjé jì Mòze, bindi gbaànjé jì Èlìjà, náa à má nìkì tí lo gí nò.»

⁵ Káa si Piyétòrò kú 'dè có tí nò ndú mà gii zeke'o gí yaà, ndú gii ɾò kùlù mù mbe kú tòngbaà yiiga muu ndú gí. Bindi ndú gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có gbí kùlù mù tí nò, máa, «[J]inó a 'Viì mì ye, tí wú-gbì-ré ye, náa tàkòcò ye peteke gítí wó á ngé ma.»

⁶ Ndú mà gii 'di có tí nò, ndú gii 'buku gbíro ndú mí to ta gúku. ⁷ Káa Jézù gii tee 'bì wó ta ndi tí ndú, bindi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo a gí yaà. Yo cì gúku lá.» ⁸ Ndú mà gii te muu ndú gí yaà go có mì Jézù nò, ndú gii ɾò Jézù ta kpéetí wó.

Có gítí Èlìjà

⁹ Káa si ndú kú gii dele ndi ndú gí tàgbà gú, Jézù gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó ta'ò nò, máa, «Yo 'ví 'dè có i tí nó náa yo ɾò si ndoo pí gú nò jì 'bí 'duù gbaànjé lá, yee tí o bà 'vala ndá 'Viì-mì-'Dakò 'do gbí ku.»

¹⁰ Káa ndú gii 'vee yí, máa, «Káa ndá mbe 'di gbí-o mì ndá Jùdèyà kú 'dè có máa, Èlìjà ká bà gí gí kùro kózò gí, tacó yè?»

¹¹ Káa Jézù gii 'visi có jì ndú, máa, «A Èlìjà ta yúco ká bà gí gí kùro tacó bà 'viindi ndá i 'dáá gí. ¹² Káa Èlìjà táánò dú gii gí á go có mì ndú nò gí, káa ndú tí ndá mbe 'di gbí-o mì ndá Jùdèyà ta o tí nò gii ɾò yí ni lá; bindi ndú gii mèèkè'i tí wó go ɾinó a nìkì tí ndú gí. Má ènò, ndú delè kèjì gí bà mèèkè'i tí 'Viì-mì-'Dakò ká go ɾa ɾinó náa ndú táánò bàkà míti Èlìjà nò.»

¹³ Ndá mbe tala có mì Jézù mà gii 'di có tí nò náa yí 'dè jì ndú nò, ndú gii ɾò ni gí máa, yí kú 'dè có a i gítí Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù.

Jézù 'vala 'bí 'viì-'dakò ta i-gbì-muu wó

14 Ndá Jézù má gii dele ndi ndú 'do pí gú, ndú gii 'de ndá 'duù me mbè kú ùndi ndú mí mì sè ndá mbe tala có mì wó tí nó náa yí si ndú mí tàgbà gù nò. Bindi 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe tí nó gii njè nó ya gí bà zèè kò Jézù, 15 ta bà 'deke tí wó ji yí, máa, «Ŋò yè ɾo 'vii mì ye, buù! Á tí wó a vò ɾa nò'o dó pí. Á má tanga ta ndá 'bí o, à kú 'va yí mí tà wu, à delè kú 'va yí ta ndá 'bí o mí tà ngo. 16 Ye gí ta yí ji ndá mbe tala có mì lo, máa ndá-'bí-lá, ndú bà 'vala yi, káa à gii kpò ndú gí.»

17 Káa Jézù gii 'visi có ji 'dakò tí nó, máa, «Yo ndá 'duù tí nó gbí o tí nó nó káa cèe ndá voló-volo 'duù mbe ùnje gítí Mbíri lá. Yo bà lè mí tà ɾo ye a ngarànga? Ye bà kònò yo éno yee tí ɾa o ngayi?» Bindi yí gii 'dè có ji 'dakò tí nó máa, «Te 'vii tí nó gí tí gí bà-i-nò.» 18 'Dakò tí nó má gii te 'vii tí nó ya tí ji Jézù gí, Jézù gii do mítí i tí nó gbí muu 'vii tí nó, máa yí co 'do gbí muu wó gí. Má gii zeke'o, gbí dii 'vii tí nó gii da mbó'vóó ká mí to nó gí.

19 Bindi ndá mbe tala có mì Jézù náa bà 'vala 'vii tí nó kpò ndú gí nó gii 'vee yí si ndú ta kpéetí ndú, máa, «Bà mòkò i tí nó 'do gbí muu 'vii tí nó kpò ze gí tacó yè?»

20 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú, máa, «À kpò yo tacó yo tee njembí yo mítí Mbíri dúú-dúú lá. Ye kú 'dè có ji yo ta yúco, máa, yo má tee njembí yo mítí Mbíri gí, kpéti ká njí'díi éno, yo má 'dè có ji gbolò gú tí nó, máa, «Yèè ndi lo 'do bà-i-nò gí,» gú tí nó bà yèè ndi wó go có mì yo nó gí. 'Bí i mbe kpò yo delè bà dù wálá. 21 Á kú mòkò i go ɾa i tí nó 'do gbí muu 'duù ká ta bà 'deke tí ji Mbíri, delè ta bà kònò go cuki.»

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí bà kònò sé'i mì wó

22 Ta 'bí o gbaànjé, ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó 'dáá gí má gii kili mítí 'bí bàndò gbí to Gàliléya gí, Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Ndá 'duù kèji gí bà kpi ngbàngà tí 'Vii-mi-'Dakò ji ndá 'dakò. 23 Ndú bà gii zi yí gí. Káa bindi sili ta'ò, yí bà gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.» Ndá mbe tala có mì Jézù má gii 'di có tí nó, ndú gii dù zuku-zùkùù ta sé có tí nó.

Ndá Jézù ta Piyétòrò gò i gítí 'bá-Mbíri

24 Ndá Jézù má gii yee ta ndá mbe tala có mì wó gbí gbata Kàpàrànwùmù, ndá 'bí mbe kú kili i 'do mì ndá 'duù gítí 'bá-Mbíri gii gí gí mì Piyétòrò, bindi ndú gii 'vee yí, máa, «Mbe nìbà i ji yo kú gò i gítí 'bá-Mbíri?»

25 Káa Piyétòrò gii 'visi có ji ndú, máa, «Yí kú gò i.»

Bindi Piyétòrò má gii ɾi gí tà'i tàkò Jézù, Jézù gii co galà gí bà 'vee yí á kùro bà 'dè có mì wó máa, «Simónè, wò koro có máa ndá kpo-kpò gba muu to tí nó kú gò i 'do mì ndá 'di? Á 'do mì ndá 'vii mì ndú, wèè, á 'do mì ndá mbe 'dó-'do?»

26 Káa Piyétòrò gii 'visi có ji yí, máa, «Á 'do mì ndá mbe 'dó-'do.»

Bindi Jézù gii 'dè có ji Piyétòrò, máa, «Má éno, à mò ndá 'vii-'bá 'do gbí bà gò i ji gba gí. 27 Káa kpéti ká éno, a me vò i lá. Ya gí bà gò lii tàbè'dè kàpá. Wò má ja kpédélé sè, wò 'ví njaa gbí nje wó, bindi wò bà 'de nji gùrúsù 'do tí ngbàrà, wò 'ví je ya gí bà gò gítí 'bá-Mbíri á muu ndá, tacó wáa tàkòcò ndá 'duù tí nó 'ví kpòlo lá.»

18

A 'di ká me gbolò ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gî

¹ Ta o tí nò, ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí, máa, «Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gî gbí òkò tí ze gbí ngbàngà mì Mbíri wúnò bà dù a 'di»

² Káa Jézù giì 'visì có gí tàkò 'vé mì ndú nò ta bà tè'é tí 'bí làmbu 'vii, bindi yí giì rò yí mí kùro ndú. ³ Bindi yí giì 'dè có jì ndú, máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, yo má 'visì tí yo tí ndâ víi 'vii go làmbu 'vii tí nó lá, yo jé gí bà dù tí ndâ ña 'duù tí nó náa Mbíri kù zogo ndú nó wálá. ⁴ Má éno, 'duù ñinó mbe bàkà tí wó tí làmbu 'vii go làmbu 'vii tí nó nó a gbolò 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíri kù zogo ndú nó 'dáá gî. ⁵ 'Bí 'duù má te wíri mítí 'bí làmbu 'vii go ñinó ta rè ye, gbí éno máa, 'duù tí nò te wíri a i mítí ye. ⁶ Káa à 'vii ta 'duù mbe eendi 'bí làmbu 'vii go ñinó mbe kù tee njembí mítí ye káa bà epe gbolò du i mítí miři wó, wàa à 'ví 'va ta yí gí tà wúlù ngo.

⁷ «Vò pá tí ndâ 'duù muu to tí nó ngé, tacó ndâ vò i mbe kù volo muu ndú 'do tí bà tee njembí ndú mítí Mbíri ùgbù á muu to tí nó ngé ndii gî. Ndâ vò i tí nò delè jé gí bà cee wálá. Káa à volo a i jì ndâ mbe kù kili wu á gí tà ndâ vò i tí nò!

⁸ «À má a 'bí 'bi lo gbaanjé ká kù ñonòkò gbí òkò tí yo ta Mbíri, da 'bi lo tí nò 'va gí 'dè. À niki a bà ya ta gbèe 'bi lo gí gbí dà á bindi ku mì lo á co tí bà kpolo tí ndâ 'bi lo só kpónó, bindi wò giì 'de vò bàndò bindi ku mì lo. ⁹ Káa à má a 'bí ro lo gbaanjé má ká kù si wò kù bèè ro Mbíri, aa ro lo tí nò 'do gbí kélé gí 'dè. À niki a bà 'de 'valá ñinó mbe cee lá nó ta gbèe ro lo á co tí bà 'va wò mì Mbíri mí gbí vò bàndò ta wu tí bindi ku mì lo ta ndâ ro lo sósò'ò.

¹⁰ «Yo kpolo tí yo 'do tí bà 'dè có ñónókó gítí ndâ víi 'vii go ndâ ña ñinò, tacó ndâ basili mì ndú nanaka ká kácá mí kùro Bu ye gbiři. ¹¹ (Tacó 'Vii-mi-'Dakò gí gí muu to tí nó a i tacó bà 'vala ndâ 'duù ñinó mbe giři'o gí nò.)»

Jézù lòkò'bò có gítí i-kó-ko mbe giři gî

¹² Jézù giì lòkò'bò có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo kořo có máa, muu ndâ i-kó-ko mì 'duù má 100, bindi 'bí gbaanjé giì giři gî, yí bà si sè ndú i-kó-ko ñinó 99 nó mí bàndò, bindi yí 'ví ya gí bà pà bà tí gbèe ñinó mbe giři nó wálá? ¹³ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, yí má 'de ñinó mbe giři nó gí, líkí'o bà bàkà yí á co tí líkí'o ndâ ñinó 99 mbe giři'o lá nó gí. Tacó go tí wó éno máa, 'bí i-kó-ko mì yí gbaanjé 'ví giři nó wálá. ¹⁴ Có mì Bu yo gbiři delè ká go éno, máa muu 'bí làmbu 'vii gbaanjé go ñinó kuu nó nó 'ví ba lá.

Pà làyì gítí ndâ vò i gbí òkò tí yo ta ná'vindi lo

¹⁵ «Ná'vindi lo má bàkà 'bí ña i mbe lè gí gítí lo, ya gí mì wó, wàa yo 'ví 'viiki gbí có tí nò gbí òkò tí yo ta yí sósò'ò. Yí má 'di có mì lo nó gí, gbí éno máa wò gí ta ná'vindi lo dé gítí lo gí. ¹⁶ Káa yí má biya bà 'di có mì lo gí, tè'é tí ndâ 'bí 'duù go só, go ta'ò, wàa wò 'ví 'dè có ta yí mí kùro ndú gítí có mì kponje taabé, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó. ¹⁷ Yí má biya bà 'di có mì ndâ 'duù tí nò delè gí, wò 'ví ya ta yí gí kùro ndâ 'bí ná'vindi yo tí ndâ mbe kù kili ta rè ye tí Jézù. Yí má kpo muu yo delè gí,

yo 'ví bàkà ta yí go bà bàkà i gítí vò 'duù ta nètè mì yo ta yí wálá. ¹⁸ Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, yo má ùnje gítí 'bí ña i muu to tí nó gí, à delè bà ùnje gítí bà bàkà i tí nó á gbíri gí. Káa 'bí i ñinó náa yo mà biya gí máa à 'ví bàkà muu to tí nó lá, à delè bà biya gí, máa à 'ví bàkà i tí nó á gbíri lá. ¹⁹ 'Bí có náa ye bá 'dè ji yo káká'i a ñinó máa, ndá 'bí 'duù gbí òkò tí yo, kpèti ká go ndá 'duù sósò'ò cuki, má toko muu ndú, bindi ndú gii 'deke tí ndú ta njembí gbaànjé tacó 'bí ña i 'do mì Bu ye gbíri, ta rè ye, Bu ye bà je i tí nó náa ndú yù nò ji ndú gí. ²⁰ Tacó ndá 'duù kpèti go sósò'ò, go ta'ò, má kili mítí 'bí bàndò ta rè ye, ye bà dù kuu toko ta ndú á kà.»

Bà si có gítí ndá vò i mì ndá 'bí ka ndoo mí to

²¹ Bindi Piyètòrò gii 'vee Jézù, máa, «Ye 'ví si có gítí ndá vò i mì ná'vindí ye náa yí bàkà mítí ye mí to yee gbí ée, Buù? Yee gbí vò-nje só?»

²² Káa Jézù gii 'visi có ji yí, máa, «Me ká ta bà vò-nje só cuki lá. Ye ni ji yo a vò-nje só ta bà vò-nje só ta bà muu'bi.»

²³ Jézù gii lòkò'bò 'bí có ji ndá mbe tala có mì wó, máa, «Bà dù Gba-gbíri tí gbolò gba mì ndá 'duù muu to tí nó 'vii ká 'vii ta 'bí gbolò gba gbaànjé mbe ẹre muu wó gítí có ba kili ndá i mì wó 'do mì ndá kpo-kpò 'duù mì wó gí. ²⁴ Yí mà gii 'bità bà tè'é tí ndú gbaànjé-gbaànjé, à gii gí ji yí kpédélé'i kùro a i ta 'duù ñinó náa i mì wó muu wó me gbolò ngé ndii gí nò. ²⁵ Káa kpokèji bà dele ta ndá i tí nó ji gba mà gii kpò 'dakò tí nó gí, gba gii 'dè có máa, à ya gí bà mà ndá 'dakò tí nó, ta nù mì wó, ta ndá 'vii mì ndú, ta ndá i-bá mì ndú 'dáá gí. À má si ndú gí, à 'ví kaa i gbí ndú gítí á ji yí gí bindi ndá i mì yí. ²⁶ Káa 'dakò tí nó mà gii 'di có tí nó, yí gii zèè kò gba ta bà 'deke tí wó, ji yí máa, <Je o ji ye, buù, wàa ye 'ví pà kpokèji bà si có ndá i mì lo 'do muu ye 'dáá gí.> ²⁷ Gba mà gii zeke 'dakò tí nó, yé ọ wó gii bàkà yí ngé ndii gí. Bindi yí gii si có gítí ndá i mì wó á muu wó nó 'dáá gí mí to. Bindi yí gii 'dè có ji yí máa, yí ya gí 'bá mì wó.

²⁸ «'Dakò tí nó mà gii có gí sè 'do gbí ngbàngà mì gba, yí gii 'de 'bí ka wó náa ndú kù bàkà nètè ta ndú 'bá mì gba, ta lambu i mì wó á muu wó, bindi yí gii nanaka mítí ka wó nó go cá tí ngbù tìití, máa, <I mì ye kuu muu lo. Je i mì ye ji ye! Je i mì ye ji ye!»

²⁹ «Ka wó mbe nètè nò gii 'va tí wó kùro wó, ta bà 'deke tí wó ji yí, máa, <Je o ji ye, wàa ye 'ví i ngèlè gítí.> ³⁰ Káa yí gii biya bà 'di có mì ka wó nó gí. Bindi yí gii te yí mí gbí zàa, máa yí dù á kà di tí o tí nó náa yí má si có ndá i mì yí cee 'do muu wó gí, à 'ví gii dò 'bi á 'do tí wó. ³¹ Ndá 'bí ka ndú náa ndú kù bàkà nètè 'bá mì gba ta ndú nó mà gii ñò ña i tí nó, tàkòcò ndú gii kpolo ngé ndii gí. Bindi ndú gii ya gí bà 'vanda ndi ña i tí nó náa ka ndú bàkà nò 'dáá gí ji gba.

³² «Gba bà-i-nò gii tuu 'duù gí tàkò 'dakò tí nó. À mà gii gí ta yí gí kùro wó gí, yí gii do mítí wó, máa, <Ndí lo vò 'duù! Wò kùtáá 'deke tí lo á ji ye, bindi ye gii si có gítí ndá kpo-kpò i mì ye náa áá muu lo nó mí to gí.

³³ Káa wó kpónó ñò yé ọ ka lo náa yo kù bàkà nètè ta yí bà gbèe to nó lá, tacó yè?» ³⁴ Tacó ènò, gba gii te vò 'duù tí nó mí gbí zàa ta kpo tàkòcò. Máa, yí dù gbí zàa yee tí o tí nó náa yí má si có ndá i mì yí 'dáá gí delè.»

³⁵ Jézù gii yee nje có mì wó, máa, «Bu ye á gbíri delè bà bàkà ta yo 'dáá gí ká ènò, náa yo má je à-cee-gí ji ndá ná'vindí yo ta njembí yo gbaànjé lá nò.»

19

Có gítí bà nǝ nǝ

¹ Jézù mà gǝ cee ta bà 'dè có tí nò jǝ ndâ mbe tala có mì wó gǝ, ndú gǝ ì ñgo 'do Gállilèyà gítí 'bí to á tito Jòròdáníyà á Jùdèyà. ² Ndâ 'duù me mbè gǝ ñu ndí wó gítí to tí nò. Bìndi yí gǝ 'vala ndâ mbe nò'o gbí òkò tí ndú.

³ Mâ gǝ zeke'o, ndâ 'bí mbe kú kpolo tí tàkǝ mì ndâ Jùdèyà gǝ gǝ gǝ mí Jézù, bìndi ndú gǝ 'vee yí ta tírì tacó bà ñò muu wó, máa, «'Duù má nǝ nǝ mì wó ta nderè náa à ká gbí muu wó, a vò i gbí tàkǝ mì ndoo tí ndâ Jùdèyà?»

⁴ Káa Jézù gǝ 'visi có jǝ ndú, máa, «Yo 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, do tí bà 'bità bà suu to tí nó, 'Duù tí nó mbe suu ndú nó, <suu ndú tí ndâ ì ta na > nó lá? ⁵ Ñìnò a gbí nderè có tí nó náa yí tí Mbírì gǝ 'dè ta có, máa, 'dakò 'ví si ndâ nawu wó, ta bu wó mí to, wàa yí 'ví nanaka mítí nawù wó, wàa ndú 'ví dù tí gbèe ì ñò ká nò. ⁶ Má ènò, ndú káká'i me ndâ 'duù sósò'ò lá. Ndú a gbèe ì. Má ènò, 'bí 'duù muu to tí nó 'ví nǝè gbí òkò tí ndâ i ñìnó náa Mbírì ká toko ndú nó lá.»

⁷ Káa ndâ mbe kú kpolo tí tàkǝ mì ndâ Jùdèyà nò gǝ 'vee Jézù káká'i máa, «Káa Mòze táánò 'dè có ènò máa, 'duù 'ví cu wáràgà ta nderè bà nǝ tí jǝ nawù wó, wàa yí 'ví nǝ yí, tacó yè?»

⁸ Jézù bà-i-nò gǝ 'visi có jǝ ndú, máa, «Mòze táánò 'dè jǝ yo ènò tacó tù yo tí ndâ Jùdèyà 'di có lá. Káa áá táánò me go ènò ta o bà 'bità bà suu ndâ 'dakò ta nǝ mì Mbírì lá. ⁹ Ye kú 'dè có jǝ yo ta yúcó, máa, 'bí 'duù má nǝ nawù wó á muu 'bí tende vò i á bìndi có ngbà-'dakò, bìndi yí gǝ kò 'bí ngú nǝ, yí kú zǝ a ngbà ta ngú nǝ tí nò.»

¹⁰ Bìndi ndâ mbe tala có mì Jézù gǝ 'dè có jǝ yí, máa, «Cè có gítí ndâ nǝ ta ndâ kù ndú má ènò, à nǝkǝ káa bà dù 'duù tí ì banga.»

¹¹ Káa Jézù gǝ 'visi có jǝ ndú máa, «À káa ndâ 'duù ñìnó náa Mbírì wu jǝ ndú máa ndú dù tí ndâ ì banga nó ká bà dù ènò. À me káa ndâ 'duù sàkàmàà lá. ¹² Tacó ndâ ña ndâ i mbe kú tii ndâ 'duù 'do tí bà kò nǝ me a mbè: à volo ndâ 'bí 'duù 'do ká gbí yí ndâ nawu ndú; à bàkà ndâ 'bí 'duù gítí bà dù ènò ta wotí; ndâ 'bí 'duù biya bà kò nǝ tacó bà dù tí ndâ mbe bàkà nètè mì Mbírì. Wotí bà 'di có tí nò má kuu tí 'duù, yí 'ví 'di .»

Ndâ Jézù ta ndâ víi 'vii

¹³ Ndâ 'bí 'duù gǝ gǝ ta ndâ víi 'vii mì ndú jǝ Jézù, máa yí cù 'dè ngo cù wó mítí ndú, wàa yí 'ví 'deke tí wó jǝ Mbírì tacó tí ndú. Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gǝ do ta ndâ 'duù tí nò. ¹⁴ Káa Jézù gǝ 'dè có jǝ ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo si ndâ 'vii tí nò 'ví gǝ gǝ mí ye. Yo tii kpokèjì 'do tí ndú lá, tacó ndâ mbe kú dù tí ndâ bòò-gba mì Gba-gbírì a ña ndâ 'duù ñìnó go ndâ 'vii tí nò, nò.»

¹⁵ À mà gǝ yee ta ndâ 'vii tí nò tí Jézù gǝ, yí gǝ cù 'dè ngo cù wó mítí ndú, bìndi yí gǝ nǝ nó 'do bàndò tí nò gǝ.

'Bí 'vii-'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁶ Mâ gǝ zeke'o, 'bí 'vii-'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò gǝ gǝ gǝ mí Jézù, bìndi yí gǝ 'vee yí, máa, «'Duù 'ví bàkà a ña tó i yè, tacó wàa yí 'ví 'de ta 'válá ñìnó mbe cee lá nó?»

17 Káa Jézù gii 'visì có jì yí, máa, «Wò 'vee ye á gítí tó i tacó yè? Tó 'duu ká gbaànjé cuki. Go bà 'de 'wálá ñìnó mbe cee lá nó má kuu tí lo, kpolo tí ndá có tí nò.»

18 Káa 'vii-'dakò tí nò gii 'vee Jézù káká'i, máa, «Ndá có ngàyi?»

Káa Jézù bà-i-nò gii 'visì có jì yí, máa, «Ndá có tí nó máa,
<Wò 'ví zì 'duu lá.

Wò 'ví bàkà bangbaya lá.

Wò 'ví zingbà i lá.

Wò 'ví 'dè 'vére gítí 'duu lá.

19 Wò 'ví tègàrà ndá bu lo ta nawu lo.

Wò 'ví zè ndá 'bí ka lo ñikì go bà zè 'dóó tí lo ñikì mì lo,» nò.»

20 Káa 'vii-'dakò tí nò gii 'vee Jézù máa, «Ye kpolo tí ndá có tí nò náa wò kpónó 'deke mí to nò 'dáá gí; 'bí i ñìnó kpòò mbe gboo 'do mì ye gí nó a yè?»

21 Káa Jézù gii 'visì có jì yí, máa, «Go bà dù tí cèe 'duu ta bà lè tí wó wálá má kuu tí lo, ya gí 'bá wàa wò 'ví sù ndá i mì lo 'dáá gí gí 'dè, wò 'ví ñjèè ndá i tí nó náa wò 'de gbí ndú nó jì ndá mbe yè, bìndi wò 'ví gí gí bà ɾu ndi ye. Cì gúku lá, tacó wò bà 'de ndá i me gbolò gí bìndi ndá i mì lo nò 'do gbìrì gí.»

22 'Vii-'dakò tí nò má gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè jì yí nò, yí gii ñjèé nó 'do bà-i-nò ta máákà gbí dii wó, tacó ndá i mì wó me gbolò ngé ndii gí.

23 'Vii-'dakò tí nò má gii ya gí. Jézù gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó, máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco, máa, bà dù tí bòò-gba mì Mbìrì mì ndá mbe kpo-kpò i muu to tí nó kpolo ngé ndii gí. 24 Ye bà 'dè gbí ndi có tí nó jì yo káká'i, máa, à peteke a bà ndii 'bí ña gbolò nò go ya co gbí guù ngbàndú á co tí bà dù 'duu ñìnó ta ndá kpo-kpò i ká mì wó nó tí bòò-gba mì Mbìrì.»

25 Njè ndá mbe tala có mì Jézù gii 'dè ta bà 'di có tí nó gí. Bìndi ndú gii 'vee yí, máa, «À má ènò, a 'di ká bà 'de 'wálá?»

26 Káa Jézù gii 'visì có jì ndú ta bà zeke'o tí ndú, máa, «Wotí mì ndá 'duu gítí wálá, káa 'bí i mbe kpò Mbìrì wálá.»

27 Bìndi Piyétòrò gii 'vee Jézù, máa, «Káa ze, ñò káa ze jee ndá i muu to tí nó 'dáá gí mí to kù ɾu ndi lo. Ze bà 'de bìndi ndá i mì ze náa ze jee ndú mí to nò a yè?»

28 Káa Jézù gii 'visì có jì Piyétòrò máa, «Ye kù 'dè có jì wò ta yúco máa, ta o tí nó náa ndá i má gii gí 'dáá tí ndá ngú i gí, 'Vii-mì-'Dakò bà gii kí tí wó dèngècè pí jàlambà mì wó, bìndi yo tí ndá 'duu tí nò muu'bi-nje só mbe kù ɾu ndi ye nó bà gii kí tí yo dengece-dèngècè to kù zogo ndá ña ndá Ìziriyèli muu'bi-nje só nò. 29 Bìndi ndá 'duu ñìnó 'dáá mbe jee ndá 'bá mì ndú, ta ndá ná'vindí ndú, ta ndá námì ndú, ta ndá bu ndú, ta ndá nawu ndú, ta ndá 'vii mì ndú mí to ta rè ye nó, bà 'de ndá i me gbolò á gí bìndi ndá i mì ndú ta ndá 'duu mì ndú nò. Mbìrì delè bà je 'wálá ñìnó mbe cee lá nó jì ndú á bìndi ku mì ndú.

30 «Káa yo 'ví koɾo muu yo máa, ndá 'duu ñìnó kpónó tí ndá kpo-kpò 'duu kùro ndá 'bí ka ndú nó bà gii dù tí ndá ndòngbú 'duu, bìndi ndá 'duu ñìnó kpónó tí ndá síli ndá ka ndú nó bà gii dù tí ndá kùro ndá 'duu.»

20

Jézù lòkò'bò có gítí ndá mbe bàkà nèté gbí njí

¹ Jézù gii lòkò'bò có jì ndá mbe tala có mì wó, máa, «Ŋa kpokèjì bà zogo to tí nó mì Gba-gbírì go i mì 'bí gbolò 'duù mbe gbo'o ya gí bà pà ndá 'duù tacó bà bàkà nètè gbí njí mì wó. ² Yí mà gii 'de ndá kpédélé 'duù gí, ndú gii 'vii có ta ndú gítí bà ko mboo nètè mì ndú, bindi yí gii tuu ndú gí gbí njí ta firí dú'o. ³ Yí mà gii ya gí bàndò 'vèlè si rì yèè gàà gí yaà gí, yí gii 'de ndá 'bí 'duù ta nètè mì ndú wálá. ⁴ Bindi yí gii kaa ndú ya tí gí gbí njí mì wó, máa, ndú bàkà nètè, wàa yì bà je i ñìno mbe 'vii ta po nètè mì ndú jì ndú. ⁵ Yí mà gii dele ndi wó ya gí bàndò 'vèlè ta rì dè gítí gbúrú, yí gii 'de ndá 'bí 'duù, bindi yí gii kaa ndú ya tí gí gbí njí, máa, ndú bàkà nètè, wàa yì 'ví je bà 'bì ndú jì ndú. Yí mà gii ya ndi wó gí bàndò 'vèlè si rì mò tí gí, yí gii 'de ndá 'bí 'duù kú dù sínò, bindi yí gii kaa ndú ya tí gí gbí njí, máa, <Yo bàkà nètè! Yo bà 'de káa bà 'bù yo.> ⁶ Yí mà dele ndi wó gí bàndò 'vèlè si o 'dèè gí, yí gii 'de ndá 'bí 'duù ta nètè mì ndú wálá. Bindi yí gii 'vee ndú, máa, <Yo kú dù sínò bà-i-nó 'do tí dú'o yee tí kpónó tacó yè?>

⁷ «Káa ndá 'duù tí nó gii 'visì có jì yí, máa, <Tacó mbe je nètè jì ze wálá.> Bindi yí gii 'visì có jì ndú, máa, <Á má ènò, yo ya gí gbí njí mì ye.>

⁸ «O bà nje nètè mà gii me tí gí, yí gii tuu mbe kú kpolo tí ndá i gbí gálá mì wó, máa yí ya gí bà nje ndá 'duù 'do gbí nètè gí. Ndá 'duù mà gii gí 'do gbí njí gí 'bá gí, yí gii 'dè có jì mbe kpolo tí ndá i gbí gálá mì wó, máa, yí ko mboo nètè mì ndú jì ndú. Máa, yí 'bità bà je i kpédélé'i a i jì ndá ndòngbú 'duù tí nó mbe gí gí gbí nètè ta 'dè'o nò, bindi ndá mbe gí si rì mò tí gí, bindi ndá mbe gí ta rì gbúrú, bindi ndá mbe gí ta rì dú'o, bindi ndá mbe gí ta firí dú'o, wàa yí 'ví je i jì ndú 'dáá gí 'vii ká 'vii. 'Bì có máa, 'duù ñìno gí gí gbí nètè ta firí dú'o, káa ñìzò gí si nètè kú nje-nje nò, 'ví dù lá. ⁹ Mbe kpolo tí ndá i gbí gálá bà-i-nò gii 'bità bà ko mboo nètè mì ndá 'duù jì ndú go có tí nó náa mbe njí 'dè jì yí nò. ¹⁰ Ndá kpédélé 'duù tí nó náa mbe njí kaa ndú gí gbí nètè ta firí dú'o nó gii gí ñìndi ndú ta bà koro có éno máa, a ndá yì ká bà 'de i me gbolò, káa ndú gii 'de káa gbèe ña i tí nó náa ndá 'bí ka ndú 'de nò.

¹¹ «Ndú bà-i-nò gii lì káa 'bì ndú gí ta i tí nó náa à je jì ndú nó gí, bindi ndú gii ya gí bà 'dè kòlòwò jì mbe njí, máa, ¹² «Ndá ndòngbú 'duù tí nó náa wò kaa ndú gí tí kpónó-kpónó ta 'dè'o nó bàkà nètè ká ta làmbu o, káa wò gii 'vii ndú ta ze tí ndá mbe 'bità bà ka wu'o si rì có lá yee tí 'dè'o ta ña kpokèjì ngayi!»

¹³ «Káa mbe njí gii 'visì có jì 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe kú 'dè kòlòwò nò, máa, <Ye ñonoko wò gbaànjé lá, kómbe ye. À kpónó 'bì lo nò me i tí nó kùtáa náa ndá 'vii có gítí ta dú'o nó lá? ¹⁴ Má ènò, je i mì lo, wàa wò 'ví ya . Ye je i jì ndá ndòngbú 'duù tí nó mbe gí gí gbí nètè kpónó-kpónó si o bèè 'dáá gí nó 'vii ta yo 'do ká gbí 'dóó có mì ye gbí muu ye. ¹⁵ Rè i ñìno mbe tii ye 'do tí bà bàkà ta ndá 'dóó i mì ye go có mì ye gbí muu ye 'ví dù a ña yè? Wò kú tò a kii tacó ña gbolò nambeè tí nó náa ye bàkà jì ndá 'duù tí nó mbe gí gí gbí nètè kpónó-kpónó á kùro bà nje nètè nó?> »

¹⁶ Jézù gii yee nje có mì wó, máa, «Ndá ndòngbú 'duù wúnò bà dù tí ndá kpédélé 'duù, bindi ndá kpédélé 'duù bà dù tí ndá ndòngbú 'duù go ña i tí nó kpónó nò.»

Bà ta'ô bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

17 Jézù mà giì cee ta bà 'dè có gítí ndâ mbe kpo-kpò i gî, ndú giì kaa kú ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Káa si ndú kpokèjì, yí giì kaa ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gí ndiì, bindi yí giì 'dè có ji ndú, máa, 18 «Ndoo kpónó kú ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè, bindi ndâ 'duù kà bà giì kpì ngbàngà tí 'Vii-mi-'Dakò ji ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndâ Jùdèyà. Ndú bà giì waa có ku mítí wó, 19 bindi ndú bà giì je yí ji ndâ mbe 'dó-'do tacó bà zi yí. Ndâ mbe 'dó-'do tí nò bà giì ò ndi wó, ta bà ò yí, ta bà lè yí, ta bà gbì yí, bindi ndú bà giì zi yí ta bà gbì yí á mítí njèèkpe mù. Káa bindi sili ta'ò yí bà giì 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó gí.»

Nawu ndâ Jákòmò ta Jòvání yù i 'do mì Jézù

20 Nawu ndâ Jákòmò ta Jòvání tí ndâ 'vii mì Zèbidèyò giì kaa ndú ya tí ji Jézù kùro bà yee ndú Jèrùzàlémè. Bindi yí giì zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó.

21 Káa Jézù giì 'dè có ji niì tí nò máa, «Ni 'dóó rẹ òa i tí nó ta go tí lo nó gí.»

Káa yí giì 'visi có ji Jézù máa, «Có gbí njembí ye éno máa, wò ci ye éno máa, wò má gí tí gbolò gba gí, wò bà bàkà ndâ 'vii mì ye sósò'ò nó tí ndâ kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì lo. 'Bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndú 'ví dù tí mbe ki tí gbí kù'bi mì lo, wàa 'bí 'duù 'ví dù tí mbe ki tí gbí gálì mì lo.»

22 Káa Jézù giì 'visi có ji ndâ niì tí nò ta ndâ 'vii mì wó, máa, «Yo ò òa i tí nó náa yí kù yù nó ni lá. Wotí bà njù 'visi tí nó náa ye kèjì gí bà njù nó kuu tí yo?»

Káa ndú giì 'visi có ji yí, máa, «À kuu tí ze.»

23 Káa Jézù giì 'visi có ji ndú, máa, «Yo bà njù 'visi mì ye nò gí. Káa à má gítí có ndâ bàndò bà ki tí rẹgbà tí ye gbí ngbàngà mì ye, ndú me ndâ i mì ye tacó bà njèè ji ndâ 'duù lá. Ndâ bàndò tí nó a ndâ i mì ndâ mbe náa Bu ye 'viindi tacó tí ndú sàà gí.»

24 Sè ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bi nó mà giì 'di có tí nò náa ndâ Jákòmò ta ná'vindi wó Jòvání 'dè nò, tàkòcò ndú giì kpolo gítí ndú gí.

25 Jézù mà giì ò éno, yí giì kili ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só 'dáá gí, bindi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Yo ò òa ni gí máa, ndâ gba mì ndâ 'duù ònó mbe ò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kù toro nje ndâ bòò mì ndú ta to. Ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndú delè kú bàkà ndú ká tí cèè ndâ bè bòò mì ndú. 26 Káa áà bà dù gbí òkò tí yo me go éno lá. Tacó 'duù ònó tí gbolò 'duù gbí òkò tí yo nó bà dù tí bòò mì ndá ka wó. 27 Bindi 'duù ònó tí kùro ndâ ka wó gbí òkò tí yo nó bà dù tí bòò mì yo. 28 Tacó à kpèti káa 'Vii-mi-'Dakò, yí gí gí muu to tí nó me tacó máa ndâ 'duù 'ví bàkà nèté wó nó lá, yí gí a i tacó bà bàkà nèté ndâ 'duù, delè tacó bà si mīrì wó ji ku á muu ndâ 'duù.»

Jézù njaanga ro ndâ 'bí mbe súro sósò'ò

29 Si ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó kú giì njè nó 'do gbí gbata Jèrikò kú ya gí Jèrùzàlémè, ndâ 'duù me mbè ká ko ndú. 30 Ndâ 'bí 'dakò sósò'ò tí ndâ mbe súro mbe kú ki tí ndú seè kpokèjì, máa giì 'di có máa ònó a Jézù ká kú ndiì ta nó nò, ndú giì 'bità bà tò kù, máa, «'Vii mì Dàvidè! Nò yè ro ze!»

31 Ndâ mbè 'duù tí nó mbe kú ko tàkò Jézù nó giì do mítí ndâ mbe sú ro tí nó, máa ndú dù ngbiì. Káa ndâ mbe sú ro tí nó giì tò kù ngéé gí yaa ndiì ònó kùro nó gí, máa, «'Vii mì Dàvidè! Nò yè ro ze!»

³² Jézù gii rò tíyò, yí gii tè'è tí ndú, bindi yí gii 'vee ndú máa, «À tí yo a go ña yè, máa ye 'ví bàkà ji yo?»

³³ Káa ndú gii 'visi có ji Jézù máa, «Si ze 'ví zeke'o, Buu!»

³⁴ Jézù gii ñò yè ñò ndú, bindi yí gii tee 'bí wó ta ndi tí ndá ñò ndú, bindi ndú ngé gii 'bità bà ñò ndá i, bindi ndú gii ñu ndi Jézù.

21

Bà rì Jézù gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹ Ndá Jézù má gii dooko ta gbata Jèrùzàlémè gí, si ndú pí Gú Mbà, Jézù gii tuu ndá 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò, ² máa, «Yo ya gítí ndá 'bá tí zó náa yo kú ñò muu ndú ngéé kùro yo zò. À káa póó bà yee yo kà, yo bà 'de na kécè náa à ere yí gí, ta 'vii mì wó gbí wú rẹgbà tí wó. Yo 'ví njaanga ndú 'do gbí wú gí, bindi yo 'ví gí ta ndú ji ye. ³ 'Bí 'duu má 'vee yo, yo 'ví 'visi có ji yí, máa, «A Mbe tí ze ká tuu ze, máa ze ya ta ndú ji yí. Nété mì wó má cee ta ndú gí, yí bà tuu ndú ngé gí bàndò mì ndú.»

⁴ I tí nò bàkà tí go có tí nó náa Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò 'dè éno máa,

⁵ «'Dè có ji ndá 'duu Jèrùzàlémè, máa,

«Yo ñò gbolò gba mì yo á kẹji tí 'dè 'duu pí kécè tí ngbú kécè.» nò.»

⁶ Ndá mbe tala có mì Jézù sósò'ò náa yí tuu ndú nó gii ñè nó ya gí bà bàkà go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò. ⁷ Ndú bà-i-nò gii gbà ndá ngbú 'vii-kécè tí nò ta nawu wó ya tí ji Jézù. Ndú má gii yee ta ndú tí Jézù gí, ndú gii ki ndá bongo mí pí tí ngbú 'vii-kécè tí nò, bindi Jézù gii o yí, ya tí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁸ Ndá 'duu me mbè gbí òkò tí ndá 'duu tí nó mbe tí mí mì Jézù nó gii gò ndá bongo mì ndú mí to ta tí kpokèji, ndá 'bí gii ki'viki ndá kpà gò mití kpokèji, tacó wàa Jézù 'ví nò gbí, tacó bà te 'duu mití bà rì yí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁹ Bindi ndá mbè 'duu gii 'bità bà ko Jézù ya tí gí gbí gbata. Ndá 'bí 'duu tè kùro wó, bindi ndá 'bí 'duu tàkò wó ndii, kú tò kú ta líkí'o, máa, «'Vala ze kpónó, 'Vii mì Dàvidè!

À ùlù yí tí mbe gí ta rẹ mì Mbíri!

Áá Mbíri, 'vala ze kpónó!»

¹⁰ Gbata Jèrùzàlémè gii ngaka a cèe tí ta o bà yee Jézù. Ndá 'duu ta o tí nò kú gii 'vee a 'vé, máa, «[J]inó a 'di? Ñinó a 'di?»

¹¹ Káa ndá mbè ndá 'duu tí nó mbe kú ko tàkò Jézù nó gii 'visi có ji ndá mbe kú 'vee 'vé tí nó, máa, «A Jézù tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbíri mbe gí 'do gbí gbata Názàrètí á gbí to Gálliléyà nò.»

Jézù ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri

¹² Jézù má gii yee gbí gbata Jèrùzàlémè gí, yí gii rì gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Bindi yí gii mòkò ndá mbe bàkà gbí ndùgù 'bá-Mbíri tí 'bá 'véle nó 'dáá gí gí sè. Bindi yí gii 'buku ndá tàràbèzà mì ndá mbe kú 'visi gúrúsù, ta ndá mbata mì ndá mbe kú mà ndá kùlè nó mí to. ¹³ Bindi yí gii 'dè có ji ndá 'duu tí nó ta kpo tàkòcò, máa, «À cu mí gbí wàràgà mì Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, máa: Mbíri máa, «'Bá mì ye a bàndò bà 'deke tí ndá 'duu ji ye.» Káa yo kpónó bàngú nó gii 'visi tí bàndò mì ndá mbe kùmùkù ndá i mì ndá 'duu.»

14 Jézù mà gii cee ta ndâ mbe bàkà gbí ndùgù 'bá-Mbíri tí 'bá 'vèlè nó gí, ndâ mbe sú ɾo ta ndâ mbe ku kò gii kaa ya gí mì wó gbí ndùgù 'bá-Mbíri kà, bindi yí gii 'vala ndú. 15 Ndâ kpo-kpò bu-Mbíri ta ndâ mbe 'di gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò mà gii nò ɲa ndâ i-serè tí nò nâa Jézù kù bàkà nó, ndú delè mà gii 'di ndâ kù tí nó nâa ndâ víi 'vii kù tò ta gbí ndùgù 'bá-Mbíri, máa, «Vala ze, 'Vii mì Dàvidè! 'Vala ze, 'Vii mì Dàvidè!» nó, ndú gii 'de nderè bà òkòlòwò gítí Jézù gí.

16 Ndú bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «Wò 'di có tí nó nâa ndâ 'vii tí nó kù tò ta kù nò gí?»

Jézù bà-i-nò gii 'visi có ji ndú máa, «Ye 'di gí. Káa yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri máa, <A wò tí Mbíri ká nibà cèe kpokèji bà ùlò wò ji ndâ víi 'vii, ta ndâ dó 'vii,> nó lá?» 17 Jézù gii nje nó 'do Jèrùzàlémè bindi ndâ có tí nó ya gí bà tè ɾi gbí gbata Bètáníya.

Jézù ì njà mítí 'bí mû-mbiigá

18 Ta dú'o si Jézù kù dele ta go tí wó 'do Bètáníya gí Jèrùzàlémè, 19 yí gii nò 'bí mû-mbiigá á seè kpokèji. Yí gii ne tacó bà pà yú wàa yí 'ví zò gítí go tí nó tí yí nò. Káa yí gii 'de káa bè kpâ. Gbèe ɾi mbiigá gbí mû wálá. Bindi yí gii ì njà mítí mû tí nó máa, «Wò 'ví ɾi káká'í lá.» Ndâ kpâ-mbiigá tí nó ngé gii me ɾemo-ɾémòò, goólá a wu ka co tí ndú nò.

20 Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii nò bà lemere bè mbiigá tí nó ta ku galá ènò, nje ndú gii 'dèlè gí. Bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé máa, «A ɲa yè ká zì mû-mbiigá tí nó galá go có 'dì nó?»

21 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yú có máa, yo má ùnje gítí Mbíri ta njembí yo gbaànjé, yo bà bàkà cuki me káa ɲa i tí nó nâa à bàkà mítí mû-mbiigá tí nó, nó lá. Yo kpétí má 'dè có ji 'bí gbolò gú, máa yí nje nó 'do tí bàndò mì wó ya gí bà 'va tí tà kápá, yí bà bàkà go có mì yo nò gí. 22 Yo delè má 'deke tí yo ji Mbíri tacó 'bí i ta njembí yo gbaànjé, Mbíri bà je i tí nó ji yo gí.»

Ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Jùdèyà 'vee ɾè mbe je wotí bà bàkà ndâ serè ji Jézù

23 Jézù mà gii ɾi gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri kù nibà i ji ndâ 'duù gí, ndâ 'bí bu-Mbíri ta ndâ 'bí kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdèyà gii gí gí mì wó, bindi ndú gii 'vee yí máa, «A 'dì ká je wotí bà bàkà ndâ i tí nó nâa wò kù bàkà nó ji wò?»

24 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «Ye kpónó delè kù gii 'vee yo ta 'vé gbaànjé, yo má 'visi có ji ye gí tàkò gí, bindi ye 'ví gii nì ɾè 'duù tí nó mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó nâa ye kù bàkà nó ji yo: 25 A 'di táánò ká je wotí bà caka tí ndâ 'duù ji Jòvání? A Mbíri wèè, a 'bí 'duù wèè? Yí 'de wotí tí nó 'do kòtí 'dì? Nògí, yo nì ɾè 'duù tí nó ji ye.»

Káa ndú gii 'bità bà 'viiki gbí 'vé mì Jézù nò gbí òkò tí ndú ta kpéétí ndú máa, «Ndoò kpónó má 'visi có ji yí máa, Jòvání 'de wotí tí nó táánò 'do mì Mbíri, yí bà gii 'vee ndoo máa, <Káa yo ùnje gítí ndâ i tí nó nâa yí kù bàkà nó lá, tacó yè?» 26 Káa bà 'dè éno máa, Jòvání táánò 'de wotí tí nó 'do mì ndâ 'duù, delè káa bà le wú mítí miɾi ndoo, tacó ndâ 'duù ùnje gí máa, Jòvání táánò a mbe 'dòkò có mì Mbíri.» 27 Tacó ènò, ndú gii 'visi có ji Jézù máa, «Ze ɲò bà lá.»

Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «À má ènò, ye delè bà nì ɾè 'duù tí nó mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó ji ye nó ji yo wálá.

Jézu lòkò'bò có gítí ndá 'bí 'vii sósò'ò

²⁸ «Yo kú koṛo có máa yè? 'Bí 'dakò ta ndá 'vii mì wó sósò'ò táánò gii ya gí mì kpo 'vii mì wó, yí gii 'dè có ji yí éno máa, <'Vii, ya gí bà bàkà nèté gbí nji wúnò.> ²⁹ Káa 'vii tí nò gii 'visi có ji bu wó máa, <'Ye tí nó wálá.> Káa 'vii tí nò má gii koṛo muu wó, yí gii 'visi muu wó gí, bindi yí gii ya gí gbí nji go có mì bu wó nò gí. ³⁰ 'Dakò tí nò gii ya gí mì lambu 'vii mì wó, gí bà 'dè có ji yí máa, yí ya gí gbí nji. Káa 'vii tí nò gii eendi bu wó máa, <'Ye bà ya gí, buù,> káa yí gii ya lá. ³¹ A 'di 'do gbí òkò tí ndá 'vii tí nò sósò'ò nò ká bàkà go có mì bu wó?»

Káa ndú gii 'visi có ji yí máa, «A kpédélé 'vii mì 'dakò tí nò ká bàkà go có mì bu wó.»

Káa Jézu gii 'visi có ji ndú máa, «Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, ndá mbe kú kili i-míri, ta ndá mbe nò vò ndoò, bà ya gí 'bá mì Mbíri si yo mí ndii. ³² Ye 'dè có tí nò ji yo tacò Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù táánò gí gí mì yo muu to tí nó tí mbe nibà tó kpokèji ji ndá 'duù, káa yo táánò ùnje gítí ndá có mì wó lá. A ndá mbe kili i-míri ta ndá mbe nò vò ndoò nó táánò ká ùnje gítí ndá có mì wó. Yo táánò òndú tí gí, káa yo biya bà 'visi muu yo 'do tí ndá vò kpokèji mì yo gí.

Jézu lòkò'bò có gítí ndá mbe bàkà nèté gbí nji nèbítí

³³ «Yo sè tù yo gítí 'bí có tí nó náa ye kú gii lòkò'bò ji yo nò. Ta 'bí o gbaànjé 'bí 'dakò gii rò nji mû-nèbítí mì wó, bindi yí gii rò ndá 'bí mû tí ndùgù gí tàkò, bindi yí gii duu gùù tí bàndò bà pee nèbítí mí gbí, bindi yí gii duu cèlèngé tacò bà gbà i mí gbí nji tí nò. Bindi yí gii kaa ndá 'duù mì gbí, máa, ndú má pee nèbítí gí, bà ñindi ndú 'ví dù éno, wàa bà ñindi yí 'ví dù éno. Ndú má gii 'vii có ta 'dakò tí nò náa yí kaa ndú mí gbí nji nò cee gí, yí gii ya gí bà nò ndoò gí gbí tende muu to. ³⁴ Yí má gii òndú o bà yù nèbítí dooko gí, yí gii tuu ndá bòò mì wó ji ndá mbe kú bàkà nèté gbí nji mì wó máa, ndú je bà nèbítí ñindi yí ji ndú wàa ndú 'ví gí tí ji yí.

³⁵ «Ndá bòò mì mbe nji má gii yee ta ña có tí nó náa mbe tí ndú tuu ta ndú nò tí ndá 'dakò tí nò mbe kú bàkà nèté gbí nji mì wó nò, ndá 'dakò tí nò gii bàkà gbínje ta ndú, ta bà gbí ndú, ta bà 'vaka ndú ta díí. Bindi ndú gii zi 'bí gbaànjé gí. ³⁶ Có ña vò i tí nó náa ndá 'duù tí nò bàkà ta ndá bòò mì mbe nji nò má gii yee gbí tù wó, yí gii tuu ndá 'bí bòò mì wó káká'i, gbí ñinò me mbè ndii ndá kpédélé ñinó gí ji ndú. Káa ndá 'dakò tí nò gii bàkà káa ndi ña ndá vò i tí nó náa ndú bàkà ta ndá kpédélé bòò mì mbe nji nó míti ndá ñinò. ³⁷ Bà ta'ò 'duù náa mbe nji gii tuu ji ndú a 'dóó 'vii mì wó ta bà koṛo có máa, «Ndú bà te duù míti 'dóó 'vii mì ye gí.»

³⁸ «Káa ndá mbe bàkà nèté gbí nji má gii òndú 'vii mì mbe nji kèjì, ndú gii 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Ñizó a 'dóó mbe mbèlè tí nó ká kèjì zò. Ndoò zi yí gí, wàa ndoo 'ví dù tí ndá mbe mbèlè tí nó bindi wó.» ³⁹ 'Vii tí nò má gii yee mì ndú, ndú gii ja yí 'do gbí nji gí nje o, bindi ndú gii zi yí gí. ⁴⁰ À má éno, yo kpónó kú koṛo ta muu yo máa, mbe nji tí nò bà gii bàkà a ña yè ta ndá mbe nèté tí nó?»

⁴¹ Káa ndú gii 'visi có ji yí máa, «Yí bà ziki ndá vo-vò mbe nèté tí nó 'dáá gí, ta kponje gítí wálá. Bindi yí bà gii pà ndá 'bí cèe ngú mbe nèté mbe kú je bà i ñindi wó ji yí ta o bà kili i 'do gbí nji.»

⁴² Jézu bà-i-nò gii 'vee ndú, máa, «Yo jé 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wàragà mì Mbíri nó lá? Có tí nó máa,

<'Dóó díí tí nó táánò náa ndâ mbe bì 'bá bè gí nò
ká gù gí tí cèe yú díí bà sè tà 'bá nò.

A Mbirì táánò ká bàkà ènò,
Káa à nìkì gbí ọ̀o ndoo ngé ndii gí.>

⁴³ «Má ènò, ye kú 'dè có jì yo máa, <Áá bà mò yo 'do 'bá mì Mbirì gí, wàa à 'ví je 'bá tí nò jì ndâ 'bí ọ̀a tende 'duu mbe kú bàkà tó i.> ⁴⁴ 'Duu má 'va tí wó pí díí tí nó náa ndâ mbe bì 'bá táánò bè gí nò, 'duu tí nò bà kì'viki tí vò ọ̀a nìnò. Káa à má díí tí nò ká 'va tí pí tí 'duu, díí tí nò bà 'ba'daka gbí 'duu tí nò gí.»

⁴⁵ Ndâ kpo-kpò 'duu gbí ngbàngà mì ndâ Jùdèyà mà gù 'di có tí nò náa Jézù lòkò'bò nò, ndú gù ọ̀nò nì gí máa, yí kú lòkò'bò có tí nò a i gítí ndâ yí.

⁴⁶ Tacó ènò, ndú gù jè ta bà pà kpokèjì bà zèè yí, káa gúku ndâ mbè 'duu tí nò mbe kili mí mì Jézù nò gù kpò ndú gí. Tacó ndâ 'duu tí nò ọ̀nò nì gí máa, Jézù a mbe 'dòkò có mì Mbirì.

22

Jézù lòkò'bò có gítí o bà ko nù

¹ Jézù gù lòkò'bò có jì ndâ 'duu káká'i máa, ² «Ye bà 'vii Gba-gbìrì míti 'bí gbolò gba mbe bàkà i-zó-zò me gbolò ta o bà ko nù mì 'vii mì wó gí 'bá.

³ Bindi yí gù tuu ndâ bòò mì wó gí tàkò ndâ 'duu tí nó náa yí ma có bà ko nù jì ndú nò. Káa gbèè 'duu gbí òkò tí ndú gù gí lá. ⁴ Bindi yí gù tuu ndâ 'bí bòò mì wó káká'i máa, <Yo ya gí bà 'dè có jì ndâ 'duu tí nó náa ye ma có bà ko nù mì 'vii mì ye jì ndú nó máa, ye bàkà i-zó-zò cee gí. Nògí, ndú gí gí bà zò i.> ⁵ Ndâ bòò mì gba gù ya gí bà 'vanda ndi kòcò gba jì ndâ 'duu tí nò gbaanjé-gbaanjé 'daá gí. Káa có tí nò gù dù gbí tù ndú ká go mòngò gbí tù bò. Bindi ndú gù 'vaaka ya ta ndi gbí ndâ 'dóó nètè mì ndú gbí muu ndú. Ndâ 'bí 'duu ya gí gbí nji mì ndú, ndâ 'bí 'duu 'vaaka ya gí bà mà 'vèlè, ⁶ ndâ 'bí 'duu nìndi ndú gù zèè ndâ 'bí bòò mì gba náa yí tuu ndú nó, bindi ndú gù bàkà ndâ i-nò míti ndú, ndâ 'bí 'duu gù ziki ndâ 'bí bòò mì gba náa yí tuu ndú nò gí.

⁷ «Cò ọ̀a ndâ i tí nó náa ndâ 'duu tí nó bàkà nò mà gù yee tí gba, yí gù tuu ndâ àsikèrì mì wó máa ndú ya gí bà ziki ndâ 'duu tí nó, wàa ndú 'ví cu wu míti ndâ 'bá mì ndú 'daá gí. ⁸ Bindi yí gù tuu ndâ 'bí bòò mì wó káká'i máa, <Ye bàkà ndâ i-zó-zò bà ko nù cee gí. Káa ndâ 'duu tí nó náa ye táánò ma có bà ko nù jì ndú nó 'vii tí ndâ mbe gí lá. ⁹ Má ènò, yo ya ta ndi tí ndâ kpokèjì, wàa yo má 'de ndâ 'duu, yo 'ví tè'è tí ndú, wàa yo 'ví njèè i-zó-zò jì ndú, tacó ndâ yâ bà kpílí-kpili.> ¹⁰ Ndâ bòò mì gba mà gù kili ndâ 'duu go có mì wó nò gí, ndú gù kaa ndú mí tà'i bà zò i.

¹¹ «Gba mà gù gí tacó bà 'vee ndâ wìrì mì wó, yí gù ọ̀nò 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú mbe yuu me bòngò bà ya gí bà ko nù lá. ¹² Bindi gba gù 'vee 'dakò tí nó, máa, <Áá kómbe ye, wò ọ̀rì gí tà'i tí nó ta ọ̀a kpokèjì ngayi?> Káa bà 'visì có jì gba gù kpò 'dakò tí nó gí. ¹³ Bindi gba gù 'dè có jì ndâ 'duu mì wó mbe kú kpòlò tí ndâ wìrì nó máa ndú ẹ̀rẹ 'bí 'dakò tí nó gí, wàa ndú 'ví ẹ̀rẹ kò wó gí, wàa ndú 'ví te yí 'va mí gbí 'dí'di'o sè, tí bàndò bà wa gbí ta bà 'vii tí ndâ 'duu. ¹⁴ Tacó à tè'è tí ndâ 'duu me mbè, káa yí ọ̀ruka 'do gbí òkò tí ndú ká nji'díí.»

Có gítí bà gò i-mìrì mì ndâ Jùdèyà jì gba Rómà

15 Ndá 'bí mbe kpolo tí tàkìlì m̀ì ndá Jùdèyà g̀ìlì kili bà muu ndú káká'í tacó bà zèè Jézù 'do tí mè wó. 16 Bìndi ndú g̀ìlì tuu ndá 'bí mbe tala có m̀ì ndú ta ndá 'bí mbe kù tè g̀ìlì tàkò có m̀ì Èròdè tí gbolò gba, máa ndú ya g̀ìlì m̀ì Jézù, wàa ndú 'ví 'vee yí ta tìrì máa, «Mbe nìbà i, ze n̄ò wò nì tí 'duu n̄inlò jáá, mbe kù nìbà kpokèjì m̀ì M̀bírì jì ndá 'duu me ta tìrì lá g̀ì. Wò delè cì gúku tí 'duu gbaànjé lá, tacó ndá 'duu 'dáá g̀ì kùro lo ká gbaànjé. 17 Có m̀ì lo kpónó máa yè? Có m̀ì lo máa, à dú tacó tí ndoo tí ndá Jùdèyà bà gò i-m̀ìrì jì ngáángbá gba m̀ì ndá Ròmánò? 'Dè jì ze g̀ì.»

18 Káa Jézù g̀ìlì 'di gbí tìrì m̀ì ndú nò g̀ì. Tacó ènò, yí g̀ìlì 'visì có jì ndú, máa, «Yo kù tala ye tacó yè, ndi yo ndá mbe nambeè-ro? 19 Yo t̀ù n̄a n̄jì g̀urúsù tí nò n̄a yo kù gò jì ngáángbá gba m̀ì ndá Ròmánò nò jì ye g̀ì.»

Ndá 'duu tí nò m̄a g̀ìlì t̀ù n̄a n̄jì g̀urúsù tí nò jì Jézù g̀ì, 20 Jézù g̀ìlì 'vee ndú máa, «À ka mítí g̀urúsù tí nó nó a muu 'di, ta r̀è wó n̄a à cu mítí nó?»

21 Káa ndú g̀ìlì 'visì có jì Jézù máa, «A muu ngáángbá gba m̀ì ndá Ròmánò, ta r̀è wó n̄a à cu nò.»

Tacó ènò, Jézù g̀ìlì 'visì có jì ndú, máa, «Má ènò, yo je ndá i m̀ì gba m̀ì ndá Ròmánò jì ngáángbá gba m̀ì ndá Ròmánò, wàa yo 'ví je ndá i m̀ì M̀bírì jì M̀bírì.»

22 Ndá 'duu tí nò m̄a g̀ìlì 'di n̄a có m̀ì Jézù n̄a yí 'visì jì ndú g̀ìlì tàkò 'vé m̀ì ndú nò, nje ndú g̀ìlì 'dèè g̀ì, bìndi ndú g̀ìlì n̄jè jee yí mí bàndò m̀ì wó.

Có gítì bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú

23 Ta gbèè 'dè'o tí nò, ndá 'bí n̄a Jùdèyà n̄inlò mbe ùnje gítì bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó, g̀ìlì g̀ìlì m̀ì Jézù, bìndi ndú g̀ìlì 'vee yí máa, 24 «Mbe nìbà i, Mòze táánò 'dè có ènò máa, 'duu má kò n̄i, káa ku g̀ìlì je yí g̀ì, ndú má jò ta n̄i tí nò lá, ná'vìndí ku tí nó 'ví zèè 'bì nawù ku tí nò. M̀bírì má je 'vii-'dakò jì ndú, 'vii tí nó 'ví dù gbí mòòkò bìndi ku tí nò. 25 Káa ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'vii-'dakò n̄a nawu ndú jò ndú vò-nje só g̀ìlì kò n̄i, káa ku g̀ìlì je yí sí ndú jò ta n̄i tí nò lá. 26 'Bì ná'vìndí 'vii-'dakò tí nò gbaànjé g̀ìlì zèè 'bì nawù ku bìndi wó, káa ndú g̀ìlì jò ta yí lá, bìndi ku g̀ìlì je 'vii-'dakò tí nò g̀ìlì tàkò ná'vìndí wó g̀ì. Ndá 'vii-'dakò tí nò vò-nje só gbí yí m̀ì nawu ndú nò 'dáá g̀ì t̀èrì á cikii n̄i tí nò g̀ì. Ku delè g̀ìlì r̀uka ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá g̀ì. Káa gbèè 'bí 'duu gbí òkò tí ndú mbe jò 'vii ta yí wálá. 27 Bìndi n̄i tí nò g̀ìlì cì tí ndòngbù 'duu g̀ìlì tàkò ndú. 28 Má ènò, n̄i tí nò bà dù a n̄i m̀ì 'di gbí òkò tí ndú wúnò ta o bà 'vala ndi ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú?»

29 Káa Jézù g̀ìlì 'visì có jì ndú máa, «Có m̀ì yo nò lè g̀ì. Tacó yo 'di gbí ndá có tí nó n̄a à cu mí gbí wáràgà m̀ì M̀bírì nó lá. Yo delè 'di gbí ndá kpokèjì bà bàkà ndá i m̀ì M̀bírì lá. 30 Tacó ta o bà 'vala ndi ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú wúnò, ndá 'dakò ta ndá n̄i bà kò tí ndú káká'í wálá. Tacó ndá 'duu ta o tí nó bà dù go ndá basìlì á gbírì. 31 Káa à má gítì có bà 'vala ndi ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú, yo jé 'deke có tí nó gbí wáràgà m̀ì M̀bírì nó lá? 32 M̀bírì táánò 'dè có jì Mòze, máa,

<Ye a M̀bírì m̀ì Àbìráámò,

ye a M̀bírì m̀ì Ìzákò,

ye a M̀bírì m̀ì Jákóbè.>

Káa M̀bírì táánò 'dè có tí nó jì Mòze sí ndá 'duu tí nó n̄a yí 'deke ndú, máa yí a M̀bírì m̀ì ndú nò, cì sàá g̀ì. Káa yí kpòò káa M̀bírì m̀ì ndú. Gbì ènò máa, ndá 'duu tí nó kpòò kù 'vala bìndi bà cì ndú.»

³³ Ndâ mbè 'duù tí nò mbe tí mí mì Jézù nò mà gii 'di có tí nò náa yí 'visì ji ndâ ña ndâ Jùdèyà nò mbe 'dè có éno máa ndâ ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá nò, nje ndú gii 'dèè gítí ña bà nibà i mì wó nò gí.

Ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà 'vee Jézù gítí kpóló-kpolo có gbí tàkii mì ndú

³⁴ Ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà mà gii 'di có éno máa Jézù kpò nje ndâ 'bí ña Jùdèyà ñinó mbe kú 'dè có máa ndâ ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá nó gí, ndú gii kili bà muu ndú, bindi ndú gii kaa ya gí mì Jézù. ³⁵ Bindi 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú tí cèe gbolò mbe 'di gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà gii 'vee Jézù ta tiri, máa, ³⁶ «Mbe nibà i, kpóló-kpolo có gbí òkò ndâ có mì Mòze 'dáá gí a có ngayi?»

³⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Kpóló-kpolo có gbí òkò ndâ có mì Mòze 'dáá gí a ñinó máa, <Wò 'ví zè Mbíri tí Mbe tí lo niki ta njembí lo gbaànjé, ta lilí lo gbaànjé, delè ta bà kojo có mì lo gbaànjé.>

³⁸ Ñinò a kpédélé có, delè tí kpóló-kpolo có mbe ndii ndâ 'bí sè có mì Mòze 'dáá gí ká nò. ³⁹ 'Bí có mì Mòze mbe gii kpolo gí tàkò ñinò a ñinó máa, <Wò 'ví zè ndâ 'bí ká lo niki go ba zè 'dóó tí lo niki mì lo.>

⁴⁰ Ndâ có mì Mòze, ta ndâ bà nibà i mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò mì 'dáá ká mití ndâ có tí nò sósò'ò nò.»

Bindi-Mbíri me káa 'vii mì Dàvidè cuki lá, yí delè a Mbe tí Dàvidè

⁴¹ Jézù gii 'vee ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà tí nó mbe tí 'dee yí gí nó máa, «Kóró-kojo có mì yo kpónó gítí Bindi-Mbíri máa yè? Yí a 'vii mì 'di?»

⁴² Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Yí a 'vii mì Dàvidè.»

⁴³ Káa Jézù gii 'vee ndú káká'í máa, «Má éno, à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, Dàvidè táánò 'dè kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri gítí Bindi-Mbíri máa,

⁴⁴ <Mbíri 'dè có ji Mbe tí ye máa,

«Kí tí lo to gbí kù'bi mì ye,

yeé tí o tí nó náa ye bà bàkà ndâ ku'di mì lo tí ndâ i-tà-tàmà mì lo.» >

⁴⁵ «Má éno, Dàvidè má kú nì mití Bindi-Mbíri a <Mbe tí ye,> Bindi-Mbíri bà gii dù tí 'vii mì Dàvidè ta ña kpokèji ngayi?»

⁴⁶ Káa bà 'visì có gí tàkò 'vé mì Jézù nò gii kpò ndú gí. Delè 'bí 'duù káká'í mbe gii yeeke tí wó ta bà 'vee yí gítí 'bí có 'do gbí ri tí nó kú ya gí kùro wálá.

23

Jézù kpo-gbí-tà-tù ndâ 'duù gítí ña i mì ndâ mbe 'di gbí-o, tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà

¹ Ta o tí nó Jézù gii kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe tala có mì wó ta ndâ 'bí 'duù me mbè, máa, ² «Ndâ mbe 'di gbí-o, tí ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà, a ndâ mbe ki tí pí jàlàmbà bindi Mòze. ³ Má éno, yo 'ví kpolo tí ndâ có tí nó náa ndú kú ma ji yo nó. Yo delè 'ví bàkà go ndâ có tí nó. Káa yo 'ví mèlè ndi bà bàkà ña ndâ i mì ndú lá, tacó ndú kú ma ndâ có mì Mòze ji ndâ 'duù, káa ndú bàkà go ndâ có tí nó lá. ⁴ I tí ndú a bà 'deeke du koji tacó bà ba ta gbímbí ndâ 'duù. Káa ndú jé gítí bà tee vòò sili 'bi ndú

mítí ba ƙoƙi tacó bà konì ndá mbe kù òlù tí nò wálá! ⁵ Ndu ta o 'dáá gí kù mà tí ndú ta bà bàkà ndá i mì ndú ká mà, tacó wàa ndá 'duù 'ví nò ta ndá yì. Ndá kúúkpá mì ndú me kpo-kpò, bindi ña bà me vòngbò-vòngbò mì nje ndá bòngò mì ndú mì sè ndá 'bí 'duù wálá. ⁶⁻⁷ Ndu má yee tí bàndò ta mbè ndá 'duù tí , à tí ndú káa go bà bàkà tí ndú, wàa ndá 'duù 'dáá gí 'ví nò ndá yì nì tí ndá cèe 'duù, delè tí ndá kpo-kpò 'duù mbe 'di gbí tàkii mì ndá Jùdéyà ndii sè ndá 'bí Jùdéyà 'dáá gí, gí. Có mì ndú gbí njembí ndú máa, ndá 'duù 'ví tè'é tí ndá yì ká ta ndá kpo-kpò ƙè, go ndá <Mbe nibà i>.

⁸ «Káa yo 'ví si 'duù 'ví nì <Mbe nibà i> mítí yo lá, tacó mbe nibà i ji yo ká gbaànjé, bindi yo 'dáá gí a ndá ná'vindí. ⁹ Wàa yo delè 'ví nì <Buù> á mítí 'bí 'duù á muu to tí nó lá, tacó Bu yo ká gbaànjé gbíri. ¹⁰ Ndá 'duù 'ví nì ndá <Mbe tí ze> mítí yo delè lá, tacó mbe tí yo ká gbaànjé tí Bindì-Mbíri. ¹¹ 'Duù ñinò tí gbolò 'duù gbí òkò tí yo 'dáá gí nó 'ví duù tí bòò mì yo. ¹² 'Duù má si tí wó tí cèe 'duù, Mbíri bà si yí tí i wálá, káa 'duù má si tí wó tí i lá, Mbíri bà te duù mítí wó.»

Ndá kpo-kpò 'duù mì ndá Jùdéyà bà nò mítí ndú

¹³ Jèzù gi 'dè có ji ndá mbe nibà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéyà, máa, «Yo tí ndá mbe nibà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéyà, yo tí ndá mbe nambeè-ro! Yo bà nò mítí yo, tacó yo nè njekejì 'bá mì Mbíri 'do tí ndá 'duù gí. Yo jèjèkè tí yo mí njekejì mì Mbíri ji ndá 'duù go bà jèjèkè tí ndá ká mí nje mbu. Ndu gí gbí mbu wálá, káa ndú delè gí bà si kpokèji ji ndá 'bí ña sè wàa ndú 'ví ya tí gí gbí mbu ká wálá.

¹⁴ «Yo tí ndá mbe nibà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéyà, bà nò mítí yo, tacó yo a ndá mbe nambeè-ro. Wú'dè ƙè'dè ndá nawù ku zii ji yo mi gí. Yo kù 'buuku muu ndá vò i mì yo ta bà bàkà tí yo tí ndá mbe 'deke tí yo ji Mbíri ta síf gbí wálá.

¹⁵ «Yo tí ndá mbe nibà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéyà, bà nò mítí yo! Yo si sè to lá, yo nò cee pí gú, cee muu ngo, máa, yo kù pà ndá 'duù tacó wàa yo 'ví gí ta ndú gí gbí tàkii mì yo tí ndá Jùdéyà. Káa yo má tò kò yo ta gbèe 'duù, yo gi bàkà yí gí tí vò 'duù ndii yo ta bà sósò'ò.

¹⁶ «Yo tí ndá mbe sú ƙò mbe kù tubà kpokèji ji ndá 'duù, yo bà nò mítí yo! Yo kù 'dè có máa, 'duù má be tí 'bá-Mbíri, ñinò me có ká nó lá. Káa 'duù má be tí dâ'bi tí nó á tà'i 'bá-Mbíri nó, kózò tí wó 'ví bàkà go có tí nó. ¹⁷ Gbí có mì yo wálá! Kpóló-kpolo i kponó a dâ'bi wèè, kpóló-kpolo i a 'bá-Mbíri, tí 'bá tí nó náa á má te dâ'bi á mí tá , káa dâ'bi tí nó gí tí i mì Mbíri gí nó? ¹⁸ 'Bí có ñónókó mì yo kák'a i a ñinó máa, 'duù má be tí bàndò bà te i-cí-ci ji Mbíri, ñinò káa làmbu có sínò. Káa 'duù má be tí i-cí-ci, yí ga wú mítí mi ri wó gí. ¹⁹ À kpolo a có i-cí-ci wèè, à kpolo a có bàndò bà ci i ji Mbíri mbe bàkà i tí nó náa á ci nó tí i mì Mbíri nó? Yo a ndá ñónókó 'duù mbe 'di gbí-o lá. ²⁰ Má éno, 'duù má be tí bàndò bà ci i ji Mbíri, yí be me káa tí kunga bàndò cuki lá. Yí nì a ndá bàndò tí nó ta i-cí-ci tí nó náa à tí nó. ²¹ 'Duù delè má be tí 'bá-Mbíri, yí nì me káa 'bá cuki lá. Yí be a tí Mbíri tí mbe kù 'vala tà'i tí nó. ²² Bindì 'duù má be tí ri, yí kù be nó a tí ndá jàlàmbà mì Mbíri ta Mbíri tí mbe kù ki tí pí jàlàmbà tí nó.

²³ «Yo tí ndá mbe nibà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéyà, yo bà nò mítí yo, tacó yo a ndá mbe nambeè-ro! Yo kù si ƙò Mbíri ta bà gò ndá ví i-gbí-nji ta i gbí ndú wálá, go ndá kpátuyà, go có mì Mòze. Yo kpèti má

bàkà ènò gí, yo kùtáá 'ví ò-bà-mbí ndá kpóló-kpolo có mì Mòze, go ndá có gítí bà waa có ta yúcó, ta bà ò yé ɾo ndá 'duù, ta bà dù tí ndá 'duù jáá nó lá. ²⁴ Yo a ndá mbe sú ɾò mbe kù túbà kpokèjì jì ndá 'duù! Yo a ndá mbe sú ɾo mbe kù guu ngo njú-njù mì yo ta kùtá, máa, ndá víí gù'í gbí ngo bà lì tàkòcò yo, káa yo kù mīri kùuyù ya ta nó!

²⁵ «Yo tí ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà, bà ò mítí yo, tacó yo a ndá mbe nambeè-ɾo! Yo kù 'dè líkí nje jì ndá 'duù, káa à yé gbí njembí yo cuki káa có gítí bà kùmùkù ndá i mì ndú ta wotí gítí mīri yo; yo go 'duù ñinó mbe kù caka kapí ndá ká'í si gbí ndú ta bètí nò. ²⁶ Yo tí ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà a ndá mbe sú ɾo! Yo kùtáá bà caka a gbí ndá ká'í kùro má kózò gí, bindi yo 'ví gii caka kapí ndú.

²⁷ «Yo tí ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà bà ò mítí yo, tacó yo a ndá mbe nambeè-ɾo! Yo go ndá muu'dú náa à te banga mítí ndú ta bà toɾo cé-ce mànò mítí ndú, káa tó i gbí gùù á tà banga tí nò bindi ndá kù 'bìlì ku, ta zì ku, wálá. ²⁸ Yo go banga muu'dú, tacó ndá 'duù kù ò yo go ndá tó 'duù mbe kù co tí jáá kpokèjì, káa yo a cèe ndá vò 'duù, tí ndá kpo-kpò mbe nambeè-ɾo.

²⁹ «Yo tí ndá mbe nìbà i, tí ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà, yo a ndá mbe nambeè-ɾo! Yo tí ndá mbe kù te banga mítí ndá bàndò bà duu ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì! Yo tí ndá mbe kù te banga mítí ndá muu'dú ndá tó 'duù mì Mbírì! Yo bà ò mítí yo, ³⁰ tacó yo kù 'dè 'véɾè éno máa, <Ze táánò má 'vala gbí o mì ndá ká gù ze, ze bà gbètèkè mbelè ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì mítí 'bì ze go i mì ndú wálá.> ³¹ Má ènò, yo kù yù nò a gbí tí yo á gí sè ta kpéétí yo, máa, yo a ndá 'vii mì ndá 'duù tí nó táánò mbe ziki ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì nó! ³² Nògí, yo cee sè nètè tí nó táánò náa ndá bu yo 'bità nó gí. ³³ Yo a ndá kpo! Yo a ndá 'vii mì ndá gùlù kpo! Yo bà ndo 'do gbí bà waa có mítí yo mì Mbírì co tí kpokèjì ñàyi?

³⁴ «Má ènò, ye kù gii tuu ndá 'bí ngú mbe 'dòkò có mì Mbírì, ta ndá 'bí ngú mbe 'di gbí-o, ta ndá 'bí ngú mbe nìbà i jì yo. Yo bà gii ziki ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gí. Yo bà gii gbì ndá 'bí ta ndi tí ndá bàndò bà kili yo. Yo bà mòkò ndú cee gbí ndá gbata 'dáá gí, bindi yo bà gii le ndá 'bí lé-le. ³⁵⁻³⁶ Ye bà tuu ndá ngú 'duù tí nó jì yo tacó waa có tàkò ndá mbelè ndá tó 'duù mì Mbírì 'dáá gí, mbe 'bità bà yee to á 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó, mbe 'bità 'do tí mbelè Àbèlè tí yé sínò ta có mì wó ta ná'vindí wó wálá, yee tí Zakàriyá tí 'vii mì Bàràkiyà, náa ndá gù yo zì yí mí ɾègbà bàndò bà te i-cí-ci á tà'í 'bá-Mbírì nó, 'ví dù tí 'bì yo tí ndá 'duù tí nó gbí o tí nó, nó!»

Jézù 'deke tí wó tacó tí ndá 'duù Jèrùzàlémè

³⁷ Jézù bà-i-nò gii 'deke tí wó tacó tí ndá 'duù Jèrùzàlémè máa, «Ákoo Jèrùzàlémè, Jèrùzàlémè! Wò ziki ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì, tí ndá 'duù ñinó náa Mbírì tuu ndú jì wò nó gí. Ye jè ta bà kili ndá 'vii mì lo go bà kili ndá 'vii mì na ngùù gí tà mbí wó ta bà me mbè, káa á kpò ye gí. ³⁸ Ye bà si ènò! 'Bá mì lo bà 'bu gí, ³⁹ tacó ye ci wò gí. Wò bà ò ye ta ɾo lo káká'í wálá, yee tí o tí nó náa wò bà 'dè ta nje lo máa, <À ùlù mbe gí ta ɾè mì Mbe tí ndoo!> gí.»

¹ Jézù mà gii co gí sè 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí, ndâ mbe tala có mì wó gii ùlù banga tí ndâ 'bá tí nó a bándò 'bá-Mbíri nó jì yí sí yí kú bàkà có bà njè nó. ² Káa Jézù gii 'visi có jì ndú máa, «Yo nò ndâ díí tí nò 'dáá gí, gí? Áá bà gii ki'viki ndâ banga 'bá tí nó 'dáá náa yo kú nò nò lú' bú-lú' bú gí! 'Bí gbèe díí bà gii dù pí ka wó bà-i-nò wálá.»

³ Ndâ Jézù mà gii yee ta ndâ mbe tala có mì wó pí Gú Mbâ gí, yí gii kí tí wó to, bindi ndâ mbe tala có mì wó gii 'vee yí tà bèngii máa, «Áá bà ki'viki ndâ 'bá tí nó gí to ta o ngàyi? Káa ze bà nò ni mítí yè? Ze delè 'ví nò ndâ ndòngbú o, ta o bà gí 'Vii-mi-'Dakò ni mítí yè?»

Bà 'bità ndâ vò o

⁴ Káa Jézù bà-i-nò gii 'visi có jì ndú máa, «Yo kpolo tí yo, máa 'bí 'duù 'ví ñonoko yo lá. ⁵ Tacó ndâ 'duù me mbè ta o tí nò bà gí ta rẹ ye, ndú bà bàkà tí ndú tí ndâ Bindi-Mbíri ta wotí. Ndâ ña ndâ 'duù tí nò bà gí tí ndâ mbe ñonòkò muu ndâ 'duù me mbè. ⁶ Yo delè ta o tí nò bà 'di có gítí ndâ kpo-kpò gó, ta ndâ fiíní-fiini có gítí ndâ kpo-kpò gó. Káa njembí yo 'ví mù lá, tacó ndâ i tí nò 'dáá gí bà me tí gí, káa ndòngbú o kálásè. ⁷ Tacó ta o tí nò ndâ 'duù 'do muu to kè'bí bà ya gí bà tè 'bá mì ndâ 'bí ka ndú ta gó. Ndâ kpo-kpò gba bà tè ndâ ka ndú ta gó. Làngàwiri bà tè to. To bà gii tanga tí tí ndâ bándò me mbè. ⁸ Ndâ i tí nò 'dáá gí bà dù káa bà 'bità gó-káyì sínò.

⁹ «Ta o tí nò, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà sogo yo á muu ye. Ndú bà gii kaa yo ya tí gí gbí ngbàngà, bindi ndâ gba bà gii waa có mítí yo ta 'vére. Ndú bà kaa yo jì ndâ 'duù máa ndú mèèkè'i tí yo, wàa ndú 'ví ziki yo gí. ¹⁰ Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ 'duù mì ye bà bè ye gí. Ndú delè bà kpi ngbàngà tí ndâ 'bí ka ndú ñinó mbe kú tee njembí ndú mítí ye nò. Ndâ 'duù bà gii sogo tí ndú gbí òkò tí ndú. ¹¹ Ta o tí nò delè, ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbíri me mbè bà oloko kú ñonòkò muu ndâ 'duù 'do tí cèe kpokèjì. ¹² Ndâ 'duù bà zè tí ndú gbí òkò tí ndú ta o tí nò niki dúú-dúú wálá, tacó yúco bà gii dù wálá. ¹³ Káa Mbíri bà 'vala ndâ 'duù ñinó mbe sè kò ndú á mí to tí kpoò yee tí ndòngbú ndâ vò o tí nò nó gí.

¹⁴ «À delè bà ma a Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba jì ndâ 'duù muu to tí nó má 'dáá kòzò gí, bindi ndòngbú o bà gii gí .

Ndâ 'duù Jèrùzàlémè bà nò vò i ñinó ta ña wálá nò

¹⁵ «Má ènò, yo má gii nò ña vò i tí nó ta go bà nò yí rẹ ọ ndâ 'duù tí ndú wálá, náa Dàniyelè tí mbe 'dòkò có mì Mbíri dígísèé 'dè có gítí wó nó, co kú ọ tíyò á rẹgbà 'bá-Mbíri gí ('duù tí nó mbe kú 'deke i tí nó, nó 'ví koro muu wó), ¹⁶ bindi , ndâ 'duù gbí to Jùdèyà 'ví kaa ta ngèlè ya gí bà ngùù tí ndú pí ndâ gú. ¹⁷ 'Duù ta o tí nò má kú tẹwo wó á tazo 'bá, yí 'ví ndii ká ta gbí muu wó ya gí bà pà kpokèjì 'válá. Yí 'ví koro có me gítí bà ya gí bà zeke bà ndâ i mì wó tà'i nò lá. ¹⁸ 'Duù delè ta o tí nò má gbí njí, yí 'ví ndii ká ta kpokèjì kà ya gí bà pà bándò 'válá. Yí 'ví koro có gítí bà i ngèlè ya gí bà kaa ndâ bòngò mì wó 'do 'bá lá. ¹⁹ Káa áá bà volo jì ndâ 'duù ñinó ta ndâ víi 'vii ká mì ndú nó, ta ndâ nawu ndâ dó 'vii, ta ndâ mbe nakáyì gbí ndâ sili tí nò ngé! ²⁰ Má ènò, yo 'deke tí yo jì Mbíri máa vò o tí nó 'ví dù me ta bitii bèmbili lá. À delè 'ví dù me ta ọ bà wotí gbí tàkii mì yo tí ndâ Jùdèyà lá. ²¹ Tacó ña ndâ vò i tí nò bà gii bàkà tí ta o tí nò nò, jé sàà bàkà tí 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbíri yee tí wúnó lá. Ndú delè

káká'i bà bàkà tí wálá. ²² Mbířì táánò má ja tí o tí nò lá, sè 'duù gbaànjé gí bà dù wálá. Káa yí ja tí o tí nò gí, tacó bà 'vala ndá 'duù mì wó náa yí řuka ndú nò.

O bà gí 'Viì-mì-'Dakò wúnò bà gířì tí wálá

²³ «'Bí 'duù ta o tí nò má 'dè có ji yo, máa, <Yo zeke'o gi, Bindi-Mbířì nò! Yí a i zò!» Yo 'ví ùnje gítí có mì wó nò lá. ²⁴ Tacó ta o tí nò ndá mbe bàkà tí ndú tí ndá bindi-Mbířì ta ndá mbe bàkà tí ndú tí ndá mbe 'dòkò có mì Mbířì me mbè bà olokò kú bàkà ndá serè tacó bà eendi ndá 'duù 'dáá gí, kpétí káa ndá 'duù ñinó náa Mbířì řuka ndú gí nò, náa ndú má 'de kpokèjì gítí bà me ènò gí nò. ²⁵ Má ènò, yo kpolo řo yo, tacó ye 'va nò a gbí tù yo gítí bà gi o tí nò gí.

²⁶ «Má ènò, ndá vò 'duù tí nò má eendi yo ta o tí nò máa, <Yo nò 'Viì-mì-'Dakò ngéé gbí kángáá nga ngoò zò!» yo 'ví ya gí kà lá. ²⁷ Ndú delè má tú 'bì ndú ji yo máa, <'Viì-mì-'Dakò kú ngùù tí wó ngéé mítí bàndò tí zò!» yo 'ví tẹ gí tàkò có mì ndú nò lá. Tacó bà gí 'Viì-mì-'Dakò bà dù go ngbàngbàřì mbe ba i gbaànjé bindi yí gířì rẹngà cee to 'dáá gí. ²⁸ Ndá gálambá má yaà kere-kèrèè, gbí éno máa, ku i kuu gbí to tí nò. Káa à me 'duù ká kú túbà ku nò ji ndú lá. Má ènò, à delè me 'duù ká bà túbà o bà gí 'Viì-mì-'Dakò ji yo lá.

²⁹ «Ngé bindi ndá vò i tí nò, řo ři bà gířì 'di gí, ngba pì bà gířì dù wálá, ndá yìi bà gířì 'duku 'do tàřì gí to, tàřì bà gířì ngaka tí. ³⁰ Nògí, 'Viì-mì-'Dakò bà gířì co go serè á tàřì, bindi ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà gířì zèè muu ndú ta bà ñò 'Viì-mì-'Dakò kú da nó ta wotí tí co gbí kùlù mù ngbèzèè kú gířì gí muu to tí nó. ³¹ Gbí mòngò bà gířì me tí ta wotí tí , bindi yí bà gířì tuu ndá basìlì ya gí bà tè'è tí ndá 'duù mì wó náa yí řuka ndú nó cee muu to tí nó 'dáá gí.

³² «Mbiigá má 'bità bà tí wó kpá gí, yo ñò ni gí máa bèmbìlì dooko gí. ³³ Má ènò, yo má ñò ndá i tí nò náa ye 'dè có ji yo gítí ndú nò kú bàkà tí, yo 'ví kořo muu yo máa, o bà gí 'Viì-mì-'Dakò dooko jé'déé gí. ³⁴ Yo te mí gbí muu yo máa, ndá i tí nò 'dáá náa ye 'dè có gítí ndú ji yo nò bà bàkà tí kùřo o bà mìi ndá 'duù tí nó gbí o tí nó nò. ³⁵ Ndá tàřì ta to tí nó bà cee gí, káa, ndá có mì ye bà dù cóó ká tí bàndò mì ndú. ³⁶ Káa à má gítí ndá o ta ři tí nò, 'bí 'duù gbaànjé mbe ñò ni wálá. À kpétí káa ndá basìlì gbìřì, ndú ñò ni lá. 'Viì delè ñò ni ká lá. À káa Buù ta kpééti wó ká ñò ni

³⁷ «Yo kpolo tí yo, tacó ña ndá i tí nó táánò mbe bàkà ndá 'duù gbí o mì Nówà nó bà gířì 'de ndá 'duù ta o bà gí 'Viì-mì-'Dakò. ³⁸ Tacó áá táánò ta kùřo bà ò ngo gbí o mì Nówà, ndá 'duù kú zò i, ndá 'duù kú ñjù i, ndá 'dakò ta ndá ñi kú kò tí ndú yee ká ngé tí o bà o Nówà gí gbí gbá. ³⁹ Ndú kořo 'bí làmbu có ñj'í dí éno máa, vò i kèjì nò, ngé gí lá, yee ká tí o tí nó náa ngo gířì ò có tàkò ndú léé gí. À wúnò bà dù go ènò ta o bà gí 'Viì-mì-'Dakò. ⁴⁰ Ta o tí nò ndá 'dakò má sósò'ò kú bàkà nètè gbí ñjì, áá bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si 'bí ka wó. ⁴¹ À delè má 'de ndá ñi sósò'ò kú no 'vuù, áá bà je 'bí 'duù gbaànjé, si ka wó ta kpééti wó mí řo 'vuù. ⁴² Káa à má ènò, yo 'ví kpolo tí yo, tacó yo bà ñò o tí nó náa Mbe tí yo bà gí gbí nó ni wálá. ⁴³ Káa yo 'ví te mí gbí muu yo máa, mbe 'bá kùtáá má ñò o bà gí mbe ngbà ta bèbìlì ni gí, yí bà dù tí zò'o, tacó wàa, mbe ngbà 'ví ngbà ndá i mì wó lá. ⁴⁴ Má ènò, yo delè 'ví 'viindi tí yo, tacó 'Viì-mì-'Dakò bà gbaaka yo wúnò gbááká-gbaaka ta o bà gí yí.

45 «Má ènò, yo koṛo muu yo gi. Gba kù si ndá i-'bá mì wó náa yí kpèti má 'bá wálá a i mí 'bì ña bòò ñgàyì? Yí kù si ndá i-'bá mì wó náa yí kpèti kù ya ká gí muu ñà nó a i mí 'bì ña bòò ñinó ta muu kuu tí wó, delè mbe kù bàkà nètè ta njembí wó gbaanjé nò. 46 Gba má dele ndi wó 'do muu nó gí gí bà 'de ndá 'duù 'bá mì wó ta líkí'o tí ndú, yí bà peteke tàkòcò tó bòò mì wó nò ta ña wálá, 47 ta bà bàkà yí tí mbe kpolo tí ndá i-'bá mì wó 'dáá gí. 48 Káa wò ñindi lo tí vò bòò mbe tee mbí lo míti nètè mì lo lá bà gi koṛo a có máa, <Gba kpónó a ye!> 49 Bindi wò bà gi 'bì a tà bà mèèkè'i tí ndá 'bì ka lo bòò ñinó náa yo kù bàkà nètè ta ndú bà gbèe to nò. Wò delè bà gi zèè kpolo ma a ngè bà zò i ta bà ñjù pe ta ndá wú-pe. 50 Vò bòò tí nò bà gu a ndii ta bà gi gba. 51 Bindi yí bà gi 'de tí wó kù wa gbí ta bà 'vii tí wó gbí sé'i á mì ndú ta ndá mbe nambee-ro.»

25

Jézù lòkò'bò có gítí ndá 'bí mbutu 'viní muu'bi

1 Ta o tí nò Jézù gi lòkò'bò có jì ndá mbe tala có mì wó, máa, «Ndá ña ndá 'duù tí nó náa, Gba-gbiri kù zogo ndú nó go ndá 'bí 'viní muu'bi mbe kaa 'do 'bá mì ndú ya tacó bà ñò 'bí 'dakò náa à kù ko niì mì wó gí 'bá.

2 Ndá 'bí 'duù vò 'do gbí òkò tí ndá 'viní tí nò gi dù a ndá mbe koṛo có. Káa muu tí sè ndá 'bí ka ndú ñinó vò nó wálá. 3 Ndá 'viní ñinó mbe ni bà koṛo có lá nò gi ñuka i tacó bà tù ta wu tacó bà ñò ta gbíro mbe kù kò niì nó ká ñuka. 4 Káa ndá 'bí ka ndú ñinó vò ta muu kuu tí ndú nó gi kaa ndá 'bí i bà tù wu gítí bà-i-mì-i. 5 Ndú má gi yee tí 'bá tí nó náa à kù ko niì gítí nó, ndú gi 'de ndá 'duù kù ù bà gi mbe kù kò niì. Ndá 'duù dù kpòò, káa yí gí lá. Bindi ndú gi mii 'dáá ta ñi gí. 6 O má gi gbooko gí, ndú bà gi gundii 'do tí ñi ta kòcò 'bí 'duù kù gbà ndú, máa, <Mbe kò nú ni yee gí! Yo ya gí kùro wó!>

7 «Ndá 'viní tí nò má gi ziya, ndú gi 'de ndá i bà tù wu mì ndú doo cee gí. Bindi ndá 'viní ñinó vò ta muu tí ndú nó gi 'bità bà òlò wu míti ndá 'bí i bà tù wu ñinó náa ndú kùtáá kaa gítí có bà-i-mì-i nò. 8 Ndá 'bí ka ndú ñinó tí ndá mbe ñónókó mbe gí ta ndá 'bí i bà tù wu lá nó má gi yù ndá 'bí i bà tù wu 'do tí ndú, máa, <Yo ñuka ndá 'bí i bà tù wu jì ze náa ndá ñindi ze doo cee gí nò,> 9 ndú bà-i-nò gi 'visi có jì ndú máa, <Yo ya gí bà pà 'do kè'bi, tacó ndá ñinó mì ze nó bà tè ta ndoo wálá!>

10 «Ndá mbe ñónókó tí nò má gi ya wè-wè gí bà pà ndá i bà tù wu, ndú má gi dele ndi ndú á 'do kà, ndú gi 'de ndá 'duù ñinó kùtáá mbe 'viindi tí ndú sàà gí nó kaa ya gí tà'i ta ndá mbe kù kò niì gí. 11 Ndú má gi gbà njekeji ta bà tè'é máa, <Njaanga njekeji jì ze, Buù! Njaanga njekeji jì ze, Buù!> 12 'Dakò tí nó náa à kù ko niì mì wó nò gi 'visi có jì ndú máa, <Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, <Ye ñò yo ni lá.» >

13 «Ye cè cè ñi tí nò jì yo tacó wàa yo 'ví kpolo ta tí yo, tacó o bà gi 'Vii-mi-'Dakò gí bà zogo ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí wúnò bà dù go ènò. Yo bà gu káa ndii tí.»

Jézù lòkò'bò có gítí ndá bòò mì 'bí 'dakò

14 Jézù gi lòkò'bò có jì ndá mbe tala có mì wó máa, «Ta o tí nò wúnò náa 'Vii-mi-'Dakò bà gi gí bà zogo ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí nó, yí bà bàkà i go i mì 'bí 'dakò mbe kù ya gí muu nó. Bindi yí gi ñjèè ñi ña jì ndá bòò mì wó 'vii ta woti mì ndú. 15 Yí gi wele ñi ña jì 'duù ñinó ta woti nètè

tí wó ngé ma nó ta 'visí vò. Yí gùí wele jì nìno ta wotí nètè tí wó gàà-gàà nó ta 'visí sòsò'ò, bìndi yí gùí wele 'visí gbaànjé jì 'duù nìno ta wotí mì wó mbe me nji'dí nò. Bìndi yí gùí ya ta nó mì wó.

¹⁶ «Bòò tí nó náa mbe tí ndú wele nji ña jì yí ta 'visí vò nó gùí da i, bìndi yí gùí yili ta ndá bagà vò. ¹⁷ Nìno náa mbe tí ndú wele nji ña jì yí ta 'visí sòsò'ò nó gùí da i, bìndi yí gùí yili ta ndá bagà sòsò'ò. ¹⁸ Káa 'duù nìno náa mbe tí ndú wele nji ña jì yí ta 'visí gbaànjé nó, gùí cu gboko, bìndi yí gùí yili ta gbèè 'visí ña tí nò le mí ro wu.

¹⁹ «'Dakò tí nò mà gùí dele ndi wó 'do muu nó bìndi gbolò o, yí gùí 'vee ndá bòò mì wó gítí ña i nìno náa ndú bàkà ta nji ña mì wó náa yí njèè jì ndú á kùro o bà njè nó mì wó 'do 'bá nò. ²⁰ Bìndi bòò mì wó náa yí wele nji ña ta 'visí vò jì yí nó, gùí túbà ndá bagà tí nó náa yí yili ndú vò nó jì mbe tí wó, máa, «Nìno a ndá i gbí nètè tí nó táánò náa wò si jì ye nò, mbe tí ye.»

²¹ «Bìndi 'dakò tí nò gùí 'visí có jì bòò mì wó nò, máa, «Wò bàkà níki ngé! Wò a tó bòò mbe zèè nètè mì lo ta njembí lo gbaànjé. Wó kpòlo tí làmbu nji ña tí nó táánò náa ye wele jì wò nó ta njembí lo gbaànjé. Má ènò, ye bà je 'bí i mbe me gbolò ndii nìno gí jì wò, wàa wò 'ví kpòlo tí. Gí gí bà dù gbí líkí'o á 'bá mì mbe tí lo.»

²² «Bòò nìno náa yí táánò wele 'visí ña jì yí sòsò'ò nó gùí túbà ndá bagà tí nó náa yí yili ndú sòsò'ò nó jì mbe tí wó, máa, «À sòsò'ò nó a ndá bagà náa ye yili 'do gbí ndá 'visí tí nó sòsò'ò náa wò táánò wele jì ye nò, mbe tí ye.»

²³ «Mbe tí wó bà-i-nò gùí 'visí có jì yí ta líkí'o, máa, «Wò bàkà nètè níki ma! Wò a tó bòò ta njembí lo gítí nètè mì lo ká gbaànjé. Wò ni bà kpòlo tí làmbu i ta njembí lo gbaànjé gí. Má ènò, ye bà je wò tí mbe kpòlo tí 'bí i mbe me gbolò ndii nìno gí. Gí gí bà dù gbí líkí'o á 'bá mì mbe tí lo.»

²⁴ «Bìndi bòò nìno náa yí táánò wele 'visí ña gbaànjé jì yí nó gùí le gboko gbèè 'visí ña mì wó náa yí kpòlo tí nó gí tí jì yí, máa, «À nò, Buù! Ye 'di a tawo lo, máa wò a cèè vò 'duù, ta yè ro 'duù tí lo gbaànjé wálá. Nètè mì lo káa bà njèè nji ña jì ndá 'duù wàa ndú 'ví kù da ta i jì wò. À delè káa ndá 'duù ká kù taa kánjì gbí i tacó bà te gí tí gí gbí galá mì lo. ²⁵ Tacó ènò, gúku bà gàà tí nji ña mì lo gùí kpo ye gí. Nìno a yí náa ye kpónó le gí tí jì wò nò.»

²⁶ «Káa 'dakò tí nò gùí 'visí có jì bòò mì wó nò ta kpo tàkòcò máa, «Wò a vò bòò, tí mbe kpó! Wò táánò má òn ni gí máa, à káa ndá 'duù ká kù jì i jì ye, à delè káa ndá 'duù ká kù kili i 'do gbí nji gí 'bá jì ye, ²⁷ wò táánò lì 'bì lo gí tà nji ña mì ye tacó yè? Wò táánò má je jì 'bí 'duù wàa yí 'ví jì jì ye, ye wálá kpónó 'de 'bí i gbí gí? ²⁸ Yí bà-i-nò gùí te gboko tí nò 'do tí vò bòò tí nó, bìndi yí gùí je jì mbe yili bagà vò 'do gbí 'visí nji ña vò nò. ²⁹ Tacó i má kuu mì 'duù, à kù je 'bí jì yí á mí pí, tacó wàa yí 'ví dù tí gbolò mbe i. Káa i má mì 'duù wálá, àá bà je làmbu nìno náa à kuu mì wó nó 'do tí wò gí. ³⁰ Káa à má gítí bòò tí nó ta i gbí wó wálá nó, à 'ví 'va yí gí gbí 'dí'di'o tí bàndò bà òn gázá.»

Nòngbú bà waa có

³¹ Jézù gùí 'dè 'bí có káká'i jì ndá mbe tala có mì wó, máa, «Ta o tí nó wúnò náa ndá basilí bà ko 'Viì-mì-'Dakò tí gba 'do gbìrì gí tí gí pí jálàmbà mì wó nó, ³² ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà kili mí kùro wó, bìndi yí bà

giì nḡèè gbí òkò tí ndú go bà pì gbí cù mì nù. ³³ Yí bà giì mò ndá 'duù nḡò tí ndá tó 'duù go cèè nḡi cù nó gí gbí kù'bi mì wó, bindi ndá 'duù nḡò ta gbí ndú wálá go póró cù nó gí gbí gálì mì wó.

³⁴ «Bindi yí tí 'Viì-mì-'Dakò tí Gbolò gba bà giì 'dè có ji ndá 'duù nḡò gbí kù'bi mì wó nó máa, «Bu ye cù 'dè ngo cù wó mítí yo gí! Yo gí gí bà zèè 'bá tí nó náa à 'viindi ù ta ndi yo 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó, nò. ³⁵ Tacó ye táánò ta go tí ye, bindi yo giì je i-zó-zò ji ye gí; ye táánò ta go ngo tí ye, bindi yo giì cu ngo ji ye gí; ye táánò 'dó-'do, bindi yo giì te wḡri mítí ye gí; ³⁶ ye táánò ta só, bindi yo giì je bòngó ji ye gí; ye táánò ta sé'i tí ye, bindi yo giì pò ye gí; ye táánò gbí zàà, bindi yo giì ya gí bà nò ye gí.»

³⁷ «Bindi ndá tó 'duù bà giì 'vee yí máa, «Ze táánò je i-zó-zò ji wò si wò ta go tí lo ta o ngàyi, Mbe tí ze? Ze táánò je ngo ji wò si wò ta go ngo tí lo ta o ngàyi? ³⁸ Ze táánò nò wò tí mbe 'dó-'do bindi ze giì te wḡri mítí lo ta o ngàyi? ³⁹ Ze ya gí bà nò wò si wò ta sé'i tí lo ta o ngàyi? Ze ya gí bà nò wò si wò gbí zàà ta o ngàyi?»

⁴⁰ «Bindi Gbolò gba bà giì 'visì có ji ndú máa, «Ta ndá o tí nó 'dáá táánò náa yo kù bàkà ndá i tí nó, kpétí ká ji 'bí zé'verè 'duù gbaànḡé ta gbí wó ngé gí wálá á gbí òkò tí ndá ná'vindí ye nó, yo kù bàkà nò a i ji ye.»

⁴¹ «Bindi yí bà giì 'dè có ji ndá 'duù nḡò gbí gálì mì wó nó máa, «Yo co 'do tí ye gí, tacó Mbirì i nḡa mítí yo gí! Yo ya gí gbí wu tí nó jé mbe mee lá náa Mbirì táánò òlò ù ta ndi ndá Gba-vò-i ta ndá basìlì mì wó nò. ⁴² Tacó ye táánò ta go tí ye, káa yo jé je i-zó-zò ji ye lá; ye táánò ta go ngo tí ye, káa yo je ngo ji ye lá; ⁴³ ye táánò 'dó-'do, káa yo te wḡri mítí ye lá; ye táánò ta só, káa yo je bòngó ji ye lá; ta o tí nó táánò náa ye ta sé'i tí ye nó, yo ya gí bà nò ye lá; yo delè ya gí bà nò ye gbí zàà lá.»

⁴⁴ «Bindi ndú bà giì 'vee yí máa, «Ze nò wò ta go tí lo ta o ngàyi káa ze je i-zó-zò ji wò lá, Mbe tí ze? Ze biya bà konì wò si wò táánò ta go ngo tí lo, si wò 'dó-'do, si wò ta só, si wò ta sé'i tí lo, si wò gbí zàà, ta o ngàyi?»

⁴⁵ «Bindi yí bà giì 'visì có ji ndú máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta njembí ye gbaànḡé éno máa, yo má bàkà ndá i tí nó ji 'bí táángbà 'duù gbaànḡé 'do gbí òkò tí ndá ná'vindí ye tí nó á kuu nó, nó gí, gbí éno máa, yo bàkà nò a i ji ye.»

⁴⁶ «À ngbé nò a bà 'vaka ndá vò 'duù gí tà wu nḡò mbe mee lá ká kpòò ya tí nò. Bindi ndá tó 'duù bà 'de 'válá nḡò mbe cee lá nò.»

26

Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà toko có gítí bà zi Jézù

¹ Jézù mà giì cee ta bà nìbà ndá i ji ndá mbe tala có mì wó gí, yí giì 'dè có ji ndú máa, ² «Yo nò ni gí máa, sè sili kpónó ká sósò'ò gítí gbolò o bà waa mbelè mì ndoo tí ndá Jùdèyà tacó bà mèlè ndi tàkìlì bà nḡè nó mì ndá ká gù ndoo 'do Másirì. À delè nò a sè sili gítí bà je 'Viì-mì-'Dakò ji ndá tende 'duù tacó bà gbì yí mítí njèèkpè mù.»

³ Káa ta gbèe o tí nó náa Jézù kù 'dè ta có gítí bà giì gbì yí mítí njèèkpè mù ji ndá mbe tala có mì wó nò, ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà kili mí 'bá mì Kàyífá tí Kùro ndá bu-Mbirì, ⁴ kù toko có gítí bà zèè Jézù á tàbèngiì, wàa à 'ví zi yí gí. ⁵ Ndú ta o tí nó giì ẹre gba có mì ndú gbaànḡé éno máa, ndá yí 'ví zèè yí me ta ri mì gbolò o lá, tacó ndá 'duù bà tanga i.

'Bí nù yee banga pó bàà míítí Jézù á gbí gbata Bètáníyà

⁶ Jézù ta o tí nó kuu 'bá mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Simónè ta rẹ 'viya mì wó a «Mbe cì» gbí gbata Bètáníyà. ⁷ Mâ giì zeke'o, 'bí nù giì gi ta banga pó bàà náa yí sí ta i me gbolò, gbí banga ká'i-bàà náa à bàkà 'do tí 'bí ña duù ta có kpóló-kpolo, bìndi yí giì yee bàà tí nó 'dáá gí míítí muu Jézù sí yí kù zò i. ⁸ Ndâ mbe tala có mì Jézù mâ giì ñò ña gbolò pó bàà tí nó náa nù tí nó yee 'dáá míítí muu Jézù nó, ndú giì 'bità bà 'dè có ta kpo-tàkòcò, máa, «[J]ìnò a ña bà volo i yè ká nó? ⁹ Áá kùtàà bà sí pó bàà tí nó ta i me gbolò, wàa à 'ví ko ta ndâ mbe yê!»

¹⁰ Jézù mâ giì 'di có mì ndâ mbe tala có mì wó nó, yí giì 'visì có jì ndú, máa, «Nii tí nó bàkà jì yo a cèè tó i, káa yo kù pèè mbí wó tacó yè? ¹¹ Ndâ mbe yê ta o 'dáá gí bà dù kuu ta yo. Káa ye bà dù ta yo me ta o 'dáá gí lá. ¹² Nii tí nó yee bàà tí nó míítí ye tacó bà 'viindi ye kù ù ta bà giì duu ye. ¹³ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, tàwo i tí nó náa nù tí nó bàkà nó bà cee wáá. Tacó bàndò tí nó náa à má ma Banga-Ngú-Có míítí gí nó, à delè bà dità ña i tí nó náa yí bàkà nó gí.»

Júdà ùnje gítí có bà ba ngbù Jézù

¹⁴ Bìndi 'bí mbe tala có mì Jézù gbaànjé, ta rẹ wó a Júdà Ìsikàriyótè, bà-i-nò giì ya gí mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì, ¹⁵ bìndi yí giì 'vee ndú, máa, «Ye má pá kpokèjì gítí bà zèè Jézù jì yo, yo bà je jì ye a yè?» Ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì bà-i-nò giì 'visì có jì yí ta bà 'deke ñjì fádá zì-duù-gbaànjé-nje muu'bi jì yí. ¹⁶ Júdà má giì kaa gúrúsú 'do mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì gí, yí ngé giì 'bità bà pá tó o ta tó kpokèjì gítí bà zèè Jézù.

Ndâ Jézù zò i-cí-ci ta ndâ mbe tala có mì wó ta gbolò o tacó bà mèlè ndi tàkùù bà ñjè nó mì ndâ Jùdèyà 'do Másìrì

¹⁷ Ta kpédélé ři mì gbolò o bà bàkà tàkùù bà ci 'Dè-kò náa à bàkà 'do tí 'dè ñjú kò, ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí, máa, «Có mì lo máa, ndoo 'ví zò i-cí-ci tacó bà 'dè ñìkì maa jì Mbírì tacó bà mèlè ndi tàkùù bà ñjè nó mì ndâ ká gù ndoo 'do Másìrì mí ngò?»

¹⁸ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú, máa, «Yo ya gí mì 'daàno gbí gbata Jèrùzàlémè, bìndi yo 'ví 'dè có jì yí máa, «Mbe ñbà i jì ze máa, o mì yí dooko gí. Má ènò, ndâ yí ta ndâ mbe tala có mì yí bà gí gí bà zò i-cí-ci mì 'bá mì lo.» »

¹⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò giì ya gí gbí gbata, bìndi ndú giì bàkà i-cí-ci tacó bà 'dè ñìkì maa jì Mbírì gítí o bà ñjè nó mì ndâ ká gù ndâ Jùdèyà 'do Másìrì.

²⁰ Káa ta 'dè'o, sí ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só kù zò i-cí-ci, ²¹ Jézù giì 'dè có jì ndú, máa, «Ye kù 'dè có jì yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo wúnò bà ba ngbù ye jì ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà.»

²² Có tí nó náa Jézù 'dè nó giì zèè tí ndâ mbe tala có mì wó ngé ndii gí. Bìndi ndú ta bà muu ndú nó 'dáá gí, giì 'bità bà 'vee yí gbaànjé-gbaànjé, máa, «Áá bà dù a ye, Mbe tí ye?» «Áá bà dù a ye, Mbe tí ye?»

²³ Káa yí giì 'visì có jì ndú, máa, «'Bí 'duù náa ze toko 'bì ze mí gbí gbèè ká'í i-zó-zò ta yí gí bà giì ba ngbù ye. ²⁴ 'Vii-mì-'Dakò bà ya gí nje ku mì wó go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì nó gí. Káa tende i bà giì 'de

a 'duù tí nò mbe ba ngbù 'Viì-mì-'Dakò nò! Áá táánò nìkí káa bà jò 'duù tí nò lá.»

²⁵ Júdá tí mbe ba ngbù Jézù má gii 'di có mì wó náa yí 'dè gítí mbe kú gii ba ngbù wó nò, yí gii 'vee yí, máa, «Wò kú nì me ye lá, Mbe nìbà i?»

Káa Jézù gii 'visì có jì yí, máa, «A wò ká kú 'dè ta nje lo máa, à me wò lá.»

Ndòngbù bà zò kò-njewu mì Mbe tí ndoo

²⁶ Si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kú zò i-cí-ci, yí gii je kú kò, bindi yí gii 'dè nìkí maa jì Mbìrì, bindi yí gii k'viki gbí kú kò tí nò, bindi yí gii kaa jì ndá mbe tala có mì wó, bindi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo kaa , wàa yo 'ví zò . Nìnò a dìi ye.» ²⁷ Bindi yí gii te 'visì nèbítì, bindi yí gii 'dè nìkí maa jì Mbìrì, bindi yí gii je jì ndú, máa, «Yo 'dáá gí nù ²⁸ Nìnò a mbelè ye tí nó náa Mbìrì bà gii nù ta ngú mùkà ta ndá 'duù nò. Mbelè ye tí nó bà gii yee to tacó tí ndá 'duù me mbè. Tacó wàa, Mbìrì 'ví je ta à-cee-gí gítí ndá vò i mì ndá 'duù. ²⁹ Yo te mí gbí muu yo máa, ye káká'i bà nù nèbítì tí nó ta yo wálá, yee tí o bà gii nù mì ndoo ta ndoo ta o bà zogo to tí nó mì Bu ye.»

Jézù 'dè có gítí bà gii o 'do tí wó mì Piyétòrò

³⁰ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó má gii cè cè ta bà be rẹ Mbìrì bindi bà zò i-cí-ci gí, ndú gii nje nó tacó bà ya gítí Gú Mbâ. ³¹ Káa si ndú kpokèjì Jézù gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo wúnó ta bèbìlì tí nó bà oloko 'do tí ye 'dáá gí. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbìrì éno máa, «Ye bà gii zì mbe gbà bee, bindi ndá rómbo bà gii 'vaaka gí.» ³² Káa ye bà ya gí kùro gí bà ù ndi yo mí Gàlilèyá á bindi bà 'vala ndi ye 'do gbí muu'dú ye.»

³³ Káa Piyétòrò gii 'visì có jì Jézù, máa, «Kpèti sè ndá 'bí ka ye 'dáá gí má bà oloko 'do tí lo, ye ta bà mīrì ye jé gí bà o 'do tí lo wálá.»

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì Piyétòrò, máa, «Ye kú 'dè có jì wò ta yúcó máa, kùro bà kò kò mì ngùu ta bà ta'ò ta nje yé wúnó, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò delè.»

³⁵ Piyétòrò á bindi nìnò gii 'visì có jì Jézù, máa, «Ye jé gítí bà 'boo wò wálá. À kpèti má káa ku, à nìkí káa bà cì ndá só ndúkú gí.» Sè ndá 'bí ka Piyétòrò 'dáá gí gii 'dè káa gbèe ña có mì Piyétòrò nò jì Jézù.

Jézù 'deke tí wó jì Mbìrì gbí nji Jètisémánè

³⁶ Káa si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kú 'do Gú Mbâ, Jézù gii ne ta ndú gítí 'bí wúngbó jìlì mbà náa à kú nì mítí a Jètisémánè, náa à rò nji'dí gí to tàgbà gú. Bindi yí gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó máa, «Yo kì tí yo to bà-i-nò, wàa ye 'ví yèè gí zó gí bà 'deke tí ye jì Mbìrì.» ³⁷ Yí bà-i-nò gii 'daka ta yí káa ndá Piyétòrò ta ndá 'viì mì Zèbidéyò sósò'ò. Bindi ndú gii co ta ndú gí ndi 'do gbí òkò tí sè ndá 'bí mbe tala có mì wó. Ndú má gii co gí ndi gí, njembí Jézù gii 'bità bà mù ta wotí tí . Bindi líkí'o gii dù káa cee 'do tí wó gí. ³⁸ Yí bà-i-nò gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó ta'ò náa ndú gí ta ndú nò éno máa, «Sé'i yè gbí njungu ye dè gí mì ku. À má éno, yo dù nò wàa yo 'ví kpolo tí yo.»

³⁹ Bindi yí gii yèè ndi wó 'do tí ndú gàà gí ndi, bindi yí gii 'bu gbíro wó mí to, bindi yí gii 'deke tí wó jì Mbìrì éno máa, «Áá Bu ye, kpokèjì gítí bà te 'visì sé'i tí nó 'do nje ye gí má kuu mì lo, te gí. Káa wò 'ví te ká 'do gbí 'dóó có mì lo gbí njembí lo, me 'do gbí có mì ye lá.»

⁴⁰ Jézù mà gii dele ndi wó 'do bándò bà 'deke tí wó ji Mbíri gí mì ndá mbe tala có mì wó, yí gii 'de ndú ta'ò 'dáá mii ta rì gí. Bindi yí gii gbà Piyétòrò gí yaà, yí gii 'vee yí, máa, «Bà dù tí zò'o ta ye nji'dí wàa yo 'ví nò ta ña i ñinò kèjì nó kpò yo gí? ⁴¹ Yo dù tí zò'o, wàa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri éno máa, 'bí i má tala yo, yí 'ví 'de yo tí ndá 'dakò. Ye nò ni gí máa, go bà bàkà go có mì Mbíri dú kuu gbí njembí yo, káa wotí tí yo gí takò wálá.»

⁴² Bindi bà 'dè có ji ndá Piyétòrò máa ndú dù tí zò'o, wàa ndú 'ví 'deke tí ndú ji Mbíri nò, Jézù gii dele ndi wó káká'i ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri éno máa, «À má gbí njembí lo éno máa, 'visí sé'i tí nó 'ví tè ká ndúkú ta ye, ye bà njù go có mì lo nó gí, Bu ye.» ⁴³ Yí mà gii dele ndi wó ya gí mì ndá Piyétòrò káká'i, yí gii 'de ndú 'dáá ta'ò tí rì, tacó bà dù tí zò'o kpò ndú gí.

⁴⁴ Yí gbí ñinò gii dele káa ndi wó jée gí, si ndú kú tè rì, ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri ká go ña ndá bà 'deke tí wó ñinò kpédélé'i kùro nò. ⁴⁵ Yí mà gii dele ndi wó, yí gii 'de ndá Piyétòrò zii ká zii ta rì. Bindi yí gii gbà ndú, ndú mà gii ziya gí, yí gii do mífí ndú máa, «Yo kú tè ndi yo a rì wàa? Yo tè rì wàa yo 'ví tèwo yo. Káa yo nò nò, o bà cu gòmbò tí 'Viì-mì-'Dakò ji ndá vò 'duù kpónó dooko gí. ⁴⁶ Yo nò mbe cu gòmbò tí ye kèjì zò! Yo a gí yaà wàa ndoo 'ví ù bà gí yí.»

Bà zèè Jézù

⁴⁷ Káa si Jézù kú 'dè có ji ndá Piyétòrò, ndú mà gii zeke'o, ndú gii nò Júdá tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì wó tí Jézù muu'bi-nje só nó ta ndá mbè 'duù, náa ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyá ká tuu ndú tacó bà gí gí gii zèè Jézù yee tí ndú róó-ro-rò gí, ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ta kpo sizò, ndá 'bí ta ndá ndòngbòlò mù. ⁴⁸ Káa ta kùro bà yee ndá 'duù tí nó, Júdá tí mbe ba ngbù Jézù kpo-gbì-tà-tù ndú sàà gí, máa, «'Duù ñinò náa yo bà nò ye 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó nó, a ní Jézù tí nó.»

⁴⁹ Tacó ènò, ndú mà gii yee tí Jézù gí, Júdá gii 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó, máa, «Kútí lo ta 'dè'o nó ée, Mbe nìbà i?»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'visí có ji yí, máa, «Bàkà nètè mì lo náa wò gí tacó bà bàkà nó gálà, nambe ye!» Ndá 'duù tí nó mbe gí ta Júdá nó mà gii 'dì có mì Jézù nò, ndú gii njè gítí wó, bindi ndú gii zèè yí gí. ⁵¹ Káa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì Jézù ta'ò mbe co ta yí gí ndii nó mà gii nò ènò, yí gii ja sizò mì wó 'do gbí foko, bindi yí gii da ta tù bòò mì Kùro ndá bu-Mbíri waa gí. ⁵² Káa Jézù gii 'dè có ji mbe tala có mì wó nó, máa, «Dele ta sizò mì lo nó gí gbí foko mì wó. Tacó ndá mbe kú te sizò 'dáá gí bà cì káa ku sizò. ⁵³ Wò kú kojo có máa, ye kpónó má 'dè có ji Bu ye, máa, yí tuu ndá basili yè to tí nó gí tacó bà kpolo tí ye, yí bà bàkà wálá? ⁵⁴ Káa ye má bàkà ènò, wàa có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí 'vèrè wàa?»

⁵⁵ Bindi Jézù gii 'vee ndá mbè 'duù tí nó náa Júdá kaa ndú gí tí tacó bà zèè yí nó, máa, «Ye a mbe tè kùro vò i wàa yo 'ví kaa tí gí gí kú zèè ye ta ndá kpo sizò ta ndá ndòngbòlò mù a 'bi yo? Ye ta rì 'dáá gí nò nìbà i ji ndá 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri, káa yo jé zèè ye lá. ⁵⁶ Káa i tí nó kpónó bàkà tí tacó wàa ndá có mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri náa ndú cu mí gbí wàràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí 'yúco.»

Bindi ndá mbe tala có mì Jézù gii njè 'dáá 'do tí wó gí.

Jézù gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdèyá

⁵⁷ Ndá 'duù tí nò mbe zèè Jézù nò gii ya ta yí gí 'bá mì Kàyifá tí Kùro ndá bu-Mbíri. Tacó ndá kpo-kpò mbe nibà i, ta ndá kpo-'duù-'bá mì ndá Jùdèyá kili ta o tí nò 'daá gí mí kà. ⁵⁸ Káa ta o tí nó si ndú kú ya ta Jézù gí 'bá mì Kàyifá nó, Piyétòrò gii dù 'do tí ndú jàngáá gí ndii kú ko tàkò Jézù gbí ngbà, tacó wáa yí 'ví ya gí bà nò ndòngbú ña i ñinò náa ndá 'duù tí nò bà bàkà ta yí nò. Ndú má gii yee gbí ngbàngà á 'bá mì Kàyifá gí, Piyétòrò gii ya gí bà ki tí wó to mì ndú ta ndá mbe ù gbí ngbàngà. ⁵⁹ Bindi ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdèyá gii pà gbí to 'verè ngé cee gí, tacó wáa ndá yí 'ví 'de ta kpokèji bà wáa có ku míti Jézù, ⁶⁰ káa à gii kpò ndú ngbàà gí. Sè ndá 'bí cèè 'duù gii waaka bà ña 'verè ñindi ndú, káa à delè dí bà ká lá. Ndá 'bí 'dakò sósò'ò bà-i-nò gii oloko gí kùro ndá 'duù, bindi ndú gii 'dè có, máa, ⁶¹ «Ze táánò 'de 'dakò tí nó kuu nó kú 'dè có ji ndá 'duù máa, yì bà ki'viki gbolò 'bá-Mbíri tí nó á gbí gbata Jèrùzálèmè nó gí to, wáa yí 'ví bí ndí gí yaà gbí sili ta'ò.»

⁶² Kàyifá tí Kùro ndá bu-Mbíri má gii 'di có mì ndá 'dakò tí nò, yí gii a gí yaà 'do pí jalàmbà mì wó, bindi yí gii 'vee Jézù, máa, «Có mì lo gí tàkò có tí nò náa ndá 'dakò tí nò 'dè gítí lo nò wálá?» ⁶³ Káa Jézù gii njaa nje wó gí tàkò 'vé mì Kàyifá nò gbaànjé lá. Bindi Kàyifá gii 'vee yí ta 'bí 'vé, máa, «Ye kú be ji wò a tí Mbíri tí nó tí wu Mbíri nò, 'dè ji ze gí, wò a Bindi-Mbíri tí nó tí 'Vii-mi-Mbíri?»

⁶⁴ Káa Jézù gii 'visi có ji Kàyifá, máa, «A wò ká 'dè ta nje lo. Káa yo dele kpónó-kpónó bà gii nò 'Vii-mi-'Dakò kú ki tí wó gbí kú'bi mì Mbíri tí mbe wotí, bindi yí bà gii gí 'do gbíri co gbí ndá kùlù mù gí muu to tí nò.»

⁶⁵ Kàyifá má gii 'di có mì Jézù nò, yí gii yaka gbí bongo 'do tí wó ta sé có gí, máa, Jézù 'dè zu có gítí Mbíri gí. Bindi yí gii 'vee ndá kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndá Jùdèyá, máa, «Yo kpónó 'di nò a bà 'dè zu có mì wó gítí Mbíri ta tù yo gí. Má éno, ndoo kpòò kú ù a ndi ndá 'di, máa ndú ká 'ví gii 'dè ndi ndá có gbí nje wó ji ndoo? ⁶⁶ Có gbí muu yo kpónó máa yè?»

Káa ndú gii 'visi có ji Kàyifá, máa, «À 'vii ta yí káa ku.»

⁶⁷ Bindi ndú gii nje gítí Jézù ta ba cù cù mí gbiro wó, ta bà dòmò yí, ta bà gbí yí, ⁶⁸ ta ba lè yí, máa, «Ni rẹ ndá mbe kú gbí wò ji ze gí, Bindi-Mbíri.»

Piyétòrò 'boo Jézù ta bà ta'ò

⁶⁹ Ta o tí nó náa ndá 'duù tí nò kú mèèkè ta i tí Jézù mí kùro Kàyifá nò, Piyétòrò kú ki tí wó to á gbí ngbàngà sè. Má gii zeke'o, 'bí niì mbe kú bàkà nètè gbí ngbàngà gii gí gí mì Piyétòrò, bindi yí gii 'dè có ji yí, máa, «Wò delè táánò kú dù ta Jézù tí nó tí 'duù Gálilèyá nò.»

⁷⁰ Káa Piyétòrò gii tò kponje si mí kùro ndá 'duù 'daá gí, máa, «Ye 'di gbí ña có mì lo náa wò kú 'dè ji ye nò lá.»

⁷¹ Piyétòrò má gii co gí njekekè ndùgù, 'bí 'viní mbe kú bàkà nètè 'bá mì Kàyifá má gii nò yí, yí gii 'dè có ji ndá 'duù ñinó mbe kú rò tìyò á rẹgbà tí wó nó, máa, «Yí táánò kú dù a i mì Jézù tí nó mbe 'do Názàrètì nò.»

⁷² Káa Piyétòrò káká'i gii tò kponje gí, ta bà see tí wó, máa, «Ye nò 'duù tí nò ni lá.»

⁷³ Ndú má gii dù ndi-ndi-ndi éno, ndá 'bí 'duù mbe kú rò tìyò ta ndá Piyétòrò gii gí gí mì Piyétòrò, bindi ndú gii 'dè có ji yí, máa, «Wò nó kuu nó a 'duù 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe kú tala có mì Jézù nò, ta kponje gítí wálá. A cè ña bà 'de có mì lo ká yù wò gí sè.»

⁷⁴ Káa Piyétòrò gii see tí wó ta bà gò ku, máa, «Ye òò 'dakò tí nò ni lá,» ká jé kpóò 'vii ta bà kò kò mì ngùù.

⁷⁵ Bindi mbí Piyétòrò gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè jì yí, máa, «Wò bà 'boo ye ta bà ta'ò á kùro bà kò kò mì ngùù» nò. Bindi yí gii có 'do gbí òkò tí ndá 'duù gí ndii, bindi yí gii wa gbí ta wotí tí ngé ndii gí.

27

Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà ya ta Jézù gí kùro Pilátò

¹ Yé má gii too gí, ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-'duù-'bá mì ndá Jùdèyà 'dáá gí gii toko có mì ndú máa, à 'ví waa có ku míti Jézù. ² Ndú bà-i-nò gii ẹrẹ 'bi wó gí, bindi ndú gii ya ta yí gí kùro Pilátò tí gbolò 'duù mì ndá Ròmánò.

Júdà le tí wó ta kpéétí wó

³ Júdà tí mbe ba ngbù Jézù má gii òò éno máa ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà kú gii ya ta Jézù a i gí nje ku, nikalaká gii zèè yí mbi gí. Bindi yí gii kaa ndá nji fádà tí nó zì 'duù-gbaànjé-nje muu'bi náa à kaa jì yí tacó bà ba ngbù Jézù nó ya tí jì ndá Kùro ndá bu-Mbíri ta ndá kpo-'duù-'bá mì ndá Jùdèyà. ⁴ Bindi yí gii 'dè có jì ndú gí tàkò éno máa, «Ye bàkà vò i gí. Ye ba ngbù 'duù ònó ta vò i mì wó wálá nó gí.»

Káa ndú gii 'visi có jì yí éno máa, «Sè ònó a ònidi lo. 'Bí có mbe mù njembí ze bà-i-nò wálá.»

⁵ Júdà bà-i-nò gii ya ta ndá nji fádà tí nó, bindi yí gii vaka ndú 'do 'bí wó mí tà'i tí nó náa à kú kili i-Mbíri míti nó ta sé có. Bindi yí gii lu ya gí bà le tí wó gí.

⁶ Júdà má gii lu gí, ndá Kùro ndá bu-Mbíri gii ya gí bà ruka ndá nji fádà tí nó náa yí vaka mí tà'i bà kili i-Mbíri nó 'do to gí. Ndú 'de nderè bà bàkà éno mì ndú éno máa, «À gbí tàkù mì ndoo tí ndá Jùdèyà toko ndá i ònó náa à 'de 'do gbí mbelè 'duù nó míti gbèè bàndò ta ndá i ònó náa à kú gò jì Mbíri nó lá.» ⁷ Ndú bà-i-nò gii toko có mì ndú, bindi ndú gii kaa ndá nji fádà tí nó, ndú gii sè ta to 'do mì 'bí mbe suu kàrà tí bàndò bà duu ku ndá 'duù ònó mbe 'dó-'do nò. ⁸ Ònó a nderè bà kpi rẹ to tí nó tí «To gbí mbelè» á yee gbí rì tí nó wúnó nó ká nò.

⁹ Có tí nó bàkà tí go có mì Jèrèmiyá tí mbe 'dòkò có mì Mbíri náa yí 'dè sàà gí éno máa,

«Ndú kaa gùrúsù tí ndá nji fádà zì 'duù-gbaànjé-nje muu'bi náa ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú tí ndá Ìziriyéli ká 'deke tí gùrúsù bà sè 'duù,

¹⁰ bindi ndú gii kaa gí tàkò to mì mbe suu kàrà,
go có tí nó náa Mbíri táánò 'dè jì ye nò.»

Jézù kùro Pilátò

¹¹ Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà má gii yee ta Jézù kùro Pilátò gí, Pilátò gii 'vee Jézù máa, «Wò a gbolò gba mì ndá Jùdèyà?»

Káa Jézù gii 'visi có jì Pilátò, máa, «A wò ká 'dè éno.» ¹² Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gii waaka ndá có giti wó jì Pilátò, káa Jézù gii biya bà 'visi có gí tàkò ndá có mì ndú nó gí.

¹³ Bindi Pilátò gii 'vee yí, máa, «Wò 'di ndá có mì ndú 'dáá náa ndú 'vanda ta rẹ lo nó gí. 'Bí có mì lo tacó bà 'visi gí tàkò ndú wálá?» ¹⁴ Káa

nje Pilátò gii 'dèè gí, tacó Jézù gii biya bà 'visì có gí tàkò ndâ có tí nò 'dáá gí, gí.

Pilátò waa có ku míti Jézù

¹⁵ 'Bí ña i mì Pilátò ta gbolò o bà waa mbelè mì ndâ Jùdèyà ta ndoò 'dáá gí, a bà njaanga 'bí 'duù mì ndâ Jùdèyà gbaanjé mbe niki tí ndú 'do gbí zàà ji ndú, tacó bà peteke tàkòcò ndú. ¹⁶ Káa ta o bà ya ta Jézù gí kùṛò Pilátò nò, 'bí ña vò 'dakò ta rè wó a Bàràbà kuu gbí zàà. ¹⁷ Ndâ 'duù mà gii kili gí, Pilátò gii 'vee ndú máa, «Có mì yo máa ye njaanga ji yo a 'di? Bàràbà wèè, Jézù tí nó náa à kù nì Bindi-Mbíri míti wó nó?» ¹⁸ Pilátò 'vee ña 'vé tí nò tacó yí ñò nì ngbàrángà'i gí máa, à káa kii cuki ká a támuu ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gítí bà biya Jézù.

¹⁹ Káa si Pilátò kuu gbí ngbàngà, nawù wó gii tuu 'duù ji yí éno máa, «Gàà 'duù tí nó lá, tacó ye kùbòó mbu muu wó gbí ñi ngé ndii gí.»

²⁰ Káa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gii volo muu ndâ 'duù éno máa, ndú 'dè có ji Pilátò máa yí njaanga Bàràbà ji ndâ yí, waa yí 'ví zi Jézù gí.

²¹ Káa Pilátò gii 'vee ndâ Jùdèyà káká'i máa, «À má go có mì yo, máa ye 'ví njaanga a 'di ji yo 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó só nó?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Bàràbà.»

²² Bindi Pilátò gii 'vee ndú, máa, «Káa ye 'ví bàkà ta Jézù tí nó náa à kù nì Bindi-Mbíri míti wó nó a yè?»

Káa ndú 'dáá gí gii 'visì có ji yí, máa, «Gbì yí míti njèèkpè mú.»

²³ Káa Pilátò gii 'vee ndú máa, «Tacó yè? Yí bàkà a ña vò i yè?»

Káa ndú 'dáá gí gii tò kù ta kòcò ndú gí yaà ndii kpédélé ñinó gí, máa, «Gbì yí míti njèèkpè mú.»

²⁴ Pilátò má gii ñò éno máa, yí kù yeeke a tí yí sínò ta bà tí muu Jézù, káa ndâ 'duù kù gii 'bì a tà bà bàkà wo, yí gii cu ngo, bindi yí gii caka ta 'bì wó mí kùṛò ndâ mbè 'duù tí nó 'dáá gí, máa, «Ye caka mbelè tó 'dakò tí nó 'do tí 'bì ye gí. Sè ñinò a ñindi yo!»

²⁵ Káa ndâ 'duù tí nó 'dáá gí gii 'visì có ji Pilátò, máa, «Si mbelè wó 'ví dù tí 'bì ze ta ndâ 'vii bindi ze!» ²⁶ Pilátò bà-i-nò gii njaa Bàràbà 'do gbí zàà gí sè ji ndâ 'duù. Bindi yí gii je Jézù ji ndâ àsikéri, máa ndú gbì yí má kózó gí, wàa ndú 'ví ya gí bà gbì yí míti njèèkpè mú.

Ndâ àsikéri 'viya Jézù

²⁷ Ndâ àsikéri mì Pilátò bà-i-nò gii ya ta Jézù gítí gbolò bàndò mì ndú 'bá mì Pilátò. Ndú má gii kili 'dáá gí, ndú gii tí jèlè yí 'dee gí. ²⁸ Bindi ndú gii jaka ndâ 'dóó bòngò mì wó 'do tí wó gí, ndú gii yuu bí-bi bòngò gba mì ndú tí ndâ àsikéri ji yí. ²⁹ Ndú delè gii paṛaka kperè go ké'bí nó, ndú gii te míti muu wó tí tàgíyà-gba, ndú gii je ñi ngba mí 'bì wó ñinó gbí kù'bì tí kóró-gba mì wó. Bindi ndú gii 'bità bà 'viya yí, ta bà kucuku muungbó ndú mí kùṛò wó, kù 'vee yí, máa, «Kútí lo ée? Gbolò gba mì ndâ Jùdèyà!» ³⁰ Bindi ndú gii mèèkè'i tí wó ta bà cù cù mì gbíro wó, delè ta bà ja ñi ngba tí nó náa ndú je mì 'bì wó tí kóró-gba nó 'do 'bì wó kù gbì ta yí tí muu wó. ³¹ Ndú má gii 'viya yí tè ta ndú gí, ndú gii ja bí-bi bòngò gba mì ndú náa ndú yuu ji yí nó 'do tí wó gí, bindi ndú gii yuu ndi ndâ 'dóó bòngò mì wó ji yí. Bindi ndú gii ja yí 'do gbí ndùgù gí sè tacó bà ya ta yí gí sè 'do gbí gbata, wàa ndâ yí 'ví gbì yí míti njèèkpè mú.

Bà gbì Jézù míti njèèkpè mú

³² Káa si ndá àsikèrì kù gii ya ta Jézù gí bàndò bà gbì yí mítí njèèkpè mû, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta rè wó a Simónè mbe gí 'do gbí gbata Siríni kpokèji, bindi ndú gii zèè yí ta wotí gítí bà te njèèkpè mû mì Jézù. ³³ Ndú mâ gii yee tí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Gòlìgàtà (gbí máa «bàndò Kù-bìlì-muu-ku»), ³⁴ ndú gii je nèbítì náa ndú ònòkò ta ju i ji Jézù. Yí má gii tala , yí gii bè gí.

³⁵ Ndá àsikèrì má gii gbi Jézù mítí njèèkpè mû gí, ndú gii njèè gbí ndá bòngò bindi wó ta bà ki-mbìlì. ³⁶ Bindi ndú gii ki tí ndú to kù ù règbà tí wó. ³⁷ Ndú gii cu nderè ku wó, bindi ndú gii gbi mítí njèèkpè mû á còmuu wó, máa, «[J]inó a Jézù tí Gbolò gba mì ndá Jùdèyà.»

³⁸ Ndú ta gbèè o tí nó gii gbì ndá 'bí mbe ngbà sósò'ò mítí ndá njèèkpè mû, 'bí gbí kù'bi, bindi 'bí gbí gài mì Jézù.

³⁹ Ndá mbe kù co tí kpokèji má gii ò Jézù tí njèèkpè mû, ndú gii miyà muu ndú ta bà lè yí, ⁴⁰ máa, «Wò táánò máa wò bà ki'viki 'bá-Mbírì gí, wàa wò 'ví bì ndí gbí sili ta'ò. 'Vala tí lo! Co gí to 'do tí njèèkpè mû, náa wò dú má káa 'Vii-mi-Mbírì nò.»

⁴¹ Ndá Kùro ndá bu-Mbírì, ta ndá mbe 'di gbí-o, ta ndá kpo-'duu-'bá mì ndá Jùdèyà delè gii lè Jézù, máa, ⁴² «Yí táánò kù 'vala ndá 'bí 'duu, káa bà 'vala 'doo miyi wó kpónò kpò yí gí. Ndoò kpónò dù ká jé wàa ndoo 'ví ò bà co Gbolò gba mì ndá Jùdèyà 'do tí njèèkpè mû gí to, tacó wàa ndoo 'ví ù ta nje máa yí a Bindi-Mbírì. ⁴³ Yí kù tee njembí wó mítí Mbírì. Má ènò, ndoo ò bà 'vala yí mì Mbírì, tacó yí táánò máa, yí a 'vii mì Mbírì.»

⁴⁴ Ndá mbe ngbà tí nó náa à gbì ndú mítí ndá njèèkpè mû ta ndá Jézù nó gii si ndá vò i òndi ndú mítí ndú, bindi ndú gii loko kù lè Jézù delè.

Bà cì Jézù

⁴⁵ Káa si Jézù kuu tí njèèkpè mû, ɾo ɾi gii 'di cèè to 'dáá gí 'do tí ɾi gbúru yee tí ɾi ta-'de-kiyà. ⁴⁶ ɾi má gii gí gí ta-'de-kiyà gí, Jézù gii ja kù mí to gbí có Ìbiráyò máa, «Élì, Élì, lámá sàbàkitàní?» (Gbí máa, «Áá Mbírì mì ye, áá Mbírì mì ye, wò biya ye tacó yè?»)

⁴⁷ Ndá 'bí 'duu 'do gbí òkò tí ndá mbe kù ɾò kù zeke Jézù tí njèèkpè mû nó má gii 'di kù tí nó, à gii dù gbí tù ndú go ònò máa Jézù kù tè a é tí Èlìjà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbírì nò. Bindi ndú gii 'dè có máa, «'Dakò tí nó kù tè'è tí Èlìjà.» ⁴⁸ 'Bí 'dakò gii co ta ngèlè 'do gbí òkò tí ndá 'duu tí nó ya gí bà je 'bí i fòkò-fòkò ènò, yí gii ya gí bà yuu mí gbí zùù-zùù kpongò nèbítì, yí gii sè mí nje nji ngba, bindi yí gii ya gí bà te mí nje Jézù, yí gii 'dè có ji yí máa, yí no-no .

⁴⁹ Káa ndá 'bí 'duu gii 'dè có máa, «Ndoò ù bà ò bà gí Èlìjà gí bà 'vala yí.»

⁵⁰ Jézù bà-i-nò gii tò ndòngbú kù ta kòcò wó ngé gí yaà, bindi njembí wó gii ki gí.

⁵¹ Má gii zeke'o, kpá-bòngò tí nó náa à ẹre mí yaà tacó bà njèè gbí tà'i 'bá-Mbírì nó gii yaka tí 'do yaà dí to, gbí ndá díí gii baraka tí ta bà ngaka tí mì to. ⁵² Ndá muu'dú gii baraka ɲe-ɲe-ɲe-ɲe. Bindi Mbírì gii 'vala ndá 'bí tó 'duu mì wó ònò táánò mbe cì gí nó 'do gbí muu'dú ndú gí. ⁵³ Bindi ndú gii ya bindi bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó gí Jeruzalèmè. Ndá 'duu me mbè ò ndú gí.

⁵⁴ Kùro ndá àsikèrì, ta ndá àsikèrì mì wó náa ndú kù ù règbà tí Jézù ta ndú nó má gii ò bà ngaka tí mì to, ta i tí nó mbe bàkà tí nó, gúku gii zèè

ndú 'dáá mbi gí. Bìndi ndú gii 'dè có máa, «'Dakò tí nó táánò dú ká 'Viì mí Mbíri!»

⁵⁵ Mbè ndâ niì tí nó mbe ko tàkò Jézù 'do Gàllléyà tacó bà koni yí nó gii rò janga-jàngá gí ndii ézó kù zeke ña ndâ ña i tí nó náa à me kù ta Jezù nó, ⁵⁶ ta ndâ Màriyà Màdèlèná, ta Màriyà nawu ndâ Jákòmò ta Jüzépè, ta nawu ndâ 'viì mí Zèbidèyò.

Bà duu ku Jézù

⁵⁷ 'Dè'o mà gii bàkà tí gí, 'bí 'dakò mbe gí 'do gbí gbata Àrimàtiyà tí mbe kpo-kpò i, delè tí mbe gí tí mbe tala có mì Jézù gí, ta rè wó a Jüzépè, ⁵⁸ gii ya gí bà 'deke tí wó jì Pilátò, máa yí bàkà nambeè mì wó, wàa yí 'ví si yí 'ví ya gí bà duu ku Jézù. Pilátò mà gii ùnje jì yí gí, Pilátò gii tuu 'duù jì kùro ndâ àsikèrì mì wó, máa yí si Jüzépè 'ví te ku Jézù. ⁵⁹ Jüzépè bà-i-nò gii ya gí bà te ku Jézù, yí gii so ta ngbàrángà cé-ce bongo, ⁶⁰ bìndi yí gii te yí ya tí gí bà duu mí gbí kánjì ngú guù náa yí duu mí gbí díí gítì 'dóó mii wó tí Jüzépè. Yí mà gii nè njekèjì 'bá muu'dú ta du díí gí, yí gii njè nó 'do bà-i-nò gí. ⁶¹ Káa ndâ Màriyà Màdèlèná, ta Màriyà nawu ndâ Jákòmò ta Jüzépè ta o tí nó kì tí ndú ézó kù zeke 'bá muu'dú.

⁶² Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà gii kili mí kùro Pilátò ta yé bìndi bà duu Jézù, ⁶³ bìndi ndú gii 'dè có jì yí máa, «Buù, mbi ze 'va tí 'bí có náa mbe 'vèrè tí nó táánò 'dè si yí káa wuu éno máa, yì bà 'vala ndi yì 'do gbí muu'dú yì bìndi sili ta'ò. ⁶⁴ Má ènò, à niki go éno máa, wò kaa ndâ àsikèrì ya gí bà ù règbà muu'dú wó yee gbí ndâ sili tí nó. Tacó wò má me ènò lá, ndâ mbe tala có mì wó bà gii ya gí bà ngbà ku wó 'do gbí guù gí, bìndi ndú bà gii 'dè có jì ndâ 'duu máa, yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. Káa wotí tí ndongbú 'vèrè tí nó bà ndii kpédélé ñinò gí.»

⁶⁵ Káa Pilátò gii 'visi có jì ndú máa, «Yo ya gí bà kaa ndâ àsikèrì wàa ndú 'ví ù règbà muu'dú tí kpoò.»

⁶⁶ Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bà-i-nò gii ya gí bà bàkà ndâ i míti njekèjì 'bá muu'dú tacó wàa 'duù má njaanga , à 'ví ñò ni gí, bìndi ndú gii kaa ndâ àsikèrì mí gbí nètè bà ù règbà muu'dú.

28

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Si yé kù gii bàkà có bà ngbàrángà to ta dú'o mì kpédélé ñi nètè á bìndi ñi bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà, ndâ Màriyà Màdèlèná, ta Màriyà nawu ndâ Jákòmò ta Jüzépè gii gbo'o tacó bà ya gí bà gala muu'dú Jézù. ² Káa à káa póó bà yee ndú ká, to gii 'bità bà ngaka tí tí vò ña ñinò. Tacó basilì mí Mbíri gí 'do gbíri, yí gii mèrèkè gbolò díí tí nó náa à nè ta njekèjì 'bá muu'dú nó gí, bìndi yí gii kì tí wó pí. ³ Ndâ niì tí nó mà gii zeke'o, ndú gii ño gbíro basilì tí nó kù tòngbaà go bà ì mù nó, ta ndâ bongo tí wó ce go turè. ⁴ Ndâ àsikèrì tí nó náa ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà kaa ndú máa ndú ù règbà muu'dú nó mà gii ñò yí, lili ndú gii oloko 'do tí ndú gí, bìndi ndú gii dù kù gu ta gúku goolá a 'bořò ká ni ndú too yé gí nò.

⁵ Káa basilì tí nó gii 'dè có jì ndâ Màriyà, máa, «Yo ci gúku lá, tacó ye ñò ni gí máa, yo kù pà a bà tí Jézù tí nó náa à gbí yí míti njeèkpè mú nò.

⁶ Yí bà-i-nó wálá. Yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó go có mì wó táánò náa yí 'dè nó gí. Yo gí gí tàkò ye, wàa yo má ñò bándó tí nó táánò náa à sii ku wó míti nó ta ro yo gí, ⁷ yo 'ví goonó ya gí bà 'dè có jì ndâ mbe tala

có mì wó máa, yí 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. Káa yí kú ya gí bà ù ndi ndú mí Gàliléyà. Ndú bà ya gí bà ò yí ta ɾo ndú a i kà, go có tí nó náa ye kú 'dè jì yo kpónó nò.»

⁸ Ndâ niî tí nò gii co 'do tà 'bá muu'dú kà gí sè ta ngèlè ta gúku ònòkò ta líkí'o tacó bà ya gí bà 'vanda ndi ndâ có tí nò jì ndâ mbe tala có mì Jézù.

⁹ Káa Jézù gii túbà tí wó jì ndú si ndú á kpokèjì, bindi yí gii 'vee ndú máa, «Kú tí yo ée?» Ndâ niî tí nò bà-i-nò gii ìrì ta muungbó ndú ta líkí'o ya gí bà zèè kò Jézù. ¹⁰ Bindi Jézù gii 'dè có jì ndú máa, «Yo cì gúku lá, yo ya gí bà 'dè có jì ndâ ná'vindí ye máa, ndú ya gí Gàliléyà, wàa ndú 'ví 'de ye kà.»

¹¹ Ndâ Màrìyà gii yee mì ndâ mbe tala có mì Jézù si ndâ 'bí àsikèrì tí nó náa à kaa ndú máa ndú ù rẹgbà muu'dú Jézù nó waa kuro ndú ta ngèlè ya gí bà 'vanda ndi ndâ i ònò mbe bàkà tí nó jì ndâ Kuro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà sàà gí. ¹² Bindi ndâ Kuro ndâ bu-Mbíri bà-i-nò gii kili ndâ kpo-'duu-'bá, ndú gii toko có ta ndú gbaanjé, bindi ndú gii too bàà mí tí nje ndâ àsikèrì tí nó. ¹³ Bindi ndú gii 'dè có jì ndú máa, «Yo ya gí bà ma có jì ndâ 'duu éno máa, <Ndâ mbe tala có mì wó ká ngbà ku wó si ze muu ri.> ¹⁴ Káa ɲa có tí nó má yee tí Pilátò, ze bà òò kpokèjì bà mee wu 'do tí gí.»

¹⁵ Ndâ àsikèrì gii lè 'bì ndú mí tà i tí nó náa ndâ kpo 'duu mì ndâ Jùdèyà je jì ndú nó gí, bindi ndú gii 'bità bà ma 'vèrè jì ndâ 'duu máa, a ndâ mbe tala có mì Jézù ká ngbà ku wó 'do gbí guù si ndâ yí tí rì. Có tí nó máa, a ndâ mbe tala có mì Jézù ká ngbà ku wó nó nanaka mí gbí muu ndâ Jùdèyà tí yúco yee gbí rì tí nó wúnó nò.

Jézù túbà tí wó jì ndâ mbe tala có mì wó

¹⁶ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii 'di ndâ có tí nó náa ndâ Màrìyà 'vanda jì ndú nó gí, ndú gii kaa 'do Jèrùzàlémè ya gítí gú tí nó náa Jézù cì ndú máa ndú ya gí bà 'de yí tí á Gàliléyà nò. ¹⁷ Ndú mà gii 'de Jézù gí, ndú gii ìrì ta muungbó ndú ya gí kuro wó. Káa ndâ 'bí 'duu gbí òkò tí ndú ùnje ta njembí ndú máa ònò a Jézù nò dúú-dúú lá. ¹⁸ Káa Jézù gii yèè dè gí mì ndú, bindi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Mbíri le bèrè jì ye tacó bà dù tí Gba-gbírì, delè tacó bà dù tí gba muu to tí nó á gí. ¹⁹ Má ènò, yo ya gí bà bàkà ndâ ɲa ndâ 'duu muu to tí nó 'dáá gí tí ndâ mbe tala có mì ye. Yo caka tí ndú ta rẹ̀ mì Buu, ta rẹ̀ mì 'Vii, ta rẹ̀ mì Bèri-mi-Mbíri. ²⁰ Yo 'ví nìbà kpokèjì gítí bà 'di ndâ có tí nó náa ye 'dè jì yo nó 'dáá gí jì ndú. Ye delè bà dù toko ta yo ta o 'dáá gí yee tí ndòngbú o.»

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbírì go có mì Márikò

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù kò-kò ta có mì Mbírì

¹ Njìnó a Banga-Ngú-Có gítí Jézù tí Bìndi-Mbírì tí 'viì mì Mbírì. ² À 'bità go có tí nó náa Ízáyá tí mbe 'dòkò có mì Mbírì cu mí gbí wáràgà mì wó sàà kùro bà gí Jézù éno máa, Mbírì máa,

«Ye kèjì gí bà tuu tú mì ye gí kùro lo.

Yí kèjì gí bà 'viindi kpokèjì mì lo.

³ Tú mì ye nò bà dù gbí kángáá nga ngoò kù kò-kò jì ndâ 'duù éno máa, <Yo 'viindi kpokèjì mì Mbe tí yo.

Yo bàkà kpokèjì mì wó jáá, > nò.»

⁴ Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù gii co gí gbí kángáá nga ngoò, kù kò-kò ta có gítí bà caka tí jì ndâ 'duù, tacó wàa, ndú 'ví 'visì muu ndú 'do tí ndâ vò i mì ndú, wàa Mbírì 'ví je à-cee-gí jì ndú. ⁵ Ndâ 'duù 'do gbí to Jùdèyá 'dáá gí, delè ta ndâ 'duù 'do gbí gbata Jèrùzàlèmè gii kaa ya gí mì wó á tàbè'dè Jòròdàniyá tacó bà caka tí ndú. Káa ta o tí nó náa yí kù caka tí ndú nó, ndú kù yù gbí ndâ vò i mì ndú gí sè.

⁶ Jòvànì táánò kù yuu a bòngò náa à gò 'do tí se tí jémèlè. Yí gii ẹre mí ẹrè'dè wó a wú'dè kù. I-zó-zò mì wó káa ndâ kòròngbò ta lí. ⁷ Jòvànì ma có jì ndâ 'duù éno máa, «Bí 'duù mbe me gbolò ndii ye gí á kèjì gí tàkò ye, náa à kpèti káa ndòngbú bòò mì wó mbe kù njaanga tàrà á 'do tí kò wó, ye bà ni bà 'vii tí ye ta yí wálá. ⁸ Ye kù caka tí yo ta ngo, káa yí kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mi-Mbírì.»

Jòvànì caka tí Jézù

⁹ Gbí ndâ o tí nò si Jòvànì kù caka tí ndâ 'duù tàbè'dè Jòròdàniyá nò, Jézù gii njè nó 'do gbí gbata Názàrèti á Gàlilèyà, ya gí bà caka tí wó mì Jòvànì. Jòvànì gii caka tí Jézù mí tà ngo gbí pù Jòròdàniyá. ¹⁰ Káa Jézù mà gii co gí sè 'do tà ngo bìndi bà caka tí wó, yí ngé gii nò njekèjì gbírì njaanga tí gí. Yí delè gii nò Bèri-mi-Mbírì kù gí gí muu wó go kùlè nò. ¹¹ Bìndi yí gii 'di kòcò 'duù kù 'de có 'do gbírì éno máa, «Wò a 'viì mì ye náa ye ze wò niki ta njembí ye gbaànjé. Tàkòcò ye peteke gítí lo ngé ndii gí.»

Vò-'duù-tí-nò tala Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹² Ngé 'do bàndò tí nò, Bèri-mi-Mbírì gii wu tàmuu Jézù ya tí gí gbí kángáá nga ngoò. ¹³ Yí gii dù gbí kángáá nga ngoò ta sili zi'duù-só. Bìndi Vò-'duù-tí-nò gii gí kù tala yí. Yí bàkà ndâ sili tí nò zi'duù-só nó ta kpèti wó gbí òkò tí ndâ kàzà. À káa ndâ basilì mì Mbírì ta o tí nò ká ẹgbà tí wó.

Jézù 'bità bà ma Banga-Ngú-Có

¹⁴ À mà gii zèè Jòvànì mí gbí zàà gí, Jézù gii ya gí Gàlilèyà. Yí gii ma Banga-Ngú-Có mbe gí 'do mì Mbírì jì ndâ 'duù kà éno máa, ¹⁵ «Nògí! Kùro o bà zèè 'bà mì Mbírì kpónó dooko gí. Yo 'visì muu yo 'do tí ndâ vò kpokèjì, yo 'ví unje gítí Banga-Ngú-Có.»

Jézù tè'é tí ndá kpédélé mbe tala có mì wó

¹⁶ Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù nò nó á seè kàpá Gàliléyà, yí gii nò ndá Simónè ta ná'vindí wó Àndèréyà kù 'va mbu, tacó ndú a ndá mbe gò ngo. ¹⁷ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú éno máa, «Yo gi gí bà ɾu ndi ye, wàa ye 'ví bàkà yo tí ndá mbe gò ndá 'duù ji Mbírì á go bà gò ngo mì yo nò.» ¹⁸ Ndá Simónè ta Àndèréyà má gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè ji ndú nò, ndú ngé gii kaa ndá mbu mì ndú mí to, bindi ndú gii ya gí tàkò Jézù.

¹⁹ Jézù má gii yèè gí kùro 'do tí bàndò bà 'de ndá Simónè ta Àndèréyà nò gàà éno, yí gii nò ndá 'bí 'dakò sósò'ò, ndá Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvání tí ndá 'vii mì Zèbidéyò, á gbí gbá, delè kú ɛɛ gbí ndá mbu mì ndú. ²⁰ Káa yí ngé gii tè'é tí ndú. Bindi ndú gii njè nó ya gí tàkò wó, jee bu ndú ta ndá mbe nètè mì wó mí gbí gbá.

Jézù nìbà có mì Mbírì ji ndá 'duù Kàpàrànwùmù

²¹ Bindi ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó gii njè nó ya gí gbí gbata Kàpàrànwùmù. Ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkù mì ndá Jùdéyà gbaànjé, yí gii ya gí bàndò bà kili ndá Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì, bindi yí gii 'bità bà nìbà i ji ndá 'duù. ²² Nje ndá 'duù 'dáá gí gii 'dèè gítí ɱa bà nìbà i mì wó gí, tacó yí kù nìbà i ji ndú go i mì gba, me go ɱindi ndá mbe 'di gbí-o mì ndá Jùdéyà lá.

²³ Káa à káa póó bà gii gí 'bí 'dakò ta i-gbí-muu wó gí bàndò bà kili ndá Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì ta o tí nò, ²⁴ yí gii 'bità bà tò kù éno máa, «À tí lo a go bà bàkà ɱa yè ta ze, Jézù tí mbe gí 'do Názàrètì? Wò gí tacó bà 'bu ɱa ze? Ye nò wó ní gí, wò a tó 'duù mì Mbírì mbe kù toko có ta yí.»

²⁵ Káa Jézù gii do mítí i tí nò, máa, «Dù ngbii! Co 'do gbí muu 'dakò tí nò gí!»

²⁶ Bindi vò i tí nò gbí muu 'dakò tí nò gii te yí gí yaà, 'va mí to, yí gii dù kù gu mí to kà tí vò ɱa ɱinò. Bindi yí gii co 'do gbí muu wó ta bà tò kù ta kòcò wó ngéé gí yaà. ²⁷ Bà 'dè có gii kpo nje ndá 'duù 'dáá gí, gí. Bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «ɱinò a ɱa yè ká nó? À ngú ɱa bà nìbà i, ta wotí ká tàkò? Yí má 'dè có kpètí ká ji ndá i-gbí-muu ndá 'duù, ndú kù 'di có mì wó.» ²⁸ 'Do bà-i-nò ɾè Jézù ngé gii 'bità bà wu cee gbí to Gàliléyà 'dáá gí.

Jézù 'vala na gè Simónè

²⁹ Bindi bà mòkò i tí nò 'do gbí muu 'dakò tí nò, ndá Jézù ngé gii njè nó 'do bàndò bà kili ndá Jùdéyà gí bà ùlù Mbírì kù ya ta ndá Jákòmò ta Jòvání gí 'bá mì ndá Simónè ta Àndèréyà. ³⁰ Ndú má gii yee 'bá kà, ndú gii 'dè na gè Simónè tisi ta cò'o gbí dii wó. Ndá 'duù ngé gii 'dè có sé'i tí nò ji Jézù. ³¹ Bindi Jézù gii ɾi gí tàkò nií tí nò tà'i, yí gii zèè yí tí 'bì wó, yí má gii ja yí gí yaà, gbí dii wó ngé gii 'dèè sé gí. Bindi yí gii ya gí bà bàkà i-zò-zò ji ndú.

Jézù 'vala ndá 'duù 'do gbí ndá tende ɱa nò'o

³² Ta 'dè'o tí nò, si ɾi kù ya nèè gí to, si o bà wotí gbí tàkù mì ndá Jùdéyà cee gí, ndá 'duù gii tuɾu ndá mbe nò'o 'dáá gí, ta ndá 'duù ɱinó ta ndá i-gbí-muu ndú nó gí tí ji Jézù. ³³ Ndá 'duù me mbè gii tí mí njekèji tí wó.

³⁴ Bindi yí gii 'vala ndá 'duù me mbè 'do gbí ndá tende ɱa ndá nò'o. Yí

delè giì mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù me mbè; káa bà 'dè có kpò ndâ i tí nò gí, tacó ndú ò Jézù ni gí, káa yí biya gí máa ndú 'ví 'dè có lá.

Jézù nǝ nò 'do Kàpàrànwùmù gbí òdè

³⁵ Káa Jézù giì nǝ nò 'do 'bá ta nǝyé, ya gí bà 'deke tí wó jì Mbíri ta kpéeti wó gbí kángáá nga ngoò. ³⁶ Bindi ndâ Simónè ta ndâ 'bí ka wó giì nǝ nò ya gí bà pà bà tí wó. ³⁷ Ndú má giì 'de yí gí, ndú giì 'dè có jì yí máa, «Ndâ 'duù 'dáá gí kú 'vee bà tí lo.»

³⁸ Káa Jézù giì 'dè có jì ndú, máa, «Ndoò ya gí gbí ndâ 'bí gbata, wáa ye 'ví ma có mì Mbíri jì ndâ 'duù kà delè, tacó ònìó a nderè bà gi ye gí muu to tí nò.» ³⁹ Bindi yí giì ya cee gbí ndâ to Gáliléyá 'dáá gí, kú ma có mì Mbíri jì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bándò bà ùlù Mbíri, delè ta bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù.

Jézù yuku ndâ kà cì 'do tí 'bí 'dakò

⁴⁰ Bindi 'bí 'dakò tí mbe cì giì 'deke tí wó ta bà kucuku muungbó wó mí kùro Jézù, máa, «À má nìkí tí lo gí, wò bà ngbaranga dii ye gí.»

⁴¹ Jézù má giì ò yè ɾo 'dakò tí nò, yí giì ya'va 'bì wó ya gí bà gbala ta yí ta bà 'dè có, máa, «À nìkí tí ye gí; dù ngbárángà'i.» ⁴² Bindi ndâ kà cì tí nò ngé giì yuku 'do tí 'dakò nò gí kúti wó giì ngbaranga gí. ⁴³ Bindi bà cee cì 'do tí 'dakò tí nò, Jézù ngé giì 'dè có jì yí, ⁴⁴ máa, «Kpolo tí lo máa wò 'ví 'dè jì gbèe 'duù lá. Ya gí bà túbà tí lo jì bu-Mbíri, wáa wò 'ví cì i tacó bà ngbaranga kúti lo go có mì Mòze, tacó bà túbà jì ndâ 'duù.» ⁴⁵ Káa 'dakò tí nò giì nǝ nò 'do bà-i-nò ta bà ma ngú có tí nò go ònìó à nìkí tí wó dúú kú ya tí. Tacó éno, Jézù giì ɾi gí gbí gbata ká gbí kóó, má wálá, ndâ 'duù bà bàkà wò.

2

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

¹ Jézù má giì dele ndi wó gí Kàpàrànwùmù bindi lambu sili gí, ndâ 'duù giì 'bità bà fiini có, máa, «Yí kuu 'bá! Yí kuu 'bá!» ² Bindi ndâ 'duù giì kaa gí gí mì wó go mbíli gbí cikaà; ndâ 'duù giì yè to 'do tà'í di sè, à giì kpò tí tí nǝkèjì bà ɾi gí tà'í tàkò Jézù. Yí ta o tí nò kú nìbà có mì Mbíri jì ndâ 'duù.

³ Má giì zeke'o, ndâ 'bí 'duù giì gí ta 'bí 'dakò mbe gbele've gí, náa a ndâ 'duù nà'ò ká kú lǝngá yí gí tí jì Jézù. ⁴ Káa kpokèjì bà yee ta yí tà'í jì Jézù giì kpò ndú gí, tacó ndâ 'duù tí yè nǝkèjì gí. Bindi ndú giì 'dò ta 'dakò tí nò gí muu 'bá, bindi ndú giì di muu 'bá gbúú-gbuu 'vii ta bándò tí nò náa Jézù kú ki tí wó to tí nò, bindi ndú giì yuu 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò ta kpá-sili mì wó gí to jì Jézù. ⁵ Jézù má giì ò éno máa, ndú ùnje gítí yí ta njembí ndú dú gí, yí giì 'dè có jì 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, «'Vii mì ye, à si có gítí ndâ vò i mì lo mí to gí.»

⁶ Káa ta o tí nò ndâ 'bí kpo-kpò mbe nìbà có mì Mbíri mì ndâ Jùdéyá kú ki tí ndú gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe kaa ya gí mì Jézù nò. Ndú má giì 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú giì 'bità bà koro có gbí njembí ndú máa, ⁷ «'Dakò tí nò 'dè òa có tí nò tacó yè? Ònìó a bà 'dè zu có gítí Mbíri! Mbe si có gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù mí to a 'di? À me káa Mbíri cuki lá?»

⁸ Káa Jézù má giì ò òa kóró-koro có mì ndú nò, yí ngé giì 'visì có jì ndú éno máa, «Yo kú koro òa ndâ có tí nò á gbí njembí yo tacó yè? ⁹ À

kpónó peteke a ngayi gbí òkò tí ndá bà 'dè có jì 'dakò tí nó éno máa, à si có gítí ndá vò i mì wó mí to gí, ta bà 'dè có jì yí éno máa, yí te kpâ-sili mì wó wàa yí 'ví nò nó? ¹⁰ À má ènò, ye kpónó bà túbà jì yo éno máa, à tí 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndá vò i mì ndá 'duù muu to tí nò.»

Bìndi Jézù gii 'dè có jì 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò, máa, ¹¹ «A gí yaà. Te kpâ-sili mì lo wàa wò 'ví nje nó ya gí 'bá a go có tí nó náa ye kpónó kú 'dè jì wò nò.»

¹² 'Dakò tí nò ngé gii a gí yaà, yí gii para kpâ-sili mì wó, bìndi yí gii co gí sè gbí nji ɾo ndá 'duù 'dáá gí. Nje ndá 'duù 'dáá gí gii 'dèè ta bà nò 'dakò tí nò kú nò nó gí. Bìndi ndú gii ùlù Mbírì, máa, «Ze jé nò 'bí ɾa i go i tí nò sàà kùro lá.»

Jézù tè'é tí Lévi

¹³ Ta o tí nò Jézù gii dele ndi wó káká'i ya gí seè kàpá Gàliléyà bìndi o bà tè'é tí ndá kpédélé mbe tala có mì wó. Má gii zeke'o, ndá 'duù me mbè gii kaa káká'i ya gí mì wó tàbè'dè kà. Yí gii nibà i jì ndú.

¹⁴ Jézù má gii nje nó 'do bà-i-nò, yí gii nò Lévi, tí 'vii mì Àliféyò, kú ki tí wó to á seè 'bá bà gò i-mírì. Káa Jézù gii 'dè có jì yí, máa, «Gí gí tàkò ye.» Káa Lévi bà-i-nò gii a gí yaà ya gí tàkò Jézù.

Jézù zò i ta ndá mbe bàkà vò i

¹⁵ Ta 'bí o gbaànjé si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kú zò i á 'bá mì Lévi, ndá 'bí mbe go i-mírì, ta ndá 'bí ɾa Jùdéyà nìno mbe kpolo tí tàkii mì ndú lá nó 'do gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nò mbe tí ta o tí nò mbe kú ko tàkò wó nó gii ya gí bà zò i ta ndú. ¹⁶ Ndá 'bí kpo-kpò mbe nibà i gbí tàkii mì ndá Jùdéyà nìno mbe kú kpolo tí tàkii mì ndú nó gii 'vee ndá mbe tala có mì Jézù, máa, «Yí kú zò i ta ndá mbe gò i-mírì, delè ta ndá mbe gilini tacó yè?»

¹⁷ Káa Jézù má gii 'di có tí nò, yí gii 'dè có jì ndú máa, «Ndá 'duù nìno ta sé'i tí ndú wálá nó pà mbe yeè lá. A ndá mbe sé'i ká kú pà ndá mbe yeè. Ye gí me tacó tí ndá tó 'duù lá. Ye gí a i tacó tí ndá mbe bàkà vò i.»

Bà tò kponje gítí bà kònò go

¹⁸ Ta o tí nò ndá mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù, ta ndá Fàrizéyò, tí ɾa ndá Jùdéyà nìno mbe kú kpolo tí tàkii mì ndú nó, kú kònò go tacó bà yù nambeè 'do mì Mbírì. Bìndi ndá 'duù gii 'vee Jézù, máa, «Ndá mbe tala có mì lo kònò go á go nìno mì ndá mbe tala có mì Jòvànì ta ndá mbe tala có mì ndá Fàrizéyò lá tacó yè?»

¹⁹ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Ndá wíri bàndò bà ko ni kú kònò go ta o tí nó náa mbe kò ni má kuu ta ndú? Ta o tí nó náa mbe kò ni má kuu ta ndú, ndú kònò go lá. ²⁰ ɾi bà je mbe kò ni 'do gbí òkò tí ndú bà co ká co! Nìno bà gii dù a ɾi tí nó tí ɾi bà kònò go mì ndú nó ká nò.»

²¹ Bìndi Jézù gii ya gí kùro ta bà dìtà có jì ndú gbí lòkò'bò, máa, «'Bí 'duù jé mbe bàkà rùgà míti ká bòngò mì wó ta ngú kpâ-bòngò náa à kálásé yuu mí tà ngo lá nò wálá; yí má bàkà go ènò, ngú rùgà tí nò bà yaka 'do tí ká bòngò gí, bìndi kà bà gii dù gbí bòngò tí nò ndii nìno sàà kùro nó gí. ²² 'Bí 'duù delè jé mbe yee ngú nèbítì mí gbí ká kúúkpá nèbítì wálá, yí má bàkà ènò, ngú nèbítì má ni, yí bà ba ká kúúkpá gí, bìndi nèbítì bà yee to gí, kúúkpá delè bà yaka gí. À má ènò, ngú nèbítì a i tacó ngú kúúkpá.»

Ndá mbe tala có mì Jézù kparaka muu cù ta ɾi bà wotí

²³ Ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndá Jùdèyà gbaànjé, si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kù nò nó co gbí nǝjǝ, ndá mbe tala có mì wó giì 'bità bà kparaka muu cù kù zò. ²⁴ Ndá Fàrizèyò mà giì nò i tí nò nàa ndá mbe tala có mì Jézù kù bàkà nò, ndú giì 'vee yí, máa, «Ìjìnó a nǝ yè ká nò? Ndú kù bàkà i nǝnó nàa a me yí lá nó ta ɾi bà wotí tacó yè?»

²⁵ Káa Jézù giì 'visi có ji ndú máa, «Yo jé 'deke có gítí i tí nó nàa Dàvidé si yí ta go tí wó bàkà nó lá? Ndú ta ndá 'duu tí nó ta o tí nó mbe kù ko tàkò wó nó? ²⁶ Ta o tí nó nàa yí giì ɾi gí tà'i mì Mbíri, si Àbìyátàrà a Kùro ndá bu-Mbíri, bindi yí giì zò kù kò tí nó nàa à ci ji Mbíri gí nò.

²⁷ «Mbíri kpédélé'i suu a ndá 'duu má kózò gí, yí giì bàkà ɾi bà wotí. Mbíri bàkà ɾi bà wotí me tacó bà ba muu ndá 'duu lá. ²⁸ À má éno, ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa, à mì 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà 'dè có ji ndá 'duu, máa, ndú bàkà a ndá i nǝnó, ndá i nǝnó, ta ɾi bà wotí.»

3

Jézù 'vala 'bí 'dakò ta 'bi wó mbe gbele've gí

¹ Ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndá Jùdèyà gbaànjé, Jézù giì gí bándò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlò Mbíri. Káa ta o tí nó, 'bí 'dakò ta 'bi wó mbe gbele've gí kuu tà'i kà gbí òkò tí ndá 'duu. ² Bindi ndá 'duu giì 'bità bà zeke'o tacó bà nò máa Jézù má 'vala 'dakò tí nó ta ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndá Jùdèyà gí, wàa ndá yí 'ví ya gí bà kpi ngbàngà tí wó. ³ Jézù mà giì nò éno, yí giì 'dè có ji 'dakò tí nó, máa, «Co gí gí bà ɾò tiyò á kùro ndá 'duu tí nó.»

'Dakò tí nó mà giì bàkà go có tí nó nàa Jézù 'dè ji yí nó gí, ⁴ Jézù giì 'vee ndá 'duu tí nó, máa, «Yúco mì ndoo a ngayi? Bà bàkà tó i, wèè, bà bàkà vò i, ta ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndoo tí ndá Jùdèyà? Bà 'vala ku, wàlà bà zi ku?» Káa gbèe 'duu mbe 'visi có ji yí giì dù lá. ⁵ Tacó éno, Jézù giì zeke'o tí ndú ta kpo-tàkòcò wó, tacó ndú a ndá mbe ngbùtù. Tàkòcò wó delè giì kpolo gítí ndú ngé, tacó muu ndú kpolo go duu. Bindi yí giì 'dè có ji 'dakò tí nó máa, «Ya'va gbí 'bi lo.» Bindi 'dakò tí nó mà giì bàkà go có tí nó nàa Jézù 'dè ji yí nó gí, 'bi wó giì niki gí.

⁶ Káa ndá mbe kù kpolo tí tàkii mì ndá Jùdèyà (Fàrizèyò) mà giì nò i tí nó nàa Jézù bàkà nò, ndú giì co gí sè tacó bà ya gí bà toko có ta ndá 'duu nǝnó mbe tè gí tàkò có mì Èródé tí gbolò 'duu kùro ndá Jùdèyà nó, tacó bà pà kpekèji gítí bà zi Jézù.

Ndá mbè 'duu kaa ya gí mì Jézù á yì kàpá Gàlilèyà

⁷ Bindi Jézù giì nǝnó ta ndá mbe tala có mì wó ya gí yì kàpá Gàlilèyà. Ndá 'duu me mbè giì ɾu ndi ndú 'do gbí ndá gbata gbí ndá to Gàlilèyà ta Jùdèyà, ⁸ ta gbolò gbata Jèrùzàlémè, ta Ìdumèyà, delè 'do tito Jòròdáníyà, delè 'do gbí ndá to Tíró ta Sidóni. Ndá 'duu mà giì 'di tàwo ndá i-seɾè tí nó nàa Jézù kù bàkà nó, ndú giì tí ya gí mì wó. Ndá 'duu tí go ngana.

⁹ Jézù mà giì nò nǝ bà tí ndá 'duu tí nó, yí giì 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó éno máa, ndú gí ta gbà ji yì, tacó yí ta o tí nó kù ci gúku máa ndá 'duu bà kpolo yì. ¹⁰ Tacó ndá 'duu 'di tà wò bà 'vala ndá mbe sé'i mì wó me mbè, tacó éno, ndá 'duu nǝnó ta sé'i tí ndú nó 'dáa gí kù jòò tí ndú tacó vòò bà gbala yí wàa ndá yí 'ví 'de ta 'válá. ¹¹ Delè ndá 'duu nǝnó ta ndá

i-gbì-muu ndú nó má nò yí, ndú kù 'vaka tí ndú to, ta bà tò kù, máa, «Wò a 'Viì-mì-Mbíri.» ¹² Káa yí gii 'dè có jì ndú kpolo ma, máa ndú 'ví tubà tí yí gí sè jì ndá 'duu lá.

Jézù ɾuka ndá mbe nò tú mì wó muu'bi-nje só

¹³ Ta o tí nò Jézù gii njè nó ya gí gbí òkò ndá 'bí gú. Bìndi yí gii tè'è tí ndá 'duu ñinó mbe niki tí wó nò. Ndú má gii gí gí mì wó gí, ¹⁴ yí gii ɾuka ndá 'duu 'do gbí òkò tí ndú muu'bi-nje só, tacó wàa ndú 'ví dù toko ta yì, wàa yì 'ví kù tuu ndú ya gí bà ma có mì Mbíri jì ndá 'duu. ¹⁵ Yí gii je wotí bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duu, ta wotí bà 'vala ndá 'duu 'do gbí nò'o jì ndú. ¹⁶ Ndá 'duu tí nò muu'bi-nje só náa Jézù ɾuka ndú tacó bà dù ta yí nò a ndá Simónè, náa yí kpi ngú ɾè mítí wó máa, Piyétòrò, ¹⁷ ta ndá Jákòmò ta ná'vindi wó Jòvání tí ndá 'viì mì Zèbidéyò, náa yí kpi ngú ɾè mítí ndú máa Bènèrègìsì, gbí éno máa, ndá 'viì-ngbàngbàri, ta Àndèréyà, ¹⁸ ta Filípò, ta Bàràtòlòmèyò, ta Mátèyò, ta Tòmázò, ta Jákòmò tí 'viì mì Àliféyò, ta Tàdéyò, ta Simónè tí nó ta 'bí ɾè wó a Tó-'viì-'bá, ¹⁹ ta Júdá Ìsikàriyótè tí mbe gii kpi ngbàngà tí wó.

Ndá 'duu go má mítí Jézù

²⁰ Jézù má gii dele ndi wó gí 'bá 'do pí gú bìndi bà ɾuka ndá mbe tala có mì wó gí, ndá 'duu me mbè gii kaa ya gí mì wó káká'i tí ña ñinó náa à gii kpòtí tí ndú ta ndá mbe tala có mì wó tí bà zò i. ²¹ Ndá nambe wó má gii 'di éno, ndú gii ya gí kà tacó ba kpolo tí wó, tacó ndú koɾo có éno máa, a gbí muu wó a ndá i. ²² Káa ndá kpo-kpò mbe nibà i mì ndá Jùdéyà mbe gii 'do Jèrùzàlémè ta o tí nò kù 'dè ñindi ndú éno máa, «À gbí muu wó a gba mì ndá má tí nó ta ɾe wó a Bèlizèbulù nò.» Ndú delè ta o tí nò kù 'dè có éno máa, «A gba mì ndá má tí nó ká kù je wotí bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duu jì yí.»

²³ Jézù má gii 'di ña ndá có tí nò, yí gii tè'è tí ndá mbe kù 'de ña ndá có tí nò gí mì wó. Bìndi yí gii 'vee ndú gbí lòkó'bò éno máa, «Má bà mòkò ka wó má 'do gbí muu 'duu ée? ²⁴ Có mì ndá 'duu mì gbèe gba jé má toko lá, gba tí nò bà zogo 'bá wálá. ²⁵ À delè có mì ndá 'duu á ɾùkàtìi mì ndú má toko lá, ndú bà sì 'bá tí nò wálá. ²⁶ Káa Gba-wàtà má kù sogo tí wó, gbí go éno máa, Gba-wàtà njèè gbí tí gí. À má éno, ñinò a bà ngbù yí ká nò. Tacó wotí bà ɾò tìyò mì wó káká'i wálá. ²⁷ Káa 'bí 'duu jé bà ni bà ɾi gí tà'i mì 'bí 'duu ta wotí kuu tí wó, bìndi yí gii kaa ndá i mì wó a ta có 'dakò nò wálá, sè káa ñinò yí kpédélé'i má ɾe mbe 'bá gí, bìndi yí bà gii kaa ndá i mì wó ta wotí sì yí gbí wú.

²⁸ «Ye kù 'de có jì yo ta yúco éno máa, Mbíri bà je à-cee-gí gítí ña ndá vò i mì ndá 'duu 'dáá gí, gí. À kpèti káa ndá mbe 'dè zu có á gítí wó tí Mbíri. ²⁹ Káa 'duu má go má mítí Bèri-mì-Mbíri, 'duu tí nò bà 'de à-cee-gí 'do mì Mbíri wálá, tacó 'duu tí nò bakà a ña vò i tí nó náa áá bà cee wálá.» ³⁰ Jézù 'dè có tí nò tacó ndá 'duu ta o tí nò kù 'dè có éno máa, a gbí muu wó a ndá má.

Ndá 'dóó-'dòò nambe Jézù

³¹ Káa ta o tí nò ndá nawu Jézù ta ndá ná'vindi wó gii ɾò tìyò á sè. Bìndi ndú gii tuu tú gí bà tè'è tí wó. ³² Káa ndá 'duu me mbè ki tí ndú jèlè yí

'dee gí. Bìndi ndú gii 'dòkò ndi có tí nò jì yí, máa, «Ndâ nawu lo ta ndâ ná'vindí lo kú 'vee bà tí lo á sè.»

³³ Káa Jézù gii 'vee ndú éno máa, «Nawu ye a 'di? Ndâ ná'vindí ye a ndâ 'di?» ³⁴ Yí bà-i-nò gii zeke'o tí ndâ 'duù tí nò mbe ki tí ndú jèlè yí 'dee gí nò. Bìndi yí gii 'dè có jí ndú, máa, «Nawu ye, ta ndâ ná'vindí ye cuki me káa ndâ 'duù tí nò mbe kú tè'é tí ye nò lá. ³⁵ 'Duù mbe bàkà go có mì Mbíri gí, 'duù tí nò a nawu ye, yí a ná'vindí ye, yí delè a nàmì ye.»

4

Bà lòkò'bò có gítí mbe va ña

¹ Ta o tí nò Jézù káká'i gii 'bità bà nibà i jì ndâ 'duù a yì kápá Gàliléyà. Káa yí má gii ñò máa, ndâ 'duù tí me mbè ngé ndii gí, yí gii ñjè nó ya gí bà ki tí wó gbí gbà a ɾo ngo si ndâ 'duù mí tí ngo. ² Yí gii dù gbí gbà á ɾo ngo kà kú nibà i jì ndâ 'duù gbí lòkò'bò éno máa, ³ «Yo sè tù yo ñikì maa, wàa yo 'ví koɾo gbí có tí nò.

«Ta 'bí o gbañjé, 'bí 'dakò gii ya gí bà va ña gbí ñjì mì wó. ⁴ Káa ndâ 'bí ñjì ña gii 'vaka tí to á seè kpokèjì, káa ndâ nuù gii da ndú gí. ⁵ Ndâ 'bí gii 'vaka tí á gbí díí ta zì to tí me ñjì'dí, à káa póó bà kù ndú, ⁶ go wu ɾi gii ziki ndâ dó kú ndú 'daá gí, tacó tà teè ndú ya gí tà to me 'dú lá. ⁷ Ndâ 'bí gii 'vaka tí á gbí òkò ndâ bè kpeɾè. Ndâ bè kpeɾè tí nò gii tù yiiga muu ndú gí, ndú gii jò lá. ⁸ Káa ndâ 'bí gii 'vaka tí a i gbí banga zì to. Ndú má gii kù , ndú gii uu gí yaà, bìndi ndú gii jò ta banga muu ndú, gbe-gbè, gbe-gbè éno.»

⁹ Bìndi yí gii yee nje lòkò'bò mì wó ta bà kpo-gbí-tà-tù ndâ 'duù tí nò éno máa, «À má éno, tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có.»

Ndeɾè bà 'dè ndâ có mì Jézù á gbí lòkò'bò

¹⁰ Jézù má gii co gí ndii ta kpéetí wó gí, ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só, toko ta ndâ 'bí 'duù mì wó mbe kú dù ta yí nó gii ya gí bà 'vee yí gítí gbí lòkò'bò tí nò. ¹¹ Káa yí gii 'visi có jí ndú éno máa, «À je muu jí yo tacó bà 'di gbí ñgii bà dù yí tí Mbíri tí gba gí. Káa sè ndâ 'bí 'duù bà 'di ndâ có 'daá gí ká gbí lòkò'bò. Go có tí nó náa Ízàyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè dígísèè éno máa,

¹² «Ndú 'ví zeke'o, káa ndú 'ví ñò i lá.

Ndú delè 'ví 'di kòcò, káa ndú 'ví 'di gbí có tí nò lá.

Tacó ndú má ñò i, delè ndú má 'di gbí có,

ndú bà gii 'visi tí ndú gí mì ye tí Mbíri,

bìndi ye bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú.»

Jézù 'dè gbí lòkò'bò gítí mbe va ña

¹³ Bìndi Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'di gbí lòkò'bò tí nò lá? Káa à má éno, yo bà gii 'di gbí ndâ 'bí lòkò'bò ée? ¹⁴ Gbí lòkò'bò tí nò éno máa: ñjì ña tí nò náa mbe va ña tí nò kú va nò a ñjì có mì Mbíri.

¹⁵ Ndâ ñjì ña ñinó mbe 'vaka tí ta tí kpokèjì nó a ndâ có mì Mbíri náa à ma ndú jí ndâ 'duù, káa à káa póó bà 'di có tí nò mì ndú, Vò-'duù-tí-nò gii volo muu ndú 'do tí bà 'di gí.

¹⁶ «Ndâ ñjì ña ñinó mbe 'vaka tí gbí to á kàɾà-kàɾà ɾo díí nó a ndâ có ñinó náa à káa póó bà 'di ndú mì ndâ 'duù, ndú gii ùnje gítí ndú gí; ¹⁷ ndâ ñjì có tí nò gii dù gbí ñjembí ndú ta làmbu o, káa à má bà gii gbùrùngà

ndú ta bà mèèkè'i tí ndú á muu ndá có tí nò, ndú ngé gii jee có tí nó mí to gí, tacó ndá có tí nò gbì teè mí gbí njembí ndú lá.

¹⁸ «Ndá nji ña ñinó mbe 'vaka tí gbí òkò ndá bè kperè nò a ndá nji có ñinó náa ndá 'duù 'di ndú, ¹⁹ káa bà kpolo tí ndá i muu to tí nó, ta líkí ndá kpo-kpò i, ta bà dù ta go ndá i, gii soloko ndú 'do tí bà 'de i gbí có tí nó gí.

²⁰ «Káa ndá nji ña ñinó mbe 'vaka tí gbí njembí ndá 'duù ñinó mbe kpolo tí ndú mí gbí njembí ndú. Ndú gí bàkà go ndá có tí nó, bìndi tàkòcò Mbíri gii peteke gítí ndú go bà peteke tàkòcò mbe ji nji gítí ndá banga kú i gbí nji mì wó.»

Bà lòkò'bò có gítí ngba wu

²¹ Bìndi Jézù gii 'vee ndú, máa, «A 'di jé ká òlò wu mí tà'i mì wó ta 'di'di'o, káa yí gii 'bu i mí ɾo ngba wu tí nó, wàlà yí gii nguù ngba wu tí nó mí tà kitikpara? ²² À kú nguù i ká tacó bà gii tubà ndí gí sè káká'i. À delè kú 'dè có á tà bèngii ká tacó bà gii kò-kò tí. ²³ À má ènò, yo sè tù yo, náa tù má dú kuu tí muu yo nò, wàa yo 'ví 'di có tí nó.»

Bà lòkò'bò có gítí bà 'vii i

²⁴ Jézù káká'i gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo kpolo tí có tí nó náa yo kú 'di nò. Ña i tí nó náa wò tí 'duù má bàkà míti ndá 'bí ka lo nó, Mbíri bà gii bàkà míti lo káa gbèe ña i tí nó. Yí delè bà bàkà ta wotí tí co tí ñinó náa wo bàkà nó gí. ²⁵ Tacó 'duù ñinó ta ndá i kuu mì wó nó, àa bà je ndá 'bí ji yí mí pí ndú. Káa 'duù ñinó ta i mì wó wálá nó, à kpétí káa sè lambu i ñinó náa yí kú lì ta njembí wó nó, àa bà aaka 'do 'bì wó gí.»

Bà lòkò'bò có gítí bà kù nji ña 'do tà to

²⁶ Jézù gii lòkò'bò 'bí có káká'i máa, «Bà zèè 'bá mì Mbíri ká go 'duù mbe ya gí bà va ña. ²⁷ Bìndi yí gii ya kú bàkà ndá 'bí nètè mì wó. Káa ndá síi kú i gii yee gí sè, bìndi ndú gii uu gí yaà. Mbe va ña tí nó ñò ni lá máa ndá kú i kú bàkà tí ée wè. ²⁸ À káa to ta kpéétí wó ká kú bàkà ndá kú i tí nó kú uu gí yaà, bìndi ndú gii jò, bìndi ndú gii ɾi nji. ²⁹ Bìndi à káa o tí nó náa ndá i 'do gbí nji má gii yù gí nó, mbe va ña bà gii ngara tí wó gítí bà kili ndú.»

Bà lòkò'bò có gítí ndá víci nji ña

³⁰ Bìndi Jézù gii 'dè 'bí lòkò'bò káká'i ènò, máa, «Ndoò kpónó bà 'vii bà zèè 'bá mì Mbíri míti ña yè? Ndoò bà 'dè a ña lòkò'bò yè dú mbe 'vii tí? ³¹ À go ndá nji ña ñinó mbe me víci ngé ndii gí nò, nékéléé go nji ndí. ³² Káa ndú má gii kú 'do tà to, ndú gii uu gí yaà tí bè'i gbèè ta bè wó ndii ndá 'bí bè'i 'dáá gí, náa ndá nuù me mbè kú tè wo ndú mì gbí.»

³³ Jézù 'dè có ji ndá 'duù 'dáá ká gbí ndá lòkò'bò go ndá ñinó, 'vii ta wotí bà 'di gbí ndá có tí nó mì ndú. ³⁴ Káa ta o tí nó náa ndú má ta kpéétí ndú ta ndá mbe tala có mì wó, yí gii 'dè gbí ndá lòkò'bò tí nó 'dáá gí ji ndú.

Jézù ɾò gbolò pípiɾi mí tyyò

³⁵ Káa ta 'dè'o mì gbèe ɾi bà nìbà i mì Jézù ji ndá 'duù gbí ndá lòkò'bò nó, Jézù gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «Ndoò di ngo gí tito kápá.» ³⁶ Káa ndú má gii nje nó gí, ndá 'bí 'duù gii ɾu ndi ndú gbí ndá gbà ñindi ndú. ³⁷ Káa si ndú kálásé kuu muu nó á ɾo ngo, pípiɾi gii 'bità bà pí ta wotí tí ngé ndii gí. Ngo kú gii 'bità bà gbàngà gí gbí gbà. Gbà kú gii bàkà có bà yé-yè ta ngo.

³⁸ Káa Jézù jée kuu tìsì, tì tàmuu wó gí yaà gí, á tàngbò gbâ, kù tètì. Bìndi ndâ mbe tala có mì wó gii gbà yí 'do muu ři. Yí má gii ziya gí, ndú gii 'vee yí, máa, «A niki tí lo éno máa, ndoo mii gí wàa, mbe tí ze?» ³⁹ Káa Jézù gii do mítí pípiri, yí delè gii 'dè có ji ngo tí nò mbe kù gbàngà tí nò máa yí si bà gbàngà mí to. Bìndi pípiri gii rò tìyò gí. O gii ře déé.

⁴⁰ Bìndi Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo kù ci a gúku yè? Yo kálásé ùnje lá?»

⁴¹ Káa gúku gii zèè ndú 'dáá gí mbi gí. Bìndi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «A ña 'di ká nó, náa ndâ pípiri ta ngo kù 'di có mì wó nó?»

5

'Bí 'dakò tí Jèràsini ta ndâ i-gbì-muu wó

¹ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii di ngo á bìndi bà gbùrùngà ndú mì gbolò pípiri tí nò, gí tito kàpá á gí 'bá mì ña ndâ 'bí 'duu ta řè ña ndú a ndâ Jèràsini. ² Káa à káa pòó bà gii co Jézù gí to 'do gbí gbâ, 'bí 'dakò ta ndâ i-gbì-muu wó gii gí 'do gbí òkò ndâ muu'dú gí mì wó. ³ 'Dakò tí nò kù 'vala ta ndâ 'bá muu'dú. Káa 'bí 'duu mbe 'de wotí bà kpolo tí wó wálá, tacó à kpétí má ẹre yí ká ta gínjiri, à zèè tí wó lá. ⁴ À ta o 'dáá gí kù da 'bò mítí kò wó, à delè kù ẹre 'bì wó ta gínjiri. Káa yí kù ki'viki gbí 'bò tí nò 'do tí kò wó gí, yí delè kù kařaka gbí gínjiri 'do tí 'bì wó gí, káa gbèe 'duu mbe co gbí ñò wó wálá. ⁵ Yí dù kù tò kù too yé, ta ři, too yé, ta ři, ta ndi gbí òkò ndâ 'bá muu'dú, delè ta ndi pí ndâ gú, ta bà ndo-ndooko tí wó ta ndi tí ndâ díí.

⁶ Mbe mà tí nò mà gii ñò Jézù 'do me 'dú, yí gii ì ngèlè ya gí mì wó, yí gii kucuku muungbò wó mí kùro wó, ⁷ kù tò ta kù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Áá mì lo ta ye a yè, Jézù, 'Viì-mì-Mbìri a ngéé gbìri? Ye kù be ji wò a tí Mbìri máa, wò 'ví bàkà sé'i mítí ye lá!» ⁸ ('Dakò tí nò 'dè có tí nò tacó Jézù do ta i tí nò gbí muu wó nò máa, «Co 'do gbí muu wó gí, ndi lo, zu í!»)

⁹ Bìndi Jézù gii 'vee i tí nò máa, «Rè lo a 'di?»

Káa i tí nò gii 'visì có ji yí, máa, «Rè ye a Tùmèrè, tacó muu ze me mbè.»

¹⁰ Bìndi yí gii dù kù 'deke tí wó ji Jézù, máa «Si bà ni ze 'do bà-i-nó mí to.»

¹¹ Káa ta o tí nò ndâ kàdùrùkù me mbè kù zò i tàgbà gú á gbí to tí nò. ¹² Bìndi ndâ i tí nò gbí muu 'dakò tí nò gii 'deke tí ndú ji Jézù, máa, «Mòkò ze ya tí gí mì ndâ kàdùrùkù tí zò, wò 'ví si ze 'ví ya gí gbí muu ndú.» ¹³ Tacó éno, Jézù gii si ndâ i tí nò mbe kò 'dakò tí nò 'ví bàkà go ñinò náa à niki tí ndú. Bìndi ndâ i tí nò gii nje ta ngèlè 'do gbí muu 'dakò tí nò ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù. Muu ndâ kàdùrùkù tí nò ta o tí nò 'dáá gí dé gítí álfí só. Bìndi ndâ kàdùrùkù tí nò gii nje ta ngèlè ya gí bà oloko gí tà ngo 'do tí njà gángá ngo, ndú gii mii tà ngo gí. ¹⁴ Bìndi ndâ mbe gbà ndâ kàdùrùkù tí nò gii nje ta ngèlè ya gí bà ma có ña i tí nò mbe bàkà tí nò á ji ndâ 'duu gbí gbata, ta ndâ 'duu ñinò mbe kù sù 'bá á ta ndi seè gbata tí nò.

Ndâ 'duu mà gii 'di có tí nò, ndú gii kaa ya gí bà ñò ña i tí nò mbe bàkà tí dú nò. ¹⁵ Káa ndú mà gii kaa ya gí mì Jézù, ndú gii 'de 'dakò tí nó táánò náa ndâ i kò yí gí nó kù ki tí wó to ta bòngò tí wó tí cèe 'duu ta i-gbì-muu wó wálá. Bìndi gúku gii zèè ndú 'dáá gí. ¹⁶ Ndâ 'duu mbe ñò ña i tí nó

mbe bàkà tí mí tí 'dakò tí nò táánò náa ndâ i kò yí gí nó, ta ndâ ña ñìnò mbe bàkà tí mí tí ndâ kàdùrùkù nó gù ñjè ya gí bà 'dè ndí jì ndâ 'duù. ¹⁷ Bindi ndâ 'duù gù 'deke tí ndú jì Jézù máa, yí ñjè nó á 'do gbí òkò tí ndâ yí gí.

¹⁸ Káa si Jézù kù gù ya gí bà 'dò gí gbí gbâ tacó bà ñjè nó, 'dakò tí nó náa yí mòkò ndâ i 'do gbí muu wò nó gù 'deke tí wó jì yí, máa, yí si ndâ yí 'ví ya ta yí. ¹⁹ Káa Jézù gù biya gí. Bindi yí gù 'dè có jì 'dakò tí nó máa, «A níki máa wò ya gí 'bá, wàa wò 'ví dìtá ndâ ña nambeè tí nó náa Mbíri bàkà jì wò nó á jì ndâ nambe lo.» ²⁰ Bindi 'dakò tí nó gù ñjè nó ya gí 'bá có gbí 'bí wúngbó to ta rè a «Ndâ-gbata-muu'bi» ta bà dìtá ndâ ña i tí nó náa Jézù bàkà jì yí nó á jì ndâ 'duù. Káa ñjè ndâ 'duù mbe 'di có tí nó 'dáa gí gù 'dèè gítí gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí ni ta nájú Jáyirù

²¹ Jézù má gù dele ndi wó 'do 'bá mì ndâ Jèràsìni ta gbâ gí tito kè'bí gí, ndâ 'duù me mbè gù kili káká'i ya gí mì wó á yí kápá. ²² Bindi 'bí 'dakò tí gba kùro ndâ mbe kù bàkà nètè bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlò Mbíri ta rè wó a Jáyirù gù gí gí mì Jézù, bindi yí gù kucuku muungbó wó mí to kùro wó, yí gù zèè kò wó, ²³ ta bà 'deke tí wó jì yí ta wotí tí, máa, «Làmbu nájú ye gbí kpá-kperè. Gí gí bà tee 'bì lo mí tí wó wàa yí 'ví 'de ta 'válá.» ²⁴ Bindi ndâ Jézù gù ñjè nó ta Jáyirù.

Káa ta o bà ñjè nó mì ndú, ndâ 'duù me mbè toko mí tí ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bi-nje só gù kaa kù ya gí tàkò wó. ²⁵ Bindi 'bí ni ta mbelè kù yee tí wó ta ndòò muu'bi-nje só, ²⁶ náa wò wó có jì bà ñjè gí mì ndâ mbe bàkà yèè gí; bà si ndâ yèè dele mù ndâ i 'do tí wó 'dáa gí, káa mbelè tí nó jé rò tìyò 'do tí wó nji'dí ènò lá. À dú nó a bà gù zingí sé'i tí nó mí tí wó. ²⁷ Nii tí nó má gù 'di có tí Jézù, yí gù gí céké-céké có gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó, ya gí bà gbala bongo tí Jézù. ²⁸ Yí bàkà go ènò, tacó yí kù kojo có máa, «Ye kpètí má gbala káa ndâ bongo tí wó, ye bà 'de 'válá gí kù.» ²⁹ À káa póó bà tee 'bì ni tí nó mí tí Jézù, mbelè ngé gù rò bà yee 'do tí wó gí. 'Do bándò tí nó, ni tí nó gù ñjè gbí dii wó da gí.

³⁰ Káa Jézù má gù ñjè ní gí máa, wotí bà 'vala 'duù có 'do gbí dii yí gí, yí gù 'visí tí wó gítí ndâ mbè 'duù tí nó, bindi yí gù 'vee ndú, máa, «A 'di ká tee 'bì wó mí tí ndâ bongo mì ye?»

³¹ Káa ndâ mbe tala có mì wó gù 'visí có jì yí, máa, «Wò ñjè ndâ mbè 'duù tí nó mbe kù kpoko wò 'dee wò gbóó nó gí, káa wò gù dù ndi lo kù gù 'vee 'vé máa, «A 'di ká tee 'bì mí tí ye» wè?»

³² Káa Jézù gù zeke'o jèlè yí gí tacó bà ñjè 'duù tí nó mbe tee 'bì wó mí tí wó nó. ³³ Bindi ni tí nó gù gí kùro wó kù gu ta gúku, tacó yí ñjè i tí nó mbe bàkà tí mí tí wó nó ní gí. Yí gù 'va tí wó mí tí kò Jézù, bindi yí gù 'dè yúcó mì wó 'dáa gí jì yí. ³⁴ Káa Jézù gù 'visí có jì yí, máa, «Wò 'de 'válá tacó wò ùnje gítí ye gí, nájú ye. Ya ta 'dè njembí lo, dele ta 'dè gbí dii lo.»

³⁵ Káa si Jézù kálásè kù 'dè có jì ni tí nó, ndâ 'duù náa à tuu ndú gù jì ta ngèlè 'do 'bá mì Jáyirù gí bà 'dè có jì yí, máa, «Bà i tí nó volo 'bá kà gí; wò kù si mbe nìbà i 'ví nó sé nó mí tí wó sínò tacó yè?»

³⁶ Káa Jézù gù bàkà tí wó tí mbe 'di ndâ có tí nó náa ndâ tú tí nó 'dè jì Jáyirù nó lá. Bindi yí ngé gù 'dè có jì Jáyirù máa, «Cì gúku lá. Tee káa njembí lo mí tí Mbíri.» ³⁷ 'Do tí bándò tí nó, Jézù káká'i gù si gbèè 'duù 'ví ru ndi wó á bindi ndâ Piyétòrò, ta ndâ Jákòmò, ta ná'vindí wó Jòvànì nó

lá. ³⁸ Ndu má gii di 'bá mì Jáyìrù, Jézù gii nò ndá 'duù kù mèrèkè tí ndú ta tó, ta bà wa gbí, ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà. ³⁹ Káa Jézù gii rì gí tà'i, bindi yí gii 'vee ndá 'duù tí nò, máa, «Yo kù pìi wo ta bà wa gbí tacó yè? 'Vii tí nò cee lá, yí kù tè a rì.» ⁴⁰ Káa ndá 'duù tí nò gii nò Jézù nò-nò.

Bindi Jézù gii nje ndá 'duù 'do tà'í á tàkò ku 'viní tí nò 'dáá gí gí sè. Bindi yí gii sí ta yí káa ndá bu 'viní tí nò ta nawu wó, ta ndá Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Bindi ndú gii ya ta ndú gí rẹ̀gbà tí ku 'viní tí nò. ⁴¹ Jézù bà-i-nò gii zèè 'bì 'viní tí nò, bindi yí gii 'dè có jì yí, máa, «Tàlità kúmì.» (Gbí máa, «Lambu 'viní, a gí yaà.») ⁴² Bindi 'viní tí nò ngé gii a gí yaà kù nò nò. 'Viní tí nò ta o tí nò a 'duù ta ndoò tí wó muu'bi-nje só. Bindi nje ndá 'duù 'dáá gí gii 'dèè gí. ⁴³ Káa Jézù gii 'dè có jì nawu 'viní tí nò máa, yí je i-zó-zò jì yí. Yí delè gii 'dè có jì ndú ta wotí tí máa, ndú 'vì 'dè có i tí nò náa yí bàkà jì 'viní tí nò nò gí sè jì 'bí 'duù gbaanjé lá.

6

Jézù co wìri ya gí 'bá mì ndú Názàrètì

¹ Ta o tí nò Jézù gii nje nò 'do 'bá mì Jáyìrù ya gí 'bá mì ndú á Názàrètì. Ndá mbe tala có mì wó gii ko tàkò wó ya gí kà. ² Káa ta 'bí rì bà wotí gbí tàkì mì ndá Jùdèyà gbaanjé, yí gii 'bità bà nìbà i jì ndá 'duù á bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbìrì. Káa nje ndá 'duù me mbè mbe 'di ndá có mì wó gii 'dèè gítí nà bà nìbà i mì wó Bindi ndú gii 'bità bà kitiki có gbí òkò tí ndú, máa, «Dakò tí nò 'de nà ndá có mì wó nò 'do ngò? Nìno a nà muu yè náa Mbìrì je jì yí go éno? Yí me ta bà bàkà ndá seřè tí nò 'dáá gí ée? ³ Nìno me 'dakò tí nò mbe kù bàkà nètè bà no mù, tí 'vii mì Màrìyà nó lá? À me yí tí ná'vindí ndá Jákòmò, ta Jùzépè, ta Jùdà, ta Simónè nó lá? Ndá námi wó me kuu ta ndoo á to nó lá?» Bindi ndú gii biya bà se tù ndú tí ndá có mì wó gí.

⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «À káa ndá ka 'bá, ta ndá nambe mbe 'dòkò có mì Mbìrì, ta ndá 'duù gbí yà-wó cuki ká te duù míti wó lá.» ⁵ Tacó éno, yí gii bàkà ndá seřè jì ndú me mbè lá. Yí gii 'vala ndá mbe sé'i ká gbaanjé-gbaanjé ta bà tee 'bì wó míti ndú. ⁶ Bà 'dè có gítí ndá 'duù Názàrètì gii kpo nje wó gí, tacó ndú ùnje gítí ndá có mì wó lá. Bindi yí gii ya gí 'bá mì ndá 'bí tende 'duù kù nìbà i jì ndú.

Jézù tuu ndá mbe tala có mì wó

⁷ Jézù gii tè'è tí ndá mbe tala có mì wó muu'bi-nje só. Bindi yí gii 'bità bà tuu ndú á gí ndii, só, só, só. Káa kùro bà nje nò mì ndú, yí gii je wotí bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù jì ndú. ⁸ Bindi yí gii kpo-gbì-tà-tù ndú éno máa,

«Yo 'vì zèè 'bí i mí 'bì yo á bindi ndá mù-kóró mì yo lá.

Yo 'vì te vòò i-zó-zò tacó bà zò á muu nó lá.

Yo 'vì le kúúkpá lá.

Yo 'vì je gùrúsù ta yo muu nó lá.

⁹ Yo 'vì kaa ndá 'bí tàrà ta ndá bongo tacó bà 'visì ta ndá nìno tí dèi yo nó muu nó lá.

¹⁰ Yo má yee tí to, yo 'vì rànà bàndò bà dù yo lá,

yo 'vì dù ká tí gbèè 'bá yee tí o bà nje nó mì yo á 'do tí to tí nò.

¹¹ Yo má di tí bàndò, káa ndá 'duù bà-i-nò má kaa kpá-sili jì yo á gí tà'í lá, ndú delè má biya bà se tù ndú á gítí ndá có tí nó náa yo kù 'dè

ji ndú nó gí, ta o tí nó náa yo má kú njè nó 'do tí to tí nò, yo 'ví gbà njú to to tí nò 'do tí kò yo gí, tacó bà túbà ndá vò i mì ndá 'duù tí nò á ji ndú.»

¹² Jézù má gii kpo-gbí-tà-tù ndá mbe tala có mì wó cee gí, ndú gii 'vaaka gí ndii kú ma có ji ndá 'duù éno máa, ndú 'visi muu ndú 'do tí ndá vò i mì ndú, ¹³ ta bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù me mbè. Delè ta bà 'vala ndá 'duù me mbè 'do gbí ndá nò'o ta bà too bàà míti ndú.

Nderè bà zi Jòvànì mì Èròdè

¹⁴ Èròdè tí gbolò 'duù kùro ndá Jùdèyà má gii 'di có tí Jézù, tacó rẹ̀ Jézù ta o tí nò gii wu to ngé ndii gí. Ndá 'bí 'duù ta o tí nò kú 'dè có éno máa, a Jòvànì tí nó táánò tí mbe kú caka tí ndá 'duù nó ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, káa yí kú bàkà ndá serè tí nò. ¹⁵ Káa ndá 'bí 'duù njindi ndú kú 'dè có máa, yí a mbe 'dòkò có mì Mbíri, á go ndá 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri sàà gbí o mì ndá ká gù ndá yì. ¹⁶ Káa Èròdè má gii 'di ta wo ndá i-serè tí nó náa Jézù kú bàkà nó, yí gii 'dè có máa, «Jòvànì tí nó náa ye táánò da miři wó gí nó 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.»

¹⁷ Èròdè 'dè có tí nò, tacó áá táánò a yí ká tuu ndá àsikèrì mì wó ya gí bà zèè Jòvànì mì gbí zàà tacó tí Èròdiyà, tí niì mì ná'vindi wó Filípò, náa yí tí Èròdè ja yí 'do tí wó gii kò gí. ¹⁸ Káa yí gii zèè Jòvànì mí gbí zàà tacó Jòvànì gii 'dè có ji yí éno máa, áá mì wó me yúco tacó bà kò niì mì ná'vindi wó 'do tí wó lá. ¹⁹ Tacó éno, Èròdiyà gii mbè Jòvànì gí mì ku, tacó ña có tí nò. ²⁰ Káa yí ta o tí nò 'dè kpokèjì bà zi yí lá, tacó Èròdè te duù míti Jòvànì ngú ma. Tacó ndá có mì wó delè 'dáá gí toko ká ta có mì Mbíri. Tacó éno, Èròdè gii kpòlò tí Jòvànì, tacó wàa, 'bí vò i 'ví 'de yí lá. Líkì bà 'di ndá có mì wó ta o 'dáá gí delè tí wó ngé.

²¹ Èròdiyà gii 'dè banga kpokèjì bà zi Jòvànì ta 'bí o náa Èròdè gii bàkà kàramà o bà jò yí ji ndá kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì wó, ta ndá kpólò-kpòlò 'duù Gàlilèyà. ²² Ta o kàramà tí nò, nájú Èròdiyà gii peteke tàkòcò ndá Èròdè ta ndá wiři mì wó ta bà dù ru ji ndú. Tacó éno, Èròdè gii 'dè có ji 'vini tí nò éno máa, yí nì rẹ̀ ña i tí nó ta go tí wó nó ji yì, wàa yì 'ví je ji yí. ²³ Èròdè gii see tí wó ji 'vini tí nò éno máa, «Nì rẹ̀ i ñinó ta go tí lo nó ji ye wàa ye 'ví je ji wò. Wo kpèti má nì káa kaci to mì ye, ye bà je ji wò gí.»

²⁴ Káa làmbu 'vini tí nò gii ñò ña i ñinó náa yí 'ví 'dè có 'do tí Èròdè nó lá. Tacó éno, yí gii co ta ngèlè ya gí bà 'vee nawu wó gítí ña i tí nó náa yí 'ví 'dè có nó. Káa nawu wó gii kpo-gbí-tà-tù wó máa, «Ya gí bà 'dè có ji gbolò gba éno máa, «Je muu Jòvànì ji ye.» » ²⁵ Bìndi 'vini tí nò gii dele ndi wó ta ngèlè galà ya gí mì gbolò gba, bìndi yí gii 'dè có ji yí máa, «À tí ye a go muu Jòvànì, ká kpónó mí to nó, á mí gbí kùrùngbú tí nó.»

²⁶ Sé bà 'di ña có tí nò gii bàkà Èròdè ngé ndii gí, káa kpokèjì bà 'visi 'bí ña tende có gii kpo yí gí, tacó a yí tí gbolò gba ká 'dè có ta nje wó ji 'vini tí nò á mí kùro ndá kpo-kpò wiři mì wó éno máa, yí nì rẹ̀ i tí nó ta go tí wó nó ji yì. ²⁷ Tacó éno, yí ngé gii tuu àsikèrì éno máa, yí ya gí bà 'dè có ji ndá mbe kpòlò tí ndá 'duù gbí zàà éno máa, ndú da muu Jòvànì gí tí ji 'vini tí nò. ²⁸ Àsikèrì tí nò má gii gí ta muu Jòvànì á gbí kùrùngbú gí, 'vini tí nò gii te ya tí ji nawu wó.

²⁹ Ndâ mbe tala có mì Jòvànì mà gii 'di có tí nò, ndú gii te ku wó, ndú gii duu gí.

Jézù ko ndâ 'duù álifí vò

³⁰ Ndâ tú mì Jézù gii dele ndi ndú bindi bà tuu ndú mì wó gí gí bà dità ndâ i ñinó náa ndú bàkà nó, ta ndâ i ñinó náa ndú nibà ji ndâ 'duù nó ji yí. ³¹ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Ndoò yèè gí ndii gítí 'bí bàndò ta ndâ 'duù tí wálá, wàa yo 'ví tèwo yo nji'dí.» Yí 'dè có tí nò tacó ndâ 'duù ta o tí nò kú gí gí mì ndú me mbè ngé ndii gí, káa kpokèji bà tèwo ndú wálá. ³² Bindi ndú gii ya ta gbâ gí ndii ta kpéetí ndú gítí 'bí bàndò ta ndâ 'duù tí wálá. ³³ Káa keelá, ta o tí nò náa ndú kú ya gítí bàndò tí nò nò, ndâ 'duù me mbè ò ndú ni gí. Tacó éno, ndâ 'duù me mbè gii kaa ta ngèlè 'do gbí ndâ gbata ya gí bà cu kùro ndú. ³⁴ Ndú gii oloko gí to 'do gbí gbâ ká jé mítí ndâ 'duù binjii to. Yè ro ndâ 'duù tí nò gii bàkà Jézù ngé ndii gí, tacó ndú go ndâ rómbo ta mbe gbà ndú wálá.

³⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii ò éno máa, o kú gii béé-bèè, ndú gii 'dè có ji yí máa, «Ndoò kpónó tí bàndò ñinó ta ndâ 'duù ta 'bá tí wálá, káa o kú ndíí-ndii. ³⁶ Njè ndâ 'duù tí nò gí, tacó wàa, ndú 'ví ya ta sè ɾi nó gí bà pà i-zó-zò 'do mì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ 'bá ta to nò.»

³⁷ Káa Jézù gii 'visí có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo je i-zó-zò ji ndú.»

Káa ndú gii 'vee yí máa, «Nògí, wò kpónó kú koɾo có máa, àá mì ze a yè tacó bà si ta i-zó-zò tè ta ɲa mbè 'duù tí nò?» ³⁸ Káa Jézù gii 'vee ndú, máa, «Áá mì yo a ndâ kú kò ée? Yo ya gí bà ò gí.» Ndú mà gii ya gí bà ò ndâ kú kò mì ndú, ndú gii dele ndi ndú gí gí mì Jézù, bindi ndú gii 'dè có ji yí máa, «Áá mì ze a ndâ kú kò vò, ta ndâ ñi sè sósò'ò.» ³⁹ Bindi Jézù gii 'dè có ji ndú, máa, ndú 'dè có ji ndâ 'duù tí nò 'dáá gí máa, ndú ki tí ndú to, ta bà muu ndú, bà muu ndú, á gbí dó mbíli.

⁴⁰ Ndâ 'duù mà gii ki tí ndú to ta bà muu ndú, bà muu ndú, go có tí nò náa Jézù 'dè nò gí, bà muu ndâ 'bí 'duù zi'duù-vò, bà muu ndâ 'bí 'duù zi'duù-sò-nje muu'bi, ⁴¹ Jézù gii kaa ndâ kú kò tí nò vò nò, ta ndâ ñi sè tí nò sósò'ò nò mí 'bí wó. Bindi yí gii zeke'o gí gbíɾi, yí gii ùlù Mbíɾi, bindi yí gii 'dè níki maa mítí ndâ kú kò, bindi yí gii ki'viki gbí ndú, yí gii kaa mí kùro ndâ mbe tala có mì wó, bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, ndú njèè ji ndâ 'duù, wàa ndú delè gii njèè gbí ndâ ñi sè tí nò sósò'ò nò á ji ndâ 'duù.

⁴² Ndâ 'duù 'dáá gí gii zò i yè yí ndú go ñinó náa à níki tí ndú. ⁴³ Bindi à gii kili ndâ sè i-zó-zò mbe kpò ndâ 'duù gí yeke ndâ kèè muu'bi-nje só.

⁴⁴ Muu ndâ 'duù tí nò náa Jézù je i-zó-zò ji ndú nò 'dáá gí a ndâ 'dakò álifí vò, náa à 'deke muu ndâ ñi ta ndâ 'vií mí gbí lá.

Jézù nò nó co ro ngo

⁴⁵ Ndâ 'duù mà gii zò i cee gí, Jézù ngé gii je nó ji ndâ mbe tala có mì wó, máa ndú o gbâ, wàa ndú 'ví di kápá gí kùro á gí gbí gbata Bètisàyidà. Yí gii dù kuu ndii ta kpéetí wó kú njè ndâ 'duù tí nò. ⁴⁶ Yí mà gii ñi «Yo 'ví ya ndi» á ji ndâ mbe tala có mì wó ta ndâ 'duù 'dáá gí gí, yí gii ya gí pí gú gí bà ùlù Mbíɾi.

⁴⁷ Káa ta 'dè'o, si ndâ mbe tala có mì wó kuu muu nó ta gbâ á ro ngo, káa yí kuu tí ngo kálásè, ⁴⁸ yí gii ò máa, wo ndú co ta bà aa ngo gí, tacó pípiɾi ta o tí nò kú pí 'do kùro ndú. Bindi ta nje yé Jézù gii njè nó ta kò

wó có ọ̀ro ngo kù ya gí mì ndú. Yí gùù bàkà tí wó go 'duù ọ̀nínó mbe kù ndii ta seè tí ndú ká ndii nò. ⁴⁹ Káa ndú má gùù ọ̀nó yí, ndú gùù kofo có ọ̀nínó ndú máa, a vuuvuu ká co mítí ndá yì. Bindi ndú gùù tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà, ⁵⁰ tacó ta o tí nó gúku bàkà ndú 'daá gí ta bà ọ̀nó yí ngé ndii gí. Káa yí ngé gùù 'dè có jì ndú, máa, «Yo zèè njembí yo. A ye. Yo ci gúku lá.» ⁵¹ Bindi yí má gùù o gí tàkò ndú gbí gbà gí, pípiri gùù ọ̀nó tíyò gí. ⁵² Nje ndú gùù 'dèè gí gítí bà ọ̀nó tíyò mì pípiri tí nó, tacó ndú 'di gbí có gítí seje bà ko ndá 'duù àlìfí vò mì wó ta kù kò nó lá, káa muu ndú gí ẹ̀re tí gí.

Jézù 'vala ndá 'duù á Jènèsàréti

⁵³ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có má gùù di kápá gí Jènèsàréti gí, ndú gùù ẹ̀re gbà mì ndú gí. ⁵⁴ Káa à káa póó bà gùù oloko ndú 'do gbí gbà gí to, ndá 'duù ngé gùù ọ̀nó Jézù ní gí. ⁵⁵ Bindi ndú gùù njè ta ngèlè cee tí ndá 'bá tí nó dè-dè nó 'daá gí, kù tuṣu ndá mbe nò'o ya tí jì yí gítí bàndò tí nó náa ndú 'di có tí wó tí nò. ⁵⁶ Yí má yee tí bàndò ngé gí, ndá 'duù kù gbaa ndá mbe sé'í mí kùro wó, ta bà 'deke tí ndú jì yí, máa yí si ndú 'ví tee ká 'bì ndú mítí vòò bongo tí wó, tacó wàa ndú 'ví 'de ta 'vala. Káa ndá 'duù ọ̀nínó mbe tee 'bì ndú mítí bongo tí wó nó 'daá gí gùù 'de 'valá gí.

7

Tàkùù mì ndá Jùdèyà

¹ Ta o tí nó ndá mbe kpolo tí tàkùù mì ndá Jùdèyà ta ndá 'bí kpo-kpò mbe nìbà i mì ndú mbe gí 'do Jèrùzàlèmè gùù kilí mí rẹ̀gbà tí Jézù. ² Ndú gùù ọ̀nó ndá 'bí mbe tala có mì wó kù zò i si ndú caka 'bì ndú go có mì Mòze lá. ³ Káa ndú tí ndá mbe kpolo tí tàkùù mì ndá Jùdèyà ta sè ndá 'bí Jùdèyà ta o 'daá gí kù ru ndi tàkùù mì ndá ká gùù ndú. ⁴ Ndú má gí 'do bàndò 'véle, ndú kpédélé'í ngbaranga a tí ndú má kózò gí, bindi ndú bà gùù zò i. Delè ndá 'bí i gbí tàkùù mì ndú náa ndú jé ò bà mbí ndú lá, a bà caka ndá 'visì, ta ndá kára, ta ndá ká'í bà bàkà i-zò-zò.

⁵ Ndá mbe kpolo tí tàkùù mì ndá Jùdèyà ta ndá kpo-kpò mbe nìbà i mì ndá Jùdèyà má gùù ọ̀nó ọ̀nó i-gilini tí nó náa ndá mbe tala có mì Jézù kù bàkà nó, ndú gùù 'vee yí, máa, «Tacó yè káa ndá mbe tala có mì lo te duù mítí tàkùù mì ndoo tí ndá Jùdèyà lá? Ndú caka 'bì ndú kùro bà zò i go có mì Mòze lá, tacó yè?»

⁶ Káa yí gùù 'visì có jì ndú, máa, «Ìzàyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè gítí yo ndá 'duù tí nó tí ndá mbe nambeè-ọ̀ro nó dú káa yúco, á go ọ̀nínó náa a cu mì gbí wáràgà mì Mbíri, máa,

«Ndá 'duù tí nó te duù mítí ye ká ta nje ndú,
káa njembí ndú me 'dú 'do tí ye.

⁷ Ndú kucuku muungbó ndú mí kùro ye ká sínò,
káa ndú kù nìbà a có mì ndá 'duù,
káa ndú bàkà tí ndú tí ndá mbe nìbà có mì Mbíri.»

⁸ Yo zèè kpolo kácá-kácá a có mì ndá 'duù, jee có mì Mbíri mí to.»

⁹ Bindi Jézù gùù 'dè có jì ndú, máa, «Yo dú káa ndá mbe tiṣi. Yo mò có mì Mbíri gí nje seè gí, bindi yo gùù si kpolo ma a 'dóó tàkùù mì yo. ¹⁰ Mòze 'dè có éno máa, «Te duù mítí ndá bu lo ta nawu lo.» Yí delè gùù 'dè 'bí có éno máa, «À 'vii ta 'duù ọ̀nínó mbe be ndá bu wó ta nawu wó nó káa ku.»

¹¹ Káa ọ̀nó bà nìbà i mì yo ká tende. Yo kù nìbà i éno máa, 'duù má 'dè có jì ndá bu wó ta nawu wó éno máa, yì ci i tí nó náa yì máa yì bà koni ta

ndú nó jì Mbírì gî, gbí éno máa, ¹² yí káká'i je i tí nó náa yí nì rẹ Mbírì á mí muu gî nó á jì ndá bu wó ta nawu wó gbí tàkù mì yo lá. ¹³ Gbí ña ndá kpokèjì tí nó, yo gù sí tí có kpolo ma a ndá i gbí tàkù mì yo náa yo kù nìbà jì ndá 'vii mì yo, ta ndá 'bí ña ndá i mì yo go ñinò, á bìnđi có mì Mbírì.»

Ndá ngbáràngà i ta ndá zu i

¹⁴ Ta o tí nó Jézù gù tẹ'ẹ tí ndá 'duu gí mì wó káká'i. Bìnđi yí gù 'dè có jì ndú, máa, «Yo sẹ tù yo, wàa yo 'ví 'di ta có tí nó. ¹⁵ 'Bí ña i náa 'duu zò gí gbí yí wò mbe gù bàkà yí tí zu 'duu nó wálá. À káa ndá i ñinò mbe co gí sẹ 'do gbí yí 'duu nó ká bàkà yí tí zu 'duu. ¹⁶ Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duu, yí 'ví 'di có tí nó.»

¹⁷ Káa ndá Jézù má gù ya gí 'bá ta ndá mbe tala có mì wó ta kpéetì ndú gî, ndú gù 'vee yí gítì gbí lókó'bò tí nó. ¹⁸ Káa yí gù 'visì có jì ndú éno máa, «Yo delè ngbá 'di gbí lókó'bò tí nó lá? Yo ñò ni lá máa, i ñinò mbe ya gí gbí yí 'duu nó bàkà yí tí zu 'duu lá nó lá? ¹⁹ Yo ñò ni lá máa, i-zó-zò tí nó náa 'duu kù zò nó ya me gí gbí njembí wó lá, a kù ya a i gí gbí yí wó, bìnđi à gù ndii ya gí tà mbíli?» Jézù 'dè có tí nó tacó bà túbà jì ndá 'duu éno máa, ndá i-zó-zò 'dáá gí káa ndá ngbáràngà i.

²⁰ Bìnđi Jézù gù ya gí kùro ta bà 'dè có jì ndú éno máa, «Ndá i ñinò mbe co 'do gbí yí 'duu nó ká bàkà yí tí zu 'duu. ²¹ Go ndá vo-vò kóró-koṛo có, ta bà koṛo có gítì bà-nò-vò-ndò, ta bà koṛo có gítì bà ngbà i, ta bà koṛo có gítì bà zi ku, ²² ta bà koṛo có gítì bà bàkà bangbaya, ta bà zingbà ta ndá nawu 'dakò, ta bà dù ta gbolò njembí, ta bà koṛo có gítì bà bàkà gílìni, ta bà koṛo có gítì bà eendi 'duu, ta bà koṛo có gítì bà bàkà ndá i ta vò kèjì, ta bà koṛo có gítì bà tò kii, ta bà koṛo có gítì bà nì rẹ, ta bà si tí 'duu tí gbolò i, ta bà bàkà tí 'duu tí gbà'dá jì Mbírì. ²³ A ña ndá vò i tí nó 'dáá gí mbe có 'do gbí yí 'duu nó ká bàkà yí tí zu 'duu.»

Jézù 'vala nájú 'bí jù Siròfònésiyà

²⁴ Bìnđi Jézù gù ñẹ nó ya gí gbí to Tírò. Káa yí gù ngù tí wó mí tà'i, tacó wàa, gbèe 'duu 'ví ñò yí lá, káa bà ngù tí wó gù kpò yí gí. ²⁵⁻²⁶ Káa ta o tí nó, 'bí nù tí jù ndá tendè ña ndá 'bí 'duu ta rẹ ña ndá a ndá Siròfònésiyà, ta i-gbì-muu lambu nájú wó, má gù 'di có tí Jézù, yí ngé gù ya gí mì wó, yí gù 'va tí wó mí kùro wó, yí gù 'deke tí wó jì yí máa, yí mòkò i tí nó 'do gbí muu nájú yí gí. ²⁷ Káa Jézù gù 'visì có jì nù tí nó máa, «Je i-zó-zò á jì ndá 'vii kùro má kózò gí, tacó bà 'va i-zó-zò mì ndá 'vii jì ndá bô me yúcó lá.»

²⁸ Káa nù tí nó gù 'visì có jì Jézù, máa, «Có mì lo a yúcó, mbe tí ye, káa à kpétì ká éno, ndá bô delè kù zò ndá njúnjú i-zó-zò ñinò mbe 'vaka tí to 'do mì ndá 'vii nó.»

²⁹ Bìnđi Jézù gù 'dè có jì nù tí nó, máa, «Njẹ nó, wàa wò 'ví ya gí 'bá ta peteke tàkòcò lo. Nájú lo 'de 'válá gí, tacó ña có tí nó náa wò 'dè nó.»

³⁰ Káa nù tí nó má gù dele ndi wó ya gí 'bá, yí gù 'de nájú wó tí cèe 'duu kuu tísi.

Jézù njaanga tù 'bí mbe sù tù

³¹ Jézù gù dele ndi wó 'do Tírò có Sidóni co tí kpokèjì tí nó mbe mò gí yí kápá Gállilèyà, mbe kù ndii co gbí 'bí wúngbó to náa à kù nì mítí a Ndá-gbata-muu'bi nó. ³² Bìnđi ndá 'duu gù gí ta 'bí 'dakò náa tù wó yoo gí, dele mbe 'dè có lá, jì Jézù. Ndú gù 'deke tí ndú jì yí máa, yí tee 'bí wó

mítí 'dakò tí nò. ³³ Káa Jézù gii je 'dakò tí nò gí ndià ta kpééti wó á 'do gbí òkò ndá mbè 'duù tí nò. Yí gii yuu ndá sili 'bì wó mí gbí ndá tù 'dakò tí nò mbe yoo gí nò, bindi yí gii cù cù mítí 'bì wó, bindi yí gii tee mítí mè 'dakò tí nò mbe 'dè có lá nò delè. ³⁴ Bindi yí gii zeke'o gí gbìrì, yí gii wo gù woò, bindi yí gii 'dè có ji mbe sù tù tí nò máa, «Éfàtà,» (gbí máa, «Njaanga tí»). ³⁵ Bindi ndá tù 'dakò tí nò ta mè wó ngé gii njaanga tí gí. Yí gii 'bità bà 'dè có ta kòcò wó ngbàrángà'i.

³⁶ Káa Jézù gii 'dè có ji ndá mbè 'duù tí nò máa, ndú 'ví 'dè có ndá i tí nò náa yí bàkà nò gí sè ji gbèe 'duù lá. Káa yí má kù 'dè có ji ndú máa ndú 'ví 'dè gí sè lá, à gii dù nò a bà gii gí líkí'o bà kò-kò tí gítí ndá 'duù tí nò ngéé gí yaà. ³⁷ Nje ndá mbe 'di tàwo ndá i tí nò náa Jézù bàkà nò 'dáá gí gii 'dèe gí. Ndú gii 'dè có máa, «Yí bàkà 'dáá káa ndá tó i. Yí bàkà ndá mbe sù tù kù 'di có. Yí delè gii bàkà ndá 'duù ñinó ta mè ndú mbe ẹye tí gí nó kù 'dè có.»

8

Jézù je i-zó-zò ji ndá 'duù álifí nà'ò

¹ Ta o tí nò ndá 'duù gii kili me mbè ya gí mì Jézù káká'i. Káa i tacó bà zò mì ndú gii dù wálá. Tacó ènò, Jézù gii tè'é tí ndá mbe tala có mì wó, yí gii 'dè có ji ndú, máa, ² «Yè ọ ndá 'duù tí nò tí ye ngé, tacó ndú kpónó bàkà ta ye a sili ta'ò, káa kpónó gbèe i tacó bà zò mì ndú wálá. ³ Káa ye má nje ndú ta go tí ndú, ndú bà ñonoko ta go mí kpokèji gí, tacó kpokèji 'bá mì ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú me 'dú ngé.»

⁴ Káa ndá mbe tala có mì Jézù gii 'visí có ji yí máa, «'Duù bà 'de i-zó-zò bà je ji ña ndá mbè 'duù tí nó á 'do ngòó gbí 'dú to tí nó?»

⁵ Káa yí gii 'visí có ji ndú, máa, «Áá mì yo á ndá kù kò ée?»

Ndú gii 'dè có ji yí, máa, «Vò-nje só.»

⁶ Bindi yí gii 'dè có ji ndá mbè 'duù tí nò, máa, «Yo ki tí yo to.» Ndá 'duù tí nò má gii bàkà go có tí nò náa yí 'dè ji ndú nò gí, yí gii kaa ndá kù kò tí nò mí 'bì wó, yí gii 'dè ñikí maa ji Mbíri. Bindi yí gii ki'vikí gbí ndú, yí gii kaa ji ndá mbe tala có mì wó. Bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo njeè ji ndá 'duù tí nò.»

⁷ Ta o tí nò ndá 'bí víi sè kuu mì ndá mbe tala có mì Jézù. Mâ gii zeke'o, Jézù gii kaa ndá víi sè tí nò, yí gii ùlù Mbíri tacó tí ndú, bindi yí gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó, máa, «Yo njeè ndá sè tí nò ji ndá 'duù.»

⁸ Ndá 'duù 'dáá mâ gii zò i yè yí ndú gí, à gii kili sè i-zó-zò bindi ndú yeke ndá kèè vò-nje só. ⁹ Muu ndá 'duù mbe zò i ta o tí nò 'dáá gí go álifí nà'ò.

¹⁰ Bindi bà zò i mì ndá 'duù tí nò, Jézù gii nje ndú máa, «Yo ya gí 'bá mì yo.» Ndá 'duù tí nò má gii nje gí, ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó ngé gii dí ngo ta gbà gí tito, gí gbí 'bí to ta ẹ̀ a Dàlìmànútá.

Ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà tala Jézù

¹¹ Ta o tí nò ndá 'bí mbe kù kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà, náa a kù ni mítí ndú a ndá Fàrizéyò, gii 'vee Jézù tacó bà tala yí éno máa, «A Mbíri ká je wotí bà ñibà i ji wò? À dú má káa yúcó, bàkà 'bí i ji ze, wàa ze 'ví ñò ni mítí i tí nò máa, a Mbíri ká je wotí tí nò ji wò.»

¹² Káa Jézù gii ɽengà gbí yí wó, bìnɔ́dì yí gii 'visì có jì ndú, máa, «Ndá 'duù tí nó gbí o tí nó nó kù 'vee có mbó tacó yè? À nìkì ma, káa à má éno, ye jé gí bà bàkà seɽè jì yo wálá.» ¹³ Bìnɔ́dì yí gii ò ngo ta gbá gí tìto káká'ì, jee ndú mí to.

Rú'bù mì ndâ Èròdè ta rú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà

¹⁴ Ta o tí nò ndâ mbe tala có mì Jézù gii ò bà mbí bà te i-zó-zò ta ndú gí. À ta o tí nò mì ndú káa gbèe kù kò gbí gbâ. ¹⁵ Káa Jézù gii 'bità bà kpo-gbì-tà-tù ndú, máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí rú'bù mì ndâ mbe kpolo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà, ta rú'bù mì Èròdè tí gbolò gba.»

¹⁶ Káa ndú gii 'bità bà fiini có á gbí òkò tí ndú ta kpéétí ndú, máa, «Yí kù 'dè có tí nò tacó kù kò mì ndoo wálá.»

¹⁷ Káa Jézù gii 'di gbí có tí nò náa ndú kù fiini nò gí. Bìnɔ́dì yí gii 'vee ndú, máa, «Yo kù fiini có máa, kù kò mì yo wálá, tacó yè? Yo nò nì kálásè? Yo 'di gbí có kálásè? Muu tí yo wálá? ¹⁸ À tí muu yo nò me ndâ ɽo bà nò i lá? À tí muu yo nò me ndâ tù bà 'di có lá? Bà mbí yo ó-ò? ¹⁹ Ta o tí nó táánò náa ye kí'viki gbí ndâ kù kò vô tacó tí ndâ 'duù álifí vô nó, sè i-zó-zò náa à ɽuka yeke a ndâ kèè ée?»

Káa ndú gii 'visì có jì yí, máa, «À ɽuka yeke a ndâ kèè muu'bi-nje só.»

²⁰ Jézù káká'ì gii 'vee ndú, máa, «Káa ta o tí nò náa ye kí'viki gbí ndâ kù kò vô-nje só tacó tí ndâ 'duù álifí nà'ò nó, yo ɽuka sè i-zó-zò yeke a ndâ kèè ée?»

Ndú gii 'visì có jì yí, máa, «Yeke ndâ kèè vô-nje só.»

²¹ Bìnɔ́dì Jézù gii 'vee ndú, máa, «Káa yo 'di gbí i kálásè?»

Jézù 'vala 'bí mbe sú ɽo á Bètisàyídà

²² Ndá Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó má gii gí gí Bètisàyídà, ndâ 'bí 'duù gii gí ta 'bí 'dakò náa ɽo wó yoo gí jì yí. Ndú gii 'deke tí ndú jì yí, máa, yí tee 'bí wó mítí mbe sú ɽo tí nò. ²³ Káa Jézù gii zèè 'bí mbe sú ɽo tí nò, yí gii ja yí ya tí gí ndii 'do gbí òkò ndâ 'bá gí nje jìlì. Bìnɔ́dì Jézù gii cù cù mítí ɽo mbe sú ɽo tí nò. Yí gii tee 'bí wó mítí wó. Bìnɔ́dì yí gii 'vee yí, máa, «Wo kpónó kù nò i?»

²⁴ Káa 'dakò tí nò gii te ɽo wó gí yaà, bìnɔ́dì yí gii 'visì có jì Jézù, máa, «Ye kù nò ndâ 'duù, káa ndú gbíɽo ye go ndâ mù kù nò nó nò.»

²⁵ Jézù má gii tee 'bí wó káká'ì mítí ɽo 'dakò tí nò, ndâ ɽo 'dakò tí nò gii njaanga tí mbó'vóo gí. Yí gii 'bità bà nò ndâ i 'dáá gí ngbárángà'ì. ²⁶ Bìnɔ́dì Jézù gii je nó jì yí, máa, «Ya jáá gí 'bá mì lo; wò 'vì loko có gbí gbata lá.»

Piyétòrò túbà tí wó tí mbe ùnje gítí Jézù

²⁷ Sì ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó muu nó kù nò ta gbí ndâ to ta seè gbata Cèzàríyà mì Filípò, Jézù gii 'vee ndú, máa, «Ndâ 'duù kù 'dè có máa ye a 'di?»

²⁸ Káa ndâ mbe tala có mì wó gii 'visì có jì yí máa, «Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa, wò a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù; ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa, wò a Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò sàà; káa ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa, wò a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbírì.»

²⁹ Káa Jézù káká'ì gii 'vee ndú máa, «Káa yo, nìndì yo kù 'dè éno máa ye a 'di?»

Bìnɔ́dì Piyétòrò tí Simònè gii 'visì có jì yí, máa, «Wò a Bìnɔ́dì-Mbírì.»

³⁰ Káa Jézù gii kpo-gbí-tà-tù ndú máa, ndú 'ví 'dè gí sè jì 'bí 'duù gbaànjé lá.

Jézù 'dè có gítí o bà gii kònò sé'i mì wó

³¹ Bindi Jézù gii 'bità bà nibà i jì ndá mbe tala có mì wó éno máa, «'Viì-mì-'Dakò kèjì gí bà kònò a ndú tí ndá sé'i; áá bà gii kpi ngbàngà tí wó jì ndá kpo-'duù-'bá, ta ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò mbe nibà tàkii mì ndá Jùdéyà; áá kèjì gí bà zì yí gí, káa ta sili ta'ò bindi ku mì wó, yí bà 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó gí.»

³² Bindi bà 'dè có tí nò mí Jézù ngbàràngà'i go éno jì ndú, Piyétòrò gii ja Jézù gí nje seè. Bindi yí gii biya ña có mì wó náa yí 'dè jì ndú nò gí.

³³ Káa Jézù má gii 'visi tí wó gí ndii, yí má gii ñò sè ndá 'bí mbe tala có mì wó, yí gii do míti Piyétòrò, máa, «Co ta ña có mì lo nò 'do kùro ye gí, ndí lo Vò-'duù-tí-nò. Wò kù koṛo me bà koṛo có mì Mbíri lá. Wò kù koṛo a cè bà koṛo có mì ndá 'duù.»

Ndá i tacó bà ru ndi Jézù

³⁴ Bindi Jézù gii tè'é tí ndá 'duù me mbè ta ndá mbe tala có mì wó á gí mì wó. Yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Go bà ru ndi ye má tí 'duù, à nìkì éno máa, yí ò bà mbí miṛi wó gí, wàa yí 'ví 'viindi tí wó á gítí ndá bà kònò sé'i ta ku. Bindi yí 'ví gí gí bà ru ndi ye. ³⁵ Tacó 'duù ñinó mbe kù kpolo tí miṛi wó nó bà cì gí. Káa 'duù ñinó mbe giṛi miṛi wó tacó tí ye, delè tacó tí Banga-Ngú-Có nó ká bà 'de 'valá.»

³⁶ Bindi Jézù gii 'vee ndú, máa, «Yo koṛo có máa, 'duù bà 'de gbí a yè, náa yí kpèti má 'de ndá i tí nó a muu to tí nó 'dáá gí, bindi yí 'ví giṛi miṛi wó gí? ³⁷ 'Duù bà 'visi miṛi wó a ta yè a muu to tí nó? ³⁸ Káa á má ṛo 'duù a nò gítí ye, à delè má ṛo 'duù a nò có mì ye á kpónó kùro ndá 'duù tí nó ta Mbíri mì ndú wálá, tí ndá vóló-volo 'duù nó, nò 'duù tí nó delè wúnò bà dù á ṛo 'Viì-mì-'Dakò ta o bà gí yí gbí ngba Bu wó ta ndá tó basili.»

9

¹ Jézù gii yee nje có mì wó ta bà kò-kò jì ndá 'duù éno máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, ndá 'bí 'duù kuu gbí òkò tí yo á mbe kù ṛò táyò nó bà cì wálá di ká tí o tí nó náa ndú má ñò bà zèè 'bá mì Mbíri gí.»

Bà 'visi cè tí Jézù

² Jézù gii sili vò-nje gbaànjé á bindi bà 'dè có mì wó jì ndá 'duù tí nó, bindi yí gii kaa ndá Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Ndú gii ya ta ndú gí muu gú ta kpéetì ndú. Ndá Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì má gii zeke'o, ndú gii ñò Jézù 'visi cè tí wó gí. ³ Ndú gii ñò ndá bongo tí wó kù tòngbaà ólé-olé ta ña wálá. ⁴ Bindi ndú gii ñò ndá Èlìjá ta Mòze co kù 'dè nje ta Jézù. ⁵ Káa Piyétòrò gii 'dè có jì Jézù máa, «Mbe tí ze, à nìkì go éno máa, ndoo si 'bá á bà-i-nò. Si ze 'ví tò ndá nduúrù ta'ò: 'bí gbaànjé jì wò, 'bí gbaànjé jì Mòze, 'bí gbaànjé 'ví dù jì Èlìjá.» ⁶ Piyétòrò 'dè có tí nó tacó yí ñò 'dóo có náa yí bà 'dè gbí nje wó nó lá, tacó gúku zèè ndú 'dáá mbi gí.

⁷ Ndú má gii zeke'o, ndú gii ñò kùlù mù te yiiga muu ndú gí. Bindi ndú gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbí kùlù mù tí nó éno máa, «Ijìnó a kpóló-kpolo 'viì mì ye. Yo sè tù yo tí wó.» ⁸ Káa ndá Piyétòrò ta ndá ká wó má gii zeke'o galá á gí seè tí ndú, ndú gii ñò gbèe 'duù lá, à káa ndú ta ndá Jézù.

Có gítí Èlìjá

⁹ Káa ta o tí nó si ndú kú dele gí tàgbà gú nó, Jézù gii kpo-gbí-tà-tù ndá Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvání, máa, ndú 'ví 'vanda ndi ndá i tí nó mbe bàkà tí á mífí ndá yí pí gú nó jì 'bí 'duù gbaànjé lá; ndá có tí nó 'ví dù ká gbí njembí ndú di tí o tí nó náa 'Vii-mì-'Dakò 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. ¹⁰ Tacó éno, ndá Piyétòrò gii kpolo tí ndá có tí nó mí gbí njembí ndú. Káa ta ndá o tí nó si ndú ta kpéétí ndú nó, ndú kú gii 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «Gbí có tí nó máa, 'Vii-mì-'Dakò bà gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó máa yè?» ¹¹ Bindi ndú gii 'vee Jézù, máa, «Káa ndá kpo-kpò mbe nibà i kú 'dè có máa, a Èlìjà ká bà gí kpédélé'i tacó yè?»

¹² Káa Jézù gii 'visi có jì ndú, máa, «À dú káa yúco máa, Èlìjà ká bà gí kpédélé'i gí kùro tacó bà 'viindi ndá i. Káa à wálá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, 'Vii-mì-'Dakò bà kònò sé'i ta wotí tí ; ndá 'duù delè bà mèèkè'i tí wó gí? ¹³ Káa ye kú 'dè có jì yo máa, à kpétí ká éno, Èlìjà gí gí. Káa ndá 'duù bàkà ta yí á go có mì ndú gbí njembí ndú, à go có tí nó náa a cu sàà mí gbí wáràgà mì Mbíri nó gí.»

Jézù 'vala 'bí 'vii tí mbe bē

¹⁴ Káa ndá Jézù, ta ndá Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvání mà gii dele ndi ndú gí gí mì sè ndá 'bí mbe tala có mì wó, ndú gii 'de ndá 'duù me mbè, ta ndá kpo-kpò mbe nibà i mì ndá Jùdéyà tí 'dee ndú gí. Ndú kú tò kponje ta ndú. ¹⁵ Káa ndú mà gii 'va ɾo ndú mífí Jézù, nje ndú 'dáá gí ngé gii 'dèè gí. Bindi ndú gii njè ta ngèlè gí bà 'vee yí. ¹⁶ Káa Jézù gii 'vee ndá mbe tala có mì wó, máa, «Yo kú tò a kponje yè ta ndá 'duù tí nó?»

¹⁷ Káa 'bí 'dakò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nó gii 'visi có jì yí, máa, «Mbe tí ze, ye gí ta 'vii mì ye ta kpùrù i-gbí-muu wó jì wò. ¹⁸ Ta o tí nó náa i tí nó má a gí, yí kú 'va yí mí to ta pù gbí nje wó, ta bà zò gbí nje wó. Bindi òkò wó 'dáá gí kú gii kpolo go kú jii. Ye 'deke tí ye jì ndá mbe tala có mì lo, máa, ndú mòkò i tí nó 'do gbí muu wó, káa à gii kpò ndú gí.»

¹⁹ Káa Jézù gii 'visi có jì ndú, máa, «Ye bà dù ta yo ndá 'duù tí nó bàngú nó mbe ùnje gítí Mbíri lá nó ta o ée? Ye 'ví bàkà ta yo a ɾa yè, wàa yo 'ví ù ta nje gítí Mbíri ta njembí yo? Gí ta 'vii tí nó je.» ²⁰ Bindi ndú gii gí ta 'vii tí nó jì Jézù.

Káa i tí nó gbí muu 'vii tí nó mà gii nò Jézù, yí ngé gii ngaka 'vii tí nó ta wotí tí. Bindi 'vii tí nó gii 'va tí wó to, kú gii mètèkè tí wó ta pù gbí nje wó. ²¹ Bindi Jézù gii 'vee bu 'vii tí nó, máa, «I tí nó kò 'vii tí nó ta o ée?»

²² Káa 'dakò tí nó gii 'visi có jì yí, máa, «'Do gbí dó wó. Káa i tí nó cóó-cóo kú jèlè ká ta có bà zi yí, ta bà 'va yí mí ta wu, delè ta bà 'va yí mí ta ngo. Nò yè ɾo ze, wàa wò 'ví koni ze, náa wotí má kuu tí lo nó.»

²³ Bindi Jézù gii 'visi có jì 'dakò tí nó, máa, «Náa wotí má kuu tí lo nò-oo! 'Duù má ùnje gítí Mbíri ta njembí wó gí, 'bí i mbe kpò yí bà dù wálá.»

²⁴ Bindi bu 'vii tí nó gii 'dè có jì Jézù ta njembí wó gbaànjé, máa, «Ye ùnje gí, káa à tè lá. À má éno, koni ye tacó wàa ye 'ví ùnje ta njembí ye 'dáá gí.»

²⁵ Káa Jézù mà gii nò ndá 'duù me mbè kú kaa ta ngèlè gí gí mì wó, yí gii do mífí i tí nó mbe kò 'vii tí nó nó, éno máa, «Co 'do gbí muu 'vii tí nó gí, go có tí nó náa ye kú 'dè jì wò nò, ndi lo mbe sú tù mbe ni bà 'dè có lá. Wò delè káká'i 'ví dele ndi lo gí gbí muu wó lá.»

²⁶ Ta bà 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, i tí nò gii co 'do gbí muu 'viì tí nò ta bà tò kù, delè ta bà ngaka 'viì tí nò ta wotí tí ngé ndii gí. Yí gii 'va 'viì tí nò mí tísì go ku 'duù nò. Bindi ndâ 'duù me mbè gii 'bità bà 'dè có máa, «'Viì tí nò cee gí! 'Viì tí nò cee gí!» ²⁷ Káa Jézù gii zèè 'bì 'viì tí nò, yí gii ja yí gí yaà, bindi 'viì tí nò gii rò tìyò ta kpéétí wó.

²⁸ Jézù má gii nje nó 'do bà-i-nò ya gí tà'i ta kpéétí wó gí, ndâ mbe tala có mí wó gii ya gí bà 'vee yí á tabèngii máa, «Káa bà mòkò i tí nò 'do gbí muu 'viì tí nò kpò ze tacó yè?»

²⁹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «À kù mòkò ña ñinò 'do gbí muu 'duù cuki ká ta bà 'deke tí jì Mbíri.»

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí ku mì wó

³⁰ Bindi ndâ Jézù gii nje nó ta ndâ mbe tala có mì wó kù ya gí Gáliléyà. À gbí muu wó ta o tí nò a có máa, ndâ 'duù 'ví ñò bà tí ndâ yì lá. ³¹ Tacó ta o tí nò yí kù nìbà i jì ndâ mbe tala có mì wó éno máa, «Áá kèjì gí bà kpì ngbàngà tí 'Vii-mi-'Dakò á jì ndâ 'dakò. Ndâ 'dakò tí nò bà zi yí gí, káa yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu 'duù wó bindi sili ta 'ô gí.» ³² Káa ndâ mbe tala có mì wó ta o tí nò 'di gbí có tí nò náa yí 'dè nò ni lá. Káa gúku bà 'vee yí gítí gbí gii kpò ndú gí.

Gbolò 'duù mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí a 'di?

³³ Ta o tí nò, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó má gii yee gbí gbata Kàpàranáwùmù gí, káa si ndú kuu tà'i ta kpéétí ndú, Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kùtáá kù tò kponje gítí yè si kpokèjì?» ³⁴ Káa ndú gii ñjaa nje ndú gí tàkò 'vé mì wó nò lá, tacó ta o tí nò si ndú kpokèjì nó, ndú kù tò kponje máa, gbolò 'duù mbe co tí ndâ ka wó 'dáá gí gbí òkò tí ndâ yì a 'di wè.

³⁵ Káa Jézù gii ki tí wó to, bindi yí gii t'è'è tí ndâ mbe tala có mì wó muu 'bì-nje só 'dáá gí gí mì wó, bindi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Duù ñinó ta go bà dù tí kpédélé 'duù á kùro ndâ ka wó tí wó gbí òkò tí yo nó 'ví dù tí ndòngbù 'duù, yí delè 'ví dù tí bòò mì ndâ ka wó 'dáá gí.» ³⁶ Bindi yí gii je làmbu 'viì gí tí gí kùro ndú, yí gii li'vi 'viì tí nò mí njembí wó, bindi yí gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó, máa, ³⁷ «'Duù má te duù mítí làmbu 'viì go 'viì tí nò ta r'è ye, gbí éno máa, 'duù tí nò te duù nò a i mítí ye. Káa 'duù má te duù mítí ye, gbí éno máa, 'duù tí nò te duù nò a i mítí mbe tuu ye.»

Bà bàkà ndâ i ta r'è mì Jézù

³⁸ Káa Jòvànì gii 'dè có jì Jézù, máa, «Mbe nìbà i jì ze, ze ñò 'bí 'dakò náa yí me ta ndoo lá, kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta r'è mì lo. Káa ze gii rò yí 'do tí ña n'è-té tí nò gí, tacó yí me ta ndoo lá.»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «Yo rò yí lá. Tacó mbe bàkà s'èrè ta r'è ye bà 'de njembí bà co gálà gí bà 'dè vò có gítí ye a bindi ye wálá, ⁴⁰ tacó 'duù ñinó mbe sogo ndoo lá nó a 'duù mì ndoo.»

Nambee náa à bàkà jì ndâ mbe tala có mì Jézù

⁴¹ Bindi Jézù gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, 'duù kp'è-tí má cu káa vòò ngo mì lú gbí 'visì jì yo tacó yo a ndâ 'duù mì ye, Mbíri bà ko mboo tàkò ngo mì wó nò jì yí kp'èkù.»

Gítí bà volo muu ndâ 'bí 'duù

42 «Káa 'bí 'duù gbaànjé má dù tí mbe eendi ndá víí 'vii mbe ùnje gítí ye ta njembí ndú, à níkí go éno máa, à ere gbolò díí míí mīrī wó, wàa à 'ví 'va yí tí gí tà ngo.

43-44 «Káa à máa 'bí lo ká sí wò 'ví bàkà vò i, da 'bí lo tí nò gí 'dè. À níkí go éno máa, wò ya gí mī Mbírī ta gbèè 'bí lo co tí bà ya ta ndá 'bí lo sósò'ò gí gbí 'bá sé'i, á gí gbí wu ñinó náa yí jé gí bà mee wálá. 45-46 Káa à má kò lo ka sí wò 'ví bàkà vò i, da kò lo tí nò gí 'dè. À níkí go éno máa, wò ya gí mī Mbírī ta gbèè kò lo co tí bà ya ta ndá kò lo sósò'ò gí gbí 'bá wu. 47 Káa à má a ɾo lo ká sí wò 'ví bàkà vò i, aaka ɾo lo tí nò 'do gbí kù kélé gí. À níkí go éno máa, wò ya gí mī Mbírī ta gbèè ɾo lo co tí bà 'va wò ta ndá ɾo lo sósò'ò á gí gbí 'bá sé'i, 48 náa gó wu kà jé 'dèè lá, delè wu tí nò jé mee lá. 49 Wu tí nò bà bàkà ndá 'duù 'dáá gí tí kó zi. 50 Zi a tó i. Káa gó zi má 'dèè gí, wò bà bàkà tí a yè tacó wàa yí 'ví me ta gó káká'i?

«Yo kpolo tí yo 'do tí ndá vò i, yo 'ví dù ta 'dè njembí gbí òkò tí yo.»

10

Có gítí bà njè niì

1 Ta o tí nò, Jézù gii njè nó 'do Kàpàrànwùmù ya gí gbí 'bí to Jùdèyà á tí to Jòrdáníyà. Ndá 'duù me mbè gii kaa ya gí mī wó káká'i. Bìndi yí gii 'bità bà nìbà i jì ndú go ñinó náa yí ta o 'dáá gí kù bàkà nò. 2 Káa ndá 'bí mbe kpolo tí tàkii mī ndá Jùdèyà mbe gí tacó bà tala yí gii 'vee yí, máa, «À me yúco tacó tí 'duù bà njè niì mī wó lá?»

3 Káa Jézù gii 'visi có jì ndú, máa, «Mòze 'dè có jì yo máa yè?»

4 Bìndi ndú gii 'visi có jì yí, máa, «Mòze 'dè có jì ze máa, 'duù 'ví cu wàràgà bà njè tí jì niì mī wó, bìndi yí 'ví njè yí gí.»

5 Káa Jézù gii 'visi có jì ndú, máa, «Mòze 'dè có tí nò jì yo tacó yo a ndá mbe ngbùtù, mbe 'di có mī Mbírī lá. 6 Káa 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mī Mbírī, yí bàkà ndá dī ta na. 7 Ñinò a nderè có tí nò náa 'dakò 'ví sí tí ta ndá bu wó ta nawu wó mí to, wàa ndú 'ví dù ta nawù wó nó ká nò.

8 Tacó Mbírī nò ndú go gbèè 'duù, me ndá 'duù sósò'ò káká'i lá. 9 À má éno, 'duù 'ví njè niì mī wó lá, tacó a Mbírī ka toko ndá 'dakò ta niì gbí bà kò tí.»

10 Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mī wó mà gii ya gí 'bá gí, ndú gii 'vee yí gítí gbí có tí nò káká'i. 11 Bìndi Jézù gii 'visi có jì ndú máa, «'Dakò mbe njè niì mī wó, bìndi yí gii kò 'bí niì, bàkà a gìlìni gítí kpédélé niì mī wó. 12 Delè niì mbe njè 'dakò mī wó, bìndi yí gii kò 'bí 'dakò, bàkà a gìlìni gítí kpédélé 'dakò mī wó.»

Ndá Jézù ta ndá víí 'vii

13 Bìndi ndá 'duù gii gí ta ndá víí 'vii mī ndú jì Jézù, tacó wàa yí 'ví cù 'dè ngo cù wó míí ndú. Káa ndá mbe tala có mī Jézù gii do míí ndú.

14 Jézù mà gii nò ndá mbe tala có mī wó kù do míí ndá 'duù tí nò, tàkòcò wó gii kpolo gítí ndú ngé ndii gí, bìndi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo sí ndá víí 'vii tí nò 'ví gí gí mī ye, yo tii ndú lá, tacó ndá 'duù tí nó náa Mbírī kù zogo ndú nó a ndá 'duù go ña ndú nò. 15 Ye kù 'dè jì yo a cee kpóló-kpolo có, máa, 'duù má ùnje gítí bà dù tí bòò kùro Mbírī go i mī ndá víí 'vii go ndá ñinó lá, 'duù tí nò gí bà 'dò kò wó mí 'bá mī Mbírī gbaànjé wálá.»

16 Yí bà-i-nò gii 'bità bà l'i ví ndá 'vii tí nò, kù cù 'dè ngo cù wó míí ndú.

'Bí 'dakò ta ndâ i mì wó me gbolò

¹⁷ Si Jézù kú gù nḡ nò 'do bà-i-nò, 'bí 'dakò gù i ngèlè ya gí bà kucuku muungbó wó mí to kùro wó. Bìndi yí gù 'vee yí máa, «Tó mbe nibà i, ye 'ví bà bàkà a ṅa yè tacó wàa ye 'ví 'de ta 'válá ṅinó mbe cee lá nó?»

¹⁸ Káa Jézù gù 'visì có jì yí máa, «Wò nì tó 'duù mí tí ye tacó yè? Tó 'duù muu to tí nó á bìndi Mbíri wálá. ¹⁹ Wò ṅò ndâ có tí nó náa Mbíri je jì Mòze nó nì gí,

<Zi 'duù lá.

Bàkà bangbaya lá.

Zingbà i lá.

'Dè 'vére lá.

Te duù mí tí ndâ bu lo ta nawu lo.»

²⁰ Káa bìndi bà 'di ndâ có tí nó, 'dakò tí nó gù 'visì có jì Jézù, máa, «Mbe tí ye, ye kpolo tí ndâ có tí nó 'dáá gí 'do gbí 'viì.»

²¹ Káa Jézù gù zeke 'dakò tí nó ngbóó ta líkí'o; bìndi yí gù 'visì có jì yí máa, «'Bí i gbaànjé gboo 'do mì lo gí. Ya gí bà sì ndâ i mì lo 'dáá gí gí 'dè, bìndi wò 'ví ṅèè mboo tàkò ndú jì ndâ mbe yè, bìndi Mbíri bà ko mboo ndâ i mì lo nó jì wò 'do gbíri, wàa wò 'ví gí gí bà ru ndi ye.» ²² Káa ta bà 'di có tí nó, gbíro 'dakò tí nó ngé gù zuu gí. Bìndi yí gù co gí sè 'do bà-i-nò ta líkí'o tí wó wálá, tacó ndâ i mì wó ògbù ngé ndii gí, káa bà bè gbí ndú nìkì tí wó lá.

²³ Bìndi Jézù gù zeke'o jèlè yí, bìndi yí gù 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Bà ya ndâ mbe kpo-kpò i gí 'bá mì Mbíri ká kpolo gí le!» ²⁴ Ta bà 'di có tí nó, muu ndâ mbe tala có mì wó gù èrè tí gí. Káa yí gù aanga muu wó ká mí tí gbèè ṅa có tí nó, máa, «Áá ndâ 'viì mí ye, bà ya gí 'bá mì Mbíri ká kpolo gí le! ²⁵ Á peteke a bà ndii kècè co gbí gùè ngbàndú co tí bà ya 'duù ṅinó ta ndâ kpo-kpò i ká mì wó nó gí 'bá mì Mbíri.»

²⁶ Nje ndâ mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gù 'dèè gítí ṅa có tí nó gí. Bìndi ndú gù 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À má ènò, a 'di ká bà 'de 'válá?»

²⁷ Káa Jézù gù zeke'o tí ndú, bìndi yí gù 'dè có jì ndú máa, «À jì ndâ 'duù a pàrà ṅuù kpò diigba, káa i mbe kpò Mbíri wálá.»

Bà ko mboo ndâ i ṅinó náa a jee ndú mí to ta rẹ̀ mì Mbíri

²⁸ Bìndi Piyètòrò gù 'bità bà 'dè có jì Jézù, máa, «Káa ze? Nò káa ze jee ndâ i 'dáá gí mí to bìndi ze gù gí kú ru ndi lo gí.»

²⁹ Káa Jézù gù 'visì có jì yí máa, «Ye kú 'dè có jì yo ta yúco máa, 'bí 'duù gbaànjé mbe jee 'bá mì wó, ta ndâ ná'vindí wó, ta ndâ námì wó, ta ndâ bu wó ta nawu wó, ta ndâ 'viì mì wó, ta ndâ to mì wó, mí to tacó tí ye, delè tacó tí Banga-Ngú-Có mì Mbíri, ³⁰ náa Mbíri bà je ndâ 'bá, ta ndâ ná'vindí, ta ndâ námì, ta nawuù, ta ndâ 'viì, ta ndâ to á jì 'duù tí nó ta bà me mbè gí bìndi ndâ ṅinó náa yí jee mí to nó wálá nó wálá, á delè bà mèèkè'i tí wó kpónó gí, káa yí bà 'de 'válá ṅinó mbe cee lá nó bìndi ku mì wó gí.

³¹ «Káa ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ṅinó kpónó tí ndâ kùro ndâ ka ndú nó kèjì gí bà dù tí ndâ ndòngbù 'duù. Bìndi ndâ ndòngbù 'duù bà dù tí ndâ 'duù kùro.»

Bà ta'ò bà 'dè có mì Jézù gítí o bà gù kònò sé'i mì wó

³² Ta o tí nó, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó á kpokèjì kú ya gí Jèrùzàlèmè, káa Jézù ṅinḡ wó ta o tí nó kú nó a i ngéé kùro ndú. Bìndi

nje ndâ mbe tala có mì wó gii dù kaà 'dèè gí. Gúku delè gii zèè ndâ 'duù ñinó mbe kù ru ndi ndú nó 'dáá gí gí.

Káa Jézù gii kaa ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só á gí nje seè ta kpéétí ndú, bindi yí gii 'bità bà 'dè có ji ndú gítí i tí nó náa áá kèjì gí bà bàkà ta yí nó, ³³ éno máa, «Ndoò kpónó kù ya gí Jèrùzàlèmè. Káa kùro bà kpì ngbàngà tí 'Vii-mì-'Dakò ji ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò mbe ñibà i mì ndâ Jùdéyà dooko gí. Ndú bà gii waa có ku mítí wó. Bindi ndú bà gii je yí ji ndâ 'bí tende ña ndâ 'duù. ³⁴ Ndâ tende ña 'duù tí nó bà gii ño ndi wó, ndú bà gii cù cù mítí wó, ndú bà gii gbì yí, ndú bà gii zi yí gí. Káa ta sili ta'ò bindi ku mì wó, yí bà gii 'vala ndi wó 'do gbì muu'dú wó gí.»

Ndâ 'vii mì Zèbidéyò yù gba 'do mì Jézù

³⁵ Ta o tí nó, ndâ Jákómò ta ná'vindí wó Jòvání, tí ndâ 'vii mì Zèbidéyò, gii gí gí mì Jézù. Bindi ndú gii 'dè có ji yí, máa, «Mbe ñibà i ji ze, go kuu tí ze éno máa, wò bàkà nambeè ji ze.»

³⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «À gbì njembí yo éno máa, ye 'ví bàkà a ña yè ji yo?»

³⁷ Bindi ndú gii 'visì có ji yí, máa, «Si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbì òkò tí ze 'ví ki tí wó gbì kù'bi mì lo, wàa 'bí 'duù 'ví ki tí gbì gálì mì lo á gbì ngbàngà mì lo.»

³⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «Yo ñò i tí nó náa yo kù yù nó ni lá. Yo bà ni bà ñjù 'visì tí nó náa ye kèjì gí bà ñjù nó gí? Yo bà ni bà ri ña bà riri ngo tí nó náa ye kèjì gí bà ri nó gí?»

³⁹ Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Ze bà ni bà bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí gí.»

Bindi Jézù gii 'visì có ji ndú, máa, «'Visì tí nó náa ye kèjì gí bà ñjù nó, yo bà ñjù gí. Ngo tí nó náa ye kèjì gí bà riri nó, yo bà ri gí. ⁴⁰ Káa ndâ bàndò bà ki tí gbì kù'bi mì ye, ta bàndò bà ki tí gbì gálì mì ye, me ndâ i mì ye tacó bà je ji yo lá. Ndâ bàndò tí nó a ndâ i mì ndâ mbe náa à 'viindi ndú tacó tí ndú sàà gí.»

À dù tí gbolò 'duù kùro ndâ 'duù a i ta bà bàkà nètè ndú

⁴¹ Sè ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù mà gii 'di ndi ña có tí nó náa ndâ Jákómò ta ná'vindí wó Jòvání 'dè nó, tàkòcò ndú gii kpolo gítí ndú ngé ndii gí. ⁴² Káa Jézù gii kili ndú 'dáá gí, bindi yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo ñò ni gí, máa, ndâ 'duù tí nó náa à kù 'dè có máa ndú a kùro ndâ ña ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, kù zogo ndú ta wotí. Delè ndâ kpo-kpò 'duù mì ndú si bà wo woò ji ndú lá. ⁴³ Káa a bà du gbì òkò tí yo me go éno lá. 'Duù ñinó ta go bà dù tí gbolò 'duù gbì òkò tí yo tí wó nó, bà dù tí mbe bàkà nètè ndâ ka wó. ⁴⁴ Káa 'duù ñinó tí kùro yo nó bà dù tí bòò mì ndâ ka wó 'dáá gí. ⁴⁵ Tacó à kpéétí káa 'Vii-mì-'Dakò, yí gí me tacó wàa ndâ 'duù 'ví bàkà nètè wó lá. Yí gí a i tacó bà bàkà nètè ndâ 'duù, delè tacó bà sì muu ndâ 'duù ta miri wó.»

'Bí 'dakò tí mbe sú ro á gbì gbata Jérikò

⁴⁶ Ta o tí nó, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó gii gí gí gbì gbata Jérikò. Káa ta o bà ñjè nó mì ndú 'do kà, ndâ 'duù me mbè gii kaa kù ko ndú. Káa ta o tí nó, 'bí 'dakò tí mbe sú ro á mbe kù yù i, ta rè wó a Bàràtiméyò, tí 'vii mì Timéyò, kù ki tí wó to á seè kpokèjì. ⁴⁷ Bàràtiméyò mà gii 'di có éno máa, à nó a Jézù mbe 'do Názàrèti ká kù ndii ta nó nó, yí gii 'bità bà

tò kù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Jézù, 'vii mì Dàvidè, nò yê ɾo ye!»
⁴⁸ Bìndi ndá 'duù me mbè gi 'bità bà do ta yí éno máa, yí si bà tò kù mí to. Káa ta bà 'di có tí nò, à dú nò a o bà gi zi bà tò kù mì Bàràtìméyò, máa, «Jézù, 'vii mì Dàvidè, nò yê ɾo ye!»

⁴⁹ Káa Jézù gi ɾò tiyò, bìndi yí gi 'dè có ji ndá 'duù máa, «Yo tè'é tí wó.» Bìndi ndú gi 'dè có ji Bàràtìméyò, máa, «Zèè njembí lo, a gí yaà, yí kù tè'é tí lo.»

⁵⁰ Ta bà 'di có tí nò, Bàràtìméyò gi 'va bongo mì wó náa yí kù gala nó mí to, bìndi yí gi a gí yaà ya gí mì Jézù. ⁵¹ Bìndi Jézù gi 'vee yí máa, «Cò mì lo gbí njembí lo máa ye 'ví bàkà a ɱa yè á ji wò?»

Káa yí gi 'visi có ji Jézù, máa, «Mbe nìbà i, si ndá ɾo ye 'ví njaanga tí.»

⁵² Káa Jézù gi 'dè có ji yí, máa, «Njè nó, tacó bà ùnje mì lo ta njembí lo 'vala wò gí.» Ngé 'do bà-i-nò ndá ɾo Bàràtìméyò gi njaanga tí gí, bìndi yí gi ɾu ndi Jézù tí kpokèji.

11

Bà ɾi Bìndi-Mbìri gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó má gi dooko gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, si ndú kù nò muu ndá gbata Bètifáji ta Bètáníyà, á dè ta 'bí gú náa à kù nì míti a Gú Mbâ, Jézù gi tuu ndá 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò, ² máa, «Yo ya giti ndá 'bá tí zó náa yo kù nò ndú zó. Yo bà yee kà ká jé míti ngbú 'vii-kècè náa 'duù jé o mì pí tí wó lá, náa à ɛɛ yí gí. Yo 'ví njaanga yí gi tí ji ye. ³ Káa 'bí 'duù má 'vee yo, máa, yo kù bàkà nò a yè wè, yo 'ví 'visi có ji yí éno máa, «A mbe tí ze ká 'dè có ji ze máa ze ya ta yí ji yí. Nèté mì yí kuu ta yí, à má cee gí, yí bà tuu ndi wó gí tí gí.»

⁴ Ndá mbe tala có mì Jézù náa yí tuu ndú nò gi ya gí bà 'de ngbú 'vii-kècè náa à ɛɛ yí mí njekèji sè tí kpokèji. Káa si ndú kù gi njaanga yí, ⁵ ndá 'bí 'duù mbe kù ɾò tiyò ká gi 'vee ndú máa, «Yo kù njaanga ngbú 'vii kècè tí nò tacó yè?» ⁶ Káa ndú gi 'visi có ji ndá 'duù tí nò ká go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò. Bìndi ndá 'duù tí nò gi si ndú 'ví njè nó ta ngbú 'vii-kècè tí nò gí.

⁷ Ndú má gi yee ta yí ji Jézù, ndú gi ki ndá bongo mì ndú mí pí tí wó tacó wàa Jézù 'ví o mí pí. ⁸ Ndá 'duù me mbè gi gò ndá bongo mì ndú mí to tí kpokèji. Ndá 'bí 'duù njindi ndú gi ki 'viki ndá kpá, ndú gi gò míti kpokèji tacó bà tè duù míti bà ɾi Jézù gí gbí gbata. ⁹ Bìndi ndá 'duù njìno mbe tè kùro Jézù nó, ta ndá 'duù njìno mbe kù ko tàkò wó nó, gi 'bità bà tò kù ta líkí'o éno máa,

«'Vala ze 'do gbí ndá wò o! (Òsàná!)

À ùlù yí tí mbe gi ta ɾè mì Mbe tí ndoo!

¹⁰ O tí nó náa 'bí 'vii bìndi bu ndoo Dàvidè bà gi gí bà zogo 'bá tí nó nó bà dù a banga o!

Áá Mbìri, gí 'do gbìri gí bà 'vala ze á 'do gbí ndá vo-vò o.»

¹¹ Jézù má gi ɾi gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, yí gi ndii ngé ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbìri mì ndá Jùdéyà. Káa yí má gi zeke'o jèlè to tí ndá i 'dáá gí, ndú gi ya ta ndá mbe tala có mì wó muu'bì-nje só gí gbí gbata Bètáníyà si o ndii gí.

Mù-mbiigá mbe ɾi lá

12 Ta 'bí yé, si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kù delè ndi ndú 'do Bètáníyà ya gí Jèrùzàlémè, go gii bàkà yí tí kpokèjì. 13 Yí má gii nò 'bí mû-mbiigá 'do me 'dú ta kpá tí pìrìrì ènó, yí gii ne ya gí tà mû tí nò, máa ndá-'bí-lá yí bà 'de ndo mbiigá. Káa yí má gii di kà, yí gii 'de gbèe i lá. 14 Bindi yí gii je nje mítí mû-mbiigá tí nò ènó máa, «'Bí 'duù káká'í 'ví zò ndo lo lá.» Ndá mbe tala có mì wó gii 'di có tí nò náa yí 'dè nò gí.

Jézù ni ndá mbe mà 'velè gí sè 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri mi ndá Jùdèyà

15 Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó má gii yee Jèrùzàlémè gí, yí gii ndii ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri mi ndá Jùdèyà. Bindi yí gii 'bità bà ni ndá mbe kù mà ndá i, ta ndá mbe kù si ndá i 'do kà gí sè. Yí delè gii 'buku ndá ká'í mi ndá mbe kù 'visi gùrúsù, ta ndá mbata mi ndá mbe kù mà ndá kùlè, 'dáa gí mí to. 16 Yí gii rò ndá 'duù tí nó mbe kù tuṛu ndá i waaka ta gbí ndùgù kà nò 'dáa gí gí. 17 Bindi yí gii 'bità bà nibà i ji ndá 'duù, máa, «À wálá cu mí gbí wáràgà mi Mbíri ènó máa, Mbíri máa, 'Bá mi ye a bàndò bà 'deke tí ndá 'duù 'dáa gí ji ye tí Mbíri?» Káa yo gii 'visi tí bàndò bà kili ndá kpo-kpò mbe ngbà!»

18 Có tí nò má gii 'va tí gbí tù ndá Kùro ndá bu-Mbíri ta ndá kpo-kpò mbe nibà i mi ndá Jùdèyà, ndú gii 'bità bà pà kpokèjì tacó bà zi Jézù. Káa gúku bà gàà 'bí ndú tí wó gii kpò ndú gí. Tacó ndá 'duù me mbè tè a i gí tàkò bà nibà i mi wó.

19 Ta 'dè'o mì gbèe ɾi tí nò, Jézù gii njè nò 'do Jèrùzàlémè gí.

Mû-mbiigá tí nó náa Jézù je nje mítí nó cì gí

20 Ta dú'o mì 'bí yé, si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kù gii ndii ta nó, ndú gii nò mû-mbiigá tí nó náa Jézù je nje mítí nó cì gí. 21 Bindi mbí Piyètòrò ngé gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè nó gí. Yí gii 'dè có jí Jézù máa, «Mbe nibà i! Zeke'ò zó gí! Mû-mbiigá tí nó náa wò je nje mítí nó cì gí.»

22 Káa Jézù gii 'visi có jí ndú, máa, «Yo tee njembí yo mítí Mbíri. 23 Ye kù 'dè có jí yo ta yúco ènó máa, 'duù má 'dè có jí 'bí gbolò gú máa, gú tí nò a 'do bàndò mì wó ya gí bà 'va tí wó tà ngo, 'duù tí nò má me kpìkì-kpìkì lá, yí má ùnje gí máa, có tí nò náa yí 'dè nò bà bàkà tí gí, àá bà bàkà jí yí gí. 24 À má ènó, wò má yù i 'do mì Mbíri ta bà 'deke tí lo jí yí, ùnje má Mbíri bà je i tí nò jí wò gí, bindi wò bà 'de i tí nò gí. 25 Káa ta o tí nó náa wò má kù rò tìyò kù 'deke tí lo jí Mbíri, 'bí vò i má kuu gbí njembí lo gítí 'bí 'duù, wò 'ví je à-cee-gí jí 'duù tí nò, tacó Bu lo tí Mbíri á gbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndá vò i mì lo. 26 Káa wò má si có gítí ndá vò i mì ndá 'bí ka lo mí to lá, Bu lo á gbíri delè bà si có gítí ndá vò i mì lo mí to wálá.»

Bà 'vee 'vé gítí rẹ mbe je wotí jí Jézù

27 Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó gii gí ndi ndú káká'í gí Jèrùzàlémè. Káa si yí kù gii nò nó ta gbí ndùgù 'bá-Mbíri, ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò mbe nibà i mi ndá Jùdèyà, ta ndá kpo-'duù-'bá mi ndú gii gí gí mì wó, 28 bindi ndú gii 'vee yí, máa, «Wò kù bàkà ndá kpo-kpò seṛè tí nò ta wotí mì ɾa yè? A 'di ká je wotí bà bàkà ndú á jí wò?»

29 Káa Jézù gii 'visi có jí ndú, máa, «Ye kpónò bà 'vee yo ta 'vé gbaanjé cuki. Yo má 'visi có á jí ye gí tàkò 'vé mi ye nò gí, ye 'ví gii ni rẹ 'duù tí nò náa ye kù bàkà ndá i tí nò ta wotí mì wó nò jí yo. 30 'Vé mi ye jí yo ènó máa: a 'di táánò ká je wotí bà caka tí ndá 'duù jí Jòvání? A Mbíri wèè, a ndá 'duù ká je wotí tí nò jí yí? Yo ni rẹ 'duù tí nò jí ye má kózò gí.»

³¹ Káa ndú gii 'bità bà 'viilki gbí có tí nò gbí òkò tí ndú, máa, «Ndoò má 'dè có éno máa, Jòvànì 'de wotí tí nò 'do mi Mbíri, yí bá gii 'vee ndoo éno máa, káa tacó yè káa ndoo ùnje gítí ndá i tí nó náa yí kù bàkà nó lá?»

³² Káa delè gúku bà gii 'visì có jì yí éno máa, Jòvànì 'de wotí tí nò 'do mi ndá 'duu gii kpò ndú gí, tacó ndá 'duu 'dáá gí ùnje gí máa, Jòvànì táánò a mbe 'dòkò có mi Mbíri. ³³ Tacó éno ndú gii 'visì có jì Jézù, máa, «Ze òò bà lá.»

Bìndi Jézù gii 'visì có jì ndú, máa, «À má éno, ye delè bà nì rẹ mbe je wotí bà bàkà ndá i tí nó jì ye nò jì yo wálá.»

12

Jézù lòkò'bò có gítí ndá 'bí mbe bàkà nètè

¹ Ta o tí nò, Jézù gii 'bità bà 'de có jì ndá 'duu gbí lòkò'bò éno máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ọo nji mú-nèbítì mí wó, yí gii bàkà ndùgù gí tàkò, yí gii duu gùò bà pee nèbítì mí gbí, yí gii duu cèlégé mí gbí. Bìndi yí gii kaa ndá 'bí 'duu mí gbí, máa, ndú bàkà nètè gítí nèbítì mí yì, wàa ndá yí 'ví njèè gbí i 'do gbí nji go ònò náa à tí nó ta ndú. Ndú má gii 'vii có ta ndú cee gí, yí gii njè nó ya gí gbí tende muu to.

² «O bà kilì ndá i 'do gbí nji má gii gí gí, mbe nji tí nò gii tuu 'bí bòò mí wó gbaànjé jì ndá 'duu tí nó mbe kù bàkà nètè gbí nji mí wó nó tacó ndá bà i ònò wó. ³ Káa ndá mbe nètè tí nò gii zèè bòò tí nò, ndú gii gbí yí, bìndi ndú gii mòkò yí 'do gbí nji gí sè ta kùnga 'bí wó. ⁴ Mbe nji tí nò gii tuu 'bí bòò mí wó káká'i. Káa ndá mbe nètè tí nò gii gbí muu wó di gí. Ndú delè gii bàkà ndá i-nò mítí wó me gbolò. ⁵ Mbe nji tí nò má gii tuu bà ta'ò bòò mí wó, ndá mbe nètè tí nò gii zì yí gí. Sè ndá 'bí tú mí mbe nji tí nò náa yí gii tuu ndú bìndi ònò, ndá mbe nètè tí nò gii gbí ndá 'bí gbí-gbì, ndú gii ziki ndá 'bí ziki-ziki. ⁶ Sè 'duu mí wó gii dù ká gbaànjé, náa yí gii tuu jì ndú tí ndòngbú 'duu, a gbèe 'vii mí wó náa yí zè yí niki ta njembí wó gbaànjé, ta bà kọro có éno máa, ndú bà te duu mítí 'vii mí yì nò gí.

⁷ «Káa ndá 'duu tí nò má gii òò 'vii mí 'dakò tí nò kẹ̀jì, ndú gii toko có gbí òkò tí ndú, máa, «Njìzò a mbe mbelè tí nó ká kẹ̀jì zò. Ndoò zì yí gí, tacó wàa mbelè tí nó 'ví dù tí ònò ndoo.» ⁸ Ndú bà-i-nò gii kilì mítí 'vii tí nò, ndú gii zì yí gí. Bìndi ndú gii ja ku wó gí sè 'do gbí nji.

⁹ «Mbe nji tí nò kpónó bà bàkà a òò yè? Yí bà ziki ndá mbe nètè tí nò gí, bìndi yí gii kaa ndá 'bí ngú mbe nètè mí gbí nji tí nò. ¹⁰ Yo 'deke có tí nò gbí wáràgà mí Mbíri nó lá? Có tí nó máa,

«Díí tí nó náa ndá mbe bí 'bá bẹ̀ gí nó ká gí tí kpédélé díí bà sè ta 'bá;

¹¹ ònò a i ònò náa a Mbe tí ndoo ká bàkà,

káa nje ndoo 'dèè gítí bà zeke gí.»

Yo jé 'deke có tí nò lá?»

¹² Ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò mbe nìbà i, ta ndá kpo-'duu-'bá mí ndá Jùdèyà má gii 'di lòkò'bò tí nó, ndú gii òò ní gí máa, Jézù kù lòkò'bò có tí nó a i gítí ndá yì. Káa gúku bà zèè yí gii kpò ndú gí, tacó ndá 'duu ta o tí nò me mbè. Tacó éno, ndú gii njè nó sí yí mí to.

Bà gò i mí ndá Jùdèyà jì Ngáàngbá gba mí ndá Ròmánò

¹³ Ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò mbe nìbà i, ta ndá kpo-'duu-'bá mí ndá Jùdèyà gii tuu ndá 'bí 'duu 'do gbí òkò tí ndá mbe kù kpòlo tí

tàkìlì mì ndú ta ndá 'bí mbe kú tè gí tàkò có mì Èròdè tacó bà zèè ngo nje Jézù. ¹⁴ Ndá 'duù tí nò gii 'vee Jézù, máa, «Mbe nibà i, ze nò ni gí máa, wò a mbe 'dè yúcó, wò cì gúku tí 'bí 'duù gbaànjé lá, wò delè 'vee bà éno máa, ñìnó a gbolò 'duù, káa ñìnó a lúkúfá 'duù nò, jé lá. Wò kú nibà có mì Mbíri ji ndá 'duù 'dáá gí ká ta njembí lo gbaànjé. Wò kofo có máa, a yúcó tacó tí ndoo tí ndá Júdèyà bà gò i ji ngáángbá gba mì ndá Ròmánò? Ze gò i ji yí, wèè, ze gò lá?»

¹⁵ Káa Jézù gii ñò ni gí máa, ndá 'duù tí nò gí gí tí yí ta ngiñò. Tacó éno, yí gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kú 'dè ngo muu có ji ye tacó yè? Yo tala bà tù ña gúrúsù tí nò á mì yo nò ji ye, wàa ye 'ví ñò gi.»

¹⁶ Ndú mã gii tù 'bí ña gúrúsù mì ndú nò gbaànjé, náa ndú kú ni mítí a dinári, ji Jézù gí, Jézù gii 'vee ndú, máa, «À ka mí gbí gúrúsù mì yo nó a cè kózò tí 'di nó?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «À ka a cè kózò tí ngáángbá gba mì ndá Ròmánò.»

Yí gii 'vee ndú káká'i máa, «Káa à cu mí gbí nó a rẹ 'di?»

Káa ndú gii 'visì có ji yí, máa, «À cu a rẹ ngáángbá gba mì ndá Ròmánò.»

¹⁷ Bindi Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo dele ndi ndá i mì ngáángbá gba mì ndá Ròmánò ji ngáángbá gba mì ndá Ròmánò, wàa yo 'ví dele ta ndá i mì Mbíri à ji Mbíri.» Bindi nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gítí có mì Jézù nò gí.

Bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú

¹⁸ Bindi ndá 'bí ña ndá Júdèyà mbe ñnje gítí bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú lá, ta rẹ ña ndú a ndá Sàdúkáyò, gii 'vee Jézù máa, ¹⁹ «Mbe nibà i, Mòze cu ji ze mí gbí wáràgà mì wó máa, 'duù má kò niì, káa ku gii je yí si ndú jò ta niì tí nò lá, ná'vindí 'duù tí nò 'ví zèè 'bì nawù ku bìnidi wó, tacó bà jò rẹ ná'vindí wó. ²⁰ Káa ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'vii-'dakò náa nawu ndú jò ndú ta bà muu ndú vò-nje só gii kò niì, bìnidi ku gii je yí si ndú jò ta niì tí nò kálásè. ²¹ 'Bí ná'vindí ku tí nò gii zèè 'bì nawù ku á bìnidi wó. Ndú delè gii jò ta niì tí nò lá, bìnidi yí gii cee gí. Bà ta'ò 'duù gii zèè 'bì niì tí nò, káa ndú delè gii jò ta yí lá. ²² 'Duù ñìnò má zèè 'bì niì tí nò á bìnidi ku ná'vindí wó, yí cì ká sínò; 'duù ñìnò má zèè 'bì wó, yí cì ká sínò, kpòò yee tí o tí nó náa ndá 'vii-'dakò tí mò vò-nje só gbí yì mì nawu ndú 'dáá gí gii tè rì á cikii gbèè niì tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, ku delè gii ñuka ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, káa gbèè 'duù á 'do gbí òkò tí ndú mbe jò ta yí wálá. Bindi niì gii cì tí ndòngbú 'duù gí tàkò ndú. ²³ Á má ta o bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú wúnò, ndú má gii 'vala ndi ndú gí, niì tí nò bà gii du tí niì mì 'di á 'do gbí òkò tí ndú? Tacó ndú 'dáá gí kò yí gí.»

²⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «À nò me nderè bà giri'o mì yo ká nò lá? Náa yo 'di tí ta gbí ndá có tí nó náa à cu mì Mbíri nó lá nò? Yo delè gii ñò tí ta wotí mì Mbíri ni lá nò! ²⁵ Tacó bìnidi bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú, ndá 'dakò ta ndá niì káká'i bà kò tí ndú wálá, tacó ndú bà gii du go ndá basilì mbe kú nò tú mì Mbíri.»

²⁶ «Káa à má gítí có bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú, yo 'deke có gítí bè'i tí nó mbe kú doo nó gbí wáràgà mì Mòze lá? Mbíri ta o tí nò gii 'dè có ji Mòze máa, <Ye a Mbíri mì Àbiráámò, ye a Mbíri mì Ízákò, ye a Mbíri mì Jákòbè.> ²⁷ Káa ndá Àbiráámò, ta Ízákò, ta Jákòbè cì sàà si à dooko gítí bà jò Mòze kálásè. Káa Mbíri gii 'dè có tí nò ji Mòze tacó bá

tùbà éno máa, ndú kú 'vala kálásê. À má éno, Mbíri me Mbíri mì ndá ku lá. Yí a Mbíri mì ndá 'válá. Káa có mì yo máa, 'válá bindi ku wálá nò, co ngé to gí.»

Kpóló-kpolo có gbí òkò tí ndá có mì Mbíri 'dáá gí

28 Bindi 'bí gbolò mbe nìbà i mì ndá Jùdéyà mbe kú sè tù wó ta o tí nò gítí bà tò kponje mì ndá Jézù ta ndá ka wó, má gù 'dì ndá bà 'visi có mì Jézù jì ndú 'dáá gí ká dú, yí gù 'vee Jézù máa, «Kpóló-kpolo có gbí òkò tí ndá có mì Mbíri 'dáá gí a có ngayi?»

29 Káa Jézù gù 'visi có jì yí, máa, «Ìjìnó a có mì Mbíri mbe kpolo co tí ndá 'bí có mì wó 'dáá gí:

<Yo sè tù yo, ákoo ndá Ìziriyéli.
Mbe tí ndoo tí Mbíri ká gbaànjé.

30 Yo zè Mbe tí yo tí Mbíri mì yo nìkì ta njembí yo gbaànjé,
ta lili yo gbaànjé,
ta bà koṛo có mì yo gbaànjé,
ta wotí mì yo 'dáá gí.>

31 «'Bí kpóló-kpolo có mì Mbíri a ñinó, máa,

<Wò 'ví zè ndá 'bí ka lo nìkì ká go ñinó náa wò kú zè ta 'dóó tí lo nìkì maa nò.>

'Bí có mì Mbíri káká'i mbe me gbolò ndii ndá có tí nò sósò'ò nò gí wálá.»

32 Mbe nìbà i tí nò gù 'visi có jì Jézù máa, «Wò 'dè a yúcó, Mbe nìbà i. Có mì lo náa wò 'dè éno máa, Mbíri ká gbaànjé, 'bí Mbíri bindi wó káká'i wálá, à káa yí nò, a cèe yúcó. 33 Bà zè yí nìkì ta njembí 'duù gbaànjé, (ta kóṛo-koṛo có mì 'duù gbaànjé,) ta wotí mì 'duù 'dáá gí, ta bà zè 'bí ka tí nìkì á go bà zè 'dóó tí 'duù nìkì, a ndá kpóló-kpolo có mbe ndii ndá bà doo ngúwu ndá nò ta ndá bà waa mbelè jì Mbíri gí.»

34 Jézù má gù ñò éno máa, bà 'visi có mì 'dakò tí nò a bà 'visi có mì mbe 'dì gbí-o, yí gù 'dè có jì yí máa, «Wò me 'dú 'do tí 'bá tí nó náa Mbíri kú zogo nó lá.»

'Do bindi ñinò, 'bí 'duù káká'i mbe gù yeeke tí wó ta bà 'vee gbí nje Jézù wálá.

Bindi-Mbíri me káa 'vii mì Dàvidè cuki lá, yí delè a mbe tí Dàvidè

35 Ta o tí nò si Jézù kú nìbà i jì ndá 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri, yí gù 'vee ndú máa, «Ndá kpo-kpò mbe nìbà i mì ndá Jùdéyà kú 'dè có máa, Bindi-Mbíri a 'vii mì Dàvidè ta kpokèjì ngayi? 36 À sé a Dàvidè táánò ta nje wó ká kò-kò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri, máa, <Mbíri 'dè có jì Mbe tí ye máa,

«Kí tí lo gbí kù'bi mì ye dì tí o tí nó náa
ye bà gù bàkà ndá ku'di mì lo tí ndá i-tà-tàmà mì lo,» nó.>

37 «Káa Dàvidè ta nje wó má kú nì míti Bindi-Mbíri a <Mbe tí ye,> Bindi-Mbíri bà gù ò tì 'vii mì Dàvidè ta ña kpokèjì ngayi?»

Káa ndá 'duù me mbè gù sè tù tí có tí nò ta pétékè tàkòcò ndú, wàa yí 'ví 'dè ta gbí có tí nò ngbàrángà'i jì ndá yì.

Jézù ñonoko ndá kpo-kpò mbe nìbà i mì ndá Jùdéyà

38 Si Jézù kú nìbà i jì ndá 'duù, yí gù kpo-gbí-tà-tù ndú máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí ndá kpo-kpò mbe nìbà i mì ndá Jùdéyà mbe kú dù ta go bà yuu ndá banga bongo, ta go bà si ndá 'duù 'ví te duù míti bà 'vee ndú á go bà

'vee ndâ gba ta ndi tí ndâ bándò 'vélè. ³⁹ Ndú má ya gítí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì tacó bà ùlù Mbírì, ta ndâ kpo-kpò bándò bà kili ndâ 'duù gí bà zò i, à tí ndú delè káa go bà kí tí ndú pí ndâ kpédélé mbata tí nó náa à paka mí kùro ndâ 'duù nò. ⁴⁰ Ndú zò ndâ i mì ndâ nawù ku miì gí. Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ tó 'duù ta 'véřè bà dù kù ùlù Mbírì too yé, ta ři, too yé, ta ři, káa Mbírì bà waa có mífí ndú ta wotí ká tí .»

Bà gò i mì 'bí nawù ku

⁴¹ Káa si Jézù kù ki tí wó á seè bándò bà gò i mì ndâ 'duù jì Mbírì á gbí ndùgù 'bá-Mbírì, yí gii ò ndâ 'duù me mbè kù gò i. ⁴² Má gii zeke'o, 'bí nawù ku tí mbe yé gí bà gò ndâ ñì gùrùsù sósò'ò, náa à má toko ndú, ndú bà gí tí gírìsì gbaànjé. ⁴³ Jézù má gii ò i tí nó náa nawù ku tí nó bàkà nò, yí gii t'è'é tí ndâ mbe tala có mì wó. Bindi yí gii 'dè có jì ndú, máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, nawù ku tí nó tí mbe yé nò, gò i me gbolò ndii ndâ 'duù 'dáá gí. ⁴⁴ Tacó ndâ mbe kpo-kpò i gò káa nje mèlè ndâ i tí nó náa à kuu mì ndú nò. Káa nawù ku tí nó, tí mbe yé ta 'bí i mì wó wálá nò, gò 'dáá nò à lambu ñinó náa yí kù lí mífí nò.»

13

Jézù 'dè có gítí o bà gii kí'viki 'bá-Mbírì

¹ Si Jézù kù co 'do gbí ndùgù 'bá-Mbírì gí sè, 'bí mbe tala có mì wó gbaànjé gii zeke 'bá-Mbírì, bindi yí gii 'dè có jì yí máa, «Zeke'o zó gi, Mbe nibà i! A ña ndâ kpo-kpò díf yé náa a bi ta ndâ 'bá tí zó ká zó!»

² Káa Jézù gii 'visì có jì yí máa, «Wò wálá ò ndâ kpo-kpò 'bá tí zó gí? Gbèe díf bà gii dù pí ka wó wálá. À bà gii kí'viki ndú lù'bù-lù'bù gí to.»

³ Jézù gii ya gí pí Gú Mbâ, bindi yí gii ki tí wó tù gbíro wó mò gítí 'bá-Mbírì. Bindi ndâ Piyétòrò, ta Jákòmò, ta Jòvání, ta Àndèrèyà, gii 'vee yí si ndú ta kpéétí ndú máa, ⁴ «Ni o bà bàkà tí mì i tí nó jì ze. Ze bà ò o bà bàkà tí mì ndâ i tí nó ni mífí yè?»

Jézù 'va-gbì-tù ndâ tú mì wó á gítí o bà gii ndòngbù o

⁵ Bindi Jézù gii 'bità bà 'dè có jì ndú, máa, «Yo kpolo tí yo, tacó wàa 'bí 'duù 'ví eendi yo lá. ⁶ Tacó ndâ 'duù me mbè bà gii waaka có ta řè ye; 'duù ñinó bà dù káa o gí yaà máa, <Ye a yí>. Ndú bà gii eendi ndâ 'duù me mbè.

⁷ «Káa yo má 'dí có ndâ kpo-kpò gó, ta ndâ bà fiini có gítí ndâ kpo-kpò gó, yo 'ví cì gúku lá, tacó ndâ gó tí nó 'dáá gí bà gò tí gí, káa ndòngbù o kálásé. ⁸ Tacó ta o tí nó ndâ 'duù 'do muu to k'è'bì bà kaa ya gí bà tè ndâ 'bí ka ndú ta gó. Ndâ kpo-kpò gba bà gii tè ndâ 'bí ka ndú ta gó. To bà gii tanga tí, tí ndâ bándò me mbè. Ndâ 'duù bà gii zò go. Káa ndâ i tí nó 'dáá gí káa bà 'bità gó-káyì sínò.

⁹ «Káa yo 'ví kpolo tí yo, tacó ndâ 'duù bà gii ya ta yo gí gbí ngbàngà mì ndâ Jùdèyà. Áa bà gii gbì yo ta ndi tí ndâ bándò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì; yo bà gii rò tìyò á kùro ndâ kpo-kpò tùu, ta ndâ kpo-kpò gba á muu ye. Yo bà gii 'vanda ndi ndâ có tí nó táánò náa yo 'di 'do gbí nje ye nò. Yo delè bà gii 'dè có gítí ndâ i ñinó náa yo táánò ò ye kù bàkà ndú nò. ¹⁰ Káa yo kpédélé'i bà ma a Banga-Ngú-Có mì ye á jì ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gí má kòzò gi.

¹¹ «Ta o tí nó, à má kù zèè yo ya tí gí gbí ngbàngà, yo 'ví si bà yeeke tí yo ta bà kořo có máa, yo bà 'dè mí ká a có yé wè nò mí to; yo 'ví 'dè káa

ṣa có ṣinó mbe gí gí gbí muu yo nò. Tacó ta o tí nò à me yo ká kù 'dè có lá, a Bèrì-mì-Mbírì ká bà 'dè có.

¹² «Ta o tí nò, ndâ 'duù bà sì tàmuu ndâ ná'vindí ndú ji ku, bu 'vii bà sì tàmuu 'ví mì wó ji ku, ndâ 'vii bà giù sogo ndâ mbe jò ndú, ndú delè bà giù sì ndú ji ku; ¹³ delè ndâ 'duù bà giù sogo yo tacó tí ye. Káa 'duù ṣinó mbe zèè njembí wó yee tí ndòngbú ndâ i tí nò ká bà 'de 'vala ṣinó mbe cee lá nò.

¹⁴ «Káa ta o tí nò, yo má nò ndâ vò 'duù kù gbètèkè 'bá-Mbírì nó, (mbe kù 'deke i tí nó 'ví 'di gbí éno máa), ndâ 'duù Jùdéyà 'ví ì ngèlè ya gí pí ndâ nja-njà gú. ¹⁵⁻¹⁶ Ndâ i tí nò má gbo yo mítí 'bí bàndò, yo 'ví dele ndi yo ya gí 'bá tacó bà kaa ndâ i mì yo lá. ¹⁷ Káa a ṣa vò pá yè ká tí ndâ mbe nakáyì, ta ndâ niì ṣinó náa ndâ 'vii mì ndú nje kí gbí ndâ o tí nò ká éno! ¹⁸ Yo 'deke tí yo ji Mbírì máa, i tí nò 'ví bàkà tí me ta bèmbìlì lá. ¹⁹ Tacó gbí ndâ sili tí nò, ndâ 'duù bà giù mbu ṣa 'bí bà mbu ndò ta ṣa jé mbe bàkà tí lá 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó mì Mbírì di tí kpónó, delè ta ṣa káká'i bà bàkà tí wálá. ²⁰ 'Dóó Mbe tí ndoo tí Mbírì táánò má ja tí ndâ sili tí nó gí to lá, gbèè 'duù bà dù wálá. Káa yí ja tí ndâ sili tí nó a i tacó tí ndâ 'duù tí nó náa yí ruka ndú gí nò.

²¹ «À má ènò, 'bí 'duù má giù 'dè có ji yo, máa, <Yo zeke'o gi, Bìndi-Mbírì kuu nò!> wálá máa, <Yo zeke'o, yí zò!> yo 'ví ùnje gítí lá. ²² Ta o tí nò ndâ sù bìndi-Mbírì, ta ndâ sù mbe 'dòkò có mì Mbírì bà oloko kù bàkà ndâ i, ta ndâ seṣè, tacó bà gírì kpokèjì mì ndâ 'duù tí nó náa Mbírì ruka ndú gí nó, náa ndú má 'de kpokèjì gítí ndú gí nò.

²³ «A má ènò, yo kpolo tí yo, tacó ye kpo-gbì-tà-tù yo gítí ndâ i tí nó bà giù bàkà tí nó 'dáá gí, gí.

²⁴ «Káa gbí ndâ sili bìndi ndâ vo-vò o tí nò, ọ ọ bà giù 'di gí, pí bà giù tòngbaà wálá, ²⁵ ndâ yii bà giù 'duku gí to 'do gbírì, ndâ i gbírì 'dáá gí bà giù ngaka tí ndú. ²⁶ Bìndi ndâ 'duù bà giù nò 'Vii-mì-'Dakò kù gí co gbí ndâ kulù mù ta ò gbí tí wó, kù tòngbaà ngbéze-ngbeze-ngbéze. ²⁷ Bìndi yí bà giù tuu ndâ basillì mì Mbírì cee muu to tí nó 'dáá gí, gí bà kili ndâ 'duù ṣinó náa Mbírì ruka ndú gí nó 'do gbí ndâ gulú-gulú to yee tí gulú-gulú rì.

²⁸ «Yo kpolo ọ yo mítí mù-mbiigá, ta o tí nó náa yí má kù tù ngú dó kpá, yo nò ngé ni gí máa, bèmbìlì dooko jé'déé gí. ²⁹ Go ènò delè, ta o tí nó náa yo má nò ndâ i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú nó kù bàkà tí, yo 'ví koṣo muu yo éno máa, o bà gí 'Vii-mì-'Dakò dooko gí. ³⁰ Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó, máa, ndâ i tí nó 'dáá gí bà bàkà tí kuro bà miù ndâ 'duù tí nó kpónó mbe kù 'vala muu to tí nó nó gí. ³¹ Ndâ gbírì ta to tí nó bà miù gí, káa ndâ có mì ye bà miù wálá.

³² «Káa à má gítí ndâ 'dóó rì tí nò, ta 'dóó o tí nò, gbèè 'duù mbe nò ni wálá, kpèti káa ndâ basillì mbe kù nò tú mì Mbírì á gbírì, kpèti káa 'Vii-mì-Mbírì, gbèè 'duù jé mbe nò ni wálá. À káa Bu ye cuki ká nò ni .

³³ À má ènò, yo dù tí zò'o. Yo 'ví kpolo tí yo, tacó yo jé gí bà nò máa, o tí nó bà gí ta o ngáyì wè, nò wálá. ³⁴ O tí nó bà gí go 'duù mbe ya gí muu njà nò. Yí njè nò 'do 'bá si ndâ i mì wó á ji ndâ bòò mì wó, máa ndú 'ví kpolo tí ndú, bòò ṣinó ká ta bà nètè mì wó, 'bí ká ta ṣinó wó. Bìndi yí giù 'dè có ji mbe kpolo tí njekejì máa, yí dù tí zò'o. ³⁵ À má ènò, yo dù tí zò'o, tacó yo nò o tí nó náa mbe 'bá bà gí tí nó ni lá. Yí bà gí si ndâ 'duù

á njewu? Yí bà gí ta kpo-gbí'o? Yí bà gí ta bà kò-kò mì ngùù? Yí bà gí si yé kú wèlè tà rì? ³⁶ Yí má yee kpàtàràkà gí, yí 'ví 'de yo á tí zò'o. ³⁷ Có tí nò náa ye 'dè jì yo nò, ye 'dè jì ndá 'duù 'dáá gí: «Yo dù tí zò'o!» »

14

Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà pà kpokèjì gítí bà zèè Jézù

¹ Ta o tí nò sè sili ká só gítí o bà bàkà tàkùì o bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyéli-mì-Mbíri, ta tàkùì bà ci 'Dè-kò. Ndá Kùro ndá bu-Mbíri ta ndá kpo-kpò mbe nibà i mì ndá Jùdèyà kú gí pà kpokèjì bà zèè Jézù á tàbèngì tacó bà zi yí.

² Ndú jè ta bà zèè yí gbí ngbà tacó ndú kú cì gúku máa, ndá yí má zèè yí gbí ngbàà rì á ta gbolò o tí nó, ndá 'duù bà bàkà wo.

'Bí nù toro bàà míti Jézù gbí gbata Bètáníyà

³ Ta o tí nò si Jézù kú zò i gbí gbata Bètáníyà á 'bá mì 'bí 'dakò ta rè wó a Simónè, náa à kú nì míti wó a «mbe cì,» 'bí nù gí gí ta banga pò bàà náa à ònòkò ta 'bí ña banga pò i ta rè a nàràdi gbí dúlàngà. Bindi nù tí nò gí kì mīri dúlàngà bàà tí nò gí, yí gí yee bàà tí nò 'dáá gí míti muu Jézù. ⁴ Káa ndá 'bí 'duù ñinó mbe ñò i tí nò náa nù tí nò bàkà nò gí 'bità bà 'dè ngùrù-ngùrù có go'i ta kpo tàkòcò gítí nù tí nò, máa, «À kpónó volo gbí bàà tí nò tacó yè? ⁵ Áá kùtàá bà sì pò bàà tí nò á ta gbolò gùrúsù ndii dinári 300 gí, wàa à 'ví ko ta ndá mbe yè.»

⁶ Jézù mà gí 'di có tí nò náa ndá 'duù tí nò kú fiini nò, yí gí tè ro wó gítí ndú. Bindi yí gí 'dè có jì ndú máa, «Yo si nù tí nò mí to. Yo kú pèè mbi wó tacó yè? Yí bàkà jì ye a banga i. ⁷ Ndá mbe yè ta o 'dáá gí kuu gbí òkò tí yo. Go bà bàkà nambeé jì ndú má kuu tí yo, yo bà bàkà ta o mì yo mbe níki tí yo gí. Káa à má gítí ye, yo bà 'de ye ta o 'dáá gí wálá. ⁸ Yí bàkà nò a bà wotí ñndi wó. Yí toro nò a bàà bà duu ye míti ye. ⁹ Ye kú 'dè có jì yo ta yúcó máa, bàndò náa à má ma Banga-Ngú-Có míti muu to tí nó gí, à delè bà kojo có tí nù tí nó ta bà dità i tí nó náa yí bàkà nó gí.»

Júdà ba ngbù Jézù

¹⁰ Bindi Júdà Ìsikàriyótè, tí 'duù 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì Jézù muu 'bì-nje só, gí ñjè nó ya gí mì ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà, tacó bà ba ngbù Jézù jì ndú. ¹¹ Ta bà 'di có tí nò, tàkòcò ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà gíi peteke gítí Júdà ngé ndii gí. Bindi ndú gí ci yí máa, ndá yí bà ko mboo nètè mì wó nò jì yí ta gùrúsù. Bindi Júdà gí delè ndi wó ya gí bà pà tó kpokèjì bà zèè Jézù jì ndú.

Bà 'viindi tí gítí gbolò o bà ci i

¹² Káa ta o bà 'bità ndá sili mì gbolò o bà bàkà tàkùì mì rì bà ci 'Dè-kò, si à waa mbelè 'viì-rómbo gítí o bà bàkà tàkùì mì bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyéli-mì-Mbíri gí, ndá mbe tala có mì Jézù gí 'vee yí gítí bàndò ñinó náa mbe níki tí wó, tacó wàa, ndá yí 'ví ya gí bà 'viindi jì ndá yí ta ndú tacó bà zò i-cí-ci míti. ¹³ Káa Jézù gí 'visì có jì ndú ta bà tuu ndá 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndú, máa, «Yo ya gí gbí gbata; yo má yee ká, yo bà 'de 'bí 'dakò kú te ngo gbí kàrà; yo 'ví rì ndi wó. ¹⁴ 'Bá tí nó náa yí bà rì gítí nó, yo 'ví ya gí bà 'vee mbe 'bá tí nó, máa, «A mbe nibà i ká tuu ze máa, ze gí gí bà 'vee wò máa, 'bá wíri tacó tí ngòó, tacó wàa, ndá yí 'ví gí gí bà zò i-cí-ci

mí tà á ta ndá mbe tala có mì yí wè?» ¹⁵ Bindi yí bà tùbà gbolò soro náa à 'viindi bàndò mí kà sàà gí jì yo. Nò gí, yo 'ví bàkà i-zò-zò mí kà á jì ndoo.»

¹⁶ Ndá mbe tala có mì Jézù má gii nje nó ya gí gbí gbata, ndú gii 'de ndá i kà jé ká go có tí nó náa yí 'dè jì ndú nò. Bindi ndú gii 'viindi ndá i-cí-ci kù ù ta ndi wó.

Ndòngbú bà zò i mì Jézù

¹⁷ 'Dè'o má gii gí gí, ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó muu 'bi-nje só gii ya gí gbí gbata tí 'bá tí nó náa à 'viindi tà'i mítí kù ù ta ndi ndú nò. ¹⁸ Káa si ndú kù zò i, Jézù gii 'dè có jì ndú máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó, máa, 'bí 'duu gbaanjé 'do gbí òkò tí yo bà gii ba ngbù ye gí. 'Bí 'duu 'do gbí òkò tí yo mbe kù zò i ta ye kpónó gbí ká'i.»

¹⁹ Ta bà 'di có tí nó ndá mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii dù zuku-zùkùù. Bindi ndú gii 'bità bà 'vee yí gbaanjé-gbaanjé, máa, «Á 'ví dù a ye? Á 'ví dù a ye?»

²⁰ Káa Jézù gii 'visi có jì ndú, máa, «A 'bí 'duu gbaanjé 'do gbí òkò tí yo a muu 'bi-nje só nò. 'Bí 'duu mbe kù too yá ta ye 'do gbí gbèe ká'i. ²¹ Ìyoo. Á dú káa yúcó, 'Viì-mi-'Dakò bà gii ya gí nje ku mì wó á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mí Mbíri sàà éno máa, yí bà gii cì gí nò gí. Káa 'duu tí nó mbe ba ngbù 'Viì-mi-'Dakò nó ká bà gii mbu . À ngbá niki táánò káa bà jò yí lá.»

²² Káa si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó kálásè kù zò i, yí gii je kù kò, bindi yí gii ùlù Mbíri, yí gii ki'viki gbí kù kò tí nó, bindi yí gii kaa jì ndá mbe tala có mì wó, bindi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Yo je , njínó a dii ye.»

²³ Bindi yí gii zèè 'visi nèbiti, yí má gii ùlù Mbíri gí, yí gii je jì ndá mbe tala có mì wó, ndú 'dáá má gii njù gí, yí gii 'dè có jì ndú máa, ²⁴ «Ìjínó a mbelè ye, tí mbelè bà njù mùkà mì Mbíri, áá bà yee to tacó tí ndá 'duu me mbè. ²⁵ Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó, máa, ye káká'i bà njù i ta yo wálá yee tí ri ngú bà njù mì ndoo ta ndoo á gbí 'bá tí nó náa Mbíri kù zogo nò.»

²⁶ Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó má gii cè cè á bindi i-zò-zò gí, ndú gii nje nó kù ya gí pí Gú Mbà. ²⁷ Káa si ndú a muu nó á kpokèjì, Jézù gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo bà gii 'vaaka 'do tí ye, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Ye bà gii gbí mbe gbà rómbo, bindi ndá rómbo bà gii 'vaaka gí.» nò. ²⁸ Káa kpèti ká éno, ye bà gii ya gí kùro gí bà ùndi yo mí Gàliléyà á bindi bà 'vala ndi ye á 'do gbí muu'dú ye.»

²⁹ Káa Piyétòrò gii 'visi có jì yí, máa, «Kpèti sè ndá 'bí 'duu 'dáá má oloko 'do tí lo gí, ye jé gí bà o 'do tí lo wálá.»

³⁰ Káa Jézù gii 'visi có jì Piyétòrò, máa, «Ye kù 'dè có jì wò ta yúcó, máa, wúnó ta bèbìlì tí nó, á kùro bà kò-kò mì nguù ta bà só, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò.»

³¹ Káa Piyétòrò gii 'visi có jì Jézù ta njembí wó gbaanjé, máa, «Á kpèti má káa ku, à niki éno máa ku tí nó 'ví zi káa 'dóó ye gí, á co tí bà o 'do tí lo mì ye.» Bindi sè ndá 'bí mbe tala có mì Jézù 'dáá gí gii 'dè jì yí káa gbèe ña có mì Piyétòrò nò.

³² Bindi ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà gii yee gbí 'bí làmbu wúngbó jìlì nàa à kù ni mítí a Jètisèmánè, Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Yo dù nò, wàa ye 'ví ya gi bà 'deke tí ye ji Mbíri.»

³³ Bindi yí gii ruka ta yí 'do gbí òkò tí ndú káa ndâ Piyètòrò, ta Jákòmò, ta Jòvànì. Ndú mà gii yèè ta ndú gí ndiì 'do tí sè ndâ 'bí ka ndú gí, gbí dù wó gii dù kú me mááká, delè tàmuu wó gii 'bità bà ji gí. ³⁴ Bindi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó tí nò ta'ò nò nàa yí ruka ndú nò, máa, «Sé'ì yè gbí njembí ye dè gí mì ku. Yo dù bà-i-nò, wàa yo 'ví kpòlò tí yo.»

³⁵ Bindi yí mà gii yèè ndi wó 'do tí ndú á gí ndiì gí, yí gii 'bu gbíro mí to, bindi yí gii 'bità bà 'deke tí wó ji Mbíri, máa, 'bí kpokèjì má kuu, yí 'ví ndo có tí 'do kùro o tí nó kú gí nó gí. ³⁶ Máa, «Ábá, áá Bu ye, kpokèjì gítí ndâ i 'daá gí kuu mì lo. Si ye mí nje gbolò vò có tí nó nàa à bà gii waa mítí ye nó lá. Káa wò 'ví me éno 'do ká gbí 'dóó có mì lo gbí muu lo, me 'do gbí có mì ye lá.»

³⁷ Bindi yí mà gii dele ndi wó gí mì ndâ mbe tala có mì wó tí nó ta'ò nó, yí gii 'de ndú tẹ̀rì gí. Bindi yí gii 'dè có ji Piyètòrò, máa, «Simónè, wò kú tè a rì wàa? Yo ni bà dù tí zò'o nji'díí lá? ³⁸ Yo kùtáá bà dù tí zò'o, wàa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbíri, tacó ndâ vò i 'ví tala yo lá. À dú káa yúco, go bà bàkà tó i dú kuu gbí njembí yo, káa wotí tí yo gí tàkò wálá.»

³⁹ Bindi yí gii dele ndi wó káká'ì ya gí bà 'deke tí wó ji Mbíri ká go kpédélé ñìnò. ⁴⁰ Yí mà gii dele ndi wó káká'ì gí mì ndâ mbe tala có mì wó, yí gii 'de ndú mù ta rì gí. Bà 'dè có mì ndú ji yí gii kpò ndú gí, tacó ndú ta o tí nó káa cee ku ndú ku ta rì. ⁴¹ Gbí bà ta'ò bà gí yí, yí gii 'dè có ji ndú, máa, «Yo tẹ̀rì kpónó, wò 'ví tẹ̀ wò yo. Bà cee gí. À kpónó nó a o bà dò 'bí tí 'Vii-mi-'Dakò mí 'bí ndâ mbe bèè ro Mbíri. ⁴² Kùro o bà gí mbe ba ngbù ye dooko gí. Yo a gí yaà wàa ndoo 'ví njè nó.»

Bà zèè Jézù

⁴³ Káa si Jézù kálásè kù 'dè có, yí má gii zeke'o, yí ngé gii ñò Júdà tí nó tí 'bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì wó nó, yee ta ndâ 'duù me mbè, nàa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ mbe nìbà tàkìì mì ndâ Jùdèyá, ta ndâ kpo-'duù-'bá mì ndâ Jùdèyá ká tuu ndú yee gí. Ndâ 'duù tí nó turu mí 'bí ndú a ndâ mú, ta ndâ nja-njà sizò.

⁴⁴ Káa kùro bà gí ndú, Júdà tí mbe ba ngbù Jézù kpo-gbí-tà-tù ndú sàà gí, éno máa, «'Duù tí nó nàa ye bà 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó nó a 'dakò tí nó. Yo zèè yí, yo 'ví kpòlò tí wó tí kpòò wàa yo 'ví ya ta yí.» ⁴⁵ Júdà gii gí ká ndírí ya gí mì Jézù. Bindi yí gii 'tè'è tí wó, máa, «Mbe nìbà i ji zel!» Bindi yí gii 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó. ⁴⁶ 'Do bà-i-nò, ndâ 'duù tí nó gii zèè Jézù káca-káca.

⁴⁷ Káa 'bí 'duù mbe kù rò tíyò rẹ̀gbà tí Jézù gii ja njà sizò mì wó, yí gii da tù 'bí bòò mì Kùro ndâ bu-Mbíri waa jàngá gí.

⁴⁸ Bindi Jézù gii 'vee ndâ mbè 'duù tí nó, máa, «Ye a mbe ngbà nàa yo gii kaa ta ndâ mú, ta ndâ nja-njà sizò mì 'bí yo tacó bà gí gí bà zèè ta ye?

⁴⁹ Gbí ndâ o tí nó 'daá gí 'do táánò nàa ye kuu ta yo gbí ndùgù 'bá-Mbíri kù nìbà i ji yo nó, yo jé zèè ye lá. À má éno, yo zèè ye, tacó wàa có tí nó nàa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí tí yúco.»

⁵⁰ Ta o tí nó ndâ mbe tala có mì Jézù 'daá gí gii njè 'do tí wó ta ngèlè gí, ⁵¹ si káa 'bí 'vii-'dakò mbe gala káa gbèè kpà-bòngo mítí wó kù ru ta ndi

Jézù gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nò. ⁵² Ndá 'duù tí nò má gù bàkà có bà zèè 'vii-'dakò tí nò, yí gù o ta ngèlè ta só, jee kpá-bòngò tí nò mí 'bì ndú.

Jézù kùro ndá kpo-kpò 'duù mì ndá Jùdèyà

⁵³ Ndá 'duù tí nò gù zèè Jézù, bindi ndú gù ya ta yí gí 'bá mì Kùro ndá bu-Mbíri. Ta o tí nò ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-'duù-'bá, ta ndá kpo-kpò mbe nibà i mì ndá Jùdèyà kili 'dáá gí mí ká.

⁵⁴ Káa ta o tí nò náa ndá 'duù tí nò kù ya ta Jézù nò, Piyétòrò dù ngéé ndii kù ko tàkò wó. Yí gù ko tàkò wó yee ngé gbí ndùgù mì Kùro ndá bu-Mbíri. Bindi yí gù ki tí wó to gbí òkò tí ndá mbe kpolo tí 'bá mì Kùro ndá bu-Mbíri, kù u wu gbí ngbàngà.

⁵⁵ Ta o tí nò Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò mbe waa có gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdèyà kù pà kpokèjì tacó bà waa có ku mítí Jézù, káa ndú 'dè gbaanjé lá. ⁵⁶ Ndá 'duù me mbè gù dù kù waaka ndá 'vèrè mítí wó, káa ndá wááká-waaka có mì ndú nò jé toko lá. ⁵⁷ Bindi ndá 'bí 'dakò gù a gí yaà ta 'bí ña 'viri có mì ndú éno máa, ⁵⁸ «Ze táánò 'di kòcò 'dakò tí nò kù 'dè có máa, <Ye bà kí'viki 'bá-Mbíri tí nò náa ndá 'duù bí ta 'bì ndú nò gí to, káa gbí sili ta'ò ye bà bí 'bí náa à bì me ta 'bì lá.> » ⁵⁹ Káa ta ndá ña ñinó 'dáá gí, ndá có mì ndú jé toko lá.

⁶⁰ Bindi Kùro ndá bu-Mbíri gù a gí yaà á kùro ndá mbe waa có 'dáá gí, bindi yí gù 'vee Jézù, máa, «Có mì lo gí tàkò ndá có tí nò wálá? Ndá 'duù tí nò 'dè gítí lo nò a ña có yè?» ⁶¹ Káa Jézù gù 'visì có gí tàkò ndá 'vé mì Kùro ndá bu-Mbíri nò lá. Bindi Kùro ndá bu-Mbíri káká'í gù 'vee ndi Jézù, máa, «Wò a Bindi-Mbíri tí 'Vii-mi-Mbíri?»

⁶² Káa Jézù gù 'visì có jì yí, máa, «Ye a yí; wò delè bà gù ñò 'Vii-mi-'Dakò kù ki tí wó gbí kù'bì mì Mbe wotí, bindi yí bà gù gí 'do gbíri co gbí ndá kùlù mù.»

⁶³ Ta bà 'di có tí nò, Kùro ndá bu-Mbíri gù yaka gbí bòngò tí wó ta sé có gí. Bindi yí gù 'dè có jì ndá 'duù, máa, «Ndoò kpòò kù pà a ndá mbe 'dè yúco ngayi? ⁶⁴ Yo 'di bà 'dè zu có mì wó gítí Mbiri gí. Ndòngbú có mì yo máa yè?» Káa ndá 'duù tí nò 'dáá gí gù waa có mítí Jézù, máa, à 'vii ta yí káa ku.

⁶⁵ Bindi ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndá 'duù tí nò gù 'bità bà cù cù mítí Jézù. Ndú gù ẹrè i mítí ọ wó, ndú gù 'bità bà dòmò yí ta 'bì ndú si yí gbí sú ọ, kù 'viya ta yí máa, «Ni rẹ ndá mbe kù bàkà ndá i tí nò mítí lo nò!» Ndá mbe kpolo tí ndá 'duù gbí zàà gù dù kù gbí yí.

Piyétòrò tò kponje Jézù

⁶⁶ Káa si Piyétòrò kálásè kuu rẹgbà wu gbí ngbàngà mì Kùro ndá bu-Mbíri, 'bí nù mbe kù bàkà nèté 'bá mì Kùro ndá bu-Mbíri gù co gí gbí ngbàngà rẹgbà wu. ⁶⁷ Yí má gù zeke'o, yí gù ñò Piyétòrò kù u wu. Yí gù 'viiki yí, bindi yí gù 'dè có jì yì, máa, «Wò delè táánò kù dù toko ta Jézù tí nò tí 'duù Názàrèti nò.»

⁶⁸ Káa Piyétòrò gù tò kponje có tí nò náa nù tí nò 'dè nò gí. Bindi yí gù 'visì có jì nù tí nò, máa, «Ye ñò 'duù tí nò ni lá. Ye delè ngbá 'di gbí ña có mì lo nò lá.» Bindi yí gù co gí njekèjì ndùgù.

⁶⁹ Káa nù tí nò káká'í má gù ñò Piyétòrò kù rò tìyò njekèjì ndùgù, yí gù 'bità bà 'dè có jì ndá 'duù tí nò mbe kù rò tìyò bà-i-nò nó, máa, «'Dakò tí nò a 'duù 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nò mbe kù dù toko ta Jézù nò.» ⁷⁰ Káa Piyétòrò káká'í gù tò kponje gí.

Káa ndú má gii dù gàà éno, ndá 'duu tí nó mbe kú ɾo tíyò á ɾègbà tí Piyétòrò nó gii 'dè có jí yí, máa, «Ta yúcó wò a 'bí 'duu 'do gbí òkò tí ndá 'duu mì Jézù, tacó wò a 'duu Gàliléyà.»

⁷¹ Káa Piyétòrò gii 'bità bà see tí wó ta bà gò ku, máa, «Ye nò 'dakò tí nó náa yo kú 'dè có gítí wó nó ní lá.»

⁷² Káa ngùù ngé gii kò 'bí kò. Bindi mbi Piyétòrò gii 'va tí có tí nó náa Jézù 'dè jí yí, máa, «Kùro bà kò-kò mì ngùù ta bà só, wò bà 'boo ye ta bà ta'ò nò.» Bindi yí gii 'bità bà wa gbí.

15

À ya ta Jézù gí kùro Pilátò

¹ Ta firí dú'ò, ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-'duu-'bá, ta ndá kpo-kpò mbe nibà i, ta ndá kpo-kpò 'duu gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdéyà ngé gii kili ta bà muu ndú gálá-gálá gí. Ndú gii toko có mì ndú gbaanjé, ndú gii ẹrẹ Jézù gí, bindi ndú gii ya ta yí gí kùro Pilátò, ta ɲa wò a Rómánò tí gbolò 'duu mbe kú zogo ndá Jùdéyà. ² Ndú má gii yee ta yí kà, Pilátò gii 'vee Jézù, máa, «Wò a gbolò gba mì ndá Jùdéyà?»

Káa Jézù gii 'visi có jí yí, máa, «A wò ká 'dè ènò.»

³ Ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdéyà ta o tí nó kpi ngbàngà tí Jézù jí Pilátò tacó ndá i me mbè. ⁴ Bindi Pilátò gii 'vee yí káká'i, máa, «Wò 'di ɲa mbè ndá ngbàngà tí nó náa ndú kpi ta ɾè lo nó gí. Có mì lo tacó bà njaanga miɾi lo wálá?» ⁵ Káa ɲe Pilátò gii 'dèè gí, tacó Jézù káká'i gii 'visi có gbaanjé gí tàkò ndá có tí nó 'dáá gí lá.

À waa có ku míti Jézù

⁶ Ta ndoò 'dáá gí, ta o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyèlì-mì-Mbíri, 'bí ɲa i mì Pilátò a bà peteke tàkòcò ndá bòò mì wó ta bà njaanga 'bí 'duu gbaanjé mbe nìkì tí ndú 'do gbí zàà jí ndú. ⁷ Káa ta o bà zèè Jézù nò, 'bí 'dakò ta ɾè wó a Bàràbà, náa a zèè ndú ta ndá 'bí vo-vò 'duu tacó bà zì ku a gbí wo, kuu gbí zàà. ⁸ Ndá 'duu má gii kili me mbè mí gbí ngbàngà mì Pilátò ta o tí nó gí, ndú gii kaa ya gí bà yù nambeè 'do mì wó, máa yí njaanga 'bí 'duu gbaanjé 'do gbí zàà jí ndá yí á gò ɲinó náa yí kú bàkà ta ndoò 'dáá gí nò. ⁹ Káa Pilátò gii 'vee ndú, máa, «Cò mì yo kpónó máa ye 'ví njaanga jí yo á 'di a 'do gbí zàà? Ye njaanga gbolò gba mì ndá Jùdéyà jí yo?» ¹⁰ Pilátò 'vee ɲa 'vé tí nó tacó yí nò ní gí máa, a káa kii ká te ndá Kùro ndá bu-Mbíri gítí Jézù. ¹¹ Ndú ta o tí nó volo muu ndá 'duu 'dáá gí éno máa, ndú 'ví 'dè có jí Pilátò, máa, yí 'ví njaanga a Bàràbà 'do gbí zàà jí ndá yí. Máa, yí 'ví njaanga Jézù lá.

¹² Bindi Pilátò gii 'vee ndú 'duu tí nó káká'i, máa, «Káa 'dakò tí nó náa yo kú 'dè có máa, yí a gbolò gba mì ndá Jùdéyà nó, ye 'ví bàkà ta yí a yè?»

¹³ Káa ndú 'dáá gí gii pùù kú ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Gbì yí míti ɲèèkpè mù!»

¹⁴ Bindi Pilátò gii 'vee ndi ndú, máa, «Tacó yè? Yí bàkà a ɲa vò i yè?»

Káa ndú káká'i gii pùù kú ta kòcò ndú gí yaà ndii ɲinó sàà kùro nó gí, máa, «Gbì yí míti ɲèèkpè mù!»

¹⁵ Tacó ènò, Pilátò gii njaanga Bàràbà gí sè 'do gbí zàà tacó bà peteke tàkòcò ndá 'duu. Bindi yí gii je Jézù jí ndá àsìkèrì máa, ndú ya ta yí, wàa ndú 'ví gbì yí ta kùrùbàjí má kózò gí, wàa ndú 'ví gii ya gí bà gbì yí míti ɲèèkpè mù.

À tu kperè míti muu Jézù

¹⁶ Ndá àsikèrì gii ya ta Jézù gí gbí ngbàngà gbí ndùgù mì Pilátò, náa à kù nì míti a Pìrìtórìyùmù. Sè ndá 'bí ka ndú má gii kilì 'dáá gí, ¹⁷ ndú gii jaka ndá bòngò mì wó 'do tí wó gí. Bìndì ndú gii yuu bí-bì bòngò tí bòngò gba míti wó. Ndú delè gii te tàgíyà-gba náa ndú tu 'do tí kperè míti muu wó. ¹⁸ Bìndì ndú gii 'bità bà 'viya yí ta bà 'vee yí, máa, «Kútí lo ée? Gbolò kùrò ndá Jùdèyà!» ¹⁹ Ndú gii 'bità bà gbì yí ta nji ngba ta tí muu wó, ta bà cù cù míti wó; ndú gii dù kù 'viya yí ta bà kucuku muungbó ndú mí kùrò wó, kù ño ta yí, máa ndá yì kù ùlù yí. ²⁰ Ndú má ñonoko ndi wó tè ta ndú gí, ndú gii ja bòngò gba tí nò náa ndú yuu jì yí nó 'do tí wó gí, bìndì ndú gii yuu ndi ndá 'dóó bòngò mì wó míti wó.

Bà ya ta Jézù gí bà gbì yí míti njèèkpè mú

²¹ Bìndì ndá àsikèrì gii ja yí 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya gí bà gbì yí míti njèèkpè mú. Káa si ndú kpokèjì, ndú gii 'de 'bí 'dakó ta rẹ wó a Simónè, tí 'duù Sirìnì, tí bu ndá Àlèsándorò ta Rúfò, kù gí 'do 'bá gí gbí gbata Jèrúzalémè. Bìndì ndú gii zèè yí gítí bà te njèèkpè mú mì Jézù. ²² Bìndì ndú gii ya ta Jézù gítí 'bí bàndò náa à kù nì míti a Gòligàtà, gbì éno máa, bàndò kùsu muu ndá ku.

Bà gbì Jézù míti njèèkpè mú

²³ Ndá àsikèrì má gii yee ta Jézù tí bàndò bà zì yí gí, ndú gii je nèbítì náa à ñonòkò ta 'bí ña yeè bà zì dii 'duù náa à kù nì míti a «mìrì» jì yí. Káa yí gii biya bà nju gí. ²⁴ Bìndì ndú gii gbì yí míti njèèkpè mú. Ndú má gii gbì yí míti njèèkpè mú gí, ndú gii njèè gbì ndá bòngò mì wó gbì òkò tí ndú ta bà ki-mbíli.

²⁵ À gbì Jézù míti njèèkpè mú ta rì dú'o. ²⁶ Bìndì à gii cu nderè ku wó gbì míti njèèkpè mú á còmuu wó éno máa, yí a gbolò gba mì ndá Jùdèyà. ²⁷ Ta gbèè o tí nò delè, à gii gbì ndá 'bí mbe ngbà sósó'ò míti ndá njèèkpè mú, 'bí mò gí gbì kù'bi, bìndì 'bí mò gí gbì gálì mì Jézù, ²⁸ go có tí nó náa Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri cu sàà gí, máa, «Á kaa yí mò gí mì ndá vô 'duù» nò.

À ño Jézù si yí tí njèèkpè mú

²⁹ Ndá mbe kù ndii ta nó co tí kpokèjì gii zeke yí ta bà miyà muu ndú, delè ta bà ño yí, máa, «Ìyo le! Wò tí mbe 'dè có táánò máa, wò bà ki'viki 'bá-Mbíri gí to, wàa wò 'ví bì ndí bìndì sili ta'ò! ³⁰ 'Vala tí lo gi! Co gí to 'do tí njèèkpè mú!»

³¹ Ndá Kùrò ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò mbe nibà i mì ndá Jùdèyà gii dù kù ño yí, máa, «Yí ñò nì káa bà 'vala ndá 'bí ka wó, káa bà 'vala tí wó kpò yí gí. ³² Si Bìndì-Mbíri, tí gbolò gba mì ndá Ìzìrìyèlì, 'ví co gí to 'do tí njèèkpè mú kpónó, tacó wàa ndoo má ñò gí, ndoo 'ví ù ta nje gítí wó.» Ndá mbe ngbà tí nó náa à gbì ndú míti njèèkpè mú nò delè gii 'dè ndá zu có gítí wó.

³³ Ta rì gbúru, 'dí'di'o gii yiiga muu to yùkúú gí yee tí o bà mò tí mì rì.

³⁴ Bìndì Jézù gii tò kù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Èlòyì, Èlòyì, lámá sàbàkitàni.» Gbì éno máa, «Áá Mbíri mì ye! Áá Mbíri mè! Wò 'visi kapí lo á gítí ye tacó yè?»

³⁵ Ndá 'bí 'duù mbe kù rò tíyò á bàndò tí nò má gii 'di có tí nò, ndú gii 'dè có, máa, «Yo 'di gi! Yí kù tè'é tí Èlìjà tí nò táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nò.»

³⁶ Bìndi 'bí 'duù gii je 'bí i mbe kù nù ngo go kàfòlò-ngo nó, yí gii ì ngelè ya gí bà yuu mí gbí pe nèbítì mbe me zuù-zuù gí, yí gii sè mí nje nji ngba, bìndi yí gii te mí nje Jézù, ta bà 'dè có máa, «Ndoò duú, wàa ndoo 'ví nò bà gi gí bà ja yí mí Èlìjà 'do tí njèèkpè mù gí to gi.»

³⁷ Káa Jézù gii tò 'bí kù káká'i ta kòcò wó ngéé gi yaà, bìndi njembí wó gii kù gí.

³⁸ Ta o bà cee Jézù, gbí kpâ-bôngo tí nò mbe njèè gbí tà'i 'bá-Mbíri nó, gii yaka gbí tí wó 'do yaà dí to. ³⁹ Kùro ndá àsikéri tí nò mbe rò tíyò kù zeke Jézù nó má gii nò cè bà ki njembí Jézù nò, yí gii 'dè có máa, «'Dakò tí nò táánò dú ta yúco a 'Viì-mì-Mbíri.»

Ndá nù mbe ya gí muu gú Gòligàtà

⁴⁰ Ta o tí nò ndá Màriyà Màdèlènà, ta Màriyà nawu ndá lambu Jákòmò ta Jùzépè, ta Sàlómè, tí ndá nù tí nò táánò ⁴¹ mbe kù ru ndi Jézù, delè mbe kù konì yí si yí á Gàliléyà nó, gii rò tíyò me 'dú gbí òkò tí ndá 'bí nù tí nò mbe ko tàkò wó 'do Gàliléyà gítí gí Jèrùzàlémè nó, kù zeke ndá i tí nò náa à kù bàkà mítí wó nò.

Bà duu ku Jézù

⁴² Ta 'dè'o si ndá Jùdèyà kù 'viindi tí ndú gítí ri bà wotí gbí tàkù mì ndú, ⁴³ 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jùzépè mbe gi 'do gbí gbata Àrimàtiyà, tí 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdèyà náa ndá 'duù 'dáá gí kù te duù mítí wó, tí 'duù mbe kù koṛo có gítí o bà zèè 'bá mì Mbíri, gii zèè njembí wó, bìndi yí gii ya gí bà 'vee Pilátò máa, yí si yí 'ví duu ku Jézù. ⁴⁴ Káa nje Pilátò gii 'dèè gítí có bà ci Jézù galá ènò gí; tacó ènò, yí gii tè'é tí kùro ndá àsikéri, bìndi yí gii 'vee yí, máa Jézù cì gí wè? ⁴⁵ Kùro ndá àsikéri tí nò má gii 'dè có jì yí máa, Jézù cì gí, gí, Pilátò gii ùnje jì Jùzépè máa, yí ya gí bà te ku Jézù.

⁴⁶ Nò gí, Jùzépè gii sì ó kpâ-bôngo, yí má gii te ku Jézù 'do tí njèèkpè mù gí to gí, yí gii so gí, bìndi yí gii te yí ya tí gí gbí guù náa à ba mí gbí díí, bìndi yí gii mèrèkè 'bí gbolò díí mí nje guù tí nò. ⁴⁷ Káa ta o tí nò ndá Màriyà Màdèlènà ta Màriyà nawu Jùzépè nò bàndò bà duu Jézù nò gí.

16

Kùnga muu'dú

¹ Ri bà wotí má gii ta gí, ndá Màriyà Màdèlènà ta Màriyà nawu Jákòmò, ta Sàlómè gii sì pò bàà tacó bà ya gí bà too mítí ku Jézù. ² Ta firí dú'o mì sili gbaanjé bìndi ri bà wotí, ndú gii njè nó ya gí bà nò muu'dú si ri co jée gí. ³ Káa si ndú kpokèjì, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À 'di wúnó ká bà mèrèkè díí tí nò 'do njekejì 'bá muu'dú jì ndoo?» ⁴ Ndú 'vee 'vé tí nò, tacó díí tí nò me gbolò ngé ndii gí. Káa ndú má gii zeke'o, ndú gii nò njekejì 'bá muu'dú ngàà. ⁵ Ndú má gii ri gí tà'i kà, ndú gii 'de 'bí 'viì-'dakò kù kù tí wó to mò gí gbí kù'bì mì ndú ta njà cé-ce bôngo tí wó. Gúku gii bàkà ndú ngé ndii gí.

⁶ Káa 'viì-'dakò tí nò gii 'dè có jì ndú, máa, «Yo si bà ci gúku mí to. Yo wálá kù pà a bà tí Jézù tí nò mbe gi 'do Názàrètì náa à gbì yí mítí njèèkpè

mû nó? Yí 'vala ndi wó 'do gbí ku gí. Yí bà-i-nó wálá. Yo gí gí bà ò bándò tí nò náa à táánò sii ku wó mí tí nò. ⁷ Nò gí. Yo dele ndi yo ya gí bà 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó, ta ndá Piyétòrò, máa, yí kú ya gí kùro bà ùndi ndú mí Gállilèyà. Ndú bà 'de yí a i kà, á go cí tí nó táánò náa yí ci ta ndú nò.»

⁸ Ndá ni tí nò gii nje ta ngelè 'do tà 'bá muu'dú ta bà gu ta gúku. Bà 'dè có jì ndá 'duù tí kpokèjì gii kpò ndú ta o tí nò gí, tacó gúku ère nje ndú gí.

Jézu túbà tí wó jì Màriyà Màdèlénà

⁹ Jézu 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta fíri dú'o ta yé bindi òrì bà wotí gbí tàkù mí ndá Jùdèyà. Bindi kpédélé 'duù náa yí gii túbà tí wó jì yí a Màriyà Màdèlénà, tí ni tí nó náa yí táánò mòkò ndá i vò-nje só á 'do gbí muu wó nò. ¹⁰ Màriyà Màdèlénà gii ya gí bà 'dè ndí jì ndá mbe tala có mì wó si ndú kú wa ku wó. ¹¹ Káa gbèè 'duù mbe ùnje gítí có mì wó nò gii lá.

Jézu túbà tí wó jì ndá 'bí mbe nò tú mì wó sósò'ò

¹² Bindi bà túbà tí wó jì Màriyà Màdèlénà nò, Jézu gii túbà tí wó jì ndá 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò gbí 'bí ò kpokèjì tende, si ndú a kpokèjì kú ya gí 'bá mì ndú 'do gbí gbata Jèrùzàlémè. ¹³ Ndú gii dele ndi ndú ya gí bà 'dè ndí jì ndá 'bí ka ndú. Káa ndá ka ndú gii ùnje gítí có mì ndú nò delè lá.

Jézu túbà tí wó jì ndá mbe tala có mì wó muu'bi-nje gbaànjé

¹⁴ Bà ta'ò ònínó Jézu gii túbà tí wó jì ndá tú mì wó muu'bi-nje gbaànjé si ndú kú zò i. Yí gii 'dè kòlòwò gítí ndú, tacó ndú ùnje gítí Mbíri ta njembí ndú lá, delè tacó njembí ndú kpolo go duù tacó bà ùnje gítí ndá có mì ndá ka ndú mbe òrì yí á bindi bà 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó.

¹⁵ Bindi yí gii tuu ndú, máa, «Yo ya cee muu to tí nó 'dáá gí, wàa yo 'ví ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri á jì ndá 'duù 'dáá gí. ¹⁶ 'Duù ònínó mbe ùnje ta njembí wó, bindi à 'ví caka tí wó gí, bà 'de 'vala 'do mì Mbíri gí. Káa Mbíri bà waa có míti 'duù ònínó mbe biya bà ùnje gí nò. ¹⁷ Mbíri bà gii je wotí bà bàkà ndá serè jì ndá mbe ùnje gítí ndá có mì ye: ndú bà gii mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù ta rè ye; ndú delè bà gii 'dè ndá tende òrì nje có, náa ndú jé 'dè sàà kùro lá; ¹⁸ ndú delè bà gii zèè ndá kpoo ta 'bi ndú; ndú kpèti má gii nù jà, ndú bà cì tí wálá; ndú bà 'vala ndá mbe sé'i ta bà tee 'bi ndú míti ndú.»

¹⁹ Mbe tí ndoo Jézu má gii nìbà ndá i jì ndá mbe tala có mì wó cee gí, Mbíri gii te yí ya tí gí bà kí tí gbí kù'bi mì wó á gbíri.

²⁰ Bindi ndá mbe tala có mì wó gii 'vaaka 'do Jùdèyà cee muu to tí nó 'dáá gí kú ma có mì Mbíri jì ndá 'duù. Yí tí Jézu delè gii je wotí bà bàkà ndá serè jì ndú, tacó bà túbà jì ndá 'duù éno máa, ndá có tí nó náa ndú kú ma nó dú káa ndá có mì Mbíri.

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbíri go có mì LÚKÀ

Tí tó 'duù mì Mbíri

¹ Ye òn ndâ 'bí ka ye me mbè cu có gítí ndâ i tí nó táánò mbe bàkà tí gbí òkò tí ndoo nò. ² Ndú cu ndírí jé káa ndi kòcò ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù nibà i jì ndoo, tí ndâ mbe òn rẹngbó ndâ i tí nó mbe bàkà tí nó táánò ta ọ̀n ndú gí nò. ³ Ye ta 'dóó miři ye delè 'viiki gbí ndâ có tí nó lézè-lézè 'do tí bà 'bità ndú gí. À má ènò, ndòngbú kóró-koro có mì ye kpónó éno máa, ye cu ndú 'do tí rẹngbó ndú jì wò néméé éno, Tèyófilò. ⁴ Ye bà bàkà éno, tacó wàa wò tí kpo 'duù mì ze 'ví 'di ta gbí ndâ có tí nó náa wò táánò 'di gítí ndâ i tí nó ngbárángà'i éno.

Mbíri tuu basili mì wó jì Zàkàriyà

⁵ Ye kù 'bità có 'do tí Zàkàriyà tí 'bí bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà dígísèé gbí o mì Èròdè, tí gbolò gba mì ndâ Jùdèyà 'dáá gí. Zàkàriyà tí nó dígísèé a bu-Mbíri 'do gbí òkò tí ndâ bu-Mbíri ònó ta rẹngbó ndú 'do tí bu-Mbíri tí nó ta rẹ̀ wó a Àbija nò. Zàkàriyà delè gù kò Èlizabètà tí jù kòtí Àroni, tí bu-Mbíri gbí o mì Mòze. ⁶ Ndâ Zàkàriyà ta Èlizabètà ta o tí nó só káa ndâ 'duù ònó mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbíri, mbe kù 'di có mì Mbíri, delè mbe kù bàkà go ndâ có tí nó. ⁷ Káa 'viì mì ndú wálá, tacó Èlizabètà a kázá. Delè tacó ndú só me kpo 'duù ndii o bà bà jò 'viì gí.

⁸ À ta o tí nó a o bà bàkà i-Mbíri mì ndâ bu-Mbíri tí nó tí ndâ bòò Àbija nò. ⁹ Ndú mà gù pà-có ta bà ki-mbìli go i gbí tàkùlì mì ndú, tacó bà òn bu-Mbíri ònó gbí òkò tí ndú náa yí 'ví dù tí mbe gbo ngúwu di mí bàndò mì Mbíri ta o tí nó nò, à gù rò míti Zàkàriyà. ¹⁰ O bà doo di mà gù gí gí, Zàkàriyà gù ya gí tà'i 'bá-Mbíri tí bàndò tí nó ta ku-sòrò-Mbíri kù dù tí nò. Káa ndâ 'duù me mbè gù kili kù 'deke tí ndú jì Mbíri sè.

¹¹ Zàkàriyà mà gù zeke'o si yí tà'i á bàndò gbo ngúwu di ta kpéetì wó, yí gù òn basili mì Mbíri kù rò tiyò mò gí gbí kù'bi tí bàndò tí nó náa ká'i bà gbo di kù dù tí nó. ¹² Zàkàriyà bà-i-nò gù di káa na'va ta gúku bà òn basili tí nó gí.

¹³ Káa basili tí nó gù 'dè có jì Zàkàriyà máa, «Zàkàriyà, ci gúku lá! Tacó ye gí a i tacó bà 'dè có jì wò éno máa, Mbíri òn yè ọ̀n bà 'deke tí lo tacó bà jò 'viì gí. Nawù lo Èlizabètà kèjì gí bà jò 'viì tí 'viì-'dakò, wàa wò 'ví gbí rẹ̀ wó tí Jòvànì. ¹⁴ Tàkòcò lo bà peteke ta líkí'o bà jò 'viì tí nó ta ọ̀n wálá. Líkí'o delè bà bàkà ndâ 'duù me mbè ta o bà jò 'viì tí nó ngé ma. ¹⁵ Tacó 'viì tí nó bà dù tí gbolò 'duù á kùro Mbíri. Yí bà tee 'bí ọ̀n i ta rẹ̀ a pe míti nje wó wálá. Bèri-mi-Mbíri bà 'bità bà dù gbí njembí wó 'do ká gbí yì nawu wó. ¹⁶ Yí bà gí tí mbe 'visi muu ndâ Ìziriyèli ònó mbe gùri'o gí nó gítí kpokèjì mì Mbe tí ndú tí Mbíri. ¹⁷ Yí bà je a njembí ta wotí bìndi Èlìjà tí nó dígísèé tí mbe 'dòkò có mì Mbíri nó, kù 'viì ta ndi gbí òkò tí ndâ 'viì ta ndâ bu ndú; yí bà dù tí mbe 'visi muu ndâ mbe kpò có á gítí bà koro có go i mì ndâ mbe kù co tí jáá kpokèjì mì Mbíri; yí delè bà dù tí mbe 'viindi muu ndâ 'duù mì Mbe tí ndoo kù ù ta ndi bà gí yí.»

18 Káa Zàkàrìyà gii 'vee basili tí nò máa, «Ye bà ònò ni ta yè, máa có tí nò náa wò 'dè nò a yúcó?»

19 Káa basili tí nò gii 'visi có ji Zàkàrìyà máa, «Rè ye a Gàbiriyélè, tí mbe kù rò tíyò á kùro Mbíri. A Mbíri ká tuu ye, máa, ye gí gí bà 'dè banga ngú có tí nò ji wò. 20 Á má ènò, wò 'do tí kpónò bà dù tí ngbiri, wò delè bà 'dè có wálá yee tí o bà bàkà tí mì i tí nò náa ye 'dè có gítí ji wò nò. Tacó wò biya bà 'di có mì ye gí.»

21 Nje ndá 'duù tí nò mbe kù 'deke tí ndú sè nó gii 'dèè gítí bà dù Zàkàrìyà á bàndò bà gbo ngúwu di ta kòndi wó ènò gí. 22 Káa yí má gii co 'do kà gí sè, yí má gii bàkà bà 'dè có ji ndá 'duù, à gii kpò yí gí. Yí bà-i-nò gii dù kù bàkà káa i go i mì mbe sú tù nó, ta bà miyà 'bi wó ji ndá 'duù. Ndá 'duù gii ònò ngé ni gí máa, 'bí tende i 'de yí tà'i bàndò bà gbo ngúwu di kà gí.

23 O bà bàkà nètè mì Zàkàrìyà á tà'i 'bá-Mbíri má gii cee gí, yí gii dele ndi wó gí 'bá mì wó. 24 Zàkàrìyà gii bàkà mí 'bá káa làmbu o má gii zeke'o, nawù wò Èlizabéta gii tè nakáyi gí. Bindi yí gii nè tí wó mí gbí guùtà'i ta nakáyi ta pì vò 25 kù ùlù Mbíri máa, «Mbíri bàkà nambeè ji ye ngé ndii gí! Yí 'vala ye 'do gbí bà ònoko ye mì ndá 'duù gí.»

Mbíri tuu basili mì wó ji Màriyà

26 Ta 'bí o gbaànjé, si pì tí Èlizabéta ta nakáyi vò-nje gbaànjé, Mbíri gii tuu ndi gbèe basili mì wó tí Gàbiriyélè náa yí tuu yí ji Zàkàrìyà nó gí gbí gbata Názàrètí á gbí to Gàlliléyá, 27 á ji 'bí ngbutu 'viní ta rè wó a Màriyà, náa à 'vee có tí wó ji 'bí 'dakò ta rè wó a Jùzèpè tí 'vii kòtí Dàvidè tí gbolò gba gí. 28 Gàbiriyélè má gii yee 'bá mì ndá Màriyà gí, yí gii rì gí tàkò Màriyà tà'i. Bindi yí gii 'vee yí máa, «Kútí lo ée, tó 'duù mì Mbíri? Mbíri kuu ta wò!»

29 Káa nje Màriyà gii 'dèè gítí bà 'visi 'vé gí tàkò ònò 'vé mì Gàbiriyélè nó gí. Bindi yí gii dù kù 'viiki gbí ònò 'vé tí nò gbí muu wó ta kpééti wó.

30 Gàbiriyélè má gii ònò ènò, yí gii 'dè có ji Màriyà máa, «Ci gúku lá, Màriyà, tacó Mbíri bàkà nambeè ji wò me gbolò ngé ma. 31 Wò kejì gí bà tè nakáyi. Wò bà jò 'vii tí nò tí 'vii-'dakò. Bindi wò bà gbí rè wó tí Jézù. 32 'Vii tí nò bà dù tí gbolò 'duù. Rè wó bà dù a 'Vii-mi-'Duù-tí-nò-gbiri nó. Mbe tí ndoo tí Mbíri bà si 'vii tí nò 'ví dù tí gbolò gba á bindi gù wó Dàvidè yee tí ndòngbù o. 33 Yí bà zogo 'bá bindi gù wó Jákóbè ká kpòò ya tí. Yí delè bà dù tí gba ká kpòò ya tí.»

34 Káa Màriyà gii 'vee basili tí nò máa, «Ye bà toṛo tí ye a i mítí tii wàa ye 'ví jò ta 'vii tí nò?»

35 Káa basili tí nò gii 'visi có ji Màriyà máa, «Bèri-mi-Mbíri bà gí gí muu lo, delè wotí mì Mbíri tí nó á mbe dù ngéé yaà gbiri nó bà gèè bè mí muu lo. Tacó ènò, rè 'vii tí nò náa Mbíri kaa yí mò gí mì wó gí nó a 'Vii-mi-Mbíri. 36 Nò nò, à kpèti káa kpo nù tí nó tí nambe lo ta rè wó a Èlizabéta, náa ndá 'duù táánò kù ònoko yí, máa yí a kázá nó, kpónò ta 'vii ònò pì vò-nje gbaànjé gbí yí wó. 37 Tacó 'bí i mbe kpò Mbíri wálá.»

38 Káa Màriyà bà-i-nò gii 'visi có ji basili tí nò máa, «Ye a bòò mì Mbíri; á má ènò, si à 'ví bàkà tí mítí ye go có tí nò náa wò 'dè nò.»

'Do bà-i-nò, basili gii ta'va 'do ṛo Màriyà gí.

Màriyà co wiri ya gí bà ònò Èlizabéta

39 Màriyà bàkà bìnɔ̀ bìnɔ̀ bìnɔ̀ nò m̀ basili tí nò káa làmbu o, bìnɔ̀ yí gii co ngò've wɔ̀ri ya gí 'bá m̀ Òlìzàbètà gbí 'bí gbata pí gú gbí to Jùdèyà.
 40 Màriyà má gii yee kòtí Zàkàriyà, yí má gii nì «Ye yee gí,» jì nambe wó Òlìzàbètà,
 41 Òlìzàbètà gii gundii ta bà 'di kòcò Màriyà nò tí ɲa ɲinó náa 'vii gbí yí wó gii o 'do gbí kudu gí. Bìnɔ̀ Bèri-m̀-Ìbìrì gii je wotí bà 'dè-kòcò jì yí.
 42 Bìnɔ̀ yí gii 'visì cò jì Màriyà bà-i-nò gbí nga nje wó máa, «Ìbìrì bàkà nambeè jì wò gbí òkò tí ndá nù 'dáá gí ngé ndii gí, Màriyà. Yí delè bàkà nambeè jì 'vii tí nò á kpónó ta tà-ngo-yì wó tí lo nò ngé ndii gí.

43 ɲa gbolò cò tí nò 'de ye éno tacó yè, náa à gii co gbí a nawu Mbe tí ye ká gii co wɔ̀ri gí gí 'bá m̀ ye nó?

44 Tacó à káa póó bà 'di kòcò lo m̀ ye, 'vii gbí yí ye gii o ta líkí'o 'do gbí kudu m̀ wó gí.

45 A gbolò tó pá ká tàkò nù tí nò mbe ùnje éno máa, Mbìrì 'ví bàkà ta yì go cò tí nò náa à gbí muu wó tí Mbìrì,» nò.

Màriyà be r̀ Mbìrì gbí c̀

46 Màriyà bà-i-nò gii 'visì cò gí tàkò cò m̀ Òlìzàbètà nò ta bà cè cè kù be ta r̀ Mbìrì máa,

«Ye kù ùlù Mbe tí ye ta njembí ye gbaànjé.

47 Ye kù dùlù tí ye ta r̀ Mbìrì tí mbe 'vala ye,

48 tacó mbí wó kuu tí ye tí bòò m̀ wó!

À dú káa yúco máa,

r̀ ye 'do tí kpónó kù ya gí kùro bà gii dù á m̀ ndá 'duu a mbe tó pá,

49 tacó 'duu tí nò ngéé gbìrì tí Mbe wotí nò bàkà ndá kpo-kpò i ta r̀ ye gí.

50 Yí a mbe kù nò yè ɾo ndá mbe kù te duu míti wó ta o 'dáá gí.

51 Yí kù túbà wotí m̀ wó jì ndá mbe kù si tí ndú tí i ta kpééti ndú

ta bà nje gbí ndá mbù 'vèrè m̀ ndú 'dáá gí.

52 Yí kù túbà wotí m̀ wó jì ndá kpo-kpò gba tí nò mbe kù mba tí ndú jì yí nò,

ta bà tòò ndú 'do pí ndá jàlàmbà m̀ ndú gí.

53 Yí gii túbà wotí m̀ wó jì ndá 'duu ɲinó ta go tí ndú nò,

ta bà je i-zò-zò jì ndú yè yì ndú gí.

Bìnɔ̀ yí gii nje gbí ndá mbe kpo-kpò i 'do kùro wó ta go tí ndú.

54-55 Yí bàkà nambeè jì ndá Ìziriyéli tí ndá bòò m̀ wó

go cò tí nò náa yí táánò ci ta ndá ká gù ndoo ngbé éno máa,

yí kèjì gí bà bàkà nambeè jì ndá Àbìráámò ta ndá 'vii bìnɔ̀ wó,» nò.

56 Màriyà bàkà go pí ta'ò mí kòtí Òlìzàbètà, bìnɔ̀ yí gii dele ndi wó gí 'bá.

Bà jò Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duu

57 Pì m̀ Òlìzàbètà má gii t̀ gí, yí gii jò 'vii m̀ wó tí 'vii-'dakò. 58 Ndá ka 'bá m̀ Òlìzàbètà ta ndá nambe wó má gii 'di cò ɲa gbolò nambeè tí nò náa Mbìrì bàkà jì yí nò, ndú gii kaa ya gí bà nò yí ta líkí'o.

Bà gbì r̀ Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duu

59 Ta sili vò-nje ta'ò bìnɔ̀ bà jò Jòvànì, ndá 'duu gii kili ya gí 'bá m̀ Zàkàriyà, tacó à má waa 'vii gí, à 'ví gbì r̀ mí muu wó, go i gbì tàkù m̀

ndú. À gbí muu ndá 'duù ta o tí nò a có bà gbì rẹ bu wó tí Zàkàriyà mí muu 'vii. ⁶⁰ Káa Èlizabétà tí nawu 'vii gii biya gí, máa, ndú gbì mí muu wó a Jòvání. ⁶¹ Ndá 'duù tí nò bà-i-nò gii 'vee Èlizabétà máa, «Jòvání a rẹ 'di 'bá mì yo?» ⁶² Tacó ènò, ndú bà-i-nò gii nje gítí bà 'vee Zàkàriyà ta bà miyà 'bì ndú jì yí, máa ndá yí 'ví gbì mí muu 'vii a rẹ 'di wè?

⁶³ Káa Zàkàriyà gii miyà 'bì wó jì ndú máa, ndú je i jì yí wàa yí 'ví cu ta rẹ 'vii jì ndú. Ndú má gii je i jì yí gí, Zàkàriyà gii cu rẹ 'vii tí nò míti éno máa, «Rẹ wó a Jòvání.» Ndá 'duù má gii 'deke rẹ 'vii tí nò náa Zàkàriyà cu jì ndú nò, nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gí. ⁶⁴ Káa à káa póó bà cee ta bà cu rẹ 'vii tí nò mì Zàkàriyà, wú tà mè wó gii njaanga tí gí. Yí bà-i-nò gii 'bità bà 'dè có ta bà ùlù Mbíri ta líkí'o.

⁶⁵ Nje ndá ka 'bá mì Zàkàriyà 'dáá gí gii 'dèè gítí ña i tí nò gí. Ngú có tí nò gii 'vèè cee gbí òkò ndá gú gbí Jùdèyà 'dáá gí. ⁶⁶ 'Duù ñinó mbe 'di có tí nò gí ngé kù koṛo káa có máa, «Ija 'vii tí nò bà kpolo tí ña 'duù yè wè?» Tacó à dù káa yúco máa, Mbíri je wotí jì yí gí.

Zàkàriyà be rẹ Mbíri gbí cè

⁶⁷ Wu má gii gí gí gbí mè Zàkàriyà gí, Bèri-mi-Mbíri gii je wotí bà 'dè-kòcò jì yí. Bìndi yí gii 'bità bà cè cè ta bà be rẹ Mbíri gbí máa,

⁶⁸ «À ùlù Mbe tí ndoo,

tí Mbíri mì ndá Ìziriyéli!

Tacó yí gí gí bà gala ndá 'duù mì wó gí.

Yí gí gí bà njaanga miṛi ndú 'do gbí vò i gí.

⁶⁹ Yí je ngáangbá 'duù tí mbe 'vala ndoo jì ndoo

'do gbí mòòkò bìndi bòò nàa mì wó Dàvidé tí gbolò gba mì ndá Ìziriyéli gí.

⁷⁰ Yí bàkà ènò go cí tí nó náa yí dígísèè cí ta ndá mbe 'dòkò có mì wó náa yí ruka ndú 'do gbí òkò tí ndá 'duù jì ndá ká gù ndoo nò.

⁷¹ Yí dígísèè cí ndá mbe 'dòkò có mì wó jì ndá ká gù ndoo máa, yí kèjì gí bà 'vala ndoo 'do mì ndá ku'di tí ndoo, ta ndá 'duù ñinó mbe kù sogo ndoo nò.

⁷² Yí kpónó kù tù nó a bà nambeè mì wó jì ndá ká gù ndoo.

Yí kù koṛo nò a có gítí cí tí nó náa yí cí ta ndú dígísèè nò.

⁷³ Yí dígísèè be tí wó á jì bu ndoo tí Àbirámò, máa;

⁷⁴ yí bà 'vala ndoo 'do 'bì ndá ku'di tí ndoo,

yí delè bà je wotí jì ndoo tacó bà bàkà nètè jì yí ta gúku tí ndoo wálá,

⁷⁵ tí ndá cèè 'duù, delè tí ndá 'duù ñinó jáá kùṛo yí, ta o 'dáá gí muu to tí nò.

⁷⁶ Káa wò tí putú káṛà tí nó mì ye nó,

wò bà dù tí mbe 'dòkò có mì 'Duù tí nó

mbe kù dù ngéè gbíri nò,

tacó wò bà dù tí mbe 'viindi kpokèjì ù ta ndi bà gí Mbe tí ndoo.

⁷⁷ Wò bà dù tí mbe je muu gítí 'válá jì ndá 'duù

ta bà je à-cee-gí jì ndú gítí ndá vò i mì ndú,

⁷⁸ ta rẹ mì Mbíri mì ndoo tí mbe nambeè,

tí mbe kù nò yè ṛo ndá 'duù,

náa yí kù sí ta ṛi kù có tàṛi

⁷⁹ tacó bà tù ngba'o jì ndoo tí ndá mbe kù 'vala gbí 'dí'di'o náa ku gò jì mí ṛo ndoo gí nó

tacó wàa ndoo 'ví tò kò ndoo tí kèjì 'válá ñinó tí 'dê 'válá nó lá.»

⁸⁰ 'Viì tí nò mà giì kpolo tè tí 'duù gi, yí giì co 'do 'bá ya jí bà 'vala gbí kángáá nga ngoò ta kpéétí wó, yee tí o bà túbà tí wó jì ndá Ìziriyéli 'dáá gi.

2

Bà jò Jézù

¹ À ta o tí nò a ngáangbá gba mì ndá Rómánò ta rẹ wó a Àgúsitò, tí mbe kú zogo ndá Jùdèyà, ká 'dè có máa, à 'deke muu ndá 'duù gbí ndá to tí nó náa yí kú zogo nó 'dáá gi. ² Kpédélélẹ̀ ña bà 'deke muu ndá 'duù ènò bàkà tí ta o tí nò sì Kùrínò a gbolò 'duù gbí to Síriyà.

³ Ndá 'duù 'dáá gi giì kaa ya jí bà rẹngbó ndú tacó bà cu rẹ ndú mí gbí yâ-ndú go có mì Àgúsitò tí ngáangbá gba. ⁴ Tacó ènò, Jùzépè giì nje nó 'do gbí gbata Názàrèti à gbí to Gàliléyà, ya jí gbí to Jùdèyà, jí bà cu rẹ wó mí gbí 'dóó gbata mì ndú Bètèlèmè, tí bàndò bà jò Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìziriyéli, tacó yí a 'viì kòtí Dàvidè. ⁵ Ndú gbí ta nó tí nò ta Màriyà, tí 'viní tí nó náa yí 'vee có tí wó tacó bà kò yí gi nó. Káa ta o tí nò Màriyà ta cèe kpokù nakáyì tí wó. ⁶ Ndú mà giì yee gbí gbata Bètèlèmè gi, gó-káyì giì tanga mítí Màriyà. ⁷ Yí bà-i-nò giì jò 'viì-kírí mì wó tí 'viì-'dakò, yí giì paraka yí ta ndá bongo, bìndi yí giì sii yí mí gbí ká'ì bà je i-zó-zò jì ndá nò, tacó ndú 'de ndá 'bá wíri yeke 'dáá ta ndá 'duù gi.

⁸ Ta bèbillí tí nò, ndá 'bí mbe gbà bee mbe kú tè rí a rẹgbà tí ndá bee mì ndú á seè gbata Bètèlèmè, ⁹ mà giì zeke'o, ndú giì ñò basillí mì Mbíri, bìndi ngba'o mì Mbíri, giì ngbaanga to rẹgbà tí ndú 'dáá gi. Gúku bà-i-nò giì zèè ndú mbi ta ña wálá. ¹⁰ Káa basillí tí nò giì 'dè có jì ndú máa, «Yo cì gúku lá, tacó ye gi jì yo a i ta banga ngú có mbe te líkí'o mítí ndá 'duù 'dáá gi. ¹¹ À wúnò jò mbe 'vala yo á mí kòtí Dàvidè, gbí gbata Bètèlèmè gi. ¹² Yo má ya jí ká, yo bà ñò yí ni mítí bà paraka yí ta ndá bongo, bìndi à giì sii yí mí gbí ká'ì bà je i-zó-zò jì ndá nò.»

¹³ Ká go bà kì ọ̀ò bà-i-nò, ndá mbe gbà bee tí nò mà giì zeke'o, ndú giì ñò ndá 'bí basillí me mbè kaa gi yè to gi, kú cè cè ta bà be rẹ Mbíri gbí ta líkí'o bà jò 'viì tí nò, máa,

¹⁴ «À ùlù Mbíri ngéé gbíri,

wàa ndá 'duù ñinó náa tàkòcò Mbíri kú peteke gítí ndú á muu to tí nó nó 'ví dù ñiki maa.»

¹⁵ Ndá basillí mà giì kaa ndi ndú ya jí tàrì gi, ndá mbe gbà bee tí nò giì 'vii có gbí òkò tí ndú máa, «Ndooy ya jí Bètèlèmè, jí bà ñò i tí nó mbe bàkà tí náa Mbe tí ndoo 'dè có jì ndoo gítí nò.»

¹⁶ Ndú bà-i-nò mà giì goonò ya jí Bètèlèmè go có tí nò náa ndú 'dè nò, ndú giì 'de ndá Jùzépè ta Màriyà kuu rẹgbà tí dó 'viì náa ndú sii mí gbí ká'ì bà je i-zó-zò jì ndá nò. ¹⁷ Ndá mbe gbà bee tí nò mà giì ñò dó 'viì tí nò, ndú giì 'vanda ndi ndá có tí nó náa basillí 'dè jì ndú gítí wó nó 'dáá gi jì ndá bu wó ta nawu wó. ¹⁸ Nje ndá mbe 'di ndi ndá có tí nò náa ndá mbe gbà bee tí nò 'vanda nó 'dáá gi giì 'dèè gi. ¹⁹ Káa Màriyà giì kpolo tí ndá có tí nó ká mí gbí njembí wó, bìndi yí giì dù kú 'viiki gbí gi.

²⁰ Ndá mbe gbà bee tí nò mà giì ñò dó 'viì tí nò tè ta ndú gi, ndú giì dele ndi ndú jí bàndò mì ndú ta bà cè cè kú be ta rẹ Mbíri, tacó ndú 'de ndá i 'dáá gi jí ká go ndi kòcò ndá basillí tí nó mbe 'dè có jì ndú nò.

Bà gbì rẹ̀ Jézù

²¹ Ta sili vô-nje ta'ò bindi bà jò Jézù, ndá bu wó gii ya ta yí gí gbí gazà. Ndú má gii waa yí gí, ndú gii gbì rẹ̀ wó tí Jézù, tí rẹ̀ tí nó náa basili gbì mí muu wó á kùro bà tè nakayi wó nó.

Bà kaa Jézù jì Mbíri

²² O bà te banga mì ndá 'vii ta nawu wó má gii tè go có mì Mòze gí, ndá bu wó ta nawu wó gii ya ta yí gí Jèrùzàlémè, tacó bà kaa yí jì Mbíri, ²³ go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà gítí tàkii mì ndá Jùdéyà éno máa, «À 'ví kaa ndá 'vii-'dakò ñinó tí ndá 'vii-kíri nó jì Mbíri.» ²⁴ Delè tacó bà waa mbelè ndá kùlùkúdu sósò'ò, má wálá, ndá kùlè sósò'ò go có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri nó.

²⁵ Ta o tí nó, 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Simiyónè, mbe sì miři wó jì Mbíri gí, náa Bèri-mi-Mbíri kuu tàkò wó, kuu ta 'bá Jèrùzàlémè, kù ùndi o bà 'vala ndá Ìziriyéli. ²⁶ Bèri-mi-Mbíri ci yí sàà gí, máa, yí má ñò Bindi-Mbíri ta ọ̀ wó lá, yí bà cì wálá. ²⁷ Bèri-mi-Mbíri gii a tàmúu Simiyónè ya tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri á kùro o bà ya ta Jézù mì ndá bu wó ta nawu wó tacó bà kaa yí jì Mbíri nó. Ndú má gii bàkà bà tàkii mítí Jézù gí, ²⁸ Simiyónè gii l'ívi Jézù mì ñembí wó, bindi yí gii 'deke tí wó ta bà ulù Mbíri máa, ²⁹ «Nògí, si bòò mì lo 'ví ya gí bàndò mì wó nìkì maa, Mbe tí ye. Si yí 'ví ya nìkì maa go cí tí nó náa wò táánò ci ta yí nó.

³⁰ Tacó ye kpónó ñò mbe 'vala ndá 'duù ta ọ̀ ye gí,

³¹ 'duù tí nó náa wò bàkà yí tí mbe 'vala ndá 'duù á muu to tí nó 'dáá gí nó,

³² 'duù tí nó náa wò je yí tí ngba'o mbe túbà kpokèjì mì lo á jì ndá 'duù ñinò náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó,

'duù tí nó náa wò je yí delè tí mbe túbà wotí mì lo jì ndá Ìziriyéli nó.»

³³ Ndá bu Jézù ta nawu wó gii si nje ndú ká tí nga gítí ọ̀ có tí nó náa Simiyónè kù 'dè gítí 'vii mì ndú nó. ³⁴ Simiyónè má gii 'deke tí wó jì Mbíri cee gí, yí gii cù 'dè ngo cù wó mítí ndá Jézù ta ndá bu wó ta nawu wó. Bindi yí gii 'dè có jì Màriyà tí nawu Jézù máa, «Mbíri cu 'bí wó á mítí 'vii tí nó tí mbe mì ndá Ìziriyéli me mbè. Yí delè gii cu 'bí wó mítí wó tí mbe 'vala ndá Ìziriyéli me mbè. Mbíri cu mí gbí mbelè wó máa, ndá 'duù bà bè yí gí. ³⁵ Yí bà dù tí mbe yù gbí ndá có kóó mì ndá 'duù gí sè. Sé có bà gii kàra ré lo jàngá gí.»

³⁶ Ta o tí nó, 'bí túngù'dù kpo niì tí mbe 'dòkò có mì Mbíri ta rẹ̀ wó a Ánà, tí nájú 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Fànùwélè, ta ọ̀ wó a Àsèrè, kuu gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Ndá Ánà sì 'bá ta 'dakò mì wó bindi bà kò tí ndú ká ta ndoò vô-nje só, bindi ku gii zi 'dakò tí nó gí. ³⁷ Ndoò tí Ánà gbí nawù ku ta o bà ya ta Jézù gí bà kaa yí jì Mbíri nó zì'duù-nà'ò-nje nà'ò. Yí jé co 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí bà 'bí to lá, kù bàkà i-Mbíri ta bà kònò go.

³⁸ Yí gii gí gí bàndò bà bàkà i-Mbíri ta gbèe o tí nó gí bà 'dè nìkì maa jì Mbíri, bindi yí gii ya gí mì ndá bu Jézù ta nawu wó ta o bà ya ta yí mì ndú gí bà bàkà bà tàkii nó. Yí gii 'dè nìkì ma jì Mbíri, bindi yí gii 'dè có gítí dó Jézù jì ndá 'duù tí nó 'dáá gí mbe kù ùndi bà njaanga miři ndá 'duù Jèrùzàlémè mì Mbíri 'do gbí vò i nó.

³⁹ Ndá bu Jézù ta nawu wó má gii bàkà bà tàkii gítí wó go có mì Mbíri cee gí, ndú gii dele ndi ndú 'do Jèrùzàlémè ya a i gí gbí gbata mì ndú Názàrètì

á gbí to Jùdèyà. ⁴⁰ Jézù gii kpolo mí Názàrètì tí yú 'dakò ta muu ká tí wó, delè ta Mbírì kuu tàkò wó.

Jézù gbí òkò tí ndâ kpo 'duù mbe 'di gbí tàkù mí ndâ Jùdèyà

⁴¹ Ndâ bu Jézù ta nawu wó gii dù kú ya gí Jèrùzàlémè ta ndoò 'dáá gí ta o gbolò o bà mèlè ndi tàkù bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyéli-mì-Mbírì. ⁴² Ndú gii ya gbí ndoò ñìnò si ndoò tí Jézù muu 'bì-nje só.

⁴³ Káa si ndú kú gii dele gí 'bá si bà gbolò o tí nò cee gí, Jézù gii gboo mí Jèrùzàlémè gí, káa ndâ bu wó ta nawu wó ñò bà lá. ⁴⁴ Á gbí muu ndú ñìndi ndú máa ndâ-'bì-lá, ndú kú nò ta ndâ 'bí nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó kpokèjì mòsuù nò. Ndú gii ñò ni éno máa yí gbí òkò tí ndâ 'duù wálá ngé a i si ndú sili gbaànjé kpokèjì gí. ⁴⁵ Ndú bà-i-nò gii delè ndi ndú ya gí bà pà bà tí wó cee gbí gbata Jèrùzàlémè léé gí. ⁴⁶ Káa ndú gii 'de yí ngé a i bindi sili ta'ò á gbí ndùgù 'bá-Mbírì, gbí òkò tí ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkù mí ndâ Jùdèyà, kú 'di ndâ có mì ndú. Yí delè kú 'vee ndú gítí ndâ 'bí có. ⁴⁷ Bà 'dè có gítí ña bà 'di gbí-o mì wó, ta ndâ ña có tí nó náa yí kú 'visi ji ndâ kpo-kpò 'duù tí nó nó, gii kpò nje ndâ mbe 'di ndâ có tí nó náa yí kú 'dè nò gí

⁴⁸ Ndâ bu Jézù ta nawu wó mà gii ñò yí, nje ndú gii 'dèè gí. Bindi nawu wó gii 'vee yí máa, «Wò bàkà míti ze éno a ña yè, 'viì? Ñò káa bà kàra rẹ ze ta bà pà bà tí lo gi!»

⁴⁹ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «Yo kú pà bà tí ye tacó yè? Yo ñò ni lá máa, ye kú bàkà a nètè mì bu ye?» ⁵⁰ Káa bà 'visi có gí tàkò 'vé mì Jézù nò gii kpò ndâ bu wó ta nawu wó gí.

⁵¹ Jézù bà-i-nò gii ñè nó ta ndâ bu wó ta nawu wó á bindi bà 'de yí mì ndú nò ya gí Názàrètì. Yí gii kpolo mí ká tí to 'viì mbe kú 'di có mì ndâ bu wo ta nawu wó. Káa nawu wó gii kpolo tí ndâ có tí nó 'dáá gí mí gbí njembí wó. ⁵² Jézù gii uu gí yaà tí mbe wotí, ta muu ká tí wó, náa ndâ 'duù gii zè yí niki maa, Mbírì delè gii zè yí niki maa.

3

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù ma có mì Mbírì

¹ Ndoò tí Tìbèrìyò tí ngáangbá 'dakò pí jalàmbà á Rómà ta o tí nó muu 'bì-nje vò. Pónìsiyò Pilátò ta o tí nó a gbolò 'duù á Jùdèyà, ròbú Èródè ká gii zèè Gàlilèyà, Filípò tí 'bí 'viì bindi Èródè gii zèè ndâ to Ìtùrìyà ta Taràkòntìsi. 'Bí 'dakò ta rẹ wó a Lisàniyà gii zèè to tí nó tí Àbilénè nò.

² Ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì mí ndâ Jùdèyà gbí gbèe o tí nó a ndâ Ànà ta Kàyífà. Mà gii zeke'o, Mbírì gii je wotí bà 'dè-kòcò ji Jòvànì tí 'viì mì Zàkàrìyà si yí gbí kángáá nga ngoò. ³ Jòvànì bà-i-nò gii dù kú nò nó cee gbí ndâ to á ta ndi yì ngo tí nó tí Jòròdaniyà nó 'dáá gí, kú ma có gítí bà caka tí ndâ 'duù, tacó wàa Mbírì 'ví je ta à-cee-gí ji ndú gítí ndâ vò i mì ndú. ⁴ A go có tí nó gbí wàràgà mì Ìzàyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì éno máa,

«Kòcò 'duù kú kò-kò gbí kángáá nga ngoò, máa,
 <Yo 'viindi kpokèjì mì Mbe tí ndoo,
 yo bàkà ndâ kpokèjì mì wó jáá.

⁵ Yo nè ndâ dùgù to 'dáá gí,

yo da tí ndá nja-njà gú tí nó ta ndi tí kpokèjì m̀ Mbe tí ndoo nó 'vii ta kúro to.

Yo bàkà ndá bà lókó-loko to ñinó tí kpokèjì m̀ wó nó jáá.

Yo 'viindi ndá bà cùkpúú-cùkpùù to á ta ndi tí kpokèjì m̀ wó.

⁶ Yo má bàkà ènò g̀,

Mb̀ìrì bà 'vala ndá 'duù 'dáá g̀, > nò.»

⁷ Jòvànì g̀ 'dè có ji ndá mbè 'duù tí nó mbe kaa ya g̀ m̀ wó tacó waa yí 'ví caka tí ndú nó, máa, «Yo ndá 'vii-kpoo! A 'di ká 'dè có ji yo máa yo fa ngèlè 'do tí kpo-tàkòcò m̀ Mb̀ìrì g̀ g̀ m̀ ye? ⁸ Yo bàkà ndá i ñinó náa à tí nò, tacó waa à 'ví nò tí ni ènó máa, yo 'visì muu yo á 'do tí ndá vò i m̀ yo g̀. Yo si bà dù kù koṛo có éno máa, <ze a ndá 'vii-gù Àbiráámò> mí to. Ye kù 'dè có ji yo máa, wotí bà kaa ndá díí tí nó waa yí 'ví bàkà ndú tí ndá 'vii-gù ji Àbiráámò kuu tí Mb̀ìrì. ⁹ Mb̀ìrì kpónó tè zì kàngó m̀ wó léngé-lenge g̀. Yí kèjì g̀ bà daaka ndá m̀ ñinó mbe ñi cèe ndo mù lá nó 'do ngé tà teè ndú g̀ to tacó bà doo ta wu.»

¹⁰ Káa ndá 'duù tí nó g̀ 'vee Jòvànì máa, «Ze kpónó 'ví bàkà a ña yè?»

¹¹ Káa Jòvànì g̀ 'visì có ji ndú máa, «Ndá b̀ngò m̀ 'duù má sósò'ò, si yí 'ví je 'bí gbaànjé ji 'bí ka wó ñinó ta b̀ngò m̀ wó wálá nò. Waa i-zó-zò delè má kuu m̀ 'duù, yí 'ví je 'bí ji 'bí ka wó ñinó ta go tí wó nò.»

¹² Ndá 'bí mbe kili i-míri mbe g̀ g̀ m̀ Jòvànì tacó waa yí 'ví caka tí ndú bà-i-nò g̀ 'vee yí máa, «Káa ze 'ví bàkà a ña yè, Mbe nibà i?»

¹³ Káa Jòvànì g̀ 'visì có ji ndú máa, «Yo te 'bí i mí muu ñinó náa míri 'dè ji yo máa yo 'ví go 'do m̀ ndá 'duù nó lá.»

¹⁴ Ndá 'bí àsìkèrì gbí òkò tí ndá 'duù tí nó g̀ 'vee Jòvànì, máa, «Káa ze, ze 'ví njaanga mìri ze ta ña kèjì ngàyi?»

Káa Jòvànì g̀ 'visì có ji ndú máa, «Yo kùmùkù ndá i m̀ ndá 'duù ta wotí lá. Yo delè 'ví waaka có mití ndá 'duù gbí ngbàngà lá. Yo zò i 'do ká gbí wu'o m̀ yo.»

¹⁵ Jòvànì má g̀ ñò éno máa, ndá 'duù kù g̀ 'bità a bà koṛo gítí yì a gboló có éno máa yì a Bìndi-Mb̀ìrì, ¹⁶ yí g̀ 'dè có ji ndú 'dáá g̀ máa, «Ye kù caka tí yo ta ngo, káa 'bí 'duù ta wotí tí wó mbe ndii ye g̀ á kèjì, náa à kpèti káa vòò bà dù tí mbe kù njaanga tàrà 'do tí kò wó, ye bà 'vii tí wálá. Yí kèjì g̀ bà caka tí yo ta Bèri-mi-Mb̀ìrì, delè ta wu. ¹⁷ Yí kpónó zèè pidíí m̀ wó mí 'bí wó, tacó bà pì gbí cù m̀ wó g̀. Yí bà yili cèe ñi cù g̀, bìndi yí bà doo pòró cù ta wu ñinó jé mbe mee lá nò.»

¹⁸ Jòvànì bà-i-nò g̀ dù kù ma Banga-Ngú-Có, ta bà je wotí ji ndá 'duù ta 'bí ña có mbe si ndá 'duù 'ví 'visì muu ndú gbí ndá 'bí ña kèjì me mbè.

¹⁹ Káa Jòvànì g̀ 'dè có gítí Èròdé tí nó tí gboló 'duù nò, tacó bà volo muu Èròdiyà tí nù m̀ ná'vindi wó, 'do tí wó, delè tacó ndá 'bí vò i me mbè náa yí bàkà ndú. ²⁰ Èròdé má g̀ 'di ndá có tí nó náa Jòvànì kù 'dè gítí wó nò, yí g̀ tò muu ndá vò i m̀ wó nò ta bà te Jòvànì mí gbí zàà.

Jòvànì caka tí Jézù

²¹ Jòvànì má g̀ caka tí ndá 'duù 'dáá g̀ cee g̀, yí g̀ caka tí Jézù delè. Káa si Jézù kù g̀ 'deke tí wó ji Mb̀ìrì á bìndi bà caka tí wó m̀ Jòvànì nò, njekèjì tàrì g̀ njaanga tí g̀. ²² Bìndi Bèri-mi-Mb̀ìrì g̀ g̀ 'do yaà ta cè tí wó go cè tí kùlè nò g̀ muu Jézù. Kòcò 'duù bà-i-nò g̀ dù kù 'dè có 'do gb̀ìrì máa, «Wò a kpóló-kpolo 'vii m̀ ye. Tàkòcò ye peteke gítí lo ma.»

Rè ndâ ká gù Jézù

²³ Jézù 'bità nètè bà nìbà i jì ndâ 'duù ta ndoò tí wó go zi'duù-gbaànjé-nje muu'bi. Ndâ 'duù gbí ndâ o tí nò nò Jézù ni ká tí 'vii mi

Jùzépè tí 'vii mi Èli,

Èli tí 'vii mi Mátàti,

²⁴ Mátàti tí 'vii mi Lévi,

Lévi tí 'vii mi Mèléki,

Mèléki tí 'vii mi Jànáyi,

Jànáyi tí 'vii mi Jùzépè,

²⁵ Jùzépè tí 'vii mi Mátàtiyà,

Mátàtiyà tí 'vii mi Ámòsi,

Ámòsi tí 'vii mi Nàwúmì,

Nàwúmì tí 'vii mi Èsili,

Èsili tí 'vii mi Nàgáyì,

²⁶ Nàgáyì tí 'vii mi Máátà,

Máátà tí 'vii mi Mátàtiyà,

Mátàtiyà tí 'vii mi Sèmèyini,

Sèmèyini tí 'vii mi Jòséki,

Jòséki tí 'vii mi Jódà,

²⁷ Jódà tí 'vii mi Jòwánàni,

Jòwánàni tí 'vii mi Résà,

Résà tí 'vii mi Zèrùbàbèlè,

Zèrùbàbèlè tí 'vii mi Sèlitiyèli,

Sèlitiyèli tí 'vii mi Néri,

²⁸ Néri tí 'vii mi Mèléki,

Mèléki tí 'vii mi Ádì,

Ádì tí 'vii mi Kàsámù,

Kàsámù tí 'vii mi Èlimàdámù,

Èlimàdámù tí 'vii mi Èrè,

Èrè tí 'vii mi Jòsùwà,

²⁹ Jòsùwà tí 'vii mi Èliyézèrè,

Èliyézèrè tí 'vii mi Jòrímù,

Jòrímù tí 'vii mi Mátàti,

Mátàti tí 'vii mi Lévi,

Lévi tí 'vii mi Sìmiyónè,

³⁰ Sìmiyónè tí 'vii mi Júdáà

Júdáà tí 'vii mi Jùzépè,

Jùzépè tí 'vii mi Jònámù,

Jònámù tí 'vii mi Èliyàkìmi,

³¹ Èliyàkìmi tí 'vii mi Mèléyà,

Mèléyà tí 'vii mi Ménà,

Ménà tí 'vii Mátàsà,

Mátàsà tí 'vii mi Nàsàni,

Nàsàni tí 'vii mi Dàvidè,

³² Dàvidè tí 'vii mi Jèsi,

Jèsi tí 'vii mi Òbèdi,

Òbèdi tí 'vii mi Bòwázi,

Bòwázi tí 'vii mi Sàlimóni,

Sàlimóni tí 'vii mi Nàsóni,

- 33 Nàsónì tí 'vii mì Àminàdábì,
 Àminàdábì tí 'vii mì Ádíminì,
 Ádíminì tí 'vii mì Árínì,
 Árínì tí 'vii mì Èzìrónì,
 Èzìrónì tí 'vii mì Pèrèzì,
 Pèrèzì tí 'vii mì Júdáà,
 34 Júdáà tí 'vii mì Jákóbè,
 Jákóbè tí 'vii mì Ìzákò,
 Ìzákò tí 'vii mì Àbiráámò,
 Àbiráámò tí 'vii mì Tèràà,
 Tèràà tí 'vii mì Nàwóri,
 35 Nàwóri tí 'vii mì Sèrúgì,
 Sèrúgì tí 'vii mì Réwù,
 Réwù tí 'vii mì Pèlégì,
 Pèlégì tí 'vii mì Èbèrè,
 Èbèrè tí 'vii mì Sèlà,
 36 Sèlà tí 'vii mì Kàyínàni,
 Kàyínàni tí 'vii mì Àrifàkísàdà,
 Àrifàkísàdà tí 'vii mì Sémì,
 Sémì tí 'vii mì Nówà,
 Nówà tí 'vii mì Láméki,
 37 Láméki tí 'vii mì Mèsùsèlàà,
 Mèsùsèlàà tí 'vii mì Ènòki,
 Ènòki tí 'vii mì Jàrédi,
 Jàrédi tí 'vii mì Mààláléèli,
 Mààláléèli tí 'vii mì Kàyínàni,
 38 Kàyínàni tí 'vii mì Ènòsì,
 Ènòsì tí 'vii mì Sési,
 Sési tí 'vii mì Adàmà,
 Adàmà tí 'vii mì Mbírì.

4

Gba-wàtà tala Jézù gbí kángáá nga ngoò

¹ Jézù gii dele ndi wó 'do tabè'dè Jòròdàniyà á bìn̄di bà caka tí wó mì Jòvànì, tí 'duù n̄inó náa Bèrì-mì-Mbírì gèè bè mí muu wó gí. Bìn̄di Bèrì-mì-Mbírì gii a t̄amuu wó ² ya tí gí bà bàkà sili zì'duù-só mí gbí kángáá nga ngoò náa Gba-wàtà kù tala yí ta vò i. Gbì ndá sili tí nò zì'duù-só náa yí bàkà mí gbí kángáá nga ngoò nò, i-zó-zò di gbí yí wó gbaàn̄jé lá. ³ Gba-wàtà mà gii n̄ò máa, bà mì Jézù cee ta go gbì ndòngbú ndá sili tí nò náa yí bàkà zì'duù-só nò gí, yí gii 'dè có jì yí máa, «Wò má dú káa 'Vii-mì-Mbírì, 'visì díí tí nó tí i-zó-zò.»

⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì Gba-wàtà éno máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

<'Duù kù 'vala me ka ta i-zó-zò cuki lá.> »

⁵ Gba-wàtà bà-i-nò gii te Jézù 'do to ngéé gí yaà, bìn̄di yí gii túbà ndá kpo-kpò gbata muu to tí nó 'dáá gí jì yí á go bà kì ọ. ⁶ Bìn̄di yí gii 'dè có jì yí máa, «Ye bà bàkà wò tí mbe ndá kpo-kpò gbata tí nò náa wò kù n̄ò ngba ndú nò 'dáá gí, tacó Mbírì je ndú jì ye tí ndá i mì ye gí. À ká go có

mì ye bà je ndú jì 'duù ñinó mbe ñikí tí ye. ⁷ Ye bà je ndú 'dáá jì wò gí náa wò má kucuku muungbó lo mí kùro ye wàa wò 'ví ùlù ye gí nò.»

⁸ Káa Jézù gii 'visi có jì Gba-wàtà máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

<Wò 'ví ùlù káa Mbe tí lo tí Mbíri mì lo.

Wò dele 'ví bàkà nèté ká jì yí cuki.> »

⁹ Gba-wàtà gii te Jézù 'do gbí kángáá nga ngoò bìndi ñinó, ya tí gí Jèrùzàlémè, yí gii te yí ngé dé'véléé mì pí 'bá-Mbíri. Bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, «Wò má dú káa 'Vii-mi-Mbíri, o gí to. ¹⁰ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

<Mbíri bà kaa ndá basili mì wó wàa ndú 'ví kpolo tí lo.>

À gii cu 'bí éno máa,

¹¹ <Ndá basili tí nò mì Mbíri nò bà lì 'bì ndú mí tà tí lo, tacó wàa díí 'ví kpò kò lo lá.> »

¹² Káa Jézù gii 'visi có jì Gba-wàtà máa,

«À cu mí wáràgà mì Mbíri éno máa,

<Wò 'ví tala Mbe tí lo tí Mbíri lá.> »

¹³ Gba-wàtà má gii cee ta bà tala Jézù gí, yí gii ñjè nó 'do tí wó ya kù ù 'bí tó o tacó bà tala yí káká'i.

Jézù 'bità bà ma có mì Mbíri gbí to Gàliléyà

¹⁴ Jézù gii dele ndí wó gí Gàliléyà ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri. Bìndi rẹ wó gii wu cee gbí to Gàliléyà 'dáá gí. ¹⁵ Ndá 'duù 'dáá gí kù gii ùlù bà ñbà i mì wó ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri.

Jézù gbí gbata Názàrèti

¹⁶ Jézù gii ya gí gbí gbata Názàrèti, tí bàndò bà kpolo yí. Bìndi yí gii ya gí bàndò bà kili ndá Jùdéyà gí bà ùlù Mbíri ta ri bà wotí gbí tàkii mì ndá Jùdéyà go ña i mì wó náa yí cóó-cóó kù bàkà nò. Yí má gii ya gí bà rò tíyò tacó bà 'deke i, ¹⁷ áá gii te jì yí a wáràgà mì Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri. Yí bà-i-nò gii njaanga wáràgà tí bàndò tí nó náa à cu mí gbí éno máa,

¹⁸ «Bèri-mi-Mbíri kuu ta ye,

tacó yí cu 'bì wó mítí ye máa ye ma Banga-Ngú-Có jì ndá yè.

Yí tuu ye gí bà ma có bà njaanga wú á 'do tí miři ndá 'duù gbí zàà jì ndú.

Yí tuu ye gí bà njaanga ro ndá mbe sú ro.

Yí tuu ye gí bá 'vala ndá 'duù tí nó náa à kù mèèkè'i tí ndú.

¹⁹ Yí tuu ye gí bà ma có ndoò bà bàkà nambeè mì Mbíri jì ndá 'duù.»

²⁰ Jézù má gii 'deke i cee gí, yí gii paraka ndi wáràgà tí nó gí bàndò mì wó, bìndi yí gii dele ndí jì 'duù tí nó tí mbe kpolo tí ndá i á bàndò bà ùlù Mbíri nò. Bìndi yí gii ki tí wó to. Ndá 'duù bàndò bà ùlù Mbíri 'dáá gí gii yee ro ndú ródó-ro'doo mití wó. ²¹ Bìndi yí gii 'bità bà 'dè có jì ndú máa, «Ndá i tí nó náa ye 'deke có gítí ndú jì yo 'do gbí wáràgà mì Mbíri nò wúnó bàkà tí go ndá có tí nó náa ye 'deke nó gí.»

²² Ndá 'duù 'dáá gí gii ùlù yí, káa nje ndú 'dáá gí gii 'dèè ta bà 'di ndá ña banga có tí nó mbe co 'do nje wó nó gí. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À nó me 'vii mí Jùzèpè ká nó lá?»

²³ Jézù má gii 'di có tí nó, yí gii 'visi có jì ndá 'duù tí nó máa, «Ye ñò ni gí máa à gbí muu yo a có bà 'dè lòkò'bò tí nó máa, «Vala tí lo mbe yèè» nó jì ye. À delè tí yo a go bà 'dè có jì ye máa, «Bàkà ndá i tí nó táánò náa

ze 'di tàwo lo ta bà bàkà ndú gbí gbata Kàpàrànwùmù nó mí 'bá mì yo.>
²⁴ Káa ye kù 'dè có jì yo ta yúcó máa, à jé ùnje gítí có mì mbe 'dòkò có mì Mbířì lá ká gbí 'dóó to mì ndú.

²⁵ «Káa ye kù 'dè có jì yo ta yúcó máa, ndâ nawù ku táánò 'bá mì ndâ Ìzìrìyéli gbí o mì Èlìjà tí nó tí mbe 'dòkò có mì Mbířì nó me mbè. Káa ta o tí nó náa njekèjì tàřì gù nè gí tàkò mù gí ta ndoò ta'ò ta pì vò-nje gbaànjé pí gí nó, làngawìřì gù tẹ 'bá mì ndâ Ìzìrìyéli 'dáá gí. ²⁶ Ta ndâ ña ñìnò 'dáá gí, Mbířì gù tuu Èlìjà ya tí a i gí bà koni 'bí nawù ku gbí ndâ to Zàrèfàtì á gbí to Sidóni, si ndâ nawù ku 'bá Ìzìrìyéli mí to. ²⁷ Ndâ mbe cì delè táánò me mbè kuu 'bá Ìzìrìyéli gbí o mì Èlìsà tí mbe 'dòkò có mì Mbířì. Káa Èlìsà 'vala gbèe 'duù á 'do gbí òkò tí ndú lá, yí gù 'vala káa 'bí mbe cì gbaànjé ta řè wó a Nààmàní tí tende 'duù mbe gí 'do Sírìyà.»

²⁸ Ndâ 'duù bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbířì mà gù 'di có tí nó náa Jézù 'dè jì ndú nò, tàkòcò ndú gù kpolo ngé ndii gí. ²⁹ Ndú gù ñjè gítí wó, bindi ndú gù ja yí gí sè 'do bàndò bà ùlù Mbířì, ndú gù 'dò ta yí gí pí gú tí nó náa à bì gbata mì ndú ta yendi nò. À gbí muu ndú ta o tí nó a có bà 'va yí gí tàgbà gú 'do yaà kà. ³⁰ Káa yí gù ba to, co gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó, kù ya ta nó mì wó.

Jézù mòkò i 'do gbí muu 'bí 'dakò

³¹ Jézù gù ñjè nó 'do Názàrèti ya gí gbí gbata Kàpàrànwùmù á gbí to Gàlìlèyà. Bindi yí gù nibà i jì ndâ 'duù kà ta řì bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà. ³² Nje ndâ 'duù gù 'dèè gítí wó gí, tacó yí 'dè có go i mì gba.

³³ Káa ta o tí nó 'bí 'dakò ta i-gbì-muu wò kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kili mí bàndò bà ùlù Mbířì nò. Mà gù zeke'o, i tí nó gù tanga mítí 'dakò tí nó, bindi yí gù tò kù ta kòcò wó gí yaà máa, ³⁴ «Si ze mí to! Àá mì lo ta ze a yè, ndí lo Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrèti nó? Wò gí tacó bà bù ña ze? Ye ñò wò ni tí 'duù tí nó náa à kaa wò jì Mbířì gí nó gí.»

³⁵ Káa Jézù gù do mítí i tí nó máa, «'Dù ngbii! Co 'do gbí muu wó gí!» I tí nó bà-i-nò gí 'va 'dakò tí nó mí to mí kùřo ndâ 'duù, bindi yí gù co 'do gbí muu wó ta bà bàkà vò i ta yí lá.

³⁶ Nje ndâ mbe ñò ña i tí nó 'dáá gí gù 'dèè gí. Bindi ndú gù 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «'Jìnò a ña có yè ká nó? Yí kù 'dè có jì ndâ vò i-gbì-muu ndâ 'duù ta wotí go i mì gba káa ndú kù 'di có mì wó!» ³⁷ 'Do bà-i-nò, tàwo Jézù gù wu cee gbí wùngbó to tí nó léé gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí mbe nò'o me mbè

³⁸ Jézù gù co 'do bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbířì ya gí 'bá mì Simónè tí 'bí mbe tala có mì wó gbaànjé. Yí mà gù yee kà, yí gù 'de na gè Simónè tí sà ta cò'o gbí dui wò ngé ndii gí. Ndâ 'duù mà gù 'dè có jì Jézù, ³⁹ Jézù gù ñjè nó ya gí bà rò tìyò seè tí nù tí nó, bindi yí gù 'dè có jì cò'o tí nó máa yí dò 'do gbí dui nù tí nó gí. Nù tí nó ngé gù a cónjórónjò gí yaà kù bàkà i-zó-zò jì ndú.

⁴⁰ Řì mà gù ta gí, ndâ 'duù ñìnó ta ndâ nambe ndú ta ndâ tende ña nò'o tí ndú nó gù tuřu ndú 'dáá gí ya tí jì Jézù. Yí gù tee 'bí wó mítí ndú, bindi ndú 'dáá gí gù 'vala gí. ⁴¹ Ndâ i delè gù co 'do gbí muu ndâ 'duù ñìnó ta i gbí ndú nó me mbè, kù tò kù máa, «Wò á 'Viì-mì-Mbířì!» Káa Jézù gù do mítí ndâ i tí nó máa ndú dù ngbii, tacó ndú ñò yì ni tí Bindi-Mbířì gí.

Jézù ma có mì Mbíri cee to 'dáá gí

⁴² Yé má bà gii bàkà bà ngbaanga to, Jézù gii co 'do gbí òkò tí ndá 'duù gí ndii ta kpéetí wó. Ndá 'duù gii pà bà tí wó, ndú má gii 'de yí gí, ndú gii bàkà có bà tí yí, máa yí njè nó 'do tí ndá yí lá. ⁴³ Káa yí gii biya gí. Bindi yí gii 'de có jì ndú máa, «Kózò tí ye bà ya gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí ngú ña kèji bà bàkà nambèè mì Mbíri ta ndá 'duù jì ndá 'duù gbí ndá 'bí gbata delè. Tacó ñinò a nètè tí nó náa Mbíri tuu ye gí bà bàkà nó ká nò.» ⁴⁴ Bindi yí gii dù kú nò ta bà ma Banga-Ngú-Có jì ndá 'duù ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bá ùlù Mbíri cee gbí ndá to 'bá mì ndá Jùdèyà 'dáá gí.

5

Jézù ruka ndá kpédélé mbe tala có mì wó

¹ Ta 'bí o gbaanjé si Jézù kú rò tíyò a tí kápá Jènèsàrétí, ndá 'duù me mbè kú gii tòò tí ndú tacó bà ya gí bà 'di có mì Mbíri 'do mì wó. ² Jézù má gii zeke'o, yí gii ñò ndá gbà sósò'ò náa ndá mbe gò ngo rò ndú mí gbí kàrà-kàrà ngo, bindi ndú gii oloko 'do gbí ndú gí tà ngo, kú caka ndá mbu mí ndú. ³ Jézù bà-i-nò gii o mí gbí 'bí gbà gbaanjé, tí ñindi Simónè, bindi yí gii 'dè có jì Simónè máa yí yèè yí ta gbà gàà gí ro ngo. Simónè má gii bàkà ènò gí, Jézù gii ki tí wó á gbí gbà ro ngo kú nibà i jì ndá 'duù.

⁴ Jézù má gii nibà i jì ndá 'duù cee gí, yí gii 'dè có jì Simónè máa yí yèè ta gbà gí bà wúlú ngo wàa yí 'ví 'va mbu, wàa yí bà zèè sè gí. ⁵ Káa Simónè gii 'visì có jì yí máa, «Ze 'va mbu 'do tí kùbòò too ta yé tí nó gí, káa ze zèè gbèe i lá, kpo 'duù mì ye. Káa wò má 'dè ènò, ye bà bàkà go có mì lo nò gí.»

⁶ Ndá Simónè má gii 'va mbu go có tí nó náa Jézù 'dè jì yí nò, ndú gii woo sè tí ña ñinò náa sè bà yaka mbu mì ndú gii dù ká nji'dí. ⁷ Ndú bà-i-nò gii miyà 'bí ndú jì ndá 'bí ka ndú mbe gò ngo máa ndú gí ta gbà mì ndú jì ndá yí. Ndá ka ndú nò má gii ya ta 'bí gbà jì ndú gí, ndú gii woo sè yeke ndá gbà tí nó sósò'ò nò ta sè tí ña ñinò náa sè bà ta ngo mì ndú gii dù ká nji'dí.

⁸ Simónè má gii ñò ña i tí nó mbe bàkà tí nó, yí gii kucuku muungbó wó mí kuro Jézù, bindi yí gii 'deke tí wó jì yí máa, «Ya 'do tí ye gí, Mbe tí ye! Tacó vò i mì ye me gbolò ngé ndii gí.» ⁹ Simónè 'dè có tí nó jì Jézù tacó nje ndú ta ndá 'bí ka wó mbe gò ngo 'dáá gí ta o tí nó 'dèè gítí ña serè sè tí nó náa ndú zèè nó gí. ¹⁰ Ndá Jákòmò ta ná'vindí wó Jòvànì, tí ndá 'viì mì 'bí 'dakò ta rè wó a Zèbidèyò, tí ndá ka Simónè mbe gò ngo delè sósò'ò, gii si ñe ndú ká tí nga.

Káa Jézù gii 'dè có jì Simónè máa, «Cì gúku lá, tacó wò bà gii zèè 'do tí kpónó kú ya gí kuro go ndá sè tí nó a ndá 'duù.» ¹¹ Ndú bà-i-nò gii ya ta ndá gbà mì ndú gí tí ngo, ndú gii jee ndá i mì ndú 'dáá gí 'bùrùkù mí to, bindi ndú gii ya kú nò á tàkò Jézù.

Jézù 'vala 'bí mbe ci

¹² Ta 'bí o gbaanjé si Jézù kuu gbí 'bí gbata, yí gii ñò 'bí 'dakò náa ci waaka yí volo gí. Mbe ci tí nó má gii ñò Jézù, yí gii 'bu gbíro wó mí to mí kuro wó. Bindi yí gii 'deke tí wó jì yí máa, «Go bà ngbaranga kútí ye má kuu tí lo, wò bà bàkà gí, kpo 'duù!»

13 Jézù mà gii 'di có tí nò náa mbe cì tí nò 'dè nò, yí gii tee 'bì wó mítí mbe cì tí nò, ta bà 'dè có jí yí máa, «Ye bà bàkà gí! Si kútí lo 'ví dù ngbàrángà'i.» A káa póó bà 'dè có tí nò mì Jézù, kútí mbe cì tí nò gii gí ngbàrángà'i gí.

14 Kútí 'dakò tí nò mà gii ɾo bindi cì gí, Jézù gii 'dè có jí yí máa, «Si 'bí 'duù gbaànjé 'ví nò wó lá. Ya gí bà túbà tí lo jí bu-Mbíri, yí má 'dè có éno máa, cì cee 'do tí lo gí má kózò gá, wò 'ví ya gí bà waa mbelè go có mì Mòze, tacó bà túbà jí ndá 'duù máa, wò gí tí cee 'duù gí.»

15 Káa ɾè Jézù gii wu to ya me 'dú ndii ñinó sàà kùro nó gí. Tacó ènò, ndá 'duù me mbè gii kaa ya gí mì wó. Ndá 'bí 'duù ya tacó bà 'di ndá có mì wó, bindi ndá 'bí tacó waa yí 'ví 'vala ndá yí 'do gbí nò'o. 16 Káa yí má dù gí yí kú co 'do gbí òkò tí ndá 'duù ya gítí bàndò ñinó ta ndá 'duù tí wálá nó ta kpéetí wó tacó bà 'deke tí wó jí Mbíri.

Jézù 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí

17 Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kú nìbà có mì Mbíri jí ndá 'duù, ndá 'bí mbe kpolo tí tàkù, ta ndá 'bí mbe nìbà i mì ndá Jùdéyà, mbe gí 'do Jerúzalémè, delè 'do ta gbí ndá gbata gbí ndá to Gáliléyà ta Jùdéyà 'dáá gí, ta o tí nò kuu gbí òkò tí ndá 'duù tí nò náa yí kú nìbà i jí ndú nò. Yí delè kú 'vala ndá mbe nò'o ta wotí mì Mbíri. 18 Mà gii zeke'o, ndá 'bí 'dakò gii làngà 'bí 'dakò mbe gbele've gí gí tí jí Jézù. Ndú gii jè ta bà ɾi ta yí gí tà'i tàkò Jézù, 19 káa à gii kpò ndú ngbàà gí, tacó ndá 'duù nènèkè mí njekèjì go ndá ñilí tí nje gá. Tacó ènò, ndú gii 'dò ta yí gí muu 'bá, ndú gii di muu 'bá gbúú-gbuu 'vii ta bàndò bà kí tí Jézù, bindi ndú gí yuu yí ta mbà tí nó náa ndú te ta yí nó gí to jí yí gbí òkò tí ndá 'duù. 20 Jézù mà gii nò ña bà tee njembí ndá 'dakò tí nò á mítí wó, yí gii 'dè có jí 'dakò tí nò mbe gbele've gí nó máa, «À si có gítí ndá wò i mì lo mí to gí, kómbe ye.»

21 Ndá mbe kpolo tí tàkù, ta ndá mbe nìbà i mì ndá Jùdéyà, mà gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà koɾo có gbí njembí ndú máa, «Dakò tí nó mbe kú 'dè zu có gí bà tí Mbíri nó a 'di? Wotí bà je à-cee-gí gítí ndá wò i mì ndá 'duù á bindi Mbíri a i tí 'di?»

22 Káa Jézù gii 'di gbí ña bà koɾo có mì ndú nò gí. Tacó ènò, yí gii 'vee ndú máa, «Yo kú koɾo ña có tí nò á tacó yè? 23 À kpolo a bà 'dè có máa, <À si có gítí ndá wò i mì lo mí to gí,> wèè, à kpolo a bà 'dè có máa, <A gí yaà, waa wò 'ví te kpá-sili mì lo, waa wò 'ví nò nó?> 24 À má ènò, ye kpónó bà túbà jí yo éno máa, à tí 'Vii-mi-'Dakò a wotí tacó bà je à-cee-gí gítí ndá wò i.»

Yí bà-i-nò gii 'dè có jí 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó, máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpá-sili mì lo, waa wò 'ví nje nó ya gí 'bá go có tí nó gbí nje ye nó.» 25 'Dakò tí nó ngé gii a gí yaà cónjórónjóó mí kùro ndá 'duù, yí gii te mbà tí nó náa à làngà ta yí gí tí jí Jézù nó, bindi yí gii 'bì nó kú ya gí 'bá ta bà ùlù Mbíri. 26 Nje ndá 'duù 'dáá gí gii 'dèè gí, bindi ndú gii 'bità bà ùlù Mbíri ta gúku, máa, «Ze wúnó nò i-seɾè gí!»

Jézù tè'è tí Lévi

27 Jézù mà gii njè nó 'do bàndò bà 'vala 'dakò tí nó mbe gbele've gí nó, yí gii nò 'bí 'dakò, tí mbe kili i-míri, ta ɾe wó a Lévi, kú kí tí wó to á tagbà 'bá bà kili i-míri. Jézù bà-i-nò gii tè'è tí Lévi, máa, «Gí gí bà dù tí 'duù mì ye.» 28 Lévi bà-i-nò gii jee ndá i 'dáá gí mí to, bindi yí gii ya gí bà dù tí 'duù mí Jézù.

²⁹ Bindi Lévi gii te wiři míti Jézú. Ndu ta o tí nó gii kili ta ndá 'bí ka wó mbe kili i-míri, ta ndá 'bí 'duu me mbè, kú zò i-wiři tí nó náa yí bàkà ji Jézú nó. ³⁰ Ndá 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéyà, ta ndá 'bí kpo-kpò mbe 'di gbí-o mì ndú mâ gii ñò ndú, ndú gii 'dè kòlòwò ji ndá mbe tala có mì Jézú, máa, «Yo kú zò i ta ndá mbe kili i-míri, gii je ndá mbe bàkà vò i, tacó yè?»

³¹ Káa Jézú mâ gii 'di có tí nó, yí gii 'visi có ji ndú máa, «A ndá 'duu ñinò ta sé'i tí ndú nó ká kú pà mbe yeè. Nèté mì ndá 'duu ñinò ta sé'i tí ndú wálá nó ta mbe yeè wálá. ³² Ye gii me tacó bà tè'é tí ndá tó 'duu lá. Ye gii a i tacó tí ndá mbe bàkà vò i, tacó waa ndú 'vi 'visi muu ndú 'do tí ndá vò i mì ndú gí.»

Bà tò kponje gítí bà kònò go

³³ Ndá 'bí 'duu bà-i-nò gii 'dè có ji Jézú, máa, «Ndá mbe tala có mì Jòvání tí mbe caka tí ndá 'duu ta ndá mbe tala có mì ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéyà ta o 'dáá gí kú kònò go, ta bà 'deke tí ndú ji Mbíri, káa ndá mbe tala có mì lo kú zò i, ndú delè kú njù ngo.»

³⁴ Káa Jézú gii 'vee ndú, máa, «Yo kú kořo có máa ndá wiři bándò bà ko nii kú kònò go ta o tí nó náa nambe ndú tí nó mbe kú kò nii nó kuu ta ndú? ³⁵ Káa ři bà je nambe ndú mbe kú kò nii nó 'do tí ndú ká kèji, wélégi, ñinò bà gii dù a ři bà 'bità bà kònò go mì ndú.»

³⁶ Jézú gii lòkò'bò 'bí có ji ndá 'duu tí nó káká'i máa, «'Bí 'duu jé mbe yaka gbí ngú bongo mì wó tacó bà cu ta řo ká gbí ká zì bongo wálá. Yí má bàkà éno, yí bà yaka gbí ngú bongo mì wó gí, káa ndá ngú bongo ta ká ñinò bà te banga 'vii wálá. ³⁷ 'Bí 'duu delè jé mbe fuu pe ngú cù mí gbí ká kàřà ñinò náa gbí wuuku gí nó wálá. Tacó yí má bàkà éno, pe ngú cù bà ba ta kàřà gí. Bindi yí bà bè gbí ndá pe ta kàřà só gí. ³⁸ À kú fuu pe ngú cù ta o 'dáá gí ká mí gbí kpo kàřà. ³⁹ 'Bí 'duu ta go bà njù lí pe tí wó gí tàkò gó pe nó wálá, tacó a gó pe ká niki có tí lí pe.»

6

Ndá mbe tala có mì Jézú kpařaka muu cù ta ři bà woti gbí tàkii mì ndá Jùdéyà

¹ Ta 'bí ři bà woti gbí tàkii mì ndá Jùdéyà gbaanjé, si Jézú ta ndá mbe tala có mì wó kú ndii ta nó ta ndi gbí ndá njí, ndá mbe tala có mì wó gii dù kú nó ta bà kpařaka muu cù kú tořo gí nje ndú tí 'veè. ² Ndá 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéyà mâ gii ñò ndú tí, ndú gii 'vee ndú máa, «Yo kú bàkà i ñinò náa à me yí lá nó ta ři bà woti gbí tàkii mì ndoo tacó yè?»

³ Káa Jézú gii 'visi có ji ndú á muu ndá mbe tala có mì wó máa, «Yo jé 'di có tí nó gbí wàřàgà mì Mbíri gítí řa i tí nó náa Dàvidè tí gbolò gba bàkà dígísèè si ndú ta ndá 'duu mì wó ta go tí ndú nó lá? ⁴ Có tí nó máa, yí gii ři gí tà'i 'bá-Mbíri, yí gii te i-zó-zò tí nó náa à ci ji Mbíri nó, yí má gii zò gí, yí gii te sè ji ndá 'duu mì wó, ndú delè gii zò gí. Káa à má gbí tàkii mì ndoo tí ndá Jùdéyà, ndá cèe 'duu zò i-zó-zò tí nó náa à ci ji Mbíri nó lá. À káa ndá bu-Mbíri ká kú zò .» ⁵ Káa Jézú gii yee nje có mì wó ji ndú máa, «'Vii-mi-'Dakò a mbe tí ři bà woti gbí tàkii mì ndá Jùdéyà.»

Jézú 'vala 'bí 'dakò ta 'bi wó pizoo gí

⁶ Ta 'bí rì bà wotí gbí tàkìì mì ndá Jùdèyà á bìn̄di ñìnò, Jézù gii ya gí bándò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì. Bìn̄di yí gii rì gí tà'ì kù nìbà i jì ndá 'duù si 'bí 'dakò ta 'bí wó ñìnò gbí kù'bi nó pizoo gí kù gbí òkò tí ndá 'duù kà. ⁷ Ndá 'bí mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà, ta ndá mbe nìbà tàkìì mì ndú gii dù jé kù zeke Jézù, máa yí má 'vala 'dakò tí nó ta rì bà wotí gbí tàkìì mì ndá Jùdèyà gí, wàa ndá yí 'ví 'de nderè bà kpi ngbàngà tí wó. ⁸ Káa Jézù gii 'di gbí ña bà koṛo có mì ndú nó gí. Tacó éndò, yí gii 'dè có jì 'dakò tí nó ta 'bí wó pizoo gí nó máa, «A gí yaà! Co ya gí bà rò tìyò á kùṛo ndá 'duù.»

'Dakò tí nó mà gii co gí kùṛo ndá 'duù go có mì Jézù nó gí, ⁹ Jézù gii 'vee ndú máa, «Tàkìì mì ndoo ùnje jì ndoo a i gítí bà bàkà i ngàyi 'do gbí òkò tí ndá bà bàkà tó i ta bà bàkà wò i ta rì bà wotí? Káa à má 'duù gbí òkò tí ndá bà 'vala ku ta ba zi ku, à nìkì a ngàyi?» ¹⁰ Yí bà-i-nò gii zeke'o jèlè to, bìn̄di yí gii 'dè có jì 'dakò tí nó ta 'bí wó pizoo gí nó máa, «Ya'va gbí 'bì lo.» 'Dakò tí nó mà gii ya'va gbí 'bì wò, 'bí wó gii gí nìkì maa gí.

¹¹ Sè bà ba ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gii dù ká nji'dí ta sé bà ñò ña i tí nó, bìn̄di ndú gii toko có tacó bà pà kèjì gítí ña i ñìnó náa ndá yí 'ví bàkà ta Jézù nò.

Jézù ruka ndá tú mì wó muu'bi-nje só

¹² Ta 'bí rì gbaàn̄jé gbí òkò ndá sili tí no, Jézù gii co ya gí pí gú tacó bà 'deke tí wó jì Mbírì. Yí gii dù pí gú kà kù 'deke tí wó jì Mbírì ta bèbìlì tí nó too yé gí. ¹³ Yé mà gii too gí, yí gii kili ndá mbe tala có mì wó, bìn̄di yí gii ruka ndá 'duù muu'bi-nje só 'do gbí òkò tí ndú, bìn̄di yí gii kpi rè mì muu ndú máa ndú a ndá tú mì yì. ¹⁴ Ñìnó a rè ndá 'duù tí nó náa Jézù ruka ndú tí ndá tú mì wó nó ká nò: ndá Simónè tí nó náa yí kpi Piyétorò míti wó nó, ta ná'vindi wó Ànderéyà, gii je Jákòmò, gii je Jòvànì, gii je Filípò, gii je Bàràtòlòmèyò, ¹⁵ gii je Mátéyò, gii je Tòmázò, gii je Jákòmò tí nó tí 'vii mì Àliféyò, gii je Simónè tí nó ta 'bí rè wó a Tó-'vii-'bá nó, ¹⁶ gii je Jùdà tí nó tí 'vii mì Jákòmò nó, gii je Jùdà Ìsikàriyòtè tí nó mbe gii cu gòmbò tí wó nò.

Ndá 'duù me mbè kaa ya gí tàkò Jézù

¹⁷ Jézù mà gii yaaka ta ndá 'duù tí nó muu'bi-nje só náa yí bàkà ndú tí ndá tú mì wó nó 'do pí gú gí tàbù to gí, ndú gii 'de ndá mbe tala có mì wó, ta ndá 'duù me mbè mbe kaa kú ya gí tàkò ndú kili kù ùndi ndú pí 'bí kpáká'và to. Ndá 'duù ta o tí nó gí 'do gbí ndá to Jùdèyà 'dáá gí. Ndá mbe gii 'do Jèrùzàlèmè, ta ndá mbe gí 'do yì ngo gbí ndá to Tírò ta Sidónì. ¹⁸ Ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú kaa ya tacó bà 'di ndá có mì Jézù, káa ndá 'duù ñìnò ta nò'o tí ndú nó, kaa ya tacó wàa yí 'ví 'vala ndá yì. Ndá 'duù ñìnò ta ndá i-gbì-muu ndú nó ya tacó wàa yí 'ví mòkò ndá i tí nó 'do gbí muu ndá yì gí. ¹⁹ Ndá mbè 'duù tí nó 'dáá gí kù kiiki to tacó bà tee 'bì ndú míti wó, tacó wotí bà 'vala ndá 'duù tí nó mbe kù co 'do gbí dii wó nó kù 'vala ndú.

Jézù nìbà i jì ndá 'duù

²⁰ Jézù gí zeke'o tí ndá mbe tala có mì wó ngbóó, bìn̄di yí gii 'dè có jì ndú máa,
«Yo tí ndá mbe yè, a ndá mbe tó pá,
tacó 'bá mì Mbírì tí gba a i mì yo.

21 «Yo tí ndâ mbe kû kònò go, a ndâ mbe tó pá;
tacó yì yo bà yè gî.

«Yo tí ndâ mbe kû wa gbí, a ndâ mbe tó pá;
tacó yo kèjì gí bà ño 'dì.

22 «À tí yo a tó pá ta o tí nó náa ndâ 'duù má kû sogo yo, ndú má kû mò yo 'do tí ndú gí ndiì, ta bà 'dè ndâ có ñónókó gítí yo, ta bà volo rè yo, á muu 'Viì-mì-'Dakò. 23 Yo 'ví dù ru ta líkí'o ta o tí nó náa ndú má kû bàkà ndâ i tí nó mítí yo nó, tacó gbolò mbooo tàkò ndâ i tí nó kù ù ndi yo gbíri, tacó ndâ ká gù ndú dígísèè kû mèèkè'i tí ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri ká ènò.

24 «Káa yo tí ndâ mbe kû tee njembí yo kpónó ká mítí ndâ kpo-kpò i mì yo á muu to tí nó bà ñò mítí yo,
tacó yo 'de bà tó i ñindi yo cee gî.

25 «Yo tí ndâ mbe kû da nó gbí i-zò-zò kpónó bà ñò mítí yo,
tacó yo kèjì gí bà zò go.

«Yo tí ndâ mbe kû ño 'dì ta yéñi kpónó bà ñò mítí yo,
tacó yo bà giì tùgàzù ta ngo-ro tà ro yo.

26 «Yo tí ndâ 'duù tí nó náa ndâ 'duù 'dáá gí kù là tà ro yo kpónó nó bà ñò mítí yo, tacó ñinó a gbèe ña i tí nó dígísèè náa ndâ ká gù yo kù me ta ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbíri.

Zè ndâ ku'dì tí lo nìkì maa

27 «Káa ye kù 'dè có jì yo tí ndâ mbe kû 'dì có mì ye kpónó nó máa, yo 'ví zè ndâ ku'dì tí yo nìkì maa, yo 'ví bàkà tó i jì ndâ mbe kû sogo yo. 28 Yo 'ví kùya 'dè ngo cù mítí ndâ mbe kû see yo. Wáa yo delè 'ví 'deke tí yo jì Mbíri tacó tí ndâ mbe kû mèèkè'i tí yo.

29 «'Bí 'duù má gbí gbí tù lo gbaànjé, wò 'ví 'visì kè'bí jì yí wàa yí 'ví gbí gí tàkò ñinò náa yí gbí nó kpèkù. 'Duù má ja wòòkò bònggo mì lo 'do tí lo gí, wò 'ví ja ndò ñinò gbímí lo nó jì yí gí tàkò. 30 'Duù má yù i 'do tí lo, wò 'ví zì 'do tí wó lá. 'Duù má aaka i 'do 'bì lo, wò 'ví je ndi i tí nó 'do mì wó káká'i lá. 31 Wò 'ví bàkà ta ndâ 'duù káa ña i tí nó ta go tí lo máa ndú 'ví bàkà ta wò nó.

32 «Yo má zè tí tó jé káa ndâ 'duù tí nó mbe zè yo tí tó nó, yo bà 'de gbí a yè? Tacó à kpèti káa ndâ 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndú kù bàkà nambeè jì ndâ mbe bàkà nambeè á jì ndú.

33 Yo má bàkà tó i ká jì ndâ mbe bàkà tó i jì yo, nderè bà bàkà tó i mì Mbíri jì yo 'ví dù a yè? À kpèti káa ndâ mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndú kù bàkà tó i gbí òkò tí ndú. 34 Yo má wùu i ká ta ndâ 'duù tí nó náa yo kù kojo có máa ndú bà dele ndí jì yo gí nó, Mbíri 'ví bàkà nambeè jì yo gbí ká có yè? Ñinò me gbèe ña i tí nó náa ndâ 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kù bàkà nó lá?

35 Yo zè ndâ ku'dì tí yo nìkì maa, yo 'ví bàkà tó i jì ndú. Yo 'ví bàkà tó i jì 'duù ta bà kojo có máa, a má taàbé yí 'ví tù 'bì wó jì yo nó lá. Yo má bàkà go ndâ có mì ye nó gí, Mbíri bà bàkà tó i jì yo me gbolò, yo delè bà dù tí ndâ 'dóó 'viì mì Mbíri á ngéé gbíri, tacó yí kù bàkà nambeè jì ndâ 'duù ñinó mbe ñò nambeè ni lá nó, ta ndâ wò 'duù. 36 Yo ñò yè ro ndâ 'duù, tacó Bu yo tí Mbíri a mbe ñò yè ro ndâ 'duù.

Có gítí bà 'viiki ndâ 'bí ka tí

³⁷ «Yo 'viiki ndâ 'duù lá, tacó wàa Mbíri 'ví 'viiki ta yo lá. Yo o gítí bà waa có mítí ndâ 'duù lá, tacó wàa Mbíri 'ví waa ta có mítí yo lá. Yo si có gítí ndâ mbe bàkà vò i ji yo mí to, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ vò i njindi yo. ³⁸ Yo je i ji ndâ 'duù, yo má je i ji ndâ 'duù, Mbíri bà bàkà a cénjènjè mí tí ká'í bà je ta i ji yo, yí gii sene , ngo ɾo máa yee to gí, yí bà gii je ji yo. Tacó Mbíri bà 'vii i ji wò ká ta gbèe ká'í tí nó náa wò 'vii ta i ji 'bí ka lo, nò.»

³⁹ Jézú gii 'vee ndú gbí lòkó'bò máa, «Mbe sú ɾo má ja 'bí ka wó mbe sú ɾo, ndú bà 'va tí ndú ta yí gbí gùù wálá? ⁴⁰ Mbe tala i nò i ndii mbe kù nìbà i ji yí lá. Káa mbe nìbà i ji 'duù má yù yí nghóó gí, 'bè gbí ɱa i mì ndú wálá.

⁴¹ «Njì ngoò má kuu ta ɾo lo, wò bà me ta bà nò léé njú to a tà ɾo 'bí nambe lo ée? ⁴² Wò bà 'dè nje lo tacó bà 'dè có ji nambe lo máa yí yèè dè gí mì lo wàa wò 'ví òlò njú to 'do tà ɾo wó, 'do kòtí 'di, ta nji ngoò á tà ɾo lo, ndi lo bô mbe là ngo mè tí ka wó si njindi wó mítí wó? À má ènò, pà 'bí 'duù, wàa yí má òlò nji ngoò 'do tà ɾo lo gí, wò 'ví gii òlò njú to 'do tà ɾo 'bí ka lo.

⁴³ «Mú mbe jì'vì lá jé ɾi vò ndo mú lá. Mú mbe jì'vì gí delè jé ɾi tó ndo mú lá. ⁴⁴ Tacó à kù nò ɱa mú ni ká mítí ndo wó. À jé ɾuka ndo bàà 'do tà mú kperè lá. À delè jé ɾuka ndo mbiigá 'do tà mú ga'dí lá. ⁴⁵ Tó 'duù kù bàkà káa ndâ tó i tí nó mbe yè yí wó géjé-géjé gí. Vò 'duù delè kù bàkà káa ndâ vò có tí nó mbe yè yí wó díí gí. Tacó nje 'duù kù 'dè có ká gítí ɱa i njinó á gbí yí 'duù tí nó nò.

ɱa ndâ mbe gèè 'bá sósò'ò

⁴⁶ «Yo kù 'dè có máa ye a Mbe tí yo tacó yè, káa yo 'di có mì ye lá? ⁴⁷ Ye kpónó bà túbà tí ɱa 'duù njinó mbe gí gí mì ye, yí gii 'di ndâ có mì ye, bindi yí gii bàkà go ndâ có tí nó náa ye 'dè ji yí nó, nò. ⁴⁸ ɱa 'duù tí nó go mbe gèè 'bá njinó mbe duu gùù ndâ kpalà 'bá mì wó ngé mii ɾi 'bì wó gí. Ngo gii ò có tàkò 'bá tí nó, káa 'bá tí nó gii ɾò ká ngiki tiyò, tacó á gèè me tí i-'dì lá. ⁴⁹ Káa 'duù njinó mbe 'di ndâ có mì ye, káa yí bàkà go ndú lá, go 'duù mbe duu ta ndâ kpalà 'bá mì wó coko'do-cókó'dó. Ngo má gii ò có tàkò 'bá tí nó, à gii 'va tí to, si gbèe kpalà mí yaà lá.»

7

Jézú 'vala bòò mì 'bí Ròmánò tí kùro ndâ àsikéri

¹ Jézú má gii cee ta bà 'dè ndâ có tí nó nje wó nó ji ndâ 'duù 'dáá gí, yí gii njè nó ya gí gbí gbata Kàpàrànáwùmù. ² Má gii zeke'o, 'bí 'dakò tí 'duù Rómà, tí kùro ndâ àsikéri zì'duù-vò, náa kpóló-kpolo bòò mì wó ta nò'o tí wó náa yí kù ù káa ndi sè o mì wó, ³ má gii 'di có tí Jézú, yí gii tuu ndâ 'bí kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà, máa ndú ya gí bà tè'é tí Jézú máa yí gí gí bà 'vala bòò mì yí. ⁴ Ndâ kpo 'duù tí nó gii ya gí mì Jézú, ndú má gii 'dè có tí nó náa kùro ndâ àsikéri tí nó tuu ta ndú nó ji yí gí, ndú gii 'deke tí ndú ji yí ta wotí tí máa, «'Dakò tí nó 'vii tí ɱa 'duù njinó náa wò 'ví koni yí nó ngé ma. ⁵ Tacó yí bàkà nambeè ji ndâ 'duù mì ndoo ngé. À delè a yí ká bì bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri tí nó kpónó á tiyò nó ji ndoo.»

⁶ Jézú má gii 'di có mì ndâ kpo 'duù tí nó, ndú gii njè nó ta ndú kù ya gí 'bá mì kùro ndâ àsikéri tí nó. Ndú má gii dooko gí 'bá mì kùro ndâ àsikéri tí nó gí, ndú gii 'dè ndâ 'bí kómbe kùro ndâ àsikéri tí nó náa yí tuu ndú

máa, ndú ya gí bà 'dè có jí kpo 'duù tí nò tí Jézù nò máa, «Mbe tí ye, yeeke tí lo ta bà gí gí 'bá mì ye lá, tacó ye 'vii tí 'duù ñinó náa wò 'ví rì gí tà' i mì ye nó lá, ⁷ tacó ènò, ye gbí gbí njembí ye tacó bà ya gí mì lo lá. 'Dè káa có ta nje lo wàa bòò mì ye bà 'vala gí. ⁸ Tacó ye delè a 'duù ta ndá kpo-kpò 'duù kuu kùro ye, ye delè a gbolò 'duù kùro ndá àsikèrì, náa ye má tè' é tí àsikèrì, yí kù gí gí tà é mì ye. Ye delè má je nó jí àsikèrì, yí kù ya ta nó tí nò. Ye má 'dè có jí bòò mì ye máa yí bàkà i ñinó, yí kù bàkà .»

⁹ Jézù má gii 'di có tí nò náa 'dakò tí nò tuu ta ndá 'duù jí yí nò, nje wó gii 'dèè gí. Bìndi yí gii 'visi tí wó gítí ndá 'duù tí nó méé-me-mè mbe kù ru ndi wó nó, yí gii 'dè có jí ndú máa, «À kpèti ká 'do gbí òkò tí ndá Ìzriyéli, ye jé 'dé 'bí 'duù gbaànjé mbe tee njembí wó míti Mbíri á go i mì 'dakò tí nò lá!» ¹⁰ Ndá 'dakò tí nò náa kùro ndá àsikèrì tí nò tuu ndú jí Jézù nó má gii delè ndi ndú gí 'bá, ndú gii 'de bòò mì wó a gí yaà 'do gbí nò'o gí.

Jézù 'vala 'vii mì 'bí nawù ku

¹¹ Jézù bàkà me gbolò o bìndi bà 'vala bòò mì kùro ndá àsikèrì tí nò lá, bìndi ndú gii njè nó ta ndá mbe tala có mì wó 'do Kàpàrànwùmù kù ya gí gbí gbata Nàyini. Ndá 'duù me mbè gii ki 'do gbí gbata Kàpàrànwùmù kù ko ndú. ¹² Ndú má gii dooko gí njekèji ndùgù bà rì gí gbí gbata Nàyini gí, ndú gii 'de ndá 'duù kù te ku 'bí 'dakò 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya gí bà duu yí. 'Dakò tí nò mbe ci nò a gbèe 'vii mì nawu wó, káa nawu wó delè a nawù ku. Ndá 'duù gii ki 'do gbí gbata kí-ki kù ko tàkò ku ta ndá nii tí nò. ¹³ Mbe tí ndoo má gii ñò nawu 'dakò tí nò mbe ci nò, yè ro wó gii bàkà yí ngé ndii gí. Yí bà-i-nò gii 'dè có jí nii tí nò maa, «Wa gbí lá.»

¹⁴ Bìndi yí bà-i-nò gii ba to co gbí òkò tí ndá 'duù ya gí mì ndá 'duù tí nó mbe kù te ku nó, bìndi yí gii tee 'bí wò míti mbà tí nó náa ndá 'duù kù te ta ku nó. Ndá 'duù tí nó mbe kù te ku nó má gii rò tíyò gí, Jézù gii 'dè có jí 'dakò tí nò mbe ci gí nò, máa, «Ye kù 'dè có jí wò máa, wò a gí yaà, ndí lo 'vii-'dakò.» ¹⁵ 'Dakò tí nò gii a kù ki tí wó to, bìndi yí gii 'bità bà 'dè có, bìndi Jézù gii je yí jí nawu wó.

¹⁶ Gúku bà-i-nò gii bàkà ndá 'duù 'daá gí ngé ndii gí. Bìndi ndú gii 'bità bà ùlù Mbíri máa, «Gbolò mbe 'dòkò có mì Mbíri co mí gbí òkò tí ze gí! Mbíri co wíri gí mì ndá 'duù mì wó gí.» ¹⁷ Tàwo có tí nò gii ya cee 'bá Jùdèyà, ta sè ndá 'bí to ñinó dè-dè nó 'daá gí.

Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù 'vee Jézù

¹⁸ Ndá mbe tala có mì Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù má gii ya gí bà dità ndá i tí nó 'daá náa Jézù bàkà nó jí Jòvànì, Jòvànì gii ruka ndá 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndú, ¹⁹ bìndi yí gii tuu ndú, máa ndú ya gí bà 'vee Mbe tí ndoo máa, «Wò a 'duù tí nó náa Jòvànì 'dè có táánò máa yí kèji nó wèè, ze ùndi 'duù tí nò?»

²⁰ Ndá 'duù mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó má gii yee mí Jézù, ndú gii 'dè có jí yí máa, «À tuu ze a Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù, máa, ze gí gí bà 'vee wò, máa, «Wò a 'duù tí nó náa à máa wò kèji nó, wèè, 'duù tí nó ká kpòò kèji?» »

²¹ Ndá mbe tala có mì Jòvànì náa yí tuu ndú nó gii yee mì Jézù ta o tí nó si yí kuu gbí nètè bà 'vala ndá 'duù 'do gbí ndá nò'o mì ndú, ta bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù, ta bà njaanga ro ndá mbe sú ro. ²² Ndú má gii 'vanda ndi có tí nó náa mbe nibà i jí ndú tuu ta ndú nó, jí Jézù, Jézù gii 'visi có jí ndú máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà dità ndá i ñinó náa yo ñò

ta ɾo yo nó, ta ndâ có ñinó náa yo 'di ta tú yo nó ji Jòvání: ndâ 'duù tí nó táánò tí ndâ mbe sú ɾo nó kpónó kù zeke'o, ndâ 'duù tí nó ta kò ndú mbe gbele've gí nó kù nò nó kútí ndâ mbe cì kpónó ɾo gí, ndâ mbe sú tú kù 'di có, ndâ 'duù ñinó mbe cì gí nó kù a gí yaà, à kù ma Banga-Ngú-Có mì Mbírì jì ndâ mbe yè. ²³ Káa yo 'ví 'dè có jí yí máa, 'duù ñinó mbe me kpìikì-kpìikì gítí bà ùnje gítí ye lá nó a gbolò mbe tò pá.»

²⁴ Ndâ 'duù mì Jòvání náa yí tuu ndú nó mà gii ñjè nó gí, Jézù gii 'bità bà 'vee ndâ mbè 'duù tí nó mbe tì mí mì wó nó gítí Jòvání, máa, «Yo táánò kù kaa 'do gbí ndâ gbata ya gí gbí kángáá nga ngoò gí bà ñò a yè? Gí bà ñò ñjì ngba náa pípirì kù pí yí mò éno, mò ézò? ²⁵ Yo kaa ya gí bà ñò a yè? Gí bà ñò 'bí 'dakò mbe zaa ta ndâ banga bongo? Ndâ mbe kù zaa ta ndâ banga bongo kù dù a i 'bá mì ndâ kpo-kpò gba! ²⁶ Káa 'dóó i tí nó náa yo kaa ya gí bà ñò nó a ña yè? Gí bà ñò mbe 'dòkò có mì Mbírì? Ñinó a nderè bà ya yo ká nò. Káa 'duù tí nó me gbolò ndii mbe 'dòkò có mì Mbírì gí. ²⁷ 'Dakò tí nó a 'duù tí nó náa a cu có gítí wó mì gbí wáràgà mì Mbírì máa, Mbírì máa, <Nògí! Ye kèjì gí bà tuu tú mì ye gí kùro lo, gí bà 'viindi kpokèjì tacó tí lo,> nò. ²⁸ Ye kù 'dè có jí yo máa, 'bí 'duù náa a nì ká jò yí mbe me gbolò ndii Jòvání muu to tí nó wálá. Káa kpèti ká éno, cèe táangbà 'duù sínò gbí òkò tí ndâ bòò-gba mì Mbírì me gbolò ndii yí gí.»

²⁹ Ndâ cèe 'duù 'dáá gí, ta ndâ mbe killi i-mírì mà gii 'di ndâ có tí nó náa Jézù 'dè gítí Jòvání nó, ndú gii ùnje gítí có mì Mbírì gí, bindi Jòvání gii caka tí ndú gí. ³⁰ Káa à káa ndâ mbe kpolo tí tàkii, ta ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkii mì ndâ Jùdèyá ká gii kpò có tí nó náa Mbírì 'dè jí ndú nó ta bà biya bá caka tí ndú mì Jòvání gí.

³¹ Káa Jézù gii 'vee ndâ mbè 'duù tí nó máa, «À má éno, ye kpónó 'ví 'vii ndâ 'duù tí nó gbí o tí nó nó mítí yè? Ndú bà dù go ña yè? ³² Ndú go ndâ 'vii mbe kili ta bà muu ndú tende-tende mí gbí dùkù kù ño 'di. Bindi ndâ 'bí 'duù gii dù á bàndò mì ndú gii yuu nje ndú jí ndâ 'bí ká ndú máa, <Ze cè cè bà ko nì jí yo, káa yo dù ɾu lá! Ze gii cè cè ku jí yo, káa yo wa gbí lá!> ³³ Tacó Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù táánò gí gí to nò, yí táánò me mbe zò i lá, yí delè me mbe ñjù pe lá. Káa nje yo táánò gii dù gítí wó máa, a i ká gbí muu wó! ³⁴ Káa 'Vii-mì-'Dakò gii gí kù zò i, ta bà ñjù pe, káa yo gii 'visi nje yo máa, <Ñò káa ña 'dakò tí nó gí! Yí a mbe gàtàtà, tí vò mbe ñjù pe, tí kómbe ndâ mbe killi i-mírì ta ndâ i-tà-zùkùmèè!> ³⁵ Kpèti ká éno, à káa ndâ mbe ùnje gítí éno máa, Mbírì a mbe 'di gbí-o, ká bà 'dè yúcó.»

Simònè te wìrì mítí Jézù

³⁶ Ta o tí nó, 'bí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyá gii tè'é tí Jézù gítí i-zò-zò á 'bá mì wó. Káa si ndú kù zò i, ³⁷ 'bí nìi náa rè wó volo ta bà bàkà vò i gí mà gii 'di có tí Jézù, yí gii ɾì gí tàkò ndú tà'ì ta pó bàà gbí ká i-bàà náa à kírì 'do tí díí, si ndú kù zò i. ³⁸ Yí gii ɾò tìyó á seè kò Jézù náa yí paɾaka gí ndii nó, kù wa gbí ta bà 'dù ngo-ɾo wó mítí ndâ kò Jézù. Bindi yí gii kucuku muungbó wó mí to, yí gii toɾo ngo-ɾo wó nó 'do tí ndâ kò Jézù ta se muu wó. Bindi yí gii nó tí ndâ kpázà kò Jézù ta nje wó, yí gii yee pó bàà mítí. ³⁹ 'Dakò tí nó tí mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyá náa Jézù kù zò i á 'bá mì wó nó mà gii ñò ña i tí nó náa vò nìi tí nó kù bàkà ta Jézù nó, yí gii 'bità bà koɾo có máa, «'Dakò tí nó kùtàá má dú káa mbe 'dòkò có mì Mbírì, yí bà ñò ña vò nìi tí nó mbe kù gbala yí nó ni gí.»

⁴⁰ Káa Jézù gii 'dè có a i ji mbe kpolo tí tàkù m̀i ndá Jùdèyà tí nò, ta r̀e wó a Simónè, náa ndú kù zò i 'bá m̀i wó nò máa, «'Bí có kuu m̀i ye tacó bà 'dè ji wò, Simónè.»

Káa Simónè gii 'visi có ji Jézù máa, «'Dè có m̀i lo, Mbe nibà i.»

⁴¹ Jézù bà-i-nò gii lòkò'bò có ji Simónè máa, «'Bí 'dakò dígíséé tí mbe da i gii 'vii cù ji ndá 'bí 'dakò sósò'ò, máa ndú má bàkà g̀i, waa ndú 'ví dele ndí ji yi. Yí 'vii ji 'bí 'duu a jú-kèè zì'duù-gbaànjé. Yí gii 'vii ji 'bí a jú-kèè vò. ⁴² Káa bà dele ndi cù tí nò ji mbe gii kpó ndá 'dakò tí nò sósò'ò nó g̀i. Mbe cù tí nò má gii ònò, yí gii 'dè có ji ndú, máa yí si có gítí ndú mí to g̀i. Wò koṛo có máa, a tàkòcò 'di gbí òkò tí ndá 'dakò tí nò sósò'ò nò káa bà peteke gítí mbe cù tí nò ndii ka wó g̀i?»

⁴³ Káa Simónè gii 'visi có ji Jézù máa, «Ye koṛo có máa, tàkòcò 'dakò tí nò ta jú-kèè cù muu wò zì'duù-gbaànjé nò.»

Jézù bà-i-nò gii 'visi có ji Simónè máa, «Có m̀i lo dú.» ⁴⁴ Jézù bà-i-nò gii 'visi tí wó gítí nù tí nò mbe yee pó bàà míti kò wó si ndú kù zò i nò. Bindi yí gii 'vee Simónè máa, «Wò ònò nù tí nó g̀i, Simónè? Ye a wiṛi 'bá m̀i lo, káa wò je ngo ji ye tacó bà caka kò ye go i gbí tàkù m̀i ndoo tí ndá Jùdèyà lá. Káa nù tí nó ká gii 'duù ngo-ṛo wó míti ndá kpázà kò ye, bindi yí gii toṛo ta se muu wó. ⁴⁵ Wò te wiṛi míti ye ta bà òlò gbí t̀u ye go i gbí tàkù m̀i ndoo tí ndá Jùdèyà lá, káa 'do tí o bà ṛi ye gí tà'i bà-i-nó, nù tí nó ká kpécé kuu gbí nètè bà no tí ndá kpázà kò ye ta nje wó. ⁴⁶ Ye g̀i gí 'bá m̀i lo, káa wò toṛo bàà míti muu ye go i gbí tàkù m̀i ndoo tí ndá Jùdèyà lá, káa a nù tí nó ká gii toṛo pó bàà míti ndá kpázà kò ye. ⁴⁷ À má éno, ònò a nderè có tí nò náa ye 'dè ta có ji wò éno máa, Mbíṛi je à-cee-gí ji yí gítí ndá vò i m̀i wó mbe me mbè nó g̀i nó ká nò, tacó yí tee njembí wó míti Mbíṛi ngé ma. Wò má zò 'bò gí m̀i ka lo, ka lo 'ví zò 'bò gí m̀i lo. Má éno, nù tí nò zè Mbíṛi niki ta njembí wó gbaànjé tacó Mbíṛi je à-cee-gí ji yí á gítí ndá vò i m̀i wó mbe ògbù ngé ndii gí nó g̀i.» ⁴⁸ Jézù má gii 'dè có ji Simónè cee g̀i, yí gii 'dè có ji nù tí nó máa, «À je à-cee-gí gítí ndá vò i m̀i lo g̀i.»

⁴⁹ Ndá 'bí 'duù tí nó mbe kù zò i ta ndú nó má gii 'di có tí nò, ndú gii 'bità bà 'vee 've gbí òkò tí ndú máa, «À tà nó a 'di ká nó, náa yí kù je à-cee-gí gítí ndá vò i m̀i ndá 'duù nó?»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'dè có ji nù tí nó máa, «Bà tee njembí lo míti Mbíṛi 'vala wò g̀i. Ya niki maa.»

8

Ndá nù mbe kù ko tàkò Jézù

¹ Jézù gii 'bità bà nò ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíṛi tí gba ji ndá 'duù cee to 'daá g̀i. À ta o tí nò kù ko tàkò wó gbí ndá nó tí nò a ndá 'duù tí nó muu 'bì-nje só náa yí bàkà ndú tí ndá tú m̀i wó nó, ² gii je ndá 'bí nù náa yí mòkò ndá i 'do gbí muu ndú, ta ndá 'bí náa yí 'vala ndú 'do gbí ndá 'bí ònò tendè nò'o, go Màriyà Mádèlénà náa yí mòkò ndá i vò-nje só 'do gbí muu wó, ³ gii je Jòwánà tí nù m̀i 'bí 'dakò ta r̀e wó a Cúzá tí mbe kù kpolo tí ndá i-'bá m̀i Èródé 'daá g̀i, gii je Sùzàna, ta ndá 'bí nù me mbè náa à nì r̀e ndú lá. Ndá nù tí nó ká kù ko nje ndá Jézù ta ndá mbe tala có m̀i wó ta ndá 'dóó i-zó-zò m̀i ndú.

Jézù lòkò'bò có gítí mbe va ña

⁴ Ta o tí nò, ndâ 'duù giì ki 'do gbí ndâ gbata 'dáá kpúkú ya gí mì Jézù. Jézù mâ giì ñò ndâ mbè 'duù tí nò mbe kaa gí gí mì wó nò, yí giì lòkò'bò có jì ndú, máa, ⁵ «Ta 'bí o gbaanjé, 'bí 'dakò giì ya gí bà va ña gbí ñjì mì wó. Káa ta o tí nó si yí kú va ña nó, ndâ 'bí ñjì ña giì 'vaka tí ta ndi tí kpokèjì. Ndâ mbe co ta nó giì 'dò gbí ndú baraka gí. Bindi ndâ nuù giì rúka sè ndâ ñjìno mbe 'vala 'do gbí bà 'dò gbí ndú mì ndâ 'duù gí nó 'dáá gí. ⁶ Ndâ 'bí ñjì ña giì 'vaka tí ta ndi pí ndâ díí mbe do cukpu-cùkpù ta gbí ñjì. Síí ndú mâ giì yee gí sè, ndú giì mii gí, tacó to ɾo díí tacó bà bàkà gúlúsú'o jì teè ndú wálá. ⁷ Ndâ 'bí ñjì ña giì 'vaka tí ta ndâ bè kperè. Ndú giì kù gí, káa ndâ bè kperè tí nó giì gèè bè 'buuku ta muu ndú gí. ⁸ Ndâ 'bí ñjì ña giì 'vaka tí bà banga zì to. Ndú mâ giì kù gí, ndú giì jò ta muu ndú gbe-gbè, gbe-gbè ènò.»

Jézù mbe giì lòkò'bò có tí nó cee gí, yí giì 'dè có jì ndâ 'duù máa, «Duù ta tù bà 'di có kuu tí muu wó, yí 'ví 'di có!»

Nderè bà 'dè có mì Jézù gbí lòkò'bò

⁹ Ndâ mbe tala có mì Jézù giì 'vee yí gítí gbí lòkò'bò tí nó náa yí 'dè gítí mbe va ña nó. ¹⁰ Káa Jézù giì 'visì có jì ndú máa, «Mbiri je muu tacó bà 'di gbí ngii gítí bà dù yí tí gba jì yo gí, káa sè ndâ 'bí 'duù bà 'di ká gbí lòkò'bò, tacó wàa,

Ndú kpèti má zeke i,

ndú 'ví ñò i tí nó náa ndú kù zeke nó ni lá;

ndú kpèti má 'di kòcò,

ndú 'ví 'di gbí có tí nó náa ndú 'di nó lá.»

Jézù 'dè gbí bà lòkò'bò có gítí mbe va ña

¹¹ Jézù giì 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ìjìnó a gbí lòkò'bò tí nó gítí mbe va ña nó ká nó: Ñjì ña tí nó a có mì Mbiri. ¹² Ndâ ñjìno mbe 'vaka tí tí kpokèjì nó a ndâ 'duù ñjìno mbe 'di ndâ có mì Mbiri, káa Gba-vò-i giì volo muu ndú 'do tí bà ùnje gítí ndâ có tí nó gí, tacó wàa Mbiri 'ví 'vala ndú lá. ¹³ Ndâ ñjì ña ñjìno mbe 'vaka tí ta pí ndâ díí nó a ndâ 'duù ñjìno mbe 'di có mì Mbiri ta líkí'o tí ndú, káa có tí nó dù gbí njembí ndú lá. Ndú ùnje gítí có tí nó ká ta làmbu o, 'bí i mâ giì tala ndú, ndú giì solo sili ndú gí. ¹⁴ Ndâ ñjì ña ñjìno mbe 'vaka tí gbí ndâ bè kperè nó a ndâ 'duù ñjìno mbe 'di có mì Mbiri, káa ñó ɾo ndâ kpo-kpò i, ta líkí ndâ i muu to tí nó, ta kpùrù-kpùrù njembí gítí ndâ i muu to tí nó, giì si o jì ndú gítí bà 'de i 'do gbí ndâ có mì Mbiri náa ndú 'di nó lá. ¹⁵ Ndâ ñjì ña ñjìno mbe 'vaka tí gbí banga zì to nó a ndâ 'duù ñjìno mbe 'di có mì Mbiri, bindi ndú giì kpolo tí có tí nó ta tó njembí kácá-kácá ta tiri gbí wálá, ndú te kpomu gítí yee tí o tí nó náa ndú giì bàkà go có tí nó gí.

À kù òlò wu ta 'dí'dí'o tacó bà ñò ngba'o

¹⁶ «'Bí 'duù jé mbe tù wu ta kùpò ya tí gí tà'i mì wó ta bèbìli, bindi yí giì 'bu i mí ɾo ngba wu tí nó wálá. Mbe bàkà ña i tí nó jé wálá. À kù òlò wu ta o 'dáá gí ká míti bàndò ñjìno náa 'duù bà ñò tà'i 'dáá gí. ¹⁷ Ndâ i ñjìno náa a nguù ndú nó dù gbí kùrú tí ká lá. Ndâ có gbí ngàngbùtù delé 'dáá gí bà 'vanda ká 'vanda gí sè. ¹⁸ À má ènò, yo 'ví sè tù yo tí kpoò. Tacó 'duù ñjìno ta i kuu mì wó nó, áá bà je i jì yí me gbolò ndii ñjìno náa à kuu

mì wó nò gí. Káa i 'duù má wálá, à kpétí káa làmbu ñinó náa yí kú koṛo có máa a kuu mì yí nó, áá bà je 'do tí wó gí.»

Ndà 'dóó-'dòò nambe Jézù

¹⁹ Ndà nawu Jézù ta ndà 'dóó-'dòò nambe wó gii gí gí mì wó, káa ndú gii 'de kpokèjì bà ñò yí lá, tacó ndà 'duù tí yè to gí. ²⁰ Ndà mbe ñò ndú gii 'dè có tí ndú jì Jézù máa, «Ndà nawu lo ta ndà ná'vindí lo gí kuu sè á kázò tacó bà ñò wò.»

²¹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndà 'duù tí nò máa, «Ndà nawu ye ta ndà ná'vindí ye a ndà mbe 'di có mì Mbíri bindi ndú gii bàkà go có tí nò.»

Jézù rò gbolò pípiri mí tíyò

²² Ta 'bí o gbañjé, Jézù gii 'dè có jì ndà mbe tala có mì wó máa, «Ndoò di kápá gí tító.» Ndú bà-i-nò gii kaa ya gí gbí gbâ, bindi ndú gii 'bí nó gí tító go có mì wó nò. ²³ Káa si ndú gbí gbâ á ro ngo, ri gii ja Jézù gí. Ndà mbe tala có mì Jézù má gii zeke'o, ndú ñò gbolò pípiri gbo ndú mí ro ngo gí. Ngo kú gii gbàngá gí gbí gbâ. ²⁴ Ndú bà-i-nò gii 'bità bà gbà Jézù, ta bà tò kú máa, «Vò i 'de ndoo gí! Ndoò dooko ta bà mii ndoo mì ngo gí, Mbe nibà i!»

Jézù má gii ziya gí, yí gii do mítí ndà gbolò pípiri tí nó mbe kú pì wíri-wíri, wíri-wíri nó, ta ngo tí nó mbe kú gbàngá yéngé-yéngé, yéngé-yéngé nó, máa, ndú dù ngbii. Ndà i tí nó bà-i-nò gii dù ngbii gí, o gii re déé.

²⁵ Bà ndà i tí nó má gii cee gí, Jézù gii 'vee ndà mbe tala có mì wó máa, «Yo tee njembí yo mítí ye lá tacó yè?»

Ndú gii si nje ndú nga-ngàà ta gúku, bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À tà nó a 'di, náa à kpétí káa ndà ngo ta pípiri, káa ndú kú 'di có mì wó nó?»

Jézù mòkò ndà i 'do gbí muu 'bí 'dakò

²⁶ Ndà Jézù gii di kápá bindi bà gbùrùngà ndú mì pípiri nò gítí 'bí wúngbó to á 'bá mì ndà 'bí ña 'duù náa à kú nì mítí ndú a ndà Jeràsini.

²⁷ Káa, à káa póó bà tee kò Jézù mì tító, ndú gii 'de tí ndú ta 'bí 'dakò ta 'bá mì ndú gbí gbata, ta ndà i gbí muu wó. Ndà i tí nó gbí muu 'dakò tí nó si yí kú nò ta só, ndú delè gii si yí kú 'vala ká ta ndi tà ndà 'bá muu'dú ta cèè kòndi o.

²⁸ 'Dakò tí nó má gii ñò Jézù, yí gii 'va tí wó mí kùro Jézù, kú tò kú ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Áá mì lo ta ye a yè, ndí lo Jézù, tí 'Vii-mi-Mbíri a ngéé gbíri? Ye kú 'deke a tí ye jì wò máa, wò waa có mítí ye lá.»

²⁹ 'Dakò tí nó pìi ña wo tí nó tacó a Jézù ká mòkò i tí nó gbí muu wó nó máa, yí có 'do gbí muu wó gí. I tí nó 'va 'dakò tí nó mí to ta bà me mbè. Ta o tí nó náa à má tanga mítí wó gí nó, à kú da 'bò mítí kò wó, à delè kú eṛe 'bì wó ta kpùrù'vù ñjì wú, káa yí kú kaṛaka ñjì wú 'do tí 'bì wó gí. Yí delè kú kì'viki gbì 'bò 'do tí kò wó gí. I tí nó má tanga gí, yí kú te yí ya tí gí gbí kángáá nga ngòò ta kpéétí wó.

³⁰ Jézù má gii 'vee 'dakò tí nó gítí rè wó, 'dakò tí nó gii 'visì có jì yí máa, «Rè ye a <Tumèrè>.» 'Dakò tí nó 'visì ña có tí nó jì Jézù tacó a ndà i me mbè ká kò yí. ³¹ Ndà i tí nó gbí muu 'dakò tí nó bà-i-nò gii 'deke tí ndú jì Jézù máa, yí 'vaka ndà yí mí gbí guù wu lá. ³² Ndà kàdùrúku ta o tí nó mèè kú zò i á ta tàgbà gú gbí to tí nó; tacó éno, ndà i tí nó gbí muu 'dakò tí nó gii yù nambeè 'dò mì Jézù máa, yí si ndà yí 'ví kaa ya gí gbí muu ndà

kàdùrùkù tí nò. Jézù mâ gii ùnje ji ndú gí, ³³ ndâ i tí nò gii kaa 'do gbí muu 'dakò tí nò ya gí gbí muu ndâ kàdùrùkù tí nò gí, ndâ kàdùrùkù tí nò gii kaa ta ngelè ta ndâ i tí nò gbí muu ndú ya gí bà oloko gí tà ngo 'do tí njà gángá ngo, bindi ndú gii mùì ta ngo gí.

³⁴ Ndâ mbe gbà ndâ kàdùrùkù tí nò nò mâ gii nò ña i tí nò mbe bàkà tí míti ndâ kàdùrùkù nò, ndú gii nje ta ngelè ya gí bà 'dè ji ndâ 'duù gbí gbata, ta ndâ 'duù ta ndi gbí nji. ³⁵ Ndâ 'duù gii ki ya gí bà nò ña i-serè tí nò náa ndâ mbe gbà ndâ kàdùrùkù 'dè có gítí ji ndú nò. Ndú mâ gii yee kà, ndú gii 'de 'dakò tí nò náa Jézù mòkò ndâ i 'do gbí muu wó nò kù ki tí wó á kùro Jézù, tí cèe 'duù ta bongo tí wó. Bindi nje ndâ 'duù gii 'dèe gí.

³⁶ Ndâ mbe nò ndâ i tí nò mbe bàkà tí míti 'dakò tí nò ta ndâ i gbí muu wó nó ta ɾo ndú mâ gii ya gí bà dità ndâ i tí nò ji ndâ 'duù, ³⁷ ndâ 'duù gbí gbata mi ndâ Jeràsini ta ndâ 'duù ñinó ta 'bá mi ndú ta seè gbata nó gii 'deke tí ndú ji Jézù ta guku máa, yi nje nò 'do gbí to mi ndâ yi gí. Tacó ènò, ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mi wó gii kaa ya gí gbí gbâ, bindi ndú gii dele ndi ndú gí titò.

³⁸ Káa ta o tí nò si ndâ Jézù kù bàkà nó nó, 'dakò tí nò náa yí mòkò ndâ i 'do gbí muu wó nó gii ya gí mi Jézù, bindi yí gii 'deke tí wó ji yí máa, yí si ndâ yí 'ví ya ta ndú. Kaa Jézù gii 'dè có ji yí máa, ³⁹ «Ya gí 'bá, wàa wò 'ví ma có ña i tí nò náa Mbíri bàkà ji wò nó ji ndâ 'duù.» 'Dakò tí nò bà-i-nò gii ya gí 'bá, bindi yí gii ma có ña i tí nò náa Jézù bàkà ji yí nó cee gbí gbata 'dáa gí.

Jézù 'vala ndâ 'bí niì ta 'bí 'vini

⁴⁰ Jézù mâ gii dele ndi wó gí Gàlliléyà, ndâ 'duù gii te wíri míti wó ngé ndii gí, tacó ɾo ndâ 'duù ta o tí nò ká kpokèji tí wó. ⁴¹ Mâ gii zeke'o, 'bí gbolò 'duù tí kùro ndâ mbe kù kili mí bàndò bà ùlù Mbíri mi ndâ Jùdèyà, ta ɾè wó a Jáyirù, gii ya gí bà zèè kò Jézù ta bà 'deke tí wó ji yí máa, ndâ yi ya ta yí gí 'bá, ⁴² wàa yí 'ví 'vala gbèe nájú yi tí 'vini ta ndòò tí wó go muu'bi-nje só, ta sé'i tí wó, mbe kù ù káa ndi sè o mi wó.

Káa si ndâ Jáyirù kù ya gí 'bá mi wó ta Jézù, ndâ 'duù me mbè gii tí ndú 'dee gí. ⁴³ Ta o tí nò, 'bí niì ta mbelè kù yee tí wó ta ndòò muu'bi-nje só káa yí 'de mbe 'vala yí lá, kuu gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nò. ⁴⁴ Niì tí nò mâ gii nò Jézù, yí gii paɾa ta kpokèji kápí Jézù co gbí òkò tí ndâ 'duù ya gí bà zèè nje bongo tí Jézù. Bindi mbelè tí nò mbe kù yee tí wó nó ngé gii ɾò tíyò gí. ⁴⁵ Káa Jézù gii 'vee ndâ 'duù máa, «A 'di ká gbala ye?»

Káa ndâ 'duù 'dáa gí gii o gí. Bindi Piyétòrò gii 'dè có ji Jézù máa, «Mbe nibà i, a ndâ 'duù tí nó mbe tí 'dee wò kigìrigiì gí nó ká kù kpoko wò.»

⁴⁶ Káa Jézù gii 'visi có gí tàkò có mi Piyétòrò nó máa, «'Duù gbala ye gí. Ye nò ni 'do tí bà co woti 'do gbí diì ye.»

⁴⁷ Niì tí nò mâ gii nò ni gí máa, kèji bà ndo yí 'do 'bi Jézù wálá, yí gii co ta gúku kpùrù-kpùrù-kpùrù, ya gí bà kucuku muungbó wó mí kùro Jézù. Bindi yí gii yù gbí nderè bà zèè nje bongo tí Jézù mi wó, ta bà 'vala yí ngé á bindi bà zèè nje bongo tí Jézù mi wó, mí kùro ndâ 'duù 'dáa gí.

⁴⁸ Káa Jézù gii 'visi có ji yí máa, «Bà tee njembí lo míti ye 'vala wò gí, nájú ye. Ya níki maa.»

⁴⁹ Káa si Jézù kù 'dè có ji niì tí nò, 'bí 'dakò náa à tuu yí 'do 'bá mi Jáyirù gii 'dè có ji Jáyirù máa, «Si bà yeeke ndi mbe nibà i kpòò mi to. Tacó bà i tí nò ká volo gí nò.»

⁵⁰ Jézù mà giì 'di có tí nó náa 'dakò tí nó kù 'dè jì Jáyìrù nò, Jézù giì 'dè có jì Jáyìrù máa, «Cì gúku lá. Tee káa njembí lo mí tí ye, wàa yí bà a gí yaà gí.»

⁵¹ Ndá Jézù mà giì yee 'bá mì Jáyìrù, Jézù giì biya gí máa 'bí 'duù 'vì rì ta yì gí tàkò ku tà'í lá. Ndú giì rì gí tà'í tàkò ku ká ta ndá Jáyìrù tí bu ku, ta nawu ku, giì je ndá Piyétòrò, ta Jòvání, ta Jákòmò 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì wó. ⁵² Ndú giì rì ta ndú gí tà'í tàkò ku si ndá 'duù kù mèrèkè tí ndú ta bà wa ku sè. Káa Jézù giì 'dè có jì ndá 'duù máa, «Yo si bà wa gbí mí to. Yí cì lá, yí kù tè a rì.» ⁵³ Ndá 'duù mà giì 'di có tí nó, ndú giì ò Jézù ò-ò, tacó ndú ò ni gí máa, 'viní tí nó cì gí.

⁵⁴ Káa Jézù giì zèè 'bí 'viní tí nó, bìndi yí giì 'dè có jì yí máa, «A gí yaà, ndí lo 'vii.» ⁵⁵ Mâ giì zeke'o, 'viní tí nó giì 'bità bà wo woò, bìndi yí giì a ngé cónjórónjò gí yaà. Jézù bà-i-nò giì 'dè có máa, à je i-zó-zò jì yí.

⁵⁶ Nje ndá bu 'viní tí nó ta nawu wó giì 'dèè gítí ò a tí nó gí, káa Jézù giì 'dè có jì ndú máa, ndú 'vì 'dè có í tí nó mbe bàkà tí nó jì 'bí 'duù gbaànjé lá.

9

Jézù tuu ndá tú mì wó muu'bi-nje só

¹ Ta o tí nó Jézù giì kilí ndá tú mì wó muu'bi-nje só náa yí ruka ndú 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì wó nó, yí giì je wotí bà mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù, ta wotí bà 'vala ndá 'duù 'do gbí ndá nò'o jì ndú. ² Bìndi yí giì tuu ndú, máa, ndú ya gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba, ta bà 'vala ndá 'duù 'do gbí ndá nò'o. ³ Yí giì 'dè có jì ndú máa, «Yo 'vì je 'bí i tacó bà kpolo ta tí yo muu nó lá.

Yo 'vì zèè mù kóró lá, yo 'vì le kúúkpá lá.

Yo 'vì te i-zó-zò lá, yo 'vì je gùrúsù lá.

Yo delè 'vì je vòò 'bí bòngò lá.

⁴ Yo má yee tí to, yo 'vì ràngà ndò lá, yo 'vì dù ká tí gbèè 'bá yee tí o bà njè nó mì yo 'do tí to tí nó.

⁵ Yo má yee tí to, káa ndá 'duù gbí to tí nó má te wíri mí tí yo lá, ta o tí nó náa yo má kù njè nó 'do tí to tí nó nó, yo 'vì gbì njú to, to tí nó 'do tí kò yo gí, tacó bà túbà jì ndá mbe to tí nó máa, a ndú ká pà vò i mì ndú gítí mìri ndú.»

⁶ Jézù mà giì 'dè ndá có tí nó náa à tí nó jì ndá mbe tala có mì wó cee gí, ndú giì njè nó ya cee to 'dáá gí kù ma Banga-Ngú-Có jì ndá 'duù, ta bà 'vala ndá mbe nò'o ta ndi tí ndá bàndò 'dáá gí.

Muu Èródè ònòkò tí gítí Jézù gí

⁷ Èródè tí gbolò 'duù mbe kù zogo Gàliléyà mà giì 'di tàwo ndá i tí nó náa Jézù kù bàkà nó, muu wó giì ònòkò tí gí. Tacó ndá 'bí 'duù ta o tí nó kù 'dè có máa, a Jòvání tí mbe caka tí ndá 'duù ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó. ⁸ Ndá 'bí 'duù máa, a Èlìjà tí nó tí ká mbe 'dòkò có mì Mbíri nó ká gí ndi wó. Káa ndá 'bí 'duù njìndi ndú máa, a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá ká mbe 'dòkò có mì Mbíri ká 'vala ndi wó. ⁹ Èródè mà giì 'di ndá có tí nó njúkú-njúkú nò, yí giì 'vee tí wó ta go bà ò Jézù, máa, «Ye da mìri Jòvání tí mbe caka tí ndá 'duù gí. Wàa 'duù tí nó ta rẹ wó kù wu ènò nò 'vì dù a 'di?»

Jézù je i-zó-zò jì ndâ 'duù álifì vò

¹⁰ Ndâ tú mì Jézù gii dele ndi ndú gí gí bà ditá ndâ i tí nó náa ndú bàkà si ndú muu nó nò 'daá gí jì yí. Bindi Jézù gii kaa ndú, ndú gii ya ta ndú ta kpééti ndú gítí 'bí to ta 'bá tí wálá seè gbata Bètisàyidà. ¹¹ Káa ndâ 'duù me mbè gii ñò bà ya ndú gí. Bindi ndú gii kaa ya gí tàkò ndú.

Ndâ 'duù tí nó mà gii yee tàkò ndú ká gí, Jézù gii te wiři mítí ndú ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíři tí gba jì ndú, delè ta bà 'vala ndâ mbe nò'o gbí òkò tí ndú.

¹² Ndâ mbe tala có mì Jézù muu'bi-nje só mà gii ñò ři kù tá-ta, ndú gii ɾuka bà muu ndú, bindi ndú gii ya gí mì wó, bindi ndú gii 'dè có jì yí máa, «Njè ndâ 'duù tí nó gí, wàa ndú 'ví ya gí bà pà ndâ bàndò ɾì, ta i-zó-zò, á ta ndi 'bá mì ndâ 'duù. Tacó ndoo kpónò tí bàndò ñinò ta 'bá tí wálá nò.»

¹³ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Káa 'dóó yo má je ní i-zó-zò tí nó jì ndú, káa yè ká tí?»

Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'visì có jì yí máa, «Áá mì ze káa ndâ kù kò vò, ta ndâ sè sósò'ò. Gbí có mì lo nó máa, ze ya gí bà sè i-zó-zò jì ña ndâ mbè 'duù tí nó?» ¹⁴ Ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí ènò tacó muu ndâ 'duù ta o tí nó 'daá gí bà dù go álifì vò.

Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Yo 'dè có jì ndâ 'duù tí nó máa, ndú kí tí ndú to ta bà muu ndú, bà muu ndú, go ndâ 'duù zì'duù-só tí gbèè bàndò.»

¹⁵ Ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii kí ndâ 'duù mí to, á go có tí nó náa yí 'dè jì ndú nó gí, ¹⁶ Jézù gii kaa ndâ kù kò tí nó mì ndú vò nó, ta ndâ sè tí nó sósò'ò nó, mí 'bí wó, yí gii zeke'o gí tàrì, yí gii ùlù Mbíři tacó tí ndú, bindi yí gii kí'viki gbí ndú, bindi yí gii kaa jì ndâ mbe tala có mì wó, máa, ndú njèè jì ndâ 'duù. ¹⁷ Ndâ 'duù gii zò i yè yí ndú 'daá gí, bindi ndâ mbe tala có mì Jézù gii ɾuka sè i-zó-zò mbe kpò ndú gí yeke ndâ kèè muu'bi-nje só.

Piyétòrò yù gbí Jézù máa, yí a Bindi-Mbíři

¹⁸ Ta 'bí o gbaànjé, si Jézù kù 'deke tí wó jì Mbíři, si mì ndú ta ndâ mbe tala có mì wó muu'bi-nje só nó, yí gii 'vee ndú máa, «Yo kù 'di 'do mì ndâ 'duù ènò máa ye a 'di?»

¹⁹ Káa ndú gii 'visì có jì yí máa, «Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có ènò máa, wò a Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù. Ndâ 'bí 'duù kù 'dè có máa wò a Èljà tí nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbíři nò. Káa ndâ 'bí 'duù ñindi ndú máa, wò a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ká mbe 'dòkò có mì Mbíři.»

²⁰ Káa Jézù gii 'vee ndú máa, «Káa yo? Yo ñindi yo kù 'dè có máa ye a 'di?»

Káa Piyétòrò gii 'visì có jì yí máa, «Wò a Bindi-Mbíři!»

²¹ Káa Jézù gii 'dè có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, ndú 'ví 'dè ndi có tí nó náa Piyétòrò 'dè nó jì 'bí 'duù gbaànjé lá. ²² Yí gii 'dè có jì ndú máa, «'Vii-mi-'Dakò kèjì gí bà kònò a ndú tí ndâ sé'i. Ndâ kpo-'duù-'bá, ta ndâ Kùro ndâ bu-Mbíři, ta ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkì mì ndâ Jùdèyà bà zì yí gí. Káa ta sili ta'ò bindi ku mì wó, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.»

²³ Jézù gii 'dè 'bí có jì ndâ mbe tala có mì wó 'daá gí máa, «Go bà dù tí mbe ɾu ndi ye má tí 'duù, 'duù tí nó 'ví ò-bà-mbí miři wó gí, yí 'ví ùnje gítí bà kònò sé'i ta ɾì 'daá gí á muu ye, wàa yí 'ví gí gí bà ɾu ndi ye. ²⁴ Tacó

'duu ñinò ta go bà kpolo tí 'dóó miři wó tí wó nó ká bà giři miři wó. Káa 'duu ñinò mbe giři miři wó tacó tí ye nó ká bà 'de 'válá. ²⁵ 'Duu bà 'de gbí ndá i muu to tí nó a yè, náa yí kpétí má 'de ndú 'dáá gí, bindi yí giři giři miři wó gí? ²⁶ Ye 'dè có tí nó jì yo, tacó 'duu má kú kì nó tí bà tubà tí wó tí 'duu mì ye muu to tí nó, yí delè má kú kì nó tí ndá có mì ye muu to tí nó kpónó, 'Vii-mi-'Dakò delè bà kì nó tí 'duu tí nó ta o tí nó náa 'Vii-mi-'Dakò bà giři tòngbaà go i mì ndá Bu wó ta ndá tó basill.

²⁷ «Káa ye kú 'dè có jì yo ta yúco máa, ndá 'bí 'duu 'do gbí òkò tí yo, á mbe kú ọ̀ tìyò kùro ye kpónó nó, bà ọ̀ o bà dù Mbíri tí gba muu to tí nó má kózó gí, bindi ndú bà giři cì .»

Bà 'visi cè kózó tí Jézù

²⁸ Jézù giři bàkà káa i go sili vò-nje ta'ò á bindi bà 'dè nje mì ndú ta ndá mbe tala có mì wó, bindi yí giři kaa ndá Piyétòrò, ta Jòvànì, ta Jákòmò, ndú giři ya ta ndú gí pí 'bí njà gú. ²⁹ Káa si yí kú giři 'deke tí wó jì Mbíri, cè kózó tí gbíro wó giři 'visi tí gí. Ndá bòngó tí wó giři dù kú tòngbaà ñàlì-ñàlì, 'bù'úú. ³⁰ Ndá mbe tala có mì Jézù mbe ko yí ya tí gí pí gú nó mà giři zeke'o, ndú giři ọ̀ ndá Jézù kú 'dè nje ta ndá 'bí 'dakò sósò'ò. Ndá 'dakò tí nó a ndá Mòze ta Èljà ³¹ ká co gí gbí ngba'o kú 'dè nje ta ndá Jézù gítí o bà giři cì yí mí Jèrùzàlèmè go có tí nó náa Mbíri 'dè sàà gí.

³² Ndá Piyétòrò ta ndá ka wó ta o tí nó a ku ta ri, káa ndú giři te kpo muu kú zeke ngba ndá 'dakò tí nó sósò'ò mbe kú ọ̀ tìyò á mì ndú ta ndá Jézù nó. ³³ Káa si ndá 'dakò tí nó kú giři nje nó 'do mì Jézù, Piyétòrò giři 'dè có jì Jézù mà, «Bà dù ndoo bà-i-nó a cèe tó có, Mbe nibà i. Si ze 'ví tò ndá ndùúrù ta'ò mí bà-i-nò, gbaanjé á jì wò, gbaanjé jì Mòze, wàa gbaanjé jì Èljà.» Piyétòrò 'dè có tí nó tacó yí ọ̀ 'dóó có bà 'dé-'dè mì wó lá.

³⁴ Káa si Piyétòrò kú 'dè có tí nó, ndú mà giři zeke'o, yùkúú, kùlù mù yiiga muu ndú gí. Kùlù mù tí nó giři te a gúku mítí ndú. ³⁵ Ndú bà-i-nò giři dù kú 'di kòcò 'duu kú 'dè có gbí kùlù mù tí nó máa, «Ijínó a 'Vii mì ye, tí bà njembí ye; yo 'di có mì wó!» ³⁶ Ndú mà giři zeke'o bindi bà kàra kòcò 'duu tí nó, ndú giři ọ̀ káa Jézù ta kpéetí wó.

Ndá mbe tala có mì Jézù giři nè nje ndú gí tàkò i tí nó mbe bàkà tí nó go bà nè nje ndá 'duu gí tàkò i mbe bàkà tí gbí gázà.

Jézù mòkò i 'do gbí muu 'bí 'vii

³⁷ Si ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó ta'ò mbe ko yí ya tí gí pí gú nó kú giři dele ndi ndú gí tagbà gú ta 'bí yé, ndú giři 'dè tí ndú ta ndá 'duu me mbè mbe kú kaa ya gí kùro ndú. ³⁸ 'Bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndá 'duu tí nó mbe tí binjii nó giři dù ká to nó giři ja kú mí to máa, «Ye kú 'deke a tí ye jì wò máa, wò ọ̀ yé ọ̀ 'vii mì ye. Ọ̀ yé ọ̀ gbèe 'vii mì ye, Mbe nibà i!» ³⁹ I tí nó gbí muu wó nó má a gí, yí kú ja kú mí to, bindi yí giři 'va yí kàngaràngà mí to, pù kú giři gí 'do gbí nje wó tükù-tükù gí to; i tí nó kú 'va yí ta o 'dáá gí, bà dù 'bí 'do tí wó á mì i tí nó delè me kpòò. ⁴⁰ Ye 'deke tí ye jì ndá 'bí mbe tala có mì lo máa, ndú mòkò i tí nó 'do gbí muu wó gí, káa à giři kpò ndú gí.»

⁴¹ Káa Jézù giři 'visi có gí tàkò có mì 'dakò tí nó máa, «Ákoo ndí yo ndá mbe ngbútù mbe tee njembí mítí Mbíri lá. Yo bà lè mí tà ọ̀ yo ye a ngarànga? Ndoò bà dù ta ndoo ye tí o ngayi? Gí ta 'vii tí nó mì lo nó gí bà-i-nò.»

⁴² Si 'dakò tí nò kù gii ya ta 'viì mí wó ta i-gbì-muu wó nò jì Jézù, i tí nò gii tanga mítí 'viì tí nò, yí gii 'va yí mí to, bindi yí gii aanga yí jègè'dèè gí. Káa Jézù gii do mítí i tí nò, bindi yí gii mòkò yí 'do gbí muu 'viì tí nò gí. Bindi yí gii je yí jì bu wó. ⁴³ Ndá 'duù mà gii nò i tí nò náa Jézù bàkà nò, nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gítí ña wotí mì Mbíri nò gí.

Bà só bà 'dè có mì Jézù gítí bà cì yí

Káa si muu ndá 'duù ká jé kù ẹre tí gítí ndá i tí nò 'dáá gí náa Jézù ta o tí nò kù bàkà nó, yí gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó máa, ⁴⁴ «Yo si có tí nó náa ye kù 'dè nó 'ví ya gí gbí tù yo, tacó áá kèjì gí bà cu gòmbò tí 'Viì-mi-'Dakò jì ndá 'dakò.» ⁴⁵ Káa bà 'di gbí có tí nò gii kpò ndá mbe tala có mì Jézù gí, tacó à ngùù gbí 'do tí ndú gí. Káa gúku bà 'vee yí gítí gbí delè gii zèè nje ndú gí.

Gbolò 'duù mbe ndii ndá 'bí ka wó 'dáá gí a 'di?

⁴⁶ Kponje gii tanga gbí òkò tí ndá mbe tala có mì Jézù máa, gbolò 'duù mbe ndii ndá 'bí ka wó gbí òkò tí ndá yí 'dáá gí a 'di wè? ⁴⁷ Káa Jézù gii 'di gbí ña bà kojo có mì ndú nò gí. Tacó éno, yí gii je 'bí làmbu 'viì kì mí rẹgbà tí wó, ⁴⁸ bindi yí gii 'dè có jì ndú máa, «'Duù mbe te wiři á mítí 'viì tí nó ta rẹ ye, yí te wiři tí nó a i mítí ye, káa 'duù mbe te wiři mítí ye, yí te wiři tí nó a i mítí mbe tuu ye, tacó 'duù ñinó tí táángbà 'duù gbí òkò tí yo 'dáá gí nó, a gbolò 'duù gbí òkò tí yo 'dáá gí.»

'Duù ñinó ta vò có mì wó ta wò wálá nó, a 'duù mì lo

⁴⁹ Jòvànì gii 'dè có jì Jézù máa, «Ze nò 'bí 'dakò kù mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù ta rẹ mì lo, káa ze gii rọ yí á 'do tí gí, Mbe tí ze, tacó yí me 'duù mì ndoo lá.»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'visi có jì Jòvànì máa, «Yo rọ yí 'do tí lá; tacó 'duù ñinó ta vò có mì wó ta wò wálá nó, a 'duù mì lo.»

Ndá 'duù gbí to Sámáriyà biya bà te wiři mítí Jézù gí

⁵¹ Kùro o bà ya Jézù gí gbíri mà gii dooko gí, yí gii bàkà nó kù ya gí Jèrùzàlémè. ⁵² Káa yí gii tuu ndá tú mì wó ya gítí 'bí to Sámáriyà, gí bà 'viindi i ù ta ndi wó. ⁵³ Káa ndá 'duù gbí to tí nò gii biya bà bàkà wiři ù ta ndi wó gí, tacó yí zèè ta o tí nò a kpokèjì Jèrùzàlémè. ⁵⁴ Ndá tú mì wó, ndá Jákòmò ta Jòvànì, mà gii nò éno, ndú gii 'vee yí máa, «Ze tè è tí wu 'do gbíri gí bà mì ndú gí, Mbe tí ze?»

⁵⁵ Káa Jézù gii 'visi tí wó, yí gii do mítí ndá Jákòmò ta Jòvànì. ⁵⁶ Bindi ndú gii nje nó 'do gbí to tí nò ya gítí 'bí to.

Mboo tàkò bà dù tí mbe ru ndi Jézù

⁵⁷ Káa si ndú muu nó, 'bí 'dakò gii 'dè có jì Jézù máa, «Áá bà ja ye a 'do tàkò lo káa go ngo.»

⁵⁸ Káa Jézù gii 'visi có jì 'dakò tí nò máa, «Ndá guù mì ndá ngàmbé kuu tí. Ndá 'bá mì ndá nuù kuu tí. Káa bàndò bà te muu 'Viì-mi-'Dakò mítí wálá.»

⁵⁹ Yí gii 'dè có jì 'bí 'dakò máa, «Ru ndi ye.»

Káa 'dakò tí nò gii 'visi có jì yí máa, «Si ye 'ví ya gí bà duu ku bu ye má kózò gí, Mbe tí ye.»

⁶⁰ Káa Jézù gii 'visi có jì 'dakò tí nò máa, «Si ndá ku 'ví duu ndá 'dóo ku mì ndú, wàa wò 'ví ya gí bà ma có bà dù Mbíri tí gba.»

⁶¹ 'Bí 'dakò bà-i-nò gii 'dè có jì Jézù máa, «Ye bà ɾu ndi lo, kpo 'duù. Káa si ye má ya gí bà 'vee ndá 'duù 'bá mì ye má kózò gí.»

⁶² Káa Jézù gii 'visi có jì 'dakò tí nò máa, «Mbe zèè bá ká á tà nji gí, káa yí kú zeke'o á gí ndii bà 'vii tí mbe dù tí bòò gba mì Mbíri wálá.»

10

Jézù tuu ndá mbe tala có mì wó 70

¹ Ta o tí nò, Mbe tí ndoo Jézù gii ɾuka ndá 'bí mbe tala có mì wó zi'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi só, bindi yí gii tuu ndú gí kùro, só-só-só gí gbí ndá gbata, ta ndá to tí nó náa yí kú koɾo có bà co wiɾi ya gí gbí ndú. ² Káa ta kùro o bà njè nó mì ndú, yí gii 'dè có jì ndú máa, «Ndá i gbí nji ògbù ngé, káa muu ndá mbe kili ndú me nji'dí. À má ènò, yo 'deke tí yo jì Mbíri tí mbe nji tí nò, tacó wàa yí 'ví tuu ndá 'bí 'duù gí bà kili ndá i 'do gbí nji mì wó gí. ³ Yo njè nó! Ye kpónó kú tuu yo á go ndá rómbo á gí gbí òkò tí ndá gbówó.

⁴ Káa yo 'ví kaa gùrúsù ta yo tacó bà sì ta i muu nó lá.

Yo 'ví le kúúkpá bà yù i lá.

Yo 'ví kaa ndá 'bí tàrà lá.

Yo 'ví nò ta bà 'vee ndá 'duù ta ndi tí kpokèjì lá.

⁵ Yo má yee tí 'bá, kpédélé có náa yo 'ví 'dè jì ndá mbe 'bá tí nò 'ví dù a, «Mbíri 'ví si yo 'ví dù niki maa!» ⁶ 'Duù njìnò ta 'dè njembí wó nó má kuu 'bá tí nò, Mbíri bà bàkà nambeè jì yí go có tí nò gbí njembí yo nò gí. Káa 'duù ta 'dè njembí wó má 'bá tí nò wálá, Mbíri bà bàkà nambeè tí nò ta gó tí yo nò jì ndú wálá.

⁷ Yo má yee tí to, yo 'ví ràngà 'bá lá. Ndá mbe 'bá má je ndá i-zó-zò ta ngo jì yo, yo 'ví biya lá, tacó mbe nètè kú ka wu'o me sínò lá.

⁸ Yo má yee tí to, káa ndá 'duù má te wiɾi mítí yo, yo 'ví zò i-wiɾi tí nó náa ndú bàkà jì yo nò. ⁹ Yo 'ví 'vala ndá mbe nò'o tí bàndò tí nó náa ndá 'duù te wiɾi mítí yo á tí nò. Yo 'ví 'dè có jì ndá 'duù tí bàndò tí nó máa, «Kùro bà dù Mbíri tí gba mì yo dooko gí.»

¹⁰ Káa yo má yee tí to, káa ndá 'duù tí to tí nó má te wiɾi mítí yo lá, yo 'ví co giti kpokèjì, wàa yo 'ví gbí njú to, to tí nò 'do tí kò yo gí, bindi yo 'ví 'dè có jì ndá mbe to tí nó máa, ¹¹ «À kpèti káa njú to 'bá mì yo, ze gbí 'do tí kò ze mí to jì yo gí. Káa yo koɾo muu yo máa, kùro bà gí Mbíri gí bà dù tí gba mì ndá 'duù 'dáá gí dooko gí.» ¹² Ye kú 'dè có jì yo ta kponje tí wálá, máa, Mbíri bà waa có mítí ndá 'duù tí nò ta woti tí ndii njindi ndá 'duù gbí gbata Sòdómà gí.

¹³ «Yo tí ndá 'duù gbí gbata Kòràzini, ta ndá 'duù gbí gbata Bètisàyidà, bà nò mítí yo! Tacó ye táánò má bàkà ndá serè tí nó náa ye bàkà jì yo nó a i jì ndá 'duù gbí ndá gbata Tírò ta gbata Sidóni, o go ènò ndú kpónó yù zì sùwáli, bindi ndú gii toɾo mbúlùwu mítí ndú tacó bà tubà máa, ndá yì 'visi muu ndá yì 'do tí ndá vò i mì ndá yì gí, sàà gí! ¹⁴ Káa a ndá 'duù gbí ndá gbata Tírò ta Sidóni ká bà 'de bà wo woò á có tí yo ta o bà waa có mì Mbíri mítí ndá 'duù ta ndongbú o. ¹⁵ Káa yo tí ndá 'duù gbí gbata Kàpàrànwùmù! Yo bà oko tí yo go ènò yee tàri? Mbíri bà 'vaka yo 'do ká gí tà-'bá-gí-lá.»

16 Bìndi Jézù gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó, máa, «À má ènò, 'duù má 'di có mì yo, yí 'di nò a có mì ye. 'Duù má biya yo, yí biya nò a ye. Káa 'duù má biya ye, yí biya nò a 'duù tí nó mbe tuu ye.»

Ndá mbe tala có mì Jézù náa yí tuu ndú nó dele ndi ndú gí gí mì wó

17 Ndá mbe tala có mì Jézù zi'duù-ta'ô-nje muu'bi nje-muu'bi só náa yí tuu ndú nó gii dele ndi ndú gí gí bà dìtà ndá i tí nó náa ndú bàkà ta ndi to nó jì yí ta líkí'o tí ndú, máa, «Ze má 'dè có kpèti ká jì ndá i-gbì-muu ndá 'duù ta ɾe lo, ndú kù 'di có mì ze, Mbe nibà i!»

18 Káa Jézù gii 'visi có jì ndú máa, «Ye gii ñò Gba-vò-i kù 'va tí wó to 'do tàrì mèlé-mèlè go bà ì mù nò. 19 Yo ñò nò! Ye je wotí bà 'dò ndá kpoo, ta ndá sene, ta kò yo á jì yo gí. Ye delè gii je wotí bà co gbí ñò ku'di tí Gba-vò-i á jì yo gí. 'Bí i delè gí bà bàkà yo wálá. 20 Kpèti ká ènò, yo 'ví dù ta líkí'o tí yo tacó náa ndá i-gbì-muu ndá 'duù kù cì gúku tí yo nò lá. Yo dù ta líkí'o tí yo tacó Mbíri cu ɾe yo mí gbíri gí.»

Jézù ùlù Mbíri

21 Ta o tí nò, Bèri-mì-Mbíri gii zèè 'bì tí Jézù mbi ta líkí'o gí. Bìndi yí gii 'bità bà ùlù Mbíri máa, «Ye ùlù wò tí Bu ye, tí Mbe tí ndá tàrì ta to. Tacó wò nguù gbí ndá i tí nó á 'do tí ndá mbe 'di gbí-o, ta ndá mbe yú ɾo gí. Wò gii 'dè gbí ndú a i jì ndá víi 'vii sínò. À ènò Bu ye, tacó wò táánò bàkà nò a bà njembí lo. 22 Bu ye kaa ndá i 'dáá gí á mí 'bí ye tí 'Vii mì wó gí. Káa mbe ñò ye tí 'Vii mì wó, ni wálá, à káa yí tí Bu ye; mbe ñò yí tí Bu ye delè ni wálá, à káa ye tí 'Vii mì wó, gii je ndá 'duù tí nó ta go bà 'dè jì ndú tí 'Vii mì wó no.»

23 Jézù gii 'visi tí wó gítí ndá mbe tala có mì wó, bìndi yí gii 'dè có jì ndú ta kpéeti ndú máa, «Ndá 'duù tí nó mbe ñò i tí nó náa yo kù ñò nó a ndá mbe tó pá. 24 Ye kù 'dè có jì yo máa, ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri me mbè, ta ndá kpo-kpò gba dígíséé, dù ta go bà ñò i tí nó náa yo kpónò kù ñò nó kpòò, káa ndú ñò gbaanjé lá; ndú dù ta go bà 'di có tí nó náa yo kù 'di nó kpòò, káa ndú delè 'di lá.»

Gbolò có mì Mbíri

25 Ta 'bí o gbaanjé, 'bí mbe 'di gbí tàkii mì ndá Jùdèyà gii 'vee Jézù, ta tiɾi máa, «Ye 'ví bàkà a ɱa ye, tacó wàa ye 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

26 Káa Jézù gii 'vee 'dakò tí nó delè máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa yè? Wò 'deke máa yè?»

27 Káa 'dakò tí nó gii 'visi có jì Jézù máa, «À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri ènò máa, «Wò 'ví zè Mbe tí lo, tí Mbíri mì lo, niki ta njembí lo gbaanjé; wò 'ví zè 'bí ɱa i gbí bà 'vala wò niki ndii Mbíri mì lo lá, wò 'ví kili wotí mì lo 'dáá gí, ta ndá kórò-koro có mì lo 'dáá gí, ká gítí bà zè yí niki maa. Wò delè 'ví zè 'bí ka lo niki maa, á go bà zè tí lo niki maa mì lo.» »

28 Jézù gii 'visi có jì 'dakò tí nó máa, «Có mì lo náa wò 'dè nò 'dú. Bàkà go ènò, wàa Mbíri bà je 'válá ñinó mbe cee lá nó jì wò gí.»

Jézù lòkò'bò có gítí 'bí 'dakò tí 'duù Sámariyà

29 Káa 'dakò tí nó gii bàkà bà 'di gbí tàkii mì ndá Jùdèyà mì wó jì Jézù ta bà 'vee yí máa, «Ka ye a 'di?»

30 Káa Jézù gii 'visi có jì yí gbí lòkò'bò máa, «Ta 'bí o gbaanjé, 'bí 'dakò tí Jùdèyà gii nje nó 'do Jèrùzàlémè kù ya gí gbí gbata Jèrikò. Yí mã gii yee

kpokèjì, ndú gii 'de tí ndú ta ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù. Ndâ wò 'duù tí nò gii kaa ndâ i mì wó 'dáá gí, ndú gii gbi yí dè gí mì ku, bindi ndú gii si yí tí mè wó mítí kpokèjì. ³¹ 'Bí bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà mbe kù ndii ta nó gii 'de 'dakò tí nò gbàrákàà tìsì á tí ro kpokèjì. Yí gii zeke yí ká zeke gí tìsì kà, bindi yí gii waa to có seè tí wó, yí gii ndii ta nó mì wó gí. ³² Bindi bà ndii bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà nò, 'bí 'dakò tí 'duù mbe kù bàkà nètè á gbí ndùgù 'bá-Mbíri mbe gí co tí gbèe kpokèjì tí nò gii 'de 'dakò tí nò ká kuu gbàrákàà tìsì á bàndò mì wó nò. Káa yí delè gii zeke káa yí gí to ká ta ro wó, bindi yí gii waa to có rẹgbà tí wó, yí gii ndii gí.

³³ «Káa 'bí 'dakò, tí 'duù Sámáriyà mbe kù ndii ta nó, gii 'de yè tí nò náa à gbì yí nò. Yí mà gii zeke yí gí tìsì kà, yè ro wó gii bàkà yí ngé ndii gí. ³⁴ Bindi yí gii yèè dè gítí wó, yí gii bàkà nètè gítí ndâ kà tí nò ta ndi tí wó nò, ta bà doo ro ndú ta gó nẹbítí, bindi yí gii yee bàà mí ro ndú, bindi yí gii ẹre ndú 'dáá gí. Yí gii te yí mí pí nò tí nó náa yí kù o nò. Bindi yí gii ya ta yí gí 'bá mì 'bí 'dakò. ³⁵ Ndú gii tè rì, yé mà gii too gí, yí gii je làmbu i jì mbe 'bá, bindi yí gii 'dè có jì yí máa, «Pò yí, ye bà dele có bà-i-nò tacó bà sì có ndâ i mì lo náa wò volo gbí ndú mítí wó nò.»

³⁶ «À má ènò, tó kaà kpónó a 'di á 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó ta'ò nò?»

³⁷ Mbe 'di gbí tàkìi mì ndâ Jùdèyà tí nò gii 'visì có jì Jézù máa, «Tó kaà a 'duù tí nó tí mbe nò yè ro wó nò.»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có jì yí máa, «À má ènò, ya gí 'bá, wàa wò 'ví bàkà go i mì 'duù Sámáriyà tí nò.»

Jézù co wìri ya gí 'bá mì ndâ Máraàta ta Màriyà

³⁸ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà gii wùukù to yee gbí to 'bá mì ndâ 'bí nù ta rẹ wó a Máraàta, Máraàta gii tè'é tí Jézù gí 'bá mì ndú ta ná'vindí wó Màriyà. ³⁹ Jézù mà gii ya gí 'bá kà, Màriyà gii nje nó ya gí bà kì tí wó kùro Mbe tí ndoo kù 'di ndâ có tí nó náa yí kù 'dè nó, ⁴⁰ jee Máraàta mì nje nètè keci ta kpééti wó. Máraàta mà gii nò nà nètè tí nó mbe jee tí mí to á kùro wó nó, njembí wó gii volo gí. Yí bà-i-nò gii nje nó ya gí mì Mbe tí ndoo, bindi yí gii 'vee yí máa, «Có bà si ye mì ná'vindí ye ta kpééti ye mí nje nètè nò á ro lo wálá gí, Mbe nìbà i? 'Dè có jì yí máa, yí gí gí bà konì ye!»

⁴¹ Káa Mbe tí ndoo gii 'visì có jì Máraàta máa, «Máraàta! Máraàta! Njembí lo kù mù gítí ndâ i me mbè. ⁴² Káa ndâ kpóló-kpolo i gbí òkò tí ndâ i tí nò me mbè lá; à má ta bà 'dè ta yúco, à káa i gbaanjé cuki. Màriyà cu 'bì wó nò a i mítí nìnó mbe nìkì ndii ndâ 'bí gí nò. Á má ènò, àà bà je 'do tí wó wálá.»

11

'Bí mbe tala có mì Jézù 'vee yí gítí cèe kẹjì bà 'deke tí 'duù jì Mbíri

¹ Ta 'bí o gbaanjé, Jézù gii ya gítí 'bí bàndò kù 'deke tí wó jì Mbíri. Yí mà gii 'deke tí wó cee gí, 'bí mbe tala có mì wó gii 'dè có jì yí, máa, «Tùbà cèe kẹjì bà 'deke tí jì Mbíri jì ze go nìndi Jovánì tí mbe caka tí ndâ 'duù náa yí me jì ndâ mbe tala có mì wó nó gí, Mbe nìbà i.»

² Káa Jézù gii 'visì có jì ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'deke tí yo jì Mbíri ènò máa, <Buù, à ùlù rẹ lo. Gí gí bà dù tí gba.

³ Je i-zó-zò ji ze ta ɾi 'dáá gí.

⁴ Si có gítí ndâ vò i mì ze mí to,
tacó ze kù si có gítí ndâ vò i mì ndâ ka ze mí to.

Si ze mí gbí ndâ i ñínó mbe kù eendi ze gítí vò i lá.» »

⁵ Káa Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò má ya gí mì kómbe wó ta kpo-gb'ò, bìndi yí gii gbà njekèjì muu wó máa, yí je làmbu i-zó-zò ji yí, ⁶ wàa yí 'ví ya tí ji 'bí kómbe yí mbe gí 'do muu njà nó gii gbaaka yí si o gbooko gí nò, ⁷ káa kómbe wó nó gii 'visi có ji yí máa, «Si bà pèè mbi ye mi to, tacó ze kpò gbí njekèjì gí. Kpokèjì bà je 'bí ña i mì ye kpónó ji wò wálá, tacó ze ta ndâ 'viì mì ye kù tè ɾi.» A ña yè ká bà bàkà tí? ⁸ Ye kù 'dè có ji yo máa, 'dakò tí nò, kpèti má je i-zó-zò ji mbe gbà njekèjì muu wó nó gítí có kómbeè tí nó á gbí òkò tí ndú ta yí nó lá, yí bà je ji yí tacó bà dò nò 'do ɾo wó gí.

⁹ «Káa ye kù 'dè có ji yo ènò máa, yo yù i, wàa áá bà je i tí nó ji yo gí. Yo pà i wàa yo bà 'de i tí nó gí. Yo ku njekèjì wàa áá bà njaanga ji yo gí.

¹⁰ Tacó áá bà je i ji 'duù ñínó mbe yù i nó gí, 'duù ñínó mbe pà i nó, bà 'de i tí nó gí, à delè bà njaanga njekèjì ji 'duù ñínó mbe gbà njekèjì nó gí

¹¹ «À bu 'viì ngàyi gbí òkò tí yo ká bà je yâ-kpoo ta zì kpoo tí ji 'viì mì wó, náa 'viì má yù yâ-sè 'do tí wó? ¹² À bu 'viì ngàyi ká bà je sene ji 'viì mì wó, náa 'viì má yù pàrà ngùù 'do tí wó? ¹³ Káa ndâ vò 'duù go yo nó má ni bà je tó i ji ndâ 'viì mì yo gí, Bu yo tí nó á gbíɾi nó 'ví tuu Bèɾi-mi-Mbíɾi ji ndâ mbe 'deke tí ndú ji yí lá?»

Ndâ Judéya cu có bà toko có ta Bèlìzèbùlù mítí Jézù

¹⁴ Ta o tí nó, Jézù kù mòkò 'bí i mbe ere nje 'bí 'dakò 'do tí bà 'dè có gí 'do gbí muu wó. I tí nó má gii co 'do gbí muu 'dakò tí nó gí, 'dakò tí nó gii 'bità bà 'dè có. Nje ndâ 'duù gii 'dèè gítí bà 'di kòcò 'dakò tí nó gí. ¹⁵ Káa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú bà-i-nò kù gii 'dè có máa, «A Bèlìzèbùlù, tí Gba-vò-i, ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji yí.» ¹⁶ Ndâ 'bí 'duù ñindi ndú gii 'dè có ji yí ta tiri máa, yí bàkà seɾe ji ndâ yí, wàa ndâ yí 'ví ñò tí ni éno máa, a Mbíɾi ká kù je wotí bà mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ji yí. ¹⁷ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú gí tàkò ña bà koɾo có mì ndú nó, máa, «Có mì ndâ 'duù mì gba má toko lá, 'bá mì gba tí nó bà 'bu gí. Có mì ndâ 'duù á ɾùkàtiì mì ndú delè má toko lá, 'bá tí nó bà si tí wálá.

¹⁸ Káa Gba-vò-i má njèè gbí 'bá mì wó gí, 'bá mì wó nó bà ɾò tíyò ta ña kpokèjì ngàyi, náa yo má 'dè có ènò máa, ye kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Gba-vò-i nó? ¹⁹ Ye má kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Gba-vò-i, ndâ 'viì mì yo kù mòkò ndú ta wotí mì 'di? À má ènò, ndoo si ndâ 'viì mì yo 'ví waa ngbàngà ji ndoo. ²⁰ Káa ye má kù mòkò ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta wotí mì Mbíɾi, gbí éno máa, Mbíɾi gí tí gba mì yo gí.

²¹ «Cèe wu 'dakò ta ndâ zí'i 'bi wó má kù ù ɾègbà ndâ i mì wó, muu ndâ i mì wó nó bà ba wálá, ²² yee ká tí o tí nó náa 'bí ngbílí mbe da gbí ka wó ngbílí má ki'viki gbí bá ganda mì wó gí, yí bà gii kaa ndâ i mì wó.

²³ «Có mì 'duù má toko ta ye lá, yí a mbe jòò gbí có ta ye. 'Duù má kili i ta ye lá, kù jaaka gbí i.

24 «À má mòkò i 'do gbí muu 'duù, i tí nò kú ya jí bà wùkù to ta ndi gbí ndá kángáá nga ngoò, kú pà bà bàndò bà tèwo wó. Káa bà 'de bàndò bà dù yí tí má kpò yí gí, yí bà 'dè có máa, «Bà i ngèlè gí ndii kpò a ngo. À má éno, ye bà dele ndi ye ya gítí ká 'bá mì ye.»²⁵ Yí má dele ndi wó ya gí bà 'de à 'viindi tà'i tí nò náa yí co 'do tí nò gí,²⁶ yí bà dele ndi wó ya gí bà gí ta ndá 'bí ka wó tí ndá fuúfú mbe ndii yí gí, vò-nje só, gí gbí muu 'duù tí nò, yee tí o tí nò náa ndú volo 'duù tí nò gí.»

Cèe bà peteke tàkòcò 'duù

27 Si Jézù kú 'dè ndá có tí nò, 'bí niù gii 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà 'do gbí okò tí ndá mbè 'duù tí nò mbe kili nò, máa, «À ùlù niù tí nò tí mbe jò wò, náa wò kpòlo ta ngo kí wò nò!»

28 Káa Jézù gii 'visì có jì niù tí nò máa, «À niki a bà ùlù ndá mbe 'di có mì Mbírì bindi ndú gii bàkà go có tí nò, á cotí bà ùlù nawu ye.»

Seṛè mbe bàkà tí mítí Jónà

29 Jézù má gii nò ndá 'duù kú gii tí me mbè jèlè yí gí, yí gii 'dè có jì ndú máa, «Ndá vò 'duù tí nò á gbí o tí nò kónó kú tí nò, máa ye 'ví bàkà seṛè á jì ndá yì. Káa àà bà tè ta ndú káa seṛè tí nò dígísèé mbe bàkà tí mítí Jónà tí 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì nò.³⁰ 'Vii-mi-'Dakò bà tubà jì ndá 'duù tí nò gbí o tí nò máa a Mbírì ká tuu yì, jé ká go bà tuu Jónà á jì ndá 'duù gbí gbata Nínèva dígísèé máa a Mbírì ká tuu yì.

31 «Niù tí nò táánò tí gbolò gba mì ndá 'duù tí nò ta 'bá mì ndú mbe mò gí gbí'dè nó, bà kpì ngbàngà tí ndá 'duù tí nò gbí o tí nò nó ta o bà co Rì bà waa có wúnò. Tacó yí te nò ngé 'do tàgbarì'o gí gí bà 'di ndá có mì gbolò gba tí nò tí Sólómòni, tí mbe 'di gbí-o nó dígísèé gí. Káa yo zeke'o gí, 'bí i mbe me gbolò ndii Sólómòni gí kónó kuu nò.³² Ndá 'duù gbí gbata Nínèva bà kpì ngbàngà tí ndá 'duù tí nò mbe kú 'vala kónó nó, ta o bà co Rì bà waa có wúnò. Tacó Jónà dígísèé kò-kò ta ndá vò i mì ndú jì ndú, bindi ndú gii 'visì muu ndú á 'do tí ndá vò kpokèjì mì ndú gí. Káa 'bí i mbe me gbolò ndii Jónà gí kónó kuu nò.

Ro 'duù a kùpò mì wó

33 «'Bí 'duù jé mbe òlò wu mí nje kùpò, bindi yí gii 'bu i mí ro ngba wu tí nò gí nò, wálá. Ndá 'duù ta o 'dáá gí kú te ngba wu ká mítí bàndò ñinò náa ndú bà nò ta to règbà tí ndú.³⁴ Ro 'duù a kùpò mì wó. I má tí ndá ro lo wálá, ndú go áángá-aanga kùpò mbe ɾa wu ká ɾá-ɾa. Gbí éno máa, sè diù lo 'dáá gí gbí ngba'o. Káa ndá ro lo má ta ósú tí ndú, go kùpò ñinò ta gulúsù'o tí, náa à jè ta bà tù wu mí nje jé-jé nó, gbí éno máa, sè diù lo 'dáá gí gbí 'dí'di'o³⁵ À má éno, yo kpòlo tí yo máa wu 'ví mee 'do nje kùpò mì yo, si yo mí gbí 'dí'di'o lá.³⁶ Ndá bà to tí lo 'dáá gí má kú tòngbaà, diù lo 'dáá gí bà ngbaranga to go bà ngbaranga to mì wu á nje kùpò.»

Jézù ci ndá mbe kpòlo tí tàkii ta ndá mbe nibà i mì ndá Jùdèyà

37 Jézù má gii cee ta có mì wó gí, 'bí mbe kpòlo tí tàkii mì ndá Jùdèyà gii té'é tí wó gítí i-zó-zò á 'bá mì wó. Káa Jézù gii 'bì ngé káa tà bà zò i á kùro bà caka 'bì wó.³⁸ Nje mbe kpòlo tí tàkii mì ndá Jùdèyà tí nò gii 'dèè ta bà nò Jézù kú zò i kùro bà caka 'bì wó go i gbí tàkii mì ndú tí ndá Jùdèyà gí.³⁹ Jézù má gii nò éno, yí gii 'dè có jì 'dakò tí nò máa, «Yo tí ndá mbe kpòlo tí tàkii mì ndá Jùdèyà kónó kú caka kápí ndá késì ngo, ta kápí

ndá kùrùngbù, káa có gítí bà gbùrùngà ndá 'duu, ta bà bàkà vò i, yè gbí njembí yo gí. ⁴⁰ Ndí yo ndá ñónókó! Áá táánò me káa gbèe Mbíri tí nó mbe bàkà kápí ndá ká'í tí nó ká bàkà gbí ndú lá? ⁴¹ À nìkì éno máa, yo koni ndá mbe yè ta ndá 'bí í tí nó gbí ndá ká'í mì yo nò. Tacó waa ndá í 'daá gí 'ví dù ngbárángà'í tacó tí yo.

⁴² «Káa yo tí ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdéya bà ñò míti yo! Yo kù njèè gbí ndá víi kpátuyá náa yo kili 'do gbí ní mì yo muu'bi, bindi yo gii ruka 'do tí ndú gbaànjé-gbaànjé jì Mbíri, bindi yo gii mò ndá bà waa có ta yúco, ta bà zè Mbíri nìkì maa, gí nje seè. Yo kùtáa bà gò ndá í tí nó me ta bà mò ndá 'bí có mì Mbíri gí nje seè lá.

⁴³ «Yo tí ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdéya bà ñò míti yo! Tacó a tí yo a go bà kí tí yo dengece-dèngècè ta ndí pí ndá banga mbata á tí ndá bàndò bà kili ndá 'duu gí bà ùlù Mbíri. Go bà te duu míti bà 'vee yo mì ndá 'duu á ta ndí tí ndá bàndò bà mà 'velè delè tí yo ngé. ⁴⁴ Yo bà ñò míti yo! Tacó yo go ndá muu'dú náa ndá 'duu ñò lá, bindi ndú gii nó nó co pí ndú.»

⁴⁵ Káa 'bí mbe nibà tàkìì mì ndá Jùdéya gbaànjé gii 'visi có jì Jézù máa, «Nje zèè mù mì lo nó ɾo ze delè gí, Mbe nibà í.»

⁴⁶ Káa Jézù gii 'visi có jì yí máa, «Yo tí ndá mbe nibà í bà ñò míti yo! Tacó gbímbí ndá 'duu wálá jì yo ta bà 'deeke du ká'í mì muu ndú. Káa yo jé gítí bà koni ndú ta bà te ndá du ká'í tí nó nji'dí wálá.

⁴⁷ «Yo bà ñò míti yo! Tacó a yo ká bì ndá muu'dú ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó náa ndá ká gù yo ziki ndú nò. ⁴⁸ Yo 'dè ta nje yo gí, yo delè gii ùnje gítí ndá í tí nó náa ndú bàkà nò gí, máa, a ndá ká gù yo ká ziki ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri, káa yo gii bì ñindi yo a ndá muu'dú bindi ndú.

⁴⁹ Tacó ènò, Mbíri tí Mbe 'di gbí-o gii 'dè có éno máa, «Ye bà tuu ndá 'bí mbe 'dòkò có, ta ndá 'bí tú mì ye, jì ndú, ndú bà waaka tàkòcò ndá 'bí, ndú delè bà mèèkè'í tí ndá 'bí .» ⁵⁰ Tacó ènò, mbelè ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó mbe 'bità bà mù to 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó nó 'ví dù tí 'bí yo tí ndá 'duu tí nó mbe kù 'vala kpónó nò. ⁵¹ Yo bà 'dè nderè bà mù ndá tó 'duu tí nó mbe 'bità bà mù 'do tí Àbèlè, yee tí Zàkàriya tí nó náa yo zì yí mí gbí òkò ndá bàndò bà te i-cí-ci ta 'bá-Mbíri nò. Yè kù 'dè có jì yo éno máa, kòzò tí ndá 'duu tí nó mbe kù 'vala kpónó nó bà 'dè nderè ku ndá 'duu tí nó 'daá gí.

⁵² «Yo tí ndá mbe nibà tàkìì mì ndá Jùdéya bà ñò míti yo! Tacó yo jèjèèkè tí yo mí njekekè mì Mbíri jì ndá 'duu go ndá kí á ɾo mbu. Ndú bà ya gí gbí mbu wálá, káa ndú delè gítí bà si ndá 'bí sè 'ví ya gí gbí mbu ká wálá!»

⁵³ Káa si Jézù kù gii ñè nó 'do 'bá mì mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdéya tí nó mbe tè'é tí wó gítí i-zó-zò nò, ndá có tí nó náa yí 'dè nò gii zèè tí ndá mbe nibà tàkìì, tí ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdéya, ngé ndii gí. Bindi ndú gii 'bità bà pà nje wó tacó waa yí 'ví 'dè ndá 'bí có ñinó náa á gbí njembí wó nó gí sè, ⁵⁴ tacó bà pà kpokèjì tacó bà zèè yí 'do tí ngo nje wó.

12

Jézù kpo-gbí-tà-tù ndá mbe tala có mì wó

¹ Ta o tí nó ndá 'duu gii tí me mbè mí mì Jézù, tí ña ñinó náa kpokèjì bà yuu kò gbí òkò tí ndú wálá. Jézù mã gii ñò ènò, yí gii 'bità bà kpo-gbí-tà-tù ndá mbe tala có mì wó kpédélé'í máa, «Yo kpolo tí yo 'do tí ɾù'ù bì

mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà. Ye kù nì a nambeè-ɾo tí nò náa ndú kù bàkà jì ndá 'duù. ² À wúnò bà te i 'do nje ndá i tí nó náa à kpónó 'buku i mí nje ndú nó 'dáá gí. À delè bà 'di ndá có tí nó kpónó tí ndá có kóó nó gbaànjé-gbaànjé gí. ³ À má ènò, à wúnò bà 'di ndá có tí nó náa yo kpónó kù 'dè gbí 'dí'di'o nó 'dáá gí gbí ngbàà ɾi. Áá bà kò-kò ta ndá có tí nó náa yo nè tí yo mí tà'i kù 'dè gbí kóó nó 'do pí cèlégé.

'Duù ñìnó náa yo 'ví cì gúku tí wó nò

⁴ «Káa ye kù 'dè có jì yo tí ndá kómbe ye máa, yo 'ví cì gúku tí ndá mbe zi òò yò cuki nó lá. ⁵ Ye bà tùbà tí ña 'duù tí nó náa yo 'ví cì gúku tí wó nó jì yo. Yo cì gúku a i tí 'duù ñìnó ta wotí bà 'va lílì yo mí gbí vò bàndò á bindi bà zi yo mì wó nò. Yo ùnje gítí có mì ye nò, yo cì gúku tí wó!

⁶ «Á kù sù ndá naɾù vò gí 'dè, me ká ta mílímì sósò'ò cuki lá? Káa bà mbí Mbíri ò 'do tí 'bí gbaànjé lá. ⁷ Káa à kpétí káa ndá ñjì se muu tí muu yo, Mbíri 'deke ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, gí. À má ènò, yo cì gúku lá, tacó i gbí yo me gbolò ndii i gbí ndá naɾù me mbè gí!

Bà ùnje gítí Jézù mí kùro ndá 'duù

⁸ «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, 'duù má ùnje gítí ye mí kùro ndá 'duù, 'Vii-mi-'Dakò wúnò bà ùnje gítí 'duù tí nó mí kùro ndá basìlì mì Mbíri. ⁹ Káa 'duù má biya ye mí kùro ndá 'duù, 'Vii-mi-'Dakò wúnò delè bà biya 'duù tí nó mí kùro ndá basìlì mì Mbíri.

¹⁰ «Káa ye kpónó kù cì nó a yo máa, Mbíri bà je à-cee-gí jì mbe 'dè vò có gítí 'Vii-mi-'Dakò gí. Káa Mbíri bà je à-cee-gí jì mbe 'dè vò có gítí Bèri-mi-Mbíri wálá.

¹¹ «Ndá 'duù má kù ya ta yo gí gbí ngbàngà kùro ndá 'duù a tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, ta kùro ndá mbe kù zogo ndá Jùdèyà, ta kùro ndá gba, njembí yo 'ví mù éno máa, yo 'ví 'dè mí kùro ká a ña có ye wè, nó lá. ¹² Tacó a Bèri-mi-Mbíri ká bà wu có tí nó náa yo 'ví 'dè nó jì yo.»

Jézù lòkò'bò có gítí bà tee njembí 'duù míti ndá kpo-kpò i muu to tí nò

¹³ 'Bí 'dakò gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nó gíi 'dè có jì Jézù máa, «Mbe ñìbà í! 'Dè có jì ná'vindi ye máa, yí njèè gbí ndá i bindi bu ze á jì ze ta yí.»

¹⁴ Káa Jézù gíi 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «A 'di ká bàkà ye tí gba mbe njèè gbí ndá i mì yo ta ná'vindi lo á jì yo, 'dakò?» ¹⁵ Bindi yí gíi 'dè có jì ndá 'duù tí nó mbe tí bìnjìi nó, máa, «Yo njaanga ɾo yo, wàa yo 'ví kpolo tí yo, máa, yo 'ví dù tí ndá mbe gbolò njembí lá, tacó à me ndá kpo-kpò i tí nó mbe yè to mì 'duù nó ká kù si yí 'ví 'vala cèe bà 'vala ndò lá.»

¹⁶ Bindi yí gíi lòkò'bò có jì ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta ndá i mì wó me gbolò gíi da cù tí i-serè. ¹⁷ Yí gíi 'bità bà koɾo có ta kpéetí wó máa, <Ye kpónó 'ví bàkà a ña yè? Ye 'ví 'de bàndò gítí ña serè cù tí nó kòtí 'di? ¹⁸ À ñikè ènò máa, ye ki'viki ndá coko'do-cókó'dó gálá tí nó kpónó ta ndá i mì ye gbí ndú nó gí to, wàa ye 'ví bí ndá 'bí wooko-wòòkò i mbe te ndá 'bí i mì ye ta ndá cù tí nó 'dáá gí.» ¹⁹ Bindi yí gíi dù kù koɾo có ta kpéetí wó máa, <Ye a mbe tó pá! Ndá tó i ñìnó ta go ndú tí ye nó 'dáá gí kuu mì ye gítí mbè ndoò. 'Válá tacó tí ye me có lá; ye bà dùlù tí ye ta bà zò i, ta bà ñjù pe.»

²⁰ «Káa Mbíri gii 'dè có ji 'dakò tí nò máa, «Bèbìlì tí nó wúnó nó a bèbìlì bà cì wò, ndí lo ñónókó! À má éno, a 'di ká bà zèè ndâ i tí nó náa wò kili ndú yè to gí nó, á bindi lo?» »

²¹ Jézù gii yee nje lòkó' bò mì wó máa, «[J]nò a ña i tí nó mbe kú 'de ndâ mbe kú kili ndâ kpo-kpò i gítí miři ndú, káa Mbíri ñò ndâ kpo-kpò i tí nó ro wó tí i lá nó, ká nó.»

Yo tee njembí yo mítí Mbíri

²² Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «À má éno, njembí yo 'ví si bà mù éno máa, «Ze bà zò a yè wàa ze 'ví 'vala tí ?» mí to. Yo delè 'ví me kpùrù-kpùrù éno máa, «Ze 'ví yuu a yè á mí kapí kú ze?» lá. ²³ 'Válá a kpóló-kpolo i ndii i-zó-zò gí, bindi dii 'duu a kpóló-kpolo i ndii ndâ bongo gí. ²⁴ Káa yo zeke káa ndâ gààna gi. Ndú rò ñí lá, ndâ gálá bà kili i delè mì ndú wálá. Káa ta ndâ ña ñinò 'dáá gí, Mbíri kú ko ndú! Káa yo a ndâ kpóló-kpolo i co tí ndâ nuu gí. ²⁵ Káa ta ndâ kpùrù-kpùrù-zò-wúràngú mì yo nó, a 'bí 'di gbí òkò tí yo ká bà uu go sáro cú ndii bà uu yí náa Mbíri cu ji yí nó gí? ²⁶ Wotí bà bàkà ña lambu ñinò lè má tí yo wálá, njembí yo kú mù gítí sè ndâ 'bí i tacó yè?

²⁷ «Yo zeke káa ndâ 'vi ndâ làngá gi. 'Bì tí ndú tacó bà te ña banga tí nó mítí ndú ta kpéetí ndú wálá, káa ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, à kpéti káa Sólómòni tí gbolò gba dígíséé náa àá mì wó a ndâ kpo-kpò i, yí jé yuu 'bí ña bongo ta banga tí mbe ndii ndâ 'vi ndâ làngá gí, nó lá. ²⁸ Káa Mbíri má te ña banga tí nó mítí ndâ mbíli gbí jìllì, náa ndú wúnó kuu, káa à taabé kú doo ndú ta wu, wotí bà je bongo ji yo bà kpò yí gí? Yo me ndâ 'duu mbe kú tee njembí yo mítí Mbíri kácá-kácá lá. ²⁹ À má éno, yo tee njembí yo gá'dáá mítí có bà zò i, ta bà ñjù pe, lá. ³⁰ Tacó a ndâ 'duu tí nó mbe ñò cèe kpokèjì bà bàkà i ji Mbíri ni lá muu to tí nó nó ká kú si njembí ndú ká gítí bà koṛo có gítí ndâ i tí nó, káa Bu yo ñò ña i tí nó mbe 'vii ta yo nó ñi gí. ³¹ Yo si njembí yo gítí bà koṛo có á gítí có bà dù Mbíri tí gba, wàa a yí tí Mbíri ká bà je ndâ i tí nó ji yo.

Bà kpolo tí ndâ i ñinó ta i gbí ndú nó á mí gbíri

³² «Yo cì gúku lá, ndâ rómbo mì ye, muu yo me mbè lá, káa tàkòcò Bu yo tí gba peteke gítí bà je 'bá mì wó ji yo gí. ³³ Yo si ndâ i mì yo 'dáá gí 'dè, wàa yo 'ví kaa i gbí ndú 'ví koni ta ndâ mbe yè. Yo cu ña kúúkpá ñinó jé mbe yaka lá nó, wàa yo 'ví kpolo tí ndâ i mì yo mí gbí ndú á mí gbíri, tí bàndò tí nó náa muu ndú bà ba tí wálá nó. Tacó ndâ mbe ngbà bà di ká wálá, ndâ sù delè ká wálá. ³⁴ Tacó njembí 'duu ta o 'dáá gí kú dù ká kácáá tí bàndò tí nó ta ndâ i mì wó tí nó.

Yo 'viindi tí yo

³⁵ «Yo rò tìyò kpècè, wàa yo 'ví dù léngé-linge kú ù ta ndi ña i ñinò bà gi nó. Yo si wu 'ví mee 'do nje kùpò mì yo lá. ³⁶ Yo 'viindi tí yo, go bà 'viindi tí ndâ bòò mbe kú ù bà gi mbe tí ndú 'do bàndò bà ko ñi, tacó wàa à káa póò bà 'di wo tí wó kítíkí, ndâ yì 'ví njaanga njekèjì ji yí. ³⁷ Ndâ bòò tí nó mbe dù tí zò'o yee tí o bà gi mbe tí ndú nó bà dù a ndâ mbe tó pá. Ye kú 'dè có ji yo ta yúco máa, mbe tí ndâ bòò tí nó bà kú ndú mí to, bindi yí gi kaa i-zó-zò ta 'bì wó mí kùro ndú. ³⁸ Ndâ bòò tí nó, náa mbe tí ndú má gi ta kpo-gb'io, bindi yí gi 'de ndú tí zò'o nó bà dù a ndâ mbe tó pá. ³⁹ Yo koṛo muu yo máa, mbe 'bá má ñò o bà gi mbe ngbà gí, yí bà si mbe ngbà

tí nò 'ví rì gí tà'i mì wó ngé gí wálá. ⁴⁰ À má éno, yo 'viindi tí yo, tacó yo bà òn o bà gí 'Viì-mì-'Dakò ni wálá, yí ba gbaaka yo gbááká-gbaaka.»

Ndà tó bòò ta vò bòò

⁴¹ Piyétòrò bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «Wò kù lòkò'bò có tí nò a i jì ze tí ndà mbe tala có mì lo cuki wèè, wò kù nì a ndà 'duù 'dáá gí, Mbe nìbà i?»

⁴² Káa Mbe tí ndoo gii 'vee Piyétòrò, máa, «Tó bòò mbe kù bàkà nètè ta njembí wó gbaànjé, tí mbe 'di gbí-o náa mbe tí wó si yí tí mbe kpolo tí ndà i-'bá mì wó 'dáá gí, wàa yí 'ví kù njèè i-zó-zò jì ndà 'bí ka wó ta o bà zò i si yí muu nó, a 'dí? ⁴³ Bòò tí nò bà dù a mbe tó pá náa mbe tí wó má gí 'do muu nó gí 'bá káa yí gii 'de yí kù bàkà nètè mì wó 'dáá gí. ⁴⁴ Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó máa, mbe 'bá bà bàkà bòò tí nò tí mbe kpolo tí ndà i-'bá mì wó 'dáá gí. ⁴⁵ Káa bòò tí nò má a 'bí ña 'duù mbe koṛo có máa, mbe 'bá kèjì gálà wálá, bìndi yí gii 'bità a bà zò i, ta bà njù pe 'bàà, kù mèèkè ta i tí ndà 'bí ka wó bòò ñinó náa mbe tí ndú si yí máa, yí kpolo tí ndú nó, ⁴⁶ ta rì tí nó náa mbe tí ndú bà dele gí gí bà gbaaka yí si yí kù bàkà ña i tí nò nó, yí bà waa có mí tí wó, bìndi yí gii mò yí gí mì ndà bòò tí nó tí ndà mbe ngbútù mbe 'di có lá nò.

⁴⁷ «Káa bòò ñinó mbe ñò có tí nó gbí muu mbe tí wó nó ni gí, káa yí gii 'viindi tí wó kùṛo bà gí mbe tí wó gí 'bá lá, yí delè gii bàkà go có tí nó lá nó, bà ñò mí tí kù wó. ⁴⁸ Káa bòò ñinó mbe ñò có tí nó gbí muu mbe tí wó nó lá, káa yí gii bàkà i ñinó mbe 'vii tí i náa à 'ví gbì yí gítí gbì-gbì nó, bà 'de làmbu bà gbì tí gí. À má je i jì 'duù túkà'i, à delè kù koṛo có máa, yí bà ko mboo i tí nó túkà'i.

Jézù njèè gbí òkò tí ndà 'duù

⁴⁹ «Ye gí tacó bà doo to tí nó ta wu, ye kùtáá má doo gí, njembí ye 'dèè gí! ⁵⁰ Ye kèjì gí bà kòndò sé'i. 'Dóó ye má kòndò bà sé'i tí nó cee 'do muu ye lá, njembí ye gí bà 'dèè wálá.

⁵¹ «Yo kù koṛo có máa, ye gí a i tacó bà 'viindi gbí òkò tí ndà 'duù á muu to tí nó? Ñinó me nderè bà gí ye gí muu to tí nó ká nó lá. Ye gí a i tacó bà volo gbí òkò tí ndà 'duù. ⁵² 'Do tí kpónó kù ya gí kùṛo, muu ndà 'duù má rùkàtìi vò, ndú bà njèè gbí òkò tí ndú gí. Có mì ndà 'bí 'duù ta'ò bà ya ta có mì ndà 'bí 'duù ñinó sósò'ò nó wálá. Có mì ndà 'duù ñinó sósò'ò nó delè bà ya gí gbí có mì ndà ka ndú ta'ò nó wálá. ⁵³ Ndà bu ndà 'viì-'dakò bà loko mí tí ndà 'viì mì ndú ta vò i; ndà 'viì-'dakò delè bà loko ká mí tí ndà bu ndú. Ndà nawu ndà 'vinì bà volo mí tí ndà nájú ndú; ndà 'vinì delè bà volo mí tí ndà nawu ndú ta vò i. Ndà nawu ndà 'viì-'dakò bà volo mí tí ndà nawu ndà 'viì mì ndú; ndà nawu ndà 'viì delè bà volo mí tí ndà gù ndú, nawu ndà 'dakò mì ndú.»

⁵⁴ Jézù gii 'dè có jì ndà 'duù tí nò mbe tí bìnjì nò, máa, «Yo tí ndà Jùdèyá má ñò mù kù te mò gí tàbú, yo kù 'dè có máa, mù tí nó bà bè bà nì wálá, káa á kù bàkà tí go ngo nje yo nò. ⁵⁵ Yo má ñò pípiri kù pí 'do gbí'dè, yo kù 'dè có máa, gó rì bà dù ta rì tí nó ngé ndii gí. Káa có mì yo nò delè có to lá. ⁵⁶ Yo ñò ña i tí nó á kèjì nó ni 'do tí bà zeke cè kózò tí tàrì, ta cè kózò tí to gí, káa yo ñò ña i tí nó mbe kù bàkà tí kpónó nó ni lá, tacó yè, ndí yo ndà mbe tírì?

Yo 'viindi gbí òkò tí yo ta ka lo mbe có

⁵⁷ «Yo koṛo muu yo wàa yo 'ví bàkà i ñinó jáá nó lá tacó yè? ⁵⁸ Có má gbí òkò tí yo ta 'duù, káa wò ñò ni tí vò i gí, bàkà wotí gítí bà mee wu 'do

tí có tí nó gbí òkò tí yo ta yí nò kùro bà ya ta wò mì wó gí gbí ngbàngà. Tacó yí má yee ta wò á kùro ndâ gba gí, ndú bà je wò jì ndâ mbe kpolo tí zàà, máa, ndú nè wò mí tà'ì. ⁵⁹ Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, wò bà dù gbí zàà yee tí o tí nó náa wò sì có tí nó cee 'do muu lo gí.»

13

Yo má 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo bà mì gí

¹ Ta o tí nó, ndâ 'bí 'duù gii 'dè có jì Jézù gítí bà ziki ndâ 'bí 'dakò tí ndâ Jùdèyà mbe 'do Gàlilèyà mì Pilátò si ndú kù waa mbelè jì Mbíri á Jèrùzàlémè, bindi mbelè ndâ 'duù tí nó náa Pilátò ziki ndú nó gii ònòkò tí ta mbelè ndâ nó náa ndú ci jì Mbíri nó. ² Káa Jézù gii 'vee ndâ 'duù tí nó máa, «Yo koro có máa, Pilátò ziki ndâ 'dakò tí nó tacó vò i mì ndú me gbolò ndii ndâ vò i mì ndâ sè ndâ 'duù Gàlilèyà 'dáá gí, gí? ³ À me ènò lá. Káa ye kù 'dè có jì yo máa, yo má 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo 'dáá gí bà mì gí. ⁴ Káa ndâ 'dakò tí nó muu'bi-nje vò nje-vò ta'ò náa njá su-sú 'bá mì ndú Silowàmù gbí gbata Jèrùzàlémè nó, yo koro có máa, ndâ 'bí 'duù ta vò i mì ndú mbe me gbolò kùro Mbíri ndii ndú á gbí gbata Jèrùzàlémè wálá? ⁵ À me ènò lá! Káa yo má 'visì muu yo 'do tí ndâ vò i mì yo lá, yo bà mì gí yo bà mì ndú nó 'dáá gí.»

Jézù lòkò'bò có gítí 'bí mû-mbiigá mbe rì lá

⁶ Jézù gii lòkò'bò có jì ndú máa, «Ta 'bí o gbaanjé, 'bí 'dakò ta mû-mbiigá gbí njí mì wó gii ya gí bà pà yú mbiigá gbí mû tí nó, káa yí gii 'dè gbèe rì mbiigá gbí mû lá. ⁷ Yí bà-i-nò gii 'dè có jì mbe kù bàkà nètè gbí njí mì wó ta kpo-tàkòcò, máa, «Nò káa ña i tí nó gí. Ñinó kpónó a bà ta'ò ndoo tí bà nó ye gí bà pà yú mbiigá 'do gbí mû tí nó, káa ye jé 'de gbèe i lá. À má ènò, da mû tí nó gí to. Gbí nderè bà gèè bè mì wó tii ta to gbí njí sínò wálá.»

⁸ «Káa mbe kù bàkà nètè gbí njí mì 'dakò tí nó gii 'visì có jì yí máa, «Si njí'dí kózò gí, kpo 'duù. Ye bà kili zì to mí rëngbó wó, wàa, ndâ 'ví zeke ta ndoo gbaanjé má kózò gí. ⁹ Yí má rì gbí ndoo tí nó kèjì nó gí, à niki ma. Káa yí má rì lá, à 'ví da yí gí to go có mì lo nó.» »

Jézù 'vala 'bí nù ta rì bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà

¹⁰ Jézù ta o tí nó kù nibà i jì ndâ 'duù á tí 'bí bàndò bà kili ndâ 'duù gí bà ùlù Mbíri, ta rì bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà. ¹¹ Ta o tí nó, 'bí nù ta i-gbì-muu wò kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kili mí bàndò bà ùlù Mbíri nó. I tí nó ñonoko nù tí nó ta ndoo muu'bi-nje vò nje-vò ta'ò. Yí gii bàkà ósú mítí nù tí nó, tí ña ñinó náa nù tí nó kù gii nó nó ká 'bùrà-'bùrà ènò. ¹² Jézù mà gii ònò nù tí nó, yí gii 'tè'è tí wó, bindi yí gii 'dè có jì yí máa, «Nò'o mì lo cee gí, nù!» ¹³ Jézù gii tee 'bí wó mítí nù tí nó, bindi ndòpí nù tí nó gii ya'va tí jáá gí. Bindi nù tí nó gii 'bità bà ùlù Mbíri.

¹⁴ 'Bí gbolò 'duù tí kùro ndâ mbe kù kili mí bàndò bà ùlù Mbíri mà gii ònò bà 'vala nù tí nó mì Jézù ta rì bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà, yí gii 'dè có jì ndâ 'duù ta kpo-tàkòcò máa, «À kuu tí mì ndoo a ndâ sili vò-nje gbaanjé, tí ndâ sili bà bàkà nètè. Nò'o má tí 'duù, yí 'ví gí gí bà pà yee á gbí òkò ndâ sili tí nó, me ta rì bà wotí gbí tàkii lá!»

¹⁵ Káa Mbe tí ndoo gii 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Ndí yo ndâ mbe tirì! A 'di gbí òkò tí yo nó jé ká njaanga wú tí ndâ i-kó-ko mì wó, bindi yí gii

gbà ndú ya tí gí bà nǹù ngo ta ɾi bà wotí gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà lá? ¹⁶ À má ènò, ye 'ví njaanga mìrì nìlì tí nó tí nájú Àbìráámò nó 'do 'bì vò i tí nó mbe kò yí ta ndoo muu 'bì-nje vò nje-vò ta'ò nó lá wàà?»

¹⁷ Cò tí nò nàa Jézù 'visì jì 'dakò tí nò nò gii te a nò mí ɾo ndá mbe kù sogo yí tí Jézù. Káa líkí'o ndá kpo-kpò i tí nò nàa yí bàkà nò ká gii dù tí sè ndá 'duù 'dáá gí.

Jézù lòkò'bò có gítí nǹi ndí

¹⁸ Ta o tí nò, Jézù gii 'vee ndá 'duù máa, «Bà dù Mbíri tí gba mì ndá 'duù go ña yè? Ye 'ví 'vii mítí ña yè jì yo? ¹⁹ À go nǹi ndí nàa 'duù ɾò mí gbí nǹi mì wó. Nǹi ndí tí nò gii kù tí gbolò mú nàa ndá nuù kù gèè 'bá mì gbí bè wó.»

Jézù lòkò'bò có gítí ɾú'bù

²⁰ Jézù gii 'vee ndá 'duù káká'i máa, «Ye kpónó 'ví 'vii ngú ña kèjì bà bàkà nambee mì Mbíri ta ndá 'duù jì yo mítí ña yè? ²¹ À go nǹi ɾú'bù, nàa nìlì kù soo mítí kpàtà pe nǹi'dí-nǹi'dí kpòò yee tí o bà nì kpàtà pe tí nò.»

ɾíúú nǹekèjì

²² Jézù gii nǹè nó kù ya gí Jèrùzàlémè ta bà nò ta bà gala ndá 'duù ta ndi gbí ndá gbata, ta ndá to tí kpokèjì 'dáá gí. ²³ Káa 'bí 'duù gii 'vee yí máa, «Muu ndá mbe 'de 'válá bà me mbè wálá, kpo 'duù?»

Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò 'vé mì 'duù tí nò jì ndá 'duù, máa, ²⁴ «Yo kili ndongbú wotí mì yo, wàa, yo 'ví ɾì gí tà'i co a i tí ɾúú nǹekèjì. Ye kù 'dè có jì yo máa, ndá 'duù me mbè bà jòò tí ndú tacó bà ɾì gí tà'i, káa ndú gí bà ɾì wálá. ²⁵ Mbe 'bá má gii a gí yaà, bìndi yí gii kisi nǹekèjì gí, yo bà dù á sè kù gbà nǹekèjì ta bà tè'è tí wó, máa, «Njaanga nǹekèjì jì ze, kpo 'duù!»

«Káa yí bà 'visì có jì yo máa, «Ye nò bàndò tí nó nàa yo gí 'do tí nó nì lá!»

²⁶ «Káa yo bà-i-nò bà dù a i sè kù 'visì có jì yí máa, «Ndoo táánò zò i ta ndoo gbí gbèe ká'í gí. Ndoo delè nǹù ngo ta ndoo gbí gbèe kàrà ngo gí. Wò delè táánò nò ta bà nìbà i jì ndá 'duù gbí gbata mì ze gí, kpo 'duù!»

²⁷ «Káa yí bà 'visì có jì yo káká'i, máa, «Ye nò bàndò tí nó nàa yo gí 'do tí nó nì lá. Yo ya 'dáá 'do tí ye gí kàzò, ndí yo ndá vò 'duù!» ²⁸ Bìndi yo bà dù a i sè kù wa gbí ta bà 'vii tí yo ta sé'i, kù zeke ta ndá Àbìráámò, ta Ìzákò, ta Jákóbè, ta ndá 'bí mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dáá gí gí tà'i mì Mbíri, káa à 'vaka yo gí sè gí! ²⁹ Ta o tí nò, ndá 'duù bà gí 'do cee muu to 'dáá gí gí bà zò i ta líkí'o tí ndú 'bá mì Mbíri! ³⁰ Ta o tí nò, ndá 'duù nǹinó nàa ndá 'duù muu to tí nó kpónó si ndú tí i lá nó, bà dù tí ndá 'duù nǹinó nàa à kù te duù mítí ndú me gbolò; bìndi ndá 'duù nǹinó nàa ndá 'duù muu to tí nó kpónó kù te duù á mítí ndú nó, bà dù tí ndá 'duù nǹinó ta i gbí ndú kpokoo wálá nò.»

Jézù 'deke tí ndá 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè

³¹ Mâ gii zeke'o, ndá 'bí mbe kpòlò tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà gii gí gí mì Jézù, bìndi ndú gii 'dè có jì yí, máa, «Nǹè nó 'do bà-i-nó gí, tacó Èròdé tí gbolò gba kù po tǹi cò bà zì wò.»

³² Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Yo dele ndi yo ya gí bà 'dè có jì ngambé tí nó, máa, ye kù mòkò ndá i 'do gbí muu ndá 'duù, ye delè kù 'vala ndá mbe nò'o, gbí ɾi tí nó wúnó, ta taabé, ye bà cee ta nètè mì ye a

i takàcò. ³³ Kpèti ká ènò, ye bà dù a i muu nó wúnó, ta taabé, ta takàcò, tacò bà zi mbe 'dòkò có mì Mbìri mí sè 'do gbí gbata Jèrùzàlémè me dú lá.

³⁴ «Ákoo ndá 'duù Jèrùzàlémè! Ndá 'duù Jèrùzàlémè! Yo kú ziki ndá mbe 'dòkò có mì Mbìri! Yo kú 'vaka ndá 'duù tí nó náa Mbìri tuu ndú ji yo nó ta díi! Ye jè ta bà kili yo mí njembí ye go bà kili ndá 'vii mì na nguù mí tà mbìri wó nó ta bà me mbè, káa yo kpò ye gi! ³⁵ 'Bá mì yo bà jì 'vì mòkò. Ye kú ci nó a yo máa, yo bà nò ye káká'i wálá, yee tí o tí nó náa yo 'dè có ta nje yo máa, <Mbìri 'ví si 'duù tí nó mbe gi ta rẹ wó tí Mbìri,> nó gi.»

14

Jézù 'vala 'bí 'dakò káká'i ta ri bà wotí gbí tàkii mì ndá Jùdéya

¹ Ta 'bí ri bà wotí gbaànjé, Jézù gi ya gi bà zò i á 'bá mì 'bí gbolò mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéya. Yí má gi yee kà, ndá 'duù 'dáa gi gi dù kú je mbí ndú kpolo ma ká gítí wó. ² Má gi zeke'o, 'bí 'dakò ta ndá 'bì wó ta kò wó oko 'dáa gi gi ja tí wó gi gi mì Jézù. ³ Jézù wá gi gi nò yé ọ 'dakò tí nò, yí gi 'vee ndá mbe 'di gbí tàkii, ta ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéya, máa, «Bà 'vala 'duù ta ri bà wotí gbí tàkii mì ndoo tí ndá Jùdéya dú? À má me dú lá, yo 'dè ji ye.»

⁴ Káa ndú gi biya bà 'visi có ji Jézù gí. Tacó ènò, Jézù gi zèè 'bì 'dakò tí nò, bìndi yí gi 'vala yí gí, bìndi yí gi 'dè có ji yí máa, yí ya gí. ⁵ Jézù má gi je nó ji 'dakò tí nò gí, yí gi 'vee ndá mbe 'di gbí tàkii, ta ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdéya, máa, «'Vii mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò, delè 'bí i-kó-ko mì wó, má 'va tí gbí guu ta ri bà wotí gbí tàkii mì ndoo tí ndá Jùdéya, yí bà ja yí gí sè wálá?» ⁶ Bà 'visi có ji Jézù káká'i gi kpò ndú gi.

Bà si tí 'duù tí i ta kpééti wó

⁷ Jézù má gi nò ọ bà jòò tí ndá 'bí ka wó wíri tacó bà ki tí ndú tí ndá bàndò mì ndá kpo-kpò 'duù gi bà zò i, yí gi lòkò'bò có ji ndú máa, ⁸ «'Duù má tè'é tí lo gi bà zò i á bàndò bà kò niì, si bà có ká ngé ya gi bà ki tí lo tí bàndò mì ndá kpo-kpò 'duù ta muu lo mí to. Tacó ndá-'bí-lá mbe 'bá tè'é tí ndá 'bí kpo-kpò 'duù mbe ndii wó gí, gí. ⁹ Bìndi mbe 'bá bà gi gi bà 'dè có ji wò máa, <Si bàndò tí nó ji kpo 'duù tí nò.> Bà a wò 'do bà-i-nò kú ya gítí bàndò mì ndá lúkúfà 'duù bà me a duù ta nò. ¹⁰ À má ènò, à má tè'é tí lo gi bà i, ya gi bà ki tí lo tí bàndò mì ndá lúkúfà 'duù. Mbe 'bá má nò máa, bàndò tí nò 'vii ta wò lá, a yí ká bà gi gi bà 'dè có ji wò máa, <A gi yaà, wàa wò 'ví ya gi bàndò mì ndá ka lo kpo 'duù kà zò, kómbe ye.> Tù lo ndi bà gi uu ta o bà a wò gi yaà kú ya gítí bàndò mì ndá kpo 'duù, tacó a te duù míti lo mí kùrò ndá 'duù tí nó 'dáa náa yo kú ki tí yo to ta ndú nó gí. ¹¹ Tacó 'duù má kú si tí wó tí i ta kpééti wó, ndá 'duù bà si yí tí i wálá. Káa 'duù mbe si tí wó tí i lá, ndá 'duù bà te duù mì tí wó.»

¹² Bìndi yí gi 'dè có ji mbe 'bá tí nó náa ndú kú zò i á 'bá mì wó nó, máa, «I-zò-zò má 'bá mì lo, kili me káa ndá kómbe lo, ta ndá ná'vindi lo, ta ndá nambe lo, ta ndá ka 'bá mì lo ònò náa áa mì ndú a i nó, tacó wàa ndú taabé 'ví tè ta é tí lo gítí ònò ndú nó lá. ¹³ Bàkà i-zò-zò, wàa wò 'ví kili ndá mbe yé, ta ndá 'duù ònò mbe kú ọri ta to, ta ndá mbe ku kò, ta ndá mbe sú ọ, gítí. ¹⁴ Bìndi Mbìri bà bàkà nambeè ji wò, tacó wotí bà ko mboo i-zò-zò mì lo nò ji wò tí ndá 'duù tí nó wálá. Mbìri bà ko mboo

i-zó-zò mì lo nò jì wò ta o bà 'vala ndi ndâ mbe bàkà go có mì wó 'do gbí muu'dú ndú.»

Bà lòkó'bò gítí gbolò o bà zò i

¹⁵ «Bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò mbe kù zò i ta ndâ Jézù nó mà gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, yí gii 'visì có jì Jézù máa, «Ndâ mbe zò i 'bá mì Mbirì wúnò bà dù a ndâ mbe tó pá.»

¹⁶ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nò máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ci o jì ndâ 'duù me mbè máa, ndú ya gí bà zò i 'bá mì yì. ¹⁷ O bà zò i tí nò náa yí ci nò mà gii me tí gí, yí gii bàkà i-zó-zò me gbolò, bindi yí gii tuu bòò mì wó, máa, yí ya gí bà 'dè có jì ndâ 'duù tí nò náa yí ma có i-zó-zò jì ndú nò, máa, à bàkà i-zó-zò cee gí.

¹⁸ «Bòò mì wó mà gii ya gí bà 'dè có tí nò jì ndâ 'duù, ndâ 'duù 'dáá gí gii ònòkò tí ndú 'do tí bà ya gí bà zò i gí. Kpédélé 'duù tí nó náa bòò tí nò 'de yí nó loko gbí 'bá wó, máa, «Nó kpónó kuu kò ye. Ye kù ya gí bà gala 'bí ña ngú nji náa ye sì á kázò. Ya gí bà 'dè có jì mbe tí lo, máa, ye biya bà gí gí tá é mì wó me bíyá-biya lá.»

¹⁹ «Bà só 'duù tí nó náa yí 'de yí nó gii 'dè tirì jì yí máa, «Kpokèjì bà ya ye ngé gí wálá, tacó ye kpónó kú ya gí bà ònò nèté mì ndâ 'bí ngú mò'dú náa ye sì tacó bà jì nji kázò. Delè ndi lo ya gí bà 'dè có jì mbe tí lo, máa, gùù tè kàrà di lá.»

²⁰ «Bà ta'ò 'duù gii ci yí ta tirì, máa, «Nìnò kpónó a bà ko niì mì ye gí tí gí 'bá ká nò. À da 'bò míti kò ye gí.»

²¹ «Bòò tí nò gii dele ya gí 'bá, bindi yí gii 'vanda ndi kòcò ndâ 'duù tí nò 'dáá gí jì mbe tí wó. Mbe tí wó bà-i-nò gii 'visì có jì yí ta kpo-tàkòcò, máa, «Goonó ya ta ndi tí ndâ kpokèjì gbí gbata, wò má 'de ndâ mbe yè, ta ndâ mbe sú ɾo, ta ndâ mbe ku kò, ta ndâ 'duù ñinó mbe ki'viki mì to gí nó, wò 'ví gí ta ndú.»

²² «Bòò tí nò gii ma ndâ ña ndâ 'duù tí nò náa mbe tí wó 'deke jì yí nò, káa ndú yè tà'i bà zò i lá. Tacó éno, yí gii 'dè có jì mbe tí wó máa, «Ye ma ndâ 'duù go có mì lo nò gí, káa ndú gii yè tà'i bà zò i lá, bu ye.»

²³ «Káa mbe tí wó gii 'visì có jì yí máa, «Ya ta ndi tí ndâ kpokèjì á sè 'do gbí gbata, wàa wò 'ví ma ndâ 'duù yee tí o tí nó náa tà'i bà zò i yè ta ndâ 'duù gí.» ²⁴ Bòò tí nò mà gii kili ndâ 'duù yè tà'i bà zò i go kòcò mbe tí wó nò gí, mbe 'bá gii 'dè có jì ndâ 'duù tí nò, máa, «Ye kù 'dè có jì yo máa, ndâ 'duù tí nó náa ye tè'é tí ndú káa ndú biya bà gí gí nó, bà tala i-zó-zò mì ye nó wálá.» »

I tàkò bà dù tí mbe tala có mì Jézù

²⁵ Ndâ 'duù me mbè gii kaa kù ko tàkò Jézù. Yí bà-i-nò gii 'visì tí wó gii ndiì, bindi yí gii 'dè có jì ndú, máa, ²⁶ «'Duù má gí gí mì ye, káa njembí wó ká kácáá tí ndâ bu wó, ta nawu wó, ta niì mì wó, ta ndâ 'vii mì wó, ta ndâ ná'vindí wó, ta ndâ námì wó, ta miri wó, 'duù tí nò bà dù tí mbe tala có mì ye wálá. ²⁷ 'Duù má te 'doó njeèkpè mù mì wó, wàa yí 'ví gí tí gí tàkò ye lá, 'duù tí nò bà dù tí mbe tala có mì ye wálá.»

²⁸ «Tacó 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo kpónó má kù bàkà có bà gèè 'bá, kpédélé có gbí muu wò bà dù me bà koɾo có gítí bàndò bà 'de ndâ i-nèté gítí bà cee ta 'bá tí nó lá? ²⁹ À má éno lá, yí má duu káa ndâ kpalà mí tà to gí, káa bà cee sè nèté gítí 'bá gii kpò yí gí, ndâ 'duù bà ño yí, ³⁰ máa, bà gèè 'bá kpò yí gí.»

³¹ «À delè a gba ngayi jé ká kù ya gí bà tè 'bí ka wó gba ta gó, náa yí má nò ni gí máa, wotí gó mi ka wó nò ndii yí gí? ³² Yí má nò ni ènò gí, yí bà tuu tú 'do ká tí 'dú, máa, ndâ yí 'dè có tí nò gbí òkò tí ndâ yí ta yí nò 'dé-'dè. ³³ À má ènò, 'bí 'duu gbí òkò tí yo mbe biya ndâ i mi wó 'dáa gí lá, bà dù tí mbe tala có mi ye wálá.

À kù yee tè zi ònó náa gó zi cee 'do gbí gí nó gí 'dè

³⁴ «Gó zi má kù gbí mbí zi, yí a tó i. Káa bà gó ngo zi tí nò má cì cee gí, kèjì bà dele ta gó zi gí gbí tè zi tí nò káká'i wálá. ³⁵ Tè zi me i mbe zii to tacó ba ọ̀rò i lá. Ndâ 'duu kù te tè zi yee ká tí vò i gí 'dè. À má ènò, 'duu ònó ta tù bà 'di có tí muu wó nó 'ví 'di có.»

15

Rómbo mbe gíri gí

¹ Ta o tí nò, ndâ mbe kù kili i-mírì me mbè, ta ndâ 'bí vo-vò Jùdèyà gii kaa ya kù 'di ndâ có mi Jézù. ² Ndâ mbe kpolo tí tàkii, ta ndâ mbe nìbà tàkii mi ndâ Jùdèyà má gii nò ènò, ndú gii 'bità bà 'dè víí có ta kòlòwò, máa, «'Dakò tí nò kù nònòkò tí wó ta ndâ 'duu ònó náa à mò ndú 'do gbí tàkii mi ndâ Jùdèyà gí nó. Ndú delè kù zò i ta ndú gbí gbèe ká'i!»

³ Jézù má gii 'di có mi ndú nò, yí gii lòkò'bò có jì ndú, máa, ⁴ «'Bí 'duu 'do gbí òkò tí yo nò kpónó má kù gbà ndâ rómbo mi wó zi 'duu-vò, káa 'bí gbaanjé gii gíri gí, yí bà jee sè mbè ndâ ònó kù zò i nó mí to, bìnđi yí 'ví ya gí bà pà bà tí gbèe ònó mbe gíri gí nó, yee tí o tí nó náa yí 'de yí gí nó wálá? ⁵ Yí má 'de yí gí, yí bà te yí mí pàapi wó ta líkí'o kù ya tí gí 'bá. ⁶ Ta o bà ye ta yí 'bá, yí bà kili ndâ kómbe wó, máa, «Yo gí, wàa ndoo 'ví zò i ta líkí'o, tacó 'bí rómbo mi ye kùtáa gíri gí, káa ye gii 'dè yí gí!> ⁷ Ye kù 'dè có jì yo máa, ònò a gbèe ọ̀rò i tí nó mbe kù bàkà tí á gbíri nó ká nò. Gbèe mbe bàkà vò i muu to tí nó má 'visi muu wó 'do tí ndâ vò i mi wó gítí kpokèjì mi Mbíri, líkí'o wó tí Mbíri á gbíri ndii líkí'o ndâ mbè 'duu tí nó kú-cu-cù mbe kù co tí kpokèjì mi wó nó gí.»

Njì gírìsì gbaanjé mbe gíri gí

⁸ Jézù gii 'vee ndâ 'duu máa, «Ndâ nji gírìsì muu 'bì kpónó má mi niì, bìnđi 'bí gbaanjé gii 'va tí to á 'do tí wó ta bèbìli, niì tí nó bà tù ngba wu, bìnđi yí gii pà ta tà'i léé gítí gbèe gírìsì mi wó nó wálá? Káa à má me tí tí i bà kaa tà'i tí nò, niì tí nó bà je kù'ò gítí gbí òkò ndâ ká'i pètéké'i, yee tí o bà 'de gbèe gírìsì tí nó wálá? ⁹ Yí má 'de gí, yí bà kili ndâ kómbe wó ta ndâ ka 'bá mi wó, bìnđi ndú bà da 'di ta líkí'o. ¹⁰ Ye kù 'dè có jì yo máa, líkí'o kù bàkà ndâ basili mi Mbíri ta o tí nó náa 'bí mbe bàkà vò i gbaanjé má 'visi muu wó gítí kpokèjì mi Mbíri go ènò.»

'Bí 'vii tí vò mbe volo gbí i

¹¹ Jézù gii lòkò'bò 'bí có, máa, «Ta 'bí o gbaanjé, 'bí 'dakò gii jò ndâ 'vii-'dakò sósò'ò. ¹² Ndú má gii kpolo tè tí ndâ 'dakò gí, ònó tí 'vii nó gii 'dè có jì bu ndú ta 'bí ri gbaanjé, máa, «Je bà ndâ i mi ye á 'bá nó jì ye, bu ye.» Bu ndú bà-i-nò má gii njèè gbí ndâ i-'bá jì ndú go i gbí tàkii mi ndú gí, ¹³ 'vii-'dakò tí nò gii bàkà káa lambu sili bìnđi bà njèè gbí ndâ i mi ndú, bìnđi yí gii kaa bà ndâ i mi wó 'dáa gí, yí gii ya 'do 'bá mi bu wó gí gbí 'dú to. Bìnđi yí gii volo gbí ndâ i tí nó vùrù-vùrù go i mi mbùrù nó.

14 «Ngo mà giù tè á bìn̄di ndâ i mì wó nò gí, go giù tè to tí nò náa yí 'dòkò ta 'bá ya gítí nò tí ñìn̄di ku. Káa gbèe i mì wó wálá. 15 Tacó éno, yí giù kpò tí wó mítí 'bí 'dakò tí 'duù gbí to tí nò. 'Dakò tí nò giù bàkà yí tí mbe kú je i-zó-zò ji ndâ kàdùrùkù mì wó. 16 Yí gbí ndâ o tí nò má 'de i-zó-zò mì ndâ kàdùrùkù, yí bà zò gí, káa a mbe je ji yí ká wálá. 17 Yí mà giù koro có kpòò, muu wó giù gí gítí wó gí. Bìn̄di yí giù 'dè có máa, «Ye kú ci ta go, káa yí ndâ mbe kú bàkà nètè 'bá mì bu ye kpónó gítí i-zó-zò wálá. 18 Á má éno, ye bà dele ndi ye ya gí mì bu ye, wàa, ye 'ví 'dè có ji yí máa, «Ye bàkà vò i gítí Mbìrì gí, ye delè bàkà vò i gítí lo gí, bu ye! 19 Ye 'vii tí mbe dù tí 'vii mì lo káká'í lá. Si ye 'ví dù tí 'bí mbe bàkà nètè mì lo gbaànjé.» »

20 «'Vii-'dakò tí nò bà-i-nò giù ñjè nó ya gí 'bá mì bu wó. Bu wó mà giù ñò yí 'do me 'dù kèjì, yè ɾo wó giù bàkà yí gí. Yí bà-i-nò giù a ya gí bà kunduu yí, ta bà òlò gbí tì wó. 21 Káa 'vii-'dakò tí nò giù 'dè có ji bu wó, máa, «Ye bàkà vò i gítí Mbìrì gí, ye delè giù bàkà vò i gítí lo gí, bu ye. Ye 'vii tí mbe dù tí 'vii mì lo lá.»

22 «Káa bu wó bà-i-nò giù tè'é tí ndâ bòò mì wó, máa, «Yo gí ta banga bongo ñinó ta ɲa wálá nó, ta banga i-tí-sili-'bì, ta tàrà.» Ndâ bòò tí nò mà giù gí ta ndâ i tí nò gí, 'dakò tí nò giù zaa 'vii mì wó gí. 23 Bìn̄di yí giù 'dè có ji ndâ bòò mì wó, máa, «Yo ya gí bà gí ta 'bí 'vii-mò'dú ñinó ta banga ñii wó nó, wàa yo 'ví bàkà ta i-zó-zò, wàa ndoo 'ví zò i ta líkí'o. 24 Tacó 'vii mì ye nó táánò cì gí, káa yí kpónó 'vala ndi wó gí. Yí táánò gɾi gí, káa à kpónó 'de yí gí.» Ndâ bòò mì 'dakò tí nò mà giù bàkà go có mì wó nó gí, ndú giù 'bità bà zò i ta líkí'o tí ndú.

25 «Ta o tí nò náa ndú kú bàkà ta ndâ i tí nò nò, kpo 'vii-'dakò mì 'dakò tí nò a i gbí ñjì. Yí mà giù dooko gí 'bá yí giù 'di kòcò ndâ 'duù kú cè cè, ta bà dù ɾu. 26 Yí bà-i-nò giù tè'é tí 'bí bòò mì bu wó gbaànjé, bìn̄di yí giù 'vee yí, máa, «A yè ká bàkà tí ta bìn̄di ye 'bá tí nó?»

27 «Káa 'dakò tí nò giù 'visi có ji yí, máa, «A ná'vindi lo ká dele ndi wó 'do gbí to tí nó táánò náa yí ya gítí nò. Káa bu lo giù zì 'vii-mò'dú tí nó táánò náa ndoo ko yí ta banga ñii wó nó tacó bà te ta wɾi mítí wó, tacó yí dele 'do ká ta vò i tí wó wálá.»

28 «Tàkòcò 'vii-'dakò tí nò bà-i-nò giù kpolo ndii muu bà ya yí gí tà'í gí. Bu wó mà giù ñò éno, yí giù có gí sè, bìn̄di yí giù 'deke tí wó ji yí máa, yí ya gí tà'í. 29 Káa 'vii-'dakò tí nò giù 'visi có ji bu wó, máa, «Nò káa ɲa mbè ndoo tí nó náa ye kú bàkà nètè ji wò go bòò mì lo nó gi! Ye jé ta 'bí gbèe ɾi ndii muu ndá có mì lo lá. Wò jé je ji ye a yè? Á kpèti káa vòò ɾokpò 'vii-bee sìnò wò jé je ji ye, tacó wàa ze 'ví 'dè ta líkí nje ta ndâ kómbe ye lá! 30 Káa wò kpónó giù zì a ngbú 'vii-mò'dú ta i ká gbí wó ji 'vii mì lo mbe kaa ndâ i mì lo ya gí bà volo gbí ndú ji ndâ vo-vò ñii 'dáá gí, bìn̄di yí giù dele ndi wó.»

31 «Káa bu wó giù 'visi có ji yí, máa, «Ndâ kú dù ta ndâ 'bá ta o 'dáá gí. Ndâ i mì ye 'dáá gí a ndâ i mì lo, 'vii mì ye. 32 Ye te wɾi mítí ná'vindi lo ta pétékè tàkòcò ye ká dú, tacó yí táánò cì gí, káa yí kpónó 'vala ndi wó gí; yí táánò gɾi gí, káa à kpónó 'de yí gí.» »

16

Vò bòò tí mbe filí 'bì

¹ Ta o tí nò, Jézù gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó, máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò ta ndá i mì wó me gbolò gii 'di có máa, bòò tí nó náa yí te yí tí mbe kpòlò tí ndá i mì wó nó kù volo gbí ndá i mì wó. ² 'Dakò tí nó bà-i-nò gii 'tè'é tí bòò mì wó nò, bìndi yí gii 'vee yí, máa, «Ndá có tí nó náa ndá 'duù kù 'dè ji ye ta rẹ̀ lo nó a yúcó? Tùbà sè ndá i gbí gálá ji ye, tacó ye káká'i gí bà si wò 'ví dù gbí gálá mi ye wálá!»

³ «Bòò tí nó mà gii 'di có tí nó, yí gii koro có gbí njembí wó, máa, «Mbe tí ye kẹ̀ji gí bà mòkò ye 'do gbí nètè gí! Ye 'ví me ta tí ye ée? Wotí bà ji nji tí ye wálá. Káa àá ọ̀o ye a nò bà yù i. ⁴ À má éno, ye kpónó bà bàkà 'bí ọ̀a i 'dakò mì ye, tacó wáa yí kpèti má mò ye 'do gbí nètè gí, ye 'ví kù zò ta nje ye 'do mì ndá 'duù tí nó.»

⁵ «Yí bà-i-nò gii 'tè'é tí ndá 'duù nìno ta i mì mbe tí wó muu ndú nò. Bìndi yí gii 'vee kpédélé 'duù 'do gbí òkò tí ndú máa, «Áá mì mbe tí ye muu lo a ée?»

⁶ «Káa 'dakò tí nó gii 'visi có ji yí, máa, «Áá mì wó muu ye a ndá còngò bàà mbá zì'duù-vò.»

«Káa bòò tí nó gii 'visi có ji 'dakò tí nó máa, «Jaka tí ndá mbíli tí nó náa wò táánò ki'viki tacó bà 'vii có gítí bà si bàà tí nó nó 'do gbí wú gálá gí, wò 'ví si sè ndú mí gbí wú ká zì'duù-só-nje muu'bi cuki.»

⁷ «Bòò tí nó gii 'vee 'bí 'duù káká'i, máa, «Káa wò nìndi lo, àá muu lo a ée?»

«Káa 'dakò tí nó gii 'visi có ji yí máa, «Áá muu ye a ndá gboko cù 1,000.»

«Káa bòò tí nó gii 'visi có ji 'dakò tí nó máa, «Si mí gbí wú káa ndá mbíli 800.»

⁸ «Mbe tí wò bòò tí nó gii lùlù yí gítí ọ̀a i yú ọ̀o tí nó náa yí bàkà nò, tacó 'duù ta ọ̀o wó mbe yú éno gbí òkò tí ndá 'vii gbí ngba'o wálá.

⁹ «Tacó éno, ye kù 'dè có ji yo máa, yo bàkà nambeè ji ndá 'duù ta ndá i muu to tí nó, tacó wáa, bà ndá i tí nó má da gí, Mbíri 'ví te ta wíri mítí yo á 'bá tí nó mbe dù tí ká nó. ¹⁰ 'Duù má ni bà kpòlò tí làmbu i ta njembí wó gbaànjé gí, yí bà ni bà kpòlò tí ndá kpo-kpò i ta njembí wó gbaànjé delé gí. Káa bà kpòlò tí làmbu i ta njembí 'duù gbaànjé má kpò yí gí, bà kpòlò tí ndá kpo-kpò i ta njembí wó gbaànjé delé bà kpò yí gí. ¹¹ Káa bà kpòlò tí ndá i muu to tí nó ta njembí lo gbaànjé má kpò wò gí, a 'di ká bà je ndá i mì Mbíri ji wò, máa, wò 'ví kpòlò tí ndú? ¹² Bà kpòlò tí ndá i mì ndá 'bí ka lo ta njembí lo gbaànjé má kpò wò gí, a 'di ká bà je i ji wò tí 'dóó nìndi lo?

¹³ «Gbèè bòò bà bàkà nètè ji ndá 'duù sósò'ò ta njembí wó gbaànjé wálá. Yí má zè 'bí nìkì maa, yí bà zè 'bí ka wó nìkì wálá. Yí má kù te duù mítí 'bí, yí bà si 'bí ka wó tí i wálá. Wò má kù bàkà nètè ji Mbíri ta njembí lo gbaànjé, wò bà 'de 'bí njembí tacó bà tee mítí ndá i muu to tí nó wálá.»

Ndá 'bí có náa Jézù 'dè ndú

¹⁴ Ndá mbe kpòlò tí tàkii mì ndá Jùdèyà, tí ndá mbe go ndá i muu to tí nó, mà gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè nò, ndú gii ọ̀o Jézù ọ̀o-ọ̀o. ¹⁵ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «A yo ká kù bàkà tí yo tí ndá 'duù jáá á kùro ndá 'duù. Káa Mbíri ọ̀o ndá có gbí njembí yo ni gí. Tacó ndá i tí nó náa ndá 'duù kù sí tí ndá kpóló-kpòlò i nó me ndá i kùro Mbíri lá.

¹⁶ «Ndá có mì Mòze, ta ndá có tí nó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri cu mí gbí ndá wáràgà mì ndú nó, bàkà nètè yee ká tí o mì Jòvání tí mbe caka tí ndá 'duù. Bìndi bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù Mbíri tí gba gii 'bitá

tí. 'Do tí o bà 'bità bà ma Banga-Ngú-Có tí nò, ndá 'duù me mbè kú giì bàkà wotí tacó bà dù tí ña ndá 'duù tí nó tí ndá bòò-gba mì Mbíri. ¹⁷ Káa à peteke a bà 'bu ndá tãri ta to tí nó á cotí bà gĩri 'bí lambu ñjì có té'déé éno 'do tí có mì Mòze.

¹⁸ «'Duù má ñjè ñii mì wó gĩ, bìndi yí giì kò 'bí ngú ñii, yí kú zi a ngbà ta ngú ñii tí nò. 'Duù delè má kò ñii tí nó náa 'dakò mì wó ñjè yí gĩ nó, yí kú zi a ngbà ta yí.»

Ndá 'bí mbe da i ta Lázàrò

¹⁹ Jézù bà-i-nò giì lòkò' bò có ji ndú, máa, «'Bí 'dakò táánò tí mbe da i kú yuu káa ndá kpo-kpò bòngò, yí delè kú zò káa tó i 'bàa ta ri 'dáá gĩ. ²⁰⁻²¹ À giì te 'bí 'dakò tí mbe yè ta rẹ wó a Lázàrò, ta ndá kà ta ndi tí kútí wó náa ndá bô kú là ọ ndú, mí njekèjì ndùgù mì 'dakò tí nò tí mbe da i nò, kú ù ndá ñjúnjú i-zó-zò ñínó mbe kú 'vaka tí to bìndi wó ta o 'dáá gĩ.

²² «Lázàrò má giì cì gĩ, ndá basilì mì Mbíri giì te yí ya tí gĩ rẹgbà tí Àbiráámò gbíri. 'Dakò tí nò tí mbe da i nò má giì cì gĩ, a giì duu yí gĩ.

²³ Káa yí giì dù á tà to gbí sé'í á 'bá mì ndá ku, bìndi yí giì ñò Àbiráámò me dú, bìndi Lázàrò kú kì tí wó to á rẹgbà tí wó. ²⁴ Bìndi yí giì tò kú ta bà 'deke tí wó jì Àbiráámò, máa, «'Nò yè ọ ye, bu ye Àbiráámò. Si Lázàrò 'ví yuu silì 'bì wó gbaànjé mí gbí ngo, wàa yí 'ví si ngo tí nò á tí silì 'bì wó nò 'ví cì gĩ gbí nje ye, tacó bà 'dèè mè ye tacó ye gbí gbolò sé'í.»

²⁵ «Káa Àbiráámò giì 'visi có ji 'dakò tí nò, máa, «Kọọ muu lo, máa, wò táánò kú 'vala gbí dà, 'vii mì ye, káa gbèe tó i mbe waa to có kòtí Lázàrò wálá. Káa à kpónó kú teke'de yí bà-i-nó, káa wò kú kònò sé'í. ²⁶ Káa à me ká ènò cuki lá, cèe gbolò pù ngo ñjèe gbí òkò tí ndoo gĩ. Kpokèjì bà ya ndá 'duù 'do mì ze káá gĩ mì yo ká wálá. Kpokèjì bà gi ndá 'duù 'do mì yo ká gĩ mì ze delè wálá.»

²⁷ «Káa mbe da i tí nò giì 'visi có ji Àbiráámò, máa, «'À má ènò, bàkà nambeè mì lo, wò 'ví tuu Lázàrò gĩ gĩ 'bá mì bu ye, ²⁸ wàa yí 'ví 'dè có tí kpoò ji ndá ná'vindí ye vò mbe cì lá, máa, ndú 'ví gĩ gĩ gbí bàndò mbugo tí nò náa ye kpónó kuu gbí nó lá.»

²⁹ «Káa Àbiráámò giì 'visi có ji 'dakò tí nò, máa, «'Ndá Mòze ta ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri kuu mì ndá ná'vindí lo kà; si ndú 'ví 'di ndá có mì ndú.»

³⁰ «Káa 'dakò tí nó giì 'visi có ji Àbiráámò, máa, «'À me ènò lá, bu ye Àbiráámò. À má a vuuvuu ká co mítí ndú, ndú bà 'visi muu ndú 'do tí ndá wò kpokèjì mì ndú gĩ.»

³¹ «Káa Àbiráámò giì 'visi có ji 'dakò tí nò, máa, «'Ndú má biya bà 'di ndá có mì ndá Mòze, ta ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri gĩ, à kpèti káa ku ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ká ya gĩ bà 'dè có ji ndú, ndá có mì wó nò bà dù gbí tù ndú ká go cèe mòngò gbí tù bô.» »

17

Vò i kùro Mbíri

¹ Jézù giì 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «'Ndá i mbe eendi ndá 'duù gítí bà bàkà wò i ta o 'dáá gĩ bà dù kuu, káa 'duù tí nó mbe kú gĩ ta ndú nó bà ñò mítí wó! ² À ñikí a bà ẹre du díí mítí mĩri ña 'duù tí nò, wàa à 'ví te ta yí 'va mí tà kàpá cotí bà volo muu 'bí 'vii gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá víi 'vii tí nó mì wó. ³ Káa yo 'ví kpolo tí yo, máa, 'Bí ná'vindí

yo gbaànjé má bàkà i lè gî, yo 'ví 'dè gbí vò i mì wó jì yí. Vò i mì wó nò má volo tí wó gî, yo 'ví sí cò gítí vò i mì wó nó mí to. ⁴ Yí má co ta yo tí kpokèjì ñìnó mbe lè gî ta bà vò-nje só gbí gbèe ñi, káa bindi bà bàkà ndá vò i mì wó nò yí kù gî gî bà 'deke tí wó jì yo máa yì káká'i bà bàkà ndi ña i tí nò wálá, yo 'ví sí cò gítí wó mí tò.»

Bà tee njembí míti Mbíri

⁵ Ndá mbe tala cò mì Jézù gii 'deke tí ndú jì yí máa, «Je wotí bà tee njembí ze míti Mbíri tí kpoò ndii ñìnó náa ze kú me kpónó nó gí jì ze, Mbe tí ze.»

⁶ Káa Jézù gii 'visi cò jì ndú máa, «Yo kùtáa má kù tee njembí yo míti Mbíri kpèti ká nji'díí éno, yo má 'dè cò jì 'bí gbolò mù-'belè máa, yí a ta teè wó vùkù 'do tà to, wàa yí 'ví ya gí bà rò ndi tí wó mí tà kápá, yí bà 'di cò mí yo nò gí.

⁷ «Bòò mì 'bí 'duu gbí òkò tí yo nò kpónó má gí 'do gbí ñji, má wálá 'do bà gbá ndá rómbo, yí bà 'dè jì bòò tí nò máa, «Ndi ngé ya gí bà zò i gí?»

⁸ Cò náa yí bà 'dè jì bòò tí nò bà dù me éno máa, «Caka tí lo gí wàa wò 'ví bàkà i-zò-zò jì ye, ye má zò i cee gí, wò 'ví gii ya gí bà zò ñindi lo» lá?

⁹ Yí 'dè niki maa jì bòò mì wó tacó bà bàkà nètè tí nó náa yí jì yí nó gí?

¹⁰ Yo delè ká éno. Yo má bàkà ndá nètè tí nó náa à je jì yo nó cee gí, yo 'ví 'dè cò máa, «Ze káa ndá bòò sínò, ze kù bàkà káa ndá nètè ñìnó náa à je jì ze nó cuki.» »

Ndá 'bí mbe cì muu'bi

¹¹ Jézù gii ñjè nó kù ya gí Jèrùzàlémè co tí wúngbò to tí nó gbí òkò tí ndá Sámariyà ta Jùdéya nó. ¹² Yí mà gii yee 'bá mì ndá 'bí 'duu, á gí ndii 'do gbí gbata, ndú gii 'de tí ndú ta ndá 'bí mbe cì muu'bi. Káa ndá mbe cì tí nò gii rò tiyò 'do tí Jézù janga-jàngá gí ndii. ¹³ Bindi ndú gii 'deke tí ndú jì yí ta kòcò ndú ngára gí yaa máa, «Jézù, Mbe tí ze, ñò yè ño ze!»

¹⁴ Jézù mà gii zeke ndú, yí gii 'dè cò jì ndú máa, «Yo ya gí bà túbà tí yo jì ndá bu-Mbíri.» Káa si ndú kpokèjì ta nó kù ya gí mì ndá bu-Mbíri, ndú mà gii ñò cì cee 'do tí ndú 'dàa gí gí.

¹⁵⁻¹⁶ 'Bí 'duu gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'duu tí nó muu'bi náa cì cee 'do tí ndú nó, tí 'duu Sámariyà, mà gii ñò bà cee cì 'do tí wó, yí gii dele ndi wó jee bà ya gí mì ndá bu-Mbíri mí to, ta bà ùlù Mbíri ta kòcò wó ngéé gí yaa. Yí mà gii yee mì Jézù, yí gii ñi ta muungbò wó ya gí bà zèè kò Jézù, ta bà 'dè niki maa jì yí.

¹⁷ Káa Jézù gii 'vee 'vé máa, «Muu ndá 'duu tí nó náa cì cee 'do tí ndú nó kùtáa me muu'bi lá? Káa sè ndá 'duu ñìnó vò-nje nà'ò nó ngò? ¹⁸ Káa à dele gí gí bà ùlù Mbíri káa gbèe 'dakò tí nó mbe 'dó-'do tí 'duu Sámariyà nó tacó yè?» ¹⁹ Bindi yí gii 'dè cò jì 'dakò tí nó máa, «A gí yaa, wàa wò 'ví ya ta nó mì lo, tacó bà tee njembí lo míti Mbíri 'vala wò gí.»

Bà gí o bà dù Mbíri tí gba tí to tí nó

²⁰ Ndá 'bí mbe kpòlo tí tàkì mì ndá Jùdéya gii 'vee Jézù gítí o bà gí Mbíri gí bà zogo to tí nó. Káa Jézù gii 'visi cò jì ndú máa, «'Bí i mbe túbà bà gí o tí nó náa Mbíri bà gí tí gí bà zogo to tí nó nó wálá. ²¹ 'Bí 'duu ta wotí bà 'dè cò jì yo tí wó máa, «Yo ñò nó! Mbíri kpónó kù zogo to tí nó,» nò bà dù wálá; 'bí 'duu delè ta wotí tí wó tacó bà 'dè cò jì yo máa, «Yo ñò zò! Mbíri kpónó kù zogo to tí zò,» bà dù wálá. Tacó Mbíri kpónó kù zogo to gbí òkò tí yo.»

²² Jézù mà giì 'visì có jí tàkò 'vé mì ndâ mbe kpòlo tí tàkìlì mì ndâ Jùdèyá nó gí, yí giì 'dè có jí ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo wúnò bà 'deke tí 'bí ɾi gbaànjé 'do gbí òkò ndâ mbè sili tí nó mì 'Vii-mi-'Dakò, káa yo bà 'de wálá. ²³ Ta o tí nò ndâ 'duù bà dù kù ònòkò muu yo máa, «Yo zeke'o zò!» <Yo zeke'o nò!» Káa yo 'ví tè jí tàkò ndâ có mì ndú nò gbaànjé lá. ²⁴ Tacó o bà gí 'Vii-mi-'Dakò bà dù go muu mbe i gbaànjé, bindi ngba wo giì cee tàrì 'dáá gí. ²⁵ Káa yí bà kòndò a sé'i ta wotí tí kpedélé'i má kózò gí. Ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nó bà biya yí 'dáá gí má kózò gí.

²⁶ «O bà gí 'Vii-mi-'Dakò wúnò bà dù ká jé go o mì Nówà dígíséé. ²⁷ Gbí o mì Nówà nò, ndâ 'duù 'dáá gí kù zò i, ndâ 'duù kù njù pe, ndâ 'dakò ta ndâ niù kù kò tí ndú, yee ká ngé tí ɾi bà o Nówà jí gbí gbâ, bindi ngo giì miù ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁸ O bà gí 'Vii-mi-'Dakò nò delè bà dù teke-tèkè go o mì Lótì dígíséé. Ndâ 'duù ta o tí nó kù zò i, ndâ 'duù kù njù pe, ndâ 'duù kù mà 'velè ta bà sì i, ndâ 'duù kù ɾò njí, ndâ 'duù kù gèè 'bá. ²⁹ Káa ta ɾi bà njè nó mì Lótì 'do gbí gbata Sòdómà, Mbíri giì si wu, ta ndâ i mbe kù lu wu, kù ni gí to 'do tàrì giì miù ndâ 'duù gbí gbata Sòdómà 'dáá gí. ³⁰ Nìno a ɳa i tí nó wúnò bà bàkà tí ta o bà co 'Vii-mi-'Dakò jí ɾo ɾi nò.

³¹ «Ta o tí nó, wò tí 'duù má pí 'bá, wò 'ví co jí to tacó bà ya jí bà kaa ndâ ká'i mì lo 'do tà'i lá. 'Duù ta o tí nó má gbí njí, yí 'ví dele ndi wó jí 'bá lá. ³² Yo koɾo muu yo gítí nawù Lótì! ³³ 'Duù mbe kù jè ta bà koɾo có máa 'válá mì yí a i 'bí yí, bà gíri miɾi wó gí; káa 'duù mbe sì miɾi wó jí ku gí ká bà 'vala miɾi wó. ³⁴ Ye kù 'dè có jí yo máa, ta bèbìlì tí nó, ndâ 'duù má sósò'ò gbí gbèe kpà-sili, áá bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si ka wó mí to. ³⁵ Ndâ niù má sósò'ò kù no 'vuù toko gbaànjé, áá bà je 'bí gbaànjé gí, si ka wó mí ɾo 'vuù. ³⁶ Ndâ 'dakò má sósò'ò gbí njí, áá bà je 'bí 'duù gbaànjé gí, si ka wó mí gbí njí.»

³⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò giì 'vee yí máa, «Áá bà ɾuka ndâ 'duù ya tí jí kòtí 'di, Mbe tí ze?»

Káa yí giì 'visì có jí ndú máa, «Ndâ galàmbá má yaà kere-kèrèè, gbí có tí nó éno máa, ku i kuu gbí to tí nó.»

18

'Bí nawù ku tí vò mbe kpàcà

¹ Jézù giì lòkò'ò 'bí có jí ndâ mbe tala có mì wó tacó wàa ndú 'ví me ta kpiiki-kpiiki gítí bà 'deke tí ndú jí Mbíri lá, ² éno máa, «Ta 'bí o gbaànjé dígíséé, 'bí gba mbe ci gúku tí Mbíri lá, delè mbe si ndâ 'duù tí i lá kù 'vala gbí 'bí gbata. ³ Bindi 'bí nawù ku ta o 'dáá gí kù ya ta ngbàngà mì wó jí kùɾo gba tí nó, máa, «'Dè yúco je gítí có tí nó gbí òkò tí ze ta 'duù tí nó mbe zi ye gí nó gí!» ⁴ Niù tí nó nò gí gbí ngbàngà kùɾo gba tí nó ta cèe kòndi o, káa gba tí nó biya bà waa có mì wó gí. Gbí ndòngbú nìno gba tí nó giì koɾo có máa, «Ye nò ni gí máa, gúku Mbíri tí ye wálá, delè nètè mì ye ta 'duù wálá, ⁵ káa kpàcà gbí yí niù tí nó ngé ndii gí. À má éno, ye bà waa có mì wó jí yí. À má éno lá, yí bà gí kù pèè mbi ye ta o 'dáá gí.»

⁶ Mbe tí ndoo giì 'vee ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo 'di có tí nó náa gba tí nó jé mbe waa yúco lá nó 'dè nò gí? ⁷ À má éno, Mbíri bà waa yúco jí ndâ 'duù mì wó náa yí ɾuka ndú, mbe kù 'deke tí ndú jí yí ta síí gbí wálá nó wálá? Gbí diù wó bà me a jamànakà gítí bà koni ndú? ⁸ Ye kù 'dè có jí yo máa, yí bà waa yúco jí ndú ta zítí tí wó. Kpètí ká éno, 'Vii-mi-'Dakò

má gí wúnò, yí bà 'de ndá 'duù mbe kù tee njembí míti Mbírì muu to tí nó gí?»

Bà si tí 'duù tí mbe bàkà tó i kùro Mbírì

⁹ Jézù gii lòkò'bò có gítí ndá 'duù ñinó mbe kù túbà tí ndú, máa, ndá yí a ndá mbe bàkà tó i, ta bà dù kù 'dè có ñónókó gítí sè ndá 'bí 'duù nó, ¹⁰ máa, «Ta 'bí o gbaànjé ndá 'bí 'dakò sósò'ò gii ya gí bà 'deke tí ndú ji Mbírì. 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú gbaànjé a mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdèyà, bindi ka wó tí nó náa ndú ta yí nó a Jùdèyà tí mbe kù kili i-mírì mì ndá Ròmánò. ¹¹ Ndú mà gii yee 'bá-Mbírì gí, 'duù tí nó tí mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdèyà nó gii rò tìyò, bindi yí gii 'deke tí wó ta kpééti wó ji Mbírì, máa, «Ye 'dè niki maa ji wò tí Mbírì, tacó ye me go ndá 'bí ña 'duù tí nó tí ndá mbe gbolò njembí nó lá, ye me go ndá 'bí ña 'duù tí nó tí ndá mbe kù 'boo yúco mì 'duù nó lá, ye delè me go ndá 'bí ña 'duù tí nó tí ndá mbe kù zingbà ta ndá nii mì ndá 'duù nó lá. Co tí ndá ña ñinò 'daá gí, ye me go 'dakò tí nó tí mbe kù kili i-mírì mì ndá Ròmánò á seè tí ye nó lá. ¹² Ye kù kòno go ta sili só gbí òkò ndá 'bí ñi bà woti ta ka wò ñi bà woti. I má dí 'bì ye, ye kù mò bà ñindi lo tí Mbírì ji wò go i gbí tàkii mì ze tí ndá Jùdèyà.»

¹³ «Káa 'dakò tí nó tí mbe kili i-mírì mì ndá Ròmánò nó gii rò tìyò gàà gí ndii 'do tí mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdèyà. Bà te muu wó gí yaà gii kpò yí gí. Bindi yí gii kunduu 'bì wó mí njembí kù 'deke ta tí wó ji Mbírì máa, «Áá Mbírì, ñò yè ọọ ye, tacó ye a mbe bàkà vò i.»

¹⁴ «Ye kù 'dè có ji yo máa, 'dakò tí nó tí mbe kili i-mírì nó dele ndi wó gí 'bá bindi bà 'deke tí wó ji Mbírì tí 'duù ñinó náa à gbí òkò tí ndú ta Mbírì a nambeè. Káa ka nó mì wó 'de tó i 'do mì Mbírì lá. Tacó 'duù ta o 'daá gí má kù luguu tí wó ta 'vére, mbe si yí tí i wálá. Káa 'duù má si tí wó tí i lá, à ta o 'daá gí kù te duù míti wó.»

Ndá 'duù kaa ndá víi 'vii mì ndú ya tí ji Jézù

¹⁵ Ta o tí nó, ndá 'bí 'duù gii kaa ndá víi 'vii mì ndú, máa ndá yí ya ta ndú ji Jézù, tacó wàa yí 'ví tee 'bì wó míti ndú. Káa ndá mbe tala có mì wó gii mòkò ndá 'duù tí nó ta ndá 'vii mì ndú nó gí. ¹⁶ Káa Jézù gii tè'é tí ndá 'duù tí nó ta ndá 'vii mì ndú, bindi yí gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «Yo si ndá víi 'vii tí nó 'ví gí gí mì ye. Yo tii ndú lá, tacó à kù dù tí ndá bòò-gba mì Mbírì a ndá 'duù go ña ndú nó. ¹⁷ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa, 'duù mbe ùnje gítí bà dù tí bòò-gba mì Mbírì go i mì lambu 'vii lá, bà dù á 'bá mì Mbírì wálá.»

'Bí 'dakò ta ndá i mì wó me gbolò

¹⁸ Ta o tí nó, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù gii 'vee Jézù máa, «Tó Mbe ñibà i, ye 'ví bàkà a ña yè, tacó wàa, ye 'ví 'de ta ña 'válá ñinó mbe cee lá nó?»

¹⁹ Káa Jézù gii 'visi có ji gbolò 'duù tí nó máa, «Wò ni tó 'duù míti ye tacó yè? Tó 'duù wálá; tó 'duù káa Mbírì cuki. ²⁰ Wò 'di ndá có tí nó máa, «Wò 'ví zingbà ta nii mì 'dakò lá.

Wò 'ví zi 'duù lá.

Wò 'ví zingbà i lá.

Wò 'ví 'dè 'vére gítí 'duù lá.

Wò 'ví tègàrà ndá bu lo ta nawu lo» nó gí.»

²¹ Káa gbolò 'duù tí nó gii 'visi có ji Jézù máa, «Ye 'bità bà kpolo tí ndá có tí nó 'do gbí 'vii yee tí kpónó.»

²² Jézù mà giì 'di có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè nò, yí giì 'visì có jí yí máa, «Sè 'bí i mbe gboo 'do mì lo gí kuu tí. Ya gí 'bá, wàa, wò 'ví sì ndá i mì lo 'daá gí gí 'dè, wàa wò 'ví njèè ndá i tí nó náa wò 'de gbí ndú nó jí ndá mbe yè má gí, gbolò i 'ví dù tacó tí lo gbìrì; wàa wò 'ví gí gí bà dù tí 'duù mì ye.»

²³ Dakò tí nò mà giì 'di có tí nò, njembí wó giì volo gí, tacó ndá i mì wó ògbù ngé ndii gí. ²⁴ Jézù mà giì nò bà volo njembí 'dakò tí nò, yí bà-i-nò giì zeke 'dakò tí nò, bindi yí giì 'dè có jí yí máa, «Bà dù ndá mbe kpo-kpò i tí ndá bòò-gba mì Mbìrì ká kpolo gí le! ²⁵ À peteke a bà rì 'bí gbolò nò go yége nó co gbí guù ngbàndú á cotí bà dù 'duù nínó ta ndá i mì wó ògbù ngé nó tí bòò-gba mì Mbìrì.»

²⁶ Ndá mbe 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò bà-i-nò giì 'vee yí máa, «À má éno, a 'di ká bà 'de 'valá?»

²⁷ Káa Jézù giì 'visì có jí ndú máa, «Ndá i nínó ta wotí bà bàkà ndú tí ndá 'duù ngé gí wálá nó, wotí bà bàkà ndú kuu tí Mbìrì.»

²⁸ Káa Piyétòrò giì 'visì có gí tàkò có mì Jézù nò máa, «[J]ò káa ze jee ndá 'bá mì ze mí to gí, kú ru ndi lo gí!»

²⁹ Káa Jézù giì 'visì có jí ndá Piyétòrò máa, «Ye kú 'dè có jí yo ta yúco, máa, 'bí 'duù má jee 'bá mì wó, ta nùì mì wó, ta ndá ná'vindi wó, ta ndá bu wó, ta nawu wó, ta ndá 'vii mì wó, mí to tacó bà dù tí bòò-gba mì Mbìrì, ³⁰ áá bà ko mboo ndá i tí nó ta bà me mbè jí yí kú 'vala muu to tí nó, delè wúnó ta o 'valá nínó mbe cee lá nó.»

Bà ta'ô bà 'dè có mì Jézù gítí o bà kònò sé'i mì wó

³¹ Jézù giì kaa ndá mbe tala có mì wó muu'bi-nje só nó 'do gbí òkò tí ndá 'duù gí ndii, bindi yí giì 'dè có jí ndú máa, «Ndoò kpónó kú ya gí Jèrùzàlémè, bindi ndá i bà bàkà tí gbaànjé-gbaànjé go ndá có tí nó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbìrì cu mí gbí ndá wáràgà mì ndú gítí 'Vii-mi-'Dakò nó. ³² Áá bà je yí jí ndá tende ña 'duù. Ndá tende ña ndá 'duù tí nò bà ñonoko yí, ndú bà bàkà ndá i-nò ta bà cù cù mítí wó. ³³ Ndú bà gbì yí, bindi ndú bà zì yí gí. Káa bindi sili ta'ô, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí.» ³⁴ Káa bà 'di gbí ndá có tí nó náa Jézù 'dè nò giì kpò ndá mbe tala có mì wó gí, tacó ndú nò 'dóó i tí nó náa yí kú 'dè có jí ndú gítí nò ni lá.

Bà rì Jézù gí gbì gbata Jérìkò

³⁵ Jézù mà giì dooko gítí gbata Jérìkò gí, yí giì 'de 'bí 'dakò tí mbe sú ọ kú kí tí wó to á seè kpokèjì kú yù i 'do tí ndá 'duù. ³⁶ Mbe sú ọ tí nò mà giì 'di kòcò ndá 'duù me mbè kú ndii ta nó tí kpokèjì, yí giì 'vee nderè ndá mbè 'duù tí nò. ³⁷ Káa ndá 'duù giì 'visì có jí yí máa, «A Jézù tí nó mbe 'do Názàrètì nó ká kú ndii ta nó.»

³⁸ Mbe sú ọ tí nò mà giì 'di rẹ Jézù, yí giì tè'é tí Jézù ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Jézù, 'Vii mì Dàvidè, nò yè ọ ye!» ³⁹ Káa ndá 'duù tí nó mbe kú tè kùro Jézù nó giì do ta yí, máa, yí dù ngbii. Káa mbe sú ọ tí nò giì biya bà 'di có mì ndá 'duù tí nó gí. Yí giì tè'é tí Jézù ta kòcò wó gí yaà ndii kpédélè nínó gí, máa, «'Vii mì Dàvidè, nò yè ọ ye!»

⁴⁰ Jézù mà giì 'di bà tè'é tí wó mì mbe sú ọ tí nò, yí giì ọ tìyò, bindi yí giì 'dè có jí ndá 'duù máa, ndú ja yí gí tí jí yì. À mà giì ja yí ya tí jí Jézù go có tí nó náa yí 'dè nò gí, Jézù giì 'vee yí máa, ⁴¹ «Wò tè'é tí ye máa ye 'ví bàkà a ña yè jí wò?»

Káa mbe sú ɾo tí nò gii 'visi có ji Jézù máa, «Njaanga ndá ɾo ye gí, kpo 'duù!»

⁴² Jézù bà-i-nò gii 'visi có ji mbe sú ɾo tí nò máa, «Zeke'o! Bà tee njembí lo míti Mbíri 'vala wò gí.» ⁴³ À káa póó bà 'dè có tí nò mí Jézù, ndá ɾo mbe sú ɾo tí nò sósò'ò ngé gii njaanga tí gí. Bindi yí gii ɾu ndi Jézù ta bà ùlù Mbíri. Ndá mbe nò bà njaanga ndá ɾo wó nò delè gii ùlù Mbíri tacó ɳa i tí nò mbe bàkà tí nò.

19

Zèkàwù tí mbe kili i-míri

¹ Jézù má gii ɾi gí gbí gbata Jèrikò gí, ² 'bí 'dakò tí kùro ndá mbe kili i-míri mí ndá Ròmánò, tí 'duù ta ndá i mí wó me gbolò, ta rè wó a Zèkàwù, ³ gii bàkà wotí tacó bà nò Jézù ta ɾo wó, káa à gii kpò yí gí, tacó yí me ndò, káa ndá 'duù me mbè ngé ndii gí. ⁴ Tacó ènò, yí gii i ngèlè ya gí kùro, yí gii 'dò gí gbí mù tí kpokèjì tí nò náa Jézù kù ndii co tí nò, tacó bà cu ɾo wó míti Jézù. ⁵ Jézù má gii gí gbuú-gbuu 'vii ta bàndò tí nò náa Zèkàwù 'dò gí gbí mù tí nò, yí gii zeke'o gí yaà, bindi yí gii 'dè có ji Zèkàwù máa, «Zèkàwù, co gí to! Ngo've tí lo, tacó ye wúnó a wiɾi 'bá mí lo.»

⁶ Zèkàwù bà-i-nò gii co gí to 'do gbí mù 'viri-'viri, bindi yí gii te wiɾi míti Jézù ta líki'o tí wó. ⁷ Ndá mbe nò Jézù tí wiɾi 'bá mí Zèkàwù 'dáá gí gii 'dè kòlòwò máa, «Yí a wiɾi mí mbe bàkà vò i.»

⁸ Káa Zèkàwù gii ɾò tíyò, bindi yí gii 'dè có ɳinó gbí muu wó nó ji Mbe tí ndoo máa, «Ŋò nò, Mbe tí ye, ye kèjì gí bà njèè gbí ndá i mí ye sósò'ò 'vii ká 'vii. Ye 'vi je 'bí gbaànjé ji ndá mbe yè. Sè ɳinò, ye táánò má zò 've i mí 'bí 'duu gí, ye bà sí có i mí 'duù tí nò ji yí 'do tí ta ba nà'ò.»

⁹ Káa Jézù gii 'visi có ji Zèkàwù máa, «Ndá 'duù 'bá tí nó wúnó 'vala gí, tacó 'dakò tí nó delè a 'vii mí Àbiráámò. ¹⁰ Káa 'Vii-mi-'Dakò gí a i tacó bà pà bà tí ndá 'duù ɳinó mbe gɾi gí nó wàa yí 'vi 'vala ndú.»

Jézù lòkò'bò có gítí bà 'de i gbí i

¹¹ Jézù gii lòkò'bò có ji ndá 'duù tí nó mbe kù sè tù ndú tí nje tí nó náa ndú 'dè ta Zèkàwù nó, si ndú dooko gí Jèrùzàlémè gí, káa ndá 'duù gii koɾo có máa, o bà túbà tí Mbíri tí gba muu to tí nó me jé'déé gí. ¹² Tacó ènò, Jézù gii lòkò'bò có ji ndú máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò, tí 'vii mí gbolò 'duù, gii bàkà nó tacó bà ya gí gbí 'bí to, tacó wàa à 'vi bàkà yí tí gba kà, má kózò gí, yí 'vi gii dele ndi yí gí 'bá. ¹³ Káa o kùro bà nje nó mí wó 'do 'bá, yí gii tè'é tí ndá bòò mí wó muu'bi, bindi yí gii njèè gboko ɳa gbaànjé-gbaànjé ji ndú. Bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ko ɳi ɳa tí nó ye tí o bà dele ye.»

¹⁴ «Yí má gii ya gí, ndá 'duù mí wó gii nò ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú, bindi ndú gii tuu ndú ya tí gí tàkò wó, máa, ndú ya gí bà 'dè có ji ndá kpo 'duù tí nó mbe kù le bèrè ji yí nó, máa, «Go bà dù 'dakò tí nó tí gba mí ze tí ze wálá.» Ndá 'duù mí wó bàkà ènò tacó go bà dù yí tí gba mí ndú tí ndú wálá.

¹⁵ «'Dakò tí nó má gii dele gí 'bá bindi bà le bèrè ji yí, yí gii tè'é tí ndá bòò mí wó náa yí njèè ɳi ɳa ji ndú nó tacó bà nò máa, ndú bàkà a ɳa yè tí wè. ¹⁶ Yí má gii 'vee ndú, kpédélé 'duù gii 'dè có ji yí máa, «Ye 'de gbí gboko ɳa tí nó náa wò táánò je ji ye nó a ndá gboko muu'bi, gba mí ye.»

17 «Gba tí nò bà-i-nò gii ùlù bòò mì wó nò máa, «Wò bàkà nètè nìkì ma, tó bòò mì ye! Wò túbà tí lo tí 'duù mbe kù bàkà nètè ta njembí lo gbaanjé mífí làmbu gboko ña gí. À má éno, ye bà bàkà wò tí gba mbe zèè ndá gbata muu'bi.»

18 «'Bí bòò mì wó gii gí mí wó, bìnḍi yí gii 'dè có ji yí máa, «Ye yili 'do gbí gboko ña tí nó náa wò táánò je ji ye nó ù ta ndi lo a ndá gboko vò, kpo 'duù.»

19 «Káa gba tí nò gii 'visi có ji bòò mì wó nò máa, «Ye bà bàkà wò tí gba mbe zèè ndá gbata vò.»

20 «Bà ta'ò bòò mì gba tí nò gii gí mí wó, bìnḍi yí gii 'dè có ji yí máa, «Gboko ña mì lo tí nó táánò náa wò je ji ye nó kuu nò, kpo 'duù. Ye kpolo tí tacó à 'ví pìi lá ù ta ndi lo mí rọ wu. 21 Gúku lo kpò ye 'do tí bà gàà tí gí. Tacó wò a vò 'duù náa i kpétí má me i mì lo lá, wò je gí. Wò delè a 'bí ña 'duù náa wò kpétí má rò nji lá, wò kù kili i 'do gbi nji nò.»

22 «Káa gba tí nò gii 'visi có ji bòò mì wó nò máa, «Ndi lo vò bòò! Ye bà waa có mífí lo á 'do gbí po ngo nje lo! Wò ñò ye ni tí vò 'duù mbe kù je i ñinó náa à me i mì ye lá, ye delè kù kili i ñinó náa ye rò lá nó 'do gbí nji. 23 Wò táánò má te gboko ña mì ye nò ji 'bí mbe ji nji, ye kpónó dele nó gii 'de gboko tí nò jò 'bí ka wó gboko wálá gí?» 24 Gba tí nò bà-i-nò gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó jara-jàrà tiyò nó máa, «Yo te gboko ña tí nò 'do tí wó ji 'duù tí nò ta ndá gboko ña mì wó muu'bi nò.»

25 «Káa ndá 'duù tí nò gii 'visi có ji gba tí nò máa, «Ndá 'bí gboko muu'bi sàà kuu mì wó, kpo 'duù!»

26 «Káa gba tí nò gii 'visi có ji ndú máa, «Ye kù 'dè có ji yo máa, i má kuu mì 'duù, à ta o 'dáá gí kù je i ji yí, káa 'dóó i 'duù má wálá, à kpétí mì wó káa yè wè, à kù je 'do tí wó gí. 27 Káa à má gítí ndá 'duù ñinó mbe kù sogo ye, ta go bà ùú tí ndá bòò-gba mì ye tí ndú wálá nó, yo gí ta ndú kpónó, waa à 'ví waaka ndú mí kùro ye bà-i-nò.» »

Bà rì Jézù gí gbí gbata Jèrùzàlémè

28 Jézù má gii 'dè có ji ndá 'duù tí nò cee gí, yí gii njè nó kù ya gí Jèrùzàlémè. 29 Yí má gii dooko ta ndá gbata Bètífáji ta Bètáníyà dé ta 'bí gú náa à kù nì mífí a Gú Mbâ gí, yí gii tuu ndá 'bí mbe tala có mì wó sósó'ò gí kùro, 30 máa, «Yo ya gítí to tí zó náa yo zeke zò. Yo má yee kà, yo bà 'de ngbú 'vii-kècè náa 'duù jé o yí lá á kuu gbí wú kà. Yo njaanga yí 'do gbí wú gí tí. 31 Káa 'duù má 'vee yo máa, yo kù njaanga yí tacó yè wè, yo 'ví 'visi có ji 'duù tí nò éno máa, «A Mbe tí ze ká tuu ze.» »

32 Ndá tú mì Jézù gii ya 'de ngbú 'vii-kècè go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò. 33 Káa sí ndú kù gii njaanga ngbú 'vii-kècè tí nó, mbe tí wó gii 'vee ndú máa, «Yo kù njaanga ngbú 'vii-kècè tí nó tacó yè?»

34 Káa ndú gii 'visi có ji yí máa, «A Mbe tí ze ká tuu ze, máa, ze ya tí ji yì.»

35 Ndá tú mì Jézù má gii yee ta ngbú 'vii-kècè tí nó náa yí tuu ndú, máa ndú ya gí bà ja gí tí ji yí nó gí, ndú gii ki ndá bongo mí ndú mí pí tí wó, bìnḍi ndú gii ki Jézù mí pí ndá bongo tí nó. 36 Jézù má gii 'bí nó gí, ndá 'duù gii gò ndá bongo mí ndú mí to á tí kpokèji kùro wó. 37 Káa si yí kù gii yaaka gí tàgbà Gú Mbâ, ndá mbe tala có mì wó 'dáá gí gii 'bità bà tò kù, ta bà cè cè, ta bà be rẹ Mbírì gbí ta kòcò ndú ngéé gí yaa ta líkí'o ndá seřè tí nó náa ndú ñò Jézù bàkà nó, máa,

38 «Mbírì 'ví si gbolò gba tí nó mbe gí ta rè wó tí Mbírì nô.

Mbírì 'ví dù tí gba tí gbírì.

À ùlù Mbírì ngéé gbírì!»

39 Ndâ 'bí mbe kpòlò tí tàkù mí ndâ Jùdèyà gbí òkò tí ndâ mbè 'duù tí nó mà gí 'di ndâ có tí nó náa ndâ 'duù kù tò ta kù nó, ndú gí 'dè có jì Jézù máa, «Mbe nìbà i, 'dè có jì ndâ mbe tala có mí lo máa, ndú dù ngbì.»

40 Káa Jézù gí 'visì có jì ndú máa, «Ye kù 'de có jì yo máa, ndú kpèti má dù ngbì gí, ndâ díí bà dù ngbì wálá.»

Jézù wa gbí ta yê ro ndâ 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè

41 Jézù mà gí dooko ta Jèrùzàlémè gí, yí mà gí nò muu gbata, yí gí 'dù ngo-ṛo wó gítí. 42 Bìndi yí gí 'deke tí wó máa, «Ro lo kùtàá má go ṛo ṛi wáa wò 'ví nò ta ndâ i nìno mbe njaanga mṛi lo 'do gbí vò i! Káa, wotí bà nò ndú kpónó tí lo wálá! 43 O bà gbo wò mí ndâ ku'di tí lo kèjì. Kpokèjì bà ndo wò 'do 'bi ndú ta o tí nó bà dù wálá, tacó ndú bà da kándà mí ndú jèlè wò gbóó gí. 44 Ndú bà toṛo nje yo ta ndâ 'viì mí lo ta to. Ndú delè bà ki'vikì ndâ 'bá mí lo lú'bú-lú'bú gí to. Ndú bà bàkà ènò tacó Mbírì táánò gí mí lo gí káa wò nò yí ní lá!»

Jézù ṛi gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì

45 Jézù mà gí ṛi gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, yí gí ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì, bìndi yí gí 'bità bà mòkò ndâ mbe kù mà 'vèlè gbí ndùgù 'bá-Mbírì gí sè, 46 ta bà 'dè có jì ndú máa, «À cu mí gbí wáràgà mí Mbírì éno máa, Mbírì máa, 'Bá mí ye bà dù tí 'bá bà 'deke tí.» Káa yo kpónó gí 'visì tí bàndò mí ndâ mbe ngbà!»

47 Jézù gí dù kù nìbà i jì ndâ 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbírì ta ṛi 'dáá gí. Káa ndâ Kùṛo ndâ bu-Mbírì mí ndâ Jùdèyà, ta ndâ mbe nìbà i mí ndú, gí tókò có ta ndâ 'bí kpo-kpò 'duù mí ndú tacó bà zì yí. 48 Káa bà zì yí gí kpò ndú gí, tacó ndâ 'duù 'dáá gí ta o tí nó kù 'di có mí wó.

20

Ndâ Jùdèyà 'vee rè mbe je wotí jì Jézù

1 Ta 'bí o gbaànjé si Jézù kù nìbà i, ta bà ma Banga-Ngú-Có mí Mbírì jì ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbírì, ndâ Kùṛo ndâ bu-Mbírì mí ndâ Jùdèyà, ta ndâ mbe nìbà i mí ndú, ta ndâ kpo-'duù-'bá mí ndú, gí gí mí wó.

2 Bìndi ndú gí 'vee yí máa, «A 'di ká je wotí bà bàkà ndâ i tí nó náa wò kù bàkà nó jì wò? Nì rè wó jì ze gí.»

3 Káa Jézù gí 'visì có jì ndú máa, «Ye delè bà 'vee yo ta 'vé gbaànjé, yo 'dè jì ye gí: 4 áá táánò a Mbírì ká je wotí bà caka tí ndâ 'duù jì Jòvání, wèè, a 'duù ká je jì yí?»

5 Ndú mà gí 'viiki gbí 'vé mí Jézù nò gbí òkò tí ndú, ndú gí 'dè có máa, «Ndoò má 'dè có éno máa, a Mbírì táánò ká je wotí tí nó jì Jòvání, yí bà tẹ ndi tí wó gí bà 'vee ndoo káká'i máa, <Yo ùnje gítí wó lá tacó yè?» 6 Káa ndoo delè kpónò má 'visì có jì yí máa, a 'duù táánò ká je wotí tí nó jì yí, ndâ 'duù 'dáá gí bà 'vaka ndoo ta díí, tacó ndú 'dáá gí ùnje ta yúco gí, máa, Jòvání táánò a mbe 'dòkò có mí Mbírì.» 7 Tacó éno, ndú gí 'visì có jì Jézù máa, ndâ yì nò mbe je wotí bà caka tí ndâ 'duù jì Jòvání ní lá.

8 Káa Jézù gí 'visì có jì ndú máa, «À má ènò, ye delè bà nì rè mbe je wotí bà bàkà ndâ i tí nó jì yo wálá.»

Jézù lòkò'bò có gítí ndá 'bí vo-vò mbe bàkà nètè

⁹ Jézù bà-i-nò gii lòkò'bò có ji ndá 'duù máa, «Ta 'bí o gbaànjé, 'bí 'dakò gii ɾo nji nèbítì mí wó, bindi ndú gii 'vii có ta ndá 'bí mbe bàkà nètè máa, ndú zeke'o tí, bindi yí gii ya muu nó ta cée gbolò o. ¹⁰ O bà kili i 'do gbi nji má gii me tí gí, yí gii tuu 'bí bòò mí wó gbaànjé ji ndá 'duù tí nó náa yí si ndú mí gbi nji mí wó nó tacó bà i ñindi wó. Bòò tí nó má gii yee ta có tí nó tí ndá 'dakò tí nó, ndú gii gbi yí mòkò ya gí mí mbe tí wó ta kùnga 'bì wó.

¹¹ «Mbe nji tí nó káká'i gii tuu 'bí bòò mí wó ji ndú. Káa ndá mbe nètè tí nó gii dele ndi ndú gii gbi bòò tí nó, ndú gii bàkà ndá i-nò mítí wó, bindi ndú gii tuu ndi wó ji mbe nji go bô gbí ndi kiyà. ¹² Mbe nji má gii tuu bà ta'ô bòò mí wó ji ndú, ndá 'dakò tí nó gii gbi ká mítí bòò tí nó, ndú gii ni yí ta kùnga 'bì wó 'do gbi nji gí sè. ¹³ Mbe nji tí nó gii 'vee tí wó gbí ñinò máa, <Ye kpónó 'ví bàkà a ña yè? À má ènò, ye bà tuu 'vii mí ye, tí wú-gbì-ré ye ji ndú. Ndá-'bì-lá, ndú bà te duù mítí wó.> Yí bà-i-nò gii tuu 'vii mí wó nó ji ndú.

¹⁴ «Ndá 'dakò tí nó má gii ñò 'vii mí mbe nji kèjì gí mí ndú, ndú gii toko có mí ndú máa, <Ñizó a mbe mbèlè tí nó ká kèjì zò. Ndoò zi yí gí, wàa à 'ví dù tí ñindi ndoo.> ¹⁵ Tacó ènò, 'vii tí nó má gii ye mí ndú, ndú gii ja yí 'do gbi nji gí sè, bindi ndú gii zi yí gí.»

Jézù gii 'vee ndá 'duù máa, «Yo koɾo có máa, mbe nji tí nó kpónó bà bàkà ta ndá mbe nètè tí nó a yè? ¹⁶ Yí bà ziki ndú 'dáá gí, bindi yí gii pà ndá 'bí ngú mbe nètè.»

Ndá 'duù má gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè nó, ndú gii 'visì có ji yí máa, «Mbìrì 'ví gí ta ña ñinò lá!»

¹⁷ Jézù bà-i-nò gii zeke ndá 'duù tí nó ngbóó, bindi yí gii 'vee ndú máa, «Gbí có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mí Mbìrì éno máa, <A 'dóó díí tí nó náa ndá mbe bì 'bá táánò bè gí nó

ká gí tí yú díí bà sè tà 'bá,> nó máa yè?

¹⁸ 'Duù má 'va tí wó pí díí tí nó, 'duù tí nó bà ki'viki njúkú-njúkú. Káa díí tí nó má 'va tí pí tí 'duù, yí bà 'ba'daka gbí 'duù tí nó gí.»

Bà gò i ji ngáángbá gba mì ndá Rómánò

¹⁹ Ndá mbe nìbà i, ta ndá Kùro ndá bu-Mbìrì mí ndá Jùdéyà má gii 'di có tí nó, ndú gii jè ta bà pà kpokèjì tacó bà zèè Jézù ká mí to nó, tacó ndú ñò ni gí máa yí kú lòkò'bò có tí nó a i gítí ndá yí. Káa gúku ndá 'duù gii kpò ndú á 'do tí bà zèè yí gí. ²⁰ Mbí ndá kpo-kpò 'duù mí ndá Jùdéyà gii dù ká kácáá tí Jézù. Tacó ènò, ndú gii tuu ndá 'bí 'duù mí ndú mbe bàkà tí ndú tí ndá tó 'duù tacó bà ya gí bà zèè mè Jézù, wàa ndá yí 'ví kpì ta ngbàngà tí wó ji ngáángbá gba mì ndá Rómánò. ²¹ Ndá mbe ngiño mí ndá kpo-kpò 'duù mí ndá Jùdéyà bà-i-nò gii 'vee Jézù ta tiri máa, «Mbe nìbà i, ze ñò ni gí máa, wò a mbe 'dè yúcó, wò delè kú nìbà i ji ndá 'duù ká jáá. Wò ñjèè gbí òkò tí ndá 'duù, máa, ñinó éno, káa ñizò éno, nó lá. Wò kú nì káa bà kpokèjì yúcó mí Mbìrì ji ndá 'duù. ²² Bà gò i ji ngáángbá gba mì ndá Rómánò dù gbí tàkìlì mí ndoo tí ndá Jùdéyà? 'Dè ña ñinò náa à gbí muu lo nó ji ze gí.»

²³ Káa Jézù gii ñò ni gí máa, ndú kú lè ji yí a wú. ²⁴ Tacó ènò, yí gii 'visì có ji ndú máa, «Yo tú ña giurúsù mí yo ji ye gí.» Ndá 'duù tí nó má gii tú

ɲa gùrúsù tí nó tí ònàrí nó jì Jézù gí, yí gii 'vee ndú máa, «Ìjìnó a muu 'di náa à ka mí gbí nó?»

Káa ndú gii 'visi có jì yí máa, «A muu ngáangbá gba mì ndá Ròmánò.»

Bìndi yí gii 'vee ndú máa, «Káa à cu mí gbí nó a rẹ̀ 'di?»

Káa ndú gii 'visi có jì yí máa, «A rẹ̀ ngáangbá gba mì ndá Ròmánò.»

²⁵ Jézù bà-i-nò gii 'dè có jì ndú máa, «À má ènò, yo je ndá i mì ngáangbá gba mì ndá Ròmánò jì ngáangbá gba mì ndá Ròmánò. Wàa yo 'ví je ndá i mì Mbíri jì Mbíri.»

²⁶ Bà zèè ngo nje Jézù mí kùro ndá 'duù gii kpò ndá 'dakò tí nò gí. Tacó ènò, ndú gii dù rẹ̀kpe-rẹ̀kpeè ta có bà 'dé-'dè mì ndú wálá.

Bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú

²⁷ Ndá 'bí ɲa Jùdèyà mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó gii gí mí Jézù. Bìndi ndú gii 'vee yí máa, ²⁸ «Mbe nibà i, Mòze cu mí gbí wáràgà jì ze éno máa, 'duù má kò niì, káa ndú jò ta niì tí nò lá, bìndi yí gii cì gí, ná'vindí wó 'ví zèè 'bì nawù ku tí nò, tacó bà jò ndá 'vii mí gbí mòòkò bìndi wó. ²⁹ Káa ta 'bí o gbaànjé, kpo 'duù mì ndá 'bí 'vii-'dakò náa nawu ndú jò ndú vò-nje só gii kò niì, káa ku gii je yí si ndú jò ta niì tí nò lá. ³⁰ 'Vii tàkò wó gii zèè 'bì nawù ku tí nò. Ndú delè gii jò ta niì tí nò lá, bìndi yí gii cì gí. ³¹ Ndá 'vii-'dakò tí nò gbí yì nawu ndú 'dáá gí tẹ̀ rì cikii niì tí nò gbaànjé-gbaànjé gí, káa à 'vaka gí tàkò ndú 'dáá káa dikiiwu. ³² Ku gii je niì tí nò si ndú rì gùù 'dáá gí. ³³ À má ènò, niì tí nò wúnò ta o bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú bà dù a nawù 'di gbí òkò tí ndú, sé náa ndú 'dáá vò-nje só kò yí gí nó?»

³⁴ Káa Jézù gii 'visi có jì ndú máa, «Ndá 'dakò ta ndá niì kù kò tí ndú muu to tí nò. ³⁵ Káa ndá 'duù ɲinó mbe 'vii tí ndá mbe 'vala ndi ndú bìndi ku gí nó bà kò tí ndú bìndi bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú wálá. ³⁶ Ndú bà cì wálá, tacó ndú bà dù go ndá basili mì Mbíri. Ndú delè bà dù tí ndá 'vii mì Mbíri, tacó ndú 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gí. ³⁷ Káa, à má gítí có bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú, Mòze 'dè có gítí ɲinò gbí tà-ká-tà gítí bè'i tí nó mbe kù doo nó gí. Yí ni mítí Mbe tí ndoo a Mbíri mì Àbiráámò, Mbíri mì Ìzakò, tí Mbíri mì Jàkòbè. ³⁸ Mbíri a Mbíri mì ndá wu 'duù. Yí me Mbíri mì ndá ku lá, tacó ndá 'duù 'dáá gí kùro Mbíri a ndá wu 'duù.»

³⁹ Ndá 'bí mbe nibà tàkii mì ndá Jùdèyà máa gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii ùlù yí, máa, «Có mì lo nò ká ngbàrangà'i, Mbe nibà i.» ⁴⁰ Gúku bà 'vee yí gítí ndá 'bí i gii kpò ndá 'duù gí.

Bìndi-Mbíri a 'vii mì 'di?

⁴¹ Jézù gii 'vee ndá 'duù máa, «Ndá 'duù kù 'dè có éno máa, Bìndi-Mbíri a 'vii mì Dàvidè ta ɲa kpokèjì ngayi? ⁴² Tacó 'dóó kòcò Dàvidè náa à cu mì gbí wáràgà mì ndá Muu Cè éno máa, Mbíri 'dè có jì Mbe tí ye máa,

«Ki tí lo gbí kù'bì mì ye,

⁴³ wàa ye 'ví bàkà ndá ku'di tí lo tí ndá i-tà-tàmà mì lo.»

⁴⁴ Dàvidè má kù ni mítí Bìndi-Mbíri a «Mbe tí ye», à má ènò, Bìndi-Mbíri bà dù tí 'vii mì Dàvidè ée?»

Jézù ci ndá 'duù gítí ndá mbe nibà i jì ndá Jùdèyà

⁴⁵ Jézù gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó si mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, máa, ⁴⁶ «Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ mbe nibà i mì ndâ Jùdèyà. À tí ndú a go bà yuu ndâ nja-njà bòngò kù jèlè ta to, ta go bà cu ndò mì ndâ 'duù gí bà 'vee ndú ta ndi tí ndâ bàndò 'vèlè, ta go bà ki tí ndú pí ndâ mbata kùro ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì, delè ta go bà kò tí ndú tí ndâ bàndò mì ndâ kpo-kpò 'duù á tí ndâ bàndò bà zò i. ⁴⁷ Ndú zò ndâ nawù ku karaka gí, ta bà bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'deke tí ndú ji Mbírì ta bà 'vanda njà có. Mbírì bà waa có mítí ndú ta wotí tí ndii ndâ 'duù 'dáá gí!»

21

'Bí nawù ku mbe gò i ji Mbírì

¹ Jézù má gii zeke'o, yí gii ò ndâ mbe kpo-kpò i kù gò i á bàndò bà kili i gítí 'bá-Mbírì. ² Yí bà-i-nò gii ò 'bí nawù ku tí mbe yè kù gò ndâ nji gùrúsù tí fàdà sósò'ò. ³ Bindi yí gii 'dè có ji ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa, nawù ku tí nò tí mbe yè nò gò i me gbolò ndii ndâ 'duù 'dáá gí. ⁴ Tacó ndâ mbe kpo-kpò gùrúsù gò a ndâ 'bí ña njemèlè gùrúsù ñinò náa ndú mò 'do tí ndâ kpo-kpò gùrúsù mì ndú gí ndii, ta nètè mì ndú tí wálá nò. Káa niì tí nó tí mbe yè nó gò a làmbu i tí nó 'dáá náa yí kù lè mítí nò.»

Jézù 'dè có gítí bà ki'viki 'bá-Mbírì

⁵ Ta o tí nò, ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù gii ùlù banga tí ndâ díí tí nó náa à bì ta 'bá-Mbírì nó, ta ndâ i-banga tí nó náa ndâ 'duù gò ji Mbírì nò. Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, ⁶ «Rì bà ki'viki ndâ i tí nò lù'bù-lù'bù gí to ká gbaànjé. Áá kèjì gí bà voloko gbí ndâ i tí nò léé gí.»

⁷ Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí máa, «Rì tí nò bà co ta o ñgàyì, Mbe nibà i? Káa ze bà ò o bà co rì tí nò ni mítí yè?»

⁸ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo kpolo tí yo máa, 'bí 'duù 'ví ñonoko yo lá. Tacó ndâ 'duù me mbè bà kaa gí gí bà eendi yo ta rè ye. 'Duù ñinò bà o ká ta ñindi wó, máa, «Ye a yí tí Bindi-Mbírì! O tí nò dooko jé'déé gí!» Káa yo 'ví tètè gí tàkò ndâ có mì ndú nó lá. ⁹ Yo má 'di có ndâ kpo-kpò gó, ta ndâ gbínje gbí òkò tí ndâ gba ta ndâ bòò mì ndú, njembí yo 'ví mù lá. Tacó ndâ i tí nò bà bàkà tí gí, káa ndòngbú o dooko lá. ¹⁰ Ndâ ña ndâ 'bí 'duù bà tètè ndâ 'bí tende ña 'duù ta gó, ndâ gba delè bà tètè ndâ 'bí ka ndú gba ta gó. ¹¹ To bà tanga tí, tí ndâ bàndò me mbè, làngawìrì ta ndâ i mbe pèe mbí ndâ 'duù bà ruku'bu ta ndâ 'duù cee to 'dáá gí. Ndâ serè, ta ndâ i mbe tètè gúku mítí ndâ 'duù, bà bàkà tí tàrì.

¹² «Káa kùro o bà bàkà tí mì ndâ vò i tí nò náa ye 'deke ndú ji yo nò, ndâ 'duù bà zèè yo ta kpo 'bì, ta bà mèèkè'i tí yo. Ndú bà kaa yo ya tí gí gbí ngbàngà kùro ndâ kpo-kpò 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì. Bindi ndú bà nè yo mí gbí zàà. Ndú bà kaa yo ya tí gí kùro ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ kpo-kpò 'duù. Ndâ 'duù bà bàkà ndâ ña ndâ vò i tí nò 'dáá náa ye 'deke ndú nò mítí yo á muu ye. ¹³ Káa ñinò bà dù a tó o bà ma Banga-Ngú-Có mì yo ji ndâ 'duù ká nó. ¹⁴ À má ènò, yo 'ví tètè mí gbí muu yo ká sàà éno máa, njembí yo 'ví mù máa, yo 'ví njaanga mīrì yo ta ña có yè wè, nò lá. ¹⁵ Tacó a ye ká bà wu ndâ có tí nó náa yo 'ví 'dè nó mí gbí nje yo. Ye delè ká bà je 'bí ña muu ji yo náa wotí gítí bà rò tíyò

nje có ta yo bà dù tí ndá ku'dì tí yo wálá. Ndú delè bà 'de wotí gítí bà tò kponje ndá có mì yo wálá. ¹⁶ Ndá bu yo, ta ndá nawu yo, ta ndá ná'vindí yo, ta ndá nambe yo, ta ndá kómbe yo, ta o tí nò bà kpì ngbàngà tí yo, bindi ndá gba bà waa có ku mítí ndá 'bí 'duù gbí òkò tí yo. ¹⁷ Ndá 'duù 'dáá gí bà sogo yo muu ye. ¹⁸ Káa yo bà co 'do gbí ndá i tí nò go késí á ọ ngo. ¹⁹ Á má éno, yo 'dò kò yo mí to gbaá, tacó ñinò a kpokèjì 'válá mì yo ká nò.

Bà mèèkè Jèrùzàlémè

²⁰ «Yo má nò ndá àsikéri se 'dee Jèrùzàlémè gí, yo 'ví te mí gbí muu yo ènò máa, kùro bà 'bu Jèrùzàlémè dooko gí. ²¹ Ta o tí nò, ndá 'duù gbí tò Jùdéyà 'ví fa ngèlè ya gí pí ndá nja-njà gú. Ndá 'duù gbí gbata 'ví njè 'do gbí gbata gí sè. Wàa ndá 'duù ñinó ta ndii 'do gbí gbata nó 'ví kaa ya gí gbí gbata lá. ²² Tacó ndá sili tí nò bà dù a ndá sili bà waa có mítí ndá 'duù, tacó wàa ndá có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri nó 'ví dù tí tí ndá yúco. ²³ Káa áa bà volo a i jì ndá mbe nakáyì, ta ndá nù ñinó náa ndá 'vii mì ndú kù no kí nó, gbí ndá sili tí nò! Tacó ndá sili tí nò bà dù a ndá sili bà bàkà ndá i yè ọ, ta ndá i kpo-tàkòcò mì Mbíri mítí ndá 'duù. ²⁴ Áa bà ziki ndá 'bí 'duù gbí ndá sili tí nò ta sizò. Bindi áa bà kaa ndá 'bí 'duù tí ndá zà-zà gó ya cee 'bá mì ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó 'dáá gí. Ndá tende ọ 'duù tí nò bà bàkà a ndi ndú mítí Jèrùzàlémè, yee tí o tí nó náa ndú bàkà bà 'bi ndú cee gí.

²⁵ «Ndá i-serè bà bàkà tí á ọ ndá ọ, ta pí, ta ndá yii. Ndá 'duù muu to tí nó bà kònò sé'i. Ndú bà dù ẹkpe-ẹkpeè ta gúku wo bà ẹngà mì bà gbàngà ngo gbí pù. ²⁶ Ndá 'duù bà ne'venge ta gúku si ndú kù ù ndi ọ i tí nó kèjì gí bà 'bu to tí nó yùkúú nò. Tacó tàrì bà tanga tí. ²⁷ Bindi ndá 'duù bà giù nò 'Vii-mi-'Dakò kù giù 'do tàrì ngbèzèè, ta bà da nó ta wotí co gbí kùlù mù. ²⁸ Yo má nò ndá i tí nó kù 'bità bà bàkà tí, yo 'ví kpolo ọ yo, tacó kùro o bà 'vala yo dooko gí.»

²⁹ Jèzù giù lòkò'bò có jì ndá 'duù máa, ³⁰ «Yo má nò ndá mû-mbiigá kù 'bità bà tù dó kpâ, yo nò ni gí máa, bembili dooko gí. ³¹ Á má éno, yo má nò ndá i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú jì yo nó kù bàkà tí, yo 'ví kofo muu yo máa, kùro o bà gi Mbíri gí bà dù tí gba gí muu to tí nó dooko gí.

³² «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa, ndá i tí nó bà bàkà tí 'dáá kùro o bà miù ndá 'duù tí nó mbe kù 'vala kpónó nò. ³³ Ndá tàrì, ta to tí nó, bà cee gí. Káa ndá có mì ye bà cee wálá.

³⁴ «Yo kpolo tí yo, máa, yo 'ví tee njembí yo kpolo ma a i mítí bà zò i, ta bà njù pe, ta bà dù ta líkí'o muu to tí nó, wàa yo 'ví ò-bà-mbí o tí nó gí nò, lá, tacó o tí nó bà gbaaka yo gbááká-gbaaka. ³⁵ O tí nó bà gundi ndá mbe kù 'vala muu to tí nó 'dáá gí. ³⁶ Á má éno, yo dù tí zò'o, wàa, yo 'ví 'deke tí yo jì Mbíri ta o 'dáá gí, tacó wàa, yí 'ví je wotí bà 'vala 'do gbí ndá i tí nó kèjì gí bà bàkà tí nó jì yo, tacó wàa, yo 'ví ọrò tíyò kùro 'Vii-mi-'Dakò ta gúku tí yo wálá.»

³⁷ Jèzù giù dù kù nibà i jì ndá 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri ta ọ 'dáá gí. Káa à má ta bebili yí kù ya gí bà tèrì pí Gú Mbá. ³⁸ Káa ndá 'duù kù kaa ya gí bà 'di có mì wó ta firí dú'o á gbí ndùgù 'bá-Mbíri.

22

Júdà Ìsikàriyótè ùnje gítí bà cu gòmbò tí Jézù

¹ Sè sili gítí o bà ci 'Dè-kò, náá à delè kù ni mítí a o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbíri ta o tí nò me jé'déé gí. ² Tacó éndò, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mi ndâ Jùdéyà, ta ndâ kpo-kpò mbe 'di gbí tàkii mi ndú gi kili muu ndú tacó bà pà kpokèji tacó bà zi Jézù, káa ndú kù ci gúku tí ndâ 'duù.

³ Káa ta o tí nò, Gba-vò-i ya gí gbí muu Júdà Ìsikàriyótè, tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ tú mi Jézù muu'bi-nje só nó gí. ⁴ Tacó éndò, yí gi ya gí mi ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri mi ndâ Jùdéyà, bindi ndú gi tókò có ta ndâ 'duù tí nó tí ndâ kùro ndâ mbe kpolo tí 'bá-Mbíri nó, tacó wàa, yí 'ví pà kpokèji gítí bà zèè Jézù ji ndú. ⁵ Ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri bà-i-nò mà gi ùnje gítí có bà ko mboo nètè mi Júdà ji yí ta pétékè tàkòcò ndú gí, ⁶ Júdà gi njè nó ya gí bà pà tó kpokèji bà zèè Jézù ji ndú.

Jézù tuu ndâ 'bí tú mi wó gí bà 'viindi bàndò bà zò i ù ta ndi wó

⁷ Ri bà ci 'Dè-kò, tí ri bà waa mbelè 'viì rómbo tí tàkii gítí o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbíri mà gi co gí, ⁸ Jézù gi tuu ndâ Piyétòrò ta Jòvànì máa, «Yo ya gí bà bàkà i-zó-zò gítí o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbíri ji ndoo.»

⁹ Káa Piyétòrò gi 'vee yí máa, «Có mi lo máa, ze 'ví bàkà mí kòtí 'di?»

¹⁰ Káa Jézù gi 'visi có ji ndú máa, «Yo sè tú yo! Ta o tí nó náa yo kù ri gí gbí gbata nó, yo bà 'de 'bí 'dakò kù te kárà ngo. Yo 'ví ru ndi wó. Yo má yee ta ndú 'bá gí, ¹¹ yo 'ví 'dè có ji mbe 'bá tí nó éno máa, 'Mbe nibà i ji ze ká tuu ze ji wò. Kòcò wó éno máa, wò túbà tà'i tí nó náa ndâ yí 'ví gí gi bà zò i-cí-ci mi o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbíri mítí ta ndâ mbe tala có mi yí nó ji ze.» ¹² Bindi yí bà túbà gbolò sorò náa à 'viindi ndâ i mí tà'i kà 'dáá gí ji yo, wàa yo 'ví bàkà i-zó-zò mí ká ji ndoo.»

¹³ Ndâ Piyétòrò bà-i-nò mà gi ya gí gbí gbata, ndú gi 'de ndâ i 'dáá gí jé ká go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò. Bindi ndú gi 'viindi ndâ i gítí o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbíri mi kà.

Kò njewu mi Mbe tí ndoo

¹⁴ O bà zò i-cí-ci mà gi me tí gí, Jézù gi zèè bàndò mi wó règbà i-zó-zò, bindi ndâ mbe tala có mi wó gi se mí règbà tí wó. ¹⁵ Bindi yí gi 'dè có ji ndú máa, «Go bà zò ndòngbù i-cí-ci mi o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbíri tí nó ta yo á kùro bà kònò sé'i mi ye bà zi ye gí. ¹⁶ Ye 'dè có tí nó ji yo tacó i-cí-ci mi o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mi-Mbíri náa ndoo kèji gí bà zò ta ndoo bindi ñinó bà dù ngé káa yú ñinó gbí ngbàngà mi Mbíri nò.»

¹⁷ Bindi bà 'dè có tí nó, Jézù gi zèè 'visi mí 'bí wó, bindi yí gi 'dè niki maa ji Mbíri, bindi yí gi te ji ndâ mbe tala có mi wó, ta bà 'dè có ji ndú gí tàkò éno máa, «Yo zèè 'visi tí nó, wàa yo 'ví njù cee nje yo 'dáá gí, ¹⁸ tacó ndoo bà njù pe ta ndoo bindi ñinó ká ngé gbí ngbàngà mi Mbíri.»

¹⁹ Bindi yí gi je kù kò, yí gi 'dè niki ma ji Mbíri, bindi yí gi ki'viki gbí, yí gi kaa ji ndâ mbe tala có mi wó, ta bà 'dè có ji ndú gí tàkò éno máa, «Ìjínó a dii ye tí nó náa áà kèji gí bà je tacó bà sì muu yo nó ká nò; yo zò tacó wàa mbí yo 'ví dù tí tí ye.» ²⁰ Ndú mà gi zò i cee gí, Jézù káká'i gi zèè 'visi, bindi yí gi 'dè có ji ndâ mbe tala có mi wó máa, «Ìjínó a 'visi

mbelè ye tí nó náa Mbírì kèjì gí bà nǹu ta ngú mùkà ta ndâ 'duu nó ká nò. Mbelè ye tí nó kèjì gí bà yee to tacó tí yo.

²¹ «Káa yo ñò ze kpónó kú toko 'bì ze mí gbí gbèe ká'i i-zó-zò ta 'duu tí nó kèjì gí bà cu gòmbò tí ye nò. ²² Kpèti ká ènò, kózò tí 'Vii-mi-'Dakò bà ya gí nje ku mì wó go có tí nó náa à cu mí gbí mbelè wó nó gí. Káa 'duu tí nó mbe cu gòmbò tí wó nó bà no ngbó.»

²³ Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «A 'di 'do gbí òkò tí ndoo ká bà bàkà ña i tí nó?»

Gbolò 'duu mbe ndii ndâ 'bí ka wó 'dáá gí a 'di?

²⁴ Ta o tí nó, kponje gii tanga gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù, máa, à 'ví si a 'di tí gbolò 'duu mbe ndii ndâ ka wó 'dáá gí gbí òkò tí ndâ yì wè?

²⁵ Káa Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ kpo-kpò gba mì ndâ ña ndâ 'duu ñinó náa ndú me ndâ Jùdéya lá nó kú toṛo nje ndâ bòò mì ndú ta to. Káa ndâ kuro ndâ 'duu mì ndú kú nì míti ndú ta kpéeti ndú máa, ndâ yì a ndâ kómbe ndâ 'duu. ²⁶ Káa yo bà dù tende. Tacó 'duu ñinó gbí òkò tí yo tí gbolò 'duu kuro yo 'dáá gí nó 'ví dù go sè 'vii gbí òkò tí yo, wàa 'duu ñinó tí kuro yo nó 'ví dù go bòò mì yo. ²⁷ Gbolò 'duu gbí òkò tí ndâ 'duu ñinó mbe kú zò i ta 'duu ñinó mbe kú bàkà nètè wó si yí kú zò i nó a 'di? 'Duu tí nó mbe kú zò i nó a gbolò 'duu; a kponje ká nje yo gítí có mì ye nó? Káa ta ndâ ñinò 'dáá gí, ye kpónó gbí òkò tí yo go 'duu ñinó mbe kú bàkà nètè yo!

²⁸ «Káa yo a ndâ 'duu ñinó mbe dù ta ye gbí ndâ vò o 'dáá gí ta njembí yo gbaànjé. ²⁹ À má ènò, ye bà le bèrè tí nó náa Bu ye táánò le ji ye nó a ji yo. ³⁰ Ndoò bà zò i, ndoo delè bà nǹu pe ta ndoo gbí ngbàngà mì ye. Yo delè bà ki tí yo pí ndâ jàlambà tí ndâ gba mì ndâ Ìziriyéli gbí ña ndú 'dáá gí.

³¹ «Káa wò tí Simónè! Simónè! 'Di có tí nó náa ye kú 'dè ji wò nò. Gba-vò-i kpónó 'de kpokèjì gítí bà bàkà ta yo 'dáá gí go có tí nó náa à gbí njembí wó nó gí. Yí kèjì gí bà taa gbí yo go bà taa gbí cù mì niì gbí wàkpèè. ³² Káa ye 'deke tí ye ji Mbírì tacó tí lo máa, yí 'ví si njembí lo 'ví dù ká kácaá tí wó nó gí, Simónè. Wò má kpònje Gba-vò-i gí, wò 'ví 'visi tí lo káká'i gí mì ye, wàa wò 'ví dù tí mbe je wotí ji ndâ ná'vindí lo.»

³³ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji Jézù máa, «Ye ùnje gítí bà ya ndâ sósò'ò gí gbí zàà kpónó gí, Mbe nibà i. Ye delè kpónó ùnje gítí bà rò ndâ sósò'ò nje ku gí!»

³⁴ Jézù má gii 'di có tí nó, yí gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «Wò wúnó ta bèbìlì tí nó, kuro bà kò-kò mì ngùù bà 'dè có ta nje lo 'vìlì ta'ò máa, wò ñò ye ni lá, Piyétòrò.»

Gùrúsù, kúúkpá, sizò

³⁵ Jézù gii 'vee ndâ mbe tala có mì wó, máa, «Ta o tí nó táánò náa ye tuu ta yo gí ndii ta gùrúsù mì yo wálá, ta kúúkpá mì yo wálá, delè ta tàrà mì yo kú wálá nó, 'bí i gboo 'do mì yo gí?»

Káa ndú gii 'visi có ji Jézù máa, «I gboo 'do mì ze lá.»

³⁶ Jézù bà-i-nò gii 'visi có ji ndú máa, «À má ènò, gùrúsù kpónó má kuu mì 'duu, yí je ta yí, wàa kúúkpá má kuu mì 'duu, yí le kpónó, sizò má mì 'duu wálá, yí 'ví mà bòngò tí nó kpónó muu yì wó nó gí, wàa yí 'ví kaa i tí nó náa yí 'de gbí bòngò tí nó nó, yí 'ví sè ta sizò. ³⁷ Ye 'dè có tí nó ji yo

tacó wàa có tí nó náa à cu ta rẹ̀ ye mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Àá táánò 'deke yí mò gí mì ndá vò 'duù nó,' 'ví dù tí yúco. Tacó áá táánò cu có tí nó a i gítí ye, káa à kpónó-kpónó kẹ̀jì gí bà dù tí tí yúco.»

³⁸ Ndá mbe tala có mì Jézù má gii 'di có tí nó náa yí 'dè jì ndú nó, ndú gii 'visi có jì yí, máa, «Ìjò ndá 'bí sizò sósò'ò kuu nó, Mbe nìbà i!»

Káa Jézù gii 'visi có jì ndú máa, «À tè gí.»

Jézù ya gí pí Gú Mbà

³⁹ Jézù bà-i-nò gii nje nó ya gí pí Gú Mbà go ña i mì wó náa yí kù bàkà ta o 'dáá gí nò. Bindi ndá mbe tala có mì wó gii kaa ya gí tàkò wó. ⁴⁰ Ndú má gii yee tí 'bí bàndò pí gú kà, yí gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó máa, «Yo 'deke tí yo jì Mbíri, tacó wàa vò i 'ví tala yo lá.»

⁴¹ Jézù gii yèè ndi wó 'do tí ndá mbe tala có mì wó bindi bà 'dè có tí nó jàngáá gí ndii. Bindi yí gii kucuku muungbó wó mí to, bindi yí gii 'deke tí wó jì Mbíri máa, ⁴² «À má niki tí lo gí, je 'visi tí nó 'do nje ye gí, Bu ye. Káa wò 'ví je a i 'do gbí 'dóó có mì lo, me 'do gbí có mì ye lá.» ⁴³ Jézù má gii zeke'o á bindi bà 'deke tí wó nó, yí gii ñò basili gí 'do tàrì gí bà je wotí jì yí. ⁴⁴ Jézù gii 'deke tí wó jì Mbíri ta sé'i gbí njembí wó ndii ñinó kùro nó gí. Bindi wu'o gii dù kù cì 'do tí wó gí to go bà cì mbelè tí kà nò.

⁴⁵ Jézù má gii cee ta bà 'deke tí wó jì Mbíri gí, yí má gii ya gí mì ndá mbe tala có mì wó, yí gii 'de ndú mì ta rì ta sé có gbí njembí ndú gí. ⁴⁶ Yí bà-i-nò gii gba ndú máa, «Yo kù tè rì tacó yè? Yo a gí yaà, wàa yo 'ví 'deke tí yo jì Mbíri, tacó wàa, yo 'ví 'va tí yo gbí vò i lá.»

Bà zèè Jézù

⁴⁷ Káa si Jézù kù 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó, ndú má gii zeke'o, ndú gii ñò ndá 'duù náa Júdá tí 'bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì wó muu'bi-nje só nó ká kù tè kùro ndú kẹ̀jì gítí ndú. Ndú má gii yee gí, Júdá gii ya ndíri gí mì Jézù, bindi yí gii 'vee yí ta bà òlò gbí tù wó. ⁴⁸ Káa Jézù gii 'vee Júdá máa, «Wò kù ba ngbù 'Vii-mi-'Dakò ta bà òlò gbí tù wó wàa?»

⁴⁹ Ndá 'duù mì Jézù má gii ñò ènò, ndú gii 'dè có jì yí máa, «Ze kpónó bà bàkà nètè ta ndú ta ndá sizò, Mbe tí ze?» ⁵⁰ Káa si ndú 'di ta ña có ñinó náa Jézù bà 'visi jì ndú nó lá, 'bí mbe tala có mì Jézù gii da tù bòò mì Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà ñinó gbí kù'bi nó ta sizò waa jàngá gí. ⁵¹ Jézù má gii ñò ènò, yí gii do ta ndá mbe tala có mì wó, máa, «Ìja i tí nó káká'í 'ví bàkà tí lá!» Bindi yí gii je ndi tù 'dakò tí nó kpò mì bindi .

⁵² Bindi Jézù bà-i-nò gii 'vee ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà, ta ndá kùro ndá mbe kù kpòlò tí 'bá-Mbíri, ta ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà tí nó mbe kaa gí tacó bà zèè yí nó, máa, «Ye a mbe volo 'bá náa yo gii kaa tí ta ndá nja-njà sizò, ta ndá ndongbolo-ndongbòlò mù mí 'bi yo tacó bà gí gí bà zèè ta ye nó?» ⁵³ Ye táánò kuu ta yo ta rì 'dáá gí gbí ndugù 'bá-Mbíri, káa yo jé ta 'bí gbèe rì tee 'bi yo mití ye lá. Káa à wúnó a rì bà bàkà bà 'bi yo. Rò rì wúnó 'di ta vò i gí.»

Piyétòrò 'boo Jézù

⁵⁴ Ndá 'duù tí nó bà-i-nò gii zèè Jézù, bindi ndú gii ya ta yí gí 'bá mì Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà. Káa si ndú kù ya ta yí nó, Piyétòrò gii dù jàngá ndii kù ko tàkò ndú. ⁵⁵ Piyétòrò má gii yee 'bá mì Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà gí, yí gii ki tí wó to rẹ̀gbà wu gbí òkò tí ndá 'duù

tí nó mbe kú u wu gbúú-gbuu gbí òkòkò nò. ⁵⁶ 'Bí 'viní mbe kú bàkà nètè 'bá mì Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà má gii ò Piyétòrò gbí ngba wu, yí gii zeke yí ngbóó, bindi yí gii 'dè có ji ndá 'duù tí nò rẹ̀gbà wu nò máa, «'Dakò tí nò kuu nó táánò kú dù ta yí delè.»

⁵⁷ Káa Piyétòrò gii to kponje gí, máa, «Ye ò yí ni lá, ndí lo ni.»

⁵⁸ Ndú má gii dù gáà éno, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nò á rẹ̀gbà wu nò gii zeke Piyétòrò, bindi yí gii 'dè có ji yí máa, «Wò delè a 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú!»

Káa Piyétòrò gii 'visi có ji 'duù tí nò máa, «Ye me 'duù 'do gbí òkò tí ndú lá, kómbe ye.»

⁵⁹ Ndú má gii dù ndi-ndi-ndi éno, 'bí 'dakò gii nanaka muu wó míti Piyétòrò, máa, «'Dakò tí nó kuu nó kú dù toko ta yí, ta kponje gítí wálá. Tacó yí a 'duù Gálilèyà.»

⁶⁰ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji 'dakò tí nò máa, «Ye 'di gbí òkò tí nò nàa wò kú 'dè nò lá, kómbe ye!»

Káa si sè có tí nò ká gbí nje Piyétòrò, ngù gii kò-kò. ⁶¹ Mbe tí ndoo máa gii 'di gbí kò mì ngù, yí gii da ọ wó gítí Piyétòrò. Mbí Piyétòrò gii 'va tí có tí nó nàa Mbe tí ndoo 'dè ji yí éno máa, «Wò wúnò bà 'boo ye 'vili ta'ò a kùro bà kò-kò mì ngù,» nò. ⁶² Bindi Piyétòrò gii co 'do gbí òkò tí ndá 'duù gbí ndùgù gí sè, yí gii wa gbí ta wotí tí ta sé có tí nò.

Ndá mbe kú ù rẹ̀gbà tí Jézù ọ yí

⁶³ Ta o tí nò, ndá 'duù tí nó nàa à kaa ndú máa ndú ù rẹ̀gbà tí Jézù nó gii dù kú 'viya yí, ta bà gbí yí. ⁶⁴ Ndú gii ẹ̀re ọ wó ta bongo gí. Bindi ndú gii dù kú 'viya yí si yí gbí sù ọ éno máa, «Wò dú má káa mbe 'dòkò có mì Mbíri, ni ẹ̀ ndá 'duù tí nó mbe kú gbí wò nò ji ze gi!» ⁶⁵ Ndú gii kili 'dáá gí kú go yí.

Jézù gbí gbòlò ngbàngà mì ndá Jùdèyà

⁶⁶ Yé má gii too gí, ndá kpo-'duù-'bá, ta ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá mbe nìbà tàkii mì ndá Jùdèyà gii kili gí, bindi à gii ya ta Jézù gí gbí ngbàngà kùro ndú. ⁶⁷ Ndú bà-i-nò gii 'viiki gbí nje wó máa, «Wò má a 'duù tí nó tí Bindi-Mbíri nó, 'dè ji ze.»

Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «Ye kpónó má 'dè có ji yo máa, ye a Bindi-Mbíri, yo bà ùnje gítí có mì ye nò wálá. ⁶⁸ Ye delè kpónó má 'vee yo, yo bà 'visi có ji ye wálá. ⁶⁹ Káa 'do tí kpónó kú ya gí kùro, 'Viì-mi-'Dakò bà ki tí wó gbí kù'bi mì Mbíri tí Mbe tí ndá i 'dáá gí.»

⁷⁰ Ndá kpo-kpò 'duù gbí ngbàngà mì ndá Jùdèyà 'dáá gí bà-i-nò gii 'vee Jézù máa, «À má éno, wò a 'Viì-mi-Mbíri, éno gi?»

Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «A yo ká 'dè có éno máa, ye a 'Viì-mi-Mbíri.»

⁷¹ Ndá kpo-kpò 'duù tí nó má gii 'di có tí nó nàa Jézù 'visi ji ndú nò, ndú gii 'bità bà 'vee tí ndú gbí òkò tí ndú máa, «Ndoò kpòò kú ù a ndi 'di, máa, yí 'ví gí gí bà 'dè có gítí wó ji ndoo, sé nàa ndoo 'di nò a yí 'do gbí 'dóò nje wó gí nó?»

¹ Ndá gba gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdèyà mà gii 'viiki gbí có mí Jézù cee gí, ndú gii 'daka yí, bindi ndú 'dáá gí gii kaa ta ndú ya gí kùro Pilátò tí gbolò 'duù mì ndá Rómánò. ² Ndú mà gii yee ta Jézù kùro Pilátò gí, ndú gii kpi ngbàngà tí wó ji Pilátò éno máa, «Ze 'de 'dakò tí nó kuu nó tí vò mbe kú ònòkò muu ndá 'duù, tacó wàa, 'bá mì ze 'ví 'bu gí. Yí kú volo muu ndá 'duù mì ze, tacó wàa, ndú 'ví gò i ji ngáangbá gba mì ndá Rómánò lá. Yí kú bàkà tí wó máa, yí lá a Bindi-Mbíri tí gbolò gba mì ndá Jùdèyà.»

³ Pilátò mà gii 'di ndá có tí nò, yí gii 'vee Jézù máa, «Wò a gbolò gba mì ndá Jùdèyà?»

Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «A wò ká 'dè éno.»

⁴ Pilátò bà-i-nò gii 'dè có ji ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà, ta ndá mbè 'duù tí nó mbe kaa gí tacó bà 'di ngbàngà mì Jézù nó éno máa, «Ye òò nderè bà waa có mì ye mítí 'dakò tí nó lá.»

⁵ Káa ndá gba mì ndá Jùdèyà gii nanaka cèe muu ndú tacó wàa có 'ví zèè Jézù, ta bà 'dè có ji Pilátò éno máa, «Yí kú te mà mí gbí muu ndá 'duù ta bà nìbà i ji ndú cee gbí ndá to Jùdèyà 'dáá gí, yí 'bità bà nìbà i tí mì wó 'do gbí ndá to Gàliléyà, káa yí kpónó kú yèè tí gí Jèrùzàlémè bà-i-nò.»

⁶ Pilátò bà-i-nò gii 'vee ndú éno máa, «'Dakò tí nó a 'duù 'do gbí to ngàyi? 'Do gbí to Gàliléyà?» ⁷ Pilátò mà gii 'di éno máa, Jézù gí 'do gbí to Gàliléyà, yí gii tuu Jézù ya tí gí kùro Èródè tí gbolò gba mì ndá 'duù Gàliléyà, tacó Èródè ta o tí nó kuu gbí gbata Jèrùzàlémè.

Jézù gbí ngbàngà kùro Èródè

⁸ Tàkòcò Èródè gii peteke gítí bà gí ta Jézù á gí kùro wó nó ngé ndii gí, tacó yí 'do sàà kú 'di káa rẹ̀ Jézù ta cèe gbolò o, káa yí jé òò Jézù tí nó ta ọ̀ wó tí Èródè ta gbèè rì lá. Tàkòcò wó delè gii peteke, tacó yí ta o tí nó kú koro có éno máa, ndá-'bí-lá Jézù bà bàkà ndá 'bí seṣe jì yì, wàa yí 'ví òò ndú. ⁹ Tacó éno, yí gii 'vee gbí nje Jézù líkí-líkí éno. Káa Jézù gii biya bà njaa nje wó gí tàkò Èródè gbaànjé gí. ¹⁰ Má gii zeke'o, ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá mbe nìbà tàkii mì ndá Jùdèyà gii oloko gí yaà kú kpi ngbàngà tí Jézù ta wotí tí ji Èródè. ¹¹ Èródè mà gii 'di ndá có tí nò, ndú gii gbo ta ndá àsikèrì mì wó kú mèèkè'i tí Jézù, ta bà 'viya yí. Bindi ndú gii yuu banga njà bongo wùrù-wùrù jì yí, bindi ndú gii tuu ta yí káká'i ya tí ji Pilátò.

¹² Gbì òkò tí ndá Èródè ta Pilátò sàà nìkì lá, káa ndú gii zèè kómbeè ta gbèè rì tí nó gí.

À dele ta Jézù gí gbí ngbàngà kùro Pilátò káká'i

¹³ À má gii dele ta Jézù 'do 'bá mì Èródè gí gbí ngbàngà kùro Pilátò káká'i gí, Pilátò gii kilí ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò 'duù mì ndá Jùdèyà, ta ndá Jùdèyà 'dáá gí. ¹⁴ Bindi yí gii 'vee ndú éno máa, «Yo gí ta 'dakò tí nó gí kùro ye tacó máa, yí a mbe ònòkò muu ndá 'duù. Káa ye 'de 'bí có gbaànjé mbe zèè yí 'do gbí òkò ndá có mì yo nò lá. ¹⁵ Èródè delè gii tuu ndi wó gí tí ji ndoo, tacó yí 'de vò i mì wó lá. Káa có ta 'veré tí wálá a ònò máa, 'dakò tí nó bàkà vò i tacó wàa à 'ví waa tí ta có ku mítí wó nó gbaànjé lá. ¹⁶ À má éno, ye bà waa có mítí wó éno máa à gbí yí gí, wàa ye 'ví dò 'bí tí wó gí.»

17 'Bí ña i náa Pilátò kù bàkà ta ndoò 'dáá gí ta o gbolò o bà bàkà tàkù bà mèlè ndi o bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìzìriyèlì-mì-Mbírì a bà njaanga 'duù gbaànjé 'do gbí zàà jì ndá Jùdéyà. 18 Káa ndá 'duù gbí ngbàngà 'dáá gí gii a ta kù dòmùù éno máa, «Zi yí gí! Njaanga Bàràbà jì ze!» 19 (À zèè 'dakò tí nò tí Bàràbà nò mí gbí zàà, tacó 'bí ña wo mbe bàkà tí gbí gbata ta o tí nò, delè tacó bà zi ku.)

20 À gbí muu Pilátò ta o tí nò kpòlo ma a có bà dò 'bì tí Jézù; tacó éno, yí gii 'dè có jì ndá 'duù káká'i. 21 Káa ndá 'duù gii 'visì có jì Pilátò ta kù éno máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù! Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

22 Bà ta'ò ñinó, Pilátò gii 'vee ndá 'duù éno máa, «Tacó yè? Yí volo a yè? Yo 'dè jì ye, tacó ye ñò vò i mì wó wàa ye 'ví waa ta có ku mítí wó nò lá. À má éno, ye bà waa có mítí wó éno máa, à gbì yí, wàa ye 'ví dò 'bì ye 'do tí wó gí.»

23 Ndá 'duù mà gii 'dì có tí nò náa Pilátò 'dè jì ndú nò, ndú gii mù ta kù goolá a 'bí ña gbolò có ku ká gí jì ndú 'do bà 'bí to, ta bà 'dè có ta 'bè jì Pilátò éno máa, yí gbì Jézù mítí njèèkpè mù. Wo mì ndá 'duù mà gii co muu Pilátò gí, 24 yí gii waa có ku mítí Jézù go có mì ndú nò. 25 Bindi yí gii njaanga 'dakò tí nò tí Bàràbà, náa à zèè yí tacó bà pì wo ta bà zi ku nó, 'do gbí zàà gí sè go có mì ndá 'duù tí nò. Yí bà-i-nò gii je Jézù jì ndú éno máa, ndú bàkà ta yí go có mì ndú náa à gbí njembí ndú.

Bà ya ta Jézù gítí bàndò bà zi yí

26 Káa si ndá 'duù tí nò kù gii co ta Jézù 'do gbí gbata gí sè tacó bà ya ta yí gítí bàndò bà zi yí, ndú gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Simónè, ta 'bá mì wó gbí gbata Sirínì, á kpokèjì kù gí gí gbí gbata Jèrùzàlémè. Ndú bà-i-nò gii zèè yí ta wotí gítí bà te njèèkpè mù tàkò Jézù.

27 Ndá nù gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nó mbe kaa mòsùù kù ko tàkò Jézù nó ta o tí nò kù tò kù ta bà wa gbí. 28 Jézù gii 'visì tí wó, bindi yí gii 'dè có jì ndá nù tí nó mbe kù wa gbí nò éno máa, «Ndá jú Jèrùzàlémè, yo wa ye lá. Yo wa tí yo, wàa yo 'ví wa ndá 'vii mì yo. 29 Tacó ndá 'bí o wúnò ká kèjì náa ndá 'duù bà 'visì nje ndú éno máa, «Ndá nù tí nó tí ndá kázá, náa ndú jé tè nakáyì lá, náa 'vii delè jé no kí ndú lá nó, a ndá mbe tó pá!» 30 Ndá 'duù gbí ndá o tí nò bà 'deke tí ndú jì ndá kpo-kpò gú éno máa, «Yo 'vaka tí yo mí muu ze!» Ndú delè bà 'deke tí ndú jì ndá gú, máa, «Yo 'buku tí yo mí muu ze!» 31 Tacó cè bà bàkà i mì ndá 'duù ta mù si mù tí nó gbí 've wó má ká éno, mù tí nó má aanga gí, ndú bà bàkà tí a ña ngàyi?»

32 À ta o tí nò kaa ndá 'bí vò 'duù sósò'ò 'do gbí gbata tacó bà ya ta ndú gí bà zìkì ndú gbí gbèe nó bà ya ta Jézù tacó bà zi yí nò.

Bà gbì Jézù mítí njèèkpè mù

33 Ndá àsikèrì mà gii yee ta ndá Jézù ta ndá vò 'duù tí nó tí 'bí bàndò náa à kù nì mítí a Kù-'bìlì-muu-ku gí, ndú gii gbì Jézù mítí njèèkpè mù, bindi ndú gii gbì 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndá vò 'duù tí nó sósò'ò nò mítí njèèkpè mù mò gí gbí kù'bi mì wó, bindi ndú gii gbì 'bí mítí 'bí njèèkpè mù mò gí gbí gálì mì wó.

34 Káa Jézù gii 'deke tí wó jì Mbírì si yí tí njèèkpè mù tacó tí ndá 'duù tí nó mbe mèèkè'i tí wó nó éno máa, «Je à-cee-gí jì ndú, Bu ye! Tacó ndú ñò i tí nó náa ndú kù bàkà nó nì lá.»

Ndà 'duù tí nò mbe gbì Jézù míí nǹèèkpè mû nò giì ki-mbìlì tacò bà nǹèè gbì ndà bòngò bìndi wó.

³⁵ À mà giì gbì Jézù míí nǹèèkpè mû gí, ndà 'duù giì dù jé kû ù ndi bà ñò ña i tí nó á kèjì gí bà bàkà tí nó. Káa ndà kpo-kpò 'duù giì dù kû ño yí ñó-ño éno máa, «Yí táánò kû 'vala ndà 'bí ka wó, sí yí 'ví 'vala tí wó, náa yí má a Bìndi-Mbìrì, tí 'duù tí nó náa Mbìrì ká cu 'bì míí wó nò.»

³⁶ Ndà àsikèrì delè giì dù kû ño yí sí ndú kû je 'bí ña ngo i jàngà-jàngà éno jí yí. ³⁷ Ndú delè giì dù kû 'viya yí éno máa, «Wò dú má káa gbolò gba mì ndà Jùdèyà, 'vala tí lo.» ³⁸ Ndú 'dè có tí nó tacò à cu míí nǹèèkpè mû á còmuu Jézù éno máa, «Ìjìnó a gbolò gba mì ndà Jùdèyà.»

Tó mbe ngbà

³⁹ 'Bí 'duù gbaanjé á 'do gbì òkò tí ndà wò 'duù tí nó sósò'ò náa à gbì ndú míí nǹèèkpè mû nó giì lè Jézù éno máa, «Wò me Bìndi-Mbìrì lá? 'Vala tí lo, wàa wò 'ví 'vala ze delè.»

⁴⁰ Káa ka wò 'duù tí nó giì do ta yí éno máa, «Wò cì gúku tí Mbìrì lá tacò yè? À kpónó waa có míí yo ta yí me 'vii ká 'vii lá? ⁴¹ À waa có míí ndà ká dú. Ndà kû cì nó muu wò i mì ndà. Káa 'dakò tí nó kû cì a 've ku.» ⁴² 'Dakò tí nó mà giì do míí ka wó mbe ngbà cee gí, yí giì 'deke tí wó jí Jézù éno máa, «Wò má yee 'bá gba mì lo gí, wò 'ví kọro có tí ye, Jézù.»

⁴³ Káa Jézù giì 'visì có jí yí máa, «Ye kû cì nó a wò ta kponje gítí wálá éno máa, ndà wúnó bà dù ta ndà gbì dà.»

Bà cì Jézù

⁴⁴ Rì mà giì dooko gítí bà gí gbúrú gí, ọrọ rì giì 'di gí. 'Dí'di'o giì yiiga muu to 'daá yùkúú gí, yee tí bà mò tí mì rì. ⁴⁵ Ta o tí nó sí ọrọ rì 'di tí gí nò, gbì kpà-bòngó tí nó náa à nǹèè ta gbì tà'i 'bá-Mbìrì nó giì yaka gbì tí 'do yaà dí to. ⁴⁶ Bìndi Jézù giì tò kû ta kòcò wó ngé gí yaà éno máa, «Ye sí tí ye jí wò gí, Bu ye!» Bìndi bà 'dè có tí nó, njembí Jézù giì kí gí.

⁴⁷ 'Bí kùro ndà àsikèrì mà giì zeke ña i tí nó mbe kû bàkà tí nó, yí giì ùlù Mbìrì, bìndi yí giì 'dè có éno máa, «'Dakò tí nó táánò dú káa yè sínò ta wò i mì wó ta ndà 'duù kùro Mbìrì wálá.»

⁴⁸ Ndà mbè 'duù tí nó mbe tí bìnjìl kû zeke ña i tí nó nó giì nǹè kû ya gí 'bá mì ndú 'daá ta 'bì ndú tí njembí ndú kû nì nikalaká. ⁴⁹ Ndà kómbe Jézù ta ndà nìí tí nó mbe ko tàkò wó 'do Gàlilèyà nó giì ọrọ tìyò janga-jàngáá gí ndiù kû zeke ndà ña i tí nó náa a kû me ta yí nó.

Bà duu ku Jézù

⁵⁰ Jézù mà giì cì gí, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jùzèpè, mbe gí 'do gbì gbata Àrìmàtíyà tí 'bí gbata mì ndà Jùdèyà, tí tó kpo 'duù, ta ndà có mì wó ká jáá gbì gbolò ngbàngà mì ndà Jùdèyà, ⁵¹ mbe yuu nje wó mí gbì ndà có tí nó náa ndà ka wó kû toko gítí Jézù nò lá, delè 'bì wó yuu tí mí gbì ndà i tí nó náa ndú kû bàkà nò lá, tí 'duù mbe kû ùndi bà ñò o bà gí Mbìrì gí bà dù tí gba muu to tí nó, ⁵² giì ya gí bà 'deke tí wó jí Pilátò, tacò wàa yí 'ví sí yí 'ví te ku Jézù. ⁵³ Pilátò mà giì ùnje jí yí gí, Jùzèpè giì dele ndi wó ya gí bà ja ku Jézù 'do tí nǹèèkpè mú gí to. Yí mà giì yìlì yí ta bòngó gí, yí giì te yí ya tí gí gbì 'bí ngú gbolò guù náa yí duu mí gbì díí, náa à jé duu ku mí gbì kùro lá. ⁵⁴ I tí nó bàkà tí sí ndà 'duù kû 'viindi tí ndú gítí rì bà wotí gbì tàkìlì mì ndà Jùdèyà.

⁵⁵ Káa si à kú te ku Jézù ya tí gí gbí guù, ndâ niì tí nó náa ndú gí ta ndú 'do Gàlliléyà nó kú ko tàkò ndâ mbe te ku, tacó bà ò bándò bà duu yí. ⁵⁶ Ndú mâ gii ò bándò tí nó gí, ndú gii kaa ya gí bà 'viindi ndâ yeè ta bà bàkà ndâ pó bàà; bindi ndú gii tè wo ndú ta ɾi bà wotí go i gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà.

24

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Si yé kú gii me ngbò á bindi ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà, ndâ niì tí nó mbe ò bà bándò bà duu Jézù gí nó gii gbo'o ta ndâ yeè, ta ndâ pó bàà tí nó náa ndú bàkà ta 'dè'o kuro ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdéyà nó, ya gí muu'dú Jézù. ² Ndú mâ gii yee kà, ndú gii 'de à mèrèkè gbolò díí tí nó náa à nè ta njekèjì 'bá muu'dú nó 'do njekèjì gí. ³ Ndú mâ gii ɾi gí tà'i kà, ndú gii 'de ku Mbe tí ndoo Jézù gbí guù lá. ⁴ Ndú gii ɾò tíyò tà 'bá muu'dú kà ta có náa ndú bà 'dè gbí nje ndú wálá. À gii zi ndi ndú ta gúku ngé gí a ònó náa ndú gii gu káa ndii ta ndâ 'bí 'dakò sósò'ò mbe yuu ndâ bongo mbe kú tòngbaà go bà ì mù nó, kú ɾò tíyò á ɾègbà tí ndú.

⁵ Gúku bà ò ndâ 'dakò tí nó gii zèè ndâ niì tí nó tí ò ɲa ònó náa ndú gii mò muu ndú kú zeke'o ká gí to. Káa ndâ 'dakò tí nó gii 'vee ndú máa, «Yo kú pà bà tí wu 'duù gbí òkò tí ndâ ku tacó yè? ⁶ 'Dakò tí nó náa yo kú pà bà tí wó nó bà-i-nó wálá. Yí a gí yaà gí. Yo koɾo muu yo gítí có tí nó náa yí táánò 'dè ji yo si yí Gàlliléyà ⁷ éno máa, «À wúnò bà je 'Viì-mì-'Dakò mí 'bì ndâ 'duù tí nó mbe bàkà vò i ndii muu ndú gí nó. Ndâ 'duù tí nó bà zi yí ta bà gbí yí mítí ònèkpè mù, káa bindi sili ta'ò, yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí,» nò.»

⁸ Ndâ niì tí nó mâ gii 'di có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè ji ndú nó, mbí ndú gii 'va tí ndá có mì Jézù nó gí.

Ndâ tú mì Jézù biya bà ùnje gítí có mì ndâ niì tí nó gí

⁹ Ndâ niì tí nó mbe ya gí bà gala muu'dú Jézù nó gii dele ndi ndú 'do muu'dú ya gí bà 'vanda ndi i tí nó mbe 'de ndú nó ji sè ndâ tú mì Jézù muu'bi-nje gbaànjé nó, ta ndâ sè ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù 'dáá gí. ¹⁰ Ndâ niì tí nó mbe 'vanda ndi ndâ có tí nó ji ndâ tú mì Jézù a ndâ Màriyà Màdèlénà, ta 'bí niì ta ɾè wó a Jòwánà, gii je Màriyà tí nó tí nawu Jákòmò nó. Ndâ 'bí ka ndú niì náa ndú gbo'o ya gí bà gala muu'dú Jézù ta ndú nó delé gii 'vanda káa gbèe kòcò ndú nó. ¹¹ Káa ndâ có mì ndú 'dáá gí gii dù gbí tú ndâ tú mì Jézù 'dáá gí ká go cèè mòngò gbí tú bô. ¹² A Piyétòrò ká gii co ta ngèlè ya gí muu'dú tacó bà 'di gbí 'vére mì ndâ niì tí nó. Yí mâ gii yee kà, yí gii mò tí wó gí to, bindi yí gii zeke'o gí tà 'bá muu'dú, yí gii ò káa bongo tí nó náa à duu ta Jézù nó gbí guù ta 'duù gbí wálá. Yí bà-i-nó gii dele ndi wó ya gí 'bá ta có bà 'dé-'dè nje wó wálá.

Ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù tí kpokèjì Èmáwùsù

¹³ Ta gbèe ɾi bà 'de kùnga guù bindi Jézù nó, ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù sósò'ò gii ònè nó 'do Jèrùzàlémè kú ya gí Èmáwùsù, tí 'bí to mbe mò gí bà co ɾi á dè ta Jèrùzàlémè. ¹⁴ Káa si ndú kuu muu nó, ndú kú gii 'dè nje gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí Jèrùzàlémè nó. ¹⁵ Káa si ndú kú 'dè nje, ta bà 'viiki gbí ndâ i tí nó, Jézù gii co kú gbo kpokèjì ta ndú. ¹⁶ Káa 'bí i gii dù káa

yoo ɾo ndú 'do tí bà ɲò yí mì ndú ni gí. ¹⁷ Ɖ̀nìò káa bà gii dù Jézù bà-i-nò gii 'vee ndú éno máa, «Yo kú nò ta bà 'viiki a gbí có gítí ɲa yè?»

Ndâ 'dakò tí nò mâ gii 'di ɲa 'vé tí nò náa Jézù 'vee ta ndú nò, ndú gii ɾò tíyò ngbi-ngbiì, ta zúú-zuu gbí ɾo ndú. ¹⁸ Bindi 'bí 'duu gbaanjé 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nò ta ɾè wó a Kiliyópà gii 'visi có ji Jézù éno máa, «Ye koro có éno máa, gbèe 'duu á Jèrùzàlèmè mbe 'di có gítí ndâ i tí nó mbe kú bàkà tí gbí ndâ sili tí nó lá bà dù káa wò.»

¹⁹ Jézù bà-i-nò gii 'vee Kiliyópà máa, «A ndâ yè ká bàkà tí?»

Káa ndâ Kiliyópà gii 'visi có ji yí máa, «Ndâ i tí nó 'daá mbe bàkà tí mítí Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrèti nò. Yí táánò tubà tí wó tí gbolò mbe 'dòkò có mì Mbíri ta bà 'dè có, delè ta bà bàkà ndâ i go i mì 'dakò mí kùro Mbíri, delè mí kùro ndâ 'duu 'daá gí. ²⁰ Wò 'di có bà kpi ngbàngà tí wó mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-kpò 'duu mì ndoo éno máa, à waa có ku mítí wó, bindi a gii zi yí ta bà gbí yí mítí njèèkpè mù gí, nó lá? ²¹ Ze táánò kú koro có li ká mítí 'dakò tí nò éno máa, a yí ká bà njaanga wú 'do tí miři ndâ Ìzìryèli. Káa có kpónó cuki me káa ɲìnò lá. Ngú có mbe kpò nje ze gí kpónó a ɲìnò máa, à wúnò a sili ta'ò á bindi bà bàkà tí mì i tí nó, ²² káa ndâ 'bí niì gbí òkò tí ze kùtáa mâ gii gbo'o ya gí bà gala muu'dú wó ta dú'o nó, ²³ ndú gii dele ndi ndú gí gí bà 'dè có ji ze éno máa, ndâ yí 'de ku wó gbí gùù lá. Káa à lá ndii a ndâ basili mì Mbíri ká gii co mítí ndâ yì, bindi ndú gii 'dè có ji ndâ yì éno máa, yí a wuù! ²⁴ Ndâ 'bí kómbe ze gii kaa ya gí bà ɲò muu'dú, tacó bà 'di gbí 'vére mì ndâ niì tí nó, káa ndú gii da a kùnga to á go có mì ndâ niì tí nó.»

²⁵ Káa Jézù gii 'visi có ji ndâ Kiliyópà éno máa, «Ákoo ndâ ɲónókó! Yo me duu gítí bà ùnje gítí ndâ có tí nó 'daá náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri 'dè nó tacó yè? ²⁶ Kòcò ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri jì yo me éno máa, kózò tí Bindi-Mbíri bà kònò a sé'i má kózò gí, yí bà gii ki tí wó pí jàlamba lá?» ²⁷ Jézù bà-i-nò gii 'bità bà 'dè gbí ndâ có tí nó 'daá náa à cu gítí wó tí Jézù mí gbí wáràgà mì Mbíri nó 'do tí ndâ có mì Mòze, gii co tí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri 'daá gí jì ndú.

²⁸ Ndâ Jézù mâ gii dooko ta 'bá mì ndâ Kiliyópà gí, Jézù gii bàkà tí wó go 'duu ɲìnò mbe kú ndii ya gí kùro nò. ²⁹ Káa ndâ Kiliyópà gii 'dè có ji yí máa, «Ndoò ne gí 'bá mì ze, tacó o dooko gítí bà bèè gí.» Jézù mâ gii ùnje gí, ndú gii ne ta ndâ Kiliyópà gí 'bá mì ndú. ³⁰ Káa si ndú kú gii 'bità bà zò i, Jézù gii zèè kú kò mí 'bi wó, yí mâ gii 'deke tí wó jì Mbíri gí, yí gii k'i'viki gbí kú kò tí nó, bindi yí gii kaa jì ndâ Kiliyópà. ³¹ Ro ndâ Kiliyópà gii da gítí bà ɲò Jézù ni si ndú ta ndú ɾègbà i-zó-zò nò gí. Káa yí gii dù ká to nò gíri 'do ɾo ndú gí. ³² Ndâ Kiliyópà bà-i-nò gii 'bità bà 'vee tí ndú gbí òkò tí ndú si Jézù gíri 'do ɾo ndú gí nó éno máa, «Njembí ndâ wálá kùtáa kú mù si yí kú 'dè gbí ndâ có gbí wáràgà mì Mbíri jì ndâ á si ndoo ta ndú kpokèjì nó?»

³³ Ndâ Kiliyópà ngé bà-i-nò gii zèè kpokèjì kú dele gí mì sè ndâ tú mì Jézù muu'bi-nje gbaanjé nó, ta sè ndâ 'bí kómbe ndú Jèrùzàlèmè. Ndú má gii yee kà, ndú gii 'de ndú kili 'daá mí bà gbèe to. ³⁴ Bindi ndâ 'duu tí nó gii 'dè có ji ndâ Kiliyópà, máa, «A yúcó máa Mbe tí ndoo 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí! Yí delè gii tubà tí wó jì Simónè gí.» ³⁵ Bindi ndâ Kiliyópà gii dità ndâ i tí nó mbe bàkà tí mì ndú si ndú kpokèjì kú ya gí 'bá

mì ndú Èmáwùsù nó, ta bà ò Jézù ni mì ndú si ndú kù zò i nó ji ndá ka ndú.

Jézù túbà tí wó ji ndá mbe tala có mì wó

³⁶ Káa si ndá Kiliyópà kù 'vanda có ji ndá ka ndú mbe tala có mì Jézù, ndú mà gii zeke'o, ñinó a 'di ká nó? Jézù jée kù rò tiyò gbí òkò tí ndú! Bindi Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yo dù ñikì maa!» ³⁷ Lili ndá mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii oloko 'do tí ndú ta gúku gí. Ndú gii koṛo có máa a vuuvuu ká co míti ndá yi. ³⁸ Káa Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kù cì gúku tacó yè? Yo kù koṛo có sàkàmàà tacó yè? ³⁹ Yo zeke ndá kpázà 'bì ye, ta ndá kpázà kò ye, tacó wàa yo 'ví ò tí ni éno máa, ñinó a ye ká nó. Yo tee 'bì yo míti ye, tacó wàa yo 'ví ò tí ni éno máa, ñinó a ye, tacó ò tí vuuvuu wálá, delè 'bìlì vuuvuu á go ñinó náa yo kù ò tí ye nó wálá.»

⁴⁰ Jézù 'dè ndá có tí nó ji ndá mbe tala có mì wó nó ta bà tù ndá kpázà 'bì wó, ta ndá kpázà kò wó ji ndú. ⁴¹ Líkí'o bà ò ni éno máa, ñinó a Jézù, gii bàkà ndú tí ña ñinó náa bà ùnje éno máa, ñinó a Jézù, gii kpò ndú gí. Ndú gii rò tiyò juku-jùkùù, ta có ñinó náa ndú bà 'dè gbí nje ndú nó wálá. Jézù bà-i-nò gii 'vee ndú máa, «'Bí i-zò-zò mì yo bà-i-nó wálá?» ⁴² Ndú bà-i-nò gii je yú sè ji yí, ⁴³ bindi yí gii zò mí kùṛo ndú.

Jézù 'dè ndòngbú có ji ndá tú mì wó

⁴⁴ Jézù gii 'dè ndòngbú có ji ndá tu mì wó éno máa, «Ìjìnó a gbí ndá có mì ye náa ye táánò 'dè ji yo si mì ndoo ta ndoo éno máa, kózò tí ndá có tí nó 'dáá náa ndá Mòze, ta ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri, ta ndá Muu-cè, cu mí gbí ndá wáràgà mì ndú, bà bàkà tí nó ká nó.» ⁴⁵ Yí bà-i-nò gii njaanga muu ndú gítí bà 'di gbí ndá có gbí wáràgà mì Mbíri.

⁴⁶ Bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Nògí, a có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, kózò tí Bindi-Mbíri bà kònò sé'i, káa bindi sili ta'ò yí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, ⁴⁷ tacó wàa à 'ví ma ndá có gítí bà 'visì muu ndá 'duù 'do tí ndá vo-vò kpokèjì kèjì mì ndú, ta có gítí bà je à-cee-gí mì Mbíri gítí ndá vò i mì ndá 'duù, ji ndá 'duù muu to tí nó 'dáá ta rẹ wó. Nètè bà ma ndá có tí nó 'ví 'bità tí 'do Jèrùzàlémè. ⁴⁸ Yo bà dù tí ndá mbe ma ndá có tí nó. ⁴⁹ Ye bà tuu i tí nó náa Bu ye táánò ci yo gítí nó ji yo. Káa yo 'ví dù gbí gbata Jèrùzàlémè yee tí o tí nó náa à má je wotí ji yo 'do gbíri má kózò gí.»

Bà ya Jézù gí gbíri

⁵⁰ Jézù gii kaa ndá tú mì wó 'do Jèrùzàlémè, ndú gii ya ta ndú ngé gí sè 'do gbí gbata Bètaniya. Yí mà gii yee ta ndú tí bàndò tí nó gbí muu wó nó gí, yí gii kaa 'bì wó gí yaà ji Mbíri, bindi yí gii cù 'dè ngo cù wó míti ndú. ⁵¹ Yí mà gii cù 'dè ngo cù wó míti ndú gí, gbí òkò tí ndú gii njèè ta ndú ta bà te yí ya tí gí gbíri gí. ⁵² Ndá tú mì wó gii ùlù yí, bindi ndú gii dele ndi ndú gí Jèrùzàlémè ta líkí'o tí ndú ngé ndii gí. ⁵³ Ndú gii dù kù ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri tacó bà ùlù Mbíri ta o 'dáá gí.

Banga-Ngú-Có mì Jézù tí Bìndi-Mbírì go có mì JÒVÁNÌ

Jézù tí Có mì Mbírì gí tí 'duù gí

- 1 Có táánò sàà kuu tí á kùro o bà suu to tí nò;
có táánò kù dù a i mì ndú ta Mbírì.
Có 'do sàà táánò káa Mbírì.
- 2 Ndá Có táánò ta Mbírì ta o bà 'bità bà suu ndá i.
- 3 Wotí bà suu ndá i táánò 'dáá gí a i 'bì Có;
'bí i gbaànjé táánò mbe bàkà tí muu to tí nó á kápí ro Có nò wálá.
- 4 Có táánò a rẹngbó 'válá;
'válá tí nó mì Có nò táánò a ngba'o jì ndá 'duù 'dáá gí,
5 tí ngba'o ñinó mbe tũngbaà gbí 'dí'di'o,
tí ngba'o ñinó náa 'dí'di'o kpò yí lá.
- 6 Mbírì táánò gii tuu 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jòvání,
7 tí mbe 'dè yúcó jì ndá 'duù.
- Mbírì táánò tuu yí gí bà 'dè yúcó gítí Ngba'o,
tacó wàa, ndá 'duù 'dáá gí 'vì ù ta nje gítí Ngba'o á 'do gbí có mì wó.
- 8 Jòvání táánò me Ngba'o lá;
yí táánò a 'duù sínò,
tí mbe 'dè yúcó gítí Ngba'o.
- 9 Có táánò, tí cèe Ngba'o mbe njaanga muu ndá 'duù 'dáá gí nó kpokèjì.
- 10 Yí táánò kuu muu to tí nò,
to tí nó náa Mbírì táánò je wotí jì yí bìndi yí gii suu nò,
káa ndá 'duù muu to tí nó táánò 'dáá gí nò yí ni lá.
- 11 Yí táánò gí gí 'dóó 'bá mì ndú,
káa ndá 'dóó-'dòò nambe wó si yí tí i lá.
- 12 Kpèti ká ènò, yí gii je wotí bà gí tí ndá 'vii mì Mbírì jì ndá mbe si yí tí i,
mbe tee njembí ndú mifí wó nó gí.
- 13 Rẹngbó bà dù ndú tí ndá 'vii mì Mbírì nò me 'do muu to tí nó lá,
à 'do me gbí bà toko bà sili mì ndá 'dakò ta ni lá,
à delè gii dù me 'do gbí go bà jò rẹ ndá 'duù lá,
à káa Mbírì ká bàkà ndú tí ndá 'vii mì wó.
- 14 Có táánò gí tí 'duù go ndoo,
bìndi yí gii 'vala gbí òkò tí ndoo muu to tí nó,
tí gboló mbe nambeè,
delè tí gboló mbe 'dè yúcó.
- Ze táánò nò ña bà tòngbaà mì wó,
tí ngba gbèe 'Vii-mì-Mbírì ta 'bí ña 'vii go yí mì Bu wó wálá gí.
- 15 Jòvání táánò gí kù kò-kò ta rẹ Có jì ndá 'duù, máa,
«Ìjìnó a 'duù tí nó náa ye táánò kù 'dè có ta rẹ wó jì yo máa,
'Duù tí nó kèjì gí tàkò ye nó a gboló 'duù ndii ye gí,
tacó yí táánò kù 'vala kùro o bà jò ye.» »
- 16 Yí kù bàkà nambeè jì ndoo 'dáá gí,
tacó nambeè gbí yí wó me gboló ngé ndii gí.
- 17 Mbírì táánò tuu a Mòze ta ndá có mì wó jì ndá 'duù,
bìndi yí gii tuu a Có tí Jézù,

tí Bìndi wó tí Mbírì gí bà bàkà nambeè jì ndâ 'duù,
delè gí bà 'dè yúcó jì ndâ 'duù 'dáá gí.

- 18 'Bí 'duù jé mbe òò Mbírì ta ɾo wó ta gbèe ɾi muu to tí nó wálá,
à káa gbèe 'Vii-mì-Mbírì ta ɱa wó wálá,
tí wú-gbì-ré Bu wó,
ká tùbà tí Mbírì jì ndoo.

Jòvànì tí mbe caka tí ndâ 'duù 'dè yúcó mì wó

19 Ta 'bí o gbaànjé, ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà gii tuu ndâ 'bí bu-Mbírì
mì ndâ Jùdéyà ta ndâ 'bí mbe kú koni ndâ bu-Mbírì ta nètè, 'do Jerùzálèmè,
máa, ndú ya gí bà 'vee Jòvànì máa, yí a 'di wè? Wàa ndú 'ví gí ta ndi kòcò
wó jì ndâ yì. 20 Ndâ bu-Mbírì tí nò má gii ya gí bà 'vee Jòvànì go có tí nó
náa ndâ kpo 'duù mì ndú tuu ta ndú nò, Jòvànì gii 'dè 'vèrè jì ndú lá, yí
gii 'dè có jì ndú ngbáràngá'i éno máa, «Ye me Bìndi-Mbírì lá.»

21 Káa ndâ bu-Mbírì tí nò gii 'vee yí káká'i máa, «Má éno, wò a Èlìjà tí
nó táánò tí mbe 'dòkò có mì Mbírì nó wàà?»

Káa Jòvànì gii 'visì có jì ndú máa, «Ye me Èlìjà tí nò delè lá.»

Bà ta'ò ñinó, ndâ bu-Mbírì tí nò gii 'vee Jòvànì máa, «Wò 'ví dù a gbolò
mbe 'dòkò có mì Mbírì tí nó náa Mòze dígísèé ci ndâ ká gù ndoo máa
Mbírì bà tuu yí jì ndú nó wàà?»

Káa Jòvànì gii 'visì có jì ndú máa, «Ngé lá! Ye me yí lá.»

22 Ndâ bu-Mbírì tí nò gii 'vee Jòvànì máa, «À má éno, wò a 'di? Tacó ze
má dele ta ndi ze ya gí 'bá, wàa ze 'ví 'dè ta ndi kòcò lo jì ndâ 'duù tí nó
mbe tuu ze nò, ze dele ndi ze ya gí bà 'dè có jì ndú éno máa, wò a 'di?»

23 Káa Jòvànì gii 'visì có jì ndú máa, «Ye a 'duù tí nó náa Ìzàyà tí mbe
'dòkò có mì Mbírì dígísèé 'dè kòcò ta wotí mì Mbírì gítí wó máa,
<Kòcò 'duù kú kò-kò gbí kángáá nga ngoò, máa,
yo bàkà kpokèjì mì Mbe tí yo jáá nò.> »

24 À ta o tí nó tuu ndâ bu-Mbírì tí nó ya tí jì Jòvànì a ndâ mbe kpòlo tí
tàkì mì ndâ Jùdéyà. 25 Tacó éno, ndú gii 'vee Jòvànì máa, «Wò me Bìndi-
Mbírì lá, wò me Èlìjà lá, wò delè me mbe 'dòkò có mì Mbírì tí nó mì Mòze
náa yí 'dè có gítí wó nó ká lá. À má éno, wò kú caka tí ndâ 'duù tacó yè?»

26 Káa Jòvànì gii 'visì có jì ndú máa, «Ye kú caka tí ndâ 'duù ta ngo, káa,
'bí 'duù kpónó kú ɾò tíyò kuu gbí òkò tí yo nó káa yo òò yí ni lá, 27 ká bà
gii gí gí tàkò ye. Yí a 'duù mbe me gbolò ndii ye tí ɱa ñinó náa à kpèti káa
bà dù tí vòò mbe kú njaanga tamà 'do tí kò wó sínò, ye bà 'de wotí tí ye
gítí wálá.»

28 Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdéyà tuu ndâ bu-Mbírì mì ndú nò jì Jòvànì si
yí gbí gbata Bètáníyà a tító Jòròdáníyà kú caka tí ndâ 'duù.

29 Jòvànì má gii zeke'o ta 'bí yé á bìndi bà 'dè nje mì ndú ta ndâ bu-Mbírì
mì ndâ Jùdéyà nò, yí gii òò Jézù kèjì gí mì wó. Bìndi yí gii tùbà tí Jézù jì
ndâ 'duù máa, «Yo òò 'Vii-rómbo-mì-Mbírì, tí mbe toɾo ndâ vò i 'do muu
to tí nó, zò! 30 Njízó a yí tí 'duù tí nó náa ye kú 'dè có gítí wó máa, <'Bí
'duù, tí gbolò 'duù mbe ndii ye gí, á kèjì tàkò ye> nó ká zò. Yí me gbolò
ndii ye gí, tacó yí sàà kú 'vala kùro o bà jò ye. 31 Ye táánò sàà òò yí ni tí
'duù tí nó náa Mbírì tuu yí nó lá, káa à gii tuu ye, máa, ye dù tí mbe caka
tí ndâ 'duù, tacó wàa, ye 'ví tù ta bà tí wó jì ndâ Ìziriyéli.

³² «Ye táánò òò Bèrì-mì-Mbírì kù gí 'do gbírì go kùlè nò, kù gí gí bà o mí muu wó. ³³ Ye táánò ta o tí nò òò yí nì lá. Káa a 'duù tí nó mbe tuu ye, máa, ye caka tí ndá 'duù ta ngo nó, ká gii túbà tí wó jì ye máa, 'Duù tí nó náa wò bà òò Bèrì-mì-Mbírì kù gí 'do gbírì ndírì gí muu wó nó, a 'duù tí nó ká bà gí gí bà caka tí ndá 'duù ta Bèrì-mì-Mbírì nó ká nò.» ³⁴ Káa ye gii òò Bèrì-mì-Mbírì gí 'do gbírì gí muu 'dakò tí zó gí. À má éno, ye kpónó kù yù nó a gbí wó jì yo máa, yí a 'Vii-mi-Mbírì.»

Ndá mbe dù tí ndá kpédélé mbe tala có mì Jézù

³⁵ Ta 'bí yé, si ndá Jòvání kù òò tìyò ta ndá 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò ta 'dè'o, ³⁶ Jòvání gii òò Jézù kù ndii ta nó. Yí gii zeke Jézù ngbóó, bìndi yí gii túbà tí wó jì ndá mbe tala có mì wó tí nó náa ndú kù òò tìyò ta ndú nó, máa, «Yo òò 'Vii-rómbo-mi-Mbírì ta nó zò.»

³⁷ Ndá mbe tala có mì Jòvání nò má gii 'di có tí nó náa yí 'dè jì ndú nò, ndú só gii njè nó ya gí bà ru ndi Jézù. ³⁸ Jézù má gii 'visi tí wó, yí má gii òò ndú, yí gii 'vee ndú máa, «Yo kù pà a yè?»

Káa ndú gii 'visi có jì Jézù máa, «Rábi» (gbí máa, Mbe nibà i), «Wò kù dù ngò?»

³⁹ Káa Jézù gii 'visi có jì ndú máa, «Yo gí gí bà òò .» Ndú bà-i-nò gii ya ta sè rì-'dè'o tí nó gí bà òò bàndò mì Jézù.

⁴⁰ 'Bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì Jòvání mbe ya gí bà òò bàndò bà dù Jézù nò a Àndèrèyà, tí ná'vindi Simónè Piyétòrò.

⁴¹ Àndèrèyà má gii òò bàndò bà dù Jézù gí, yí gii dele ndi wó ya gí bà pà bà tí ná'vindi wó Simónè, yí má gii 'de yí gí, yí gii 'dè có jì yí máa, «Ze 'de Bìndi-Mbírì gí!» ⁴² Bìndi yí gii 'daka Simónè ya tí jì Jézù.

Jézù má gii òò Simónè, Jézù gii zeke Simónè ngbóó, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, «Wò a Simónè tí 'vii mì Jòvání, káa ngú rẹ lo kpónó bà dù a Kéfà,» (gbí máa, Piyétòrò, gbí máa, Duù).

⁴³ Ta yé bìndi bà 'de tí ndá Jézù ta Simónè Piyétòrò, Jézù gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Filípò, si Jézù bàkà có gítì bà njè nó 'do tabè'dè Jòròdaniyà tacó bà ya gí Gàlilèyà cee gí. Jézù gii tè'è tí Filípò máa, yí gí gí bà ru ndi yí.

⁴⁴ Filípò delè káa 'duù Bètisàyidà go ndá Àndèrèyà ta Piyétòrò.

⁴⁵ Filípò má gii 'de 'bí 'dakò ta rẹ wó a Nàtaniyelè, yí gii 'dè có jì Nàtaniyelè máa, «Ze 'de 'duù tí nó náa Mòze táánò cu có gítì wó mí gbí wàragà mì wó nó gí, 'duù tí nó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò cu có gítì wó mí gbí wàragà mì ndú nò. Rẹ wó a Jézù, tí 'vii mì Jùzépè mbe gí 'do Názàrèti.»

⁴⁶ Káa Nàtaniyelè gii 'vee Filípò máa, «A òò tó i yè jé ká gí 'do Názàrèti?» Káa Filípò gii 'visi có jì Nàtaniyelè máa, «Gí gí bà òò yí ta ro lo.»

⁴⁷ Ndá Filípò ta Nàtaniyelè bà-i-nò gii njè nó kù ya gí mì Jézù. Jézù má gii òò Nàtaniyelè kèjì gí mì wó, yí gii 'dè có jì yí máa, «À gbúú-gbuu zó a Ìziriyéli gbí dù Ìziriyéli ta tìrì gbí yì wó wálá ká kèjì zò.»

⁴⁸ Nàtaniyelè má gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè nò, yí gii 'vee Jézù máa, «Wò òò ye nì ta yè?»

Káa Jézù gii 'visi có jì yí máa, «Ye kùtáà òò wò kù ki tí lo to tà mù-mbiigá á kùro o bà ya Filípò gí bà tè'è tí lo.»

⁴⁹ Nàtaniyelè bà-i-nò gii 'visi có jì Jézù máa, «Mbe nibà i, wò a 'Vii-mi-Mbírì! Wò a gbolò gba mì ndá Ìziriyéli!»

⁵⁰ Káa Jézù gii 'visi có ji Nàtànìyélè máa, «Wò ùnje éno máa, ye a 'Viì-mì-Mbíri, tí gbolò gba mì ndá Ìzìrìyéli, ká tacó náa ye 'dè có ji wò máa, ye kùtáa nò wò kú ki tí lo to á tà mù-mbiigá gí nò. Káa wò bà gii nò ndá 'bí i mbe me kpo-kpò ndii n̄nò gí. ⁵¹ Ye kú 'dè có ji wò ta yúcó máa, wò kèjì gí bà nò n̄jekèjì gbíri n̄jaanga tí gí, bindi ndá basilì mì Mbíri kú wùùkù to ya gí yaà, gí gí to, ya gí yaà, gí gí to, muu 'Viì-mì-'Dakò.»

2

Jézù ya gí bàndò bà kò niì gbí gbata Kánà

¹ À bàkà bindi bà tè'é tí ndá Filìpò ta Nàtànìyélè mì Jézù káa sili ta'ò, bindi 'bí 'dakò gbí gbata Kánà, gbí to Gàliléyà, gii ko niì mì wó gí 'bá. Màriyà tí nawu Jézù ta o tí nò kuu bàndò bà ko niì tí nò. ² À delè gii tè'é tí ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó gí bà ko niì tí nò gí.

³ Pe n̄ebítì mà gii cee 'do mì ndá mbe kò niì gí, nawu Jézù gii 'dè có ji yí máa, «Pe mì ndú wálá.»

⁴ Káa Jézù gii 'visi có ji nawu wó máa, «Káa wò 'dè ji ye máa ye 'ví bàkà tí a yè, ndi lo niì? O mì ye gí kálásè.»

⁵ Nawu Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó mbe kú bàkà n̄eté bàndò bà ko niì nó máa, «Yí má 'dè có ji yo, yo 'ví ndii muu có mì wó nò lá.»

⁶ Ta o tí nò ndá 'bí kpo-kpò ká'i-ngo vô-n̄je gbaànjé 'do tí díí, náa gbèe kú te go jú-kàrà-ngo vô ta n̄je tí, kuu mì ndá 'duù tí nó á bàndò bà ko niì nò. N̄eté mì n̄a ndá kpo-kpò ká'i-ngo tí nò gbí tàkii mì ndá Jùdèyà a bà cu ngo mí gbí ndú tacó bà caka bèjò.

⁷ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó mbe kú bàkà n̄eté bàndò bà ko niì nó máa, «Yo cu ngo yeke ndá kpo-kpò ká'i tí nò gí.»

Ndá 'duù tí nó mà gii bàkà go có tí nó náa Jézù 'dè ji ndú nò gí, ⁸ Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yo cu 'bí ngo tí nó náa yo yee mí gbí ndá kàrà nò ji 'duù tí nó mbe kú n̄jèè i-zó-zò nò.»

⁹ Ndá 'dakò tí nó gii cu ngo tí nó náa ndú yee mí gbí kàrà nò ya tí ji 'duù tí nó mbe kú n̄jèè i-zó-zò nó go có mì Jézù nò. Yí mà gii tee mítí n̄je wó, n̄nò a pe ká nò! Káa yí nò 'dóó k̄pokèjì tí nó náa pe tí nó gí 'do tí nó lá. Á káa ndá 'duù tí nó mbe yòò ngo mí gbí ndá kpo-kpò kàrà-ngo tí nó ká 'di gbí có tí nò.

Mbe n̄jèè i-zó-zò bà-i-nò gii tè'é tí 'dakò tí nó náa à kú ko niì mì wó gí 'bá nò. ¹⁰ Bindi yí gii 'dè có ji yí máa, «Ndá 'duù ta o i 'dáá gí kú n̄jèè kùro a pe n̄nò mbe me gó ngé waa gí nò. Yì ndá w̄ri má ye gí, ndú gii n̄jèè pe n̄nò mbe me gó dúú-dúú lá nó 'do ndii. Káa wò gii k̄polo tí pe n̄nò mbe me gó ngé waa gí nó yee tí k̄pónó.»

¹¹ Jézù bàkà k̄pédélé serè mì wó nò mí gbí gbata Kánà á Gàliléyà, tacó waa ndá 'duù 'ví n̄ò ta wotí mì yì. Ndá mbe tala có mì wó gii ùnje gití wó dú ta yúcó gí.

Jézù mòkò ndá mbe mà 'véle 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí sè

¹² Ndá Jézù ta nawu wó, ta ndá ná'vindi wó, gii n̄jè nó 'do bàndò bà ko niì ya gí bà bàkà làmbu sili mí gbí gbata Kàpàrànwùmù.

¹³ Jézù mà gii n̄ò kùro o bà bàkà tàkii mì o bà N̄dii-ta-muu-ndá-Ìzìrìyéli-mì-Mbíri dooko gí, ndú gii n̄jè nó ta ndá mbe tala có mì wó 'do gbí gbata Kàpàrànwùmù, tacó bà ya gí bà bàkà gbolò o tí nò mí Jerùzàlémè. ¹⁴ Ndú

mâ giì yee kà, ndú giì 'de ndâ 'duù 'visì gbí ndùgù 'bá-Mbířì tí 'dóó i mi ndú gí. Ndú 'de ndâ mbe kú mà ndâ mò'dú, ta ndâ rómbo, ta ndâ kùlè, ta ndâ mbe kú 'visì gùrúsù, 'vìřímó-'vìřimo gbí nètè.

¹⁵ Jézù mâ giì nò ènò, yí giì je nji wú, bìndi yí giì gbi ta ndâ 'duù tí nò, ta ndâ nò mi ndú, mòkò 'do gbí ndùgù 'bá-Mbířì á gí sè. Yí giì 'buku ndâ tàràbèzà mi ndâ mbe kú 'visì gùrúsù mí to, ta bà vaka ndâ gùrúsù mi ndú vóró-voro, vóró-voro, ta to. ¹⁶ Bìndi yí giì do mítí ndâ mbe kú mà ndâ kùlè máa, «Yo kaa ndâ kùlè mi yo nò 'do bà-i-nó gí! Yo káká'ì 'vì bàkà ùkàtiì mi Bu ye tí bàndò bà mà 'velè mi yo lá!»

¹⁷ Ndâ mbe tala có mi Jézù mâ giì nò ña i tí nò náa yí bàkà ta ndâ mbe mà 'velè gbí ndùgù 'bá-Mbířì nò, mbí ndú bà giì 'va tí có tí nó á gbí wàràgà mi Mbířì máa, «Ye bà cì ká muu 'bá mi lo!» nò.

¹⁸ Káa ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà ñindi ndú giì yuu tí ndú mí gbi có tí nò ta bà 'vee gbí nje Jézù máa, «Ze 'vì nò ni mítí ña yè máa, àá mi lo a yúcó tacó bà bàkà ña i tí nò kpónó náa wò bàkà nò?»

¹⁹ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa, «Yo ki'viki 'bá-Mbířì tí nó gí to, waa ye bà bi ndí mí tíyò á gbí sili ta'ò.»

²⁰ Káa ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà giì 'vee yí máa, «Áá táánò bi 'bá-Mbířì tí nó mí tíyò gbí ndòò zì'duù-só-nje vò nje-vò gbaànjé, káa wò kèjì gí bà bi ndí gbí sili ta'ò?»

²¹ Ndâ kpo 'duù mi ndâ Jùdèyà ta o tí nò ñindi ndú kú kořo có a i gítì cèe 'bá-Mbířì tí nó, keelá, Jézù kú ni a 'bá-Mbířì tí nó tí diì wò nò. ²² Mbí ndâ mbe tala có mi Jézù giì 'va tí có tí nó náa yí 'dè gítì bà bi ndi 'bá-Mbířì á gbí sili ta'ò nò a i bìndi bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó. Bìndi à ngbíí nò a o bà giì ùnje mi ndú á gítì ndâ có tí nó á gbí wàràgà mi Mbířì, ta có tí nó náa Jézù 'dè nò.

²³ Ndâ 'duù me mbè, mbe nò ndâ serè tí nó náa Jézù bàkà gbí ndâ sili bà dù yí á Jèrùzàlémè ta o bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mi-Mbířì nó, giì ùnje gítì Jézù gí. ²⁴ Káa Jézù tee njembí wó gítì có mi 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gbaànjé lá, tacó yí nò ndú 'dáá gí ni gí. ²⁵ Tacó ènò, gbí nderè bà 'vee 'bí 'duù mi wó máa yí 'dè gbí ndú ji yì nò wálá, tacó yí 'di gbí ndâ 'duù muu to tí nó ngé cee gí.

3

Ndâ Jézù ta 'bí mbe kpolo tí tàkìì mi ndâ Jùdèyà

¹ Ta 'bí o gbaànjé 'bí 'dakò tí mbe kpolo tí tàkìì mi ndâ Jùdèyà, delè tí kpo 'duù gbí ngbànga mi ndú, ta rè wó a Nikòdémò, ² giì ya gí mi Jézù ta bèbìlì gbí kóó, bìndi yí giì 'dè có ji yí máa, «Mbe nìbà i, ze nò wò tí mbe nìbà i mbe gí 'do mi Mbířì ni gí. Tacó 'bí 'duù bà 'de wotí bà bàkà ndâ ña ndâ kpo-kpò i tí nó náa wò kú bàkà nó wálá, sè káa ñinò à má káa Mbířì ká tàkò 'duù tí nò.»

³ Káa Jézù giì 'visì có ji Nikòdémò máa,

«Ye kú 'dè có ji wò ta yúcó máa,

à má kpò gbí ndi bà jò 'duù lá,

'duù tí nò bà dù tí bòò-gba mi Mbířì wálá.»

⁴ Káa Nikòdémò giì 'vee Jézù máa, «Áá bà kpò gbí ndi bà jò kpo 'duù káká'ì ée? Yí bà 'de kpokèjì bà dele ndi wó ya gí gbí yí nawu wó wàa à 'vì jò ndi wó tí dó 'vii 'do kótì 'di?»

- 5 Káa Jézù gù 'visì có jì Nìkòdémò máa,
 «Ye kù 'dè có jì wò ta yúcó máa,
 à káa ña 'duù ñinó náa à caka tí wó gí,
 tí ña 'duù ñinó mbe 'di có mì Bèrì-mì-Mbìrì gí nó,
 ká bà dù tí Bòò-gba mì Mbìrì.
- 6 A ndá bu 'duù ta nawu 'duù ká jò 'duù,
 káa, a Bèrì-mì-Mbìrì ká je wotí bà dù tí 'duù mì Mbìrì jì 'duù.
- 7 Njembí lo 'ví mù gítí có tí nó náa ye 'dè jì wò éno nó máa, à 'ví jò ndi lo
 tí ngú nó lá.
- 8 Tacó ndá 'duù ñinó náa Bèrì-mì-Mbìrì je wotí bà 'vala go có mì Mbìrì jì
 ndú gí nó,
 go pípirì náa wò kù 'di káa wo bà pí yí,
 káa wò bà ni bà cu 'bì lo gbúú-gbuu mítí 'bí to,
 máa, «Nò! Pípirì kù pí 'do nò!» nò wálá.
 Wó delè bà ni bà cu 'bì lo gbúú-gbuu mítí 'bí to,
 máa, «Pípirì kù pí gítí nó!» nò wálá.»
- 9 Káa Nìkòdémò gù 'vee Jézù máa, «Gbí có mì lo nò máa yè?»
- 10 Káa Jézù gù 'visì có jì yí máa, «Wò tí gbolò mbe ñbà i mì ndá Ìziriyéli
 delè ñò ndá i tí nò ni lá?
- 11 Ye kù 'dè có jì wò ta yúcó máa,
 ze kù 'dè có ká gítí ndá i ñinó náa ze ñò ndú ni gí nó.
 Ze delè kù 'dè có ká gítí ndá i ñinó náa ze ñò ndú ta ọọ ze gí nó.
 Kpétí ká éno, ndá 'duù mì yo biya bà 'di ndá có tí nó náa ze 'dè jì yo gítí
 ndá i ñinó náa ze ñò ta ọọ ze nó gí.
- 12 Yo má biya bà 'di có tí nó náa ye 'dè jì yo gítí ndá i muu to tí nó nó gí,
 yo bà ùnje gítí có ñinó náa ye bà 'dè jì yo gítí ndá i ñinó gbìrì nó ta
 ña kpokèjì ngàyi?
- 13 'Bí 'duù muu to tí nó gbaanjé jé mbe 'dò kò wó mí gbìrì wálá;
 à káa 'Viì-mì-'Dakò, tí mbe gí 'do gbìrì.
- 14 Mbìrì bà te 'Viì-mì-'Dakò gí yaà mí kùro ndá 'duù go bà te cè tí kpoo tí
 nó náa à du 'do tí lili nó mì Mòze gí yaà mí kùro ndá 'duù gbí kángáá
 nga ngòò,
- 15 tacó wàa ndá mbe ùnje gítí wó 'dáá gí 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee
 lá nò.
- 16 Tacó Mbìrì zè ndá 'duù muu to tí nó nìkì ngé ma.
 Tacó ènò, yí gù jè gbèe 'Viì mì wó jì ndú.
 Mbìrì jè gbèe 'Viì mì wó jì ndá 'duù,
 tacó wàa, ndá 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó nó 'ví gírì'o lá.
 Ndú delè 'ví 'de ta 'válá ñinó mbe cee lá nò.
- 17 Mbìrì tuu 'Viì mì wó gí muu to tí nó me tacó bà waa có mítí ndá 'duù lá.
 Yí tuu yí a i tacó bà 'vala ndá 'duù.
- 18 Mbìrì bà waa có mítí ndá 'duù ñinó mbe ùnje gítí 'Viì-mì-'Dakò gí nó
 wálá.
 Káa 'duù ñinó mbe biya bà ùnje gítí gbèe 'Viì-mì-Mbìrì ta 'bí 'viì go yí mì
 Bu wó wálá nó gí nó 'va tí to sàà gí.
- 19 Mbìrì bà waa có mítí ndá mbe ngbútù ta nderè éno máa,
 ngba'o gí gí muu to tí nó gí,
 káa à gù nìkì tí ndá 'duù a bà kpoko tí ndú ta ndi gbí 'dí'di'o.
 Ndú biya bà dù gbí ngba'o gí,

Tacó Mbíri je Bèri mì wó tí Mbíri jì 'duù tí nò náa yí tuu yí nò túkà'ì.

³⁵ Bu 'Vii zè 'Vii nìkì ma.

Yí giì kaa ndâ i 'dáá mí 'bì 'Vii gí.

³⁶ 'Duù mbe 'di có mì 'Vii gí

bà 'de 'wálá ñinó mbe cee lá nò.

Káa, 'duù ñinó mbe biya bà 'di có mì 'Vii gí nó

jé gí bà 'de 'wálá ñinó mbe cee lá nó wálá,

tacó yí kù 'vala gbí kpo-tàkòcò mì Mbíri.»

4

Ndâ Jézù 'de tí ndú ta 'bí nù Sàmáryà muu guù ngo

¹ Jézù giì 'di gí máa, ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà nò ni gí máa, muu ndâ mbe tala có mì yí me mbè ndii muu ndâ mbe tala có mì Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù gí, káa yí delè kpòò kù caka tí ndâ ngú 'bí , ² à má ta bà 'dè ta yúcó, Jézù táánò caka tí ndâ 'duù lá, a ndâ mbe tala có mì wó ka kù caka tí ndâ 'duù.

³ Yí nje nó ta ndâ mbe tala có mì wó 'do Jùdèyà tacó bà ya gí Gàlilèyà, ⁴ có tí kpokèjì tí nó mbe có gbí to Sàmáryà nò. ⁵ Ndu má giì yee gbí njí tí nó náa Jákòbè dígísèè je tí mbèlè jì 'vii mì wó Jùzépè, á dè ta gbata Sikàrà gbí to Sàmáryà nó, ⁶ Jézù giì kù tí wó to ta sé nó á muu 'bí guù ngo, náa à kù nì mí tí a Guù ngo mì Jákòbè, á gbí njí tí nò, si ñi dè gítí bà gí gbúrú.

⁷⁻⁸ Jézù má giì zeke'o, yí giì nò 'bí nù tí jù Sàmáryà mbe gí tacó bà ja ngo, si ndâ mbe tala có mì Jézù kaa 'dáá ya gí bà si i-zò-zò gbí gbata gí. Bindi Jézù giì yù ngo 'do tí nù tí nò, máa, «Cu 'bí ngo mì lo nò je, wàa ye 'ví nju gi.»

⁹ Káa nù tí nò giì 'vee Jézù máa, «Ìjìnò a wò tí Jùdèyà ká kù yù ngo 'do tí ye tí jù Sàmáryà?» Nù tí nò 'vee ña 'vé tí nò mí tí Jézù tacó ndâ Jùdèyà gbí ndâ o tí nò si ndâ 'duù Sàmáryà tí i ngé gí lá.

¹⁰ Káa Jézù giì 'visì có jì nù tí nò máa,

«Wò kùtáá má nò i-nambeè tí nó náa Mbíri kù je jì ndâ 'duù tí nó ní-ni, wò delè kùtáá má nò 'duù tí nó mbe kù yù ngo nju-nju 'do tí lo nó ní-ni,

a wò kùtáá ká bà yù ngo 'do tí wó,

bindi yí kùtáá bà je ngo tí nó mbe kù 'vala ndâ 'duù nó jì wò gí.»

¹¹ Nù tí nò bà-i-nò giì 'visì có jì Jézù máa, «I bà ja ngo mì lo wálá, kpo 'duù, káa tà guu ngo tí nó me 'dú ngé. Wò bà 'de ngo tí nó mbe kù 'vala ndâ 'duù náa wò bà je jì ye nò 'do kòtí 'di? ¹² Gbí ña có mì lo nó máa, wò a gbolò 'duù ndii gu ze tí nó tí Jákòbè nó gí? Jákòbè tí nó táánò tí mbe duu guù ngo tí nó náa ndú ta ndâ 'vii mì wó, ta ndâ i-kó-ko mì ndú, nju kpòò, bindi ndú giì jee jì ze nò?»

¹³ Káa Jézù giì 'visì có jì nù tí nò máa,

«'Duù má nju ngo 'do gbí guù ngo tí nó,

go ngo bà bàkà yí káká'ì gí.

¹⁴ Káa go ngo bà bàkà 'duù mbe nju ngo gbí 'bì ye káká'ì wálá.

Ngo tí nó bà dù gbí yí wó go ngo mbe kù 'va gbí pù co gbí ndòò.

Ngo tí nó bà 'vala yí dúú bà ya tí .»

¹⁵ Nù tí nò má giì 'di có tí nò náa Jézù 'dè jì yí nò, yí giì 'visì có jì Jézù máa, «Cu 'bí ña ngo tí nó náa wò kù 'dè có gítí nò jì ye, tacó wàa go ngo

'ví bàkà ye káká'í lá. Delè tacó wàa, ye 'ví gí gí bà ja guù ngo tí nó káká'í lá, bu ye.»

¹⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji nù tí nó máa, «Ya gí bà tè'è tí 'dakò mì lo, wàa yo 'ví gí ta yí gí bà-i-nò.»

¹⁷ Káa nù tí nó gii 'visì có ji Jézù máa, «'Dakò mì ye wálá.»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji yí máa, «Wò 'dè a yúcó máa, 'dakò mì lo wálá.

¹⁸ Tacó wò táánò kò ndá 'dakò vò, káa 'dakò tí nó kpónó náa yo kuu 'bá ta yí nó me 'dóó 'dakò mì lo lá. Có mì lo me 'vèrè lá.»

¹⁹ Nù tí nó má gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè ji yí nó, yí gii 'visì có ji yí máa, «Ye kpónó ò ní gí máa, wò a mbe 'dòkò có mì Mbíri, bu ye. ²⁰ Káa ndá ká gù ze tí ndá Sámáryà dígíséé kù bàkà i-Mbíri mí pí gú tí nó mì ze nó. Káa yo tí ndá Jùdéya máa, gbèe bàndò bà bàkà i-Mbíri 'ví dù ká gbí gbata Jèrùzàlémè cuki. Yúcó bàndò kpónó 'ví dù a ñindi ndá 'di?»

²¹ Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji nù tí nó máa,

«Ûnje gítí có tí nó náa ye kù 'dè ji wò nó, nù.

'Bí o wúnò ká kèji náa yo bà bàkà i ji Bu ye mí pí gú mì yo nó wálá; yo delè bà bàkà i mí Jèrùzàlémè wálá.

²² Yo tí ndá 'duù Sámáryà ò Mbíri tí nó náa yo kù bàkà i ji yí nó ni lá.

Káa ze tí ndá Jùdéya ò Mbíri tí nó náa ze kù bàkà i ji yí nó ni gí.

Tacó 'duù tí nó tí mbe 'vala ndá 'duù nó gí a i 'do mì ze tí ndá Jùdéya.

²³ Káa o tí nó ká kèji, à má ta bà 'dè ta yúcó, o tí nó gí sàà gí,

náa ndá cèe mbe bàkà i-Mbíri bà gii bàkà i ji Bu ye ta njembí ndú, ndú delè bà bàkà i ji yí ta yúcó.

Tacó ñìndò a ña ndá 'duù tí nó náa Mbíri tí Bu ye kù dù ta go ndú máa ndú 'ví dù tí ndá mbe bàkà i ji yí nó.

²⁴ Mbíri a Bèri;

à má èndò, ndá mbe bàkà i-Mbíri 'ví bàkà ta wotí mì Bèri mì wó tí Mbíri, ndú delè 'ví bàkà ta yúcó.»

²⁵ Káa nù tí nó gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye ò ní gí máa, Màsiyà (gbí máa, Bindi-Mbíri) kpónó kèji, yí má gí gí, yí bà 'dè gbí ndá có 'dáá gí ji ndá 'duù.»

²⁶ Káa Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji nù tí nó máa, «Ye tí mbe kù 'dè có ta wò nó a 'duù tí nó, tí Bindi-Mbíri nó.»

²⁷ 'Do bà-i-nò ndá mbe tala có mì Jézù gii dele ndi ndú 'do bà si i-zó-zò gí. Ndú má gii 'de ndá Jézù kù 'dè nje ta nù tí nó, nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gí. Káa gbèe 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe 'vee Jézù máa, «Yo kù 'dè a cèe nje yè ta jú Sámáryà tí nó?» nò wálá.

²⁸ Nù tí nó má gii ò ndá mbe tala có mì Jézù gí gí, yí gii goonó mbálá-mbala ya gí gbí gbata, si kàrà ngo mì wó mí muu guù ngo, bindi yí gii ma ndá 'duù máa, ²⁹ «Yo gí gí bà ò ña 'bí 'dakò tí nó gí! Yí yù gbí ndá i tí nó náa ye bàkà gbí bà 'vala ye nó 'dáá gí gí sè gí. À 'ví dù nó a 'dakò tí nó tí Bindi-Mbíri nó?» ³⁰ Káa ndá 'duù gbí gbata má gii 'di ndá có tí nó náa nù tí nó 'vanda ji ndú nó, ndú gii kaa ya gí mì Jézù.

³¹ Káa si nù tí nó kù ya gí bà kili ndá 'duù gbí gbata tacó bà ya gí mì Jézù nó, ndá mbe tala có mì Jézù kù yòngò yí gítí i-zó-zò, máa, «Zò 'bí lambu i, wàa wò 'ví nù ta ngo, mbe ñbà i.»

³² Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «I-zó-zò mì ye kuu bà ɾo ye, káa yo ò ní lá.»

³³ Ndâ mbe tala có mì Jézù gi 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «À 'ví dù a 'bí 'duù ká 'ví gi ta i-zó-zò ji yí?»

³⁴ Káa Jézù gi 'visì có ji ndú máa,
«I-zó-zò mì ye a bà bàkà go có mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò.
I-zó-zò mì ye a bà cee nèté mì wó.

³⁵ À tà káa yo ká kù 'dè có éno máa,
ndâ 'duù kù kili i 'do gbí njí á bîndi pì nà'ò bîndi bà yee nji ña mí gbí
gùù le?

Yo zeke'o gbí njí lèè éno gi.

Ndâ i gbí njí yù sàà gí.

Ndú kù ù káa ndi o bà kili ndú.

³⁶ À kpónó kù ko mboo nèté mì mbe kù kili i 'do gbí njí ji yí.

Yí kù kili i tacó 'vala ñinó mbe cee lá nò.

Tàkòcò ndâ mbe kili i 'do gbí njí ta mbe njí só bà peteke ká peteke.

³⁷ Tacó có tí nó máa, «À rò njí a 'bí 'duù,
káa à gi kili i 'do gbí njí a 'bí 'duù nó» a yúco.

³⁸ Ye bà tuu yo máa, yo ya gí bà kili i 'do gbí njí.

Áá táánò me yo ká rò njí tí nó lá.

A ndâ 'bí 'duù tende ká mbu gítí .

Káa a yo ká bà gi là bàà gbí wu'o mì ndú.»

³⁹ Mbè ndâ 'duù Sàmáryà tí nó mbe kaa gi gí mì Jézù 'do gbí gbata tí nó nâa niì tí nó kù 'vala gbí nò gi ùnje gítí Jézù ta njembí ndú 'do gbí có tí nó nâa niì tí nó 'dè ji ndú ta rè Jézù máa, «Yí 'dè gbí ndâ i tí nó 'dáá nâa ye bàkà gbí bà 'vala ye nó ji ye gi,» nò. ⁴⁰ Tacó ènò, ndú mâ gi yee mì Jézù, ndú gi 'deke tí ndú ji yí, máa, yí dù á mì ndâ yi ta ndú gâà má kózò gi, wàa yí 'ví gi ndii . Bîndi Jézù gi ùnje gítí bà bàkà sili sósò'ò mí mì ndú.

⁴¹ Ndâ mbe 'di ndâ có mì wó gbí ndâ sili tí nó sósò'ò nâa yí bàkà mí mì ndú nò me mbè gi ùnje gítí wó ta njembí ndú. ⁴² Ndâ 'duù tí nó mbe ùnje gítí Jézù nò gi 'dè có ji nájú ndú tí nó mbe ya gí bà ma có tí Jézù ji ndú nó máa, «Ze kpónó ùnje gítí wó ta njembí ze dú, me ká gí tàkò có mì lo nâa wò 'dè ji ze nó cuki lá. Ze ùnje gítí wó tacó ze 'di ndâ có 'do gbí nje wó ta tù ze gí. Ze delè gi ñò ni gí máa, yí dú a mbe 'vala ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.»

Jézù 'vala 'vii mì 'bí gbolò 'duù

⁴³ Jézù mâ gi si ndâ sili tí nó sósò'ò nó gí, yí gi 'bì ndi nó kù ya gi Gàliléyà. ⁴⁴ Yí 'dè ta nje wó sàà gí máa, «À te duù míti mbe 'dòkò có mì Mbíri lá ká 'dóó 'bá mì ndú.» ⁴⁵ Káa, ndú mâ gi yee ta ndâ mbe tala có mì wó á 'dóó 'bá mì ndú Gàliléyà, ndú gi 'de ndâ i tende. Ndâ 'duù ká gi te wíri míti wó ta banga tí . Tacó ndú ñò ña ndâ i tí nó nâa yí bàkà á Jèrùzàlémè si ndú ká ta o gbolò o nó gí.

⁴⁶ Gbí ndâ sili tí nó nâa Jézù kuu tí gbí to Gàliléyà nò, yí gi co wíri ya gí gbí gbata Kánà, tí gbata tí nó nâa yí 'visì ngo tí pe gbí ta o bà kò niì nò. 'Bí gbolò 'duù ta 'vii mì wó ta nò'ò tí wó gbí gbata Kàpàránawùmù, á tí nó gbèè ri 'do Kánà, ⁴⁷ mâ gi 'di có éno máa, Jézù kuu gbí gbata Kánà, yí gi njè nó ya gí mì Jézù, bîndi yí gi 'deke tí wó ji yí máa, yí ya gí bà 'vala 'vii mì yí 'do gbí ku, tacó sè mì 'vii tí nó káa njembí wó.

⁴⁸ Káa Jézù giì 'visì có ji 'dakò tí nò máa, «'Bí 'duù jé mbe ùnje gítí ye gbí òkò tí yo wálá; yo kú gi gí mí ye ká tacó wàa ye 'ví bàkà ndá kpo-kpò serè ji yo.»

⁴⁹ Káa gbolò 'duù tí nò giì 'deke tí wó ji Jézù máa, «Ngo've tí lo a kùro bà ki njembí 'vii mì ye, kpo 'duù.»

⁵⁰ Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji yí máa, «Ya gí 'bá; 'vii mì lo bà 'vala gí.»

⁵¹ Gbolò 'duù tí nò bà-i-nò giì ùnje gítí có mì Jézù gi. Bindi yí giì nje nó kú ya gí 'bá. Mâ giì zeke'o, yí giì 'de ndá 'bí bòò mì wó kpokèjì kú ya gí tàkò wó ta banga ngú có ji yí máa, 'vii mì wó 'vala gí. ⁵² Gbolò 'duù tí nò mâ giì 'vee ndá bòò mì wó nò máa, «Gbí diì 'vii tí nò 'bità bà niki ta o ngàyi?»

Káa ndú giì 'visì có ji yí máa, «Mbofo tí nò 'bità bà cee 'do tí wó yáánó si ri mò tí ká nji'dí éndò.» ⁵³ Gbolò 'duù tí nò giì ònè ngé ni gí máa, ndá 'duù tí nò ni ji yí nò gbúú-gbuu a o tí nó náa Jézù 'dè ta có ji yí máa, «'Vii mì lo bà 'vala gí,» nò. Tacó éndò, ndú ta ndá 'duù 'bá mì wó 'dáa gí giì 'bità bà ùnje gítí Jézù.

⁵⁴ Nìno a bà só bà bàkà serè mì Jézù mí Gàlilèyà. Yí delè bàkà serè tí nò ká bindi bà gi yí 'do Jùdèyà.

5

Jézù 'vala 'bí mbe nò'o á Jèrùzàlémè

¹ Jézù giì nje nó 'do Gàlilèyà ya gí bà 'bí gbolò o gbí tàkìì mì ndá Jùdèyà á Jèrùzàlémè.

² À kuu tí a 'bí dùgùù to ta ngo kuu gèjèè gbí , á seè 'bí njekèjì ndùgù bà ri gí gbí gbata Jèrùzàlémè náa à kú nì míti a Njekèjì-mi-ndá-rómbo. Rè dùgùù to tí nò gbí có mì ndá Jùdèyà a Bètizátà. ³ À tò ndá nduúrù vò mí rẹgbà dùgùù to tí nò tacó tí ndá 'duù nìno náa ku ki'viki ndú mí to gí nò, go ndá mbe sú rò, ta ndá mbe ku kò, ta ndá 'duù nìno mbe gbege've mí to gí nò. Ndá mbe ò'bù ta ndá mbe ósú giì kili kpìri'vii ta ta ndá nduúrù tí nò kú ù bà gbàngà ngo tí nò, ⁴ tacó 'bí ña o kuu tí náa basilì mì Mbìri má dù gí, yí kú gi gí ta ngo tí nò kú gbàngà ngo. Káa kpédélé mbe nò'o nìno mbe ya gí ta ngo tí nò á bindi bà gbàngà ngo mì basilì tí nó kú co gí sè 'do tà ngo kà tí cee 'duù ta sé'i tí wó káká'i wálá.

⁵ Jézù mâ giì ya gí rẹgbà ngo tí nò, yí giì ònè 'bí 'dakò ta nò'o tí wó kuu tisi. 'Dakò tí nò dù tisi ta ndoò dè gítí zi'duù-só. ⁶ Jézù mâ giì zeke 'dakò tí nò, yí giì ònè ká ngé ni gí máa, 'dakò tí nò dù gbí ña yè tí nò ta kòndi o. Jézù bà-i-nò giì 'vee yí máa, «À tí lo a go bà dù gbí diì lo niki maa káká'i?»

⁷ Káa 'dakò tí nò giì 'visì có ji Jézù máa, «'Duù mbe te ye ya tí gí ta ngo galá si ngo kú gbàngà tí wálá, Bu ye. Káa ye má ja tí ye kpòò, ye má bà yee kà, ndá mbe nambeè te 'duù mì ndú ya tí gí ta ngo sàà kùro ye gí.»

⁸ Jézù bà-i-nò giì 'visì có ji yí máa, «A gí yaà, wò 'ví te kpâ-silì mì lo, wàa wò 'ví nò nó!» ⁹ Mâ giì zeke'o, gbí diì 'dakò tí nò giì da mbó'vóo gí. Yí giì para kpâ-silì mì wó, bindi yí giì 'bità bà nò nó go có tí nò náa Jézù 'dè ji yí nò.

Jézù 'vala 'dakò tí nò ta ri bà wotí gbí tàkìì mì ndá Jùdèyà. ¹⁰ Tacó éndò, ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà giì 'dè có ji 'dakò tí nò náa Jézù 'vala yí nò máa, «À wúnó a ri bà wotí gbí tàkìì mì ndoo tí ndá Jùdèyà. À má éndò, wò kpónó kú gbètèkè nò a tàkìì mì ndoo ta nètè bà te kpâ-silì mì lo nò.»

11 Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà tí nò máa, «À 'dakò tí nó mbe 'vala ye 'do gbí nò'ò nó ká 'dè có jì ye máa, ye te kpá-sili mì ye, wàa ye 'ví njè nò.»

12 Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà bà-i-nò gii 'vee yí máa, «À 'dakò 'di ká 'dè có jì wò máa, wò te kpá-sili mì lo, wàa wò 'ví njè nó?»

13 'Dakò tí nò bà-i-nò gii bàkà bà tubà tí Jézù jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà tí nó mbe 'vee yí nò. Káa à gii kpò yí gí, tacó yí nò Jézù ni lá, káa Jézù nònòkò tí wó mí gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nó mbe ye tò gí nó gí.

14 Má gii zeke'ò gàà éno, Jézù gii 'de 'dakò tí nò gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Jézù má gii nò 'dakò tí nò, yí gii 'dè có jì yí máa, «Ìjò ká gí, gbí dii lo kpónó gí nìkì maa káká'i gí. À má éno, wò 'ví bàkà wò i káká'i lá, má wálá, 'bí gbolò i mbe ndii nò'ò tí nò táánò mbe bàkà wò nò bà 'de wò.»

15 'Dakò tí nò bà-i-nò gii dele ndi wó ya gí bà 'dè có jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà tí nó mbe 'vee yí gítí rẹ mbe je yí gí gítí nèté bà paṛaka kpá-sili ta ri bà wotí gbí tàkì mì ndá Jùdèyà nó, máa, «Rẹ 'dakò tí nò mbe 'vala ye nò a Jézù.»

16 Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà má gii 'di có éno máa, a Jézù ká 'dè có jì 'dakò tí nò máa, yí te kpá-sili ta ri bà wotí gbí tàkì mì ndá Jùdèyà nó, ndú gii 'bità bà bàkà gbínje ta yí, tacó yí bàkà ndá i tí nò ta ri bà wotí gbí tàkì mì ndá Jùdèyà.

17 Jézù má gii 'di có tí nò náa ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà 'dè gítí wó máa, yí kù gbètèkè tàkì mì ndá Jùdèyà nó, yí gii 'visì có jì ndú máa, «Bu ye kpónó go có tí nó náa ye kù 'dè jì yo nó kù bàkà nèté, à má éno, ye delè kù bàkà nèté go i mì wó nò.»

18 Có tí nò náa Jézù 'visì gí tàkò có mì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà nó gii mìlísé tí ndú go sé kà wu. Bindi ndòngbú có mì ndú náa ndú gii koṛo gítí wó a njinó máa, ndá yí má zì yí lá, ndá yí káká'i bà zì 'bí 'duù wálá. Ndú koṛo ṛa có tí nò me ká tacó náa Jézù gbètèkè ri bà wotí gbí tàkì mì ndá Jùdèyà gí nò lá; tàkòcò ndú kpolo ngé ma a i gítí có bà 'vii tí Jézù ta Mbíri éno máa, Mbíri a 'dóó Bu yì.

Jézù 'dè có gítí wotí mì wó

19 Káa Jézù gii 'visì có jì ndú gí tàkò bà waaka có mì ndú nó máa, «Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa,

'Vii kù bàkà i me ta muu wó lá;

yí kù bàkà káa i njinó náa yí nò Bu wó kù bàkà nó cuki.

20 Tacó Bu 'Vii zè 'Vii mì wó nìkì ma,

tacó éno, yí gii tubà ndá i njinó 'dáá gí náa yí kù bàkà nó jì 'Vii mì wó.

Bu 'Vii bà gii tubà bà bàkà ndá 'bí nèté mbe ndii ndá njinó gí jì 'Vii mì wó. Yí bà gii tubà bà bàkà ndá i njinó náa bà 'dè có gítí ndú bà kpo nje yo gí nó jì 'Vii mì wó.

21 Bu 'Vii a mbe kù je wò jì ndá ku;

à má éno, 'Vii delè kù je wò jì ndá 'duù njinó mbe nìkì tí wó nó go i mì Bu wó.

22 Bu 'Vii me mbe waa có mítí 'duù lá,

tacó yí je wotí bà waa có mítí ndá 'duù 'dáá gí jì 'Vii mì wó gí,

23 tacó wàa, ndá 'duù 'ví te ta duù mítí 'Vii mì wó,

á go njinó náa ndú kù te ta duù mítí wó tí Bu 'Vii nò.

'Duù mbe biya bà te duù mítí 'Vii gí,

yí biya nó a bà te duù mítí Bu 'Vii tí mbe tuu 'Vii gí.

- 24 Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó máa, 'duè mbe 'di có mì ye,
wàa yí 'ví ùnje gítí mbe tuu ye, bà 'vala ká dúú bà ya tí .
Gbí nderè bà 'viiki gbí nje wó bìndi ku mì wó bà dù wálá.
Yí bà ya ká ngé ndírí gí gbí 'válá ñìnó mbe cee lá nó bìndi ku mì wó.
- 25 Ye kù 'dè có jì yo ta yúcó máa, o tí nò ká kèjì,
à má ta bà 'dè ta yúcó, à kpónó nó a o tí nò,
náa ndá ku bà gù 'di kòcò 'Vii mì Mbírì,
bìndi ndá mbe 'di kòcò wó 'dáa gí bà 'vala gí.
- 26 Tacó Bu 'Vii, tí rèngbó 'válá,
bàkà 'Vii mì wó tí rèngbó 'válá gí.
- 27 Yí delè gii je wotí bà waa có jì yí ndii ndá 'bí mbe waa có muu to tí nó
'dáa gí,
sé náa yí a 'Vii-mi-'Dakò nò.
- 28 Nje yo 'ví 'dèè gítí có tí nó lá,
tacó o tí nó ká kèjì náa ndá ku gbí gùù bà gii 'di gbí kòcò wó,
29 bìndi ndá ku ñìnó mbe bàkà tó i táánò sù ndú kú 'vala muu to tí nó
nó bà gii 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú,
gí gbí 'válá ñìnó mbe cee lá nò;
bìndi ndá ku ñìnó táánò mbe bàkà tó i sù ndú kú 'vala muu to tí nó lá nó
bà 'vala dó gbí muu'dú ndú gí bà ò vò i mì ndú.
- 30 Ye bàkà i ta muu ye lá.
Ye kù waa có ká go ñìnó náa à 'dè jì ye gí.
Ye delè kù waa có ká jáá,
tacó à gbí muu ye me có bà bàkà go 'dóó có mì ye lá.
À gbí muu ye a có bà bàkà go có mì 'duè tí nó mbe tuu ye nò.
- 31 Ye táánò má kù koṛo có a i gítí mīri ye,
máa, ye éno, wàa ye éno, wàa ye éno,
mbe ùnje gítí ndá có mì ye máa,
ye kù 'dè a yúcó nò, bà dù wálá.
- 32 Káa ye ò ni gí máa,
'bí 'duè tí mbe 'dè yúcó mbe kù 'dè có muu ye kuu tí .
- 33 Yo táánò tuu ndá 'duè mì yo jì Jòvání tí mbe caka tí ndá 'duè,
bìndi yí gii 'dè yúcó muu ye jì ndú gí tí jì yo gí.
- 34 Ye 'dè có tí nó jì yo tacó bà 'vala yo.
Ye 'dè jì yo me tacó máa,
ye kù tee njembí ye kpolo ma a i mítí 'bí 'duè muu to tí nó máa yí 'ví
'dè có muu ye nò lá.
- 35 Jòvání tí mbe caka tí ndá 'duè táánò a wu mbe kù zì á nje kùpò.
Tàkòcò yo delè táánò peteke ta líkí'o bà dù gbí ngba wó tè gí.
- 36 Káa 'dóó có mì ye náa ye bà 'dè gítí mīri ye mbe ndii yúcó mì Jòvání tí
mbe caka tí ndá 'duè náa yí 'dè gítí ye nò kuu tí .
Có mì ye nò a ndá nètè tí nó náa Bu ye tuu ta ye, máa, ye bàkà nò.
À delè a ndá nètè tí nó ká kù túbà éno máa, a Bu ye ká tuu ye.
- 37 'Bí mbe 'dè có muu ye á bìndi ndá nètè mì ye a Bu ye tí nó mbe tuu ye
nò.
Yo jé 'di kòcò wó ta tù yo lá.
Yo delè jé ò yí ta ṛo yo lá.

- 38 Cò mí wó delè dù gbí njembí yo lá,
tacó yo ùnje gítí 'duù tí nó náa a yí ká tuu yí nó lá.
- 39 Yo kù jè ta bà 'di gbí ndá có gbí wáràgà mì Mbíri,
tacó yo koṛo có máa,
à gbí wáràgà mì Mbíri a ndá có mbe kù je 'válá ñinó mbe cee lá nó jì
yo.
- Káa à gbí wáràgà tí nò mì Mbíri nò a ndá có gítí ye.
- 40 Káa, ta ndá ña ñinó 'dáá gí, yo biya bà gí gí mì ye,
tacó bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó gí.
- 41 Ye kù 'dè có tí nò jì yo me tacó máa,
ye kù pà a bà ùlù ye mì ndá 'duù nò lá.
- 42 Káa ye ñò yo ni ngbàrángà 'i gí.
Ye ñò ni gí máa, yo zè Mbíri nìkì gbaànjé lá.
- 43 A Bu ye ká tuu ye jì yo,
káa yo gù bè ye gí.
- Káa 'bí 'duù kpónó má gí ta 'dóó nó wíri mì wó gí mì yo,
yo bà te wíri mítí wó gí.
- 44 Gbèè 'bí có gítí bà pà kpokèjì gítí bà ùlù yo mì Mbíri gbí muu yo gbaànjé
wálá.
- À kpolo mì yo cuki káa có gítí bà ùlù tí yo gbí òkò tí yo.
- À má ènò, a ña yè muu to tí nó ká bà si yo 'ví ùnje ta njembí yo gbaànjé
gítí ye?
- 45 Yo kpónó kù koṛo có máa,
a ye ká bà kpì ngbàngà tí yo jì Bu ye,
káa, à me ènò lá.
- A Mòze, tí 'duù tí nó náa yo kù tee njembí yo kpolo ma á mítí wó nó,
ká bà kpì ngbàngà tí yo.
- 46 Yo táánò má ùnje gítí Mòze ta njembí yo dú,
yo kùtáá bà ùnje gítí ye ta njembí yo gbaànjé gí,
tacó Mòze táánò kù cu có gítí ye mì gbí wáràgà mì wó.
- 47 Káa yo má biya bà ùnje gítí ndá có tí nó náa Mòze táánò cu mì gbí
wáràgà nó gí,
a ña yè ká bà si yo 'ví ùnje gítí ndá có tí nó náa ye kù 'dè jì yo nó?»

6

Jézu je i-zó-zò jì ndá 'duù álifí vò

1 Ta 'bí o gbaànjé bindi bà dele ndá Jézu ta ndá mbe tala có mì wó 'do Jùdèyà gí Gállilèyà, ndú gù di ngo gí tito kápá Gállilèyà, náa à kù nì mítí a kápá Tibèriyà delè. 2 Ndá 'duù me mbè bà-i-nò gù kaa ya gí tàkò ndú, tacó ndú ño ña ndá seṛè bà 'vala ndá mbe nò'o tí nó náa Jézu bàkà ta ndi to nó gí. 3 Jézu bà-i-nò gù kaa ndá mbe tala có mì wó, bindi ndú gù ya gí bà ki tí ndú to á pí gú.

4 Ndú ya ta nó tí nò si o bà bàkà tàkù bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìzriyéli-mi-Mbíri dooko gí.

5 Jézu mà gù 'va ṛo wó 'do pí gú ká gí tàgbà gú, yí gù ñò ndá 'duù mósú-mosu-mòsù à kèjì gí tàkò ndú ta ndá mbe tala có mì wó pí gú ká. Jézu bà-i-nò gù 'vee 'bí mbe tala có mì wó ta ṛè wó a Filípò máa, «Ndoò wúnò bà si i-zó-zò 'do kòtí 'di tacó bà je jì ndá ña ndá 'duù tí zó kèjì zó?» 6 Jézu

'vee 'vé tí nò ká tacó bà 'di có 'do gbí yì Filípò, tacó yí tí Jézù nò i bà bàkà jì ndá 'duù tí nò ni sàà gí.

⁷ Káa Filípò gii 'visì có jì Jézù máa, «Ndoò kpèti má 'dè có máa, ndoo pà jì ndú káa làmbu i tacó bà njù ta ngo, gbí go éno máa, ndoo bà si i-zó-zò ta i me gbolò, ndá-'bí-lá go nji fádà 200.»

⁸ 'Bí mbe tala có mì Jézù ta rè wó a Àndèréyà, tí ná'vindi Simónè Piyétòrò, gii 'visì có jì Jézù gí tàkò có tí nò náa ndú kù 'dè ta Filípò nò, máa, ⁹ «Ye kùtáà nò ndá 'bí cèe kù kò tí nó mì ndoo nó vò, ta ndá nji sè sósò'ò, á mì 'bí 'vii-'dakò, káa, ye nò ni gí máa, à nò me i gítí ña mbè tí nò á kèjì nò lá.»

¹⁰ Ndá 'duù tí nò mà gii yee pí gú tàkò ndá Jézù gí, Jézù gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó máa, «Yo si ndá 'duù tí nò 'ví kì tí ndú to.» Mbíli ta o tí nò mà'baà kuu ta to tí bàndò tí nò. Tacó éno, ndá 'duù gii kì tí ndú to ta ndi gbí mbíli tí nò. Muu ndá 'dakò ta o tí nò 'dáá gí álifí vò.

¹¹ Ndá 'duù tí nò mà gii kì tí ndú to gí, Jézù gii kaa ndá kù kò tí nó vò náa Àndèréyà 'dè có gítí ndú jì yí mì 'bí 'vii nó, yí gii 'dè níki maa jì Mbíri, má kózò gí, yí gii kaa jì ndá 'duù. Yí gii dele ndi wó gii kaa ndá nji sè tí nó sósò'ò mì gbèe 'vii tí nò nó, yí káká'í gii 'dè níki maa jì Mbíri, bìnidi yí gii kaa ndú gí tàkò ndá kù kò tí nó vò nó jì ndá 'duù.

¹² Ndá 'duù mà gii zò i yè yì ndú 'dáá gí gí, Jézù gii 'dè có jì ndá mbe tala có mì wó máa, «Yo kili ndá sè i-zó-zò ñinó ta to bìnidi ndú nó 'dáá gí. Yo si 'bí làmbu i 'ví volo mí to lá.» ¹³ Ndá mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii kili sè i-zó-zò bìnidi ndá 'duù tí nò yeke ndá kèè muu'bi-nje sò.

¹⁴ Ndá 'duù mà gii nò ña serè tí nó náa Jézù bàkà nó, ndú gii 'dè có máa, «Ìjìnó dú káa mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nó náa Mòze táánò 'dè có jì ndá 'duù gítí wó máa, yí bà gí gí muu to tí nó nó ká nò.» ¹⁵ Jézù mà gii 'di có tí nò, yí gii nò ni gí máa, a gbí muu ndá 'duù tí nò a có bà zèè yì, wàa ndú 'ví bàkà yì tí gba mì ndú ta wotí. Tacó éno, yí gii ndo ta kpéeti wó 'do gbí òkò tí ndú ya gí gbí òkò ndá gú.

Jézù nò nó có ro ngo

¹⁶ 'Dè'ò mà gii bàkà tí gí, ndá mbe tala có mì Jézù gii kaa 'do pí gú ya gítí kápá, ¹⁷ tacó bà di ngo ya gí gbí gbata Kàpàránawùmù, si Jézù ta kpéeti wó mí gbí òkò ndá gú, si o kù me piti-piti éno. ¹⁸ Káa si ndú ta gbà ro ngo, ngo gii 'bità bà gbàngá tí gbí pù ta pípiri ngé ndii gí. ¹⁹ Ndá mbe tala có mì Jézù mà gii ya ta gbà ta kpéeti ndú kpòrò gí gbí u ngo gí, ndú gii nò 'duù kù nò nó có ro ngo kèjì gí tàkò ndú. Káa ndú nò ni éno máa 'duù tí nò a Jézù nò lá. Yí mà gii dooko ta ndú gí, gúku gii zèè ndú tí vò ña ñinò.

²⁰ Káa Jézù gii 'dè có jì ndú máa, «Yo cì gúku lá; a ye!» ²¹ À gii dù gbí muu ndá mbe tala có mì Jézù bìnidi bà tubà tí wó jì ndú nò a có bà te yí mí gbí gbà, wàa ndá yì 'ví ya ta ndú gí tito, káa ndú mà gii kì ro ndú, ndú gii 'de tí ndú ta ndá Jézù ngé tí ngo tí bàndò tí nó náa ndú kù kòrò có bà ya gítí nò.

Ndá 'duù pà bà tí Jézù

²² Ndá mbè 'duù tí nó mbe tè rì gbí kùdù kò nó mà gii ya gí tàbè'dè kápá ta dú'ò ta yé bìnidi bà je i-zó-zò jì ndú mì Jézù, ndú gii 'de gbèe gbà ro ngo lá, káa ndú nò Jézù o gí gbí gbà ta o bà di ngo mì ndá mbe tala có mì wó lá. ²³ Ndá 'bí gbà mbe gí 'do gbí gbata Tibériyà mà gii rò tiyò dè 'vii ta

bàndò tí nò náa ndâ 'duù zò i tí nò, ²⁴ ndâ mbè 'duù tí nò mbe kù pà bà tí Jézù nò gii oloko mí gbí ndú, tacó ndú 'de Jézù lá. Ndú delè 'de vòò ndâ mbe tala có mì wó lá. Ndú bà-i-nò gii di ngo gí gbí gbata Kàpàrànwùmù, tacó bà pà bà tí Jézù. ²⁵ Ndú mâ gii 'de yí gí, ndú gii 'vee yí máa, «Wò di ngo gí tító káá ta o ngàyi, mbe nìbà i?»

²⁶ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa,
 «Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa,
 yo kù pà bà tí ye me tacó máa,
 yo nò ndâ serè tí nó náa ye bàkà ndú nó gí, nò lá.
 Yo kù pà bà tí ye,
 tacó yo zò i yè yí yo gí.

Jézù a cèe i-zó-zò

²⁷ Yo si bà yeeke tí yo ká tacó ña i-zó-zò ñinó mbe dù gbí yí yo tí ká lá nó cuki mí to.

Yo bàkà nètè a i tacó ña i-zó-zò ñinó mbe je 'válá ñinó mbe cee lá nó ji yo nò.

Ñinò a ña i-zó-zò náa 'Vii-mi-'Dakò kù je ji yo,
 tacó Bu ye tí Mbíri bàkà 'dóó ndi 'bì wó míti 'Vii-mi-'Dakò gí.»

²⁸ Káa ndâ 'duù tí nò gii 'vee Jézù máa, «Ze 'ví bàkà a ña yè, tacó wàa ze 'ví bàkà ta ndâ i ñinó mbe nìkí tí Mbíri nó?»

²⁹ Jézù bà-i-nò gii 'visi có ji ndú máa, «Nètè ñinó ta go tí Mbíri máa yo 'ví bàkà nó a bà ùnje ta njembí yo gbaànjé gítí 'duù tí nó náa yí tí Mbíri tuu yí nò.»

³⁰ Káa ndâ 'duù tí nò gii 'vee Jézù máa, «Ze 'ví nò ni ta yè máa, a Mbíri ká tuu wò? Wò bà bàkà ji ze a ña yè, wàa ze 'ví nò ta wò ni tí tú mì Mbíri?»

³¹ Ze 'vee wò éno tacó Mòze dígísèé je mánà tí i-zó-zò ji ndâ ká gù ze si ndú gbí kángáá nga ngoò, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Yí táánò je i-zó-zò ji ndú 'do gbíri» nò.»

³² Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa,
 «Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa,
 à dígísèé me Mòze ká je i-zó-zò 'do gbíri ji ndâ ká gù yo lá.

À Bu ye táánò ká je i-zó-zò ji ndú á 'do gbíri.

À kpónó delè káa Bu ye ká kù je i-zó-zò ji yo 'do gbíri, tí cèe i-zó-zò,

³³ tacó i-zó-zò mì Mbíri a ñinó mbe kù gí 'do gbíri.

I-zó-zò mì Mbíri a ñinó mbe kù 'vala ndâ 'duù muu to tí nò.»

³⁴ Ndâ 'duù tí nò bà-i-nò gii 'deke tí ndú ji Jézù máa, «Je ña i-zó-zò tí nó ta o 'dáá gí ji ze.»

³⁵ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa,
 «Ye a i-zó-zò ñinó mbe kù je 'válá ji ndâ 'duù nò.
 'Duù má gí gí mì ye gí,
 go bà bàkà yí káká'i wálá.
 'Duù má ùnje ta njembí wó gbaànjé gítí ye gí,
 go ngo bà bàkà yí káká'i wálá.

³⁶ Ye 'dè có ji yo sàà gí máa,
 yo nò ye gí,
 káa ta ndâ ñinó 'dáá gí,
 yo ùnje gítí ye lá.

³⁷ Ndâ 'duù ñinó 'dáá náa Bu ye je ndú ji ye nó bà gí gí mì ye.

Káa 'duù má gí mí ye gí,
ye bà bè yí wálá.

38 Tacó ye gí 'do gbíri me tacó bà bàkà go 'dóó có mì ye gbí muu ye lá.
Ye gí a i tacó bà bàkà go có mì mbe tuu ye.

39 Káa có mì mbe tuu ye éno máa,
ye 'ví si 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó náa yì kaa ndú
ji ye nó 'ví gíri lá.

Có mì wó máa,
ye 'ví 'vala ndi ndá 'duù tí nó náa yì kaa ndú ji ye nó 'do gbí muu'dú
ndú 'dáá gí ta ndòngbú o.

40 Có mì Bu ye éno máa,
'duù mbe ò 'Vii mì yì ni gí,
bìndi yí gii ùnje ta njembí wó gbaànjé gítí wó gí nó,
bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nò;

à má ènò, ye bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o.»

41 Ndá Jùdèyà mà gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà fiini có
gbí òkò tí ndú gítí Jézù, tacó có tí nó náa yí 'dè éno máa, yì a i-zó-zò mbe
gí 'do gbíri nò. 42 Máa, «À kù gbúú-gbuu nó a Jézù tí nó tí 'vii mì Jùzépè
nó ká kuu kuro ndoo nò. Ndoò ò ndá bu wó ta nawu wó ni ngbàràngà'i
gí. Káa yí gii dù ndii ñinó kù 'dè có máa, yì gí 'do gbíri nó, ta ña kpokèjì
ngàyi?»

43 Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa,
«Yo si bà fiini có gbí òkò tí yo mí to.

44 Tacó 'bí 'duù gbaànjé bà gí mí ye ta muu wó wálá,
sè káa ñinó máa,
a Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó ká gbà tàmuu wó gí tí ji ye.

Káa ye bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó ta ndòngbú o gí.

45 Tacó à cu mí gbí wàràgà mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri éno máa,
<Mbíri bà ñibà i ji ndá 'duù 'dáá gí.>

Káa bà gí mí ye a bà sè tù tí bà ñibà i mì Bu ye,
ta bà mèlè bà bàkà go có tí nó náa wò 'di nò.

46 Gbí có tí nó me éno máa,
ndá 'duù 'dáá gí ò Bu ye ta ɾo ndú gí nò lá.

À káa 'duù tí nó gbaànjé mbe gí 'do mì Mbíri nó ká ò Bu ye ta ɾo wó.

47 Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,
'duù ñinó mbe ùnje gítí ye gí nó bà 'vala ká dúú bà ya tí .

48 Ye a i-zó-zò mbe 'vala ndá 'duù.

49 Ndá ká gù yo dígísèé zò mánà gbí kángáá nga ngoò,
káa ndú gii mii 'dáá gí.

50 Káa ye a i-zó-zò ñinó mbe gí 'do gbíri,
tacó wàa, 'duù má zò ye gí,
yí 'ví cì lá nò.

51 Ye a i-zó-zò ñinó mbe gí 'do gbíri,
mbe kù 'vala ndá 'duù nò.

'Duù ñinó mbe zò i-zó-zò tí nó gí bà 'vala ká dúú bà ya tí .

Káa i-zó-zò tí nó náa ye bà je ji ndá 'duù nò a dii ye,
tacó bà 'vala ndá 'duù á muu to tí nò.»

⁵² Ndá Jùdéyà bà-i-nò giì 'bità bà 'viiki gbí có tí nò náa Jézù 'dè nò ta wotí tí ta kpéétí ndú máa, «'Dakò tí nò bà waa diì wó ji ndoo wàa ndoo 'ví zò ta ña kpokèjì ngàyi?»

⁵³ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa,
«Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa,
yo má zò diì 'Viì-mì-'Dakò lá,
yo delè má nù mbelè wò lá,
yo bà 'de 'vala ñinó mbe cee lá nó wálá.

⁵⁴ 'Duù mbe zò diì ye gí,
bindi yí giì nù mbelè ye gí,
bà 'vala ká dúú bá ya tí .
Ye delè bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó ta ndòngbú o.

⁵⁵ Tacó diì ye a cèe i-zó-zò,
bindi mbelè ye a cèe ngo.

⁵⁶ 'Duù mbe zò diì ye gí,
bindi yí giì nù mbelè ye gí,
'duù tí nò á 'dóó diì ye,
ye delè a 'dóó diì wó.

⁵⁷ 'Duù tí nò bà 'de 'válá 'do mì ye,
go ñinó náa ye kù 'de ta 'válá 'do mì Bu ye tí ɽèngbó 'válá, tí mbe tuu ye nò.

⁵⁸ Diì ye a i-zó-zò mbe gi 'do gbíri.
'Duù mbe zò i-zó-zò tí nò bà 'vala ká dúú bà ya tí .
Diì ye a tende ña i-zó-zò,

a me ña i-zó-zò tí nó náa ndá ká gù yo zò dígísèé,
káa ndú giì mù gí nó, lá.»

⁵⁹ Jézù 'dè ndá có mì wó nó ji ndá 'duù á mí bàndò bà kili ndú gí bà ùlù Mbíri gbí gbata Kàpàrànáwùmù. ⁶⁰ Jézù má giì nibà i ji ndá 'duù cee gí, ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì wó giì 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Wotí tí bà nibà i mì wó ngé ndii gí. A 'di ká bà 'di gbí ndá ña ndá kpo-kpò có mì wó nó?»

⁶¹ Jézù má giì nò ni gí máa, ndá mbe tala có mì yí kù 'dè kòlòwò gítí ndá có tí nó náa yí 'dè ji ndá 'duù nó, yí giì 'vee ndú máa, «Tàkòcò yo kù kpóló-kpolo gítí ndá có tí nó náa ye 'dè nó? ⁶² Káa yo kùtáá má ñò éno a bà ya 'Viì-mì-'Dakò á gí gbíri, yo bà me ta tí yo ée?

⁶³ A Bèri-mì-Mbíri ká kù je 'válá ji 'duù.

'Duù 'vala 'duù lá.
Ndá có tí nó náa ye 'dè nó a Bèri-mì-Mbíri tí mbe je 'válá ji yo.
Ndá có tí nó delè a 'válá.

⁶⁴ Káa ndá 'bí 'duù gbí òkò tí yo ùnje gítí ndá có mì ye nó lá.»

Jézù 'dè có tí nó tacó yí ñò ndá mbe ùnje gítí có mì wó lá, ta dè 'duù mì wó nó kpokèjì gí bà dù tí mbe ba ngbù wó nó ni sàà gí.

⁶⁵ Tacó éno, Jézù bà-i-nò giì 'dè có ji ndá 'duù máa, «[Ñ]ò a nderè có tí nó náa ye kùtáá 'dè ta có ji yo máa, 'duù bà 'de wotí gítí bà gí gí mì ye ta kpéétí wó wálá, sè káa ñinó a Bu ye ká ùnje ji yí nó ká nó.»

⁶⁶ Ndá mbe tala có mì Jézù me mbè giì jee bà ɽu ndi wó mí to á bindi có tí nó náa yí 'dè nó gí. ⁶⁷ Jézù má giì nò bà biya bà ɽu ndi wó mì ndá 'bí mbe tala có mì wó, yí bà-i-nò giì 'vee ndá ñinó muu'bi-nje só náa yí ɽuka ndú nó, máa, «Káa yo ñindi yo, go bà ya ta ndá ka yo tí yo wálá?»

⁶⁸ Káa Simónè Piyètòrò gii 'visì có ji yí máa, «Ze 'ví ya gí mì 'di, Mbe tí ze? A wò ká kù 'dè ndá có ñinó mbe kù 'vala ndá 'duù nò. ⁶⁹ Ze ùnje gí, ze delè gii ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, wò a 'duù ñinó náa Mbíri kaa wò mò gí mì wó gí.»

⁷⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji ndá Simónè Piyètòrò máa, «À wálá a ye táánò ká cu 'bì ye mítí yo ta bà muu yo muu 'bì-nje só nó? Káa 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí yo jì'vì kàzà mítí ye gí.» ⁷¹ Jézù ta o tí nò kù gbi tí kpò a i gítí Júdà, tí 'vii mì Simónè Ìsikàriyótè, tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì wó muu 'bì-nje só náa yí ruka ndú nò. Tacó a Júdà ká ba gii ba ngbù wó tí Jézù.

7

Jézù ya gí bà o bà bàkà tàkii bà tò nduúrù gbí tàkii mì ndá Jùdéyà

¹ Jézù gii dù kù nò nó ká ta ndi gbí ndá to Gàliléyà. Go bà ya gí gbí to Jùdéyà gii dù tí wó lá, tacó ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà ká kù pà kpokèji gítí wó tacó bà zi yí. ² Kùro o bà bàkà tàkii bà tò nduúrù gbí tàkii mì ndá Jùdéyà mà gii dooko gí, ³ ndá ná'vindí Jézù á Gàliléyà gii 'dè có ji yí máa, «Ya gí Jùdéyà, tacó waa ndá mbe tala có mì lo 'ví ñò ta ngba lo ta ndá nètè mì lo náa wò kù bàkà nó á kà. ⁴ Tacó 'duù ñinó ta go bà dù tí gbolò 'duù á kùro ndá 'duù tí wó nó bàkà i gbí kóó lá. Káa wò lê má kù bàkà ndá i tí nò, bàkà ndú mí kùro ndá 'duù 'dáá gí.» ⁵ Ndá ná'vindí Jézù 'dè ña có tí nò ji yí tacó à kpèti káa ndú, ndú ùnje gítí ndá i tí nò náa Jézù kù bàkà nò lá.

⁶ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «O bà ya ye gí Jùdéyà gí kálásè. Káa à má gítí yo, o 'dáá gí káa o bà ya yo gí Jùdéyà. ⁷ Ndá 'duù muu to tí nó sogo yo lá. Káa ndú kù sogo ye. Ndú kù sogo ye tacó ye ta o 'dáá gí kù 'dè có ji ndú máa, ndá kpokèji mì ndú a ndá vò kpokèji. ⁸ À má ènò, yo ya gí bà tí o bà tò nduúrù gbí tàkii mì ndoo. Ye bà ya gí bà o tí nò wálá, tacó o bà ya ye gí kálásè.» ⁹ Ndá ná'vindí Jézù gii kaa ya gí Jùdéyà si yí mí Gàliléyà á bindi có tí nò.

¹⁰ Ndá ná'vindí Jézù mà gii kaa ya gí bà tí o bà tò nduúrù gbí tàkii mì ndá Jùdéyà gí, Jézù gii ñjè nó ya gí tàkò ndú ta 'dóó o mì wó náa à gbí muu wó ta kpéeti wó. Yí mà gii yee kà, yí gii dù ká gbí kóó. ¹¹ Káa ro ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà ta gbolò o tí nò 'dáá gí ká gí kpokèji tí wó. Ndú mà gii ñò yí lá, ndú gii dù kù 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Yí ngò? Yí kòti 'di? 'Dakò tí nò ngò?»

¹² Káa ndá sè mbè 'duù ñindi ndú kù gii 'dè a ngùcò ta rẹ wó. Ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú máa, «Yí a tó 'duù!» Ndá 'bí 'duù máa, «Yí a vò mbe ñònòkò muu ndá 'duù!» ¹³ Gbèè 'duù mbe 'dè có ta rẹ wó gí yaà wálá, tacó ndá 'duù 'dáá gí ta o tí nò kù cì gúku tí ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà.

¹⁴ Ndá 'duù mà gii yee gbí jíjí'dí-jìgì'dì sili mì o bà bàkà tàkii bà tò nduúrù gí, Jézù gii rì gí gbí ndugù 'bá-Mbíri, bindi yí gii 'bità bà nibà i ji ndá 'duù. ¹⁵ Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà mà gii ñò yí kù nibà i, nje ndú gii 'dèè gí. Bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «'Dakò tí nò 'de ña muu tí nò 'do kòti 'di, káa yí jé ta 'bí gbèè rì ki tí wó kùro 'bí mbe nibà tàkii mì ndá Jùdéyà lá.»

¹⁶ Káa Jézù mà gii ñò ña bà koṛo có mì ndú nò, yí gii 'visì có ji ndú máa, «Ye kù nibà me 'dóó có mì ye gbí muu ye lá.

Ye kù nì a bà có mì mbe tuu ye.

¹⁷ Go bà bàkà go có mì Mbírì má kuu tí 'duù,
yí bà nò nì gí máa,
ye kù nì a bà có mì Mbírì.

Káa ye má kù nì a bà 'dóó có mì ye,
'duù tí nò delè bà nò nì gí.

¹⁸ Tacó 'duù má kù nìbà a 'dóó có mì wó,
à gbí muu wó a có máa,
ndâ 'duù 'ví te duù mítí yì.

Káa 'duù nìnó mbe kù bàkà nèté tacó wàa ndâ 'duù 'ví te ta duù mítí mbe
tuu yì nó a 'duù jáá,
yí delè me mbe 'viya lá.

¹⁹ Mòze dígísèè 'dè có jì yo lá?

Káa 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo mbe kù kpolo tí có mì Mòze kpónó kuu
tí ?

À má ènò, yo kù paa ta bà zi ye tacó yè?»

²⁰ Káa ndâ 'duù tí nò gii 'visì có jì Jézù máa, «À tí lo a mâ! A 'di ká kù
jè ta bà zi wò?»

²¹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa, «Ye bàkà káa i gbaànjé, káa nje yo
'dáá gí kpónó 'dèè gítí gí. ²² Mòze dígísèè 'dè có jì yo máa, yo ya ta ndâ
'vii-'dakò gí gbí gázâ ta sili vò-nje ta'ò bìnđi bà jò ndú. (Gbí có tí nò me
èno máa, a Mòze dígísèè ká 'bità bà ya gí gbí gázâ jì ndâ Jùdèyà nò lá;
gázâ a cèe ká i mbe 'bità tí gbí o mì ndâ ká gù yo, tí ndâ mbe 'bità bà jò ña
yo tí ndâ Jùdèyà mí muu to tí nó.) Yo kpónó kù waa ndâ 'vii mì yo ta ñi bà
wotí gbí tàkii mì yo tí ndâ Jùdèyà náa sili tí nò vò-nje ta'ò náa Mòze 'deke
jì yo nò má tè 'vii ta ñi bà wotí gbí tàkii mì yo nò. Káa vò i tí wálá, ²³ tacó
nìnó a sili tí nó náa Mòze 'deke jì yo, tí sili bà waa ndâ 'vii gbí tàkii mì
yo nó ká nò. À má ènò, tàkòcò yo kpónó kù kpolo gítí có bà 'vala kùùkpò
'duù mì ye ta ñi bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà tacó yè? ²⁴ Yo si bà zeke
káa 'duù wàa yo 'ví waa có mítí wó nò mí to. Yo waa có ta yúcó.»

Muu ndâ 'duù nònòkò tí gítí dúú bàndò bà gí Bindi-Mbírì gí

²⁵ Ndâ 'bí 'duù Jèrùzàlémè bà-i-nò gii 'bità bà 'vee 'vé máa, «À nó me
'dakò tí nó náa ndâ kpó 'duù mì ndâ Jùdèyà kù pà bà tí wó tacó bà zi yí nó
ká nó lá? ²⁶ Yo nò yí kuu nò, kù 'dè có kùro ndâ 'duù 'dáá gí ta gúku tí wó
wálá! À 'ví dù a yúcó máa, ndâ kpo 'duù ùnje gí máa, yí a Bindi-Mbírì?
²⁷ Ndú má 'dè ènò, káa ndoo 'dáá gí nò to tí nó náa yí gí 'do tí nó nì gí nó!
Káa 'bí 'duù wúnò bà nò to tí nó náa Bindi-Mbírì bà gí 'do tí nó nì wálá.»

²⁸ Jézù mâ gii 'di ndâ có tí nó náa ndâ 'duù tí nò kù 'dè gítí wó si yí kù
nìbà i jì ndâ 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbírì nò, yí gii 'visì có jì ndú ta kòcò wó
ngéé gí yaà, máa,

«Á yúcó máa, yo nò ye ni gí.

À delè a yúcó máa, yo nò bàndò bà jò ye ni gí.

À kpétí ká ènò,

ye gí me 'do gbí 'dóó có mì ye lá.

A 'duù ká tuu ye.

'Dóó 'duù tí nò mbe tuu ye nò kuu tí ,

káa yo nò yí ni lá.

²⁹ Káa ye nò yí ni gí,

tacó a ye ká gí 'do mì wó.

À delè a yí ká tuu ye.»

³⁰ À gbí muu ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà ta o tí nò a có bà zèè Jézù, káa gbèè 'duù gbí òkò tí ndú mbe gàà 'bí tí wó wálá, tacó o mì wó tè lá.

Jézù 'dè có gítí o bà nḡ nò mì wó wúnò ('do muu to tí nò)

³¹ Ndá 'duù ḡnó mbe ùnje gítí Jézù gí nò ta o tí nò me mbè kuu gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nò. Ndú bà-i-nò gii 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Bindi-Mbíri má gí wúnò, yí bà bàkà a ndá 'bí ḡa kpo-kpò seḡe mbe ndii ndá ḡnó kpónó náa 'dakò tí nò kú bàkà nò gí?»

³² Ndá mbe kpolo tí tàkii mì ndá Jùdèyà má gii 'di ḡa 'vé tí nò náa ndá mbe ùnje gítí Jézù kú 'vee gbí ngúcó nò kú gii 'vèè cee nje ndá 'duù me a mbè, ndú gii toko có ta Kùro ndá bu-Mbíri mì ndú, bindi ndú gii tuu ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá àsikèri mbe kú kpolo tí 'bá-Mbíri gí bà zèè Jézù.

³³ Káa Jézù gii 'dè có jì ndú máa,

«Ye bà dù ta yo ká ta làmbu o,

bindi ye bà gii dele ndi ye ya gí mì 'duù tí nò mbe tuu ye nò.

³⁴ Yo bà gii pà bà tí ye,

káa yo bà 'de ye wálá.

Tacó wotí bà yee tí bàndò tí nò náa ye kú ya gítí nò tí yo wálá.»

³⁵ Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà má gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Yí tà kú ya gí kòtí 'di, wáa bà 'de ta yí 'ví kpò tí ta ndoo? Yí kú ya a i gí tàkò ndá 'bí Jùdèyà ḡnó mbe 'vaaka ta ndi 'bá mì ndá Ìḡiríḡi nò, tacó bà nìbà i jì ndú? ³⁶ Gbí ḡa có mì wó náa yí 'dè éno máa, «Yo bà gii pà bà tí ye, káa yo bà 'de ye wálá, tacó wotí bà yee tí bàndò tí nò náa ye kú gii ya gítí nò tí yo wálá» nò máa yè?»

Pù njáá ta ngo mbe kú 'vala ndá 'duù kú 'va 'do gbí

³⁷ Ta ndòngbú sili, tí kpóló-kpolo ḡi mì o bà tò ndùúrù gbí tàkii mì ndá Jùdèyà, Jézù gii ḡò tìyò á kùro ndá 'duù 'daá gí, bindi yí gii kò-kò jì ndú, máa,

«'Duù ḡnó ta go ngo tí wó nò,

si yí 'ví gí gí mì ye,

wáa yí 'ví nḡ ngo.

³⁸ 'Duù má ùnje gítí ye gí,

ngo mbe 'vala 'duù bà 'va 'do gbí njembí wó dúú bà ya tí,

a go có tí nò náa a kuu gbí wáràgà mì Mbíri nò.»

³⁹ Jézù lòkò'bò có tí nò a i gítí Bèri-mi-Mbíri tí nò bà gii gí gí muu ndá mbe ùnje gítí có mì wó nò. Bèri-mi-Mbíri ta o tí nò gí gí muu ndú kálásè, tacó Mbíri ta o tí nò te Jézù ya tí gí pí jàlàmbà á gbiri kálásè.

Ndá 'duù fiùmà có gítí Jézù

⁴⁰ Ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá mbe 'di ndá có mì Jézù náa yí 'dè gbí ndá sili tí nò náa yí bàkà mí Jèrùzàlèmè nò gii 'dè có máa, «'Dakò tí nò dú káa mbe 'dòkò có mì Mbíri tí nò mì Mòze nò!» ⁴¹ Ndá 'bí 'duù gii 'dè có máa, «Yí a Bindi-Mbíri.»

Bindi ndá 'bí 'duù ḡindi ndú gii 'vee a 'vé máa, «Bindi-Mbíri bà gí 'do Gàlilèyà ta ḡa kpokèjì ḡayi? ⁴² À wálá cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Bindi-Mbíri bà dù a 'vii-gù mì Dàvidè tí nò tí gbolò gba mì ndoo tí ndá Jùdèyà digísèé nò? À delè gii cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, áá

bà jò yí a i mí gbí mòkòkò bìndi Dàvídè á Bètèlèmè?»⁴³ Cò mí ndá 'duù ta o tí nò gii me a fúú-fu-fù gítí Jézù.⁴⁴ Ndá 'bí 'duù gii dù ká to nò máa, à zèè yí gí. Káa gbèe mbe gàà 'bí tí wó gii dù lá.

⁴⁵ Bà zèè Jézù gii dù káa kpò ndá 'duù tí nó náa ndá kpo 'duù mí ndá Jùdèyà tuu ndú gí bà zèè yí nó gí. Ndú bà-i-nò gii dele ndi ndú ya gí mí ndá mbe tuu ndú, si yí mí to. Ndá kpo 'duù tí nò mbe tuu ndú nò má gii 'vee ndú máa, «Yo gí ta yí lá tacó yè?»⁴⁶ Ndá àsikèrì tí nò gii 'visi có jì ndá kpo 'duù tí nò máa, «'Bí 'duù jé mbe 'dè có di tàkò 'dakò tí nò wálá.»

⁴⁷ Ndá kpo 'duù mí ndá Jùdèyà bà-i-nò gii 'vee ndá tú mí ndú nò ta sé có máa, «Yí ñònòkò muu yo delè gí?»⁴⁸ Yo nì rẹ 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze tí ndá mbe kpolo tí tàkù mí ndá Jùdèyà ta ndá kpo 'duù jé mbe ùnje gítí ndá có mí wó jì ze, wàa ze 'ví 'di ta tù ze gí!⁴⁹ Ndá mbe 'duù tí nò 'di gbí 'bí i gbaànjé 'do tí tàkù mí ndoo tí ndá Jùdèyà lá. Káa sè ñìnò a ñìndi ndú ta Mbírì!»

⁵⁰ Káa, 'bí 'dakò gbí òkò tí ndá kpo 'duù mí ndá Jùdèyà ta rẹ wó a Nikòdémò, tí 'duù mbe ya gí bà 'dè nje ta Jézù á tàbèngii sàà kùro gí, gii 'dè có jì sè ndá ka wó kpo 'duù máa,⁵¹ «À gbí tàkù mí ndoo tí ndá Jùdèyà waa có mí tí 'duù si có mí wó mí gbí yì wó lá. À má ènò, ndoo kùtáà bà 'di a kòcò wó má kózò gí.»

⁵² Ndá ka Nikòdémò tí ndá kpo 'duù má gii 'di có tí nó náa yí 'dè nó, ndú gii 'vee yí máa, «Wò delè gí 'do Gàlilèyà? Má ènò, ya gí bà pà gbí wàràgà gítí tàkù mí ndoo tí ndá Jùdèyà, bìndi wò bà 'de éno máa, 'bí mbe 'dòkò có mí Mbírì jé mbe gí 'do Gàlilèyà nò wálá.»

⁵³ Ndá 'duù bà-i-nò gii 'vaaka 'do bàndò tí nó ya gí 'bá mí ndú gí.

8

¹ Jézù gii ta 'va ñìndi wó ya a i gí pí Gú Mbá. ² Bìndi yí gii gbo'o ta 'bí yé 'do kà ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì. Ndá 'duù má gii kili me mbe gí, yí gii kii tí wó to, bìndi yí gii nìbà i jì ndú.

'Bí nù náa a zèè yí ta 'dakò

³ Má gii zeke'o, ndá 'bí mbe 'di gbí-o, ta ndá 'bí mbe kpolo tí tàkù mí ndá Jùdèyà, gii yee ta nù mí 'bí 'dakò náa à zèè yí ta 'dakò-ngbà gí. Ndú gii rò nù tí nó mí kùro ndá 'duù 'dáá gí. ⁴ Bìndi ndú gii 'vee Jézù máa, «Mbe nìbà i, à zèè nù tí nó kpátá-kpàtà ta 'dakò. ⁵ Káa Mòze 'dè có jì ndoo gbí tàkù mí ndoo éno máa, ndoo 'ví zì nù mbe bàkà ña i tí nó kpónó náa nù tí nó bàkà nó ta bà 'vaka yí ta díí. Nògí, có mí lo ñìndi lo máa yè?»

⁶ Ndá 'duù tí nó 'vee ña 'vé tí nó ká tacó bà pà nje Jézù, máa nje wó má yaaka kpéré've gí, wàa ndá yí 'ví 'de ta kpokèjì gítí wó.

Káa Jézù gii biya bà 'visi có jì ndú gí tàkò 'vé tìrì mí ndú nò gí. Yí gii mò káa muu wó gí to, bìndi yí gii 'bità bà ka i mí tí to ta sili 'bì wó. ⁷ Káa ndá 'duù tí nó gii aanga muu ndú ká mí tí gbèe 'vé mí ndú nò. Go bà 'visi có jì ndú má gii gí gítí Jézù gí, yí gii te muu wó gí yaà, bìndi yí gii 'visi có jì ndú máa, «'Bí 'duù gbí òkò tí yo jé mbe bàkà vò i lá má kuu tí, si yí 'ví có gí kùro, wàa yí 'ví 'va kpédélé díí mí tí nù tí nó.»⁸ Jézù 'dè káa có tí nó jì ndú gí, yí káká'i gii mò muu wó gí to, kù cu i mí tí to.

⁹ Ndá 'duù tí nó mbe gí ta nù tí nó gí kùro Jézù nò má gii 'di có tí nó náa Jézù 'dè jì ndú nò, ndú gii 'bità bà 'vaaka 'do bà-i-nò gbaànjé-gbaànjé, kpòò yee tí o tí nó náa á káa nù tí nó náa ndú gí ta yí gí gbí ngbàngà kùro

Jézù nò ká gii dù ta kpéetí wó kùro Jézù. A ndá kpo 'duù ká co gí sè 'dáá kùro má kózò gí, bindi ndá 'vii gii co gí tàkò ndú.

¹⁰ Jézù má gii te muu wó gí yaà, yí gii nò káa nù tí nò kù rò tíyò ta kpéetí wó. Bindi yí gii 'vee nù tí nò máa, «Ndá mbe kpi ngbàngà tí lo káa ya gí kòtí 'di, nù? 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe waa có mítí lo wálá?»

¹¹ Káa nù tí nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Gbèe 'duù gbí òkò tí ndú mbe waa có mítí ye wálá, kpo 'duù.»

Káa Jézù gii 'visì có ji nù tí nò máa, «À nìkì ma. À má éno, ye delè bà waa có mítí lo wálá. Nògí, ya gí, wàa wò 'ví bàkà vò i káká'i lá.»

Jézù a ngba'o mì ndá 'duù

¹² Ta o tí nò Jézù gii 'dè 'bí có ji ndá 'duù káká'i máa, «Ye a ngba'o mì ndá 'duù.

'Duù mbe kù ru ndi ye bà nò gbí 'dí'di'o ngé gí wálá.

Yí bà dù gbí ngba'o nínó mbe 'vala yí nò.»

¹³ Ndá mbe kpolo tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà má gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè nò, ndú gii 'visì có ji yí máa, «À káa wò ká kù wu gbí tí lo ta kpéetí lo. À má éno, có mì lo nò bà dù me yúcó lá!»

¹⁴ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa, «Yo 'dè a yúcó máa, ye kù wu gbí tí ye ta kpéetí ye, káa kpèti ká éno, ye kù 'dè a yúcó, tacó ye nò bàndò tí nó náa ye gí 'do tí nó ni gí. Ye delè gii nò bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó ni gí. Káa yo nò bàndò tí nó náa ye gí 'do tí nó ni lá. Yo delè nò bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó ni lá.

¹⁵ Yo kù waa có me ta yúcó lá.

Káa ye me mbe waa có mítí 'duù gbaànjé lá.

¹⁶ Káa, ye má waa có mítí 'duù, ye bà waa có ta yúcó.

Tacó ye kù waa có me ta kpéetí ye lá.

Ze kù waa có a i ta Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nò.

¹⁷ À cu mí gbí wàràgà gítí tàkìlì mì ndoo tí ndá Jùdèyà éno máa, «Ndá 'duù só má ùnje gítí gbèe có gí, gbí éno máa, có tí nò a yúcó.»

¹⁸ Ye kù 'dè có gítí mīri ye, káa Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó kuu tàkò ye.»

¹⁹ Káa ndá mbe kpolo tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà gii 'vee Jézù máa, «Bu lo tí nò kòtí 'di?»

Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji ndú máa,

«Yo nò ye ni lá.

À má éno, yo delè bà nò Bu ye ni wálá.

Yo kùtàá má nò ye ni gí,

yo bà nò Bu ye delè ni gí.»

²⁰ Jézù 'dè ndá có tí nò ji ndá 'duù mí bàndò bà kili i-Mbírì. Káa gbèe 'duù mbe zèè yí ta o tí nò wálá, tacó o mì wó tè kálásè.

Bà 'di gbí có gítí Jézù kpò nje ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gí

²¹ Jézù gii 'dè 'bí có ji ndá 'duù tí nò máa,

«Ye bà gii ya gí.

Yo bà gii pà bà tí ye si bà volo ji yo gí,
 káa yo bà 'de ye wálá,
 tacó wotí bà ya gítí bándò tí nò náa ye kú gii ya gítí nò tí yo wálá.

À má ènò, yo bà ci mí gbí ndá vò i mì yo.»

²² Ndá kpo 'duù mí ndá Jùdèyà gii 'bità bà koṛo gbí có tí nó náa Jézù 'dè éno máa, ndú bà 'de wotí bà ya gítí bándò tí nó náa yì kú ya gítí wálá nò, máa, «Yí bà zi tí wó zì-zì? À 'ví dù nò a gbí có tí nó náa yì kú 'dè éno máa, ndoo bà 'de wotí bà ya gítí bándò tí nó náa yì kú gii ya gítí nó wálá nò ká nò?»

²³ Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
 «'Bè gbí òkò tí ndoo ta ndoo a ñinò:
 'bá mì yo a i muu to tí nò,
 káa 'bá mì ye a i gbíri.
 Rèngbó yo a i muu to tí nò,
 káa rèngbó ye me i muu to tí nò lá.

²⁴ Yo bà ci mí gbí ndá vò i mì yo.

Yo má ùnje éno máa,
 Ye a Ye tí nó tí Ye nó, lá,
 yo bà ci mí gbí ndá vò i mì yo.»

²⁵ Káa ndá kpo 'duù mí ndá Jùdèyà gii 'vee Jézù máa, «Wò a Wò tí 'di?»
 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
 «Ye 'dè ji yo sàa kùro gí.

²⁶ Ndá có gbí muu ye tacó bà 'dè ji yo go mbíli gbí cikaà.
 Ndá i ñinò náa ye biya 'do mì yo gí nó delè me ndá i bà 'deke cee lá.
 Káa 'duù tí nó tí mbe tuu ye nó a 'duù ñinó tí mbe 'dè yúco;
 tacó ènò, ye kú 'dè ji yo muu to tí nó káa ndá có ñinò náa ye 'di 'do
 mì wó nò.»

²⁷ Bà 'di gbí éno máa Jézù kú 'dè có ji ndá yì a i gítí Mbíri nò gii kpò ndá 'duù tí nó gí. ²⁸ Tacó ènò, Jézù gii 'dè có ji ndú máa,
 «Yo kpónó nò ye ni lá.

Yo má te 'Vil-mì-'Dakò gí yaà kózò gí,
 yo bà gii nò ni éno máa, Ye a Yí.
 À delè nò bà gii dù a o bà nò mì yo ni éno máa,
 ye kú bàkà i me ta muu ye lá;
 ye kú ni káa bà có ñinó náa ye 'di 'do mì Bu ye.

²⁹ Delè 'duù tí nó mbe tuu ye nó kuu ta ye;
 yí si ye ta kpéétí ye lá,
 tacó ye ta o 'dáa gí kú bàkà káa i ñinó mbe kú peteke tàkòcò wó nò.»

Cè bà bàkà i mì ndá 'vii mì Àbiráámò

³⁰ Ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndá mbe 'di có mì Jézù nò gii ùnje gítí ndá có mì wó gí.

³¹ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndá Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí có mì wó gí nó máa,

«Yo kpolo tí ndá có mì ye kácá-kácá,
 tacó wàa yo 'ví dù tí tí ndá cèe mbe tala có mì ye dúú bà ya tí .

³² Yo bà dù tí ndá mbe nò yúco ni gí.
 Bindi yúco bà gii njaanga wú 'do tí miṛi yo gí.»

33 Káa ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá Jùdèyà tí nò gii waa gbí có mì Jézù nò ta bà 'vee yí máa, «Ze a ndá 'vii-gù Àbìráámò. Ze jé dù tí ndá bòò mì ndá 'bí 'duù sàà kùrò lá. À má ènò, gbí có mì lo náa wò 'dè éno máa, «Àà bà njaanga wú 'do tí miṛi yo» nò máa yè?»

34 Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,
«Ye kù 'dè jì yo a cèe yúco máa,
'duù mbe bàkà vò i gí, gbí éno máa,
vò i ga wú míti miṛi wó gí.

35 Káa bòò dù tí 'bá ngbé lá.
A 'vii-'bá ká kù dù tí 'bá ngbé.

36 Káa 'vii mì mbe 'bá má njaanga wú mì vò i 'do tí miṛi lo gí,
wò bà dù tí bòò mí vò i káká'i wálá.

37 Ye ṛò ni gí máa,
yo a ndá 'vii-gù mì Àbìráámò,
káa ta ndá ṛa ṛinò 'dáá gí,
go bà zi ye kuu tí yo,
tacó ndá có tí nó 'dáá náa ye kù 'dè nó ya gí gbí muu yo gbaànjé lá.

38 À má gítí bà miṛi ye,
ye kù 'dè có ká gítí ndá i ṛinó náa ye ṛò 'do mì Bu ye nò.
Káa yo, yo kù bàkà káa ndá i ṛinó náa yo ṛò 'do mì bu yo nó delè.»

39 Ndá 'duù tí nò bà-i-nò gii 'visì có jì Jézù máa, «Bu ze a Àbìráámò.»
Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,

«Yo kù bàkà tí yo máa,
yo a ndá 'vii mì Àbìráámò,
káa, yo kùtáá dú má káa ndá 'vii mì Àbìráámò go có tí nò gbí nje yo
nò,
yo bà mèlè ndi Àbìráámò gí.

40-41 Káa, yo kpónó kù pà kpokèjì tacó bà zi ye tí mbe kù 'dè yúco tí nó
náa ye 'di 'do mì Mbíṛi nó jì yo.

Yo je nò a ṛa i bìndi 'bí ṛa bu yo,
tacó Àbìráámò dígísèé me mbe me ṛa ndá vò i tí nò kpónó náa yo kù
me nò lá.»

Ndá 'duù tí nò gii 'visì có jì Jézù máa, «Ze me ndá 'vii-ngbà lá. Bu ze ká
gbaànjé, tí Mbíṛi.»

42 Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,
«Mbíṛi kùtáá má dú káa bu yo,
yo bà zè ye niki gí,
tacó ye gí 'do mì Mbíṛi.

Ye gí dú 'do mì Mbíṛi.
Ṛinó a ye ká nò.
Yé gí me ta muu ye lá.

À tuu ye túú-tuu.
A Mbíṛi ká tuu ye.

43 Yo 'di gbí có tí nó náa ye 'dè nó lá tacó yè?

Yo 'di gbí có tí nó lá,
tacó kòcò ye gbí tù yo go mòngò gbí tù bô.

44 Bu yo a Gba-vò-i.

Tacó ènò, à niki tí yo a bà bàkà i ṛinó ta gó tí bu yo nò.

Nèté mì wó a bà zi ku 'do sàà.
Nèté mì wó jé táánò ta yúcó wálá.
Tacó yúcó mì wó jé wálá.

Yí má kù 'dè 'véřè,
yí kù bàkà nò a i gbí kù wó,
tacó yí a mbe 'véřè, tí bu 'véřè.

45 Káa à má gítí ye,
ye a mbe 'dè yúcó.

Nìnò a nderè có tí nò náa
yo ù ta nje gítí ye lá nò ká nò.

46 A 'di 'do gbí òkò tí yo ká bà tù 'bì wó gí yaà, máa,
yí jé zèè ye ta vò i gî?

Káa ye má kù 'dè a yúcó,
yo ùnje gítí ye lá tacó yè?

47 'Duù má a 'viì mì Mbírì,
yí kù 'di káa có mì Mbírì,
káa yo má biya bà 'di có mì Mbírì gí, à ká dú,
tacó yo me ndá 'viì mì Mbírì lá.»

Ndá Jùdèyà 'dè vò có gítí Jézù

48 Ndá Jùdèyà bà-i-nò gii 'dè có ji Jézù máa, «Cè bà i mì lo go cè bà i mì ndá 'duù Sàmáriyà nò! A má ká gbí muu lo. A kponje ká nje lo gítí có tí nò náa ze 'dè nò?»

49 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Ye me mbe má lá,
ye kù tégàrà a Bu ye.

Káa à tí yo a go bà volo rè ye.

50 Ye kù pà me bà wu gbí ye lá.

Có gítí bà wu gbí ye nò a nèté mì 'bí 'duù tí cèè mbe waa có.

51 Ye kù 'dè có ji yo ta yúcó máa,
'duù mbe kpolo tí ndá có mì ye bà cì wálá.»

52 Ndá Jùdèyà gbí nìnò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ze kpónó nò ni ngbàrángà'i gí máa, a gbí muu lo a i. Àbìráámò cì gí. Ku delè zi ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì léé gí. Káa áá gii dù nó a wò ká gii 'dè có máa, 'duù mbe 'di có mì lo bà 'di pó ku wálá. 53 Wò me gbolò ndii bu ze tí Àbìráámò mbe cì gí nó gí? Ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì delè 'dáá gí zò to gí. Wò kù bàkà tí lo tí 'di kpónó?»

54 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,
«Ye kùtáá má kù wu a gbí tí ye ta kpéétí ye,
gbí bà wu gbí tí ye bà dù wálá.

Káa a Bu ye tí nó náa yo kù 'dè có máa,
yí a Mbírì mì yo nó,
ká kù wu gbí ye.

55 Yo nò yí ni lá,
káa ye nò yí ni gí.

Ye má 'dè có máa, ye nò yí ni lá,
ye bà dù tí mbe 'véřè a go yo mbe kù 'dè có máa,
yo nò yí ni gí,
káa yo nò yí ni lá.

Ye nò yí ni gí.

Ye delè kù kpòlo tí có mì wó.

⁵⁶ Bu yo Àbiráámò dígísèè kù dù ta líkí'ò tí wó máa,
yì bà ò o bà gì ye.

Yí gii ò ye gí,

bìndi tàkòcò wó gii peteke gí.»

⁵⁷ Káa ndá 'duù tí nò gii 'visì có jì Jézù máa, «Ndoò tí lo yee gbí zì'duù-só-nje muu'bi lá. Wò delè jé ò Àbiráámò lá.»

⁵⁸ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,

«Ye kù 'dè jì yo a cèe yúcó máa,
kùro o bà jò Àbiráámò táánò,
ye kuu tí.»

⁵⁹ Ndá 'duù tí nò má gii 'di ò có tí nò náa Jézù 'dè jì ndú nò, ndú gii turu díí tacó bà 'vaka ta yí. Káa Jézù gii ònòkò tí wó 'do tí ndú mí gbí òkò tí ndá 'duù, yee tí o tí nó náa yí gii ndo 'do gbí ndùgù 'bá-Mbíri gí.

9

Jézù njaanga ọ 'bí 'dakò ta ọ bà wotí gbí tàkù mì ndá Jùdèyà

¹ Si Jézù kù gii ndii ta nó, yí gii ò 'bí 'dakò náa à jò yí ta sù ọ 'do gbí yì. ² Ndá mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'vee yí máa, «Ndeřè bà jò 'dakò tí nò ta sù ọ kpónó 'ví dù 'do tí 'di, Mbe nibà i? À 'ví dù 'do gbí 'dóó vò i mì wó wèè, 'do gbí vò i mì ndá bu wó ta nawu wó?»

³ Káa Jézù gii 'visì có jì ndá mbe tala có mì wó máa, «À me 'do gbí có mì wó lá. À delè gii dù me 'do gbí có mì ndá mbe jò yí lá. À jò yí ènò tacó wàa ndá 'duù 'ví ò ta Mbíri ní tí mbe wotí.

⁴ Ndoò bà bàkà ndá nètè mì 'duù tí nó mbe tuu ye nò ká kpónó si o bèè lá nò,
tacó 'dí'di'ò kèjì,
káa 'duù mbe bàkà nètè gbaànjé gbí 'dí'di'ò wálá.

⁵ Ye a ngba'ò mì ndá 'duù ta o tí nó
náa ye kpónó kuu muu to tí nó nò.»

⁶ Bìndi bà 'dè có tí nò mì Jézù jì ndá mbe tala có mì wó, Jézù gii cù ngo cù mítí to, bìndi yí gii meřeke ta tú, bìndi yí gii tořo mítí ndá ọ mbe sù ọ tí nò sósò'ò gí. ⁷ Bìndi yí gii 'dè có jì mbe sù ọ tí nò máa, «Ya gí bà caka gbí ọ lo ta ngo gbí Dúúgú Silówámù.» (Gbí řè tí nò tí Silówámù nò máa, à tuu yí túú-tuu.)

Mbe sù ọ tí nò má gii bàkà go có tí nò náa Jézù 'dè jì yí nò, yí gii dele 'do bàndò bà caka gbí ọ wó tí cèe 'duù ta ndá ọ wó sósò'ò kù zeke'ò ngbáràngà'i.

⁸ Ndá 'duù ònó ta ndá 'bá mì ndú dè-dè ta ndú nó, ta ndá 'bí 'duù ònó mbe ò yí sàà kù yù i gbí sù ọ gí nó má gii ò yí, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé, máa, «À nó go 'dakò tí nó táánò tí mbe sù ọ mbe kù yù i á to kàzò nó le! Káa a yè ká gii njaanga ọ wó ònó?» ⁹ Ndú bà-i-nò gii 'deeke kponje á gbí òkò tí ndú á ta kpéétí ndú gí. Ndá 'bí 'duù máa, «A yí!» Ndá 'bí ka ndú máa, «À me yí lá! A 'bí 'duù mbe je cè kózò tí wó.» Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndú máa, «[J]inó a ye tí 'dakò tí nò.»

¹⁰ Ndá 'duù tí nò bà-i-nò gii 'vee yí máa, «A yè ká njaanga ọ lo?»

11 Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndú máa, «A 'bí 'dakò ta rẹ wó a Jézù ká ònòkò tú, bindi yí gii toṛo mí tí ndá ọ ye sósò'ò gí. Bindi yí gii 'dè có jì ye máa, ye ya gí bà caka gbí ọ ye ta ngo tí Dùúgú Silòwámù. Ye má gii bàkà go có mì wó nò, ndá ọ ye gii njaanga tí gí.»

12 Ndá 'duù tí nò gii 'vee 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ọ wó nó máa, «'Dakò tí nò mbe njaanga ọ lo nò kpónó ngò?»

Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndú máa, «Ye òò bà tí wó lá.»

Ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà 'viiki gbí kpokèjì bà njaanga ọ 'dakò tí nò mì Jézù

13 Ndá 'duù gii je 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ọ wó nó ya tí gí kùro ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà. 14 Rì tí nó náa Jézù mēreke ta tú, bindi yí gii njaanga ta ọ 'dakò tí nó nò a rì bà wotí gbí tàkìì mì ndá Jùdèyà. 15 Tacó éno, ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà gii 'vee ndi gbí nje 'dakò tí nó káká'í a gítí ña kpokèjì bà njaanga ọ wó mì Jézù. Káa 'dakò tí nó gii 'visì có jì ndú máa, «Yí toṛo káa tú mí tí ndá ọ ye sósò'ò gí. Ye má gii caka tú tí nó, ndá ọ ye gii njaanga tí gí.»

16 Có tí nó náa 'dakò tí nó 'dè jì ndá mbe kpolo tí tàkìì mì ndá Jùdèyà nò gii ònòkò muu ndú gí. Tacó éno, ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii 'visì có jì yí máa, «'Dakò tí nó mbe bàkà ña i tí nó bà dù me 'duù ònó mbe gí 'do mì Mbírì nó lá, tacó yí kù gbètèkè rì bà wotí gbí tàkìì mì ndoo tí ndá Jùdèyà.» Káa ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii loko kù 'vee ndá 'bí ka ndú ònó mbe 'dè có éno máa 'duù tí nó a mbe bàkà wò i nó, máa, «Mbe bàkà wò i bà bàkà ndá kpo-kpò serè go ña ònó kpónó nó ta ña kpokèjì ngáyí?» 17 Tacó éno, ndú gii tẹ ndi tí ndú gii 'vee yí káká'í máa, «Yí 'vala wò 'do gbí sù ọ gí. À má éno, 'dóó có mì lo gítí wó máa yè?»

Káa 'dakò tí nó gii 'visì có jì ndú máa, «Ye koṛo có máa, 'dakò tí nó a mbe 'dòkò có mì Mbírì.»

18 Ndá Jùdèyà bà-i-nò gii me a kpìkì-kpìkì gítí bà ùnje máa, 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ndá ọ wó nó táánò dú káa yúco mbe sù ọ. Tacó éno, ndú gii tuu tú gí tàkò ndá bu wó ta nawu wó. 19 Ndá bu 'dakò tí nó ta nawu wó má gii gí gí, ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gii 'vee ndú máa, «À dú nó káa 'viì mì yo ká nó? Yo máa, àá táánò jò yí ta sù ọ 'do gbí yì, káa yí kpónó kù zeke'o ée?»

20 Káa ndá bu 'dakò tí nó gii 'visì có jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà máa, «Ze òò ni gí, máa, yí a 'viì mì ze. Ze delè gii òò ni gí, máa, yí táánò tẹ ta sù ọ 'do gbí yì nawu wó. 21 Káa ze òò ña i tí nó mbe njaanga ọ wó nó ní lá. Ze delè òò 'duù tí nó mbe je yeè jì yí nó ní ká lá. Nje wó kuu tí wó. Yí me dó 'viì lá. À má éno, yo tẹ'è tí wó, wàa yo 'ví 'vee yí, wàa yí 'ví tubà dúú kpokèjì ña i tí nó mbe 'de yí nó jì yo.»

22 Ndá bu 'dakò tí nó náa Jézù njaanga ọ wó nó 'dè ña có tí nó jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà tacó à tí ndú a gúku. Tacó ndú òò ni gí máa, ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà ẹre nje có mì ndú sàà gí máa, 'duù má ùnje éno máa, Jézù a Bindi-Mbírì gí, 'duù tí nó 'ví 'dò kò wó mí bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì káká'í lá. 23 Ònò a gbí nderè có tí nó náa ndá bu 'dakò tí nó gii tooko ta có tí nó 'do muu ndú gí muu wó máa, «Yí me dó 'viì lá. Yo 'vee yí,» nò ká nó.

24 Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà má gii 'di kòcò ndá bu 'dakò tí nó náa Jézù 'vala yí 'do gbí sù ọ nó cee gí, ndú gii tuu tú gí tàkò 'dakò tí nó káká'í.

Yí mà gii gí gí, ndú gii 'dè có jì yí máa, «'Dè yúcó mì lo kùro Mbíri. Tacó à má gítí ze, ze òn ni gí máa, 'dakò tí nò náa wò 'dè có máa, a yí ká njaanga ọ̀ro lo nò, a mbe bèè ọ̀ro Mbíri.»

²⁵ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndú máa, «Yí má a mbe bèè ọ̀ro Mbíri, ye òn bà ònò lá. I ònò náa ye òn ni gí cuki nò káa ònò máa, ye táánò a mbe sù ọ̀ro, káa ye kpónó kù zeke'o.»

²⁶ Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gii 'vee yí máa, «Yí táánò bàkà mítí ndá ọ̀ro lo nò a ọ̀ra yeè ye, náa ndú gii njaanga ta tí nò?»

²⁷ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà máa, «Ye 'dè có tí nò jì yo á kùtáá sàà gí, káa yo sè tù yo lá. Nògí, yo kpónó kù 'vee ndi gbí nje ye máa, ye 'ví 'dè jì yo a ọ̀ra có yè káká'í? À tí yo a go bà dù tí ndá mbe tala có mì wò delè?»

²⁸ Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà bà-i-nò gii 'bità bà no nje ndú gítí 'dakò tí nò ta ọ̀ra có tí nò náa yí 'dè jì ndú nò. Bìndi ndú gii 'visì có jì yí máa, «Go bà dù tí 'duù mì wó má tí lo, mbe tii wò wálá. Káa à má gítí ze, ze a ndá 'duù mì Mòze. ²⁹ Ze òn ni gí máa, Mbíri dígísèé 'dè có a i jì Mòze. Káa à má gítí 'dakò tí nò á mì lo nò, ze òn bàndò tí nó náa yí gí 'do tí nó ni lá.»

³⁰ Káa 'dakò tí nò gii 'visì có jì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà máa, «A có serè! Yí njaanga ọ̀ro ye gí, káa yo òn bàndò tí nó náa yí gí 'do tí nó ni lá!

³¹ Ndoò òn ni gí máa, Mbíri sè tù wó gítí ndá có mì ndá mbe bàkà wò i lá, yí kù sè tù wó a i gítí ndá có mì ndá 'duù ònò mbe kù bàkà i jì yí, tí ndá mbe bàkà go có mì wó tí Mbíri nò. ³² 'Do tí bà 'bità bà suu to tí nó, 'bí 'duù mbe 'di có jé éno máa, 'bí 'duù njaanga ọ̀ro 'bí 'duù ònò náa à jò yí ta sù ọ̀ro 'do gbí yí gí nò wálá. ³³ Káa 'dakò tí nò mbe njaanga ọ̀ro ye nò má gí me 'do mì Mbíri lá, yí kùtáá bà 'de wotí bà bàkà i gbaanjé wálá.»

³⁴ Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà mà gii 'di có tí nò náa 'dakò tí nò 'dè jì ndú nò, ndú gii mòkò yí 'do kùro ndú, ta bà ọ̀nonoko yí máa, «À jò wò cùmúú mí gbí wò i, káa wò kù gii bàkà tí lo tí mbe nìbà có mì Mbíri jì ze?»

Bà dù tí mbe sù ọ̀ro á kùro Mbíri

³⁵ Jézù mà gii 'de 'dakò tí nò náa yí njaanga ọ̀ro wó nò bìndi bà 'di có bà mòkò yí mì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà 'do kùro ndú, Jézù gii 'vee yí máa, «Wò ùnje gítí 'Vii-mi-'Dakò ta njembí lo gbaanjé gí?»

³⁶ Káa 'dakò tí nò gii 'vee Jézù máa, «'Duù tí nò ta rẹ̀ wó a 'Vii-mi-'Dakò nò a 'di? Tùbà tí wó jì ye kùro, má kózò gi, ye 'ví ù ta nje gítí wó, kpo 'duù.»

³⁷ Jézù bà-i-nò gii 'visì có jì 'dakò tí nò máa, «Wò kù zeke 'duù tí nò ta rẹ̀ wó a 'Vii-mi-'Dakò nò ta ọ̀ro lo. À delè kpónó a yí ká kù 'dè có jì wò nò.»

³⁸ 'Dakò tí nò mà gii 'di có tí nò náa Jézù 'dè jì yí nò, yí gii ọ̀rì ta muungbó wó ya gí bà kaa to á kùro Jézù ta 'bí wó, bìndi yí gii 'dè có jì Jézù máa, «Ye ùnje gí, Mbe tí ye.»

³⁹ Káa Jézù gii 'visì có jì 'dakò tí nò, náa yí njaanga ọ̀ro wó nò, máa, «Ye gí gí muu to tí nó tacó wàa ndá mbe sù ọ̀ro 'ví zeke'o, wàa ọ̀ro ndá mbe ọ̀ro 'ví yoo gí.»

⁴⁰ Ndá mbe kpolo tí tàkì mì ndá Jùdèyà ònò mbe dù 'dè á rẹ̀gbà tí Jézù ta o tí nò mà gii 'di có tí nò náa yí 'dè nò, ndú gii 'vee yí máa, «Ze delè ngbá káa ndá mbe sù ọ̀ro?»

⁴¹ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú máa,

«Yo kùtàá má a ndâ mbe sú ɾo,
 vò i mì yo bà dù wálá.
 Káa yo kù bàkà tí yo tí ndâ mbe ɾo,
 à má ènò, yo ɾò tíyò nje ndâ vò i mì yo.»

10

Jézu lòkò'ò cò gítí ña 'duù ñinó mbe 'vii tí mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko

¹ Jézu gii lòkò'ò cò jì ndâ 'duù máa, «Mbe 'vii ndùgù tacó bà ɾi gí tà'i mì ndâ i-kó-ko a mbe ngbà tí mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù. ² Káa, mbe ɾi gí tà'i cò tí njekèjì ndùgù a cèe mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko. ³ Mbe kpolo tí njekèjì ndùgù mì ndâ i-kó-ko kù njaanga njekèjì jì yí. Ndâ i-kó-ko delè 'di kòcò wó ni gí. Yí kù tè'é tí ndâ 'dóo i-kó-ko mì wó 'do gbí òkò tí ndâ ñindi ndâ 'bí 'duù ta ɾè ndú, tacó bà gbà ndú gí sè. ⁴ Yí má njaanga ndâ i-kó-ko 'do gbí ndùgù gí, yí kù tè kùɾo ndú, bindi ndú kù ɾu ndi wó, tacó ndú 'di kòcò wó ni gí. ⁵ Káa ndâ i-kó-ko bà 'vaaka 'do tí vò 'duù ñinó náa ndú ñò yí ni lá nó gí. Ndú jé gítí bà ɾu ndi wó wálá, tacó ndú ñò yí ni lá, ndú delè 'di kòcò wó ni ká lá.»

⁶ Jézu lòkò'ò cò tí nò jì ndâ 'duù, káa, 'bí 'duù gbaànjé mbe 'di gbí wálá.

⁷ Tacó ènò, Jézu gii 'dè cò jì ndú ngbárángà'i éno máa,
 «Ye kù 'dè cò jì yo ta yúco máa,
 ye a njekèjì ndùgù mì ndâ i-kó-ko.

⁸ Ndâ 'bí 'duù ñinó 'daá gí táánò mbe gí gí mì yo kùɾo bà gí ye nó a ndâ mbe ngbà,
 tí ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù;
 tacó ènò, ndâ i-kó-ko sè tù tí ndú lá.

⁹ Káa, ye a njekèjì ndùgù.
 I-kó-ko má ɾi gí tà'i cò a i mì ye,
 i-kó-ko tí nò 'vala gí.

Yí bà ɾi gí tà'i ta gbí ìi wó ngbárángà'i,
 yí bà cò gí sè ta ìi wó ngbárángà'i,
 yí delè bà 'de i-zó-zò gí.

¹⁰ Mbe ngbà gí ñindi wó cuki ká gítí nèté bà ngbà i,
 ta bà ziki ndâ i-kó-ko,
 ta bà mèèkè'i tí ndú.

Káa ye gí a i tacó wàa ndú 'ví 'de ta 'válá,
 wàa ndú 'ví 'vala pètèkèè go dó kpá ta bèmbíli.

¹¹ Ye a tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko.

Tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko a ña mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko ñinó mbe kù cì
 á muu ndâ i-kó-ko mì wó nò.

¹² 'Duù ñinó mbe kù kpolo tí ndâ i-kó-ko mì 'bí ka wó ká tacó bà pà yè tí
 wó cuki nó ká kù ì ngèlè jee ndâ i-kó-ko jì kàzà.

Yí má ñò síli tí kàzà ngé gí,
 yí kù ì ngèlè si tàmuu ndâ i-kó-ko jì kàzà kù zèè ndú,
 delè kù ñjè gbí ndú jááká-jaaka ta gbí jili.

¹³ Yí kù ì ngèlè jee ndâ i-kó-ko jì kàzà tacó yí kù gbà ndú ká tacó bà pà yè
 tí wó cuki,
 nèté mì wó ta ndú wálá.

¹⁴ Káa ye a tó mbe kpolo tí ndâ i-kó-ko.
 Ye ñò ndâ i-kó-ko mì ye ni gí,

ndâ i-kó-ko mì ye delè òò ye ni gí.

15 Ze òò tí ze ni ta ndâ i-kó-ko mì ye,
ká go bà òò tí ze ni ta Bu ye.

Ye delè gbí gbí njembí ye gítí ku muu ndú gí.

16 Ndâ 'bí i-kó-ko mì ye kuu tí ,

náa ndú kpónó kù dù me ta ndâ òò ta 'bá muu ndú nó lá.

Káa kózò tí ye bà gí ta ndú gítí ndâ 'bí ka ndú,

ndú delè 'ví 'di kòcò ye,

wàa ndú 'ví dù 'dáá bà gbèe to,

tacó wàa ye tí mbe kpolo tí ndú 'ví dù káa gbèe 'duù.

17 Bu ye kù dù ta go ye tí wó,

tacó ye ùnje gítí bà ci ye,

wàa ye 'ví 'vala ndi ye káká'i nò gí.

18 À me 'duù ká kù zi ye lá.

À káa ye ká ùnje gítí bà ci ye 'do gbí 'dóó có mì ye gbí muu ye.

Bu ye je wotí bà ci ye go có mì ye gbí muu ye nò ji ye gí.

Yí delè giì je wotí bà 'vala ndi ye á 'do gbí ku ji ye gí.»

19 Có tí nò náa Jézù 'dè nò giì bàkà a 'bè mí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà. 20 Ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndú giì 'dè có ji ndâ 'bí ka ndú máa, «Gbí nderè bà sè tù ndâ 'duù tí ndâ có mì wó wálá. A i ká gbí muu wó! Yì a mbe má!» 21 Káa, ndâ 'bí 'duù òò ndú giì 'visì có gí tàkò có mì ndâ ka ndú nò máa, «Ndâ có mì wó me go ndâ có mì 'duù òò ta i ká gbí muu wó nó lá. 'Duù òò ta i ká gbí muu wó nó bà njaanga ọ̀o mbe sú ọ̀o ta ọ̀a kpokèjì ngàyi?»

Ndâ kpo 'duù mì ndâ Jùdèyà bè Jézù gí

22 À ta o tí nò Jèrùzàlémè a o bà kùya dèrè mítí 'bá-Mbíri. O tí nò gí gbí pì mì cò'o, 23 tacó ènò, Jézù giì dù kù wùùkù to á tà 'bí i náa à bì yà 'bàà ènò mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, náa ndâ 'duù kù nì mítí a Tàzo-mì-Sólómòni tí gbolò gbà mì ndâ Jùdèyà. 24 Ndâ Jùdèyà mà giì òò yí, ndú giì tì yí jèlè 'dee gí. Bìndi ndú giì 'vee yí máa, «Wò bà si ze kù kofo có sàkamaà ènò yee tí ọ̀a o ngàyi? Wò má a Bìndi-Mbíri, 'dè jì ze ngbàrangà'i!»

25 Káa Jézù giì 'visì có jì ndú máa,

«Ye 'dè có tí nò jì yo sàà gí,

káa a yo ká biya bà 'di gí.

Ndâ serè tí nó náa ye kù bàkà ta wotí mì Bu ye nó kù túbà jì yo máa,

ndâ có mì ye a ndâ yúcó;

26 káa, yo biya bà ùnje gítí ye gí,

tacó yo me ndâ i-kó-ko mì ye lá.

27 Ndâ i-kó-ko mì ye 'di kòcò ye ni gí.

Tacó ènò, ndú kù ọ̀u ndi ye.

Ze òò tí ze ta ndú ni gí.

28 Gbèe i-kó-ko mì ye bà gíri wálá,

tacó ye je yèè-'válá òò mbe cee lá nó jì ndú gí.

Mbe kaa ndú 'do tí ye ta wotí wálá,

29 tacó 'bí 'duù ta wotí tí wó mbe 'vii ta Bu ye tí nó tí mbe kaa ndú jì ye nó wálá.

À má ènò, 'bí 'duù mbe ọ̀a ndú tí ọ̀ngbá 'do 'bì Bu ye wálá.

30 Ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.»

³¹ Ndá Jùdèyà mà giì 'di có tí nò náa Jézù 'dè éno máa, «Ze ta Bu ye a ndá gbèe 'duù» nò, ndú giì tuṛu díí tacó bà 'vaka ta yí.

³² Káa Jézù giì 'vee ndú máa, «Ye túbà ndá tó i mbe giì 'do mì Bu ye ji yo me mbè. À má éno, yo kpónó kaa díí tacó bà 'vaka ta ye nò a i tacó ngàyi á 'do gbí òkò tí ndú?»

³³ Káa ndá Jùdèyà giì 'visì có ji yí máa, «Ze kù tuṛu díí tacó bà 'vaka ta wò me tacó bà bàkà ndá tó i mì lo a go có tí nò gbí nje lo nò lá. Ze bà 'vaka wò a i tacó bà 'dè zu có gítí Mbíri. Wò a 'duù, ta ndá sili 'bì lo vô ká go ndá ñindi ze, káa wò kù bàkà tí lo tí Mbíri ta wotí!»

³⁴ Káa Jézù giì 'visì có ji ndú máa,
«'Bí có kuu gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,
Mbíri máa, <Yo a ndá mbíri.>

³⁵ Káa 'verè jé gbí wáràgà mì Mbíri wálá.
Nògí, Mbíri nì <mbíri> mítí ndá 'duù tí nó náa yí tí Mbíri 'dè có mì wó ji ndú nó gí.

³⁶ Káa, à má gítí bà miṛi ye,
a Bu ye ká cu 'bì wó mítí ye tí 'dóó ñinó mì wó,
bindi yí giì tuu ye gí muu to tí nò.

À má éno, bà 'dè có mì ye éno máa,
ye a 'Vii-mi-Mbíri,
giì 'visì tí gbí tù yo tí bà go Mbíri ta ña kpokèji ngàyi?

³⁷ Ye má kù bàkà me ndá nètè mì Bu ye lá,
gbí nderè bà ùnje mì yo gítí ye wálá.

³⁸ Ye kù bàkà a ndá nètè mì Bu ye,
káa go bà ùnje gítí ye kpètí má sàà tí yo wálá,
yo kùtáà bà ù vóo nje gítí ndá nètè tí nó náa ye kù bàkà ndú nò,
bindi yo bà ñò ni gí máa,
ze ta Bu ye a ndá gbèe 'duù.»

³⁹ À gbí muu ndá Jùdèyà ta o tí nó a có bà zèè Jézù, káa yí giì fa 'do tí ndú gí.

Ndá mbe kaa ya gí mì Jézù á yì Jòròdáníyà ùnje gítí wó

⁴⁰ Jézù giì dele ndí wó káká'i ya gí tito Jòròdáníyà, á gítí wúngbó to tí nó náa Jòvání táánò sàà dù tí kù caka tí ndá 'duù nò. ⁴¹ Ndá 'duù me mbè giì kaa ya gí mì wó kà. Ndá mbe kaa ya gí mì wó nò giì ùlù yí máa, «Jòvání táánò jé bàkà ndá serè lá, káa ndá có mì wó táánò náa yí 'dè gítí 'dakò tí nó 'dáá káa yúcó.» ⁴² Tacó éno, ndá 'duù 'do gbí òkò tí ndú me mbè giì ùnje gítí Jézù ta njembí ndú gí.

11

Bà cì Lázàrò

¹ Ta o tí nó si Jézù kuu tito Jòròdáníyà nò, nò'o giì bàkà 'bí 'dakò tí tó kómbe Jézù ta rẹ wó a Lázàrò, tí nàmi ndá Màrátá ta Màriyà, ta 'bá mì ndú gbí gbata Bètáníyà. (² Ñinò a Màriyà tí nó táánò mbe giì yee pó bàà mítí kò Mbe tí ndoo, bindi yí giì gbètèkè cee tí ta se muu wó nò.) ³ Ndá nàmi Lázàrò bà-i-nò giì tuu 'duù ta có nò'o tí wó ya tí ji Jézù máa, «Kpóló-kpolo tò 'duù mì lo káa ta nò'o tí wó, Mbe tí ze.»

4 Jézù mà gii 'di có tí nò, yí gii 'visì có máa, «Nò'o tí nò bà zi yí wálá. Nò'o tí nò tí wó nò bà dù tí i mbe si ndá 'duù 'ví ùlù Mbíri. Nò'o tí nò delé ká bà si ndá 'duù 'ví wu gbí 'Vii-mi-'Dakò.»

5 Ndá Máraàta ta Màriyà gii je nàmi ndú Lázàrò a ndá tó 'duù mì Jézù. 6 Káa ta ndá ña ñinó 'daá gí, Jézù gii bàkà a sili só á bindi bà 'di có nò'o tí Lázàrò mì wó má kózò gí, 7 yí bà gii 'dè có ji ndá mbe tala có mì wó máa, «Ndoò dele ndi ndoo ya gí Jùdèyà.»

8 Káa ndá mbe tala có mì Jézù gii 'vee yí máa, «Mbe nibà i, ndá 'duù Jùdèyà bàkà có bà 'vaka wò ta díí á dè kuu yaánò nò, káa wò káká'i kpónó máa, wò kù dele ndi lo wúnó ya gí 'bá Jùdèyà?»

9 Káa Jézù gii 'visì có ji ndú máa,

«Ri kù co ta dú'o,

bìndi yí gii ta ta 'dè'o.

À me ènò lá?

'Duù má nò nó si ri kuu yaà yí tò kò wó lá,

tacó ngba'o kuu tí.

10 A mbe kù nò nó ta bèbìli ká kù tò kò wó,
tacó ngba'o tacó bà ñò ta to mì wó wálá.»

11 Jézù mà gii lòkò 'bò có tí nò ji ndá mbe tala có mì wó gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Kómbe ndoo tí nó tí Lázàrò nó kù tèrì. À má ènò, ye kù ya gí bà gbà yí 'do tí rì gí yaà.»

12 Káa ndá mbe tala có mì Jézù gii 'visì có ji yí máa, «Yí má tèrì gí, gbí dèi wó bà da gí, Mbe tí ze.»

13 Gbí lòkò 'bò tí nò nàa Jézù 'dè éno máa, «Lázàrò kù tèrì» nò éno máa, «Lázàrò cì gí.» Káa ndá mbe tala có mì Jézù ñindi ndú 'di gbí ni lá.

14 Tacó ènò, Jézù gii 'dè gbí ji ndú ngbàrángà'i éno máa, «Lázàrò cì gí.

15 Káa tàkòcò ye peteke tacó tí yo ma, tacó ye táánò me kà ta o bà cì yí nò lá. À má ènò, yo kpónó bà gii ùnje gítí ye ta njembí yo gí. Nògí, ndoo ya gí bà ku wó.»

16 Káa Tòmázò tí nó nàa à kù nì mítí wó a Njemí nó, gii 'dè có ji sè ndá 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù máa, «Ndoò ya gí Jùdèyà ta ndá mbe nibà i ji ndoo, wàa à má a ku, ndoo 'ví cì ta ndú 'daá gí.»

Jézù a 'válá tí mbe kù 'vala ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú

17 Jézù yee Bètáníyà si Lázàrò bàkà sili nà'ò mí tà to gí. 18 ('Bá mì ndá Lázàrò, Bètáníyà, ká dè ta Jèrùzàlémè.) 19 Jézù gii yee ká si ndá Jùdèyà tí nó mbe kaa 'do Jèrùzàlémè ya gí bà wa ku ta ndá Máraàta ta Màriyà nó ká gbí-gbi kuu bà ku.

20 Máraàta mà gii 'di có éno máa, Jézù kèji, yí gii ñjè nó ya gí bà ù kùrò Jézù mí kpokèjì, si Màriyà mí 'bá. 21 Ndú mà gii 'de tí ndú gí, Máraàta gii 'deke tí wó ji Jézù máa, «Wò táánò má kuu to nó, nàmi ye bà cì wálá, Mbe tí ye. 22 Káa ye ñò ni gí máa, wò kpèti kpónó má yù káa ña yè wè 'do mì Mbíri, yí bà je ji wò gí.»

23 Káa Jézù gii 'visì có ji Máraàta máa, «Nàmi lo bà a ndi wó gí yaà gí.»

24 Káa Máraàta bà-i-nò gii 'visì có ji Jézù máa, «Ye 'di gbí có mì lo nò gí. Ye ñò ni gí máa, yí bà a gí yaà ta o bà 'vala ndi ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbù o wúnò gí.»

25 Káa Jézù gii 'visì có ji Máraàta máa,

«Ye a mbe 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú.

Ye delè a 'válá.

'Duù má ùnje gítí ye ta njembí wó gí,
yí kpèti má cì ká cì,
yí bà 'vala ndi wó gí.

²⁶ Káa wu 'duù ñinó kpónó mbe kú ùnje gítí ye nó jé gí bà cì wálá.
Wò ùnje gítí có tí nó gí?»

²⁷ Márátà bà-i-nò gii 'visi có ji Jézù máa, «Ye ùnje gí, Mbe tí ye. Ye ùnje gí máa, wò a Bindi-Mbíri, tí 'Viì-mì-Mbíri, tí 'duù tí nó náa Mbíri tuu yí gí muu to tí nó nò.»

Jézù wa gbí

²⁸ Ndá Márátà má gii 'dè nje ta Jézù cee gí, Márátà gii dele ndi wó ya gí 'bá, bindi yí gii tè'é tí ná'vindi wó Màriyà 'do gbí òkò tí ndá 'duù gí ndii, bindi yí gii 'dè có ji yí ta ngúco, máa, «Mbe nibà i gí gí. Káa go bà ò wò kuu tí wó.» ²⁹ Màriyà má gii 'di có tí nó, yí gii goonó ya gí mì Jézù ³⁰ á kpokèji, tí gbèe bàndò tí nó náa ndá Jézù 'de tí ndú ta Márátà tí nó, si yí yee 'bá lá. ³¹ Ndá Jùdéyà tí nó mbe gí gí bà ku nó má gii ò bà goonó mì Màriyà kú ya gí ta é mì Jézù tí kpokèji, ndú gii kaa ya gí tàkò wó, tacó ndú koṛo có máa, yí kú ya a i gí bà wa gbí á muu'dú.

³² Màriyà má gii cu ṛo wó mifí Jézù, yí gii 'va tí wó mí kùṛo Jézù, bindi yí gii zèè kò Jézù kú wa ta gbí, ta bà 'deke tí wó máa, «Wò táánò má kuu bà-i-nó, námì ye bà cì wálá, Mbe tí ye!»

³³ Jézù má gii ò ndá Màriyà ta ndá 'duù tí nó mbe kaa gí gí tàkò wó nó kú wa gbí, ré wó gii doo ñuyìl ta sé có. Bindi yí gii wo gù wò, má kózò gí, ³⁴ yí gii 'vee ndá 'duù tí nó máa, «Yo bàkà bàndò mì wó mí ngò?»

Káa ndá 'duù tí nó gii 'visi có ji yí máa, «Gí gí bà ò , Mbe tí ze.» ³⁵ Ngo-ṛo Jézù bà-i-nò gii 'du ta bà ò yé ṛo ndá 'duù tí nó mbe kilì mí bà ku nó.

³⁶ Ndá 'bí Jùdéyà má gii ò bà 'dù ngo-ṛo Jézù nó, ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Yí zè 'dakò tí nó nìkì ngé ndii gí!» ³⁷ Káa ndá 'bí 'duù gii dù kú 'vee a 'vé máa, «'Dakò tí nó táánò njaanga ṛo mbe sù ṛo gí. Yí táánò má bà-i-nó, bà 'vala Lázàrò bà kpò yí gí?»

Jézù 'vala ndi Lázàrò 'do gbí muu'dú wó

³⁸⁻³⁹ Jézù má gii yee ta ndá 'duù tí muu'dú gí, Jézù gii wo ndi gù wò káká'i. Bindi yí gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó máa, ndú te gbolò díí tí nó náa à nè ta nje gùu nó gí. Káa Márátà gii 'visi có ji Jézù máa, «'Duù tí nó kpónó volo gí, Mbe tí ye. Tacó à wúnó tí wó tà to a sili nà'ò.»

⁴⁰ Káa Jézù gii 'vee Márátà máa, «Ye kùtáa 'dè có ji wò éno máa, wò má ùnje gítí ye gí, wò bà ò wotí mì Mbíri gí nò lá?»

⁴¹ Ndá 'duù tí nó má gii yèè díí 'do nje gùu gí, Jézù gii zeke'o gí gbíri. Bindi yí gii 'deke tí wó ta bà 'dè nìkì maa ji Mbíri máa, «Ye 'dè nìkì maa ji wò tacó bà ò bà 'deke tí ye ji wò, Bu ye.

⁴² Ye ò ní gí máa, wò ta o 'dáá gí kú 'di có mì ye.

Káa ye kpónó kú 'dè có ji wò gbí ñinó ká tacó tí ndá 'duù tí nó mbe tí ye 'dee gí nò,

tacó wàa ndú 'ví ù ta nje éno máa,
a wò táánò ká tuu ye.»

⁴³ Jézù má gii 'deke tí wó ji Mbíri cee gí, yí gii tè'é tí Lázàrò ta kòcò wó ngará gí yaà máa, «Lázàrò! Co gí sè!» ⁴⁴ Lázàrò bà-i-nò gii co gí sè ta kábà

bà so yí náa à te ta yí mí gbí gùù nò. Bindi Jézù gii 'dè có ji ndá 'duù máa, «Yo njaanga ndá i tí nò á 'do tí wó gí, wàa yo 'ví si yí 'ví ya .»

Ndá kpo 'duù mi ndá Jùdèyà toko có gítí bà zi Jézù

⁴⁵ Ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndá Jùdèyà tí nó mbe gí gí bà tí ku muu ndá námi Lázàrò ta o tí nò mbe nò i tí nò náa Jézù bàkà nò gí, gii ùnje gítí Jézù ta njembí ndú gí. ⁴⁶ Káa ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii ya gí bà 'dè ndi nà i tí nò náa ndú nò nò ji ndá mbe kpòlò tí tàkii mi ndú tí ndá Jùdèyà á gbí gbata Jèrùzàlémè.

⁴⁷ Ndá mbe kpòlò tí tàkii, ta ndá Kùrò ndá bu-Mbíri mi ndá Jùdèyà má gii 'di nà có tí nò, ndú gii kili ndá kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mi ndá Jùdèyà 'dáá gí. Bindi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Ndoò kú tètì, káa 'dakò tí nò kaa ndá 'duù mi 'do tí ndoo gí ta bà bàkà ndá kpo-kpò nèté. ⁴⁸ Ndoò má 'dè có éno máa, ndoo si yí ká mí nje nà nèté tí nò mi wó nò, ndá 'duù 'dáá gí bà gii ùnje ká gítí wó. Káa nà có tí nò má di gbí tù ndá kpo-kpò 'duù mi ndá 'duù Rómà, ndú bà gii njè gbí ngbàngà tí nó mi ndoo nó gí. Ndú delè bà gii volo 'bá mi ndoo gí. Tacó ndú bà kòrò có máa a ndoo ká le bèrè ji 'dóó 'duù mi ndoo ta muu ndoo.»

⁴⁹ Káa 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú, tí Kùrò ndá bu Mbíri ta ndoo tí nò, ta rẹ wó a Kàyifá, gii 'visi có ji ndú máa, «Ye nò goolá yo nò 'dóó nà i tí nó náa yo 'ví bàkà nó ni lá nò. ⁵⁰ Yo nò ni lá máa, à niki à bà cì gbèe 'duù muu sè mbè ndá 'duù á có tí bà 'bu 'bá?»

⁵¹ Kàyifá 'dè có tí nò me 'do gbí muu wó lá. A Mbíri ká wu ji yí, tacó yí a Kùrò ndá bu-Mbíri mi ndá Jùdèyà, máa, yí 'dè có ji ndú éno máa, Jézù kèji gí bà cì á muu 'bá mi ndú tí ndá Jùdèyà. ⁵² Káa yí delè bà cì me ká muu 'bá mi ndá Jùdèyà cuki lá. Yí bà cì tacó bà kili ndá 'vii mi Mbíri mbe 'vaaka gí nó, wàa ndú 'ví có tí gbèe kpokèji.

⁵³ 'Do gbí ri tí nò, ndá kpo 'duù mi ndá Jùdèyà gii toro 'bì ndú mítí to máa, ndá yí má zi Jézù lá, ndá yí káká'i bà zi 'bí 'duù muu to tí nó wálá. ⁵⁴ Tacó éno, Jézù káká'i gii nò ta ndi gbí òkò tí ndá Jùdèyà gbí ngbàà ri lá, ndú gii ya ta ndá mbe tala có mi wó gí gbí gbata Éfiràmù á nje kángáá nga ngoo.

Ndòngbú bà ya Jézù gí bà o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyéli-mi-Mbíri

⁵⁵ O bà bàkà tàkii bà 'va mbí o bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyéli-mi-Mbíri má gii dooko gí, mbè ndá Jùdèyà tí nó mbe kaa 'do ndii ya gí gbí gbata Jèrùzàlémè tacó bà pà làyi gítí ndá vò i mi ndú kùrò bà zò i-cí-ci ta o tí nò nó ⁵⁶ má gii nò Jézù gbí òkò tí ndá 'duù tí nó gbí ndùgù 'bá-Mbíri nó lá, ndú gii 'bitá bà 'vee ndá 'bí ka ndú máa, «Yo kú kòrò có máa yè? Yí tóó kèji gí bà líkí'o tí nó wálá?» ⁵⁷ Ndá Jùdèyà dù kú 'vee nà 'vé tí nó tacó ndá kpo 'duù, ta ndá Kùrò ndá bu-Mbíri, ta ndá mbe kpòlò tí tàkii mi ndú tí ndá Jùdèyà, 'dè có ji ndú sàà gí máa, mbe nò bà tí Jézù gí 'ví 'dè gí sè, tacó wàa ndá yí 'ví zèè yí.

12

Màriyà tí námi Lázàrò toro bàà ji Jézù

¹ Jézù gii dele ndi wó 'do gbí to Éfiràmù ya gí 'bá mi ndá Lázàrò tí nó náa yí tí Jézù 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó gbí gbata Bètáníyà, si sè sili

gítí o bà Ndií-ta-muu-ndâ-Ìzìrìyèlì-mì-Mbírì ká vô-nje gbaànjé cuki. ² Yí má gii yee kà, ndâ 'duù kà gii te wìrì mítí wó. A Máraàtá tí námi Lázàrò ta 'dè' o tí nò ká kù njèè i-zó-zò ji ndâ Lázàrò ta ndâ wìrì tí nò mbe kili kù zò i ta ndâ Jézù nò.

³ Káa si ndâ 'duù kuu bàndò bà zò i, Màriyá tí 'bí námi Lázàrò, gii te 'bí ña banga pò bàà náa à ñònòkò ta cèe di, náa yí si ta mboo me gbolò, á gbí ká'ì nìkì maa éno. Yí gii gbí 'bè'dè-'bè'dè éno mítí kò Jézù. Bindi yí gii toṛo gbí ndí ta tí kò Jézù ta se muu wó. Banga pò bàà tí nò gii yè tà'ì ngbúú-ngbu-ngbú gí.

⁴ Káa Júdà Ìsikàriyótè, tí 'bí mbe tala có mi Jézù gbaànjé, tí 'duù tí nò mbe gii ba ngbù Jézù nò, gii 'vee 'vé ta kpo tàkòcò máa, ⁵ «Áá kùtàá má si banga pò bàà tí nò gí 'dè ta gbolò i, wàa à 'ví ko ta ndâ mbe yè, káa yè?» ⁶ Júdà 'dè có tí nò me tacó máa, có tí ndâ mbe yè kpolo mì wó ma nò lá. Yí 'dè éno, tacó yá a mbe kù kpolo tí ndâ i ñinò náa à kuu tí nò tacó tí ndú tí ndâ mbe tala có mi Jézù 'dáá gí nò. Káa à gbí muu wó éno máa, má wálá wàa Màriyá ta o tí nò 'ví si pò bàà tí nò gí 'dè ta gbolò i, wàa yí 'ví kaa gí tí a i ji yí tí mbe kpolo tí galá, tacó wàa, yí 'ví po ta tí á gítí mīrì yì, tacó yí a mbe ngbà.

⁷ Káa Jézù gii 'visì có ji Júdà máa, «Pà nje niì tí nò lá. Yí kpolo nò a tí bàà tí nò mítí kútí ye, tacó wàa à 'ví gii duu ta ye. ⁸ Ndâ mbe yè bà dù ta o 'dáá gí kuu gbí òkò tí yo, káa yo bà 'de ye ta o 'dáá gí wálá.»

⁹ Ndâ Jùdèyá me mbè má gii 'di có éno máa, Jézù kuu gbí gbata Bètáníyà, ndú gii kaa ya gí bà ñò yí. Á gbí muu ndú ta o tí nò me káa có bà ya gí bà ñò Jézù cuki lá. Ndú ya kpolo ma a i tacó bà ñò Lázàrò, tí 'dakò tí nò náa Jézù 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nò. ¹⁰ Tacó éno, ndâ Kùṛò ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdèyá gii toko có mi ndú éno máa, à 'ví zi Lázàrò delè gí. ¹¹ Tacó nderè bà ùnje mì ndâ Jùdèyá gítí Jézù si ndâ yì mí to 'dáá 'do ká gbí có bà 'vala yí.

Bà rì Bindi-Mbírì gí gbí gbata Jèrùzàlémè

¹² Jézù gii 'bí nó ta 'bí yé bindi bà te wìrì mítí wó mi ndâ 'duù Bètáníyà kú ya gí Jèrùzàlémè. Ndâ mbè ndâ Jùdèyá tí nó mbe tí mí bà o bà waa mbelè a Jèrùzàlémè nó má gii 'di có éno máa, Jézù tí kpokèjì kèjì 'do Bètáníyà gí Jèrùzàlémè, ¹³ ndú gii saaka ndâ kpâ-lígi, bindi ndú gii zèè ta ndi 'bí ndú kú ya tí gí bà ù ta kùṛo Jézù. Jézù má gii yee gí, ndú gii 'bità bà tò kú ta líkí'o máa,

«Òsánà!» (Gbí éno máa, «'vala ze!»)

«Mbírì 'ví si gbolò gba mì ndoo tí ndâ Jùdèyá,
tí mbe gí ta rẹ wó tí Mbírì.»

¹⁴ Jézù ta o tí nò kú o a ngbú 'vii-kècè, a go có tí nó náa a cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

¹⁵ «Ndâ mbe si 'bá pí gú Ziyóni á Jèrùzàlémè,
yo ci gúku lá!

Yo ñò gbolò gba mì yo kpokèjì pí ngbú 'vii-kècè zò,» nò!

¹⁶ Ndâ mbe tala có mi Jézù 'di gbí ndâ i tí nó ta o tí nó gbaànjé lá, káa à má gii te Jézù mí pí jàlambà mì Mbírì lè gí, mbí ndú bà gii 'va tí éno máa, à cu có gítí ndâ i tí nó á mí gbí wáràgà mì Mbírì gí.

¹⁷⁻¹⁸ Ndâ 'duù me mbè kaa ta o tí nó ya gí bà ù kùṛo Jézù, tacó ndâ 'duù tí nó náa Jézù táánò tè'é tí Lázàrò 'do gbí muu'dú wó bindi yí gii 'vala yí

si míti ndú nó, ká dità ndâ có ñinó náa ndú 'di ta tù ndú nó, ta ndâ i ñinó náa ndú ñò ta ɾo ndú nó, ji ndâ 'duù. ¹⁹ Ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà má gii ñò éno, ndú gii 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «Yo wálá ñò ndi yo nò gí? Ndoò bà je bà i tí wó káká'i wálá! Yo ñò ndâ 'duù kpónó tè 'dáá gí tàkò có mì wó gí!»

Ndâ 'bí Ìgírìgì pà bà tí Jézù

²⁰ Ndâ 'bí Ìgírìgì mbe gí gí Jèrùzàlémè tacó bà bàkà i-Mbíri ta o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndâ-Ìzìriyéli-mi-Mbíri nò, ²¹ gii ya gí mì Filípò tí 'bí mbe tala có mì Jézù, ta 'bá mì ndú gbí gbata Bètisàyídà á gbí to Gàlilèyà. Bìndi ndú gii 'dè có ji yí máa, «Go bà 'dè có ta Jézù kuu tí ze, kpo 'duù.» ²² Filípò bà-i-nò gii 'dòkò ndi có mì ndâ Ìgírìgì tí nò ji Àndèréyà, tí 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù. Bìndi ndú gii ya ta yí gí bà 'dè có ji Jézù.

²³ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa,

«O bà te 'Vii-mi-'Dakò gí pí jàlàmbà kpónó gí gí.

²⁴ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco máa,

à má 'va nji cù mí tà to wàa yí 'ví kù ndi wó lá,
nji cù tí nò bà dù ká tí gbèe nji cù dúú bà ya tí .

Káa gbèe nji cù tí nò má ku gí,

áá bà waa 'do bà-i-nò a muu cù ta nji cù tí jùrù'bùù.

²⁵ 'Duù ñinó ta líkí bà 'vala muu to nó tí wó nó kù gíri a miři wó.

Káa 'duù ñinó mbe kù kì nje mbíri wó gítí bà 'vala muu to tí nó tacó tí ye

nó
ká kù kpolo tí miři wó gítí 'valá ñinó mbe cee lá nó.

²⁶ Go bà dù tí bòò mì ye má kuu tí 'duù,

yí 'ví gí gí bà ɾu ndi ye.

Tacó wàa ze 'ví dù ta bòò mì ye tí gbèe bàndò.

'Duù má dù tí bòò mì ye,

Bu ye bà tègàrà 'duù tí nò gí.

Jézù 'dè có gítí ku mì wó

²⁷ Káa ye kpónó ñò 'dóó có tí nó náa ye 'ví 'de ji yo nó lá,
tacó njembí ye kù mú-mù.

Ye 'ví 'deke a tí ye ji Bu ye máa,

yí 'vala ye 'do kùro vò o tí nó kèji nò?

Káa dú nderè bà gí ye gí muu to tí nó táánò

a i tacó bà dù á nje vò o tí nó nó!

²⁸ Áá Bu ye,

tùbà wotí mì lo ji ndâ 'duù!

Tùbà tí lo tí cèe 'duù ji ndú!»

Jézù má gii 'dè có tí nó yee to gí, ndâ 'duù gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbíri máa, «Ye táánò tùbà wotí mì ye ji ndú gí, káa ye kèji gí bà tùbà ji ndú káká'i.»

²⁹ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ mbè kù ɾò tíyò ta ɾègbà tí Jézù nó gii 'dè gítí kòcò 'duù tí nó náa ndú 'di kù 'dè có 'do gbíri nó máa, «A ngbàngbàri ká kù baraka i!» Káa ndâ 'bí 'duù ñindi ndú gii 'dè có máa, «A basilí mì Mbíri ká kù 'dè có ji Jézù.»

³⁰ Káa Jézù gii 'visi có ji ndâ 'duù tí nó máa, «Kòcò 'duù tí nó kù 'dè có me tacó tí ye lá. Yí kù 'dè có a i tacó tí yo.

31 O bà òò 'bè gbí òkò tí ndá yúcó ta 'vèrè mí ndá 'duù yee kpónó gí.

À kpónó nó a o bà tòò Gba-to-tí-nó 'do pí jàlàmbà gí.

32 Káa ye, à má gbì ye míti njèèkpè mù gí,
ndá 'duù muu to tí nó bà kilí 'dáá gí gí mí ye.»

33 Jézù 'dè có tí nò tacó bà túbà òò ku tí nó á kèjì gí bà zì yí nó jì ndá 'duù.

34 Káa ndá 'duù gí 'vee yí máa, «À nibà jì ze tí ndá Jùdèyà 'do gbí wáràgà mì Mòze éno máa, Bìndi-Mbírì bà dù ká dúú bà ya tí. Káa wò kù 'dè jì ze ònó ndí a òò có ngàyi? Máa, áá bà gí gbì 'Vii-mi-'Dakò míti njèèkpè mù nó! 'Vii-mi-'Dakò tí nò mì lo nò a 'dì?»

35 Káa Jézù gí 'visi có jì ndú máa,
«Sè bà dù Ngba'o ta yo kpónó ká nji'dí.

Nògí, yo nò nó si Ngba'o kuu tí nò,
tacó 'dí'di'o kpokèjì gí bà gbo yo,
káa mbe kù nò nó gbí 'dí'di'o
òò to tí nó náa yí ya gítí nó ni lá.

36 Yo ùnje ta njembí yo gítí Ngba'o kpónó si Ngba'o ká kuu tí nò,
tacó wàa, yo 'ví dù tí tí ndá 'vii mì Ngba'o.»

Jézù má gí yee nje có mì wó gí, yí gí fa ya gí bà ngùù tí wó 'do tí ndá 'duù gí.

Ndá Jùdèyà biya bà ùnje gítí Jézù gí

37 Ndá Jùdèyà òò òò ndá tende serè tí nó náa Jézù bàkà cúú-cu-cù gbí ndá o tí nò nó ta ọò ndú ngbàrángà'i gí, káa, ta ndá òò òò 'dáá gí, ndú gí biya bà ùnje gítí Jézù gí. 38 Go có tí nó náa Ízáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dè sàá éno, máa,

«A 'dì ká 'dì ndá có mì lo náa ze kù 'dòkò nó, Mbe tí ye?

A 'dì ká ùnje gítí ndá serè tí nó náa wò tí Mbírì,
tí Mbe tí ye kù bàkà mí kùro ndá 'duù nó?» nò.

39 Bà ùnje gítí ndá có mì Mbírì ta ndá nètè mì Mbírì gbí ndá o tí nò dú kpò ndá 'duù gí, a go 'bí có tí nó náa Ízáyà 'dè káká'i éno máa,

40 «Mbírì yoo ọò ndá 'duù gí.

Yí delè gí biya bà je muu jì ndú gí.

Yí bàkà éno tacó yí òò ni gí máa,
yí kpèti má kpoko ndá ọò bà òò i míti muu ndú,
yí delè kpèti má je muu bà kọọ có jì ndú,
ndú bà 'visi tí ndú gí mì yí wàa yí 'ví 'vala ndú nò wálá.»

41 Mbírì 'dè có tí nò jì Ízáyà gítí ngbútù mì ndá 'duù, tacó Mbírì wu bà òò ngba Jézù jì yí tí Ízáyà gí, káa yí kù 'dè có gítí .

42 Kpèti ká éno, ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gí ùnje gítí Jézù gí. Káa, ndú túbà tí ndú gí sè lá, ta gúku máa, ndá mbe kpolo tí tàkù mì ndá Jùdèyà bà mò ndá yí 'do gbí òkò tí ndá 'duù ta ndí tí ndá bàndò bà kilí ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbírì gí. 43 Ndú bàkà éno, tacó go bà ùlù ndú mì ndá 'duù tí ndú ndii go bà ùlù ndú mì Mbírì tí ndú gí.

44 Jézù gí kò-kò ta ndá có mì wó jì ndá 'duù 'dáá gí ngbàrángà'i éno máa,

«'Duù má ùnje gítí ye gí,
yí kù ùnje tí nò me ká gítí ye cuki lá.

Yí kù ùnje a i gítí mbe tuu ye.

- 45 'Duù mbe ò è ye ta ɾo wó gí,
yí delè ò è nò a mbe tuu ye ta ɾo wó gí.
- 46 Ye, tí Ngba'o, gí gí muu to tí nó,
tacó wàa 'duù mbe ùnje gítí ye gí 'ví dù gbí 'dí'di'o káká'i lá.
- 47 'Duù má 'di ndá có mì ye,
káa yí má kpolo tí ndú ta njembí wó gbaànjé lá,
à me ye wúnò ká bà waa có mítí wó lá,
tacó ye gí me tacó bà waa có mítí ndá 'duù lá;
ye gí a i tacó bà 'vala ndú.
- 48 Gba mbe waa có mítí 'duù ònó mbe biya ye ta ndá có mì ye 'dáá gí nó
ta ndòngbú o wúnò kuu tí .
Gba tí nó a ndá có tí nó náa ye ma nó.
- 49 Áá bà dù ènò,
tacó ye kú 'dè có me ta muu ye lá.
Ye kú 'dè a kòcò Bu ye, tí mbe tuu ye.
- 50 Ye delè ò è ni gí máa,
ndá có mì Bu ye a ndá có mbe je 'valá ònó mbe cee lá nó ji ndá 'duù.
À má ènò, ye kú 'dè káa ndi ndá có tí nó náa a Bu ye ká 'dè ji ye nó.»

13

Jézù càkà kò ndá mbe tala có mì wó

¹ Jézù ta o tí nó ò è ni gí, máa, o bà ya yí gí mì Bu yí 'do muu to tí nó gí gí, tacó sè ta o tí nó káa làmbu o gítí o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyéli-mi-Mbíri. Yí jé waa 'do tí bà zè ndá 'dóó 'duù mì wó níki maa sàà kùro lá. Káa gbí ndòngbú o tí nó, yí gii túbà ji ndú ènó máa, yí zè ndú níki ta njembí yí gbaànjé.

² Ndá Jézù ta ndá mbe tala có mì wó ta 'dè'o tí nó kú zò i, si vò i ònòkò muu Júdá Ìsikàriyótè tí 'vii mì Simónè sàà gí máa yí ba ngbù Jézù. ³ Káa Jézù ò è ni gí, máa, Bu yí je wotí bà bàkà ndá i 'dáá gí ji yí gí. Yí delè gii ò è ni gí, máa, yí táánò gí 'do mì Mbíri, káa yí kú gii dele ndi yí ya gí mì Mbíri. ⁴ Tacó ènò, yí bà-i-nò gii a gí yaà 'do tí i-zó-zò, bindi yí gii ja wòòkò bòngò tí nó náa à tí wó nó gí, yí gii paɾa bòngò bà toɾo ngo 'do tí i mí ɾè'dè wó. ⁵ Bindi yí gii yee ngo mí gbí 'bí kpàlàkà ká'i. Bindi yí gii 'bità bà caka kò ndá mbe tala có mì wó. Yí má caka kò 'duù ònò gí, yí toɾo ngo 'do tí ta bòngò bà toɾo ngo tí nó náa yí paɾa mí ɾè'dè wó nó má kòzò gí, yí bà gii 'dòkò gítí kò 'bí 'duu.

⁶ Jézù mâ gii caka kò ndá mbe tala có mì wó kpòò, yí mâ gii yee tí Piyétòrò, Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Wò kèji gí bà caka kò ye delè, Mbe tí ye?»

⁷ Káa Jézù gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «Wò kpónó bà ò è i tí nó náa ye kú bàkà nó ni wálá. Wò bà ò è ni a i bindi .»

⁸ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji Jézù máa, «Jéé lá! Wò jé gítí bà caka kò ye wálá.»

Káa Jézù gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «Ye má caka kò lo lá, gbí ènó máa, 'bí i mbe toko ndá káká'i wálá.»

⁹ Piyétòrò mâ gii 'di có tí nó náa Jézù 'visi ji yí nó, yí gii 'deke tí wó ji Jézù máa, «À má ènò, caka me káa ndá kò ye cuki lá, Mbe tí ye. Caka ndá 'bi ye ta muu ye delè gí.»

¹⁰ Káa Jézù gii 'visì có ji Piyètòrò máa, «'Duù má caka tí wó gí, gbí nderè bà caka ndá bà to tí nó náa wò kù 'deke nò wálá, tacó kútí wó 'dáá gí ká ngbàrángà'i. Bèti ká tí ndá kò wó cuki. Kútí yo 'dáá gí ká ngbàrángà'i. Yo 'dáá gí. À bè gbí káa 'duù gbaànjé.» ¹¹ Jézù nò 'duù tí nó bà gii ba ngbù wó nó ni gí. Nìno a gbí nderè có tí nó náa yí 'dè ta có ji Piyètòrò éno máa, «À bè gbí káa 'duù gbaànjé» nò.

¹² Jézù mà gii caka kò ndá mbe tala có mì wó cee gí, yí gii yuu ndi wòkò bongo mì wó náa yí ja gí to nó míti wó káká'i. Bindi yí gii dele ndi wó gítí i-zó-zò, bindi yí gii 'vee ndá mbe tala có mì wó máa, «'Yo 'di gbí i tí nó náa ye bàkà ji yo nò gí? ¹³ Ndá rẹ̀ mì yo náa yo gbì mí muu ye a ndá rẹ̀ sósò'ò. 'Bí a <Mbe nibà i,> bindi 'bí a <Mbe tí ze.> Ndá rẹ̀ mì yo sósò'ò nò gí, lè lá. À dú nò a ye. ¹⁴ Káa ye tí Mbe nibà i ji yo, delè tí Mbe tí yo, má caka kò yo gí, gbí go éno máa, yo delè 'ví caka kò yo gbí òkò tí yo. ¹⁵ Ye bàkà éno tacó wàa yo 'ví mèlè ndí. ¹⁶ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa:

'bí bọ̀ jé mbe me gbolò ndii mbe tí wó gí nò wálá,
delè 'bí 'vii-tú jé mbe me gbolò ndii mbe tuu yí gí nò wálá.

¹⁷ À má éno, yo má 'di gbí ndá có mì ye nò gí, bindi yo 'ví mèlè bà bàkà ndá i tí nó náa ye 'deke ndú ji yo nò, tàkòcò yo bà peteke ngé ndii gí.

¹⁸ «Ye kù 'dè có mì ye nò me ji yo 'dáá gí lá. Ye nò ndá 'duù nìno náa ye ruka ndú nó ni gí. Káa kózò tí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, <'Duù tí nó náa ze zò i gbí ká'i ta yí nó bà 'visì muu wó gítí ye> nó 'ví dù tí tí yúco. ¹⁹ Ye kù ci nò a yo, tacó wàa i tí nó má gii bàkà tí, yo 'ví òtí tí ni go éno máa, ye a yí tí Bindi-Mbíri. ²⁰ Ye kù 'dè có ji yo ta yúco, máa:

'Duù má te wíri míti 'duù nìno náa a ye ká tuu yí nó,
'duù tí nò te wíri a i míti ye.

Káa 'duù má te wíri míti ye,
yí te nò a wíri míti mbe tuu ye.»

Jézù 'dè có gítí bà gii ba ngbù wó mì 'bí mbe tala có mì wó

²¹ Má gii zeke'o, njembí Jézù gii 'bità bà dòmò tí bindi có tí nó náa yí 'dè ji ndá mbe tala có mì wó nò tí vò ña nìno. Bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ye kù 'dè ji yo a cee yúco máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo bà gii ba ngbù ye.»

²² Ndá mbe tala có mì Jézù mà gii 'di có tí nó, nje ndú 'dáá gí gii 'dè gí. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà zeke gbí ñjìro ndú gbí òkò tí ndú tacó bà nò 'duù tí nó gbí òkò tí ndú náa Jézù 'dè có tí nó gítí wó nò. ²³ Ta o tí nó, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì Jézù náa Jézù zè yí nìki kpolo ma kù ki tí wó a dè rẹ̀gbà tí Jézù. ²⁴ Má gii zeke'o, Piyètòrò gii kì ọ̀ wó ji ka ndú tí nó, máa, yí 'vee rẹ̀ 'duù tí nó náa Mbe tí ndá yí kù gbí tí kpò gítí wó nò. ²⁵ Ka ndá Piyètòrò nò bà-i-nò gii tí tí wó mí gbí njembí Jézù, bindi yí gii 'vee yí máa, «Wò kù nì a 'di, Mbe tí ze?»

²⁶ Káa Jézù gii 'visì có gí tàkò 'vé mì mbe tala có mì wó nó, máa, «A 'duù tí nó náa ye kpónó bà too yà ta kò, bindi ye 'ví je ji yí nó.» Jézù ngé bà-i-nò gii kùtù kò, bindi yí gii too ta yà, bindi yí gii je ji Júdá tí 'vii mì Simónè Ìsikàriyòtè. ²⁷ À káa póo bà je kò tí nó mì Júdá 'do 'bí Jézù, Gba-vò-i gii gèè bè wó mí muu Júdá gí. Bindi Jézù gii 'dè có ji Júdá máa, «Ngo've tí lo! Bàkà i tí nó ta go bà bàkà tí lo nò gálá.»

²⁸ Káa ta o tí nó, 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndâ mbe tala có mì Jézù mbe 'di gbí nderè có tí nò náa yí 'dè jì Júdà nò wálá. ²⁹ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gù 'bità bà koro có máa, Jézù kù 'dè a có jì Júdà máa, yí ya gí bà sì ndâ i jì ndâ yì gítí gbolò o, káa à má me éno lá, yí kù tuu a yí, máa, yí ya gí bà sì ndâ i tacó tí ndâ mbe yè. Ndú koro ña có tí nò tacó Júdà a mbe kpolo tí ndâ i mì ndú 'dáá gí.

³⁰ Júdà zèè káa kò tí nò náa Jézù too ta yâ jì yí nò 'do 'bì Jézù gí, bìndi yí ngé gù co gí sè ta bèbilli tí nò.

Jézù 'dè có gítí bà 'boo yí mì Piyétòrò

³¹ Júdà mà gù ñjè nó gí, Jézù gù 'dè có jì sè ndâ mbe tala có mì wó máa, «Ìjìnó kpónó a o bà gù ùlù 'Vii-mi-'Dakò ká nò; ñìnó kpónó delè a o bà ùlù Mbíri mì 'Vii-mi-'Dakò ká nò.

³² 'Vii-mi-'Dakò má gù ùlù Mbíri gí,

Mbíri delè bà gù ùlù 'Vii-mi-'Dakò ta njembí wó gbaànjé;

Mbíri kpónó-kpónó kèjì gí bà ùlù 'Vii-mi-'Dakò.

³³ Sè o bà dù ye ta yo me ñjídí gí, ndâ 'vii mi ye.

Yo bà gù pà bà tí ye,

káa wotí bà ya gítí bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó bà dù tí yo ta kpéétí yo wálá,

ká go có tí nó táànò sàà náa ye 'dè jì ndâ Jùdéyà nò.

³⁴ Ye kù 'dè ngú có jì yo, máa,

yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa,

tacó ye zè yo nìkì ma.

Má éno, yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa,

á go bà zè yo mì ye nìkì maa nò.

³⁵ Ndâ 'duù bà ñò yo ni tí ndâ mbe tala có mì ye

á 'do tí bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa.»

³⁶ Mà gù zeke'o, Simònè Piyétòrò bà-i-nò gù 'vee Jézù máa, «Wò kù ya gí kòtí 'di, Mbe tí ye?»

Káa Jézù gù 'visì có jì Piyétòrò máa, «Wotí bà ɾu ndi ye gítí bàndò tí nó náa ye kù ya gítí nó kpónó tí lo wálá. Wò bà ɾu ndi ye a i bìndi .»

³⁷ Káa Piyétòrò káká'i gù 'vee Jézù máa, «Wotí bà ɾu ndi lo tí ye kpónó wálá tacó yè? Ye bà sì miɾi ye jì ku á tacó tí lo.»

³⁸ Jézù bà-i-nò gù 'vee Piyétòrò máa, «Wò bà sì miɾi lo jì ku á muu ye? Ye kù 'dè jì wò a cèe yúco mì ye máa, wò wúnó bà 'boo bà ñò ye ni mì lo ta bà ta'ò á kùro kpédélé kò ngù.»

14

Jézù yìi ndâ mbe tala có mì wó

¹ Jézù gù tò làmbu 'dè ngo mí njembí ndâ mbe tala có mì wó á bìndi bà kàra ɾé ndú mì wó ta ɾè bà ya yí 'do tí ndú gí nó, ta bà yìi ndú máa, «Njembí yo 'ví mù gítí có bà ya ye nò lá.

Yo tee njembí yo mití ze ta Mbíri.

² Tacó yè bàndò bà dù ndâ 'duù tí á 'bá mì Bu ye wálá.

Yè bàndò kùtàá má kuu 'bá mì Bu ye,

ye bà ci yo éno máa,

ye kù ya gí bà 'viindi bàndò ù ta ndi yo nò, wálá.

³ Ye má cee ta nèté bà 'viindi bàndò ù ta ndi yo gí,

ye bà dele ndi ye gí tacó bà kaa yo ya tí gítí .
 Tacó wàa, ndoo 'ví dù ta ndoo á tí gbèe bàndò.

4 Yo òò kpokèjì bà ya gítí to tí nò náa ye kú ya gítí nò ni gí.»

5 Káa Tòmázò, tí 'bí mbe tala có mì Jézù gbaànjé, gii 'vee yí máa, «Ze òò ni lá nó káa bàndò tí nò náa wò kú ya gítí nò nó, ze bà gii òò jé káa kpokèjì bà ya gítí , Mbe tí ze?»

6 Káa Jézù gii 'visi có jì yí máa,
 «Ye a mbe túbà kpokèjì mì Mbírì jì ndá 'duù;
 ye a mbe 'dè yúcó jì ndá 'duù;
 ye a r̀ngbó 'válá ònó mbe cee lá nò.
 'Duù má waa to co tí 'bí tende kpokèjì,
 yí bà di mì Bu ye wálá.

7 Yo kùtáá má òò ye ni gí,
 yo delè bà òò Bu ye ni gí.
 Káa yo bà òò yí ni 'do tí kpónó gí.
 Yo delè òò yí ta ̀ro yo gí.»

8 Filípò bà-i-nò gii 'visi có jì Jézù máa, «Túbà tí Bu lo jì ze, wàa có mì ze 'ví cee gí.»

9 Káa Jézù gii 'vee Filípò máa, «Cèe kòndi bà dù ndà ta ndà nó, wò jé nò òò ye ni lá, Filípò?

'Duù má òò ye ni gí,
 'duù tí nò òò nò a Bu ye ni gí.
 Káa wò gii 'deke tí lo ònó jì ye máa,
 ye túbà tí Bu ye jì wò, tacó yè?

10 Wò ùnje lá, máa,
 ze ta Bu ye a ndá gbèe 'duù?

Ndá có tí nó náa ye kú 'dè jì yo nó me ndá 'dóó có mì ye gbí muu ye lá.
 A Bu ye tí nó tí mbe tuu ye nó ká kú 'dè có.
 A yí tí Bu ye tí nó náa ze ta yí nje bá gbaànjé nó
 ká kú bàkà ndá nèté mì wó.

11 Yo ùnje gítí có tí nó náa ye 'dè jì yo máa,
 'bè gbí òkò tí ze ta Bu ye wálá nò.

Káa ndá có mì ye má kú cà gbí t̀u yo cá-cà,
 yo 'ví ùnje ta vòò r̀è mì ndá serè tí nó náa ye kú bàkà nò.

12 'Duù mbe tee njembí wó mítí ye ta o 'dáá gí gí,
 bà bàkà ndá kpo-kpò serè go ndá ònó náa ye kú bàkà nó gí,
 yí delè bà bàkà a ndá kpo-kpò i mbe ndii ndá ònó náa ye kú bàkà nó
 gí,
 tacó ye kú ya gí mì Bu ye;

13 tacó éno, yo má ỳu 'bí òa i ta ̀re ye 'do mì Bu ye,
 ye bà je i tí nò jì yo gí.

Tacó wàa, ndá 'duù 'ví ùl̀u ta Bu ye 'do gbí có mì ye tí 'Vii mì wó.

14 Yo má ỳu i ta ̀re ye,
 ye bà je i tí nò jì yo gí.

15 Yo má zè ye òkì maa,
 yo bà kpolo tí ndá có mì ye gí.

16 Ye bà 'deke tí ye jì Bu ye,
 wàa yí 'ví tuu 'bí 'duù jì yo tí mbe kpo-gbì-tà-t̀u yo,
 náa yí bà dù ta yo dúú bà ya tí gí.

- 17 'Duù tí nò náa Bu ye bà tuu yí ji yo tí mbe konì yo nò a Bèrì-mì-Mbíri, tí mbe 'dè yúcó.
- Ndâ 'duù muu to tí nó bà ùnje gítí wó wálá,
tacó ndú jé gí bà nò yí nì wálá,
ndú delè je gí bà nò yí ta ɾo ndú wálá.
- Káa yo bà nò yí nì gí,
tacó yí kèjì gí bà dù ta yo gbí njembí yo.
- 18 Ye bà si yo 'ví jì'ví nò wálá.
Ye bà dele ndi ye gí gí mì yo gí.
- 19 Sè ká nǐ'dí,
bìndi ndâ 'duù bà gii nò ye wálá.
- Káa yo bà nò ye gí,
tacó ku me ndòngbú i ji ye lá.
- À má éno, ku delè bà dù me ndòngbú i ji yo lá.
- 20 Yo ta ɾi tí nò bà nò nì gí máa,
ze ta Bu ye a ndâ gbèe 'duù.
- Káa ndoo ta ndoo delè a ndâ gbèe 'duù.
- 21 'Duù mbe 'di ndâ có mì ye,
bìndi yí gii kpolo tí ndú gí,
a mbe zè ye nìkì maa.
- Káa 'duù mbe zè ye nìkì maa,
Bu ye bà zè yí nìkì maa.
- Ye delè bà zè yí nìkì maa.
Ye delè bà 'dè gbí tí ye ji yí.»
- 22 Mâ gii zeke'o, 'bí mbe tala có mì Jézù ta ɾè wó a Júdá, me Júdá nìnó tí Júdá Ìsikàriyótè nò lá, gii 'vee Jézù máa, «Wò bà túbà tí lo ji ze ta bà muu ze nó, si sè ndâ 'bí 'duù mí to, ta ɾa kpokèjì ngàyi, Mbe tí ze?»
- 23 Káa Jézù gii 'visì có ji Júdá tí nò máa,
«'Duù má zè ye nìkì maa,
yí bà kpolo tí ndâ có mì ye gí.
- Káa 'duù má kpolo tí ndâ có mì ye gí,
Bu ye bà zè yí nìkì maa.
- Ze ta Bu ye bà gí gí bà sì 'bá ngbé mí mì ze ta ndú.
- 24 Ndâ mbe zè ye nìkì lá, kpolo tí ndâ có mì ye lá.
Káa ndâ có tí nò náa ye kú 'dè nò me ndâ có mì ye lá.
Ndú a ndâ có mì Bu ye, tí mbe tuu ye.
- 25 Ye kú 'dè ndâ có tí nò ji yo kpónó si ndoo a kuu ta ndoo nò.
- 26 Káa a Bèrì tí nó náa Bu ye ba gii tuu yí ji yo,
tí mbe kpo-gbì-tà-tù yo ta ɾè ye nó
ká bà gí gí bà nìbà ndâ i 'dáá gí ji yo.
- A yí delè ká bà gí gí bà 'va mbí yo gítí ndâ có nìnó náa ye 'dè ji yo 'dáá gí nò.
- 27 Yo dù ta 'dè njembí yo.
Ye bà je ɾa 'dè njembí tí nó mì ye nó ji yo.
Ye kú je ji yo me go bà je i ji yo mì ndâ 'duù lá.
À má éno, yo 'ví si njembí yo 'ví mù lá.
- 28 Yo 'di 'do gbí nje ye ta tù yo éno máa,
ye kú gii ya gí,

wàa ye 'ví gii dele ndi ye nò gí.

À má éno, yo kùtáá má a ndá 'duù mbe zè ye nìkì maa,
lìkí'o bà 'di éno máa, ye kù ya gí mì Bu ye nò, bà bàkà yo ngé.

Tacó Bu ye a gbolò 'duù ndii ye gí.

²⁹ Ye kù ci nó a yo kùro bà bàkà tí mì i tí nò.

Tacó wàa à má gii bàkà tí,
yo 'ví ù ta nje gítí .

³⁰ O mì ye tacó bà dù kù 'dè có kpòò ji yo wálá,
tacó Gba-to-tí-nó kèjì.

À kpétí ká éno, wotí mì wó gítí ye wálá.

³¹ Káa ye kù bàkà go có tí nó náa Bu ye 'dè ji ye nò.

Tacó wàa ndá 'duù 'ví nò tí ni éno máa,
ye zè Bu ye nìkì maa.

Tacó ye delè kù bàkà ndírí ká go có tí nó náa yí 'dè ji ye nò.
«Nògí, yo a gí yaà wàa ndoo 'ví nje nó 'do bà-i-nó gí!

15

Jézù a cèe bè nèbítì

¹ «Ye a cèe bè nèbítì,

káa Bu ye a cèe mbe rò njí nèbítì.

² Yí kù saaka ndá nè'bi ye ñinó mbe ñi lá nó 'dáá gí gí 'dè,
bindi yí gii waaka gàna tí ndá bè'i á 'do tí ndá ñinó mbe ñi gí nó gí,
si ndú ngbàrángà'i,
tacó wàa ndú 'ví ñi tókà'i.

³ Yo kpónó a ndá ngbàrángà 'duù;

ndá có mì ye náa ye 'dè ji yo nó
bàkà yo tí ndá ngbàrángà 'duù sàà gí.

⁴ Yo zèè ye tí kpòò,

wàa ye delè 'ví zèè ta yo tí kpòò.

Yo nò ni gí máa,

nè'bi mù ñinó mbe yaka 'do tí kpo ñengbó mù gí nó

jé ñi mí to kà ta kpéétí wó lá,

sè káa ñinó yí má ká kuu tí kpo ñengbó mù.

Yo delè ká éno,

yo má ta kpéétí yo,

gbí có mì yo bà dù wálá,

sè káa ñinó yo má zèè ye tí kpòò.

⁵ Ye a 'dóó kpo ñengbó bè nèbítì,

káa yo a ndá nè'bi bè nèbítì tí nò.

À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má zèè ye tí kpòò,

wàa ye 'ví zèè yí tí kpòò,

a 'duù tí nò ká bà bàkà tó i tókà'i,

tacó yo má mò tí yo 'do tí ye gí,

yo gí bà bàkà i gbaànjé wálá.

⁶ 'Duù ñinó mbe zèè ye tí kpòò lá nó,

go nè'bi mù ñinó náa à da 'do tí kpo ñengbó mù gí 'dè gí nò.

Ndá ña ndá nè'bi mù tí nò

náa à kù saaka ndú 'do tí kpo ñengbó mù gí nò má aanga gí,

à kù kili ndú, bindi à gii doo ndú ta wu.

- 7 Yo má zèè ye tí kpoò,
wàa ndâ có mì ye 'ví dù gbí njembí yo,
yo má yù i ñìnó ta go tí yo nó 'do mì Mbìrì,
Mbìrì bà je jì yo gí.
- 8 Ndâ 'duù kù ùlù rẹ Bu ye ta o tí nó náa yo má kù bàkà tó i,
tacó bà tùbà tí yo máa,
yo a ndâ mbe tala có mì ye nô.
- 9 Ye kù zè yo nìkì ká go bà zè ye nìkì mì Bu ye.
À má ènò, yo 'ví ne 'do tí ye lá.
- 10 Yo má 'dì ndâ có mì ye gí,
ye bà zè yo nìkì maa,
á go ñìnó náa ye kù 'dì có mì Bu ye,
káa yí kù zè ye nìkì maa nô.
- 11 Ye 'dè ndâ có tí nò jì yo,
tacó wàa ña líkí'ò tí nó á tí ye nó 'ví dù tí yo,
delè tacó wàa ña líkí'ò tí nó 'ví dù tí yo ta ña wálá.
- 12 Có mì ye jì yo éno máa,
yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa,
á go ñìnó náa ye kù zè ta yo nìkì maa nô.
- 13 'Duù má ùnje gítí bà cì á muu ndâ kómbe wó,
gbí éno máa,
yí zè ndâ kómbe wó tí nó nìkì ta ña wálá.
- 14 Yo má bàkà go ndâ có mì ye nò gí,
yo bà dù tí ndâ kómbe ye.
- 15 Ye káká'ì bà nì bòò mí tí yo wálá,
tacó 'duù 'dè ndâ có kóó mì wó jì bòò mì wó lá.
Rẹ yo a ndâ kómbe ye,
tacó ye 'dè gbí ndâ có ñìnó náa ye 'dì 'do mì Bu ye nó 'dáá gí jì yo gí.
- 16 À me yo táánò ká gí gí mì ye ta muu yo lá.
A ye táánò ká ruka yo máa,
yo dù tí ndâ kómbe ye,
bìndì ye gí bàkà yo tí ndâ 'duù mbe bàkà ndâ i ñìnó ta i ká gbí ndú,
tí ña ndâ i ñìnó mbe dù tí ká nó,
tacó wàa, Bu ye 'ví je ta ndâ i ñìnó náa yo yù 'do tí wó ta rẹ ye nó 'dáá gí jì yo.
- 17 Ye 'dè ndâ có tí nò jì yo tacó wàa,
yo 'ví zè ta tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa.
- Ndâ 'duù bà sogo ndâ mbe tala có mì Jézù*
- 18 «Ndâ 'duù má kù sogo yo,
yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, a ngú i nò lá.
Ndú táánò sogo ye kùro bà sogo yo mì ndú gí.
- 19 Yo kùtàá má a ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó,
ndú kùtàá bà zè yo nìkì maa,
tacó yo a ndâ 'dóó ndâ ñìnó mì ndú.
Káa yo me ndâ 'duù mì ndâ 'duù muu to tí nó lá,
tacó ye ruka yo tí ndâ 'duù mì ye gí.
Tacó ènò, ndâ 'duù kù sogo yo.
- 20 Nògí, yo je mbí yo mí tí ndâ có tí nó táánò náa ye 'dè jì yo éno máa,

- bòò me gbolò ndii mbe tí wó lá nò.
 Ndú táánò má mèèkè'i tí ye gí,
 ndú delè bà mèèkè'i tí yo gí.
 Ndú táánò má 'di có mì ye gí,
 ndú delè bà 'di có mì yo gí.
 21 Káa ndú bà mèèkè'i tí yo á muu ye,
 tacó ndú òò mbe tuu ye ni lá.
 22 Ye táánò má gí lá,
 ye táánò delè má 'dè có ji ndú lá,
 Mbíri bà tù 'bì wó gí tà ọ ndú máa,
 ndú a mbe bàkà vò i nò, wálá.
 Káa kpokèji bà kù'ba mì ndú kpónó nè gí,
 tacó ye gí gí,
 tacó ye delè 'dè có ji ndú gí.
 23 'Duù má kù sogo ye,
 yí kù sogo nò a Bu ye.
 24 Ye táánò má bàkà ọ ndá kpo-kpò serè tí nó
 náa 'bí 'duù jé bàkà sàà kùro lá nó
 mí gbí òkò tí ndú lá,
 Mbíri bà 'dè có gítí ndú wálá.
 Káa ndú òò ndá i tí nó táánò náa ye bàkà nó gí,
 káa ndú kpòò kù sogo ye,
 ndú delè kù sogo Bu ye.
 25 Si ndú 'ví bàkà éno,
 tacó wàa có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì ndá muu-cè máa,
 <Ndú táánò sogo ye ta nderè tí wálá,> nó
 'ví dù tí tí yúcó.
 26 Ta o tí nó náa mbe kpo-gbì-tà-tù yo tí nó
 náa ye bà tuu yí 'do mì Bu ye,
 tí Bèri mbe kù co tí kpokèji mì yúcó,
 náa rẹngbó wó 'do tí Bu ye nó, bà gí nó,
 yí bà dù tí mbe ma có tí ye.
 27 Yo delè bà dù tí ndá mbe ma có tí ye,
 tacó yo dù ta ye 'do tí bà 'bità nèté mì ye yee tí kpónó.

16

- 1 «Ye 'dè ndá có tí nó 'dáá gí ji yo tacó wàa, njembí yo wúnò 'ví mù tí gítí
 ndá i yè ọ tí nó
 náa ndá 'duù kèji gí bà bàkà mí tí yo nó lá.
 2 Ndá 'duù bà gù mòkò yo 'do gbí òkò tí ndá 'duù
 ta ndí tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri gí.
 Káa yo 'ví te mí gbí muu yo me káa ñinò cuki lá.
 Yo te mí gbí muu yo delè éno máa,
 'bí o wúnò ká kèji náa ndá mbe kù ziki yo ta o tí nó bà kojo có éno
 máa,
 ndá yí kù bàkà a nèté mì ndá yì kùro Mbíri.
 3 Ndú bà bàkà ọ i tí nó,
 tacó ndú jé òò 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ze ta Bu ye ni lá.
 4 À má éno, ye kpónó kù kpo nó a gbì-tà-tù yo,

tacó wàa, o bà mèèkè'i tí yo nò má gí wúnò,
mbí yo 'ví 'va tí éno máa,
ye táánò ci yo gítí sàà kùro gí.

O bà gí Bèri-mì-Mbíri wúnò

- «Ye táánò 'dè ndá có tí nò ji yo sàà lá,
tacó ndoo kù dù ta ndoo bà gbèe to.
- ⁵ Káa ye kpónó kù gí ya gí mì 'duù tí nó táánò mbe tuu ye nò.
Ta ndá ña ñinò 'dáá gí,
'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo mbe 'vee ye kpónó éno máa,
<Wò kù ya gí kòtí 'di wè?> nò wálá.
- ⁶ Káa njembí yo kpónó wálá ta sé có tí nò náa ye 'dè ji yo nò.
- ⁷ Káa ye bà nguù yúco 'do tí yo wálá:
ye kù ya nó tí nò kpolo ma a i tacó tí yo,
tacó ye má ya lá,
mbe kpo-gbí-tà-tù yo tí nò bà gí wálá.
Káa ye má ya gí,
ye bà tuu yí gí tí ji yo.
- ⁸ Yí má gí gí,
a yí ká bà 'dè có ñinó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù
gítí ndá vò i,
ta 'duù ñinó mbe ya jáá nó,
ta bà waa có mì Mbíri.
- ⁹ Yí kèjì gí bà 'dè có ñinó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù gítí vò i,
máa, bà biya bà ùnje gítí ye mì ndú a vò i.
- ¹⁰ Yí kèjì gí bà 'dè có ñinó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù
gítí 'duù ñinó mbe ya jáá nó delè
a i mítí bà ya ye gí mì Bu ye,
bìndi yo bà ñò ndi ye wálá.
- ¹¹ Yí kèjì gí bà 'dè có ñinó mbe ya gí gbí muu ndá 'duù
gítí bà waa có mì Mbíri,
tacó Mbíri waa có mítí Gba-to-tí-nó.
- ¹² Ndá có gbí muu ye tacó bà 'dè ji yo tanga tí lá,
káa wotí tí yo bà dù gítí bà 'di gbí ndú kpónó wálá.
- ¹³ À má éno, Bèri-mì-Mbíri,
tí mbe kù co tí kpokèjì mì yúco má gí gí,
a yí ká bà tè kùro yo co tí kpokèjì mì yúco.
Tacó yí bà gí gí bà 'dè me 'dóo có mì wó gbí muu wó lá.
Yí bà gí gí bà 'dè ji yo káa ndá có ñinó náa yí 'di nò.
Yí bà gí gí bà ma có ndá i ñinó kèjì nò.
- ¹⁴ Yí kèjì gí bà wu gbí ye ji yo,
tacó yí bà gí gí bà 'dè ji yo 'dáá káa ndá có ñinó
náa yí 'di 'do mì ye nó.
- ¹⁵ Ndá có gbí muu Bu ye 'dáá gí káa ndá có tí nò gbí muu ye nò.
Ñinò a gbí nderè có tí nò náa ye 'dè tí ta có ji yo éno máa,
yí bà gí gí bà 'dè ji yo 'dáá káa ndá có mì ye nó ká nò.
- ¹⁶ Tacó yo gàà éno kèjì gí bà ñò ye wálá,
yo má giù dù á bìndi bà ya ye 'do tí yo nò ndi-ndi-ndi éno,
yo bà giù ñò ndi ye káká'i.»

17 Ndá 'bí mbe tala có mì Jézù mà gii 'di có tí nò náa yí 'dè jì ndú nò, ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú máa, «Gbí ña có mì wó náa yí 'dè éno máa, ndoo gaa éno kèjì gí bà ñò yì wálá, má ñj'dí kòzò gí, ndoo bà gii ñò ndi yì nò, máa yè? Gbí có tí nò mì wó, máa, yì kù ya gí mì Bu yì nò, máa yè? 18 O tí nò mì wó <gaa> nò a o yè? Ndoò 'di gbí o tí nò mì wó <gaa> nò lá.»

19 Káa Jézù gii ñò ni gí máa, à tí ndú a go bà 'vee yì, tacó éno, yí gii cu kùro bà 'vee yí mì ndú ta bà 'vee ndú máa, «Yo kù 'vee 'vé gbí òkò tí yo nò a i gítí gbí có tí nò náa ye 'dè éno máa, <Yo gaa éno bà gii ñò ye wálá, yo mà gii dù ndi-ndi-ndi éno gí, yo bà gii ñò ndi ye káká'i nó?»

20 Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa,
yo bà gii wa ku ta ngo-ro yo,
káa ndá 'bí 'duù ta líkí'o tí ndú.

Nje yo bà gii zuu ,
káa bà zuu nje yo nò bá 'visì tí tí líkí'o.

21 Niù kù tu nje wó ta o bà mi 'viì,
tacó yí gbí sé'i,
káa 'viì mà gii tè gí,
bà mbí niù tí nò gii ò tí sé gó-káyì gí ta líkí'o máa,
yì jò 'duù mí muu to gí.

22 Nògí, yo kpónó kù zuu nje yo á go bà zuu nje mbe gó-káyì.

Káa tàkòcò yo bà gii peteke gí,
tacó ndoo bà 'de tí ndoo ta ndoo káká'i gí.
'Bí 'duù mbe volo gbí líkí'o tí nò náa ye bà je jì yo nò, bà dù wálá.

23 O tí nò má gí gí,
yo bà 'vee ye gítí 'bí i gbaànjé wálá.

Ye kù 'dè có jì yo ta yúco máa,
Bu ye ta o tí nò bà je ña i ñìnó
náa yo bà yù 'do tí wó ta rẹ ye nó jì yo gí.

24 Yo yee tí kpónó jé yù i 'do mì Bu ye ta rẹ ye lá.

Má éno, yo 'bità bà yù i ta rẹ ye á 'do tí kpónó,
wàa yí bà je jì yo gí.

Tacó wàa yo 'ví dù ta líkí'o tí yo ta 'bí i mbe gboo 'do mì yo wálá.

25 Ye yee tí kpónó kù 'dè có tí nò jì yo ká ta ndá kpùrù có.
Káa o tí nò náa ye káká'i bà 'dè ndá kpùrù có jì yo wálá nò, ká kèjì.
Ye ta o tí nò bà 'dè có gítí Bu ye ngbárángà'i éno jì yo.

26 Ta o tí nò, yo bà gii yù ndá i 'do mì Bu ye ta rẹ ye.
À káká'i me ye ká bà 'deke tí ye jì Bu ye tacó tí yo lá,
27 tacó Bu ye zè yo ñikì ta rẹ ye ma.

Bu ye zè yo ñikì maa nò,
tacó yo zè ye ñikì maa.

Yo delè gii ùnje gí máa,
ye táánò gí 'do mì wó tí Bu ye.

28 Ye táánò gí muu to tí nó 'do mì Bu ye.

Káa ye kpónó kù dele ndi ye ya gí mì Bu ye.»

29 Ndá mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii 'visì có jì yí máa, «Ìyo le! Wò kpónó kù 'dè gbí có jì ze ngbárángà'i. Wò kù 'dè me kpùrù có lá. 30 Ze kpónó ñò ni ngbárángà'i gí, máa, wò ñò ndá i 'dáa gí ni gí. À má éno, gbí

nderè bà 'vee wò mì 'bí 'duù gbí òkò tí ze máa, wò gí 'do kòtí 'di wè nò wálá. Tacó ze kpónó ùnje ta njembí ze gí, máa, wò gí 'do mì Mbírì.»

³¹ Káa Jézù gii 'vee ndú máa,

«Yo ùnje ta njembí yo gítí ye gí?

³² Yo 'di có tí nó náa ye kù 'dè ji yo nó:

O bà nje gbí yo vóró-voro gí ká kèjì.

O bà 'vaaka yo 'do tí ye gbaànjé-gbaànjé

ya gítí ndá 'dóó bàndò mì yo si ye ta kpéetí ye, gí sàà gí.

Káa à kpéetí ká ènò,

ye bà dù me ta kpéetí ye lá.

Ze bà dù ta Bu ye.

³³ Ye 'dè ndá có tí nó ji yo

tacó wàa, yo 'ví dù nìkì maa ta rẹ ye.

Ndá vò i bà 'de yo muu to tí nó me gbolò,

káa yo 'ví zèè njembí yo,

tacó ye kpò muu ndá vò i muu to tí nó gí.»

17

Jézù 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndá mbe tala có mì wó

¹ Jézù mà gii cee ta bà 'dè ndá có tí nó ji ndá mbe tala có mì wó gí, yí gii zeke'o gí gbírì, bìndi yí gii 'deke tí wó ji Mbírì, máa,

«O tí nó gí gí, Bu ye.

À má ènò, túbà tí 'Vii mì lo tí mbe wotí ji ndá 'duù,

tacó wàa, 'Vii mì lo 'ví tù ta bà tí lo tí mbe wotí ji ndá 'duù.

² Wò kaa ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí mí 'bì wó gí.

À má ènò, si yí 'ví je 'válá ònó mbe cee lá nó

ji ndá 'duù tí nó náa wò kaa ndú mí 'bì wó nó.

³ Káa rẹ i mbe je 'válá tí nó mbe cee lá nó

a bà òò wò ni tí gbèe Mbírì dú,

gii je bà òò Jézù tí Bìndi lo tí Mbírì náa wò tuu yí nó ni .

⁴ Ye túbà wotí mì lo ji ndá 'duù muu to tí nó

ta bà bàkà nètè tí nó náa wò táánò je ji ye nó, cee gí.

⁵ Nògí, te duù Mítí ye kpónó, Bu ye.

Te duù mítí ye ta bà si ye 'ví kí tí ye dèngècè rẹgbà tí lo

á go ònó táánò mì ndá á kùro o bà suu to tí nó nó.

⁶ Ye túbà tí lo á ji ndá 'duù tí nó náa wò ruka ndú ji ye

á 'do gbí òkò tí ndá 'duù á muu to tí nó nó gí.

Ndú táánò a ndá 'duù mì lo,

bìndi wò gii kaa ndú ji ye,

káa ndú gii 'di có mì lo gí.

⁷ Ndú kpónó òò ni gí máa,

ndá có tí nó 'dáá náa wò 'dè ji ye nó a ndá có mì lo.

⁸ Tacó ye 'dè ndi ndá có tí nó náa

wò táánò 'dè ji ye nó ji ndú gí.

Ndú delè gii ùnje gí, máa,

à dú nó a ndá có mbe co 'do gbí nje lo.

Ndú delè gii ùnje gí, máa,

ye táánò gí dú 'do ká mì lo.

Ndú delè káká'i gi ùnje gí, máa,
à dú káa wò táánò ká tuu ye.

9 Ye kpónó kú 'deke tí ye jì wò nó a i tacó tí ndú.

Ye kú 'deke tí ye jì wò me tacó tí ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí lá.

Ye kú 'deke tí ye jì wò a i tacó tí ndá 'duù tí nó
náa wò táánò kaa ndú jì ye nò.

Tacó ndú a ndá 'duù mí lo.

10 Ndá 'duù mí ye 'dáá gí a ndá 'duù mí lo.

Ndá 'duù mí lo 'dáá gí delè a ndá 'duù mí ye.

Ye kú túbà tí ye jì ndú a i ta rẹ lo.

11 Tacó a ndú ká bà dù á muu to tí nó.

Ye kpónó kẹ̀jì gí mí lo.

Ye kpòò me 'duù ta rẹ muu to tí nó lá.

À má ènò, kpolo tí ndá 'duù mí lo

náa wò ruka ndú jì ye nó, ta rẹ mí lo,
tacó wàa, có mí ndú gbí òkò tí ndú 'ví dù ká gbaànjé,
á go có mí ndá gbí òkò tí ndá, tó Bu ye.

12 Ye táánò kpolo tí ndú si ze ta ndú bà gbèe to nó a i ta rẹ lo,
tí 'dóó rẹ lo tí nó náa wò táánò gbí mí muu ye nò.

Ye táánò kpolo tí ndú 'dáá gí tí kpòò.

'Duù tí nó gbaànjé gbí òkò tí ndú mbe gírì'o 'do tí kẹ̀jì mí lo nó
gírì'o 'do ká gbí 'dóó wò muu mí wò,
á go có tí nó gbí wáràgà mí lo tí Mbírì nò.

13 Ye kpónó kẹ̀jì gí mí lo,

à má ènò, ye kú 'dè ndá có tí nó jì ndá 'duù tí nó
náa wò táánò ruka ndú jì ye muu to tí nó nó,
tacó wàa ña líkí'o tí nó tí ye nó 'ví dù tí ndú delè.

14 Ye 'dòkò có mí lo táánò náa wò 'dè jì ye nó jì ndú gí.

Tacó ènò, ndá 'duù muu to tí nó kpónó kú sogo ndú,
tacó ze ta ndú me ndá 'duù mí ndá 'duù muu to tí nó lá.

15 Ye kú 'deke tí ye jì wò me éno máa,
wò 'ví kaa ndú 'do muu to tí nó gí nò lá.

Gbì nderè bà 'deke tí ye jì wò éno máa,
wò 'ví kpolo tí ndú 'do tí Vò-'duù-tí-nò
tí mbe kú eendi ndá 'duù gítí wò i nò.

16 Tacó ze kpónó ta ndú káká'i me ndá 'duù
mí ndá 'duù muu to tí nó lá.

17 Kaa ndú mò gítí kpokẹ̀jì mí yúco,
tacó có mí lo a yúco.

18 Ye kú tuu ndú ta ndi muu to,
á go bà tuu ye mí lo á gí muu to tí nó.

19 Ye kaa tí ye jì wò á tacó tí ndú,
tacó wàa ndú delè 'ví kaa ta tí ndú jì wò
ta bà co tí kpokẹ̀jì mí yúco.

20 Káa ye kú 'deke tí ye me ká tacó tí ndú cuki lá.

Ye kú 'deke tí ye delè tacó tí ndá 'duù ñinò
bà gi kaa tí ndú jì ye 'do gbí có mí ndú nò.

21 Ye kú 'deke tí ye, máa,
có mí ndú 'ví dù ka gbaànjé

á go có mì ndà, Bu ye;
 có gbí njembí lo ká go có gbí njembí ye,
 bìndi có gbí njembí ye ká go có gbí njembí lo.
 Si có mì ndú 'ví dù ká gbaànjé,
 tacó wàa, ndà 'duù muu to tí nó 'ví ò tì ni éno máa,
 a wò táánò ká tuu ye.

22 Ye le bèrè tí nó náa wò le ji ye nó ji ndú gí,
 Ye le ji ndú tacó wàa,
 njembí ndú 'ví dù ká gbaànjé.

23 Ye le ji ndú tacó wàa,
 njembí ndoo 'ví dù ká gbaànjé ta ndú.
 Tacó wàa, ndà 'duù 'ví ò tì ni éno máa,
 a wò táánò ká tuu ye;
 ndà 'duù delè 'ví ò tì ni éno máa,
 wò zè ndú nìkí ká go bà zè ye nìkí mì lo.

24 Có gbí njembí ye éno máa,
 wò 'ví je bàndò ji ndà 'duù tí nó náa wò ruka ndú ji ye nó
 á mí rẹgbà tí ye,
 tacó wàa, ndú 'ví ò ta bà te duù tí ye mì lo,
 tacó wò 'bità bà zè ye nìkí maa si ndà suu to tí nó kálásê, Bu ye.

25 Wò a 'duù jáá, Bu ye!
 Sè ndà 'duù muu to tí nó ò wò ni lá,
 káa ye ò wò ni gí.
 Ndà 'duù tí nó náa wò kaa ndú ji ye nó delè ò ni gí máa,
 a wò táánò ká tuu ye.

26 Ye túbà tí lo ngbáràngà'i éno ji ndú gí, Bu ye!
 Ye delè kpónó kpòò kù túbà tí lo ngbáràngà'i éno ji ndú,
 tacó wàa, ndú 'ví zè tí ndú gbí òkò tí ndú nìkí maa,
 á go bà zè ye mì lo nìkí maa;
 delè tacó wàa có tí ye 'ví dù gbí njembí ndú.»

18

Bà zè Jézù

1 Jézù mà gii 'deke tí wó ji Mbíri cee gí, yí gii kaa sè ndà mbe tala có
 mì wó ya tí gí gbí 'bí wúngbó jìlì mbà náa à rò mí tító 'bí pù njáá náa à
 kù nì tí a Njáá Kidòronì, á bìndi bà njè nó mì Jùdà. ² Káa Jùdà tí mbe ba
 ngbù Jézù ò bàndò tí nó sàà gí, tacó a bàndò náa ndú ya gítí ta ndà Jézù
 'vìlì-'vìlì. ³ Tacó ènò, yí gii ja ndà àsìkèrì, ta ndà mbe kpolo tí 'bá-Mbíri tí
 nó náa ndà kpo 'duù mì ndà Jùdéyà kaa ndú ji yí, máa, yí ya ta ndú gí bà
 zèè Jézù nó, ta ndà zí'i, ta wu nje kùpò 'bì ndú, ká ndíri gítí bàndò tí nó.

⁴ Jézù mà gii ò ndú kèjì, yí gí co 'do mì ndà mbe tala có mì wó ya gí kùro
 ndú, tacó yí ò ò i tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà ta yí nó ni gí. Ndú mà
 gii yee tí Jézù gí, Jézù gii 'vee ndú máa, «Yo kù pà a bà tí 'dì?»

⁵ Káa ndú gii 'visì có ji yí máa, «Ze kù pà a bà tí Jézù tí nó mbe gí 'do
 Názàrètì nò.»

Káa Jézù gii 'visì có ji ndú, si Jùdà tí mbe ba ngbù wó kù rò tìyò gbí òkò
 tí ndú, máa, «Ye a yí.» ⁶ Káa ta o tí nó náa Jézù 'visì ta có ji ndà 'duù tí
 nó máa, «Ye a yí» nó, ndú gii yèè ndi ndú 'do tí Jézù gí ndii, bìndi ndú gii
 'vaka tí to. ⁷ Káa Jézù gii 'vee ndú káká'i máa, «Yo kù pà a bà tí 'dì?»

Ndú káká'i gii 'visi có ji Jézù máa, «Ze kú pà a bà tí Jézù tí nó mbe gi 'do Názàrèti nò.»

⁸ Káa Jézù gii 'visi có ji ndú máa, «Ye kùtáa 'dè ji yo gí, máa, ye a yí. Yo má kú pà a ye, yo zèè ye, wàa yo 'ví si sè ndá 'bí 'duù tí nó 'ví ya .» ⁹ Jézù 'dè có ji ndá 'duù tí nó mbe gi tacó bà zèè yí nò, máa, ndú si ndá mbe tala có mì yí 'ví ya , tacó wàa có tí nó náa yí 'dè sàa ji Mbíri éno máa, «Ye bà si 'bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó náa wò kaa ji ye nó 'ví giji lá, Bu ye,» nó 'ví dù tí tí yúco.

¹⁰ Piyétòrò má gii nò ndá 'duù tí nó kú nò ta Jézù niki lá, yí bà-i-nò gii ja sizò mì wó 'do gbí foko, bindi yí gii da ta tù 'bí 'dakò gbí òkò tí ndú ta rè wó a Màlìkù, tí bòò mì Kùro ndá bu-Mbíri, waa gí. ¹¹ Káa Jézù gii do mítí Piyétòrò máa, «Dele ndi sizò mì lo nó gí gbí foko! Wò kojo có éno máa, ye 'ví kònò sé'i go có mì Bu ye lá?»

Bà ya ta Jézù gí kùro Ánà

¹² Ndá 'duù tí nó náa ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéya tuu ndú ta ndá Júdá gí tàkò Jézù nó gii zèè yí. Ndú má gii ẹre yí gí, ¹³ ndú gii ja yí kpédélé'i ya tí a i gí kùro Ánà tí ká Kùro ndá bu-Mbíri náa ngáangbá gba mì ndá Rómánò mò yí 'do gbí nètè gí, ¹⁴ bindi yí tí ngáangbá gba mì ndá Rómánò gii te gè Ánà, tí Kàyifà tí nó tí mbe kpo-gbí-tà-tù ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéya éno máa, «À niki a bà cì 'duù gbaanjé á tacó tí mbè ndá 'duù» nó, mí bindi Ánà.

Kpédélé bà o Piyétòrò 'do tí Jézù

¹⁵ Ndá Simónè Piyétòrò, ta 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù, gii ru ndi Jézù yee 'bá mì Ánà. Ndú má gii yee kà, ka Piyétòrò nó gii ri ká ngé gí gbí ndùgù, tacó ndú nò tí ndú ta Ánà ni ngbàrangà'i sàa kùro gí. ¹⁶ Bindi yí gii 'dè có ji niì tí nó mbe kú kpolo tí njekejì ndùgù nó, máa, yí si Piyétòrò 'ví ri gí gbí ndùgù, tacó Piyétòrò gboo nìndi wó ká mí sè. ¹⁷ Ta o tí nó si Piyétòrò kú gii ri gí gbí ndùgù nó, niì tí nó gii 'vee yí máa, «Wò me 'bí mbe tala có mì 'dakò tí nó lá?»

Káa Piyétòrò gii 'visi có ji niì tí nó máa, «Jéé lá! Ye me mbe tala có mì wó lá.»

¹⁸ Ta o tí nó, ndá mbe bàkà nètè 'bá mì Kùro ndá bu-Mbíri kú u wu á njewu gbí ndùgù. Tacó éno, Piyétòrò má gii ri gí gbí ndùgù gí, yí gii ya kú rò tiyò á rẹgbà wu á mì ndú ta ndú, tacó o tí nó a o cò'o.

Ánà 'vee gbí nje Jézù

¹⁹ Ndá mbe zèè Jézù má gii yee ta yí kùro Ánà, Ánà gii 'vee gbí nje Jézù gítí ndá mbe tala có mì wó, ta ndá bà nìbà i mì wó. ²⁰ Káa Jézù gii 'visi có ji yí máa, «Ye táánò ta o 'dáá gí kú 'dè có ngbàrangà'i mí kùro ndá 'duù 'dáá gí. Ye delè táánò kú nìbà i ji ndá 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri, delè ta ndi tí ndá bándò bà kili ndá Jùdéya gí bà ulù Mbíri. À sósò'ò nó a ndá bándò bà kili ndá Jùdéya 'dáá gí. Ye jé 'dè có mí tà bèngiù lá. ²¹ À má éno, 'vee gbí nje ye lá. 'Vee ndá 'duù nìno táánò mbe 'di ndá có mì ye gí nó, wàa ndú 'ví 'vanda ndi ndá có tí nó ji wò.»

²² 'Bí kùro ndá àsikèri tí nó mbe kú kpolo tí 'bá-Mbíri nó má gii 'di có tí nó náa Jézù 'visi ji Ánà nò, yí gii ja 'bì wó mí gbí tù Jézù ta kpo tàkòcò.

Bindi yí gii 'vee Jézù máa, «Jìnò a cè ña bà 'visì có mì lo jì Kùrò ndá bu-Mbíri ká nò?»

²³ Káa Jézù gii 'visì có jì kùrò ndá àsikèrì tí nò mbe gbi gbí tù wó nò máa, «Có tí nò náa ye 'dè nò má lè gí, 'dè có jì ndá 'duù máa, ye 'dè a 'véřè. Káa ye má 'dè a yúcó, gbí nderè bà gbi ye mì lo a yè?»

²⁴ Ànà má gii cee ta bà 'vee gbí nje Jézù gí, yí gii tuu yí gbí wú ya tí jì Kàyífà.

Bà só, ta bà ta'ò bà o Piyétòrò 'do tí Jézù

²⁵ Káa si ndá àsikèrì kú gii ya ta Jézù 'do kùrò Ànà gí kùrò Kàyífà, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe kú u wu ta ndá Piyétòrò nó gii 'vee yí máa, «Wò me 'bí mbe tala có mì 'duù tí nó gbaànjé lá?»

Káa Piyétòrò gii tò kponje gí, máa, «Ye me mbe tala có mì wó lá.»

²⁶ Bindi ñinò, 'bí bòò mì kùrò mì ndá bu-Mbíri, tí nambe 'dakò tí nó náa Piyétòrò da tù wò waa ta sizò nó, gii 'vee Piyétòrò máa, «Ye kùtáá ñò me yo ta yí gbí jìllì mbá lá?»

²⁷ Káa Piyétòrò gii tò kponje gbí ñinò ká jé 'vii ta bà kò-kò mì ngùù.

Jézù kùrò Pilátò

²⁸ Kàyífà má gii 'viiki gbí có mì Jézù cee gí, yí gii je yí ta firí dú'o jì ndá àsikèrì, máa, ndú ya ta yí jì Pilátò, tí gbolò 'duù mì ndá Rómánò ta wotí bà waa có ku míti ndá 'duù tí wó. Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà tí nó mbe ko tàkò Jézù ya tí gí 'bá mì Pilátò nó má gii yee kà, ndú gii řò ká sè. Tacó tàkìlì mì ndá Pilátò tende, káa ndá Jùdèyà ta o tí nò kú gee tí ndú bà ya gí tí ndá bàndò sákamàà á kùrò bà zò i-cí-ci ta o gbolò o bà bàkà tàkìlì bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìzìriyéli-mi-Mbíri. ²⁹ Pilátò má gii ñò ènò, yí gii co 'do tà'i gí mì ndú sè. Bindi yí gii 'vee ndú máa, «Yo kpi ngbàngà tí 'dakò tí nó, máa, yí bàkà a yè?»

³⁰ Káa ndú gii 'visì có jì Pilátò máa, «Vò i mì wó má wálá, ze kùtáá bà gí ta yí gí kùrò lo bà-i-nó wálá.»

³¹ Káa Pilátò gii 'visì có jì ndú máa, «À má ènò, yo ya gí bà 'dè ngbàngà mì wó nò gbí 'dóó ña kpokèjì bà 'dè có gbí tàkìlì mì yo.»

Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà bà-i-nò gii 'visì có jì Pilátò máa, «Ngáángbá gba mì ndá Rómánò je wotí bà waa có ku míti 'duù jì ze gbí tàkìlì mì ze lá.» ³² (Kponje tí nó bàkà tí gbí òkò tí ndá Pilátò ta ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà tacó wàa có tí nó náa Jézù 'dè ènó máa, àá bà zi yí ta bà gbi yí míti ñjèekpè mù nó, 'ví dù tí tí yúcó.)

³³ Pilátò má gii 'di bà có mì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà cee gí, yí gii bala Jézù ya tí gí tà'i mì wó. Bindi yí gii 'vee yí máa, «Wò a gbolò gba mì ndá Jùdèyà?»

³⁴ Káa Jézù gii 'visì có jì Pilátò, máa, «Wò kú 'vee nò a 'dóó 'vé mì lo wèè, wò kú 'vee a 'vé bìnì 'bí 'duù?»

³⁵ Pilátò gii 'vee Jézù káká'i máa, «Wò ñò ye a Jùdèyà? A ndá 'dóó nambe lo tí ndá Jùdèyà, ta ndá bu-Mbíri mì yo, ká kpi ngbàngà tí lo jì ye. Wò tà bàkà ta ndú a ña yè?»

³⁶ Káa Jézù gii 'visì có jì Pilátò máa, «Ye kùtáá máa gba mì ndá 'duù á muu to tí nó, ndá bòò mì ye bà gò ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà 'do tí bà zèè ye gí tí jì wò gí. Káa ye me gba mì ndá 'duù á muu to tí nó lá.»

³⁷ Pilátò gii 'vee Jézù máa, «À má ènò, wò a gbolò gba, ènò gí?»

Káa Jézù gii 'visì có ji Pilátò máa, «A wò ká 'dè ta nje lo éno máa, ye a gbolò gba. Káa kpèti ká ènò, ye kì me kí-kí lá. Njìno táánò a nderè bà jò ye. Njìno táánò delè a nderè bà gí ye gí muu to tí nó ká nò. Ye gí gí muu to tí nó tacò bà 'dè yúco jí ndá 'duù. Ndá 'duù njìno mbe ùnje gítí yúco gí nó 'dáa gí kú 'di có mì ye.»

³⁸ Pilátò gii 'vee Jézù tí i-'viya máa, «Yúco mì lo a yè?» Bìndi yí gii có ndi wò káká'i 'do tà'i gí sè mì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà. Bìndi yí gii 'dè có jí ndú máa, «Ye nò nderè bà waa có mì ye mítí 'dakò tí nó lá. ³⁹ Káa ña i mì yo mbe tè mítí yo gí a njìno máa, ye ta o gbolò o bà bàkà tàkii bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyéli-mì-Mbíri cóo-cóo kú njaanga 'bí 'duù njìno mbe níki tí yo nó 'do gbí zàà jí yo. À má ènò, có mì yo kpónó máa, ye njaanga gbolò gba mì yo tí ndá Jùdèyà jí yo?»

⁴⁰ Ndá Jùdèyà mà gii 'di có tí nó náa Pilátò 'dè jí ndú nò, ndú 'dáa gí gii 'visì có jí yí ta kòcò ndú ngéé gí yaà máa, «Njaanga jí ze me 'dakò tí nó lá! À tí ze a go bà njaanga Bàràbà jí ze!» Bàràbà tí nó táánò a wò mbe kùmùkù i mì ndá 'duù.

19

¹ Pilátò mà gii dele ndi wò gí tà'i á bìndi ba 'dè có mì ndú ta ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gí, yí gii je Jézù jí ndá àsikèrì mì wò, máa, ndú ya ta yí, waa ndú 'ví gbì yí. ² Ndá àsikèrì mà gii yèè ta Jézù 'do kùro Pilátò gí ndii gí, ndú gii para kperè go ké'bí nò, bìndi ndú gii te zékéré-zékéré mítí muu wò, máa, njìno a tàgíyà-gba mì wò, bìndi ndú gii yuu bí-bi bongo mì ndá gba mítí wò. ³ Bìndi ndú gii 'bità bà gbì yí, ta bà 'viya yí máa, «Mbíri 'ví si wò, gba mì ndá Jùdèyà!»

⁴ Pilátò bà-i-nò gii có ndi wò gí mì ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà, si ndá àsikèrì mì wò kú mèkèkè'i tí Jézù, bìndi yí gii 'dè có jí ndú máa, «Yo nò nò, ye kpónó kú ya gí bà gí ta 'duù mì yo nò jí yo, tacò ye nò nderè bà waa có mì ye mítí wò lá.» ⁵ Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà mà gii zeke'o, ndú gii nò ndá àsikèrì mì Pilátò yee ta Jézù, ta bí-bi bongo gba tí wò wúrú-wuru-wùrù, ta tàgíyà-gba náa à paraka 'do tí kperè tí muu wò, yee tí ndú gí. Bìndi Pilátò gii 'dè có jí ndú máa, «'Duù mì yo nò.»

⁶ Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà mà gii nò Jézù, ndú gii 'bità bà pìi kú máa, «Gbì yí mítí njèèkpè mù! Gbì yí mítí njèèkpè mù!»

Káa Pilátò gii 'visì có jí ndú máa, «Yo ya gí bà gbì yí mítí njèèkpè mù, tacò ye nò 'doó nderè bà gbì yí mítí njèèkpè mù njìndi ye lá.»

⁷ Ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà bà-i-nò gii 'visì có jí Pilátò máa, «'Dakò tí nó kú 'dè có máa, yí a 'Vii-mì-Mbíri, káa à má gbí tàkii mì ze tí ndá Jùdèyà, yèè gítí 'duù mbe kú 'dè ña có tí nó káa ku.»

⁸ Pilátò mà gii 'di có tí nó náa ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà 'dè jí yí nò, gúku gii bàkà yì ndii njìno sàà kùro nó gí. ⁹ Yí mà gii dele 'do bà-i-nò ya gí tà'i mì wò, yí gii 'vee Jézù máa, «Wò gí 'do kòti 'di?» Káa Jézù gii rani Pilátò gí. ¹⁰ Káa Pilátò gii 'vee Jézù káká'i máa, «Wò wálá biya bà njaa nje lo gí tàkò ye gí? Koro muu lo máa, wotí bà njaanga miři lo 'do gbí vò i, ta wotí bà gbì wò mítí njèèkpè mù, 'dáa a i kpátù 'bi ye.»

¹¹ Káa Jézù gii 'visì có jí Pilátò máa, «Áá táánò má me Mbíri ká je wotí tí nó jí wò lá, wò kùtáà bà 'de wotí gítí bà zèè ye wálá. Njìno a nderè có tí

máa, à nìkì máa ndâ yì kì a mbílì tacó bà ò 'duù ònó náa àà bà 'va tí tí wó nò, cotí bà yaka gbí . Cò tí nò bàkà tí jé ká go cò tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Ndu njèè gbí ndâ bongo mì ye gbí òkò tí ndú.

Ndu ki-mbílì tacó ndâ bongo mì ye» nò.

²⁵ À kù rò tìyò règba njèèkpè mù mì Jèzù ta o tí nò a ndâ Màriyà tí nawu wó tí Jèzù, ta ná'vìndì nawu wó tí Jèzù, ta 'bí Màriyà tí nù mì 'bí 'dakò ta rè wó a Kòlopà, ta 'bí nù delè ta rè wó káa Màriyà náa à kù nì mítí wó a Màriyà Màdèlénà tacó 'bá mì ndú gbí gbata Màdálà, ²⁶ ta 'bí mbe tala cò mì Jèzù náa Jèzù zè yì nìkì ngé ndii gí. Jèzù mà gii ò ndâ nawu wó, ta mbe tala cò mì wó náa yì zè yì nìkì kpòlo ma nó, yì gii je nje mítí nawu wó máa, «Ìjìnó a 'vii mì lo, nù.» ²⁷ Bìndì yì gii je nje mítí mbe tala cò mì wó náa yì zè yì nìkì kpòlo ma nó máa, «Ìjìnó a nawu lo ká nò.» Mbe tala cò mì Jèzù nò gii 'bità bà kpòlo tí Màriyà ká go bà kpòlo tí 'doó nawu wó ngé 'do ká bà-i-nò.

²⁸ Jèzù mà gii ò ni éno máa, yì cee ta nètè tí nó náa Mbíri tuu yì máa, yì gí gí bà bàkà nó gí, yì gii yù ngo máa, «À tí ye a go ngo,» go cò tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíri nò. ²⁹ Ta o tí nó náa Jèzù yù ta ngo nò, zùù-zùù ngo nèbìtì ta kàrà díí kuu bà-i-nò. Mà gii zeke'o, 'bí 'duù gii yuu 'bí kàfòlò i mbe kù njù ngo go kàfò nó mì gbí zùù-zùù ngo nèbìtì tí nó, yì gii sè mí nje 'bí kùngbó i, bìndì yì gii ya tee mí nje Jèzù. ³⁰ Jèzù mà gii ò no-nò zùù-zùù ngo nèbìtì tí nó gbí i tí nó gí, yì gii 'dè cò máa, «À cee gí.» Bìndì yì gii mò muu wó gí to, bìndì njembì wó gii kì gí.

³¹ Sè bà ta ɾi gítí bà 'bità o bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà ta o tí nó ká nìjídí; káa gbèe o bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà tí nó a gbolò o ndii sè ndâ 'bí ònó sàà nó 'daá gí. Tacó éno, ndâ kpo 'duù mì ndú gii ya gí mì Pilátò, bìndì ndú gii 'vee yì máa, yì si à 'ví cee o mì ndâ 'duù tí nó tí ndâ njèèkpè mù nò ta bà gbí gbí ndâ sáá kò ndú kì'viki gí, tacó wàa ndâ nambe ndú 'ví jaka ku ndú 'do yaá gí to. Tacó bà si ku ndú mí yaá ta ña gbolò o tí nó á kèjì nò nìkì lá. ³² Pilátò mà gii ùnje jì ndú gí, ndâ àsikèrì gii ya gí bà gbí kì'viki kùro a gbí kò ndâ 'dakò tí nó sósò'ò náa a gbí ndú mítí ndâ njèèkpè mù sèè tí Jèzù nò. ³³ Ndu mà gii ya gítí Jèzù, ndú gii 'de yì cì sàà gí. Tacó éno, ndú gii gbí gbí ndâ sáá kò wó kì'viki lá. ³⁴ À káa 'bí àsikèrì ká gii cu Jèzù ta 'doò kpíri gí tà kí wó nò. Bìndì mbelè ònòkò ta ngo gii cì 'do gbí kà tí nó, tacó yì cì sàà gí.

³⁵ Mbe ò ndâ i tí nó ta ɾo wó dità cò tí nó jì ndoo, tacó wàa, ndoo delè 'ví ù ta nje gítí i tí nó náa yì ò ta ɾo yì gí nò. Cò mì wó náa yì 'dè nò a yúco. Yì delè ò ta kpéétí wó nì gí, máa, yì 'dè a yúco.

³⁶ Ndu ki gbèe 'billi Jèzù lá, go cò tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Gbèe 'billi wó kì lá,» nò. ³⁷ 'Bí cò delè kuu gbí wáràgà mì Mbíri gítí cò bà cu Jèzù ta 'doò nò éno máa, «Ndâ Jùdèyà wunò bà ni <Ze táánò má ni sàà,> tacó tí 'duù tí nó náa ndú cu yì ta 'doò nò.»

³⁸ Jèzù mà gii cì gí, 'bí 'dakò mbe kù tala cò mì Jèzù gbí kóo ta gúku ndâ Jùdèyà, ta rè wó a Jùzépè, mbe gí 'do gbí gbata Àrimàtiyà, gii ya gí bà 'vee Pilátò máa, yì si yì 'ví duu ku Jèzù. Pilátò mà gii ùnje gí, ndâ Jùzépè gii ya gí bà te ku Jèzù ³⁹ ta Nìkòdémò, tí 'bí mbe kpòlo tí tàkù mì ndâ Jùdèyà mbe ya gí bà 'dè nje ta Jèzù ta 'bí bèbili gbaànjé sàà gí. Nìkòdémò te ta yì ta o tí nó a bàà me gbolò náa à ònòkò ta yeè tacó bà ɾo mítí ku Jèzù,

tacó wàa yí 'ví volo lá. ⁴⁰ Ndá Jùzépè ta Nikòdémò mà giì te ku Jézù gí, ndú giì toṛo bàà tí nó náa à ònòkò ta yeè nó mítí wó. Ndú mà giì so yí ta bòngò go i gbí tàkìì mì ndá Jùdèyà gí, ⁴¹ ndú giì te yí ya gí bà sii mí gbí ngú gùù náa à duu mí gbí 'bí wúngbó gbo jìlì mù, ⁴² náa à rò á dè ta bàndò tí nó náa à gbí yí mítí njèèkpè mù tí nò, si ndá Jùdèyà kù 'viindi tí ndú gítí o bà wotí gbí tàkìì mì ndú.

20

Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí

¹ Ta yé bìndi rì bà wotí gbí tàkìì mì ndá Jùdèyà, Màrìyà Màdèlèná giì gbo'o si yé kù da'o, tacó bà ya gí bà ò muu'dú Jézù. Yí mà giì yee kà, yí giì 'de à mèrèkè díí 'do njekèjì 'bá muu'dú gí. ² Yí bà-i-nò giì dele ndi wó ta ngèlè ya gí bà 'dè có ji ndá Simónè Piyétòrò, ta mbe tala có mì Jézù tí nó náa Jézù zè yí nìkì kpòlo ma nó, máa, «Ndú te Mbe tí ndoo 'do gbí gùù gí! Káa ze ò bàndò tí nó náa ndú 'dòkò yí ya tí gítí nó lá.»

³ Ndá Piyétòrò ta 'bí ka wó mbe tala có mì Jézù nò mà giì 'di có tí nó náa Màrìyà Màdèlèná 'dè ji ndú nò, ndú giì njè ta ngèlè tacó bà ya gí bà ò muu'dú Jézù. ⁴ Ndú 'bì ngèlè gbaànjé, káa ka Piyétòrò giì kpò yí ta ngèlè gí. Yí mà giì yee kùro kà, ⁵ yí giì mò tí wó gí to. Yí mà giì zeke'o gí tà 'bá muu'dú 'do sè, yí giì ò káa ndá bòngò tí nó náa à so ta ku Jézù nó kuu to tà'i. ⁶ Simónè Piyétòrò mà giì gí 'do ndiì, yí giì rì ká ngé gí tà 'bá muu'dú, bìndi yí giì ò kpá-bòngò tí nó náa à so ta ku Jézù nó kuu to. ⁷ Bìndi à giì paṛaka kpá-bòngò tí nó náa à eṛe ta muu wó nó te tende.

⁸ Ka Piyétòrò náa ndú gí ta yí nó mà giì rì gí tàkò wó tà 'bá muu'dú, yí mà giì zeke'o, yí giì ò ku Jézù lá. À ngbíí nò a o bà giì ùnje mì wó máa, Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, ká nò. ⁹ Tacó ndú jé sàà kùro ùnje gítí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbirì éno máa, Jézù bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó, lá. ¹⁰ Bìndi ndú giì dele ya gí 'bá mì ndú.

Jézù túbà tí wó ji Màrìyà Màdèlèná

¹¹ Káa si ndá mbe tala có mì Jézù kù giì njè nó, Màrìyà Màdèlèná giì rò tíyò dè rẹgbà 'bá muu'dú kù wa gbí. Yí mà giì mò tí wó gí to kù zeke'o gí tà'i, ¹² yí giì ò ndá basìlì mì Mbirì sósò'ò ta cé-ce bòngò tí ndú, kù kì tí ndú to á bàndò tí nó náa à te ku Jézù 'do tí gí nò. 'Bí basìlì dù mò gí bà muu wó, bìndi 'bí giì dù mò gí tångbó wó. ¹³ Bìndi ndá basìlì tí nó giì 'vee yí máa, «Wò kù wa a yè, niì?»

Káa Màrìyà Màdèlèná giì 'visì có ji ndú máa, «Ye kù wa a Mbe tí ye, tacó ndá 'bí 'duù ja ku wó 'do gbí gùù gí. Káa ye ò bàndò tí nó náa ndú te yí mítí nó lá.»

¹⁴ Màrìyà Màdèlèná mà giì 'visì tí wó á bìndi bà 'dè có tí nó, yí giì ò Jézù, káa yí giì ò Jézù gírì gí. ¹⁵ Bìndi Jézù giì 'vee yí máa, «Wò kù wa a yè, niì? Wò kù pa à bà tí 'di?»

Káa Màrìyà Màdèlèná giì 'visì có ji Jézù máa, «Á má a wò ká te yí, túbà to tí nó náa wò te yí mítí nò je, tacó wàa ye 'ví ya gí bà te yí 'do kà gí, bu ye.» Màrìyà Màdèlèná 'dè có tí nó tacó yí ta o tí nó kù koṛo có éno máa, Jézù a mbe njí tí nó náa a duu ku Jézù mí gbí nò.

¹⁶ Káa Jézù giì tè'é tí Màrìyà Màdèlèná máa, «Màrìyà!»

Màriyà Màdèlénà mà gii 'di bà tè'é tí wó mì Jézù nò, yí gii 'visì tí wó gí mì Jézù, bindi yí gii ùnje ji yí gbí có Jùdéyà máa, «Ràbóni!» Gbí éno máa, Mbe nìbà i.

¹⁷ Bindi Jézù gii 'visì có ji Màriyà Màdèlénà máa, «Gàà tí ye lá, tacó ye dele ndi ye ya gí mì Bu ye á gbíri kálásè. Ya a i gí bà 'dè có ji ndá ná'vindí ye máa, ye kú ya gí gbíri gí mì Bu ye tí nó tí Bu ndú nò. Wò 'ví 'dè ji ndú delè éno máa, ye kú ya gí gbíri, gí mì Mbíri tí nó mì ye, á tí Mbíri mì ndú nò.»

¹⁸ Màriyà Màdèlénà bà-i-nò gii ya gí mì ndá mbe tala có mì Jézù, bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ye ò Mbe tí ndoo!» Bindi yí gii 'vanda ndi ndá có tí nó náa Jézù tuu ta yí nó ji ndú.

Jézù túbà tí wó ji ndá mbe tala có mì wó

¹⁹ Ta bèbili mì kpédélé ri nètè bindi ri bà wotí gbí tàkìlì mì ndá Jùdéyà tí nò, ndá mbe tala có mì Jézù gii kili ta bà muu ndú, bindi ndú gii nè tí ndú mí tà'i ta gúku ndá kpo 'duù mì ndá Jùdéyà. Mâ gii zeke'o, ndú bà-i-nò gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có ji ndú máa, «Yo dù ta 'dè njembí yo!» ²⁰ Ndú má gii zeke'o, ònò a Jézù ká kú rò tìyò gbí òkò tí ndú nò. Bindi yí gii túbà ndá kà tí nó kpátù 'bì wó, ta ònò tà kí wó nó ji ndú. Ndá mbe tala có mì Jézù má gii ònò yí, tàkòcò ndú gii peteke gítí bà ònò Mbe tí ndú ngé ndii gí.

²¹ Jézù bà-i-nò gii 'dè có ji ndú káká'i máa, «Yo dù nìkì maa. Ye bà tuu yo go ònò náa Bu ye tuu ta ye nò.» ²² Yí má gii 'dè có tí nó ji ndú gí, yí gii òlò woò ta nje wo míti ndú. Bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo si Bèri-mì-Mbíri 'ví dù ta yo. ²³ Yo má je à-cee-gí gítí ndá vò i mì 'duù, gbí éno máa, Mbíri je à-cee-gí gítí ndá vò i mì 'duù tí nó gí. Káa yo má biya bà je à-cee-gí gítí ndá vò i mì 'duù gí, gbí éno máa, Mbíri biya bà je à-cee-gí gítí ndá vò i mì 'duù tí nó gí.»

Ndá Jézù ta Tòmázò

²⁴ Ta bèbili tí nó náa Jézù tù ta bà tí wó ji ndá mbe tala có mì wó nò, 'bí 'duù gbaànjé á 'do gbí òkò tí ndá mbe tala có mì wó, ta rè wó a Tòmázò, náa ndá 'duù kú nì míti wó a Njemí nó, wálá. ²⁵ Yí má gii gí si Jézù ya gí, ndá ká wó gii 'dè có ji yí máa, «Mbe tí ndoo kùtáá túbà tí wó ji ze bindi lo á tà'i bà-i-nò!»

Káa Tòmázò gii tò kponje có mì ndá ka wó nò gí. Bindi yí gii 'visì có ji ndú máa, «Ye má ònò ndá kà bà gbí yí míti njèèkpè mù, ta kà 'doò tí nó tà kí wó nó, bindi ye 'ví tee 'bì ye mí gbí ndú lá, ye jé gítí bà ùnje gítí có mì yo nò gbaànjé wálá.»

²⁶ Ta sili vò-nje só bindi ònò, Jézù gii túbà tí wó káká'i ji ndá mbe tala có mì wó si ndú kuu tà gbèe tà'i tí nó náa yí kpédélé'i túbà tí wó ji ndú tí nó, si Tòmázò gbí ònò kuu tí. Ndá mbe tala có mì Jézù 'di káa kòcò 'duù kú 'vee ndú máa, «Yo dù ta 'dè njembí yo!» Ndú má gii zeke'o, ndú gii ònò Jézù kú rò tìyò gbí òkò tí ndú. Káa ndá njèkèji 'daá gí nè tí ndú ká ngbí-ngbíí á bàndò mì ndú. ²⁷ Jézù bà-i-nò gii tè'é tí Tòmázò, Tòmázò má gii gí gí mì wó gí, yí gii túbà ndá kà bà gbí yí míti njèèkpè mù tí nó á tí ndá kpátù 'bì wó nò ji yí, máa, «Zeke ndá kà tí nó á tí ndá kpátù 'bì ye nò, wáa wò 'ví cu sili 'bì lo mí gbí ndú.» Yí káká'i gii túbà kà 'doò tí nó náa à cu ta yí gbí njè've wó nó ji yí, máa, «Tee 'bì lo mí gbí .» Bindi yí gii 'dè có ji Tòmázò máa, «Me kpìiki-kpìiki lá, ùnje! À me ye ká nó lá?»

²⁸ Káa Tòmázò gii 'visì có ji yí máa, «Wò a Mbe tí ye! Wò a Mbíri mì ye!»

²⁹ Káa Jézù bà-i-nò gii 'visì có ji Tòmázò máa, «Wò wálá ùnje tacó náa wò ò ye ta ọ lo gí nò? Káa ndá 'duù ñinó mbe ò ye lá, káa ndú ùnje gítí ye gí nó niki cotí ndá mbe ò ye ta ọ ndú gí.»

Ndeṛè bà cu wáràgà tí nò

³⁰ Jézù bàkà ndá 'bí seṛè me mbè ji ndá mbe tala có mì wó náa à cu có gítí ndú mí gbí wáràgà tí nó lá. ³¹ Káa ndá ñinó náa à cu có gítí ndá nó a i tacó wàa ndá 'duù 'ví ù ta nje éno máa, Jézù a Bìndi-Mbírì, tí 'Vii-mi-Mbírì. Delè tacó wàa Mbírì 'ví 'vala ta ndá 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó nó ta ọ è wó tí Jézù tí Bìndi Mbírì.

21

Jézù túbà tí wó ji ndá 'bí mbe tala có mì wó vò-nje só si ndú tàbè'dè kápá Tìbèrìyà

¹ Jézù gii túbà tí wó ji ndá 'bí mbe tala có mì wó vò-nje só á bindi bà túbà ndá 'bèè kà bà gbì yí míti njèèkpè mû ji Tòmázò nó á bindi làmbu sili, si ndú kù gò ngo tí kápá Tìbèrìyà. ² Ndá mbe tala có mì Jézù vò-nje só náa yí túbà tí wó ji ndú tàbè'dè nò a ndá Simónè Piyétòrò, ta Tòmázò tí nó ta 'bí rẹ wó a Njemí nò, ta Nàtaniyéle tí nó mbe gí 'do gbí gbata Kánà á Gáliléyà nò, gii je ndá Jákòmò, ta ná'vìndí wó Jòvání, tí ndá 'vii mì Zèbidéyò, gii toko míti ndá 'bí mbe tala có mì wó sósò'ò. ³ A Simónè Piyétòrò ta bèbìli tí nó ká 'dè có ji ndá ka wó máa, yí kù ya gí bà gò ngo. Káa ndá ka Piyétòrò nò gii 'visì có jí yí máa, ndá yí bà ya ta ndú. Ndú gii ya gí bà gò ngo ta bèbìli tí nó kpòò, káa ndú zèè gbèè sè lá.

⁴ Yé má bà gii 'bità bà da o mbòò, ndú gii dù gbí gbà mì ndú kù ò 'duù kù ọ tìyò a tí gángá ngo. Káa ndú ò 'duù tí nó ni lá. ⁵ Káa 'duù tí nó gii yuu nje wó ji ndú gí ọ ngo kà máa, «Jìli ngo bàkà ta yo kà ée wèè, ndá kómbe ye?»

Káa ndú bà-i-nò gii 'visì có ji 'duù tí nó máa, «Tó i mì ze káa gbaanjé wálá yòò!»

⁶ Káa 'duù tí nó gii 'visì có ji ndú máa, «Yo má ja mbu mì yo nó mí tà ngo mò gí gbí kù'bi mì yo gí kùro gbà, yo bà zèè sè gí.»

Ndá mbe tala có mì Jézù mà gii ja mbu go có tí nó náa 'duù tí nó 'dè ji ndú nò, bà ja mbu 'do tà ngo gí gbí gbà gii kpò ndú gí ta du sè. ⁷ Mbe tala có mì Jézù náa yí zè yí niki kpòlo ma nó mà gii ò ọ a i tí nó, yí ngé gii ò ni gí máa, 'duù tí nó mbe kù ọ tìyò á tí gángá ngo nò a Jézù. Bìndi yí gii 'dè có ji Piyétòrò máa, «À kù ọ tìyò ngéé zó a Mbe tí ndoo!»

Piyétòrò mà gii 'di éno máa ñinò a Mbe tí ndá yí ká kù ọ tìyò á tí gángá ngo nò, yí gii kaa ndá kù bòngò mì wó, yí gii paraaka mí pí ndò bòngò tí nó tí wó náa yí kù 'va ta mbu nó. Bìndi yí gii o 'do gbí gbà gí tà ngo, bìndi yí gii ya gí mí Jézù, si ndá ka wó mí gbí gbà. ⁸ Ndá ka Piyétòrò gii mereke ndá sè ta mbu, ndú gii yèè ta gbà ta ndá sè gbí mbu jù'bu-ju'bu-jù'bù gí tí ngo, tacó ndú ta o tí nó ya ta gbà 'do tí ngo me 'dú lá.

⁹ Ndá mbe tala có mì Jézù mà gii oloko 'do gbí gbà gí tí gú, ndú gii ò 'bí sè náa à kù 'bee ta njiiki wu, ta ndá kpakuta á tà wu. ¹⁰ Mà gii zeke'o, Jézù gii 'dè có ji ndú máa, «Yo gí ta ndá 'bí sè tí nó náa yo zèè kpónó-kpónó nò.» ¹¹ Simónè Piyétòrò mà gii 'di có mì Jézù nò, yí gii ya gí gbí gbà, bìndi yí gii woo ndá kpo-kpò sè ta mbu jù'bu-ju'bu-jù'bù gí tí gú, ta gbèè kà gbí mbu wálá.

¹² Bìndi Jézù gii tè'é tí ndâ mbe tala có mì wó máa, «Yo gí gítí i-zó-zò.» Ndâ mbe tala có mì Jézù bà-i-nò gii ò ni gí máa, à kù 'dè có ta ndâ yì nò a Mbe tí ndâ yì, tacó éno, nje ndú 'daá gí gii 'dèè 'do tí bà 'vee yí éno máa, «Wò a 'di wè?» nò gí. ¹³ Jézù bà-i-nò gii ya gí bà aaka kpakuta 'do tà wu, bìndi yí gii je jí ndú. Bìndi yí gii dele ndi wó ya gí bà gí ta sè jí ndú 'do gbí njiiki wu gítí kpakuta tí nò.

¹⁴ Nìnò a bà ta'ò bà tùbà tí Jézù jí ndâ mbe tala có mì wó á bìndi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó.

Jézù 'dè có jí Piyétòrò gítí bà kpolo tí ndâ rómbo mì wó

¹⁵ Ndâ Jézù ta ndâ mbe tala có mì wó mà gii zò i cee gí, Jézù gii 'vee Simónè Piyétòrò máa, «Simónè, 'vii mì Jòvání, wò zè ye niki kpò ndâ 'bí ka lo nó gí?»

Káa Piyétòrò gii 'visi có jí yí máa, «Ìyoo, Mbe tí ye, wò ò ni gí máa, ye zè wò niki ma.»

Bìndi Jézù gii 'visi có jí Piyétòrò máa, «À má éno, kpolo tí ndâ 'vii-rómbo mì ye.»

¹⁶ Jézù káká'i gii tè'é tí Piyétòrò, Piyétòrò mà gii ùnje jí yí gí, Jézù káká'i gii 'vee yí máa, «Simónè, 'vii mì Jòvání, wò zè ye niki ma?»

Káa Piyétòrò gii 'visi có jí yí ká go kpédélé ònò, máa, «Ìyoo, Mbe tí ye, wò ò ni gí máa ye zè wò niki ma.»

Bìndi Jézù gii 'dè có jí Piyétòrò máa, «Kpolo tí ndâ rómbo mì ye.»

¹⁷ Bà ta'ò nìnó Jézù káká'i gii 'vee Piyétòrò máa, «Simónè, 'vii mì Jòvání, wò zè ye niki ma?»

Bà ta'ò nìnó, ò gbèè 'vé tí nò gii zèè tí Piyétòrò gí. Bìndi yí gii 'visi có jí Jézù máa, «Wò ò ndâ i 'daá ni gí, Mbe tí ye. Wò ò ni gí máa, ye zè wò niki ma.»

Bìndi Jézù gii 'dè jí Piyétòrò káa gbèè có tí nó náa yí 'bità bà 'dè jí yí máa, «Kpolo tí ndâ rómbo mì ye, nò. ¹⁸ Ye kù 'dè có jí wò ta yúco máa, wò táánò gbí 'vii-'dakò lo má zaa gí, wò kù ya gí bà nò ndò go có mì lo náa à gbí muu lo. Káa si ká kuu gí. Ta o tí nó náa wò bà gii me kpo 'dakò nó, wò bà gii ya'va gbí 'bi lo jí 'bí 'duù, bìndi yí bà gii èrè wò gí, bìndi yí gii ja wò ya tí gítí bàndò nìnó náa a gbí muu lo wálá nò.»

¹⁹ Jézù 'dè có tí nò tacó bà tùbà jí Piyétòrò máa, yí bà cì a ò ku nìnò mbe si rẹ Mbíri 'ví wu nò.

²⁰ Bìndi Jézù gii tè'é tí Piyétòrò máa, «Gí gí bà ru ndi ye.» Piyétòrò mà gii 'visi tí wó, yí gii ò mbe tala có mì Jézù tí nó náa Jézù zè yí niki kpolo ma, mbe kí tí wó dè rẹgbà tí Jézù ta o bà zò i mì ndú ta 'dè'ò kuro bà zì Jézù, mbe 'vee Jézù éno máa, «A 'di ká kẹjí gí bà ba ngbù lo, Mbe tí ye?» nó, kẹjí gí tàkò ndú. ²¹ Bìndi Piyétòrò gii 'vee Jézù máa, «Káa a yè ká tí 'dakò tí nó, Mbe tí ye?»

²² Káa Jézù gii 'visi có jí Piyétòrò máa, «Gí gí bà ru ndi ye. Ye kpèti má 'dè có jí yí máa, yí dù yee tí o bà gí ye, nèté mì lo gbí a yè?»

²³ Có tí nó náa Jézù 'dè jí Piyétòrò éno máa, «Ye kpèti má 'dè éno máa, yí dù nó yee tí o bà gí ye, nìndi lo gbí a yè wè?» nò gii 'vèè cee gbí tù ndâ mbe tala có mì Jézù 'daá gí éno máa, à 'dè éno a Jézù máa, mbe tala có mì yí nò bà cì wálá. Káa Jézù ta o tí nó 'dè có jí Piyétòrò me éno máa tú mì yí bà cì wálá nò lá; yí 'dè a i éno máa, yí kpèti má 'dè có jí tú mì yí nò éno máa, yí dù yee tí o bà dele ndi yí, nèté mì wó tí Piyétòrò gbí a yè wè?»

²⁴ A yí tí mbe tala có mì Jézù tí nó náa ndâ 'bí ka wó fùùmà có tí nò ta rẹ wó máa, à 'dè có éno a Jézù, máa, yí bà cì wálá yee tí o bà gí yì tí Jézù nó, ká dìtá có tí nò. À delè a yí ká cu mí gbí wáràgà tí nò. Ndoò delè nò ni gí máa, ndâ có mì wó 'dáá káa yúco.

²⁵ Ndâ 'bí i me mbè náa Jézù bàkà ndú kuu tí , náa à cu mí gbí wáràgà lá. Tacó àá táánò má 'dè có éno máa, à cu ndú 'dáá gí mí gbí wáràgà, bàndò gítí ndâ wáràgà tí nò bà dù me nji'dí muu to tí nò.

NDÁ NÈTÉ mì ndá tú mì Jézù

Lúka 'va mbí Tèyófilò gítí kpédélé wáràgà mì wó

¹ Ákoo, Tèyófilò, ye táánò gbí kpédélé wáràgà mì ye cu có gítí ndá, ye i tí nó 'dáá gí náa Jézù táánò bàkà ndú nó, ta ndá i tí nó náa yí nìbà ndú nó 'dáá gí, jì wò gí. Ye 'bità bà 'deke ndá i tí nó náa yí táánò bàkà ndú nó, ta ndá i tí nó náa yí nìbà ndú nó gbaànjé-gbaànjé 'do ká ngé rèngbó ndú, ² yee tí o bà te yí ya tí gí gbíri á bìn̄di bà 'dè có mì wó jì ndá tú mì wó náa yí táánò tuu Bèri-mi-Mbíri gí bà ɾuka ndú jì yí nò. ³ Gbí ndá sili tí nò zì 'duù-só mbe 'bità 'do tí o bà 'vala ndi wó 'do gbí muu 'dú wó, yee tí o bà ya yí gí gbíri nò, yí dù kù túbà tí wó jì ndá tú mì wó gbí ndá ɾa kpokèjì me mbè ta kponje gítí ndú wálá, máa, yí kuu tí tí wu yí kálásè. Yí delè gbí ndá o bà túbà tí wó jì ndú nò kù 'dè có jì ndú gítí bà dù Mbíri tí gba.

⁴ Ta 'bí o gbaànjé, si Jézù kù zò i ta ndá tú mì wó, yí gii kpo-gbí-tà-tù ndú éno máa, «Yo 'ví n̄jè nó 'do Jèrùzálémè lá, yo dù ká Jèrùzálémè, wàa yo 'ví ùndi cí tí nó náa Bu ye táánò ci ta yo, náa ye táánò 'dè có jì yo gítí nò. ⁵ Tacó Jòvànì tí mbe caka tí ndá 'duù táánò kù caka tí ndá 'duù a i ta ngo, káa áa kèjì gí bà caka tí yo ta Bèri-mi-Mbíri á bìn̄di làmbu sili.»

Bà te Jézù ya tí gí gbíri

⁶ Ta 'bí o gbaànjé, ndá Jézù mà gii kili ta bà muu ndú ta ndá tú mì wó káká'í gí, ndá tú mì wó gii 'vee yí, máa, «O tí nò gí gí, Mbe tí ze? Áá bà dù nò a o bà le ndi bèrè mì ndá kòtì Ìzìrìyélì jì ndú ká nò?»

⁷ Káa Jézù gii 'visì có jì ndú éno máa, «Bà ɾò o bà gí o tí nò, ta bà 'deke sè sili gítí bà co ɾi tí nò náa a Bu ye táánò ká 'deke ta 'dóó wotí mì wó nò me nèté mì yo lá. ⁸ Káa ta o tí nò, Bèri-mi-Mbíri má gí gí, a yí ká bà je wotí jì yo tacó bà 'dè có gítí ndá i ɾìnó náa yo táánò ɾò ye kù bàkà nó, ta wotí bà 'vanda ndi ndá có ɾìnó náa yo táánò 'di 'do gbí nje ye nó, jì ndá 'duù gbí gbata Jèrùzálémè, ta ndá 'duù gbí to Sámariyà, ta ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí.»

⁹ Ndá tú mì Jézù mà gii zeke'o bìn̄di bà 'dè có tí nò mì wó jì ndú, ndú gii ɾò Jézù kù ya zùù gí gbíri. Ndú mà gii zeke'o, ndú gii ɾò kùlù mù yiiga bà tí wó 'do tí ndú gí. ¹⁰ Káa si ndú gbí-gbí kù yee ɾo ndú gí tàkò Jézù gbíri, ndá 'bí 'dakò sòsò'ò mbe yuu cé-ce bongo gii ɾò tìyò dè ɾègbà tí ndú, ¹¹ bìn̄di ndá 'dakò tí nò gii 'vee ndú, máa, «Yo ɾò tìyò bà-i-nó kù zeke a o yè gí gbíri, ndi yo ndá 'duù Gàliléyà? Gbèe Jézù tí nò náa à kpónó te yí 'do tí yo ya tí gí gbíri nò, bà dele ndi wó gí ká gbí ɾa gbèe kpokèjì tí nò náa yo ɾò yí kù ya tí gí yaà nò.»

Ndá mbe kù kili ta ɾè mì Jézù gbí gbata Jèrùzálémè

¹² Jézù mà gii ya gí gbíri gí, ndá tú mì wó gii dele ndi ndú 'do pí Gú Mbá ya gí Jèrùzálémè, tí òkò to náa 'duù má nò ta ɾi bà wotí gbí tàkù mì ndá Jùdèyà káa có gítí wó wálá. ¹³ Ndú mà gii yee Jèrùzálémè, ndú gii kaa ya gí gbí soɾo, tí 'bá tí nó náa ndú ta o tí nò kù dù tí nò. À kuu tí ta o tí nò a Piyètòrò, gii je Jòvànì, gii je Jákòmò, gii je Àndèréyà, gii je Filípò, gii je

Tòmázò, giì je Bàràtòlòmèyò, giì je Mátèyò, giì je Jákòmò tí 'vii mì Àliféyò, giì je Sìmoné tí tó 'vii-'bá, giì je Júdá tí nó tí 'vii mì Jákòmò nò. ¹⁴ Ndú kili bà muu ndú ta ndâ niì me mbè, giì je Màriyà tí nawu Jézù, ta ndâ ná'vindi Jézù, kù 'deke tí ndú ji Mbìrì.

Bà bàkà Mátíyà tí tú mì Jézù

¹⁵ Ta o tí nò, Piyétòrò giì rò tíyò kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù mbe kili ta bà muu ndú go ndâ 'duù dè gítí zi'duù-vò ta zi'duù-gbaànjé pí (120).

¹⁶ Bìndi yí giì 'dè có ji ndú, máa, «Ndâ ná'vindi ye, kózò tí có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbìrì nó bà bàkà tí, có tí nó náa Dàvidè tí gbolò gba mì ndâ Jùdéyà 'dè sàà táánò ta wotí mì Bèrì-mì-Mbìrì gítí i tí nó mbe giì bàkà tí mítí Júdá tí nó táánò tí mbe tè kùro ndâ 'duù ya tí gí bà zèè Jézù nò. ¹⁷ Júdá tí nó táánò a 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo, náa ndoo táánò kù bàkà nètè tí nó náa ndoo kpónó kù bàkà nó ta ndú. ¹⁸ Káa go ñinó náa yo ñò ni gí nó, yí táánò giì sè nji ta mboo náa yí táánò 'dè 'do gbí zu nètè tí nó mì wó nò. Yí táánò giì 'va ñi wó yee wélé-wele mí to mí gbí u nji tí nó, ¹⁹ náa ndâ 'duù Jèrùzalémè 'dáá gí táánò 'di có tí nó gí. Bìndi rẹ nji tí nó giì dù a Njí-mbelè, káa à má gbí có mì ndâ Jùdéyà, à kù ni mítí a «Àkèlédámá.» ²⁰ À kpónó cu mí gbí wáràgà mì ndâ Muu-cè éno máa, <'Bá bìndi wó 'ví 'bu kpú.

À 'ví o gbí mòòkò bìndi wó káa kùlè.>

À giì cu 'bí káká'í éno máa,

<'Bí 'duù 'ví zèè nètè bìndi wó.>

²¹ «À má éno, kózò tí ndoo kpónó bà ñò 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó táánò mbe kù dù ta ndoo gbí ndâ o tí nó 'dáá gí náa Mbe tí ndoo Jézù táánò kù mèrèkè to ta ndoo nó, ²² tí 'duù ñinó mbe 'bità bà dù ta ndoo 'do tí o tí nó táánò náa Jòvání kù caka tí ndâ 'duù nó, yee tí o tí nó náa à giì te ta Mbe tí ndoo ya tí gí gbìrì gí nò. Tacó wàa, ndoo 'ví dù ta ndú tí ndâ mbe 'dè yúco gítí bà 'vala ndi Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú wó.»

²³ Piyétòrò mà giì 'dè có tí nó cee gí, ndú giì cu 'bì ndú mítí ndâ 'dakò sósò'ò, ndâ Jùzépè náa à kù ni mítí wó a Bàràsàbà ta kpo rẹ wó a Júsitò, ta 'bí 'dakò ta rẹ wó a Mátíyà, máa, à ñò 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú, wàa yí 'ví zèè nètè bìndi Júdá. ²⁴ Bìndi ndú bà-i-nò giì 'deke tí ndú ji Mbìrì éno máa, «Ákoo, Mbe tí ze! Wò ñò có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí gbaànjé-gbaànjé ni gí. À má éno, túbà tí 'duù ñinó náa wò cu 'bì lo mítí wó 'do gbí òkò tí ndâ 'dakò tí nó sósò'ò nó ji ze, ²⁵ tacó wàa, yí 'ví zèè nètè bà nò tú tí nó náa Júdá jee mí to, yí giì ya gítí 'dóó bàndò mì wó gí nò.»

²⁶ Ndú mà giì ki-mbìlì, à giì rò a i mítí Mátíyà. Bìndi ndú giì 'deke yí toko ta sè ndâ tú mì Jézù muu'bi-nje gbaànjé, bàkà muu'bi-nje só.

2

Silì zì'duù-só-nje muu'bi

¹ Ta silì zì'duù-só-nje muu'bi bìndi o bà Ndiì-ta-muu-ndâ-Ìziriyéli-mì-Mbìrì, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù giì kili mí tà gbèè tà'i. ² Ndú bà-i-nò giì gu káa ndiì ta wo i go wo gbolò pìpìrì nò kù gí 'do tàrì. Wo i tí nó giì yè tà'i tí ndú gí. ³ Bìndi ndú giì ñò 'bí i go meme wu nó njèè cee muu ndú

'dáá gí. ⁴ Bèri-mi-Mbíri bà-i-nò gii je wotí ji ndú 'dáá gí me gbolò, bindi ndú gii 'bità bà 'dè có gbí ndá 'bí ña tende nje có ta wotí mi Bèri-mi-Mbíri.

⁵ Ta o tí nò, ndá Jùdèyà ñinó mbe zèè có gítí tàkii mi ndú kácá-kácá nó kili 'do muu to tí nó 'dáá gí mí Jèrùzàlèmè. ⁶ Ndú mâ gii 'di ña wo i tí nò, ndú gii kili 'dáá gí mí bà gbèe to ta ndá mbe ùnje gítí có mi Jézù. Káa nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gí, tacó ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí gii dù kú 'di kòcò ndá tú mi Jézù kú 'dè có gbí ndá nje có mi ndú. ⁷ Bà 'dè có gii dù káa kpò ndú 'dáá gí gí. Ndú gii si káa nje ndú nga-ngàà kú zeke ta ndá tú mi Jézù.

Bindi ndú gii 'bità bà 'vee 'vé gbí òkò tí ndú, máa, «À kú 'dè có tí nó kuu nó me ndá 'duù tí nó mbe gi 'do gbí to Gàliléyà nó lá? ⁸ Káa à gii bàkà ée, káa ndoo kú 'di gbí ndá có tí nó náa ndú kú 'dè nó gbí ndá 'dóó nje có mi ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí? ⁹ Ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndoo gi 'do Pàrásiyà, ndá 'bí 'duù gi 'do Mídi, ndá 'bí 'duù gi 'do Èlámì, ndá 'bí 'duù gi 'do Mèsòpòtámíyà, ndá 'bí 'duù gi ká 'do gbí ndá to Jùdèyà to nò, ndá 'bí 'duù gi 'do Kàpádósiyà, ndá 'bí 'duù gi 'do Póndùsù, ndá 'bí 'duù gi 'do Ásiyà, ¹⁰ ndá 'bí 'duù gi 'do Fíríjiyà, ndá 'bí 'duù gi 'do Páfíliyà, ndá 'bí 'duù gi 'do Másiřì, ta ndá to Líbiyà á dè-dè ta Sirínì, ndá 'bí 'duù a ndá wířì tí ndá Jùdèyà ta ndá 'bí tende ña 'duù mbe kaa tí ndú gí gbí tàkii mi ndá Jùdèyà gí mbe gi 'do Rómà, ¹¹ ndá 'bí 'duù gi 'do Kèrétì, ndá 'bí 'duù gi 'do Àrábíyà. Káa ndoo 'dáá gí kú 'di gbí ndá có tí nó náa ndú kú 'dè gítí ndá kpo-kpò i tí nó náa Mbířì bàkà nó gbí ndá 'dóó nje có mi ndoo.»

¹² Nje ndú 'dáá gí gii 'dèè gí. Bà 'dè có gítí i tí nó mbe bàkà tí nó gii dù káa kpò ndú maa gí. Bindi ndú gii dù kú 'vee gbí ña i tí nó gbí òkò tí ndú. ¹³ Káa, ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii dù kú lòkó'ò có gítí éno máa, «Rù'bù ngú cú ndii muu ndá ka yo gí.»

Piyétòrò 'dè có ji ndá mbè 'duù

¹⁴ Káa Piyétòrò bà-i-nò gii a gí yaà, bindi sè ndá 'bí ka wó tú mi Jézù muu'bi-nje gbaànjé 'dáá gí gii a gí tàkò wó. Bindi Piyétòrò gii 'dè có ji ndá 'duù tí nó binjii nó ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Yo tí ndá 'duù Jùdèyà, ta yo tí ndá 'duù tí nó 'dáá gí mbe kú 'vala gbí gbata Jèrùzàlèmè nó, yo si bà giři'o gítí i tí nó mbe bàkà tí nó mí to. Yo sè tú yo, wàa yo 'ví 'di gbí có tí nó náa ye kèji gí bà 'dè ji yo nó niki maa. ¹⁵ À tí ndá 'dakò tí nó me pe go có tí nó náa yo kú kořo nó lá. Tacó ři kpónó káa ři dú'o. ¹⁶ Ñinò a i tí nó náa Jówèlì, tí mbe 'dòkò có mi Mbířì digíséé, 'dè có gítí éno máa, Mbířì máa,

¹⁷ «Ye bà si Bèri mi ye 'ví gí gí gbí njembí ndá 'duù 'dáá gí gbí ndá ndongbú sili tí ò kèji nó.

Ndá 'vii mi yo ta ndá nájú yo bà gii 'dè-kòcò,
ndá 'vii-'dakò mi yo bà gii ñò ndá i go ndá i gbí ři,
ndá kpo 'duù mi yo bà gii ři ndá ři.

¹⁸ Ye bà si Bèri mi ye 'ví gí gí gbí njembí mí muu ndá bòò mi ye ta ndá jú i-gbí-keci mi ye,
gbí ndá sili tí nó,
bindi ndú bà gii 'dè-kòcò.

¹⁹ Ye bà gii túbà ndá serè mi ye mí tàři yaà,
bindi ye bà gii bàkà ndá ndi 'bi ye mí muu to tí nó.

²⁰ Rò ři bà gii 'di gí,
bindi řo pi bà gii 'visi tí tí mbelè,

á kùro o bà too gbolò yé tí nò mì Mbe tí ndoo nò.

21 Ndâ 'duu ñinó mbe kù nì «Ákoo» ji Mbe tí ndoo nó 'dáá gí bà 'de 'vála gí.»

22 «Ndâ kòtí Ìzìriyèlì, yo sè tù yo gítí có tí nó náa ye kpónó kèjì gí bà 'dè nò. Jézù tí nò mbe gí 'do Názàrètì nò táánò a 'dakò náa a Mbíri ká wu yí ji yo. Táánò si yí kuu gbí òkò tí yo nó, Mbíri je a yí tí mbe bàkà ndá kpo-kpò i, ta ndá seṛè, ta ndá i ñinó mbe tubà wotí mì wó tí Mbíri, á go ñinó náa yo 'dáá gí nò ni gí nò. 23 Mbíri táánò je 'dakò tí nò mí 'bì yo 'do ká gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó tí Mbíri náa yí nò ni sàà kùro gí. Yo táánò gii kpi ngbàngà tí wó ji ndá 'duu ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nò, bindi ndú gii gbì yí mítí njèèkpè mù ta 've nderè. 24 Yo táánò zi yí gí, káa Mbíri gii te yí gí yaà 'do gbí ku gí. Mbíri 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, tacó wotí mì ku gítí bà zèè yí mí gbí zàà mì wó tí ku ngé gí wála. 25 Tacó Dàvidè tí gbolò gba mì yo tí ndá Jùdèyà táánò 'dè có gítí wó éno máa, <Ye kù nò Mbe tí ye kùro ye ta o 'dáá gí.

Yí kù dù gbí kù'bi mì ye,

tacó wàa njembí ye 'ví mù lá.

26 Tacó éno, tàkòcò ye ta o 'dáá gí ká pétékè'i.

Ye delè kù 'dè káa líkí nje.

Ye delè kpónó kù tè káa wo ye kù ù ta ndi wúnò.

27 Tacó wò bà jee lílì ye mí 'bá mì ndá ku wála,

wò delè bà si dii ye, tí bòò mì lo, náa wò kaa yí mò gí mì lo gí nó, 'ví jì'vi to wála.

28 Wò tubà ndá kpokèjì mì 'vála ji ye gí,

wò bà si tàkòcò ye 'ví peteke ta bà dù ye mì ndá.»

29 «Ndá ná'vindi ye, ye kpónó kù 'dè có ji yo ngbáràngà'i éno máa, Dàvidè tí rèngbó ndá mbe jò ndoo cì gí. À gii duu yí ta muu'dú wó yee gbí ri tí nó wúnò nó kuu gbí òkò tí ndoo. 30 Yí táánò a mbe 'dòkò có mì Mbíri, tacó éno, yí táánò nò ni gí máa, Mbíri táánò see tí wó ji yì éno, máa, yì tí Mbíri bà kì 'bí 'vii-gù yì tí Dàvidè mí pí jàlàmbà bindi yì.

31 «I tí nó náa Dàvidè táánò nò, bindi yí gii 'dè có gítí si à bàkà tí kálásè nò, a bà 'vala ndi Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó. Bindi-Mbíri a 'duu tí nó náa Mbíri jee yí mí 'bá mì ndá ku lá, dii wó delè táánò volo lá. 32 Mbíri táánò te 'dakò tí nó tí Jézù nò gí yaà 'do gbí ku gí, náa ze 'dáá gí mbe kù rò tíyò kùro yo nó nò yí ta ro ze á bindi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò gí. Ze delè kù 'dè yúcó gítí ji ndá 'duu. 33 À kpónó te yí ngéé gí yaà gbíri gí gbí kù'bi mì Mbíri, bindi Bu wó gii je Bèri-mi-Mbíri ji yí, á go cí tí nó táánò náa yí ci ta yí nó gí. À má éno, ndá i tí nó náa yo kù nò kpónó nó, ta có tí nó náa yo kù 'di kpónó nó, a ndá i-nambee náa Bèri-mi-Mbíri ká bàkà ji ndoo. 34 Tacó Dàvidè táánò jé ya gí yaà gbíri lá, káa ñinó a ndá có náa a yí táánò ká 'dè éno máa,

<Mbíri 'dè có ji Mbe tí ye éno máa,

Ki tí lo mò gí gbí kù'bi mì ye,

35 yee tí o tí nó náa ye bà bàkà ndá ku'di mì lo tí ndá i-tà-tàmà mì lo.»

36 «Tacó éno, yo tí ndá kòtí Ìzìriyèlì 'dáá gí 'ví nò ni ngbáràngà'i éno máa, Mbíri bàkà Jézù tí nó náa yo táánò gbì yí mítí njèèkpè mù nó tí Mbe tí ndoo, delè tí Bindi wó tí Mbíri gí.»

³⁷ Ndá 'duu mà giì 'di có tí nò náa Piyétòrò 'dè nò, ndú giì 'vee ndá Piyétòrò ta ndá ka wó tú mì Jézù, máa, «Ze 'ví bàkà a ña yè, ndá ná'vindí ze?»

³⁸ Káa Piyétòrò giì 'visì có jì ndú máa, «Yo 'visì kózò tí muu yo 'do tí ndá vò i mì yo, wàa à 'ví caka tí yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí ta rè mì Jézù tí Bìndi-Mbírì. Tacó wàa Mbírì 'ví je ta à-cee-gí jì yo gítí ndá vò i mì yo, wàa Mbírì 'ví je ta i-nambee mì wó tí nó tí Bèrì mì wó tí Mbírì nó jì yo. ³⁹ Tacó cí tí nó náa Mbírì táánò ci nó a i jì yo, ta ndá 'viì mì yo, ta ndá 'duu ñinó 'dáá gí mbe me 'dú nó, giì je ndá 'duu ñinó 'dáá gí náa Mbe tí ndoo tí Mbírì bà giì tè'è tí ndú gí mì wó nò.»

⁴⁰ Piyétòrò giì dù kù kili nje ndá 'duu tí nó gítí kpokèjì mì Mbírì go bà kili nje gbi nó ta cèe kòndi , ta bà yì ndú éno máa, «Yo 'vala mīri yo 'do tí ndá vóló-volo 'duu tí nó náa yo kpónó kù 'vala ta ndú nò!» ⁴¹ Ndá có mì Piyétòrò náa yí 'dè jì ndá 'duu tí nó nó giì ya gí gbí muu ndú gí. Bìndi à giì caka tí ndá mbe ùnje gítí ndá có mì wó nò gí. Muu ndá ngú 'duu mbe ùnje gítí có mì Jézù ta rì tí nó 'dáá gí go ndá 'duu àlìfì ta'ò.

Kpédélé bà muu ndá mbe ùnje gítí có mì Bìndi-Mbírì

⁴² Ndá kpédélé mbe ùnje gítí có mì Bìndi-Mbírì 'dáá gí giì tee njembí ndú kpolo ngé ma mítí bà nibà i mì ndá tú mì Jézù, ta bà dù tí ndá ná'vindí gbaànjé, ta bà zò i-cí-ci toko gbaànjé, ta bà 'deke tí ndú jì Mbírì toko gbaànjé. ⁴³ Ndá seře, ta ndá ndi 'bì ndá tú mì Jézù náa ndú kù bàkà gbí ndá o tí nó giì te gúku mítí ndá 'duu gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí.

⁴⁴ Ndá mbe tee njembí ndú mítí có mì Jézù 'dáá gí giì 'vala toko gbaànjé ta gbèe njembí ndú ta rè 'duu muu ndá i mì ndú 'dáá gí wálá. ⁴⁵ Ndú 'dáá gí giì sù ndá i ñinó náa à sàa kuu mì ndú kùro bà ùnje mì ndú gítí có mì Bìndi-Mbírì nó 'dáá gí gí 'dè, bìndi ndú giì njèe gbí mboo tàkò ndá i tí nó gbí 'bí ña kèjì náa à 'boo 'duu lá. ⁴⁶ Ndú giì dù kù kili ta bà muu ndú ta rì 'dáá gí mì gbí ndùgù 'bá-Mbírì. Ndú delè giì dù kù nò ta bà zò i-cí-ci toko gbaànjé ta ndi tí ndá 'bá mì ndú ta pètéké tàkòcò ndú, ta 'bí ña tende ña có gbí njembí 'bí 'duu gítí 'bí ka wó wálá. ⁴⁷ Ndú giì dù kù ùlù Mbírì, bìndi ndá 'duu 'dáá gí kù zeke ndú ta pètéké tàkòcò. Bìndi Mbírì kù kaa ndá 'duu ñinó náa yí 'vala ndú gí nó ta rì 'dáá gí toko mítí ndú.

3

Ndá Piyétòrò ta Jòvànì 'vala 'bí mbe nò'o

¹ Ta 'bí o gbaànjé si ndá Piyétòrò ta Jòvànì kù ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì ta rì-'dè'o, si rì gí tí rì bà 'deke tí ndá 'duu jì Mbírì gí, ² ndú giì ñò ndá 'duu kù làngà 'bí 'dakò ndii ta tí ndú. 'Dakò tí nó náa ndá 'duu tí nó kù làngà yí nó a 'duu ñinó náa à jò yí tí mbe ósù, náa ndá kò wó gbele've 'do ká gbí yí nawu wó. Káa ndá 'duu kù làngà yí ya tí gítí 'bí njekèjì ndùgù 'bá-Mbírì gbaànjé náa à kù nì mítí a Banga-Njekèjì-Ndùgù, tacó wàa, yí 'ví kù yù i 'do tí ndá mbe kù rì gí gbí ndùgù ta rì 'dáá gí.

³ 'Dakò tí nó mà giì ñò ndá Piyétòrò ta Jòvànì kù rì gí gbí ndùgù 'bá-Mbírì, yí giì yù i 'do tí ndú. ⁴ Káa, ndá Piyétòrò ta Jòvànì giì zeke yí ngbóò, bìndi ndú giì 'dè có jì yí máa, «Zeke ze!»

⁵ Yí mà giì 'di có tí nó náa Piyétòrò 'dè jì yí nó, yí giì 'visì tí wó ta bà zeke'o go'i gítí ndú, máa, ndú kèjì gí bà je i jì yì. ⁶ Káa Piyétòrò giì 'dè có jì yí máa, «Ndá ñjì gùrùsù fádá ta dá'bì mì ye tacó bà je jì wò wálá. Káa

ye bà je ji wò a i ñinó náa à kuu mì ye nò. Ye kú 'dè có ji wò ta rè mì Jézú tí Bindi-Mbíri, mbe gi 'do Názàrèti éno máa, wò a gí yaà, wàa wò 'ví nò nó!»

⁷ Piyètòrò bà-i-nò gii yuu 'bi wó ya tí gí bà zèè ta 'bi 'dakò tí nò, bindi yí gii koni ta yí gí bà rò tiyò. Káa à káa póó bà ja 'dakò tí nò mì Piyètòrò gí yaà, wu gii gí gí gbí ndá kpátù kò wó ta ngii-ngii kò wó gí. ⁸ Yí gii o gí yaà, bindi ndú gii 'bità bà nò nó ta ndá Piyètòrò 'do njekèjì ndùgù kú ya gí rùkàtìi 'bá-Mbíri. Yí gii nò, ta bà o gí yaà, ta bà ùlù Mbíri. ⁹ Ndá 'duù tí nó mbe tí binjii mí gbí ndùgù 'bá-Mbíri nó mà gii ñò yí kú nò nó ta bà ùlù Mbíri, ¹⁰ ndú gii ñò yí ni tí 'dakò tí nó mbe kú ki tí wó tí Banga-Njekèjì-Ndùgù 'bá-Mbíri kú yù i 'do tí ndá 'duù nó gí. Bindi nje ndú gii 'dèè gítí bà 'dè có gítí ña i tí nò mbe bàkà tí mítí 'dakò tí nó nó gí.

Piyètòrò 'dè có ji ndá 'duù gbí ndùgù 'bá-Mbíri

¹¹ Ndá 'duù mà gii ñò bà nanaka 'dakò tí nò mì rẹgbà tí ndá Piyètòrò ta Jòvànì, nje ndú gii 'dèè gí, bindi ndú gii ki ta ngelè kpùkú ya gí mì ndú tí bàndò tí nó náa à kú nì mítí a Tazo-mi-Sólómòni nò. ¹² Piyètòrò mà gii ñò bà kaa ndá 'duù tí nó gí gítí ndú, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo kú si nje yo tí nga gítí i tí nó mbe bàkà tí nó tacó yè, ndá Ìziriyéli? Yo kú dongbo ɾo yo gítí ze tacó yè? Yo koɾo có máa, 'dakò tí nó kú nò nó 'do gbí 'dóó wotí mì ze? Yí kú nò nó 'do gbí 'dóó bà niki ze? ¹³ A Mbíri mì Àbiráámò, tí Mbíri mì Ìzákò, tí Mbíri mì Jákòbè, tí Mbíri mì ndá ká gù yo, ká bàkà i tí nó, tacó bà te duù mítí Bòò mì wó Jézú, tí gbèe Jézú tí nó náa yo táánò kpì ngbàngà tí wó, máa, à 'ví zi yí gí nò, Jézú tí nó náa yo táánò bè yí mí kùro Pilátò nò, Jézú tí nó náa Pilátò táánò 'dè có ji yo máa, yí bà njaanga yí 'do gbí zàà gí, káa yo gii biya có mì Pilátò gí. ¹⁴ Yo gii biya 'duù tí nó ta ndi wò i tí wó wálá, tí 'duù ñinó jáá nó gí. Yo gii yòòngò Pilátò máa, yí njaanga a mbe zi ku 'do gbí zàà, ¹⁵ bindi yo gii zi mbe je 'válá ji ndá 'duù gí. Káa Mbíri gii 'vala yí 'do gbí ku gí. Ze a ndá mbe 'dè yúcó gítí bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò. ¹⁶ Káa à kpónó káa gbèe Jézú tí nó náa yo táánò bè yí ji ku nó ká 'vala 'dakò tí nó á kuu kùro yo, náa yo ñò yí ni ngbàrángà'i gí nó, á 'do gbí có bà tee njembí ze á mítí wó tí Jézú. A bà tee njembí ze á mítí Jézú nó ká je wotí ji 'dakò tí nó náa yo kpónó kú ñò yí nò.

¹⁷ «Káa ye kpónó ñò ni gí, ndá ná'vindí ye, máa, yo ta ndá gba mì yo táánò ñò i tí nó náa yo kú bàkà nò ni lá. ¹⁸ Káa ñinò táánò a 'bí ña i náa a Mbíri ká bàkà ènò, tacó wàa ndá có tí nó náa yí tí Mbíri táánò tuu ta ndá mbe 'dòkò có mì yí éno máa, Bindi-Mbíri bà kònò sé'i nó, 'ví dù tí tí yúcó. ¹⁹ À má ènò, yo 'visi muu yo 'do tí ndá wò kpokèjì mì yo gí. Yo 'visi tí yo gí mì Mbíri, tacó wàa yí 'ví toɾo ndá wò i mì yo gí. Delè tacó wàa, ndoo 'ví 'de ta làmbu gùlùsù pípìri 'do mì Mbe tí ndoo tacó bà 'dèè njembí ndoo, ²⁰ wàa yí 'ví tuu ta Jézú tí nó tí Bindi wó tí Mbíri náa yí cu 'bi wó mítí wó tacó tí yo sàà gí nó ji yo. ²¹ Yí tí Jézú bà dù ká gbìri yee tí o bà gí ndá i muu to tí nó 'dáá gí tí ndá ngú i, go có tí nó náa Mbíri dígíséé tuu ta ndá tó mbe 'dòkò có mì wò gí gí kò ta kò gbí o mì ndá ká gù yo nò. ²² Tacó kòò Mòze náa yí 'dè dígíséé éno máa, <Mbe tí ndoo tí Mbíri bà bàkà 'bí 'duù tí mbe 'dòkò có mì wó go ye nó ji yo.

'Duù tí nó bà dù a 'duù 'do gbí òkò tí ndá 'dóó ná'vindí yo.

Yo 'ví 'di ndá có ñinó náa yí kèjì gí bà 'dè jì yo nó 'dáá gí.

²³ Áá bà mò 'duù ñinó mbe 'di có mì mbe 'dòkò có mì Mbírì tí nò lá nó 'do gbí òkò tí ndá 'duù mì Mbírì gí.»

²⁴ «Á má ta bà 'dè có ta yúcó, Sàmùwèlè tí mbe 'dòkò có mì Mbírì, gii je ndá 'bí mbe 'dòkò có mì Mbírì 'dáá gí mbe gí gí takò wó nó dígísèé 'dáá gí, kù 'dè có tù ta 'bì ndú ká gítí o bà co ndá ɾi tí nò. ²⁵ Yo a ndá mbe zèè mbèlè bindi ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì. Yo a ndá 'viì gbí mbelè tí nó náa Mbírì dígísèé nju ta gù ndoo tí Àbiráámò ta o tí nó náa yí 'dè ta có jì Àbiráámò éno máa,

«Ye tí Mbírì bà cù 'dé ngo cù ye mítí ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta rè mì ndá 'viì-gù mì lo,» nò.

²⁶ Mbírì táánò cu 'bì wó mítí Bòò mì wó, bindi yí gii tuu yí kpédélé'i gí bà cù 'dé ngo cù wó mítí yo, ta bà 'visì muu yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí 'do tí ndá vò i mì yo.»

4

Ndá Piyétòrò ta Jòvání gbí gbolò ngbàngà mì ndá Jùdèyà

¹ Káa si ndá Piyétòrò ta Jòvání gbí-gbì kù 'dè có jì ndá 'duù, ndú má gii zeke'o, ndú gii ñò ndá 'bí bu-Mbírì mì ndá Jùdèyà, ta kùro ndá mbe kù kpolo tí 'bá-Mbírì, gii je ndá Sàdùkáyò, tí ndá 'bí ɱa 'duù gbí òkò tí ndá Jùdèyà mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú lá, gbo ndú gbírì gí. ² Có tí nó mbe kpolo takòcò ndá kpo-kpò 'duù tí nó náa ndú gii ya tí gítí ndá Piyétòrò ta Jòvání nò a có bà nìbà i mì ndá Piyétòrò ta Jòvání jì ndá 'duù gítí bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú, náa ndú kù kò ta kò jì ndá 'duù éno máa, Jézù 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí nò. ³ Ndú bà-i-nò gii kaa ndá Piyétòrò ta Jòvání ya tí gí gbí zàà, wàa à 'ví gii 'viiki gbí có mì ndú ta 'bí yé, tacó ɾi ta o tí nó ta gí. ⁴ Káa ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe 'di ndá có tí nó náa ndá Piyétòrò ta Jòvání 'dè ta 'dè'o tí nó nò gii ùnje gítí có mì Jézù gí. Muu ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí toko mítí ndá ká ñinó ta o tí nó gii dù dè gítí ndá 'dakò àlìfì vò.

⁵ Yé má gii too gí, ndá kpo-kpò 'duù, ta ndá kpo-'duù-'bá, ta ndá mbe nìbà tàkùlì mì ndá Jùdèyà, gii kilì mí Jèrùzàlémè, ⁶ ta ndá Ánà (tí 'bí ká Kùro ndá bu-Mbírì mì ndú náa ngáángbá gba mì ndò Ròmánò mò yí 'do gbí nètè gí), gii je Kàyifà, gii je ndá Jòvání ta Àlèsándòrò, ta ndá 'bí 'duù náa rẹngbó bà jò ndú 'do a i tí ndá Kùro ndá bu-Mbírì. ⁷ Ndú gii tuu tú gí takò ndá Piyétòrò ta Jòvání 'do gbí zàà. À má gii kaa ndú gí tí gí kùro ndú gí, ndú gii kaa ndú mí gbí uù, bindi ndú gii 'bità bà 'vee gbí nje ndú máa, «Yo bàkà i tí nó ta ɱa kpokèjì ngayi? Yo bàkà i tí nó ta ɱa wotí mì yè? Rè 'duù tí nó mbe je wotí tí nó jì yo nò a 'di?»

⁸ Káa Bèrì-mì-Mbírì gii je wotí jì Piyétòrò me gbolò, bindi yí gii 'visì có jì ndú máa, «Yo tí ndá gba mì ndá 'duù, gii je yo tí ndá kpo 'duù, ⁹ yo wúnó má kù 'vee gbí nje ze a i gítí có nambeè tí nó náa ze bàkà jì 'dakò tí nó táánò mbe kù ɾi ta to nó, yo má kù 'vee a kpokèjì bà 'vala yí mì ze, ¹⁰ takòcò ye peteke gítí bà 'visì có jì yo tí ndá gba, ta ndá kpo 'duù, ta yo tí ndá kòtì Ìzìrìyèlì 'dáá gí, ngé ma, máa, ze 'vala 'dakò tí nó ta rè mì Jézù tí nó tí Bìndi-Mbírì mbe gí 'do Názàrètì nò, Jézù tí nó náa yo táánò gbì yí mítí njèèkpè mù, káa Mbírì gii 'vala yí 'do gbí ku gí nò. 'Dakò tí nó wúnó

kû rò tìyò kùro yo ta sé'i cee mbéé 'do tí wó gí nó a i ta rẹ̀ mì wó tí Jézù, ¹¹ tí díí tí nó náa à cu có gítí mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, <Díí tí nó náa yo tí ndâ mbe bí 'bá bè gí nó,

ká gí tí yú díí bà sè tà 'bá.>

¹² Tacó à nì rẹ̀ 'bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù muu to tí nó jì ndâ 'duù máa, yí a mbe 'vala ndoo, á bindi rẹ̀ wó nò lá.»

¹³ Nje ndâ gba ta ndâ kpo 'duù gii 'dèè gítí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gí. Ndu mà gii 'viiki rẹngbó ndú gbí òkò tí ndú, ndú gii nò ndú ni ká tí ndâ 'duù sínò jé mbe ki tí ndú njewu ta ndâ kpo-kpò mbe nìbà tàkii mì ndâ Jùdèyà lá ni gí. Ndu delè gii nò ni gí máa, ndú táánò kù dù a i ta Jézù. ¹⁴ Káa ndú mà gii nò 'dakò tí nó náa ndú 'vala yí nó kù rò tìyò rẹgbà tí ndú, bà 'dè có gii dù káa kpò ndú gí. ¹⁵ Tacó ènò, ndú gii 'dè có jì ndú máa, «Yo yèè 'do gbí ngbàngà gí ndii tacó wáa ndâ gba 'ví waa ta có.»

¹⁶ Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì mà gii yèè 'do gbí ngbàngà gí ndii gí, ndâ gba gii 'bità bà 'viiki gbí có mì ndú, máa, «Ndoò kpónó 'ví bàkà a ọ̀ yè ta ndâ 'dakò tí nó? Tacó ndâ 'duù Jèrùzàlémè 'dáá gí nò ọ̀ ta tende seřè tí nó náa ndú bàkà nó gí. Káa ọ̀nò a i ọ̀nò mbe je kponje 'do nje ndoo gí nó ká nò.

¹⁷ I ọ̀nò náa ndoo kpónó bà ni bà bàkà gí nó káa bà rò bà 'vèè có seřè tí nó gí kùro, ta bà ci ndú máa, ndú káká'i 'ví nì rẹ̀ Jézù tí nó jì 'bí 'duù lá.»

¹⁸ Ndâ gba mà gii 'viiki gbí có mì ndâ Piyétòrò ta Jòvànì cee gí, ndú gii tẹ̀'è tí ndú, bindi ndú gii ci ndú, máa, «Ndòngbú tí yo bà nìbà i jì ndâ 'duù ta rẹ̀ Jézù 'ví dù káa yí nò.»

¹⁹ Káa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì gii 'visì có jì ndú, máa, «Yo kořo muu yo, yúco kùro Mbíri má a bà 'di có mì yo mì ze á co tí bà 'di có mì wó tí Mbíri, wáa ze 'ví 'di ndòngbú có ọ̀nò náa yo bà 'dè jì ze nò. ²⁰ Tacó ze bà rò tìyò 'do tí bà ma có i tí nó náa ze ọ̀ ta ọ̀ ze gí nó wálá. Ze delè gítí bà nè nje ze a 'do tí bà ma có tí nó náa ze 'di ta tù ze gí nó wálá.»

²¹ Káa ndâ gba gii ci ndâ Piyétòrò ta Jòvànì káká'i, máa, «Ndòngbú tí yo.» Ndu 'de kpokèjì bà waa có mítí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì ta o tí nó lá, tacó ndâ 'duù 'dáá gí ta o tí nó kù ùlù Mbíri tacó i tí nó mbe bàkà tí nó.

²² 'Dakò tí nó náa ndâ Piyétòrò ta Jòvànì bàkà seřè tí nó mítí wó nò a 'duù ta ndoo tí wó ndii zi'duù-só gí.

Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'deke tí ndú jì Mbíri

²³ À mà gii njaanga ndâ Piyétòrò ta Jòvànì 'do gbí zàà gí, ndú gii ya gí 'bá, bindi ndú gii 'vanda ndi ndâ có tí nó náa ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ kpo-'duù-'bá, 'dè jì ndú nó jì ndâ 'bí ka ndú mbe ùnje gítí có mì Jézù.

²⁴ Ndâ ka ndâ Piyétòrò ta Jòvànì mà gii éni 'di ndi ndâ có tí nó, ndú gii 'deke tí ndú ta njembí ndú gbaanjé jì Mbíri éno máa,

«Áá Mbe tí ze, tí mbe suu tàrì, ta to tí nó, ta ndâ kpo-kpò ngo. A wò ká suu ndâ i gbíri, ta ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ndâ kpo-kpò ngo 'dáá gí! ²⁵ A wò dígísèé ká tuu Bèri mì lo tí Mbíri gí bà wu có mí gbí nje gù ze tí Dàvidè, tí bòò mì lo, bindi yí gii 'dè có ènó máa,

<Ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó kù luguu tí ndú ta gbínje tacó yè?>

Ndâ 'duù kù kořo có gítí ndâ i ọ̀nò ta gbí ndú wálá nó tacó yè?

²⁶ Ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó kù ja gó,

bindi ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndâ 'duù kù toko có gítí Mbe tí ndoo. Ndu delè kù toko có gítí 'Duù mì Mbíri á tí Bindi-Mbíri nò.>

²⁷ «Có tí nò náa Dàvídè 'dè nò dú gii bàkà tí gí. Tacó ndá Èródè ta Pónísiyò Pilátò táánò gii toko có ta ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó, ta ndá Ìziriyéli mí gbí gbata tí nó, gítí Jézù tí Bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí, náa wò je yí tí Bindi lo tí Mbírì nò. ²⁸ Ndú dígíséé toko có tí nò ká tacó bà bàkà ndá i tí nó 'dáá gí náa wò ta wotí mì lo tí Mbírì koṛo có gítí ndú cee sàà gí, máa, ndú kèjì gí bà bàkà tí nó. ²⁹ Nògí, koṛo muu lo gítí ndá cí tí nó náa ndú ci ta ze nò, Mbe tí ze. Koni ndá bòò mì lo, tacó wàa, ndú 'ví ma có mì lo ta yú njembí ndú. ³⁰ Ya'va 'bì lo, wàa wò 'ví 'vala ndá mbe nò'o. Wàa, wò delè 'ví bàkà ndá seṛè, ta ndá i ñinó mbe 'dèè nje ndá 'duù gí nó, ta ṛè mì Jézù tí Bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí nò.»

³¹ Ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù mà gii 'deke tí ndú ji Mbírì cee gí, to gii tanga tí tí bàndò tí nó náa ndú kili mítí nò. Bèri-mi-Mbírì bà-i-nò gii je wotí ji ndú me gbolò, bindi ndú gii 'bità bà ma có mì Mbírì ta gúku tí ndú wálá.

Cè ña bà 'vala ndò mì ndá kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù

³² Ndá kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí ta o tí nò gii ẹre gba có mì ndú ká gbaànjé, ta vò njembí gbí òkò tí ndú wálá. 'Bí 'duù delè mbe nì, «I mì ye,» gítí 'dóó i mì wó ta o tí nò gbí òkò tí ndú wálá. Ndá i ñinó náa ndú kili nó 'dáá gí tacó tí ndá 'duù 'dáá gí. ³³ Ta o tí nò, ndá tú mì Jézù gii dù kú ma có bà 'vala ndi Mbe tí ndoo tí Jézù 'do gbí muu'dú wó ta wotí ká tí. Mbírì delè gii cù 'dè ngo cù wó me gbolò mítí ndú 'dáá gí. ³⁴ 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe wa i ta o tí nò wálá, tacó ndá 'duù ñinó gbí òkò tí ndú ta to nji kuu mì ndú, ta ndá 'duù ñinó ta 'bá kuu mì ndú nó, gii sè ndá i tí nó gí 'dè, ³⁵ bindi ndú gii kaa mboo tàkò ndá i tí nó ji ndá tú mì Jézù. Ndá tú mì Jézù gii njèè ji ndá 'duù ñinó tí ndá mbe yè gbí òkò tí ndú náa à 'ví je ji ndú nò.

³⁶⁻³⁷ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí 'vii kòtì Lévi náa a jò yí mí Kípùrù, ta ṛè wó a Jùzépè, náa ndá tú mì Jézù kú ni mítí wó a Bàrànába (gbí ṛè tí nó máa, «Mbe je wotí gítí i»), gii sè nji mì wó gí 'dè, bindi yí gii kaa i gbí ji ndá tú mì Jézù tacó bà njèè ji ndá 'duù.

5

Ndá Ànàniyà ta Sàfirà

¹ Ta 'bí o gbaànjé, ndá 'bí 'dakò ta ṛè wó a Ànàniyà, ta nawù wó ta ṛè wó a Sàfirà, gii toko có mì ndú, bindi ndú gii sè to nji mì ndú gí 'dè. ² Bindi Ànàniyà gii je káa tí mboo tàkò nji mì ndú náa ndú sè gí 'dè nó ya tí ji ndá tú mì Jézù, káa nawù wó 'di gbí i tí nó náa yí bàkà nò ngbàrángà' gí.

³ Ànàniyà mà gii di ta i tí nó tí ndá tú mì Jézù, Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Ànàniyà, Gba-wàtà jèjèkè tí wó mí gbí njembí lo tí ña ñinó náa wò gii ngùù tí mboo tàkò nji mì lo gí, bindi wò gii 'dè 'véṛè ji Bèri-mi-Mbírì tacó yè? ⁴ Táánò kùro bà sè nji tí nó mì lo gí 'dè, à me 'dóó nji mì lo lá? Káa, wò tà kpètí mà gii sè gí 'dè gí, mboo tàkò me i mì lo tacó wàa wò 'ví bàkà tí go có mì lo gbí njembí lo lá? A yè ká a tàmuu lo gítí bà bàkà ña i tí nó? Wò 'dè 'véṛè tí nó me ji ndá 'duù lá, wò 'dè a i ji Mbírì.»

⁵ Ànàniyà mà gii 'di có tí nó náa Piyétòrò 'dè ji yí nó, yí gii 'va tí wó to tí yú ku. Bindi gúku gii zèè ndá 'duù tí nó mbe 'di có i tí nó mbe bàkà tí

nò nó 'dáá gí. ⁶ Ndâ 'vii-'dakò bà-i-nò gii oloko gí yaà, bindi ndú gii yili yí gí. Ndú gii te yí gí sè, bindi ndú gii duu yí gí.

⁷ Ndâ 'duù má gii dù á bindi bà te ku Anàniyá gí sè nò ndi-ndi-ndi éno, ndú gii nò Sáfirà rí gí tàkò ndú tà'i gí. Káa yí nò i tí nó mbe bàkà tí á kùro wó kà nó ni lá. ⁸ Káa Piyétòrò gii 'vee yí máa, «Ŋìnó wálá a kábà mboo tàkò nji mí yo náa yo sì gí 'dè nó ká nó, Sáfirà? 'Dè yúco mì lo je wáa ye 'ví 'di gi!»

Káa Sáfirà gii 'visi có ji Piyétòrò máa, «Iyoo, à 'dáá gí nò a yí .»

⁹ Káa Piyétòrò gii 'visi có ji Sáfirà máa, «Yo ta kù lo toko có gítí bà tala Bèri-mi-Mbíri gí! A yè ká a tàmuu yo gítí bà bàkà ŋa i tí nó? Wò 'di wo tí ndâ 'duù tí nó kèjì nò gí? Ndú kpónó kú gí nò 'do bà duu ku kù lo. Ndú kpónó bà te wò gí sè delè!»

¹⁰ À káa póó bà cee có tí nó gbí nje Piyétòrò, Sáfirà ngé gii 'va tí wó gbaràsà to kùro wó tí yú ku. Ndâ 'vii-'dakò tí nó mbe gí 'do bà duu ku Anàniyá nó má gii rí gí tà'i, ndú gii 'de Sáfirà cì delè gí. Ndú bà-i-nò gii te yí gí sè, bindi ndú gii duu yí mí rēgbà tí 'dakò mì wó. ¹¹ I tí nó gii te gúku mítí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú, ta ndâ 'duù ñinó mbe 'di tà wo nó 'dáá gí ngé ndii gí.

Ndâ serè

¹² Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú má gii ya gí bà 'deke tí ndú ji Mbíri gbí ndâ o tí nó, ndú kú gii kili ká ta bà muu ndú mítí 'bí bàndò gbí ndùgù 'bá-Mbíri náa à kù nì mítí a Tazo-mi-Sólómòni. Ndâ tú mì Jézú gii dù kú bàkà ndâ serè, ta ndâ kpo-kpò i mbe kú tubà wotí mì Mbíri ji ndâ 'duù. ¹³ Tacó éno, gúku gii kpò ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú lá nó 'do tí bà yuu tí ndú gí gbí òkò tí ndú gí. Kpèti ká éno, ndâ 'duù gii wu gbí ndú ngé ndii gí. ¹⁴ Káa, muu ndâ 'dakò ta ndâ niù mbe ùnje gítí có mì Jézú gii àdì me gbolò.

¹⁵ Ndâ 'duù Jèrùzàlémè má gii nò ndâ serè tí nó náa ndâ tú mì Jézú kú bàkà nó, ndú gii tuɾu ndâ mbe nò'o mì ndú, ndú gii sii ndú kpìri 'vii ta seè kpokèjì, tacó wáa, Piyétòrò má kú ndii ta nó, wáa vòò tazo wó 'ví có muu ndú. ¹⁶ Ndâ 'duù delè gii tuɾu ndâ mbe nò'o mì ndú, ta ndâ 'duù ñinó ta ndâ i-gbì-muu ndú nó me mbe 'do gbí ndâ gbata ñinó dè-dè ta seè Jèrùzàlémè nó, gí tí ji ndâ tú mì Jézú, bindi ndú gii 'vala ndú 'dáá gí.

À mèèkè'i tí ndâ tú mì Jézú

¹⁷ Ju kii gii te ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ 'duù mì wó tí ndâ Jùdéyà ñinó mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó, gí tàkò ndâ tú mì Jézú. ¹⁸ Ndú bà-i-nò gii zèè ndú, bindi ndú gii kaa ndú mí gbí gbolò zàà. ¹⁹ Káa o má gii bèè gí, basili mì Mbíri gii njaanga njekèjì zàà tàkò ndú, bindi yí gii kaa ndú gí sè. ²⁰ Yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo nje nó ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, wáa yo 'ví ma có gítí ngú ŋa 'válá tí nó ji ndâ 'duù.» ²¹ Ndâ tú mì Jézú gii nje nó ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bindi ndú gii 'bitá bà ma có ji ndâ 'duù si yé kú bàkà bà ngbaranga to.

Yé má gii too gí, ndâ Kùro ndâ bu-Mbíri, ta ndâ 'duù mì wó, ta ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdéyà, gii kili muu ndú ta ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ Ìzìrìyélì 'dáá gí. Ndú bà-i-nò gii tuu tú ya tí gí gbí zàà, máa, à kaa ndâ tú mì Jézú kà nó gí tí gí gbí ngbàngà kùro ndâ yí. ²² Ndâ kùro ndâ mbe kpolo tí ndâ 'duù gbí zàà tí nó náa a tuu ndú nó má gii yee gbí

zàà kà, ndú gii 'de ndá tú mì Jézú tà'i lá. Bindi ndú gii dele ndi ndú ya gí bà 'dè có ji ndá kpo-kpò 'duù tí nó mbe tuu ndú nó, máa, ²³ «Ze 'de njekèjì nè tí rítí-rítí gí, ta ndá mbe ù njekèjì zàà kuu gbí nètè mì ndú, káa, ze mà gii njaanga njekèjì, ze gii 'de gbèè 'duù tà'i ká lá.»

²⁴ Ndá Kùro ndá bu-Mbíri, ta kùro ndá mbe kpolo tí 'bá-Mbíri, mà gii 'di có tí nó, muu ndú gii ẹrẹ tí gítí ọa i tí nó mbe bàkà tí nó gí. ²⁵ Káa ndú mà gii zeke'o, ndú gii ọ̀ 'bí 'dakò yee tí ndú ta ngú có éno máa, «Ye ọ̀ ndá 'dakò tí nó náa yo zèè ndú mí gbí zàà nó kú nibà i ji ndá 'duù gbí ndugù 'bá-Mbíri kàzò.» ²⁶ Gbolò 'duù kùro ndá mbe kú kpolo tí 'bá-Mbíri mà gii 'di có tí nó, yí gii ọ̀ ruka ndá 'bí 'duù mì wó, bindi ndú gii ya ta ndú gí bà kaa ndá tú mì Jézú gbí pètékè có gí tí gí kùro ndá kpo 'duù gbí ngbàngà. À tí ndá mbe kpolo tí 'bá-Mbíri ta o tí nó a gúku éno máa, ndá yí má gbùrùngà ndá tú mì Jézú, ndá 'duù bà 'vaka ndá yì ta díí.

²⁷ Ndá mbe kú kpolo tí 'bá-Mbíri mà gii yee ta ndá tú mì Jézú kùro ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà gí, Kùro ndá bu-Mbíri gii do mítí ndú, ²⁸ máa, «Ze táánò ci yo kpolo ma, máa, ndòngbú tí yo ta bà nibà i ji ndá 'duù ta rẹ 'dakò tí nó 'ví dù ká yí nó. Káa, sè tù 'duù kpónó Jèrùzálémè nó mbe 'di bà nibà i mì yo lá nó wálá. Ze delè gii ọ̀ goolá yo ẹrẹ muu yo mítí có bà kaa nderè có ku 'dakò tí nó mí muu ze gí nó! À má ènò, yo 'dè nderè ọ̀ na nètè mì yo nó ji ze.»

²⁹ Káa ndá Piyétòrò ta ndá 'bí ka wó tú mì Jézú gii 'visi có ji ndá kpo 'duù gbí ngbàngà, máa, «Ze bà 'di kpédélé kùro a có mì Mbíri má kòzò gí, ze 'ví gii 'di có mì ndá 'duù. ³⁰ Áá táánò a Mbíri mì ndá ká gù ze ká 'vala ndi Jézú 'do gbí muu'dú wó, káa a yo táánò ká zi yí ta bà gbí yí mítí njèèkpè mù. ³¹ Káa Mbíri kpónó gii te yí mí gbí kù'bì mì wó tí Mbíri, máa, yí dù tí kùro ndá 'duù, wàa yí delè 'ví dù tí mbe 'vala ndá 'duù, tí mbe 'visi muu ndú 'do tí ndá vò kpokèjì mì ndú gítí kpokèjì mì yí tí Mbíri, tí 'duù tí nó náa Mbíri bà je à-cee-gí gítí ndá vò i mì ndá Ẫziriyéli 'daá gí a i ta rẹ wó nó. ³² Ze a ndá mbe 'dè yúco gítí ndá i tí nó, ze ta ndá Bèri-mi-Mbíri, tí i-nambeè tí nó náa Mbíri kú je ji ndá 'duù ọ̀nìò mbe 'di có mì wó tí Mbíri nó.»

³³ Có tí nó náa ndá tú mì Jézú 'visi nó gii dù goolá ndú cu a wu mítí ndá kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndá Jùdèyà. Tacó ènò, ndú gii bàkà a có bà ziki ndá tú mì Jézú gítí có tí nó.

Gàmàliyéli juki ndá kpo 'duù mì ndá Jùdèyà 'do tàkò ndá tú mì Jézú

³⁴ 'Bí kpo 'duù 'do gbí òkò tí ndá ka wó gbolò ngbàngà mì ndá Jùdèyà, tí mbe kpolo tí tàkù mì ndá Jùdèyà, ta rẹ wó a Gàmàliyéli, tí gbolò mbe kú nibà tàkù mì ndá Jùdèyà ji ndá 'duù, náa ndá Jùdèyà 'daá gí kú te duù mítí wó, mà gii ọ̀ ndá có mì ndá 'bí ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà zò muu wó dúú-dúú lá, yí gii a gí yaà, bindi yí gii 'dè có ji ndú éno máa, à kaa ndá tú mì Jézú 'do gbí ngbàngà gí ndii gàà kòzò gí. ³⁵ À mà gii bàkà go có mì wó nó gí, yí gii 'dè có yí ndá ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà, máa, «Ndá 'dakò! Yo kpolo tí yo tí kpòò gítí ọa i tí nó náa yo kú koro có gítí bà bàkà ta ndá 'duù tí nó nó. ³⁶ Ye kú 'dè có tí nó ji yo, tacó ye kú 'bì ye gítí ndá mbe bàkà ọa i tí nó náa ndá 'dakò tí nó kpónó kú bàkà nó kí-ki; 'bí 'dakò dígísèé ta rẹ wó a Tèwùdási, luguu tí wó máa, yì ma. Bindi ndá 'duù go zi'duù-vò ta bà nà'ò (400) ká gii tè gí tàkò i-má mì wó nó. À mà gii zi

Tèwùdási gí, ndâ 'duù mì wó nò gii 'vaaka gbaànjé-gbaànjé 'daá gí. À gii dù maa nò a bà zi nje ndú ká nò. ³⁷ Bindi Tèwùdási nò, 'bí 'dakò ta rẹ wó a Júdá, tí 'duù Gàliléyà, dígísèè gbí o bà 'deke muu ndâ 'duù nò gii jèjèèkè cèe tí wó, máa, ndâ 'duù 'ví nò a yì, si Mbíri mí to. Ndâ 'duù gii kí gí tàkò wó kí-kí. À mà gii zi yí delè gí, ndâ 'duù mì wó gii ta'va léé gí.

³⁸ «À má ènò, có mì ye gbí njembí ye ji yo kpónó máa, yo si ndâ 'dakò tí nò mí bàndò mì ndú. Yo si ndú 'ví ya . Tacó rẹngbó i tí nò náa ndú kpónó kú bàkà nò má 'bì 'do mì 'duù, nje bà zi ta kpéétí wó. ³⁹ Káa, à má dù káa yúcó máa, nètè tí nò náa ndú kú bàkà nò a nètè mì Mbíri, yo bà kpò ndú wálá. Yo delè bà 'de tí yo kú jòò gbí có a i ta Mbíri.»

Có tí nò náa Gàmalíyèlì 'dè nò gii ya gí gbí muu ndâ 'bí ka wó kpo 'duù gbí ngbàngà gí. ⁴⁰ Ndú bà-i-nò gii tè'è tí ndâ tú mì Jézù gí kùro ndú. Ndú mà gii gbí ndú gí, ndú gii ci ndú, máa, «Ndòngbú tí yo ta bà ma có ji ndâ 'duù ta rẹ Jézù 'ví dù ká yí nò.» Bindi ndú gii dò 'bì 'do tí ndú gí.

⁴¹ Ndâ tú mì Jézù gii njè nò 'do kùro ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà ta pétékè tàkòcò ndú, tacó Mbíri nò ndú 'vii tí ndâ 'duù mbe kònò sé'i ta rẹ Jézù gí. ⁴² 'Do gbí ri tí nò, ndâ tú mì Jézù gii dù kú ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù ta ri 'daá gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri, delè ta ndi 'bá mì ndâ 'duù, máa, Jézù a Bindi-Mbíri, ta 'bí 'duù mbe tù 'bì wó gí tà ọ ndú gbaànjé wálá.

6

Bà ruka ndâ 'duù tí ndâ mbe koni ndâ tú mì Jézù ta nètè

¹ Muu ndâ mbe tala có mì Jézù mà gii 'bità bà àdì gí, gbínje gii 'bità bà bàkà tí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ñinó náa a jò ndú me mí 'bá Jùdèyà lá, mbe kú 'dè káa có Ìgírìgí nò, ta ndâ jígí'dí-jìgí'dì Jùdèyà á 'do muu có bà njèè i-zó-zò. Ndâ Jùdèyà ñinó náa a jò ndú mí ndii nò gii 'bità bà 'dè kòlòwò, máa, ndâ jígí'dí-jìgí'dì Jùdèyà ta ri 'daá gí njèè i-zó-zò ji ndâ nawù ku mì ndá yì yè ọ ndâ yì lá.

² Ndâ tú mì Jézù muu 'bì-nje só mà gii 'di có tí nò, ndú gii kili ndâ mbe tala có mì Jézù 'daá gí, bindi ndú gii 'dè có ji ndú máa, «Bà jee bà ma có mì Mbíri mì ze mì to, wàa ze 'ví zèè tí kpoò a nètè bà njèè i-zó-zò me dú tacó tí ze lá. ³ À má ènò, à nìkì éno máa, yo tí ndâ ná'vindí ze nò ndâ 'bí 'dakò vò-nje só 'do gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó ta tó rẹ ndú nò, ndú delè 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó náa Bèri-mì-Mbíri je wotí ji ndú me gbolò, delè tí ndâ 'duù ñinó mbe 'di gbí-o nò, tacó wàa, ze 'ví bàkà ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò. ⁴ Wàa, o mì ze 'ví dù 'daá gí ká gítí bà 'deke tí ze ji Mbíri, ta nètè bà ma có mì Mbíri.»

⁵ Tàkòcò ndâ mbe tala có mì Jézù 'daá gí gii peteke gítí có tí nò náa ndâ tú mì Jézù koro nò ngé ndii gí. Tacó ènò, ndú gii cu 'bì ndú míti Ìsitéfànò tí 'bí 'dakò mbe tee njembí wó 'daá gí míti Mbíri, tí 'dakò náa Bèri-mì-Mbíri je wotí ji yí me gbolò, gii je Filípò, gii je Pòròkòrù, gii je Nìkànorà, gii je Tímòni, gii je Pàramèná, gii je Nìkòlówù tí 'bí 'dakò náa ọ wó me Jùdèyà lá mbe gí 'do gbí gbata Àndiyókì, mbe kaa tí wó gí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà kùro bà gí yí tí mbe tala có mì Jézù gí. ⁶ Ndú gii kaa ndú ta bà muu ndú vò-nje só nò ji ndâ tú mì Jézù. Ndâ tú mì Jézù mà gii 'deke tí ndú ji Mbíri tacó tí ndú gí, ndú gii bàkà ndú tí ndâ mbe njèè i-zó-zò ji ndâ 'duù bindi ndú.

⁷ Cò mí Mbíri gii dù kú rẹ̀jì bìnḍi bà 'viindi có gítí bà njèè i-zó-zò nò tí ɲa ɲinó náa muu ndá mbe tala có mí Jézú gii ògbù gbí gbata Jèrùzàlémè ngé ndii gí. Ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndá bu-Mbíri mi ndá Jùdèyà delè gii 'bità bà ɾu ndi kpokèjì mi Bindi-Mbíri.

Bà zèè Ìsitéfànò

⁸ Mbíri gii bàkà nambeè jì Ìsitéfànò tí 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó vò-nje só náa à ɾuka ndú tí ndá mbe njèè i-zó-zò nó ngé ma, ta bà je wotí bà bàkà ndá kpo-kpò serè mí gbí òkò tí ndá 'duù jì yí. ⁹ Ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá Jùdèyà mà gii ɲò ndá i tí nó náa Ìsitéfànò kú bàkà nò, ndú gii 'bità bà jòò gbí có ta yí. Ndá 'bí Jùdèyà tí nó mbe kaa ya gí bà jòò gbí có ta Ìsitéfànò nò gí 'do bàndò bà kili ndá Jùdèyà ɲinó náa à kú nì miftí a «Bàndò bà kili ndá i-zógó-zogo ɲinó náa a ɲjaanga wú 'do tí miɾi ndú gí» nò, ndá 'bí gí 'do gbí gbata Sirinì, ndá 'bí gí 'do gbí gbata Àlèsànderíyà á gbí to Másirì, ndá 'bí gí 'do gbí to Silísiyà, ndá 'bí gí 'do gbí to Ásiyà. ¹⁰ Káa bà 'vii tí ndú ta Ìsitéfànò gii kpò ndú gí, tacó yí 'di gbí-o ndii ndú me 'dú, delè tacó a Bèri-mi-Mbíri ká kú wu có mí gbí nje wó. ¹¹ Ndú mà gii ɲò ènò, ndú gii si ndá 'bí 'duù tàbèngii máa, ndú waaka có ta rẹ̀ Ìsitéfànò éno maa, «Ze 'di kòcò 'dakò tí nó tí Ìsitéfànò nó kú 'dè zu có gítí ndá Mòze ta Mbíri.»

¹² ɲa có tí nó, máa, Ìsitéfànò kú 'dè zu có gítí ndá Mòze ta Mbíri nò, mà gii 'va tí gbí tú ndá Jùdèyà, ta ndá kpo-'duù-'bá mi ndú, ta ndá mbe kpòlò tí tàkii mi ndú, ndú gii zèè Ìsitéfànò ya tí gí gbí gbolò ngbàngà mi ndú tí ndá Jùdèyà. ¹³ Ndú mà gii yee ta yí kùro ndá kpo 'duù mi ndú gbí ngbàngà gí, ndú gii waaka ndá 'vére gítí wó jì ndú, máa, «'Dakò tí nó kuu nó ta o 'dáá gí kú 'dè vò có gítí 'bá-Mbíri mi ndoo jì ndá 'duù, yí delè kú 'dè vò có gítí tàkii mi ndoo. ¹⁴ Ze zèè yí kú 'dè có jì ndá 'duù éno máa, 'dakò tí nó tí Jézú mbe gí 'do Názàrètì nó kèjì gí bà ki'viki 'bá-Mbíri mi ndoo nó gí to. 'Bí kòcò wò mbe gii 'va tí gbí tú ze delè a ɲinó máa, ní gbèè Jézú tí nó a mi yí nó delè kèjì gí bà 'visi tàkii tí nó náa Mòze dígísèè je jì ndá ká gù ndoo, náa ndú gii 'dòkò kpòò yee tí tí ndoo nó gí.»

¹⁵ Ndá kpo 'duù gbí ngbàngà mi ndá Jùdèyà 'dáá gí gii zeke gbí ɾo Ìsitéfànò ngbóó gítí có tí nó náa ndú 'di ta rẹ̀ wó nò. Káa, ta o tí nó náa ndú kú zeke ta o gbí ɾo wó nò, ndú gii ɲò gbí ɾo wó kú tòngbaà go gbí ɾo basilì mi Mbíri nò.

7

Kòcò Ìsitéfànò jì ndá kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mi ndá Jùdèyà

¹ Ndá kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mi ndá Jùdèyà mà gii 'di kòcò ndá mbe kpi ngbàngà tí Ìsitéfànò cee gí, Kùro ndá bu-Mbíri, tí gbolò 'duù kùro ndá kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mi ndá Jùdèyà 'dáá gí, gii 'vee Ìsitéfànò, máa, «Ndá có tí nó náa ndá 'duù tí nó 'dè gítí lo nó a yúcó?»

² Káa Ìsitéfànò gii 'visi có jì yí máa, «Ákoo ndá ná'vindi ye! Ákoo ndá bu ye! Yo sè tú yo, wàa yo 'ví 'di có mí ye náa ye kpónó kèjì gí bà 'dè jì yo nò. Mbíri tí nó mbe kú tòngbaà ngbèzèè nó dígísèè túbà tí wó jì bu ndoo tí Àbiráámò si yí ta 'bá gbí to Mèsòpòtámíyà á kùro bà 'dòkò 'bá mi wó gí gbí gbata Àránì. ³ Bindi yí gii 'dè có jì yí éno máa, «Njè nó 'do 'bá

mì yo gí. Co 'do gbí òkò tí ndá nambe lo, wàa wò 'ví ya gítí to tí nó náa ye bà túbà jì wò nò.> ⁴ Àbìráámò bà-i-nò gù 'dòkò 'bá 'do gbí òkò tí ndá nambe wó gbí to mì ndá 'duù Kàlídíyà go có mì Mbíri nò, ya gí gbí gbata Àràni. Bu Àbìráámò mà gù cì gí, Mbíri gù 'dè có jì yí máa, yí 'dòkò ta 'bá gí gí bàndò tí nó náa yí tí Mbíri táánò cì yí gítí, náa yo wúnó kù 'vala tí nò. ⁵ Káa Mbíri ta o tí nò waa 'bí làmbu to kpétí ká 'várà éno jì Àbìráámò tí 'dóó nìndi wó gítí mìri wó lá. Mbíri gù cì Àbìráámò a i éno máa, <Ye tí Mbíri bà je to tí nó jì yo ta ndá 'vii bindi lo.>

«Gbèè 'vii go mè gbí u tí nó ta o tí nò, náa Mbíri cì tí ta Àbìráámò nò, mì Àbìráámò wálá. ⁶ Káa 'dóó kòcò Mbíri jì Àbìráámò ta o tí nò éno máa, <Ndá 'vii-gù lo bà dù tí ndá mbe 'dó-'do á 'bá mì ndá tende ña ndá 'duù. Ndá tende ña ndá 'duù tí nò bà gù bàkà bòò míti ndú, ndú bà toro nje ndú ta to ta ndoo zi-'duù-vò ta bà nà'ò (400). ⁷ Káa, a ye tí Mbíri ká bà waa có míti ndá 'duù tí nò á muu ndú. Bindi ndá 'duù mì ye bà gí 'do 'bá mì ndá ku'di gí bà bàkà i jì ye tí Mbíri á mí bà-i-nò.> ⁸ Mbíri gù 'dè có jì Àbìráámò máa yí ya gí gbí gázá tacó bà túbà máa ndá yí tí Mbíri toko nambeè ta yí gí. Tacó éno, Àbìráámò mà gù jò Ìzákò, yí gù waa yí ta sili vò-nje ta'ò bindi bà jò yí. Ìzákò mà gù jò Jákòbè, yí delè gù bàkà ká éno. Jákòbè delè gù bàkà ká éno míti ndá 'vii mì wó muu'bi-nje só tí ndá rëngbó mbe jò ndá ña ndá Ìziriyéli muu'bi-nje só nò.

⁹ «Káa ndá 'bí 'vii mì Jákòbè gù si ná'vindi ndú Jùzépè gí 'dè tí bòò jì ndá 'duù ya tí gí Másiri ta kii gí. Káa Mbíri ta o tí nò kuu tàkò Jùzépè. ¹⁰ Yí gù ñò yê ɾo wó, yí gù je muu jì yí tí ña ñinó náa go có mì wó gù dù tí Fàràyonè (gbí máa, gbolò gba mì ndá 'duù Másiri) ngé ma. Tacó éno, yí gù te Jùzépè tí kùro ndá kpo-kpò 'duù mì wó Másiri 'daá gí, delè tí mbe kpòlo tí ndá 'duù, ta ndá 'dóó i-'bá mì wó tí gbolò gba.

¹¹ «Ta o tí nó náa Jùzépè kuu tí Másiri nò, làngàwiri gù tè to. Ndá 'duù Másiri ta ndá 'duù Kánani gù ze'vere ta go ze'verè-zé'verè. Ta o tí nó, làmbu 'bí i tacó bà ɾo míti tí ndá ká gù ndoo ngé éno gí wálá. ¹² Jákòbè mà gù 'di có cù gí Másiri, yí gù tuu ndá ká gù ndoo gí ká. ¹³ Gbí kpédélé nó mì ndú nò, Jùzépè túbà tí wó jì ndú lá. Yí gù túbà tí wó jì ndá ná'vindi wó a i gbí bà só bà ya ndú gí Másiri, bindi yí gù tù ta bà tí ndú jì gbolò gba mì ndá 'duù Másiri. ¹⁴ Jùzépè bà-i-nò gù tuu tú gí tàkò bu wó Jákòbè, ta ndá sè ná'vindi wó, ta ndá 'vii mì ndú 'daá gí. Muu ndá kòti Jákòbè ta o tí nó 'daá gí a ndá 'duù zi-'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi vò (75). ¹⁵ Ndá Jákòbè ta ndá ká gù ndoo gí mùi 'daá ká mì Másiri, ¹⁶ káa a duu ndú mì ká lá. À tuɾu ku ndú ya tí gí bà duu a i mí 'bá bindi ndú gbí gbata Sèkími míti 'bí bàndò bà duu ku náa Àbìráámò sè 'do mì ndá 'vii mì Àmóra tí bu Sèkími.

¹⁷ «O bà bàkà go cì tí nó náa Mbíri cì ta Àbìráámò kácá-kácá nó mà gù dooko gí, ndá 'duù mì ndoo gù jò àdi mí Másiri ndii ñinó sàà kùro nó gí. ¹⁸ Ta o tí nó, 'bí ngú gbolò gba mbe ñò Jùzépè ni lá gù le bèrè mì ndá 'duù Másiri. ¹⁹ Ngú gba tí nó gù peɾe ndá ká gù ndoo peɾe-peɾe. Yí meèkè 'i tí ndá ká gù ndoo ta bà 'vaka ndá dó 'vii mì ndú 'do 'bí ndá nawu ndú gí 'dè, tacó wàa ña ndú 'ví mii gí. ²⁰ Ñinò a gbèè vò o tí nó náa à jò Mòze gbí nò. À me ña banga tí lo tí dó 'vii á gbí ɾo Mbíri lá! Ndá nawu Mòze gù ngùù yí mí tà'i ta pì ta'ò. ²¹ Bà ngùù yí mà gù kpò ndá nawu wó gí, ndú gù te yí

gí sè 'do tà'i. Nájú gbolò gba mì ndâ 'duù Másìrì bà-i-nò gù 'de yí. 'Viní tí nò gù te yí, bìndi yí gù ko yí kpolo tí 'dóó 'viì mì wó. ²² À gù kpolo yí ta bà nibà bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù Másìrì 'daá gí jì yí, bìndi yí gù gí tí gbolò muu-có, delè tí gbolò mbe bàkà ndâ i.

²³ «Mòze mà gù gí tí 'dakò ta ndoò tí wó zì'duù-só gí, yí gù koro có bà co wíri ya gí mì ndâ nambe wó tí ndâ Ìziriyéli. ²⁴ Yí mà gù ya gí mì ndâ nambe wó, yí gù nò 'bí 'duù Másìrì kù mèèkè'i tí 'bí Ìziriyéli. Yí gù yuu tí wó gí gbí có tí nò, bìndi yí gù zì 'duù Másìrì tí nò muu nambe wó Ìziriyéli tí nò gí. ²⁵ Mòze ta o tí nò si éno máa, ndâ nambe yì nò ni gí máa, a Mbíri ká tuu yí gí bà njaanga wú 'do tí mīri ndú. Keelá, ña có tí nò gbí muu ndú wálá.

²⁶ «Ta 'bí yé bìndi ñinó, Mòze gù 'de ndâ 'bí nambe wó tí ndâ Ìziriyéli kù bàkà gbinje gbí òkò tí ndú. Yí gù jè ta bà 'viindi gbí òkò tí ndú ta bà 'deke tí wó jì ndú, máa, «Ákoo, ndâ ná'vindi ye! Yo kù mèèkè tí yo gbí òkò tí yo ta kpéétí yo éno á gití có yè, ndâ nambe ye?»

²⁷ «Káa 'duù tí nó mbe kù mèèkè'i tí ka wó nó gù mò Mòze 'do gbí òkò tí ndú gí. Bìndi yí gù 'vee yí máa, «A 'di ká bàkà wò tí gba mbe waa có mì ze? ²⁸ À tí lo nó a go bà zì ye á go ñinó náa wò zì ta 'duù Másìrì tí nó yáánó nó?» ²⁹ Có tí nó náa 'dakò tí nò 'dè nò gù te gúku mítí Mòze, bìndi yí gù fa ta 'bá 'do Másìrì ya gí gbí to Mádìyàmì, bìndi yí gù jò ndâ 'viì sósó'ò mí kà.

³⁰ «Ta 'bí o gbaànjé, basili mì Mbíri gù túbà tí wó jì Mòze gbí ngba wu mbe ku doo 'bí bè'i á gbí kángáa nga ngoò á dè ta Gú Sínàyi si ndoò tí Mòze zì'duù-só bìndi bà fa yí 'do Másìrì. ³¹ Nje Mòze gù 'dèè ta bà nò ña i tí nò gí. Yí mà gù yèè dè, tacó wàa yí 'ví 'viiki i tí nò niki maa, yí gù 'di kòcò Mbíri kù 'dè có jì yí máa,

³² «Ye a Mbíri mì ndâ ká gù lo:

Ye a Mbíri mì Àbìráámò,
ye a Mbíri mì Ìzákò,
ye a Mbíri mì Jákóbè.»

Bà zeke'o gù kpò Mòze gí, yí gù dù kù gu kpùrù-kpùrù ta gúku. ³³ Káa, Mbe tí ndoo gù 'dè có jì yí máa, «Jaka ndâ tààmà 'do tí kò lo gí, tacó à kaa bàndò tí nó náa wò kù rò tíyò tí nó jì ye tí Mbíri gí. ³⁴ Ye tí Mbíri nò bà mèèkè'i tí ndâ 'duù mì ye á Másìrì gí. Ye 'di mèlé muu ndú gí. Tacó éno, ye gí nó gí bà 'vala ndú. À má éno, gí kpónó, wàa ye 'ví tuu wò jì ndú Másìrì kà.»

³⁵ «Mbíri táánò tuu jì ndâ Ìziriyéli nó káa gbèè Mòze tí nó náa ndú tí ndâ Ìziriyéli táánò 'vèè-gbì-nje wó éno máa, «A 'di ká bàkà wò tí gba mbe waa có mì ze?» nó, gí bà dù tí kùro ndú tí mbe 'vala ndú, ta bà tuu basili mì wó tí Mbíri jì yí gbí bè'i.

³⁶ «Mòze gù bàkà ndâ seṛè ta ndâ kpo-kpò i mí Másìrì, delè mí tàbè'dè gbolò ngo tí nó náa á kù ní mítí a Bì-bi Kápá nò. Ñinò a gbèè Mòze tí nó dígísèè mbe tè kùro ndâ Ìziriyéli gbí kángáa nga ngoò ta ndoò zì'duù-só nò. ³⁷ À delè dígísèè káa gbèè Mòze tí nó ká 'dè có jì ndâ Ìziriyéli éno máa, «Mbíri bà bàkà 'bí mbe 'dòkò có mì wó á go ye nó jì yo á 'do gbí òkò tí ndâ 'dóó ná'vindi yo,» nò. ³⁸ Ñinò a gbèè Mòze tí nó dígísèè mbe dù tí mbe 'dòkò có gbí òkò tí ndâ ká gù ndoo ta ndâ basili tí nó mì Mbíri mbe

'dòkò có jí yí pí Gú Sínàyì nò. À gii dù káa gbèe yí tí Mòze tí nó náa Mbířì dígísèè 'dè ndâ có mì wó tí Mbířì, tí ndâ có mbe kú 'vala ndâ 'duù nó, jí yí, bindi yí gii 'dè ndí jí ndâ ká gù ndoo, náa ndâ ká gù ndoo gii 'dòkò ndí kpòò yee tí tí ndoo nò. ³⁹ Nìnò a gbèe Mòze tí nó dígísèè náa ndâ ká gù ndoo biya bà 'di có mì wó si ndú gbí kángáá nga ngoò gí, ndú má gii mò yí 'do kùro ndú gí nje seè gí, à gii dù gbí muu ndú ta o tí nó kpolo ma a có gítí bà dele ndi ndú gí Másìrì nò. ⁴⁰ Nìnò a gbèe Mòze tí nó náa ndâ ká gù ndoo dígísèè má gii biya yí si ndú gbí kángáá nga ngoò gí, ndú gii 'dè có jí Àrónì tí ná'vindí wó, máa, <Bàkà ndâ 'bí mbířì jí ze, wàa ndú 'ví tè kùro jí ze, tacó ze 'di gbí có mì Mòze tí nó tí mbe kaa ze 'do Másìrì gí tí gí nó nó lá> nò.

⁴¹ «Nìnò a o tí nó dígísèè náa ndâ ká gù ndoo gii suu ta 'vii-mò'dú, bindi ndú gii dù kú ci mbelè jí i tí nó náa à káa ndú ká suu ta 'bì ndú nó ta cèe péteké tàkòcò ndú nò. ⁴² Tacó ènò, Mbířì gii 'visì kapi wó gítí ndú gí, yí gii si ndú tí ndâ mbe bàkà i jí ndâ bààci mì ndú tí ndâ yii, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbířì máa, Mbířì máa, <Yo táánò waaka ndâ nò tacó wàa yo 'ví ci jí ye gbí ndâ ndoo tí nó náa yo táánò too zì'duù-sò mí gbí kángáá nga ngoò nó gí, ndâ Ìzìriyèlì?»

⁴³ Yo táánò kaa kú nò tí a ndâ i tacó bà tò ta nduúrù jí sú mbířì mì yo ta rẹ wó a Mòlòkì nò, gii je yii tí nó tí Rẹfàni nò.

Yo te a ndâ sú mbířì mì yo náa yo ká suu ndú ta 'bì yo, yo gii nò ta bà bàkà i jí ndú.

À má ènò, ye bà kaa yo ya tí gí gbí 'dú to mbe ndii nìnò gí ngéé kapi Babilóniyà.»

⁴⁴ «Ndâ ká gù ndoo dígísèè gbí kángáá nga ngoò gii tò nduúrù náa a Mbířì ká 'vii wú bà ka bà jí ndú, bindi ndú gii te díí tí nó náa Mbířì cu ndâ có mì wó muu 'bì míí tí Mòze nó mí tà. ⁴⁵ Ndâ ká gù ndoo gii 'dòkò wú bà ka bà nduúrù tí nó náa Mbířì je jí ndú nò kpòò yee tí Jòsùwà, tí mbe gii ya tí gí gbí to tí nó náa ndú táánò mòkò ndâ mbe ta wotí mì Mbířì 'do gbí gí, bindi ndú gii zogo nò. Nduúrù tí nó gii dù tí to tí nó yee gbí o mì Dávidè tí gbolò gba mì ndoo, ⁴⁶ náa tàkòcò Mbířì táánò peteke gítí wó, káa yí gii 'deke tí wó jí Mbířì, máa, yí si yí 'ví gèè 'bá-Mbířì jí Mbířì mì Jákòbè. ⁴⁷ Káa à gii gèè 'bá-Mbířì a Sólómòni tí 'vii bindi Dávidè. ⁴⁸ Kpèti ká ènò, Mbířì 'vala tà'ì tí nó náa a 'duù ká bi ta 'bì wó nó lá. Jé ká go có tí nó náa 'bí mbe 'dòkò có mì Mbířì 'dè éno máa, Mbířì máa,

⁴⁹ «Rì a jàlàmbà mì ye, bindi to tí nó a bàndò bà kaa kò ye.

Yo bà bi jí ye a ọa 'bá yè?

Yo bà bàkà jí ye a ọa bàndò yè, wàa ye 'ví dù tí ?

⁵⁰ Áá táánò me ye ká bàkà ndâ i tí nó 'dáá gí nó lá?»

⁵¹ «Ndú yo ndâ mbe ngbútù! Ndâ tù-ká-kpò-có! Njembi yo go njembi ndâ 'duù nìnò mbe nò Mbířì ni lá nò. Yo ta o 'dáá gí kú kpò có mì Bèri-mì-Mbířì go i mì ndâ ká gù yo. ⁵² Yo ni rẹ 'bí mbe 'dòkò có mì Mbířì gbaànjé náa ndâ ká gù yo dígísèè mèèkè'ì tí wó lá jí ye gi! A ndú dígísèè ká ziki ndâ mbe ma có gítí bà gí 'Duù tí nó ta nètè mì wó jáá nò. Káa à kpónó a

yo ká gii dù tí ndâ mbe cu gòmbò tí wó, delè tí ndâ mbe zi yí. ⁵³ À gii dù ndí a yo tí ndâ 'duù tí nó náa Mbíri tuu ndâ basili mí wó ta ndâ có mí wó jì yo nó ká gii dù tí ndâ mbe kpolo tí ndâ có tí nó lá.»

⁵⁴ Có tí nó náa Ìsitéfànò 'dè nó gii doo ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mí ndâ Jùdèyà go wu, bìndi ndú gii rò 'bì ndú ta sé có. ⁵⁵ Káa Bèri-mì-Mbíri gii je wotí jì Ìsitéfànò me gbolò, yí mà gii zeke'o lèè gí gbíri, yí gii ò Mbíri ngbèzèè, ta Jézù kù rò tíyò mò gí gbí kù'bi mí Mbíri. ⁵⁶ Bìndi yí gii 'dè có jì ndâ kpo 'duù, máa, «Ye kpónò kù ò njekèjì gbíri njaanga tí ngàà gí, bìndi 'Viì-mì-'Dakò kù rò tíyò mò gí gbí kù'bi mí Mbíri.»

⁵⁷ Ndâ kpo 'duù gbí gbolò ngbàngà mí ndâ Jùdèyà gii kpo 'bì ndú míti tù ndú kù pìi ta kù 'do tí bà 'di có tí nó mí Ìsitéfànò ò gí. Ndú gii oloko ta ngèlè ya gítí wó, ⁵⁸ ndú gii ja yí 'do gbí gbata gí sè, bìndi ndú gii 'vaka yí ta díí. Ndâ mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'dè yúcó gítí Ìsitéfànò gbí ngbàngà gii jaka ndâ bongo mí ndú 'do tí ndú gí, bìndi ndú gii kaa jì 'bí 'viì-'dakò ta rẹ wó a Sàwùlè tacò bà kpolo tí. Bìndi ndú gii kaa ya gítí bà 'vaka Ìsitéfànò ta díí, ta sè ndâ 'bí 'duù.

⁵⁹ Káa ta o tí nó náa ndú kù 'vaka Ìsitéfànò ta díí nó, Ìsitéfànò gii 'deke tí wó, máa, «Mbe tí ye Jézù, si lílì ye 'ví ya gí mí lo!» ⁶⁰ Yí bà-i-nò gii kucuku muungbó wó mí to, bìndi yí gii 'deke tí wó ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Kaa có vò i tí nó míti ndú lá, Mbe tí ye!» Ìsitéfànò 'deke káa tí wó nó gí nó, yí gii cee gí.

8

Sàwùlè mèèkè'i tí ndâ mbe ùnje gítí có mí Jézù

¹ 'Viì-'dakò tí nó tí Sàwùlè mbe kpolo tí ndâ bongo mí ndâ mbe zi Ìsitéfànò nó gii ẹrẹ wú'dè có bà zi Ìsitéfànò nó ngiri'ví gí. Bìndi bà mèèkè'i tí ndâ mbe kù kili ta rẹ mí Jézù gbí gbata Jerùzàlémè gii 'bità bà zi ta gbèè rì bà zi Ìsitéfànò nó tí vò ò náa sè ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mí Jézù 'dáá gí gii 'vaaka ta gúku gbaànjé-gbaànjé ta ndi gbí ndâ gbata gbí ndâ to Jùdèyà, ta ndâ to Sàmáriyà 'dáá gí, si káa ndâ tú mí Jézù.

² À káa ndâ 'bí tó 'duù mbe kù zè Mbíri ta tò njembí ká gii duu ku Ìsitéfànò, bìndi ndú gii wa yí.

³ Káa Sàwùlè gii bàkà a cèe ndi wó tacò bà mí káa 'dóó ndâ mbe kù kili ta rẹ mí Jézù tó'dó gí. Yí gii nó cee njekèjì mí ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, kù zèè ndâ 'dakò ta ndâ niì, náa yí má 'de ndú gí nó, ya tí gí gbí zàà.

Filípò ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù gbí to Sàmáriyà

⁴ Ndâ 'duù tí nó mí Jézù mbe 'vaaka ta ndi muu to ta gúku bà mèèkè'i tí ndú nó gii 'vèè ta bà ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù gbí ndâ to tí nó náa ndú fa ngèlè vò i ya ta ndi tí nó. ⁵ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú gbaànjé ta rẹ wó a Filípò, mbe fa ngèlè vò i tí nó mbe 'de ndú nó, ya a i gí gbí 'bí gbata gbí to Sàmáriyà, gii dù kù ma có tí Bìndi-Mbíri jì ndâ 'duù kà. ⁶ Ndâ mbè 'duù tí nó náa Filípò kò-kò ta rẹ Bìndi-Mbíri jì ndú nó gii ùnje gítí ndâ có mí Filípò ta njembí ndú gbaànjé, tacò ndú 'di táwò ndâ 'bí serè ònò náa yí bàkà nó gí, ndú delè gii ò ndâ kpo-kpò i ònò náa yí bàkà nó ta rò ndú: ⁷ ndâ serè bà co ndâ i ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà 'do gbí muu ndâ 'duù me mbè, delè ta bà 'vala ndâ 'duù ònò mbe gbele've gí nó, ta ndâ

mbe kù nò gbélè-gbèlè nó me mbè. ⁸ Tacó éno, tàkòcò ndâ 'duù gbí gbata tí nò gii peteke gé ndii gí.

Simónè tí mbe yee

⁹ Ta o tí nò, 'bí 'dakò ta rè wó a Simónè, tí mbe kù bàkà ndâ i-yèè, náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndâ 'duù gí, kuu ta 'bá gbí gbata tí nó náa Filípò kù dù gbí nò. Simónè tí nò bàkà tí wó jì ndâ 'duù máa, yì ma. ¹⁰ Tacó éno, ndâ 'duù gbí gbata tí nò 'dáá gí, ndâ 'duù ñìnò ta rè ndú a rè nó, gii je sè ndâ yè, 'dáá gí ta o tí nò kù 'di có mì wó. Ndú gii gbí rè mítí wó máa, «Yí a wotí tí nó mì Mbíri náa à kù nì mítí a <Ma>» nò. ¹¹ Ndâ 'duù tí nò kù 'di có mì Simónè tacó yí kù bàkà ndâ i-yèè náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndú gí mì kùro ndú ta kòndi o.

¹² Ndâ 'dakò ta ndâ nì me mbè má gii ùnje gítí ndâ có tí nó náa Filípò kù kò ta kò jì ndú giti bà dù Mbíri tí Gba, ta bà kò-kò ta rè Jézú tí Bindi-Mbíri nó gí, Filípò gii caka tí ndú gí. ¹³ Simónè delè má gii ùnje gí, Filípò gii caka tí wó gí. Bindi bà caka tí Simónè nò, yí gii dù ká kpíri-kpíri ta Filípò kù zeke ndâ serè, gii je ndâ kpo-kpò i tí nó náa Filípò kù bàkà nò, ta 'bí ña có náa yí bà 'dè gbí nje wó wálá, tacó bà 'di gbí ña ndâ i tí nó náa Filípò kù bàkà ndú nò kpò nje wó gí.

¹⁴ Ndâ tú mì Jézú gbí gbata Jèrùzàlémè má gii 'di có éno máa, ndâ 'duù Sàmáriyà ùnje gítí có mì Jézú gí, ndú gii tuu ndâ Piyétòrò ta Jòvànì ya tí jì ndú. ¹⁵ Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì má gii yee Sàmáriyà gí, ndú gii 'deke tí ndú jì Mbíri, tacó wàa, yí 'ví tuu Bèri mì wó gí muu ndâ 'duù tí nò mbe ùnje gítí có mì Jézú gí nò. ¹⁶ Tacó yee tí o bà gí ndâ Piyétòrò ta Jòvànì nò, à caka káa tí ndâ 'duù Sàmáriyà ta rè mì Mbe tí ndoo tí Jézú gí, káa Bèri-mi-Mbíri gí gí muu ndú kálásè. ¹⁷ Tacó éno, ndâ Piyétòrò ta Jòvànì bà-i-nò gii kaa 'bì ndú mì muu ndâ 'duù tí nò, bindi Bèri-mi-Mbíri gii gí gí muu ndú.

¹⁸ Simónè má gii ñò bà gí Bèri-mi-Mbíri gí muu ndâ 'duù ta o bà kaa 'bì ndâ tú mì Jézú mì muu ndú nò, yí gii je gùrúsù jì ndú, ¹⁹ bindi yí gii 'dè có jì ndú máa, «Yo je 'bí ña wotí tí nó mì yo nò jì ye delè, tacó wàa, ye má tee ta 'bì ye mì muu 'duù, wàa Bèri-mi-Mbíri 'ví gí gí muu wó.»

²⁰ Káa Piyétòrò gii 'visi có jì Simónè máa, «Yo 'ví mùi ta gùrúsù mì lo nó kpú, tacó bà koṛo có máa, gùrúsù a i bà sì i ñìnó náa Mbíri ká kù je jì ndâ 'duù tí i-nambeè nò. ²¹ Bà i mì lo gbí i tí nó wálá, 'bí i ta rè lo delè gbí wálá, tacó Mbíri ñò njembí lo me dúú lá. ²² Á má éno, 'visi muu lo 'do tí ña vò bà koṛo có mì lo nó gí, wàa wò 'ví 'deke tí lo jì Mbíri, tacó wàa, yí 'ví je ta à-cee-gí jì wò gítí ña bà koṛo có tí nó náa wò kù koṛo nò. ²³ Tacó ye ñò nì gí, máa, a ju kii ká kù zi wò. Vò i delè da 'bò mítí kò lo gí.»

²⁴ Káa Simónè gii 'visi có jì Piyétòrò máa, «'Deke tí lo jì Mbíri tacó tí ye, tacó wàa, 'bí i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó náa wò nì rè ndú nò 'ví me ye lá.»

²⁵ Ndâ Piyétòrò ta Jòvànì má gii 'dè có, ta bà kò-kò ta có mì Mbe tí ndoo, jì ndâ 'duù gbí gbata tí nò Sàmáriyà náa ndú ya gítí nò cee gí, ndú gii dele ndi ndú gí Jèrùzàlémè ta bà nò ta bà ma Banga-Ngú-Có jì ndâ 'duù ta ndi tí ndâ 'bá tí kpokèjì gbí to Sàmáriyà.

Ndâ Filípò ta 'bí gbolò 'dakò mbe gí 'do Èsiyópiyà

²⁶ Ta o tí nò, basìlì mì Mbířì gii 'dè có jì Filípò máa, «'Viindi tí lo, wàa wò 'ví zèè zì kpokèjì tí nó mbe mò gí gbí'dè, mbe 'do Jèrùzàlémè kú gí gí gbí gbata Gázà nò.»

²⁷ Filípò bà-i-nò gii 'bì nó go có tí nò náa basìlì mì Mbířì 'dè jì yí nò. Yí mà gii zeke'o sì yí kpokèjì, yí gii ò a 'bí 'dakò náa a ba yí gí, tí gbolò 'duù mbe kú kpòlò tí ndá i-'bá mì Kàndékè (gbí máa gba-nii), mì ndá 'duù Èsiyópiyà. ²⁸ Gbolò 'duù tí nò ta o tí nò kú dele ndi wó gí 'bá 'do bà bàkà i-Mbířì Jèrùzàlémè. Yí ta o tí nò kì tí wó gbí àràbíyà-kècè mì wó kú 'deke i 'do gbí wáràgà mì Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mì Mbířì.

²⁹ Bèri-mì-Mbířì bà-i-nò gii 'dè có jì Filípò máa, «Yèè ndi lo dè gítí àràbíyà tí zò.»

³⁰ Filípò mà gii yèè dè gítí àràbíyà tí nò go có mì Bèri-mì-Mbířì nò, yí gii 'de 'dakò tí nò kú 'deke i 'do gbí wáràgà mì Ìzáyà. Bindi Filípò gii 'vee yí máa, «Wò kpónó 'di gbí có tí nò náa wò kú 'deke nò gí?»

³¹ Káa yí gii 'visì có jì Filípò máa, «Ye bà 'di gbí ta kpéetí ye ta ña kpokèjì ngàyi, sè káa ñinó náa 'bí 'duù má koni ye?» Yí bà-i-nò gii tè'é tí Filípò gí mì ndú ta yí yaà.

³² Có tí nò náa gbolò 'duù tí nò kú 'deke 'do gbí wáràgà mì Mbířì nò éno máa,

«Yí táánò go rómbo náa à kú ja yí ya tí gí nje sìzò.

Yí táánò dù ká nghìi,

go 'vii-rómbo ta nje wó tí wó wálá kùro mbe kú 'dii se tí wó.

Yí táánò njaanga nje wo lá.

³³ Áa táánò ñonoko yí,

ta gbèe 'duù mbe tí muu wó wálá.

Mbe 'dè tà-ká-tà gítí ndá ká gù wó wúnò bà dù wálá,

tacó à kaa yí ta 'bú sì sè o mì wó me 'dú gí kùro.»

³⁴ Gbolò 'dakò tí nò mà gii 'deke i tí nò cee gí, yí gii 'visì tí wó gítí Filípò, bindi yí gii 'vee yí máa, «Mbe 'dòkò có mì Mbířì táánò kú 'dè có tí nò gítí 'dóo kùùkpò dii wó wèè, gítí 'bí 'duù kè'bí? 'Dè jì ye gi.» ³⁵ Káa Filípò bà-i-nò gii 'bità bà 'visì có jì yí ta bà 'dè gbí có tí nò náa yí 'deke 'do gbí wáràgà mì Mbířì nò má kózò gí, yí bà gii 'dè gbí Banga-Ngú-Có mì Jézu jì yí.

³⁶ Ndú mà gii yèè gí kùro, ndú gii 'de ngo kpokèjì, bindi gbolò 'dakò tí nò gii 'vee Filípò máa, «Ijò ngo kuu zò, à má ènò, 'dóo rè i tí nó mbe tii bà caka tí ye nó kpónó 'ví dù a ña yè?»

³⁷ Káa Filípò gii 'visì có jì yí máa, «Wò má ùnje ta njembí lo gbaanjé gí, àà bà caka tí lo gí.»

Gbolò 'dakò tí nò bà-i-nò gii 'visì có jì Filípò máa, «Ye ùnje gí! Ye ùnje gí máa, Jézu tí Bindi-Mbířì a 'Vii-mì-Mbířì.»

³⁸ Gbolò 'dakò tí nò gii rò àràbíyà mì wó mí tíyò bindi bà 'dè có tí nò, bindi ndú gii ya ta Filípò gí ta ngo, bindi Filípò gii caka tí wó gí. ³⁹ Ndú mà gii co gí sè 'do ta ngo gí, Bèri-mì-Mbířì gii te Filípò 'do tí gbolò 'dakò tí nò gí. Yí gii ò Filípò káká'í lá, káa yí gii nò sè nó mì wó ta pétékè tàkòcò wó.

⁴⁰ Filípò gii 'de tí wó ñindi wó a i ngé gbí gbata Àzátù, bindi yí gii cee sè nó mì wó ta bà ma Banga-Ngú-Có ta ndi gbí ndá gbata ta ndi tí kpokèjì léé gí di ngé gbí gbata Cèzàriyà.

9

Bà 'visi muu Sàwùlè

¹ Sàwùlè gii dù á tàkòcò ndâ mbe tala có mì Mbe tí ndoo go 'bili sè. Tacó ènò, yí gii ya gí mì Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ² tacó wàa, yí 'ví cu wáràgà tacó bà je wotí jì yì, wàa yì 'ví ya tí ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri á gbí gbata Dàmásikù, wàa yì má 'de ndâ 'dakò ta ndâ niì mbe kù ru ndi «Kpokèjì tí nò» mì Jézù nò kà, yì 'ví zèè ndú, wàa yì 'ví kaa ndú gí tí gí Jèrùzàlémè.

³ Káa, si Sàwùlè kù ya gí Dàmásikù, si yí dooko dé ta gbata Dàmásikù gí, yí gii gu káa ndii ta ngba'o 'do gbíri mbe ngbaranga to jèlè yí gí. ⁴ Yí gii 'va tí wó to, bindi yí gii dù á to kà kù 'di kòcò 'duu kù tè'é tí wó, máa, «Sàwùlè! Sàwùlè!» Bindi 'duu tí nò gii 'vee yí máa, «Wò kù mèèkè'i tí ye tacó yè?»

⁵ Káa Sàwùlè gii 'vee 'duu tí nò máa, «Wò a 'di, Mbe tí ye?»

Káa 'duu tí nò gii 'visi có jì Sàwùlè máa, «Ye a Jézù tí nó náa wò kù mèèkè'i tí wó nò. ⁶ A gí yaà kpónó, wàa wò 'ví ya gí gbí gbata Dàmásikù, wàa à 'ví túbà i tí nó náa wò 'ví bàkà nó jì wò kà.»

⁷ Ndâ 'duu tí nó muu nó ta ndâ Sàwùlè nó gii rò tíyò ngbi-ngbiì, tacó ndú kù 'di káa kòcò 'duu kù 'dè có jì Sàwùlè, káa ndú nò 'duu tí nó lá. ⁸ Sàwùlè gii a gí yaà 'do to bindi i tí nó ta rò wo ngba-ngbàa, káa yí nò gbèè i lá. Bindi ndâ ka wó tí nó náa ndú ta ndú nó ká gii ja yí gbí sú rò ya tí gí gbí gbata Dàmásikù. ⁹ Yí gii dù gbí sú rò ta sili ta'ò. Gbí ndâ sili tí nó ta'ò nò, i-zó-zò di gbí nje wó lá, yí delè tò ngo mítí nje wó lá.

¹⁰ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí mbe tala có mì Jézù, ta rè wó a Ànàniyà, kuu gbí gbata Dàmásikù. I tí nò mà gii bàkà tí mítí Sàwùlè gí, Mbíri gii gí gí muu Ànàniyà go i gbí riì nò. Yí gii tè'é tí wó ta rè wó máa, «Ànàniyà!»

Ànàniyà gii ùnje jì Mbíri máa, «Ye kuu nò, Mbe tí ye.»

¹¹ Bindi Mbe tí ndoo gii 'dè có jì Ànàniyà máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí 'bá mì 'dakò tí nó tí Jùdà nó, tí kpokèjì tí nó náa à kù nì 'Jáá-kpokèjì' mítí nò. Wàa, wò 'ví 'vee bà tí 'bí 'dakò mbe gí 'do gbí gbata Tárásùsù, ta rè wó a Sàwùlè. Yí kpónó kuu kà kù 'deke tí wó jì ye tí Mbíri. ¹² Ye túbà tí lo tí Ànàniyà jì yí gbí riì gí, máa, 'bí 'dakò ta rè wó a Ànàniyà kèjì gí bà tee 'bì wó mítí wó, tacó wàa, ndâ rò wó 'ví njaanga tí gí.»

¹³ Ànàniyà mà gii 'di có tí nò, yí gii 'visi có gí tàkò máa, «Ye 'di tàwo ña ndâ vò i tí nó náa 'dakò tí nó kù bàkà ta ndâ 'duu mì lo Jèrùzàlémè nó 'do mì ndâ 'duu me mbè, Mbe tí ye. ¹⁴ Yí delè kpónó te 'do Jèrùzàlémè nò a nó bà gí gí bà woo ndâ 'duu tí nó 'dáa mbe kù si wò tí Mbe tí ndú gbí gbata Dàmásikù nò. Yí gí nò ta wotí 'do mì Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà.»

¹⁵ Káa Mbe tí ndoo gii 'visi có jì Ànàniyà máa, «À 'dáa ká gbaanjé. Njè nó, tacó ye kpónó cu 'bì ye mítí wó, tacó wàa, yí 'ví dù tí 'duu mì ye mbe ma rè ye jì ndâ ña ndâ 'duu ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, ta ndâ kpo-kpò gba, ta ndâ Ìziriyéli delè. ¹⁶ 'Dóo ye ta miři ye ká bà túbà jì yí máa, yí bà mbu muu ye tí vò ña bà mbu ndò.»

¹⁷ Ànàniyà gii njè nó bindi có tí nó ya gí 'bá mì Jùdà. Bindi yí gii rì gí tà'i. Yí mà gii 'de Sàwùlè gí, yí gii 'dè có jì yí máa, «Ná 'vindí ye Sàwùlè! A Mbe tí ndoo tí Jézù tí nó mbe túbà tí wó jì wò á kpokèjì si wò kù gí nó ká tuu

ye ji wò. Yí tuu ye ji wò éno máa, wò 'ví zeke'o, delè máa, Bèri-mi-Mbíri 'ví je wotí ji wò me gbolò.»

¹⁸ À káa póo bà cee có tí nó gbí nje Ànàniyà, ndá 'bí i go kù kélé i nó gii oloko gí to 'do tà ndá ọ Sàwùlè sósò'ò gí. Yí bà-i-nò gii 'bità bà ọ ndá i káká'i. Tacó éno, yí bà-i-nò gii a gí yaà, bìndi à gii caka tí wó gí. ¹⁹ Yí má gii zò i bìndi bà caka tí wó nó gí, wotí gii gí gítí wó káká'i gí.

Sàwùlè 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mi Jézù

²⁰ Sàwùlè gii 'bità bà ma có tí Jézù ji ndá 'duu ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, máa, Jézù a 'Viì-mi-Mbíri. ²¹ Káa ndá mbe ùnje gítí có mi Jézù gii 'bità bà fiini có gbí òkò tí ndú, máa, «À ngbàrángà'i kuu nó me gbíro 'dakò tí nó mbe kù tè 'bèlè ndá mbe kù te duu míti ẹ tí nó Jèrùzàlémè nó ká nó lá? Yí kponó te nó a nó bà gí gí bà woo ndú, wàa yí 'ví ya ta ndú gí Jèrùzàlémè ta wáràgà 'do mi ndá Kùro ndá bu-Mbíri mi ndá Jùdèyà.» ²² Ngé gí lá! Kòcò Sàwùlè kù gii co gbí ndá có mi ndú nó ta bà ma có mi Jézù go bà co ngúwu gbí mù. Yí gii ọnòkò muu ndá Jùdèyà tí nó mbe kù 'vala Dàmásikù nó ta bà túbà ji ndú éno máa, Jézù a Bìndi-Mbíri nó gí.

²³ Ndá Jùdèyà má gii ọ sili bà gii me a túkà tí ọ nèté tí nó mi Sàwùlè nó, ndú gii kili ta bà muu ndú, bìndi ndú gii pá kpokèjì tacó bà zi yí. ²⁴ Tacó éno, ndú gii dù kácáá kù ọ njekèjì ndùgù gbata tacó bà ọ bà co yí gí sè, wàa bà có tí nó 'ví cee gí. Keelá Sàwùlè 'di có ndá i tí nó náa ndú kù bàkà nó sàà gí. ²⁵ Ndá mbe tala có mi Sàwùlè má gii ọ éno, ndú gii te yí mí gbí kèè, bìndi ndú gii yuu ta yí gí sè co tí nga ndùgù.

²⁶ Sàwùlè má gii delè ndi wó bìndi ndá i tí nó mbe 'dè yí Dàmásikù nó ya gí Jèrùzàlémè, yí gii tala bà dù á mi ndú ta ndá mbe tala có mi Jézù. Káa, ndá mbe tala có mi Jézù gii dù ta yí ká ta sèè tí ndú, tacó có tí nó máa, yí gí tí ka ndú mbe tala có mi Jézù gí nó, zò muu ndú dúú-dúú lá. ²⁷ A 'bí 'dakò tí mbe tala có mi Jézù, ta ẹ wó a Bàránábà ká gii gbí gbí njembí wó gítí bà túbà tí Sàwùlè ji ndá tú mi Jézù. A Bàránábà tí nó ká gii 'dè gbí bà túbà tí Mbe tí ndoo ji Sàwùlè si yí tí kpokèjì kù ya gí Dàmásikù ngbàrángà'i ji ndá tú mi Jézù. À delè káa yí ká gii dità bà kò kò mi Sàwùlè ta ẹ Jézù gbí gbata Dàmásikù ta gúku tí wó tí Sàwùlè wálá ji ndá tú mi Jézù. ²⁸ Ndá Sàwùlè bà-i-nò gii dù kù nó ta ndá tú mi Jézù ta ndi gbí gbata Jèrùzàlémè, kù ma ẹ Mbe tí ndoo ta gúku tí wó ngé gí wálá 'do gbí ndò muu bà túbà tí wó mi Bàránábà ji ndú nó.

²⁹ Sàwùlè má gii 'dè có ta ndá 'bí ọ ndá Jùdèyà ọnó ta nje có mi ndú a có Ọgírìgì nó, à gii dù gbí òkò tí ndú ta ndú a kponje. Tacó éno, ndá 'duu tí nó gii ẹre muu ndú gí máa, kózò tí ndá yí bà zi káa Sàwùlè. ³⁰ Có tí nó má gii 'va tí gbí tú ndá mbe ùnje gítí có mi Jézù, ndú gii ya ta Sàwùlè gí gbí gbata Cèzàriyà, bìndi ndú gii tuu yí ya tí gí Tàrásùsù.

³¹ 'Bí i mbe gii ba muu ndá mbe kù kili ta ẹ mi Jézù gbí ndá to Jùdèyà, ta Gàlilèyà, ta Sàmáriyà, 'dáá gí ta o tí nó wálá. Ndú kù gii co tí kpokèjì mi Mbíri. Ndú delè gii dù kù àdì ta wotí mi Bèri-mi-Mbíri.

Piyétòrò 'vala ndá 'duu gbí ndá gbata Lídá ta Jópà

³² Piyétòrò gii dù kù nó nó jèlè to ta bà gala ndá 'duu mi Mbíri ta ndi gbí ndá gbata 'dáá gí. Ta 'bí o gbaànjé, yí má gii ya gí bà gala ndá 'duu gbí gbata Lídá, ³³ yí gii 'de 'bí 'dakò mbe gbele've gí, ta ẹ wó a Ànyèa.

Ànéyà tí nò gbele've mí to a i ta ndoo vô-nje ta'ò. ³⁴ Piyétòrò bà-i-nò giì 'dè có jì Ànéyà máa, «Jézù tí Bìndi-Mbírì 'vala wò gí. A gí yaà, wàa wò 'ví paraka kpâ-sili mì lo.» Ànéyà bà-i-nò ngé giì a gí yaà go có mì Piyétòrò nò gí. ³⁵ Ndâ 'duù gbí ndâ gbata Lídà ta Sàrónì má giì nò Ànéyà kù nò nó, ndú 'dáá gí giì 'visì tí ndú gí mì Mbe tí ndoo gí.

³⁶ Ta o tí nò, 'bí niì tí mbe tala có mì Jézù gbí gbata Jópà, ta rẹ wó a Tàbità gbí có Jùdáyà, à ta có Ìgirígi a Dórókàsi, (gbí máa «lámà»), náa nètè mì wó ta o 'dáá gí a bà bàkà tó i, ta bà konì ndâ mbe yè, ³⁷ giì sì nò'o. Yí má giì cì gí, à giì caka ku wó gí, bìndi à giì te yí mí gbí soro. ³⁸ Ndâ mbe tala có mì Jézù gbí gbata Jópà má giì 'di có éno máa, Piyétòrò kuu gbí gbata Lídà, ndú giì tuu ndâ 'bí 'dakò sósò'ò 'do gbí òkò tí ndú gí tàkò wó, máa, «Bàkà nambeè mì lo, wàa wò 'ví goonò galà gi gítì ze.» Ndú bàkà ènò tacó bà 'do Jópà ya gí Lídà ká dè.

³⁹ Ndâ tú tí nò má giì 'vanda ndi có tí nó náa à tuu ta ndú nó jì Piyétòrò gí, ndú giì nje nó ta ndú gbaanjé ya gí Jópà. Ndú má giì yee kà, ndú giì 'dò ta Piyétòrò gí tà'í tí nó náa à kù wa ku Dórókàsi mítí nò. Ndâ nawù ku tí nó mbe kù wa ku nó má giì nò Piyétòrò, ndú giì tí yí 'dee gí, kù wa gbí ta bà tù ndâ bongo tí nó náa Dórókàsi cu jì ndú si yí tí wu wó nò.

⁴⁰ Piyétòrò bà-i-nò giì 'dè có jì ndâ 'duù 'dáá gí máa, ndú co 'do tàkò ku gí sè. Ndâ 'duù tí nò má giì nje gí sè gí, Piyétòrò giì kucuku muungbó wó mí to. Yí má giì 'deke tí wó jì Mbírì gí, yí giì 'visì tí wó gítì ku, bìndi yí giì tè'é tí wó, máa, «Tàbità, a gí yaà.» Tàbità bà-i-nò giì njaanga ọ wó. Yí má giì nò Piyétòrò, yí giì a kí tí wó yaà. ⁴¹ Piyétòrò bà-i-nò giì tù 'bì wó jì yí. Yí má giì zèè gí, Piyétòrò giì ja yí gí yaà, bìndi yí giì tè'é tí ndâ mbe ùnje gítì có mì Jézù ta ndâ nawù ku 'do sè, bìndi yí giì je yí jì ndú tí wu wó.

⁴² Tàwo i tí nò giì ya cee gbí gbata Jópà 'dáá gí. Bìndi ndâ 'duù me mbè giì ùnje gítì có mì Mbe tí ndoo. ⁴³ Piyétòrò giì dù gbí gbata Jópà bìndi có tí nò ta mbè sili á 'bá mì 'bí 'dakò tí mbe fuu kù, ta rẹ wó a Simónè.

10

Mbírì 'dè có jì Kòrónéliyò

¹ Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí gbolò 'duù kùro ndâ 'bí ọ àsikèrì mì ndâ Rómànò náa à kù nì mítí ndú a ndâ àsikèrì-Tùliyànì, ² tí 'dakò mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbírì, mbe kù 'deke tí wó jì Mbírì ta o 'dáá gí, náa ndú ta ndâ 'vii mì wó 'dáá gí a ndâ mbe 'di có mì Mbírì, tí 'dakò ta ọ ọ i tí wó wálá, mbe kù konì ndâ mbe yè mì ndâ Jùdáyà ta o 'dáá gí, ta rẹ wó a Kòrónéliyò, kuu ta 'bá gbí gbata Cèzàriyà.

³ Ta 'bí ọ-ì-dè'o gbaanjé, 'bí i giì bàkà Kòrónéliyò goolá yí kù ọ a ọ nò, yí giì nò basìlì mì Mbírì kù ọ gí tàkò wó tà'í ta bà tè'é tí wó ta rẹ wó máa, «Kòrónéliyò!»

⁴ Kòrónéliyò bà-i-nò giì si ọ wó ngba-ngbàa ta gúku kù zeke ta basìlì tí nò. Bìndi yí giì 'vee basìlì tí nò máa, «A yè, Mbe tí ye?»

Káa basìlì tí nò giì 'visì có jì Kòrónéliyò máa, «Mbírì nò bà 'deke tí lo gí, yí delè giì nò ndâ nambeè tí nó náa wò kù bàkà jì ndâ mbe yè nó gí.

⁵ À má ènò, tuu 'bí 'duù gí gbí gbata Jópà gí bà tè'é tí 'bí 'dakò ta rẹ wó a Simónè, náa à kù nì mítí wó a Piyétòrò nó, máa, yí gí gí mì lo. ⁶ Yí kù dù

á Jópà kà a i 'bá mì 'bí 'dakò tí mbe fuu kù, ta rẹ wó delè káa Sìmonè, ta 'bá mì wó dè seè kápá.»

⁷ Basili tí nò mbe 'dè có jì Kòrònéliyò nò mà gii ya gí, Kòrònéliyò gii tẹ'ẹ tí ndá 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndá bòò mbe kù bàkà nètè 'bá mì wó, gii je àsikèrì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá àsikèrì ñinò mbe kù kpòlo tí wó nò. Ndá 'duù tí nò nàa Kòrònéliyò ruka ndú nò 'dáá káa ndá 'duù ñinò mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì Mbíri. ⁸ Yí gii 'vanda ndi có tí nó mbe 'de yí nó 'dáá gí jì ndú, bìndi yí gii tuu ndú, máa, ndú ya gí bà tẹ'ẹ tí Piyétòrò jì yí 'do Jópà.

⁹ Ta 'bí yé bìndi bà tuu ndá 'duù mì Kòrònéliyò nò, si ndú dooko ta gbata Jópà gí, Piyétòrò gii ya gí pí 'bá gí bà 'deke tí wó jì Mbíri ta rì dè gítí bà gí gbúrú. ¹⁰ Káa go gii zèè yí kùro o bà zò i, bìndi yí gii dù kù kojo có gítí bà gí o bà zò i. 'Bí i bà-i-nò gii bàkà yí goolá yí kù rì a rii nò. ¹¹ Yí mà gii zeke'o, yí gii nò njekèjì gbìrì njaanga tí ngàà gí, káa 'bí i go gbolò kpà-bongo nàa à dò gbí dó-dò kù gí gí to yà'baà éno, ¹² ta ndá ña ndá nò, ta ndá nuù, ta ndá kùnene ña i mbe kù ja gbí yí ndú có to, ta ndá ña ndá i mbe kù rì gùù, muu to tí nó 'dáá gí gbí. ¹³ Bìndi yí gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có jì yí 'do gbìrì máa, «Piyétòrò! Ziki ndá i tí nó kpónó, wàa wò 'ví zò ndú.»

¹⁴ Káa Piyétòrò gii 'visi có jì 'duù tí nò mbe kù 'dè có jì yí 'do gbìrì nò, máa, «Ngé gí lá, Mbe tí ye. Ye jé ta gbèè rì zò i ñinó nàa a me yí lá, tí zu i gbí tàkii mì ndá Jùdéya nó lá.»

¹⁵ Káa 'duù tí nò gii 'dè có jì Piyétòrò káká'i máa, «Yúco mì lo tacó bá ni <bèti> ta <zuu> mítí i ñinó nàa a Mbíri ká bàkà tí ngbàrángà i nó wálá.»

¹⁶ 'Duù tí nò gii yòngò Piyétòrò gítí bà zò ndá i tí nó ta bà ta'ò, káa Piyétòrò gii biya gí. Piyétòrò mà gii zeke'o, 'vónó'dóó! À ja ká'i tí nó ya tí gí gbìrì káká'i gí.

¹⁷ Káa si Piyétòrò ká jé kù 'viiki gbí ña i tí nó nàa yí nò go i gbí rii nò, yí gii nò ndá 'dakò tí nó nàa Kòrònéliyò tuu ndú jì yí nó yee kpàtaràkà njekèjì ndùgù gí. Ndú nò ta bà 'vee bà 'bá mì Sìmonè tí mbe fuu kù kpòò, káa ndú gii 'de gí. ¹⁸ Ndú bà-i-nò gii 'vee 'vé 'do njekèjì ndùgù sè máa, «'Bí 'dakò ta rẹ wó a Sìmonè Piyétòrò kuu bà-i-nó?»

¹⁹ Piyétòrò nò bà yee ndá 'dakò tí nó lá, tacó mbí wó ta o tí nó me dè lá, yí ta o tí nó kù kojo có ká wùl éno gítí ndá ña i tí nó nàa yí nò go ndá i gbí rii nò. A Bèri-mi-Mbíri ká gii 'dè có jì yí máa, «[J]ò ndá 'bí 'dakò ta'ò mbe kù 'vee bà tí lo kuu zò. ²⁰ Nògí, co gí mì ndú to ká. Wàa wò 'ví me kpùiki-kpùiki gítí bà ya ta ndú gí ta é tí nó lá, tacó a ye ká tuu ndú.»

²¹ Piyétòrò bà-i-nò gii co gí to mì ndá 'dakò tí nó. Bìndi yí gii 'dè có jì ndú máa, «[J]inó a ye tí 'duù tí nó nàa yo kù 'vee bà tí wó nò. Yo gí gí bà ña yè?»

²² Ndá 'dakò tí nó bà-i-nò gii 'visi có jì yí máa, «A Kòrònéliyò, tí 'dakò tí nó tí gbolò 'duù kùro ndá àsikèrì mì ndá 'duù Rómà nó ká tuu ze. Yí a 'duù jáá, tí 'duù ñinó mbe kù 'di có mì Mbíri, nàa ndá Jùdéya 'dáá gí kù te duù mítí wó. A basili mì Mbíri ká 'dè có jì yí máa, yí tuu tú gí tàkò lo, wàa wò 'ví ya gí 'bá mì wó, tacó wàa, yí 'ví 'di có ñinó nàa wò bà 'dè jì yí nò.» ²³ Piyétòrò má gii 'di có tí nó, yí gii kaa ndá 'dakò tí nó gí tà'i, bìndi yí gii je bàndò rì jì ndú ta bèbìlì tí nó.

Yé mà gii too gí, ndá Piyétòrò ta ndá 'dakò tí nó, gii je ndá 'bí mbe ko ndú 'do gbí òkò tí ndá ná'vindi ndú mbe ùnje gítí có mì Jèzù gbí gbata Jópà,

giì 'bì nó kú ya gí tà é mì Kòrònèliyò. ²⁴ Ndú giì yee gbí gbata Cèzàriyà ta 'bí yé, 'de Kòrònèliyò kili ndâ nambe wó, ta ndâ kpóló-kpolo kómbe wó 'daá gí, kú ù gbí ɾo Piyétòrò. ²⁵ Kòrònèliyò má giì nò Piyétòrò dooko gí 'bá mì wó gí, yí giì ya gí kùro wó, yí giì kucuku muungbó wó mí to kùro wó, bindi yí giì mò muu wó gí to kùro wó. ²⁶ Káa Piyétòrò giì ja yí gí yaà, ta bà 'dè có jí yí máa, «A gí yaà, ye delè ngbá káa 'duu go wò.» ²⁷ Kòrònèliyò má giì a gí yaà gí, ndú giì 'bì nó, ta bà 'dè nje ta Piyétòrò kú ya tí gí mì ndâ 'duu tí nò mbe kili mí 'bá mì wó nó.

²⁸ Ndú má giì yee mì ndâ 'duu tí nò gí, Piyétòrò giì 'dè có jí ndú máa, «Yo ta kpèti yo nò ni ngbáràngá'i gí máa, à me dú gbí tàkì mì ze tí ndâ Jùdèyá máa, 'bí 'duu tí Jùdèyá 'ví nònòkò tí wó ta ndâ 'duu nìnò ta nà ndú me ndâ Jùdèyá lá nó lá. Yí delè 'ví co wíri ya gí mì ndú lá. Káa, a Mbíri ká tubà jí ye ngbáràngá'i éno máa, ye 'ví 'dè có éno máa, 'bí 'duu a zu 'duu nó lá, wàa ye delè 'ví nì 'bèti' mítí 'duu lá. ²⁹ Nìnò a nderè có tí nó náa ye ɾingi ta tí ye gítí bà gí gí ta é mì yo lá nó ká nó. Wélégí, yo tuu tú gí tàkò ye tacó yè?»

³⁰ Káa Kòrònèliyò giì 'visi có jí Piyétòrò máa, «À kpónó bindi có tí nó a sili ta'ò, ta ɾi jé ká go nìnò kpónó nó, ká go bà kì ɾo, ye má giì zeke'o, ye giì nò 'bí 'dakò kù ɾò tiyò á kùro ye ta bongo kú tòngbaà tí wó. ³¹ Yí giì 'dè có jí ye máa, «Kòrònèliyò! Mbíri nò bà 'deke tí lo gí. Mbí wó delè kuu tí ndâ nambeè mì lo náa wò kú bàkà jí ndâ mbe yé nó. ³² À má éno, tuu 'duu kpónó gí Jópà, gí tàkò Sìmonè tí nó ta 'bí ré wó a Piyétòrò nó. Yí kú dù á Jópà ká a i 'bá mì 'bí 'dakò ta ɾè wó delè káa Sìmonè tí mbe fuu kú, ta 'bá mì wó yí kápá.» ³³ Tacó éno, ye ngé giì tuu tú gí tàkò lo. Káa wò giì bàkà nambeè jí ye me gbolò ngé ma, wò giì gí gí. Ze kpónó kili mí kùro lo nó tacó bà 'di nà có nìnò Mbíri 'dè jí wò, máa wò 'ví gí gí bà 'dè ndí jí ze nó.»

Piyétòrò 'dè có jí ndâ 'duu 'bá mì Kòrònèliyò

³⁴ Piyétòrò bà-i-nò giì 'dè có jí ndâ 'duu tí nò mbe kili mí 'bá mì Kòrònèliyò nó, máa, «Ye kpónó nò ni gí, máa, yúco a nìnò máa, Mbíri bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndâ 'duu lá. ³⁵ 'Duu má 'di có mì Mbíri gí, wàa yí 'ví dù tí 'duu nìnò jáá nó, nà wó tà kpèti má káa yè wè, Mbíri ngé kú li'vi yí go bà li'vi dó 'vi. ³⁶ A dú káa yúco máa, Mbíri táánò tuu có mì wó a i jí ndâ Iziriyèli, ta bà tuu Jézù tí Bindi wó tí Mbíri gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù níki maa jí ndú. Jézù tí nó tí Bindi-Mbíri, náa Mbíri táánò tuu yí nó a Mbe tí ndâ 'duu 'daá gí.

³⁷ «Ye koɾo có máa, yo 'di có tí nó náa à kpónó-kpónó kò ta kò cee gbí to Jùdèyá léé gí, mbe 'bità tí 'do gbí to Gàlilèyá á bindi bà kò-kò mì Jòvání ta có bà caka tí ndâ 'duu nó gí. ³⁸ Yo 'di có bà si Bèri mì wó tí Mbíri 'ví gí gí muu Jézù tí nó mbe gí 'do Názàrèti nó gí. Yo delè giì 'di có bà je wotí mì wó tí Mbíri jí yí gí. Yí táánò si sè to lá, kú nó ta bà bàkà ndâ tó i, delè ta bà 'vala ndâ 'duu nìnò náa Gba-vò-i zogo ndú gí nó, tacó Mbíri táánò kuu tàkò wó. ³⁹ Ze kpónó ta ndâ 'bí ka ye a ndâ mbe kú ma có ndâ i nìnò gbaanjé-gbaanjé náa yí táánò bàkà ta ndi 'bá mì ndâ Jùdèyá, ta ndâ i nìnò náa yí táánò bàkà mí Jerúzàlémè nó. A ndú tí ndâ Jùdèyá táánò ká zì yí ta bà gbì yí mítí njèèkpè mù. ⁴⁰ Káa Mbíri giì te yí gí yaà ta sili ta'ò bindi bà zì yí nó. Bindi Mbíri giì si yí tubà tí wó cuki ⁴¹ ká jí ze tí ndâ 'duu tí nó mbe kú ma có tí wó náa Mbíri ɾuka ze sàà táánò gí nó. Ze táánò zò i

ta ndú b̄indi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò gí. ⁴² Yí ḡi 'dè có ji ze máa, ze ma Banga-Ngú-Có ji ndá 'duù. À delè ká yí ká ḡi 'dè có ji ze máa, ze 'dè có ji ndá 'duù máa, Mb̄írì bàkà yì tí mbe waa có mì ndá 'duù 'daá ḡi ḡi, mbe waa có mì ndá 'valá ta ndá ku. ⁴³ Ndá mbe 'dòkò có mì Mb̄írì 'daá ḡi 'dè có ká ḡití wó máa, Mb̄írì bà je à-cee-ḡi ḡití ndá vò i mì ndá 'duù ñinó mbe ùnje ḡití có mì Jèzù ḡi nó ta r̄e mì Jèzù.»

Bà caka tí ndá kpédélé 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó

⁴⁴ Káa si Piyétòrò kù 'dè có tí nò, Bèri-mi-Mb̄írì ḡi ḡi ḡi muu ndá 'duù tí nò mbe kù 'di có mì wó nò. ⁴⁵ Nje ndá Jùdèyà ñinó mbe ùnje ḡití có mì Jèzù ḡi, mbe ko Piyétòrò 'do Jópà nó, ḡi 'dè ḡití bà ñò bà bàkà nambeè mì Mb̄írì ji ndá 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó ta bà si Bèri mì wó tí Mb̄írì 'ví ḡi ḡi muu ndú delè ḡi. ⁴⁶ Tacó ndú ta o tí nò kù 'dè-kòcò, ta bà ùlù Mb̄írì, ta wotí mì Bèri-mi-Mb̄írì. Piyétòrò bà-i-nò ḡi 'vee ndá ka wó Jùdèyà máa, ⁴⁷ «Rè i mbe tii bà caka tí ndá 'duù tí nó ta ngo kpónó 'ví dù a ña yè, lê náa Mb̄írì je Bèri mì wó ji ndú 'vii ká 'vii ta ndoo tí ndá Jùdèyà ḡi nó?» ⁴⁸ Tacó ènò, yí ḡi 'dè có máa, à caka tí ndú ta r̄e mì Jèzù tí B̄indi-Mb̄írì.

Ndá 'duù tí nò ḡi 'deke tí ndú ji Piyétòrò b̄indi bà caka tí ndú nò, màa, yí dù ta sili ḡaà ènò mì ndá yì ta ndú.

11

Piyétòrò 'dè n̄dèrè bà ya yí ḡi 'bá mì Kòrònèlìyò

¹ Ndá tú mì Jèzù ta ndá mbe ùnje ḡití có mì Jèzù gbí to Jùdèyà nó ḡi 'di có bà ùnje mì ndá 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó ḡití có mì Jèzù ḡi. ² Tacó ènò, Piyétòrò mà ḡi dele ndi wó ḡi Jèrùzàlémè, ndá Jùdèyà ñinó gbí òkò tí ndá mbe ùnje ḡití có mì Jèzù, mbe zèè có ḡití bà ya ḡi gbí ḡazà kácá-kácá nó ḡi 'vee gbí nje wó, máa, ³ «Wò wálá 'do nò bà w̄irì 'bá mí ña ndá 'duù tí nó mbe ya ḡi gbí ḡazà lá nó? Wò 'do ndi lo nò bà toko 'bì yo ta ndú mí gbí gbèe ká'i le?»

⁴ Káa Piyétòrò ḡi 'dè gbí i tí nó mbe me tí nó 'do ngé r̄engbó ngbáràngà'i ji ndú ènò máa, ⁵ «Ta 'bí o gbaàn̄jé, si ye kù 'deke tí ye ji Mb̄írì gbí gbata Jópà, 'bí i ḡi bàkà ye goolá ye kù r̄i a r̄ii nò. B̄indi ye ḡi ñò 'bí i go gbolò kpá-bòngò náa à dò gbí ḡi, b̄indi à kù ḡi yuu 'do gb̄irì yà'bàà ènò ḡi to dè r̄ègbà tí ye tí b̄àndò tí nó náa ye kù ki tí ye to tí nò. ⁶ Ye mà ḡi zeke'o gbí i tí nò, ye ḡi ñò ndá kpikpà'dà ña i mbe kù 'vala muu to tí nó léé ḡi kù gbí : ña yo tí ndá kòtí nò, ta ndá kòtí kàzà, ta ndá i mbe kù ja gbí yì ndú có to, ta ndá i mbe kù r̄i ḡuù, ta ndá i mbe kù o ta gbí p̄ip̄irì, 'daá ḡi. ⁷ B̄indi ye ḡi 'dè kòcò 'duù kù 'dè có ji ye ènò máa, «Piyétòrò! Ziki ndá i tí nò, wàa wò 'ví zò ndú!»

⁸ «Káa ye ḡi 'visì có ji 'duù tí nó ènò màa, «Ngé ḡi lá, Mbe tí ye! Zu i jé ta 'bí r̄i gbaàn̄jé di gbí nje ye lá.»

⁹ «Káa 'duù tí nó ḡi 'visì có ji ye 'do gb̄irì káká'i máa, «Si bà nì «zu i» mítí i ñinó náa Mb̄írì bàkà tí ngbáràngà i ḡi nó mí to.» ¹⁰ 'Duù tí nó 'dè có ji ye ta bà ta'ò, máa, ye zò ndá i tí nò, káa ye ḡi biya ndá có mì wó nò 'daá ḡi. Ye mà ḡi zeke'o b̄indi bà 'dè có mì wó nò ji ye, ye ḡi ñò à ja ndi ndá i tí nò, 'vòndò'dóó, ya tí ḡi gb̄irì ḡi.

¹¹ «Káa, si ye ká kuu gbí kùdù có tí nò, ye mà ḡi zeke'o, ye ḡi ñò ndá 'bí 'dakò ta'ò, náa à tuu ndú ji ye 'do gbí gbata Cèzàriyà kù r̄ò tìyò á n̄jekèji

ndùgù 'bá tí nó náa ye kuu dù tí nó. ¹² Bèri-mi-Mbíri bà-i-nò gii 'dè có jí ye máa, ye 'ví me kpiiki-kpiiki gítí bà ya ta ndú jí tà é tí nó lá. Tacó éno, ze gii njè nó ta ndâ 'dakò tí nó, gii je ndâ ná 'vindi ye tí nó kuu ta bà muu ndú vò-nje gbaànjé nó, ya jí 'bá mì 'dakò tí nó mbe tuu ndâ 'duù jí tàkò ye nó. ¹³ Ze má gii yee kà, 'dakò tí nó gii 'dè có jí ze máa, yí nò a basili mì Mbiri ká rì jí 'tá kò yì, bindi yí gii 'dè có jí yí máa, 'Tuu 'duù jí Jópá jí tàkò Simóné tí nó ta 'bí rè wó a Piyétòrò nó, ¹⁴ wàa yí 'ví jí jí bà 'dè có mbe 'vala yo ta ndâ 'vii mì lo jí yo.>

¹⁵ «Káa ye má gii 'bità bà 'dè có jí ndú, ye gii nò Bèri-mi-Mbíri kú jí 'do gbiri jí muu ndú, go bà jí yí jí muu ndoo táánò gbí kpédélé o nó. ¹⁶ Bindi mbí ye gii 'va tí có tí nó náa Mbe tí ndoo táánò 'dè jí ndoo éno máa, 'Jòvání táánò kú caka tí ndâ 'duù ta ngo, káa áà bà gii caka tí yo ta Bèri-mi-Mbíri.> nó. ¹⁷ Káa Mbiri lè má bàkà jí ndú káa gbèe ña nambeé tí nó náa yí táánò bàkà jí ndoo jí tàkò bà ùnje mì ndoo gítí có mì Mbe tí ndoo Jézú tí Bindi-Mbíri nó, ye a 'di, wàa a ye ká 'ví jí jòò ta gbí có ta Mbiri?»

¹⁸ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú má gii 'di có tí nó náa Piyétòrò 'visi jí ndú nó, ndú gii nè nje ndú jí tàkò có bà ñònòkò tí Piyétòrò ta ndâ 'duù ñinò mbe ya jí gbí gázá lá nó jí. Ndú bà-i-nò gii ùlù Mbiri máa, «Mbiri delè je muu jí ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, tacó bà 'visi jí ndú 'do jí ndâ vò kpokèjí mì ndú gítí kpokèjí 'válá gí.»

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rè mì Jézú gbí gbata Àndiyóki

¹⁹ Ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézú mbe 'vaaka ta gúku bà mèèkè'i tí ndú 'do Jèrùzàlèmè ta o bà zi Isitéfànò nó, gii 'vèè ta ndi gbí ndâ to Fónésiyà ta Kípùrù, ta gbata Àndiyóki, kú ma có mì Jézú kpòlo ma ká jí ndâ Jùdéyà. ²⁰ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú mbe jí 'do gbí ndâ to Kípùrù ta Sirini jí gbí gbata Àndiyóki gii 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbe tí ndoo tí Jézú jí ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdéyà lá nó delè. ²¹ Mbe tí ndoo gii koni ndú gbí nètè mì ndú, bindi ndâ 'duù me mbè gii 'visi muu ndú gítí kpokèjí mì Mbe tí ndoo jí.

²² Có bà ùnje gítí có mì Jézú mì ndâ tende ña ndâ 'bí 'duù gbí gbata Àndiyóki má gii yee tí ndâ mbe kú kili ta rè mì Jézú gbí gbata Jèrùzàlèmè, ndú gii tuu 'bí 'dakò 'do gbí òkò tí ndú ta rè wó a Bàrànába ya tí jí Àndiyóki. ²³ Bàrànába má gii yee Àndiyóki, yí má gii nò ña nambeé tí nó náa Mbiri bàkà jí ndâ 'duù ká nó, tàkòcò wó gii peteke jí. Yí bà-i-nò gii kpo-gbí-tà-tù ndú tí kpoò, máa, ndú 'dáá jí 'ví tee njembí ndú mítí Mbe tí ndoo tí kpoò. ²⁴ Bàrànába tí nó náa ndâ mbe kili ta rè mì Jézú tuu yí jí ndâ 'duù Àndiyóki nó a tó 'dakò náa Bèri-mi-Mbíri je wotí jí yí me gbolò ngé ndii jí, tí 'dakò mbe tee njembí wó 'dáá jí mítí Mbiri. Tacó éno, ndâ 'duù me mbè gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo 'do gbí có mì wó.

²⁵ Bàrànába gii njè nó 'do Àndiyóki ya jí gbí gbata Tárásùsù jí bà pà bà tí Sàwùlè. ²⁶ Yí má gii 'de yí jí, yí gii 'daka yí ya tí jí Àndiyóki. Bindi ndú gii too ndoo gbaànjé ta yí mí mì ndâ mbe kú kili ta rè mì Jézú kà, kú nibà i jí ndú.

À gii 'bità bà nì «Kirisitiyànò,» ta gbí éno máa, «ndâ bòò mì Bindi-Mbíri,» mítí ndâ mbe tala có mì Jézú nó a i gbí gbata Àndiyóki.

²⁷ Ta o tí nò náa ndá Bàránábà ta Sàwùlè kuu tí gbí gbata Àndiyóki nò, ndá 'bí mbe kú 'dè-kòcò ta wotí mi Bèri-mi-Mbíri gii gí 'do Jèrùzàlémè gí Àndiyóki. ²⁸ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú gbaànjé ta rẹ wó a Àgábù gii a gí yaà, bindi yí gii kò kò ji ndá 'duù ta wotí mi Bèri-mi-Mbíri máa, vò go kèjì gí bà tè ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí. (À dú káa yúcó, vò go gii tè to go có mi Àgábù nò gbí o mi Kiláwúdiyò tí ngáangbá gba mi ndá Rómànò.) ²⁹ Ndá mbe tala có mi Jézù gbí gbata Àndiyóki mâ gii 'di có mi Àgábù nò, ndú gii ẹre gba có mi ndú gbaànjé máa, ndá yí 'dáá gí gò i, káa à me éno máa ndá 'duù 'dáá gí 'ví gò i 'vii ká 'vii nò lá. 'Duù 'ví gò káa bà wotí mi wó, wàa ndá yí 'ví tuu ji ndá mbe ùnje gítí có mi Jézù njínó 'bá Jùdèyà nó, wàa ndú 'ví koni ta tí ndú. ³⁰ Ndú mâ gii yòò i-'bi ndú go có tí nò náa ndú toko nò cee gí, ndú gii tuu ta ndá Bàránábà ta Sàwùlè ji ndá kpo 'duù kuro ndá mbe kú kili ta rẹ mi Jézù á Jèrùzàlémè.

12

Bà zèè Piyétòrò

¹ Ta o tí nò, Èródè, tí gbolò gba mi ndá Jùdèyà, gii 'bità bà zèè ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndá mbe kú kili ta rẹ mi Jézù ta kpo-'bili. ² Yí da miṛi Jákòmò tí nó tí ná'vindi Jòvání nó ta njà sizò. ³ Yí mâ gii nò éno máa, líkí i tí nò náa yí bàkà nò kuu tí ndá Jùdèyà, yí gii co gbí ndú muu njínò ya gí bà zèè Piyétòrò delè. ⁴ Èródè zèè Piyétòrò a i ta o bà ci 'Dè-kò gbí tàkii mi ndá Jùdèyà. Tacó éno, yí gii te yí mí gbí zàà, bindi yí gii kaa ndá àsikèri muu'bi-nje vò nje-vò gbaànjé tacó bà kpolo tí wó yee tí o bà cee o bà bàkà bà tàkii bà ci 'Dè-kò, má kózò gí, wàa yí 'ví gii yù gázà ji yí mi kuro ndá 'duù. ⁵ Káa ta o tí nò náa Piyétòrò kuu tí gbí zàà nò, ndá mbe kú kili ta rẹ mi Jézù gii dù kú 'deke tí ndú ji Mbíri tacó tí wó ta njembí ndú gbaànjé.

Basili mi Mbíri njaanga Piyétòrò 'do gbí zàà

⁶ Káa ta bèbili kuro yé bà nò ngbàngà mi Piyétòrò mi Èródè, Piyétòrò ta o tí nò tí rì ta ndá gínjiri tí wó sósò'ò, gbí òkò tí ndá àsikèri sósò'ò mbe kú i rẹgba tí wó, bindi ndá 'bí gbí-gbi kú i gbolò njekèji bà rì gí gbí zàà. ⁷ Ta bèbili tí nò, basili mi Mbíri gii rì gí tà'i gbí zàà tàkò Piyétòrò si yí tí rì, bindi yí gii gbà Piyétòrò ta bà gbí yí gbí Ká wó pétékè'i éno. Piyétòrò mâ gii gundii 'do tí rì, yí gii nò basili tí nò mbe gbà yí 'do tí rì nò kú rò tíyò gbí ngba'o tàkò ndú tà'i. Bindi basili tí nò gii 'dè có ji Piyétòrò, máa, «A gí yaà! Ngo've tí lo!» Piyétòrò mâ gii a gí yaà go có mi basili tí nò, ndá gínjiri tí nó kùtáa náa à ẹre ta ndá 'bi wó nó gii dù káa ƙaraka gbí tí ndú 'do tí ndá 'bí wó ta kpéetí ndú gí. ⁸ Bindi basili tí nò gii 'dè có ji yí máa, «Ere wú'dè mi lo gí, wàa wò 'ví yuu ndá tamà mi lo.» Piyétòrò mâ gii bàkà go có tí nò náa basili tí nò 'dè ji yí nò gí, basili tí nò káká'i gii 'dè có ji yí máa, «Pařaka wòkò bòngò mi lo náa wò kú yuu mí pí ndá bòngò nó míti lo, wàa wò 'ví gí gí bà ru ndi ye.»

⁹ Piyétòrò bà-i-nò gii a gí yaà gí tàkò basili tí nò ká go 'duù mbe kú rì a rii nó. ¹⁰ Basili tí nò gii co ta Piyétòrò tí ndá bándò bà dù ndá mbe kú kpolo tí njekèji zàà sósò'ò, bindi ndú mâ gii yee ta yí tí njekèji ndùgù bà rì gí gbí gbata náa à bàkà 'do tí lii, njekèji tí nò gii njaanga tí wó ji ndú ta kpéetí wó. Ndú gii rì gí gbí ndùgù. Ndú mâ gii nò yendi 'bí gbolò kpokèji gbaànjé cee gí, basili tí nò gii dù káa gíri 'do tí Piyétòrò go có seřè nó gí.

11 À gii dù ngbí nò a o bà gii da ɾo Piyétòrò. Muu wó mà gii gí gítí wó gí, yí gii 'bità bà 'dè có ta kpéetí wó, máa, «Ye kpónó ò ni gí máa, ye kú ɾi me ɾii lá. A Mbíri ká tuu basili mì wó gí tí gí bà 'vala ye 'do 'bi Èródè, delè 'do gbí ndâ ña ndâ vò i tí nó náa ndâ Jùdèyà táánò gbi-gbi kú ù bà bàkà ta ye nò.»

12 Piyétòrò gii zèè kpokèji jáá bindi bà da ɾo wó nò, ya gí bàndò tí nó náa ndâ 'duu mì Bindi-Mbíri me mbè kili míti kú 'deke tí ndú ji Mbíri tacó tí wó tí, a 'bá mì Màriyà tí nó tí nawu Jòvání tí nó ta 'bí ɾè wó a Màrikò nò.

13 Yí mà gii yee kà, yí gii 'de ndâ 'duu a i tà'i. Yí mà gii ku njekèji, a 'bí 'vini ta ɾè wó a Ródà, mbe kú bàkà nètè 'bá tí nó, ká gii gí tacó bà 'di có mì wó. 14 Ródà mà gii 'di kòcò Piyétòrò ni gí, líkí'o gii bàkà yí tí ña ñinó náa yí gii dele ndi wó 'do tí njekèji mbálá-mbala si bà njaanga njekèji mí to, ya gí bà 'dè có jí ndâ 'duu tí nó mbe kili mí tà'i nó máa, «Piyétòrò kú ɾò tíyò tí njekèji.» 15 Káa ndâ 'duu tí nó gii 'visi có jí yí máa, «A 'bí ña i ká gbí muu lo!» Káa Ródà gii aanga muu wó ká míti có Piyétòrò tí nó mì wó á mbe kú ɾò tíyò á tí njekèji nò. Ndâ 'duu tí nó bà-i-nò gii 'visi có jí Ródà gí tàkò i kpácà tí nó mì wó nò, máa, «Áá bá dù a vuuvuu Piyétòrò!»

16 Káa si ndâ 'duu tí nó kuu tí kponje ta Ródà, Piyétòrò kpòò kú ku njekèji. Ndú mà gii njaanga njekèji, ndú gii ò à kuu nó a Piyétòrò ká kú ɾò tíyò á kùro ndú go seɾè nò. 17 Piyétòrò bà-i-nò gii bàkà 'bí wó jí ndú, máa, ndú dù ngbí. Ndú mà gii dù ngbí á go có mì wó nò gí, yí gii 'dè gbí kpokèji bà 'vala yí mì Mbe tí ndoo 'do gbí zàà, jí ndú. Bindi yí gii ci ndú máa, «Yo 'vanda ndi ndâ có tí nó jí ndâ Jákòmò, ta sè ndâ 'bí ná'vindi ndoo.» Bindi yí gii ndii 'do tí ndú ta bèbili tí nó ya gítí 'bí bàndò tende.

18 Yé mà gii too gí, có gii ònòkò tí gbí òkò tí ndâ àsikèri tí nó mbe kú ù njekèji zàà ta bèbili bà zèè Piyétòrò nó tí cèe vò bà i. Ndú gii dù ta dú'o tí nó kú 'vee káa ɾè ña i tí nó mbe 'de Piyétòrò nò. 19 Èródè bà-i-nò gii pà bà tí Piyétòrò kpòò, bà 'de yí mà gii kpò yí gí, yí gii kaa ndâ àsikèri tí nó tí ndâ mbe kpòlo tí Piyétòrò si yí gbí zàà ta bèbili tí nó nó, yí mà gii 'viiki gbí nje ndú cee gí nó, yí gii waa có ku míti ndú kùro bà ya yí ta 'bá 'do gbí to Jùdèyà gí Cèzàriyà.

Bà ci Èródè

20 Ta o tí nó, gbí òkò tí ndâ Èródè ta ndâ 'duu gbí gbata Tírò, ta ndâ 'duu gbí gbata Sidóni, niki lá. Tacó ènò, ndâ 'duu tí nó gii tuu ndâ 'bí 'duu mì ndú tacó bà ya gí bà peteke tàkòcò Èródè. À po ɾi tí kpò ta kú 'bilí! Tacó ènò, ndâ 'duu tí nó mà gii yee 'bá mì Èródè, ndú gii peteke kùro á tàkòcò Bìlásitù, tí gbolò 'duu mbe kú kpòlo tí ndâ i mì Èródè, má kózò gí, ndú bà gii yèè ta ndi ndú gítí bà peteke tàkòcò Èródè. Ndâ 'duu tí nó pà làyì gítí có tí nó gbí òkò tí ndú ta ndâ Èródè nò tacó ndâ 'duu 'bá mì ndú kú 'de i-zó-zò a i 'do gbí to mì Èródè.

21 Èródè bà-i-nò gii ci 'bí o mì wó, bindi yí gii yuu bongo gba mì wó, bindi yí gii kí tí wó pí jalàmbà mì wó, kú 'dè ndâ có mì wó jí ndâ 'duu mì wó. 22 Káa, si Èródè kú 'dè ndâ có tí nó, ndâ 'duu gii dù kú wu gbí wó ta bà tò kú ta kòcò ndú ngéé gí yaa, máa, «À nó me 'duu ká kú 'dè có nó lá! A Mbíri ká kú 'dè có!»

²³ Mâ giì zeke'o, basili mì Mbe tí ndoo giì gbì Èródè 'do pí jàlàmbà 'va mí to ká mí kùṛo ndâ 'duù tí nò, tacó yí te duù mítí Mbíri lá. Bindi ndâ kìnì giì zò yí zi gí. ²⁴ Cò mì Mbíri giì dù kù 'vala bindi ku Èródè nò pètèkèè kù ya tí .

²⁵ Ndâ Bàrànába ta Sàwùlè mâ giì cee ta nètè mì ndú Jèrùzàlémè gí, ndú giì 'daka Jòvànì tí nó ta 'bí rẹ wó a Màrikò ta ndú ya tí gí Àndiyóki.

13

Bà ɾuka ndâ Bàrànába ta Sàwùlè tí ndâ mbe ya gí bà ma có mì Jézù jì ndâ 'duù muu to kè'bi

¹ Ndâ mbe nìbà i ta ndâ mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri ta o tí nò gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ mì Jézù gbí gbata Àndiyóki a ndâ Bàrànába, ta 'bí Simónè, náa a kù nì mítí wó a Bè-Simónè, ta Lúciyò tí nó mbe gí 'do gbí to Sirínì nó, ta Mánàyéni tí nó náa ndú kpolo ta Èródè tí gbolò gba nó mí njewu gbaanjé nò, giì je Sàwùlè. ² Ta 'bí o gbaanjé si ndú kù kònò go ta bà 'deke tí ndú jì Mbíri, Bèri-mi-Mbíri giì gí gí muu ndú, bindi yí giì 'dè có jì ndú máa, «Yo mò ndâ Bàrànába ta Sàwùlè 'do gbí òkò tí yo gí ndiì, wàa ndú 'ví bàkà nètè tí nó náa ye tè'é tí ndú gítí nò.» ³ Ndú mâ giì kònò go, ta bà 'deke tí ndú jì Mbíri cee gí, ndú giì tee 'bì ndú mítí ndâ Bàrànába ta Sàwùlè, ta bà 'deke tí ndú jì Mbíri, máa, yí 'ví je wotí jì ndú, bindi ndú giì mò ndú 'do gbí òkò tí ndú jì Bèri-mi-Mbíri.

Kpédélé bà ya ndâ Bàrànába ta Sàwùlè gí bà ma có mì Jézù jì ndâ 'duù muu to kè'bi

⁴ Bèri-mi-Mbíri giì tuu ndâ Bàrànába ta Sàwùlè, máa, ndú ya gí bà bàkà nètè bà ma có mì Mbíri jì ndâ 'duù tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo, náa à kù nì mítí a Kípùrù. Ndú bà-i-nò giì njè nó 'do Àndiyóki ya gí bà o gbâ 'do gbí gbata Sèlúsiyà tacó bà ya gí Kípùrù. ⁵ Ndú mâ giì yee Kípùrù gí, ndú giì cò gí to 'do gbí gbâ á gbí gbata Sàlámì. Bindi ndú giì dù kù nò ta bà ma có mì Jézù jì ndâ Jùdèyà ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndú gí bà ùlù Mbíri. (A Jòvànì Màrikò ta o tí nò ká kù koni ndú ta nètè.)

⁶ Ndâ Bàrànába ta Sàwùlè mâ giì nò gbí Kípùrù waaka 'do Sàlámì gí gbí gbata Páfò, ndú giì 'de 'bí 'dakò mbe bàkà tí wó mbe bààci, ta rẹ wó a Bàràjèzù, (náa à kù nì mítí wó gbí cò Ìgìrìgì a Èlímà, gbí máa, «mbe bààci»), ⁷ tí 'duù gbí ngbàngà mì Sérégiyò Páwòlò tí gbolò 'duù mì ndâ 'duù Páfò, tí 'dakò mbe 'di gbí-o ngé cee gí. Sérégiyò Páwòlò bà-i-nò giì tè'é tí ndâ Bàrànába ta Sàwùlè, tacó wàa, yí 'ví 'di có mì Mbíri 'do mì ndú.

⁸ Káa có tí nò giì ya gí gbí muu Èlímà lá. Tacó éno, yí giì jè ta bà pà kpokèjì bà volo gbí bà 'di ndâ có mì ndâ Bàrànába ta Sàwùlè á 'do tí Sérégiyò gí, tacó wàa, yí 'ví 'di có mì Jézù lá.

⁹ Bindi Sàwùlè (náa rẹ wó mì ndâ Ròmànò a Páwòlò) giì zeke gbí nji ɾo Èlímà ngbóo ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri, Ndâ i tí lo a 'vèrè ta tiɾi. ¹⁰ Bindi yí giì 'dè có jì yí, máa, «Ndi lo 'vii mì Sitáni! Wò a 'duù ñinò ta go ndâ i ñinò 'dáá gí jáá mbe kù toko ndâ 'duù ta Mbíri nó tí lo gbaanjé wálá. Wò bà si bà ñonòkò gbí kpokèjì yúcó mì Mbe tí ndoo mí to ta o ngàyi? ¹¹ Nò wélégí, wò kpónò kèjì gí bà nò wotí mì Mbe tí ndoo mítí lo. ɾo lo kpónò kèjì gí bà yoo gí. Wò bà ñò ɾi tí nó á kuu yaà nó wálá ta làmbu o.»

À káa póó bà 'dè có tí nò mí Páwòlò, 'bí i gii te mí ʀo Èlímá tũrúwàà go 'dèèngámbe nò, bindi 'dí'di'o gii ja gí ʀo wó gí. Bindi yí gii 'bità bà gbala to kú pà 'duù tacó bà ja yí. ¹² Sérégíyò Páwòlò má gii nò ʀa i tí nò mbe bàkà tí nò, nje wó gii 'dèè gítí ʀa có tí nó náa yí 'di ta ʀè Mbe tí ndoo nó gí. Tacó ènò, yí gii ùnje gítí có mí Mbe tí ndoo gí.

Bà yee ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gbí gbata Àndiyóki ñinó gbí to Pisídiyà

¹³ Ndâ Páwòlò ta ndâ ka nó mí wó gii o gbâ 'do gbí gbata Páfò ya gí gbí gbata Pérégá á gbí to Páfiliyà. Bindi Jòvànì gii jee ndú mí bà-i-nò, yí gii dele ndi wó ya gí Jèrúzàlémè. ¹⁴ Ndâ Páwòlò ta sè ndâ 'bí ka wó mbe nó gii ndii 'do Pérégá ya gí gbí gbata Àndiyóki á gbí to Pisídiyà. Ndú má gii yee kà gí, ndú gii kaa ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri ta 'bí ʀi bà wotí gbí tàkii mí ndâ Jùdèyà, bindi ndú gii kí tí ndú to. ¹⁵ À má gii 'deke có 'do gbí ndâ wáràgà mí Mòze, ta ndâ mbe 'dòkò có mí Mbíri, jì ndâ 'duù cee gí, ndâ kpo-kpò 'duù mbe kú bàkà nètè bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri gii tuu 'duù jì ndâ Páwòlò ta ndâ ka wó mbe nó, máa, «'Bí có bà 'dè jì ndâ 'duù tacó bà je wotí jì ndú má kuu mí yo, yo 'dè gí sè, ndâ ná'vindí ze.»

¹⁶ Páwòlò má gii 'di có tí nò, yí gii a gí yaà, bindi yí gii bàkà 'bí wó jì ndâ 'duù, máa, ndú dù ngbiì. Ndâ 'duù má gii dù ngbiì go có mí wó nó gí, yí gii 'bità bà 'dè có jì ndú, máa, «Yo tí ndâ kòtí Ìzìriyéli, ta yo tí ndâ 'duù ñinó 'daá gí mbe kú ci gúku tí Mbíri nó, yo sè tũ yo! ¹⁷ Mbíri mí ndâ 'duù mí ndoo tí ndâ Ìzìriyéli dígísèè ʀuka ndâ ká gù ndoo, bindi yí gii bàkà ndâ 'duù mí ndoo tí ndâ 'duù ñinó ta ʀè ndú a ʀè nó sí ndú dígísèè kú 'vala 'bá mí ndâ tende 'duù á Másiɾi nò. Yí tí Mbíri gii tè kũɾo ndú ta wotí mí wó 'do Másiɾi gí sè. ¹⁸ Yí gii kpolo tí ndú sí ndú gbí kángáá nga ngoò ta i go ndoo zì'duù-só. ¹⁹ Yí tí Mbíri gii 'bu a ʀa ndâ 'duù vò-nje só á gbí to Kánàni, bindi yí gii je to bindi ndâ 'duù tí nó jì ndâ ká gù ndoo tí ñinó ndú, ²⁰ ta i dè gítí ndoo zì'duù-vò ta bà nà'ò ta zì'duù-só-nje muu'bi pí (450).

«Do bà-i-nò, Mbíri gii je ndâ ngáangbá 'dakò tí ndâ tí ndâ 'duù kũɾo ndú jì ndú yee tí o mí Sámùwélè tí mbe 'dòkò có mí wó tí Mbíri. ²¹ Ndâ ká gù ndoo gii 'deke tí ndú jì Mbíri máa, yí je 'bí 'duù jì ndâ yì tí gbolò gba mí ndâ yì gbí o mí Sámùwélè. Mbíri bà-i-nò gii je Sàwùlè, tí 'vii mí Kísi tí 'duù 'do gbí ʀa Bènjámìnò, jì ndú tí gbolò gba mí ndú. Sàwùlè bàkà mí gbí gba a ndoo zì'duù-só, ²² bindi Mbíri gii le bèrè 'do tí wó jì Dàvidè. Ñinó a Dàvidè tí nó náa Mbíri 'dè có gítí wó éno máa, «A ye tí Mbíri ká cu 'bí ye mítí Dàvidè, tí 'vii mí Jési, á 'do gbí 'dóó có mí ye gbí njembí ye. Tacó ye nò ní gí máa, yí a 'bí 'dakò náa yí bà bàkà go có mí ye gí», nó ká nó. ²³ Mbíri gii bàkà a Jézù, tí 'vii-gù Dàvidè, tí mbe 'vala ndâ 'duù á go cí mí wó náa yí tí Mbíri ci nó. ²⁴ Jézù tí nó náa Jòvànì dígísèè kò-kò ta ʀè wó ta o tí nó náa yí kú ma có jì ndâ Ìzìriyéli 'daá gí, máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndâ wò kpokèjì mí ndú, wàa yì 'ví caka tí ndú, tacó wàa Mbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mí ndú nó. ²⁵ Kũɾo bà cee nètè mí Jòvànì má gii dooko gí, yí gii kò kò jì ndâ 'duù máa, «Ye me ʀa có tí nó náa yo kú koɾo gbí muu yo nó lá. 'Duù tí nó kèjì gí tàkò ye nó a gbolò 'duù ñinó náa à kpètí káa vòò bà dù tí mbe njaanga tàrà 'do tí kò wó, ye 'vii tí lá.»

26 «Cò 'válá tí nó a i tacó tí ndoo, ndâ ná'vindirí ye, tacó tí ndoo tí ndâ 'vii-gù Àbìráámò, ta ndâ 'duù ònó 'dáá gí ta ò ndú me ndâ Jùdèyà lá mbe kú ci gúku tí Mbírì nò. 27 Ña i tí nó táánò náa ndâ 'duù Jèrùzàlémè ta ndâ gba mì ndú bàkà nó, ndú kpétí má ò ni lá, a i tacó wàa ngo nje ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì, náa à kú 'deke ta ò bà wotí gbí tàkù mì ndâ Jùdèyà ta o 'dáá gí gítí có bà zi Jézù nó, 'ví 'va tí gbí kùnga to lá. 28 Ndú táánò ò ni ngbàrángà'i gí, máa, nderè bà waa có ku mítí wó wálá, káa ndú gii neke rò ndú pítí-piti gí, bindi ndú gii 'dè có jì Pilátò máa, yí si yí wàa à 'ví zi yí gí. 29 Ndú má gii bàkà ta yí go ndâ có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì sàà gí nó gí, ndú gii ja ku wó 'do tí njèèkpè mù ya tí gí gbí gù. 30 Káa, Mbírì gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí. 31 Yí gii tubà tí wó bindi bà 'vala ndi wó mì Mbírì 'do gbí muu'dú wó nò ta bà me mbè jì ndâ 'duù tí nó mbe ko yí 'do Gàliléyà gí tí gí Jèrùzàlémè á kùro bà zi yí nò. À kpónó a ndâ 'duù tí nó ká kú ma có tí wó jì ndâ Ìziriyéli.

32 «Ze kpónò gí jì yo nó ta Banga-Ngú-Có, máa, Mbírì dígísèè ci ndâ ká gù ndoo gí, 33 káa yí gii tubà a i jì ndoo tí ndâ 'vii-gù ndú éno máa, <Yá-cí-ci kpili lá,> ta bà 'vala ndi Jézù 'do gbí muu'dú wó, á go có tí nó náa à cu mí gbí bà sò cè gbí wáràgà mì ndâ Muu-cè éno máa, <Wò a 'vii mì ye, ye wúnò gí tí Bu lo gí,> nò.

34 À má gítí bà 'vala ndi Jézù mì Mbírì 'do gbí muu'dú wó wàa yí 'ví ci ndi wó káká'i lá, ònó a i mbe bàkà tí go có tí nó náa a yí tí Mbírì táánò ká 'dè ta nje wó éno máa, <Ye bà cù 'dóó 'dè ngo cù tí nó náa ye táánò ci Dàvidè gítí nó mítí yo,> nò.

35 À gii cu káká'i mí gbí 'bí cè mì ndâ Muu-cè éno máa, <Wò bà si bòò mì lo náa wò kaa yí mò gí mì lo gí nò 'ví zò to wálá.>

36 Káa Dàvidè táánò má gii bàkà nètè mì Mbírì si yí gbí wu wó cee gí, à gii bàkà bàndò jì yí mí mì ndú ta ndâ ká gù wó, bindi yí gii zò to gí. 37 Káa 'Duù tí nó náa Mbírì táánò 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nó zò to lá.

38 À má éno, có gbí muu ye jì yo éno máa, yo 'ví ò ni éno máa, Mbírì táánò tuu a 'dakò tí nó tí Jézù nó, máa, yí gí gí bà ma có bà je à-cee-gí mì yí tí Mbírì gítí ndâ vò i mì yo jì yo, ndâ ná'vindirí ye. 39 Áá táánò a yí ká njaanga mìrì ndâ 'duù ònó mbe ùnje gítí wó gí nó 'do gbí ndâ vò i tí nó 'dáá gí náa bà njaanga mìrì ndâ 'duù 'do gbí ndú kpò có mì Mòze gí nò.

40 À má éno, yo kpòlo tí yo, má wálá, có tí nó náa ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì dígísèè 'dè éno máa,

41 <Yo tí ndâ mbe kú 'dè có ònóókó, yo zeke'o jèlè yo gí, wàa yo 'ví ò seřè, wàa yo 'ví mii gí.

Tacó ye kú bàkà 'bí i gbí o mì yo, náa yo táánò má 'di có i tí nó a i 'do mì 'bí 'duù, yo bà si có mì 'duù tí nó ká tí cè tiri.> nó, bà 'de yo.»

42 Páwòlò má gii 'dè có cee gí, ndâ 'duù gii ci ndâ Páwòlò ta Bàrànába si ndú kú gii njè 'do bàndò bà kili ndú gí bà ùlù Mbírì, máa, ndú 'ví dele ndi ndú gí gí bà 'dè gbí ndi có tí nó náa ndú 'dè nó jì ndâ yí ta 'bí ò bà wotí

gbí tàkìlì mì ndâ Jùdèyà á bindi ñìnò. ⁴³ Ndâ 'duù mà gii ñjè 'do bàndò bà kili ndú gí, ndâ Jùdèyà me mbè, ta ndâ 'duù me mbè 'do tí ndâ 'bí tende ña 'duù ñìnó mbe kaa tí ndú gí gbí tàkìlì mì ndâ Jùdèyà ta njembí ndú gbaànjé gí nó, gii nò ñìnđi ndú a i ta ndâ Páwòlò ta Bàrànába. Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gii kpo-gbí-tà-tù ndú gbí ndâ ñje mì ndú ta ndú, máa, ndú 'ví tee njembí ndú mítí nambeè tí nó náa Mbířì bàkà jì ndú nò.

⁴⁴ Ndâ 'duù gii kaa 'do gbí gbata 'dáá gí ya gí bà 'di có mì Mbířì 'do mì ndâ Páwòlò ta Bàrànába ta ři bà wotí gbí tàkìlì mì ndâ Jùdèyà tí nó náa ndú ci nò. ⁴⁵ Ndâ Jùdèyà mà gii ñò ndâ mbè 'duù tí nò, kii gii te ndú gítí bà 'dè zu có gítí Mbířì, ta bà go 'verè mítí ndâ có mì ndâ Páwòlò ta Bàrànába.

⁴⁶ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò gii 'dè có ta gúku tí ndú gbaànjé wálá jì ndâ Jùdèyà gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò, máa, «Kpédélé ndâ 'duù náa ze bà ma có mì Mbířì jì ndú a yo tí ndâ Jùdèyà. Káa à lè má me tí ènò gí, ze kpónó bà 'visì ñje ze gí mì ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nò, sé náa yo biya bà 'di có mì ze gí, yo delè gii ñò tí yo 'vii tí ndâ mbe 'de 'wálá ñìnó mbe cee lá nó lá, nò. ⁴⁷ Tacó ñìnó a có tí nó náa Mbe tí ndoo 'dè jì ze ta o tí nó náa yí táánò 'dè ta có tí nó máa,

<Ye bàkà yo tí ngba'o kùro ndâ 'duù,
tacó wàa, ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí
'ví 'de ta 'wálá' nó ká nò.»

⁴⁸ Ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó mà gii 'di có tí nó náa ndâ Páwòlò ta Bàrànába 'dè nò, tàkòcò ndú gii peteke ngé ndii gí. Ndú gii ùlù có mì Mbe tí ndoo nò. Bindi ndâ 'duù ñìnó náa Mbířì cu 'wálá ñìnó mbe cee lá nó mì gbí tú ndú gí nó gii ùnje gítí có mì Jézù gí. ⁴⁹ Ñìnó a bà gii 'vèè có mì Mbe tí ndoo cee gbí wúngbó to tí nó 'dáá gí.

⁵⁰ Káa ndâ Jùdèyà gii ya yílí gí gbí muu ndâ 'bí kpo-kpò nii ñìnó mbe kaa tí ndú gí gbí tàkìlì mì ndú tí ndâ Jùdèyà ta njembí ndú gbaànjé gí nó, ta ndâ 'bí kpo-kpò 'duù gbí gbata. Ndú gii volo muu ndú 'do tí ndâ Páwòlò ta Bàrànába gí. Bindi ndâ kpo-kpò 'duù tí nò gii mòkò ndâ Páwòlò ta Bàrànába 'do gbí wúngbó to tí nò gí. ⁵¹ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò gii gbà njú to 'do tí kò ndú mítí ndâ mbe mòkò ndú nò. Bindi ndú gii ñjè nó 'do gbí to tí nò ya gí gbí gbata Ìkóniyùmù. ⁵² Káa ndâ mbe tala có mì Jézù gii dù ta tàkòcò ndú pètékè'i, tacó Bèři-mi-Mbířì je wotí jì ndú me gbolò.

14

Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gbí gbata Ìkóniyùmù

¹ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába mà gii yee gbí gbata Ìkóniyùmù, ndú gii ya gí bàndò bà kili ndâ Jùdèyà gí bà ùlù Mbířì á go ñìnó náa ndú bàkà si ndú gbí gbata Àndiyóki nò. Ndú gii ma có mì Mbířì jì ndâ 'duù kà tí ña ñìnó náa ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgírìgí me mbè gii ùnje gítí có mì Jézù gí. ² Káa ndâ 'bí Jùdèyà ñìnó mbe biya bà ùnje gítí có mì Jézù gí nó gii volo muu ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó gítí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù. ³ Ndâ Páwòlò ta Bàrànába gii dù kú ma có mì Mbe tí ndoo jì ndâ 'duù ta gúku tí ndú wálá ta kòndi o. Mbe tí ndoo delè gii je wotí bà bàkà ndâ serè jì ndâ Páwòlò ta Bàrànába, tacó bà túbà jì ndâ 'duù máa, có tí nó náa ndú kú ma nò a có nambeè tí nó mì yí náa yí kú bàkà jì ndâ 'duù ta có tàkò wálá nò.

4 A 'bè ká gii dù gbí òkò tí ndá 'duù gbí gbata ta o tí nò. Ndá 'bí 'duù gii tẹ gí tàkò có mì ndá Jùdèyà, bindi ndá 'bí gii ya a i gí tàkò có mì ndá tú mì Jézù. 5 Ndá 'bí Jùdèyà, gii je ndá 'bí 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó, gii toko có ta ndá kpo-kpò 'duù gbí gbata gítí bà bàkà gbínje ta ndá tú mì Jézù, waa à 'ví 'vaka ndú ta díí. 6-7 Ndá tú mì Jézù mâ gii ñò ndá i kù gii bàkà có bà ya ta ndú gbí gbata Ìkóniyùmù niki lá, ndú gii fa ngèlè ya gí bà pà 'vála gí gbí to Likáyóniyà. Ndú mâ gii yee Likáyóniyà, ndú gii dù kù nò ta bà ma Banga-Ngú-Có mì Jézù jì ndá 'duù ta ndí tí ndá 'bá dè-dè seè ndá gbata Lísítàrà ta gbata Dérébì.

Ndá Páwòlò ta Bàrànába 'vala 'bí 'dakò mbe gbele've gí gbí gbata Lísítàrà

8 Ta 'bí o gbaànjé si ndá Páwòlò ta Bàrànába kuu gbí gbata Lísítàrà, ndú gii 'de 'bí 'dakò jé mbe nò nó 'do tí bà jò yí mì nawu wó lá, tacó ndá kpáza kò wó gbele've 'do ká gbí yí nawu wó. 9 Káa si 'dakò tí nò kù sè tú wó tí ndá có tí nó náa Páwòlò kù ma nó, ndú gii 'deeke gbí ñjì ọ ndú ta Páwòlò. Páwòlò gii ñò ni 'do gbí ñjì ọ 'dakò tí nò éno máa, yí 'vii tí 'duù ñinó náa à 'ví 'vála yí nó gí, tacó yí ùnje gítí có mì Jézù gí. 10 Páwòlò bà-i-nò gii 'dè có jì 'dakò tí nò ta kòcò wó ngará gí yaa, máa, «A gí yaa! Ọ tío jáá!» 'Dakò tí nò bà-i-nò gii a gí yaa, bindi yí gii 'bità bà nò nó.

11 Ndá mbè ndá 'duù tí nò mbe ñò i tí nò náa Páwòlò bàkà ta 'dakò tí nò mbe gbele've gí nò nó gii tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaa ta nje có mì ndú tí ndá 'duù Likáyóniyà, máa, «A ndá bààci ká jì 'vì tí ndú tí ndá 'duù, bindi ndú gii gí gí mì ndoo.» 12 Ndú bà-i-nò gii gbí ọ Zéyùsù, tí gbolò bààci mì ndá Ìgírìgì, mí muu Bàrànába. Bindi ndú gii gbí ọ Èrèmésì, tí muu có mì ndá bààci mì ndá Ìgírìgì, mí muu Páwòlò, tacó a yí ta o tí nò ká kù 'dè có. 13 Ndá 'duù tí nó tí ndá mbe kù bàkà i jì Zéyùsù, ta bàndò bà ci i jì yí ká dè seè gbata nó, gii gí ta ndá dì mò'dú ta ndá 'vì mù gí njekèjì ndùgù gbata, tacó bà ci ndú jì ndá Páwòlò ta Bàrànába.

14 Ndá Bàrànába ta Páwòlò mâ gii 'di có ña i tí nò mbe kù bàkà tí mì njekèjì ndùgù nò, ndú gii yaka gbí ndá bongo tí ndú gí, tacó bà túbà jì ndá 'duù tí nò máa, go ña i tí nò náa à kù bàkà ta ọ ndá yí nò tí ndá yí wála. Bindi ndú gii oloko ta ngèlè co gbí òkò tí ndá mbè 'duù tí nò mbe tí bìnjì nò, ta bà tò kù jì ndá 'duù tí nò mbe kù bàkà có bà waa mbelè jì ndú tí njekèjì ndùgù nò, 15 máa, «Yo kù bàkà ña i tí nò á tacó ye, ndá 'dakò? Ze delè ngbá káa ndá 'duù náa à jò ze ká go bà jò yo. Ze gí ta Banga-Ngú-Có jì yo, máa yo 'visì muu yo 'do tí bà ùlù ndá i ñinó ta gbí ndú wála nó, gítí wu Mbírì tí nó tí mbe suu tàrì, ta to, ta ngo, ta ndá i tí nó 'dáá gí gbí ndú nò. 16 Yí gbí ndá ká o táánò si ndá 'duù gbí ña ndú 'duù kù bàkà go có mì ndú gbí muu ndú. 17 Kpèti ká éno, yí táánò si yo me sínò lá. Yí ta o 'dáá gí kù túbà tí wó, máa yí kuu tí, ta bà si ndá 'bí tó i mì wó náa yí kù bàkà ndú nó jì yo: Yí kù tuu mù 'do tàrì jì yo; yí kù si ndá i-zó-zò gbí ñjì mì yo kù uu ta o mì ndú; yí kù je i-zó-zò jì yo; yí delè kù peteke tàkòcò yo.» 18 Ndá Páwòlò ta Bàrànába gii bàkà a cèe ndi ndú tacó bà ọ ndá 'duù tí nò 'do tí bà waa mbelè jì ndú.

19 Ndá 'bí Jùdèyà mâ gii gí 'do gbí ndá gbata Àndiyókì ta Ìkóniyùmù gí gbí gbata Lísítàrà, ndú gii volo gbí òkò tí ndá tú mì Jézù ta ndá mbè ndá 'duù tí nó gbí gbata Lísítàrà nó gí. Ndá mbè 'duù tí nò gii nje gítí bà 'vaka Páwòlò ta díí. Ndú mâ gii 'va yí 'dèè gí, ndú gii ja yí 'do gbí gbata gí sè,

tacó ndú koro có máa, yí cì gí. ²⁰ Ndâ mbe tala có mì Jézù gii tí yí 'dee gí. Yí mà gii zere gí, yí gii a gí yaà 'do tìsì, bìndi yí gii dele ndi wó ya gí gbí gbata.

Ndâ Páwòlò ta Bàrànábà dele ndi ndú ya gí Àndiyóki

Ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gii njè nó 'do Lísitàrà ta yé bìndi ña i tí nó mbe 'de Páwòlò nó, ya gí gbí gbata Dérébì. ²¹ Ndú mà gii ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù kà, ndâ 'duù me mbè gii ùnje gítí bà dù tí ndâ mbe tala có mì Jézù gí. 'Do bà-i-nò, ndú gii dele ndi ndú co gbí ndâ gbata Lísitàrà, ta Ìkóniyùmù, ta Àndiyóki tí nó gbí to Písídiyà nó, ²² kù je ngú wotí ji ndâ mbe tala có mì Jézù ta bà kpo-gbì-tà-tù ndú máa, «Yo zèè njembí yo, wàa yo 'ví tee njembí yo mítí Mbíri. Tacó ndoo bà kònò a sé'í á kùro bà dù ndoo tí ndâ bòò mì Mbíri.» ²³ Ndú mà gii je ndâ kpo 'duù mí kùro ndâ 'duù ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ 'duù ta rè mì Jézù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, ndú gii 'deke tí ndú, ta bà kònò go tacó bà yù nambeè 'do mì Mbíri tí nó náa ndú kù tee njembí ndú mítí wó nó, máa, yí 'ví kpolo tí ndú.

²⁴ Ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gii ndii co gbí to Písídiyà ya gí gbí to Páfíliyà. ²⁵ Ndú mà gii cee ta bà ma có mì Mbíri ji ndâ 'duù gbí gbata Pérégà kà gí, ndú gii ya gí bà o gbá 'do gbí gbata Àtáliyà. ²⁶ Bìndi ndú gii dele ndi ndú ya gí gbí gbata Àndiyóki, tí bàndò tí nó náa à ñuka ndú ji Mbíri mítí nó.

²⁷ Ndâ Páwòlò ta Bàrànábà mà gii yee Àndiyóki gí, ndú gii kili ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta rè mì Jézù nó, bìndi ndú gii 'vanda ndi ndâ i tí nó náa Mbíri bàkà ta ndú gbí nó mì ndú nó ji ndú. Ndú dele gii dità ña bà njaanga njekèji bà tee njembí ndâ 'duù ñinó náa ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó mítí Mbíri ji ndú. ²⁸ Ndú gii dù á mì ndú ta ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù bìndi bà dele ndú ta kòndi o.

15

Có ònòkò tí gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù

¹ Ta o tí nó si ndâ Páwòlò ta Bàrànábà kuu Àndiyóki nó, ndâ 'bí 'dakò 'do gbí to Jùdèyà gii ya gí Àndiyóki kà. Ndú gii dù kù nìbà i ji ndâ 'duù máa, «Yo má ya gí gbí gázà go có mì Mòze lá, yo bà 'vala wálá.» ² Có tí nó náa ndâ 'dakò tí nó 'dè nó gii ya gí gbí muu ndâ Páwòlò ta Bàrànábà lá. Ndú mà gii tò kponje ta ndú gítí kpòò, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Àndiyóki ká gii juki ndú ta bà ñuka ndâ 'bí 'duù wàa ndú 'ví ya ta ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gí bà 'viiki gbí có tí nó ta ndâ tú mì Jézù, gii je ndâ 'bí kpo 'duù mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí gbata Jèrùzàlémè.

³ Ndâ mbe kù kili ta rè mì Jézù gbí gbata Àndiyóki 'dáá gí mà gii je nó ji ndâ Páwòlò ta Bàrànábà, ta ndâ 'duù tí nó náa à ñuka ndú ji ndú nó gí, ndâ Páwòlò ta Bàrànábà gii nó ta bà dità bà ùnje gítí có mì Jézù mì ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó ji ndâ mbe tala có mì Jézù ta ndi gbí ndâ to Fónésiyà ta Sámáriyà. Líkí bà 'di có tí nó gii dù tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí ndâ to tí nó ngé ndii gí. ⁴ Ndú mà gii yee Jèrùzàlémè, ndâ tú mì Jézù ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù 'dáá gí, ta ndâ kpo-'duù-'bá gii te wiři mítí ndú ta banga tí. Bìndi Páwòlò bà-i-nò gii dità ndâ i tí nó náa Mbíri bàkà ta ndú nó 'dáá gí ji ndú.

⁵ Káa ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe ùnje gítí có mì Jézù náa ndú táánò sàà a ndâ mbe kpolo tí tàkii mì ndâ Jùdèyà nó gii biya có tí nó

gĩ. Ndú giì aanga cèe muu ndú máa, kòzò tí ndá 'duu tí nó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó 'ví ya gí gbí gázà. Wàa, à delè 'ví ñibà ndá có mì Mòze jì ndú.

⁶ Ndá tú mì Jézù, ta ndá kpo-'duu-'bá giì kili ta bà muu ndú, ndú má giì 'viiki gbí có tí nò kpòò, ⁷ Piyétòrò giì a gí yaà, bìndi yí giì 'dè có jì ndú màa, «Ndá ná'vindi ye, yo ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, Mbíri táánò gbí ndá kpédélé o cu 'bì wó a i míti ye 'do gbí òkò tí yo, máa, ye 'ví dù tí mbe ñibà Banga-Ngú-Cò jì ndá 'duu tí nó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó, tacó wàa, ndú 'ví dù tí tí ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù. ⁸ À má ta bà 'dè ta yúcó, Mbíri tí nó tí mbe ñò ndá có gbí njembí ndá 'duu 'dáá gí nó túbà bà ùnje mì wó gítí ndá 'duu ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó ta bà tuu Bèri mì wó tí Mbíri jì ndú, jé ká go ñinó náa yí tí Mbíri táánò bàkà jì ndoo nò. ⁹ Mbíri bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndoo ta ndú lá. Bà tee njembí ndú míti Mbíri si Mbíri 'ví si njembí ndú 'ví dù ngbàrángà'i gí. ¹⁰ À má ènò, ndoo tí ndá Jùdèyà 'ví kú paa gbí ñinó kpónó a i ta bà kpolo tàkòcò Mbíri, náa ndoo má kú yòòngò bà te du koṛi tí nó dígíséé mbe kpò ndá ká gú ndoo gí, delè mbe giì kpò ndoo gí nó, mí pààpì ndá mbe tala có mì Jézù wàà? ¹¹ Káa ndoo ùnje gí máa, áá táánò 'vala ndoo káa gbèe nambeè tí nò mì Mbe tí ndoo tí Jézù mbe 'vala ndú nò nò!»

¹² Piyétòrò má giì 'dè có mì wó cee gí, ndá 'duu tí nó mbe kili nó giì dù ngbi-ngbii. Gbèe kòcò giì dù lá. Bìndi a ndá Páwòlò ta Bàránábà ká giì dità ndá kpo-kpò i ta ndá seṛè tí nó náa Mbíri si ndú bàkà mí gbí òkò tí ndá 'duu ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó.

¹³ Ndá Páwòlò ta Bàránábà má giì 'dè có mì ndú cee gí, Jákòmò giì 'dè có jì ndá 'duu, máa, «Yo sè tù yo gítí có mì ye nò, ndá ná'vindi ye! ¹⁴ Simónè 'dè gbí ña kpédélé kpokèji bà kaa ndá 'duu mì Mbíri á gítí miṛi wó 'do gbí òkò tí ndá 'duu ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó gí. ¹⁵ Simónè 'vanda mí to nò ndíri a ndi kòcò ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri éno máa, Mbíri máa,

¹⁶ «Ye bà dele ndi ye gí bà bì ndi 'bá mì Dàvídè mbe 'va tí to gí nó gí yaà. Ye kèjì gí bà 'viindi ndá i ñinó mbe ki'viki gí nò.

¹⁷ Bìndi sè ndá 'duu ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá,
mbe kaa tí ndú je gí nó,
bà giì pà bà tí Mbe tí ndoo.

¹⁸ Ñinò a kòcò Mbe tí ndoo,
tí mbe túbà ndá i tí nò jì ndá ká 'duu sàà dígíséé.»

¹⁹ «À má ènò, có gbí muu ye éno máa, ndoo si bà pèè mbi ndá 'duu ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá, mbe 'visi tí ndú gí mì Mbíri gí nó mí to. ²⁰ Ndoo cu a wàràgà, wàa ndoo 'ví tuu jì ndú éno máa, ndú gee tí ndú 'do tí ndá i ñinó náa ndá vo-vò bààci yuu 'bì ndú gí gbí ndú gí nò, ndú 'ví gee tí ndú 'do tí bà bàkà bangbaya, ndú 'ví gee tí ndú 'do tí bà zò ndá ña yà ñinó náa à tè miṛi ndá nò tí nò té-tè nò, ndú delè 'ví gee tí ndú 'do tí ña ndá mbelè 'dáá gí. ²¹ Tacó ñinò a ndá i ñinó náa ndá mbe ma có mì Mòze ta o 'dáá gí táánò kú ma có gítí ndú ta ndi gbí ndá gbata 'dáá gí nó ká nò, à delè táánò kú 'deke jì ndá 'duu ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, ta ndá ri bà wotí gbí tàkii mì ndá Jùdèyà 'dáá gí káa có gítí ndá i tí nò ta bà muu ndú nò.»

Ndâ tú mì Jézú cu wáràgà jì ndâ 'duù ñìnò ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nô

²² Ndâ tú mì Jézú, ta ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú, gii toko có máa, ndâ yì ruka ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ yì tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú, wàa ndâ yì 'ví tuu ndú ta ndâ Páwòlò ta Bàránábà ya tí gí Àndiyóki. Sè ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Jézú 'dáá gí mà gii ùnje gítí có tí nó gí, ndú gii cu 'bì ndú mítí ndâ 'dakò sósò'ò tí ndâ wu 'dakò gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú gbí gbata Jèrùzàlémè. Rẹ̀ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú a Jùdà ta 'bí rẹ̀ wó a Bàrásábà, gii je Silivánò. ²³ Bìndi ndú gii cu wáràgà mí 'bì ndú, máa, ndú ya tí jì ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Jézú gbí gbata Àndiyóki.

Có gbí wáràgà tí nó náa ndú cu nó éno máa, «Ze tí ndâ tú mì Jézú, ta ndâ kpo 'duù kùro ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú, tí ndâ ná'vìndí yo, 'vee yo tí ndâ ná'vìndí ze ñìnò ta ña yo me ndâ Jùdèyà lá, náa à jò yo mí gbí ndâ tò Àndiyóki, ta Síriyà, ta Silísiyà nó, ngé ma.

²⁴ «Ze 'dì có éno máa, ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ze ká ya gí bà mù njembí yo ta ndâ 'bí ña có mì ndú, bìndi ndú gii si yo kú koṛo có ká wi-wìl. Ndú bàkà ña i tí nó me ta có 'do gbí nje ze lá. ²⁵ À má éno, ndòngbú kóro-koro có mì ze toko gbaanjé kpónó éno máa, ze bà cu 'bì mítí ndâ 'bí 'duù, wàa ze 'ví tuu ndú ta ndâ Bàránábà ta Páwòlò, tí ndâ 'duù tí nó náa ze kú te duù mítí ndú ta wotí tí, ²⁶ tí ndâ 'dakò mbe sì mīri ndú 'dáá gí jì Mbe tí ndoo Jézú tí Bìndi-Mbìrì gí nó, wàa ze 'ví tuu ndú ya tí jì yo. ²⁷ Ze kú tuu jì yo a ndâ Jùdà ta Silivánò, tacó wàa yo 'ví 'dì ta ndi gbèè có tí nó náa ze cu mí gbí wáràgà tí nó nó ta tù yo 'do gbí nje ndú.

²⁸ «Bèrì-mì-Mbìrì koṛo có rò éno máa, à 'ví te 'bí du i mbe ndii ndâ có tí nó mí muu yo lá. Ndòngbú bá koṛo có mì ze delè ká go ñìndi Bèrì-mì-Mbìrì nó. ²⁹ Có tí nó máa, kózò tí yo 'ví gee tí yo 'do tí i-zó-zò náa a bàkà jì ndâ bààcì, ta mbelè, ta yâ ñìnó náa a tè mīri nó tí nó té-tè, gii je bà bàkà bangbaya. Yo kii'ba 'do tí ndâ i tí nó, wàa yo bà ya jáá gí. Yo dù niki maa.»

Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú gbí gbata Àndiyóki 'deke wáràgà mì ndâ tú mì Jézú

³⁰ Ndâ 'duù tí nó náa ndâ tú mì Jézú tuu ndú nó mà gii yee gbí gbata Àndiyóki, ndú gii kili ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú kà 'dáá gí, bìndi ndú gii je wáràgà tí nó náa à tuu ta ndú nó jì ndú. ³¹ Ndú mà gii 'deke wáràgà tí nó, tàkòcò ndú 'dáá gí gii peteke ngé ndii gí, tacó ndâ có gbí wáràgà tí nó je bà wo woò jì ndú gí. ³² Ndâ Jùdà ta Silivánò só káa ndâ mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèrì-mì-Mbìrì. Tacó éno, ndú gii 'dè có ta ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú ta kòndi o. Ndú gii yù ndú ngboó tí ndâ 'dakò gí. ³³ Ndú mà gii bàkà làmbu kòndi o mí Àndiyóki gí, ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú kà gii je nó jì ndú ta pétèkè tàkòcò ndú, bìndi ndú gii tuu ndi ndú ya tí jì ndâ 'duù tí nó mbe tuu ndú 'do Jèrùzàlémè nó. ³⁴ Káa à gii niki tí Silivánò a bà dù yí Àndiyóki.

³⁵ Ndâ Páwòlò ta Bàránábà, gii je ndâ 'bí mbe ùnje gítí có mì Jézú me mbè, gii dù kú nibà có mì Mbìrì, delè kú ma có mì Mbìrì jì ndâ 'duù gbí gbata Àndiyóki á bìndi bà dele ndi Jùdà gí Jèrùzàlémè.

Bà njeè gbí òkò tí ndâ Páwòlò ta Bàránábà

³⁶ Ndá Páwòlò ta Bàrànába mà gii bàkà làmbu sili bindi bà ya Júdá gí Jèrùzálèmè nò gí, ndú gii toko có máa, «Ndà ya gí bà gala ndá ná'vindí ndoo gbí ndá gbata tí nó náa ndá táánò ma có mì Mbe tí ndoo ta ndi gbí ndú nó gbaànjé-gbaànjé 'daá gí, wàa ndá 'ví nò ta ngú ña ñinó náa à tí ndú kà nò.» ³⁷ À gbí muu Bàrànába ta o tí nò a có bà yuu Jòvànì tí nó ta 'bí rẹ wó a Márikò nó mí gbí nó ta ndú. ³⁸ Káa có tí nò gii zò muu Páwòlò lá, tacó Jòvànì ta 'bí o sàà kùro 'visi tàmúu wó gítí ndú sì ndú nje nètè gbí to Páfíliyà gí.

³⁹ Có Jòvànì Márikò nò gii njèè gbí òkò tí ndá Páwòlò ta Bàrànába bà-i-nò gí. Tacó ènò, Bàrànába gii je Márikò, bindi ndú gii o gbà ta yí ya gí gbí to Kípùrù. ⁴⁰ Páwòlò gii 'daka ta yí a Silivánò. Ndá ná'vindí ndú mbe ùnje gítí có mì Jézù mà gii yù nambeè 'do mì Mbírì tacó tí ndú gí, ⁴¹ ndú gii zèè ñindi ndú a kpokèjì tí nó mbe co gbí ndá to Síriyà ta Silísiyà nó, kù nò ta bà je wotí jì ndá mbe kù kili ta rẹ mì Jézù.

16

Páwòlò je Timàtéyò gí gbí nètè bà ma có mì Mbírì

¹ Páwòlò gii 'do Silísiyà ya gí Dérébì, yí gii 'do Dérébì ya gí Lísítàrà. Ta o tí nò, 'bí 'dakò tí mbe tala có mì Jézù, ta rẹ wó a Timàtéyò, náa nawu wó a jú Jùdéyà mbe ùnje gítí có mì Jézù gí káa bu wó a Ígirígì, kuu ta 'bá Lísítàrà. ² Timàtéyò tí nò a 'bí ña 'dakò náa ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù gbí ndá gbata Lísítàrà ta gbata Íkóniyùmù 'daá gí wu gbí wó ngé má. ³ Páwòlò bà-i-nò gii je Timàtéyò ya tí gí gbí gázà, tacó wàa, yí 'ví dù tí ka nó mì yì. Páwòlò bàkà ènò tacó ndá 'duù gbí ndá to tí nò 'daá gí ñò ni gí, máa, Timàtéyò ya gí gbí gázà si yí gbí 'vii lá, tacó bu wó a Ígirígì.

⁴ Ndá Páwòlò ta Timàtéyò gii 'bità bà nò kù ma ndá có tí nó náa ndá tú mì Jézù, ta ndá kpo 'duù mì ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù, 'dè 'do Jèrùzálèmè ènò máa ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù 'ví bàkà go ndú nó, ta ndi gbí ndá gbata núú kù ya tí. ⁵ Tacó ènò, ndá mbe kù kili ta rẹ mì Jézù gii tee njembí ndú mítí Mbírì ta wotí tí ndii ñinó sàà kùro nó gí. Muu ndú delè gii àdì túkà'i.

Bèri-mi-Mbírì kpo-gbì-tà-tù ndá Páwòlò ta ndá ka nó mì wó

⁶ Ndá Páwòlò ta ndá ka wó mbe nó gii ndii co gbí ndá to Fíríjìyà ta Gálátì ká ta nó, tacó Bèri-mi-Mbírì kpo-gbì-tà-tù ndú gí, máa, ndú 'ví ma có mì Mbírì mí gbí ndá to Ásiyà gbí nó mì ndú nò lá. ⁷ À gbí muu ndú ta o tí nò a có bà ya gí gbí to Bèsiniyà, káa, ndú mà gii dooko gí Mísiyà gí, Bèri-mi-Jézù gii biya jì ndú gí. ⁸ Ndú bà-i-nò gii ndii có Mísiyà ya gí gbí gbata Tòrówà.

⁹ Ta 'bí bèbili gbaànjé si ndá Páwòlò ta ndá ka nó mì wó kuu gbí gbata Tòrówà, 'bí i gii gí gí muu Páwòlò go rii nò. Yí gii nò 'bí 'dakò, tí 'duù Mèsidóniyà rò tíyò kù 'deke tí wó jì yí ènò máa, «Yo ndii gí gí Mèsidóniyà, wàa yo 'ví konì ze.» ¹⁰ Rò Páwòlò mà gii da bindi i tí nò, ze ngé gii bàkà nó gí Mèsidóniyà, tacó ze gii ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, a Mbírì ká kù tè'è tí ze, máa, ze ya gí bà ma Banga-Ngú-Có jì ndá 'duù ká.

Bà yee ndá Páwòlò gbí gbata Filípi

¹¹ Ze bà-i-nò gii o gbà 'do Tòrówà jáá ya gí Sàmòsirásì. Ze gii njè nò 'do Sàmòsirásì ta 'bí yé ya gí Nípólìsì. ¹² Ze gii ya 'do bà-i-nò gí Filípi, tí

gbolò gbata, delè tí kpóló-kpolo gbata gbí to Mèsidóniyà, náa à kù zogo a ngáángbá gba mì ndâ Rómánò. Ze mà gii bàkà làmbu sili mí Filípì gí, ¹³ ze gii co 'do gbí ndùgù gbata ta 'bí ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyà gbaànjé ya gí yí ngo, tacó ze ñò ni gí, máa, ñìnò bà dù a bàndò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà 'deke tí ndú jì Mbíɾì. Ze bà-i-nò gii kí tì ze to, bindi ze gii nibà có mì Mbíɾì jì ndâ 'bí nìi mbe kili mí kà. ¹⁴ 'Bí nìi gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ nù tì nò, ta rè wó a Lídiyà, mbe gí 'do gbí gbata Tiyàtíra, tì nù mbe kù co tí kpokèjì mì Mbíɾì, ta nètè mì wó a bà mà bí-bi i bà moo bongo, mà gii 'di ndâ có tí nò náa ze 'dè jì ndú nò, Mbíɾì gii jè njembí bà ùnje gítí ndâ có tí nò náa Páwòlò 'dè nò jì yí. ¹⁵ À mà gii caka tí ndú ta ndâ 'duu 'bá mì wó 'daá gí gí, yí gii nanaka mítí ze, máa, ze ya gí bà dù a i 'bá mì yí, lè náa ze ñò ni ta yúco gí, máa, yí tee njembí yí 'daá mítí Mbíɾì gí nò.

Bà zèè ndâ Páwòlò ta Silivánò mí gbí zàà

¹⁶ Ta 'bí o gbaànjé si ze kù ya gí bàndò bà 'deke tí jì Mbíɾì, ze gii 'de 'bí 'viní, tí i-gbì-keci mì ndâ 'bí 'duu, ta bàaci gbí muu wó. Ndâ mbe tí 'viní tí nò 'de i gbí bàaci tí nò gbí muu wó nò ngé ndii gí. ¹⁷ 'Viní tí nò mà gii ñò ze, yí gii 'bità bà ru ndi ze ta ndâ Páwòlò ta bà 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Jinó a ndâ bòò mì Mbíɾì tí nó mbe kù dù ngéé gbíɾì nó ká nò. Ndú gí tacó bà tubà kpokèjì bà 'vala yo jì yo.»

¹⁸ Síí gbí ɾi bà tò ña kù tì nò mì 'viní tí nò tàkò ze gii dù lá. Yí mà gii bàkà kpòò, ta 'bí ɾi gbaànjé yí mà gii gí gí tàkò ze ta ña i mì wó nò, njembí Páwòlò gii volo gítí wó gí. Páwòlò gii 'visi tí wó gí ndii, yí gii 'dè có jì bàaci tí nò á gbí muu 'viní tí nò nò, máa, «Ye kù 'dè có jì wò ta rè mì Jézu tí Bìndi-Mbíɾì, máa, wò co 'do gbí muu 'viní tí nò gí.» Káa, à káa pòó bà 'dè có tí nò mì Páwòlò, bàaci tí nò gii co 'do gbí muu 'viní tí nò gí.

¹⁹ Ndâ mbe tí 'viní tí nò mà gii ñò ni éno máa, Páwòlò volo gbí bà 'de i mì ndâ yí 'do gbí wó gí, ndú gii zèè ndâ Páwòlò ta Silivánò, bindi ndú gii kaa ndú ta bà gbùrùngà ndú kù ya tí gí gbí ngbàngà á bàndò 'velè. ²⁰ Ndú mà gii yee ta ndú kà gí, ndú gii kpi ngbàngà tí ndú jì ndâ gba éno máa, «Ndâ 'dakò tí nó kuu nó a ndâ Jùdèyà, káa ndú kù bàkà 'viya mí gbí gbata mì ndoo. ²¹ Ndú kù bàkà 'bí ña i mì ndú náa à me yúco tacó tí ndâ bòò Rómà 'ví ùnje gítí nò lá. Bà ɾu ndi ña kpokèjì tí nò mì ndú nò delè me dù tacó tí ndoo tí ndâ bòò Rómà lá.»

²² Có tí nò náa ndâ 'dakò tí nò 'dè nò gii volo njembí ndâ 'duu tí nò mbe tí mèè mí gbí ngbàngà ta o tì nò nò gítí ndâ Páwòlò ta Silivánò gí. Ndâ gba bà-i-nò gii yaka gbí ndâ bongo 'do tí ndâ Páwòlò ta Silivánò ta kpo tàkòcò gí. Bindi ndú gii waa có mítí ndú, máa, à gbì ndú. ²³ À mà gii gbì ndâ Páwòlò ta Silivánò go có mì ndâ gba nò tè gí, à gii kaa ndú nè mí gbí zàà. Bindi ndâ gba gii 'dè có jì mbe ù njekèjì zàà máa, yí kpolo tí ndú tí kpòò. ²⁴ Mbe ù njekèjì zàà bà-i-nò gii kaa ndú ya tí ngéé gí tà'i ñìnó ngé kùro kà nò. Yí mà gii ẹre kò ndú gí, yí gii nè njekèjì gí tàkò ndú rítí gí.

Serè bà njaanga ndâ Páwòlò ta Silivánò 'do gbí zàà

²⁵ O mà gii gbooko gí, ndâ Páwòlò ta Silivánò gii dù kù 'deke tí ndú, ta bà cu cè kù be ta rè Mbíɾì, káa ndâ 'bí ka ndú náa ndú ta ndú gbí zàà nó gii dù ngbi-ngbii kù 'di ndâ i tí nò náa ndú kù me nò. ²⁶ Ndú gii gu káa ndii ta bà tanga tí mì to. Ndú mà gii zeke'o, ndú gii ñò ndâ njekèjì zàà 'daá gí njaanga tí nga-ngàà gí. Ndâ ginjiri tí nó náa à ẹre ta ndâ kò ndâ 'duu gbí zàà nó gii kařaka gbí tí kpátá-kpàtà, kpátá-kpàtà, 'do tí kò ndú

gí. ²⁷ 'Duù tí nó mbe kú ù njekèjì zàà nó mà gii gundiì 'do tí rì, yí mà gii òò ndá njekèjì zàà 'dáá nga-ngàà, nga-ngàà, yí gii ja sizò mì wó 'do gbí foko, tacó wàà, yí 'ví zì ta tí yí gí, tacó yí koro có éno máa, ndá 'duù gbí zàà faka 'dáá mítí yí gí. ²⁸ Káa Páwòlò mà gii òò yí tí, yí gii tò kú jì yí ta kòcò wó ngéé gí yàà máa, «Zi tí lo lá! Ze 'dáá ta kábà muu ze kuu nó.»

²⁹ 'Dakò tí nó mà gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè jì yí nó, yí gii 'dè có máa, à òlò ngba wu. À mà gii òlò ngba wu jì yí gí, yí gii co ta ngèlè ta gúku, kpùrù-kpùrù, ya gí bà 'va tí wó kùro ndá Páwòlò ta Silivánò. ³⁰ Yí gii kaa ndú 'do gbí zàà gí sè. Bìndi yí gii 'vee ndú máa, «Ye 'ví bàkà a ña yè, tacó wàa ye 'ví 'vala tí, ndá kpo 'duù?»

³¹ Káa ndú gii 'visì có jì yí éno máa, «Ûnje gítí có mì Mbe tí ndoo tí Jézù, wàa wò bà 'vala gí. Ndá 'duù bá mì lo 'dáá gí delè bà 'vala gí.» ³² Ndá Páwòlò ta Silivánò bà-i-nò gii 'bità bà ma có gítí Mbe tí ndoo jì ndá 'dakò tí nó, ta ndá 'vii mì wó, gii je ndá 'duù 'bá mì wó 'dáá gí. ³³ 'Dakò tí nó bà-i-nò gii kaa ndá Páwòlò ta Silivánò ká ta kpo-gb'ò tí nó, yí gii caka ọò ndá kà bà gbì ndú ta ndi tí kútí ndú nó gí.

Ndá Páwòlò ta Silivánò delè ngé gii caka tí ndá 'dakò tí nó ta ndá 'vii mì wó 'dáá gí. ³⁴ 'Dakò tí nó gii kaa ndú ya tí gí 'bá mì wó, yí gii je i-zó-zó jì ndú. Lík'ò gii bàkà ndú ta ndá 'duù 'bá mì wó 'dáá gí, tacó ndú 'visì muu ndú 'do tí ndá tende kpokèjì gítí kpokèjì mì Mbírì gí.

³⁵ Yé mà gii too gí, ndá kpo-kpò 'duù mbe kú waa có gbí ngbàngà gii tuu ndá 'bí kùro ndá àsikèrì mbe kú kpolo tí ndá 'duù gbí zàà ya tí jì 'duù tí nó gbí nètè ta o tí nó nó, máa, «Njaanga ndá 'dakò tí nó gí.»

³⁶ 'Dakò tí nó mbe kú kpolo tí ndá 'duù gbí zàà ta o tí nó nó gii ya gí mì Páwòlò, bìndi yí gii 'dè có jì yí máa, «Ndá kpo-kpò 'duù mbe kú waa có gbí ngbàngà tuu tú gí tí éno máa, ye njaanga yo gí. À má èno, yo co gí sè, wàa yo 'ví ya níki maa.»

³⁷ Káa Páwòlò gii 'visì có jì 'dakò tí nó máa, «Ndá gba máa yè? Ndú 'vee me gbí nje ze lá, káa ndú gii gbí ze tí ndá 'vii-Rómà mí kùro ndá 'duù 'dáá gí, bìndi ndú gii kaa ze mí gbí zàà, káa, ndú kpónó gii 'dè có éno máa, ndá yí kú njaanga ze gbí dùdè? 'Bí có go èno wálá! Si káa 'dóó ndú ká 'ví gí ta kò ndú, wàa ndú 'ví kaa ze gí sè.»

³⁸ Ndá kùro ndá àsikèrì tí nó mà gii je ndi kòcò Páwòlò nó ya tí jì ndá mbe waa có gbí ngbàngà, bà 'di có éno máa, ndá Páwòlò ta Silivánò a ndá 'vii-Rómà nó gii te a gúku mítí ndú. ³⁹ Ndú bà-i-nò gii ya gí mì ndá Páwòlò ta Silivánò gbí zàà kà, bìndi ndú gii yì ndú ta bà 'deke tí ndú jì ndú, máa, ndú co gí sè 'do gbí zàà, wàa ndú 'ví njè nó 'do gbí gbata Filípi gí.

⁴⁰ Ndá Páwòlò ta Silivánò gii co 'do gbí zàà ya gí 'bá mì Lídiya. Ndú mà gii òò ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù kà, ndú mà gii 'dè ndá có ñínó mbe kú je wotí jì ndá 'duù nó jì ndú gí, ndú gii njè nó 'do gbí gbata Filípi gí.

17

Ndá Páwòlò ta Silivánò 'de kpo-se-muu gbí gbata Tèsalónikà

¹ Ndá Páwòlò ta Silivánò gii 'bì nó 'do Filípi co gbí gbata Áfipólisi, ndú gii co gbí gbata Àpólóniyà kú ya gí gbí gbata Tèsalónikà, tí 'bí gbata ta bàndò bà kili ndá Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì kuu gbí. ² Ndú mà gii yee gbí gbata Tèsalónikà gí, Páwòlò gii ya gí bàndò bà kili ndá Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì, á go ña i mì wó náa yí kú bàkà ta o 'dáá gí nó. 'Do bìndi ñìnò, yí

giì dù kú ya gí mì ndú á bàndò bà kili ndú tacó bà ùlù Mbírì ta ɾi bà wotí gbí tàkii mì ndú 'dáá gí ta síí gbí wálá 'vili ta'ò, kú 'viiki gbí ndá có gbí wáràgà mì Mbírì ta ndú, ³ kú tù ta bà ji ndú 'do gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, bà cì Bindi-Mbírì, ta bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'ú wó a cèe ndá kpóló-kpolo có. ⁴ Ndâ 'bí Jùdèyà, ta ndâ 'bí Ìgirígi ñinò ta gúku Mbírì kuu tí ndú nó, giì je ndâ 'bí kpo-kpò niì ñinò náa ndá có mì Páwòlò nò ya gí gbí muu ndú gí nó, giì tē gí tàkò có mì ndâ Páwòlò ta Silivánò.

⁵ Káa ndâ 'bí Jùdèyà ñinò mbe biya bà 'di ndá có mì Páwòlò gí nó giì toko wotí ta ndá vò 'duù ta ndi tí ndá bàndò bà mà 'velé gbí gbata, bindi ndú giì bàkà ndá có mì Páwòlò nò tí tende có mbe pèè njembí ndá 'duù gítí ndá Páwòlò ta Silivánò. Ndâ 'duù bà-i-nò giì 'bità bà bàkà wo 'do gbí gbata kú ya tí gítí bàndò bà dù ndá Páwòlò ta Silivánò á 'bá mì 'bí 'dakò ta ɾè wó a Jàsóni, tacó bà kaa ndú ya tí gí gbí ngbàngà. ⁶ Ndú mà giì yee kà, ndú giì 'de 'há káa ndá Jàsóni ta ndâ 'bí ka wó mbe ùnje gítí có mì Bindi-Mbírì, bindi ndú giì woo ndú, ta bà gbùrùngà ndú, kú ya tí gí gbí ngbàngà gbí gbata, ta bà gbì 'bè muu ndú éno máa, «Ndâ 'dakò tí nó mbe kú jèlè to ta bà volo 'bá mì ndá 'duù nó gí gí to nó gí! Ndú kpónó kuu 'há mì Jàsóni. ⁷ Có mì ngáángbá gba tí nó Rómà nó kpónó gbí tù ndú ká go cèe mòngò gbí tù bô. 'Bí ña ngú có mì ndú kpónó éno máa, 'bí ngú ngáángbá gba mì ndá yì ta ɾè wó a Jézu kuu tí.» ⁸ Có tí nó náa ndá Jùdèyà 'dè nò giì volo njembí ndá 'duù gbí gbata, ta njembí ndá gba gí. ⁹ Tacó éno, ndá gba giì 'dè có ji ndá Jàsóni ta ndá ka wó náa a zèè ndú ta ndú nó, máa, ndú see tí ndú mí kùro ndá yì, máa, vò i bà bàkà tí wálá, má kózò gí, wàa ndá yì 'ví giì si ndú 'ví ya gí 'há mì ndú.

Ndâ Páwòlò ta Silivánò 'de ngú kpo-se-muu gbí gbata Bèréyà

¹⁰ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézu gbí gbata Tèsalónikà giì tuu ndá Páwòlò ta Silivánò ta 'dè'o, si o kú me yùkù-yùkù ta gbèe ɾi bà gbùrùngà ndú mì ndá 'duù nò, ya tí gí gbí gbata Bèréyà. Ndú mà giì yee kà, ndú giì ndii ká ngé ya gí bàndò bà kili ndá Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì. ¹¹ Muu ndá Jùdèyà gbí gbata Bèréyà niki có tí muu ndá nambe ndú ñinò á gbí gbata Tèsalónikà nó gí, tacó éno, ndú giì ùnje gítí có mì Bindi-Mbírì ká gálà. Ndú giì dù ta ɾi 'dáá gí kú 'viiki gbí có gbí wáràgà mì Mbírì, tacó bà ñò máa, yúco a yè wè. ¹² Ndâ 'duù me mbè 'do gbí òkò tí ndá Jùdèyà, ta ndá Ìgirígi, giì je ndâ 'bí kpo-kpò niì, giì ùnje gítí có mì Jézu gí.

¹³ Ndâ Jùdèyà gbí gbata Tèsalónikà mà giì 'di có éno máa, Páwòlò kú ma có mì Mbírì ji ndá 'duù gbí gbata Bèréyà, ndú giì kaa ta 'viya ya gí kà, tacó bà ñònòkò muu ndá 'duù, wàa ndú 'ví tanga i. ¹⁴ Ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézu gbí gbata Bèréyà mà giì 'di gbí tìrì 'viya mì ndú nó gí, ndú giì tuu Páwòlò ya tí gí yì ngo, si káa ndá Silivánò ta Timàtèyò mí ndii. ¹⁵ Ndâ mbe ko Páwòlò nò giì ya ta yí ngé yee gbí gbata Àtínà. Ta o tí nó náa ndú kú giì dele ndi ndú gí gbí gbata Bèréyà nó, Páwòlò giì ci ndú ji ndá Silivánò ta Timàtèyò, máa, ndú ngo've tí ndú ya gí tàkò yì.

Páwòlò gbí gbata Àtínà

¹⁶ Gbí ndá o tí nó náa Páwòlò kú ù ta ndi ndá Silivánò ta Timàtèyò mí gbí gbata Àtínà nò, njembí wó ta o 'dáá gí kú pèè ká pèè ta zu bà ñò ña bà te duù mì ndá 'duù ká míti ndá 'bí ña sú bààcì mì ndú ta gbí ndú wálá. ¹⁷ Tacó éno, yí giì dù kú 'viiki gbí có mì Mbírì ta ɾi 'dáá gí ta ndá Jùdèyà,

giì je ndá Ìgírìgì ònó mbe kù cì gúku tí Mbírì nó á tí bàndò bà kili ndá Jùdèyà tacó bà ùlù Mbírì. Yí káká'í giì pà me gbí òkò tí ndá 'duù wàa ndá yí 'ví 'viiki gbí có mì Mbírì ta yí a tí bàndò bà mà 'vèlè mì ndá 'duù á gbí gbata lá, síí gbí ɾi bà ya yí gí bàndò bà mà 'vèlè gítí ña nètè tí nò delè giì dù lá. ¹⁸ Káa ndá 'bí ña 'duù ònó gbí òkò tí ndú ta ña bà koɾo có mì ndú máa, «Ndòngbù 'válá ká muu to tí nò» nó, giì je ndá mbe kù koɾo có máa, «I káa ndi 'bí Mbírì» nó, giì 'deeke kponje ta ndá Páwòlò. Bindi ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú giì 'bità bà 'vee ndá 'bí ka ndú máa, «Pèrègùù tí nò kpónó ñò i tí nò náa yí kù 'dè có á gítí nò ni gí?» Káa ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú giì 'dè có ñindi ndú éno máa, «Yí go 'duù ònó mbe kù ma có mì ndá 'bí ña tende bàaci nò.» Ndú 'dè ña có tí nò tacó Páwòlò ta o tí nò kù ma có a i gítí Jèzù, ta có gítí bà 'vala ndi ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú.

¹⁹ Ndá 'duù tí nò giì bala Páwòlò á bindi bà tò kponje mì ndú nò ya tí gí kùɾo ndá kpo 'duù mì ndú mbe kù kili mí pí gú Àrèyòpágùsù. Ndú má giì ye ta ndú pí gú kà gí, ndá kpo 'duù mì ndú giì 'vee gbí nje Páwòlò máa, «Wò bà ni bà 'dè gbí ngú ña bà ñibà i tí nó náa wò kùtáa kù 'dè có á gítí nó á ji ze gí? ²⁰ Ndá 'bí có mì lo gbí tù ze á go ndá có mì mbe 'dó-'do, káa go bà 'di gbí ndú á kuu tí ze.» ²¹ I mbe me likí tí ndá 'duù tí nó náa à duu bù ndú mí Àtínà nó, ta ndá tende 'duù mbe kaa ta 'bá ya gí kà nó, a bà 'viiki gbí ngú có, giì je bà 'di ngú có.

²² Tacó éno, Páwòlò giì a gí yaà, bindi yí giì 'dè có ji ndá 'duù tí nò mbe kili mí pí gú Àrèyòpágùsù nò, máa, «Yo ndá 'duù Àtínà! Ye ñò ta ɾo ye gí, máa, go bà bàkà i-mbírì tí yo ngé ndii gí. ²³ Ye 'dè có tí nò tacó gbí ndá o tí nó náa ye kù jèlè ta to kù ñò ndá bàndò bà bàkà i-mbírì mì yo nó, ye giì ñò 'bí bàndò bà ci i náa à cu i mítí éno máa, «Ñinó ji mbírì-tí-nó-náa-à-ñò-yí-ni-lá» nó. À níki ma. À má ta bà 'dè có ta yúco, mbírì tí nó náa yo kù bàkà i ji yí káa yo ñò yí ni lá nò, a Mbírì tí nó náa ye kù ma có tí wó nó. ²⁴ Mbírì tí nó tí mbe suu to tí nó, ta ndá i gbí 'dáa gí nó, a Mbe tí tàrì. Yí me mbe 'vala ta 'bá ñinó náa a 'duù ká gèè ta 'bí wó nó lá. ²⁵ 'Bí i delè mbe gboò 'do mì wó wàa à tí a 'duù ká 'ví giì bàkà ji yí nò wálá. Tacó a yí ká kù je 'válá, ta woò, ta ndá i 'dáa gí ji ndá 'duù 'dáa gí. ²⁶ Yí suu ndá 'duù 'dáa gí á 'do tí gbèè 'dakò, máa, ndú 'ví 'vala cee muu to tí nó 'dáa gí. À káa 'dóó yí ká 'deke sili bà 'vala ndú, yí giì ka tí ta bàndò bà bi 'bá mì ndú á ji ndú. ²⁷ Yí bàkà éno tacó wàa ndá ña ndá 'duù 'dáa gí 'ví pà ta bà tí yí tí Mbírì, ndá-'bí-lá, ndú má gbala to gbí sú ɾo kpòò, ndú 'ví gbì mù-kóɾo mì ndú mítí yí tí Mbírì. Ta ndá ña ñinó 'dáa gí, Mbírì kù dù me me 'dú 'do tí 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí ndoo lá.

²⁸ «À éno, á go có tí nó náa ndá 'bí ká mbe cu wàràgà mì yo cu éno máa, <Ndoò 'dáa gí kù 'vala ta rè mì wó, ndoo kù tanga tí ndoo ta rè mì wó; ndoo kù dù ta rè mì wó,> nó. Go có tí nó náa ndá 'bí ká mbe cu wàràgà mì yo cu sàà gí, máa, <Ndoò 'dáa gí a ndá 'viì mì wó,> nó.

²⁹ À má éno, ndoo 'ví koɾo có éno máa, Mbírì me i ñinó náa a 'duù ká cee 'do tí dà'bi, má wálá, 'do tí fàdà, nò lá; yí delè me go duù náa a 'duù ká kuru ta 'bí wó nó lá, náa ndoo lè a ndá 'viì mì Mbírì nò.

³⁰ «Ta o tí nó táánò náa muu tí ndá 'duù wálá nó, Mbírì táánò si ña i tí nò á tí có lá. Káa yí kpónó kù 'dè có ji ndá 'duù gbaànjé-gbaànjé ta ndi tí

ndâ bândò 'dáá gí, máa, ndú 'visi muu ndú 'do tí ndâ vô kpokèjì, ³¹ tacó yí nì o bà waa có ta yúcó mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí gí. Yí je 'Duù tí nó á kèjì gí bà dù tí mbe waa có nó gí. Mbíri túbà tí 'Dakò tí nó náa yí je yí tí mbe gí gí bà waa có nó ta bà 'vala yí 'do gbí muu'dú wó mí koṛo ndâ 'duù 'dáá gí.»

³² Páwòlò má gii nì rẹ̀ bà 'vala ndi ku 'do gbí muu'dú wó, ndâ 'duù tí nó gii ba ta 'di gí. Káa ndâ 'bí gii 'dè có jì yí máa, «Go bà 'di ndi có tí nó náa wò 'dè ta rẹ̀ bà 'vala ndi ndâ ku á 'do gbí muu'dú ndú nó kuu tí ze káká'i.»

³³ 'Do bà-i-nò, Páwòlò gii njẹ̀ nó 'do tí ndú gí. ³⁴ Káa ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú mbe nanaka mítí Páwòlò gii gí tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézú gí. À 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe nanaka mítí Páwòlò nó a 'bí 'dakò ta rẹ̀ wó a Dìyònízìyò, tí gbolò 'duù gbí ngbàngà pí gú Àrèyòpágùsù, gii je 'bí niù ta rẹ̀ wó a Dàmàrisì.

18

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rẹ̀ mì Jézú gbí gbata Kòrìndì

¹ Páwòlò gii njẹ̀ nó bindi bà 'dè có mì wó á jì ndâ 'duù pí gú Àrèyòpágùsù á gbí gbata Átínà ya gí gbí gbata Kòrìndì. ² Yí má gii yee kà, yí gii 'de 'bí 'dakò tí Jùdèyá náa á jò yí mí gbí to Póndùsù ta rẹ̀ wó a Àkùyílà. Ndú gí ta niù mì wó Pìrisílà 'do Ítáliyà, tacó Kíláwúdíyò tí ngáangbá gba mì ndâ 'duù Ítáliyà mòkò ndâ Jùdèyá 'dáá gí 'do Rómà gí. Páwòlò bà-i-nò gii co wíri ya gí mì ndú. ³ Yí má gii 'de ndú tí ndâ mbe cu kémá delé á go yí, yí gii dù á mì ndú ta ndú kú bàkà nëtë toko gbaanjé. ⁴ Yí gii dù kú ya gí bà 'vii kí gbí có mì Mbíri ta ndâ 'duù kú jẹ̀ ta bà 'visi muu ndâ Jùdèyá ta ndâ Ìgìrìgì 'do tí ndâ vô kpokèjì mì ndú gítí kpokèjì mì Bìndi-Mbíri ta ndi tí ndâ bândò bà kili ndâ 'duù tacó bà ùlù Mbíri ta ndâ rì bà wotí gbí tàkii mì ndâ Jùdèyá 'dáá gí.

⁵ Ndâ Silivánò ta Timàtèyò má gii yee 'do Mèsidóniyá gí, o mì Páwòlò gii dù kpolo ma ká gítí bà ma có mì Mbíri, kú 'dè có jì ndâ Jùdèyá ngbàrángà'í éno máa, Jézú a Bìndi-Mbíri. ⁶ Ndâ Jùdèyá má gii 'bità bà jòò gbí có ta yí, ta bà go yí, yí gii gù gbí bongo tí wó mí kùṛo ndú, ta bà 'dè có jì ndú máa, «Có ku yo 'ví dù ká tí miṛi yo. Ye 'do tí kpónó bà ya 'do mì yo gí mì ndâ 'duù njìnò ta ṛa ndú me ndâ Jùdèyá lá nó ta ngbàrángà njembí ye.»

⁷ Páwòlò gii njẹ̀ nó 'do bándò bà kili ndâ Jùdèyá tacó bà ùlù Mbíri á bindi bà jòò gbí có mì ndú ta ndâ Jùdèyá nó ya gí 'bá mì 'bí 'dakò ta ṛa wó me Jùdèyá lá, ta rẹ̀ wó a Títò Júsitò, tí mbe ùnje gítí có mì Jézú, ta 'bá mì wó ká dè ta bándò bà kili ndâ Jùdèyá tacó bà ùlù Mbíri.

⁸ Kìrìsìpù tí kùṛo ndâ 'duù á bándò bà kili ndâ Jùdèyá tacó bà ùlù Mbíri, gii je ndâ 'vii mì wó, gii je ndâ 'duù me mbè gbí gbata Kòrìndì mbe 'di có mì Páwòlò, gii ùnje gítí có mì Mbe tí ndoo gí. Bìndi á gii caka tí ndú gí.

⁹ Ta 'bí bèbìllì gbaanjé, Mbíri gii 'dè có jì Páwòlò gbí rii, máa, «Páwòlò, cì gúku bà 'dè có lá. Dù ngbii lá. ¹⁰ Tacó ye kuu tàkò lo. À má éno, 'bí 'duù gbí gbata tí nó gbaanjé mbe tee 'bí wó mítí lo bà dù wálá. Tacó ndâ 'duù mì ye gbí gbata tí nó me mbè.» ¹¹ Páwòlò gii dù kú ma có mì Mbíri á jì ndâ 'duù gbí gbata Kòrìndì á bindi có tí nó náa Mbíri 'dè jì yí gbí rii nó ta ndoo gbaanjé ta pì vò-nje gbaanjé pí.

Ndâ Jùdèyá ya ta Páwòlò gí gbí ngbàngà

12 Ta 'bí o gbaànjé, ndá Jùdéyà gii toko có mi ndú gbaànjé gí. Bìndi ndú gii ya ta Páwòlò gí gbí ngbàngà kùro Gálíyò tí gbolò 'duù náa à tuu yí 'do Rómà, mbe kù zèè to Àkáyà á 'bá mi ndá Ìgirigí. 13 Ndú bà-i-nò gii kpì ngbàngà tí wó ji Gálíyò máa, «Có mi ze ta 'dakò tí nó a ñinò: Yí kù pèè ta bà ya gí gbí muu ndá 'duù tacó bà solo nje ndú gítí bà bàkà i-Mbířì gbí 'bí ña kpokèjì náa à me yí gbí tàkù mi ndá Jùdéyà lá.»

14 Káa Gálíyò gii 'visì có tí nó ji ndá Jùdéyà á kùro bà 'visì có mi Páwòlò gí tàkò có mí ndú nò, máa, «Yo 'di có tí nó, ndí yo ndá Jùdéyà: 'Dakò tí nó kùtáá má bàkà a 'bí i mbe lè gí, yí kùtáá má bàkà a 'bí ña gbolò vò i, ye kùtáá bà me kpìki-kpìki gítí bà tè gí tàkò có mi yo wálá. 15 Káa, à má ká gítí có ta nje sínò, ta có gítí ndá rẹ ndá 'bí ña 'duù mi yo, ta có gítí 'dóó tàkù mi yo, yo 'dè ñinò gbí 'dóó ña kpokèjì mi yo. Ye biya bà dù tí gba mbe waa có gítí ña ndá có tí nó gí.»

16 Gálíyò má gii 'dè có tí nó ji ndá Jùdéyà gí, yí gii mòkò ndú 'do gbí ngbàngà kùro wó gí. 17 Káa ndá mbè 'duù tí nó mbe kaa ya gí bà 'di ngbàngà tí nó nó gii zèè 'bí 'dakò ta rẹ wó a Sòsiténè, tí kùro ndá 'duù tí bàndò bà kili ndá Jùdéyà tacó bà ùlù Mbířì. Ndú gii kili mífí 'dakò tí nó, bìndi ndú gii gbì yí ká mí gbí ngbàngà kùro Gálíyò nò. Káa Gálíyò gii 'vee bà tí ndú ta ndá i mi ndú náa ndú kù me nò gbaànjé lá.

Páwòlò dele ndi wó gí gbí gbata Àndiyóki

18 Páwòlò gii bàkà bìndi bà ya ta yí mi ndá Jùdéyà gí gbí ngbàngà nò káa 'dóó o, má kòzò gí, yí bà gii 'dè có ji ndá mbe ùnje gítí có mi Jézù gbí gbata Kòrìndì, máa, ndú si yí 'ví ya gí gbí to Sírìyà. Ndú bà-i-nò gii o gbà ta ndá Pìrisìlà ta Àkùyílà, tí ndá mbe ko yí. Páwòlò gii waa nje se muu wó kùro bà nje nó mi ndú 'do gbí gbata Kèngèrèyè, tacó bà 'bità bà gee tí wó kùro bà ya yí gí bà ci i ji Mbířì á Jèrùzàlémè.

19 Ndú má gii yee gbí gbata Éfàsù, yí gii jee ndá Pìrisìlà ta Àkùyílà á mí bàndò, bìndi yí gii ya ta kpéétí wó gí bà 'viiki gbí có mi Mbířì ta ndá Jùdéyà á tí bàndò bà kili ndú tacó bà ùlù Mbířì. 20 Káa si yí kù gii nje nó, ndá Jùdéyà gii tii yí, máa, yí dù gàà gí. Káa yí gii ya gí gbí có mi ndú nò lá. 21 Ta kùro bà o gbà mi wó 'do gbí gbata Éfàsù, yí gii ci ndá 'duù kà, máa, «Ye bà dele ndi ye gí gí mi yo gí, náa Mbířì má ùnje gí nò.»

22 Páwòlò gii o gí to á 'do gbí gbà á bìndi bà nje nó mi wó 'do gbí gbata Éfàsù á ká ngéé gbí gbata Cèzàrìyà. Yí má gii ya gí bà 'vee ndá mbe kù kili ta rẹ mi Jézù á bà-i-nò gí, yí gii ndii ya gí gbí gbata Àndiyóki. 23 Yí gii bàkà mí Àndiyóki káa làmbu sili, bìndi yí gii 'bì ndi nó mi wó co gbí ndá to Gálátì, ta ndá to Fìrìjìyà, kù je wotí ji ndá mbe ùnje gítí có mi Jézù gbí ndá to tí nó.

Bà 'de tí ndá Àpòlò ta ndá Pìrisìlà ta Àkùyílà

24 Ta o tí nó si ndá Pìrisìlà ta Àkùyílà kuu gbí gbata Éfàsù nò, 'bí Jùdéyà ta rẹ wó a Àpòlò, náa a jò yí mí gbí gbata Àlèsàndèrìyà, tí 'dakò mbe 'dè có, mbe 'di gbí ndá có gbí wáràgà mi Mbířì ngbàràngà'i gí, gii ya gí Éfàsù.

25 Àpòlò ya gí Éfàsù tí 'dakò náa à yù yí ngbóó gbí kpokèjì mi Mbířì gí, ta cèrèrè bà nìbà có mi Mbířì ji ndá 'duù ká tí wó, tí mbe kù ma có ta bà nìbà i gítí Jézù ta 'bí gbèè ñjì có mbe lè 'do gbí òkò tí ndá có tí nó wálá, ji ndá 'duù. Káa à caka tí wó ká ta ña bà caka tí ndá 'duù mi Jòvànì tí mbe

caka tí ndâ 'duù. ²⁶ Ndâ Pírisílà ta Àkùyílà má gii 'di kòcò Àpólò kú 'dè có ji ndâ 'duù ta gúku tí wó wálá á bándò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri, ndú gii 'daka yí ya tí gí 'bá mi ndú, bindi ndú gii toṛo sè búlù 'do tí nètè mi wó jí yí ta bà nìbà sè ndâ 'bí i ñinó náa à kuu tí gítí «Kpokèjì mi Bindi-Mbíri» nó jí yí.

²⁷ Ta o tí nó náa Àpólò kú gii bàkà có bà di ngo ya gí gbí to Àkáyà nó, ndâ mbe ùnje gítí có mi Jézú gbí gbata Éfàsù gii je wotí jí yí. Ndú gii cu wáràgà jí ndâ mbe tala có mi Jézú á Àkáyà, máa, ndú 'ví te wiṛi míti wó. Yí má gii ye Àkáyà, Mbíri gii bàkà nambeè jí yí, ta bà je wotí bà koni ndâ mbe kú kili ta rè mi Jézú á kà jí yí túkà 'i. ²⁸ Yí gii kpò nje ndâ Jùdèyà ta wotí ká tí, ta bà túbà jí ndú 'do gbí wáràgà mi Mbíri mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí, máa, Jézú a Bindi-Mbíri.

19

Ndâ mbe tala có mi Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù gbí gbata Éfàsù

¹ Páwòlò gii waa to co gú si Àpólò kuu gbí gbata Kòrindí ya gí Éfàsù. Yí má gii yee kà, yí gii 'de ndâ 'bí mbe tala có mi Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù. ² Yí bà-i-nò gii 'vee ndú máa, «Bèri-mi-Mbíri táánò gí gí muu yo ta o bà ùnje mi yo gítí bà càkà tí yo nó gí?»

Káa ndâ 'duù tí nó gii 'visi có ji Páwòlò máa, «Jé lá. À jé táánò ngbá 'dè có jí ze éno máa, 'bí i ta rè wó a Bèri-mi-Mbíri kuu tí nó lá.»

³ Páwòlò gii 'vee ndú káká 'i máa, «Káa, áá táánò caka tí yo ée?»

Káa ndú gii 'visi có ji Páwòlò máa, «Káa táánò caka tí ze ká gbí ña kpokèjì bà caka tí ndâ 'duù mi Jòvání tí mbe caka tí ndâ 'duù.»

⁴ Káa Páwòlò gii 'visi có ji ndú máa, «Ña bà caka tí ndâ 'duù mi Jòvání táánò a i tacó tí ndâ 'duù ñinó mbe 'visi muu ndú 'do tí ndâ vò i mi ndú gí nó. Káa Jòvání táánò ta o 'dáá gí kú 'dè có ji ndâ 'duù ta wotí tí ngé ma éno máa, ndú ùnje gítí có mi 'Duù tí nó á kejì gí tàkò yí nó, 'Duù tí nó tí Jézú nó.»

⁵ Ndâ 'duù tí nó má gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè jí ndú nó gí, áá gii caka tí ndú ta rè mi Mbe tí ndoo gí. ⁶ Páwòlò má gii tee 'bí wó míti ndú, Bèri-mi-Mbíri gii gí gí muu ndú. Ndú bà-i-nò gii 'bità bà 'dè có gbí ndâ 'bí tende ña nje có, ta bà 'dè-kòcò ta wotí mi Bèri-mi-Mbíri. ⁷ Muu ndâ 'duù tí nó ta o tí nó 'dáá gí go ndâ 'dakò muu 'bi-nje só.

Bà 'bità bà kili ndâ 'duù ta rè mi Jézú gbí gbata Éfàsù

⁸ Bindi Páwòlò gii ya gí bándò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri. Yí gii cì pì ta'ò mí kà kú 'viiki gbí ndâ có, ta bà yìi ndâ 'duù, tacó wàa ndú 'ví ñò ta Mbíri ni tí gba, ta bà 'dè có ta gúku tí wó wálá. ⁹ Káa, ndâ 'bí mbe ngbútù mbe biya bà 'di có mi Páwòlò gí má gii 'bità bà 'dè vò có gítí «Kpokèjì tí nó» mí kùro ndâ 'duù tí nó mbe kili mí bándò bà kili ndâ Jùdèyà tacó bà ùlù Mbíri nó, Páwòlò gii kaa ndâ 'duù ñinó ta go bà 'di có mi wó tí ndú nó, bindi ndú gii dù kú ya ta ndú gí bà 'viiki gbí ndâ có ta ri 'dáá gí mí tà'i bà nìbà i mi 'bí 'dakò ta rè wó a Tìránúsù.

¹⁰ Ndâ Páwòlò ta ndâ mbe tala có mi wó bàkà a ndoo sósó'ò mí gbí nètè bà 'viiki gbí có gítí «Kpokèjì tí nó» ta ndâ 'duù, bindi ndâ 'duù Ásiyà 'dáá gí, ndâ Jùdèyà ta ndâ Ígírìgí, gii 'di có mi Mbe tí ndoo gí.

Ndâ 'bí Jùdèyà tí ndâ mbe kù ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù

¹¹ Mbíri gii je wotí ji Páwòlò me gbolò tacó bà bàkà ndâ kpo-kpò seřè ¹² tí ña ñinó náa, à kpèti gbí ndâ o tí nò má je káa vòò zì bòngò nètè mì wó ya tí ji mbe nò'o, nò'o tí nó ngé kù cee 'do tí wó gí. À delè má je ya tí ji 'duù ñinó ta i ká gbí muu wó nó, i tí nò ngé kù njè nó 'do gbí muu 'duù tí nò gí.

¹³ Ndâ 'bí Jùdèyà ta nètè mì ndú a bà nò jèlè to kù ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù bà-i-nò gii tala bà ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù ta rè mì Mbe tí ndoo Jézù. Ndú kù bàkà éno ta bà 'dè có ji ndâ i-gbí-muu ndâ 'duù máa, «Ye kù 'dè có ji yo ta rẹ̀ mì Jézù tí nó náa Páwòlò kù ma có mì wó nó éno máa, yo co 'do gbí muu 'duù tí nò gí.»

¹⁴ Ndâ 'bí 'duù vò-nje só 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù me ña i tí nò ta o tí nò a ndâ 'vii mì 'bí Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, ta rẹ̀ wó á Sévà.

¹⁵ Ta 'bí o gbaanjé, ndú má gii 'dè ña có tí nò á ji i-gbí-muu 'bí 'dakò, i tí nò gii 'vee ndú máa, «Ye ñò Jézù ni 'do sàà gí. Ye delè gii ñò Páwòlò ni gí. Káa yo, yo a ndâ 'di?» ¹⁶ Ndú má gii zeke'o, ndú gii ñò 'dakò tí nò ta i-gbí-muu wó nó langa ya gítí ndú ta 'bí ña wotí náa ndú jé ñò sàà kùro lá. Yí gii njè gbí ndú 'do 'bá ta só, ta gbí-gbì kà mítí ndú.

¹⁷ Ndâ Jùdèyà ta ndâ Ìgírìgì gbí gbata Éfàsù 'daá gí gii 'di tàwo ña i tí nò mbe bàkà tí nò gí. Tàwo ña i tí nò gii te mítí ndú a gúku tí ña ñinó náa ndú 'daá gí gii 'bità bà te duù mítí Mbe tí ndoo Jézù. ¹⁸ Ndâ 'bí 'duù ñinó gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù, ta ká nètè mì ndú a bà volo bà i ta yeè nó gii yù gbí ndâ i-yeè tí nó náa ndú sàà kù bàkà nó 'daá gí sè gí. ¹⁹ Ndâ 'bí ña 'duù ñinó mbe kù zò i sàà 'do a i gbí bà bàkà ndâ i-kó'dú nó gii kaa ndâ wáràgà-kó'dú mì ndú náa ndú sè 'daá gí ta ñjì fádà álifi zi'duù-só-nje muu'bi (50,000), ndú gii doo ta wu mí kùro ndâ 'duù 'daá gí. ²⁰ Có mì Mbe tí ndoo gii dù kù 'vèè gbí ña kpokèjì tí nò ta wotí ká tí.

Ndâ kóró-kořo có mì Páwòlò

²¹ Bà ndâ có mì ndâ mbe ko ndâ i 'do gbí muu ndâ 'duù nò má gii da gí, Páwòlò gii kořo có bà dele ndi wó gí Jèrùzàlémè co tí kpokèjì tí nó mbe co Mèsidóniyà, bindi gii co Àkáyà, nó. À gbí muu wó ta o tí nò a có éno máa, yì má ya gí Jèrùzàlémè gí, yì 'ví gii ya gí Rómà delè. ²² Tacó éno, yí gii tuu ndâ 'bí mbe koni yí sósò'ò, ndâ Tìmatéyò ta Èrásitù, ya tí gí kùro Mèsidóniyà si yí mí Ásiyà.

Ndâ mbe cee fádà pìi wo gbí gbata Éfàsù

²³ Ta o tí nò si Páwòlò kù bàkà có gítí nó nò, wo gii tanga tí gítí «Kpokèjì mì Bìndi-Mbíri» gbí gbata Éfàsù. ²⁴ 'Bí 'dakò tí mbe du fádà ta rẹ̀ wó a Dìmitìrì, mbe kù 'de i me gbolò 'do gbí nètè bà gbì ndâ 'bá 'do tí fádà ji bààcì mì ndú ta rẹ̀ wó gbí có Làtínì a Diyánà, káa á gbí nje có mì ndâ 'duù Éfàsù a Àrìtémìsì, ²⁵ gii kili ndâ mbe nètè mì wó, ta ndâ 'bí ka wó mbe kù 'de i 'do gbí nètè bà du fádà 'daá gí. Bìndi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ 'dakò! Yo ñò ni gí máa, ndoo kù 'de i a i 'do gbí nètè tí nó mì ndoo nó. ²⁶ Ye kořo có máa, yo kpónò ñò ta ọ̀ yo gí, yo delè 'di ta tù yo gí, máa, 'dakò tí nó ta rẹ̀ wó a Páwòlò nó kuu kpéke'vé tàkò bà 'visi muu ndâ 'duù me mbè, ta bà 'dè có ji ndú máa, ndâ i ñinó náa ndâ 'duù bàkà ta 'bì ndú bindi ndú gii 'dè có máa ndâ i tí nò a Mbíri nó, me Mbíri ngé gí lá. Yí kù 'dè ña có mì wó nó me ká gbí gbata Éfàsù cuki lá. Sè to ji yí tí gbí to

Ásiyà 'dáá gî kpónó káa sè. ²⁷ Káa có tí nò bà volo me káa ɾè nètè tí nó mì ndoo nó cuki lá. Ndâ 'duù bà si 'bá mì Àrítémìsì, tí nù tí nó tí bààcì mì ndoo nó, tí có wálá, 'do ká kuu gbí có tí nò náa yo kù 'di tírì-tírì nò. À delè wúnò káa gbèe có tí nò ká bà zì nje bà wu ɾè nù tí nó tí bààcì mì ndoo, náa ndâ 'duù gbí to Ásiyà 'dáá gî, ta ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî, kù tégàrà ɾè wó nò.»

²⁸ Có tí nò náa Dimítìrì 'dè nò gii volo njembí ndâ 'duù gítí Páwòlò gî. Ndú 'dáá gî gii ɾe-ɾe kù dòmùù, máa, «Àrítémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì!» ²⁹ Ndâ 'duù gbí gbata 'dáá gî gii 'bità bà piì wo, bindi ndâ mbè ndâ 'duù tí nò gii kaa ta ngèlè ɾùkù-ɾùkù, ta bà gbàmà ndâ 'bí 'dakò tí ndâ ka nó mì Páwòlò sòsò'ò, ndâ Gáyù ta Àrìsitárikù, tí ndâ 'duù Mèsidóniyà, ya tí gí gbí ngbàngà.

³⁰ À gii dù gbí muu Páwòlò ta o tí nò a có bà ya gí mì ndâ 'duù tí nò mbe kaa ya gí gbí ngbàngà nò, káa ndâ mbe ùnje gítí có mì Jézù gii biya ji yí gî. ³¹ Ndâ 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndâ kpo-kpò 'duù mì ndâ 'duù Ásiyà gbí gbata gii tuu tú ji yí máa, yí yuu mĩrì wó mí gbí wú ta bà ya gí gbí ngbàngà lá.

³² Ndâ 'duù gii dù kù piì káa kù maa éno gí kà. Ndú gii nò 'dóó i tí nó mbe kù bàkà tí nó lá. Ndâ 'duù me mbè gbí òkò tí ndú delè gii nò i tí nó mbe kili ndú nó ní lá. ³³ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú gii kaa nderè bà kili ndú nó a i mítí 'bí 'dakò ta ɾè wó a Àlèsándòrò, tacó ndâ Jùdèyà ta o tí nò te yí tí kũro wo tí nò. Àlèsándòrò bà-i-nò gii miyà 'bì wó ji ndâ 'duù, máa ndú dù ngbii, tacó wàa, yì 'ví 'dè có ji ndú, káa, à gii kpò tí gí, ³⁴ tacó ndâ 'duù mà gii nò Àlèsándòrò ni tí Jùdèyà gí, ndú gii 'bità ndi bà tò kù ta kòcò ndú toko gbaànjé ta kòndi, máa, «Àrítémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì! Àrítémìsì mì ndâ 'duù Éfàsù a gbolò bààcì!»

³⁵ 'Bí gbolò 'duù mì ndâ 'duù gbí gbata gii jè kpòò, yí mà gii rò ndâ 'duù 'do tí kù gí, yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo ndâ 'vii Éfàsù! 'Dóó ɾè 'duù tí nó mbe nò ní éno máa, gbata tí nó tí Éfàsù nó me bàndò bà kpolo tí 'bá mì bààcì tí nó tí Àrítémìsì nó lá nò a 'di? A 'di ká 'dè có ji yo éno máa, Éfàsù me bàndò bà kpolo tí bààcì tí nó mbe 'va tí to á 'do gbĩrì nó lá? ³⁶ Nìnó a ndâ i nìnó náa 'bí 'duù gbaànjé bà 'boo ndú wálá nó ká nò. À má éno, nderè bà volo njembí yo kpónó wálá, nderè bà gu tí yo gítí bà bàkà 'bí nà i nò delè wálá. ³⁷ Káa ndâ 'dakò tí nó náa yo kaa ndú á gí tí gí nó nó gàà 'bí i 'do tí nù tí nó tí bààcì mì yo nò ta vò 'bì gbaànjé lá. Ndú delè 'dè zu có á gítí wó gbaànjé lá.

³⁸ «Káa à má mì ndâ Dimítìrì ta ndâ ka wó muu-tàwu a có ta 'bí 'duù, o bà kili ndâ gba kuu tí. Ndâ kpo-kpò 'duù delè kuu tí. Si ndú 'ví ya ta có mì ndú nò gí gbí ngbàngà. ³⁹ Káa à má mì yo a 'bí có, yo 'ví ya ta có mì yo nò á gí kũro ndâ kpo 'duù tí nó mbe kù kili cóo-cóo nò. ⁴⁰ Bà go ndoo máa, ndoo a ndâ mbe wo gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí kpónó nó bà dù me kpo có lá. Tacó nderè bà bàkà ndú mì ndoo 'dáá gí wálá. À delè mì ndoo me yúcó tacó bà kili ndoo kpónó nó lá.» ⁴¹ Gbolò 'duù tí nò mà gii cee ta có mì wó gí, yí gii njè ndâ 'duù tí nó mbe kili mí gbí ngbàngà nò gí.

20

Bà njè nó mì Páwòlò á 'do gbí gbata Éfàsù

1 Bà wo tí nò mà gii da 'do muu ndá 'duù gbí gbata Éfàsù gí, Páwòlò gii tuu tú gí tàkò ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù. Yí mà gii kpo-gbì-tà-tù ndú cee gí, yí gii nì, «Yo 'ví dù á ndì,» á jì ndú, bìnḍi yí gii zèè kpokèjì Mèsidóniyà. ² Yí gii nò ta bà kpo-gbì-tà-tù ndá mbe ùnje gítí có mì Jézù gítí ndá i me mbè ta ndi tí ndá to tí nó náa yí kú co ta tí ndú nó, ³ yee ká ngé 'bá Ìgírígi. Yí gii bàkà mí 'bá Ìgírígi a pí ta'ò. Ta o tí nó náa yí kú gii bàkà có bà o gbà, wàa yí 'ví ya gí gbí to Síriyà nó, yí gii 'di có éno máa, ndá Jùdéyà gò mbu míti kpokèjì jì yí gí. Tacó éno, yí gii 'visi muu wó gí, máa, yí bà dele ndi yí co tí kpokèjì Mèsidóniyà.

⁴ Ndá mbe ko yí gbí nó tí nò ta o tí nó a ndá Sùpàtèrè tí 'vii mì Píru ta 'bá mì ndú gbí gbata Bèréyà, gii je ndá Àrisítàrikù ta Sèkúndù ta 'bá mì ndú Tèsalónikà, gii je Gáyù tí mbe gí 'do Dérébì, gii je Timàtèyò, gii je ndá Tikíkùsù ta Tòròfímù ta 'bá mì ndú gbí to Ásiyà. ⁵ Ndá 'duù tí nó náa à 'deke ndú ta bà muu ndú nó gii ya gí bà ùndi ze á kùro mí gbí gbata Tòrówà. ⁶ Ze nḍi ze gii 'bì nó tacó bà ya gí tàkò ndú 'do Filípi a i bìnḍi o bà ci 'Dè-kò gbí tàkù mí ndá Jùdéyà. Ze gii 'de tí ze ta ndú gbí gbata Tòrówà ta sili vò á bìnḍi bà njè nó mì ze. Bìnḍi ze gii bàkà sili vò ta nje sósò'ò ta ndú mí kà.

Páwòlò 'vala 'bí 'vii-'dakò gbí gbata Tòrówà

⁷ Ze gii kili tacó bà zò i-ci-ci ta 'dè'o bìnḍi rì bà wotí gbí tàkù mí ndá Jùdéyà. Páwòlò ta o tí nó 'viindi tí wó gítí bà njè nó 'do gbí gbata Tòrówà ta yé bìnḍi o tí nó gí. Tacó éno, yí gii 'dè có jì ndá 'duù ngé yee tí kpo-gbì'o. ⁸ À òlò jì ze ta o tí nó a ndá njewu á mí gbí soṛo. ⁹ Káa si Páwòlò kú 'dè có jì ndá 'duù nó, 'bí 'vii-'dakò ta rè wó a Èwùtìkù mbe ki tí wó to á tí sùbákì gii dù kú tù rì. Yí mà gii yeeke ta rì ngé volo gí, yí gii ndo 'do yaà kà gbàràsà to. Ndá 'duù gii njè 'do yaà gí to. Ndú mà gii 'banga 'vii-'dakò tí nó gí yaà, ndú gii 'de yí cì gí. ¹⁰ Páwòlò bà-i-nò gii mò tí wó gí to muu ku 'vii tí nó, yí gii kunduu yí mí njembí wó, bìnḍi yí gii 'dè có jì ndá 'duù máa, «Gbí nḍèrè bà cì gúku mì yo wálá. Yí a wu wó.»

¹¹ Páwòlò gii dele ndi wó ya gí gbí soṛo yaà. Yí mà gii zò i-cí-ci gí, ndú gii 'dè yé ngé too wáyì ta ndá 'duù gí, bìnḍi yí bà gii njè nó.

¹² Ndá 'duù gii 'daka 'vii-'dakò tí nó náa Páwòlò 'vala yí nó ya tí gí 'bá tí wu wó ta pètékè tàkòcò ndú.

Bà ya ze 'do Tòrówà gí Milétù

¹³ Ze gii o gbà 'do Tòrówà kú ya gí bà ùndi Páwòlò mí Àsòsi kùro, wàa ze 'ví te yí a i 'do kà, á go có tí nó náa yí 'dè jì ze nò, tacó à gbí muu wó ta o tí nó a có bà ya gí Àsòsi ta kò wó. ¹⁴ Ze mà gii 'de tí ze ta ndú Àsòsi go có mì wó nó gí, ze gii o gbà ta ndú 'do kà ya tí gí Mìlèlèni. ¹⁵ Ze gii tẹrì ro ngo á bìnḍi bà njè nò mì ze 'do Mìlèlèni gbaanjé, bìnḍi ze gii dù gbí gbà á tito ngo kè'bi kú zeke Kiyósi, tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo. Ze káká'i gii tẹrì á bìnḍi bà nò Kiyósi mí ze nò gbaanjé, bìnḍi ze gii yee Sàmósi, tí 'bí to káká'i mbe le mí gbí u ngo. Ze gii rò t́yò bìnḍi bà ndii Sàmósi a i Tàròjìliyùmù. Ze gii bàkà káká'i káa sili gbaanjé 'do Tàròjìliyùmù kú ya gí Milétù. ¹⁶ Páwòlò ta o tí nó eṛe muu wó gí, maa, ze 'ví ndii có Éfàsù ká ta

nó, tacó go bà volo gbí o nó á mí gbí to Ásíyà tí wó wálá. Tacó à gbí muu wó ta o tí nò kpolo ma a có bà yee Jèrùzàlémè ta sili zi'duù-só-nje muu'bi bìndi bà ci ngú cù gbí tàkù m̀i ndá Jùdèyà, náa 'bí i má 'de yì kpokèjì lá nò.

Páwòlò nì «Duú ndi» jì ndá kpo-'duù-'bá Èfàsù

¹⁷ Páwòlò gii tuu 'duù jì ndá kpo-'duù-'bá ñinó mbe kù kili ta r̀è m̀i Jèzù gbí gbata Èfàsù nó éno máa, ndú g̀i g̀i bà 'de yì gbí gbata Milétù. ¹⁸ Ndú mà gii g̀i g̀i tà é m̀i wó g̀i, yì gii 'dè có jì ndú máa, «Yo òò ña cè bà 'vala ndò m̀i ye nì 'do tí kpédélé ñi tí nó táánò náa ye 'dò ta kò ye mí gbí òkò tí yo gbí to Ásíyà nó yee gbí ñi tí nó wúnò nó g̀i. ¹⁹ Ye bàkà nètè m̀i Mbe tí ndoo ta bà si tí ye tí i lá, ta ndá sé'i gbí njembí ye, ta ndá i mbe kù ñònòkò muu ye 'do tí gbí ndá o tí nó náa ndá Jùdèyà táánò kù ẹ̀re ta gba có m̀i ndú tà bèngii gítí bà toro nje ye ta to nò. ²⁰ Ye jé ta gbèe ñi me kpiiki-kpiiki gítí bà 'dè có jì yo gítí 'bí ña i ñinó náa yo bà 'de gbí a i nó lá. Ye ta o 'dáá g̀i kù nìbà i jì yo mí kùro ndá 'duù 'dáá g̀i. Ye delè kù nò ta bà nìbà i jì yo 'do tí 'bá, ya gítí 'bá. ²¹ Ye kù 'dè có jì ndá Jùdèyà, ta ndá Ìgírìg̀i, ta sè ndá 'bí 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó éno máa, ndú 'visi muu ndú 'do tí ndá vò kpokèjì m̀i ndú á gítí kpokèjì m̀i Mbiri, wàa ndú delè 'ví tee njembí ndú m̀iti Mbe tí ndoo tí Jèzù.

²² «Yo kpónó kù òò nó a tàmuu ye kù ya g̀i Jèrùzàlémè nò. Ye 'di a có m̀i Bèri-mi-Mbiri náa ye kù ya tí nò. Ye òò nì lá, máa a ña yè ká bà 'de ye ká wè, ²³ káa có káa ñinó máa, ye má yee gbí gbata ñinó, Bèri-mi-Mbiri kù ci ye ngbàrángà'i éno máa, ndá 'duù Jèrùzàlémè kù ùndi ye tacó bà te ye mí gbí zàà, wàa ndá yì 'ví mèkè'i tí ye. ²⁴ Káa 'bí r̀è i náa ye bà dù kù ta ñi m̀iti me bà tí muu có gítí bà 'vala ye muu to tí nó nò lá. Kpóló-kpóló có m̀i ye kpónó a có gítí bà cee ta nètè tí nó, tí nètè bà ma Banga-Ngú-Có gítí nambeè m̀i Mbiri náa Mbe tí ndoo tí Jèzù táánò je jì ye, máa, ye bàkà nò.

²⁵ «Ye òò nì g̀i máa, 'bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí yo tí ndá 'duù tí nó náa ye táánò kù nò ta bà ma có gítí ngú ña kpokèjì bà bàkà nambeè m̀i Mbiri ta ndá 'duù jì yo nó bà òò gbí ro ye káká'i wálá. ²⁶ Káa, à káa Mbiri ká bà òò ña bà ngbàra ngembí ye á gítí yo. ²⁷ Tacó ye jé ta 'bí gbèe ñi ngùù 'bí có ñinó náa a tí m̀i Mbiri nó 'do tí yo lá.

²⁸ «Yo kpóló tí 'dóo m̀iri yo, wàa yo delè 'ví kpóló tí ndá 'duù tí nó náa Bèri-mi-Mbiri kaa yo tí ndá mbe kpóló tí ndú nò. Yo kpóló tí ndá 'duù m̀i Mbiri, tí ndá mbe kù kili ta r̀è m̀i Jèzù, náa yì tí Jèzù s̀i tàkò ndú ta 'dóo mbelè wó nò. ²⁹ Ye òò nì g̀i máa, ye má ya g̀i, ndá gbù kàzà tí ndá gbòwó kèjì gítí yo ta vò i. Ndú kèjì g̀i bà 'bu ña yo ta ndá 'duù tí nó náa yo kù kpóló tí ndú nó kpú g̀i. ³⁰ 'Bí o wúnò ká kèjì náa ndá 'bí 'duù á 'do gbí òkò tí yo bà oloko kù 'dè 'vèrè, tacó wàa ndá 'duù 'ví kaa 'do tí kpokèjì m̀i yúco ya a i g̀i tàkò ndá có 'vèrè mí ndá yì. ³¹ À má éno, yo kpóló tí yo. Yo te kácáá mí gbí muu yo éno máa, ye táánò jé k̀i nje mbiri ye gítí yo lá. Ye bàkà nètè gítí yo ta ngo-ro tà ro ye too yé, ta ñi, ta ndoo ta'ò tacó wàa, yo 'ví dù tí tí ndá 'duù jáá. ³² Ye kpónó kù kaa yo mí 'bi Mbiri. Ye kù kaa yo jì yì g̀i tàkò có nambeè mí wó, tí mbe bàkà yo tí ndá 'vi-'bá ta ndá 'duù tí nó náa yì kaa ndú m̀i mí wó g̀i nò.

³³ «Ye jé ta gbèe ñi yù gùrùsù á 'do tí 'duù lá. Ye delè jé yù zì bongo 'do tí 'duù lá. ³⁴ Yo òò nì g̀i máa, ze ta ndá ka ye mbe kù dù toko ta ye kù 'de ndá i ñinó ta go ndú tí ze nó 'dáá g̀i ká 'do gbí ndá 'bi ye tí nó náa ye

kù tù jì yò nò. ³⁵ Ye bàkà ña i 'dáá gí tacó bà túbà jì yò éno máa, 'duù 'ví ka a wu'o, tacó bà konì ta ndá 'duù ñinó ta wotí tí ndú wálá nò. Ye kù bàkà ndá i tí nò ta có tí nó náa Mbe tí ndoo ká 'dè ta 'dóó nje wó éno máa, <Tàkòcò 'duù peteke ta bà je i jì ndá 'bí ka wó ndii bà lì 'bì wó gí tà i 'do 'bí ka wó gí, > nó kácáá kuu gbí njembí ye.»

³⁶ Páwòlò má gii ye nje có mì wó gí, ndú gii kucuku muungbó ndú ta ndá 'duù tí nò 'dáá gí mí to. Bindi ndú gii 'deke tí ndú jì Mbíri. ³⁷ Bindi ndá 'duù tí nò gbaànjé-gbaànjé gii 'bità bà kunduu Páwòlò kù òlò gbí tù wó, ta bà 'dù ngo-ño ndú mítí wó, kù nì ta «Wò 'ví ya ndi» jì yí. ³⁸ Có mbe kaṛa ré ndú jàngá gí ta o tí nò a có tí nó náa Páwòlò 'dè jì ndú éno máa, ndú káká'i bà ñò ndi gbí ño yì wálá nò. Ndú má gii 'vee Páwòlò cee gí, ndú gii ko yí ya tí gí gbí gbá.

21

Bà ya Páwòlò gí Jèrùzàlémè

¹ Ze má gii nì, «Yo 'ví dù á ndi,» jì ndá kpo 'duù tí nó náa Páwòlò t'è'è tí ndú 'do Éfàsù nó gí, ze gii di ngo 'do Milétù ndíri ya gí Kòsì. Ze gii yee Ródè ta 'bí yé, bindi ze gii ndii ya gí Pátàrà. ² Ze yee Pátàrà si 'bí gbá kù bàkà có bà ya gí Fònésìyà. Ze bà-i-nò gii njè nó tí. ³ Ze má gii ya kpòò, ze gii dù gbí gbá kù ñò muu Kípùrù. Káa ze gii si Kípùrù mò gí gbí gálì mì ze bindi ze gii zèè kpokèjì jáá ya gí Siriyà. Ze gii ñò tìyò tacó bà turu ndá i 'do gbí gbá gí to gbí to Siriyà a i gbí gbata Tíró.

⁴ Ze bà-i-nò gii pà bà tí ndá mbe tala có mì Jézù gbí gbata Tíró, ze má gii 'de ndú gí, ze gii bàkà sili vò-nje só mí mì ze ta ndú. Bèri-mi-Mbíri gii a tàmú ndú gbí òkò ndá sili tí nó náa ze tí kuu mì ze ta ndú nò, máa, ndú 'dè có jì Páwòlò éno máa, yí ya gí Jèrùzàlémè lá. ⁵ Káa, bà ndá sili mì ze má gii cee gí, ze gii 'di me có tí nó náa ndú 'dè jì Páwòlò nò lá. Ta o tí nó náa ze kù gii njè ta nó nó, ndú gii kaa cotí ndá nì ta ndá 'vii gí bà ko ze yee ngé nje ngo á tí bàndò bà o gbá. Ze gii kucuku muungbó ze mí to ta ndú, bindi ze gii 'deke tí ze jì Mbíri. Ze má gii 'vee tí ze ta ndú gí, ⁶ ze gii oloko gí gbí gbá, bindi ndú gii dele ndi ndú kù ya gí 'bá mì ndú.

⁷ Ze gii ñò tìyò bindi bà njè nó mì ze 'do Tíró a i ngéé Pitòlémédà. Ze gii t'èri bà-i-nò ká gbaànjé kù 'vee ndá ná'vindi ze. ⁸ Bindi ze gii 'do bà-i-nò ya gí Cèzàriyà. Ze dù á Cèzàriyà a i 'bá mì Filípò tí nó tí mbe kù ma Banga-Ngú-Có, tí 'duù 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó vò-nje só náa á ñuka ndú tí ndá mbe konì ndá tù mì Jézù ta bà njèè ndá i nò, ⁹ ta ndá nájú wó nà'ò tí ndá mbutu 'viní mbe kù 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri.

¹⁰ Ta 'bí o gbaànjé si ze bàkà làmbu sili mí Cèzàriyà gí, 'bí 'dakò ta ñè wó a Ágàbù, tí mbe kù 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri, gii gí 'do gbí to Jùdèyà ¹¹ tacó bà ñò ze. Yí má gii 'de ze gí, yí gii njaanga wú'dè 'do ñè'dè Páwòlò, bindi yí gii ẹre ta ndá kò wó ta 'bì wó tí Ágàbù toko gí. Bindi yí gii 'dè có jì ze máa, à 'dè éno a Bèri-mi-Mbíri, máa, «Ndá Jùdèyà bà ẹre mbe wú'dè tí nó Jèrùzàlémè á go éno, má kòzò gí, ndú gii kpi ngbàngá tí wó jì ndá 'duù ñinó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nò.»

¹² Ze má gii 'di có tí nó, ze ta ndá 'bí 'duù gii 'deke tí ze jì Páwòlò, máa, yí ya gí Jèrùzàlémè lá. ¹³ Káa Páwòlò gii 'visì có jì ze máa, «Yo kù bàkà éno a ña yè? Yo kù wa a ña yè, kù kaṛa ta ñè ye éno? Ye gbí gbí njembí

ye me ká cuki gítí có bà te ye mí gbí zàà lá, ye kili ká'i nó bà ya tacó bà ci ye mí Jèrùzàlémè á muu Mbe tí ndoo tí Jézù gí.»

¹⁴ Bà 'dè 'bí ña có mbe ya gí gbí muu Páwòlò tacó wàa yí 'ví ya gí Jèrùzàlémè lá mà gii kpò ze gí, ze gii nè nje ze ta bà ki káa ndò có ji yí éno máa, «À bàkà go có mì Mbíri.»

Bà yee Páwòlò gbí gbata Jèrùzàlémè

¹⁵ Ze mà gii kili ndâ ká'i tacó bà ya ze gí Jèrùzàlémè cee gí, ¹⁶ ndâ 'bí mbe tala có mì Jézù gbí gbata Cèzàriyà gii ko ze ngé yee tí bàndò bà dù ze Jèrùzàlémè, á 'bá mì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Mánàsoni. Mánàsoni tí nò a 'duù mbe gí ta 'bá gí Jèrùzàlémè 'do Kípùrù, yí delè a 'duù 'do gbí okò tí ndâ kpédélé mbe ùnje gítí có mì Jézù. ¹⁷ Ndâ ná'vindi ze gii kaa ndâ ká'i mì ze gí tà'i ta o bà yee ze Jèrùzàlémè ta pétéké tàkòcò ndú. ¹⁸ Ze tẹri á Jèrùzàlémè ká gbaanjé, bindi Páwòlò gii ya ta ze gí bà ñò Jákòmò, wàa ze delè 'ví ñò ta ndâ 'bí kpo 'duù mì ze ñinò ta o tí nò kuu gbí gbata Jèrùzàlémè nò. ¹⁹ Ze mà gii 'vee ndú gí, Páwòlò gii 'vanda ndi ndâ i tí nó náa Mbíri bàkà ji ndâ 'duù ñinò náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó á 'do gbí nètè mì wó tí Páwòlò ji ndú. ²⁰ Ndâ kpo 'duù mì ze mà gii 'di ndâ có tí nó náa Páwòlò 'dè ji ndú nò, ndú gii ùlù Mbíri. Bindi ndú gii 'dè có ji yí máa, «Wò ñò ni ta kpéeti lo ngbàrángà'i gí, ná'vindi ze, máa, muu ndâ Jùdèyà ñinò mbe kú zèè tàkii mì ndú ta 'bí ndú sósò'ò nó kpónó mbe ùnje gítí có mì Jézù gí me i bà 'déké-'deke lá. ²¹ Káa ndú 'dáá gí 'di có éno máa, wò kú nibà i ji ndâ ka ndú Jùdèyà ñinò mbe kú 'vala ta ndii á 'bá mì ndâ 'bí tendè ña 'duù nó éno máa, ndú kaa tí ndú 'do gbí tàkii mì Mòze gí, wàa ndú 'ví ya ta ndâ 'vii mì ndú gí gbí gázà lá, ndú delè 'ví bàkà ndâ i-Jùdèyà lá.

²² «Káa, có bà gí wò kpónó á gí to nó nó bà ndii muu tù ndú wálá. À má éno, ndoo kpónó 'ví bàkà a ña yè? ²³ Bàkà go có tí nó náa ze bà 'dè ji wò nò. Ndâ 'bí 'dakò nà'ò mbe see tí ndú ji Mbíri gí kuu bà-i-nò. ²⁴ Kaa ndú, wàa yo 'ví ya ta ndú gí bà bàkà bà có bà see tí ndú nò 'do tàkò ndú gí. Wò mà bàkà go có mì ze nó gí, ndâ 'duù 'dáá gí bà si ndá có tí nó náa ndú 'di ta rẹ lo nó ká tí ndâ có tí kpokèji sínò, tacó wò waa 'do tí nètè tàkii mì ndâ Jùdèyà lá.

²⁵ «Káa, à má gítí ndâ 'duù ñinò mbe ùnje gítí có mì Jézù gí káa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, ze cu wàràgà ji ndú gí. Ze 'dè có ji ndú gbí wàràgà tí nó éno máa: Ndú gee tí ndú 'do tí bà zò ndâ i ñinò náa à ci ji ndâ bàaci gí nò, ndú 'ví gàà mbelè lá, ndú 'ví zò ndâ i ñinò náa à tè mifi ndú té-tè nó lá, ndú delè 'ví kpolo tí ndú á 'do tí bà bàkà bangbaya.»

²⁶ Páwòlò gii kaa ndâ 'dakò tí nó ta yé bindi có tí nó ya tí gí bàndò bà 'dii muu ndú nò, yí gii 'do ta ndú kà ya gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri tacó bà ci o gítí bà waa mbelè mì wó muu ndú gbaanjé-gbaanjé 'dáá gí, wàa à 'ví bàkà ta bà bà see tí ndú nò 'do tí ndú gí.

Bà zèè Páwòlò

²⁷ Ndâ 'bí Jùdèyà mbe gí 'do gbí to Ásiyà mà gii ñò Páwòlò gbí ndùgù 'bá-Mbíri si ndâ sili tí nó vò-nje só tí ndâ sili bà bàkà bà see tí ndâ 'dakò tí nó nà'ò náa à kaa ndú ji Páwòlò nó dooko bà cee gí, ndú gii volo njembí ndâ 'duù gítí wó ²⁸ ta bà go na-ngò-gó ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Ngèlè gítí ze, ndâ Ìziriyèli! Ngèlè gítí ze! Ñinò a 'dakò tí nó náa sè tù 'duù ji yí wálá, 'bí to delè náa yí di tí lá nó á muu to tí nó wálá, mbe kú nò ta bà ma

ɾè ndoo ji ndâ 'duu cee to 'daá gî nó ká nò. A yí nó kuu nó ká kû volo ɾè tàkii mi ndoo. À delè káa gbèe 'dakò tí nó náa yo kû ñò yí nó ká kû 'dè wò có gítí bàndò tí nò. Káa yí kpónó gbí ñínó gbètèkè a bàndò tí nó náa à kaa ji Mbíri gí nó ta bà kaa ndâ Ìgírígi gí tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri.» ²⁹ Ndú 'dè có tí nò, tacó ndú táánò ta 'bí o gbaànjé kùro o bà zèè Páwòlò mi ndú nò ñò ndú ta 'bí 'dakò ta ɾè wò a Tòròfímù mbe gí 'do gbí gbata Éfàsù gí gbí gbata Jèrùzàlémè gí, káa à gii dù gbí muu ndú éno máa, Páwòlò 'daka nò a Tòròfímù tí nò ya tí gí gbí ndùgù 'bá-Mbíri.

³⁰ Có tí nò náa ndâ 'dakò tí nò 'dè gítí Páwòlò nò gii volo njembí ndâ 'duu gbí gbata Jèrùzàlémè 'daá gí. Ndú bà-i-nò gii kaa ta ngèlè ya gí bà pà bà tí wó gbí ndùgù 'bá-Mbíri. Ndú mà gii gbo yí gí, ndú gii zèè yí, bindi ndú gii ja yí 'do gbí ndùgù gí sè, bindi à gii nè ndâ njekèji ndùgù 'bá-Mbíri gí.

³¹ Ndâ 'duu ta o tí nò bà zi Páwòlò gí, náa có má yee tí gbolò 'duu kùro ndâ àsikèri mi ndâ Ròmánò gálà, máa, ndâ 'duu kú pìi wo gbí gbata Jèrùzàlémè lá nò. ³² Tacó éno, yí gii kaa ndâ 'bí àsikèri mi wó ta ndâ 'bí kùro ndâ àsikèri mi wó, bindi ndú gii ya ta ndú gí bà 'di nderè wo tí nò. Ndâ 'duu mà gii ñò ndâ àsikèri mi ndâ Ròmánò kèji, ndú gii si bà gbí Páwòlò mí to gí.

³³ Kùro ndâ àsikèri tí nò gii 'dè có ji ndâ àsikèri mi wó bà-i-nò máa, ndú zèè Páwòlò, waa ndú 'ví eɾe yí ta ndâ gínjírí sósò'ò. Ndâ àsikèri mà gii bàkà go có mi kpo 'duu mi ndú nò gí, yí gii 'vee ndâ 'duu gítí ɾè ña wò i tí nó náa Páwòlò bàkà nò. ³⁴ Káa có gii jò gí tàkò 'vé mi 'dakò tí nó ká tende-tende. Ndâ 'duu delè gii dù kú pìi káa wo tí ña ñínó náa bà ñò 'dóó i tí nó náa Páwòlò bàkà nó gii kpò kùro ndâ àsikèri tí nó gí. Yí mà gii ñò éno, yí gii 'dè có ji ndâ àsikèri mi wó máa, ndú ya ta Páwòlò gí gbí kándà mi ndâ yí. ³⁵ Ndâ àsikèri mà gii yee ta Páwòlò tí dá'v à tí njekèji bà ɾi gí gbí kándà gí, ndú gii te yí 'do bà-i-nò kú ya tí gí t'à' té-te, tacó ndâ mbe 'duu tí nó gii jì'vì kàzà gí. ³⁶ Ndâ àsikèri mà gii ɾi ta Páwòlò gí gbí kándà gí, ndâ 'duu gii dù binjii sè kú ɾe-ɾe kú gí tàmuu ndú, máa, «Yo zi yí gí! Yo zi yí gí!»

³⁷ Ndâ àsikèri mà gii ɾi ta Páwòlò gí gbí kándà gí, Páwòlò gii 'vee gbolò 'duu tí nó tí kùro ndú 'daá gí gbí có Ìgírígi, máa, «Ye 'dè 'bí có mi ye ji wò?»

Káa 'dakò tí nó gii 'vee Páwòlò máa, «Wò kú 'dè có Ìgírígi? ³⁸ Wò me 'dakò tí nó tí 'duu Másiɾi, mbe 'bí 'bí ña ngú i mi lo, náa wò gii kaa ta ndâ 'dakò álifí nà'ò ta ndâ zí'i 'bí ndú ya tí gí gbí kángáá nga ngoò kú kaɾaka ta ɾé ndâ 'duu gí nó lá?»

³⁹ Káa Páwòlò gii 'visi có ji 'dakò tí nó máa, «Ye a Jùdèyà. Ye gii me 'do gbí 'dé gbata lá. Ye gii a i 'do gbí gbata tí nó tí Tárásùsù á gbí to Silísiyà náa ndâ 'duu 'daá ñò ní gí nò. Bàkà nambeè mi lo, waa wò 'ví si ye 'ví 'dè có ji ndâ 'duu.»

⁴⁰ 'Dakò tí nó mà gii ùnje ji Páwòlò máa, yí 'dè có mi wó gí, Páwòlò gii ɾò tíyò pí dá'v, bindi yí gii tee 'bí wó míti nje wó ji ndâ 'duu, máa, ndú dù ngbii. Ndâ 'duu mà gii dù ngbii gí, Páwòlò gii 'dè có ji ndú gbí nje có mi ndâ Jùdèyà.

22

Páwòlò 'dè có jì ndá Jùdèyà gbí nje có mì ndú tí ndá Jùdèyà

¹ Páwòlò gii 'dè có jì ndá Jùdèyà tí nò mbe zèè yí nò, máa, «Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di ta bà kòcò ye a gí tàkò ndá có tí nó 'dáá náa yo kú 'di gítí ye nò, ndá ná'vindí ye.» ² Ndá 'duù má gii 'di éno máa, Páwòlò kèjì gí bà 'dè có jì ndá yí gbí nje có mì ndá yí tí ndá Jùdèyà, o gii ɾe déé. ³ Páwòlò bà-i-nò gii 'dè có jì ndú, máa, «Ija ye a Jùdèyà, à duu bú ye mí gbí gbata Tárásusù á gbí to Silísiyà. À kpòlo ye ká kuu mí mì ndoo Jèrùzálémè to nò. Ye a 'vii-nje-wu mì kpo 'duù tí nó tí Gàmàliyéli, tí gbolò mbe kpòlo tí tàkii mí ndoo tí ndá Jùdèyà nò. Có gítí Mbíri taánò kú zii wu gbí njembí ye go i gbí tàkii mì ndá ká gù ndoo ká go ñindi yo nò. ⁴ Ye taánò a vò mbe kú mèèkè'i tí ndá 'dakò ta ndá ni mbe kú co tí «Kpokèjì tí nò» á gí mì ku, ta bà kaa ndú gbí wú ya tí gí gbí zàà. ⁵ Ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà, ta ndá kpo 'duù gbí ngbàngà mì ndú 'dáá gí ká bà 'dè yúco jì yo, tacó ndá-'bí-lá, ye kpónó kú 'vanda jì yo a 'vére nò. À ndú taánò ká cu wáràgà je gbí nó mì ye nò, máa, ye ya tí jì ndá ná'vindí ndoo gbí gbata Dámásikù, tacó wàa, ndú 'ví si ye 'ví woo ndá 'duù tí nó 'do ká gí tí gí gbí zàà Jèrùzálémè, wàa à 'ví yù gázà jì ndú.

⁶ «Bí i gii bàkà ye ta ɾi gbúrú, si ye dooko ta gbata Dámásikù gí. Ye ká ta nò, ye má gii kí ɾo ye, ye gii ñò 'bí ña ngba'o mbe 'do gbíri ngbaranga to ɾègbà tí ye gí. ⁷ Ye má gii zeke'o, ye gáá a i tisi. Ye gii dù tisi ká kú 'di kòcò 'duù kú 'vee ye, máa, «Sàwùlè! Sàwùlè! Wò kú mèèkè'i tí ye tacó yè?»

⁸ «Káa ye gii 'vee 'duù tí nó máa, «A wò tí 'di, Mbe tí ye?»

«Yí gii 'visi có je máa, «Ye a Jézú tí nó mbe gí 'do Názàrèti nò. Káa wò kú mèèkè'i tí ye.» ⁹ Ndá ka ye mbe nó ñò káa ngba'o, káa ndú 'di kòcò 'duù tí nó mbe kú 'dè có je nó lá.

¹⁰ «Ye bà-i-nò gii 'vee 'duù tí nó mbe kú 'dè có jì ye nò, máa, «Ye kpónó 'ví bàkà a ña ye, Mbe tí ye?»

«Káa Mbe tí ndoo gii 'visi có je máa, «A gí yaà, wàa wò 'ví ya gí gbí gbata Dámásikù. Áá bà túbà nètè tí nó náa à je wó mí nje nó jì wò a i ká.» ¹¹ Ndá ka ye mbe nó bà-i-nò gii zèè ye tí 'bì ye, kú ja ye gbí sú ɾo ya tí gí gbí gbata, tacó ngba'o tí nó yoo ɾo ye gí.

¹² «Ze má gii yee gbí gbata Dámásikù, 'bí 'dakò ta ɾè wó a Ànàniyà tí 'dakò mbe zèè nètè gítí tàkii mì ndoo tí ndá Jùdèyà ta 'bì wó sósò'ò, náa ndá Jùdèyà mbe kú 'vala gbí gbata Dámásikù 'dáá gí kú te duù míti wó ta woti ká tí, ¹³ gii gí gí bà ñò ye. Yí má gii 'de ye gí, yí gii ɾò tíyò á ɾègbà tí ye, òndi yí gii 'dè có jì ye, máa, «Ná'vindí ye Sàwùlè! Zeke'o go ká bà zeke'o mì lo!» À káa pòó bà 'di có tí nó náa yí 'dè nò mì ye, ndá ɾo ye sósò'ò ngé gii njaanga tí gí, òndi ye gii ñò yí.

¹⁴ «Káa Ànàniyà gii 'dè có jì ye, máa, «Mbíri mì ndá ká gù ndoo je wó máa, wò 'ví dù tí mbe 'di có tí nó gbí njembí yí nò. Wò 'ví dù tí mbe ñò 'Duù tí nó jáá nó ta ɾo lo, wàa wò delè 'ví 'di kòcò wó ta tù lo. ¹⁵ Wò kèjì gí bà dù tí mbe 'dè yúco gítí 'Duù tí nó náa wò ñò yí ta ɾo lo nò jì ndá 'duù. À delè káa wò ká bà dù tí mbe 'vanda ndi ndá có tí nó náa wò 'di 'do gbí nje wó nó jì ndá ña ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí. ¹⁶ À má éno, wò kpónó

kù ù kpòò a ndi yè? À kpónó a o bà caka tí lo ká nò. Caka ndá vò i mì lo gí ta rẹ wó.»

¹⁷ «'Bí i mbe gii 'de ye á bindi ñinò tí kpokèji Dámásikù nò a ñinò: ta 'bí o gbaànjé, si ye kù 'deke tí ye ji Mbíri gbí ndùgù 'bá-Mbíri Jèrùzàlèmè, 'bí i gii dù káa bàkà ye goolá ye kù ri a riì nò. ¹⁸ Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò Jézù. Káa yí gii 'dè có ji ye, máa, <Ngo've tí lo! Njè nò 'do Jèrùzàlèmè ká kpónó nò. Tacó ndá 'duù Jèrùzàlèmè bà ùnje gití ndá có mì lo náa wò kù 'dè ta rẹ ye nò wálá.»

¹⁹ «Káa ye gii 'visì có ji Mbe tí ye máa, <Ndú bà ùnje wálá, tacó ndú ñò ye ni tí 'duù tí nó táánò mbe kù nò ta bà gbì ndá mbe kù ùnje gití lo nó ta ndi tí ndá bàndò bà kili ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri, delè tí mbe kù kaa ndú ya tí gí gbí zàà nó gí. ²⁰ Ta o tí nó táánò náa à kù zi tí ta 'sítèfànò tí nó táánò tí mbe kù 'dè yúcó ta rẹ lo nó, ye ta o tí nó tè a i gí tàkò có mì ndá mbe zi yí. Ye ta o tí nó sè kàngá mí tà mbu mì ndú tí kpòò. À delè ta o tí nó a ye ká kù kpòlo tí ndá bòngò mì ndá mbe zi yí.»

²¹ «Káa, Mbe tí ndoo gii 'visì có je máa, <Njè nò! Ye kù tuu nó a wò ya tí me 'dú ngéé gí 'bá mì ndá 'duù tí nó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nò.» »

²² Ndá 'duù gii 'di có mì Páwòlò yee ká tí có bà tuu yí mì Jézù ya tí ji ndá 'duù ñinò ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nò, bindi ndú gii 'bità bà piì kù, máa, «Yo zi ña 'dakò tí nó 'do muu to tí nó gí! Yo si yí 'ví di ngo lá!»

²³ Ndú gii dù kù tò kù, ta bà miyà ndá bòngò ta gbí pípiri, ta bà vaka njú to gí yaà.

Páwòlò túbà tí wó tí 'viì Rómà ji kùro ndá àsikèrì-Tùliyáni

²⁴ 'Dakò tí nó tí kùro ndá àsikèrì 'dáá gí nó mà gii ñò ènò, yí gii 'dè có ji ndá àsikèrì mì wó máa, ndú ja Páwòlò ya tí gí gbí kàndà, wàa ndú 'ví gbì yí yee tí o tí nó náa yí 'dè nderè có bà piì wo mì ndá 'duù ta yí nó ji ndú gí. ²⁵ Ndá àsikèrì mà gii èrè Páwòlò tacó bà gbì yí gí, Páwòlò gii 'vee kùro ndá àsikèrì tí nó á gbí nèté ta o tí nó nò, máa, «Áá mì yo a yúcó tacó bà gbì 'viì-Rómà á kùro bà 'di nderè ku wó?»

²⁶ 'Dakò tí nó mà gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè nò, yí gii ya gí mì kpo 'duù mì ndú, mbe 'dè có ji ndú máa, ndú èrè Páwòlò wàa ndú 'ví gbì yí nó, bindi yí gii 'vee yí máa, «Wò kpónó ñò ña i tí nó náa wò kù bàkà nó ni gí? 'Dakò tí nó a 'viì-Rómà.»

²⁷ Kpo 'duù tí nó tí kùro ndá àsikèrì 'dáá gí nó mà gii 'di có tí nó, yí gii njè nó ta kò wó ya gí mì Páwòlò, bindi yí gii 'vee yí máa, «'Dè ji ye, wàa ye 'ví 'di gí! Wò a 'viì-Rómà?»

Káa Páwòlò gii 'visì có ji yí máa, «Ye a yí !»

²⁸ Káa 'dakò tí nó gii 'visì có ji Páwòlò máa, «Ye sì bà dù tí 'viì-Rómà ta gbolò i!»

Káa Páwòlò gii 'visì có ji yí máa, «Káa a jò ye tí 'viì-Rómà jò-jò!»

²⁹ Ndá àsikèrì tí nó náa à kaa ndú, máa ndú mèèkè'i tí Páwòlò nó, mà gii 'di có tí nó náa yí 'dè éno máa, yí a 'viì-Rómà nó, ndú gii dù ká to nó ta'va see-see gí. Có tí nó delè gii te a gúku míti kpo 'duù mì ndú mbe 'dè có ji ndú màa, ndú èrè yí wàa ndú 'ví gbì yí nó.

³⁰ Yé mà gii too bindi có tí nó gí, gbolò 'duù kùro ndá àsikèrì 'dáá gí gii tuu tú, máa, à njaanga Páwòlò 'do gbí wú gí, wàa à 'ví gí ta yí ji yí. Yí delè gii kili ndá Kùro ndá bu-Mbíri mì ndá Jùdèyà, ta ndá gba gbí gbolò

ngbàngà mì ndú, tacó wàa, yí 'ví 'di 'dóó nderè có tí nó mì ndâ Jùdèyà ta Páwòlò nó 'do mì ndú.

23

Páwòlò 'dè nderè ku wo gbí gbòlò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà

¹ Páwòlò gii zeke ndâ gba gbí gbòlò ngbàngà mì ndâ Jùdèyà ngbóó, bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Ndâ ná'vindí ye! Ye kú 'vala ta njembí ye ngbàrángà'i kùro Mbíri ta vò có gbaànjé gbí njembí ye wálá yee tí kpónó.»

² Ànànyà tí Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà má gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè nó, yí gii 'dè có ji ndâ 'duu tí nó mbe kú rò tíyò rẹghà tí Páwòlò gbí ngbàngà nó, máa, ndú gbi nje wó nè gí tàkò có mì wó nó.

³ Káa, Páwòlò gii 'visi có ji Ànànyà, máa, «Mbíri wúnò bà gbi nje lo nè gí tàkò có mì lo ká go ñinó kpónó náa wò bàkà ta ye nó, ndí lo ñò-go-gba! À te wò mí pí jalàmbà tí nó máa, wò 'ví waa có a i ta yúcó, káa, à kpónó te wò á gítí bà 'dè có ji ndâ 'duu máa, ndú gbi ye ta 'vére a yè?»

⁴ Ndâ 'duu tí nó mbe rò jara-jàràà kú 'di có gbí ngbàngà nó má gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè ji Ànànyà nó, ndú gii 'vee yí máa, «Wò go nó a Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà, tí 'duu mì Mbíri nó?»

⁵ Káa Páwòlò gii 'visi có ji ndú máa, «Ye kùtáà ñò ni éno máa, yí a Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà nó lá, ndâ ná'vindí ye. Ye ñò ni gí, máa, à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Wò 'ví be gba mì yo lá.» »

⁶ Páwòlò ta o tí nó ñò ni gí máa, có mì ndâ Jùdèyà tí nó 'dáá mbe tí ngbàngà nó ñjèe gbí tí sósò'ò: ndâ mbe kpòlò tí tàkii mì ndâ Jùdèyà, tí ndâ mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú, gii je ndâ 'bí ña Jùdèyà tí ndâ mbe ùnje gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá. Tacó éno, Páwòlò gii 'dè có ji ndâ 'duu gbí ngbàngà máa, «Ndâ ná'vindí yé, ye a mbe kpòlò tí tàkii mì ndoo tí ndâ Jùdèyà. Nderè bà rò tíyò mì ye kùro ndâ gba wúnó nó a có bà koro có mì ye lí mítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú.»

⁷ Rè bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú náa Páwòlò nì mí gbí nje wó nó gii tanga a gbínje mí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú nó, ta ndâ Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó. ⁸ Ndâ ñinó mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó delè ùnje éno máa, ndâ basili ta ndâ ña ndâ lílì 'dáá gí kuu tí nó lá. Káa ndâ mbe ùnje gítí có bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú ùnje gí màa, ndâ basili ta ndâ ña ndâ lílì 'dáá gí kuu tí.

⁹ Ndâ 'duu gii 'bità bà tò kú ta kòcò ndú wòò gbí ngbàngà. Má gii zeke'o, ndâ 'bí mbe nibà i mì ndâ Jùdèyà, tí ndâ 'duu 'do gbí òkò tí ndâ mbe ùnje gítí 'válá bindi ku gí, gii oloko gí yaà, bindi ndú gii tí muu Páwòlò ta wotí ká tí, máa, «Ze ñò vò i mì 'dakò tí nó lá. Lílì má 'dè có ji yí, basili delè má 'dè có ji yí, káa a yè ká tí?»

¹⁰ Kùro ndâ àsikéri-Tùliyaní má gii ñò éno máa, wo tí mì ndâ Jùdèyà kú gii bàkà có bà gbo nje a i ta bà zèè 'bí ndú, gúku gii zèè yí gí, máa, ndú bà yaka gbí Páwòlò. Tacó éno, yí gii tuu ndâ àsikéri mì wó, máa, ndú ya gí bà ja Páwòlò ta wotí 'do gbí òkò tí ndú gí, wàa ndú 'ví ya ta yí gí gbí kándà.

11 Mbe tí ndoo giì túbà tí wó jì Páwòlò ta bèbìlì tí nò, bìndi yí giì 'dè có jì yí máa, «Zèè njembí lo, tacó wò 'dè có tí ye á jì ndá 'duù gbí gbata Jèrùzàlémè gí. Wò delè bà ya gí bà ma có tí ye jì ndá 'duù gbí gbata Rómá á go ènò.»

Ndá Jùdèyà toko có gítí bà bàkà vò i ta Páwòlò

12 Yé má giì too gí, ndá 'bí Jùdèyà giì kili bà muu ndú gbí kóó, bìndi ndú giì ere gba có mì ndú gbaànjé, ta bà see tí ndú éno máa, ndá yì bà zò i wálá, ndá yì delè bà njù ngo wálá, yee tí o tí nó náa ndá yì má zì Páwòlò gí. 13 Muu ndá 'dakò mbe toko có tí nò 'dáá gí ndii zì'duù-só gí. 14 Ndú giì kaa bìndi bà ere gba có mì ndú nò ya gí mì ndá Kùro ndá bu-Mbìrì mì ndá Jùdèyà, ta ndá gba gbí gbolò ngbàngà mì ndú. Bìndi ndú giì 'dè có jì ndú máa, «Ze see tí ze kpòlo ngé ndii gí éno máa, ze bà zò i wálá yee tí o tí nó náa ze má zì Páwòlò gí. 15 À má ènò, sè có kpónó a i mì yo. Yo tuu 'duù jì kùro ndá àsikèrì-Tùllyáni. Yo bàkà tí yo go ndá 'duù ñinó náa à gbí njembí yo a có bà 'viiki gbí có mì wó ngbàrángà'i nò. Káa ze bà nguù tí ze kú ù bà gí ta yí a i mí kpokèjì, wàa ze 'ví zì yí kùro bà yee ta yí kùro yo.»

16 Káa si ndá mbe wàtà tí nò kú 'dè có mì ndú nò, nùkù Páwòlò tí 'vii mì námì wó giì 'di gí. Yí bà-i-nò giì ya gí bà 'vanda ndi ndá có tí nò jì nùkù wó. 17 Páwòlò má giì 'di ndá có tí nò náa nùkù wó 'vanda jì yí nò 'dáá gí, yí giì tè'é tí 'bí kùro ndá àsikèrì gbaànjé, bìndi yí giì 'dè có jì yí máa, «'Daka 'vii-'dakò tí nó ya tí jì kpo 'duù mì yo. Có kuu mì wó tacó bà 'dè jì yí.»

18 Kùro ndá àsikèrì tí nò giì bala 'vii-'dakò tí nó ya tí jì kpo 'duù mì ndú, bìndi yí giì 'dè có jì yí máa, «A Páwòlò tí nó gbí zàà nó ká tè'é tí ye, bìndi yí giì 'dè có jì ye éno máa, ye bala 'vii-'dakò tí nó gítí jì wò, tacó có kuu mì wó tacó bà 'dè jì wò.»

19 Kùro ndá àsikèrì-Tùllyáni bà-i-nò giì yèè ta 'vii-'dakò tí nó 'do gbí òkò tí ndá 'duù gí ndii, bìndi yí giì 'vee yí máa, «A có yè ká mì lo tacó bà 'dè jì ye?»

20 Káa 'vii-'dakò tí nó giì 'visì có jì yí máa, «Ndá Jùdèyà ere gba có mì ndú éno máa, ndá yì kèjì gí bà 'deke tí ndá yì jì wò taabé, máa, wó 'ví si Páwòlò 'ví ya gí gbí ngbàngà mì ndá yì, tacó wàa, ndá yì 'ví 'viiki gbí có mì wó nìkì maa. 21 Káa wò 'ví ya gí gbí có tìrì mì ndú nò lá. Tacó ndá 'duù mì ndú, go ndá 'dakò zì'duù-só, go mbu mì ndú mí kpokèjì gí kú ù ta ndi wó. Ndá 'dakò tí nó see tí ndú gí, máa, ndá yì bà zò i wálá, ndá yì delè ba njù ngo wálá, yee tí o bà zì Páwòlò mì ndá yì. Ndú kpónó léngé-linge kú ù káa ndi kòcò lo.»

22 Kùro ndá àsikèrì-Tùllyáni bà-i-nò giì 'dè có jì 'vii-'dakò tí nó tí kpoo si yí kú je nó jì yí, máa, «À kpèti káa 'di wè, wò 'ví 'dè có jì yí máa, wò 'dè có tí nó jì ye gí nò lá.»

Á 'dòkò Páwòlò 'do Jèrùzàlémè ya tí gí gbí zàà Cèzàrìyà

23 Kùro ndá àsikèrì-Tùllyáni tí nó giì tè'é tí ndá 'bí 'duù tàkò wó sósò'ò, bìndi yí giì 'dè có jì ndú máa, «Yo 'deke ndá àsikèrì zì'duù-vò ta bà só (200), ta ndá mbe o jùwádi zì'duù-ta'ò-nje muu'bi (70), ta ndá mbe 'doò zì'duù-vò ta bà só, wàa yo 'ví 'bí nó ta ndú si o má gbooko gí kú ya gí Cèzàrìyà. 24 Yo 'ví kaa ndá 'bí jùwádi tacó tí Páwòlò, wàa yo 'ví 'daka yí

ya tí jì gbolò 'duù tí nó tí Fèlicè nò. 'Bí i 'ví gàà tí wó tí kpokèjì lá.» ²⁵ Yí delè gii cu wáràgà gí tàkò Páwòlò éno máa,

²⁶ «Jìnò á ye tí Kiláwúdiyò Lisíyà ká kù cu wáràgà tí nó jì wò, tí gbolò kpo 'duù mì ye tí Fèlicè. Ye 'vee wò ma.

²⁷ «Ndâ Jùdèyà táánò zèè 'dakò tí nó tí Páwòlò, náa ye kpónó kù tuu yí ya tí jì wò nò. Ndú ta o tí nó bàkà có bà zì yí ngé gí, káa, a ye ká gii ya gítí ndú ta ndâ àsikèrì mì ye, bindi ye gii 'vala yí 'do 'bì ndú gí. Ye mà gii 'di có éno máa, Páwòlò a 'vii-Rómà, ²⁸ ye gii ya ta yí gí gbí gbolò ngbàngà mì ndú tí ndâ Jùdèyà, tacó wàa, ye 'ví 'di nderè ku wó. ²⁹ Káa, ndú gii 'deeke bà dì jì ye a tà ndâ kponje mì ndú ta ndâ Páwòlò gítí ndâ i gbí tàkii mì ndú tí ndâ Jùdèyà. Ye gii 'di 'dóó có ñìnó náa ndú 'dè jì ye mbe 'vii tí có bà waa có ku mítí 'duù gbí nó lá. À delè me ndâ có náa à 'ví te tí ta 'duù mí gbí zàà nò lá. ³⁰ Ye kpónó kù tuu 'dakò tí nó tí Páwòlò nó ya tí jì wò, tacó wàa, ndâ ka wó mbe có 'ví ya gí bà nì rẹ ña i tí nó náa yí bàkà nó mí kùro lo. Tacó ye 'di có máa, ndâ Jùdèyà toko có tà bèngii á gítí bà zì yí gí.»

³¹ Ndâ àsikèrì gii ko Páwòlò go kòcò kpo 'duù mì ndú nò ta bèbilli tí nó ngé yee tí 'bí to náa à kù nì mítí a Àndipàtirídà. ³² Yé mà gii too gí, ndâ àsikèrì ñìnó mbe kù nò ta kò ndú nó gii dele ñindi ndú 'do bà-i-nò ya gí gbí kándà mì ndú, si káa ndâ mbe jùwádi kù ndii ta yí ya tí gí Cèzàriyà. ³³ Ndâ àsikèrì mà gii yee Cèzàriyà, ndú gii ya ta Páwòlò ta wáràgà tí nó náa kpo 'duù mì ndú cu gí tàkò wó nó jì Fèlicè. ³⁴ Fèlicè mà gii 'deke wáràgà tí nó náa à cu gí tàkò Páwòlò nó cee gí, yí gii 'vee Páwòlò gítí to tí nó náa yí gí 'do tí nò. Yí mà gii 'di éno máa, Páwòlò gí 'do gbí to Silísiyà, ³⁵ yí gii 'dè có jì yí máa, «Ye bà 'di kòcò lo ta o tí nó náa ndâ mbe kpi ngbàngà tí lo má gí 'do Jèrùzàlémè gí.» Bindi yí gii 'dè có máa, à ya gí bà kpolo tí wó mí 'bá mì gbolò 'duù mì ndâ Rómánò mbe kù zèè gbata Cèzàriyà.

24

Páwòlò gbí ngbàngà kùro Fèlicè

¹ Páwòlò bàkà mí Cèzàriyà a sili vô, bindi Ànàniyà tí Kùro ndâ bu-Mbíri mì ndâ Jùdèyà bà gii yee ta ndâ 'bí kpo-'duù-'bá mì ndú, gii je 'bí 'dakò tí muu-có ta rẹ wó a Tèrètùlù. Bindi ndú gii 'vanda ndi ndâ có tí nó mì Páwòlò mbe kù millisé tí ndú nó jì Fèlicè.

² À mà gii tè'é tí Páwòlò gí tí jì ndú kùro Fèlicè gí, Tèrètùlù gii 'bità bà 'dè có muu ndâ Jùdèyà éno máa, «Muu ndâ 'duù mì ze jé ba gbí o mì lo lá, 'bá mì ze delè kù ya gí kùro ta banga tí, tacó wò tí Fèlicè, tí kpo 'duù mì ze, a 'dakò mbe kù koro có me 'dú gí kùro. ³ Ndâ 'duù mì ze cee to 'dáá gí ta o 'dáá gí kù lli 'bì ndú gí tà bà ya 'bá mì ze gí kùro nò ta pétékè tàkòcò ndú. ⁴ Go bà volo gbí o mì lo ta bà 'vanda có cúú-cu-cù tí ye wálá. Káa, ye kù yù 'do mì lo a nambeé éno máa, wò 'ví sè tù lo gítí ndò có mì ze nò.

⁵ «Ze 'de 'dakò tí nó kuu nó tí gbèe kinni mbe zii yà. Yí tanga i mí gbí òkò tí ndâ Jùdèyà cee muu to tí nó 'dáá gí. Yí delè a mbèrèmbé kùro ndâ mbe kaa tí ndú gí gbí gèrè mì 'dakò tí nó mbe gí 'do Názàrèti nó. ⁶ Yí táánò ta 'bí o bà-i-nò gii bàkà có bà gbètèkè 'bá-Mbíri. Ze gii zèè yí, máa, ze 'ví waa có mítí wó go i gbí tàkii mì ze tí ndâ Jùdèyà. ⁷ Káa Lisíyà tí nó tí kùro ndâ àsikèrì-Tùliyani nó gii yuu tí wó gí gbí có tí nó, bindi yí gii ja yí 'do tí

ze ta wotí gí. ⁸ Yí tí Lísíyà tí gíi 'dè có jì ndá 'duù tí nò mbe kpí ngbàngà tí wó jì ze nò éno máa, ndú gí ta có tí nò a i gí kùro lo. Wò delè kpónó má 'vee yí tí Páwòlò, yí ta nje wó bà 'dè jì wò gí, máa, ze kù waaka gítí me có lá.»

⁹ Terètúlù má gíi 'dè có cee gí, ndá Jùdèyà 'dáá gí gíi 'bità bà tòò ta có tí nò náa yí 'dè nò jì Fèlicè, máa, «Có tí nò a yúco! Có tí nò a yúco!»

Páwòlò njaanga mìrì wó ta nje wó gbí ngbàngà kùro Fèlicè

¹⁰ Ndá Jùdèyà má gíi 'dè bà có mì ndú cee gí, Fèlicè gíi bàkà 'bì wó jì Páwòlò, máa, yí 'dè có. Páwòlò bà-i-nò gíi 'visì có gí tàkò có mì ndá Jùdèyà nò jì Fèlicè éno máa, «Tàkòcò ye peteke gítí bà 'dè nderè ku ye mí kùro lo tí Fèlicè ngé ma, tacó ye nò ni gí, máa, wò dù pí jàlàmbà tí nò kù waa có gbí òkò tí ndá 'duù mì ze ta mbè ndoò. ¹¹ À káa wò ká bà 'viiki gbí njìno ta kpéétí lo, máa, ye kpónó sù sili ndii muu'bi-nje só á bindi bà ya ye gí bà bàkà i-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè lá. ¹² Ndá Jùdèyà 'de ze kù tò kponje ta 'duù gbaànjé lá. Ndú 'de ye kù nònòkò muu ndá 'duù á gbí ndùgù 'bá-Mbíri lá. Ndú delè 'de ye kù nònòkò muu ndá 'duù á tí bàndò bà kilì ndá Jùdèyà gí bà ùlù Mbíri lá. ¹³ Bì 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndú bà ùnje gítí bà zò cù mí kùro lo kpónó máa, ndá có tí nò náa ndá yí 'dè nò a yúco nò delè wálá.

¹⁴ «Có mì ndú gbaànjé náa ye bà ùnje gítí á mí kùro lo gí káa có tí nó náa ndú 'dè éno máa, ye kù bàkà i jì Mbíri mì ndá ká gù ze ta ndá yí á gbí 'bí ña kpokèjì náa ndú kù nì mítí a gèrè mì 'bí 'dakò mbe gí 'do Názàrèti nò. Káa ye delè ùnje gítí ndá có mì Mòze, ta ndá có gbí ndá wàràgà mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri, núú gí. ¹⁵ Ze ta ndú 'dáá gí kù kojo có gítí bà 'vala ndi ndá tó 'duù ta ndá vò 'duù 'do gbí muu'dú ndú lì ká mítí Mbíri. ¹⁶ Ye kù te kpo muu tacó wàa njembí ye 'ví dù ngbàrángà'i kùro Mbíri nó gbí có tí nò. À delè nò a nderè bà kojo vò có mì ye gítí ndá 'duù lá ká nò.

¹⁷ «À tí ye a mbè ndoò náa ye 'dò kò ye mí Jèrùzàlémè lá. Káa ye gí ta nó tí nó ta i-'bì ye tacó bà koni ta 'bá. Ye delè gí nó a nó bà bàkà i-Mbíri. ¹⁸⁻¹⁹ Njìno a gbí có tí nò náa ndú 'de tí ta ye gbí ndùgù 'bá-Mbíri nò ká nò. Káa, a má nje ndú a kponje, ndá 'bí Jùdèyà kuu tí mbe gí 'do gbí to Ásiyà, náa ye kojo có éno máa, wò kùtáa má 'di kòcò ndú, áa bà nìkì tí ye má. Ndá 'duù me mbè ta o tí nò náa ndú 'de ta ye gbí ndùgù 'bá-mbíri nò wálá, ye delè ta o tí nò bàkà wo ta 'bí 'duù gbaànjé lá. ²⁰ Káa ndá Jùdèyà tí nò mbe gí 'do Ásiyà nò má wálá, ndá 'duù tí nó mbe je ye gí tí gí kùro lo nó 'ví nì rẹ ña vò i tí nó táánò náa à 'dè tí ye gbí ngbàngà mì ndú tí ndá Jùdèyà nó jì wò. ²¹ Vò i tí nó náa ye bàkà ta ndá Jùdèyà nó a có tí nó náa, ye rò tìyò gbí òkò tí ndú, bìndi ye gíi kò-kò jì ndú éno máa, «Yo wúnó rò ye mí gbí ngbàngà nó a i muu có bà tee njembí ye mítí có bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú» nò.»

Páwòlò gbí zàà gbí gbata Cèzàriyà

²² Fèlicè gíi 'visì có jì Páwòlò máa, «Ye bà 'viiki gbí ndá có mì lo nò ta o bà gí Lísíyà tí gboló 'duù kùro ndá àsikèrì-Tùliyáni gbí gbata Jèrùzàlémè 'dáá gí.» Fèlicè 'dòkò o bà 'dè ngbàngà tí nò, tacó yí 'di gbí có gítí «Kpokèjì tí nò» ngbàrángà'i gí. ²³ Yí bà-i-nò gíi 'dè có jì kùro ndá àsikèrì tí nó mbe kù kpolo tí Páwòlò nó máa, yí zeke'o tí wó nìkì maa, wàa ndá kómbe wó má gí ta ndá i jì yí, yí 'ví biya bà je jì yí lá.

24 Fèlicè bàkà káa làmbu sili bindi có tí nò, bindi ndú gii 'daka tí ndú ta na 'bá mì wó Dürüsèlá, tí jú Jùdèyà, ya gí mì Páwòlò gbí zàà. Ndú mà gii yee kà, yí gii tuu 'duù gí tàkò Páwòlò, tacó wàa yí 'ví 'di có gítí bà tee njembí 'duù mítí Bindi-Mbíri tí Jézù á 'do gbí nje wó. 25 À mà gii gí ta Páwòlò gí, yí gii 'bità bà 'dè có jì Fèlicè a i gítí bà dù 'duù jáá kùro Mbíri, ta có gítí bà bàkà i me gí tàkò có mì sé njembí lá, gii je có gítí bà waa có mì Mbíri ta ndòngbú o wúnò. Fèlicè mà gii 'di ndà có tí nò, gúku gii zèè yí gí. Yí bà-i-nò gii 'dè có jì Páwòlò máa, «Ya kpónó gí bàndò mì lo. Ye bà tè ndi é tí lo ta 'bí o ñinó náa a tí .»

26 Fèlicè gii tuu tú gí tàkò Páwòlò 'do bindi o tí nò ká tándi ka wó, tacó à gii dù gbí muu wó a có máa, Páwòlò 'ví je làmbu i jì yí. 27 Fèlicè too káa ndoò sòsò'ò mí Cèzàriyà, bindi à gii 'dòkò yí gí. À gii gí a i ta 'bí 'dakò ta rè wó a Pórókiyò Fésitù gí bindi wó. Fèlicè gii njè nó si Páwòlò ká mì gbí zàà tacó bà peteke tàkòcò ndá Jùdèyà.

25

Páwòlò 'dòkò ngbàngà mì wó 'do kùro Fésitù ya tí gí kùro ngáángbá gba mì ndá Rómánò

1 Fésitù bàkà bindi bà ki tí wó pí jàlàmbà bindi Fèlicè káa sili ta'ò, bindi yí gii njè nó 'do Cèzàriyà ya gí Jèrùzàlémè. 2 Yí mà gii yee kà, ndá bu-Mbíri, ta ndá kpo-kpò 'duù, ta ndá gba mì ndá Jùdèyà gii 'dè ndá có mbe niki lá gítí ngbàngà mì Páwòlò jì yí, 3 ta bà 'deke tí ndú jì yí see-see éno máa, yí má dele ndi wó gí Cèzàriyà, yí 'ví bàkà nambeè mì wó wàa yí 'ví tuu Páwòlò gí Jèrùzàlémè. Ndú 'vii ña có tí nò tacó wàa ndá yí 'ví ngùtí tí ndá yí mí kpokèjì tacó bà zì yí. 4 Káa Fésitù gii 'visi có jì ndú éno máa, «Páwòlò kuu gbí zàà gbí gbata Cèzàriyà. 5 À má éno, yo si ze 'ví ya ta ndá 'bí kpo 'duù mì yo gí kà. Yí má bàkà a 'bí ña i mbe lè gí, ndá kpo 'duù mì yo nó 'ví kpi ngbàngà tí wó mí kà.»

6 Fésitù bàkà mí Jèrùzàlémè káa i dè gítí sili muu'bi, bindi yí gii dele ndi wó ya gí Cèzàriyà. Fésitù yee Cèzàriyà ká go wúnó, yé mà gii too gí, yí gii tè'é tí Páwòlò gí gbí ngbàngà kùro wó. 7 Páwòlò mà gii gí gí, ndá Jùdèyà tí nó mbe gí 'do Jèrùzàlémè nó gii tí 'dee yí gí, kú waaka ndá 'bí ña có náa ndú ñò dúú rèngbó ndú ni lá á gítí wó.

8 Káa Páwòlò gii 'visi có gí tàkò ndá có mì ndá Jùdèyà nó jì Fésitù máa, «Vò i mì ye náa ye bàkà gítí tàkii mì ndá Jùdèyà wálá. Vò i mì ye náa ye bàkà gítí 'bá-Mbíri wálá. Vò i mì ye delè náa ye bàkà gítí ngáángbá gba mì ndá Rómánò wálá.»

9 Káa Fésitù gii 'vee Páwòlò máa, «Wò ùnje gítí bà ya ta ye gí Jèrùzàlémè, wàa à 'ví 'viiki gbí ndá có tí nò náa ndá 'duù tí nò 'dè gítí lo kpónó mí kùro ye nó mí kà gí?» Fésitù 'vee ña 'vé tí nò tacó à tí wó a go bà peteke tàkòcò ndá Jùdèyà.

10 Káa Páwòlò gii 'visi có jì Fésitù éno máa, «Ye kpónó kù rò tíyò nó a i gbí ngbàngà mì ngáángbá gba mì ndá Rómánò. Ñinó a bàndò bà 'vee gbí nje ye ká nó. Ye bàkà vò i ta ndá Jùdèyà lá. Wò delè ta kpéeti lo ñò ni ngbàrángà'í gí. 11 Ye kùtáá má bàkà 'bí ña gbolò vò i mbe 'vii tí i bà waa có ku mítí ye gí, ye bà kii'ba 'do tí ku wálá. Káa 'bí có gbaanjé gbí òkò ndá có mì ndá 'duù tí nò náa ndú 'vanda nó mbe 'vii tí có bà zì ye má wálá, yúcó mì 'bí 'duù tacó bà je ye jì ndú, wàa ndú 'ví zì ye nó wálá.

À má ènò, 'dòkò ngbàngà mì ye ya tí gí Rómà, gí kùro ngáángbá gba mì ndá Rómánò.»

¹² Ndá Fésitù ta ndá kpo 'duù gbí ngbàngà mì wó mà gii 'viiki gbí có tí nò náa Páwòlò 'dè nò gí, Fésitù gii 'visi có ji yí máa, «Wò 'dòkò ta ngbàngà mì lo gí kùro ngáángbá gba mì ndá Rómánò gí, wò bà ya a yí gí kùro ngáángbá gba mì ndá Rómánò.»

Fésitù 'vanda ndi ngbàngà mì Páwòlò ji Àgìrípà

¹³ À bàkà bindi ngbàngà mì ndá Páwòlò nò me gbolò o lá, bindi Àgìrípà tí gbolò gba gii co wiri gí gí Cèzàriyà tacó bà 'vee Fésitù. Ndá Àgìrípà gí gbí nó tí nò ta 'bí gbolò nù ta rè wó a Bèrènikè. ¹⁴ Ndú bàkà gbí nó wiri mì ndú nò a mbe sili. Tacó ènò, Fésitù gii 'vanda ndi có tí nó gbí òkò tí ndá Páwòlò ta ndá Jùdèyà nó ji Àgìrípà, máa,

«'Bí 'dakò náa Fèlìcè ya si yí mí gbí zàà kuu kàzò. ¹⁵ Ta o tí nó náa ye táánò ya tí gí Jèrùzàlémè nó, ndá Kùro ndá bu-Mbìrì mì ndá Jùdèyà, ta ndá kpo 'duù mì ndú, gii 'dè ndá có mbe niki lá gítí wó ji ye, ta bà 'deke tí ndú ji ye éno máa, ye waa có mítí wó. ¹⁶ Káa ye gii 'visi có ji ndú máa, <Áá mì ze tí ndá Rómánò waa có mítí 'duù gbí kongbó wó lá, yee ká tí o tí nó náa ndú má 'bee muu có ta ka wó mbe có gí.> ¹⁷ Tacó ènò, ye mà gii dele ndi ye 'do Jèrùzàlémè, ye gii tèrì ká gbaànjé, bindi ye gii tuu tú, máa, à gí ta 'dakò tí nó gí gbí ngbàngà kùro ye. ¹⁸ À mà gii gí ta yí gí, ndá mbe kpì ngbàngà tí wó gii 'vanda ndá có tí nó mbe kú milisè tí ndú nò. Káa ye 'de 'dóó nji có gbí òkò tí ndá có mì ndú nò mbe ya mò gí mì ndá ña vò i tí nó náa ye kú koṛo có máa, ndá-'bí-lá wè, nó lá. ¹⁹ Káa ndú gii dù kú tò kponje ta ndú ká gítí ndá i gbí tàkìlì mì ndú tí ndá Jùdèyà, dele gítí 'bí ña 'dakò mbe cì gí, ta rè wó a Jézù, káa Páwòlò máa, yí kuu káa wuù. ²⁰ Bà waa có mì ndú nò gii kpò ye gí, tacó ñinò a ña ngbàngà náa ye jé bàkà sàà kùro lá.

«Tacó ènò, ye gii 'vee Páwòlò máa, à má niki tí wó gí, wàa ye 'ví kaa ndú ya tí gí bà 'di yúco a i 'do mì ndá kpo 'duù mì ndú tí ndá Jùdèyà gbí ngbàngà mì ndú á Jèrùzàlémè. ²¹ Káa yí gii biya gí, máa, yi bà dù ká gbí zàà kú ù bà 'di ndòngbú có 'do mì ngáángbá gba mì ndá Rómánò. Tacó ènò, ye gii 'dè có éno máa, à kpolo tí wó mí gbí zàà yee tí o bà tuu yí ya tí ji ngáángbá gba mì ndá Rómánò.»

²² Àgìrípà bà-i-nò gii 'visi có ji Fésitù máa, «Go bà 'di kòcò 'dakò tí nò ta 'dóó tú ye kuu tí ye.»

Káa Fésitù gii 'visi có ji yí máa, «Wò bà 'di kòcò wó taàbé.»

²³ Yé mà gii too go có mì Fésitù nò gí, ndá kpo-kpò 'duù kùro ndá àsikèrì-Tùliyáni ta ndá kpo-'duù-'bá gbí gbata Cèzàriyà gii ko ndá Àgìrípà ta Bèrènikè tí bà ko ndá gba ya tí gí gbí ngbàngà. Ndú mà gii yee gbí ngbàngà gí, Fésitù gii tuu tú, máa, à ya gí bà gí ta Páwòlò 'do gbí zàà.

²⁴ À mà gii gí ta Páwòlò gí, Fésitù gii 'dè có ji Àgìrípà máa, «Ye kú 'dè có tí nó ji wò tí Àgìrípà tí gbolò gba. Wàa ndá 'duù tí nó náa ndoo kpónò kuu ta ndú gbí ngbàngà nò dele 'ví dù kú 'di ta tu ndú. À kuu kùro yo nó a 'dakò tí nó náa ndá Jùdèyà gbí ña ndú 'dàá gí, ndá ñinò Jèrùzàlémè, ta ndá ñinò mì ndoo Cèzàriyà to nó nó, kaa gí gí mì ye ta bà pìlì kú máa, ye zi yí gí nò. ²⁵ Káa, ye ñò 'dóó vò i mì wó wàa ye 'ví zi tí ta yí nò lá. Káa ndòngbú có mì ye kpónò a i éno máa, ye bà tuu ngbàngà mì wó a i ji

ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò, á go có mì wó náa yí ká 'dè ta nje wó mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁶ Káa, ye ñò 'dóó có ñinó náa ye 'ví 'dè gí tàkò wó ya tí jì kpo 'duù mì ye tí ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò nò lá.

«Tacó ènò, ye kpónó gí ta yí gí kùro ndâ 'duù tí nó gbí ngbàngà nó 'dáá gí kpolo ma a i tacó tí lo tí Àgírípà tí gba. Tacó wàa, ndoo 'ví 'vee gbí nje wó, ndâ-'bì-lá, ye 'ví 'de ta có bà 'dè gí tàkò wó. ²⁷ Tacó bà tuu 'duù mì ye 'do gbí zàà ya tí gí Rómá ta có tàkò wó wálá bà si ye go 'bí ña 'duù ñinó ta muu tí wó wálá nò.»

26

Páwòlò 'dè có kùro Àgírípà

¹ Fésitù má gii 'dè có cee gí, Àgírípà gii 'dè có jì Páwòlò máa, «Có má kuu mì lo, njaanga miři lo.»

Páwòlò bà-i-nò gii kaa 'bì wó gí yaà ta líkí'o kùro Àgírípà, bìndi yí gii ya kpéké've gítí ndâ i tí nó mbe bàkà tí gbí òkò tí ndú ta ndâ Jùdéyà nó jì yí, máa, ² «Ye koṛo có máa, à tí ye a tó pá, náa ye wúnó kù 'dè tí ta kòcò ye gí tàkò ndâ có tí nó náa ndâ Jùdéyà 'dè gítí ye gbí ngbàngà nó a i mí kùro lo tí Àgírípà, tí gbolò gba mì ze. ³ Tacó wò 'di gbí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà ngé cee gí. Wò ñò ndâ ña i ñinó náa à má gbo ndú mí gbí còngò ta ndâ Jùdéyà káa ndú bà ba gbí còngò tí nó gí nó ni gbaànjé-gbaànjé gí. À má ènò, ye kù 'deke a tí ye jì wò, máa, wò zèè njembí lo, wàa wò 'ví sè ta tù lo gítí có tí nó náa ye kèjì gí bà 'dè jì wò nò.

⁴ «[Ja bà 'vala ye 'do gbí 'vii-'dakò, náa ye kpolo tí mí gbí òkò tí ndâ nambe ye kpòò yee tí o tí nó náa ye gii ya tí gí Jèrùzàlémè nó, a ña 'válá ñinó náa ndâ Jùdéyà 'dáá gí ñò ni gí. ⁵ Ndú ñò ye ni ta kòndi o, náa ndú kùtáa má a ndâ 'duù mbe 'dè yúco, ndú bà 'dè ta nje ndú gí, máa, ye kù ṛu a ndâ ndâ 'duù ñinó mbe zèè có gítí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà kácá-kácá nò. Ye táánò a mbe kpolo tí tàkii mì ze tí ndâ Jùdéyà.

⁶ «À kpónó kù 'vee gbí nje ye gbí ngbàngà nó a i gítí có bà koṛo có mì ye lì mí tí cí tí nó náa Mbírì táánò ci ta ndâ ká gù ze nò. ⁷ Cí tí nó náa ndâ 'duù gbí ndâ ña ze tí ndâ Jùdéyà muu 'bì-nje só 'dáá gí kù bàkà i-Mbírì co gbí gó ṛi, co gbí bèbìlì, ta njembí ndú gbaànjé ta bà koṛo có lì mí tí nò. Ákoo, gbolò gba mì ye! Ndâ Jùdéyà kpi ngbàngà tí ye nó a i tacó bà koṛo có mì ye lì mí tí cí tí nó. ⁸ Yo kù koṛo có éno máa, bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú a 'bí ña i mbe me kpòò jì Mbírì tacó ye?

⁹ «'Dóó ye nó táánò kù koṛo có éno máa, nètè lá a bà jòò gbí có ta Jèzù tí nó mbe gí 'do Názàrèti nò. ¹⁰ Ye bàkà bà 'bì ye mí Jèrùzàlémè gí. Áá táánò a ye ká kù zèè ndâ mbe kaa tí ndú jì Mbírì gí me mbè mí gbí zàà ta wotí 'do mì ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà. À má kù zi ndú, có mì ye ta o 'dáá gí jì ndâ mbe zi ndú nò éno máa, ndú zi káa 'dóó ndú gí. ¹¹ Ye gbí ndâ o tí nó ta o 'dáá gí kù jè ká ta bà pà kpokèjì bà ṛò ndú 'do tí bà tee njembí ndú mí tí Bìndi-Mbírì ta wotí bà nò ta bà yù gázà jì ndú ta ndi tí ndâ bàndò bà kili ndâ Jùdéyà tacó bà ùlù Mbírì. Njembí ye gbí ndâ o tí nó kù doo gítí ndú tí ña ñinó náa, ye gii 'bità a bà tè 'belè ndú gí gbí ndâ tende to.

¹² «Ta 'bí o gbaànjé, ndâ Kùro ndâ bu-Mbírì mì ndâ Jùdéyà gii je wotí jì ye, máa, ye ya gí bà tè 'belè ndâ 'duù tí nó náa Mbírì kaa ndú mò gí mì

wó gí nó gbí gbata Dámásikù. ¹³ Káa si ze muu nó ta ɾi gbúrú éno, ye má gù zeke'o, ákoo, gbolò gba mì ye! Ye gù nò 'bí ɱa ngba'o kù gí 'do gbíri ta wotí ká tí ndii ngba ɾi gí, kù ngbaranga to rēgbà tí ze ta ndá ka nó mì ye. ¹⁴ Ze 'dáá gí gù 'vaka tí to. Bindi ye gù dù á to ká kù 'di kòcò 'duù kù tē'é tí ye gbí nje có mì ndá Jùdéyà, máa, <Sàwùlè! Sàwùlè!> Bindi yí gù 'vee tí ye máa, <Wò kù mèèkè'i tí ye tacó yè? Kò lo bà milisè ta bà na mítí zí nje mù.>

¹⁵ «Ye bà-i-nò gù 'vee 'duù tí nò máa, <Wò a 'di, Bu ye?>

«Káa Mbe tí ye gù 'visì có jì ye máa, <Ye a Jézù, tí 'duù tí nó náa wò kù mèèkè'i tí wó nò. ¹⁶ Rò tìyò! Ye bà túbà tí ye jì wò, tacó bà bàkà wò tí bòò mì ye. Tacó wàa, wò 'ví dù tí mbe dità bà nò ye mì lo gbí i tí nó wúnó mbe 'de wò go ɾi ɾii nò. Wò delè 'ví dù tí mbe 'dè có gítí ndá 'bí i ɱinó náa ye kèjì gí bà túbà ndú jì wò nó á jì ndá 'duù. ¹⁷ Ye bà 'vala wò á 'do 'bì ndá Jùdéyà ta ndá 'bí tende ɱa 'duù tí nó náa ye kèjì gí bà tuu wò ¹⁸ gí bà njaanga ɾo ndú, tacó wàa, ndú 'ví 'visì tí ndú 'do gbí 'dí'di'o gí gbí ngba'o, ndú delè 'ví 'visì tí ndú 'do tí bà dù tí ndá bòò mì Gba-wàtà gítí bà dù tí ndá bòò mì Mbíri. Tacó wàa, Mbíri 'ví ye ta à-cee-gí jì ndú gítí ndá vò i mì ndú, wàa ndú 'ví 'de tí ta bàndò tacó bà dù ndú gbí òkò tí ndá 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò gí mì wó gí, mbe kù tee njembí ndú mítí wó, nò.>

¹⁹ «Ákoo, gbolò gba mì ye, Àgírípà! Bà ndii muu i tí nó náa ye nò go i gbí ɾii 'do gbíri nò gù kpò ye gí. ²⁰ Káa, ye gù 'bità bà ma có kpédélé'i a i jì ndá 'duù gbí gbata Dámásikù, má kózò gí, ye gù gí gí Jèrùzàlémè. Ye sí sè to gbí to Jùdéyà lá. Ye delè o ta muu ndá 'duù ɱinó náa ndú me ndá Jùdéyà lá nó lá. Ye nò ta bà ma có jì ndá 'duù 'dáá gí éno máa, ndú 'visì muu ndú 'do tí ndá vò i mì ndú gítí 'tò kpokèjì. Ndú 'ví túbà tí ndú máa, ndá yì 'visì tí ndá yì 'do tí wò kpokèjì gí ta bà bàkà tó i.

²¹ «Ndá Jùdéyà táánò zèè ye gbí ndùgù 'bá-Mbíri, bindi ndú gù bàkà có bà zì ye nó a i 'do gbí có tí nò. ²² Káa 'do gbí ɾi tí nò yee tí wúnó, Mbíri ká kuu kácáá tàkò ye. Á má éno, ye kpónó ɾò tìyò nó kù 'dè có jì ndá 'duù 'dáá gí, ndá kpo-kpò 'duù, ta ndá táangbà 'duù, me gítí 'bí tende i lá. Ye kù 'dè có jì ndú ká gítí gbèe i tí nó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri dígísèé kù 'dè có jì ndá 'duù gítí nò. Mòze delè dígísèé kù 'dè có jì ndá 'duù ká gítí máa, áá kèjì gí bà bàkà tí, ²³ có tí nó máa, Bindi-Mbíri kèjì gí bà kònò sé'i. Yí delè bà dù tí kpédélé 'duù mbe 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó, gí bà dù tí mbe ma có gítí ngba'o jì ndá 'duù mì ze tí ndá Jùdéyà, ta ndá 'duù ɱinó náa ndú me ndá Jùdéyà lá nò.»

Na i náa ndá mbe 'di có mì Páwòlò bàkà gí tàkò có mì wó nò

²⁴ Fésitù ká gù 'visì có jì Páwòlò gí tàkò có mì wó nò ta kòcò wó ngéé gí yaá éno máa, «Á tí lo a mâ, Páwòlò! ɱa bà 'di gbí-o tí nò mì lo náa wò 'di ngé ndii muu lo gí nò te mâ mí gbí muu lo gí.»

²⁵ Káa Páwòlò gù 'visì có jì yí máa, «Fésitù, kpo 'duù mì ye! Má tí ye wálá! Ye kù 'dè me có mâ lá. Ye kù 'dè a cèe yúcó. ²⁶ Tacó à kpétí káa gbolò gba mì ndoo tí Àgírípà á mbe kù kí tí wò kpónó kuu to nò, yí 'di gbí ndá có tí nó náa ye kù 'dè nò gbaanjé-gbaanjé gí. Tacó éno, gúku bà 'dè có jì yí gítí 'bí ɱa i gbaanjé 'do gbí òkò tí ndá i tí nó náa yí nò ni gí nó tí ye wálá. Tacó áá táánò kù bàkà ndá i tí nó me gbí kóó lá. ²⁷ Ye nò ni gí máa, wò tí Àgírípà, tí gbolò gba, ùnje gítí ndá có mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri gí. Ye kù waaka gítí lo a có?>

²⁸ Káa Àgírípà gii 'vee Páwòlò máa, «Wò kọro có éno máa, wò bà bàkà ye tí mbe ùnje gítí có mì Bindi-Mbírì á ká gbí ndò o tí nò náa wò kpónó tí kuu tíyò nò?»

²⁹ Káa Páwòlò gii 'visì có jì Àgírípà máa, «À kpétí ká wúnó, à kpétí ká taabé, ye kú 'deke tí ye jì Mbírì máa, yo ta ndá 'duù tí nó 'dáá gí wúnó mbe 'dí có mì ye gí nó, 'ví dù go ye, wàa à káa ginjiri tí nó tí kò ye nó ká 'ví bè tí kò yo.»

³⁰ Páwòlò má gii 'dè bà có mì wó cee gí, ndá Àgírípà ta Bèrènikè gii yèè ta ndá kpo-kpò 'duù 'do gbí ngbàngà gí ndii. ³¹ Ndú má gii 'viiki gbí ngbàngà tí nò ta kpéétí ndú kpòò, ndú gii gbo nje có mì ndú máa, «'Dakò tí nò bàkà 'bí ña vò i mbe 'vii tí i bà zi yí nò lá. Nderè bà te yí mí gbí zàa delè wálá.»

³² Káa Àgírípà gii 'dè có jì Fésitù máa, «'Dakò tí nò táánò má 'dòkò ngbàngà mì wó ya tí gí kùro ngáangbá gba mì ndá Rómánò lá, áa kùtáa bà njaanga yí á 'do gbí zàa gí.»

27

Bà ya ta Páwòlò gí Rómà

¹ Á má gii 'viindi có gítí bà ya ze gí Ítáliyà cee gí, à gii kaa ndá Páwòlò ta ndá 'bí ka wó 'do gbí zàa jì 'bí 'dakò ta rẹ wó a Júliyò, tí kùro ndá 'bí ña ndá àsikèrì mì ndá Rómánò, náa à kú nì mífí ndú a ndá «'Dóó àsikèrì mì gba Rómà», máa, ndú ko tàkò ndú ya tí gí Rómà. ² Ze gii o 'bí gbá mbe gí 'do gbí gbata Àdàramitiyùmù, mbe kú nò ta bà rò tíyò ta ndí tí ndá to gbí to Ásiyà. À ko ze ta o tí nò a 'bí 'dakò mbe gí 'do gbí gbata Tèsalónikà á gí gbí to Mèsidóniyà ta rẹ wó a Àrisitárikù.

³ Ze gii tẹrì ta yé bindi bà nje nó mì ze a i gbí gbata Sídónì. Ta o tí nò náa ze tè ta rì Sídónì nò, Júliyò gii bàkà nambeè jì Páwòlò me gbolò ta bà si yí máa, yí ya gí mì ndá 'bí ka wó mbe ùnje gítí có mì Bindi-Mbírì, wàa ndú 'ví koni yí.

⁴ Ta o bá nje nó mì ze 'do Sídónì, pípirì kú gii pì a i 'do kùro ze. Tacó éno, ze gii kii'ba 'do tí ta bà tù nje ze gí Kípùrù. ⁵ Ze gii ja yendi ngo có gbí ndá to Silísiyà ta Páfiliyà ya gí bà rò tíyò Mírà á gbí to Lísiyà. ⁶ Ze bàkà 'do Sídónì kú ya gí Mírà a sili muu'bi-nje vò.

Ze má gii yee Mírà, ze gii 'de 'bí gbá mbe gí 'do gbí gbata Àlèsànderiyà kú ya gí Ítáliyà. Bindi kùro ndá àsikèrì tí nó mbe kú ko tàkò ze nó gii kaa ze mí gbí. ⁷ Ze bàkà ta bà 'do ze Mírà tacó bà yee ze Cinidù a cèe ndootí mì ndá 'dakò, tacó yé ñinò má too, ze ñò 'dóó po ndi nó tí nó náa ze nò kpòò nó lá. Wotí mì pípirì má gii kpò ze 'do tí bà ya jáá gí, ze gii loko nje ze gí Sàlímònè. Ze gii 'bí nó 'do Sàlímònè ta yendi Kèrétí ká kéré-kéré ta tí ngo. ⁸ Ze má gii ngii nge ta pípirì kpòò, ze gii yee tí 'bí bàndò bà rò tíyò mì ndá gbá á dè ta gbata Lásiyà, náa à kú nì mífí a «Tó-bàndò-bà-rò-ndá-gbà», á bindi ndú tí ndá sili.

⁹ Ze gii dù á «Tó-bàndò-bà-rò-ndá-gbà» á ta kòndi o. O bà kònò go gbí tàkù mì ndá Jùdèyà má gii ndii gí, Páwòlò gii ñò ni gí máa, ze má nje nó 'do bà-i-nò, ze bà 'de gbí a kpo-se-muu. Tacó éno, yí gii 'dè có jì ndá mbe bàkà nètè gbí gbá ta wotí tí éno máa, ¹⁰ «Ye ñò goolá nje ndoo bà zuu gbí nó tí nó zúú-zuu nò, ndá kómbe ye. À me káa ndá ká'i mì ndoo ká bà

giriiki lá. À delè me káa gbá mì ndoo ká bà giri 'do tí ndoo lá. Ndá 'duu me mbè 'do gbí òkò tí ndoo bà cu kò mí gbí 'bú wálá.»

¹¹ Káa, kùro ndá àsikèrì tí nó mbe kù ko tàkò ze nó gii 'di kpolo ma a có mì ka wó kpo 'duu tí kùro ndá mbe kù bàkà nètè gbí gbá co tí có mì Páwòlò. ¹² Ndá 'duu gbí gbá me mbè delè gii ùnje a i gítí có bà njè nó, tacó pípiri to tí nó náa ze rò tíyò tí nó gbí ndá pì cò'o nìkì lá. Tacó ènò, à gii nìkì tí ndú a có máa, ze te kpo muu, wáa ze 'ví ya a i gí Finíkisi, tí 'bí bàndò bà rò tíyò mì ndá gbá á gbí to Kèrèti, tí to náa pípiri kù pì gítí gbí ndá pì cò'o 'do a i mò gí gbí òkò tí ndá gbí'dè ta wáá, delè 'do mò gí gbí òkò tí ndá ngbóngbó ta wáá.

¹³ Gúlúsù'o mà gii 'bità bà pì gítí ze 'do mò gí gbí'dè, ndá mbe kù bàkà nètè gbí gbá gii koro có máa, có bà njè nó mì ndá yì gí tí yúco gí. Ndú bà-i-nò gii dà wú tí gbá kaṣa gí. Ze gii có Kèrèti ká ta ò ngo kéré-kéré ènò. ¹⁴ Ze mà gii nò gáà ènò, ze gii nò pípiri dù káa 'visi tí gálá gí. 'Bí ṣa pípiri mbe kù tè tí go betùrùrú, náa à kù nì mítí a «ndá ngbóngbó-ta-wáá», gii dù kù yaka to 'do gú kèjì tí gítí ze. ¹⁵ Pípiri tí nó mà gii gbo ze gí, yí gii tooko ze ta rò ngo ká dúú ènò gí ká, ta 'bí i náa ze 'ví bàkà nò wálá.

¹⁶ Rò ze gii njaanga si gó gbí pípiri ki rèè gí a i tí 'bí làmbu to mbe le mí gbí u ngo, náa à kù nì mítí a Káwúdà. Ze bà-i-nò gii bàkà wotí mì ndá 'dakò tacó bà ja làmbu gbá tí nó náa à ère mítí gbolò gbá nó 'do tà ngo. ¹⁷ Ze mà gii ja làmbu gbá tí nó 'do tà ngo gí sè gí, ndá mbe bàkà nètè gbí gbá gii te mí gbí gbolò gbá. Ndú mà gii gaka gbolò gbá ta wú kuu gí, ndú gii ja kpá-bòngo tí nó go mbiṣi gá náa à ère mítí zà gbá tacó wáa pípiri 'ví kù tòò ta gbá ta nó nó 'do tí zà gbolò gbá gí, ta gúku máa, gbá bà dòmò tí mítí ndá gú nji ngoò náa à kù nì mítí ndú a ndá «Sùrúti» á tà ngo. Ndú gii si gbá kù gbàngà tí tí njiya wó rò ngo.

¹⁸ Pípiri gii bàkà ta ze ta bèbili tí nó me i nambeè lá. Tacó ènò, yé mà gii too gí, ndá mbe kù bàkà nètè gbí gbá gii 'bità bà 'vaka gàna tí ndá ká'i 'do gbí gbá gí tà ngo. ¹⁹ Ze si sili bindi bà 'vaka gàna tí ndá ká'i 'do gbí gbá gí tà ngo nò ta'ò, bindi ndá mbe kù bàkà nètè gbí gbá mà gii zeke cè bà i mì pípiri ta ze kpòò, líkí gbí wálá. Ndú bà-i-nò gii tuṣu ndá 'bí lii bà bàkà nètè gítí gbá ta 'dóó 'bí ndú 'vaka gí tà ngo. ²⁰ Ze gii dù kù ù káa ndi bà mù ze. Tacó ze káká'i gii nò rò ri lá, ze delè gii nò ndá yii ta bèbili lá, ta mbè sili, tacó pípiri gii dù kù pì ká tí vò i dúú bà ya tí .

²¹ Ndá mbe kù bàkà nètè gbí gbá mà gii zò i lá ta mbè sili, Páwòlò gii rò tíyò kùro ndú, bindi yí gii 'dè có ji ndú máa, «Yo táánò má 'di a có mì ye, wáa ndoo 'ví njè nó 'do Kèrèti lá, ndoo kpónó bá kònò ṣa sé'i tí nó wálá. Ndá i delè bà mèèkè tí gbí ṣa kpokèjì tí nó wálá. ²² Káa à kpèti ká ènò, yo ci gúku lá, tacó 'bí 'duu gbaanjé 'do gbí òkò tí yo bà giri wálá. I náa ndoo bà bè gbí wó gí gbaanjé káa gbá mì ndoo. ²³ Có tí nó náa ye kpónó 'dè ji yo nò a có náa a basili mì Mbiṣi mì ye, tí Mbiṣi tí nó náa ye kù bàkà i ji yí nó, ká 'dè ji ye kùbòó ènò máa, ²⁴ «Cì gúku lá, Páwòlò! Kózò tí lo bà rò tíyò gbí ngbàngà kùro ngáangbá gba mì ndá Rómánò. Tacó ènò, Mbiṣi nò bà 'deke tí lo, bindi yí gii 'vala ndá 'duu tí nó náa yo ta ndú kpónó gbí gbá nó 'dáá gí ta rè mì lo.» ²⁵ À má ènò, yo zèè njembí yo, ndá 'dakò! Tacó ye nò nì gí, máa, ndá có tí nó náa basili mì Mbiṣi 'dè nò bà bàkà tí gí. Tacó ye me 'duu njinò mbe kù me kpiiki-kpiiki gítí bà ùnje gítí có mbe co 'do gbí nje Mbiṣi nó lá. ²⁶ Káa, ndoo kèjì gí bà gboo mítí 'bí to mbe le mí gbí u ngo.»

²⁷ Ta bà muu'bi-nje nà'ò bèbilli si ze kù waaka gbí kàpá Àdiríyà, pípiri gii dù kù tooko ze ta ɾo ngo ya éno, ya ézò. O mà gii gbooko gí, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ gii nò goolá ze dooko gí tí gú gí nò. ²⁸ Káa ndú mà gii 'vii tà ngo gbí to tí nò, ndú gii 'de a cèe wúlú. Ze mà gii yèè gàà gí kùro, ndú mà gii 'vii tà ngò káká'i, ndú gii 'de à me 'dú me tí vò i go kpédélé ñinó náa ndú 'vii nó lá. ²⁹ Ndú bà-i-nò gii ɾò gbâ mí tíyò kù ù ta ndi bà too yé, ta gúku éno máa, ndâ-'bí-lá, ze bà dòmò gbâ mítí ndâ duù tà ngo.

³⁰ Ndâ 'bí mbe kù bàkà nètè gbí gbâ gii bàkà tíri bà fa ngèlè ta bà oloko gí gbí làmbu gbâ, máa, ndâ yì kù paɾa gí kùro gbâ tacó bà ɾò yí mí tíyò ta bà ère du i mítí. ³¹ Káa Páwòlò gii 'di gbí tíri mì ndú nò gí. Tacó ènò, yí gii 'dè có ji kùro ndâ àsikèrì tí nó mbe kù ko tàkò ze nó ta ndâ àsikèrì mì wó, máa, «Ndâ 'dakò tí nó má dù gbí gbâ lá, yo bà 'vala wálá.» ³² Ndâ àsikèrì mà gii 'di có tí nó náa Páwòlò 'dè ji ndú nò, ndú gii waaka gbí ndâ wú tí nó náa a ère ta làmbu gbâ tí nó mítí gbolò ñinó nó gí, tacó wàa yí 'ví ya gí.

³³ Páwòlò gii 'dè có ji ndâ 'duù 'dáa gí si yé kù 'bità bà ngbaanga to, máa, «À wúnó tí yo a sili muu'bi-nje nà'ò náa yo kù koɾo có ká wi-wii éno. Yo delè tee 'bí làmbu i gbaànjé mítí nje yo lá. ³⁴ À má ènò, yo zò i, wàa yo 'ví 'de ta wotí, tacó 'bí i gí bà ili 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo wálá.» ³⁵ Páwòlò mà gii 'dè có tí nó ji ndâ 'duù gí, yí gii je kù kò, yí gii k'i'viki gbí, yí gii 'dè ñikì maa ji Mbíri, bindi yí gii zò mí kùro ndâ 'duù 'dáa gí. ³⁶ Ndâ 'duù mà gii nò bà zò i mì Páwòlò nò, lilí ndú gii gí gítí ndú gí. Bindi ndú delè gii 'bità bà zò i.

³⁷ Muu ze gbí gbâ ta o tí nó 'dáa gí a ndâ 'duù zi'duù-vò ta bà só ta zi'duù-ta'ò-nje muu'bi nje-muu'bi vò nje-vò gbaànjé (276).

³⁸ Ndâ 'duù mà gii zò i yè yì ndú gí, ndú káká'i gii ja gàna tí du i gbí gbâ ta bà tuɾu tí cù 'vaka gí tà ngo. ³⁹ Yé mà gii too gí, ndâ mbe kù bàkà nètè gbí gbâ gii nò to tí nó náa ze yee tí ta bèbilli nó ni lá. Káa ndú gii nò káa 'bí wúngbó to mbe ya gí gbí u ngo ta nji ngoò tí kpàngbàndàà éno, bindi ndú gii koɾo có bà ɾò gbâ mítí. ⁴⁰ Ze mà gii zeke'o, ze gii nò ndú ta nètè 'virí-'virí! Ndú tí ñinó, ndú tí ñjzó. Ze mà gii tò gàà éno, ze gii nò gbâ ndàyì kù ya gí tí ngo. Gbâ gí tí ngo! Gbâ gí tí ngo! ⁴¹ Ze mà gii zeke'o, ze gii nò gbâ cu nje wó mbi ngiki mí gbí nji ngoò. Bindi ngo tí nó mbe kù gbàngà ta wotí tí nó gii k'i'viki gbí zà gbâ ndii nó njúkú-njúkú gí.

⁴² Ndâ àsikèrì mà gii nò ènò, ndú gii toko có máa, ndâ yì bà ziki ndâ 'duù tí nó gbí zàà náa ndâ yí kù ko tàkò ndú nó 'dáa gí, tacó ndú má dù ngo gí títo, ndú bà fáká-faka. ⁴³ Káa kùro ndú gii biya có mì ndú nó gí. Yí gii 'dè có ji ndâ 'duù ñinó mbe ni bà dù ngo gí nó, máa, ndú dù ngo gí títo kùro, má kózò gí, wàa sè ndâ 'duù 'ví gii pà kpokèjì bà ya gí títo tàkò ndú. Yí bàkà ènò tacó bà 'vala Páwòlò. ⁴⁴ Ndâ mbe ni bà dù ngo mà gii bàkà go có mì kùro ndâ àsikèrì nò gí, sè ndâ 'duù ñinó mbe ni bà dù ngo lá nó gii kaa ya gí tàkò ndú ta bà ga tí ndú mítí ndâ ndo-ndò mú tí nó mbe k'i'viki 'do tí gbâ náa ndú kù te la-làà ta ɾo ngo nò. Ze 'dáa gí gii di ngo gí títo ta kábà muu ze gí.

¹ Ze mà giì yee 'dáá ta kábà muu ze tí gú nìkì maa gí, ze bà giì nò ni éno máa, to tí nò a Málítà. ² Ndá 'duù Málítà giì bakà nambeè jì ze tí ña ñinó náa ze nò jé sàà kùro lá. Ndú giì òlò wu me gbolò jì ze, tacó ze yee mì ndú kà si mù 'bità bà ni gí, káa có'o kuu tí. ³ Páwòlò nò bà lá, yí mà giì woo ndá 'bí zèèngè i tacó bà ya tí gí ɾo wu, yí giì woo toko ta kpoo. Káa si yí kú giì kaa ndá i tí nò mítí wu, kpoo tí nò giì lu 'do gbí ta gó wu, bindi yí giì ɾo 'bi Páwòlò. ⁴ Ndá 'duù Málítà mà giì nò kpoo tí nò làngà-làngà tí 'bi Páwòlò, ndú giì 'bità bà 'dè có gbí òkò tí ndú máa, «'Dakò tí nó kuu nó dú káa mbe zi ku. Yo nò káa yí 'vala 'do gbí ngo gí, káa 've nɾèrè gí bà si tàkò wó wálá.»

⁵ Káa Páwòlò bà-i-nò giì miyà kpoo tí nò 'do tí 'bì wó gí tà wu, ta 'bí i náa kpoo tí nò me ta yí gbaànjé lá. ⁶ Ndá 'duù tí nò giì dù kú ù bà nò bà ò 'bi Páwòlò ta zi kpoo. A mà giì bakà tí lá, ndú giì yee ɾo ndú mítí bà nò bà 'va tí wó to tí ku. Ndú mà giì nò 'bí i gbaànjé bakà yí lá, ndú giì 'visi nje ndú ndí galá éno máa, «'Dakò tí nó a bààci.»

⁷ Ndá nji mì Púbilò, tí gba mì ndá 'duù Málítà, ká dè-dè gbí to tí nò náa gbà ki'vikí ta ze mítí nò. Tacó ènò, yí giì kaa ze ya tí gí 'bá mì wó, bindi yí giì te wiɾi mítí ze ta sili ta'ò. ⁸ Púbilò kaa ze ya tí gí 'bá mì wó nò si bu wó kuu tísi ta có'o gbí dii wó, delè ta sé gbí yí tí wó. Páwòlò bà-i-nò giì ɾi gí tàkò wó tà'i, yí giì 'deke tí wó jì Mbíri. Páwòlò mà giì kaa 'bì wó mítí 'dakò tí nò á bindi bà 'deke tí wó jì Mbíri nò, gbí dii wó giì da mbó'vóo gí.

⁹ Có bà 'vala bu Púbilò nò mà giì lu'vu gí sè, ndá 'bí mbe nò'o gbí to Málítà giì kaa ya gí mì Páwòlò, bindi yí giì 'vala ndú delè 'dáá gí. ¹⁰ Ndá 'duù giì te duù mítí ze gbí ndá ña ndá kpokèji me mbè. Ta o tí nó náa ze kú giì nje nó nó, ndú giì kaa ndá i ñinó 'dáá gí mbe 'vii ta ze muu nó nó mí gbí gbà jì ze.

Bà 'do ze Málítà kú ya gí Rómà

¹¹ Ze bakà mí Málítà 'dáá gí a pì ta'ò, bindi ze giì nje nó ta 'bí gbà mbe gí 'do gbí gbata Àlèsàndèriyà mbe cì ndá pì có'o 'dáá gí mí Málítà. Mbe gbà tí nò leke ndá njemí mí kùro gbà mì wó nò, tacó ènò, à kú nì mítí a «Ndá njemí». ¹² Ze nje nó 'do Málítà ya gí bà bakà sili ta'ò mí gbí gbata Sirákùsè. ¹³ Ze giì zèè káa yì ngo 'do Sirákùsè kéré-kéré kú ya gí gbí gbata Rėjijúmù. Ze tɛɾi gbí gbata Rėjijúmù ká gbaànjé, bindi pípiɾi giì 'bità bà gí 'do mò gí gbí'dè. Ze giì bakà 'do bà-i-nò kú ya gí Pùtèyóli káa sili sósò'ò.

¹⁴ Ze mà giì yee gbí gbata Pùtèyóli, ze giì 'de ndá 'bí ná'vindi ze mbe kaa ze ya tí gí 'bá mì ndú, bindi ndú giì 'dè có jì ze éno máa, ze si sili vò-nje só mí mì ze ta ndá yì. Bà ndá sili tí nò náa ndú 'deke jì ze nò mà giì cee gí, ze giì a ndi ze káká'i gítí kpokèji Rómà ta kò ze.

¹⁵ Ndá ná'vindi ze gbí gbata Rómà mà giì 'di có éno máa, ze tí kpokèji, ndú giì kaa gí tacó bà ù kùro ze. Ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú yee ngé gbí gbata Fóru á tí 'bí kpokèji náa à kú nì mítí a «Ápi», bindi ndú giì dù bà-i-nò nò kú ù bà yee ze. Káa ndá 'bí 'duù giì gí yee ká tí 'bí làmbu to náa à kú nì mítí a «'Bá-'vèlè-ta'ò». Páwòlò mà giì nò ndú, yí giì 'dè nìkì maa jì Mbíri, bindi gúku giì dò 'do gbí njembí wó gí. ¹⁶ Ze mà giì yee Rómà, à giì si Páwòlò ká mítí 'doó bándò mì wó, bindi à giì jè àsikèri kú ù règbà tí wó.

Páwòlò pà kpokèji tacó bà nò tí ndú ni ta ndá Jùdèyà gbí gbata Rómà

17 Ze bàkà mí Rómà káa sili ta'ò, mà giì zeke'o, Páwòlò giì kili ndâ kpo-kpò 'duù mí ndâ Jùdèyà gbí gbata Rómà, bindi yí giì 'dè có ji ndú máa, «Ndâ ná'vindí ye! Vò i mí ye ta ndâ 'duù mí ndoo wálá. Ye delè me mbe kù gbètèkè tàkì mí ndâ ká gù ndoo ká lá. Kpétí ká ènò, ndâ 'duù mí ndoo giì te ye mí gbí zàà á Jèrùzàlèmè, ndú giì je ye ji ndâ Rómánò. 18 Ndâ Rómánò máa giì 'viiki gbí nderè bà zèè ye kpòò, ndú giì 'dè có tí nò me tí gbolò có náa à 'ví waa tí gbí a có ku mítí 'duù nò lá. Ndú giì bàkà có bà njaanga ye 'do gbí zàà gí. 19 Káa ndâ 'duù mí ndoo mà giì biya bà 'di có mí ndâ Rómánò tí nò gí, ye giì nò 'bí ña kpokèjì náa ye 'ví njaanga ta miři ye 'do mí ndú nó lá, sè káa ñinó, ye 'dòkò ta ngbàngà tí nò gí kùro ngáangbá gba mí ndâ Rómánò. Ye bàkà ènò me tacó máa, à gbí njembí ye a có bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù mí ndoo nò lá. 20 Nògí, ye kpónó tè'è tí yo nó tacó waa ye 'ví 'di ta ña có ñinó náa yo bà 'dè ji ye nó. Káa à má gítí gínjírí tí nó náa yo kpónó kù nò tí ye nó, à ẹre ye nó a i muu wó tí 'Duù tí nó náa ndâ Ìziriyéli kù koṛo có lí mítí wó nó.»

21 Káa ndâ Jùdèyà tí nò giì 'visì có gí tàkò có mí Páwòlò náa yí 'dè ji ndú nó, máa, «À cu wáràgà ta rẹ lo gbí ji ze á 'do 'bá Jùdèyà lá. 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ná'vindí ze delè mbe gi 'do ká gí bà volo re lo ji ze to nó nò wálá. 22 Káa ze koṛo có éno máa, wò má 'dè 'dóó có tí nó náa à tí lo nó ji ze, áa bà ñikí tí ze ma. Tacó ze nò ni gí, máa, à má ká gítí gèrè tí nó náa wò kù 'dè có á gítí nó, ndâ 'duù cee muu to tí nó 'dáá gí kù no káa nje ndú gítí.»

Páwòlò dità ndâ i mbe 'de yí ji ndâ Jùdèyà gbí gbata Rómà

23 Ndâ Jùdèyà gbí gbata Rómà me mbè giì kaa ya gí 'bá mí Páwòlò á go cí tí nó náa ndú cí ta yí nó. Páwòlò bà-i-nò giì ya kpéké've gítí tà ndâ i tí nó mbe 'de yí 'bá Jùdèyà nó, ta có gítí ngú ña kèjì bà bàkà nambeè mí Mbíři ta ndâ 'duù, giì je có gítí Jézù, ji ndú 'do gbí ndâ wáràgà mí Mòze, ta ndâ wáràgà mí ndâ mbe 'dòkò có mí Mbíři. Páwòlò 'dè có ta rí tí nó 'do tí dú'o ngé yee tí 'dè'o. 24 Ndâ có mí Páwòlò nò giì ya gí gbí muu ndâ 'duù gí, káa, ndâ 'bí 'duù giì biya bà 'di gí.

25 Ndâ có mí má giì ñonòkò muu ndâ 'duù gí, Páwòlò giì 'dè 'bí có gbaànjé ji ndú, bindi yí giì njè ndú gí. Có tí nó náa yí 'dè ji ndú nó éno máa, «Áá táánò mí Bèri-mí-Mbíři a yúcó, náa yí a tí ta tàmuu Ìzáyà tí mbe 'dòkò có mí Mbíři, náa yí giì 'dè ta có ji ndâ ká gù ndoo éno máa, Mbíři máa,

26 «Yá gí mí ndâ 'duù tí nó,

wàa wò 'ví 'dè có ji ndú máa:

Yo bà 'di kòcò, yo giì 'di kòcò,

káa, yo bà 'di gbí ndâ có tí nó wálá.

Yo bà zeke'o, yo giì zeke'o,

káa, yo bà nò ndâ i tí nó náa yo kù zeke nò wálá.

27 Tacó njembí ndâ 'duù tí nó jì'ví duù gí.

A ngbàrá mí ndâ ku ká gbí tù ndú.

Ndú neke ɾo ndú gí.

Ndú bàkà ènò tacó à tí ndú a gúku máa,

ndâ yì bà nò ndâ i ta ɾo ndâ yì,

ndâ yì bà 'di có ta tù ndâ yì,

ndâ yì delè bà ni bà koṛo có,

bìndi ndâ yì bà 'vìsì tí ndâ yì gí mì ye,
wàa ye 'ví 'vala ndâ yì.>

²⁸ «À má éno, yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbírì táánò tuu tú có bà njaanga mìrì ndâ 'duù mì wó 'do gbí vò i a i ji ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nò. Ndú bà 'di gí!» ²⁹ Páwòlò mâ giì 'dè có tí nò cee gí, ndâ Jùdèyà giì njè 'do 'bá mì wó ta bà tò kponje ta wotí ká tí .

³⁰ Páwòlò giì too ndoò sósò'ò mí Rómà. Gbí ndâ ndoò tí nò sósò'ò nò, yí kú 'de ndâ i gítí mìrì wó, delè ji ndâ wìrì mì wó 'do ká gbí 'dóó wu'o mì wó. ³¹ Yí delè gbí ndâ ndoò tí nò kú ma có gítí bà dù Mbírì tí gba ji ndâ 'duù, ta bà nìbà có gítí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ji ndâ 'duù, ta gúku tí wó wálá, delè ta 'bí 'duù mbe pèèmbí wó wálá.

Páwòlò cu wáràgà jì ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ m̀

Bindi-Mbírì gbí gbata

RÓMÀ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò tí bòò m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì ká nò. Mbírì cu 'bì wò mí tí ye máa, ye dù tí bòò m̀ yì; bìndi yí gù bàkà ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có tí nó náa yí tí Mbírì ² ci ndâ 'duù gítí táánò sàa ta bà tuu ndâ mbe 'dòkò có m̀ wò jì ndâ 'duù ta có tí nó gbí wáràgà m̀ wò tí Mbírì nò. ³ Banga-Ngú-Có tí nó a có gítí 'Vii m̀ wò tí Mbírì, mbe gí tí 'duù ta rẹ̀ngbò bà jò yí 'do tí Dàvídè tí gbolò gba m̀ ndâ Ìzìriyèlì, ⁴ náa à gù nò wotí m̀ wò tí 'Vii-mi-Mbírì ni mí tí bà 'vala ndi wò 'do gbí muu 'duù wò, tí Jézù tí Bìndi-Mbírì tí Mbe tí ndoo, go có m̀ tó Bèrì. ⁵ Mbírì bàkà nambeè jì ze ta bà tuu ze jì ndâ 'duù á muu to tí nó 'dáá gí, tacó wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví dù tí ndâ mbe 'di có, wàa ndú 'ví tee njembí ndú mí tí yì tí Mbírì ta rẹ̀ m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì. ⁶ Rẹ̀ yo tí ndâ 'duù Rómà delè kuu gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa Mbírì tè'é tí ndú, tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ 'duù m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì nò.

⁷ Ye kû cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa Mbírì kû zè yo nìkì maa gbí gbata Rómà, náa Mbírì tè'é tí yo tacó bà bàkà yo tí ndâ tó 'duù m̀ wò nò. Ye kû 'deke tí ye jì Bu ndoo Mbírì, ye delè kû 'deke tí ye jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví bàkà nambeè jì yo, ndú delè 'ví sì yo 'ví dù nìkì maa.

Páwòlò 'deke tí wò ta bà 'dè nìkì maa jì Mbírì

⁸ Kpédélé có m̀ ye jì yo éno máa, ye kû 'dè nìkì maa jì Mbírì ta rẹ̀ m̀ Jézù tí Bìndi-Mbírì tacó tí yo 'dáá gí. Tacó rẹ̀ yo wu ta bà ùnje gítí Mbírì cee muu to tí nó gí. ⁹ Mbírì tí nó náa ye kû bàkà i jì yí ta njembí ye ta bà ma Banga-Ngú-Có m̀ 'Vii m̀ wò nó nò ni gí máa, ye ta o 'dáá gí kû 'deke tí ye jì yì tacó tí yo. ¹⁰ Ye kû 'deke tí ye máa, Mbírì má nì 'bà gí, ye 'ví 'de ta kpokèjì bà ya gí m̀ yo kà. ¹¹ Go bà nò yo kuu tí ye ngé ndii gí, tacó wàa, ye 'ví 'dè ta ndâ 'bí có nìno m̀ Mbírì náa à gbí njembí ye nó jì yo, wàa yo 'ví yù tí. ¹² Gbí có tí nó éno máa, bà tee njembí ye mí tí Bìndi-Mbírì bà koni yo, bìndi bà tee njembí yo mí tí Bìndi-Mbírì delè bà koni ye.

¹³ Go bà 'va gbí t̀ yo kuu tí ye, ndâ ná'vìndì, máa, ye ta o 'dáá gí kû kojo có bà ya gí m̀ yo kà; káa nó m̀ ye ta o 'dáá gí kû zò káa dī. Ye kû jè ta bà ya gí m̀ yo kà, tacó wàa, ye 'ví 'de ta kpokèjì bà solo nje ndâ 'bí 'duù kà gítí kpokèjì m̀ yúco, á go nìno náa ye bàkà ta ndi 'bà m̀ ndâ 'bí ka yo nìno mbe nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó sàa kùro gí nò. ¹⁴ Ye ga wú bà bàkà nètè ndâ Ìgìrìgì ta ndâ 'bí ña tende 'duù mí tí m̀rì ye gí. Wú bà bàkà nètè ndâ mbe 'di gbí-o ta ndâ mbe nònókó delè kácaá kuu tàkòcò ye. ¹⁵ Tacó éno, a go bà ma Banga-Ngú-Có ká kû te ye ya tí gí m̀ yo kà.

Wotí m̀ Banga-Ngú-Có

¹⁶ Nò ọ̀ yo ye gítí Banga-Ngú-Có wálá, tacó Banga-Ngú-Có a wotí m̀ Mbírì náa yí kû njaanga ta wú 'do tí m̀rì ndâ 'duù nìno 'dáá mbe kû tee njembí ndú mí tí Bìndi-Mbírì nó 'do gbí vò i. Yí kû 'bità bà njaanga wú kpédélé'í

a i 'do tí miři ndâ Ìziri'yéli, bìndi yí bà giì njaanga 'do tí miři sè ndâ 'bí ña ndâ 'duù. ¹⁷ Baga-Ngú-Có kú túbà bà bàkà ndoo mì Mbíri tí ndâ jáá 'duù mì wó ji ndoo. Bà bàkà ndoo mì Mbíri tí ndâ jáá 'duù mì wó nò kú 'bità tí 'do tí bà tee njembí ndoo mítí Bindi-Mbíri, nje delè giì gbo ká ta bà tee njembí ndoo mítí Bindi-Mbíri. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «'Duù tí nó jáá nó 'de 'válá 'do gbí bà tee njembí wó mítí Mbíri,» nò.

Ndâ vò i mì ndâ 'duù

¹⁸ Mbíri kpónó túbà kpo-tàkòcò mì wó 'do gbíri gítí ndâ 'duù ñinó ta nètè mì ndú ta yí tí Mbíri wálá nó, giì je ndâ 'duù ñinó náa ndú me jáá lá, mbe kú 'buuku muu yúco 'do gbí có mì ndâ vò i mì ndú nó gí. ¹⁹ Bà ñò có gítí Mbíri mì ndú ni me kpo có lá, tacó Mbíri túbà ndâ có tí nó ji ndú ngbáràngà'i gí. ²⁰ 'Do tí o bà suu to tí nó, ndâ ña i tí Mbíri náa ndoo ñò ta ño ndoo lá, go ndâ wotí mì wó mbe cee lá, giì je bà dù yí tí Mbíri dúú bà ya tí, ta o 'dáá gí kuu ngbáràngà'i kùro ndú, náa ndú kú ñò ni mítí ndâ i tí nó náa yí suu ndú nò. Á má ènò, kpokèjì bà kii' bà mì ndú wálá. ²¹ Tacó ènò, ndú ñò Mbíri ni gí, káa ndú biya bà te duù mítí wó go ñinó náa à tí nó biyá-biya, ndú delè 'dè niki maa ji yí lá. Ndú giì dù kú koṛo a ndâ ña 'viři có mì ndú ta gbí ndú wálá. Bìndi ká vò muu ndú ta cèe kóṛo-koṛo có gbí wálá nó giì volo ndii ñinó sàà kùro nó gí. ²² Ndú kú bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'di gbí-o, káa ndú a ndâ mbe ñónókó. ²³ Ndú 'visi tí ndú 'do tí bà zeke ngba Mbíri tí nó náa yí bà dù ká dúú bà ya tí nó gítí bà zeke ngba ndâ 'bí ña i ñinó ta gbí ndú wálá mbe je kózó tí ndâ 'duù, ta ndâ nuù, ta ndâ nò, ta ndâ gi kpoò, náa ndú bà cì gí.

²⁴ Ñinó a gbí nderè có tí nó náa Mbíri jee ta tàmuu ndú ji ndâ i-zuù mì ndú mbe niki tí ndú, ta bà bàkà ndâ i-nò gbí òkò tí ndú nó ká nò. ²⁵ Tacó ndú 'visi yúco mì Mbíri ta 'véřè. Ndú giì dù kú bàkà i, ta bà bàkà nètè a i ji ndâ i tí nó náa à suu ndú sùú-suu nó, si bà bàkà i ji 'dóó mbe suu ndâ i, náa à 'ví ulù yí dúú bà ya tí nó, mí to! Go-i-tí-nò.

²⁶ Tacó ènò, Mbíri giì si tàmuu ndú ji ndâ i-nò mì ndú mbe niki tí ndú nò. Ndâ niù mì ndú bè bà toko bà sili á ta ndâ 'dakò mì ndú go ñinó náa à tí nó gí, kú toko bà sili ndí ká gbí òkò tí ndú tí ndâ niù ta kpéétí ndú. ²⁷ Ndâ 'dakò kpónó bè ndâ nawù ndú tà'i 'dáá gí, njembí ndú ká tí bà si ta ndâ 'bí ka ndú 'dakò, ta nó ño ndú gítí wálá. Ñinó a i tí nó mbe si Mbíri 'ví waa có mítí ndú go ñinó náa à tí nó ká nò.

²⁸ Ndú ñò Mbíri tí i kùro ndú lá, tacó ènò, Mbíri giì je vò muu ji ndú, tacó wàa, ndú 'ví bàkà káa ndâ i ñinó mbe 'vii ño 'bá lá nò. ²⁹ Ndú volo ndii bà gí; ndú a ndâ vo-vò mbe bèè ño Mbíri, ndâ vo-vò mbe gbolò njembí, ndâ vo-vò mbe go i, ndâ vo-vò mbe kiù, ndâ vo-vò mbe zi ku, ndâ vo-vò mbe gò gó, ndâ vo-vò mbe eendi ndâ 'duù, ndâ vo-vò mbe bàkà ndâ i mbe milisé tí ndâ 'duù, ndú a ndâ mbe 'dè ngùrù-ngùrù có. ³⁰ I tí ndú a bà ni řè, ta bà sogo Mbíri, ta biimo, ta bà si ndâ kpo 'duù tí i lá, ta bà luguu tí ndú, ta bà 'di có mì ndâ bu ndú ta ndâ nawu ndú lá. ³¹ Muu tí ndú wálá, nambeè ta ndú go nambeè ta ngo díí, tó có gbí njembí ndú gítí ndâ 'bí 'duù wálá, yè ño 'duù tí ndú wálá. ³² Ndú ñò ni ngbáràngà'i gí, máa, có mì Mbíri máa, à 'vii ta 'duù ñinó mbe bàkà ña ndâ vò i tí nó káa ku, káa ndú kpòò kú bàkà ndú, ndú delè kpòò kú je wotí ji ndâ mbe kú bàkà ndú.

2

Bà waa có mì Mbírì

1 À má éno, wò má kù waa có mítí 'bí 'duù, wò kù duu nò a bù gítí lo ta 'bi lo. Tacó wò kpèti káa gba, wò rò 'dá lá, wò kù bàkà káa gbèe ña vò i tí nò náa wò kù waa có mítí 'duù tí nò tacó nò. 2 Ndoò ñò ni gí máa, Mbírì kù waa có ta yúco mítí 'duù mbe bàkà ña vò i tí nò náa ndoo kù waa có mítí 'duù tí nò tacó nò. 3 Káa wò koṛo máa, wò tí 'duù má waa có mítí ndá mbe bàkà ña vò i tí nò, káa 'dóó wò ta mīri lo delè kù bàkà gbèe ña ndá wò i tí nò, wò bà ndo 'do nje bà waa có mì Mbírì gí? 4 Wò kù ño ña gbolò nambeè mì Mbírì nò ñó-ño? Bà zèè njembí Mbírì, ta bà toṛo ndá vò i mì lo mítí wó tí bàà nò, 'dáá ṛo lo me có lá gí? Wò ñò ni lá máa, Mbírì kù bàkà ndá i tí nò jì wò tacó waa wò 'ví 'visi ta muu lo 'do tí ndá vò i mì lo? 5 Káa tù lo 'di có lá, wò ta ngbútù kù kili kpo-tàkòcò mì Mbírì mí muu lo ta o bà co Ṛi ba túbà kpo-tàkòcò mì wó, ta bà túbà bà waa có mì wó ta yúco nò. 6 Mbírì ta o tí nò bà ko mboo nètè mì 'duù jì yí 'vii ká ta po nètè mì wó. 7 Yí bà je 'valá ñinó mbe cee lá nò jì ndá mbe nanaka muu ndú mítí bà bàkà tó i, ta ndá mbe kù pà bà ñò ngba wó tí Mbírì, ta ndá mbe pà kpokèjì gítí bà tégàrà yí, gù je ndá mbe kù pà 'valá ñinó mbe cee lá náa yí kù je jì ndá 'duù nò. 8 Káa ndá 'duù ñinó mbe kù koṛo tó i ká gítí mīri ndú, mbe túbà bà 'di yúco lá, mbe kù 'di a có mì vò i nó bà ñò kpo-tàkòcò mì Mbírì mítí ndú ta ṛo ndú. 9 Ndá 'duù tí nó 'dáá gí mbe bàkà vò i nó bà tù gázù, ndú delè bà kòno sé'i; ndá Jùdèyà ká bà ñò mítí ndú kùṛo, bìndi sè ndá 'bí ña ndá 'duù gí tàkò ndú. 10 Káa, Mbírì bà si ndá 'duù ñinó mbe bàkà tó i nó 'ví dù gbí ngba'o, yí bà te duù mítí ndú, yí delè bà si ndú 'ví dù nìkì maa; ndá Jùdèyà kùṛo, bìndi sè ndá 'bí ña ndá 'duù gí tàkò ndú. 11 Tacó 'bè gbí òkò tí ndá 'duù kùṛo Mbírì wáá.

12 Mbírì bà waa có mítí ndá 'duù ñinó 'dáá gí mbe bàkà vò i, káa ndú me ndá mbe ṛu ndi có mì Mòze lá nó, me ta có mì Mòze lá; káa yí bà waa có mítí ndá 'duù ñinó mbe kù ṛu ndi có mì Mòze mbe bàkà vò i nó ta có mì Mòze. 13 Tacó ndá 'duù kù 'vala jáá kùṛo Mbírì me ká ta bà 'di có mì Mòze cuki lá, à bà bàkà go có mì Mòze ká kù si ndá 'duù kù co tí jáá kpokèjì mì Mbírì. 14 Ndá 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá, mbe 'di ndá có gbí wáraḡà mì Mòze lá nó, má bàkà i go có mì Mòze 'do gbí 'dóó koṛó-koṛo có mì ndú, koṛó-koṛo có mì ndú nó gí tí có mì Mòze tacó tí ndú. Ndú tà kpèti má 'di có mì Mòze lá. 15 Ndá cè ña bà bàkà i mì ndú kù túbà máa, Mbírì cu ndá i tí nó náa Mòze 'dè có máa ndá 'duù 'ví bàkà nó mí gbí njembí ndú gí. 'Bí i delè kù túbà jì ndú gbí njembí ndú máa, ndá cè ña bà bàkà i mì ndú nó dú. Ndá koṛó-koṛo có mì ndú delè ta ndá 'bí o kù kpì ngbàngà tí ndú, ndú delè ta ndá 'bí o kù tì muu ndú. 16 Ta o bà co ṛi tí nó náa Mbírì kèjì gí bà tuu Jézù tí Bìndi-Mbírì gí bà waa có mítí ndá có kóo tí nó gbí njembí ndá 'duù nó, go Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù má nò.

Ndá Jùdèyà ta có mì Mòze

17 Wò má 'dè có máa, wò a Jùdèyà mbe 'di có mì Mòze ta njembí lo gbaànjé, tó nò bà wu gbí nambeè tí nó gbí òkò tí yo ta Mbírì nó ṛo lo wáá; 18 wò tí mbe ñò có gbí njembí Mbírì ni gí, mbe ñò 'bè gbí òkò tí ndá yúco ta 'vèrè ni gí, tacó à nìbà ndá có mì Mòze jì wò gí; 19 wò má ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, wò a mbe kù ja ndá mbe sú ṛo, tí ngba'o kùṛo ndá

'duù tí nó mbe kù nò gbí 'dí'di'o nó, ²⁰ tí mbe kù tubà bà lê tí ndá i ji ndá mbe ñónókó, tí mbe kù nìbà i ji ndá 'viì, wò ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, có mì Mòze a yúcó mbe kù je muu me gbolò ji ndá 'duù; ²¹ wò kù nìbà i ji ndá 'bí ka lo, káa wò nìbà i gítí 'dóó mǐrì lo lá? Wò kù kò-kò ji ndá 'duù máa, «Ngbà i lá,» káa wò kù ngbà i? ²² Wò kù 'dè có ji ndá 'duù máa, «Bàkà bangbaya lá,» káa wò kù bàkà bangbaya? Wò tí mbe kù sogo ndá sù mbírì ká dù ndi kù ngbà i ta wotí 'do tà ndá 'bá mì ndá sù mbírì? ²³ Wò tí mbe kù wu gbí ndá có mì Mòze ká kù kpò có mì Mbírì ta bà biya bà 'di có mì Mòze? ²⁴ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Ndá 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nó kù 'dè zu có gítí Mbírì 'do gbí có mì ndá Jùdéyà mbe kpò có mì Mòze gí.»

²⁵ Bà ya gí gbí gázà a i ta i gbí me gbolò, náa wò má kù 'di có mì Mòze nò; káa wò má 'di có mì Mòze lá, bà ya wò gí gbí gázà 'viì ká 'viì ta bà ya wò lá. ²⁶ À má éno, 'bí 'duù mbe ya gí gbí gázà lá má kpolo tí ndá có gbí wáràgà mì Mòze, 'duù tí nó bà dù me ká go 'duù ñinó mbe ya gí gbí gázà gí nó lá? ²⁷ À má éno, ndá 'duù tí nó mbe ya gí gbí gázà lá, káa ndú kù kpolo tí ndá có mì Mòze nó bà waa có mítí yo tí ndá mbe ya gí gbí gázà gí, káa yo kpolo tí ndá có mì Mòze náa à kuu mì yo gbí wáràgà nó lá nò.

²⁸ Tacó à kù nì cèe Jùdéyà a i mítí 'duù me ká gítí có máa à jò yí tí Jùdéyà gí nó lá. Gbolò i gbí bà ya gí gbí gázà delè me káa bà po nje kù tí 'duù lá. ²⁹ Cèe Jùdéyà a 'duù ñinó ta njembí wó dú kùro Mbírì nje, cèe gázà a i gbí njembí 'duù, cèe bà ya gí gbí gázà a nètè mì Mbírì, à me có náa à cu mí gbí wáràgà sínò lá. À ùlù ña 'duù tí nó a Mbírì, à me ndá 'duù muu to tí nó ká kù ùlù yí lá.

3

¹ À gbí bà dù 'duù tí Jùdéyà a yè? À gbí bà ya 'duù gí gbí gázà a yè? ² I gbí bà dù 'duù tí Jùdéyà ngé. Kpédélé i gbí bà dù 'duù tí Jùdéyà a ñinó máa, Mbírì táánò je ndá có mì wó a i ji ndú. ³ A yè táánò ká bà bàkà tí náa ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú má ñònòkò gbí 'bá ndú 'do tí Mbírì gí? Mbírì táánò bà ñònòkò a gbí 'bá wó 'do tí ndú go i mì ndú nò? ⁴ Gbaanjé lá! Kpèti ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí káa ndá mbe 'vére, Mbírì bà dù ta o 'dáá gí ká tí mbe yúcó, á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbírì máa,

«Tacó wàa, à 'ví ñò wò ni tí mbe yúcó 'do tí ndá có mì lo, wàa wò 'ví kpò nje ndá 'duù gbí ngbàngà gí,» nò.

⁵ Káa 'bí 'vé a ñinó máa, ndá vò i mì ndoo má dù tí ndá i mbe kù tubà máa, Mbírì a 'duù ñinó jáá nó, ndoo 'ví 'dè gítí máa yè? Ndoos 'ví 'dè éno máa, Mbírì me 'duù ñinó jáá nó lá, náa tàkòcò wó má kpolo gítí ndoo nò? Ye 'vee ndá 'vé tí nó ká go bà 'vee 'vé mì ndá 'duù nò. ⁶ Ngé lá! Tacó à má éno, Mbírì bà waa có mítí ndá 'duù muu to tí nó ée? ⁷ Káa à má a ndá 'vére mì ye ká kù si Mbírì 'ví tubà yúcó mì wó gí sè ngbàrángà'i ndii ñinó sàà kùro nó gí, à kpòò ñinó kù 'dè ye máa, ye a mbe bàkà vò i, tacó yè?

⁸ Ndoos má bàkà vò i wàa ndá vò i tí nó 'ví jò tó i káa yè? Á go có tí nó náa ndá 'bí mbe 'dè vò nje kù cu mítí ndoo nò! Káa bà waa có mì ndú nò dú.

'Duù jáá kùro Mbírì wálá

⁹ Nò wàa yè? Ndoos tí ndá Jùdéyà nìkì ndii sè ndá 'bí 'duù gí? Ngé gí lá! Tacó ye 'dè sàà kùro gí, máa, ndoo tí ndá Jùdéyà ta sè ña ndá 'duù 'dáá a

ndâ i-tà-tàmà mì vò i, ¹⁰ á go có tí nó náa à cu mí bà ndâ 'bí to gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Bí 'duù gbaànjé tí 'duù jáá kùro Mbíri wálá,

¹¹ 'bí 'duù gbaànjé ta muu tí wó wálá,

'bí 'duù gbaànjé mbe pa bà tí Mbíri wálá.

¹² Ndâ 'duù 'dáá 'visi kápí ndú gítí Mbíri gí,

ndú 'dáá ya lè gí,

'bí 'duù mbe bàkà tó i wálá,

kpétí káa gbèe 'duù wálá.»

¹³ «Pó zì ndâ có gbí nje ndú go pó zì ku gbí guù,

à yè gbí nje ndú ma káa 'vére,»

«Ndâ có gbí nje ndú me juù go já kpoo.»

¹⁴ «À yè gbí nje ndú káa sémé ta ju có.»

¹⁵ «Kò ndú zì-zì gítí bà ya gí bà zì ku,

¹⁶ ndú má co tí kpokèji,

à dù á bindi ndú káa ndâ mòòkò ta ndâ i-yè ro,

¹⁷ ndú ò kpokèji bà 'vala ta ndâ 'duù gbí 'dé tí ni lá.»

¹⁸ «Ndú delè ci gúku tí Mbíri gbaànjé lá.»

¹⁹ Ndoò ò ni gí máa, ndâ có tí nó gbí wáràgà mì Mòze nó 'dáá gí ká tacó tí ndâ 'duù tí nó náa à kù zogo ndú ta có mì Mòze nò, tacó bà nè kpokèji bà kii' bà mì ndâ 'duù gí, wàa Mbíri 'ví dù tí mbe waa có mì ndâ 'duù 'dáá gí. ²⁰ Tacó wotí tí có mì Mòze gítí bà bàkà 'bí 'duù gbaànjé muu to tí nó tí 'duù jáá kùro Mbíri nò wálá, i ònò náa có mì Mòze kù bàkà nó káa bà bàkà 'duù 'ví ò ni éno máa, yì a mbe bàkà vò i.

Ngú kpokèji bà bàkà 'duù mì Mbíri tí 'duù jáá kùro wó

²¹ Káa Mbíri kpónó túbà 'bí òa ngú kpokèji bà bàkà ndâ 'duù mì wó tí ndâ 'duù jáá kùro wó mbe co tende 'do tí có mì Mòze gí. Ndâ có gbí wáràgà mì Mòze, ta ndâ có gbí ndâ wáràgà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri, kù 'dè yúco a i gítí ngú kpokèji tí nò. ²² Ngú kpokèji bà bàkà ndâ 'duù mì Mbíri tí ndâ 'duù jáá kùro wó nò a bà tee njembí ndâ 'duù ònò 'dáá gí mbe ùnje gítí Jézú nó mítí Jézú tí Bindi-Mbíri, tacó 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù 'dáá gí kùro Mbíri wálá. ²³ Tacó ndâ 'duù 'dáá gí bàkà vò i, bindi bà yee gbí ngba Mbíri giì kpò ndú gí. ²⁴ Káa a nambeè mì Mbíri náa yí bàkà jì ndâ 'duù 'dáá gí sínò nó ká giì 'viindi nambeè gbí òkò tí ndâ 'duù ta Mbíri ta rè mì Jézú tí Bindi-Mbíri, tí mbe njaanga miři ndâ 'duù 'do gbí vò i. ²⁵ Mbíri je Bindi-Mbíri tí Jézú tí i-ci-ci, tacó wàa mbelè wó 'ví dù tí i mbe si yì 'ví je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndâ mbe tee njembí ndú mítí Bindi-Mbíri. Mbíri bàkà éno tacó bà túbà jì ndâ 'duù máa, yì tí Mbíri waa có ta yúco, tacó yí táánò sàà kùro kù toro ndâ vò i mì ndâ 'duù mítí wó tí bàà. ²⁶ Káa yì gbí ngú o tí nó kpónó nó kù túbà tí wó tí mbe kù waa có ta yúco ta bà bàkà ndâ 'duù ònò mbe kù tee njembí ndú mítí Jézú nó tí ndâ 'duù jáá kùro wó.

²⁷ À má éno, ndoo kpónó bà wu gbí tí ndoo máa ndoo 'vala tí ndoo 'do gbí vò i gí á ta rè yè? 'Bí i náa ndoo bà wu gbí tí ndoo á tacó nò wálá. Tacó yè? Tacó náa ndoo kù 'di có mì Mòze nò? Ngé lá! Tacó ndoo kù tee njembí ndoo mítí Bindi-Mbíri. ²⁸ Tacó ndoo ùnje gí, máa, 'duù kù dù tí 'duù jáá kùro Mbíri ká 'do gbí bà tee njembí wó mítí Bindi-Mbíri, me 'do gbí bà kpolo tí ndâ có mì Mòze lá. ²⁹ Yo kù koṛo có máa, Mbíri káa Mbíri

mì ndá Ìziriyéli ta kpééti ndú? À me ènò lá. Yí a Mbíri mì ndá 'bí tende ña 'duù delè. ³⁰ Mbíri lê má ká gbaànjé, yí bà bàkà ndá Ìziriyéli tí ndá 'duù jáá kùro wó 'do gbí có bà tee njembí ndú míti Jézù, yí delè bà bàkà ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Ìziriyéli lá nó tí ndá 'duù jáá kùro wó delè 'do ká gbí có bà tee njembí ndú míti Jézù. ³¹ Gbí có tí nò kpónó máa, ndoo 'va có mì Mòze gí 'dè gí tacó bà tee njembí ndoo míti Jézù? Gbaànjé lá! Tende co tí, a bà tee njembí ndoo míti Jézù ká kù si ndoo 'ví zèè có mì Mòze tí kpoò.

4

Bà mèle ndi Àbiráámò

¹ À má ènò, ndoo 'ví 'dè gítí Àbiráámò tí 'duù tí nó mbe jò ndá bu ndoo nó máa yè? ² Tacó àá táánò má a ndá i gbí 'bí Àbiráámò ká bàkà yí tí 'duù jáá kùro Mbíri, Àbiráámò táánò bà 'de i bà wu gbí tí wó tí gí. Káa yí bà wu gbí tí wó me mí kùro Mbíri lá. ³ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Àbiráámò táánò ùnje gítí Mbíri, tacó ènò, Mbíri gii bàkà Àbiráámò tí 'duù jáá kùro wó.» ⁴ 'Duù má 'de i 'do gbí bà ka wu'o, i tí nó a i gbí wu'o mì wó, à me i-nambee lá. ⁵ Káa 'duù má bàkà nètè lá, káa yí kù tee njembí wó míti Mbíri, tí mbe kù bàkà ndá mbe bàkà vò i tí ndá 'duù jáá kùro wó nó, a bà tee njembí 'duù tí nó míti Mbíri ká bà si Mbíri 'ví bàkà yí tí 'duù jáá. ⁶ Káa kòcò Dàvidè tí gbolò gba mì ndá Ìziriyéli táánò gítí ndá nambee tí nó náa Mbíri bàkà jì 'duù ñinó mbe bàkà nètè lá, káa yí gii si yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbíri nó, éno máa,

⁷ «Ndá 'duù tí nó náa Mbíri je à-cee-gí gítí ndá vò i mì ndú gí, delè náa Mbíri 'bu i mí muu ndá vò i mì ndú gí nó, a ndá mbe tó pá!

⁸ 'Duù ñinó náa Mbe tí ndoo bà si ndá vò i mì wó tí có lá nó, a mbe tó pá!»

⁹ Tó pá tí nó náa Dàvidè táánò 'dè có gítí nò ká tacó tí ndá 'duù ñinó mbe ya gí gbí gázà gí nó cuki, wèè, à delè tacó tí ndá 'duù ñinó mbe ya gí gbí gázà lá nó? Ndoò kù 'dè có máa, à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Àbiráámò táánò ùnje gítí Mbíri, tacó ènò, Mbíri gii si yí tí 'duù jáá 'do gbí có bà ùnje mì wó nó.» ¹⁰ Mbíri táánò bàkà Àbiráámò tí 'duù jáá kùro wó nó ta o ngayi? Kùro bà ya yí gí gbí gázà, wèè, á bindi bà ya Àbiráámò gí gbí gázà? Mbíri bàkà yí a i kùro bà ya yí gí gbí gázà. ¹¹ Yí gii ya gí gbí gázà a i bindi có tí nó, tacó bà túbà máa, Mbíri táánò bàkà yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbíri 'do gbí có bà tee njembí wó míti wó si yí ya gí gbí gázà kálásè. Mbíri bàkà ènò tacó wàa Àbiráámò 'ví dù tí bu ndá 'duù tí nó 'dáá gí mbe ya gí gbí gázà lá, káa yí tí Mbíri gii bàkà ndú tí ndá 'duù jáá kùro yí gí nó. ¹² Àbiráámò delè a bu ndá 'duù tí nó táánò mbe ya gí gbí gázà gí nó, me ká cuki tacó náa ndú ya gí gbí gázà gí nó lá; yí a bu ndú tacó ndú kù tee njembí ndú míti Mbíri go i mì bu ndoo Àbiráámò táánò á kùro bà ya yí gí gbí gázà.

À 'de i tàkò cí mì Mbíri 'do gbí bà tee njembí 'duù míti wó

¹³ Káa cí tí nó náa Mbíri táánò cí ta ndá Àbiráámò ta ndá 'viì bindi wó, máa, to tí nó bà dù tí mbèlè mì ndú nó, 'do me gbí có bà 'di có mì Mòze

mì Àbìráámò nò lá. À gí a i 'do gbí có bà tee njembí Àbìráámò mí tí Mbíri, bindi Mbíri gii bàkà yí tí 'duù jáá kùro wó. ¹⁴ Tacó à má 'dè có máa, à káa ndá mbe 'di có mì Mòze ká zèè to tí nó tí mbèlè mì ndú, gbí éno máa, bà tee njembí 'duù mí tí Mbíri me i lá, i gbí ndá cí mì Mbíri delè wáá. ¹⁵ Tacó có mì Mòze kù gí ta kpo-tàkòcò mì Mbíri gítí ndá 'duù, káa bàndò tí nó náa có mì Mòze tí wáá nó, ndá 'duù kpò có mì Mòze lá.

¹⁶ Tacó éno, cí tí nó táánò náa Mbíri ci ta Àbìráámò nó ọ̀ kpolo ma a i mí tí có bà tee njembí mí tí wó tí Mbíri, cí tí nó kpolo ma a i gítí i-nambee mì Mbíri sínò ji ndá 'vii-gù Àbìráámò 'dáá gí, à me ká cuki ji ndá mbe kù kpolo tí ndá có mì Mòze lá, à delè tacó tí ndá mbe kù tee njembí ndú mí tí Mbíri go i mì Àbìráámò, tacó yí a bu ndoo 'dáá gí, ¹⁷ á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Ye bàkà wò tí bu ndá 'duù me mbè muu to tí nó gí,» nò. Àbìráámò a bu ndoo kùro Mbíri tí nó náa yí tee njembí wó mí tí wó, tí mbe kù je 'wáá ji ndá ku, delè náa ndá i ñinó náa ndú sàà wáá nó kù bàkà tí 'do gbí có mì wó nò.

¹⁸ Àbìráámò táánò ùndi i tàkò cí tí nó náa Mbíri ci ta yí máa, «Ndá 'vii-gù lo bà me mbè go ndá yii tàrì,» nó kpòò, kpò tí. Káa yí kpòò kù tee káa njembí wó mí tí Mbíri tacó éno, yí gii gí tí bu ndá 'duù me mbe. ¹⁹ Ndoò tí Àbìráámò ta o tí nó náa Mbíri ci ta yí gítí bà jò 'vii nò dè gítí zi'duù-vò; yí ta o tí nó òò ni gí máa, yí a kánjí ku, yí delè gii òò ni gí máa, nawù yí Sára a kázá. ²⁰ Kpèti ká éno, yí zò gbí nje wó gítí có tí nó náa Mbíri ci ta yí nó lá, yí delè me kpìkì-kpìkì gítí bà tee njembí wó mí tí Mbíri lá; bà tee njembí mí tí Mbíri gii je wotí bà ùlù Mbíri ji yí ndii ñinó sàà kùro nó gí. ²¹ Có ta kponje gítí gbaànjé nje wó wáá a ñinó máa, «Yá-cí-ci mì Mbíri kpili lá.» ²² Ñinó a gbí nderè có tí nó náa Mbíri gii si ta yí tí 'duù jáá kùro wó tí Mbíri nó ká nò. ²³ Có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Áá táánò cu 'bì mí tí wó máa yí a 'duù jáá kùro Mbíri,» nó, me ká gítí Àbìráámò ta kpéeti wó lá. ²⁴ À cu delè gítí ndoo, náa ndoo má ùnje gítí 'duù tí nó mbe 'vala ndi Jézú tí nó, ²⁵ náa à zi yí táánò tacó ndá vò i mì ndoo, káa Mbíri gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó tacó bà bàkà ndoo tí ndá 'duù jáá kùro Mbíri gí nò.

5

Bà dù tí 'duù jáá kùro Mbíri

¹ À má éno, ndoo lê má kù dù tí ndá 'duù jáá kùro Mbíri 'do a i gbí có mì bà tee njembí ndoo mí tí Mbíri, gbí òkò tí ndoo kù dù níkì maa ta Mbíri ta rẹ̀ Mbe tí ndoo Jézú tí Bindi-Mbíri. ² A bà tee njembí ndoo mí tí Mbíri ta rẹ̀ mì Jézú ká si ndoo 'ví yèè dè gítí Mbíri, náa yí kpónó kù bàkà ta nambee ji ndoo ta o 'dáá gí, náa ndoo kù dùlù ta tí ndoo, kù koꝛo ta có gítí bà dù gbí ngba Mbíri nò. ³ Káa à cuki nò me káa i ñinó náa ndoo bà dù ta líkí'o nó lá, ndoo delè bà dù ta líkí'o bà kònò ndá sé'i mì ndoo, tacó a bà kònò ndá sé'i ká kù jò yú njembí. ⁴ Káa a yú njembí ká kù jò cè bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbíri nò, cè bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò Mbíri nó ká kù jò bà koꝛo có lì mí tí Mbíri. ⁵ Káa bà koꝛo có lì mí tí Mbíri te nò mí ọ̀ ndoo lá, tacó Bèri-mì-Mbíri náa à je ji ndoo nó yè gbí njembí ndoo ta tó bà zè tí mì Mbíri gí.

⁶ Bindi-Mbíri táánò cì tacó tí ndoo ta o tí nó náa à gbí muu Mbíri nó, si ndoo tí ndá mbe bàkà vò i; ta o tí nó wotí bà 'vala miři ndoo tí ndoo wálá, nje wú delè tí ndoo wálá nó. ⁷ Bà 'de 'duù ñinó mbe gbì gbí njembí wó gítí bà cì á muu 'duù ñinó jáá kùro Mbíri nó kpóló-kpolo, 'duù kpétí ndá-'bì-lá bà zèè njembí wó tacó bà cì á muu tó 'duù gí. ⁸ Káa Mbíri túbà bà zè ndoo mì wó niki maa ji ndoo ta bà cì Bindi-Mbíri á muu ndoo si ndoo táánò a ndá mbe bàkà vò i. ⁹ Káa Bindi-Mbíri lê táánò má bàkà ndoo tí ndá 'duù jáá kùro Mbíri ta bà cì yí tacó tí ndoo gí, yí kpónó bà 'vala ndoo 'do nje kpo-tàkòcò mì Mbíri ta wotí ká tí. ¹⁰ Tacó 'Vii-mi-Mbíri lê má cì tacó bà bàkà ndoo tí ndá kómbe Mbíri si ndoo táánò a ndá ku'di tí Mbíri nó gí, yí kpónó bà 'vala ndoo 'do gbí ndá vò i mì ndoo si yí tí wu wó nó ta wotí ká tí. ¹¹ Káa à cuki me ká éno lá, ndoo delè kú dù ta líkí'o Mbíri tí ndoo ta rè mì Mbe tí ndoo Jézù, náa ndoo kú zèè kómbeè ta Mbíri ta rè mì wó.

Ndá Ádàmà ta Bindi-Mbíri

¹² A gbèè 'dakò táánò ká gí ta vò i gí muu to tí nó, vò i gii gí ta ku, bindi ku gii 'vèè cee gbí ña ndá 'duù 'dáá gí, tacó ndá 'duù 'dáá gí a ndá mbe bàkà vò i. ¹³ Vò i táánò sàà kuu muu to tí nó kùro bà gí có mì Mòze, káa Mbíri táánò ki 'bì wó tí vò i mì ndá 'duù tí bàndò tí nó náa có mì Mòze tí wálá nó lá. ¹⁴ Kpétí ká éno, ku táánò 'bità bà ziki ndá 'duù 'do gbí o mì Ádàmà yee gbí o mì Mòze. Ta ndá ña ñinò 'dáá gí, ndá ña ndá vò i mì ndá 'duù tí nó náa ku táánò ziki ndú nó me go ña vò i mì Ádàmà ta o tí nó náa yí kpò ta có mì Mbíri nó lá. Ádàmà táánò ká go ngò've i gbí ñji kùro 'duù tí nó kèji nó.

¹⁵ Káa i-nambee mì 'duù tí nó kèji nó me go vò i mì Ádàmà lá. Tacó vò i mì gbèè 'dakò má mì ndá 'duù me mbè, kponje gítí wálá, máa, Mbíri bàkà nambee me gbolò sínò ji ndá 'duù me mbè ta rè mì gbèè 'dakò tí nó tí Jézù, tí Bindi-Mbíri nó. ¹⁶ Káa có tàkò gbèè i-nambee tí nó náa Mbíri je ji ndá 'duù sínò nó me go có tàkò vò i mì gbèè 'dakò tí nó nó lá. Tacó gbèè vò i gí ta bà waa có ku mítí ndá 'duù, káa gbèè i-nambee mbe gí gí tàkò ndá vò i me mbè kú njaanga miři ndá 'duù á 'do gbí vò i. ¹⁷ À dú káa yúco máa, ku kpónó zèè to 'do gbí có mì vò i mì gbèè 'dakò, ta rè mì gbèè 'dakò tí nó. Káa i tàkò i tí nó náa gbèè 'dakò tí nó tí Jézù tí Bindi-Mbíri bàkà nó me gbolò ngé ndii gí. Mbíri bàkà nambee ji ndoo me gbolò, yí delè gii ùnje bà dù ndoo tí ndá jáá 'duù ta rè mì Jézù. Tacó éno, ndoo bà zogo to tí nó go ndá kpo-kpò gba ta rè mì Jézù tí Bindi-Mbíri.

¹⁸ À má éno, go ñinó náa vò i mì gbèè 'dakò ká ga wú mítí miři ndá 'duù 'dáá gí nó, à delè káa gbèè tó i náa gbèè 'dakò bàkà ká njaanga wú 'do tí miři ndá 'duù 'dáá gí, à delè káa gbèè tó i tí nó ká je 'válá ji ndá 'duù 'dáá gí. ¹⁹ Tacó à bàkà ndá 'duù me mbè tí ndá mbe bàkà vò i 'do gbí có bà 'di có lá mì gbèè 'dakò; à delè bà bàkà ndá 'duù me mbè tí ndá 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí có bà 'di có mì gbèè 'dakò.

²⁰ Có mì Mòze gí tacó bà àdi ndá vò i, káa bàndò tí nó náa vò i àdi tí nó, nambee mì Mbíri àdi ndii gí, ²¹ tacó wàa, vò i má kú zèè to ta bà mì ndá 'duù mì ku, nambee mì Mbíri 'ví zèè to ta bà co tí jáá kpokèji mì Mbíri mbe ya ta ndoo gítí 'válá ñinó mbe cee lá nó ta rè mì Jézù tí Bindi-Mbíri, tí Mbe tí ndoo.

6

Vò i bà je bà i tí ye wálá lá ká go ku, káa ye kù 'vala ta rè mì Bindi-Mbíri

¹ Ndoò kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndoò aanga muu ndoo ká míti bà bàkà vò i, tacó wàa, Mbíri 'ví bàkà ta nambeè ji ndoo me gbolò? ² Ngé lá! Ndoò tí ndâ mbe biya vò i ká go ku 'ví dù ndi ndoo kù 'vala gbí vò i ta ña kpokèjì ngàyi? ³ Yo ñò ni lá, máa, ta o tí nó náa àà táánò caka tí ndoo tacó bà dù toko ta Bindi-Mbíri tí Jézù nó, à delè caka tí ndoo tacó bà ci toko ta yí?

⁴ À má éno, àà táánò duu ndoo ta ndú ta bà caka tí ndoo ta ndú mí gbí ku, tacó wàa, ndoo delè 'ví 'vala ngú 'válá, go ñinó náa Bindi-Mbíri táánò 'vala ta ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta wotí mì Buù wò nò.

⁵ Tacó ndoo táánò má gbo ta ndú mí gbí bà ci ña ku mì wò nò gí, kponje gítí bà dù ndoo ta ndú gbaànjé gbí bà 'vala ndi ndoo 'do gbí muu'dú ndoo go i mì wó nò wálá. ⁶ Ndoò ñò ni gí, máa, àà táánò gbì ká dii ndoo toko ta Bindi-Mbíri míti ñjèèkpe mù tacó bà zi ká dii ndoo tí nó náa vò i yè gbí gí nó gí. Tacó wàa, ndoo 'ví dù tí ndâ i-zógó-zogo mì vò i káká'i lá.

⁷ Tacó 'duù má ci gí, yí njaanga nò a miři wó 'do gbí vò i gí. ⁸ Káa ndoo táánò má ci ta ndâ Bindi-Mbíri gí, ndoo ùnje gí, máa, ndoo delè 'vala ta ndú gí. ⁹ Tacó ndoo ñò ni gí, máa, Bindi-Mbíri bà ci ndi wó bindi bà 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wò nò káká'i wálá; wotí mì ku káká'i gítí bà zi yí wálá. ¹⁰ Yí ci ta bà gbaànjé, ngbé, tacó bà cee wotí mì vò i; káa yí kpónó kù 'vala a i tí Mbíri. ¹¹ À má éno, yo kpónó 'ví ñò tí yo á go ndâ ku 'duù ji vò i, wàa yo 'ví ñò tí yo tí ndâ wu 'duù ji Mbíri ta rè mì Bindi-Mbíri tí Jézù.

¹² Yo si vò i 'ví gèè bè wó mí gbí dii yo tí nó tí putú kàrà nó lá; yo delè 'ví legee miři yo gí tàkò có mì go bà bàkà vò i lá. ¹³ Yo 'ví si ndâ bà to tí yo 'ví si tí ndú tí ndâ i bà bàkà nètè mì vò i lá; yo si tí yo a i ji Mbíri go ndâ 'duù ñinó náa yí 'vala ndú 'do gbí ku gí; yo lo muu giři ji Mbíri, wàa yí 'ví si ndâ bà to tí yo 'dáá gí tí ndâ i bà bàkà ta tó i; ¹⁴ bindi vò i káká'i bà gèè bè wó mí muu yo wálá, tacó yo kpónó kù 'vala me ta có mì Mòze lá, yo kù 'vala a i ta nambeè mì Mbíri.

Yo kpónó a ndâ bòò mì Mbíri

¹⁵ Nò wàa yè? Nògí, ndoo bàkà vò i tacó náa ndoo kpónó kù 'vala me ta có mì Mòze lá, ndoo kù 'vala a i ta nambeè mì Mbíri nò wàa? Ngé lá!

¹⁶ Yo ñò ni gí, máa, yo má si tí yo tí ndâ bòò mbe 'di có mì 'duù, yo gí tí ndâ bòò mì 'duù tí nó náa yo kù 'di có mì wó nò gí? Yo má kù 'di a có mì vò i, yo bà gbo nje ta ku, yo má kù 'di a có mì Mbíri, yo bà gbo nje ta bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri. ¹⁷ Káa yo 'ví 'dè níki maa ji Mbíri, tacó yo táánò a ndâ bòò mì vò i, káa yo kpónó zèè yúco tí nó náa àà táánò ñibà ji yo nó ta njembí yo gbaànjé. ¹⁸ Áá táánò njaanga wú mì vò i 'do tí miři yo gí, bindi áá giì ga míti miři yo a wú mì yúco. ¹⁹ Ye kpónó kù 'dè có ji yo ta nje có mì ndâ 'duù, tacó bà lè jé cee 'do tí 'duù lá, go ña ñinó náa yo ta 'bí o táánò si dii yo tí i bà-nò-vò-ndô, ta bà bàkà ndâ vo-vò i ñinó mbe 'vii ro 'bá lá nò; à má éno, yo si dii yo kpónó tí i bà bàkà ndâ i ñinó jáá, ta ndâ tó i kùro Mbíri.

²⁰ Ta o tí nó táánò náa yo a ndâ bòò mì vò i nó, njembí yo mù gítí có bà dù tí ndâ 'duù jáá kùro Mbíri lá. ²¹ Káa yo táánò 'de gbí ndâ i tí nó náa yo bàkà ndú káa à kpónó ro yo a nó ndú nó, a yè? Ndòngbú ndâ i tí nó a

ku. ²² Káa à kpónó njaanga wú mì vò i 'do tí miṛi yo gí; yo kpónó gí tí ndá bòò mì Mbírì gí, káa ndá i náa yo 'de gbí bà dù tí ndá bòò mì Mbírì a bà dù tí ndá tó 'duù, ta bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nò. ²³ Tacó mboo tàkò vò i a ku, káa i-nambeè tí nó náa Mbírì je sínò nó, a bà 'de 'válá ñinó mbe cee lá nó, ta bà 'vala toko ta Bindi-Mbírì tí Jézù, tí Mbe tí ndoo.

7

Yo òò 'do mì ndá mbe kò tí ndú

¹ Yo òò ni lá, ndá ná'vindí, tacó ye kú 'dè có tí nó a i jì ndá mbe 'di gbí có mì Mòze gí, máa, có mì Mòze kú zogo 'duù ká si yí gbí wu wó? ² Có mì Mòze kú ẹre nawù 'dakò jì kú wó si kú wó káa wuù; káa kú nìi má cì gí, wú tí nó náa có mì Mòze ẹre ta ndú tí ndá 'dakò ta nìi nó kàra 'do tí nìi tí nó gí. ³ Gbí có tí nó éno máa, nawù 'dakò má dù ta 'bí tende 'dakò si kú wó káa wuù, có mì Mòze kú zèè yí, máa, yí a mbe zingbà 'dakò; káa 'bí 'dakò má zèè 'bì wó si kú wó cì gí, ẹrè wó gbí ñinò kpòò me mbe zingbà 'dakò lá.

⁴ Á má éno, bà cì Bindi-Mbírì mí tí njèèkpè mù nó kpónó bàkà yo tí ndá 'duù ñinó náa có mì Mòze kpónó káká'ì zèè yo lá nó gí, ndá ná'vindí, tacó yo kpónó a ndá bà to tí dii wó; yo kpónó a ndá nawù 'dakò tí nó náa Mbírì táánò 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó, tacó wàa, yo 'ví dù tí ndá duù ñinó ta i ká gbí yo nó kùro Mbírì. ⁵ Tacó ta o tí nó táánò si ndoo kú 'vala ká gí tàkò có mì dii ndoo tí nó mbe yè ta vò i gí nó, có mì Mòze ta o tí nó tanga go vò i 'vèè cee gbí ndá bà to tí dii ndoo 'dáá gí, kú jò ku. ⁶ Káa ndoo kpónó njaanga wú mì có mì Mòze 'do tí miṛi ndoo gí; a bà cì ndoo ká 'vala ndoo 'do 'bì có mì Mòze táánò tí miṛi ndoo nò; áa táánò njaanga miṛi ndoo 'do gbí có mì Mòze tacó wàa ndoo 'ví bàkà nètè jì Mbírì gbí ngú kpokèjì mì Bèrì-mì-Mbírì, me gbí ká kpokèjì mì Mòze náa à cu mí gbí wàràgà nó lá.

Bà ngii nge ta vò i

⁷ Ndoo kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndoo 'ví 'dè máa, có mì Mòze a vò i kùro Mbírì? Gbaànjé lá! Tacó áa táánò má me có mì Mòze lá, ye gí bà òò vò i kùro Mbírì ni wálá. Áa táánò má me có mì Mòze lá, ye táánò bà òò ni éno máa, bà dù ta go i mì ndá 'bí 'duù a vò i nó wálá. ⁸ Káa vò i gii 'de kpokèjì bà tanga go ndá i mì ndá 'duù mí tí ye 'do gbí có mì Mòze nò. Tacó có mì Mòze má wálá, vò i cì gí. ⁹ Ta o tí nó táánò náa ye 'di ndá có mì Mòze lá nó, ye a wu 'duù; káa ndá có mì Mòze má gii gí gí, vò i gii 'vala ndi wó gí, bindi ye gii cì gí; ¹⁰ ndá có tí nó mì Mòze, náa áa táánò 'dè jì ndá 'duù tí ndá có mbe je 'válá nó, gii 'visì tí jì ye tí ndá i ku. ¹¹ Tacó vò i gii 'de kpokèjì gítí bà eendi ye, bindi vò i gii zi ye gí, 'do gbí có mì có mì Mòze.

¹² Á má éno, ndá có mì Mòze a ndá có mì Mbírì, kòcò Mòze delè a kòcò Mbírì, tí kòcò yúco, delè tí kòcò tó có. ¹³ Gbí có tí nó máa, a i tí nó tí tó i nó táánò ká ja ku gí tí gítí ye? Ngé lá! Áa táánò a vò i ká zi ye tacó bà túbà tí wó ngbàrángà'ì gí sè tí ku mbe zi ye ta ẹrè mì tó i, vò i kú 'visì ndá có mì Mòze á tí ndá tó có nó tí ndá vò i, tacó bà túbà tí wó tí 'dóó i tí nó tí vò i nò.

Ndá i mbe òòndòkò tí gbí muu 'duù

¹⁴ Ndoo òò ni gí máa, ndá có mì Mòze a ndá có mì Mbírì, káa ye a 'duù muu to tí nó, náa à si ye tí bòò jì vò i gí. ¹⁵ Ye 'di gbí ndá i tí nó náa ye kú bàkà nó lá. Tacó ye kú bàkà me ndá i tí nó ta go ndú tí ye nó lá. Ye kú

bàkà káa ndâ i tí nó náa ye kú sogo ndú nò. ¹⁶ Ye kpónó má bàkà i ñìnó ta go tí ye wálá nó, ye ùnje gî, máa, có mì Mòze a yúcó. ¹⁷ À má éno, à me ye ká kú bàkà i ta muu ye lá, a vò i tí nó mbe kú dù gbí njembí ye nó ká kú bàkà nèté. ¹⁸ Tacó ye ñò nì gî, máa, gbèe tó i mbe kú 'vala gbí dii ye wálá, ye kú nì a gbí tú ye tí nó mbe yè ta vò i gî nò. Go bà bàkà i ñìnó tí i dú nó kuu gbí njembí ye, káa, wotí bà bàkà tí ye wálá. ¹⁹ Tacó ye bàkà ndâ tó i tí nó ta go ndú tí ye nó lá, ye kú bàkà a ndâ vò i tí nó ta go ndú tí ye wálá nò. ²⁰ À má éno, ye má bàkà i ñìnó ta go tí ye lá nó, gbí éno máa, à me ye ká bàkà lá, a vò i tí nó mbe bàkà kudu mì wó mí gbí njembí ye gî nó ká bàkà .

²¹ Tacó éno, ye kpónó giì ñò éno máa, a 'bí i ká kú bàkà nèté, tacó ye má 'dè có máa ye bàkà tó i, à kú co 'bí ye káa vò i. ²² Tacó à ngéé gbí njembí ye tà'i ká a go bà bàkà go có mì Mbíri, ²³ káa ye kú ñò 'bí tende có kú bàkà nèté cee gbí dii ye 'dáá gî, kú tè tó có tí nó gbí muu ye nó ta gó. Ñìnó a i tí nó mbe kú bàkà ye tí zà-za gó mì vò i tí nó mbe bàkà kudu mì wó cee gbí dii ye 'dáá gî nó ká nò. ²⁴ A ña yè yè ká tí ye éno! A 'di ká bà 'vala ye 'do tí dii tí nó mbe kú ya ta ye gí nje ku nó? ²⁵ À ùlù Mbíri ta rè mì Jézù tí Bindi-Mbíri tí Mbe tí ndoo!

À káa ye 'do gbí 'doó bà koṛo có mì ye ká kú bàkà go có mì Mbíri, káa dii ye tí nó mbe yè ta vò i gî nó 'di a có mì vò i.

8

Bà 'vala ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri

¹ À má éno, à kpónó bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó mbe kú 'vala toko ta Bindi-Mbíri tí Jézù nó wálá, ² tacó có mì Bèri mì 'válá, mbe kú 'vala ndâ mbe kú 'vala toko ta Bindi-Mbíri tí Jézù nó, njaanga wú mì ndâ ku ta vò i 'do tí miṛi ye gî. ³ Tacó i tí nó náa bà bàkà táánò kpò có mì Mòze gî, tacó dii ndoo tí nó náa vò i yè gbí gî nó jo'doko wotí mì có mì Mòze gî nó, Mbíri giì bàkà gî; Mbíri kpò nje vò i ta bà tuu 'viì mì wó ta tú wó go tú 'duù ta vò i yè gbí gî, bindi Mbíri giì waa có mítí vò i tí nó gbí tú wó nò. ⁴ Mbíri bàkà éno tacó wàa, ndoo 'ví 'di ta có tí nó náa có mì Mòze 'dè ji ndoo nó, ta bà 'di có mì Bèri; ndoo 'ví 'di me có mì dii ndoo tí nó mbe yè ta vò i gî nó lá. ⁵ Tacó ndâ 'duù ñìnó mbe kú 'vala go có mì dii ndú nó kú koṛo có ká gítí ndâ i mì dii ndú, bindi ndâ ñìnó mbe kú 'vala go có mì Bèri nó kú koṛo có ká gítí ndâ i mì Bèri. ⁶ Bà koṛo có ká gítí dii 'duù kú je a ku ji 'duù káa bà koṛo có gítí Bèri kú je a 'válá ñìnó mbe cee lá nó ji 'duù, à delè kú si 'duù 'ví dù ta 'dè njembí wó gítí Mbíri. ⁷ Tacó muu 'duù ñìnó mbe kú koṛo có ká gítí dii wó nó a muu ku'di tí Mbíri, ña muu tí nó gítí bà 'di có mì Mbíri ngé gî wálá. Wotí bà 'di có mì Mbíri tí ña muu tí nó kpokoo gî wálá, ⁸ wotí bà 'di peteke tàkòcò Mbíri delè tí ndâ 'duù tí nó mbe kú 'di có mì dii ndú nó wálá.

⁹ Káa yo kpónó kú 'di me có mì dii yo lá, yo kú 'di a có mì Bèri, náa Bèri-mì-Mbíri dú ta yúcó má bàkà kudu mì wó á mí gbí njembí yo gî nó. 'Duù ñìnó náa Bèri mì Bindi-Mbíri gbí njembí wó wálá nó, me 'duù mì Bindi-Mbíri lá. ¹⁰ Ku kpèti má ziki dii yo á 'do gbí có mì vò i gî, káa Bindi-Mbíri má kú 'vala gbí njembí yo, gbí éno máa, lilí yo kpòò kú 'vala ká 'vala, tacó à 'viindi nambeè gbí òkò tí yo ta Mbíri gî. ¹¹ Bèri mì mbe te Jézù 'do gbí ku gí yaà nó má kú dù gbí njembí yo, yí tí mbe te Bindi-Mbíri

tí Jézù gí yaà 'do gbí ku nò delè bà si Bèri mì wó 'ví je 'válá ji ndâ dîi tí nó tí ndâ i mì ku nó gí.

¹² À má éno, à me i mì dîi ndoo ká muu ndoo, wàa ndoo 'ví 'vala tí go có mì dîi ndoo nò lá, ndâ ná'vindí ye, ¹³ tacó yo má kù 'vala go có mì dîi yo, yo bà cì gí, káa yo má kù 'vala go có mì Bèri, wàa yo 'ví ziki ndâ nètè mì vò i gí, yo bà 'vala gí.

¹⁴ Ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbíri kù tè kùro ndú nó a ndâ 'vii mì Mbíri. ¹⁵ Tacó Bèri tí nó mì Mbíri náa yí je jì yo nò, me bèri ñinó mbe bàkà yo tí ndâ bòò nó lá, yí delè me bèri ñinó mbe te gúku mítí yo nó lá. Yí a Bèri ñinó mbe bàkà yo tí ndâ 'vii mì Mbíri, tí Bèri ñinó mbe si yo kù nì, «Áá Bàbá, áá Buù!» mítí Mbíri. ¹⁶ Bèri-mì-Mbíri ùnje gí máa ndoo kù 'dè a yúco máa, ndoo a ndâ 'vii mì Mbíri. ¹⁷ Káa ndoo má a ndâ 'vii mì Mbíri, ndoo a ndâ mbe zèè mbèlè, tí ndâ mbe zèè mbèlè mì Mbíri, ndoo delè a ndâ ka Bindi-Mbíri mbe zèè mbèlè. Ndoò má gbo ta ndâ Bindi-Mbíri mí gbí bà kònò sé'i mì wó gí, Mbíri delè bà te duù mítí ndoo ta ndú.

Banga o tacó tí ndâ 'duù mì Mbíri wúnó

¹⁸ Ye si bà mbu ndò tí nó náa ndoo kpónó kù mbu nó tí i ro ye, wàa ye 'ví 'vii mítí ña banga o tí nó náa Mbíri kù si ù ta ndi ndoo nó lá. ¹⁹ Tacó ndâ i tí nó 'dáá náa Mbíri suu ndú nó léngé-linge kù ù bà co ñi tí nó náa Mbíri bà túbà tí ndâ 'vii mì wó nò. ²⁰ Tacó Mbíri táánò waa có mítí ndâ i tí nó náa yí suu ndú nó me 'do gbí có mì ndú lá; Mbíri waa có tí nó ká 'do gbí có mì wó gbí njembí wó tí Mbíri, ta bà kojo có, ²¹ máa, yí wúnò bà njaanga miñi ndâ i tí nó náa yí suu ndú nó do gbí bà volo ndò, tacó wàa, ndú 'ví dù gbí ngba'o go i mì ndâ 'vii mì Mbíri. ²² Ndoò ñò ni gí, máa, ndâ i tí nó náa Mbíri suu ndú nó 'dáá gí kù mèlè-mèlè ta sé'i go i mì nù ta gó-káyì tí wó nó, 'do tí bà 'bità bà suu to tí nó yee tí wúnó. ²³ Káa à me káa ndâ i tí nó náa Mbíri suu ndú nó ká kù mèlè-mèlè ta kpéetí ndú cuki lá; ndoo tí ndâ kpédélé 'duù tí nó náa Mbíri je Bèri mì wó jì ndoo tí i-nambee nó delè kù mèlè-mèlè gbí njembí ndoo kù ù ta ndi bà bàkà ndoo mì Mbíri tí ndâ 'vii-kó-ko mì wó, wàa yí 'ví si dîi ndoo 'ví volo lá. ²⁴ Tacó áá táánò 'vala ndoo a bà ù bà dù ndoo tí ndâ 'vii ñinó náa a Mbíri ká ko ndoo. Káa ndoo má ñò i tí nó náa ndoo kù ù nó gí, rẹ ñinò káká'i me bà ù i lá. Tacó a 'di jé ká ù i tí nó náa yí 'de gí nó gí? ²⁵ Káa ndoo má kù ù a ndi i ñinó náa ndoo ñò ta ro ndoo lá nó, ndoo kù ù ta bà zèè njembí ndoo.

²⁶ Bèri-mì-Mbíri kù koni ndoo tacó wotí tí ndoo wálá, delè tacó ndoo ni bà 'deke tí ndoo jì Mbíri go ñinó náa à tí nó lá; káa Bèri kù 'deke tí wó jì Mbíri tacó tí ndoo ta bà rengá gbí njembí wó tí ña ñinó náa 'duù bà ni bà 'dè gbí ta nje wó wálá. ²⁷ Káa à káa Mbíri tí mbe ñò ndâ có gbí njembí ndâ 'duù 'dáá gí ká 'di gbí có tí nó gbí njembí Bèri nò, tacó Bèri kù 'deke tí wó jì Mbíri tacó tí ndâ 'duù mì Mbíri 'vii ta có gbí njembí Mbíri.

²⁸ Ndoò ñò ni gí, máa, Mbíri kù bàkà ndâ i 'dáá ká ta rẹ mì tó i jì ndâ 'duù ñinó mbe zè yí ñikì maa, náa yí tè'é tí ndú 'do gbí 'dóó có mì wó gbí muu wó nò. ²⁹ Ndâ 'duù tí nó náa Mbíri tè'é tí ndú nó a ndâ 'duù ñinó náa yí cu 'bì wó mítí ndú sàá táánò, tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ cè kózò tí 'Vii mì yì tí Mbíri, wàa 'Vii mì yì 'ví dù tí 'vii-kíri mì ndú gbí òkò tí ndâ mbè ná'vindí. ³⁰ Mbíri tè'é tí ndâ 'duù tí nó náa yí cu 'bì wó mítí ndú sàá kùro gí nò, yí delè giì bàkà ndâ 'duù tí nó náa yí tè'é tí ndú tí ndâ 'duù jáá

kùro wó, bindi yí gii te banga mítí ndâ 'duù tí nó náa yí bàkà ndú tí ndâ jáá 'duù á kùro wó nõ.

Mbírì kù zè ndoo nìkì maa ta rè mì Bindi-Mbírì

³¹ À má éno, ndoo kpónó 'ví 'dè gítí ña ñinò a ña có yè? Có mì Mbírì má toko a i ta có mì ndoo, a 'di ká bà jòò gbí có ta ndoo? ³² Mbírì táánò lê má je 'Viì mì wó ji ku tacó tí ndoo gí, bà je ndâ tó i ñinò náa à 'dáá kuu mì wó nó ji ndoo bà kpò yí gí? ³³ A 'di ká bà kpì ngbàngà tí ndâ 'duù mì Mbírì náa yí cu 'bì wó mítí ndú nó? A Mbírì ká njaanga wú 'do tí miñi ndú gí; ³⁴ a 'di ká bà waa có mítí ndú? A Bindi-Mbírì tí Jézú ká bà waa có mítí ndú? Ngé lá! Tacó a yí táánò ká cì tacó tí ndoo, bindi yí gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, yí kpónó kù ki tí wó tí bàndò náa à kù te duù mítí ngé ndii gí á règbà tí Mbírì, kù 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndoo. ³⁵ A 'di ká bà njèè gbí òkò tí ndoo ta Bindi-Mbírì tí mbe zè ndoo nìkì maa? A gbolò sé'i wèè, a 'bí ña i ká kù pèèmbí ndoo wèè, a bà mèèkè'i tí ndoo wèè, a làngawiri wèè, a yè bongo wèè, a vò i wèè, a ku? ³⁶ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«À kù ziki ze ta ri 'dáá gí tacó tí lo;

à kù bàkà i gítí ze go i gítí ndâ rómbo

náa à kù ya ta ndú gí bà waa ndú,» nõ.

³⁷ Káa ta ndâ ña ñinò 'dáá gí, ndoo co gbí ñò ndâ vò i tí nó go tàsà ndoò nó ta rè mì 'duù tí nó mbe zè ndoo nìkì maa nõ. ³⁸⁻³⁹ Tacó ye ñò ni ngbáràngà'i éno gí, máa, wotí mì ku gítí bà njèè gbí òkò tí ndoo ta Mbírì tí mbe zè ndoo nìkì maa ta rè mì Bindi-Mbírì tí Jézú tí Mbe tí ndoo nó wálá; wotí mì 'wálá gítí wálá, wotí mì ndâ basilì gítí wálá, wotí mì ndâ 'bí bèri mbe kù jòò gbí có ta Mbírì gítí wálá, wotí mì ndâ i ñinò náa ndú kpónó kuu tí nó ta ndâ ñinò kèji nó gítí wálá, wotí mì 'bí i muu kùro to tí nó ta wotí mì 'bí i tà ngo gítí wálá, wotí mì 'bí i 'do gbí òkò tí ndâ i tí nó 'dáá gí náa Mbírì suu ndú nó gítí wálá.

9

Mbírì cu 'bì wó mítí ndâ Ìzìriyéli

¹ Có tí nó náa ye kpónó kù 'dè nó a yúco; ye a 'duù mì Bindi-Mbírì, ye 'dè 'verè lá, Bèri-mi-Mbírì delè kù 'dè có gbí njembí ye, máa, ye kù 'dè me 'verè lá. ² Sé có ba ré ye gí, njembí ye delè ta o 'dáá gí ká ro wu tacó tí ndâ nambe ye tí ndâ Ìzìriyéli, tí ndâ 'dóó dii ye, tí ndâ mbelè ye. ³ Tacó Mbírì kùtáa má i njà mítí ye, waa yí 'ví mò ye 'do tí Bindi-Mbírì gí tacó tí ndú, tàkòcò ye bà peteke ma. ⁴ Mbírì táánò cu 'bì wó mítí ndú á 'do gbí òkò tí ndâ 'duù, bindi yí gii bàkà ndú tí ndâ 'viì mì wó, ndú táánò kù dù gbí ngba Mbírì, Mbírì táánò njù mùkà ta ndú, Mbírì táánò je ndâ có mì wó a i ji ndú, ndú táánò a ndâ cèe mbe ùlù Mbírì, Mbírì delè táánò ci ndâ cí mì wó a i ji ndú. ⁵ Ndâ bu ndú a ndâ Àbiráámò, ta Ìzákò, ta Jàkòbè, tí ndâ rẹngbó mbe jò Bindi-Mbírì tí 'duù gí muu to tí nó. À ùlù Mbírì tí gba tí ndâ i 'dáá gí dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

⁶ Ye kù 'dè me có máa có mì Mbírì co to gí nõ lá. Tacó ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa rẹngbó ndâ mbe jò ndú a Ìzìriyéli nó 'dáá gí me ndâ cèe Ìzìriyéli lá, ⁷ ndú delè 'dáá gí me ndâ yúco 'viì mì Àbiráámò tacó náa Àbiráámò a rẹngbó mbe jò ndâ bu ndú nõ lá. Tacó kòcò Mbírì táánò ji Àbiráámò

énó máa, «A Ìzàkò ká bà jò rẹ lo.» ⁸ Gbí có tí nò éno máa, à kù nì 'viì mì Mbíri míti 'duù me ká gítí rẹ bà jò yí mì Àbiráámò cuki lá; à kù nì a i míti ndá 'viì tí nó náa Mbíri ci Àbiráámò gítí ndú nò. ⁹ Tacó cí tí nó náa Mbíri táánò ci ta Àbiráámò nó éno máa, «Ta o tí nó náa ye bà dele ndi ye nó, nawù lo Sàrà bà jò 'viì-'dakò.» ¹⁰ À me káa gbèe cí tí nó lá; ta o tí nó táánò náa 'dakò tí nó gbaànjé, tí Ìzàkò, tí ká gù ndoo, tẹ ta nakáyì ndá njemí míti nawù wó Rẹbékà nó, ¹¹⁻¹² Mbíri gù 'dè có jì Rẹbékà si yí ta nakáyì tí wó máa, «'Duù ñinó náa a yí ká bà ñò ọ ọ kùro jì ka wó 'do gbí òkò tí ndá njemí tí nó á gbí yì lo nó bà dù tí bòò mì ñinò bà tẹ gí tàkò wó nò.» Mbíri 'dè có tí nó si ndá 'viì tí nó gbí yì nawu ndú nó bàkà tó i gbaànjé lá, ndú delè bàkà vò i gbaànjé lá, tacó bà túbà máa, Mbíri kù cu 'bì wó míti 'duù 'do ká gbí 'dóó có mì wó náa à gbí njembí wó tí Mbíri, yí kù bàkà me 'do gbí ká có 'bí ọ a i náa 'duù bàkà nó lá. ¹³ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Ye táánò zè Jàkóbè niki ma, káa ye sogo Èzawù,» nò.

¹⁴ À má ènò, ndoo kpónó 'ví 'dè có máa yè? Ndoò 'dè có máa, Mbíri a mbe waa có ta 'verè, wàà? Ngé lá! ¹⁵ Tacó kòcò Mbíri jì Mòze éno máa, «Ye bà bàkà nambeè jì 'duù ñinó ta go bà bàkà nambeè jì yí tí ye, bindi ye delè bà ñò yé ọ 'duù ñinó ta go bà ñò yé ọ wó tí ye.» ¹⁶ À má ènò, Mbíri kù bàkà nambeè jì 'duù me tacó máa a go nambeè ta yí ká tí 'duù tí nó nò lá, yí delè kù bàkà me tacó máa 'duù tí nó bàkà nètẹ tí kpoò nò lá, yí bàkà 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó. ¹⁷ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbíri máa, yí 'dè có jì gbolò gba Mási, máa, «Ye táánò bàkà wò tí gbolò 'duù tacó bà túbà wotí mì ye, delè tacó wàa rẹ ye 'ví wu cee muu to tí nó 'dáá gí.» ¹⁸ À má ènò, à káa có mì Mbíri bà bàkà nambeè jì 'duù, à delè káa có mì wó bà bàkà 'duù tí mbe ngbùtù.

Náa kpo-tàkòcò ta nambeè mì Mbíri

¹⁹ Bì 'duù 'do gbí òkò tí yo má 'vee ye máa, «Káa Mbíri kù pà nje ndá 'duù tacó yè, lẹ náa yí ñò ní gí máa, 'bí 'duù ta wotí bà 'bee muu có ta yí tí wó wálá nó?» ²⁰ Ye delè bà 'vee yo máa, « 'Duù tà a yè, wàa yí 'ví 'visi ta có gí tàkò có mì Mbíri?» Nje kàrà kuu tí wó tacó bà 'vee mbe suu yí, máa, «Wó suu ye ènò ta có yè wè?» ²¹ À káa có mì muu-kàrà gbí njembí wó bà suu tú mì wó tí ngbùrú, à delè káa có mì wó bà suu tí sọrò.

²² Áá kùtáá má tí Mbíri a go bà túbà kpo-tàkòcò mì wó, delè ta go bà túbà wotí mì wó, wàa yí 'ví mì ndá 'duù tí nó mbe kù kpolo tàkòcò wó nó gí, a 'di ká bà 'dè có ta yí? Káa ta ndá ọ ñinò 'dáá gí, yí kù zèè njembí wó kù 'vala ta ndá 'duù tí nó, ²³ tacó bà túbà ọ ngba wó tí nó náa yí kù tò mí muu ndoo tí ndá 'duù tí nó náa yí kù bàkà nambeè jì ndoo nò, ndoo tí nó náa yí 'viindi bàndò mí gbí ngba wó kù ù ta ndi ndoo sàà gí nò. ²⁴ Tacó ndoo a ndá 'duù mì wó náa yí tẹ'é tí ndoo, me cuki 'do ká gbí òkò tí ndá Jùdèyà lá; ndá 'bí 'duù náa yí tẹ'é tí ndú gbí òkò tí ndoo a ndá Jùdèyà, ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndoo a ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá. ²⁵ Ñinó a kòcò Mbíri náa Òsíyà, tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, cu mí gbí wáràgà mì wó máa, Mbíri máa, «Ye bà 'dè có jì ndá 'duù tí nó náa ndú táánò me ndá 'duù mì ye lá nó, máa ndú a ndá 'duù mì ye; bindi ye bà 'dè có jì ndá 'duù tí nó náa ye táánò zè ndú niki lá nó,

máa ye zè ndú nìkì ma.

26 Káa tí bàndò tí nó náa ye táánò 'dè có jì ndá 'duù máa,
 <Yo me ndá 'duù mì ye lá> nó,
 ye bà 'dè có jì ndú máa,
 <Yo a ndá 'vii mì wu Mbíri>»

27 Káa Ízáyà, tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, táánò 'dè có gítí ndá Ìzìrìyèlì máa,
 «Kpèti ndá 'vii kòtì Ìzìrìyèlì má jò àdì go nji ngoò gbí pù ngo,
 Mbíri bà 'vala 'do gbí òkò tí ndú me ndá 'duù me mbè lá;

28 tacó Mbíri bà bàkà kpiiki-kpiiki gítí bà waa có
 mítí ndá 'duù muu to tí nó ta wotí ká tí nò wálá.»

29 Ízáyà delè táánò gii 'dè 'bí có máa,
 «Mbe tí ndoo, tí mbe wotí, táánò má nò yê ɾo ndoo,
 waa yí 'ví si sè nò ndá 'vii jì ndoo lá,
 áá táánò bà o gbí mòkò bindi ndoo káa kùlè,

go ɾa i tí nó táánò mbe bàkà tí gbí ndá gbata Sòdómà ta Gòmórà nò.»

30 Ndoò kpónó 'ví 'dè máa yè? Ndá 'duù tí nó táánò mbe nò dúú kpokèjì
 bà bàkà nambeè ta Mbíri lá nó kpónó gí tí ndá 'duù jáá kùro Mbíri, 'do
 gbí có bà tee njembí ndú mítí Bindi-Mbíri gí. 31 Káa ndá 'duù mì Mbíri ká
 kpécè kù ɾu ndi có mì Mòze tacó bà bàkà ndú tí ndá 'duù jáá kùro Mbíri,
 káa ndú pasuluku 'do tí bà dù tí ndá 'duù jáá kùro Mbíri gí. 32 Ndú táánò
 'de bà dù tí ndá 'duù jáá kùro Mbíri lá tacó yè? Ndú táánò 'de lá, tacó ndú
 táánò kù pà me ta bà tee njembí ndú mítí Mbíri lá, ndú pà a i ta bà bàkà
 ndá nèté. Ndú táánò tò kò ndú ta díí tí kpokèjì, 33 á go có tí nó náa à cu
 mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, Mbíri máa,
 «Yo kpolo tí yo,

tacó ye kù te díí náa ndá 'duù bà tò kò ndú tí mítí kpokèjì gbí gbata
 Ziyóni,

tí díí mbe 'va ndá 'duù mí to;

káa áá bà te nò mí ɾo 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó gí nó wálá.»

10

1 Ndá ná'vindí! I ñinó ta có gbí njembí ye, náa ye kù 'deke ta tí ye jì
 Mbíri kpolo ma tacó nó, a ñinó máa, yí 'ví 'vala ndá 'dóó 'duù mì ye 'do
 gbí ndá wò i. 2 Ye kù 'dè yúco muu ndú máa, có tí Mbíri gbí njembí ndú
 ngé ndii gí, káa, ndú nò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni kálásè.
 3 Ndú gírì'o 'do tí jáá kpokèjì tí nó mì Mbíri nó gí; ndú gii da a 'dóó ngú
 kpokèjì mì ndú. Ndú biya bà co tí jáá kpokèjì tí nó mì Mbíri nó gí. 4 Káa
 Bindi-Mbíri kpónó zì nje có mì Mòze gí, tacó bà njaanga ndá 'duù ñinó
 'dáá gí mbe kù tee njembí ndú mítí wó tí Bindi-Mbíri nò.

'Valá mì Mbíri a i tacó tí ndá 'duù 'dáá gí

5 Mòze cu mí gbí wáràgà mì wó máa, 'duù ñinó mbe kù dù tí 'duù jáá
 kùro Mbíri 'do gbí bà 'di có mì yì tí Mòze nó, bà 'vala 'do gbí có tí nó. 6 Káa
 có ñinó náa à 'dè gítí bà dù tí 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí bà tee njembí
 wó mítí Bindi-Mbíri éno máa, «A 'di ká bà da bèngbà mítí ɾi tacó bà 'dò
 ya gí bà gí ta Bindi-Mbíri 'do gbíri gí muu to tí nó? 7 Yo delè 'ví koɾo có
 máa, «A 'di ká bà ya gí tà to gí bà te Bindi-Mbíri tí wuu 'do gbí guù ku
 wó gí sè?» » 8 Káa gbí có tí nó máa yè? Gbí có tí nó máa, có mì Mbíri ká
 dè ta yo, à ká kuu nje mè yo, à delè kuu gbí njembí yo. Có tí nó a có bà

tee njembí míti Bindi-Mbíri, náa ze kú ma nó. ⁹ Tacó yo má 'dè có ta nje yo máa, Jézù a Mbe tí yo, bindi yo gii ùnje ta njembí yo máa, Mbíri 'vala ndí wó 'do gbí muu'dú wó gí, Mbíri bà 'vala yo 'do gbí ndá vò i gí. ¹⁰ Tacó Mbíri kú bàkà 'duù tí jáá 'duù kùro wó tí Mbíri 'do gbí có bà tee njembí 'duù tí nó míti Bindi-Mbíri. Bindi yí gii 'vala 'duù 'do gbí vò i 'do gbí bà 'dè yúco máa, Jézù a Bindi-Mbíri.

¹¹ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri máa, «Áá bà te nó mí ro 'duù ñinó mbe kú tee njembí wó míti Bindi-Mbíri nó wálá,» nó. ¹² Tacó 'bè gbí òkò tí ndá Jùdèyà ta ndá ña ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó wálá; gbèe Mbíri tí nó tí Mbe tí ndá Jùdèyà nó, delè káa Mbíri tí Mbe tí ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó, tí gbèe Mbíri tí nó mbe kú cù 'dè ngo cù wó míti ndá 'duù tí nó 'dáá gí mbe kú nì «Ákoo» jì yí nó. ¹³ Tacó Mbíri bà 'vala ndá 'duù tí nó mbe kú 'deke tí ndú ta rẹ wó nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí.

¹⁴ Káa ndá 'duù bà nì «Ákoo» jì Mbíri á ta kpokèjì ngàyi, náa ndú má ùnje gítí wó lá? Ndú delè bà ùnje gítí wó ta ña kpokèjì ngàyi, náa ndú jé má 'di có tí wó lá? Ndú bà 'di có tí wó ta ña kpokèjì ngàyi, náa 'bí 'duù mbe ma có tí wó jì ndú má wálá? ¹⁵ Ndú delè bà ma có tí wó jì ndá 'duù ta ña kpokèjì ngàyi, sè káa ñinó à má tuu ndú tuú-tuu? Á go có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri, máa, «Banga tí bà gí ndá mbe ma Banga-Ngú-Có ngé ndii gí!» nó. ¹⁶ Kpèti ká ènò, à me ndá 'duù 'dáá gí táánò ká ùnje gítí Banga-Ngú-Có lá; tacó Ìzáyá tí mbe 'dòkò có mì Mbíri táánò 'vee Mbíri máa, «A 'di ká ùnje gítí có tí nó náa ye ma jì ndú nó, Mbe tí ye?»

¹⁷ À má ènò, bà tee njembí 'duù míti Bindi-Mbíri gí a i 'do tí có tí nó náa yí 'di nó, káa có tí nó náa yí 'di nó gí a i ta bà ma có gítí Bindi-Mbíri.

¹⁸ Káa 'vé mì ye a ñinó máa, ndá Ìziriyéli táánò 'di có tí nó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri ma nó lá, wè? Ndú 'di gí! Tacó à cu mí gbí wàràgà mì Mbíri éno máa, «Kòcò ndú ya cee muu to tí nó gí.

Ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí 'di ndá có mì ndú gí.»

¹⁹ 'Bí 'vé mì ye káká'i a ñinó máa, ndá Ìziriyéli 'di gbí có tí nó náa ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri ma jì ndú nó gí, wè? Mòze dígísèè a kpédélé 'duù mbe 'visi có gí tàkò có tí nó, éno máa, Mbíri máa, «Ye bà bàkà yo 'ví tò kii ta ndá 'duù ñinó ta rẹ ña ndú wálá nó. Ye bà bàkà ndá 'duù ñinó ta gbí có mì ndú wálá nó 'ví kpòlo tàkòcò yo.»

²⁰ Bindi, Ìzáyá gii 'dè có ta gúku tí wó wálá, máa, Mbíri máa,

«À 'de ye a ndá 'duù ñinó mbe pà bà tí ye lá.

Ye túbà tí ye a i jì ndá 'duù ñinó mbe 'vee bà tí ye lá,» nó.

²¹ Káa yí gii 'dè có gítí ndá Ìziriyéli, máa, Mbíri máa,

«Ye kú tù 'bí ye 'do tí bà co ri, yee tí bà ta ri, jì ndá tù-ká-kpò-có tí ndá mbe kú jòò gbí có ta ye.»

11

Mbíri biya ndá 'duù mì wó tí ndá Ìziriyéli lá

¹ Ye kpónó kú 'vee a 'vé, máa, Mbíri 'visi a kapí wó á gítí ndá 'duù mì wó tí ndá Ìziriyéli wè? Gbaànjé lá! 'Dóo ye kuu nó a Ìziriyéli, tí 'vii-gù Àbiráámò. Ye a 'vii kòti Bènjámìnò. ² Mbíri 'visi kapí wó gítí ndá 'duù

mì wó náa yí cu 'bì wó mí tí ndú á 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó nó lá. Yo 'deke có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri gítí bà 'dè kòlòwò mì Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, jì Mbíri gítí ndá Ìziriyéli nó lá? ³ Èlìjà 'dè kòlòwò gítí ndá Ìziriyéli jì Mbíri máa, «Ndú mii ndá mbe 'dòkò có mì lo léé gí, sè káa ye ta kpééti ye, káa ndú delè kù pèè ta bà zi ye, Mbe tí ye! Ndú delè uu gbí ku-sòrò bà ci i jì wò 'dáá gí.»

⁴ Káa Mbíri gii 'visì có jì Èlìjà máa yè? Mbíri gii 'visì có jì yí máa, «Ye kù kpòlo tí ndá 'duù 7,000 mbe ùlù sù mbíri tí nó ta rẹ wó a Bààli lá nó tacó tí ye.»

⁵ Gbèe ña i tí nó wúnó bàkà tí gí, làmbu sè gbí ndáá ndá Ìziriyéli gbaànjé-gbaànjé náa Mbíri cu 'bì wó mí tí ndú ta nambeè mì wó kuu tí. ⁶ Mbíri cu 'bì wó mí tí ndá 'duù tí nó ta nambeè mì wó, yí cu 'bì wó mí tí ndú me tacó máa ndú bàkà a tó i jì yí nó lá, tacó Mbíri táánò má cu 'bì wó mí tí ndú tacó ndá i ñinó náa ndú bàkà nó, rẹ ña nambeè tí nó bà dù me nambeè lá.

⁷ Nò wàa yè? Nò wàa, ndá Ìziriyéli 'de i tí nó náa ndú táánò kù bàkà nètè tacó nó lá. A ndá 'duù tí nó mbe me mbè lá, náa Mbíri cu 'bì wó mí tí ndú nó ká 'de, káa tù sè ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú yoo 'do tí bà 'di é mì Mbíri gí; ⁸ á go có tí náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Mbíri je muu jì ndú lá.

Mbíri yoo ọ ndú 'do tí bà ñò ndá i gí,

Mbíri de tù ndú 'do tí bà 'di có gí yee gbí ọ tí nó wúnó,» ñò.

⁹ Bìndi kòcò Dávidè tí gbolò gba mì ndá Ìziriyéli gii 'dè có máa, «Bàndò bà zò i mì ndú 'ví dù tí wú náa à lè jì ndú,

bàndò bà zò i mì ndú 'ví dù tí bù náa à òu jì ndú,

à 'ví dù tí bàndò bà eendi ndú gítí vò i,

à 'ví dù tí bàndò bà waa có mí tí ndú,

¹⁰ ọ ndú 'ví di gí, wàa ndú 'ví ñò i lá,

ndòpí ndú 'ví loko ta du vò i ká dúú bà ya tí.»

¹¹ Ye kpónó kù 'vee 'bí 'vé káká'i, «Ndá Ìziriyéli kpónó 'va nó a tí ndú to ngbé gí, wèè, ndú tò káa kò ndú sínò?» Gbaànjé lá! Tacó a bà 'va tí ndá Ìziriyéli to nó ká si Mbíri 'ví 'vala ndá 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó 'do gbí ndá vò i mì ndú, tacó wàa, ndá Ìziriyéli 'ví tò kii ta ndú. ¹² Káa vò i mì ndá Ìziriyéli má si Mbíri 'ví bàkà tó i me gbolò jì ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bìndi bà pasi bà 'di có mì Mbíri mì ndú má si Mbíri 'ví bàkà tó i me gbolò jì ndá 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ña tó i tí nó náa Mbíri bàkà jì ndá 'duù nó bà me gbolò go ña yè, náa ndá Ìziriyéli 'dáá má 'di có mì Mbíri delè gí ñò!

¹³ Ye kpónó kù 'dè có a i jì yo tí ndá 'duù tí nó ta ña yo me ndá Ìziriyéli lá nó, tacó Mbíri tuu ye a i jì ndá 'duù tí nó ta ña ndú me ndá Ìziriyéli lá nó. Ndi 'di tí ñje ye gítí nètè mì ye wálá, ¹⁴ tacó wàa, ndá nambe ye tí ndá Ìziriyéli 'ví tò ta kii ta yo, tacó wàa, ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú 'ví 'de ta 'válá. ¹⁵ Tacó bà bè bà toko nambeè mì Mbíri ta ndá Ìziriyéli má gí a i ta bà 'viindi nambeè gbí òkò tí Mbíri ta ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bà ùnje bà toko nambeè ta ndú mì Mbíri bà je a ña yè jì ndá 'duù? Áá bà gí a i ta 'válá jì ndá ku!

Mbìrì bà 'vala ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìziriyéli lá nó gí

¹⁶ À má ci muu njú kpédélé'i ji Mbìrì gí, sè njú tí nò 'dáá gí a ñinó Mbìrì. À má ci ndâ teè mù ji Mbìrì gí, sè ndâ nè'bi mù tí nò 'dáá gí a ndâ i mì Mbìrì. ¹⁷ Káa à kpónó má waaka ndâ 'bí wú bè 'dè cii gí, bindi áá gii nanaka yo ndâ 'bí dó bè ju cii tí nó náa à waaka 'do gbí jilì nó mí bindi ndú, ¹⁸ yo 'ví me tí yo máa yo ma á ji ndâ wú bè 'dè cii tí nó náa à waaka ndú gí 'dè nó lá. Káa yo má me tí yo, yo 'ví te mí gbí muu yo éno máa, yo kú 'vala me 'do tí 'dóó teè yo lá. ¹⁹ Yo má 'dè có éno máa, «Áá táánò waaka ndú tacó bà rò ze mí bindi ndú,» ²⁰ a yúco; áá táánò waaka ndú 'do gbí ngbútù mì ndú. Káa yo kú rò tìyò tí kpòò ká tacó yo kú tee njembí yo mítí Bindi-Mbìrì. À má éno, yo 'ví mòò rò yo lá. Yo dù ta gúku Mbìrì tí yo. ²¹ Tacó yí táánò lê má waaka ndâ 'dóó bè 'dè cii tí nó gí to gí, yí delè bà si yo wálá. ²² Yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbìrì a mbe nambeè, yí delè a 'duù ñinó ta 'di á nje wó wálá; yí ño 'di ta bà waa có mítí 'duù ñinó mbe 'di có mì wó lá nó lá, káa yí kú bàkà nambeè á ji yo, náa go nambeè ta yí má ká kpòò kuu tí yo nó. Káa go nambeè ta yí má tí yo wálá, yí bà mò yo á 'do tí wó gí. ²³ Káa ndâ Ìziriyéli má si ngbútù mì ndú mí to gí, Mbìrì bà dele ta ndú á gí bàndò mì ndú gí, tacó wgbí bà dele ta ndú káká'i gí bàndò mì ndú kuu tí wó. ²⁴ Tacó áá táánò má waaka yo tí ndâ ju cii 'do tí 'dóó rëngbó yo gbí jilì, bindi áá gii nanaka yo mítí bè 'dè cii tí nó náa à rò mí gbí po nji nó gí, bà nanaka ndi ndâ nè'bi 'dè cii tí nó náa áá táánò waaka ndú nó mítí 'dóó bàndò mì ndú bà dù a dè có gé ndii gí.

Mbìrì ñò yè rò ndâ 'duù 'dáá gí

²⁵ 'Bí có gbí ngàngbùùtù náa ye kpónó bà 'dè ji yo tacó wàa yo 'ví si ta tí yo máa yo ma nó lá, a ñinó, ndâ ná'vindi: ndâ Ìziriyéli bà bàkà ngbútù me ká dúú bà ya tí lá, ndú bà bàkà yee ká tí o tí nó náa ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Ìziriyéli lá nó má gí 'dáá gí mì Mbìrì má kózò gí, ²⁶ bindi Mbìrì bà gii 'vala ndâ Ìziriyéli 'dáá gí. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbìrì máa,

«Mbe 'vala ndâ 'duù bà gí 'do Ziyóni;

yí bà 'vala ndâ 'vii-gù Jákóbè 'do gbí ndâ vò i 'dáá gí.

²⁷ Ñinó bà dù a o bà njú mbelè mì ye ta ndú,

náa ye má 'vala ndú 'do gbí ndâ vò i mì ndú gí,» nó.

²⁸ Ndâ Ìziriyéli biya bà 'di Banga-Ngú-Có gí, tacó éno, ndú gí tí ndâ ku'di tí Mbìrì 'do gbí có mì yo. Káa à má gítí có bà cu 'bì Mbìrì mítí ndú, ndú kpòò káa ndâ wú-gbì-ré Mbìrì ta rè mì ndâ ká gù ndú. ²⁹ Tacó Mbìrì me mbe kú 'vèè gbí nje 'duù tacó i lá; yí delè má cu 'bì wó mítí 'duù gí, yí káká'i 'visi muu wó 'do tí 'duù tí nó lá. ³⁰ Á má gítí yo tí ndâ 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbìrì ni lá nó, yo táánò kpò có mì Mbìrì gí, káa Mbìrì kpónó kú bàkà nambeè ta yo, tacó ndâ Ìziriyéli táánò kpò có mì wó gí. ³¹ Ndâ Ìziriyéli delè kpónó kú kpò có mì Mbìrì, tacó wàa Mbìrì 'ví bàkà ta nambeè yí ndâ yì, á go ñinó náa yí táánò bàkà ji yo ta o tí nó náa yo táánò kpò có mì wó gí nó. ³² Tacó Mbìrì zèè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí mí gbí zàà mì kpò-có, tacó wàa yì 'ví bàkà nambeè ji ndú.

À ùlù Mbìrì

³³ Ndâ i mè Mbírì me gbolò ngé ndii gî, yí a mbe 'di gbí-o, muu tí wó delè ngé ndii gî! A 'di ká bà ni bà 'dè gbí ndá có mì wó náa yí ẹre gba ndú gî nó? A 'di ká bà 'di gbí ndá kpokèjì mì wó? Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì wó máa,

³⁴ «A 'di ká 'di gbí có gbí njembí Mbe tí ndoo?

A 'di ká kpo-gbí-tà-tù wó?

³⁵ A 'di jé ká je i-nambee ji yí,

wàa yí 'ví ko ta mboo i mì 'duù tí nò?»

³⁶ Tacó a yí ká suu ndâ i 'dáá gî, ndâ i 'dáá gî kù dù 'do gbí có mì wó, ndâ i 'dáá gî delè á tacó tí wó. À ùlù yí kpòò ya tí . Go-i-tí-nò.

12

Yo 'vala ta bà bàkà nètè ji Mbírì

¹ À má ènò, ye kù 'deke a tí ye ji yo, ndâ ná'vindí, máa, yo yòò tí, yo tí ndâ wu i-cí-ci ji Mbírì, tí ndâ tó i náa Mbírì 'ví lè 'bì wó mí tà ndú, tacó ña gbolò nambee mì wó náa yí bàkà ji yo nò. Nìnò a ña cèe bà bàkà i ji Mbírì náa yo 'ví bàkà . ² Yo bàkà nètè ta có mì ndâ 'duù muu to tí nó lá, yo si Mbírì 'ví 'visì bà koṛo có mì yo tí ngú ña bà koṛo có mbe 'visì cè ña bà bàkà i mì yo tí ngú bà bàkà i. Tacó wàa, yo 'ví ñò ta có mì Mbírì ni , yo 'ví ñò ta tó i mì wó ni , yo delè 'ví ñò ta i ñinó mbe 'vii ọo 'bá tí cèe i nó ni .

³ A nambee tí nó náa Mbírì bàkà ji ye nó ká si ye kù 'dè có ji yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî, máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví koṛo có máa, yí ma ndii bà gî nò lá. 'Duù 'ví koṛo có lèè, 'vii ta wotí bà tee njembí wó mítí Mbírì, náa Mbírì je ji yí, ⁴ jé ká go ñinó náa ndâ bà to tí ndoo me mbè, káa bà to ñinò ká ta tende ña nètè mì wó nò. ⁵ Káa ndoo, kpétí má me mbè, ndoo a ndâ bà to tí Bìndi-Mbírì, náa à 'deeke 'duù ñinò mítí ndâ tende bàndò tí kútí gbèe 'duù. ⁶ Mbírì njèè ndâ i-nambee mì wó ji ndoo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî tende-tende, 'vii ká ta nambee mì wó náa yí bàkà ji ndoo, tacó bà bàkà ta nètè.

À má ènò, Mbírì má je ji 'duù a nètè bà ma có mì wó, 'duù tí nò 'ví ma có mì Mbírì 'vii ta wotí bà tee njembí wó mítí Mbírì, náa Mbírì je ji yí; ⁷ yí má je ji wò a bà bàkà nètè ndâ 'duù, wò 'ví bàkà nètè ndâ 'duù; yí má je wò a bà nìbà i ji ndâ 'duù, wò 'ví nìbà i ji ndâ 'duù; ⁸ yí má je ji wò a nètè bà je wotí ji ndâ 'duù, je wotí ji ndâ 'duù; yí má je ji wò a nètè bà je i ji ndâ 'duù, wò 'ví ñò ñó-ọo-i gítí bà je i ji ndâ 'duù lá; yí má bàkà wò tí kùro ndâ 'duù, tè kùro ndú; yí má bàkà wò tí mbe nambee, bàkà nambee ji ndâ 'duù ta mbá-mbá tí lo.

⁹ Yo 'ví ze tí yo gbí òkò tí yo nìkì ta yúcó. Yo 'ví sogo wò i, wàa yo 'ví zèè i ñinó tí tó i nó kácá-kácá. ¹⁰ Yo zè tí yo gbí òkò tí yo go i mì ndâ ná'vindí gbí òkò tí ndú, yo delè 'ví dù ta go bà tègàrà tí yo gbí òkò tí yo. ¹¹ Yo 'ví bàkà nètè tí kpòò, yo dù tí ndâ mbe kpó lá, yo bàkà nètè ji Mbe tí ndoo ta mbá-mbá tí yo. ¹² Bà koṛo có mì yo lè mítí Mbírì 'ví si yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, yo 'ví zèè njembí yo gbí ndâ wò o, yo delè 'ví 'deke tí yo ji Mbírì ta o 'dáá gî. ¹³ Yo 'ví je i-'bì yo tacó tí ndâ 'duù mì Mbírì ñinó tí ndâ mbe yè nò, yo delè 'ví te wìrì mítí ndâ mbe 'dó-'do.

¹⁴ Yo 'ví cù 'dè ngo cù yo mítí ndâ mbe kù mèèkè'i tí yo; yo be ndú lá, yo cù 'dè ngo cù yo mítí ndú. ¹⁵ Ndâ 'duù má ta líkí'o tí ndú, yo 'ví dù ta

líkí'o tí yo ta ndú; ndú má kú wa gbí, yo delè 'ví wa gbí ta ndú. ¹⁶ Ndá 'duù 'dáá gí 'ví dù á ọ̀o yo 'vii ká 'vii, yo mba tí yo lá, yo nì kaà ta ndá 'duù ọ̀nínó náa ndú me ndá i lá nò, yo 'ví bàkà tí yo tí ndá mbe 'di gbí-o lá. ¹⁷ Yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá, yo koọ̀o có a i gítí bà bàkà i ọ̀nínó tí cèe i nó kùro ndá 'duù 'dáá gí. ¹⁸ Yo bàkà wotí tacó bà 'vala ta ndá 'duù 'dáá gí nìkì maa. ¹⁹ Yo 'ví kèèndè vò i lá, ndá kómbe ye, yo si a kpo-tàkòcò mì Mbířì ká 'ví kèèndè vò i muu yo; a go có tí nó náa à cu mì gbí wáràgà mì Mbířì máa, Mbířì máa, «Bà kèèndè vò i a i mì ye, ye bà ko mboo vò i ta vò i,» nò. ²⁰ À má ènò, go má tí ndá ku'dì tí yo, yo 'ví je i-zó-zò jì ndú, go ngo má tí ndú, yo 'ví je ngo jì ndú; tacó yo má bàkà ènò, ndá vò i mì ndú náa ndú kú bàkà mítí yo nò bà te nò mí ọ̀o ndú me gbolò. ²¹ Yo 'ví si vò i 'ví gèè bè wó mì muu yo lá, yo kpò muu vò i ta bà bàkà ndá tó i.

13

Yo 'di có mì ndá gba 'bá

¹ Yo 'dáá gí 'ví 'di có mì ndá gba mbe kú zogo 'bá mì yo. Tacó a Mbířì ká je gba jì 'duù. ² À má ènò, mbe kú jòò gbí có ta gba kú jòò nò a gbí có ta gba tí nó náa Mbířì le bèrè jì yí nò, káa ndá mbe kú jòò gbí có kú pà a bà, bà waa có mì Mbířì mítí ndú. ³ Tacó 'duù ọ̀nínó mbe kú co tí jáá kpokèjì nó cì gúku tí ndá gba lá, a ndá mbe bàkà vò i ká kú cì gúku tí ndá gba. À má ènò, yo co tí jáá kpokèjì, ndá gba 'ví ùlù ta yo, delè tacó wàa yo 'ví cì ta gúku tí ndú lá. ⁴ Gba a bòò mì Mbířì, náa Mbířì je yí tí mbe kú koni yo, káa yo má bàkà vò i, yo 'ví cì gúku tí wó, tacó Mbířì le bèrè jì yí me sínò lá; yí a bòò mì Mbířì, mbe kú waa có mítí ndá mbe kú bàkà vò i á bìnđi Mbířì. ⁵ À má ènò, yo 'ví 'di có mì gba me ká cuki jì gúku bà waa có mì wó mítí yo lá, yo bàkà tacó yo ọ̀nò nì gí, máa, ọ̀nínó a i ọ̀nínó náa à tí nó ká nò.

⁶ Ọ̀nínó delè a nderè có tí nó náa yo 'ví gò ta i muu 'bá nó ká nò, tacó ndá mbe kú bàkà nètè muu 'bá 'dáá gí a ndá mbe bàkà nètè mì Mbířì, mbe kú bàkà nètè yo. ⁷ À má ènò, yo 'ví sì ndá có mì ndú 'do muu yo 'dáá gí; à má mì ndú muu yo a có bà gò i muu 'bá, yo gò 'do muu yo gí, à máa có bà sì muu ndá 'doó i mì yo, yo 'ví sì gí, yo delè 'ví sì ndú tí i ọ̀o yo, yo delè 'ví tẹ̀gàrà ndú.

Yo zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa

⁸ Yo 'ví si i mì 'bí 'duù gbaànjé 'ví dù á muu yo lá; à 'ví dù á muu yo káa có bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa, tacó 'duù ọ̀nínó mbe zè 'bí ka wó nìkì maa nó a mbe 'di có mì Mbířì. ⁹ Ndá có mì Mbířì máa, «Wò 'ví bàkà bangbaya lá; wò 'ví zì 'duù lá; wò 'ví zingbà i lá; wò 'ví dù ta go i mì ndá 'bí 'duù lá.» Káa ndá có tí nó ta ndá 'bí sè có mì Mbířì 'dáá gí toko gbaànjé bàkà a gbèe có tí nó máa, «Zè 'bí ka lo nìkì á go bà zè 'doó tí lo nìkì mì lo,» nò. ¹⁰ 'Duù mbe zè 'bí ká wó nìkì maa bà bàkà vò i gítí ka wó nò wálá; à má ènò, tó bà zè tí a bà 'di ndá có mì Mbířì 'dáá gí.

¹¹ Yo bàkà ènò, tacó yo ọ̀nò nì gí máa, o tí nó tí o bà zìya mì ndoo 'do tí ọ̀nò nò kpónó gí gí. Tacó o bà 'vala ndoo kpónó dooko ta ndoo cotí ọ̀nínó táánò ta kpédélé o bà ùnje mì ndoo gítí Bìnđi-Mbířì nó gí. ¹² Kùro bà too yé dooko gí; à má ènò, ndoo mò ndá i tí nó náa ndoo bàkà gbí 'dì'dì'o nó gí nje seè, wàa ndoo 'ví 'viindi tí ndoo á gítí ndá nètè gbí ngba'o. ¹³ Ndo

'viindi ndâ cè ña bà bàkà i mì ndoo, wàa ndoo 'ví dù go ndâ 'duù ñinó mbe kù 'vala gbí ngba ñi; bà bàkà ndâ i 'virímó-'virimo gbí 'dí'di'ò káká'i wálá; bà sa ta pe káká'i wálá; có gítí ndâ vo-vò ka sili, ta bà bàkà ndâ i ñinó mbe 'vii ño 'bá lá nó káká'i wálá; bà gò gó ta bà 'dèèkè mà delè káká'i wálá; bà tò kii káká'i wálá. ¹⁴ Káa yo 'ví si a Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri ká 'ví kpolo tí yo, wàa yo 'ví je mbí yo gítí ndâ vò i ñinó mbe me líkí tí yo nó lá.

14

Waa có mítí ná'vindí lo lá

¹ 'Bí 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí wó mítí Bindi-Mbíri me nji'dí tí wó nó má kuu gbí òkò tí yo, yo 'ví si yí, yo 'viiki gbí nje wó gítí ña bà kojo có mì wó gítí ndâ ña i-zó-zò lá. ² Tacó a bà tee njembí 'bí 'duù mítí Bindi-Mbíri ká kù si yí kù zò ña ndâ i 'dáá gí, káa 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí wó mítí Bindi-Mbíri me nji'dí tí wó nó kù zò káa ndâ kpátùyá. ³ Káa 'duù ñinó mbe kù zò ña ndâ i 'dáá gí nó 'ví cònje gítí 'duù ñinó mbe kù guu gbí i-zó-zò gúú-guu nó lá, wàa ndâ 'duù ñinó mbe kù guu gbí i-zó-zò gúú-guu nó 'ví waa có mítí ndâ mbe zò i sàkàmàà nó lá, tacó Mbíri ùnje gítí wó gí. ⁴ Káa wò tà a 'di, wàa wò 'ví waa ta có mítí bòò mì 'bí 'duù? À ká gbí nètè mì mbe tí wó bà ñò máa yí kuu tíyò, à delè ká gbí nètè mì wó bà ñò máa yí 'va tí wó to gí. Káa yí bà rò tíyò gí, tacó wotí bà bàkà yí 'ví rò tíyò kuu tí Mbe tí ndoo.

⁵ 'Bí 'duù kù kojo có máa 'bí ñi gbaànjé niki co tí 'bí ñi gí, káa 'bí 'duù kù kojo có máa ndâ ñi 'dáá gí 'vii ká 'vii. Káa 'duù 'ví ere muu wó ká mítí 'dóó có mì wó náa à gbí muu wó. ⁶ 'Duù ñinó mbe kù kpolo tí 'bí ñi tí kpóló-kpolo ñi nó, bàkà ènò tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo. 'Duù ñinó delè mbe kù zò i nó, kù zò tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo, tacó yí kù 'dè niki maa jì Mbíri tacó i-zó-zò tí nó náa yí kù zò nó. Káa 'duù ñinó mbe kù guu gbí ndâ i-zó-zò nó, kù bàkà ènò tacó bà tègàrà Mbe tí ndoo, yí delè kù 'dè niki maa jì Mbíri. ⁷ Tacó 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo mbe kù 'vala gítí miñi wó nó wálá, 'bí 'duù gbaànjé delè mbe cì gítí miñi wó nó wálá. ⁸ Ndoó má kù 'vala , ndoo kù 'vala tacó tí Mbe tí ndoo, ndoo má kù cì , ndoo delè kù cì tacó tí Mbe tí ndoo. À má ènò, ndoo máa wu ndoo, ndoo a ndâ i mì Mbe tí ndoo, ndoo máa ku ndoo, ndoo delè káa ndâ i mì Mbe tí ndoo. ⁹ Ñinó a gbí nderè có bà cì Bindi-Mbíri, bindi yí gii 'vala ndi wó káká'i 'do gbí muu'dú wó nó ká nó, tacó wàa, yí 'ví dù tí Mbe tí ndâ 'duù ñinó mbe cì gí nó ta ndâ wu 'duù.

¹⁰ À má ènò, wò kù waa có mítí ná'vindí lo tacó yè? Wò kù cònje gítí ná'vindí lo tacó yè? Tacó ndoo 'dáá gí wúnò bà rò tíyò kùro jàlàmbà bà waa có mì Mbíri, ¹¹ tacó à cu mì gbí wàràgà mì Mbíri máa, kòcò Mbe tí ndoo máa,

«Ye má kù 'vala ,

ndâ 'duù 'dáá gí bà kucuku muungbó ndú mí kùro ye,

ndâ 'duù gbí ndâ tende ña nje có 'dáá gí bà ùlù Mbíri ta o tí nó.»

¹² Ndoó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí bà yù gbí tí ndoo jì Mbíri.

Dù tí nderè bà bàkà vò i mì 'bí ka lo lá

¹³ À má ènò, ndoo si bà dù kù 'viiki tí ndoo gbí òkò tí ndoo mí to, yo kojo có rò a i mítí bà bàkà 'bí ña i ñinó mbe ga gbí kò 'bí ná'vindí yo lá, yo delè 'ví dù tí i ñinó mbe kù nè kpokèjì mì wó nó lá. ¹⁴ Ye ñò ni ngbàràgà'i ta

rè mì Mbe tí ndoo Jézù gí, máa, 'bí i-zó-zò tí bètí-i nò wálá, i-zó-zò a bètí-i ká jì 'duù tí nó mbe kù koṛo có máa i-zó-zò tí nó a bètí-i nò. ¹⁵ Njembí ná'vindí lo má nìkì gítí ña i tí nó náa wò kù zò nó lá, wò kù 'vala ta yí me ta njembí bà zè Mbírì lá. Si ña i tí nó náa wò kù zò nó 'ví dù tí i mbe volo 'duù ñinó náa Bìndi-Mbírì táánò cì tacó tí wó nó mí to. ¹⁶ Á má ènò, si ndá 'duù 'ví 'dè vò có gítí i tí nó tí tó i-zó-zò mì lo nó lá. ¹⁷ Tacó kpóló-kpolo i mì ndoo tí ndá 'duù mì Bìndi-Mbírì me bà zò i lá, kpóló-kpolo i mì ndoo delè me bà nǹu pe lá; kpóló-kpolo i mì ndoo a bà dù tí ndá 'duù jáá Kùṛo Mbírì, ta bà dù ta 'dè njembí ndoo, gii je bà te líkí'o mì Bèrì-mì-Mbírì mítí ndoo. ¹⁸ 'Duù má bàkà nètè jì Bìndi-Mbírì gbí ña kpokèjì tí nó, tàkòcò Mbírì bà peteke gítí wó, ndá 'duù delè bà si yí tí i.

¹⁹ Á má ènò, ndoo 'ví mòkò a tàkò i ñinó mbe kù si gbí òkò tí ndoo 'ví dù nìkì maa, gii je i ñinó mbe si ndoo kù je wotí bà koni tí ndoo gbí òkò tí ndoo jì ndoo nò. ²⁰ Yo 'ví volo gbí nètè mì Mbírì tacó i-zó-zò lá. Ndá i-zó-zò 'dáá gí a ndá ngbáràngà i, káa à lè jì 'duù ñinó mbe zò 'bí ña i mbe si 'bí ka wó 'ví bàkà vò i nò. ²¹ Yúcó a bà zò yá lá, ta bà nǹu pe, delè ta bà bàkà i ñinó mbe kù si 'bí ná'vindí yo 'ví bàkà vò i nó, lá. ²² Káa bà tee njembí yo kpónó mítí Mbírì nó 'ví dù tí có kóó gbí òkò tí yo ta Mbírì; káa 'duù ñinó mbe nì nìkalaká gítí bà bàkà i ñinó náa yí ñò nì tí yúcó gí lá nó, a mbe tó pá. ²³ Káa Mbírì kù waa có a i mítí 'duù ñinó mbe zò i ta njembí wó sósò'ò nò, tacó ña 'duù tí nó kù bàkà i me ta bà tee njembí wó mítí Mbírì lá, káa i ñinó náa 'duù bàkà me ta bà tee njembí wó mítí Mbírì lá nó, a vò i.

15

Peteke tàkòcò ndá 'bí ka lo, peteke me ká tàkòcò lo ta kpéetì lo lá

¹ Ndoò tí ndá 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí mítí Bìndi-Mbírì kuu tí ndoo nó 'ví koni ndá 'duù ñinó ta wotí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì me nǹí'dí tí ndú nó tà bà te ndá du ká'i ñindi ndú. Ndoò 'ví bàkà me káa i ñinó mbe kù peteke tàkòcò ndoo nó cuki lá. ² Ndoò kùntáa 'dáá gí bà bàkà i ñinó mbe kù peteke tàkòcò ndá 'bí ka ndoo, ta bà koni ndú gítí bà 'de wotí gítí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì. ³ Tacó Bìndi-Mbírì táánò koṛo có me ká gítí 'dóó mǹi wó cuki lá; á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «Ndá 'duù tí nó mbe kù go yo nó kù go a ye,» nò. ⁴ Káa ndá có tí nó 'dáá gí náa à cu táánò sàà mí gbí wáràgà mì Mbírì nó, a i tacó bà je muu jì ndoo; tacó wàa, wáràgà mì Mbírì 'ví je bà zèè njembí, ta wotí bà koṛo có lì mítí Mbírì jì ndoo. ⁵ Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì tí mbe kù je bà zèè njembí, delè tí mbe kù je wotí jì ndá 'duù, máa, yí 'ví sí yo 'ví 'vala ta gbí òkò tí yo nìkì maa go có mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁶ tacó wàa, có gbí muu yo 'dáá gí 'ví dù ká gbaanjé, wàa yo 'ví ùlù Mbírì tí nó tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nó ta kòcò yo toko gbaanjé.

Banga-Ngú-Có tacó tí ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Ìziriyèlì lá nò

⁷ Yo te wiṛi mítí yo gbí òkò tí yo, go bà te wiṛi mì Bìndi-Mbírì mítí yo, tacó bà ùlù Mbírì. ⁸ Tacó ye kù 'dè có jì yo máa, Bìndi-Mbírì táánò gí tí bòò mì ndá 'duù mì ndá Ìziriyèlì ñinó mbe ya gí gbí gázà gí nó, tacó bà túbà yúcó mì Mbírì, tacó bà túbà máa, cí tí nó náa Mbírì táánò ci ta ndá ká gù ndá Ìziriyèlì nó a yúcó. ⁹ Yí gí delè tacó wàa ndá 'duù ñinó ta ña

ndú me ndâ Ìzìrìyéli lá nó 'ví ùlù Mbírì gítí nambeè mì wó, á go có tí nó nàa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,

«À má ènò, ye bà ùlù rẹ lo tí Mbírì mí gbí òkò tí ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyéli lá; ye bà be rẹ lo gbí cè,» nò.

¹⁰ À gii cu 'bí káká'i máa,

«Yo tí ndâ 'duù ñìnó ta ña yo me ndâ Ìzìrìyéli lá nó 'dáá gí 'ví ùlù tí yo toko ta ndâ 'duù mì wó.»

¹¹ À gii cu 'bí máa,

«Yo tí ndâ 'duù ñìnó nàa ña yo me ndâ Ìzìrìyéli lá nó 'dáá gí 'ví ùlù Mbírì; wàa, ndâ 'duù 'dáá gí 'ví ùlù yí.»

¹² Káa kòcò Ìzáyà máa,

«'Vii-gù Jé sí kèjì,

yí bà gí tí gba mbe zogo ndâ 'duù

ñìnó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyéli lá nò,

ndâ 'duù ñìnó ta ña ndú me ndâ Ìzìrìyéli lá nó 'ví kọro có lli a i mítí wó.»

¹³ Ye kú 'deke tí ye máa, Mbírì tí nó nàa yo kú kọro có lli mítí wó nó, 'ví je líkí'o jì yo tókà'i, yí delè 'ví je 'dê njembí jì yo 'do gbí có bà ùnje mì yo, tacó wàa, wotí mì Bèrì-mì-Mbírì 'ví sí yo 'ví kọro có lli mítí Mbírì.

Nderè bà cu wáràgà tí nó mì Páwòlò ta gúku tí wó wálá

¹⁴ Ye nò ni ngbárángà'i gí, ndâ ná'vindí, máa, yo a ndâ tó 'duù ngé ndii gí, yo delè a ndâ 'duù ta muu tí yo me gbolò, ta wotí bà ñibà i gbí òkò tí yo kuu tí yo. ¹⁵ Káa ye kú cu wáràgà tí nó jì yo ta gúku tí ye wálá, tacó bà 'va mbí yo gítí ndâ 'bí i, tacó nambeè tí nó nàa Mbírì bàkà jì ye, ¹⁶ ta bà bàkà ye tí mbe bàkà nètè mì Bindi-Mbírì tí Jézù, tí bu-Mbírì mbe kú ma Banga-Ngú-Có mì Mbírì jì ndâ 'duù ñìnó nàa ndú me ndâ Ìzìrìyéli lá nó, tacó wàa, Mbírì 'ví lli ta 'bì wó gí tà i-cí-ci mì ndâ 'duù ñìnó nàa ndú me ndâ Ìzìrìyéli lá, nàa Bèrì-mì-Mbírì bàkà tí ngbárángà'i gí nò.

¹⁷ Ye kú mòò ọo ye gbí nètè mì ye nàa ye kú bàkà tacó tí Mbírì nó ta rẹ mì Bindi-Mbírì tí Jézù. ¹⁸ Tacó ye bà yaka 'bì ye yee gbí 've ta bà 'dè 'bí tende có wálá, ye bà 'dè có ká gítí bà bàkà ye mì Bindi-Mbírì tí mbe bàkà ndâ 'duù ñìnó nàa ndú me ndâ Ìzìrìyéli lá, mbe 'di có mì Mbírì lá nó, tí ndâ mbe 'di có mì Mbírì, ta nje ye, delè ta cè bà bàkà i mì ye, ¹⁹ ta ndâ wotí mì ndâ kpo-kpò i-seřè nàa ye bàkà ndú, ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì. Tacó ènò, ye ma Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbírì ta kábà 'do Jèrùzàlémè di gbí ndâ to Ìliríkù. ²⁰ À gbí njembí ye ta o 'dáá gí a go bà ma Banga-Ngú-Có gbí ndâ to ñìnó nàa ndâ 'duù kà jé 'di rẹ Bindi-Mbírì gí nó lá, tacó wàa ye 'ví bì 'bá mí pí tà 'bá ñìnó nàa 'bí 'duù sè sàà kùro gí nò lá, ²¹ á go có tí nó nàa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,

«Ndâ 'duù tí nó nàa à jé 'dé có tí wó jì ndú lá nó bà ñò yí.

Káa ndâ 'duù tí nó jé mbe 'di có tí wó lá nó

bà 'di gbí có mì wó» nò.

Có bà co wìri ya gí Rómà kuu gbí muu Páwòlò

²² Nìno a i tí nó mbe kù tii ye cóó-cóó 'do tí bà ya gí mì yo kà nò. ²³ Káa nèté mì ye gbí ndâ to tí nó káá nó lè kpónó wálá, ye lè bàkà có bà ya gí mì yo kà ta mbè ndoò, ²⁴ káa ye kpónó kù koṛo có bà có mì yo Rómà kà ta o bà ya ye gí Ìsípáníyà, ye má zò i-wírì mì yo gàà gí, yo 'ví konì ye muu nó mì ye gí kùṛo kà. ²⁵ Káa ye kpónó kù ya a i gí Jèrùzàlémè ta ndâ i-bà-konì-tí jì ndâ 'duù mì Mbírì kà má kózò gí. ²⁶ Tacó a ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí ndâ to Mèsidóniyà ta ndâ to Àkáyà ká tuu ye ta ndâ i-nambee náa ndú kili 'do gbí 'dóó nambee mì ndú, máa, ye ya tí jì ndâ mbe yé gbí òkò tí ndâ 'duù mì Mbírì gbí gbata Jèrùzàlémè. ²⁷ Ndú bàkà ènò ta pétékè tàkòcò ndú, káa à má ta bà 'dè ta yúcó, i mì ndâ Ìziriyéli kuu muu ndú. Tacó ndâ 'duù tí nó náa ndú me ndâ Ìziriyéli lá nó kpónó má kù gbo gbí ndâ i-nambee mì Mbírì ta ndâ Ìziriyéli, kózò tí ndú delè bà konì ndâ Ìziriyéli ta ndâ i muu to tí nó. ²⁸ Ye má ya ta i tí nó náa à tuu ta ye nó jì ndâ mbe gí, ye bà ya gí Ìsípáníyà có mì yo kà; ²⁹ káa ye nò ni gí máa, ta o tí nó náa ye bà yee mì yo kà nó, ye bà yee jì yo ta ndâ tó i me gbolò 'do mì Bìndi-Mbírì.

³⁰ Ye kù 'deke tí ye jì yo, ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, delè ta rẹ̀ mì Bèri-mi-Mbírì tí mbe zè yo nìkì ma, ndâ ná 'vindí máa ndoo 'deke tí ndoo tí kpoò jì Mbírì, tacó wàa, yí 'ví konì ye gbí nèté mì ye. ³¹ Yo 'deke tí yo jì Mbírì tacó tí ye, máa, yí 'ví sí ndâ mbe unje gítì Bìndi-Mbírì lá 'bá mì ndâ Ìziriyéli 'ví dooko gítì ye ta vò i lá, delè tacó wàa, ndâ 'duù mì Mbírì gbí gbata Jèrùzàlémè 'ví ù ta nje gítì ndâ nèté mì ye. ³² Bìndi ye 'ví ya gí mì yo ká ta pétékè tàkòcò ye gí bà tè wó ye mí mì yo kà, náa Mbírì má jè nó jì ye gí nò. ³³ Mbírì tí mbe 'dè njembí 'ví dù ta yo 'dáá gí. Go-i-tí-nò.

16

Páwòlò 'vee ndâ 'duù Rómà

¹ Ye kù ùlù námi ndoo tí Fòyèbè jì yo; yí a mbe konì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kèngèrèyè. ² Yo te wírì mítí wó ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo go bà te wírì mítí ndâ 'duù mì Mbírì. Yo konì yí ta ndâ 'bí ña i ñjìno mbe nìkì tí wó, tacó yí konì ndâ 'duù me mbè, à kpèti káa 'dóó ye nó, yí delè konì ye gí.

³ Ye 'vee ndâ Pìrisílà ta Àkùyílà, tí ndâ ka ye mbe bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ⁴ ndú táánò pà ku gítì ndú ta rẹ̀ ye; ze ta ndâ 'duù ñjìno ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nó 'dáá gí, 'dè nìkì maa jì ndú. ⁵ Ye 'vee ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á mí 'bá mì ndâ Pìrisílà ta Àkùyílà.

Ye 'vee tó 'duù mì ye Èpàyìnètù tí kpédélé 'duù mbe gí tí 'duù mì Bìndi-Mbírì gbí to Ásiyà.

⁶ Ye 'vee Màriyà tí mbe kù bàkà nèté tí kpoò gbí òkò tí yo.

⁷ Ye 'vee ndâ Àndòrònìkò ta Jóniyà tí ndâ nambe ye ndâ Jùdèyà, delè tí ndâ ka ye náa ze táánò ta ndú gbí zàà; ndú a ndâ 'duù ñjìno náa ndâ 'duù nò ndú ni ngbàrángà 'i gbí òkò tí ndâ mbe kù mì Bìndi-Mbírì gí; a ndú delè ká gí tí ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì á kùṛo jì ye.

8 Ye 'vee Àmbiliyàtù tí tó 'duù mì ye ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. 9 Ye 'vee Ùrùbànò tí ka ndoo mbe kù bàkà nèté ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. Ye delẹ̀ 'vee tó 'duù mì ye Ìsitáki.

10 Ye 'vee Àpèlẹ̀ tí mbe kù bàkà nèté mì Bìndi-Mbírì ta njembí wó gbaànjé ngé ma.

Ye 'vee ndá 'duù 'bá mì Àrìsitòbùlù ngé ma. 11 Ye 'vee Èròdiyónà tí nambe ye. Ye 'vee ndá Nàrikìsù, ta nawù wó, ta ndá 'vii mì ndú, ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì.

12 Ye 'vee ndá nii tí nó ta rẹ̀ ndú a ndá Tìrífòsà ta Tìrífénà tí ndá mbe kù bàkà nèté ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo nò. Ye delẹ̀ gii 'vee tó 'duù mì ye tí nii tí nó tí Pèrìsì tí mbe bàkà nèté tí kpoò ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo nò.

13 Ye 'vee Rúfò tí gbolò mbe nèté mì Mbe tí ndoo. Ye delẹ̀ 'vee nawu Rúfò tí mbe tẹ̀gàrà ye ká go 'dóó 'vii mì wó.

14 Ye 'vee ndá Àsingirítù, ta Fèlègónì, ta Èrèmèsì, ta Pàtòróbà, ta Èrèmà, ta ndá ná'vindì njinó mbe kù dù ta ndú kà.

15 Ye 'vee ndá Filòlògù, ta Júliyà, ta ndá Nèrèwù, ta nàmì wó, ta Òlìmbà, ta ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á mì ndú kà.

16 Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà òlò gbí tù yo go i mì ndá ná'vindì.

Ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì mì ze kàà 'vee yo.

Ndòngbù có mì Páwòlò jì ndá 'duù Rómà

17 Ye kù 'deke tí ye jì yo, ndá ná'vindì, máa, yo kpolo ọọ yo mítí ndá mbe kù njèè gbí òkò tí yo ta bà nònòkò muu yo 'do tí yúcó tí nó náa à nìbà jì yo nó gí, yo mò tí yo 'do tí ndú gí. 18 Tacó ndá mbe bàkà ọọ i tí nó kù bàkà mbe nèté mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì lá, ndú kù bàkà káa 'dóó ndá i mì ndú mbe nìkì tí ndú; ndú kù eendi ndá 'duù njìnó ta muu ndú me njí'dí nó ta banga nje, ta bà tọ̀ọ̀ bàà mítí có. 19 Káa ndá 'duù 'dáá gí 'di tàwo bà zèè Banga-Ngú-Có mì yo ta njembí yo gbaànjé gí. Tacó ènò, tàkòcò ye peteke gítí yo ngé ndii gí. Có gbí njembí ye ènó máa, muu yo 'ví dù ta o 'dáá gí ká gítí i njìnó dú nò, wàa có mì yo 'ví dù ta vò i wálá. 20 Mbírì tí mbe 'dè njembí bà si yo 'ví 'dò Gba-wàtà mí to ta kò yo. Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví cù 'dè ngò cù wó mítí yo.

21 Tímàtáyò tí ka ye mbe nèté 'vee yo ngé ma. Ndá Lúciyò, ta Jàsònì, gii je Sòsipàtèrè, tí ndá nambe ye, delẹ̀ 'vee yo ngé ndii gí.

22 Ye tí Tèrètiyò, tí mbe kù cu wàràgà tí nó tacó tí Páwòlò, kù 'vee yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo.

23 Gáyù tí 'duù tí nó náa ye kpónó kù dù a i 'bá mì wó nó, delẹ̀ náa ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì kù kili mí 'bá mì wó nó, 'vee yo ngé ma.

Èrásitù tí mbe kù kpolo tí ndá i-mírì gbí gbata, ta ná'vindì ndoo Kùwàritò 'vee yo. (24 Ye kù 'deke tí ye máa, Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví cù 'dè ngò cù wó á mítí yo 'dáá gí. Go-i-tí-nò)

Páwòlò ùlù Mbírì ta bà 'deke tí wó

25 À ùlù Mbírì! Wotí bà je wotí bà tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí kpoò jì yo go Banga-Ngú-Có mì ye náa ye kù ma tí có gítí Jézù tí Bìndi-Mbírì nó, kuu tí wó. Có tí nó gbí ndá ká o táánò sàa a có kóó. 26 Káa à kpónó 'dè gbí á gí sè gí. A ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì ká cu có tí nó mì gbí ndá wàràgà mì ndú, náa à kpónó kù ma jì ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí, a go có mì Mbírì tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí nó. Tacó wàa, ndá 'duù 'dáá gí 'ví tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbírì, ndú delẹ̀ 'ví 'di ta có mì wó. 27 À

ùlù Mbírì tí gbèe mbe 'di gbí-o dúú bà ya tí ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi-Mbírì.
Go-i-tí-nò.

KPÉDÉLÉ KÒRÍNDÌ

Kpédélé bà cu wàràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kòrìndì

¹ Njìnó a ye tí Páwòlò, náa a Mbírì ká cu 'bì wó mí tí ye 'do gbí 'dóó có mì wó tí Mbírì, máa ye dù tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù, ká kù cu wàràgà tí nò. Ze kù gbo gbí bà cu wàràgà tí nò ta ná'vìndí ndoo Sòsiténè, ² jì yo tí ndâ 'duù mí Mbírì mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kòrìndì. Yo tí ndâ 'duù tí nò náa Mbírì toṣo ndâ vò i mì yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí nò, yo tí ndâ 'duù tí nò náa Mbírì tè'è tí yo tacó bà kaa yo mò gí mì wó tí Mbírì toko ta ndâ 'duù tí nò mbe kù 'deke tí ndú tí ndâ bàndò 'dáá gí ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, éno máa yí a Mbe tí ndoo ta ndâ yì 'dáá gí nò. ³ Ze kù 'deke tí ze jì Bu ndoo tí Mbírì, ze delè kù 'deke tí ze jì Jézù tí Bìndi-Mbírì éno máa, ndú 'ví toko nambeè ta yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Tó i gbí bà dù toko ta Bìndi-Mbírì

⁴ Ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì ta o 'dáá gí tacó tí yo, tacó nambeè mì wó tí Mbírì náa yí bàkà jì yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù nò. ⁵ Mbírì wu bà 'dè có mí gbí nje yo me gbolò, yí delè gii je muu jì yo me gbolò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. ⁶ Yúcó tí nò náa ye 'dè jì yo gítí Bìndi-Mbírì nò kpónó bàkà kudu mí gbí njembí yo ⁷ tí ña njìnó náa yo kpónó kù ùndi o bà tubà tí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ta gbèè i-nambeè mì Mbírì Mbe gboo 'do mì yo wálá. ⁸ Mbírì bà je wotí jì yo tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ 'duù njìnó ta i-nò mì yo wálá nò yee tí ndòngbú o tí nò, tí o bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nò. ⁹ Mbírì tí nò tí mbe tè'è tí yo gí bà dù toko ta 'Vii mì wó, Jézù tí Bìndi-Mbírì tí Mbe tí ndoo nò, a mbe kù ɾu káa ndi ngo nje wó.

'Bè gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹⁰ Ye kù yù 'do mì yo 'dáá gí a nambeè ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, éno máa, yo 'dáá 'ví ẹ̀re gba có mì yo ká gbaanjé, ndâ ná'vìndí ye. Yo ùnje éno máa, yo bà si gbínje 'ví dù gbí òkò tí yo wálá, ña bà koṣo có mì yo delè ta nḍerè bà bàkà i mì yo 'dáá gí 'ví dù ká gbaanjé. ¹¹ Ye kù 'dè có tí nò jì yo tacó ye 'di có 'do mì ndâ 'duù mì nìi tí nò tí Kèlèyónè nò éno máa, gbí òkò tí yo kà nìkì ngé gí lá, ndâ ná'vìndí ye. ¹² Có tí nò ta go bà 'dè jì yo tí ye nò a njìnó máa, à gbí òkò tí yo kà a 'bè: 'duù njìnó máa, «Ye a 'duù mì Páwòlò,» njìnó máa, «Ye a 'duù mì Àpólò,» 'duù njìnó máa, «Ye a 'duù mì Kéfà,» njìnó máa, «Ye a 'duù mì Bìndi-Mbírì.»

¹³ À njèè gbí Bìndi-Mbírì gí? Áá táánò gbì a Páwòlò mí tí njèèkpè mù? Áá táánò caka tí yo ta rẹ̀ Páwòlò? ¹⁴ Ye kù 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó ye táánò caka 'do gbí òkò tí yo cuki káa tí ndâ Kìrìsìpù ta Gáyù. ¹⁵ À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo bà 'de wotí bà 'dè có éno máa, áá táánò caka tí yì ta rẹ̀ ye nò wálá. ¹⁶ Ye koṣo có éno máa, ndâ 'bí 'duù náa ye táánò caka tí ndú káa ndâ 'dakò tí nò tí Ísitèfáná nò ta ndâ 'duù mì wó. Á má ta bà 'dè có ta yúcó, mbí ye káká'í tí 'bí 'duù náa ye caka tí wó bìndi ndâ 'duù tí nò ta bà muu ndú náa ye 'deke ndú nò lá, ¹⁷ tacó Bìndi-Mbírì táánò tuu ye me tacó bà caka tí ndâ 'duù lá, yí tuu ye a i tacó bà ma Banga-Ngú-Có. Yí

delè táánò tuu ye nò me tacó bà gí gí bà ma Banga-Ngú-Có ta bà 'vanda có kpènjèngè'veè, tí ndá có bà 'di gbí-o mì ndá 'duù muu to tí nó, nò lá. Tacó ndá có bà 'di gbí-o tí nò kpènjèngè'veè nò kù bàkà có gítí bà cì Bindi-Mbíri mí tí njèèkpè mù tí có ta gbí wálá.

Bindi-Mbíri a wotí ta bà 'di gbí-o mì Mbíri

¹⁸ Có gítí bà cì Jézù mí tí njèèkpè mù gbí tù ndá 'duù tí nó mbe gíri'o gí nó go mòngò gbí tù bô, káa à gbí tù ndoo tí ndá 'duù tí nó mbe kù co tí kpokèjì mì 'válá nó, a có gítí wotí mì Mbíri. ¹⁹ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Mbíri máa,

«Ye bà voloko gbí kpokèjì bà 'di gbí-o mì ndá mbe 'di gbí-o gí. Ye bà bàkà bà nò'o mì ndá mbe kpo-ɾo tí i ta gbí wálá.»

²⁰ À má ènò, ndá mbe 'di gbí-o kpónó ngò? Ndá kpo-kpò mbe nò wáràgà, ta ndá kpo-kpò mbe kù 'viiki gbí có kpónó gbí to ngayi? Mbíri kpónó yù gbí ndá i-nónókó mì ndá mbe 'di gbí-o muu to tí nó gí sè lá? ²¹ Káa có gbí muu Mbíri má lê éno máa ndá 'duù muu to tí nó 'ví nò yí tí Mbíri ní 'do gbí 'dóó bà 'di gbí-o mì ndú lá, yí bàkà ènò tacó à gbí njembí wó a có bà 'vala ndá 'duù, ta «có nónókó» tí nó náa ndoo kù ma nó.

²² Ndá Jùdèyà kù ù a ndi bà nò ndá seɾe, ta ndá mbó ndi 'bì Mbíri, ndá Ìgírìgì kù ù a ndi bà 'di kòcò ndá mbe 'di gbí-o. ²³ Káa ndoo kù ma a có gítí Bindi-Mbíri náa à gbí yí mí tí njèèkpè mù, tí có mbe kù pèè njembí ndá Jùdèyà, káa ndá Ìgírìgì kù si a i tí có nónókó. ²⁴ Káa à má jì ndá 'duù tí nó náa Mbíri tè'é tí ndú gí, tí ndá Jùdèyà ta ndá Ìgírìgì, có nónókó tí nò náa ndoo kù ma nò a Bindi-Mbíri tí wotí mì Mbíri, a Bindi-Mbíri tí bà 'di gbí-o mì Mbíri. ²⁵ Có nínó náa áà mì Mbíri a có nónókó nó a có ta gbí me gbolò ndii gbí có mì ndá mbe 'di gbí-o muu to tí nó gí. Bindi i nínó tí jódókò i mì Mbíri nó a i mbe kpolo ndii 'billi ndá mbe wotí muu to tí nó gí.

²⁶ Yo koro muu yo á gítí o bà tè'é tí yo mì Mbíri táánò gí, ndá ná'vindi; ndá 'duù muu to tí nó táánò nò ndá 'duù me mbè gbí òkò tí yo tí ndá mbe 'di gbí-o ɾo ndú lá, ndá 'duù me mbè gbí òkò tí yo táánò me ndá mbe wotí lá, ndá 'duù me mbè 'do gbí òkò tí yo táánò delè me ndá 'viù mì ndá 'duù nínó ta ɾè ndá mbe jò ndú a ɾè nó lá.

²⁷ Káa Mbíri táánò cu 'bì wó mí tí mbe nónókó, tacó bà te nò mí ɾo ndá mbe 'di gbí-o, Mbíri cu 'bì wó mí tí jódókò 'duù tacó bà te nò mí ɾo ndá mbe wotí, ²⁸ Mbíri giù cu 'bì wó mí tí i nínó ta gbí wó wálá, náa ndá 'duù muu to tí nó si tí có lá, yí delè kù cu 'bì wó mí tí 'bí i, kpèti i tí nó má wálá, tacó bà bàkà ndá i nínó náa ndú kuu tí nó tí ndá i lá. ²⁹ Tacó wàa, 'bí 'duù muu to tí nó 'ví cè ta cè-'bì máa, yí ma kùro Mbíri nò lá, ³⁰ tacó a Mbíri ká toko yo ta Bindi-Mbíri tí Jézù, à delè káa Mbíri ká bàkà Jézù tí ɾèngbò bà 'di gbí-o mì yo, tí mbe si ndoo 'ví dù tí ndá jáá 'duù á kùro wó tí Mbíri, tí ndá 'duù nínó náa yí tí Mbíri kaa ndoo mò gí mì wó gí, delè tí ndá 'duù nínó náa à toɾo ndá vò i mì ndoo gí nò. ³¹ Tacó ènò, à giù cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Go bà cè cè-'bì má tí 'duù, yí 'ví cè a i ta ɾè Mbíri.»

2

Có gítí Bindi-Mbíri náa à gbí yí mí tí njèèkpè mù

¹ Ta o tí nó náa ye táánò ya tí gí mì yo kà nó, ye ya me ta bà ma yúco mì Mbirì ji yo ta ndâ kpo-kpò có lá, ye delè ma me ta bà 'dè ndâ có mì ndâ mbe 'di gbí-o lá, ndâ ná'vindí ye. ² Tacó ta o tí nó náa ye táánò kuu mì yo kà nó, ye ẹre muu ye cuki ká gítí bà 'dè có gítí Jézù tí Bìndi-Mbirì, ta có gítí bà gbì yí mítí njèèkpè mù. ³ Ye táánò ya gí mì yo kà ta wotí tí ye wálá. Ye ya ta gúku ká tí ye. Ye ta o tí nó kù gu ká kpùrù-kpùrù ènò. ⁴ Ye ta o tí nó toro me bàà mítí có mì ye náa ye 'dè jì yo nó lá, ye te me banga mítí có tí nó náa ye ma ji yo nó go i mì ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó lá. Ye tù ji yo káa bà wotí mì Bèri-mi-Mbirì. ⁵ Tacó wàa, nderè bà tee njembí yo mítí Mbirì 'ví dù me 'do gbí có bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù muu to tí nó lá, à 'ví dù a i 'do gbí wotí mì Mbirì.

Bà 'di gbí-o mì Mbirì

⁶ Ta ndâ ña ñinò 'dáá gí, ze ma có bà 'di gbí-o a jì ndâ 'duù tí nó náa gbì dùi ndú yù gítí có mì Mbirì gí nó. Káa bà 'di gbí-o tí nó me bà 'di gbí-o mì ndâ 'duù tí nó kpónó kuu muu to tí nó nó lá. À delè me ñindi ndâ mbe wotí mbe kù zogo to tí nó, náa wotí mì ndú bà mii gí nó, lá. ⁷ Ze kù ma a có kóó, tí có bà 'di gbí-o mì Mbirì náa yí táánò nguù 'do tí ndâ 'duù gí, tí có có náa yí kojo si mí to tacó tí ndoo sàà táánò kuro bà suu to tí nó. ⁸ Gbèè 'duù 'do gbí òkò tí ndâ gba muu to tí nó mbe 'di gbí có tí nó wálá, tacó ndú má 'di gí, ndú táánò bà gbì 'duù tí nó tí mbe tí ngba'o nó mítí njèèkpè mù wálá. ⁹ Káa à cu mí gbì wáràgà mì Mbirì éno máa, «'Bí i náa 'bí 'duù jé mbe ñò ta ọ wó wálá, tí i náa 'bí 'duù jé mbe 'di có gítí ta tù wó wálá, tí i náa 'bí 'duù jé mbe kojo có gítí wálá, ñinò a i tí nó náa Mbirì bàkà si mí to tacó tí ndâ mbe zè yí niki ma nó.»

¹⁰ Mbirì tuu a Bèri mì wó tí Mbirì gí bà 'dè gbì i tí nó jì ndoo, tacó Bèri-mi-Mbirì a mbe pà gbì ndâ i lézè-lézé yee ngé rẹngbó ndú, à kpèti káa ndâ kpóló-kpolo có kóó ñinó mì Mbirì. ¹¹ 'Bí 'duù ta wotí bà 'di gbí ndâ có gbì njembí 'bí ka wó tí wó wálá, à káa bèri mì 'duù ká 'di gbí ndâ kóró-kojo có gbì njembí wó. À má ènò, 'bí 'duù delè mbe 'di gbí ndâ kóró-kojo có mì Mbirì wálá, à káa Bèri-mi-Mbirì. ¹² Bèri tí nó náa Mbirì kpónó je jì ndoo nó me bèri mì ndâ 'duù muu to tí nó lá. Yí je jì ndoo a Bèri mì wó tí Mbirì, tacó wàa, ndoo 'ví 'di ta gbì ndâ i-nambee tí nó náa yì tí Mbirì kaa jì ndoo sínò nó.

¹³ Ndoò kù 'dè gbí ndâ yúco mì Mbirì ji ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mi-Mbirì kuu gbì njembí ndú nó me ta ndâ có náa a ndâ mbe 'di gbí-o muu to tí nó ká nìbà ndú jì ndoo nó lá, ndoo kù 'dè a i ta ndâ có náa a Bèri-mi-Mbirì ká nìbà ndú jì ndoo. ¹⁴ 'Duù ñinó ta Bèri-mi-Mbirì gbì njembí wó wálá nó ùnje gítí bà 'de ndâ i-nambee 'do mì Bèri-mi-Mbirì lá, tacó ña 'duù tí nó 'di gbí ndâ i-nambee tí nó lá. Ndâ i-nambee tí nó ọ wó 'dáá gí káa ndâ i ta gbì ndú wálá, tacó à kù ñò i gbì ndâ i tí nó ni ká ta wotí mì Bèri. ¹⁵ 'Duù tí nó ta Bèri-mi-Mbirì kuu gbì njembí wó nó 'viiki káa gbì ndâ i 'dáá gí, káa 'duù mbe 'viiki gbì njembí wó wálá. ¹⁶ Tacó à cu mí gbì wáràgà mì Mbirì éno máa, «A 'di ká 'di gbí có gbì njembí Mbirì gí, tacó wàa 'duù tí nó 'ví ñi ta bà i jì Mbirì?» Káa njembí ndoo a njembí Bìndi-Mbirì.

3

Ndâ bòò mì Mbírì

¹ Bà 'dè có jí yo go bà 'dè có jí ndâ 'duù ñinó náa Bèrì-mì-Mbírì kuu gbí njembí ndú nó táánò kpò ye gí, ndâ ná'vindi ye. Tacó éno ye gí 'dè có jí yo ká go bà 'dè có jí ndâ 'duù ñinó mbe kú 'vala ká gbí ña kpokejì bà 'vala ndò mì ndâ 'duù muu to tí nó. Ye 'dè có jí yo go bà 'dè có jí ndâ dó 'vii gbí òkò tí ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì.

² Ye táánò ko yo ta ngo kí, ye ko yo me ta ndâ kùùkpò i-zó-zò lá, tacó yo ta o tí nó 'viindi tí yo gítí bà zò ndâ kùùkpò i-zó-zò lá. À kpétí ká kpónó, yo 'viindi tí yo kálásè, ³ tacó yo kú 'vala go có mì ndâ 'duù muu to tí nó kálásè. Yo lé má kú tò kii, yo delè má kú 'dèèkè mà, gbí có tí nó me éno máa, yo kú 'vala káa cè ña bà 'vala ndò mì ndâ sè ndâ 'bí 'duù muu to tí nó lá? ⁴ Tacó 'bí 'duù má 'dè có éno máa, «Ye a 'duù mì Páwòlò,» bindi 'bí ka wó gí 'dè có éno máa, «Ye a 'duù mì Àpólò,» yo kú bàkà nó me cè bà bàkà i mì ndâ 'duù muu to tí nó lá?

⁵ À má éno, Àpólò tí nó a yè? Páwòlò delè a yè? Ze a ndâ bòò mì Mbírì, náa Mbírì táánò tuu ze jí yo tacó bà koni yo wàa yo 'ví ù ta nje gítí yí tí Mbírì. Mbírì táánò tuu 'duù ñinó ká ta ña nètè mì wó, yí gí tuu ka wó ká ta ña nètè mì wó. ⁶ Ye táánò rò a ñi ña, bindi Àpólò gí ña ngo mítí kú i, káa a Mbírì ká gí si kú i tí nó 'ví uu gí yaà. ⁷ À má éno, mbe rò i me i lá, mbe ja ngo gítí kú i delè me có lá, i káa Mbírì tí mbe je bà uu ndò jí kú i. ⁸ 'Bè gbí òkò tí ndâ mbe rò i, ta mbe ja ngo gítí kú i wálá, Mbírì bà ko mboo nètè mì ndú jí ndú 'vii ká ta ña nètè mì ndú. ⁹ Tacó ze a ndâ kaà gbí nètè mbe kú bàkà nètè tacó tí Mbírì. Káa yo a ñi mì Mbírì.

Yo delè a 'bá mì Mbírì. ¹⁰ À má go nambeè tí nó náa Mbírì bàkà jí ye nó, ye a gbolò 'duù kùro ndâ mbe bì 'bá. A ye ká sè tà 'bá, bindi 'bí 'duù gí bì kú ya tí gí yaà. Káa wò tí mbe kú bì 'bá tí nó ya tí gí yaà nó 'ví koṛo muu lo gítí cè ña bà bì i mì lo. ¹¹ Tacó 'bí 'duù bà sè tà 'bí 'bá bindi ñinó náa à sè gí nó wálá. Rẹ̀ ñinó náa à sè gí nó a Jézù tí Bindi-Mbírì.

¹² 'Bí 'duù má bì i kú ya tí gí yaà mì pí tà 'bá tí nó ta dâ'bi, 'bí 'duù 'ví bì ta fádà, 'bí 'duù 'ví bì ta ndâ banga ña dí ta i gbí ndú me gbolò, 'bí 'duù 'ví seke a ndâ ñjì-mú mí pí, 'bí 'duù 'ví po a mbíli, 'bí 'duù 'ví po a kùngbó cù. ¹³ Áá bà túbà cè ña mbó ndi 'bi ndâ 'duù tí nó gbaànjé-gbaànjé gí. Yé tí nó kèjì gí bà too ta wu nó bà gbaa ndâ i 'dáa mì gbí ngbàà rì, bindi a wu tí nó ká bà túbà cè ña nètè mì 'duù gí sè. ¹⁴ I tí nó náa 'duù bì mí pí tà 'bá tí nó má doo lá, áá bà ko mboo nètè mì 'duù tí nó jí yí. ¹⁵ Káa nètè mì 'duù má doo gí, yí bà bè gbí nètè mì wó gí, káa yí bà 'vala go 'duù mbe 'vala 'do gbí wu nó gí.

¹⁶ Yo ñò ni lá máa yo a ndâ 'bá mì Mbírì? Yo delè ñò ni lá máa Bèrì-mì-Mbírì kú 'vala gbí njembí yo? ¹⁷ 'Duù má ki'viki 'bá mì Mbírì, Mbírì bà ki'viki 'duù tí nó, tacó 'bá mì Mbírì a 'bá náa Mbírì kaa mò gí mì wó tí Mbírì gí. Káa 'bá-Mbírì tí nó a yo.

¹⁸ 'Duù 'ví eendi tí wó ta kpéetí wó lá. 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má kú koṛo có máa, ndâ 'duù muu to tí nó kpónó kú si yí tí mbe 'di gbí-o, si 'duù tí nó má gí tí ñónókó má kózò gí, yí 'ví gí 'di gbí-o a 'do ndi. ¹⁹ Tacó i tí nó náa ndâ 'duù muu to tí nó kú si tí bà 'di gbí-o nó a i-ñónókó kùro Mbírì. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Yí zèè ndâ mbe 'di

gbí-o gbí tiri mí ndú.»²⁰ À gii cu 'bí káká'í éno máa, «Mbírì nò ni gí máa, có gbí ndá kóró-koṛó có mí ndá mbe 'di gbí-o wálá.»

²¹ À má éno, 'bí 'duù 'ví cè cè-'bì ta rè ndá 'duù muu to tí nó lá, tacó ndá i 'dáá gí a ndá i mí yo: ²² à má a Páwòlò, à má a Àpòlò, à má a Kéfà, à má a to tí nó, à má a 'wálá, à má a ku, à má a kpónó, à má a taabé, ndá i 'dáá gí a ndá i mí yo, ²³ káa yo a ndá i mí Bìndi-Mbírì, bìndi Bìndi-Mbírì a i mí Mbírì.

4

Ndá tú mì Bìndi-Mbírì

¹ Yo kùtáá bà si ze tí ndá bòò mì Bìndi-Mbírì mbe kù kpolo tí ndá có tí nó táánò tí ndá có kóó mì Mbírì nò. ² Káa kpóló-kpolo có mì 'duù tí nó mbe kù 'dè có kóó jì yí nó a ñinó máa, yí 'ví dù me mbe filí nje lá. ³ Káa a má gítí bà miṛi ye, bà 'viiki ye mí yo, ta bà 'viiki ye gbí ngbàngà mì ndá 'duù muu to tí nó, bàkà i ta ye gbaànjé lá. À má ta bà 'dè ta yúco, ye ngbá 'viiki tí ye lá. ⁴ Njembí ye ká ngbàrángà'ì. Kpèti ká éno, ye kù 'dè me có máa, ye co jóró 'do gbí vò i gí nó lá. À káa Mbírì ká bà 'viiki ye.

⁵ À má éno, ndoo co kpónó gí bà waa có mítí 'bí 'duù á kùṛo o bà co ṛi bà waa có á kùṛo bà gí Mbe tí ndoo lá. Yí kèji gí bà túbà ndá i ñinó náa ndoo bàkà ndú gbí 'dí'di' o nó gí ṛo ngba'o; yí kèji gí bà 'dè gbí ndá có kóó tí nó gbí njembí ndoo nó 'dáá gí gí sè, bìndi Mbírì bà gii ko mboo ndá tó i mí ndá 'duù gbaànjé-gbaànjé go ñinó náa à tí nó jì ndú.

⁶ Ye kpónó 'dè có tí nó ta rè ze ta Àpòlò nó ká go cè tiri nò, ndá ná'vindí, tacó waa yo 'ví mèlè ta ndi ze, waa yo 'ví 'di ta gbí có tí nó máa, «Ndi muu có tí nó náa à cu mì gbí wàràgà mì Mbírì nó lá,» nò. Tacó yo bà gii luguu tí yo ta bà wu gbí 'bí 'duù, bìndi yo gii cònje gítí 'bí 'duù. ⁷ Tacó a 'di ká bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo? A yè ká mí yo náa à je jì yo me jé-je lá? Káa à má je i jì yo jé-je, yo kù cè cè-'bì muu goolá à me i-nambee náa à je jì yo me sinò lá nò, tacó yè?

⁸ Yo kpónó a ndá mbe yéjì gí! Yo kpónó gí tí ndá mbe i gí! Yo gí tí ndá kpo-kpò gba si ze mí to gí! Có gbí njembí ye máa, yo kùtáá 'ví dù tí ndá kpo-kpò gba ta yúco, tacó waa ndoo 'ví dù ta ndoo tí ndá kpo-kpò gba. ⁹ Tacó ye ñò goolá Mbírì waa có mítí ze tí ndá mbe kù ma có mì wó, máa, à 'ví zì ze mí gbí ñjì ṛo ndá 'duù 'dáá gí, tacó waa, ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí, ta ndá basìlì 'ví ñò ta ṛo ndú.

¹⁰ Ze dù tí ndá mbe ñónókò ta rè mì Bìndi-Mbírì, káa yo dù tí ndá mbe 'di gbí-o ta bà dù toko ta Bìndi-Mbírì! Wotí tí ze wálá, káa yo a ndá mbe wotí! Ndá 'duù te duù mítí ze lá, káa ndú kù te duù mítí yo! ¹¹ Ze yee tí o tí nó kpónó go có tí nó gbí nje ye nó kù kònò go, ze kù kònò go ngo, ze kù nò ta zì bongo tí ze kàrákà-kàrákà, à kù gbì ze; dúú bàndò tí ze wálá, ¹² ze kù zò i 'do gbí bà ka wu'o. 'Duù má kù be ze, ze kù cù 'dè ngo cù mítí 'duù tí nó; à má kù mèèkè'ì tí ze, ze kù kònò ndá vò i tí nó náa à kù me mítí ze nò; ¹³ à má kù 'dè ndá vò có mítí ze, ze kù 'visì gí tàkò ndú káa tó có. Ze kpónó ká go zùkùmèè mì ndá 'duù á muu to tí nó, ze kpónó a ndá pù muu ndá i 'dáá gí.

¹⁴ Ye kpónó kù cu wàràgà tí nó jì yo me tacó bà te nò mí ṛo yo lá. Ye kù cu jì yo a i tacó bà kpo-gbì-tà-tù yo tí ndá 'dóó 'vii mí ye, tí ndá wú-gbì-ré ye. ¹⁵ Tacó kpèti ndá mbe kù nibà i jì yo ta rè mì Bìndi-Mbírì tí Jèzù má

me mbè ká go tùmèrè, bu yo ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri tí Jézù gbí òkò tí ndú 'dáá gí gbaanjé káa ye tacó a ye ká ya ta Banga-Ngú-Có ji yo. ¹⁶ À má ènò, ye kú je wotí ji yo máa yo mèlè ndi ye.

¹⁷ Njìnò a gbí nderẹ̀ có tí nó náa ye kú tuu tí ta Timátèyò ji yo nó ká nò. Yí a 'dóó 'viì mì ye, tí tó 'viì mì ye, mbe kú 'vala toko ta Mbe tí ndoo ta njembí wó gbaanjé. Yí bà 'va mbí yo gítí cè ña bà 'vala ye toko ta Bindi-Mbíri, náa ye má kú nibà i ji ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri tí ndá bàndò 'dáá gí.

¹⁸ Ndá 'bí 'duù gbí òkò tí yo kà kú luguu tí ndú máa ndá yì ma, goolá ye kèjì gí mì yo kà wálá nò. ¹⁹ Káa ye kèjì gí mì yo kà kpónó-kpónó, náa Mbíri má je nó ji ye gí nò. Áá bà dù gbí muu ye ta o tí nó náa ye bà ya tí gí mì yo kà nò, me káa có gítí bà 'dè ndá có gítí ndá 'duù tí nó mbe kú luguu tí ndú máa ndá yì ma nó cuki lá. Có bà ñò éno máa, wotí kuu tí ndú wè, delè kuu gbí muu ye. ²⁰ Tacó Mbíri kú zogo to tí nó me ká ta có cuki lá, yí kú zogo ta wotí. ²¹ À tí yo a go ñgàyí? Máa, ye gí gí mì yo kà ta kpo-'bill, wèè, ta pétékè 'bí?

5

Bà gbètèkè tí ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gbí òkò tí ndú

¹ Ye 'di có éno máa yo kú gbètèkè tí yo gbí òkò tí yo kà tí vò ña njìnó náa à kpètí káa ndá 'duù tí nó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó, ndú bà gbètèkè tí ndú gbí òkò tí ndú yee tàkò ña njìndi yo nò wálá. Yo volo njìndi yo ká ngé tí ña njìnó náa 'duù kú tẹ̀ri cikii nawù bu wó. ² Ña i tí nó kùtáá má volo tí yo volo, wàa yo 'ví mò ta 'duù tí nó mbe kú bàkà nó 'do gbí òkò tí yo gí, à nìkì ma, káa yo ndí kú gù si tí i bà mba tí yo.

³ Ye tà kpètí kpónó má me mì yo kà lá, njembí ye ká gá'dáá tí yo kà. Ye delè kaá waa có míti 'duù njìnó gbí òkò tí yo mbe kú bàkà ña vò i tí nó ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo tí Jézù sàá gí. ⁴ Yo kili ta bà muu yo tí ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Jézù, wàa ye delè 'ví dù á káá kú 'deke tí ye ji Mbe tí ndoo tí Jézù, ⁵ tacó bà je wotí bà je 'duù tí nó mbe kú bàkà ña vò i tí nó gbí òkò tí yo nó ji Gba-vò-i, wàa Gba-vò-i 'ví nibà vò i ji yí, tacó wàa lili wó 'ví 'vala ta o bà co ɾi mì Mbe tí ndoo tí Jézù.

⁶ Bà mba tí yo nò nìkì lá! Yo ñò ni lá máa, gbèe kìnì kú volo yá? ⁷ À má ènò, yo mò vò 'duù tí nó gbí òkò tí yo, mbe kú volo yo go gbèe kìnì mbe kú volo yá nó gí, tacó wàa yo 'ví dù tí ndá cèe 'duù go njìnó náa à tí. Tacó à waa mbelè Bindi-Mbíri tí 'viì-rómbo mì ndoo tí i-cí-ci á gítí o bà Ndi-ta-muu-ndá-Ìziriyéli-mi-Mbíri gí. ⁸ À má ènò, ndoo bàkà gbolò o tí nó me ká ta bà zò káa yá njìnó ta kìnì gbí, tí kìnì bà mbè ndá ka tí, delè tí kìnì sogote nó lá. Ndoò zò ta ngbáràngà njembí ndoo, ndoo zò ta tiri gbí njembí ndoo lá, ndoo delè 'ví zò ta yúco.

⁹ Ye táánò cu wáràgà ji yo éno máa, yo 'ví nì kaà ta ndá 'duù njìnó mbe kú bàkà ndá i njìnó mbe 'vii ɾo 'bá lá nó lá. ¹⁰ Káa ye ta o tí nó nì me ndá 'duù njìnó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá mbe kú si tí ndú ká sàkàmàá, tí ndá mbe gàmàtà mbe kú zò 've i mì ndá 'duù, delè tí ndá mbe kú kùmùkù ndá i mì ndá 'duù, tí ndá mbe kú bàkà i ji ndá sù mbíri nó lá. ¹¹ Gbí có mì ye nò táánò a i éno máa, yo 'ví nì kaà ta 'duù njìnó mbe kú 'dè có máa yì a ná'vindi yo tí ndá 'duù mì Bindi-Mbíri káa yí kú si tí wó ká sàkàmàá nò lá; yo 'ví nì káa ta yí lá, náa yí má a mbe

gàmàtà, náa yí má a mbe kù bàkà i jì ndâ sú mbírì, náa yí má a mbe kù 'dè vò có, náa yí má a vò mbe njù pe, náa yí delè má a mbe ngbà nò. À kpéti káa bà toko 'bí yo mí gbí i-zó-zò ta ña 'duù tí nò, yo 'ví bàkà là.

¹² Ye táánò 'dè có tí nò me gítí ndâ 'duù ñìnó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbírì ni lá nò lá. Tacó nètè mì ye ta bà 'viiki ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì lá nò a yè? Nètè mì yo me a i ta bà 'viiki ndâ 'duù tí nò mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì nò lá? ¹³ À káa Mbírì ta kpéeti wó ká bà 'viiki ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì lá nò. «Yo mò vò 'duù tí nò á 'do gbí òkò tí yo gí,» á go có tí nò náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì nò.

6

Bà ya ta ná'vìndí gí gbí ngbàngà

¹ Có má kuu gbí òkò tí ndâ 'bí 'duù ta ná'vìndí wó gbí òkò tí yo, 'duù tí nò bà kojo a cè gbí kò có yè, wàa yí 'ví o tí ta muu yo tí ndâ tó 'duù mì Mbírì ya gí bà kpì ngbàngà tí ná'vìndí wó mí kùro ndâ gba ñìnó mbe kù co me tí jáá kpokèjì mì Mbírì lá nò? ² Yo ñò ni lá máa, ndâ 'duù ñìnó tí ndâ tó 'duù mì Mbírì nò kèjì gí bà dù tí ndâ mbe waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nò 'dáá gí? Káa yo má a ndâ mbe waa có mì ndâ 'duù muu to tí nò 'dáá gí, bà pà làyì gítí ndâ ví có gbí òkò tí yo bà kpò yo gí? ³ Yo ñò ni lá máa, a ndoo wúnò ká bà waa ndâ có mì ndâ basilì? À má éno, à kpónó 'ví gii kpò tí, tí ndoo nó a bà waa có mì ndâ 'duù mbe kù 'vala muu to tí nò? ⁴ Káa, à má éno, yo kù kaa ndâ có gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, ya tí gí gbí ngbàngà kùro ndâ 'duù tí nò ta rẹ̀ ndú gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù wálá nò, tacó yè? ⁵ Nò ro yo wálá tacó yè? Gbí có mì yo nò éno máa, gbèe 'duù gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì tí mbe 'di gbí-o, tacó wàa yí 'ví dù tí mbe kù 'viiki gbí ndâ có gbí òkò tí yo wálá? ⁶ Yo kù zò tí yo gbí òkò tí yo go ndâ sè! 'Duù loko ká mítí ná'vìndí wó ta ngbàngà mí kùro ndâ mbe unje gítí có mì Jézù lá!

⁷ Gbí bà jaka tí yo gbí òkò tí yo ta kpéeti yo ya tí gí gbí ngbàngà nò éno máa, 'bí i mbe lè gí kuu gbí òkò tí yo. À wálá nìkì mì yo a bà gbì gbì njembí yo gítí bà kònò ndâ vò i tí nò náa à kù me mítí yo nò? À wálá nìkì a bà kùmùkù ndâ i mì yo mì ndâ 'duù? ⁸ Káa à kpónó gii dù gáá nò a yo ká gii loko kù bàkà vò i gbí òkò tí yo tí ndâ ná'vìndí!

⁹ Yo ñò ni lá máa, ndâ 'duù tí nò mbe kù co me tí jáá kpokèjì mí Mbírì lá nò bà dù tí ndâ bòò gba mì Mbírì wálá nò lá? Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo lá; ñìnó a ndâ mbe kù gbètèkè tí ndú, ta ndâ mbe kù bàkà i jì ndâ sú mbírì, ta ndâ mbe bàkà bangbaya, ta ndâ mbe kù si ta ndâ ka ndú 'dakò, ¹⁰ ta ndâ mbe ngbà, ta ndâ mbe gbolò njembí, ta ndâ vò mbe njù pe, ta ndâ mbe 'dè vò có, gii je ndâ mbe kùmùkù i mì ndâ 'duù; ndâ ña ndâ 'duù tí nò bà 'de bà dú tí ndâ i-zógò-zogo mì Mbírì wálá. ¹¹ Ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo táánò a ndâ 'duù 'do gbí òkò tí ndâ voló-volo 'duù tí nò náa ye 'deke ndú nò. Káa à gii caka tí ndú gí, à kaa ndú mò gí mì Mbírì gí, à gii bàkà ndú tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì ta rẹ̀ mí Jézù tí Bìndi-Mbírì, delè ta rẹ̀ mì Bèrì-mi-Mbírì mì ndoo gí.

Yo si diù yo tí ndâ i bà ùlù Mbírì

¹² «Ndâ i 'daá gí kùro ye káa ndâ i mbe 'vii ɾo 'bá,» káa ndâ i 'daá gí me ndâ i mbe koni 'duù lá. «Ndâ i 'daá gí kùro ye káa ndâ i mbe 'vii ɾo 'bá,» káa 'bí i gbaànjé mbe 'visi ye tí i-zógó-zogo mì wó nò wálá. ¹³ «I-zó-zò a i tacó bà zò gí gbí yí 'duù, yí 'duù delè a i tacó tí i-zó-zò,» káa Mbíri bà voloko gbí ndú só gí. Dii 'duù me i tacó bà gbètèkè lá. Dii 'duù a i tacó tí Mbe tí ndoo, bindi Mbe tí ndoo a i tacó tí dii 'duù, me i tacó bà bàkà ndâ i njinó mbe 'vii ɾo 'bá lá nó lá. ¹⁴ Mbíri táánò 'vala Mbe tí ndoo 'do gbí muu'dú wó ta wotí mì wó gí; yí delè wúnò bà 'vala ndoo 'do gbí muu'dú ndoo ta gbèe wotí tí nò náa yí 'vala ta Mbe tí ndoo nò gí.

¹⁵ Yo nò ni lá máa dii yo a ndâ bà to tí Bindi-Mbíri? À má éno, ye kaa yo tí ndâ bà to tí dii Bindi-Mbíri nó wàa ye 'ví bàkà yo tí ndâ mbe kú sè tí yo sàkàmàa, wàa? Gbaànjé lá! ¹⁶ Yo nò ni lá máa, dii 'dakò njinó mbe nanaka mí cikii ni njinó mbe kú dù ta ndâ 'dakò ká sàkàmàa nó, gí tí gbèe dii ta niì tí nò gí nò, gí? Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri ngbáràngà'i éno máa, «Ndú só bà gí tí gbèe dii.» ¹⁷ Káa 'duù mbe nanaka míti Mbe tí ndoo, njembí ndú bà dù ta yí ká gbaànjé.

¹⁸ Yo kii'ba 'do tí bà gbètèkè tí yo. Ndâ 'bí ɲa vò i 'daá gí náa 'duù bàkà ndú kú dù a i kapí kú wó. Káa bà gbètèkè tí a vò i njinó mbe ya ngéé gí gbí 'dóó dii wó. ¹⁹ Yo nò ni lá máa, dii yo a ndúúrù mì Bèri-mi-Mbíri, tí Bèri tí nó náa Mbíri je yí jì yo nó? Dii yo me 'dóó i mì yo lá. ²⁰ Yo a ndâ 'duù njinó náa áa táánò sè tàkò yo ta mboo waa gí. À má éno, yo si dii yo tí i bà ùlù Mbíri.

7

Có gítí bà kò tí

¹ À má gítí ndâ i tí nó náa yo cu wáràgà gítí ndú jì ye nó, a tó có tacó tí 'duù bà gáa 'bí wó míti niì lá. ² Káa, tacó wàa yo 'ví gbètèkè tí yo gbí òkò tí yo lá, à niki éno máa, 'dakò 'ví kò 'dóó niì mì wó, wàa niì 'ví kò 'dóó 'dakò mì wó. ³ 'Dakò 'ví biya niì mì wó gbí kpâ-sili lá, wàa niì delè 'ví biya 'dakò mì wó gbí kpâ-sili lá. ⁴ Nawù 'dakò me i ta muu wó tacó wàa yí 'ví biya tí ta kù wó gbí kpâ-sili nó lá. Mbe tí wó gbí kpâ-sili a kù wó. Kù niì delè 'ví biya nawù wó gbí kpâ-sili lá, tacó mbe tí wó gbí kpâ-sili a nawù wó. ⁵ 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó mbe kò tí ndú gí nó 'ví nè-gbì-yi tí ka wó gbí kpâ-sili lá. Sè káa njinó máa, ndú má toko a có éno máa, ndâ yí njèè gbí bà sili gí ta làmbu o, tacó bà si muu ndâ yí gítí bà koɾo có gítí bà 'deke tí ndâ yí jì Mbíri má kózò gí, ndâ yí 'ví giì toko ndi bà sili. À má me éno lá, Gba-vò-i bà nònòkò muu ndú, náa njembí ndú má me fùlâ-fùlâ nó.

⁶ Ye kú zèè yo gítí bà 'di có tí nó náa ye 'dè jì yo nò me ta gó lá, ye 'dè ká goólá 'duù nò vò i gí káa yí kú kpo-gbì-tà-tù ndâ nambe wó nó. ⁷ Ye kùtáa má go Mbíri, wàa ye 'ví suu ta ndâ 'dakò 'daá gí ká go ye, à niki ngé ma. Káa có a njinó máa, Mbíri njèè ndâ i-nambeè mí wó jì ndâ 'duù 'daá gí tende-tende; yí je jì ndâ 'bí 'duù a njinò, bindi yí giì je jì ndâ 'bí 'duù a ɲizò.

⁸ Ye kú 'dè có jì ndâ banga, ta ndâ nawù ku, máa, à niki káa bà dù ndú ta kpééti ndú, a go bà dù ye nó. ⁹ Káa bà dù ndú ta kpééti ndú má kpò ndú gí, ndú 'ví kò tí ndú. Tacó à niki a bà kò tí á có tí bà si njembí ndú kú doo ta go bà 'de ka-sili.

¹⁰ Cò kuu mì ye tacó bà 'dè jì ndâ 'duù ñìnó mbe kò tí ndú gî nó, káa có tí nó me 'dóó có mì ye lá, a kòcò Mbírì náa yí 'dè éno máa, nawù 'dakò 'ví nje kù wó lá; ¹¹ káa yí má nje gî, yí 'ví kò 'bí ngú 'dakò lá, káa bà dù yí ta kpéetí wó má kpò yí gî, yí 'ví dele ndi wó gî 'bá mì ká 'dakò mì wó. 'Dakò delè 'ví nje nawù wó lá.

¹² Ye kpónó kù 'dè jì sè ndâ 'duù ñìnó gbí òkò tí yo nó a 'dóó có mì ye gbí njembí ye. Ye kù 'vanda gbí ñìnó me ndi kòcò Mbe tí ndoo lá. Ye kù 'dè có jì yo máa, 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí ndâ ná 'vindirí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì má kò nù ñìnó mbe ùnje gítí có mì Jézù lá nó, káa nù tí nó má ùnje bà sì 'bá ta yí gî, yí 'ví nje nù tí nó lá. ¹³ 'Bí nù gbaànjé 'do gbí òkò tí yo delè má kò 'dakò ñìnó mbe ùnje gítí có mì Jézù lá, káa 'dakò tí nó má ùnje gítí bà sì 'bá ta yí gî, yí 'ví nje 'dakò tí nó lá. ¹⁴ Tacó ndâ-'bí-lá, 'dakò tí nó mbe ùnje gítí Jézù lá nó ká kẹ̀jì gí bà ùnje gítí Jézù 'do gbí có mì nawù wó. Delè ndâ-'bí-lá, nù tí nó ká kẹ̀jì gí bà ùnje gítí Jézù 'do gbí có mì kù wó. À má me éno lá, ndâ 'vii mì yo bà dù me tí ndâ 'vii-fo-'bá lá. ¹⁵ Káa gbí ña bà kò tí tí nó, go bà sì 'bá má cee 'do tí 'duù ñìnó náa yí ùnje gítí Jézù lá nó gî, wò tí mbe ùnje gítí Jézù 'ví si yí 'ví ya , tacó 'bí i mbe ẹ̀re yo ta yí wá lá. Káa Mbírì tè'è tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù ta 'dè njembí ndoo. ¹⁶ Tacó wò tí nù ñò ni ta yè máa wò bà 'vala kù lo gí?

Yo 'di có mì Mbírì ta o 'daá gî

¹⁷ Káa 'duù 'ví 'vala ká go ñìnó náa Mbe tí ndoo cu mí gbí mbelè wó gî nó. Yí delè 'ví lí 'bí wó gí ta ña i ñìnó náa Mbírì táánò tè'è tí wó gítí nó. Ñìnó a có mì ye náa ye kù 'dè jì yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì gbaànjé-gbaànjé 'daá gî. ¹⁸ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo náa Mbírì táánò tè'è tí wó si yí ya gí gbí gázà gî 'ví nì nikaláká máa, «Ye táánò má ñò ni sàa ye bà ya gí gbí gázà wá lá,» nó lá. Káa 'duù ñìnó mbe ya gí gbí gázà lá nó má ùnje gí ta é mì Mbírì gî, gbí nderè bà ya yí gí gbí gázà káká'í wá lá. ¹⁹ Tacó có ñìnó náa à tí nó, a có bà kpolo tí ndâ có mì Mbírì, à me có bà ya gí gbí gázà lá, à delè me có bà ya gí gbí gázà lá nó lá. ²⁰ 'Duù 'ví dù ká go bà dù yí ta o tí nó náa yí táánò ù ta nje gí ta é mì Mbírì nó. ²¹ Wò táánò a i-zógó-zogo ta o tí nó náa Mbírì tè ta é tí lo nó? Mù mbí lo lá; wò má 'de kẹ̀jì bà njaanga miṛi lo 'do gbí bà dù tí i-zógó-zogo gî, njaanga miṛi lo. ²² Tacó 'duù ñìnó táánò tí i-zógó-zogo náa Mbe tí ndoo tè'è tí wó nó, a 'duù mì Mbe tí ndoo náa yí njaanga wú 'do tí miṛi wó gî. Káa 'duù ñìnó náa yí táánò ta o bà tè'è tí wó me i-zógó-zogo lá nó, gí tí i-zógó-zogo mì Bindi-Mbírì gî. ²³ Bindi-Mbírì táánò sì tàkò yo waa gí; à má éno, yo dù tí ndâ i-zógó-zogo mì ndâ 'duù muu to tí nó lá.

²⁴ À má éno, wò 'ví dù ká tí wò tí nó táánò kùro bà tè'è tí lo mì Mbírì nó.

Có gítí ndâ mbe kò tí ndú lá, ta ndâ nawù ku

²⁵ À má gítí ndâ nù ñìnó tí ndâ kùnga nù nó, có gítí ndú náa ye 'di 'do gbí nje Mbe tí ndoo náa ye 'ví 'vanda ndí jì ndú nó wá lá. Có tí nó náa ye kpónó bà 'dè jì ndú nó, a 'dóó có mì ye gbí njembí ye tí 'duù tí nó náa a Mbírì ká ñò yé ọ̀ ye, bindi yí giù bàkà ye tí 'duù ñìnó náa 'duù bà 'di có mì ye gí.

²⁶ Ye má zeke cè bà volo ndâ i kpónó kpòò, ye koṛo có máa, à níki máa 'duù 'ví dù ká tí ña i tí nó náa yí kpónó a yí nó. ²⁷ Wò tí 'dakò má kò nù gî, wò 'ví pà kpokẹ̀jì bà nje nù tí nó lá. Káa nù má mì lo gbí wò o tí nó

kpónó nó má wálá, wò 'ví pà bà kò niì lá. ²⁸ Káa 'dakò má kò niì, yí bàkà me vò i lá. Niì delè má kò 'dakò, yí bàkà me vò i lá. Káa yí delè má dù tí kùnga niì, yí delè bàkà me vò i lá. Káa ndâ i mbe kù ba muu ndâ ndâ mbe kò tí me mbè. Tacó ènò, go bà yòòngò yo gítí bà kò tí tí ye wálá.

²⁹ Ndâ ná'vindí, gbí có tí nò náa ye 'dè jí yo nò éno máa, sè o gítí bà 'vala ndâ bu niì go ndâ banga dooko gí; ³⁰ ndâ mbe wa gbí goolá sé có tí ndú wálá; ndâ mbe kù ño 'dì goolá tàkòcò ndú peteke lá; ndâ mbe si i, goolá ndâ i tí nò náa ndú si nò me ndâ i mì ndú lá; ³¹ ndâ mbe kù mà 'véle goolá ndâ i yè ɾo ndú lá. Tacó cè tí to tí nó bà ya gí kùro ta kòndi wálá.

³² Có gbí njembí ye éno máa, njembí yo 'ví mù gbaànjé lá. Njembí 'duù ñinó tí banga nó kù mù a i gítí nètè mì Mbe tí ndoo, tacó yí kù pèè a i ta bà peteke tàkòcò Mbe tí ndoo. ³³ Káa njembí 'duù ñinó mbe kò niì gí nó kù mù a i gítí ndâ i muu to tí nò. Yí kù pà kpokèji a i gítí bà peteke tàkòcò nawù wó. ³⁴ Ndâ kórò-koro có mì wó nje bá sósò'ò. À delè ká ènò ta ndâ niì. Njembí niì ñinó mbe kò 'dakò lá nó, ta njembí ngbutu 'viní, kù mù ká gítí có mì Mbe tí ndoo cuki. Káa njembí nawù 'dakò kù mù a i gítí ndâ i muu to tí nò, ta có gítí bà peteke tàkòcò kù wó. ³⁵ Ye 'dè có tí nó ji yo a i gítí miɾi yo, ye 'dè me tacó bà ba muu yo lá. Ye 'dè a i tacó wàa kpokèji mì yo 'ví dù ká jáá, wàa yo 'ví si ta njembí yo 'ví dù gítí bà koro có gítí Mbe tí ndoo ká gbaànjé.

³⁶ 'Dakò má 'vee có tí ngbutu 'viní tacó bà kò yí, káa 'dakò tí nò má ñò éno máa yí kù co ta 'viní tí nò me tí jáá kpokèji lá, yí má ñò ni gí máa njembí yí me fùlà-fùlà, yí má 'dè có máa ndâ yí kò tí ndâ yí, ndú má kò tí ndú, à me vò i lá. ³⁷ Káa 'duù ñinó ta njembí wó a yú njembí, ta có mì wó ká gbaànjé nó, má eɾe muu wó gí, máa yí bà kò niì wálá, yí bàkà a tó i. ³⁸ Gbí có tí nò éno máa, 'duù mbe kò 'viní tí nò náa yí 'vee có tí wó nò bàkà a tó i. Káa 'duù ñinó mbe dù tí banga nó bàkà tó i me gbolò ndii mbe kò 'viní tí nò gí.

³⁹ Nawù 'dakò me ta muu wó tacó bà kò 'bí 'dakò si kù wó káa wuù nò lá. Káa ku má je kù wó gí, à káa có mì wó bà kò 'bí 'dakò. Káa 'dakò tí nò 'ví dù a mbe ùnje gítí Mbe tí ndoo. ⁴⁰ Káa ye koro có éno máa, àa bà níki tacó tí nawù ku tí nò káa bà dù ta kpéétí wó bindi ku 'dakò mì wó. Ye delè koro có máa, có gbí muu Bèri-mi-Mbíri ká go ènò.

8

I-zò-zò náa à ci ji ndâ sú mbíri

¹ À má gítí có bà zò i-zò-zò ñinó náa à ci ji ndâ 'bí sù i tí nó náa ndâ 'duù bàkà tí ndâ mbíri mì ndú nó, «ndoo 'dáá gí ñò ni gí». Káa bà ñò i ni kù bàkà 'duù kù luguu tí wó máa yí ma. Káa à káa tó bà zè tí ká kù banda i.

² 'Duù má kù koro có máa yí ñò i ni gí, yí ñò i tí nó ni tè go có tí nó náa yí kù koro nó lá. ³ Káa 'duù má zè Mbíri ta tó njembí wó, Mbíri ñò 'duù tí nò ni gí.

⁴ À má gítí có bà zò i ñinó náa ndâ 'duù bàkà ji ndâ sú mbíri mì ndú nó, ndoo ñò ni gí máa, 'bí yúco i kapí ndâ sú mbíri tí nó wálá. Tacó ndoo ñò ni gí máa, cèe Mbíri ká gbaànjé. ⁵ Ndâ ñò-go-mbíri tí nó tà má gbíri, ndú tà má muu to tí nó, ndâ mbíri tí mì ndâ mbe , ta ndâ mbe tí ndâ mbe me a mbè, ⁶ káa Mbíri mì ndoo tí Bu ndoo ká gbaànjé, tí mbe suu ndâ i 'dáá

gî. Mbe tí ndoo delè ká gbaànjé, tí Jézù tí Bindi-Mbíri, náa Mbíri suu ndá i 'dáá gî ta rẹ wó, náa ndoo delè kú 'vala ká ta rẹ wó.

⁷ Kpèti ká ènò, ndá 'bí mbe ùnje gítí Jézù nò yúco tí nò ni kálásê. Có tí nò, máa ndá sú mbíri tí nò a ndá wu i nò, nanaka mí gbí muu ndú yee ká tí o bà cì ndú. Ndá 'bí 'duu yee gbí ri tí nó wúnó nó má zò i náa à cì jì ndá sú mbíri, ndú kú koṛo có máa ndá yì zò bèjò míti ndá yì gî. ⁸ Káa à me i-zó-zó ká kú 'viindi nambee gbí òkò tí ndá 'duu ta Mbíri lá. Ndoó má zò lá, 'bí i mbe ba muu ndoo wálá. 'Bí i delè náa ndoo bà 'de 'do gbí bà zò ngé má nò wálá.

⁹ Yo kpolo tí yo. Yo má kpolo tí yo lá, bà bàkà ndá i mì yo go có mì yo gbí muu yo nò bà volo muu ndá 'duu ñinó ta wotí tí ndú njí'dí nò. ¹⁰ 'Bí 'duu ñinó ta njembí wó yù lá nó má nò wò tí 'duu ñinó mbe nò'o ni gî nó kú zò i bàndò bà cì i jì ndá sú mbíri, yí bà koṛo có máa yè? ¹¹ À má ènò, ná'vindi lo ñinó mbe nò'o ni lá, náa Bindi-Mbíri cì tacó tí wó nó, gírì'o gî 'do gbí có mì lo tí mbe nò'o. ¹² Bà bàkà vò i míti ndá ná'vindi lo gbí ña kpokèjì tí nò, ta bà bàkà sé'i mí gbí njembí ndú, káa wotí tí ndú wálá, a bà bàkà vò i míti Bindi-Mbíri. ¹³ Tacó ènò, rẹ i mbe si ná'vindi ye 'ví bàkà vò i má a i-zó-zó, ye káká'i bà zò yá wálá, tacó wàa ná'vindi ye 'ví bàkà vò i lá.

9

Ndá i ñinó náa à tí , ta ndá nèté mì tú mì Bindi-Mbíri

¹ Ye me 'duu ñinó mbe kú bàkà i go có mì ye náa à gbí muu ye nó lá? Ye me tú mì Jézù lá? Ye táánò nò Jézù tí Mbe tí ndoo ta ọọ ye lá? Yo me ndá i gbí bà ka wu'o mì ye náa ye ka ta rẹ mì Mbe tí ndoo nó lá? ² Ndá 'bí 'duu kpèti má biya bà nò ye ni tí tú mì Jézù gî, vòo yo ñindi yo nò bà 'boo bà dù ye tí tú mì Jézù wálá, tacó yo a ndá i gbí po ndi bà nò tú mì ye, náa ye nò ta rẹ mì Mbe tí ndoo.

³ Ñinó a có náa ye bà 'visi jì ndá mbe kú 'vee gbí nje ye, éno máa, ⁴ yúco mì ze tacó bà zò i ta bà nju pe tàkò nèté mì ze wálá? ⁵ Ndá nawu ze má a ndá 'duu mì Bindi-Mbíri, yúco mì ze tacó bà bala ndú wàa ze 'ví kú nò ta ndú a go ñindi ndá 'bí ka ze mbe kú nò tú mì Jézù, ta ndá 'bí ná'vindi Mbe tí ndoo, ta ndá Kéfà, náa ndú kú me nó wálá? ⁶ Áá tóo káa ze ta Bàrànába cuki ká 'ví dù kú bàkà nèté gítí guù nje ze wàa? ⁷ A àsikéri 'di jé ká kú pà 'dóo kpokèjì bà ko mboo nèté mì wó ta kpéeti wó? A mbe jì nji ngayi jé ká zò i 'do gbí 'dóo po nji mì wó lá? À mbe ko nò ngayi jé ká nju ngo kí ndá nò mì wó lá?

⁸ A 'bí 'duu 'do muu to tí nó ká je wotí bà 'dè có tí nó náa ye kpónó kú 'dè nó jì ye? Ñinó me gbèe có tí nó mì Mòze nó lá? ⁹ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mòze máa, «'Duu 'ví eṛe nje mò'dú tí nó mbe kú gbì cù nó lá.» À kpónó kpolo mì Mbíri me có tí mò'dú cuki? ¹⁰ Mòze 'dè có tí nò 'dáá gî me tacó tí ndoo lá? Mòze cu có tí nò mí gbí wáràgà a i tacó tí ndoo, tacó mbe jì nji kú koṛo có lli a i míti i gbí po nji mì wó; bindi mbe gbì cù kú koṛo có lli a i míti bà ñinó náa mbe nji bà je jì yì tàkò nèté mì wó nò. ¹¹ Káa à má a ze ká rọ̀ nji ña mì Mbíri mí gbí njembí yo, bà je ndá tó i muu to tí nó jì ze giù kpolo jì yo ta ña kpokèjì ngayi? ¹² À má mì ndá 'bí ka ze mbe kú ma có mì Mbíri jì yo a yúco tacó bà 'de ndá i tí nò 'do mì yo, yúco mì ze me gbolò ndii ñindi ndú lá?

Ta ndá ña ñinò 'dáá gí, ze 'vee bà yúco mì ze nò lá. Ze kù kònò ndá i 'dáá gí, tacó wàa ze 'ví volo ta kpokèjì bà ma Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbírì jì yo lá. ¹³ Yo ñò ni ngbàrángà'i gí, máa, ndá 'duù tí nó mbe kù bàkà nètè gbí ndùgù 'bá-Mbírì nó kù 'de i-zó-zò mì ndú 'do ká gbí ndùgù 'bá-Mbírì, káa ndá mbe kù waa mbelè mí bàndò bà ci i jì Mbírì kù 'de i-zó-zò mì ndú 'do ká bàndò bà waa mbelè jì Mbírì. ¹⁴ Bindi-Mbírì delè gii 'dè káa gbèe ña có tí nó máa, ndá 'duù tí nó mbe kù ma Banga-Ngú-Có nó 'ví zò i 'do gbí bà ma Banga-Ngú-Có.

¹⁵ Káa ye kpónó kù zò i me 'do gbí nètè bà ma Banga-Ngú-Có go có tí nó náa Bindi-Mbírì 'dè nò lá. Ye delè kpónó kù cu wáràgà jì yo me tacó bà yù i-zó-zò 'do tí yo nò lá. Tacó a ñikí káa bà cì ye ta go á có tí bà ma Banga-Ngú-Có mì ye jì yo tacó i-zó-zò. ¹⁶ Ye bà wu gbí tí ye máa ye a mbe ma Banga-Ngú-Có nó wálá. Tacó bà ma Banga-Ngú-Có a nètè náa a Bindi-Mbírì ká cu nanaka mítí ye. ¹⁷ Ye kùtáa má kù bàkà nètè bà ma Banga-Ngú-Có 'do gbí 'dóó có mì ye gbí njembí ye, ye bà zò i 'do gbí gí. Káa à me ènò lá. Có a ñinó máa, bà ma Banga-Ngú-Có a nètè náa Mbe tí ndoo ká le mítí miyì ye go wú, náa kpokèjì bà ja miyì ye 'do gbí wálá nò. ¹⁸ À má ènò, ye bà 'de gbí bà ma Banga-Ngú-Có a yè? Ye bàkà nètè bà ma Banga-Ngú-Có jì ndá 'duù ká sínò. Ye bà 'vee bà i gbí bà ka wu'o mì ye wálá.

¹⁹ Ye me i-zógó-zogo mì ndá 'duù lá, káa ye gii si tí ye tí i-zógó-zogo mì ndá 'duù, tacó wàa, ye 'ví 'de ta tó l'ví gítí bà zaa ndú jì Bindi-Mbírì. ²⁰ Ze má ta ndá Jùdéyà, ye kù bàkà tí ye tí Jùdéyà, tacó wàa ye 'ví 'de ta l'ví gítí ndú. Ze má ta ndá mbe kù bàkà go có mì Mòze, káa ye me mbe kù ru ndi có mì Mòze lá, ye delè kù bàkà go có mì Mòze, tacó wàa ye delè 'ví 'de ta l'ví gítí ndá mbe kù bàkà go có mì Mòze. ²¹ Ze má ta ndá 'duù ñinò mbe kù bàkà nètè me ta có mì Mòze lá nó, ye bàkà nètè ta có mì Mòze lá. ²² Ze má ta ndá 'duù ñinó ta wotí tí ndú wálá nó, ye bàkà tí ye tí mbe wotí lá. Ye kù me ndá i tí nó 'dáá gí tacó bà 'de ta l'ví gítí bà 'vala ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ndú.

²³ Ye kù bàkà ndá i tí nó 'dáá gí ta rè mì Banga-Ngú-Có, tacó wàa ye 'ví 'de ta tó i gbí Banga-Ngú-Có. ²⁴ Yo ñò ni gí máa, ndá 'duù má kù gbòò'bè, à kù je i ká jì 'duù ñinò mbe kpò ndá ka wó 'dáá gí nó? ²⁵ Ndá mbe kù gbòò'bè 'dáá gí kù ru káa ndi có tí nó náa à 'dè jì ndú, máa ndú 'ví bàkà go yí nò. Ndú kù bàkà go có tí nó tacó bà 'de i ñinó mbe dù tí ká lá nò. Káa ndoo kù 'de gbí bà gbòò'bè ñindi ndoo a i ñinó mbe dù tí ká nò. ²⁶ Tacó ènò, ze má kù gbòò'bè bà i ngèlè ta 'duù, ye kù i ngèlè me ká maa ènò gí ká lá. Ze delè má kù dòmò tí ze ta 'duù, ye dòmò kùnga to lá. ²⁷ Ye kù kpolo tí dii ye, tacó wàa ye ta o 'dáá gí 'ví bàkà tí go có mì ye gbí muu ye. Tacó ndá-'bí-lá, ye kù ma Banga-Ngú-Có jì ndá 'bí ka ye káa i ta rẹ ye gbí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù ma nó wálá.

10

Yo 'ví ùlù ndá sù mbírì lá

¹ Go bà 'va mbí yo á gítí ña i tí nó mbe 'de ndá ká gù ndoo dígísèé si ndú gbí kángáá nga ngoò nó kuu tí ye, ndá ná'vindi. Mbírì dígísèé kù túbà kpokèjì jì ndú ta bà si kùlù mù kù tè kùro ndú; Mbírì delè gii si ndú 'dáá gí di Bì-bi Kàpá gí tito ta o bà ñjè nó mì ndú 'do Másiiri ta vò i tí ndú wálá.

² Mbiri táánò caka tí ndú 'dáá gí ta rẹ̀ mì Mòze mí gbí kùlù mù, delẹ̀ mí tà ngo gbí pù Bì-bi Kàpá. ³ Ndú táánò 'dáá gí zò gbèe i-zò-zò tí nó mbe gí jì ndú 'do mì Mbiri nó gí. ⁴ Ndú delẹ̀ 'dáá gí nù gbèe ngo tí nó mbe gí jì ndú 'do mì Mbiri nó gí. Ndú táánò kù nù ngo 'do gbí díf mì Mbiri mbe kù ko tàkò ndú muu nó nò. Díf tí nó táánò a Bindi-Mbiri. ⁵ Kpèti ká ènò, tàkòcò Mbiri táánò peteke gítí ndá 'duu me mbè gbí òkò tí ndú lá. Tacó ènò, ndá 'duu tí nó náa tàkòcò Mbiri peteke gítí ndú lá nò, gí cì ká kpàsilàa ta muu nó gbí kángáá nga ngoò.

⁶ Ndá vò i tí nó táánò mbe 'de ndá 'duu tí nó náa tàkòcò Mbiri peteke gítí ndú lá nó kù túbà jì ndoo, máa, ndoo 'ví dù ta go ndá vò i go ñindi ndú dígísèè nò lá. ⁷ Ndoò delẹ̀ 'ví kucuku muungbó ndoo mí kùro ndá 'bí sú mbiri, go i mì ndá 'bí 'duu gbí òkò tí ndú dígísèè á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbiri ndá, «Ndá 'duu gí kí tí ndú to, ndú gí zò i, ndú gí nù pe, bindi ndú gí a gí yaà gí bà dù ru kùro ndá sú mbiri,» nó lá. ⁸ Ndoò 'ví gbètèkè tí ndoo gbí òkò tí ndoo, go ña i mì ndá 'bí 'duu 'do gbí òkò tí ndú dígísèè náa ku gí zì ta ndá 'duu 'do tí ndú 23,000 gbí gbèe ñi, nó lá. ⁹ Ndoò 'ví tala wotí mì Mbe tí ndoo, go i mì ndá 'bí 'duu 'do gbí òkò tí ndá ká gù ndoo dígísèè nó lá, tacó ndá kpoo gí mii ndá mbe tala yí nó léé gí. ¹⁰ Yo 'ví 'dè ngùrù-ngùrù có gítí Mbiri lá, tacó ndá 'bí 'duu gbí òkò tí ndá ká gù ndoo dígísèè bàkà ènò, bindi mbe voloko gbí ndá i gí voloko gbí ndú léé gí.

¹¹ Ndá i tí nó bàkà tí mítí ndú dígísèè tacó bà túbà jì ndá 'bí 'duu. Bindi à gí cu ndú mí gbí wáràgà tacó bà ci ndoo tí ndá 'duu tí nó mbe kù 'vala kpónó jé'déé gí nje o kùro ndongbú o nò.

¹² À má ènò, 'duu ñinó mbe kù kojo có éno máa, yí kpónó a i gbí òkò tí yo nó, 'ví kpolo tí wó, má wálá yí bà 'va tí wó to. ¹³ Ndá i ñinó mbe kù yòòngò wò gítí vò i nó káa gbèe ndá i tí nó mbe kù yòòngò ndá 'bí 'duu go wò nò 'dáá gí gítí vò i. Káa wò 'ví tee mí gbí muu lo éno máa, Mbiri bà si 'bí i 'ví yòòngò wò gítí vò i ndii muu wotí mì lo wálá. Tacó ta o tí nó náa 'bí i má kù yòòngò 'duu gítí vò i nó, Mbiri bà túbà kpokèjì bà kpò muu i tí nó jì yí gí.

¹⁴ À má ènò, ye kù kpo-gbì-tà-tù yo, máa, yo dù janga-jàngá gí ndii 'do tí ndá sú mbiri, ndá tó kómbe ye. ¹⁵ Ye kù 'dè có jì yo tí ndá 'duu ñinó ta muu kuu tí yo nó. À má ènò, yo 'viiki gbí có tí nó náa ye 'dè jì yo nó. ¹⁶ Ndoò má kù zèè 'visí tí nó náa Mbiri je jì ndoo tí i-nambee, náa ndoo kù 'dè ñikí maa jì Mbiri ta o tí nó náa ndoo kù zèè nó, ndoo kù gbo nó me gbí bà nù mbelè Bindi-Mbiri lá? Káa kù kó tí nó náa ndoo kù k'i'viki gbí nó, ndoo kù gbo nó me gbí bà zò dii Bindi-Mbiri lá? ¹⁷ Kù kó tí nó náa ndoo ta ña mbè muu ndoo nó kili gí bà zò nó lè má ká gbaanjé, gbí éno máa, ndoo 'dáá gí a gbèe dii. Tacó ndoo 'dáá gí gbo ká mí gbí gbèe kù kó.

¹⁸ Yo kojo muu yo á gítí ndá Iziriyéli gí. Bándò bà ci i jì Mbiri mì ndá 'duu tí nó táánò mbe kù kili kù zò gbèe nò tí nó náa à waa mbelè wó jì Mbiri nó me ká gbaanjé lá? ¹⁹ Gbí có tí nó kpónó náa ye 'dè nó máa yè? À gbí tù yo éno máa, mbelè tí nó náa à waa jì sú mbiri nó a cèe i, wèè, sú mbiri tí nó a cèe i? ²⁰ Gbí có tí nó náa ye kù 'dè jì yo nó gbaanjé me éno lá. Gbí a i éno máa, à kù ci ndá nò tí nó náa ndá 'duu tí nó mbe ò dúú kpokèjì bà bàkà nambee ta Mbiri ni lá waa mbelè ndú nó, a i mítí ndá bándò bà ci i jì ndá sú mbiri, me jì Mbiri lá. Káa go bà ñi kaà mì yo

ta ndá sú mbírì tí ye wálá. ²¹ Yo bà zèè 'visí mì Mbe tí ndoo ká tí tó, bìndi yo gù zèè 'visí mì ndá sú mbírì ká tí tó nò wálá. Yo delè bà zò i mì Mbe tí ndoo ká tí tó, bìndi yo gù zò i mì ndá sú mbírì ká tí to nò wálá. ²² À tí ndoo a go bà tanga Mbírì gítí bà tò kii? Wotí tí ndoo ndii yí gí?

²³ Ndá 'duù kù 'dè có máa, «À ká go có mì ndoo bà bàkà ndá i ñinó 'dáá gí náa à gbí njembí ndoo.» Káa ndá i 'dáá gí me káa ndá tó i lá. «À ká go có mì ndoo bà bàkà go ñinó á gbí njembí ndoo.» Káa ndá i 'dáá me káa ndá i mbe koni ndoo lá. ²⁴ Káa 'duù 'ví koṛo tó i me ká gítí miṛi wó cuki lá. Yí 'ví koṛo jì ndá 'bí ká wó delè.

²⁵ 'Duù 'ví me kpìiki-kpìiki gítí bà zò yâ ñinó náa yí sù 'do bàndò bà waa nò nó lá. ²⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «To tí nó, ta ndá i muu to tí nó 'dáá gí, a ndá i mì Mbírì.»

²⁷ 'Bí 'duù ñinó náa yí me mbe ùnje gítí Bindi-Mbírì lá nó má tè'é tí lo gítí i-zó-zò á 'bá mì wó, wò má ya gí ká, wò 'ví 'vee rẹ ña i-zó-zò tí nó mbe yee kùṛo lo gí nó lá. ²⁸ Káa 'bí 'duù tí ka lo mbe ùnje gítí Bindi-Mbírì, náa njembí wó yù lá, má 'dè có jì wó máa, «À ci i-zó-zò tí nó jì ndá sú mbírì gí.» wò 'ví zò i-zó-zò tí nó lá, tacó tí wó, delè gítí có mì njembí. ²⁹ Ye kù nì me njembí lo lá. Ye kù nì a njembí ka lo tí nò. Tacó rẹ i tí nó bà si ye 'ví bàkà nèté ta có mì 'bí ka ye nò 'ví dù a yè? ³⁰ Ye lê má 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó i-zó-zò tí nó náa ye zò nó gí, à je 'bí 've 'duù gítí bà 'vee gbí nje ye tacó bà zò i tí nó náa ye 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó gí nó a yè?

³¹ Wò má kù zò i, zò ta bà ùlù Mbírì. Wò má kù nù i, nù ta bà ùlù Mbírì. ³² Wò 'ví kpolo tàkòcò ndá Jùdèyà lá; wò 'ví kpolo tàkòcò ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó lá; wò delè 'ví kpolo tàkòcò ndá 'duù mì Mbírì mbe kù kili ta rẹ Bindi-Mbírì nó lá. ³³ Yo 'ví tala bà peteke tàkòcò ndá 'duù 'dáá gí gbí ña ndá i 'dáá gí á go ñinó náa ye kù bàkà nò. Ye kù pà tó i me ká gítí miṛi ye cuki lá. Ye kù pà tacó tí ndá 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndú 'ví 'de ta 'válá.

11

Ndá kpokèjì bà ùlù Mbírì

¹ Yo dù tí ndá mbe mèlè ndi ye, á go bà dù ye tí mbe mèlè ndi Bindi-Mbírì nò. ² Ye kù ùlù yo, tacó mbí yo kuu tí ye ta o 'dáá gí, delè tacó yo kù ṛu káa ndi kpokèjì tí nó náa ye táánò túbà jì yo nò.

³ Káa à gbí njembí ye a go bà 'dè có jì yo máa, yo 'ví ñò nì éno máa, Bindi-Mbírì a gba mì ndá 'dakò 'dáá gí, káa 'dakò a gba mì nawù wó, bìndi Mbírì a gba mì Bindi-Mbírì. ⁴ Tacó éno, 'dakò má 'deke tí wó jì Mbírì ta i tí muu wó, yí delè má ma có mì Mbírì kùṛo ndá mbè 'duù ta i tí muu wó, gbí éno máa, yí si Mbírì tí i lá. ⁵ Káa nì má 'deke tí wó jì Mbírì ta i tí muu wó wálá, yí delè má ma có mì Mbírì mí kùṛo ndá mbè 'duù mbe kili kù bàkà i-Mbírì, gbí éno máa, nì tí nó si kù wó tí i ṛo wó lá. Ñinó ká goolá nì tí nó ta kùsu muu wó nò. ⁶ Tacó nì má gala bongo mí tí muu wó lá, à 'vii ta yí káa bà 'dii muu wó gí. Káa bà 'dii muu nì lê má a có nò, bà waa tí se muu wó gí to delè má a có nò, à nìkì éno máa yí gala bongo mí tí muu wó.

⁷ 'Dakò 'ví te i mí tí muu wó ta o tí nó náa yí má kù 'deke tí wó jì Mbírì nó lá, tacó 'dakò a ngba Mbírì, yí delè a cè kózò tí Mbírì, káa nì a ngba 'dakò. ⁸ Tacó Mbírì táánò suu 'dakò me 'do tí nì lá, yí suu a nì 'do tí 'dakò.

⁹ Mbíri delè táánò suu 'dakò me tacó tí nù lá, yí suu a nù tacó tí 'dakò. ¹⁰ À má éno, nù 'ví gala bongo míti muu wó, delè tacó tí ndá basili mì Mbíri.

¹¹ Kpèti ká éno, à má kuro Mbíri, 'bè gbí òkò tí ndá 'dakò ta nù wálá.

¹² Tacó Mbíri táánò suu nù 'do tí 'dakò, káa a nù kpónó ká kù jò 'dakò. Káa ndá i 'dáá gí gí 'do mì Mbíri.

¹³ Yo koṛo muu yo ta kpéetí yo gi; à me có nò tacó tí nù bà 'deke tí wó ji Mbíri ta bongo tí muu wó wálá nò lá? ¹⁴ Gbàyi-gbàyi se muu a i mì ndá 'dakò? ¹⁵ Káa à má tí muu nù, à me i banga mi wó lá? Káa Mbíri je gbàyi-gbàyi se muu ji nù tacó bà ngùù kùsu muu wó.

¹⁶ Káa à má nje 'duu a kponje gítí có tí nò, có náa ye bà 'visí gí tàkò có mì 'duu tí nó máa, ze nò 'bí tàkù gítí kpokèji bà ùlù Mbíri ni kápí nìnò lá. Ndá 'duu mì Mbíri mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri delè nò ni ká lá.

Kô-njewu mì Mbe tí ndoo

¹⁷ Káa à má gítí có tí nó náa ye kèji gí bà 'dè ji yo nó, ye bà ùlù yo wálá. Tacó bà kili yo ta bà muu yo tí ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri kù gi je ta vò i me gbolò ndii tó i gí. ¹⁸ Kpédélé có náa ye bà 'dè ji yo a nìnò máa, ye 'di có éno máa, à lá gbí òkò tí yo ká a 'bè ta o tí nó náa yo má kù kili ta bà muu nò. Káa ye koṛo có máa, kòcò yúco kuu gbí có tí nó náa ye 'di nò. ¹⁹ 'Bè bà dù kuu gbí òkò tí yo ta 'vèrè tí wálá. Tacó wàa, à 'ví nò ta ndá 'duu nìnò gbí òkò tí yo tí ndá mbe yúco nó ni ngbàrángà'i. ²⁰ Ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo nó, yo kù zò ndi yo me kô-njewu mì Mbe tí ndoo lá. ²¹ Tacó ye 'di có máa, ndá 'bí 'duu gbí òkò tí yo ta o 'dáá gí kù sì go, tacó yo kù jòò i-zò-zò jóó-jòò, káa ndá 'bí 'duu nìnò ndú kù sa ta pe. ²² A yè ká tí yo! 'Dóó 'bá mì yo, tí bàndò bà zò i ta bà nù i, ká mì yo wálá, wèè, à gbí njembí yo a có bà te nò mí ɾo ndá 'duu mì Mbíri mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri nó, ta ndá 'duu nìnò gbí òkò tí yo tí ndá mbe yè nó?

²³ Tacó ye táánò nìbà ji yo káa có tí nó náa Mbe tí ndoo táánò nìbà ji ye nó, máa, Mbe tí ndoo tí Jézù, ta bèbili tí nó táánò náa à ba ta ngbù wó nó, je kù kô, ²⁴ yí giù 'dè nìkì maa ji Mbíri, yí giù ki gbí , bìnɾi yí giù 'dè có máa, «Ijìnó a diù ye tí nó tacó tí yo nó, yo zò tacó bà 'va mbí yo tí ye.» ²⁵ Yí giù je 'visí á bìnɾi bà zò kô-njewu gbí gbèe ɾa kpokèji tí nó, bìnɾi yí giù 'dè có, máa, «'Visí tí nó a 'visí bà nù ngú mùkà mì Mbíri ta yo ta mbelè ye. Ta o tí nó náa yo má kù nù 'visí tí nó, yo 'ví nù tacó bà 'va mbí yo tí ye.» ²⁶ Tacó ta o tí nó náa yo má kù zò kù kò tí nó, yo delè má kù nù 'visí tí nó nó, yo kù ma nò a có kù Mbe tí ndoo yee tí o bà gi yí. ²⁷ À má éno, 'duu má zò kù kô mì Mbe tí ndoo, yí delè má nù 'visí mì wó me gbí ɾa kpokèji nìnò náa à tí nó lá, 'duu tí nó bàkà i-nò gítí ndá diù ta mbelè Mbe tí ndoo gí.

²⁸ À má éno, 'duu 'ví koṛo gbí kongbó wó kuro bà zò kù kò tí nó, delè kuro bà nù 'visí tí nó. ²⁹ Tacó 'duu má 'viiki gbí kongbó wó kuro bà zò kù kò tí nó lá, yí delè má 'viiki gbí kongbó wó kuro bà nù 'visí tí nó lá, yí zò nò a bà waa có mítí wó, yí delè nù nò a bà waa có mítí wó. ³⁰ Nìnò a gbí nderè có tí nó náa ndá 'duu me mbe gbí òkò tí yo ká zò-zò ta nò'o tí ndú; kù delè kù mù ndá 'duu me mbe 'do gbí òkò tí yo nó ká nò. ³¹ Ndoò kùtàá má 'viiki gbí kongbó ndoo léé éno kuro bà zò i-zò-zò mì Mbe tí ndoo, yí bà waa có mítí ndoo wálá. ³² Káa Mbe tí ndoo má waa có mítí ndoo, yí bàkà

enò tacó bà je muu ji ndoo, tacó wàa, à 'ví waa có mítí ndoo go i mì ndá 'bí 'duù lá.

³³ A má enò, yo má kili tacó bà zò i-zó-zò mì Mbe tí ndoo, yo 'ví ù ndi ndá 'bí ka yo kùro bà 'bità bà zò i, ndá ná'vindí. ³⁴ Káa à má a go ká tí 'duù, si yí 'ví yè yè wó 'do 'bá mì wó kùro bà kili yo gítí i-zó-zò mì Mbe tí ndoo. Tacó wàa, Mbe tí ndoo 'ví waa có mítí ndoo tacó bà zò gamàtà lá. Ye bà 'dè có gítí sè ndá 'bí i ji yo ta o tí nó náa ye má ya gí mì yo kà gí.

12

Ndá i-nambee 'do mì Bèri-mi-Mbíri

¹ À má gítí ndá i-nambee mì Mbíri, go bà nguù có 'do tí yo tí ye wálá, ndá ná'vindí. ² Yo nò ni gí, máa, ta o tí nó táánò si yo nò dúú kpokèji bà bàkà nambee ta Mbíri ni lá nó, ndá sú mbíri ta nje tí ndú tacó bà 'dè có wálá nó soloko yo 'do tí jáá kpokèji gí. ³ Káa ye kpónó kù bàkà yo 'ví nò ni éno máa, 'bí 'duù mbe kù 'dè có ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri jé mbe 'dè có máa, «Mbíri ì njà mítí Jézù gí,» nò wálá. 'Bí 'duù delè jé mbe 'dè có máa, «Jézù a Mbe tí ndoo,» nò wálá, sè káa ñinó máa a Bèri-mi-Mbíri ká je wotí bà 'dè enò ji yí.

⁴ Na ndá i-nambee mì Mbíri tende-tende, náa gbèe Bèri tí nò kù njèè ji ndá 'duù. ⁵ Na ndá kpokèji bà bàkà nètè tende-tende, káa ndoo kù bàkà ndú 'dáá ká ji gbèe Mbíri. ⁶ Ndá cè bà bàkà i tende-tende, káa à káa gbèe Mbíri ká kù bàkà ndá i tí nò ji ndá 'duù. ⁷ Mbíri túbà tí Bèri mì wó ji ndá 'duù gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí, tacó wàa ndá 'duù 'dáá gí 'ví 'de i gbí wó. ⁸ Bèri-mi-Mbíri kù je ji 'bí 'duù a bà 'di gbí-o tacó bà kpo-gbí-tà-tù ndá 'duù. Gbèe Bèri tí nò giì je ji 'bí 'duù a muu tacó bà ma Banga-Ngú-Có ji ndá 'duù. ⁹ Yí giì je ji 'bí 'duù a bà tee njembí mítí Mbíri, bìndi ji 'bí 'duù a wotí bà 'vala ndá 'duù 'do gbí nò'o. ¹⁰ Yí giì je ji 'bí 'duù a wotí bà bàkà ndá serè, ji 'bí 'duù a wotí bà ma có mì Mbíri, ji 'bí 'duù a muu tacó bà nò 'bè gbí òkò tí ndá bèri ni , ji 'bí 'duù a wotí bà 'dè ndá tende ña nje có, bìndi ji 'bí 'duù a muu tacó bà 'dè gbí ndá tende ña nje có. ¹¹ Gbèe Bèri tí nò gbaànjé nò bàkà nètè bà njèè ndá i tí nò gbaànjé-gbaànjé ká 'do gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó.

Ndá bà to me mbè tí gbèe dii

¹² Diì 'duù ká gbaànjé, káa ndá bà to tí me mbè, káa ndá bà to tí nò mbe me mbè nò 'dáá káa gbèe dii. À delè go enò ta Bindi-Mbíri; yí a gbèe dii, ta ndá bà to tí wó me mbè. ¹³ Tacó gbèe Bèri tí nó táánò mbe caka tí ndoo nó, caka tí ndoo tacó bà bàkà ndoo tí gbèe dii Bindi-Mbíri. Ndoó má a ndá Jùdéyà, ndoo má a ndá Ìgírígí, ndoo máa ndá i-zógó-zogo, ndoo má me ndá i-zógó-zogo lá, áá táánò je ji ndoo 'dáá gí káa gbèe Bèri wàa ndoo 'ví njù .

¹⁴ Diì 'duù me káa gbèe bà to tí wó lá, a ndá bà to me mbè. ¹⁵ Kpázà kò 'duù kpónó má 'dè có máa, «Ye me 'bi 'duù lá, à má enò ye me bà to tí diì 'duù lá,» ñinò bà dù me có mbe si yí 'ví dù tí bà to tí diì 'duù lá ká nò lá. ¹⁶ Tù 'duù delè má 'dè có máa, «Ye me bà to tí diì 'duù lá, tacó ye me ọ 'duù lá,» ñinò bà dù me có mbe tí yí 'do tí bà dù tí bà to tí diì 'duù ká nò lá. ¹⁷ Ndá bà to tí diì 'duù táánò 'dáá má káa ọ wó, 'duù tí nò bà 'di có ta yè? Káa ndá i tí diì 'duù táánò 'dáá má káa tù, 'duù tí nò bà ñò ndá i ta yè? ¹⁸ Káa Mbíri kpoko ndá bà to tí diì ndoo mítí ndoo ká go có mì wó

gbí njembí wó. ¹⁹ Yí táánò má suu ndá bà to tí dii ndoo 'dáá ká tí gbèe ña i, dii ndoo táánò bà dù go yè? ²⁰ À má go ñinó kpónó nó, ndá bà to tí dii 'duù me mbè, káa dii 'duù ká gbaànjé.

²¹ Wotí bà 'dè có mì ɾo 'duù jì 'bí wó máa, «Nèté mì ye ta wò wálá,» nò wálá. Wotí bà 'dè có mì muu delè jì ndá kpázà kò máa, «Nèté mì ye ta yo wálá,» nò wálá. ²² Có kpónó giì dù a ñinó máa, ndá bà to ñinó tí dii ndoo mbe me delékè nó, a ndá bà to ñinó náa ndú má wálá, káa ndoo wálá nó; ²³ bindi ndá bà to ñinó náa ndoo si ndú tí cèe i lá nó, a ndá ñinó náa ndoo kú kpolo tí ndú tí kpoò; káa ndá bà to ñinó tí ndá bà nò nó, a ndá bà to ñinó náa ndoo kú ngùù ndú 'do ɾè ɾo ndá 'duù, ²⁴ ndii ndá banga bà to gí. ²⁵ Káa Mbíri suu dii ndoo, bindi yí giì te duù mítí ndá bà to ñinó náa có tí ndú kpolo maa-maa lá nò. À má ènò, 'bè 'ví dù gbí òkò tí ndá bà to tí dii 'duù lá, tacó wàa ndú 'dáá gí 'ví bàkà nèté toko gbaànjé. ²⁶ 'Bí bà to tí ndoo gbaànjé má kú millisé, sè ndá 'bí bà to tí ndoo 'dáá gí delè kú millisé. Káa à má kú ùlù 'bí bà 'bí to gbaànjé, sè ndá 'bí ñinó 'dáá gí ta líkí'ò tí ndú.

²⁷ Yo kpónó toko gbaànjé 'dáá gí bàkà a gbèe dii Bindi-Mbíri. Káa yo gbaànjé-gbaànjé a ndá tende bà to tí wó. ²⁸ Bindi gbí òkò tí ndá mbe kú kili ta ɾè mì Bindi-Mbíri, Mbíri bàkà ndá 'bí 'duù tí ndá tú mì Jézù, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe ma có mì wó tí Mbíri, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe nibà i, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe bàkà serè, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe 'vala ndá 'duù 'do gbí nò'ò, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe koni ndá 'duù, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe bàkà ndá 'duù 'ví bàkà nèté toko gbaànjé, bindi ndá 'bí 'duù tí ndá mbe 'dè có gbí ndá 'bí tende ña nje có. ²⁹ Yo 'dáá gí a ndá tú? Yo 'dáá gí a ndá mbe ma có mì Mbíri? Yo 'dáá gí a ndá mbe nibà i? Áá mì yo 'dáá gí a wotí bà bàkà ndá serè? ³⁰ Yo 'dáá a ndá mbe 'vala ndá 'duù 'do gbí ndá nò'ò? Yo 'dáá gí a ndá mbe 'dè ndá 'bí tende nje có? Yo 'dáá gí a ndá mbe 'dè gbí ndá tende nje có? ³¹ Yo koɾo có gítí ndá i-nambeè ñinó á gàà gí yaà nò.

Ye kpónó bà tubà kpokèji ñinó mbe niki gé ndii gí nó jì yo.

13

Tó bà zè tí

¹ Ye kpèti má ni bà 'dè ndá kpíkpa'dà ña nje có mì ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bindi ye giì 'dè nje có mì ndá basili toko mítí ndú, káa njembí ye me njembí bà zè Mbíri lá, Mbíri niki lá, ndá có tí nò náa ye kú 'dè nò gbí tú Mbíri ká go mòngò gbí tú bô. ² Ye kpèti káa mbe 'dè kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri, Bèri kpèti má je jì ye káa muu tacó bà 'di gbí ndá có kóó mì Mbíri 'dáá gí, yí delè kpèti má je jì ye káa bà tee njembí ye mítí Mbíri tí ña ñinó náa ye kú mètèkè a ndá kpo-kpò gú 'do tí bàndò mì ndú nó, káa njembí ye má me njembí bà zè Mbíri lá, ye jéé kùɾo Mbíri me i lá. ³ Ye kpèti má njèè ndá i mì ye 'dáá gí jì ndá mbe yè, ye kpèti má si à 'ví doo ye ta wu, wàa ye 'ví cì gí, káa njembí ye me njembí bà zè Mbíri lá, ndá i tí nò náa ye bàkà nò me tó i jì ye gbaànjé lá.

⁴ Njembí bà zè Mbíri a bà kònò tí, ta bà bàkà nambeè. Njembí bà zè Mbíri me kù lá, njembí bà zè Mbíri me bà wu gbí tí 'duù ta kpéeti wó lá, ⁵ njembí bà zè Mbíri me bà 'dè mbè có lá, à delè me ju njembí lá. Njembí bà zè Mbíri me bà nanaka muu mítí i ñinó mbe niki ká tí lo ta kpéeti lo

nó lá; à me bà dù tí gírí'dú lá, à delè me bà mò ndá 'duù 'do tí lo gí 'dè lá. ⁶ Njembí bà zè Mbírì me bà dù ta líkí'o bà bàkà vò i lá; njembí bà zè Mbírì a bà dù ta líkí'o bà bàkà i ñinó dú nò. ⁷ Njembí bà zè Mbírì tí muu ndá i 'dáá gí, ùnje gítí ndá i 'dáá gí, koṛo có lí mífí ndá i 'dáá gí, kònò ndá i 'dáá gí.

⁸ Bà ma có mì Mbírì bà cee gí, bà 'dè ndá tende ña nje có bà cee gí, bà dù ta muu tí 'duù bà cee gí, káa ndòngbú bà dù ta njembí bà zè Mbírì wálá. ⁹ Tacó mbe ñò Mbírì ní cee jé wálá, mbe ma có mì Mbírì ta kábà delè jé wálá. ¹⁰ Káa ta o tí nó náa i ñinó ta bà lè tí wálá nó bà gí nó, i ñinó ta bà lè tí nó bà cee gí.

¹¹ Si ye táánò gbí 'vii nó, ye kú 'dè có ká go i mì 'vii, ye kú koṛo có ká go i mì 'vii, ye kú 'viiki gbí có ká go i mì 'vii. Káa ye kpónó m̄a gii gí tí 'dakò gí, ye gii si ndá i-'vii 'dáá gí mí to gí. ¹² Ndoò kpónó kú ñò cè tí Mbírì me ngbàrángà'i lá; ndoo kú ñò yí ká tūrúwàa go i gbí 'dèngámé nò. Káa ndoo kèjì gí bà zeke gbíro ndoo ta ndú. Ye kpónó ñò yí ní cee lá, káa ye kèjì gí bà ñò yí ní cee a go ñinó náa yí kpónó ñò ye ní cee ta ndá có gbí njembí ye 'dáá gí nò.

¹³ Káa ndá i ñinó náa ndú kpónó kuu tí nó, a bà tee njembí mífí Mbírì, ta bà koṛo có lí mífí Mbírì, gii je njembí bà zè Mbírì; káa kpólò-kpolo i gbí òkò tí ndá i tí nò ta'ò nò 'dáá gí a njembí bà zè Mbírì.

14

Ndá 'bí i-nambeè kpòò 'do mì Bèrì-mì-Mbírì

¹ Yo ka wu'o tacó bà 'de njembí bà zè Mbírì. Yo delè 'ví koṛo có tí kpoo gítí ndá i-nambeè mì Mbírì. Káa yo 'ví koṛo có gítí bà ma có mì Mbírì ndii ndá 'bí i 'dáá gí. ² 'Duù ñinó mbe kú 'dè ndá tende ña nje có nó kú 'dè có me ji ndá 'duù lá, yí kú 'dè có a i ji Mbírì. Tacó 'duù mbe 'di gbí có tí nò náa yí kú 'dè nò wálá, tacó yí kú 'dè a ndá có kóó mì Mbírì ta wotí mì Bèrì. ³ Káa mbe kú ma có mì Mbírì kú 'dè có a i ji ndá 'duù, yí kú koni a ndá 'duù, yí kú je a wotí ji ndá 'duù, yí delè kú 'dèè a njembí ndá 'duù. ⁴ 'Duù ñinó mbe kú 'dè ndá tende ña nje có nó kú koni káa tí wó ta kpéetí wó cuki, káa mbe kú ma có mì Mbírì kú koni a ndá mbe kú kili ta r̄è mì Bindi-Mbírì 'dáá gí.

⁵ Có gbí njembí ye ji yo éno máa, yo 'dáá gí 'ví dù tí ndá mbe 'dè có gbí ndá tende ña nje có. Káa yo kùtáá má dù 'dáá tí ndá mbe ma có mì Mbírì, áá bà níki ndii bà 'dè ndá tende ña nje có gí. Tacó mbe ma có mì Mbírì a gbolò 'duù ndii mbe 'dè ndá tende ña nje có tí nó gí, sè káa ñinó 'bí 'duù mbe 'dè gbí ndá tende ña nje có tí nó 'ví dù kuu tacó bà koni ndá mbe kú kili ta r̄è mì Bindi-Mbírì má kuu tí. ⁶ Ye kpónó má ya gí mì yo kà kú 'dè có ji yo gbí ndá tende ña nje có, káa mbe 'dè gbí ndá có tí nó náa ye kú 'dè nò ji yo wálá, tó i mì ye bà dù ji yo a yè, ndá tó kómbe ye? Có tí nó bà 'dè gbí có kóó mì Mbírì ji yo wálá, có tí nó bà je muu ji yo wálá, có tí nó bà ma có mì Mbírì ji yo wálá, có tí nó delè bà nìbà i ji yo wálá.

⁷ Yo koṛo có gítí ndá r̄ongo gí, yo delè 'ví koṛo có gítí mòngò gí, ndú me ndá wu i lá, káa 'bè má gbí òkò tí kòcò ndá ñji r̄ongo 'dáá gí má wálá, ña r̄ongo tí nó bà gbì ji yo a ña cè yè? ⁸ Káa mbe o mòngò má o me tí mòngò-gó lá, a 'di ká bà 'vee bà zí'i-gó? ⁹ Yo delè ká go éno; yo má 'dè có gbí tende ña nje có náa ndá 'duù 'di gbí ndá nje có tí nó ngbàrángà'i lá,

ndú bà 'di gbí ndâ có mì yo nò éé? Tacó yo kú 'dè có gí gbí pípiri sínò. ¹⁰ Ndâ ña ndâ nje có muu to tí nó me mbè; káa 'bí nje có ta gbí wálá nò wálá. ¹¹ Káa 'duù má 'di gbí ña tende nje có tí nó náa wò kú 'dè nó lá, yí a tende 'duù ji wò, wò delè a tende 'duù ji yí. ¹² À má éno, yo ka wu'o a i tacó bà 'de ndâ i-nambeè ñinó mbe kú koni ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri tókà'i nò, lè náa go i-nambeè 'do mì Bèri-mi-Mbíri ká tí yo nò.

¹³ Tacó éno, 'duù má kú 'dè có gbí tende ña nje có, yí 'ví 'deke tí wó ji Mbíri máa, Mbíri 'ví wu 'bí 'duù mbe 'dè gbí nje có tí nó ji ndâ 'duù. ¹⁴ Tacó ye má 'deke tí ye ji Mbíri gbí tende ña nje có, gbí éno máa, ye kú 'deke tí ye ta njembí ye, káa ye 'di gbí có tí nó lá. ¹⁵ Có a ñinó máa ye 'ví 'deke tí ye ji Mbíri gbí ña nje có ngayi wè? Ye bà 'deke tí ye ji Mbíri gbí ña nje có ñinó náa ndâ 'duù 'dáá 'di gbí gí nò. Bindi ye 'ví cè cè gbí ndâ tende ña nje có, ta nje có ñinó náa ye 'di gbí gí nó, só gí. ¹⁶ Tacó wò má kú ùlù Mbíri gbí tende ña nje có mí rẹ̀gbà tí 'bí 'duù ñinó mbe 'di gbí ña nje có tí nó lá nó, 'duù tí nó bà nì «À go-i-tí-nò» gí tàkò bà ùlù Mbíri mì lo nò ta ña kpokèji ngayi? ¹⁷ Tacó wò kpèti má kú ùlù Mbíri ta banga tí, káa 'duù tí nó rẹ̀gbà tí lo nó 'di gbí ña nje có mì lo nó lá, banga bà ùlù Mbíri mì lo nó bà koni 'duù tí nó wálá.

¹⁸ Ye 'dè nìkì ma ji Mbíri tacó ye ni bà 'dè có gbí tende ña nje có ndii yo 'dáá gí. ¹⁹ Káa ta ndâ ña ñinó 'dáá gí, ye má gbí òkò tí ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri, à nìkì tí ye káa bà 'dè kpèti káa ndâ ñi có vô cuki gbí ña nje có ñinó náa ndâ 'duù 'dáá gí 'di gbí gí tacó bà nìbà i ji ndú, á có tí bà 'dè mbè có kárú-karu-kàru gbí tende ña nje có ñinó náa ndú 'di gbí lá nò.

²⁰ Yo koro có go i mì ndâ 'vii lá; ndâ kómbe ye. Yo dù go ndâ dó 'vii tí ndâ mbe bàkà vò i lá, káa yo 'ví bàkà i go i mì ndâ 'duù ñinó náa muu ndú njaanga gí nò. ²¹ À cu mí gbí wáràgà mì Mòze máa, kòcò Mbíri máa, «Ye bà si a ndâ tende 'duù 'ví 'dè có gbí nje ye ji ndâ 'duù mì ye gbí ndâ tende ña nje có.»

²² À má éno, bà 'dè có gbí ndâ tende ña nje có me i mbe túbà wotí mì Mbíri a ji ndâ mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri gí nó lá, à a i tacó tí ndâ mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri lá. Káa bà ma Banga-Ngú-Có me i tacó tí ndâ mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri lá lá, à a i tacó tí ndâ mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri gí.

²³ Tacó éno, yo tí ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri má kili ta bà muu yo 'dáá gí, bindi yo kú 'dè có gbí ndâ cèè ña nje có, 'bí tende 'duù, tí 'duù ñinó mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri lá nó, má 'de yo tí, yí bà go má tí yo wálá? ²⁴ Káa yí má 'de yo kili ta bà muu yo éno kú ma a có mì Mbíri, yí bà nò tí wó gí, máa ndâ yí a mbe bàkà vò i. Bindi ndâ có tí nó náa yí 'di 'do gbí nje yo nò bà si yí 'ví 'visi muu wó 'do tí ndâ vò kpokèji mì wó gí. ²⁵ Ndâ có tí nó náa yí 'di 'do mì yo nò bà yù gbí ndâ vo-vò có kóó tí nó gbí njembí wó nó 'dáá gí sè gí. Bindi yí bà 'bu gbíro wó mí to kú ùlù Mbíri ta nje wó, máa Mbíri dú kuu ta yo.

Ña kpokèji bà bàkà i gbí òkò tí ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri

²⁶ À má éno, yo tí ndâ mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri má kili ta bà muu yo 'dáá gí gí, ndâ muu cè 'ví cè cè, ndâ mbe nìbà i 'ví nìbà i, ndâ mbe 'dè gbí có kóó mì Mbíri gí sè 'ví 'dè, ndâ mbe 'dè có gbí ndâ tende ña nje có 'ví 'dè, ndâ mbe ni bà 'dè gbí ndâ tende ña nje có tí nó náa ndâ 'bí ka ndú

kù 'dè nò jì ndâ 'duù 'ví 'dè . Yo 'ví bàkà ndâ i tí nò 'dáá gí tacó bà koni tí yo. ²⁷ Ndâ mbe 'dè có gbí ndâ tende ña nje có gbí òkò tí yo 'ví dù ká go ndâ 'duù go só, go ta'ò. Wàa ndâ mbe kù 'dè gbí ndâ tende ña nje có tí nò náa ndú kù 'dè nò 'ví dù kuu tí . ²⁸ Káa ndâ mbe 'dè gbí ndâ tende ña nje có tí nò náa ndú kù 'dè nò jì ndâ 'duù máa wálá, ndú 'ví dù ngbii, wàa ndâ mbe kili ta ñè mì Bindi-Mbíri má kili gí, 'duù 'ví 'deke tí wó jì Mbíri ta ña nje có ñinó náa yí ñò ni gbí njembí wó gí nò.

²⁹ Yo 'ví si ndâ 'duù go só, go ta'ò 'do gbí òkò tí yo 'ví kò-kò ta có mì Mbíri, wàa sè ndâ 'duù 'ví koṛo gbí có tí nò náa ndú kù kò-kò tí nò. ³⁰ Káa Mbíri má wu bà 'dè có mì wó jì 'bí 'duù gbí òkò tí yo ta o tí nó náa 'bí ka wó kù kò-kò ta có mì Mbíri nó, 'duù tí nó mbe kù kò-kò nó 'ví le wo wó gí, wàa ka wó 'ví 'dè ngú có ñinó náa à tí nò. ³¹ Yo jòò gbí bà 'dè có lá. Tacó wàa yo 'dáá gí 'ví ní bà 'dè có, wàa yo 'dáá gí 'ví koni ta tí yo gbí òkò tí yo. ³² Tacó mbe ma có mì Mbíri a 'duù ñinó mbe ñò o bà 'dè có ni gí, yí delè a 'duù ñinó mbe ñò o bà sè tù wó ni gí. ³³ Tacó Mbíri me mbe ñonòkò gbí ndâ i lá, yí a mbe 'viindi ndâ i. Yo tí ndâ 'duù mì Mbíri má kili ta ñè mì Bindi-Mbíri gí, yo 'ví bàkà go ñinó náa ndâ 'bí ka yo mbe kù kili ta ñè mì Bindi-Mbíri 'dáá gí kù bàkà nò.

³⁴ Ndâ nii 'ví dù ngbii. Ndú 'ví 'di có mì ndâ kù ndú á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mòze, máa ndú 'ví dù tí ndâ kùro ndâ i lá nò. ³⁵ 'Bí i ta go bà 'vee gbí má tí ndú, ndú 'ví 'vee ndâ kù ndú ta o tí nó náa ndú má ya ta ndú gí 'bá gí. Tacó a có nò tacó tí nii bà 'dè kòcò wó gí yaà ta o tí nó náa ndâ mbe kù kili ta ñè mì Bindi-Mbíri má kili gí nò.

³⁶ Yo kù koṛo có máa, có mì Mbíri 'bí bà gí a i 'do mì yo? À gí ká tacó tí yo cuki? ³⁷ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má koṛo có éno máa yí lá a mbe ma có mì Mbíri, 'bí 'duù delè má koṛo có máa yí 'de ndâ ña i-nambee 'do mì Bèri-mi-Mbíri me mbè, ña 'duù tí nò 'ví te mí gbí muu wó éno máa, có tí nó náa ye kù cu jì yo nó a có mì Mbíri. ³⁸ Káa yí má si có tí nó náa ye kù cu jì yo nó á tí có lá, yo delè 'ví si yí tí có lá.

³⁹ À má éno, yo tí ndâ ná'vindi ye, yo 'ví dù ta go bà ma có mì Mbíri, yo delè 'ví rò ndâ 'duù 'do tí bà 'dè có gbí ndâ 'bí tende ña ndâ nje có lá; ⁴⁰ yo delè 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí gbí cèe kpokeji, á go ñinó náa à tí .

15

Bà 'vala ndi Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó

¹ Go bà 'va mbí yo á gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye táánò ma jì yo nó kuu tí ye, ndâ ná'vindi ye, Banga-Ngú-Có tí nó náa yo táánò ùnje gítí , bindi yo gii zèè tí kpoò nò. ² Nìno a Banga-Ngú-Có tí nó náa ye táánò ma jì yo, mbe 'vala yo á do gbí ndâ vò i, náa yo má zèè có tí nò kácá-kácá nò. Káa yo má zèè kácá-kácá lá, gbí éno máa, gbí bà ùnje mì yo gítí Mbíri wálá.

³ Ye táánò ni jì yo káa bà gbèe có tí nó náa áá táánò nìbà jì ye, tí kpóló-kpólo có ngé ndii gí nò, tí có tí nó máa, Bindi-Mbíri táánò cì tacó ndâ vò i mì ndoo, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nò. ⁴ Máa, áá táánò gii duu yí gí, káa bindi sili ta'ò, Mbíri gii te yí tí wu wó 'do gbí muu'dú wó gí yaà, á go có tí nó gbí wáràgà mì Mbíri nó gí. ⁵ Máa, yí túbà tí wó jì Kéfa, bindi yí gii túbà tí wó jì ndâ tú mì wó muu'bi-nje só. ⁶ Bindi yí gii túbà tí wó jì ndâ ná'vindi wó zi'duù-vò ta bà vò (500). Ndâ 'bí 'duù 'do

gbí òkò tí ndú kpèti kpónó má ya gí bà sili mì ndú gí, sè ndá 'bí kú 'vala kálásé. ⁷ Bindi yí gii túbà tí wó jì Jákòmò, bindi ñinò, yí gii túbà tí wó jì ndá tú mì wó 'dáá gí.

⁸ Ndòngbú bà túbà tí wó gii dù a i jì ye á go 'vii náa à jò yí me gbí o mì wó lá nò. ⁹ Tacó ye a ndòngbú 'duù gbí òkò tí ndá tú mí wó, mbe 'vii tí 'duù ñinò náa à 'ví nì ta rè tú mì wó mí muu ye lá. Tacó ye táánò a mbe kú mèèkè 'i tí ndá 'duù mì Mbíri mbe kú kili ta rè mì Bindi-Mbíri nò. ¹⁰ Káa nambeè mì Mbíri náa yí táánò bàkà jì ye nó ká bàkà ye tí ye tí nó á kpónó kuu nó nò. Káa nambeè mì Mbíri náa yí táánò bàkà jì ye nò ya me sínò lá. Ye bàkà nètè tí kpòò ndii sè ndá 'bí tú mì Jézú 'dáá gí. Káa ye bàkà nètè tí nò 'do me gbí 'dóó wotí mì ye lá, a nambeè mì Mbíri ká je wotí jì ye. ¹¹ À mà táánò a ndú ká ma Banga-Ngú-Có jì yo wèè, à mà a ye wèè, ze ma Banga-Ngú-Có jì yo gí, káa ñinò a có náa yo 'dáá ùnje gítí gí.

Bà 'vala ndi ndoo 'do gbí muu'dú ndoo

¹² Có kpónó a ñinò máa, ze lè má 'dè có jì yo éno máa, Mbíri 'vala ndi Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó gí, ndá 'bí 'duù gbí òkò tí yo kú 'dè có máa, ndá ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú wálá, tacó yè? ¹³ Có tí nó náa yo 'di éno máa, ndá ku bà 'vala ndi ndú á 'do gbí muu'dú ndú wálá nò, má dú káa yúco, gbí éno máa, Bindi-Mbíri 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó lá. ¹⁴ Káa Bindi-Mbíri má 'vala ndi wó á 'do gbí muu'dú wó lá, gbí éno máa, i tacó bà ma có mì ze jì yo nò wálá, i tacó bà ùnje gítí mì yo nò delè wálá. ¹⁵ Ze delè kú waaka a 'vérè ta rè Mbíri, tacó ze kú ma có éno máa, Mbíri 'vala ndi Bindi-Mbíri á 'do gbí muu'dú wó gí, káa yí 'vala yí lá náa yí má 'vala ndi ndá ku á 'do gbí muu'dú ndú lá nò. ¹⁶ Tacó Mbíri má bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú wálá, gbí éno máa, yí 'vala Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó delè lá. ¹⁷ Káa Mbíri má 'valá ndi Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó lá, gbí go éno máa, nje wú tí bà tee njembí yo á mítí Bindi-Mbíri wálá, yo delè kpónó kú 'vala ká kpòò gbí ndá vò i mì yo. ¹⁸ Gbí delè go éno máa, ndá 'duù ñinò mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri mbe cì gí nó mùì gí. ¹⁹ Káa ndoo má kú kojo có lì mítí Bindi-Mbíri ká tacó bà 'vala ndoo muu to tí nó cuki, gbí éno máa, 'bí 'duù ta yè ọ wó gbí òkò tí ndá 'duù muu to tí nó mbe ndii yè ọ ndoo wálá.

²⁰ Káa yúco a ñinò máa, Mbíri 'vala Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó tacó bà túbà máa, ndá 'duù tí nó náa ku ọka ndú gí nó bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gí. ²¹ Tacó, ku lè táánò má gí gí muu to tí nó 'do gbí có mì gbèè 'dakò nó, ndá ku delè bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú 'do ká gbí có mì gbèè 'dakò. ²² Tacó ndá 'duù 'dáá gí kú cì 'do gbí có nambeè gbí òkò tí ndú ta Ádámà, ndá 'duù 'dáá gí delè bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú 'do gbí có nambeè gbí òkò tí ndú ta Bindi-Mbíri. ²³ Káa ndá o bà 'vala ndi Bindi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó, ta o bà 'vala ndi ndá 'duù 'do gbí muu'dú ndú 'dáá ká tende-tende. A Bindi-Mbíri, tí kpédélè i gbí nji, ká 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó kùro, bindi ndá 'duù mì wó 'dáá gí kèjì gí bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ta o bà gí yí wúnò. ²⁴ Bindi ndòngbú o, náa Bindi-Mbíri bà gii dele ndi gba mì Mbíri tí Bu wó jì yí si yí voloko gbí ndá có mì ndá kpo-kpò gba, ta ndá mbe wotí muu to tí nó, gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ²⁵ Tacó Bindi-Mbíri bà gí gí bà zogo to tí nó yee tí o tí nó náa yí bàkà ndá ku'di tí wó tí ndá i-tà-tàmà mì wó gí. ²⁶ Káa ndòngbú ku'di tí wó náa yí bà cee o mì wó bà dù a ku. ²⁷ Tacó à cu mí

gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Mbíri bàkà Bindi-Mbíri tí gba mì ndá i 'dáá gí.» Káa gbí có tí nó máa, «Mbíri bàkà Bindi-Mbíri tí gba mì ndá i 'dáá gí» nó me éno máa Bindi-Mbíri delè a gba mì Mbíri tí mbe je gba jì yí nó lá. ²⁸ Mbíri má gii bàkà ndá i 'dáá gí tí ndá i-tà-tàmà mì 'Vii mì wó gí, 'Vii-mi-Mbíri bà gii si tí wó 'ví dù tí ndá i-tà-tàmà mì Bu wó, tacó wàa Mbíri 'ví dù tí mbe zogo ndá i 'dáá gí.

²⁹ Có gítí ndá 'duù tí nó mbe caka tí ndú tacó tí ndá ku nó máa yè? Ndú kù koro có máa ndá yì bà 'de gbí bà caka tí ndá yì ta rẹ̀ mì ndá ku nó a yè, náa Mbíri jé má 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú lá nó? ³⁰ Ye kpónó kù gbaa tí ye mì nje ku ta o 'dáá gí nó tacó yè? ³¹ Ye kù nò ku ta ro ye ta ri 'dáá gí, ndá ná'vindi! Ye kù dùlù tí ye tacó tí yo, ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri, tí Jézù tí Mbe tí ndoo. ³² Có gbí nje ndá 'duù gbí gbata Éfàsù lá, ye táánò má 'vala a 'valá mì ndá «Nò gbí jìlì», ye bà 'de gbí a yè? Káa Mbíri má bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú wálá, «Ndoò zò i, wàa ndoo 'ví nju pe, wàa ndoo 'ví ù ta ku taàbé,» á go có tí nó náa ndá 'duù kù 'dè nò.

³³ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo lá: «A vò kaà ká kù volo 'duù.» ³⁴ Yo koro muu yo niki maa, wàa yo 'ví si vò i mí bàndò mì wó. Ye kù 'dè có tí nó jì yo, tacó ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo nò Mbíri ni lá, káa njìnò a có nó tacó tí yo.

Bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú

³⁵ Ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo ndá-'bí-lá bà 'vee 'vé máa, «Mbíri bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú ta ña kpokèjì ngàyi wè? Cè tí ndú bà dù go ña yè?» ³⁶ Njìnò a ndá 'vé mì ndá 'duù njìnò ta muu tí ndú wálá nó ká nó. Yo ma 'va nji ña mí tà to, nji ña tí nó má cì lá, kù i 'va 'do tà to lá. ³⁷ Káa yo rò mí tà to káa bétéré nji ña; à mà a nji cù, à mà nji wàzè, yo rò mbe kù i tí nó mbe kù kù ta kùngbó wó, ta kpà wó nó lá. ³⁸ Káa a Mbíri ká wu bà kù ndò jì ndá ña ndá nji ña 'dáá gí. Cù kù kù káa cù, wàzè kù kù káa wàzè.

³⁹ Ña dii ndá i mbe kù 'vala muu to tí nó 'dáá gí delè ká tende-tende. Dii ndá 'duù tende 'do tí dii ndá nò, bìnidi dii ndá muu tende 'do tí dii ndá sè. ⁴⁰ Ndá i gbíri kuu tí, ndá i muu to tí nó delè kuu tí. Cè banga mì ndá i gbíri ká tende, cè banga mì ndá i muu to tí nó delè ká tende. ⁴¹ Cè banga mì ri ká tende, cè banga mì pì delè ká tende, bìnidi cè banga mì ndá yii ká tende. Káa cè banga mì ndá yii gbí òkò tí ndú delè 'dáá gí ká tende-tende.

⁴² À delè ká éno ta bà 'vala ndi ndá ku 'do gbí muu'dú ndú. À má duu dii 'duù mí tà to, dii tí nó kù zò to, káa dii 'duù má 'vala 'do tà to, dii tí nó bà zò to káká'i wálá. ⁴³ A vò ká tí dii tí nó náa à duu mí tà to nò, káa a banga ká tí dii tí nó mbe 'vala 'do tà to nò. ⁴⁴ Dii tí nó náa à duu mí tà to nó je a tú 'duù, káa dii tí nó mbe 'vala 'do gbí muu'dú nó je a tú Mbíri. ⁴⁵ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Kpédélé Ádàmà gí tí 'duù mbe kù 'vala, káa ndòngbú Ádàmà gí tí Bèri mbe kù je 'valá,» nò. ⁴⁶ Áá táánò me Ádàmà tí nó ta tú wó a tú Mbíri nó ká gí kpédélé'i lá. À gí kpédélé'i a Ádàmà tí nó ta tú wó a tí tú 'duù nò. ⁴⁷ Mbíri táánò suu kpédélé a Ádàmà 'do tí to, káa bà só Ádàmà gí 'do gbíri. ⁴⁸ Ndoò tí ndá 'duù muu to tí nó go Ádàmà tí nó náa à suu yí 'do tí to nó nò, káa ndá 'duù gbíri go Ádàmà tí nó mbe gí 'do gbíri nò. ⁴⁹ Ndoò bà je kózó tí 'dakò tí nó mbe gí 'do gbíri nó jé ká go bà je kózó tí 'dakò tí nó náa à suu yí 'do

tí to tí nó mì ndoo. Ndoò kpónó a kózò tí Ádàmá tí nó náa à suu yí 'do tí to tí nó nò.

⁵⁰ Ndá ná'vindí, gbí có tí nó náa ye 'dè jì yo nó éno máa, wu 'duu ta mbelè gbí dii wó bà dù tí mbe zèè mbèlè mì Mbíri wálá. Tú 'duu, tí tú mì ku nó, delè, náa à 'visi tí, tí tú ñinó mbe ci lá nó, wálá.

⁵¹ Yo sè tù yo gítí có kóó tí nó tí yúco náa ye kù 'dè jì yo nó: ndoo 'dáá bà ci wálá. ⁵² Káa ta o bà o ndòngbú mòngò nó, àà bà 'visi ndoo 'dáá gí gbí lambu o, á go bà kì ro nó. Tacó ta o bà o ndòngbú mòngò tí nó, ndá ku bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú ngbé, bindi àà kèjì gí bà 'visi ndoo.

⁵³ Tacó tú ndoo tí nó kpónó tí i mbe céé-cee nó bà cee wálá, tú ndoo tí nó kpónó tí tú mì ku nó bà jì'vì tí, tí mbe ñò ku lá. ⁵⁴ Tacó ña i ñinó tí i mbe dù tí ká lá nó má jì'vì tí tí i mbe dù tí ká, bindi ña ñinó tí ña ku nó má 'visi tí tí ña ñinó mbe ci lá nó gí, ñinó a o bà gii bàkà tí mì có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Ku 'de 'bí ngbilí mbe da gbí ka wó ngbilí mítí wó gí.»

⁵⁵ «Áá ku, ñjì gíri bà na go mì lo ya gí kótí 'di?»

⁵⁶ Njì gíri bà na go mì ku a vò i, bindi vò i gii 'de wotí 'do tí có mì Mòze.

⁵⁷ Káa ndoo 'dè ñikí ma jì Mbíri tí mbe je wotí bà kpò nje ku jì ndoo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri.

⁵⁸ Á má éno, yo 'dò kò yo mí to tí kpoò, ndá ná'vindí, yo lò muu gíri ngé lá. Yo 'ví bàkà nètè mì Mbe tí ndoo ta o 'dáá gí, ta bà te mí gbí muu yo máa, bà bàkà nètè ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo me bà bàkà 've nètè lá.

16

Bà gò i tacó tí ndá 'bí ka ndoo mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri

¹ Á má gítí bà toko i-'bì yo tacó bà koni ta ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè, yo 'ví bàkà go có tí nó náa ye táánò 'dè jì ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri ta ndi tí ndá bàndò gbí to Galáti nó. ² Ta ndá ri-bà-wotí 'dáá gí, yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí 'ví gò lambu i 'do tí i ñinó náa à kuu 'bì yo ta o tí nó nò. Tacó wàa, ye má ya gí mì yo kà, ye 'ví 'de yo kili i ñinó náa à tí nó tẹ̀ gí. ³ Ye má yee mì yo kà gí, ye bà cu wáràgà mí 'bì ndá 'duu tí nó náa yo bà cu 'bì yo mítí ndú nó wàa ye 'ví tuu ta ndú ta ndá i-nambee tí nó náa yo kili nó, ya tí jì ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gbí gbata Jèrùzàlémè. ⁴ Káa à má ñikí a bà ya káa 'dóó ye ta ndá i tí nó, ndá 'duu mì yo náa yo bà cu 'bì yo mítí ndú nó 'ví ko ye.

Ndá có gbí muu Páwòlò

⁵ Ye bà ya gí mì yo kà a i bindi bà co ye gbí to Mèsidóniyà, tacó a gbí muu ye a có bà ya gí mì yo kà có gbí to Mèsidóniyà. ⁶ Ye bà dù á mì yo kà ta lambu kòndi o, ndá-'bì-lá ye bà ci ndá pì có'o 'dáá gí mí mì yo kà. Tacó wàa, yo 'ví koni ye ta bà ko ye ya gítí ndá 'bí bàndò tí nó kùro kà nó 'dáá gí. ⁷ Á gbí muu ye me có bà cu káa ro ye mítí yo gí, wàa ye 'ví ndii ya gí kùro nó lá, ye kù koṛo a có bà dù ta yo ta kòndi o, náa Mbe tí ndoo má unje gí nó.

⁸ Káa ye bà dù gbí gbata Éfàsù káa yee tí o bà ci ndá ngú i gbí njí. ⁹ Tacó njekejì bà ma có mì Mbíri njaanga jì ye káá gí, káa ndá 'duu mbe kù jòó gbí có ta ye káa me a mbè.

Ndá ndòngbú có mì Páwòlò

¹⁰ Timàtéyò má có mì yo kà, yo 'ví te wiři mítí wó nìkì maa, tacó yí kù me nètè mì Mbe tí ndoo ká go ye. ¹¹ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví si yí tí vò i lá; yo koni yí muu nó mì wó nìkì maa, tacó wáa yí 'ví dele ndi wó gí gí mì ye; tacó ọ ze ta ndá sè ná 'vindí káá 'dáá ká kpokèjì tí wó.

¹² À má gítí ná 'vindí ndoo Àpólò, ye cóó-cóó kù yòòngò yí, máa ndú ya ta ndá 'bí ná 'vindí gí bà gala yo, káa có bà ya gí mì yo kà nò gí gí gbí muu wó kálásè. Káa yí má 'de o gí, yí bà ya gí mì yo kà gí.

¹³ Yo dù tí zò'o, yo tee njembí yo mítí Mbířì tí kpoò, yo dù ta yú njembí yo, yo 'do kò yo mí to tí kpoò, ¹⁴ yo 'ví bàkà ndá i 'dáá gí ta njembí bà zè Mbířì.

¹⁵ Yo nò ndá Ìsitèfàná ta ndá 'vii mì wó ni gí? Ndú a ndá kpédélé 'duù mbe ùnje gítí Bindi-Mbířì gbí to Àkáyà, dú delè gbí gbí njembí ndú gítí bà bàkà nètè ta ndá mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbířì gí. ¹⁶ Ye kù yù 'do mì yo a nambeè máa, yo 'ví 'di có mì ọ ndá 'duù tí nò, yo delè 'ví 'di có mì ndá 'bí ka yo ọ̀nó mbe kù bàkà nètè go i mì ndú nò.

¹⁷ Tàkòcò ye peteke gítí bà gí ndá Ìsitèfàná ta Fòròtùnátò, gí je Àkàyíkùsù ngé ma; tacó ndú dù ji ye ká goòlá ndoo ta ndoo nò. ¹⁸ Bà gí ndú nò te mbá-mbá mítí ye ká go ọ̀nó náa ndú me ta yo kà nò. Bà te duù mítí ọ ndá 'duù tí nò me vò i lá.

¹⁹ Ndá mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bindi-Mbířì gbí ndá to Ásiyà 'vee yo ma. Ndá Àkùyílà ta Pirişilà ta ndá 'duù tí nó mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bindi-Mbířì mbe kili mí ndú nó delè 'vee yo ta ẹ̀rè mì Mbe tí ndoo ngé ma.

²⁰ Ndá ná 'vindí mì ze káá 'dáá gí 'vee yo ma.

Yo 'vee tí yo ta bà òlò gbí tù yo go i mì ndá ná 'vindí.

²¹ A 'dóó ye tí Páwòlò ká kù cu ndá 'vé tí nó gbí wáràgà tí nó nó ji yo ta 'bì ye.

²² 'Duù má zè Mbe tí ndoo nìkì lá, Mbířì 'ví ì njà mítí wó!

Ye kù 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo 'ví gí gálá!

²³ Ye kù 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè ji yo.

²⁴ Ye zè yo 'dáá gí nìkì maa ta ẹ̀rè mì Bindi-Mbířì. Go-i-tí-nò.

BÀ SÓ KÒRÍNDÌ

Bà só bà cu wàràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Kòrìndì

¹ Njìnó a ye tí Páwòlò, tí mbe gí tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù 'do gbí có mì Mbírì, ká kù cu wàràgà tí nó jì yo tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Jézù á gbí gbata Kòrìndì, delè ta ndi 'bá mì ndâ Ìgìrìgì 'dáá gí. Ze kù gbo gbí bà cù wàràgà tí nó jì yo ta ná'vìndì ndoo Timàtáyò. ² Ze kù 'deke tí ze jì Mbírì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì máa ndú 'ví cù 'dè ngo cù ndú mítí yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo.

Páwòlò 'dè nìkì ma á jì Mbírì

³ Ndoò ùlù Mbírì, tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí Bu ndoo mbe kù ño yè ọ̀ ndoo, tí Mbírì tí mbe 'dè njembí, ⁴ mbe kù yìlì ndoo gbí o ña ndâ vò i 'dáá gí, tacó wàa ndoo delè 'ví yìlì ndâ 'bí ka ndoo ta o tí nó náa ndú má gbí vò i ta ña bà yìlì tí tí nó náa yí tí Mbírì yìlì ta ndoo nò. ⁵ Nje bà kònò sé'í tí nó táánò mì Bìndi-Mbírì nó kpónó 'de ndoo me gbolò. Tacó éno, Mbírì delè bà je wotí bà kònò ndâ vò i tí nó á go ñìndì Bìndi-Mbírì táánò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì jì ndoo gí, tacó wàa ndoo delè 'ví yìlì ndâ 'bí ka ndoo ta o tí nó náa ndú má gbí vò i ta ña bà yìlì tí tí nó náa yí tí Mbírì yìlì ta ndoo nò. ⁶ Ze má kònò sé'í muu yo, ze kònò a i tacó bà 'vala yo. Káa Mbírì má kònì ze 'do gbí bà kònò sé'í, yí kònì ze nò a i tacó wàa ze 'ví kònì ta yo á gbí bà kònò gbèe ña sé'í tí nó mì ze náa yo kù kònò nò. ⁷ Njembí ze jé mù gítí yo lá, tacó ze ñò ni gí máa, yo kù kònò sé'í ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì ká go ze. Tacó éno, Mbírì bà kònì yo á go ñìnó náa yí kù kònì ta ze nó gí.

⁸ Go bà 'va mbí yo á gítí ña kpo-se-muu tí nó náa ze táánò 'de gbí to Ásiyá nó kuu tí ze, ndâ ná'vìndì ze. Ze táánò gbí o tí nó kojo có éno máa, ze bà 'de 'wálá káká'í wálá. ⁹ Ze ta o tí nó kojo có éno máa, à waa có ku mítí ze gí. Ña tende vò i tí nó táánò bàkà ze tacó wàa ze 'ví ñò tí ni éno máa wotí bà 'vala mìrì ze me 'bì ze lá, à a i 'bì Mbírì tí mbe kù 'vala ndâ ku cuki. ¹⁰ A yí táánò ká 'vala ze 'do gbí ña tende vò i tí nó mbe 'de ze nò. Yí delè káká'í bà 'vala ze 'do gbí ndâ vò i ñìnó kèjì nó gí. ¹¹ Yo 'dáá gí 'ví kònì ze ta bà 'deke tí yo jì Mbírì tacó tí ze, tacó wàa à 'ví dù a ndâ 'duù me mbè ká kù 'deke tí ndú jì Mbírì tacó tí ze, wàa Mbírì 'ví cù ta 'dè ngo cù wó mítí ze. Bìndi ndâ 'duù me mbè 'ví 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó bà cù 'dè ngo cù wó mítí ze nò.

Páwòlò 'visì ndâ có gbí muu wó gí

¹² 'Bí i gbaànjé mbe kù mba ze, ta kponje nje ze gítí wálá a ñìnó máa, ze ta o 'dáá gí kù 'vala ta ndâ 'duù, cotí ndâ i 'dáá gí, ze kù 'vala ta yo, ká ta bà bàkà ndâ i ñìnó mbe 'vii ọ̀ 'bá nò. Ze kù bàkà ndâ i tí nó ta njembí ze gbaànjé, ta tìrì gbí wálá, go có mì Mbírì. Ze kù bàkà ndâ i tí nó me 'do gbí bà 'di gbí-o mì ze tí ndâ 'duù á muu to tí nó lá. Ze bàkà a i 'do gbí nambeè mì Mbírì. ¹³ Ze kù cu jì yo gbí ndâ wàràgà mì ze káa ndâ có ñìnó náa yo bà ni bà 'deke ndú gí, tí ndâ có ñìnó náa yo delè bà 'di gbí ndú gí nò. Ye kojo có máa yo bà 'di gbí ndú ngbàrángà'í gí. ¹⁴ Yo kpónó 'di gbí ze ngbàrángà'í lá. Káa ye kojo có máa, yo bà 'di gbí ze cee a i ta rì bà gí

Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì wúnò gí bà waa có mítí ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. Ǹnò a ̀rì tí nó náa yo bà g̀i mba tí yo ta ̀rè ze, bìndi ze delè bà g̀i mba tí ze ta ̀rè yo nó ká nò.

¹⁵ Ye táánò bàkà kpédélé'i a có bà co wìrì ya gí mì yo gbí gbata Kòrìndi kà, tacó wàa yo 'ví 'de i gbí nó mì ye nò 'vìlì sósò'ò. ¹⁶ Tacó à kpédélé'i táánò gbí njembí ye a có bà gala yo ta o bà ndii ye kù ya gí gbí to Mèsidóniyà. Waa ta o bà dele ye 'do Mèsidóniyà, ye 'ví co ndi ye káká'i mì yo, tacó wàa yo 'ví koni ye ta ndâ 'bí i tacó bà ya gí Jùdéyà. ¹⁷ Ǹja bà koꝝ có mì ye nò gbí muu yo go i mì 'duù ǹnò mbe kù koꝝ có ká gítí ndâ i muu to tí nó, mbe me kpiiki-kpiiki gítí bà jì'ví tí wó tí ó mbò, bè mbò lá, nó?

¹⁸ Ye kù be tí ye jì yo ta ̀rè mì Mbírì, tí mbe 'visì có mì wó lá, éno máa, kòcò ze jì yo jé gítí bà 'visì tí wálá. ¹⁹ Tacó Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí 'Vii Mbírì, náa ndâ Silivánò, ta Timatéyò, g̀i je ye, ma có tí wó jì yo nó ta o 'dáá gí káa gbèe Jézù tí nó. ²⁰ Tacó éno, ndâ cí tí nó náa Mbírì ci ta ndâ 'duù nó gí ti yúco ta ̀rè mì wó tí Jézù. Ǹnò a gbí nderè có tí nó náa ndoo kù nì ta «À go-i-tí-nò» ta ̀rè mì Jézù tí Bìndi-Mbírì ta o tí nó náa ndoo má kù ùlù Mbírì nó ká nò. ²¹ Káa, à káa 'dóo yí tí Mbírì ká bàkà ndoo tí ndâ mbe ru ndi Bìndi-Mbírì ta njembí ndoo gbaanjé. À delè káa 'dóo yí tí Mbírì ká ruka ndoo gí gbí nèté mì ndoo. ²² Yí ka mbó mì wó mítí ndoo, tacó bà bàkà ndoo tí ndâ 'duù mì wó. Bìndi yí g̀i je Bèrì mì wó mí gbí njembí ndoo, tacó bà túbà jì ndoo éno máa, sè ndâ i ǹnò gbí galá mì yì nó 'dáá gí a ndâ i tacó tí ndoo.

²³ Ye kù be jì yo a tí Mbírì máa, ye táánò 'visì muu ye 'do tí bà ya gí Kòrìndi nó a i tacó go bà pèembí yo tí ye wálá. ²⁴ À gbí muu ze me có bà yòongò yo ta wotí máa yo tee njembí yo mítí Mbírì nò lá. Có gbí njembí ze éno máa, ndoo bàkà nèté toko gbaanjé, tacó wàa yo 'ví dù ta líkí'o tí yo, tacó kponje nje yo gítí có bà tee njembí yo mítí Mbírì nò wálá.

2

¹ Tacó éno, ye g̀i 'visì muu ye 'do tí có bà co wìrì káká'i ya gí mì yo gbí gbata Kòrìndi kà, tacó go bà ya gí bà kpolo tàkòcò yo tí ye wálá. ² Tacó ye má kpolo tàkòcò yo gí, a 'di ká bà g̀i peteke tàkòcò ye á bìndi yo tí ndâ 'duù tí nó náa ye kpolo tàkòcò ndú nó? ³ Tacó éno, ye g̀i cu wáràgà tí nó jì yo. Tacó go bà ya gí bà kpolo tàkòcò yo tí ndâ 'duù tí nó náa a ndú ká bà peteke tàkòcò ye nó tí ye wálá. Tacó ye nò ni ngbáràngà'i gí máa, tàkòcò ye má pétékè'i, tàkòcò yo delè 'dáá gí bà dù ká pétékè'i. ⁴ Ye táánò cu wáràgà tí nó jì yo ta sé có gbí njembí ye, delè ta ngo-ꝝo ta ̀ro ye me tacó bà kpolo tàkòcò yo lá. Ye cu tacó wàa yo 'ví nò ni éno máa, ye zè yo 'dáá gí nìkì ta njembí ye gbaanjé.

Si có gítí ndâ mbe bàkà vò i gítí lo mí to

⁵ 'Bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí yo má kpolo tàkòcò 'bí ka wó, 'duù tí nó kpolo me tàkòcò ye lá. Yí kpolo a tàkòcò yo 'dáá gí. Yí má kpolo me tàkòcò yo 'dáá gí lá, yí kpolo a tàkòcò ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí yo. ⁶ Bà waa có mì ndâ mbè 'duù gbí òkò tí yo mítí 'duù tí nó nò tè ta yí gí. ⁷ À má éno, yo káká'i 'ví koꝝ có gítí vò i mì ǹja 'duù tí nó lá. Yo yì yí, tacó wàa yí 'ví g̀rì m̀rì wó ta sé có lá. ⁸ À má éno, ye kù 'deke a tí ye jì yo máa, yo zè ǹja 'duù tí nó nìkì maa, ta bà túbà jì yí, máa, «Gó 'vii-naa uu còngò bàà lá.» ⁹ Ye táánò cu wáràgà tí nó jì yo tacó bà nò muu yo, máa yo 'di ndâ có mì ye

ta o 'dáá gí, gí wè? ¹⁰ Yo má 'vee 'bì mbe bàkà vò i gítí yo gí, ye delè 'vee 'bì wó gí. Káa ye má 'vee 'bì mbe bàkà vò i gítí yo, gbí éno máa ye 'vee 'bì wó ta rè mì yo kùro Bindi-Mbírì, ¹¹ tacó bà mò Gba-vò-i gí ndii 'do ti ndoo, tacó ndoo òò cò gbí muu wó ni gí.

Njembí Páwòlò mù ta o bà yee yí Tòrówà

¹² Ta o bà gí ye táánò gí bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbírì ji ndá 'duù gbí gbata Tòrówà nó, a Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì ká njaanga kpokèjì jì ye. ¹³ Káa ye mà giù 'de ná 'vìndí ndoo Títò gbí gbata Tòrówà lá, gúku giù bàkà ye ngé ndii gí. Tacó éno, ye giù ni «Yo 'ví duù ndi» á ji ndá 'duù gbí gbata Tòrówà, bindi ye giù njé nó ya gí gbí to Mèsidóniyà.

Bà kpòtí ta rè mì Bindi-Mbírì

¹⁴ Ndoò ùlù Mbírì tí mbe bàkà ndoo tí ndá mbe kpò nje ndá 'duù ta o 'dáá gí ta rè mì Bindi-Mbírì, ta bà je muu ji ndoo tacó bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbírì cee to 'dáá gí, go banga pò bàà gbí pípiri ngbùù. ¹⁵ Tacó ndoo go banga pò ngúwu dì náa Bindi-Mbírì kù gbo ji Mbírì, mbe kù pí gítí ndá 'duù ònò mbe kù co tí kpokèjì mì 'valá ònò mbe cee lá nó, ta ndá mbe kù co tí kpokèjì mì ku. ¹⁶ Pó ngúwu dì tí nò gbí òò ndá mbe giù kpokèjì mì Mbírì gí a vò pò i mbe kù zi ku. Káa à gbí òò ndá mbe kù co tí kpokèjì mì Mbírì a banga pò i mbe kù je 'valá ji ndú. Káa wotí bà bàkà nètè tí nò tí 'di? ¹⁷ Tacó ze me go ndá mbè 'duù tí nò mbe kù bàkà cò mì Mbírì tí i-'velé tacó bà zò-nje ndú nó lá. Ze kù ma cò mì Mbírì ta njembí ze gbaànjé, go ndá 'duù ònò náa a Mbírì ká tuu ze ta rè mì Bindi-Mbírì, á mí kùro wó tí Mbírì.

3

Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndá 'duù

¹ Ze kpónò kù 'bì a tà bà wu gbí tí ze ji yo, go i mì ndá mbe kù bàkà cò mì Mbírì tí i-'velé nó? À tí ze a go bà cu wáràgà tacó bà túbà tí ze máa ze ma ji yo? Ze kù yù 'do mì yo éno máa yo cu wáràgà tacó bà túbà tí ze máa ze a ndá 'di (ji) ndá 'duù wè? ² 'Dóó yo nò 'dáá gí a wáràgà mì ze náa à cu tacó bà túbà tí ze. Ze cu mbó cò tí nò a i mí gbí njembí yo; tacó wàa ndá 'duù 'dáá gí 'ví òò ni , wàa ndú delè 'ví 'deke . ³ Yo òò ni ngbàrángà 'i gí, máa, à káa 'dóó Bindi-Mbírì ta 'bì wó ká cu wáràgà tí nò, bindi yí giù tuu ji ndoo. Yí cu ndá cò mì wó nò me ta ngo bèrìkpà mítí díí lá. Yí cu ta Bèrì-mi-Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó mí gbí njembí ndá 'duù.

⁴ Ze 'dè cò tí nò tacó gúku tí ze kùro Mbírì wálá, ta rè mì Bindi-Mbírì. ⁵ 'Dóó 'bì i mì ze mbe si ze 'ví koro cò éno máa, ze 'vii tí ndá mbe bàkà nètè tí nò mì Mbírì nó gí nò wálá. Wotí mì ze gí 'do a i mì wó tí Mbírì, ⁶ tí mbe je wotí bà bàkà nètè ngú nambeè tí nó náa yí bàkà ta ndá 'duù nó. Yí cu cò ngú nambeè mì wó nò ji ndá 'duù me mí gbí wáràgà lá. A Bèrì mì wó tí Mbírì ká kù nìbà ndá cò tí nò. Ndá ká cò mì Mbírì náa yí táánò cu ndú cú-cu ji Mòze nó a ndá cò mbe kù gí ta ku. Káa ndá ngú cò mì wó náa Bèrì mì wó kù nìbà ndú nó a ndá cò mbe kù je 'valá ji ndá 'duù.

⁷ Ta o tí nó táánò náa Mbírì kù kaa tí ta ndá díí tí nó sósò'ò náa yí cu ndá cò mì wó mítí ndú ji Mòze nó, Mbírì ta o tí nò kù tòngbaà ngbéze-ngbeze-ngbèzè. Gbìro Mòze ta o tí nò delè kù giù tòngbaà gbí ngba Mbírì nó. Ngba gbìro Mòze, kpétí mà giù me mèrè-mèrè gí, bà zeke tí mèrè-mèrè

ngba wó gbàrájáá gii kpò ndá Ìzìriyéli gii. Káa ngba Mbíri ta o tí nó náa yí táánò kú je ta ndá có mbe zi ku ji Mòze nó má ènò, ⁸ wàa ngba wó ta o bà je Bèri mì wó tí mbe nibà ngú nambeè mì wó ji ndá 'duù nó 'ví dù go ña yè? ⁹ Mbíri lè táánò má je có tí nó, tí có mbe zi ku nó, ji Mòze gbí ngba'o, gbí ènò máa, yí je có tí nó mbe je 'valá nó gbí ngba'o ngbéré-ngbere-ngbèrè ndii ñinò gí. ¹⁰ Ngba có mì Mòze kpónó wálá, tacó ngba Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbíri me gbolò ndii ngba có mì Mòze ngé me 'dú. ¹¹ Tacó i tí nó táánò mbe dù tí ká lá nó má gí ta ngba wó, i ñinó mbe dù tí ká nó bà gí ta ngba wó me gbolò ndii ngba ñinó mbe dù tí ká lá nó gí.

¹² Gúku bà ma Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbíri kpónó tí ze wálá, tacó ze kú koro có li a i mítí ngba'o ñinó mbe kú dù tí ká nó. ¹³ Ze me go Mòze táánò mbe gò bongo mí gbiro wó tacó wàa ndá Ìzìriyéli 'ví ñò ta ndòngbú ngba'o tí nó mbe kú me méré-méré á gbiro wó nó lá nó, lá. ¹⁴ Muu ndú ta o tí nó biya bà kojo có gí, tacó yee gbí ri tí nó wúnó nó, ndú má 'deke wáràgà gítí ká kpokèji bà bàkà nambeè mì Mbíri ta ndá 'duù, njembí ndú ká kuu tà gbèe bongo tí nó, tacó à káa Bindi-Mbíri ká ja bongo tí nó. ¹⁵ Kpèti ká gbí ri tí nó wúnó nó, ndá Ìzìriyéli má 'deke wáràgà mì Mòze, à gbí muu ndú káa có máa, bongo tí nó ká kácaá kuu gbiro Mòze kálásé. ¹⁶ Káa à ja bongo tí nó gí ta o tí nó náa 'duù má 'visi tí wó gí mì Mbe tí ndoo gí. ¹⁷ Mbe tí ndoo kpónó a Bèri, káa bàndò tí nó náa Bèri mì Mbe tí ndoo kú dù tí nó, à zogo 'duù tí nó ta có mì Mòze lá. ¹⁸ Káa ndoo 'dáá gí kpónó kú zeke ngba Mbe tí ndoo ta bongo gbiro ndoo wálá, à kú 'visi cè bà tòngbaà mì ndoo níjídí-níjídí á go bà tòngbaà mì Mbe tí ndoo. Bà 'visi cè tí ndoo nó a nètè mì Mbe tí ndoo, tí Bèri.

4

Ndá i mì Mbíri náa yí kili mí gbí kàrà

¹ A Mbíri ta 'dóó nambeè mì wó ká bàkà ndoo tí ndá mbe ma Banga-Ngú-Có gítí Bindi-Mbíri, tacó ènò, njembí ndoo mù lá. ² Ze mò bà bàkà ndá i-nò gbí 'dí'di'o gí nje seè gí; ze biya bà bàkà tiri gí, ze delè bàkà có mì Mbíri tí sú có lá. Ndá 'duù ñinó mbe ñò ze ni gí nó 'dáá gí delè bà ùnje gí, máa, ze kú 'dè có ta yúco kuro Mbíri. ³ Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbíri náa ze kú ma nó kpèti káa kpùrù có, à dù tí kpùrù có ká gbí tù ndá 'duù ñinó mbe gíri'o gí nó. ⁴ Ndá 'duù tí nó mbe gíri'o gí nó ùnje gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ze kú ma nó lá, tacó Vò-'duù-tí-nò, mbe bàkà tí wó tí mbíri mì ndá 'duù muu to tí nó nó, yoo ro ndú 'do tí bà ñò ngba Bindi-Mbíri, tí mbe je kòzò tí Mbíri teke-tèkè, náa ndá mbe ùnje gítí Banga-Ngú-Có kú ñò nó gí. ⁵ Tacó Banga-Ngú-Có tí nó náa ze kú ma nó me có gítí ze lá. Ze kú ma a có gítí Jézù tí Bindi-Mbíri; ènò máa, yí a Mbe tí ndoo, káa ze kú bàkà nètè yo á ta rẹ mì wó. ⁶ Tacó à káa gbèe Mbíri tí nó táánò mbe 'dè có ta o bà suu to tí nó máa, «O tòngbaà gbí 'dí'di'o,» nó, ká si ngba wó tí Mbíri kú tòngbaà gbí njembí ze, wàa ze 'ví ñò ta ngba yí tí Mbíri, mbe kú tòngbaà gbiro Bindi-Mbíri nó ni.

⁷ Ze ñindi ze nó káa ndá kàrà náa à suu 'do tí tú, náa Mbíri ká kú kpolo tí ndá kpóló-kpolo i mì wó mí gbí ze. Tacó bà túbà ènò máa, wotí ñinó mbe me gbolò ngé ndii gí nó kú gí a i 'do mì wó tí Mbíri, à me 'do mì ze lá. ⁸ Vò i kú pèrèkè 'bi ze tí vò bà i, káa vò i bà tojo nje ze ta to wálá; ze ta ndá 'bí o ñò 'dóó i tí nó náa ze 'ví bàkà nó ni lá, káa ze gítí bà jaaka wu

á 'do tà kàrà mì ze wálá; ⁹ à kù mèèkè'i tí ze, káa à bè ze lá, à kù ɔɔɔ ze ta to, káa à ja woò gbí yì ze lá. ¹⁰ Ze kù ùnje gítí ku go i mì Jézù ta o 'dáá gí, tacó wàa ze 'ví 'vala muu to tí nó go bà 'vala Jézù. ¹¹ Ze kù nò ku ta ɔɔ ze ta o 'dáá gí ta rẹ̀ mì Jézù; tacó wàa, ndá 'duù 'ví nò ta cẹ̀ 'válá mì wó ni mítí ɔɔ cẹ̀ bà 'vala ze muu to tí nó go bà 'vala yí tí Jézù. ¹² Gbí có tí nò éno máa, ze a ndá i mì ku, káa yo a ndá i mì 'válá.

¹³ À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Ye 'dè có tacó ye ùnje gí.» À má éno, ze delẹ̀ kù 'dè có tacó ze ùnje gí. ¹⁴ Ze nò ni gí, máa, Mbírì tí nó mbe 'vala Jézù 'do gbí muu'dú wó nó bà 'vala ze 'do gbí muu'dú ze ta ndá Jézù, yí delẹ̀ bà kaa ndoo ta ndoo ya tí gí kùɔ wó gí. ¹⁵ Ye kù kònò ndá sé'i tí nó 'dáá gí tacó tí yo; tacó wàa, nambeè mì Mbírì má yee mì ndá 'duù me mbè, ndá 'duù me mbè 'ví ùlù ngba Mbírì.

Bà 'vala ta bà tee njembí mítí Mbírì

¹⁶ Tacó éno, ze je jaaka wu 'do tà nètẹ̀ mì ze lá; wotí kpètí má kù cee 'do tí ze, njembí ze gítí Mbírì ta rì 'dáá gí káa ngú njembí. ¹⁷ Tacó ndá lambu sé'i tí nó náa ze kpónó kù kònò nó bà dù tí ká wálá, káa ndú kù 'vii a ndi ndoo gítí bà dù gbí gbolò ngba'o ñinó ta ɔɔ wálá mbe dù tí ká nò. ¹⁸ Tacó ndoo kù zeke'o me gítí ndá i ñinó náa à kù nò ndú ta ɔɔ nó lá; ndoo kù zeke a ndá i ñinó náa à nò ndú ta ɔɔ lá nò, tacó ndá i ñinó náa à kù nò ndú ta ɔɔ nó dù tí ká lá, káa ndá i ñinó náa à nò ndú ta ɔɔ lá nó ká dù tí ká.

5

¹ Tacó ndoo nò ni gí, máa, à má njẹ̀ gbí ndúúrù tí nó náa ndoo kpónó kù 'vala tà á muu to tí nó nó gí, Mbírì bà je 'bá ñinó mbe dù ká dúú kù ya tí, náa à me 'duù ká gèè lá nó, mí gbírì jì ndoo gí. ² Ndoò kpónó kù ù kpolo ma a ndi bà gèè 'bá mì ndoo gbírì nò mí muu ndoo, ³ tacó wàa à 'ví 'de ndoo sẹ̀ ta só lá. ⁴ Tacó à má gítí ñinó kpónó si ndoo kù 'vala tà ndúúrù tí nó muu to tí nó nó, ndoo kù 'dè kòlòwò me ta go bà jaka bongo 'do tí ndoo gí lá, ndoo kù 'dè kòlòwò a i ta go bà yuu bongo mí pí ka wó bongo, tacó wàa, bongo tí nó tí bongo 'válá nó 'ví yuuku muu bongo ku gí, ndoo kù 'dè kòlòwò a i ta go bà yuu bongo mí pí ka wó. ⁵ A Mbírì ká bàkà ndoo tí ndá mbe dù kù ù bà 'visi tí mì ndá bongo tí nò; bindi yí giù túbà jì ndoo máa, àà bà bàkà tí gí ta bà je Bèrì mì wó jì ndoo.

⁶ À má éno, gúku tí ndoo ta o 'dáá gí wálá, ndoo delẹ̀ nò ni gí máa, ndoo má kalásẹ̀ kù 'vala muu to tí nó, ndoo me 'dú 'do tí 'bá mì Mbe tí ndoo, ⁷ tacó ndoo kù 'vala a i ta bà tee njembí ndoo mítí Mbírì, ndoo kù 'vala me ta bà nò ndá i gbírì ta ɔɔ ndoo lá. ⁸ Gúku tí ndoo gbaànjẹ̀ wálá, à delẹ̀ giù nìkì tí ndoo a bà cì ndoo, wàa ndoo 'ví ya gí 'bá mì Mbe tí ndoo á co tí bà 'vala ndoo muu to tí nó. ⁹ Tacó éno, à tí ndoo ta o 'dáá gí a go bà peteke tàkòcò Mbe tí ndoo gbí ndá i ñinó náa ndoo kù bàkà ndú kpónó á si ndoo kù 'vala muu to tí nó nó, delẹ̀ á bindi ku mì ndoo. ¹⁰ Tacó ndoo 'dáá gí wúnò bà ɔɔ tíyó gbí ngbàngà kùɔ Bindi-Mbírì. Ta o tí nó, ndoo 'dáá gí gbaànjẹ̀-gbaànjẹ̀ bà 'de ɔɔ i ñinó náa à tí nó mbe 'vii ta ɔɔ cẹ̀ bà 'vala ndoo táánò á muu to tí nó.

Bà zèè kómbeè ta Mbírì ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì

¹¹ Ndoò nò ni gí máa bà te duù mítí Mbe tí ndoo a yè wè, tacó éno, ndoo kù yìi ndá 'bí 'duù gítí bà 'di có mì wó; káa Mbírì nò ndoo ni ngbàrángà'i

gî, ye delè koṛo có máa, yo nò ni gbí njembí yo gî. ¹² Ze kpónó kpòò kù pèè me ta bà ùlù tí ze jí yo lá, ze kù 'dè jí yo a cèe nderè bà mba tí yo tacó tí ze. Tacó wàa, yo 'ví ní tí ta bà 'visi có jí ndâ ṛa ndâ 'duù ṛinò mbe kù wu gbí ndâ 'duù gítí cè kózò tí ndú, me gítí cè ṛa i mì ndú lá nò. ¹³ Tacó à má tí ze a mã, mã tí nò kù te ze a i tacó tí Mbíri, káa mã má tí ze wálá, mã tí ze wálá a i tacó tí yo. ¹⁴ Tacó à kù si ze kù bàkà ndâ i a bà zè Bindi-Mbíri ta tó njembí, tacó ze ùnje ta njembí ze gî, máa, a gbèe 'dakò ká cì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gî; gbí có tí nò éno máa, ndâ 'duù 'dáá gî gbo gbí bà cì ndò mì wó nò ta yí gî. ¹⁵ Yí cì tacó tí ndâ 'duù 'dáá gî, tacó wàa, ndâ 'duù tí nó mbe kù 'vala nó 'ví 'vala káká'i me ká gítí 'dóó miṛi ndú cuki lá; ndú 'ví 'vala a i tacó tí 'duù tí nò mbe cì tacó tí ndú káa Mbíri gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gî nò.

¹⁶ À má ènò, 'do tí kpónó kù ya gí kùṛo, ndoo 'ví waa có mítí 'bí 'duù go i mì ndâ 'duù muu to tí nó nó lá. Ndoò kpèti táánò mã waa có mítí Bindi-Mbíri go i mì ndâ 'duù muu to tí nó gî, ndoo kpónó waa ṛa bà waa có tí nó mítí wó lá. ¹⁷ 'Duù má kaa tí wó jí Bindi-Mbíri gî, yí gí tí ngú 'duù gî; ká tí wó tí nó sàà kùṛo nó ya gî, ngú tí wó gí gî. ¹⁸ À 'visi yí tí ngú 'duù nò a Mbíri tí mbe 'visi ndoo tí ndâ ku'di tí wó tí ndâ kómbe wó ta rè mì Bindi-Mbíri, bìndi yí gii je nètè bà bàkà ndâ 'bí 'duù tí ndâ kómbe wó jí ndoo. ¹⁹ Có mì ze jí yo kpónó éno máa, Mbíri táánò kù bàkà ndâ 'duù tí ndâ kómbe wó ta rè mì Bindi-Mbíri. Mbíri táánò kù 'bí wó gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù lá, bìndi yí gii bàkà ndoo tí ndâ mbe kpolo tí có mì wó, tí có tí nó mbe túbà kpokèji bà zèè kómbeè mì wó ta ndâ 'duù nò.

²⁰ Ze kpónó a ndâ bìndi Bindi-Mbíri. Kòcò ze kpónó ká goolá à káa 'dóó yí tí Mbíri ká kù 'deke tí wó jí yo. Ze kù 'deke tí ze jí yo ta rè mì Bindi-Mbíri, máa, Mbíri 'ví 'visi muu yo 'do tí bà dù tí ndâ ku'di tí wó gítí bà dù tí ndâ kómbe wó. ²¹ Vò i mì Bindi-Mbíri táánò wálá, káa Mbíri gii yuu yí gí gbí ndâ vò i mì ndoo, tacó wàa, bà toko yí ta ndoo 'ví si ta ndoo 'ví dù ta ndú tí ndâ 'duù jáá á kùṛo Mbíri.

6

¹ Ze kù 'deke tí ze jí yo go ndâ ka nètè mì Mbíri, máa yo 'ví si nambeè mì Mbíri náa yí bàkà jí yo nó tí i-lê lá. ² Tacó kòcò Mbíri náa yí 'dè nó éno máa,

«Ye táánò ṛò bà 'deke tí yo ta o tí nó náa à tí nó gî;

Ye táánò koni yo ta ṛi bà 'vala ndâ 'duù gî.»

Yo njaanga ṛo yo, tacó à kpónó nó a o tí nó náa à tí nó. Yo njaanga ṛo yo, tacó à wúnò nó a ṛi bà 'vala yo ká nò.

³ Ze ṛò 'bí ṛa i-nò náa ze bàkà tacó wàa 'bí 'duù 'ví volo tí ta rè nètè mì ze nó lá. ⁴ Káa, ze kù túbà tí ze jí ndâ 'duù máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbíri gbí ndâ i tí nó náa ze kù bàkà nó gbaanjé-gbaanjé 'dáá gî. Ze kù túbà jí ndâ 'duù máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbíri ta o bà kònò sé'i, ta o tí nó náa ze má gbí mbugo, delè ta o tí nó náa ndâ i má kpóló-kpolo kùṛo ze nò.

⁵ Ze kù túbà tí ze, máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbíri ta o tí nó náa à mã kù gbì ze, ta o tí nó náa à mã zèè ze mí gbí zàà, ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù pìi wo ta ze, ta o tí nó náa ze má kù bàkà du nètè, ta o tí nó náa ṛi má bè ṛo ze ta bèbili gî, delè gii je o tí nó náa ze má kù ke ta go.

⁶ Ze kù túbà tí ze, máa, ze a ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbírì ta bà 'vala ta ndâ 'duù ta ngbàrángà njembí ze, ta bà dù ta muu tí ze, ta bà konì ndâ 'bí 'duù, ta bà bàkà nambeè jì ndâ 'bí 'duù, ta bà bàkà ndâ i 'do gbí wotí mì Bèrì-mì-Mbírì, gù je bà zè ndâ 'duù nìkì ta yúcó.

⁷ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbírì ta bà ma Banga-Ngú-Có ta wotí tí nó náa Mbírì je jì ze nò, gù je bà 'vala tí ndâ 'duù jáá kùro Mbírì go zí'i bà kpolo tí ze.

⁸ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbírì ta o tí nó náa ndâ 'duù má kù te duù mítí ze, delè ta o tí nó náa ndâ 'duù má te duù mítí ze lá; ta o tí nó náa à má kù ulù rẹ ze, delè ta o tí nó náa à má kù volo rẹ ze, delè ta o tí nó náa à má kù go 'vèrè mítí ze, káa ze kù 'dè a yúcó.

⁹ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbírì ta o tí nó náa à má kù si ze goolá à nò ze nì lá, káa à nò ze nì ngbàrángà'i gí, ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ 'duù ñinó mbe cì gí, káa yo kù nò nó a ze tí ndâ wu 'duù kuu nò; delè ta o tí nó náa à má kù bàkà ze goolá à waa có ku mítí ze gí, káa à zì ze kálásè.

¹⁰ Ze kù túbà tí ze tí ndâ mbe kù bàkà nètè mì Mbírì ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ 'duù ñinó ta sé có ká gbí njembí ze, káa tàkòcò ze ta o 'dáá gí ká pétékè'i; ta o tí nó náa à má kù si ze tí ndâ mbe yè, káa ze a ndâ mbe i, delè ta o tí nó náa à má kù si máa i ze wálá, káa ndâ i 'dáá gí kuu mì ze.

¹¹ Ze kù 'dè có ngbàrá-ngbàrá jì yo tí ndâ 'duù gbí gbata Kòrìndì; ze 'boo có 'do tí yo lá. ¹² Ze mò yo 'do tí ze lá, a yo ká kù mò tí yo á 'do tí ze.

¹³ Kpèti ká éno, ye kpónó kù 'dè có jì yo ká go bà 'dè có mì bu ndâ 'vii jì ndâ 'dóó 'vii mì wó; má éno, yo delè 'ví túbà jì ze máa yo zè ze nìkì ma.

Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ mbe kù bàkà i jì ndâ sú mbírì

¹⁴ Yo 'vì ní kaà ta ndâ vò 'duù lá, tacó ndâ tó i nì kaà ta vò i lá. 'Dí'di'o delè nì kaà ta ngba'o lá. ¹⁵ Bìndi-Mbírì bà toko có ta Mbe-wàtà ta ña kpokèjì ñàyi? A yè ká bà toko ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì ta mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì lá? ¹⁶ À yè ká toko 'bá-Mbírì ta ndâ sú mbírì? Tacó ndoo a ndâ 'bá mì wu Mbírì, á go kòcò Mbírì náa yí 'dè éno máa,

«Ye bà gèè 'bá mì ye mí gbí òkò tí ndú;
ye delè bà 'vala gbí òkò tí ndú.

Ye bà dù tí Mbírì mì ndú;
bìndi ndú bà dù tí ndâ 'duù mì ye.»

¹⁷ «Kòcò Mbírì máa,
«À má éno, yo có 'do gbí òkò tí ndú gí,
yo ñjèè gbí òkò tí yo ta ndú gí,
yo gàà 'bì yo mítí ndâ i ñinó ta bètí tí ndú nó lá,
bìndi ye bà te wìrì mítí yo.

¹⁸ Ye bà dù tí bu yo,
bìndi yo bà dù tí ndâ 'vii mì ye ta ndâ nájù ye.»
Ñinò a kòcò Mbe tí ndoo tí Gba tí ndâ i 'dáá gí.»

7

¹ À má éno, ndoo caka ndâ ña ndâ i ñinó 'dáá gí mbe kù bàkà bètí mítí ndoo nó á 'do tí ndoo gí; ndoo delè 'ví gee tí ndoo 'do tí ndâ i ñinó 'dáá gí mbe kù bàkà bètí mítí lílí ndoo, lè náa à 'dáá nò máa ndâ kòcò cí mì Mbírì jì ndoo ká nò nò, ndâ ná'vindí. Ndoò dù tí ndâ cèè tó 'duù tí ndâ mbe kù cì gúku tí Mbírì.

Ndâ mbe kù kili ta rè mì Bìndi-Mbírì peteke tàkòcò Páwòlò

² Yo zè ze ta njembí bà zè Mbírì, tacó ze me ndâ mbe ya gítí 'duù ta 've nderè lá, ze volo 'duù lá, ze delè zò 've i mì 'duù lá. ³ Ye kù 'dè có tí nó ji yo me tacó bà volo rè yo lá, tacó ye táánò 'dè ji yo sàà kùro gí, máa, mbí ze ta o 'daá gí ká kuu gá'dáa tí yo, yo a ndâ ka 'válá mì ze, yo delè a ndâ ka ku mì ze. ⁴ Ye kù kořo có 'daá gí lì ká míti yo, ndâ tù ye kù uu nje-njèè tacó tí yo; gúku tí ye gbaànjé gbí bà kònò ndâ sé'i mì ndoo wálá, tàkòcò ye kù peteke ta o 'daá gí ngé ndii gí.

⁵ Tacó à kpèti ká bìndi bà gí ze gí gbí Mèsidóniyà nó, pípiri pì ze lá, tacó ze gí ká cùmú gí gbí ndâ vò i: ndâ 'duù kù 'dèèkè mà gbí òkò tí ndú, à delè tí ye ta o 'daá gí káa gúku. ⁶ Káa Mbírì tí mbe kù tò 'dè ngo mì njembí ndâ 'duù tí nó náa njembí ndú kù doo nó, gii tò 'dè ngo mí njembí ze, ⁷ me ká tacó bà gí Títò gí mì ze cuki lá, à delè gii 'dèè njembí ze a có tí nó náa yí 'dè ji ze ta rè yo, máa, yo 'dèè njembí yì si yì táánò mì yo kà nó ngé ma nô, gii je ndâ 'bí có tí nó náa yí 'dè ji ze éno máa, kò'o tí ye tí yo ngé ndii gí, máa, yo kù nì nikalaká gítí có bà pèè mbí ye mì yo, máa, yo ká léngé-lenge kù ù bà ti muu ye; tacó éno, tàkòcò ye kù peteke ndii njìnó sàà kùro nó gí.

⁸ Ye nì nikalaká tacó bà kpòlo tàkòcò yo mì ye á gbí wáràgà tí nó lá. Káa ye kpèti táánò má nì nikalaká ta bà nò bà kpòlo tàkòcò yo ta làmbu kòndi o gí, ye kpónó gítí bà nì nikalaká wálá. ⁹ Káa tàkòcò ye kpónó kù peteke me tacó máa ye kpòlo tàkòcò yo gí nó lá; à kù peteke a i tacó a bà kpòlo tàkòcò yo nó ká sù yo 'ví 'visi muu yo 'do tí ndâ vo-vò kpokèjì mì yo. Njìnó a ña kpo tàkòcò tí nó mbe nìki tí Mbírì nó ká nó. À má éno, ze kpòlo tàkòcò yo me ta vò i lá. ¹⁰ Tacó tàkòcò 'duù má kpòlo tacó tí Mbírì, njìnó a ña kpo tàkòcò njìnó mbe kù si Mbírì 'ví 'vala 'duù tí nó ta bà si yí 'ví 'visi muu wó 'do tí ndâ vò i mì wó; 'duù nì nikalaká gítí bà dù ta ña kpo tàkòcò tí nó lá. Káa bà dù ta kpo tàkòcò ká tacó ndâ i muu to tí nó cuki kù gí a i ta ku ji 'duù. ¹¹ Ña bà te kpomu gbí yì yo, ña go bà túbà tí yo tí ndâ yè ta vò i mì yo wálá tí yo, ña bà kpòlo tàkòcò yo gítí vò i, ña gúku Mbírì tí yo, ña kò'o tí ye tí yo, ña go bà waa có míti ndâ mbe bàkà vò i tí yo! Gbí ndâ i tí nó 'daá gí, yo kù túbà tí yo máa, vò i mì yo wálá.

¹² À má éno, ye kpèti táánò má cu wáràgà tí nó ji yo, ye cu me tacó máa 'bí 'duù gbaànjé gbí òkò tí yo bàkà vò i gí nó lá, ye delè cu me tacó máa à bàkà vò i míti 'bí 'duù gbí òkò tí yo gí nó lá. Ye cu a i tacó bà túbà ji yo ngbàrángà'i éno máa, Mbírì nò ña bà bàkà có tí ze mì yo gí. ¹³ Tacó éno, njembí ze 'dèè gí.

Káa tàkòcò ze ta o tí nó gii peteke ndii njìnó sàà kùro nó gí a i gítí có bà peteke tàkòcò Títò; tacó yí 'dè có ji ze máa, a yo 'daá gí ká mòkò gúku 'do gbí njembí yì gí. ¹⁴ Ye táánò wu gbí yo ji yí gí, káa yo kpónó ze nó mí ro ye lá, jé ká go njìnó náa ze ta o 'daá gí kù 'dè ji yo káa yúco nó. Tacó éno, bà wu gbí yo mì ze ji Títò gí tí yúco gí. ¹⁵ Mbí wó má 'va tí tí ña bà 'di có mì wó mì yo, ta ña bà muku tí yo, ta bà gu yo gítí bà te wiři míti wó, njembí wó wálá. ¹⁶ Tàkòcò ye peteke gítí bà dù njembí ye gítí yo gbaànjé nó ngé ndii gí.

¹ Ndâ ná'vindí ze, có gbí njembí ze ji yo éno máa, yo nò nambeè mi Mbíri náa yí kù bàkà ji ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mi Bìndi-Mbíri á ta ndi tí ndâ bándò gbí to Mèsidóniyá nò ni . ² Vò yé táánò giì tẹ̀ ndú ta ña wálá, káa tàkòcò ndú ta o 'dáá gí ká pètéké'i. Ndú táánò a ndâ vo-vò mbe yé, káa ndú ta o 'dáá gí kù je i ji ndâ 'duu. ³ Ye kù 'dè có ji yo ta kponje gítí wálá máa, ndú táánò kù je i ji ze ká go bà wotí mi ndú, delẹ̀ ta ndâ 'bí o ndú kù je ndii muu wotí mi ndú gí 'do gbí 'dóó có mi ndú gbí njembí ndú. ⁴ Ndú táánò kù 'deke tí ndú ji ze ta njembí ndú gbaanjé máa, ze si ndâ yí 'ví yuu 'bì ndâ yí mí gbí nètẹ̀ bà koni ndâ 'duu mi Mbíri gbí to Jùdèyà. ⁵ 'Bí i náa ze táánò jé koro có gítí lá a ñinó máa, ndú táánò kpédélé'i yòò tí ndú ji Mbe tí ndoo tí Bìndi-Mbíri, bìndi ndú delẹ̀ giì yòò tí ndú ji ze go có mi Mbíri. ⁶ Tacó ènò, ze giì 'deke tí ze ji Títò máa, yí yee nje tó nètẹ̀ tí nó náa yí 'bità bà bàkà gbí òkò tí yo nò. ⁷ Yo kpónó kpòtí gbí ndâ i 'dáá gí: Yo kpòtí gbí bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbíri gí, yo kpòtí gbí bà ma Banga-Ngú-Có gí, yo kpòtí gbí bà 'di gbí yúcó gí, yo kpòtí gbí bà dù ta go bà bàkà nètẹ̀ ze 'do gbí 'dóó có mi yo gbí njembí yo, delẹ̀ ta bà zẹ̀ ze níki maa gí. À má ènò, có gbí njembí ye éno máa, yo delẹ̀ 'ví kpòtí gbí bà bàkà tó nètẹ̀ tí nò.

⁸ Ye kù 'dè có tí nó ji yo me tacó wàa yo 'ví bàkà go kòcò ye nò lá. Ye kù tú a bà ña go bà koni tí mi ndâ 'bí mbe kù kili ta rẹ̀ mi Bìndi-Mbíri ji yo. Ye delẹ̀ kù pà a bà nò máa, áá mi yo dú káa cèe tó bà zẹ̀ tí wè? ⁹ Tacó yo nò nambeè mi Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri ni gí; yo nò ni gí máa, yí táánò a mbe ndâ kpo-kpò i, káa yí giì gí tí mbe yé tacó tí yo. Tacó wàa bà dù yí tí mbe yé nò 'ví si yo 'ví gí tí ndâ mbe ndâ kpo-kpò i.

¹⁰ Có gbí yí ye éno máa, à níki máa yo kpónó 'ví cee nètẹ̀ tí nó náa yo táánò 'bità bà bàkà gbí ndoo tí zó mbe ndii zó gí, yo táánò me káa ndâ kpédélé mbe bàkà i cuki lá, yo delẹ̀ a ndâ kpédélé 'duu mbe dù ta go bà bàkà i. ¹¹ Yo ya gí kùro ta nètẹ̀ tí nò, wàa yo 'ví cee tí gí. Yo dù ta go bà cee , á go go bà 'bità táánò tí yo nó, á ta i ñinó náa à kuu 'bì yo nò. ¹² Go bà je i ji Mbíri má kuu tí 'duu, Mbíri bà lẹ̀ 'bì wó ká gí tà ña i-nambeè ñinó náa 'duu tí nò bà tú ji yí nò, yí bà lẹ̀ 'bì wó me gí tà i ñinó náa áá mi 'duu tí nò wálá nó lá.

¹³ Gbí có mi ye nò me éno máa ndâ 'bí 'duu ñindi ndú 'ví dù tí ndâ mbe 'de i gbí 'dẹ̀ tí, wàa, gbímí yo 'ví ba ta nètẹ̀ gí nò lá. ¹⁴ Gbí có mi ye éno máa, «Wò má zò 'bò gí mi ka lo, ka lo 'ví zò 'bò gí mi lo.» ¹⁵ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mi Mbíri éno máa, «Sè i dù gbí gálá mi mbe da i lá, káa i jé cee 'do gbí gálá mi mbe da i lá, lá,» nò.

À tuu Títò gí Kòrìndi

¹⁶ Ze 'dè níki maa ji Mbíri tí mbe wu go bà koni yo á go ñinó gbí njembí ze nó mí gbí njembí Títò. ¹⁷ Yí táánò ùnje gítí có bà ya gí mi yo kà nò me ká gítí có bà 'deke tí ze ji yí cuki lá, a go bà koni yo ká si yí ya gí mi yo kà, 'do gbí 'dóó có mi wó gbí njembí wó. ¹⁸ Ze kpónó kù tuu ndú ji yo kà ta 'bí ná'vindí, náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mi Bìndi-Mbíri mi ze káa 'dáá gí kù te duu mítí wó tacó yí a tó mbe ma Banga-Ngú-Có. ¹⁹ Ná'vindí tí nó náa ndú kù ya ta Títò gí mi yo kà nò delẹ̀ káa gbèe 'duu tí nó náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mi Bìndi-Mbíri tí ndâ tende bándò káa cu 'bì ndú mítí wó máa, ze nò nó banga nètẹ̀ tí nó náa ze kù nò tacó bà wu rẹ̀ Mbe tí ndoo, delẹ̀ tacó bà túbà máa, go bà koni tí kuu tí ze nò. ²⁰ Có gbí njembí ze kpolo ma éno

máa, ndâ 'duù 'ví 'dè vò có gítí ze tacó ndâ i-nambee tí nó náa ze kù bàkà túkà'i nó lá. ²¹ Tacó ze kù jè ta bà dù tí ndâ 'duù jáá me ká kùro Mbe tí ndoo cuki lá, ze delè kù jè tí mí kùro ndâ 'duù.

²² Bà ta'ô 'duù náa ze kù kpò yí mí tí ndâ Títò, wàa ze 'ví tuu ndú ji yo kà a 'bí ná'vindí ndoo náa ze ta o 'dáá gí kù ò muu wó káa ze gii 'de yí tí yú 'dakò, tacó njembí wó gítí yo ká gbaanjé. ²³ Á má gítí Títò, yí a ka ye náa ze kù bàkà nèté yo ta yi; káa ndâ 'duù tí nó sósò'ò tí ndâ ka wó mbe nó nó a ndâ 'duù náa ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì kù tuu ndú, ndú a ndâ mbe kù si rẹ̀ Mbe tí ndoo 'ví wu. ²⁴ Á má éno, yo túbà tó bà zè tí ji ndú á mí kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. Tacó wàa, bà wu gbí yo mì ze ji ndâ 'duù 'ví dù me tí 'verè lá.

9

Bà koni nda ka ti mbe ku kili ta re mi Bindi-Mbiri

¹ Ye ò 'dóo nderè bà cu wàràgà mì ye ji yo gítí có bà koni ndâ 'duù mì Mbírì á mì yo lá, ² tacó ye ò ní gí máa, go bà koni tí tí yo ngé ndii gí. Á má ta bà 'dè ta yúco, ye kù wu gbí yo ji ndâ 'duù gbí to Mèsidóniyà máa, «Ndâ 'duù gbí ndâ to Àkáyà 'viindi tí ndú gítí bà koni tí 'do gbí ndoo tí nó mbe ndii nó gí.» Nja go bà koni tí tí nó mì yo nó kpónó tanga go bà koni tí mí gbí njembí ndâ 'duù gbí to Mèsidóniyà gí. ³ Káa ye kpónó kù tuu ndâ ná'vindí ndoo ji yo, tacó wàa, bà wu gbí yo mì ze ji ndâ 'duù 'ví dù me ká tí có ta nje sínò lá. Ye kù tuu ndú ji yo, tacó wàa, yo 'ví 'vii ta ndi tí yo, á go có tí nó náa ye 'dè ji ndâ 'duù éno máa yo 'viindi tí yo cee sàà gí nò. ⁴ Á má me éno lá, káa ze má ya gí mì yo kà ta ndâ 'bí 'duù 'do gbí to Mèsidóniyà, káa ndú má 'de yo 'viindi tí yo go có tí nó náa ze 'dè ji ndú nó lá, ze tí ndâ 'duù tí nó mbe tee njembí ze 'dáá gí mí tí yo nó bà te muu ze gí yaà wálá ji nò, à 'dè òndi yo tí ndâ 'duù tí nó náa ze kù wu gbí yo nó lá. ⁵ Tacó éno, ye kù tuu ndâ ná'vindí ndoo ji yo kùro bà gí ze, tacó wàa, yo 'ví kili tí ta ndâ i-nambee ònó náa à kuu mì yo nó, á go 'dóo có mì yo gbí muu yo; à 'ví dù me go ònó máa à kù gò 'do mì yo ta wotí nó lá.

⁶ Có a ònó máa, mbe ji gbèe muuti kù kili i 'do ká gbí po gbèe muuti, káa mbe ji gbolò po nji kù kili i 'do gbí gbolò po nji. ⁷ Á má éno 'duù, 'ví je káa bà wotí mì wó, yí 'ví je me ta jámànakà gbí diti wó lá; à delè 'ví kùmùkù yí gítí bà je me kùmùkù-kùmùkù lá, tacó à niki tí Mbírì a i ònó náa 'duù je ji yí ta pétèkè tàkòcò wó nò. ⁸ Wotí bà je ndâ ònó tó i 'dáá gí túkà'i ji yo ta o 'dáá gí kuu tí Mbírì, tacó wàa, ndâ i 'dáá gí 'ví dù kuu tí mì yo gítí mii yo, sè ndú delè 'ví dù túkà'i kuu tí tacó bà bàkà ndâ ònó ndâ 'bí nètè 'dáá gí. ⁹ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wàràgà mì Mbírì éno máa, «Ijó ro ndâ i tí wó wálá, yí kù je i ji ndâ yè; yí bà dù tí 'duù jáá ká dúú bà ya tí ,» nò.

¹⁰ Mbírì tí mbe kù wele nji ònó ònó ta go ndú tí yo nó 'dáá gí ji yo túkà'i, tacó wàa yo 'ví da ta i tacó bà koni ta ndâ 'duù me mbè. ¹¹ Mbírì bà bàkà yo tí ndâ mbe da i, tacó wàa ònó ro i ta o 'dáá gí 'ví dù tí yo wálá, delè tacó wàa ndâ 'duù tí nó náa yo kù tuu ze ta ndâ i-'bì yo ji ndú nó 'ví ùlù Mbírì. ¹² Tacó tó nètè tí nó náa yo kpónó kù bàkà nó kù je cuki me káa ndâ i ònó ta có tí ndú gbí njembí ndâ 'duù mì Mbírì nó lá, à delè kù

si ndá 'duù 'ví 'dè nìkì maa ji Mbírì me gbolò. ¹³ Tacó tó nètè tí nó náa yo kù bàkà ji ndá 'duù 'dáá gí nó kù túbà éno máa, njembí yo a njembí ndá 'duù mì Bindi-Mbírì, delè ndá 'bí ka yo mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì bà ùlù Mbírì tacó ña kpokèjì bà ùnje, ta bà bàkà go có mì Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbírì, mì yo. Ndú delè bà ùlù Mbírì tacó yo òò òò ọ̀ọ̀ i lá, yo kù tù 'bí yo ji ndú, delè ji ndá 'bí mbe ùnje gítì Bindi-Mbírì 'dáá gí. ¹⁴ Ndú kù 'deke tí ndú ji Mbírì ta pètéké tákòcò ndú tacó ña serè tende nambeè tí nó náa yí bàkà ji yo nò. ¹⁵ Ndoò 'dè nìkì maa ji Mbírì tacó ña gbolò i-nambeè mì wó náa yí je ji ndoo nò.

10

Páwòlò tí muu nètè mì wó

¹ Ñinó a 'dóó ye tí Páwòlò ká kù 'deke tí ye ji yo. Ye tí 'duù tí nó náa yo kù 'dè có máa, ndoo má ta ndoo bà gbèe to, ye a mbe nambeè, tí 'dè 'duù, káa ye má yèè 'do tí yo á gí ndii gí, ye me juù nò. ² Ye kù 'deke tí ye ji yo ta pètéké có, delè ta nambeè mì Bindi-Mbírì, máa, ye má ya gí mì yo kà, yo 'ví yòòngò ye gítì bà gbùrùngà yo lá; tacó ta o tí nó náa ye bà ya gí mì yo kà nó, ye bà gbùrùngà ndá 'duù tí nó mbe kù 'dè có máa ze kù bàkà i go i mì ndá 'duù muu to tí nó nó, ta kponje gítì wálá. ³ À dú káa yúcó máa ze kù 'vala muu to tí nó, káa cè bà dù 'bà-gó mì ze me go bà dù 'bà-gó mì ndá 'duù muu to tí nó lá. ⁴ Ndá zí'i-gó mì ze me go ndá zí'i-gó mì ndá 'duù muu to tí nó lá. Ndú a ndá kpóló-kpolo zí'i-gó mì Mbírì, náa ze kù kí'viki ta ndá mbe wotí mbe kù tẹ̀ Mbírì ta gó. Ze kù kpò ta nje ndá mbe kù tó kponje 'vére; ⁵ ze kù voloko ta gbí ndá có bà mòò ọ̀ọ̀ mbe kù nè muu ndá 'duù 'do tí có mì Mbírì; ze kù 'visi muu ndá 'duù 'dáá gí, wàa ndú 'ví kojo có go i mì Bindi-Mbírì. ⁶ Ze kpónó ká léngé-linge kù ù bà waa có mítí ndá mbe 'di có lá, náa yo 'dáá gí má gí tí ndá mbe 'di có gí nò.

⁷ Yo kojo có dí tà lá. 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má kojo có máa yì a 'duù mì Bindi-Mbírì, yí delè 'ví kojo muu wó máa ze ngbá káa ndá 'duù mì Bindi-Mbírì go yì. ⁸ Tacó ye kpétí má wu gbí wotí tí nó náa Mbírì je ji ze nó, nò ọ̀ọ̀ ye gítì wálá, tacó yí je wotí tí nó ji ze a i tacó bà bàkà yo tí ndá 'dakò, yí je ji ze me tacó bà volo yo lá. ⁹ Go bà dù tí ña 'duù ñinó mbe kù te gúku mítí yo ta bà cu mbè wáràgà jì yo nó tí ye wálá; ¹⁰ tacó 'bí 'duù gbí òkò tí yo bà 'dè có máa, «Ndá có gbí ndá wáràgà mì Páwòlò me kpòò, ta wu ká nje ndú, káa wò má òò yì, yí ká jò'dóko'i ta gbí có mì wó wálá!» ¹¹ 'Duù ñinó mbe 'dè ña có tí nó nó 'ví kojo muu wó máa, có tí nó náa ze kù tuu jì yo ta wáràgà si ze á kẹ̀'bí nó káa gbèe có tí nó náa ze kẹ̀jì gí bà 'dè jì yo ta o tí nó náa ndoo má ta ndoo bà gbèe to nò.

¹² Yúcó a ñinó máa, ze kù 'dè me có máa ze ma nó lá; ze delè kù 'vii me tí ze ta ndá 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú máa ndá yì ma nó lá. Ndá 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú ta kpéétí ndú máa ndá yì ma, mbe kù òò tí ndú ta kpéétí ndú máa ndá yì ma nó a ndá 'duù ñinó ta muu tí ndú jé gí wálá. ¹³ Káa à má gítì ze, ze bà wu gbí tí ze ndii ñinó náa à tí nó wálá; ze bà wu káa gbí nètè tí nó náa ze yee tí gbí òkò tí yo nò. ¹⁴ Káa yo lẹ̀ kpónó má kù dù a i gbí po nètè mì ze, gbí éno máa, ze táánò o me muu bà 'bè nètè ta o tí nó náa ze ya tí gí bà ma Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbírì jì yo kà nó lá. ¹⁵ Tacó éno, ze wu gbí nètè mì ndá 'bí 'duù náa ndú bàkà ndii muu bà 'bè nètè tí nó náa Mbírì ka jì ze gí nó lá. Có gbí njembí ze éno máa, yo 'ví tee

njembí yo míti Mbíri tí kpoò ndii ñinó sàà kùro nó gí; tacó wàa, po nètè mì ze 'ví dò ta gbí tí gbí òkò tí yo ta o 'dáá gí gbí po to tí nó náa Mbíri ka jì ze nò. ¹⁶ Tacó wàa ze 'ví ya tí gí bà ma Banga-Ngú-Có jì ndá 'bí 'duù gbí ndá 'bí to kapí yo kà, á co tí bà dù kù wu gbí po nètè náa à bàkà gbí nji mì 'bí 'duù cee sàà gí. ¹⁷ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Go bà wu gbí tí má tí 'duù, 'duù 'ví wu gbí i tí nó náa Mbe tí ndoo bàkà nò.» ¹⁸ Tacó i gbí bà koro có mì 'duù ta kpéetí wó máa yì a i nò wálá; i a i gbí bà koro có mì Mbíri máa 'duù a i.

11

Ndá Páwòlò ta ndá sú mbe nò tú mì Jézù

¹ Yo bàkà nambeè mì yo, wàa yo 'ví zèè njembí yo, tacó làmbu ñónókó ta ndá 'bí o kuu tí ye. ² Ye kù tò kii muu yo, jé ká go bà tò kii mì Mbíri muu yo; tacó yo a ndá ngbutu 'viní ta ngbáràngà njembí yo náa à je ká mí tàkò yo tacó tí Bindi-Mbíri gí. ³ Káa à tí ye a gúku máa, 'bí i kèjì gí bà volo muu yo, go bà rì gbí tù Èvà mì kpoò táánò ta tiri, bindi njembí yo bà giù dù me ta kábà gítí Bindi-Mbíri lá. ⁴ À tí ye a gúku tacó yo kù 'di có mì ndá 'bí 'duù mbe ya gí mì yo kà, kù ma có gítí 'bí tende Jézù á bindi Jézù tí nó náa ze kù ma có tí wó nò; yo kù ùnje gítí 'bí tende bèri á bindi Bèri-mi-Mbíri náa yí je jì yo nò, yo delè kù ùnje gítí 'bí tende banga-ngú-có á bindi Banga-Ngú-Có tí nó náa ze ma jì yo nò. ⁵ Ye koro có máa ndá 'duù tí nó náa yo kù nì «ndá kpo-kpò tú» míti ndú nò ndii ye ta 'bí làmbu i nji'díí éno lá. ⁶ Ye kpèti má me muu-có lá, muu kuu tí ye; ze kù tubà jì yo ta o 'dáá gí, delè gbí ndá i 'dáá gí.

⁷ Ye táánò je mboo 'do mì yo ta o tí nó náa ye ma ta Banga-Ngú-Có mì Mbíri jì yo nó lá; ye ta o tí nó si tí ye tí i lá, tacó wàa yo 'ví dù tí tí ndá i. Bà bàkà éno mì ye táánò lè gí? ⁸ Áá táánò a ndá 'bí tende mbe kù kili ta rè mì Bindi-Mbíri ká kù ko mboo nètè tí nó náa ye ta o tí nó kù bàkà gbí òkò tí yo nò jì ye. Ye ta o tí nó gbí 'bí ña kpokèjì kù kùmùkù a ndá i mì ndá 'bí mbe kù kili ta rè mì Bindi-Mbíri tacó bà koni ta yo. ⁹ Ta o tí nó táánò náa ye kuu mì yo kà nó, ye pèè mbí yo maa yo koni ye nò lá, tacó ndá ná'vindi mbe gí 'do Mèsidóniyà gí ta ndá i ñinó náa à gbí njembí ye nó 'dáá gí jì ye gí. Ye táánò bàkà riki mí gbí mbí yo lá, ye delè kèjì gí bà bàkà wálá. ¹⁰ Yúco mì Bindi-Mbíri kuu gbí njembí ye, à má éno, ye kù ci yo máa, mbe rò ye 'do tí bà wu gbí có tí nó gbí to Àkáyà wálá. ¹¹ Ye kpónó kù 'dè có tí nó tacó náa ye zè yo niki lá nò? Mbíri ñò ni gí máa ye zè yo niki ma.

¹² Ye bà dù kù bàkà nètè tí nó náa ye kpónó kù bàkà jì yo ká sínò nó, tacó bà waa wúngbó ndá 'duù tí nó mbe kù zò mboo tàkò nètè mì ndú, káa ndú kù wu gbí tí ndú máa, ndá yì kù bàkà nètè mì Mbíri ká go ñindi ze nò. ¹³ Tacó ndá ña ndá 'duù tí nó me ndá cèè tú lá, ndú a ndá sú tú, mbe kù 'dè 'vére gítí nètè mì ndú ta bà bàkà tí ndú máa ndá yì a ndá cèè tú mì Bindi-Mbíri. ¹⁴ Káa à me seṛé lá, tacó à kpèti káa Gba-wàtà, yí kù 'visì cè kózò tí wó go cè kózò tí basili mì Mbíri. ¹⁵ Á má éno, bà bàkà tí ndá bòò mì Gba-wàtà, máa ndá yì a ndá mbe kù bàkà jáá nètè me seṛé lá; káa Mbíri bà waa có míti ndú ta ndòngbú o 'vii ká ta ndá ña i mì ndú náa ndú kù bàkà kpónó nò.

Bà mbu Páwòlò gbí nètè bà nò tú mì Jézù

¹⁶ Ye kù ci yo máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo 'ví koṛo có máa ye a mbe ṛónókó nò lá. Káa yo kpèti má koṛo có máa ye a mbe ṛónókó, yo 'ví ùnje máa ye a mbe ṛónókó ká tacó wàa i tacó bà wu gbí mì ye 'ví dù ká nji'díí. ¹⁷ Ye kù 'dè có tí nó me ta woti mì Mbe tí ndoo lá; à má gítí có bà wu gbí tí, ye kù 'dè có go i mì mbe ṛónókó. ¹⁸ Káa ndá 'duù me mbè lè má kù wu gbí tí ndú tacó ndá i muu to tí nó, ye delè bà wu gbí tí ye go ṛìndi ndú nò. ¹⁹ Tacó yo 'dáá gí kù kònò ndá mbe ṛónókó, tacó yo 'dáá gí a ndá mbe 'di gbí-o. ²⁰ 'Duù má kù bàkà yo tí ndá i-zógó-zogo, yí má kù zò yo tí wuù, yí má kù bàkà ṛìrì ta yo, yí má kù bàkà tí wó tí gbolò 'duù jì yo, yí delè má si yo ṛo wó tí i lá, yí delè má gbí gbíro yo, yo kù zèè njembí yo. ²¹ A nò ká ṛo ye tacó bà 'dè có jì yo máa woti bà bàkà go éno táánò tí ze wálá!

Káa ye kpónó bà bàkà tí ye tí mbe ṛónókó, wàa ye 'ví 'dè ta có ṛónókó, kù wu ta gbí tí ye go i mì ndá ka ye mbe ṛónókó nò. ²² Ndú má a ndá Ìbiráyò, ye delè káa Ìbiráyò. Ndú má a ndá 'vii-gù Àbiráámò, ye delè káa 'vii-gù Àbiráámò. ²³ Ndú má a ndá bòò mì Bìndi-Mbìrì, ye a kpóló-kpolo bòò mì Bìndi-Mbìrì ndii ndú gí — ye kù 'dè có go i mì mbe mà. Ye bàkà nètè tí kpoò ndii ndú gí, à zèè ye mí gbí zàa ta bà me mbè ndii ndú gí, à 'deke bà gbí ye lá, ye delè cóó-cóó kù ṛò ku ta ṛo ye. ²⁴ Ndá gba mì ndá Jùdéyà gbí mbità ye ta zèè mù zi'duù-gbaànjé-nje muu'bi nje-muu'bi vô nje-vò ná'ò (39) 'vili vô. ²⁵ Ndá gba mì ndá Rómànò gbí ye ta ndá mù ta bà ta'ò; ndá 'duù gbí gbata Lisítàrà bàkà có bà zi ye ta bà 'vaka ye ta díí ta bà gbaànjé; ndá gbá ki'viki gbí tí ta ye mí gbí u ngo ta bà ta'ò, ye too ye ta ṛi pí kù mù lá á ṛo ngo ta bà gbaànjé.

²⁶ Nò jé waa 'do kò ye lá; ye 'de vô i ta ndá 'bí o muu ndá 'bí nó tí nò 'do mì ndá ngo ṛìno mbe ò gí nò, ye gbí ndá 'bí nó tí nò va tí ye 'bi ndá mbe kù kùmùkù i mì ndá 'duù, ye gbí ndá 'bí 'de vô i ká 'do mì ndá 'dóó 'duù mì ye tí ndá Jùdéyà, ye gbí ndá 'bí 'de 'do mì ndá 'duù ṛìno mbe ṛò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbìrì ni lá nò, ye gbí ndá 'bí nó 'de 'do mì ndá 'duù gbí ndá gbata, ye 'de gbí ndá 'bí 'do mì ndá 'duù gbí kángáá nga ngoò, ye gbí ndá 'bí nó 'de 'do ṛo ndá kpo-kpò ngo, ye 'de gbí ndá 'bí 'do mì ndá sú ná'vindí. ²⁷ Ye kù ka wu'o ta nètè, ye delè gbí ṛíki, ṛì 'de ṛo ye ta bebili lá, ye 'de ndá i-zó-zò ta ngo lá ta bà me mbè, ye kù dù gbí cò'o ta 'bá muu ye wálá, bòngò delè yaka cee 'do tí ye gí. ²⁸ À 'deke bà mù njembí ye ta ṛì 'dáá gí tacó tí ndá 'duù tí nó mbe kù kili ta ṛè mì Bìndi-Mbìrì nó mí gbí ndá 'bí vô i tí nó mbe 'de ye nó lá? ²⁹ A 'di ká me jó'dókò, káa ye jò'doko go yí lá? À ee a ndi 'di gítí vô i, káa njembí ye tù-bè-kpá gítí 'duù tí nó mbe ee ndi wó nò lá?

³⁰ Ye má wu gbí tí ye, ye bà wu a gbí ndá i tí nó mbe tùbà ndá i-ṛónókó mì ye gí sè nò. ³¹ Mbìrì tí Bu Mbe tí ndoo Jézù, tí 'duù tí nó náa à 'ví kù ùlù yí dúú bà ya tí nó, ṛò ni gí máa, ye 'dè 'vèrè lá. ³² Gbolò 'duù mì gbolò gba tí nó ta ṛè wó a Àrètàsì nó táánò kaa ndá àsikèrì gí bà ù njekèjì ndùgù gbata Dàmásikù tí ye wàa ndú 'ví zèè ye. ³³ Káa ye gii 'vala 'do 'bi wó ta bà yuu ye mì ndá kómbe ye gbí kèè ta wú co tí nga gùù tí su-sú ndùgù gí sè.

12

Mbìrì 'dè ndá có kóó mì wó jì Páwòlò gbí ṛii

1 Kòzò tí ye bà wu gbí tí ye; i gbí bà wu gbí tí 'duù wálá, káa ye bà wu gbí bà ò Mbe tí ndoo ta bà 'dè gbí ndá có kóó mì wó jí ye nó gí. 2 Ye ò 'bí 'dakò tí mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri, náa Mbíri táánò te yí ya tí ngéé gí gbí ndòngbú rì yaà kà, náa ndá Jùdéyà kù nì mítí a «bà ta'ò rì,» nó gí. Mbíri mà te yí tí kùùkpò 'duù go ndoo nó wèè, yí mà te a lílí wó wèè, ye ò bà lá, à káa yí tí Mbíri ká ò nì. 3 À kpónó bindi có tí nò a ndoo muu'bi-nje nà'ò. 3 Ye ò nì gí máa, Mbíri táánò ɾa 'dakò tí nò ya tí gí bándò bà dù yí tí Mbíri. Yí mà ɾa tí kùùkpò 'duù go ndoo nó wèè; yí mà ɾa a lílí wó wèè, ye ò bà lá, à káa yí tí Mbíri ká ò nì. 4 Káa ta o tí nó si 'dakò tí nò kuu á bándò bà dù Mbíri nó, yí gii 'di ndá có náa ndú me ndá có bà 'dé-'dè, wàa 'duù 'ví 'dè ta nje wó nó lá. 5 À má ènò, ye bà wu gbí ndá i tí nó náa ye ò ta rè mì 'dakò tí nó nó gí, káa ye bà wu gbí ndú ta 'doó rè ye wálá, sè káa ñinó máa ye 'ví wu a gbí ndá i ñinó mbe kù túbà ndá i-ñónókó mì ye gí sè. 6 Go bà wu gbí tí ye kpétí má tí ye, ye bà dù me còkòndè lá, tacó ye bà dù kù 'dè a yúco. Káa ye bà wu gbí tí ye wálá, tacó 'bí 'duù bà koro có máa ye lá a 'bí 'duù mbe me gbolò ndii ye tí nó náa yì kù ò nó gí, delè ndii có tí nó náa yì kù 'di 'do gbí nje ye nó gí.

7 Káa tacó wàa ye 'ví mba tí ye ngé ndii gí ta ɾa tende ndá có kóó tí nó náa Mbíri 'dè jí ye nó lá, à gii te 'bí ɾa sé'i mbe kù pèè mbí ye go i mì 'duù mì Gba-wàtà kù gbi ye tacó wàa ye 'ví mba tí ye lá. 8 Ye gii 'deke tí ye jí Mbe tí ndoo ta bà ta'ò kù yù nambeè 'do mì wó máa, yí je ɾa sé'i tí nó 'do tí ye gí. 9 Káa yí gii 'visì có jí ye éno máa, «I ñinó ta go tí lo kpónó nó káa nambeè mì ye. Wotí mì ye kù je wotí jí wò ngé ndii gí ta o tí nó náa wotí má tí lo wálá.» Tacó ènò, tàkòcò ye peteke gítí có bà dù wotí tí ye wálá nó ngé, tacó wàa, ye 'ví ò tí ni éno máa, Bindi-Mbíri kù kpolo tí ye ta wotí mì wó. 10 À má ènò, líkí bà dù ye ta wotí tí ye wálá, ta bà go ye mì ndá 'duù, ta bà dù gbí sé'i, ta bà dù gbí bà mèèkè'i tí ye, delè ta bà dù ye gbí ríki ta rè mì Bindi-Mbíri tí ye a líkí; tacó 'doó wotí mì ye má wálá, wotí mì Bindi-Mbíri kuu tí ye.

11 Ye a mbe ñónókó! Káa a yo ká bàkà ye tí mbe ñónókó ta wotí. Tacó ye kpétí má me i lá, ndá 'duù mì yo náa yo kù wu gbí ndú máa ndú a ndá kpóló-kpolo tú mì Jézú nó kpò ye ta 'bí i gbaànjé lá. 12 Mbíri táánò gu tí wó gítí bà bàkà ndá seɾe me mbè, ta ndá 'bí i ñinó náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndá 'duù gí nó, mí gbí òkò tí yo waa lá, tacó bà túbà máa, ye a tú mì Bindi-Mbíri dú nó lá. 13 Rè 'bí ɾa tó i ñinó náa ye táánò bàkà jí ndá 'bí 'duù ñinó mbe kù kili ta rè mì Bindi-Mbíri á tí ndá 'bí bándò gí káa ye bàkà jí yo lá nó a yè? À me káa ñinó náa ye bàkà yo 'ví ko mboo nèté tí nó náa ye bàkà gbí òkò tí yo nó jí ye lá nó lá? À má ènò, yo je à-cee-gí jí ye gítí có bà gíri'o mì ye nó.

14 Ñinó kpónó á bà ta'ò bà 'viindi tí ye tacó bà ya gí mì yo kà. Káa ye bà ya me tí sògo gí gbimbí yo lá, tacó ye kù ya me tacó bà yù ndá i mì yo lá, ye kù ya a i tacó tí yo. Tacó à me ndá 'vii ká kù kili ndá i gítí wúnò tacó tí ndá bu ndú ta nawu ndú lá, a ndá bu ndá 'vii ta ndá nawu ndú ká kù kili ndá i gítí wúnò tacó tí ndá 'vii mì ndú. 15 Tàkòcò ye bà peteke gítí bà volo gbí ndá i mì ye 'dáá gí tacó bà koni yo ngé ndii gí; tàkòcò ye delè bà peteke gítí bà ki'viki tí ye tacó bà 'vala lílí yo ngé ndii gí. Káa ye má zè yo niki ngé ndii gí go ènò, yo zè ye niki dí tà lá tacó yè?

16 À má ènò, yo bà ùnje éno máa, ye táánò pèè mbí yo ta o bà dù ye mì yo kà nó lá gí. Káa ndâ 'bí 'duù kù 'dè có éno máa, ye táánò 'de i gbí yo ta o bà ya ye gí mì yo kà nó lá, káa ye a mbe tírì. 17 'Bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nó náa ye táánò tuu ndú jì yo kà nó ba gbímí yo gí? 18 Ye táánò 'deke tí ye jì Tító máa yí ya gí mì yo kà, ye tuu ndú ta 'bí ná'vindí gbaànjé. Tító táánò ba gbímí yo ta o tí nó náa ye tuu ta ndú gí mì yo kà nó gí? Yí co ta yo me ká tí gbèè kpokèjì tí nó náa à tí nó lá?

19 Ndâ-'bí-lá, yo 'do sàà táánò kù koṛo có máa ze kù tì a muu ndâ vò i mì ze kùro yo. Káa 'bí có go éno wálá. Ze kù 'dè mí kùro Mbíri káa kòcò Bìndi-Mbíri, ze delè kù bàkà ndâ i 'dáá ká tacó bà koni yo, ndâ tó 'duù mì ze. 20 Tacó à tí ye a gúku máa, ndâ-'bí-lá, ye bà ya gí bà 'de yo me tí ndâ 'duù mì ye gbí njembí ye nó lá, yo delè ndâ-'bí-lá bà 'de ye me tí 'duù mì yo gbí njembí yo nó lá; ndâ-'bí-lá ye bà 'de kùro ye kà a ndâ mbe kù 'deèkè mà, ta ndâ mbe kù tò kù, ta ndâ mbe kù ò kòlòwò, ta ndâ mbe kù koṛo có ká gítì mìrì ndú, ta ndâ mbe kù 'dè vò có, ta ndâ mbe kù fiini có, ta ndâ mbe kù luguu tí ndú, gù je ndâ mbe kù nònòkò gbí ndâ i. 21 À tí ye a gúku máa, ndâ-'bí-lá, Mbíri mì ye bà te nó mí ro ye á mí kùro yo ta o bà ya ye gí mì yo kà káká'i. Bìndi ye bà gù wa gbí tacó tí ndâ 'duù nìno táánò mbe bàkà vò i, káa ndú 'visi muu ndú 'do tí bà nó ndâ vò ndó mì ndú, ta bà bàkà bangbaya, ta bà bàkà ndâ 'bí i nìno mbe 'vii ro 'bá lá nó lá.

13

Ndâ ndòngbú ci

1 Nìno kpónó a bà ta'ò bà ya ye gí mì yo kà ká nó, káa có má mì 'bí 'duù gbí òkò tí yo kà ta ka wó, yí 'ví gí ta ndâ 'bí 'duù go só, go ta'ò, náa ndú táánò kuu bà có tí nó, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri nó. 2 Ye táánò gbí bà só bà ya ye gí mì yo kà nó ci ndâ mbe bàkà vò i gbí òkò tí yo, ta sè yo 'dáá gí gí, káa ye kpónó káká'i kù ci nó a yo, si ye me mì yo kà lá nó, máa, ta o tí nó náa ye bà ya gí mì yo kà káká'i nó, ye bà waa có mítì ndú 'dáá gí, 3 lè náa à tí yo a go bà tubà tí ye jì yo éno máa, a Bìndi-Mbíri ká kù 'dè có jì ye máa ye 'dè có jì yo nó. Wotí bà bàkà i ta yo kpò Bìndi-Mbíri me kpò-kpò lá, wotí kuu tí wó. 4 Tacó áá táánò gbí yí mítì njèèkpè mù ta wotí tí wó wálá, káa yí kpónó kù 'vala ta wotí mì Mbíri. Wotí tí ze tí ndâ mbe kù 'vala toko ta yí nó wálá, káa à má gítì cè bà 'vala ndoo ta ndoo, ze bà 'vala toko ta yí 'do gbí wotí mì Mbíri.

5 Yo koṛo muu yo gi, yo kpónó kù tee njembí yo mítì Bìndi-Mbíri ta yúcó? Yo nò ni éno máa Jézu kù 'vala gbí njembí yo nó ni gí? Yo má nò ni lá, gbí éno máa yo pasuluku gí. 6 Káa ye koṛo có éno máa, yo nò ni gí máa ze pasuluku lá. 7 Káa ze kù 'deke tí ze jì Mbíri éno máa, yí 'ví si yo 'ví bàkà i lè lá. Ye kù 'dè có tí nó me tacó máa yo kù nò ze go ndâ 'duù nìno mbe gíri'ò lá nó lá. Có gbí njembí ze éno máa, ze tà kpétì má pasuluku gí, yo 'ví bàkà i dú. 8 Tacó wotí tí ze tacó bà bàkà i nìno mbe ne 'do tí kpokèjì mì yúcó gí nó wálá, ze bà co ká tí kpokèjì mì yúcó cuki. 9 Ze má 'di có máa wotí kuu tí yo ta o tí nó náa wotí tí ze wálá nó, tàkòcò ze pétékè'i. Ze delè kù 'deke tí ze máa, Mbíri 'ví si yo 'ví 'vala ta banga tí ndú nìno kpónó nó gí. 10 Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo si ye me mì yo kà lá, tacó waa, ye má ya gí mì yo kà, ye 'ví bàkà nètè tí nó náa Mbe tí ndoo je wotí bà bàkà jì

ye nó, tí nètè bà 'viindi ndâ i, me tí nètè bà voloko gbí ndâ i lá nó, ta 'dê njembí ye.

¹¹ Ndâ ná'vindí, ndòngbú có mì ye jì yo éno máa, «Yo dùú ndi!» Yo te kpo muu tacó bà dù tí ndâ cèè 'duù, yo sè tù yo gítí ndâ có tí nó náa ye kú kpo ta gbí-tà-tù yo nô, yo toko có gbí òkò tí yo gbaànjé, yo dù ta 'dê njembí gbí òkò tí yo, bìndi Mbírì tí tó mbe zè ndâ 'duù, delè tí mbe kú je 'dê njembí jì ndâ 'duù nó bà dù toko ta yo.

¹² Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà 'dò gbí tù yo go i mì ndâ ná'vindí.

¹³ Ndâ 'duù mì Mbírì mì ze kàá 'dáá gí 'vee yo ngé ma.

Ye kú 'deke tí ye éno máa, Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè jì yo me gbolò, Mbírì 'ví zè yo ta tó njembí, wàa Bèri-mi-Mbírì 'ví dù toko ta yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà jì ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì gbí gbata Gàlátì

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, tí tú mì Jézù, náa áá táánò me ndâ 'duù ká bàkà ye tí tú mì Jézù lá. Jézù delè táánò tuu me ndâ 'duù jì ye máa ye gí tí tú mì yì nò lá. Á káa 'dóó yí tí Jézù tí Bindi-Mbírì, gii je Mbírì Buu tí mbe 'vala yí tí Jézù 'do gbí muu'dú wó, ká bàkà ye. Nìno a ye ká kû cu wáràgà tí nó jì o. ² Ze ta ndâ ná'vindí ye nìno mbe kû dù toko ta ye nó 'vee yo tí ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ Bindi-Mbírì ta ndi gbí ndâ gbata gbí to Gàlátì 'dáá gí ma.

³ Ze kû 'deke tí ze jì Mbírì tí nó tí Bu ndoo, delè tí Bu Mbe tí ndoo tí Jézù tí Bindi-Mbírì nó, máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa. ⁴ Áá táánò a Jézù ká 'vala ndoo 'do gbí ndâ vò i tí nó á kpónó muu to tí nó nò. Yí ká sì có ndâ vò i mì ndoo ta miyí wó go có mì Bu ndoo tí Mbírì. ⁵ Á ùlù Mbírì kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Gbèe Banga-Ngú-Có

⁶ Nje ye 'dèè gítì ña bà 'visì muu yo gí. Ye nò yo gáà kû 'visì muu yo 'do tí Mbírì tí mbe tè'é tí yo 'do gbí nambeè mì Bindi-Mbírì, ta mò tí wálá, gítì 'bí ña tende banga-ngú-có. ⁷ Káa banga-ngú-có tí nó náa yo 'visì muu yo 'do tí Mbírì gítì nó me cèe có ta gbí ká tí nó lá. Ye 'dè có tí nó jì yo tacó ndâ 'bí vo-vò 'duù kû nònòkò muu yo ta ba nònòkò gbí Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbírì. ⁸ Káa ye kpónó kû ci nó a yo gítì, máa, 'bí 'duù má 'dè có jì yo máa, 'bí ña banga-ngú-có mbe co tende 'do tí kpédélé Banga-Ngú-Có tí nó náa ze ma jì yo nó kuu tí, à má ma ña có tí nó kpétí káa 'duù 'do gbí òkò tí ze, wàlà kpétí káa basili mbe 'do tãrì, Mbírì bà waa có mítí 'duù tí nó, wàlà mítí basili tí nó ta ña wálá. ⁹ Ye bà 'dè gbí ndi có tí nó náa ye 'dè yee to kpónó nó jì yo káká'i: Ye máa, 'bí 'duù má 'dè 'bí ña tende banga-ngú-có bindi Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbírì nó náa yo 'dí 'do gbí nje ye kùro gí nó, Mbírì bà waa có mítí 'duù tí nó.

¹⁰ Má ènò, ye kpónó kû pèè a i ta bà peteke tàkòcò 'duù, wàlà ta bà peteke tàkòcò Mbírì? Ye kû pèè a i ta bà peteke tàkòcò ndâ 'duù? Go bà peteke tàkòcò ndâ 'duù má ká kuu tí ye kálásé, ye kùtáá bà dù tí bòò mì Bindi-Mbírì wálá.

Ña kpokèjì bà gí Páwòlò tí tú mì Jézù

¹¹ Ye kû 'dè có jì yo ta yúco, ndâ ná'vindí ye tí ndâ mbe ùnje gítì Jézù go ye, máa, Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbírì náa ye kû ma nó me có mì 'bí 'duù muu to tí nó gbaanjé lá. ¹² Ye 'di me 'do mì 'bí 'duù gbaanjé muu to tí nó lá. A delè me 'bí 'duù muu to tí nó káa nìbà jì ye lá. Á káa 'dóó Jézù tí Bindi-Mbírì ká 'dè jì ye.

¹³ Ye koṛo có máa, yo táánò 'di tàwo ye si ye kuu tèkè'dè gbí gèrè mì ndâ Jùdèyà kùro bà ùnje mì ye gítì Jézù nó gí. Zu bà mèèkè'i tí ndâ mbe ùnje gítì Mbírì ta rẹ̀ mì Jézù táánò tí ye njí'díí wálá. À ta o tí nó táánò gbí muu ye káa có bà 'bu ña ndú. ¹⁴ 'Bí 'duù táánò gbí òkò tí ndâ ka ye 'viì Jùdèyà mbe ngara ndii ye wálá, 'bí 'duù gbí òkò tí ndú delè mbe kpolo tí tàkii mì ndâ ká gù ze go ye wálá.

¹⁵ Káa a Mbíri ta nambeè mì wó ká cu 'bì wó mítí ye si ye kálásè gbí yì nawu ye. ¹⁶ Yí gii túbà tí 'Vii mì wó Jézù ji ye, máa, ye ma có tí wó ji ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nò. 'Do tí bàndò bà túbà tí Jézù mì Mbíri ji ye nò, ye ya gí bà 'vee 'bí 'duù máa ye 'ví bàkà ta ña có tí nó a ye wè gbaanjé lá. ¹⁷ Ye delè ya gí Jèrùzàlémè tacó bà 'vee ndá ká mbe nò tú mì Jézù tacó ndú 'ví túbà i tí nó náa ye 'ví bàkà nò ji ye lá. Ye ndii ká ta gbí muu ye ya gí Àrábíyà. Bindi ye gii dele ndi ye gí gí Dámásikù.

¹⁸ Ye gii ya gí Jèrùzàlémè gí bà ñò Kéfá (Piyétòrò) a i bindi ndoo ta'ò. Ye gii dù á mì ze ta yí ta sili muu 'bì-nje vô. ¹⁹ Ta o tí nò náa ye ya tí gí Jèrùzàlémè nò, ze 'de tí ze ta ndá 'bí tú mì Jézù lá. Ye ñò cuki káa Jákòmò tí nó tí ná'vindí Mbe tí ndoo nò. ²⁰ Ye kù see a tí ye ji yo kùro Mbíri máa, có tí nó náa ye kù cu ji yo nó a yúcó.

²¹ Bindi bà ñò Kéfá, ye gii njè nò 'do Jèrùzàlémè ya gí Síriyà, bindi ye gii 'do Síriyà ya gí Silísiyà. ²² Gbí ndá o tí nò 'dáá gí, ndá mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri gbí ndá gbata mì ndá Jùdèyà 'dáá gí jé ñò gbíro ye ta ro ndú lá. ²³ Ndú kù 'di káa có tí ye ta tù ndú cuki, máa, «'Dakò tí nó táánò mbe kù mèèkè'i tí ndoo nó kpónò a mbe ma yúcó tí nó táánò náa yí kù jè ta bà 'buuku muu nò.» ²⁴ Tacó ènò ndú gii ùlù Mbíri tacó tí ye.

2

Ndá Páwòlò ta 'bí tú mì Jézù

¹ Ye bàkà a ndoo muu 'bì-nje nà'ò gbí nó mì ye náa ye 'do tí á Jèrùzàlémè nò, bindi ye bà gii 'dò ndi kò ye mí kà. Ze ta o tí nò gbí nó tí nò ta Bàránábà, káa ye delè gii bala Titò ta ye. ² A Mbíri ta o tí nò ká 'dè có ji ye máa ye ya gí Jèrùzàlémè. Ye mà gii yee kà, ye gii ya gí mì ndá kpo 'duù mì ndá mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri á tà bèngì. Tacó wàa ze 'ví 'viiki gbí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù ma ji ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó ta kpéeti ze ta ndú. Tacó wàa ye 'ví bàkà sé neté mítí ye sínò lá. ³ Ta ndá ña ñinó 'dáá gí, ka nó mì ye Titò, náa ze gí ta yí nó a Ìgírígi mbe ya gí gbí gázà go ze lá, káa ndú yòngò yí máa yí gí gí gbí tàkii mì ndá Jùdèyà nò lá. ⁴ Muu ze ta o tí nò gii 'bità bà ba a i gbí có mì ndá 'bí 'duù mbe bàkà tí ndú tí ndá ná'vindí ndoo mbe ùnje gítí Jézù go ndoo mbe gí gí mí ze. Ndá 'duù tí nò pomboo tí ndú gí gbí òkò tí ze tacó bà ñi ze, wàa ndá yí 'ví 'di ta gbí nderè có tí nó náa ndoo tí ndá mbe kù dù toko ta Bindi-Mbíri zèè ta có gítí tàkii mì ndá Jùdèyà kácá-kácá lá nò. Tacó có mì ndú gbí muu ndú éno máa, ndoo dù gbí tàkii mì ndá Jùdèyà tacó wàa ndá yí 'ví bàkà ta ndoo tí ndá i mì ndá yí. ⁵ Káa ye gii kpo tí mítí ndú gí. Máa ye bà ñò mí to nò gbaanjé wálá. Ye bàkà go éno tacó wàa 'vére' 'ví yuu tí mí gbí Banga-Ngú-Có ji yo lá.

⁶ Káa ye gii 'di 'bí ña tende có 'do mì ndá 'duù tí nó ta rẹ ndú a «ndá kpo 'duù» á kùro ndá mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri nó gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa ye kù ma ji ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó lá. Ye nì «ndá kpo 'duù» mítí ndú me tacó máa bà dù ndú tí ndá kpo 'duù á kùro ndá 'duù a kpóló-kpóló có ji ye nò lá, tacó Mbíri njèè gbí òkò tí ndá 'duù lá. ⁷ Ta bà 'dè ta yúcó, ndú gii ñò nì gí máa, Mbíri bàkà ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có ji ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó, á go bà bàkà Piyétòrò mì wó tí mbe ma Banga-Ngú-Có ji ndá Jùdèyà. ⁸ Tacó à káa gbèe Mbíri tí nó mbe je wotí ji Piyétòrò máa yí ma Banga-Ngú-Có ji ndá

Jùdèyà nò ká je wotí bà ma Banga-Ngú-Có jì ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nò delè jì ye. ⁹ Ndá Jákòmò, ta Piyétòrò, ta Jòvànì tí ndá kpalà gálá mì ndá mbe ùnje gítí Jézù gù 'vee 'bì ze ta Bàrànába bà-i-nò, tacó bà túbà máa, ze a ndá ka nèté mì ndá yì náa Mbírì bàkà nambeè jì ze, máa, ze ya gí bà bàkà nèté gbí òkò tí ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nò, wàa ndá yì 'ví bàkà nèté gbí òkò tí ndá Jùdèyà. ¹⁰ Ndú gù nanaka muu ndú ká mití có tí nó ta go tí ye gbí njembí ye nò, máa, mbi ze 'ví ò tí bà konì ndá mbe yê mì ndá Jùdèyà lá.

Páwòlò do mití Piyétòrò si Àndiyóki

¹¹ Ta 'bí o gbaànjé, Piyétòrò má gù gí mí ze Àndiyóki, ye gù 'dè gbí bà lè tí ña i mì wó jì yí ká mí kùro wó, tacó bà lè tí ña i mì wó káká'i me i bà nguú-nguú lá. ¹² Tacó ta kùro bà gí ndá 'bí 'dakò náa Jákòmò tuu ndú 'do Jèrùzàlèmè gí mí ze Piyétòrò kù zò i ta ndá 'bí ná'vindí ze tí ndá 'duù mbe ùnje gítí Jézù go ze káa ndú me ndá Jùdèyà lá nò. Ndá 'duù tí nó má gù gí gí, Piyétòrò gù biya bà zò i ta ndá 'duù tí nó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nò gí, tacó yí kù ci gùku tí ndá 'duù tí nó mbe kù nanaka muu ndú mití có bà ya ndá 'duù tí nó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nò gí gbí gázà. ¹³ Ndá 'bí Jùdèyà ñinó gbí òkò tí ze nò gù tẹ gí tàkò ña i-nò tí nò náa Piyétòrò kù bàkà go i mì nuu-gù nuu-bè'dè nò. Ye má gù zeke'o, ye gù ñò Bàrànába gbí ngo mì ndú. ¹⁴ Ye má gù ñò máa ña i tí nó náa ndú kù bàkà nò me kpokèjì mì Banga-Ngú-Có lá, ye gù 'dè có jì Piyétòrò si mí kùro ndá 'duù 'dáá gí, máa, «À kpétí nó káa wò tí Jùdèyà ká kù 'vala go i mì ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nò, wò bà gù yòòngò ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nò, máa, ndú 'ví 'vala go i mì ndá Jùdèyà ta ña kèjì ngáyì?»

I mbe 'vala ña ndá 'duù 'dáá gí káa bà tee njembí ndú mití Mbírì

¹⁵ Káa ndoo tí ndá 'duù tí nó náa à jò ndoo tí ndá Jùdèyà nò táánò kù koro có máa ndoo me ndá mbe bàkà vò i, tí ndá 'duù tí nó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nò lá. ¹⁶ Ta ndá ña ñinó 'dáá gí, ndoo tí ndá Jùdèyà ñinó mbe ùnje gítí Bindi-Mbírì gí nó ñò ní gí máa, à me bà bàkà go ndá có gbí tàkù mì ndoo ká kù 'viindi nambeè gbí òkò tí ndá 'duù ta Mbírì. Ndoò delè gù ùnje gítí Jézù tí Bindi-Mbírì, tacó wàa bà tee njembí ndoo mití wó nò 'ví 'viindi nambeè gbí òkò tí ndoo ta Mbírì. Tacó rẹ 'bí 'duù jé náa bà bàkà go ndá có gbí tàkù mì ndoo 'viindi nambeè gbí òkò tí ndú ta Mbírì gí nó wálá. ¹⁷ Káa à má 'de ndoo tí ndá mbe bàkà vò i ta o tí nó náa ndoo kù pèè ta bà 'viindi gbí òkò tí ndoo ta Jézù nò, gbí 'ví dù éno máa, Jézù a mbe sè kàngá mì tà mbu mì ndá mbe bàkà vò i? Jéé lá! ¹⁸ Káa ye kpónó má 'dè éno máa, ye dele ndi ye gítí bà rù ndi tàkù mì ndá Jùdèyà go ñinó táánò náa ye kù bàkà nò, gbí éno máa, ye kù kpò a có mì Mbírì. ¹⁹ Gbí có mì ye nò gbí 'bí ña kpokèjì éno máa, nèté mì ye káká'i ta tàkù mì ze tí ndá Jùdèyà wálá. Tacó Mbírì táánò 'visi kapí wó gítí ye gbí có bà rù ndi tàkù mì ze mì ye. ²⁰ Káa ye kpónó kù 'vala a i ta rẹ mì Mbírì. Áá táánò gbí ze mití njèèkpé mù ta Bindi-Mbírì. Tacó éno, ye kpónó kù 'vala me gbí 'dóó ña kpokèjì mì ye lá. Ye kù 'vala a i gbí ña kpokèjì mì Bindi-Mbírì. Ye kù 'vala a i ta bà tee njembí ye mití wó tí 'Viì-mì-Mbírì, tí mbe ùnje gítí bà cì á muu ye tacó yí zè ye nìkì ma. ²¹ Ye bà biya nambeè mì Mbírì wálá.

Tacó tàkìlì mì ze tí ndá Jùdèyà táánò má a i mbe bàkà ndoo tí ndá tó 'duù mì Mbírì, gbí éno máa, nderè ku mì Bindi-Mbírì wálá.

3

Ndá có mì Mòze ta bà tee njembí míti Mbírì

¹ A 'bí ña i ká gbí muu yo tí ndá 'duù Gáláti! A 'di ká je kó'dú yí gii ñonoko ta yo 'do tí có tí nó náa ye táánò 'dè ji yo ngbáràngà'i gítí bà gbí Jézú tí Bindi-Mbírì míti njèèkpè mù nó gí? ² Káa 'bí có ta go bá 'vee yo gítí tí ye a ñinó máa: Mbírì táánò je Bèrì mì wó ji yo tacó yo a ndá mbe kpolo tí tàkìlì mì ndá Jùdèyà wèè, yí je ji yo 'do gbí có bà ùnje mì yo gítí Banga-Ngú-Có tí nó náa yo 'di nó? ³ Yo kù ñonoko tí yo éno tacó yè? Yo táánò 'bità bà 'vala go có mì Mbírì ta wotí mì Bèrì-mì-Mbírì. Káa à kpónó gbí muu yo a có bà gbo nje ta 'dóó wotí mì yo? ⁴ À wá nò, a cè gbí kò có mì yo gítí ndá i tí nó mbe 'de yo muu Bindi-Mbírì nó ká nó? A 'vére! Yo bà 'dè me ña có tí nó ji ye lá. ⁵ Mbírì kù je Bèrì mì wó ji yo sínò, yí delè kù bàkà ndá seè mí gbí òkò tí yo tacó yo a ndá mbe kù bàkà go có mì Mòze wèè, yí bàkà ji yo éno 'do gbí bà 'di có tí nó táánò náa à ma ji yo nó?

⁶ Yo kofo muu yo gítí Àbiráámò gi. À cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, yí táánò a 'duù mbe ùnje gítí Mbírì ta njembí wó gbaanjé, tacó éno, Mbírì gii bàkà nambeè ji yí. ⁷ Yo ñò ká gi! Ndá 'duù ñinó kpónó mbe tee njembí ndú míti Mbírì go i mì Àbiráámò nó 'dáa a ndá 'vii mì Àbiráámò. ⁸ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì sàà gí, máa, Mbírì wúnò bà bàkà nambeè ji ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó 'do gbí bà tee njembí ndú míti wó tí Mbírì. Tacó éno, à gii cu Banga-Ngú-Có tí nó náa Mbírì 'dè ji Àbiráámò nó mí gbí wáràgà mì Mbírì, éno máa, «Ye bà cù dè ngo cù míti ndá 'duù muu to tí nó 'dáa gí ta rè mì lo.» ⁹ Má éno, Mbírì bà cù dè ngo cù wó míti ndá 'duù ñinó mbe tee njembí ndú míti wó nó go i mì Àbiráámò nó, ká go ña nambeè tí nó náa yí táánò bàkà ji Àbiráámò.

¹⁰ Káa Mbírì bà i njà míti ndá 'duù ñinó mbe tee njembí ndú míti bà ru ndi tàkìlì mì ndá Jùdèyà nò, go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa, «'Duù má sè tù wó gítí ndá có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mòze gítí tàkìlì nó 'dáa gí lá, ye bà i njà míti wó» nò. ¹¹ Má éno, kponje kpónó gítí có tí nó máa, bà ru ndi tàkìlì mì ndá Jùdèyà me i mbe njaanga wú 'do tí mĩrì 'duù á kùro Mbírì lá nó wálá. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «'Duù ñinó jáá kùro Mbírì nó kù 'de 'válá a i 'do gbí bà tee njembí wó míti Mbírì.» ¹² Káa ndá có gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà me go bà tee njembí 'duù míti Mbírì lá. Tacó 'bí có kuu gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «'Duù ñinó mbe kù bàkà go ndá có tí nó gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà nó kù 'de 'válá a i 'do gbí ndá có tí nó.»

¹³ Káa Bindi-Mbírì sì muu ndoo 'do gbí njà tí nó náa Mbírì táánò i míti ndoo tí ndá mbe ru ndi tàkìlì mì ndá Jùdèyà nó ta bà te du njà tí nó á bindi ndoo. Go có tí nó náa a cu mí gbí wáràgà mì Mbírì, máa, «À má le ku 'duù mí nje mù, gbí éno máa ye ti Mbírì waa có míti 'duù tí nó gí.»

¹⁴ Bindi-Mbírì lì mĩrì wó gí ta njà á bindi ndoo, tacó waa Mbírì 'ví bàkà ta nambeè tí nó náa yí ci Àbiráámò gítí nó ji ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó. Delè tacó Bèrì-mì-Mbírì 'ví gí gí muu ndá mbe tee njembí ndú míti Mbírì ta rè mì wó tí Bindi-Mbírì go cí tí nó náa Mbírì ci nó.

Ndâ có mì Mòze ta cí mì Mbírì

¹⁵ Ndâ ná'vindí ye, ye kpónó bà 'dè có jì yo gítí 'bí ña i mbe kù bàkà tí gbí òkò tí ndoo ta o 'dáá gí: Ku má 'dè có mì wó gí, à waa tí ngo nje ku lá. À delè suu kò mítí kòcò ku lá. ¹⁶ Nògí, Mbírì táánò cí cí tí nò jì ndâ Àbìráámò ta 'vii bìndi wó. Yo kpolo tí yo máa, à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì me «ndâ 'vii bìndi wó» lá. À cu káa gbèe 'vii, tí 'vii bìndi wó, gbí máa, Bìndi-Mbírì. ¹⁷ Káa có mì ye a ñinó máa, Mbírì cí cí mì wó ta ndoo 430 kùro có mì Mòze. Má ènò, kpokèjì bà mò cí mì Mbírì mì có mì Mòze gí nje seè wálá. ¹⁸ I ñinó tí i nderè nó me go i ñinó náa à cí 'duù gítí tí i-nambee nò lá. Káa Mbírì táánò cí Àbìráámò cí-cí máa, yì bà je i-nambee jì yí.

¹⁹ Má ènò, gbí nderè tàkìì mì ndâ Jùdèyà a yè, sé náa Mbírì cí Àbìráámò gítí i-nambee gí nó? Nètè mì tàkìì mì ndâ Jùdèyà a bà tùbà ndâ vò i mì ndâ 'duù jì ndú yee tí o bà gí 'vii tí nó mì Àbìráámò náa Mbírì cí yí gítí wó nò. Ndâ basìlì táánò ká gí ta tàkìì mì ndâ Jùdèyà 'do mì Mbírì jì Mòze, tí 'duù tí nó táánò mbe kù 'dòkò có mì Mbírì jì ndâ Jùdèyà nò. ²⁰ Mbe 'dòkò có ta o 'dáá gí kù 'dòkò có a i gbí òkò tí ndâ 'duù, me gbèe 'duù lá, káa Mbírì káa gbaànjè.

Nderè ndâ có mì Mòze

²¹ Má ènò, gbí có tí nó máa, ndâ có gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà ta cí tí nó náa Mbírì táánò cí ta Àbìráámò ta bà me mbè nó toko lá? À me ènò lá! Tacó Mbírì táánò má je tàkìì mì ndâ Jùdèyà jì ndoo tí i mbe njaanga mīri ndoo 'do gbí wú, tàkìì mì ndâ Jùdèyà bà 'vala ndoo gí. ²² Káa yí bàkà me ènò lá. Tacó à cu mí gbí wáràgà mì wó tí Mbírì éno máa, vò i zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. Tacó ènò, 'bí 'duù náa Mbírì 'vì bàkà nambee ta yí nó wálá, tacó ndâ 'duù 'dáá káa ndâ mbe bàkà vò i. Tacó ènò, Mbírì gíì cí ndâ 'duù máa, yì bà bàkà nambee jì ndâ mbe tee njembí ndú á mítí Jézù tí Bìndi-Mbírì.

²³ Tàkìì mì ze tí ndâ Jùdèyà táánò kùro bà gí Jézù da 'bò mítí kò ze gí. Tàkìì mì ze tí ndâ Jùdèyà táánò ẹre ze mí bà gbèe to yee tí o bà gí Jézù gí bà ñibà bà tee njembí mítí Mbírì jì ze. ²⁴ Tàkìì mì ze tí ndâ Jùdèyà táánò go 'bí ña i mbe kù kpolo tí ze yee tí o bà gí Bìndi-Mbírì, gí bà njaanga mīri ze tí ndâ 'duù ñinó mbe tee njembí ndú mítí wó nó 'do gbí wú.

²⁵ Káa Bìndi-Mbírì kpónó gí gí. Má ènò, ndoo káká'i me gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà lá. ²⁶ Tacó à kpètí káa yo tí ndâ 'duù Gàlátì, yo kpónó 'dáá gí a ndâ 'vii mì Mbírì ta rẹ mì Bìndi-Mbírì tí Jézù á 'do gbí có bà tee njembí yo mítí Bìndi-Mbírì ²⁷ Tacó à táánò caka tí yo ta rẹ mì Bìndi-Mbírì. Má ènò, yo kpónó je ndâ cè ña ndâ i mì Bìndi-Mbírì 'dáá mítí yo gí. ²⁸ Má ènò, 'bè kpónó gbí òkò tí ndâ Jùdèyà ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó wálá. 'Bè gbí òkò tí ndâ bòò ta ndâ cèe 'duù wálá. 'Bè delè gbí òkò tí ndâ 'dakò ta ndâ ñii wálá, tacó yo kpónó 'dáá gí a ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. ²⁹ Káa yo má a ndâ 'duù mì Bìndi-Mbírì, gbí éno máa, yo a ndâ 'vii mì Àbìráámò, tí ndâ mbe i tí nó náa Mbírì táánò cí Àbìráámò gítí ta bà me mbè nò.

4

¹ Ye kù gíì 'dè 'bí có jì yo éno máa, ta o tí nó náa ọ 'vii olo lá nó, 'bè gbí òkò tí ndú ta i tí nó náa bu wó bàkà tacó tí wó nó wálá. ² Tacó à ta o

tí nò kù kpòlò tí ndú ta i mì wó nò só gí ká kpòlò, yee tí o tí nò náa yí gí tí 'duù gí, bindi bu wó bà gii mò bà i tí nò náa yí bàkà ta rẹ wó nò jì yí. ³ Ndoò táánò 'dáá gí kùrò bà gí Bìndi-Mbírì a ndá i mì ndá bààcì ta ndá 'bí ña tende tàkù muu to tí nò. ⁴ Káa Mbírì mà gii ñò o bà bàkà go cí mì wó náa yí cí nò 'vii gí, yí gii tuu 'dóó 'vii mì wó náa a jò yí a nùí gí muu to tí nò. Nii tí nò jò 'vii mì Mbírì nò mí gbí tàkù mì ndá Jùdèyà, ⁵ tacó bà sì muu ndoo tí ndá 'duù tí nò táánò mbe kù 'vala gbí tàkù mì ndá Jùdèyà nò, tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndá 'vii mì Mbírì.

⁶ Mbírì túbà jì ndoo máa, ndoo a ndá 'vii mì yì ta bà tuu Bèrì mì 'Vii mì wó gí gbí njembí ndoo, tacó wàa ndoo 'ví nì ta «Bàbá, Bu ye» mítí yí. ⁷ Má ènò, à kpónó a Bèrì-mi-Mbírì náa yí tuu jì yo nò ká bàkà yo 'dáá gí tí ndá 'vii mì Mbírì. Yo kpónó káká'i me ndá bòò lá. Káa Mbírì má bàkà yo tí ndá 'vii mì wó gí, gbí ènò máa, yí bàkà yo tí ndá mbe i tí nò náa yí cí ndá 'vii mì wó gítí nò gí.

Ña bà kpòlò có tí ndá 'duù Gálátì mì Páwòlò

⁸ Ta o tí nò táánò si yo ñò Mbírì nì lá nò, yo a ndá bòò mì ndá 'bí ña i mì yo, náa yo kù nì mítí ndú a ndá bààcì ta gbí ndú wálá. ⁹ Káa yo kpónó ñò Mbírì nì tí Mbírì mì yo gí. Mbírì delè kpónó ñò yo nì tí ndá 'vii mì wó gí. Káa yo kpòò kù je mbí yo mítí ña ndá 'bí i ñinò ta gbí ndú wálá, delè ta wotí tí ndú go wotí tí Mbírì wálá nò tacó yè? A yè ká gí ta go bà dù tí ndá i mì ndú káká'i gí gbí njembí yo? ¹⁰ Yo kpónó gbí ñinò mò Mbírì gí nje seè gí. Yo ndí kù tee njembí yo kpòlò ma a i mítí ndá pì, ta ndá o bà bàkà i jì ndá ña 'bí bààcì mì yo. ¹¹ Ña kpokèjì tí nò náa yo kpónó tí nò kù je mí gbí muu ye a bà koṛo có máa, ye táánò volo a nje ye ta bà ma Banga-Ngú-Có jì yo sínò.

¹² Ye kù 'deke a tí ye jì yo, ndá ná'vindí ye, máa yo mèlè ndi ye á go bà mèlè ndi yo mì ye kpónó nò. Yo jé bàkà vò nambeè ta ye ta gbèe rì kùrò lá. ¹³ Kpètí ta o tí nò táánò náa sé'i tii ta ye mí mì yo, bindi ye gii 'de ta o bà ma Banga-Ngú-Có jì yo nò, ¹⁴ yo jé 'dè có ñónókó gítí ye lá. Yo delè jé kì zuù tí ye lá. Ta ndá ña ñinò 'dáá gí, bà pò mbe nò'o me có 'dì lá. Yo ta o tí nò te wìrì mítí ye go bà te wìrì mítí basìlì mì Mbírì mbe gí 'do gbíri. Yo te wìrì mítí ye goolá ye ta o tí nò káa 'dóó Bìndi-Mbírì tí Jézù. ¹⁵ Cèréré tí nò táánò tí yo nò kpónó ya gí ngo? Àá táánò gbí ndá o tí nò má 'dè có jì yo máa yo aaka ndá ñjì rọ yo 'do gbí kùkélè wàa yo 'ví kaa jì ye, yo bà bàkà ta kponje gítí wálá. ¹⁶ Káa ye kpónó gbí ngú ñinó gí tí voló-volo 'duù jì yo gí, tacó ye kù 'dè yúco jì yo, wálá ènò gí?

¹⁷ Có mì ye a i ta ndá 'duù tí nò mbe kù bàkà tí ndú máa, có tí yo kpòlò mì ndá yì ma nò. Ndú kù bàkà ènò me ta tó njembí ndú lá. Ndú kù pèè ta bà njeè gbí òkò tí ndoo gí, tacó wàa yo 'ví dù tí ndá tó 'duù mì ndá yí. ¹⁸ Bà bàkà có tí yo máa yo 'ví dù tí ndá tó 'duù mì ye gbí tó kpokèjì nìkì ma. Káa à 'ví dù me ká ta o tí nò náa ndoo ta ndoo bà gbèe to nò cuki lá. À delè 'ví dù gí tàkò a cèe nderè. ¹⁹ Ndá 'vii mì ye! Ye kpónó kèjì gí bà kònò sé'i káká'i go bà kònò sé 'vii mì nùí ta o gó-káyì, yee tí o tí nò náa yo ùnje gítí Bìndi-Mbírì ta njembí yo gbaànjé gí. ²⁰ Ndoò kùtáa má ta ndoo bà gbèe to, wàa ye 'ví ñò ta 'dóó có ñinó náa ye 'ví 'dè jì yo nò, àá bà nìkì tí ye ma. Káa à má go ña ñinó kpónó nò, ye ñò 'dóó có bà 'dè-'dè mì ye lá.

Nò 'do tí ndá Àjàrà ta Sàrà

21 À tí yo a go bà dù tí ndá 'duù gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà? Yo 'di có tí nó gbí wáràgà gítí tàkìlì mì ndá Jùdèyà nó lá? 22 À cu mí gbí wáràgà gítí tàkìlì mì ndá Jùdèyà éno máa, áá táánò mì Àbìráámò a ndá 'vii sósò'ò: nawu 'bí gbaànjé a jú i-sí-sí, bindi 'bí a 'vii gbí yì nájú cèè 'duù. 23 Nii ñinó tí jú i-sí-sí nó gii jò káa cèè bà jò ndò, bindi ndú gii jò ta nii ñinó tí nájú cèè 'duù nó a 'vii ñinó náa a Mbíri ká ci yí gítí wó nò. 24 Gbí cèe tiri tí nó éno máa: Ndá nii tí nó mì Àbìráámò sósò'ò nó a ndá bà toko có tí nó náa Mbíri toko ta ndá 'duù ta bà só nò. Rè nii ñinó tí jú i-sí-sí nó a Àjárà ta 'bá mì ndú á Gú Sínàyì. Ndá Àjárà ta ndá 'vii gbí yì wó 'dáá gí a ndá i-sí-sí. 25 Nii tí nó tí Àjárà náa a 'vii yí míti Gú Sínàyì á 'bá mì ndá Àràbì nó go gbata Jèrùzàlémè tí nó kpónó tí gbolò gbata mì ndá Jùdèyà, náa ndá Jùdèyà tí ndá mbe Jèrùzàlémè 'dáá gí a ndá i-sí-sí, bindi gbolò gbata mì ndú tí Jèrùzàlémè delè káa i-sí-sí, tacó 'bí ña tende bà kofo có mì ndú bindi bà ru ndi tàkìlì wálá. 26 Káa Jèrùzàlémè ñinó gbíri, tí nawu ndoo nó me i bà zogo ta tàkìlì mì ndá Jùdèyà lá. 27 Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«Dù ta pétéké tàkòcò lo,

ndí lo nii nó jé mbe jò 'vii lá nò!

Da 'dì ta líkí'ò,

ndí lo nii tí nó jé mbe tala sé jò 'vii lá nò!

Tacó nii tí nó táánò tí kázá

náa 'dakò mì wó bè yí mí gí nò

bà jò ndá 'vii me mbè ndii nii tí nó

náa 'dakò mì wó jé jee yí mí to lá nó gí.»

28 Ndá ná'vindí ye, ndoo kpónó 'dáá gí a ndá 'vii gbí cí mì Mbíri go Ìzákò tí 'vii gbí cí mì Mbíri jì Àbìráámò. 29 Káa 'vii ñinó náa à jò yí ká tí cèè bà jò ndò nó táánò kù mèèkè'i tí 'vii ñinó náa à jò yí 'do gbí có mì Bèri-mi-Mbíri nó, jé ká go ña i tí nó kpónó nò. 30 Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri gítí ña có tí nó máa yè? À cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa: Mbíri gii 'dè có jì Àbìráámò máa, «Mòkò ndá jú i-sí-sí tí nó ta 'vii mì wó nò gí. I mì 'vii mì wó nò gbí mbèlè mì 'vii mì cèè nii tí nó wálá.» 31 À má ènò, ndá ná'vindí ye, ndoo tí ndá 'duù ñinó mbe ru ndi tàkìlì mì ndá Jùdèyà lá nó me ndá 'vii mì jú i-sí-sí lá. Ndoò a ndá 'vii mì cèè nii.

5

Kpolo tí lo 'do tí bà dù tí bòò

1 Bindi-Mbíri táánò njaanga miiri ndoo 'do gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà tacó wàa nètè mì ndoo 'ví du ta tàkìlì mì ndá Jùdèyà káká'i wálá. Má ènò, yo 'dò kò yo mí to tí kpoò, wàa yo 'ví dù tí ndá 'dakò. Tacó wàa yo 'ví sí 'bí 'duù 'ví bàkà yo tí ndá i mì tàkìlì mì ndá Jùdèyà káká'i lá. 2 Má ènò, kòcò ye tí Páwòlò jì yo máa, yo má ùnje gítí bà ya gí gbí gázà go i gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà gí, gbí máa, nambeè mì Bindi-Mbíri tacó tí yo gbaànjé wálá. 3 Ye kpónó kú ci nó a yo káká'i, máa, 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má ùnje gítí bà ya gí gbí gázà mì ndá Jùdèyà á bindi có tí nó náa ye kù 'dè jì yo nó, 'duù tí nó 'ví o muu 'bí có gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà gbaànjé káká'i lá. 4 Ndá 'duù ñinó gbí òkò tí yo mbe kù jè ta bà 'viindi nambeè gbí òkò tí ndú ta

Mbírì ta bà ɾu ndi tàkìlì mì ndá Jùdèyà nó mò tí ndú 'do tí Bìndi-Mbírì gí. Ndú delè bè gbí nambeè mì Mbírì gí.

⁵ Káa à má gítí ndoo tí ndá 'duu mì Bìndi-Mbírì, a Bèri-mi-Mbírì ká 'de có jì ndoo máa, ndoo bà 'de ndá tó i tí nó náa ndá tó 'duu mì Mbírì kù ù nó a i 'do gbí bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbírì. ⁶ Tacó ndá mbe ya gí gbí gázà go tàkìlì mì ndá Jùdèyà ta ndá mbe ya gí gbí gázà mì ndá Jùdèyà lá 'dáá 'vii ká 'vii, náa ndoo má gbí nambeè ta ndá Bìndi-Mbírì tí Jézù nò. Kpóló-kpolo có gbaànjé káa bà ùnje gítí Bìndi-Mbírì ta njembí ndoo gbaànjé, náa à kù ò ni mítí banga nambeè gbí òkò tí ndoo.

⁷ Yo táánò kù 'di có mì Bìndi-Mbírì ta banga tí, káa a 'di kpónó ká kù volo muu yo 'do tí? ⁸ Áá bà dù me Mbírì tí mbe tè'é tí yo ká kù volo muu yo lá. ⁹ Ndá 'duu kù 'dè dú káa yúcó, máa, «Gbèe kìnì volo yá.» ¹⁰ Káa ye bà ò me mítí yo lá. Tacó ye ò ni ngbáràngà'i gí máa, ò nambeè tí nó gbí òkò tí ndoo ta Bìndi-Mbírì nò bà si yo 'ví koɾo 'bí òa tende có wálá. Ye delè ò ni ta kponje gítí wálá gí, máa, à kpèti má káa 'di wè ká kù ònòkò muu, yo Mbírì bà waa có mítí wó gí.

¹¹ Káa à má gítí kùùkpò dii ye, ndá ná'vindí ye, ye kùtáá nò má kpòò kù ma có bà ya gí gbí gázà mì ndá Jùdèyà jì ndá 'duu, a 'di kpónó ká bà mèèkè'i tí ye? À má dú káa yúcó máa ye kpónó ká kpòò kuu nje nètè bà ma có bà ya gí gbí gázà mì ndá Jùdèyà jì ndá 'duu, bà ma có gítí njèèkpe mù mì Bìndi-Mbírì kùtáá bà gí jì ye a i ta kpo-se-muu. ¹² Áá kùtáá má go có gbí muu ye, má wálá wáa ndá mbe kù ònòkò muu yo 'do tí bà 'di Bànga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì, máa, ɾè 'bí kpóló-kpolo i má a bà ya gí gbí gázà mì ndá Jùdèyà nò, 'ví ba kpuu ndú á gí tàkò bà waaka nje kù nò tí ndú nò kpèkù gí.

¹³ À má gítí yo tí ndá ná'vindí ye, Mbírì táánò tè'é tí yo a i tacó bà njaanga miɾi yo á 'do gbí tàkìlì mì ndá Jùdèyà gí. Káa gbí bà tè'é tí yo tacó bà njaanga miɾi yo. Káa yo 'ví si bà njaanga miɾi yo mì Mbírì nò 'ví dù tí nderè bà legee miɾi yo gí tàkò có mì go ndá i muu to tí nó nò lá. Yí bàkà ènò tacó wáa yo 'ví koni tí yo gbí òkò tí yo go i mì ndá mbe tó nambeè. ¹⁴ Tacó ndò có tí nó máa, «Zè 'bí ka lo niki go bà zè 'dóó tí lo niki mì lo» nó kili sè ndá có tí nó 'dáá gí. ¹⁵ Káa má ènò lá, wáa yo má dù kù ka'vaka tí yo gbí òkò tí yo ta bà bàkà sé'i mítí yo gbí òkò tí yo go i mì ndá kázà nó, yo 'bu nò a òa yo gí.

Ndá Bèri ta ndá 'duu

¹⁶ Káa có mì ye gbí njembí ye jì yo máa, yo 'vala go có mì Bèri-mi-Mbírì. Yo si bà 'vala go 'dóó có mì yo gbí njembí yo mí to. ¹⁷ Tacó i ònò ta go tí ndá 'duu nó, go ta o 'dáá gí tí Bèri-mi-Mbírì wálá. Bìndi i ònò ta go tí Bèri-mi-Mbírì nó, go ta o 'dáá gí tí ndá 'duu wálá. Gbí có tí nó ènò máa, yo má kù 'vala go có mì Bèri-mi-Mbírì, kpokèjì bà 'vala yo go i mì ndá 'duu nè gí. Tacó ndá kpokèjì mì Bèri-mi-Mbírì toko ta kpokèjì mì ndá 'duu lá. ¹⁸ Yo má kù 'vala go có mì Bèri-mi-Mbírì, có mì tàkìlì mì ndá Jùdèyà káká'i ta yo wálá.

¹⁹ Òa ndá i mì ndá 'duu jé gíɾi tí lá. Go bà-nò-vò-ndò, ta bà bàkà gílìni, ta bà gbètèkè tí ndú go i mì ndá nò, ²⁰ ta bà te duu mítí ndá 'bí tende i go bà te duu mítí Mbírì, ta bà bàkà go có mì ndá mbe kó'dú, ta bà sogo tí, ta bà toko có lá, ta vò njembí, ta bà dù ta go ndá tó i 'dáá ká gítí miɾi 'duu, ta bà bàkà 'bè mì gbí òkò tí ndá 'duu, ²¹ ta bà bàkà ndá 'bí òa i mbe lè gí

káká'i, a go bà tò kii, ta bà sa ta pe, ta bà bàkà vò muu ta pe, ta bà bàkà ndâ 'bí ña i mbe niki lá. Ye táánò ci yo sàà á kùro gí. Káa ye kpónó bà ci ndi yo ká gítí gbèe có tí nò káká'i máa, ndâ 'duù mbe kù bàkà ña ndâ zu i tí nò náa ye 'deke ndú ji yo nò bà dù tí ndâ mbe zèè 'bá mì Mbíri wálá.

²² Káa nambeè mì Bèri-mi-Mbíri náa yí bàkà ji ndoo tí ndâ 'duù mì Bindi-Mbíri a ñinó máa, ndoo 'ví zè tí ndoo niki gbí òkò tí ndoo; máa, ndoo 'ví dù ta líkí'o tí ndoo; ndoo 'ví dù ta 'dè njembí ndoo; ndoo 'ví dù tí ndâ mbe du njembí; máa, ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ta nambeè ká gbí yí ndoo, ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù; ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó náa áá bà ngùù i ji ndoo gí; ²³ ndoo 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó ta njembí ndoo lèè; delè ndoo 'ví dù me tí ndâ mbe bàkà i gí tàkò có mì sé njembí lá. Ndoó má 'vala go có mì Bèri-mi-Mbíri nò, 'bí có gítí ndoo gbaanjé wálá.

²⁴ Ndâ 'duù mì Bindi-Mbíri woo go ndâ i muu to tí nó 'do gbí njembí ndú 'dáá gí gbaa gí. ²⁵ Bèri-mi-Mbíri je ngú 'wálá ji ndoo gí. Má ènò, ndoo si yí 'ví túbà tó kpokèji bà 'vala ndò ji ndoo. ²⁶ Ndoó 'ví si bà bàkà tí ndoo tí ndâ i mí to. Ndoó 'ví si bà go na-ngò vò i ji ndâ 'bí ka ndoo mí to. Ndoó delè 'ví si bà tò kii gbí òkò tí ndoo mí to.

6

Ndoó te du téri mì ndâ 'bí ka ndoo

¹ Ndâ ná'vindi ye mbe, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má bàkà i lè gí, yo tí ndâ 'duù ñinó mbe kù 'vala ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri nó 'ví túbà cèe kpokèji ji yí ta pétèkè có. Tacó bà bàkà vò i ká go bà ja 'duù mì gbàtàkà to. Káa yo wúnò má yaaka? ² Má ènò à niki éno máa, yo bàkà go có mì Bindi-Mbíri ta bà te korí vò i 'do pààpi ndú gí. ³ Tacó a ta o 'dáá gí káa ndâ ña 'duù ñinó ta gbí ndú wálá nó ká kù ndunduuku tí ndú, máa, ndâ yí ma, ji ndâ 'bí ka ndú. ⁴ Má ènò, 'duù má kù bàkà i ta ndâ 'bí ka wó, à niki máa yí 'viiki gbí kongbó léé kùro má kózò gi. Bà lè má kapí wó wálá, bindi yí 'ví gii cè cè-'bi. Káa yí 'ví cè cè-'bi éno máa, yí me tó i gí; me éno máa, yí kpò ndâ 'bí ka yí gí nò lá. ⁵ Tacó 'duù 'dáá gí ká ta ña 'doó du ká'i mì wó muu wó.

⁶ Ndâ 'duù ñinó náa à kù nibà Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbíri ji ndú nó 'ví bàkà nambeè ji 'duù tí nò mbe kù nibà i ji ndú nò.

⁷ Yo si bà eendi tí yo mí to. Tacó 'bí 'duù jé mbe eendi Mbíri ta 'bí gbèe ri wálá. 'Duù kù kili 'do gbí nji mì wó káa ña i ñinó náa yí rò nò. ⁸ Má ènò, 'duù má 'dè có máa, yí si njembí yí tí nji, wàa yí 'ví je wotí a i gítí bà rò nji ndâ 'bí ña i ñinó mbe kù komi yí gítí bà bàkà ndâ i ñinó mbe niki tí Mbíri lá muu to tí nó mí gbí, ndâ i tí nò ta ndòngbú o wúnò bà dù tí ndâ 'bili sè á tàkòcò wó. Káa 'duù má si a ndâ có mì Bèri-mi-Mbíri tí ndâ nji ña mì wó, bindi yí 'ví rò ndú mí gbí njembí wó, go bà rò ndâ tó nji ña mì mbe ji nji, 'duù tí nò ta ndòngbú o wúnò bà 'de a 'wálá ñinó mbe cee lá nò. ⁹ Má ènò, wo ndoo 'ví si bà co ta bà bàkà tó i mí to. Tacó ndoo má te kpo muu gítí yee bà ndòngbú, ndoo bà bè gbí bà 'de mboo tàkò wálá. ¹⁰ Má ènò, kpokèji gítí bà bàkà tó i má kuu mì ndoo, ndoo 'ví bàkà ji ndâ 'duù 'dáá gí. Káa ndoo 'ví bàkà ji ndâ ka ndoo mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri ndii sè ndâ 'bí 'duù 'dáá gí.

¹¹ Yo ñò ndâ kpo-kpò mbó wáràgà tí nó wálá gí? A ye ta 'bí ye ká kú cu ji yo. ¹² Ndâ 'duù tí nó mbe kú pèè ta bà yòòngò yo, máa yo ya gí gbí gázà go i gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà nò, kú bàkà ndâ i tí nó cuki ká tacó bà mòò ɾo ndú, delè tacó bà wu gbí ndâ i ñìnó náa ndâ 'duù kú ñò ta ɾo ndú nò. Ndú kú bàkà ènò cuki ká tacó wàa à 'ví mèèkè'i tí ndâ yì á muu njèèkpè mù mì Bindi-Mbírì lá. ¹³ Kpèti ká ènò, 'dóó ndâ mbe kú yòòngò ndâ 'duù máa ndú ya gí gbí gázà go có gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà nò ngbá kpolo tí ndâ tàkìì mì ndâ Jùdèyà lá. Ndú kú bàkà káa tí ndú tacó wàa yo 'ví mèlè ta ndi ndâ yì. ¹⁴ Káa à má gítí bà miɾi ye, 'bí i mì ye káká'i muu to tí nó náa ye 'ví wu gbí bindi nderè bà cì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì mití njèèkpè mù nó wálá. Tacó ñìnò a i ñìnó mbe zi njembí ye 'do tí ndâ i muu to tí nó 'dáá gí nò. ¹⁵ Kpóló-kpolo có mì ndoo kpónó me ñìnó máa, «'Duù ñìnó ya gí gbí gázà go i gbí tàkìì mì ndâ Jùdèyà gí, káa ñizó ya lá,» nò lá. Cèe kpo có tí nó náa ndoo kpónó nje nó a ñìnó máa, Mbírì suu ndi ndoo tí ndâ ngú 'duù gí wè? ¹⁶ Ye kú 'deke tí ye máa, Mbírì 'ví si ndâ 'duù ñìnó mbe kú 'vala go có tí nó náa ye 'dè nó 'ví dù ñìkì maa. Mbírì delè 'ví ñò yè ɾo ndú ta ndâ sè ndâ 'duù mì wó tí Mbírì 'dáá gí.

¹⁷ Ndòngbú có mì ye ji yo máa, 'bí 'duù 'ví pèè mbí ye káká'i ta ɾè 'bí i máa, gázà mì ndâ Jùdèyà nò, lá, tacó ndâ 'bèè kà muu Jézù kuu tí kú ye. ¹⁸ Ye kú 'deke tí ye ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì, máa, yí 'ví bàkà nambeè ji yo 'dáá gí, ndâ ná'vindí ye. Go-i-tí-nò.

Páwòlò cu wáràgà jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ m̀

Bìndi-Mbírì gbí gbata

ÉFÀSÙ

¹ Nìnó a ye tí Páwòlò, náa a Mbírì ká bàkà ye tí tú m̀ Bìndi-Mbírì tí Jézù nó ká kù cu wáràgà tí nó á jì yo tí ndâ 'duù m̀ Mbírì mbe kù 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù ta njembí yo gbaànjé gbí gbata Éfàsù. ² Ye kù 'deke a tí ye éno máa, ndâ Bu ndoo tí Mbírì, ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, 'ví bàkà nambeè jì yo, ndú 'ví si yo 'ví dù nìkì maa.

Ndâ tó i mí Bìndi-Mbírì tacó tí lílí 'duù

³ Ndoò ùlù Mbírì, tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, tí mbe cù 'dè ngo cù wó tí Mbírì mítí ndoo, tí mbe je ndâ tó i 'dáá gí 'do gbírì jì ndoo ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì.

⁴ Mbírì ruka ndoo á kùro bà suu to tí nò, yí ruka ndoo ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì.

Yí ruka ndoo, tacó bà kaa ndoo mò gí m̀ wó tí ndâ 'duù jáá kùro wó.

⁵ Mbírì bàkà ndoo tí ndâ 'vii m̀ wó náa a yí ká ko ndoo ta njembí wó gbaànjé ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì, 'do ká gbí 'dóó nambeè m̀ wó.

⁶ Tacó wàa ndoo 'ví ùlù ta ña nambeè tí nò náa yí bàkà jì ndoo sínò nó ta rẹ̀ m̀ Wú-gbì-ré wó tí Mbírì.

⁷ Wú-gbì-ré wó tí nó mbe njaanga miṛi ndoo 'do gbí vò i, ta bà cì yí muu ndoo, náa ndoo gi 'de tí ta à-cee-gí gítí ndâ vò i m̀ ndoo nò.

Nìnò a gbolò nambeè m̀ Mbírì,

⁸ náa yí si à nì gí muu ndoo á go bà nì mù, mbe je bà 'di gbí-o, ta muu jì ndoo.

⁹ Mbírì nì tà'dóó wó jì ndoo, á go có m̀ wó mbe nìkì tí wó, náa yí koṛo sàà si mí to ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì éno máa,

¹⁰ o tí nò má gí gí, wàa, Bìndi-Mbírì 'ví gí gí bà bàkà go có tí nò.

Có tí nò éno máa:

Bìndi-Mbírì 'ví kili ndâ i gbírì, ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí á mí bà gbèe to, wàa yí 'ví dù tí gba m̀ ndú.

¹¹ Mbírì tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí bàkà ndoo tí ndâ 'vii-'bá m̀ wó ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì, á go có m̀ wó náa à sàà kuu gbí muu wó á kùro bà suu to tí nò.

¹² Mbírì ruka ze tacó wàa, ze tí ndâ kpédélé 'duù tí nó mbe tee njembí ze á mítí Bìndi-Mbírì nó 'ví dù tí ndâ mbe ùlù ngba yì.

¹³ Yo delè kpónó gí tí ndâ 'duù ta rẹ̀ m̀ Bìndi-Mbírì, tacó Bèri-m̀-Mbírì náa Bìndi-Mbírì cì cì tí wó nó gbì ndi 'bì wó mítí yo tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, mbe 'di yúcó tí nó tí Banga-Ngú-Có

mbe njaanga wú 'do tí miṛi yo gî, nó gî.

¹⁴ Bèri-mì-Mbíri a mbó tacó bà túbà máa, ndoo bà dù tí ndâ 'vii-'bá yee tí o bà njaanga miṛi ndâ 'duù tí nó náa Mbíri ṛuka ndú tí ndâ 'duù mì wó nó gî nò, tacó bà ùlù ngba Mbíri.

Páwòlò 'deke tí wó jì Mbíri

¹⁵ Tacó éno, ye má gii 'di có bà tee njembí yo míti Mbe tí ndoo tí Jézù, ta có bà zè ndâ 'duù tí nó mbe kaa tí ndú jì Mbíri gî nó níki maa mì yo, ¹⁶ ye gii dù ta o 'dáá gî kù ùlù Mbíri ta pétekè tàkòcò ye tacó tí yo. ¹⁷ Ye kù 'deke tí ye ta o 'dáá gî jì Mbíri mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri, Mbíri tí Bu wotí, máa, yí 'ví si Bèri mì wó 'ví je bà 'di gbí-o, ta muu, jì yo. Tacó wàa, yo 'ví nò ta yí ni gbárájáá éno. ¹⁸ Mbíri kùtáá má si ọ yo 'ví dù go ọ ri, wàa yo 'ví nò ta ndâ ọ a tí nó náa yí ci yo á gítí ndú nó, ta ọ nambeè tí nó náa yí ci ndâ 'vii-'bá á gí tí nó, ¹⁹ ta ọ wotí tí nó náa yí kù bàkà jì ndoo tí ndâ mbe tee njembí ndoo míti wó nó, áá bà níki tí yo ma. Káa yo bà nò wotí tí nó ni a i míti ²⁰ bá 'vala ndi Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó, ta bà ya yí gí bà kí tí wó gbí kù'bi mì Mbíri á gbíri, ²¹ tí gbolò gba ta ọ wó wálá, tí mbe wotí, tí mbe zogo to, tí 'duù náa ẹ wó kù wu me ká kpónó lá, ẹ wó delè bà wu bìndi bà 'vala ndi ndâ 'duù 'do gbí muu'dú ndú ta ndòngbú o. ²² Yí je wotí jì yí gítí ndâ i 'dáá gî, yí gii bàkà yí tí mbe zogo ndâ i 'dáá gî, tí kùro ndâ mbe kili ta ẹ wó tí Bìndi-Mbíri. ²³ Ndâ mbe kù kili ta ẹ mì Bìndi-Mbíri a dù wó tí ndâ mbe bàkà yí tí 'duù ta 'bí i mbe gboo 'do tí wó wálá cee to tí nó 'dáá gî.

2

'Do gbí ku á gí gbí 'válá

¹ Yo táánò sàà kùro Mbíri a ndâ ku i, tí ndâ tù-ká-kpò-có mbe bèè ọ Mbíri. ² Yo ta o tí nó kù ru a ndi ndâ vò 'duù muu to tí nó. Yo ta o tí nó kù 'di a có mì gba mì ndâ i gbí bèri, tí vò i tí nó gbí bèri mbe zèè ndâ mbe kpò có mì Mbíri gí nó. ³ Káa áá tóó táánò ọ 'dâ a ze, náa ye kù 'dè tí ta ọndi yo nó? Ndoó táánò 'dáá gí káa ndâ tù-ká-kpò-có go ndâ vò 'duù tí nó. Ndoó táánò 'dáá gí a ndâ 'duù mbe kù 'vala gbí ọ 'dóó kpokèjì mì ndoo mbe níki tí ndoo gbí muu ndoo. Ndoó ta o tí nó kù bàkà káa ndâ i mbe te líkí'o míti ndoo á muu to tí nó cuki. Ndoó delè táánò ngbá kù 'vala ká gbí kpo-tàkòcò mì Mbíri 'vii ká 'vii ta sè ndâ 'bí 'duù muu to tí nó. ⁴ Káa Mbíri zè ndoo níki tí tó ọ bà zè tí ọndò náa yè ọ ndoo gii dù tí wó ngé ndii gí. ⁵ Ta o tí nó táánò náa ndâ vò i mì ndoo ziki tí ta ndoo 'dáá gí nó, yí gii 'vala ndoo ta bà je Bìndi-Mbíri jì ndoo. Mbíri táánò 'vala yo a i 'do gbí nambeè mì wó. ⁶ Mbíri kaa ndoo ya tí gí mì wó, bìndi yí gii je bàndò jì ndoo á mí mì ndoo ta ndú gbíri ta ẹ mì Bìndi-Mbíri tí Jézù.

⁷ Mbíri bàkà éno tacó bà túbà jì ndâ 'duù dúú bà ya tí máa, ndòngbú bà bàkà nambeè mì yí jì ndoo ta ẹ mì Bìndi-Mbíri tí Jézù wálá. ⁸ Mbíri táánò 'vala yo ta bà wu bà tee njembí yo míti wó tí Mbíri 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó. ⁹ Yo ka me wu'o jì yí má kózò gí, bìndi yí gii 'vala yo gbí ká có nó lá, a nambeè náa a Mbíri ká bàkà jì yo sínò. À má éno, 'bí 'duù gbí òkò tí yo mbe cè cè-'bi, máa, a yí ká 'vala tí yí nó wálá. ¹⁰ A Mbíri ká bàkà ndoo tí ndoo tí nó kpónó nó. Yí suu ndoo ta ẹ mì Bìndi-Mbíri tí

Jézù, máa, ndoo 'ví 'vala tó bà 'vala ndò, á go ñínó náa yí cu sàà mí to gí, máa, ndoo 'vala go yí nò.

Bindi-Mbíri bàkà ndoo 'dáá gí tí ndá 'duù gbaànjé

¹¹ Yo 'vee tí yo máa, yo táánò sàà a ndá 'di wè, gí? Yo táánò me ndá Jùdèyà lá. Ña yo tende, náa ndá Jùdèyà mbe ya gí gbí gázá gí, náa a 'duù ká waa «kù» tí ndú táánò kù go yo, máa, yo a ndá «mbe kù». ¹² Yo táánò ta o tí nò me ta ndá Bindi-Mbíri lá. Yo táánò a ndá mbe 'dó-'do, náa à 'deke yo toko ta ndá Ìzìrìyèlì tí ndá 'duù mì Mbíri nó lá. Rè yo delè ngbá táánò gbí «cí» tí nó náa Mbíri ci ta ndá 'duù mì wó tí ndá Ìzìrìyèlì ta o bà ñjù mùkà mì wó ta ndú nó wálá. Yo táánò a ndá 'duù ta nje wú tí yo wálá, ta Mbíri mì yo wálá, mbe kù 'vala ká ta rè mì ndá i muu to tí nò.

¹³ Káa à kpónó yèè yo tí ndá 'duù tí nó náa áá táánò 'deke yo toko ta ndá 'duù mì Mbíri lá nó gí tí dè gí. À delè kpónó kù 'deke yo toko ta ndú ta rè mì Bindi-Mbíri tí Jézù. A bà ci Bindi-Mbíri muu yo ká yèè yo gí tí dè. ¹⁴ Tacó Bindi-Mbíri a làyi gbí òkò tí ndoo. Yí toko ze tí ndá Jùdèyà, ta ndá 'duù ñínó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó, ta bà nje gbí bà 'bè tí nó táánò náa à me mí gbí òkò tí ndoo nó gí. ¹⁵ Yí nje gbí bà 'bè tí nó mbe bàkà sogote mí gbí òkò tí ndá Jùdèyà, ta ndá 'duù ñínó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó ta bà rò có mì ndá Jùdèyà náa ndú kù zogo ta ndá 'duù nó gí, ta bà bàkà ndá Jùdèyà, ta ndá 'bí tende ña ndá 'duù tí ndá gbèe ña tacó bà si gbí òkò tí ndú 'ví dù ká ñìkì maa. ¹⁶ Bindi-Mbíri toko ndá Jùdèyà ta ndá ña ndá 'bí 'duù tí gbèe dii ta bà ci yí mítí njeèkpè mù, bindi yí giì 'viindi nambeè gbí òkò tí ndá 'duù ta Mbíri káká'i. ¹⁷ Bindi-Mbíri toko ndá Jùdèyà tí ndá 'duù tí nó dè ta Mbíri nó, ta ndá 'bí ña 'duù ñínó mbe dooko ta Mbíri lá nó, wàa, có mì ndú 'ví dù ká gbaànjé má kózó gí, yí 'ví giì ma Banga-Ngú-Có gití «'dè njembí» jì ndú toko gbaànjé. ¹⁸ A Bindi-Mbíri ká tuu Bèri-mi-Mbíri, máa, yí gí gí bà koni ndoo 'dáá gí, ndá Jùdèyà, ta ndá 'duù ñínó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó. Tacó wàa, ndoo 'dáá gí 'ví yèè dè gí mì Bu ndoo tí Mbíri.

¹⁹ À má éno, yo kpónó kpòò me ndá mbe 'dó-'do lá, yo delè kpòò me ndá wíri lá. Yo a ndá 'vii-'bá ta ndá 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò gí mì wó gí nò. Yo a ndá 'vii-nje-wu mì Mbíri. ²⁰ Ndá kpalà 'bá tí nó a ndá tú mì Jézù, ta ndá mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri, bindi Jézù a kpalà kù jù gbí òkò ndá kpalà tí nó. ²¹ Du 'bá tí nó 'dáá gí a i pí tí wó tí mbe te 'bá tí nó gí yaà, tí 'dóó 'bá mì Mbíri. ²² Bèri-mi-Mbíri delè kpòò kù bàkà yo toko ta ndá 'bí ka yo tí 'bá bà du Mbíri ta rè mì Bindi-Mbíri.

3

Nètè mì Páwòlò tacó tí ndá 'duù ñínó ta ña ndú me ndá Jùdèyà lá nó

¹ À má éno, ye kpónó tí Páwòlò kuu gbí zàà muu Bindi-Mbíri tí Jézù á tacó tí yo tí ndá 'duù ñínó náa yo me ndá Jùdèyà lá nó. ² Ye koṛo có máa, yo 'di có ña gbolò nambeè tí nó náa Mbíri táánò bàkà jì ye á tacó tí yo nó ngbàrángá'i gí. ³ Mbíri táánò ja kpá 'do nje còngò có kóó mì wó jì ye, á go có tí nó náa ye táánò kùtù nje jì yo mí gbí wàràgà ndò i nò. ⁴ Yo má 'deke wàràgà mì ye náa ye cu jì yo táánò nò gí, yo bà ñò ni gí máa, ye 'di gbí có kóó mì Bindi-Mbíri gí. ⁵ Mbíri táánò sàà 'dè gbí có kóó tí nó jì ndá 'duù lá, káa Bèri-mi-Mbíri kpónó 'dè gbí có tí nó jì ndá tú mì Jézù, tí ndá mbe kù

'dè-kòcò ta wotí mì wó tí Bèrì-mì-Mbíri, náa Mbíri kaa ndú mò gí mì wó gí, nó gí. ⁶ Gbí có tí nò éno máa, ndá 'duù tí nó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó kpónó a ndá 'viì-'bá 'vii ká 'vii ta ndá Jùdèyà. Ndú ta ndá Jùdèyà 'dáá gí a gbèè diì, tí diì Bìndi-Mbíri tí Jézù. Banga-Ngú-Có tí nó náa à ma ji yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó gbo ndú ta ndá Jùdèyà mí gbí gbèè «cì» tí nó náa Mbíri ci ta ndá Jùdèyà nó gí.

⁷ Mbíri táánò je ye tí mbe bàkà nèté bà ma Banga-Ngú-Có á 'do gbí 'dóó nambeè mì wó náa yí bàkà ji ye, ta bà je wotí ji ye. ⁸ Ye a 'duù ñinó, náa 'bí 'duù gbí òkò tí ndá 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò gí mì wó tí Mbíri gí nó mbe me nji'dí ndii ye gí wálá. Káa Mbíri giì bàkà 'bí ña nambeè mì wó ji ye ta bà je ye tí mbe ma Banga-Ngú-Có ji ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyà lá nó gítí ña serè tó i tí nó náa ndú bà 'de gbí Bìndi-Mbíri dúú bà ya tí nó, ⁹ ta wotí bà 'dè tà'dóó ndá nèté mì wó náa yí tí Mbíri, tí mbe suu ndá i 'dáá gí, táánò sàà ngùù 'do tí ndá 'duù 'dáá gí nó ji ye. ¹⁰ Mbíri bàkà éno, tacó wàa, ndá kpo-kpò 'duù á kùro ndá basilì 'dáá gí, ta ndá vo-vò i gbí bèrì mbe kù volo ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí, 'ví ñò ta ña bà 'di gbí-o mì yí tí Mbíri ni 'do mì ndá mbe kù kilì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri. ¹¹ Mbíri bàkà nò jé ká go có tí nó náa yí koṛo kùro o bà suu to tí nó, máa, Bìndi-Mbíri tí Jézù tí Mbe tí ndoo 'ví bàkà nò. ¹² Ñinò a nderẹ̀ có tí nó náa gúku bà yèè dè gítí Mbíri ta rẹ̀ mì Jézù tí ndoo tí ndá mbe kù tee njembí ndoo mítí Jézù wálá nó ká nò.

¹³ À má éno, ye kù 'deke a tí ye ji yo máa, njembí yo 'ví mù tacó tí ye éno máa, ye kù mbu muu yo nò lá, tacó yo bà 'de i a i 'do gbí bà mbu ye nò.

Bà zè Bìndi-Mbíri niki maa

¹⁴ Ñinò a nderẹ̀ có tí nó náa ye kù 'deke tí ta tí ye ta wotí tí ji Bu ndoo tí nó ¹⁵ ta rẹ̀ wó mbe cee muu ndá 'duù gbíri, ta ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí nó, ¹⁶ máa, yí tí Mbíri tí nó ta ngba wó ká ngbèzèè á dúú bà ya tí nó 'ví tuu Bèrì mì wó ji yo, tacó wàa, njembí yo 'ví yú tí, ¹⁷ delè tacó Bìndi-Mbíri 'ví gèè 'bá mì wó mí gbí njembí yo tí ndá mbe kù tee njembí mítí Mbíri. Delè tacó wàa, Mbíri 'ví sí yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo niki tí kpoò ká dúú bà ya tí. ¹⁸ Tacó wàa, yo ta ndá 'duù tí nó náa Mbíri kaa ndú mò gí mì wó gí nó 'dáá gí 'ví 'de ta wotí bà ñò tà wúlú, ta tí gángá, giì je gbí kpàro, ta yendi, bà zè ndoo niki ma mì Bìndi-Mbíri, ¹⁹ delè ta bà ñò ña tó ña bà zè tí tí nó náa Bìndi-Mbíri kù zè ta yo, náa bà 'di gbí kpètí má kpò tí gí nó. Wàa, Mbíri 'ví gèè bè wó mí gbí njembí yo.

²⁰ À ùlù Mbíri tí mbe wotí, náa a wotí mì wó ká kù si ndoo kù bàkà i me gbolò ndii ñinó náa ndoo yù 'do tí wó nó gí, delè giì ndii ñinó náa ndoo kù koṛo gbí njembí ndoo nó gí. ²¹ Ndá mbe kù kilì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri 'ví ùlù yí dúú bà ya tí ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri. Go-i-tí-nò.

4

Bà 'vala toko gbaànjé tí gbèè diì

¹ Ye kpónó kuu gbí zàà á tacó tí Mbe tí ndoo, kù 'deke tí ye ji yo, máa yo 'ví 'vala 'vii ta ña 'válá tí nó náa Mbíri je ji yo nò. ² Yo sí tí yo tí i kùro Mbíri lá. 'Duù 'ví si bà koṛo có ká gítí miṛi wó cuki mí to. Yo zèè tí yo gbí òkò tí yo á ta pètéké 'bì. Yo 'ví dù ta ndò njembí gbí òkò tí yo lá.

³ Yo ta o 'daá gí 'ví jè ta bà toko có gbaànjé ta rẹ̀ mì Bèrì-mì-Mbírì, bìndi yo 'ví dù toko gbaànjé ta 'dè njembí yo. ⁴ Yo 'daá gí a gbèe ò, Bèrì-mì-Mbírì delè ká gbaànjé, ká go bà tè'è tí yo mì Mbírì táánò gí bà kọ̀rọ̀ có lí mí tí gbèe i, ⁵ Mbe tí ndoo ká gbaànjé, Banga-Ngú-Có ká gbaànjé, bà Caka tí ká gbaànjé, ⁶ Mbírì tí Bu ndá 'duù 'daá gí ká gbaànjé, Mbírì tí Mbe tí ndá 'duù 'daá gí, tí mbe co gbí ndá i 'daá gí, delè tí mbe dù gbí ndá i 'daá gí, ká gbaànjé.

⁷ Bìndi-Mbírì táánò bàkà nambeè jì ndoo gbaànjé-gbaànjé 'daá gí, á go ònínó náa yí ò à 'vii gbí muu wó. ⁸ Go có tí nó náa à cù mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa,

«Ta o bà ya yí táánò ngéé gí yaà,
yí zèè ndá zà-za gó ta yí,
yí gii njèè ndá i jì ndá 'duù,» nò.

⁹ Gbì có tí nó náa à 'dè éno máa, «Yí ya ngéé gí yaà,» nò máa yè? Gbì có tí nó éno máa, yí táánò gí 'do ngéé gbí rì yaà káa yí delè gii ya ngéé gí ta to tí nó. ¹⁰ 'Duù tí nó mbe ya ngéé gí tí ndòngbù rì ká, mbe jèjèkè tí wó cee gbí ndá i 'daá gí nó, káa gbèe 'duù tí nó táánò mbe gí gí muu to tí tí nó nò.

¹¹ Áá táánò delè káa yí ká njèè ndá i-nambeè jì ndá 'duù. Yí bàkà ndá 'bí 'duù tí ndá mbe tí ndá mbe nò tú mì wó tí Bìndi-Mbírì, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe 'dòkò có mì Mbírì, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe ma Banga-Ngú-Có, ndá 'bí 'duù tí ndá mbe kpo-gbì-tà-tù ndá mbe kú kilì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, bìndi ndá 'bí 'duù tí ndá mbe nibà Banga-Ngú-Có jì ndá 'duù, tacó wàa, ndú 'ví 'vala go có mì Mbírì. ¹² Yí bàkà éno, tacó wàa ndá 'duù tí nó náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó tí Mbírì gí nó 'ví dù toko gbaànjé, wàa ndú 'ví konì tí ndú gbí òkò tí ndú, wàa ndú 'ví dù tí gbèe ò Bìndi-Mbírì ta wotí ká tí ndú. ¹³ Tacó wàa ndoo 'daá gí 'ví dù toko gbaànjé gbí bà tee njembí ndoo mí tí 'Vii-mì-Mbírì, delè gbí bà ò yí ní mì ndoo, yee tí o tí nó náa ndoo gí tí ndá 'dakò ta 'bí i mbe gboo 'do tí ndoo wálá, ta gbí ò ndoo yù ngbácúú go òníní Bìndi-Mbírì gí nó gí. ¹⁴ Ndoò ta o tí nó bà dù kpòò me ká tí ndá 'vii, tacó wàa, ndá pípiri bà nibà i mì ndá mbe kpóló-kpolo ọ̀rọ̀ tacó bà bàkà tí rì bà eendi ndá 'duù 'ví tooko ta ndoo ká sákamàà nò lá.

¹⁵ Ndoò má a ndá mbe 'dè yúco, ndoo delè má a mbe zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo níki maa, ndoo kùtáá bà bàkà i go i mì Bìndi-Mbírì tí kùro ndoo, ¹⁶ tí mbe 'deeke ndá bà 'deeke bà to tí ndoo gbaànjé-gbaànjé ta ndá yèlè 'daá gí. Bìndi yí gii njèè ò ndá nètè mì ndá bà to tí ò ndoo jì ndú. Ndá bà to tí ndoo 'daá gí má kú bàkà nètè mì ndú ta banga tí, ndú bàkà ò ndoo kú uu ta banga tí pètè-pètè-pètè ta to njembí.

Ngú bà 'vala ndò ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì

¹⁷ Co tí ndá i 'daá gí, ye kú 'deke tí ye jì yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo, máa, yo 'ví si bà 'vala ò bà 'vala ndò tí nó ta gbí wálá, go i mì ndá 'duù ònínó mbe ùnje gí tí Bìndi-Mbírì lá nó mí to. ¹⁸ Ndá ò ndá 'duù tí nó kú 'vala gbí 'dí'di'ò ta kpéé tí ndú. Ndú mò tí ndú ta ònínó 'do gbí bà 'vala toko ta Mbírì gí. Tacó njembí ndú go duù. ¹⁹ Ndi nó káká'í tí ọ̀rọ̀ ndú wálá. Ndú si bà bàkà vò i, ta bà dù ta go bà bàkà ndá i ònínó mbe 'vii ọ̀rọ̀ 'bá lá nó, tí nètè mì ndú.

²⁰ Káa ònínó táánò me ndá i ònínó náa à nibà ndú jì yo gí tí Bìndi-Mbírì nó ká nò lá. ²¹ Sè káa ònínó yo táánò má 'di gbí yúco tí nó náa à nibà jì yo gí tí Jézù nó níki maa lá. ²² Yo da kperè, wàa, yo 'ví nè ká ò kpokèjì

bà 'vala yo tí nó táánò, tí vò kpokèjì mbe kù eendi yo gítí bà dù ta go ndá i nó gí. ²³ Yo koṛo ngú có, yo co tí ngú kpokèjì. ²⁴ Tacó wàa, yo 'ví dù tí ndá ngú 'duù náa à suu yo je kózò tí Mbírì, náa à kù nò ni mítí bà kaa tí yo mò gí mì Mbírì, tí ndá mbe kù bàkà i go có mì wó.

²⁵ À má ènò, 'do tí kpónó kù ya gí kùro, ndá 'vèrè káká'i 'ví dù lá. Yo 'dè yúco gbí òkò tí yo, tacó yo 'daá gí toko gbaanjé a gbèe ìì Bindi-Mbírì. ²⁶ Tàkòcò yo má kpolo , yo 'ví bàkà vò i lá. Yo delè 'ví si rì 'ví ta tí yo ta kpo-tàkòcò lá, ²⁷ tacó Gba-vò-i bà 'de kpokèjì gítí yo. ²⁸ 'Bí 'duù gbí òkò tí yo táánò má a mbe ngbà, yí kpónó 'ví pà 'bí cèe nètè wàa yí 'ví bàkà á bindi bà ngbà i, wàa yí 'ví konì ta ndá mbe yè. ²⁹ Yo kpolo tí yo 'do tí bà 'dè nje nònókó. Yo 'dè káa ndá có nìno jáá, tí ndá có mbe konì ndá mbe 'di ndú. ³⁰ Yo si bà kpolo tàkòcò Bèrì-mì-Mbírì mí to, tacó Bèrì-mì-Mbírì a kpá mì Mbírì náa yí ki mítí yo, tacó bà túbà máa, yì tí Mbírì wúnò bà njaanga miṛi yo 'do gbí ndá vò i, náa o tí nò má gí gí nò. ³¹ Yo mbe ndá 'bí ka yo lá, yo gu rèkpè-rèkpè ta sé njembí gítí ndú lá. Yo gbì 'bè lá. Yo delè 'ví njonoko ndú lá. Yo dù ta go bà bàkà vò i mítí ndá 'bí ka yo lá. ³² I nìno náa yo 'ví bàkà gbí òkò tí yo nó 'ví dù a bà zèè kómbeè gbí òkò tí yo, ta bà si có gítí vò i mì ndá 'bí ka yo mí to, á go nìno náa Mbírì je ta à-cee-gí gítí ndá vò i mì yo ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì nò.

5

Bà 'vala gbí ngba'o

¹ À má ènò, yo tala bà mèlè ndi Mbírì á go ndá tó 'vii mì wó náa yí zè yo niki maa. ² Yo delè 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo niki maa, á go bà zè yo mì Bindi-Mbírì niki maa, náa yí gii je ta tí wó tí banga i-cí-ci jì Mbírì tacó bà si muu ndoo nò.

³ Yo tí ndá 'duù tí nó mbe kaa tí yo jì Mbírì gí nó 'ví nì rẹ̀ 'bí i máa, bà-nò-vò-ndò, ta bà gbètèkè tí, ta bà nò ndá nìi 'daá ká tí tó mí gbí nje yo lá. ⁴ Bà lòkò zu lòkó, ta bà 'dè ndá có nònókó, 'ví dù me ndá i bà báká-bàkà mì yo lá. À niki éno máa, yo ùlù Mbírì. ⁵ Yo te mí gbí muu yo máa, nìno a kúkúwà-'duù, gii je ṛa 'duù nìno náa ndá cè bà bàkà i mì wó 'vii ṛo 'bá lá nó, gii je mbe gbolò njembí, nìndi mbe gbolò njembí a bà si ndá i muu to tí nó tí ndá mbírì mì wó; ṛa ndá 'duù tí nó gí bà dù tí ndá 'vii-'bá mì Bindi-Mbírì wálá. Ndú delè gí bà dù tí ndá 'vii-'bá mì Mbírì wálá.

⁶ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo ta 'bí ṛa tìrì nònókó gítí bà bàkà ndá i tí nó lá. Kpo tàkòcò mì Mbírì kù tè ndá mbe kpò có a i 'do gbí bà bàkà ṛa ndá vò i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nò. ⁷ À má ènò, yo 'ví tè gí tàkò có mì ndá tù-ká-kpò-có lá. ⁸ Tacó ta o tí nó táánò náa yo kù dù ta kpéétí yo nó, yo gbí 'dí'di'o. Káa yo kpónó a i gbí ngba'o, tacó yo kpónó kù dù a i ta Mbe tí ndoo. À má ènò, yo 'vala go bà 'vala ndò mì ndá 'duù gbí ngba'o. ⁹ Tacó bàndò nìno ta ngba'o kuu tí nó, a bàndò mì ndá tó i, à delè a bàndò bà 'vala jáá, tí bàndò yúco. ¹⁰ Nò gí, yo mèlè bà 'vala gbí ṛa kpokèjì nìno náa tàkòcò Mbe tí ndoo 'ví peteke tí gítí yo nò. ¹¹ Yo yuu tí yo gí gbí ndá nètè mì 'dí'di'o, ta i gbí ndú wálá nò lá. Yo túbà bà lè mì ndú gí sè. ¹² Tacó ndá i nìno náa a kù bàkà ndú gbí kóó nó a ndá i nìno náa a kpéétí káa bà 'dè có gítí ndú, áá ṛo ndá 'duù gítí a nò. ¹³ Káa ngba'o má yee tí i gí, à kù nò i tí nó, ¹⁴ tacó i nìno náa à kù nò nó a ngba'o. Tacó ènò, à kù 'dè có máa, «Ndí lo mbe kù tè rì,

ziya 'do tí rì,
'vala 'do gbí muu'dú lo.

Wàa Bindi-Mbíri bà tòngbaa muu lo.»

¹⁵ À má ènò, yo kpolo tí yo, wàa yo 'ví 'vala go bà 'vala ndò mi ndá 'duù ñinò ta muu ká tí ndú nò. Yo 'vala go bà 'vala ndò mi ndá sù 'duù lá. ¹⁶ 'Bá kpónó 'bu gí, káa, àà kùtáa a yo ká bà duu ndi ndá kpalà. ¹⁷ Yo dù tí ndá gbà'dá lá, yo dù tí ndá 'duù mbe ñò có tí nó náa à kuu gbí muu Mbe tí ndoo nó ni. ¹⁸ Yo ñjù pe ndii muu yo lá, tacó pe bà volo yo vóló-volo. Yo si a Bèri-mi-Mbíri ká 'ví zèè 'bì tí yo tí kpoò. ¹⁹ Ta o tí nó náa yo má kili ta bà muu yo gí nó, yo 'ví cè ndá cè wàa yo 'ví be ta rẹ Mbíri. Yo cè ndá cè ta bà be rẹ Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri gbí njembí yo jì Mbíri. ²⁰ Yo ta o 'dáá gí 'ví 'dè nìkì maa jì Mbíri tí Bu ndoo tacó ndá i 'dáá gí ta rẹ mi Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri.

Ndá nawù 'dakò ta ndá kù ndú

²¹ Yo te duù míti yo gbí òkò tí yo ta rẹ mi bà te duù míti Bindi-Mbíri. ²² Ndá nii 'ví te duù míti ndá 'dakò mi ndú, á go bà te duù mi ndú míti Mbe tí ndoo, ²³ tacó 'dakò mi nii a gba mi wó, á go ñinó náa Bindi-Mbíri tí a gba mi ndá mbe kù kili ta rẹ wó, tí ndá dii wó, káa yí delè a mbe 'vala ndú nò. ²⁴ Ndá nii 'ví te duù míti ndá 'dakò mi ndú gbí o i 'dáá gí, á go bà te duù mi ndá mbe kù kili ta rẹ mi Bindi-Mbíri míti wó gbí o ndá i 'dáá gí.

²⁵ Wàa yo tí ndá 'dakò, yo 'ví zèè ndá nawù yo nìkì maa, á go bà zèè ndá mbe kù kili ta rẹ mi Bindi-Mbíri mi wó nìkì maa, náa yí gii cì tí muu ndú, ²⁶ tacó bà kaa ndú mò gí mi Mbíri, á bindi bà caka tí ndú ngbàrángà i ta ngo, delè ta có gbí nje wó. ²⁷ Yí bàkà ndú ènò, tacó wàa, ndú 'ví dù tí kùro yì go ngbàrángà bònggo, ta ndi bètí tí wálá, mbe kamundu tí nji'dí lá, delè ta 'bí i go kà kperè nò gbí gbaanjé wálá.

²⁸ À má ènò, yo tí ndá 'dakò 'ví zèè ndá nawù yo nìkì á go bà zèè tí 'duù nìkì mi wó ta kpééti wó. Gbí có tí nó ènó maa, 'duù mbe zèè nawù wó nìkì maa, kù zèè nò a 'dóó miyi wó nìkì maa. ²⁹ Tacó 'bí 'duù jé mbe sogo 'dóó miyi wó wálá. Yí ta o 'dáá gí kù kpolo tí 'dóó miyi wó ta bà zò i. Ñinò a gbèe ña i tí nó náa Bindi-Mbíri kù bàkà ta ndoo tí ndá mbe kù kili ta rẹ wó nó ká nò, ³⁰ tacó ndoo a ndá dii wó. ³¹ Ñinò a gbí nderè có tí nó náa 'dakò 'ví si tí ta ndá bu wó ta nawu wó mí to, wàa yí 'ví zèè nawù wó wàa ndú sósò'ò 'ví dù tí gbèe 'duù nó ká nò. ³² Ñinò a gbolò có, tí có serè. Káa ye kù ni a Bindi-Mbíri ta ndá mbe kù kili ta rẹ mi Bindi-Mbíri. ³³ Ndò có mi ye náa ye bà ki jì yo ènó maa, wò tí 'dakò 'ví zèè nawù lo nìkì á go bà zèè 'dóó tí lo nìkì maa mi lo. Wàa wò tí nawù 'dakò 'ví 'di có mi kù lo.

6

Ndá 'viì ta ndá bu ndú ta ndá nawu ndú

¹ Ndá 'viì, yo 'di có mi ndá mbe jò yo ta rẹ mi Mbe tí ndoo. Ñinò a nètè mi yo. ² Tacó có tí nó maa, «Tègàrà ndá bu lo ta nawu lo» nó a kpédélé có náa Mbíri 'dè ta cí ká tàkò ènó maa, ³ «'Duù má tègàrà ndá bu wó ta nawu wó, yé bà tè 'duù tí nó wálá. 'Duù tí nó delè bà tù undù mi muu to tí nò.»

⁴ Wàa ndá bu ndá 'viì, ta ndá nawu ndá 'viì, yo 'ví bàkà ndá i ñinó mbe kù kpolo tàkòcò ndá 'viì mi yo nó lá. Yo nibà ndá tó kpokejì jì ndú gbí pétékè có á go ñindi Mbe tí ndoo.

Ndâ bòò ta ndâ mbe tí ndú

⁵ Yo tí ndâ bòò, yo 'di có mì ndâ 'duù tí nó ta rẹ ndú a ndâ mbe tí yo á muu to tí nó nó, tí yúcó bà 'di có ta tírì gbí wálá, á go bà 'di có mì Bindi-Mbíri mí yo. ⁶ Yo 'ví 'di có mì ndú me ká míti ọ ndú cuki tacó bà peteke tàkòcò ndú nó lá. Yo bàkà 'do gbí njembí yo, tacó a Mbíri ká 'dè có jí yo tí ndâ bòò mì Bindi-Mbíri, máa, yo bàkà éno. ⁷ Yo bàkà nètè ta cèréré tí yo, ta rẹ mì Mbe tí ndoo, me ta rẹ mì ndâ 'duù lá. ⁸ Yo te mí gbí muu yo máa, bòò má bàkà tó nètè, Mbíri bà si yí sínò wálá. Gba delè má bàkà tó nètè, Mbíri bà si yí sínò wálá.

⁹ Wàa yo tí ndâ mbe tí ndâ bòò 'ví tègàrà ndâ bòò mì yo, á go bà tègàrà yo mì ndú. Yo 'ví koọ muu yo máa, Mbe tí yo ta ndú 'dáá gí ká gbaanjé gbíri, ndâ 'duù kuro wó delè 'dáá gí 'vii ká 'vii.

Kùngù mì Mbíri

¹⁰ Ndòngbú có mì ye jí yo éno máa, yo je mbí yo míti bà dù toko ta Mbe tí ndoo kácá-kácá, yo delè 'ví je mbí yo míti wotí mì wó mbe me gbólò nó. ¹¹ Yo 'viindi tí yo ta ndâ zí'i-gó tí nó náa Mbíri njèè jí yo nó tí kpòò, wàa yo 'ví ù ta Gba-vò-i. ¹² Tacó ndâ ku'di tí nó kpónó náa ndoo kù jòò tí ndoo gbí gó ta ndú nó me ndâ 'duù lá. Ndoo kù jòò tí ndoo gbí gó a i ta ndâ kpo-kpò gba, tí ndâ rẹngbó 'dí'di'o muu to tí nó, tí ndâ vo-vò lílì mbe kù dù gbí bèri. ¹³ Á má éno, yo yuu bongo gó mì Mbíri! Tacó wàa ku'di tí nó má tè yo ta gó tí bàndò, yí 'ví 'de yo tí ndâ 'dakò, yo má gò gó ta ndú cee gí, yo bà zèè bàndò mì yo.

¹⁴ Nò wélé gí, yo 'viindi tí yo, yo ẹrẹ yúcó tí wú'dè á mì rẹ'dè yo, wàa yo 'ví le bà bàkà ndâ i go ñinó náa à tí nó tí i-tàkòcò. ¹⁵ Tàmà tí kò yo 'ví dù a go bà ma Banga-Ngú-Có gítí bà dù nìkì maa jí ndâ 'duù. ¹⁶ Yo ta o 'dáá gí 'ví te bà tee njembí míti Mbíri tí kùngù tacó bà lí gírì mì Vò-'duù-tí-nò náa yí gba ta kpírì nó 'do tí yo gí. ¹⁷ Yo 'ví te bà njaanga mírì yo mì Mbíri 'do gbí vò i míti muu yo tí tàgìyà, wàa có mì Mbíri náa Bèri-mi-Mbíri 'dè jí ndoo nó 'ví dù tí sizò á tà 'bí yo.

¹⁸ Yo 'deke tí yo jí Mbíri ta wotí mì Bèri-mi-Mbíri ta o 'dáá gí á tacó ndâ i ñinó ta go ndú tí yo nó. Wo yo 'ví co ta bà dù tí zò'o kù 'deke tí yo jí Mbíri á tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe kaa tí ndú jí Mbíri gí nó lá. ¹⁹ Yo delè 'ví 'deke tí yo jí yí máa, yí 'ví wu có tí nó náa ye 'ví 'dè nó á mí gbí nje ye. Yí delè 'ví je njembí bà 'dè có ta gúku gbí wálá jí ye, wàa ye 'ví 'dè ta gbí ngii Banga-Ngú-Có jí ndâ 'duù. ²⁰ Tacó ye a 'duù ñinó náa á kù tuu ye ta Banga-Ngú-Có. Ye delè kpónó kuu gbí zàà á muu có bà ma Banga-Ngú-Có. Á má éno, yo 'deke tí yo á tacó tí ye jí Mbíri, máa, ta o tí nó náa ye má kù ma Banga-Ngú-Có nó, gúku 'ví bàkà ye lá.

Ndòngbú 'vé mì Páwòlò

²¹ Yo má 'vee có tí ye, ta ndâ i ñinó náa ye kpónó kù bàkà nó, Tìkìkùsù tí nó tí kpóló-kpolo ná'vindi ndoo, á mbe kù koni ye ta njembí wó gbaanjé ta rẹ mì Bindi-Mbíri nó, bà 'dè ndâ có tí nó gbaanjé-gbaanjé jí yo gí. ²² Ye kpónó kù tuu yí nó, tacó bà ya gí bà 'dè ndâ ña ñinó tí ze kàà nó jí yo kà, tacó wàa, yo 'ví zèè ta njembí yo.

²³ Ye kù 'deke tí ye jí Bu ndoo tí Mbíri, ye delè kù 'deke tí ye jí Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri, máa, ndú 'ví si yo 'ví dù ta njembí yo 'dèè kpóó; 'bí i delè 'ví ba muu yo lá; máa, ndú 'ví si yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa, ndú delè 'ví si yo 'ví tee njembí yo míti Mbíri, ndâ ná'vindi.

²⁴ Mbírì 'ví bàkà nambeè m̀ wó jì yo, tí ndâ mbe kù zè Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì niki dúú bà ya tí .

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata FÌLÍPÌ

¹ A ze tí ndâ Páwòlò ta Timàtéyò, tí ndâ bòò mì Bìndi-Mbírì tí Jézù ká kù cu wáràgà tí nó ji ndâ tó 'duù mì Mbírì mbe 'vala toko ta Bìndi-Mbírì tí Jézù gbí gbata Filípì. Ze kù cu wáràgà tí nó ji yo ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro yo, ta ndâ 'duù tí nó mbe kù koni ndâ kpo 'duù kùro yo ta nètè yo, tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bìndi-Mbírì kà nó 'dáá gí. ² Ze kù cu wáràgà tí nó ta bà 'deke tí ze ji Mbírì tí Bu ndoo, delè ta bà 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá.

Páwòlò 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndâ mbe 'deke wáràgà tí nó

³ Ye tí Páwòlò ta o 'dáá gí kù 'dè nìkì maa ji Mbírì mì ye ta o tí nó náa ye má kù koro có tí yo. ⁴ Ye ta o 'dáá gí kù 'deke tí ye ji Mbírì tacó tí yo ta líkí'o tí ye. ⁵ Tàkòcò ye delè peteke gítí yo ngé ma, tacó bà dù yo tí ndâ mbe koni ye ta bà je wotí ji ye gítí bà ma Banga-Ngú-Có 'do tí o bà 'bità bà 'di Banga-Ngú-Có mì yo, yee gbí ɾi tí nó wúnó nò. ⁶ Ye nò ni gí, máa, Mbírì tí mbe 'bità bà tè kùro yo tí kpokèjì tí nó bà tè kùro yo yee tí o bà gí yo tí ndâ 'dóó nìnó mì wó ta ɾi bà gí Bìndi-Mbírì tí Jézù wúnó gí.

⁷ Áá mì ye a yúcó tacó bà dù ta tàkòcò ye pètékè'i gítí yo ènò, tacó có tí yo ta o 'dáá gí kuu gbí njembí ye, tacó yo a ndâ ka ye, náa Mbírì kù bàkà nambeè ji ndoo ta ndoo kpónó si ye kuu gbí zàà nò. Yí delè táánò bàkà nambeè ji ndoo ta ndoo ta o tí nó náa ye táánò kuu sè, kù tí muu Banga-Ngú-Có, ta bà 'dè ndâ có nìnó náa à tí á gítí nò. ⁸ Mbírì nò ni gí, máa, kò'o tí yo 'dáá gí bà zi ye gí. Tàkòcò ye peteke gítí yo 'dáá gí ká go bà peteke tàkòcò Bìndi-Mbírì tí Jézù gítí yo.

⁹ Ye kù 'deke tí ye tacó tí yo ji Mbírì ènó máa, yo ta o 'dáá gí 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì túkà'i. Yí delè 'ví je cèe muu tacó bà 'viiki gbí có ji yo. ¹⁰ Tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ 'duù nìnó ta bà lê tí yo wálá nó kù ù ta ndi o bà co ɾi bà gí Bìndi-Mbírì, ¹¹ tí ndâ 'duù mbe 'de tó i tí nó náa Jézù bà gí tí nó me gbolò. Tó i tí nó tí bà dù jáá kùro Mbírì, tacó bà wu ɾè Mbírì, ta bà ùlù yí nò.

'Válá a Bìndi-Mbírì

¹² Có tí nó ta go bà 'dè ji yo tí ye nó a có gítí i tí nó mbe 'de ye nò, ndâ ná'vindí. I tí nó tí bà te ye mí gbí zàà nó njaanga a kpokèjì bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù. ¹³ Tacó ndâ àsikèrì mbe kù kpolo tí 'bá mì ngáángbá gba mì ndâ Rómànò 'dáá gí, ta sè ndâ 'duù gbí gbata Rómà 'dáá gí, kpónó nò ni gí, máa, à te ye mì gbí zàà nó a i muu Bìndi-Mbírì. ¹⁴ Bà dù ye gbí zàà nó kù yù a njembí ndâ 'bí ná'vindí ndoo gítí bà koro có lí mítí Mbe tí ndoo. Ndú kpónó kù ma có mì Bìndi-Mbírì ta gúku tí ndú wálá.

¹⁵ À dù káa yúcó, máa, a go bà tò kù, ta go bà gbòò'bè ta ye ká kù te ndâ 'bí 'duù gítí nètè bà ma có gítí Bìndi-Mbírì. Káa ndâ 'bí 'duù kù bàkà 'do gbí có mì tó njembí. ¹⁶ Ndâ 'duù nìnó mbe kù bàkà 'do gbí có mì tó njembí nó kù bàkà tacó ndú zè ye nìkì maa. Ndú delè kù bàkà tacó ndú nò ni gí,

máa, à te ye mí gbí zàà nó a i tacó bà tí muu Banga-Ngú-Có. ¹⁷ Káa ndá 'duù tí nó mbe kú ma có gítí Bindi-Mbíri tacó bà tò kii ta ye, delè tacó bà gbòò'bè ta ye nó, kú bàkà káa 'dóó nètè mì ndú gítí miři ndú. Ye tà kpèti má kú 'de gbí zàà kàá káa kpo se muu gbí ndá i tí nò náa ndú kú bàkà nò, ñìnò a i ñìnò mbe nìkì tí ndú. ¹⁸ Káa à 'dáá nò me có jì ye ká nò lá! Tacó 'bè gbí òkò tí ndá mbe tiři ta ndá mbe tó njembí kùro ye wálá. Tàkòcò ye kú peteke gítí ndú 'dáá gí ká dúú kú ya tí , tacó ndú 'dáá kú bàkà káa nètè bà ma có gítí Bindi-Mbíri.

À éno! Tàkòcò ye ta o 'dáá gí ká pètékè'i, ¹⁹ tacó ye nò ni gí, máa, bà 'deke tí yo jì Mbíri, gii je bà koni tí mì Bèri-mi-Jézù tí Bindi-Mbíri, bà 'vala ye gí. ²⁰ I ñìnò ta go tí ye ngé má, tí i ñìnò náa ye kpónó kú kořo có lì míti nó, a có máa, 'bí i 'ví te gúku míti ye lá, ye 'ví dù ta yú njembí ye kpónó á go ñìnò cóó-cóó nò. Tacó wàa, ndá 'duù 'ví ùlù ta Bindi-Mbíri á 'do gbí có mì ye. Á má a ku, a ku! Á má a 'válá, a 'válá! ²¹ Káa á má gítí ye, i tí nó náa a kú ni 'válá míti nó, tacó tí ye a Bindi-Mbíri. Káa ye bà 'de i gbí bà cì ye me gbolò. ²² Káa 'bí có a ñìnò máa, ye má kú bàkà a nètè ñìnò náa à tí nó, ye 'ví je a 'válá, wèè, ye 'ví je a ku wè? ²³ Ye kpónó yee tí bà njèè kpokèjì mì ndá 'válá ta ku gí, káa ye nò 'dóó kpokèjì ñìnò náa ye 'ví co tí nó ni lá. Go bà co tí kpokèjì mì ku, wàa ye 'ví ya gí mì ze ta Bindi-Mbíri tí ye ndii go bà co tí kpokèjì mì 'válá gí. ²⁴ Káa ye kořo có máa, yo bà 'de i me gbolò a i 'do gbí bà 'vala ye. ²⁵ Ñìnò a i ñìnò náa ye nò ni ngbáràngà'i gí nó ká nò. À má éno, ye bà co tí kpokèjì mì 'válá. Ye nò ni gí, máa, ye bà dù tí wuù tacó bà koni yo 'dáá gí, tacó wàa yo 'ví tee njembí yo míti Bindi-Mbíri ta peteke tàkòcò yo dúú kú ya tí. ²⁶ Bà dù ye tí wuù, tacó wàa ye 'ví dele ta ndi ye ya gí mì yo nò, 'ví dù jì yo tí gbolò nderè bà ùlù Bindi-Mbíri tí Jézù.

²⁷ Yo ta o 'dáá gí 'ví kii' bà á 'do tí ndá i ñìnò mbe kú co ta yo me tí kpokèjì mì Banga-Ngú-Có mì Bindi-Mbíri lá nò. Tacó wàa, ye kpèti má ya gí mì yo ká lá, ye 'ví dù me 'dú kú 'di có tí yo, máa, yo kú rò tìyò tí ndá 'dakò ta có mì yo ká gbaànjé kú koni tí yo tacó bà řu ndi kpokèjì mì Banga-Ngú-Có. ²⁸ Yo 'ví cì gúku tí ndá mbe kú jòò gbí có ta yo tacó bà 'visi muu yo 'do tí kpokèjì mì Bindi-Mbíri nò lá. Yo dù ta o 'dáá gí ká tí ndá yú 'dakò. Bà eře gba có mì yo gbaànjé nò 'ví dù jì ndú tí serè, náa Mbíri bàkà tacó bà túbà bà mii ndú jì ndú, káa á 'ví dù tí i bà túbà jì yo éno máa, yo bà dù tí ndá 'válá. ²⁹ Á wu jì yo sàà gí, máa, yo bà dù me ká tí ndá mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri cuki lá. Yo delè bà mbu muu wó. ³⁰ Yo kpónó yuu tí yo mí gbí gó tí nó náa yo táánò nò ye kú gò nó gí. Ye delè kpónó kpòò kú gò káa gó, á go có tí nó náa yo kú 'di nò.

2

Bà si tí Bindi-Mbíri tí i lá

¹ Bà 'vala ta řè mì Bindi-Mbíri dú má káa i ñìnò mbe kú je wotí jì yo, bà zè yo nìkì maa mì Bindi-Mbíri dú má káa i mbe kú yìi yo, gbèè Bèri tí nó mì Mbíri nó má kuu gbí njembí yo 'dáá gí, njembí yo dú má káa 'dè njembí, tí njembí ndá mbe nò ye řo 'duù, ² yo tò muu líkí'o tí nó tí ye nó ta bà kořo gbèè có. Yo 'vala toko gbaànjé ta tó njembí yo. Nderè bà 'vala yo ta ña bà kořo có mì yo 'ví dù ká gbaànjé. ³ Yo 'ví tò kii gbí òkò tí yo lá. Yo delè 'ví bàkà 'viya gbí òkò tí yo lá. 'Bí 'duù gbí òkò tí yo 'ví bàkà tí wó

máa yí ma nò jì ndâ 'bí ka wó lá, yí 'ví si ndâ 'bí ka wó ta o 'dáá gí tí ndâ kpóló-kpolo 'duù ndii yí gí. ⁴ Duù 'ví koṛo có me ká gítí miṛi wó cuki lá, yí 'ví koṛo có gítí ndâ 'bí ka wó. ⁵ À 'ví dù gbí muu yo káa gbèe ṛa có tí nó gbí muu Bindi-Mbíri tí Jézù nò:

⁶ Tú Jézù táánò a tú Mbíri,

káa yí zèè có gítí bà dù yí tí Mbíri nò me kácá-kácá lá.

⁷ Yí gii jee bà dù tú wó tí tú Mbíri nó mí to,
yí gii je tú bòò.

À gii jò yí je cè kózò tí ndâ 'duù.

⁸ Yí mâ gii 'de tú wó tí tú 'duù,
yí gii si tí wó tí i kuro Mbíri lá,
ta bà 'di có mi Mbíri gí mi ku,
náa à kpétí káa bà cì yí mí tí njèèkpe mù,
yí gii ùnje gítí gí.

⁹ Tacó éno, Mbíri gii te yí ngéé gí yaà,

bindi yí gii gbì rẹ̀ ṛinó mbe wu co tí ndâ 'bí rẹ̀ 'dáá gí nó mí muu wó.

¹⁰ Tacó wàa, ndâ i tàrì,
ta ndâ i muu to tí nó,
ta ndâ i tà to 'dáá gí 'ví ùlù rẹ̀ Jézù.

¹¹ Delè tacó wàa, ndâ 'duù 'ví 'dè có ta nje ndú gbí ṛa ndâ nje có 'dáá gí,
máa, Bindi-Mbíri tí Jézù a Mbe tí ndoo,
tacó bà wu ta ṛe Mbíri tí Bu ndoo.

Bà tòngbaà go ngba'o muu to tí nó

¹² Yo 'do sàà káa ndâ mbe kù 'di có mi ye ta o 'dáá gí, ndâ tó 'duù mi ye. Káa yo 'ví dù tí ndâ mbe 'di có mi ye nò me ká ta o tí nó náa ndoo má kuu ta ndoo a bà gbèe to nó lá. Yo dù kácáá nje nèté, tacó bà 'vala miṛi yo 'do gbí vò i ta 'dì á nje yo wálá. ¹³ Tacó a Mbíri ká kù bàkà nèté gbí njembí yo, tacó wàa yo 'ví dù ta go bà bàkà i tí nó mbe kù peteke tàkòcò wó nò.

¹⁴ Yo 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí me ta bà 'dè ngùrù-ngùrù có lá. Yo delè 'ví bàkà ndú me ta bà 'dè kolòwò lá, ¹⁵ tacó wàa, yo 'ví tú ta bà tí yo tí ndâ yé ta vò i mi yo wálá, ta njembí yo ngbàrángà'i, tí ndâ 'vii mi Mbíri ta bà lè tí yo wálá, gbí òkò tí ndâ vóló-volo 'duù tí nó kpónó mbe kù co tí lókó-loko kpokèjì nò. Yo koṛo muu yo éno máa, yo kù 'vala gbí òkò tí ndú go ngba'o.

¹⁶ Yo zèè có tí nó mbe kù je 'válá jì yo nó tí kpoò. Tacó wàa, à má wúnò ta o bà co ṛi tí nó tí ṛi bà gí Bindi-Mbíri gí bà waa có nó, ye 'ví cè ta cè-'bi éno máa, ye táánò ì me kù ngèlè lá. Ye delè ka wu'o me sínò lá.

¹⁷ À kpétí kpónó má 'dè có éno máa, à ci mbelè ye jì Mbíri á go bà cì njembí yo jì yí nò, tàkòcò ye bà peteke gí. Có gbí njembí ye delè éno máa, tàkòcò yo 'ví peteke á go bà peteke tàkòcò ye. ¹⁸ À má éno, tàkòcò yo delè 'ví dù pètéké'ì, wàa tàkòcò ndoo 'dáá gí 'ví peteke toko gbaànjé.

Ndâ Timàtèyò ta Èpàfòròditù

¹⁹ Ye kù koṛo có lì mítí Mbe tí ndoo Jézù éno máa, yí 'ví si ye 'ví tuu Timàtèyò ya tí gí mi yo kà galá, tacó wàa ye má 'di vò ṛa ṛinó náa à tí yo kà nó gí, njembí ye 'ví kì ta tí to. ²⁰ Ye ṛò 'bí 'duù káká'i ta tó njembí wó, mbe kù koṛo có ta njembí wó gbaànjé gítí yo bìndi wó, wàa ye 'ví tuu yí jì yo nó lá, ²¹ tacó ndâ 'duù mi ze káa 'dáá gí kù bàkà káa ndâ 'dóó nèté mi ndú. Ndú kù bàkà me ndâ nèté mi Jézù lá. ²² Káa yo ta kpéétí yo ṛò ní gí

máa, Timátéyò me có 'dì lá. Yí kù bàkà nèté toko ta ye gítí Banga-Ngú-Có, go 'vii mbe kù bàkà nèté ta bu wó. ²³ À má ènò, ye má nò ña ñinó náa à tí ye nó gí, ye ngé kù tuu yí jì yo. ²⁴ 'Dóó ye ta miři ye ngbá kù kořo có bà ya gí mi yo kà, náa Mbe tí ndoo má je nó jì ye gí nò.

²⁵ Káa à kpétí ká ènò, ye kù kořo có éno máa, bà tuu Èpàfòròditù mì ye jì yo a kpóló-kpòlo có ngé ndii gí. Yí a ná'vindí ye, yí a ka nèté mì ye, yí a ka ye àsikéri, yí delè a 'duu tí nó náa a yo táánò ká tuu yí gí tí, tacó bà kpòlo tí ndá 'bí i ñinó náa à tí nó tacó tí ye. ²⁶ Ye kù tuu yí jì yo, tacó kò'o tí yo tí wó ngé. Njembí wó delè wálá ta go bà nò yo, tacó yo 'dì có sé'i tí nó táánò mbe bàkà yí nó gí. ²⁷ Sé'i tí nó dú me yí tí wò bà i. Yí nò ndá ku ta řo wó, káa Mbíři gii nò yé řo wó gí. Tacó bà cì yí táánò bà zi a ndi mbugo tí nó náa ye kpónó kuu gbí nò. ²⁸ Ye kù tuu yí jì yo gálá tacó wáa njembí ye 'ví 'dèè tí gáa, wáa njembí yo delè 'ví 'dèè ta bà nò yí. ²⁹ À má ènò, ye te wiři mítí wó ta líkí'o tí yo. Yo tégàrà ña ndá 'duu ñinó go yí nò tí kpòò, ³⁰ tacó yí táánò nò ndá ku ta řo wó tacó bà bàkà nèté mì Mbe tí ndoo. Yí delè gii yuu miři wó mí gbí kpalà kù koni ta ye tacó tí yo.

3

Cèe kpokèjì 'válá mì ndá mbe kù kili ta řè mì Bindi-Mbíři

¹ Ndòngbú có mì ye jì yo go éno máa, yo dù ta tàkòcò yo pétèkè'i tacó yo a ndá 'dóó ñinó mì Mbe tí ndoo, ndá ná'vindí ye. Bà cu wáràgà jì yo káká'i gítí gbèe ndá i tí nó me nèté mbe te řiki mí gbímbí ye lá. Káa áa bà dù a nèté tacó bà kpòlo tí yo.

² Yo kpòlo tí yo 'do tí ndá bô tí nó tí ndá mbe bàkà vò i, tí ndá mbe kù waaka nje kù tí ndú nò. ³ Tacó ndoo me go ndú lá. A ndoo ká ya gí gbí cèe gázà, a ndoo ká kù bàkà i-Mbíři ta wotí mì Bèri-mì-Mbíři. Ndoò delè kù cè cè-'bì a i ta řè mì Bindi-Mbíři tí Jézù, ndoo tee njembí ndoo mítí dii ndoo lá. ⁴ Ta ndá ña ñinó 'dáá gí, áa kùtáa bà dù á mì ye a nderè tacó bà tee njembí ye mítí dii ye. 'Bí 'dakò má 'dè có éno máa, áa mì yì a nderè tacó bà tee njembí yì mítí dii yì, nderè mì wó nò bà ndii nderè mì ye wálá.

⁵ Tacó à má gítí ye, à ya ta ye gí gbí gázà ta sili bindi bà jò ye vò-nje ta'ò, go i gbí tàkii mì ndá Jùdéyà gí. Ña ye a Ìzìriyéli, tí 'vii kòti Bènjàminò, tí Ìzìriyéli gbúú-gbuu, náa ndá bu ye ta nawu ye só káa ndá Ìzìriyéli. À má gítí có bà řu ndi tàkii mì ndá Jùdéyà, ye táánò a mbe kpòlo tí tàkii mì ndá Jùdéyà ⁶ À má gítí có bà tí muu tàkii mì ndá Jùdéyà, ye táánò a mbe kù mèèkè'i tí ndá mbe kù kili ta řè mì Bindi-Mbíři. À má gii gí gítí có bà co jáá tí kpokèjì mì có mì Mòze, bà lè táánò tí ye gbaanjé wálá.

⁷ Ye táánò sàa kùro bà 'de tí ze ta Bindi-Mbíři kù si ndá i tí nó tí ndá tó i mbe koni ye, káa ye kpónó gii nò ni gí máa, ndú a ndá i mbe kù ya ta ye gí nje vò i. ⁸ Ye kpónó nò 'bí i gbaanjé 'do gbí òkò tí ndá i tí nó 'dáá gí řo ye tí i mbe koni ye lá, tacó ye nò Bindi-Mbíři tí Jézù tí Mbe tí ye ni ngé ndii gí. Ye ùnje gítí bà bè gbí ndá i 'dáá gí tacó tí wó gí. Ye kpónó kù nò ndá i řo ye 'dáá gí ká go ndá zùkùmèè, i gbí bà nò Bindi-Mbíři ni mì ye ndii i gbí ndá i 'dáá gí gí; ye delè gii nò ndá i řo ye 'dáá gí tí i lá, ⁹ tacó wáa ye 'ví 'de tí ta bándò bà dù ye ngbé mì ze ta Bindi-Mbíři. Ye kù pà me 'dóó kpokèjì mì ye, tí kpokèjì tí nó mbe si ye kù řu a ndi có mì Mòze, tacó wáa ye 'ví dù tí tí 'duu jáá kùro Mbíři nó lá. À tí ye kpónó káa go bà

dù tí 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí bà tee njembí ye míti Bindi-Mbíri. Nìno a ña kpokèji bà dù tí 'duù jáá kùro Mbíri, mbe 'bi 'do tí bà tee njembí 'duù míti Mbíri. ¹⁰ Ye kùtáá má ñò Bindi-Mbíri ni go có tí nó gbí njembí ye nó gí! Ye má ñò wotí tí nó mbe 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó ni gí! Ye má kòno ña bà kòno sé'i tí nó náa yí táánò kòno nó, bindi ye 'ví cì ña ku mì wó nó gí, 'bí có mì ye bà dù káká'i wálá. ¹¹ Nìno a kpokèji tí nó náa ye kù kojo có gítí bà 'vala ndi ye 'do gbí muu'dú ye go i mì Bindi-Mbíri lì míti nó ká nó.

Bà ya ndíri gítí i ñinó náa a tí

¹² Ye kpónó kù bàkà me tí ye, máa, bà lê cee 'do tí ye gí nó lá; ye kù kpòkò a tí ye tacò bà 'de tó i tí nó náa Bindi-Mbíri zèè ye tí 'duù mì wó, wàa ye 'ví dù go yì nó. ¹³ Ye kù bàkà me tí ye, máa, ye 'de i tí nó gí nó lá, ndá ná'vindí ye. Káa gbèe i ñinó náa ye kù bàkà nó a bà ò-bà-mbí ndá i ñinó mbe ndii gí nó. Ye kpónó kù bàkà wotí a i gítí ndá i ñinó kùro ye nó. ¹⁴ Ye kù jòò tí ye a i gítí bà ya gí kùro tacò bà yee tà é tí nó mì Mbíri, náa yí kù tè ta é tí ndoo ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri tí Jézù gítí 'válá tí nó gbíri nó.

¹⁵ Nìno a có náa à 'ví dù gbí muu ndoo tí ndá 'duù ñinó ta gbí dii ndoo mbe yù gí nó ká nó. Káa ndá 'bí có mbe co tende má kuu gbí muu yo, Mbíri bà 'dè gbí ndú ji yo gí. ¹⁶ Káa ndoo 'ví ɾu káa ndi kpokèji tí nó náa ndoo kpónó kuu tí nó.

¹⁷ Yo mèlè ndi ña 'válá mì ye nó toko gbaanjé, ndá ná'vindí ye. Yo delè 'ví kpolo ɾo yo míti ndá 'duù ñinó mbe kù 'vala go ñinó náa yo ñò 'do mì ze nó. ¹⁸ Ye 'dè có tí nó ji yo 'vílí-'vili, káa ye kpónó kù bùù nó a gbí ndí ta ngo-ɾo tà ɾo ye ji yo, máa, a ña bà 'vala ndá 'duù me mbè ká kù njèè gbí òkò tí ndú ta njèèkpè mù mì Bindi-Mbíri. ¹⁹ Ndòngbù i tacò tí ndá mbe kù 'vala gbí ña kpokèji tí nó káa bà mì ndú. Mbíri mì ndú káa i-zò-zò. Ndú kù cè cè-'bi ká ta rẹ̀ ndá i-nò mì ndú náa ndú kù bàkà nó. Njembí ndú delè ká tí ndá i muu to tí nó. ²⁰ Káa à má gítí ndoo, 'bá mì ndoo a i gbíri. Mbe 'vala ndoo, tí Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri bà gí a i 'do gbíri. Ndoò kpónó léngé-lenge kù ù nó a ndi bà gí yí ²¹ gí bà 'visi jó'dóko dii ndoo tí nó tí i mì ku nó tí wu dii á go dii wó, á ta wotí tí nó mbe si yí 'ví dù tí Mbe tí ndá i 'dáá gí nó.

4

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gbí gbata Filípi

¹ À má èno, yo tí ndá ná'vindí ye, ye zè yo nìkì ma, kò'o tí yo bà zi ye gí! Yo a ndá mbe kù peteke tàkòcò ye! Yo a ndá mbe kù njè muu ye! Yo tee njembí yo míti Mbe tí ndoo tí kpoò, ndá tó kómbe ye.

² Ye kù 'deke tí ye ji ndá Èvòdiyà ta Síndikè máa, ndú 'viindi gbí òkò tí ndú ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo. ³ Ye delè kù 'deke tí ye ji wò tí Sizigúsù tí 'dóo ka ye mbe te koři á go gbí rẹ̀ lo tí nó, máa, wò 'ví koni ndá niì tí nó náa ye nì rẹ̀ ndú sósò'ò nó, tacò a ndú táánò ká ɾò tìyò seè tí ye gbí gó muu Banga-Ngú-Có, ndú sósò'ò nó, giì je Kèlèmendè, giì je ndá 'bi ka nètè mì ye 'dáá gí. Rẹ̀ ndú nó 'dáá gí kù gbí wáràgà mì ndá 'válá.

⁴ Có gbí njembí ye ji yo éno máa, yo 'vala ta Mbe tí ndoo ta pétékè tàkòcò yo. Ye bà bùù gbí ndí có tí nó ji yo. Có mì ye ji yo éno máa, yo dù ta pétékè tàkòcò yo. ⁵ Yo 'ví 'vala ta ndá ña ndá 'duù 'dáá gí ta tó njembí yo, tacò

Mbe tí ndoo kpónó-kpónó kèjì. ⁶ Njembí yo 'ví mù tacó 'bí ña i ngé gí lá. I má mì yo wálá, yo 'ví 'deke tí yo jì Mbírì, yo tù 'bì yo jì yí, yo 'deke rè ndá i tí nó náa ndú mì yo wálá nó jì yí, yo 'dè nìkì maa jì yí. ⁷ Bindi ña 'dè njembí tí nó mì wó tí Mbírì náa ña mì 'bí 'duù muu to tí nó ngé gí wálá nó 'ví kpòlò tí njembí yo, yí delè 'ví kpòlò tí bà koṛo có mì yo tacó yo a ndá ñinó mì Bindi-Mbírì tí Jézù.

⁸ Ndòngbú có mì ye jì yo éno máa, yo 'ví si à 'ví yè gbí njembí yo káa yúco, ndá ná 'vindí ye. Yo si à 'ví dù gbí muu yo káa cèe có, ta có ñinó jáá, ta có ñinó tí tó có, ta ngbáràngà có, ta tó rè. Yo 'ví koṛo có ká gítí ndá i ñinó mbe 'vii tí ndá i náa à 'ví ulù ndú nò. ⁹ Yo ya gí kuro ta bà bàkà ndá i tí nó náa yo táánò tala bà bàkà ndú 'do mì ye, ta ndá i ñinó náa ye nìbà ndú jì yo nò. Yo bàkà go ndá có ñinó náa yo 'di 'do gbí nje ye, ta ndá i ñinó náa yo táánò ñò ye kú bàkà nò, bindi Mbírì tí mbe je 'dè njembí jì yo bà si yo 'ví dù nìkì maa dúú bà ya tí .

Páwòlò 'dè nìkì maa tacó ndá i-nambeè náa à je jì yí

¹⁰ 'Bí có mì ye tacó bà 'dè jì yo a ñinó máa, tàkòcò ye peteke gítí yo tacó bà koni ye mì yo ngé ndii gí. Tàkòcò ye delè gii peteke gítí Mbe tí ndoo ngé ndii gí, tacó yo kpónó 'bità bà koṛo có gítí bà tù 'bì yo jì ye káká'í gí. Yo táánò kú koṛo có tí ye, káa a i náa yo 'de kpokèjì bà tùbà tí yo tí gí sè lá. ¹¹ Ye kú 'dè có tí nò me tacó máa ye kú ce a celè yè tí ye á jì yo nò lá. Tacó ye ni bà 'vala miṛi ye ta ña i ñinó náa à kuu mì ye nó gí. ¹² Ye ni bà 'vala gbí yè gí. Ye delè ni bà 'vala gbí dà gí. Ye a ká gázà, ye ñò tiṛi gítí bà 'vala tí ndá bàndò 'dáa gí ni gí. Ye gii ñò tiṛi gítí bà 'vala gbí tó o, ta bà 'vala gbí vò o ni gí. Ye má ta yéñi, có mì ye wálá. Ye delè má ta go tí ye, có mì ye wálá. I má mì ye wálá, ye ñò l'vì gítí bà 'vala ye gí. I delè má jee tí míti ye á to, ye ñò l'vì gítí bà 'vala ye delè gí. ¹³ Wotí bà bàkà ndá i 'dáa ta rè 'Duù tí nò mbe je wotí á jì ye nó kuu tí ye.

¹⁴ Kpèti ká éno, yo táánò bàkà jì ye a nambeè, náa yo koni ta ye gbí vò i tí nó mbe 'de ye, náa ye kpónó tí kuu gbí zàa nò. ¹⁵ Yo tí ndá 'duù gbí gbata mì Filípò ñò ta kpèti yo ni gí, máa, ta o tí nó náa ye táánò kú ñjè nó 'do gbí to Mèsidóniyà ta o bà 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì ye ká nó, ndá 'bí mbe kú kili ta rè mì Bindi-Mbírì 'do bà 'bí to jé mbe tù 'bì ndú jì ye, máa, «À nò» káa ye gii l' 'bì ye gí tà 'bì ndú gí nò, wálá. Áa táánò káa yo ká kú ñò yè tí ye. ¹⁶ Tacó à kpèti ká ta o tí nó táánò náa ye tí kuu gbí gbata Tèsalónikà nó, ye k' 'bì ye gítí bà koni ye mì yo yee gbí sósò'ò. ¹⁷ Gbí có tí nó me éno máa, ye kú mòkò a tàkò i-nambeè nò lá; ye kú mòkò a tàkò i ñinó mbe kú jò mboo jì yo nò. ¹⁸ Ndá i ñinó ta go ndú tí ye nó kpónò 'dáa gí kuu mì ye. Yi ye kpónò yè ngé yee tàkòcò ye. Tacó ndá i-nambeè tí nó náa yo tuu ta Èpàfòròditù á jì ye nó yee tí ye gí. Ndú go ndá i ta banga pó ndú, náa à kú ci jì Mbírì, tí ndá i-cí-ci mbe nìkì tí Mbírì, náa yí l' 'bì wó gí tà ndú gí.

¹⁹ Mbírì mì ye bà ko mboo nambeè mì yo náa yo bàkà jì ye ñò jì yo me gbolò ta rè mì Bindi-Mbírì tí Jézù, tacó Mbírì kú 'va 'bì wó ká mí gbí i. ²⁰ Á ulù Mbírì tí Bu ndoo kpòò ya tí . Go-i-tí-nò.

Ndòngbú bà 'vee 'vé mì Páwòlò

²¹ Ye 'vee ndá 'duù ñinó mì yo ká tí ndá tó 'duù mì Mbírì nó gbaanjé-gbaanjé 'dáa gí. Ndá ná 'vindí ndoo ñinó mbe kú dù toko ta ye káá nó delè

'vee yo ma. ²² Ndâ 'duù mì ze kàá 'dáá gî, 'dóó ndâ 'duù 'bá mì ngáángbá gba mì ndâ Rómánò, 'vee yo ngé ndii gî.

²³ Ye kû 'deke tí ye ji Mbírì maa, nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví dù gbí njembí yo 'dáá gî.

Páwòlò cu wáràgà jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ m̀

Bindi-Mbírì gbí gbata

KÒLÓSÌYÀ

¹ Nìno a ye tí Páwòlò, mbe gí tí tú m̀ Bindi-Mbírì tí Jézù 'do gbí có m̀ Mbírì ká kù cu wáràgà tí nò; ze kù gbo gbí bà cu wáràgà tí nò ta ná'vìndí ndoo Timatèyò ² jì ndâ 'duù m̀ Mbírì gbí gbata Kòlòsiyà, tí ndâ ná'vìndí mbe kù 'vala toko ta Bindi-Mbírì ta njembí ndú gbaànjé. Ze kù 'deke tí ze máa Mbírì tí bu ndoo 'ví bàkà nambeè jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo.

Bà 'deke tí ta bà 'dè nìkì maa jì Mbírì

³ Ze ta o 'dáá gí kù 'dè nìkì maa jì Mbírì tí Bù mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì ta o tí nò náa ze má kù 'deke tí ze jì Mbírì á tacó tí yo. ⁴ Tacó ze 'di tàwo bà tee njembí yo mítí Bindi-Mbírì tí Jézù, ta tàwo bà zè ndâ 'duù m̀ Mbírì 'dáá gí nìkì maa m̀ yo gí. ⁵ Tacó à kù kpòlò tí i tí nò náa yo kù kòrò có l̀ mítí nò á mí gbírì. Yo 'di có gítí i tí nò náa yo kù kòrò có l̀ mítí nò kpédélé'i ta o tí nò náa yo ù ta nje á gítí yúco tí nò tí Banga-Ngú-Có nò. ⁶ Banga-Ngú-Có kù jò 'vèè cee muu to tí nò 'dáá gí, jé ká go bà 'vèè có tí nò gbí òkò tí yo 'do tí kpédélé o tí nò náa yo táánò 'di ta gbí yúco gítí nambeè m̀ Mbírì, ⁷ á go nìno náa yo 'di 'do m̀ Èpáfàràsì tí tó ka ze, náa ze kù bàkà nèté ta ndú. Yí a 'duù nìno mbe kù bàkà nèté m̀ Bindi-Mbírì ta njembí wó gbaànjé bindi ze. ⁸ Á delè a yí ká dítà tó njembí bà zè tí tí nò náa Bèrì-m̀-Mbírì je jì yo nò jì ze.

⁹ 'Do tí o tí nò náa Èpáfàràsì 'dè ta có jì ze nò, ze yee tí wúnó jé waa 'do tí bà 'deke tí ze jì Mbírì tacó tí yo lá. Ze ta o 'dáá gí kù yù nambeè á 'do m̀ wó, máa, yí 'ví je muu tacó bà bàkà go có m̀ wó jì yo me gbolò. Ze delè kù yù 'do m̀ Mbírì, máa, yí 'ví je bà 'di gbí-o gítí ndâ có m̀ wó jì yo. ¹⁰ Ze delè kù 'deke tí ze jì Mbírì máa, yí 'ví si yo 'ví 'vala go có m̀ Mbe tí ndoo, tí ña 'válá nìno mbe kù peteke tàkòcò wó ta o 'dáá gí nò. Tacó waa, 'válá m̀ yo 'ví dù a 'válá nìno ta i ká gbí gbí ndâ ña ndâ tó nètè 'dáá gí, waa muu yo 'ví njaanga gítí bà nò Mbírì ni. ¹¹ Ze delè kù 'deke tí ze jì Mbírì máa, yí 'ví dù gbí ngba wó 'ví je wotí jì yo me gbolò, tacó waa yo 'ví zèè njembí yo, ta wotí bà kònò ndâ i 'dáá gí túkà'i ta tàkòcò yo pètèkè'i ta o 'dáá gí. ¹² Yo 'ví 'dè nìkì maa jì Buù tí mbe bàkà yo tí ndâ 'vii-'bá 'vii ká 'vii ta ndâ 'duù tí nò náa yí tí Mbírì kaa ndú mò gí m̀ wó gbí ngba'o gí nò. ¹³ Yí 'vala ndoo 'do gbí wotí m̀ 'dí'di'o m̀ vò i, bindi yí gii 'dòkò ndoo gí 'bá m̀ kpóló-kpòlò 'Vii m̀ wó ¹⁴ mbe njaanga miři ndoo 'do gbí vò i, ta bà je à-cee-gí jì ndoo gítí ndâ vò i m̀ ndoo.

Ndâ nètè m̀ Jézù

¹⁵ Bindi-Mbírì je a kòzò tí Mbírì náa ndoo nò yí lá. Yí a 'vii-kíri, tí kùro ndâ i tí nò náa Mbírì suu ndú nò 'dáá gí. ¹⁶ Tacó a yí ká suu ndâ i tàrì, ta ndâ i muu to tí nò 'dáá gí. A yí ká suu ndâ i nìno náa ndoo kù nò ndú ta ọ ndoo nò, ta ndâ i nìno náa ndoo nò ndú ta ọ ndoo lá nò. A yí ká suu ndâ gba, ta ndâ mbe to.

A yí ká suu ndâ mbe zogo 'bá, ta ndâ mbe wotí.

Mbíri je wotí bà suu ndâ i 'dáá gí a i ji yí.

Mbíri suu ndâ i 'dáá gí tacó tí wó.

¹⁷ Yí táánò sàà kuu tí kùro o bà suu ndâ i 'dáá gí.

A wotí mì wó ká kù ẹre ndâ i 'dáá gí toko gbaànjé.

¹⁸ A Bìndi-Mbíri ká kù túbà kpokèjì bà co tí

ji ndâ 'duù tí nó mbe kù kili ta ẹ̀rè mì wó tí Bìndi-Mbíri nò.

Yí a rẹngbó 'valá.

Áá táánò jò yí tí 'vii-kíri mì ndâ ku,

tí kpédélé ku mbe 'vala 'do gbí muu'dú wó

tacó wàa yí 'ví dù tí kpédélé 'duù gbí ndâ i 'dáá gí.

¹⁹ Mbíri bàkà éno tacó wàa ndâ i tí nó 'dáá gbí tú yì tí Mbíri nó

'ví dù kuu gbí tú 'Vii mì yì.

²⁰ Mbíri tuu a 'Vii mì wó gí bà 'viindi kpokèjì gbí òkò tí ndú

ta ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tàrì.

A bà cì 'Vii-mi-Mbíri míti njèekpè mù

ká si njembí Mbíri 'ví 'dèè gítí ndâ i 'dáá gí.

²¹ Káa yo, yo ta 'bí o táánò kù dù me 'dú 'do tí Mbíri, yo gbí ndâ o tí nó táánò a ndâ ku'di tí Mbíri tacó njembí yo gbí o tí nó táánò a vò njembí, yo delè gbí ndâ o tí nó táánò a ndâ mbe bàkà vò i, ²² káa yí kpónó 'viindi nambeè gbí òkò tí yo ta ndú ta 'dóó dii wó ta bà cì 'Vii mì wó. Mbíri bà kaa yo mò gí mì wó tí ndâ ngbàrangà 'duù ta vò i mì yo wálá kùro yo, ²³ náa yo má ùnje gítí yúco ta njembí yo gbaànjé, yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpoò toko ta Bìndi-Mbíri, yo 'ví koro có ta njembí yo sósò'ò gítí i tí nó náa Banga-Ngú-Có ci yo gítí nó lá nò, Banga-Ngú-Có tí nó náa à ma ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, náa ye tí Páwòlò a bòò mbe kù ma nò.

Páwòlò bàkà nèté ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri

²⁴ Tàkòcò ye kpónó peteke gítí bà kònò sé'i mì ye muu yo gí. Tacó bà kònò sé'i mì ye cee sè ndâ bà kònò sé'i mì Bìndi-Mbíri á muu dii wó, tí ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì wó tí Bìndi-Mbíri nó gí. ²⁵ Káa áá táánò bàkà

ye tí bòò mì ndâ mbe kù kili ta ẹ̀rè mì Bìndi-Mbíri; Mbíri je nèté tí nó ji ye, máa ye bàkà tacó tí yo. Nèté tí nó a bà ma Banga-Ngú-Có mì wó ji yo.

²⁶ Banga-Ngú-Có tí nó táánò a có kóó náa Mbíri ngùù 'do tí ndâ 'duù gbí ndâ ká o gí, káa yí kpónó 'dè gí sè ji ndâ 'duù mì wó gí. ²⁷ Mbíri 'dè có kóó

tí nó gí sè ji ndâ 'duù mì wó, 'do ká gbí 'dóó có mì wó gbí njembí wó, tacó wàa, yo tí ndâ 'duù ñinó náa yo me ndâ Jùdèyà lá nó 'ví 'di ta seṛè banga

có kóó tí nó. Có kóó tí nó éno máa, Bìndi-Mbíri kuu gbí njembí yo, tí 'duù náa yo kù koro có gítí bà dù gbí ngba Mbíri lì míti wó. ²⁸ Tacó éno, ze kù

ma có tí Bìndi-Mbíri, ze kù ci ndâ 'duù 'dáá gí ta muu tí ze náa Mbíri ká

je ji ze, delè kù ñibà i ji ndâ 'duù 'dáá gí ta gbèe ña muu tí nó, tacó wàa

ze 'ví ya ta ndâ 'duù 'dáá gí gí kùro Mbíri tí ndâ yú 'duù mbe kù dù toko

ta Bìndi-Mbíri. ²⁹ Ñinò a gbí nderè có tí nó náa ye kù bàkà ta nèté tí kpoò

ta gbolò wotí tí nó náa Bìndi-Mbíri je ji ye nó ká nò.

2

¹ Go bà si yo 'ví nò ni éno máa, ye kù bàkà nèté tí kpoò tacó tí yo, ta ndâ 'duù gbí gbata Làwòdésiyà, delè tacó tí ndâ 'bí 'duù ñinó jé mbe nò ye ta ro ndú lá nó, kuu tí ye. ² Ye kù bàkà nèté tí kpoò nò, tacó bà je wotí mí

gbí njembí ndú, tacó wàa ndú 'ví zè tí ndú gbí òkò tí ndú nìkì maa, wàa ndú 'ví dù toko gbaànjé. Tacó wàa muu ndú 'ví dù ngbáràngà'i gítí bà 'di gbí có kóó mì Mbíri. Có kóó tí nò mì Mbíri tí Bìndi-Mbíri, ³ tí mbe njaanga njekèjì gálá bà 'di gbí-o ta muu mì Mbíri.

⁴ Ye 'dè có tí nò jì yo, tacó wàa yo 'ví si 'bí 'duù 'ví eendi yo ta bà toro bàà míti ndá mbù 'véré mì wó lá. ⁵ Tacó ye kpèti me mì yo kà lá, njembí ye ká gá'dáá tí yo, tàkòcò ye delè kù peteke gítí có bà ẹre gba có mì yo tí kpoò kù tee ta njembí yo míti Bìndi-Mbíri nò.

Bìndi-Mbíri gí ta yúcó 'válá

⁶ Yo lè má ùnje gítí Bìndi-Mbíri, tí Jézù tí Mbe tí ndoo gí, yo 'vala toko ta yí. ⁷ Yo 'ví nanaka míti wó go cá tí ngbù títíi; yo si 'bá míti wó, yo tee njembí yo míti wó tí kpoò, á go có tí nó náa à nìbà jì yo nò, wàa yo 'ví 'dè nìkì maa jì Mbíri ta njembí yo gbaànjé.

⁸ Yo 'ví kpolo ro yo, máa, 'bí 'duù 'ví bàkà yo tí ndá i mì wó ta bà eendi yo ta ndá sú bà nìbà i ta rẹngbó ndú 'do ká mì ndá 'duù muu to tí nó, ta ndá kpo-kpò bààcì, á bìndi bà nìbà i tí nó mbe gí 'do mì Bìndi-Mbíri nó lá. ⁹ Tacó ndá i tí nó 'dáá gbí tú Mbíri nó 'dáá gí kù 'vala gbí dii Bìndi-Mbíri. ¹⁰ Tacó ènò, ndá i 'dáá gí kuu mì yo tacó yo kù 'vala toko ta Bìndi-Mbíri. Yí a gba mì ndá bààcì ta ndá gba 'dáá gí.

¹¹ Áá táánò ya ta yo gí gbí gázà 'do gbí có bà dù yo toko ta Bìndi-Mbíri, káa à me 'duù ká waaka nje kù tí yo gbí gázà tí nó lá. Gázà tí nó a bà too dii yo tí nó mbe yè ta vò i gí nó 'do tí yo gí, tí gázà náa a Bìndi-Mbíri ká bàkà. ¹² Tacó bà caka tí yo táánò 'vii ká 'vii go bà duu yo toko ta Bìndi-Mbíri, Mbíri delè táánò 'vala yo 'do gbí muu'dú yo ta ndú, á 'do gbí có bà tee njembí yo míti wotí mì wó tí Mbíri tí mbe 'vala Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó. ¹³ Yo táánò a ndá ku, náa ndá vò i mì yo, gíi je bà ya yo gí gbí gázà tacó bà 'dii kù a 'do tí yo lá mì yo gí, káa Mbíri gíi 'vala yo toko ta ndá Bìndi-Mbíri ta bà je à-cee-gí jì ndoo gítí ndá vò i mì ndoo 'dáá gí gí. ¹⁴ Mbíri si có gítí i tí nó táánò muu ndoo náa kózò tí ndoo 'ví si có nó mí to, ta bà gbí i tí nó míti njèèkpè mù. ¹⁵ Bìndi-Mbíri kpò nje ndá kpo-kpò gba ta ndá bààcì míti njèèkpè mù, ta bà si ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí kù nò bà ko tàkò ndú go bà ko tàkò ndá 'duù gbí zàà ta o tí nó náa ndá 'duù kù ko yí ta o bà kpò nje ndú mì wó nò.

¹⁶ À má ènò, yo si 'bí 'duù 'ví 'viiki yo gítí có i-zó-zò, ta có gítí pe lá. Yo delè 'ví si 'duù 'ví 'viiki yo gítí có ndá kpo-kpò o, ta có gítí ngú pì, ta có gítí Rì bà wotí gbí tàkù mì ndá Jùdèyà lá. ¹⁷ Ndá i tí nó 'dáá káa ndá tàzo i tí nó kèjì nò; cee i tí nó kèjì nó a i mì Bìndi-Mbíri. ¹⁸ Yo 'ví si ndá 'duù tí nó mbe kù kpomozo tí ndú ta bà mà tí ndú, máa ndá yì a ndá mbe kù ùlù ndá basilì nò, 'ví zò yo lá. Ndú kù wu gbí tí ndú, máa ndá yì a ndá mbe kù nò ndá i gbí rii, káa gbí ndá có mì ndú nò wálá, tacó à yè gbí muu ndú káa go ndá i gítí mii ndú. ¹⁹ Nèté mì ndú káká'i ta Bìndi-Mbíri tí Kùro ndá mbe kili ta rẹ wó nó wálá. Káa a Bìndi-Mbíri ká kù ko nje ndá mbe kù kili ta rẹ wó, a yí ká kù si ndú 'ví dù toko gbaànjé go bà 'deeke ndá bà to tí 'duù mì ndá 'bìli ta ndá yèlè kù uu go có mì Mbíri.

Bìndi-Mbíri gí ta ngú 'válá

²⁰ Yo táánò má cì ta ndá Bìndi-Mbíri gí, wotí mì ndá bààcì muu to tí nó gítí yo wálá. Á má ènò, yo kù 'vala go i mì ndá 'duù muu to tí nó tacó yè?

Yo kù 'di ndâ ña có tí nó máa, ²¹ «Zèè i ñìnó lá,» «I ñìzò 'ví di gbí nje lo lá,» «Gàà 'bí ñìnó lá,» nó tacó yè? ²² Ndâ có tí nó káa ndâ có mì ndâ 'duù á muu to tí nó, tacó à má zò i-zò-zò gí, à zò gí. ²³ Bà 'di ndâ có tí nó go tó i nó. Ndú go ndâ có mbe si 'duù 'ví zè Mbířì nìkì co tí ñìnó sàà kùro nó gí, ndú delè go ndâ có mbe si 'duù 'ví si tí wó tí i lá, delè mbe si yí 'ví kpolo tí ìwó, káa wotí tí ndú gítí ndâ i gbí kù 'duù wálá.

3

¹ Mbířì táánò 'vala yo 'do gbí ku ta ndâ Bìndi-Mbířì gí. Á má ènò, yo kořo có kpolo ma a i gítí ndâ i ñìnó gbířì, tí bàndò tí nó náa Bìndi-Mbířì kù ki tí wó pí jàlambà mì wó gbí kù 'bì mì Mbířì tí nó. ² Yo 'ví kořo muu yo kpolo ma a i gítí ndâ i gbířì, me gítí ndâ i muu to tí nó lá. ³ Tacó yo táánò cì gí, káa à kpónó nguù 'válá mì yo mí mì Bìndi-Mbířì tí mbe kù dù á mì ndú ta Mbířì. ⁴ Káa ta o bà 'vanda Bìndi-Mbířì tí 'válá mì yo nó wúnò gí řo ři, yo delè bà 'vanda ta ndú gí gbí ngba'o.

Ndâ ká 'válá ta ngú 'válá

⁵ Yo ziki ndâ vo-vò i tí nó ta go ndú tí yo muu to tí nó nó 'do gbí njembí yo gí: bà bàkà bangbaya, bà bàkà ndâ i ñìnó mbe 'vii á řo 'bá lá, bà dù ta go ndâ vò i, ta bà dù ta gbolò njembí, tí bà si ndâ i 'dáá gí tí ndâ i bà ùlù ndú go bà ùlù Mbířì. ⁶ Tacó a ndâ ña ndâ vò i tí nó ká kù si kpo-tàkòcò mì Mbířì 'ví tètè ndâ mbe 'di có mì wó lá. ⁷ Káa yo táánò sàà kù řu a ndi ña ndâ vò i tí nó, ta o tí nó náa ndú gèè bè ndú mí muu yo gí nó. ⁸ Káa yo kpónó 'ví duu guù, wàa yo 'ví nè ndâ kòlòwò, ta kpo-tàkòcò, ta bà bàkà i ñìnó mbe kù mìllísé tí ndâ 'bí 'duù, ta bà 'dè vò có, ta bà 'dè zu có, á mí gbí. ⁹ Yo 'ví 'dè 'vèrè á ji ndâ 'bí ka yo lá, tacó yo kpónó si ká ña bà 'vala ndò mì yo táánò nó, ta ndâ ká cè bà bàkà i mì wó táánò nó, mí to gí. ¹⁰ Yo kpónó kù 'vala a ngú ña 'válá, náa à kù 'vìsì muu yo ta o 'dáá gí tí ngú muu tacó bà je cè kózò tí mbe suu yo. ¹¹ Gbí ngú ña 'válá tí nó, 'bè gbí òkò tí ndâ Ìgìrìgì, ta ndâ Jùdèyà wálá, 'bè gbí òkò tí ndâ mbe ya gí gbí gázà ta ndâ mbe ya gí gbí gázà lá wálá, 'bè gbí òkò tí ndâ 'duù ñìnó ta nje có mì ndú me có Ìgìrìgì lá nó, ta ndâ mbe 'di gbí-o lá, ta ndâ i-zógó-zogo, ta ndâ 'duù ñìnó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó, wálá. I 'dáá gí káa Bìndi-Mbířì, Bìndi-Mbířì delè a mbe toko ndâ i 'dáá gí.

¹² Mbířì zè yo nìkì ma, bìndi yí giì cu 'bì wó mítí yo tí ndâ 'dóó 'duù mì wó gí. Á má ènò, yo 'vala ta ndâ 'duù ta pètékè có, yo bàkà nambeè ji ndâ 'duù, yo si tí yo tí i lá, yo dù tí ndâ 'dè 'duù, yo delè 'ví zèè njembí yo. ¹³ Yo kònò tí yo gbí òkò tí yo, 'bí 'duù gbí òkò tí yo má bàkà vò i ta wò, wò 'ví je à-cee-gí ji yí, á go ñìnó náa Mbe tí ndoo je ta à-cee-gí ji yo nó. ¹⁴ Káa tó bà zè tí a kpóló-kpòlo i co tí ndâ i 'dáá gí, mbe kù epe ndâ i 'dáá gí toko gbaànjé. ¹⁵ Yo 'ví si 'dè njembí tí nó náa Bìndi-Mbířì je ji yo nó 'ví túbà kpokèjì á ji yo, tacó ñìnò a nderè bà tètè tí yo toko gbaànjé máa yo dù tí ndâ bà to tí gbèè ìlì nó ká nó. Nògí, yo 'dè nìkì maa ji Mbířì. ¹⁶ Yo 'ví si ndâ có mì Bìndi-Mbířì 'ví dù gbí njembí yo me gbolò. Yo ñìbà i, yo delè 'ví kpo-gbí-tà-tù yo gbí òkò tí yo ta muu yo me gbolò. Yo cè cè 'do gbí wàragà mì Mbířì ji Mbířì, yo ùlù rè wó gbí cè, yo cè ndâ cè tí nó náa a cì ndú ji Mbířì gí nó ji yí, ta bà 'dè nìkì maa gbí njembí yo. ¹⁷ Yo 'ví 'dè ndâ có 'dáá gí, yo delè 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí, ta rè Mbe tí ndoo Jézù, ta 'dè nìkì maa ji Mbířì Buu ta rè mì wó.

Njā bā 'vala ndò mī ndā mbe kú kili ta rē mī Bindi-Mbírì 'bá mī ndú gbí ngú 'valá

¹⁸ Yo tí ndā nawù ndā 'dakò 'ví 'di có mī ndā 'dakò mī yo, tacó ñnò a i ñnó náa yo tí ndā mbe kú kili ta rē mī Bindi-Mbírì 'ví bàkà nó ká nò. ¹⁹ Ndā bu nìi, yo zè ndā nawù yo nìkì maa, yo 'ví dù ta ndú 'bùrúkú-bùrúkú lá. ²⁰ Yo tí ndā 'vii ta o 'dáá gí 'ví 'di có mī ndā bu yo ta nawu yo. Tacó ñnò a i ñnó mbe kú peteke tàkòcò Mbírì nó ká nò. ²¹ Yo tí ndā bu ndā 'vii, 'ví kpòlo tàkòcò ndā 'vii mī yo lá, tacó yo bà gba gbí kii ndú. ²² Yo tí ndā i-zógó-zogo 'ví 'di có mī ndā 'duù tí nó tí ndā mbe tí yo muu to tí nó nó 'dáá gí. Káa yo 'ví bàkà éno me ká míti ɾo ndú tacó bà peteke tàkòcò ndú lá, yo bàkà ta njembí yo gbaànjé, tacó bà te duù míti Mbe tí ndoo. ²³ 'Duù kpèti má kú bàkà káa ña nètè yè wè, yí 'ví bàkà ta njembí wó gbaànjé, goólá yí kú bàkà a nètè mī Mbírì, me nètè mī ndā 'duù lá. ²⁴ Yo 'ví te mī gbí muu yo éno máa, Mbírì bà ko mboo nètè mī yo jì yo ta bà bàkà yo tí ndā 'vii-'bá mī wó, tacó yo kú bàkà nètè a i jì Mbe tí ndoo tí Bindi-Mbírì. ²⁵ Káa Mbírì bà kèèndè vò i mī ndā mbe bàkà vò i jì ndú, tacó yí me mbe ñò gbíro 'duù gítì bà waa có mī wó lá.

4

¹ Ndā mbe tí ndā i-zógó-zogo, yo zèè ndā i-zógó-zogo mī yo ta tó 'bì. Yo te mī gbí muu yo máa, Mbe tí yo delè kuu gbírì.

Páwòlò kpo-gbì-tà-tù ndā mbe kú kili ta rē mī Bindi-Mbírì

² Yo nanaka muu yo míti bà 'deke tí yo jì Mbírì. Yo 'ví kpòlo tí yo, yo delè 'ví 'dè nìkì maa jì Mbírì ta o tí nó náa yo má kú 'deke tí yo. ³ Yo 'deke tí yo jì Mbírì máa, yí 'ví njaanga kpokèjì bà ma có kóó mī Bindi-Mbírì jì ze. Tacó ñnò a nderè có tí nó náa ye kpónó kuu gbí zàà nó ká nò. ⁴ Yo 'deke tí yo jì Mbírì máa, yí 'ví si ye 'ví ma có tí nó ngbàrángà'i, á go ñnó náa à tí nó.

⁵ Yo 'ví bàkà i ta ndā 'duù ñnó náa ndú me ndā mbe ùnje gítì Bindi-Mbírì lá nó ta muu tí yo. Yo sí o tí nó náa yo kuu bà gbèe tó ta ndú nó tí o náa Mbírì wu jì yo tacó bà koni ndú. ⁶ Yo ta o 'dáá gí 'ví 'dè banga nje, tí nje ñnò ta gbí a gbí nó ta ndú, tacó wàa yo 'ví ni ta bà 'visì có jì ndú 'dáá gí.

Ndā ndòngbú 'vé

⁷ A Tikíkùsù ká bà 'dè ndā có ñnó náa à tí ye káà nó jì yo. Yí a tó ná'vindi ndoo, yí delè a 'duù ñnó mbe kú bàkà nètè ta njembí wó gbaànjé, tí ka ndoo bòò mī Mbe tí ndoo. ⁸ Ye kú tuu yí tacó wàa yí 'ví 'dè ndā có ñnó náa à tí ze káà nó jì yo, wàa yí delè 'ví je woti jì yo. ⁹ Ye kú tuu ndā Tikíkùsù jì yo ta 'bí kpóló-kpòlo ná'vindi ndoo mbe tee njembí wó 'dáá gí míti Bindi-Mbírì, ta rē wó a Ònésimò, tí 'dóó 'duù mī yo. Ndú bà 'vanda ndi ndā i ñnó mbe bàkà tí mī ze káà nó gbaànjé-gbaànjé jì yo gí.

¹⁰ Àrisitárikù tí ka ye náa ze kpónó kuu gbí zàà ta yí 'vee yo ma. Màrikò tí nó tí ná'vindi Bàránábà, náa à 'dè có gítì wó á jì yo sàà gí nó, má ya gí mī yo ká, yo 'ví te wipì míti wó. ¹¹ Dakò tí nó ta rē wó a Jézù, náa à kú nì Júsitò míti wó nó delè 'vee yo ma. Ndā 'dakò tí nó a ndā 'duù ta'ò cuki, tí ndā Jùdèyá ñnó, kpónó náa ze kú bàkà nètè gítì 'bá mī Mbírì á ta ndú, ndú delè kú koni ye ngé ndii gí. ¹² Èpáfàràsì tí nó tí 'bí 'duù mī yo gbaànjé, tí bòò mī Bindi-Mbírì tí Jézù nó, 'vee yo ngé ma. Yí ta o 'dáá gí

kù 'deke tí wó jì Mbíṛì ta njembí wó gbaànjé tacó tí yo, tacó wàa yo 'ví dù tí ndâ yú 'duù, ta kponje nje yo gítí bà bàkà go có mì Mbíṛì wálá. ¹³ Ye bà 'dè có ta yúcó muu wó gí, máa, yí kù bàkà nèté tacó tí yo ta ndâ 'duù gbí ndâ gbata Làwòdésiyà ta Ìyèràpólìsì ta wotí ká tí. ¹⁴ Ndâ Lúkà tí nó tí tó mbe kù bàkà yèè jì ndâ 'duù nó, ta Démàsì 'vee yo. ¹⁵ Ye 'vee ndâ 'duù gbí gbata Làwòdésiyà 'dáá gí, ye delè gù 'vee nù tí nó tí Nífà, ta ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíṛì mí 'bá mì wó nó 'dáá gí.

¹⁶ À má 'deke wáràgà tí nó jì yo gí, yo 'ví te mí gbí muu yo máa, yo 'ví ya gí bà 'deke á jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíṛì gbí gbata Làwòdésiyà. Yo delè 'ví 'deke 'bí wáràgà mì ye tí nó náa ndâ 'duù gbí gbata Làwòdésiyà bà tuu jì yo nò. ¹⁷ Yo 'ví 'dè có jì Àrikípúsù máa, «Te mí gbí muu lo máa, wò 'ví cee nèté tí nó náa Mbe tí ndoo je jì wò nò.»

¹⁸ Nìno káa 'dóo ye tí Páwòlò ká kù cu ndâ 'vé tí nó mí gbí wáràgà tí nó nó ta 'bì ye jì yo. Yo 'ví ò-bà-mbí ye gbí zàa lá. Ye kù 'deke tí ye jì Mbíṛì máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo.

KPÉDÉLÉ TÈSÀLÓNÌKÀ

Kpédélé bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Muu ze tí ndâ mbe kù cu wáràgà tí nó a ndâ 'duù ta'ô: ñinó a ye tí Páwòlò, gii je Silivánò, gii je Timatéyò, ká kù cu wáràgà tí nó jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà, tí ndâ 'duù mì ndâ Mbírì Buù, ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. Ze kù cu wáràgà tí nó ta bà 'deke tí ze jì Mbírì máa, yí 'ví cù 'dê ngo cù wó mífí yo. Yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dê njembí yo.

Na cè bà 'vala ndâ 'duù gbí gbata Tèsàlónìkà, ta ña cè bà tee njembí ndú mífí Mbírì

² Ze ta o 'daá gí kù 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó tí yo 'daá gí. Rẹ̀ yo delè jé waa 'do gbí nje ze ta o tí nó náa ze má kù 'deke tí ze jì Mbírì nó lá. ³ Bà mbí ze delè jé ta 'bí rì gbaanjé ò tí ndâ nèté tí nó náa yo kù bàkà 'do gbí có mì bà tee njembí yo á mífí wó tí Mbírì nó lá; bà mbí ze jé ò 'do tí ndâ nèté tí nó 'daá gí náa yo kù bàkà ta tó njembí yo gítí Mbírì nó lá; à delè jé ò 'do tí bà kọ̀rọ̀ có mì yo lì kácáá mífí Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì lá.

⁴ Ze ñò ni gí, máa, Mbírì zè yo nìkì ngé ndii gí, ndâ ná'vindí ze. Ze delè gii ñò ni gí, máa, a yí ká cu 'bí wó mífí yo, máa, yo dù tí ndâ 'dóó ñinó mì yì. ⁵ Ze ñò ni éno gí, tacó Banga-Ngú-Có tí nó náa ze táánò ma jì yo nó me káa bodo có sínò lá. Ze ma jì yo a có ta wotí ká tí, tí wotí mì Bèrì-mì-Mbírì, tí có náa ze ñò ni tí yúco gí. Yo delè ñò ni éno 'do tí ña 'valá tí nó náa ze táánò kù 'vala tacó tí yo si ze kuu mì yo kà nó gí. ⁶ Yo táánò gí tí ndâ mbe ɾu ndi ze. Yo delè gii gí tí ndâ mbe ɾu ndi Mbe tí ndoo 'do gbí bà kònò sé'i mì yo. Ndâ mbe kù meèkè'i tí yo táánò 'dee yo kigirigii gí, káa à gii wu bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có ta líkí'o jì yo a Bèrì-mì-Mbírì.

⁷ Tacó éno, ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí ndâ to Mèsidóniyà ta ndâ to Àkáyá gii ñò bà kònò sé'i ta líkí'o muu Banga-Ngú-Có ni a i 'do mì yo. ⁸ Tacó ndú 'di me káa tàwo bà ma có mì Bìndi-Mbírì mì yo cuki lá. Có bà tee njembí yo mífí Mbírì delè wu cee muu to tí ña ñinó náa gbí nderè bà 'dè có mì ze jì ndâ 'duù gítí káká'i wálá. ⁹ À ndí kpónó a ndâ 'duù ká kù dità ña nèté tí nó náa ze táánò 'bità bà bàkà gbí òkò tí yo nó jì ze. À delè káa ndâ 'duù ká kù dità ña bà 'visi muu yo 'do tí ndâ bààci gítí Mbírì, ta tàwo bà bàkà nèté mì cèe Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó mì yo jì ze. ¹⁰ À 'daá káa ndâ 'duù ká kù 'vanda ndi có bìndi yo gítí bà gí 'Vii-mì-Mbírì 'do gbí jì ze, 'Vii-mì-Mbírì tí nó tí Jézù, náa Mbírì 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó nò, Jézù tí nó tí mbe 'vala ndoo á 'do kùro kpo-tàkòcò tí nó náa Mbírì kèjì tí gítí ndâ 'duù nò.

2

Nèté mì Páwòlò gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Yo ta kpéetí yo ñò ni gí, máa, ze táánò co gí mì yo kà me kùnga wiɾi lá. Ze ya gí mì yo ta nderè, bìndi nderè mì ze nò gii yù gí, ndâ ná'vindí ze. ² Yo ñò ni gí máa, ze táánò ta 'bí o á kùro bà ya ze gí mì yo kà 'de kpo-se-muu,

ze delè giì 'de bà ñonoko ze mi ndâ 'duù gbí gbata Filípì gí. Káa áá táánò a Mbírì mi ze ká je wotí ji ze, náa ze giì ma tí ta Banga-Ngú-Có mi wó ji yo á mí kùro ndâ kpo-kpò mbe kù jòò gbí có ta yí nò. ³ Rèngbó có tí nó náa ze kpónó kù ma ji yo nó me 'verè lá; à me vò kóró-koṛo có lá; à delè me có ta tiṛi ká gbí lá. ⁴ À me ènò lá. À káa Mbírì 'do gbí 'dóó có mi wó gbí njembí wó ká ñò ze ni tí ndâ 'duù ñinó náa yì má kpili Banga-Ngú-Có ji ze, ze bà ni bà 'dòkò ndi á go yí á ji ndâ 'duù gí. À má ènò, ze kù 'dè có me tacó bà peteke tàkòcò ndâ 'duù lá. Ze kù 'dè có a i tacó bà peteke tàkòcò wó tí Mbírì, tí mbe kù ñò ndâ ña có gbí njembí ze. ⁵ Yo ñò ngbáràngà'i ni gí, Mbírì delè ñò ni gí máa, ze jé 'dè 'verè ji yo tacó bà peteke tàkòcò yo nò lá. Ze delè jé bàkà tiṛi tacó bà 'de i 'do tí yo lá. ⁶ Ze jé pà kpokèji tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù tí ta ze nò lá. Ze pà ndâ i tí nò 'do mi yo lá. Ze delè pà ndú 'do mi ndâ 'bí 'duù lá.

⁷ Ñinò táánò bà dù a ndâ i ñinó náa ze bà kùmùkù yo, máa, yo bàkà ji ze, sé náa ze a ndâ tú mi Bindi-Mbírì nò, káa ze táánò ya gítí ndâ ña ñinò lá. Ze táánò dù gbí òkò tí yo ta pétéké 'bì ze, go 'bì niù mbe kù kpolo tí dó 'viì mi wó. ⁸ Tacó ènò, go yo táánò tí ze ngé ndii gí. Ña go yo tí nò táánò tí ze nò! Go yo giì te ze cuki me ká gítí bà ma Banga-Ngú-Có ji yo lá. À giì te mití ze delè a go bà 'vala ta rẹ̀ mi yo. Yo táánò a ndâ wù-gbì-rẹ̀ ze.

⁹ Go bà 'va mbi yo gítí ndâ ña seṛè nètè tí nó náa ze táánò kù bàkà nó kuu tí ze, ndâ ná'vindí ze. Síí gbí o bà bàkà nètè tacó bà 'de ndâ i mi ze gítí miṛi ze ta o tí nó náa ze táánò kù ma ta Banga-Ngú-Có ji yo náa walá. Ze táánò ñò rì ni lá. Ze delè ñò bèbìlì ni lá. Ze táánò kù bàkà ndâ ña seṛè nètè tí nó ènò, tacó wàa, ze 'ví pèè ta mbi 'bí 'duù gbaànjé tacó 'bí i ta o tí nó náa ze táánò kù ma ta Banga-Ngú-Có ji yo nò lá.

¹⁰ Yo ñò ta ɾo yo gí, Mbírì delè ñò gí, máa, ze táánò kù 'vala ta yo gbí tó ña kpokèji. Ze 'vala ta yo ta banga tí, ta tiṛi mi ze gítí yo walá. ¹¹ Yo ñò ni gí, máa, ze táánò kù kpo-gbì-tà-tù yo ká go bà kpo-gbì-tà-tù ndâ 'viì mi bu ndú. Ze kù je wotí ji yo ká go bà je wotí mi bu ndâ 'viì á ji ndâ 'viì mi wó. Ze delè kù do mití yo náa yo má bàkà i mbe lè gí ká go ñinó náa bu ndâ 'viì kù bàkà ta ndú. ¹² Ze táánò a ndâ mbe kù nià kpokèji ñinó jáá nó ji yo. Ze a ndâ mbe kù je wotí ji yo. Ze delè a ndâ mbe kù 'deke tí ze ji yo, máa, yo 'ví có tí kpokèji ñinó mbe kù nikì tí Mbírì, tí mbe kù tè'è tí yo gí gbí ngba wó, delè tí mbe kù tè'è tí yo máa, yo 'ví dù tí ndâ bòò-gba mi yì nò.

¹³ Ze ta o 'dáá gí kù 'dè nikì maa ji Mbírì tacó tí yo, tacó ta o tí nó náa ze táánò ya tí ta có mi wó tí Mbírì gí mi yo ká nó, yo giì ùnje gítí gí. Yo ùnje gítí nò me go bà ùnje mi 'duù gítí có mbe co 'do gbí nje 'bí ka wó 'duù á muu to tí nó nò lá. Yo ùnje gítí a i go bà ùnje mi ndâ 'duù gítí có mbe co 'do gbí nje Mbírì. À dú káa yúcó, có tí nó náa ze táánò ma ji yo nó a có mbe co 'do gbí nje Mbírì, à me có náa 'bí 'duù ká koṛo 'do gbí muu wó nò lá. A có tí nó mi Mbírì mbe dù kù bàkà nètè gbí njembí ndâ mbe ùnje gítí gí nò. ¹⁴ Tacó yo tí ndâ ná'vindí ze kpónó kù có ká ndírí tí gbèe kpokèji tí nó náa ndâ 'duù mi Mbírì mbe kù kili ta rẹ̀ mi Bindi-Mbírì gbí ndâ to Jùdèyà kù co tí nò. Tacó yo kù mbu ji bà mèèkè'i tí yo mi ndâ 'dóó nambe yo jé ká go ña bà mbu ndú 'bì ndâ nambe ndú tí ndâ Jùdèyà, ¹⁵ tí ndâ mbe zi Mbe tí ndoo tí Jézù. A ndâ ña ndâ 'duù tí nó táánò ká ziki ndâ 'bí mbe 'dòkò có mi Mbírì. Áá táánò a ndú tí ndâ Jùdèyà ká kù mèèkè'i tí

ze. I tí ndú a bà bàkà ndâ i ñinó mbe kú kpolo tàkòcò Mbíri, gii je bà jòò gbí có ta ndâ 'duù 'dáá gí. ¹⁶ A ndú táánò ká kú bàkà bà jòò gbí có, ta bà nè kpokèji bà ma có mì Mbíri ji ndâ 'duù ñinó ta ña ndú me ndâ Jùdèyà lá nó 'do tí ze, tacó wàa ndâ 'duù ñinó nàa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó 'ví 'de ta 'wálá lá. Ndú kú bàkà vò i ká mí pí ka wó vò i. Káa ndú bà 'de mbèlè kpo-tàkòcò mì Mbíri mítí ndú.

Go bà co wiri gi Tèsalónikà káká'i kuu tí Páwòlò

¹⁷ Káa à má gítí ze, ndâ ná'vindí ze, 'do tí o tí nó táánò nàa ndoo njèè ta gbí òkò tí ndoo ta làmbu o nó, à káa kùfolofo dii ze ká káa, káa njembí ze 'dáá gí a i mì yo ká. Ze bàkà ña i muu to tí nó cee gí, tacó wàa ndoo 'ví ñò ta tí ndoo káká'i, ¹⁸ tacó kò'o tí yo bàkà có bà zi ze gí. 'Dóó ye tí Páwòlò nó bàkà dú káa ndi ye tacó bà ñò yo, káa Vò-'duù-tí-nò nè kpokèji 'do tí ye gí. ¹⁹ Yo kú koṛo có máa a ndâ 'di ká bà te líkí'o mítí ze kùṛo Mbe tí ndoo tí Jézù ta o bà gí yí wúnò? À me yo lá? A yo wúnò ká bà dù tí ndâ ngbù êré nàa ze bà seke mí gbí muu ze, kú dùlù ta tí ze ta ña wálá kùṛo Mbe tí ndoo tí Jézù. ²⁰ Tacó a yo ká kú mba ze. À delè káa yo ká kú peteke tàkòcò ze.

3

¹ Bà zèè njembí ze gítí bà njèè gbí òkò tí ndoo dúú kú ya tí mà gii co tí ze gí, ndòngbú có mì ze gii dù ènò máa, à ñikí tí ze á bà tuu Tìmatéyò ya tí ji yo ká, wàa ze ta Sillivánò 'ví dù ñindi ze gbí gbata Àtínà. ² Tacó ènò, ze gii tuu Tìmatéyò tí ná'vindí ze, tí ka ze nàa ze kú bàkà nètè mì Mbíri tí nètè bà ma Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbíri ta ndú nó, máa, yí 'ví ya gí bà koni yo ta bà sè ta nètè gítí bà tee njembí yo mítí Mbíri mí tà to tí kpòò. ³ Ze bàkà ènò tacó wàa, njembí yo 'dáá gí 'ví me ta duù gbí ña vò o tí nó nàa yo kpónò gbí nó. Yo delè ta kpéétí yo ñò ñi gí, máa, ñinó a ña ñindi ndoo gbí tú ndoo. ⁴ Tacó ze táánò kú ci yo ta o tí nó nàa ze kuu tí mì yo ká nó ènò máa, «O bà mèèkè'i tí yo mì ndâ 'duù ká kèji! O bà mèèkè'i tí yo mì ndâ 'duù ká kèji!» Káa à kpónò nò a yí nàa yo kú ñò mítí yo nò. ⁵ Ye táánò tuu Tìmatéyò nò ènò máa, yí ya gí bà ñò máa, yo ká kpòò kú tee njembí yo mítí Mbíri wè? Tacó ré ze kaṛa ta gúku gí, máa ndâ-'bì-lá, wotí mì Vò-'duù-tí-nò mbe kú eendi ndâ 'duù gítí vò i nó bà ndii muu wotí mì yo, tí ña ñinó nàa ndâ nètè tí nó nàa ze táánò bàkà gbí òkò tí yo ká nó bà ya sínò.

⁶ Káa Tìmatéyò gii dele ndi wó 'do mì yo ká ji ze ta ngú có mbe peteke tàkòcò ze ènò máa, yo kú tee njembí yo mítí Mbíri, yo kú 'vala ta ndâ 'duù tàkòcò njembí yo, tàkòcò yo ta o 'dáá gí ká pètèkè'i gítí ze, yí delè gii 'dè có ji ze máa, kò'o tí ze bà ziki yo ká gí, go ñinó nàa kò'o tí yo kú kaṛaka ta ré ze káa gí nó. ⁷ A có bà tee njembí yo mítí Mbíri nò ká kú 'dèè njembí ze gbí ndâ ña bà mèèkè'i tí nó nàa à kú mèèkè mítí ze káa nó, ndâ ná'vindí ze. ⁸ Njembí ze kpónò ki tí to gí, tacó ze 'di gí máa, 'bì yo ká kácaá kuu tí Mbe tí ndoo. ⁹ Ze kpónò 'ví 'dè ñikí maa ji Mbíri gbí ña nje có yè gítí ña bà peteke tàkòcò ze tí nó nàa ze kpónò tí kuu kùṛo wó tí Mbíri tacó tí yo nó! ¹⁰ Ze kú 'deke tí ze ji Mbíri ta síí gbí wálá, tacó wàa, yí 'ví si ndoo 'ví 'de tí ndoo káká'i. Tacó wàa, ze 'ví je ndâ 'bì i ñinó mbe gboo 'do tí bà tee njembí yo mítí wó tí Mbíri gí nó ji yo.

¹¹ Ze kù 'deke tí ze jì yí tí Mbíri tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri, máa, ndú 'ví 'viindi kpokèjì bà ya gí mì yo kà jì ze. ¹² Ze kù 'deke tí ze éno máa, Mbe tí ndoo 'ví je bà 'vala ta tó njembí mí gbí òkò tí yo jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví 'vala ta ndá 'bí tende 'duù ta tó njembí yo á go cè bà 'vala ndoo ta ndoo. ¹³ Tacó wàa yí 'ví bàkà yo tí ndá 'duù ònínò ta bà lè tí yo wálá, náa yí tí Mbíri kaa yo mò gí mì wó gí á kùro wó tí Mbíri mì ndoo tí Bu ndoo, ta o bà gí ndá Mbe tí ndoo Jézù ta ndá tó 'duù mì wó wúnò.

4

Na bà 'vala ndò ònínò mbe kù peteke tàkòcò Mbíri nò

¹ À má éno, ze kpónó kù wa jì yo a gbí ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù éno máa, yo káká'i 'ví ne 'do tí ña kpokèjì 'valá ònínò mbe kù peteke tàkòcò Mbíri, náa yo táánò ònínò 'do mì ze nó lá, ndá ná'vindiré ze. Yo co ká tí gbèe kpokèjì tí nò, á go ònínò náa yo kpónó kuu nje nò dúú kù ya tí. ² Tacó yo ònínò ndá i tí nó náa ze táánò nìbà ndú jì yo á 'do gbí wotí mì Mbe tí ndoo Jézù nó ni gí.

³ Cò gbí njembí Mbíri gítí yo éno máa, yo 'ví dù tí ndá tó 'duù, wàa yo 'dáá gí 'ví dù janga-jàngá gí ndii á 'do tí ndá vò i. Yo delè 'dáá gí 'ví dù tí ndá ngbárángá 'duù mbe kù kù'ba 'do tí bà bàkà bangbaya. ⁴ Wàa yo 'dáá gí 'ví kò nìi gbí tó kpokèjì náa ndá 'duù kù te duù míti, ⁵ yo dù ta go bà dù ta ndá nìi sàkàmàà go i mì ndá 'duù ònínò mbe ònínò dúú kpokèjì bà peteke tàkòcò Mbíri ni lá nó lá. ⁶ Cò gbí njembí Mbíri gítí yo delè éno máa, 'bí 'duù 'ví gírì'o ta 'viya gítí ná'vindiré wó ta bà tẹ̀rì cikii nawù wó nò lá. Ze táánò 'dè cò tí nò jì yo sàà kùro gí. Ze delè gii ci yo éno máa, Mbíri bà waa cò míti ndá mbe bàkà ña i-'viya tí nò ta wotí ká tí nò gí. ⁷ Mbíri táánò tẹ̀'é tí ndoo me gítí gílìni lá; yí tẹ̀'é tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndá 'dóo ònínò mì wó tí Mbíri. Yí tẹ̀'é tí ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù janga-jàngá gí ndii 'do tí ndá vò i. ⁸ À má éno, 'duù má nè tù wó 'do tí bà 'di cò tí nó náa ze kù 'dè nó gí, yí kù nè tù wó nò me 'do tí bà 'di cò mì ze tí ndá 'duù go yí lá, yí kù nè a i 'do tí bà 'di cò mì Mbíri tí mbe je Bẹ̀ri mì wó tí Mbíri jì yí tí 'duù tí nò.

⁹ À má gítí cò bà zè ndá ná'vindiré yo nìkì maa, nderè bà cu wáràgà mì 'bí 'duù 'do gbí òkò tí ze á jì yo gítí ònínò wálá, tacó Mbíri táánò nìbà ònínò jì yo gí. ¹⁰ À delè dù káa yúco máa, yo kpónó kù zè ndá ná'vindiré yo gbí ndá to Mèsidóniyà 'dáá gí nìkì maa. Káa ze kpónó kù 'deke a tí ze jì yo tí ndá ná'vindiré ze éno máa, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo dúú kù ya tí gí kùro nìkì ndii ònínò náa yo kù bàkà kpónó nó gí. ¹¹ Yo bàkà wotí gítí éno máa, gbínje 'ví dù gbí òkò tí yo lá. Bindi, yo 'ví koṛo cò me gbolò a i gítí bà bàkà nèté tacó bà 'de i-zó-zò mì yo, á go cò tí nó náa ze táánò 'dè jì yo nò. ¹² Yo ko tí yo ta 'bì yo, tacó wàa, ndá 'bí tende 'duù 'ví ùlù ta rẹ̀ yo éno máa, yo me ndá mbe kù zò i gbí wu'o mì ndá 'bí 'duù nò lá.

O bà gí Mbe tí ndoo wúnò

¹³ Go bà 'dè cò jì yo gítí ndá kuu kuu tí ze, ndá ná'vindiré ze. Yo si bà dù ta sé cò gbí njembí yo ngé ndii gí tacó tí ndá 'bí ka yo ònínò mbe cì gí nó mí to. Tacó ònínò a ña i mì ndá 'duù ònínò mbe koṛo cò gítí bà 'vala ndi ndá kuu 'do gbí muu'dú ndú lá nó ká nò. ¹⁴ Ndoò lè má ùnje gí, máa, Jézù táánò cì gí, bindi yí gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó gí, gbí éno máa, Mbíri

bà 'vala ndi ndâ 'bí ka ndoo ñinó mbe ci gí nó 'do gbí muu'dú ndú ta rẹ̀ mì Jézù, ká go bà 'vala ndi wó tí Jézù nò, bindi a yí tí Jézù ká bà gí gí bà tè kùro ndú ya tí gí gbíri. ¹⁵ Cò tí nó náa ze kpónó kejì gí bà 'dè jì yo nó a có mbe co 'do gbí nje Mbíri. Kòcò Mbíri éno máa, ta o bà gí Mbe tí ndoo káká'í wúnò, ndoo tí ndâ 'duù ñinó tí ndâ wu 'duù ta ri tí nó nó bà yee mì wó kùro si ndâ 'duù ñinó mbe ci sàà gí nó mí ndii wálá. ¹⁶ Tacó ta o tí nò, à káa 'dóó Mbe tí ndoo ká bà gí 'do gbíri gí muu to tí nó. Yí bà gí gí bà 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà. Bindi , kùro ndâ basili mì Mbíri bà giì tè'é tí ndâ 'duù. Gbí mòngò mì Mbíri bà giì me tí, bindi ndâ 'duù ñinó tí ndâ 'duù mì Bindi-Mbíri mbe ci sàà gí nó ká bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú á kùro má kózò gí nó, ¹⁷ áà bà giì tè'é tí ndoo tí ndâ 'duù ñinó mbe ci lá nó á gí mì ndú gbí kùlù mù tàri, tacó wàa, ndoo 'ví kaa toko gbaanjé ta ndú ya gí kùro Mbe tí ndoo gbí pípi, gí bà dù ngbé ká á mì ndoo ta ndú kà. ¹⁸ Á má éno, yo yì tí yo gbí òkò tí yo ta o ku ta ndâ có tí nó.

5

Yo 'viindi tí yo á gítí o bà gí Mbe tí ndoo

¹ Káa à má gítí sè ndâ sili, ta ndâ pì, ta ndâ o bà bàkà tí mì ndâ i tí nó, ze bà cu mbè có gítí ndú jì yo wálá, ndâ ná'vindi ze, ² tacó yo ta kpééti yo ñò ni gí, máa, o bà gí Mbe tí ndoo káká'í wúnò bà dù go bà gí mbe ngbà ta bèbili. ³ Ndâ 'duù ta o tí nó bà dù kù koṛo có máa, «Vò i wálá.» Káa ndú giì gu maa káa ndii ta bà gbo ndú mì vò i, go bà gbaaka niì mì gó-káyì, bindi 'bí i náa ndú bà bàkà nó wálá.

⁴ Káa yo kpónó kù 'vala me gbí 'dí'di'o tacó wàa o tí nó 'ví gbaaka tí ta yo á go bà gbaaka yo mì mbe ngbà nò lá, ndâ ná'vindi ze. ⁵ Tacó yo 'dáá gí a ndâ 'viì gbí ngbà'o, tí ndâ 'viì gbí ngbàà ri. Ndoò ta ndoo 'dáá gí me ndâ 'duù gbí 'dí'di'o lá. ⁶ Á má éno, ndoo tèrì á go i mì ndâ 'bí 'duù lá. Ndoò dù tí zò'o ta ṛo ndoo ngbàrángà'í. ⁷ Tacó ndâ mbe tèrì kù tèrì a i ta bèbili. Ndâ mbe kù sa ta pe delè kù sa a i ta bèbili. ⁸ Káa ndoo a ndâ 'duù gbí ngbà ri, à má éno, ndoo dù ta ṛo ndoo ngbàrángà'í. Ndoò si bà tee njembí ndoo mítí Mbíri, giì je bà zè Mbíri nìkì maa, 'ví dù go kùngù tacó bà lì ta zì'i 'do tí ndoo gbí gó. Wàa, bà koṛo có lì mítí Mbíri 'ví dù tí i bà lì mú 'do tí muu ndoo gbí gó. ⁹ Mbíri táánò cu 'bì wó mítí ndoo me tacó bà mbu ndoo gí tàkò có mì kpo-tàkòcò mì wó lá. Yí bàkà a i tacó bà 'vala ndoo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri, ¹⁰ tí mbe ci tacó tí ndoo. Tacó wàa, ndoo 'ví dù toko ta ndú si ndoo kpónó kù 'vala muu to tí nó nó; delè tacó ndoo 'ví dù toko ta ndú bindi bà cì ndoo. ¹¹ Á má éno, yo je wotí jì ndâ 'bí ka yo. Yo koni tí yo gbí òkò tí yo á go ñinó náa yo kù bàkà kpónó nó.

Ndòngbú có

¹² Ze kù 'deke a tí ze jì yo éno máa, yo 'ví te duù mítí ndâ 'duù ñinó tí ndâ kpo 'duù kùro yo, mbe kù bàkà nètè bà niìbà tó kpokèjì jì yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo nò, ndâ ná'vindi ze. ¹³ Yo te duù mítí ndú ndii bà te duù mì yo mítí sè ndâ 'duù 'dáá gí. Yo 'dè nìkì maa jì ndú tacó nètè tí nó náa ndú kù bàkà nò. Yo delè 'ví 'vala gbí òkò tí yo nìkì maa.

¹⁴ Ze kù yù 'do mì yo a nambeé éno máa, yo 'ví 'dè có gítí bà bàkà nètè jì ndâ mbe kpó tí kpoò, ndâ ná'vindi ze. Yo je wotí jì ndâ 'duù ñinó á gbí òkò tí yo ta wotí bà te ṛo ndú gí yaà kùro ndâ 'duù á tí ndú wálá nò. Yo koni ndâ 'duù ñinó ta wotí tí ndú wálá nò. Yo delè 'ví kònò ndâ 'duù 'dáá

gî. ¹⁵ Yo kèèndè vò i gbí òkò tí yo lá. À 'ví dù gbí njembí yo ta o 'dáá gî káa có gítí bà bàkà tó i gbí òkò tí yo, ta có gítí bà bàkà tó i ji ndâ 'bí tende 'duù. ¹⁶ Yo 'ví dù ta pétékè tàkòcò yo ta o 'dáá gî. ¹⁷ Yo 'ví kaṛa tà bà 'deke tí yo ji Mbírì lá. ¹⁸ Yo má gbí dà, yo 'ví 'dè nìkì maa ji Mbírì, à delè má volo mítí yo gî, yo má gbí mbúlùwu, yo 'ví 'dè nìkì maa ji yí, tacó ñìnò a ṛa có ñìnó náa à gbí njembí wó gítí yo tí ndâ mbe kù 'vala ta ṛè m̀ Bìndi-Mbírì tí Jézù nó ká nò.

¹⁹ Yo 'ví 'buuku muu wotí m̀ Bèṛi-m̀- Mbírì lá. ²⁰ Yo delè 'ví go 'véṛè mítí có ñìnó náa a Mbírì ká wu mí gbí nje 'duù nó lá. ²¹ Yo 'viiki gbí có kùṛo má kózò gi. Yo má 'de có tí nò tí yúcó, yo 'ví nanaka muu yo mítí , ²² káa yo má 'de tí 've có, yo 'ví mò tí yo 'do tí ndâ 've i 'dáá gî gî. ²³ Ze kù 'deke tí ze ji Mbírì tí mbe kù je tó bà dù ndò ji ndâ 'duù, máa, yí 'ví kaa yo mò gí m̀ wó. Yí 'ví si yo 'ví dù ta gbí òkò yo nìkì maa, ta bà lê tí yo wálá, ta vò i tí lílí yo wálá, ta njembí yo ngbárángà'ì kù ù ta ndi bà g̀ Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì. ²⁴ Mbírì tí mbe tè'é tí yo bà si yo 'ví dù tí ndâ mbe bàkà sóló i wálá, tacó yí me mbe ne 'do tí po ngo nje wó lá.

²⁵ Yo 'deke tí yo ji Mbírì tacó tí ze, ndâ ná'vindí ze.

²⁶ Yo 'vee ndâ ná'vindí ze kà ta njembí bà zè Mbírì tacó tí ze.

²⁷ Ye kù be ji yo a tí Mbe tí ndoo éno máa, yo 'ví 'deke wáràgà tí nó ji ndâ ná'vindí ndoo á m̀ yo kà 'dáá gî.

²⁸ Nambeè m̀ Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví dù ta yo.

BÀ SÓ TÈSÀLÓNÌKÀ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Tèsàlónìkà

¹ Muu ze tí ndâ mbe kù cu wáràgà tí nó a ndâ 'duù ta'ò: ònínó a ye tí Páwòlò, gù je ndâ Sílìvànò ta Timàtáyò. Ze kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'duù mì Mbírì tí Bu ndoo, tí ndâ 'duù mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì mí gbí gbata Tèsàlónìkà. ² Ze kù 'deke tí ze jì Mbírì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa, ndú 'ví cù 'dê ngo cù ndú mítí yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù niki maa.

Bà waa có ta o bà gí Bìndi-Mbírì wúnò

³ Áá mì ze a nderẹ̀ tacó bà 'dè niki maa jì Mbírì go ònínó náa à tí tacó tí yo 'dáá gí, ndâ ná'vìndí ze, tacó yo kpónó kù tee njembí yo mítí Mbírì ta wotí tí ndii ònínó sàà kùro gí. Yo delè kù zè tí yo gbí òkò tí yo niki ta banga tí ngé ndii gí. ⁴ Ze kù mba tí ze ta rẹ̀ yo kùro ndâ 'bí mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì, tacó à tà kpétí má kù pèè mbí yo ta bà mèèkè'í tí yo, yo kpòò kù tee káa njembí yo mítí Mbírì.

⁵ Gbí có bà tee njembí yo kácaá mítí Mbírì nò éno máa, yo ònínó ni gí máa, yí a mbe waa yúcó. Káa mboo tàkò ònínó a tí nó náa yo kù me nò a bà bàkà yo mì Mbírì tí ndâ bọ̀-gba mì wó tí Mbírì. ⁶ Mbírì bà waa có ta yúcó, yí bà kèèndè mbugo tí nó náa yo kuu gbí nó á mítí ndâ mbe kù mbu yo nó gí. ⁷ Bìndi yí bà kaa yo tí ndâ 'duù tí nó náa à kpónó kù mèèkè'í tí yo nó mítí tó bàndò tí nó náa yí bà kaa ze mítí nó ta o bà túbà tí Jézù mì wó 'do gbírì ta ndâ basilì mì wó tí Mbírì, náa yí je wotí jì ndú. ⁸ Jézù ta o tí nó bà da nó gí co gbí ngba wu gí bà kèèndè có ndâ wò i mì ndâ mbe si Mbírì tí có lá, ta ndâ mbe biya bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có mì wó tí Jézù tí Mbe tí ndoo, jì ndú. ⁹ Ndâ ònínó ndâ 'duù tí nó bà mbu jì bà waa có mítí ndú, éno máa, ndú 'ví dù tí ndâ vóló-voló 'duù dúú bà ya tí, gù je bà mò ndú 'do kùro Mbe tí ndoo gí, à delè bà mò ndú 'do gbí ngba wotí mì wó gí. ¹⁰ Yí bà me ndâ i tí nó a i ta o tí nó náa yí bà gí tí, tacó wàa, ndâ 'duù tí nó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gí nó 'ví ùlù yí, ta bà te duù mítí wó nó. Yo ta o tí nó delè bà dù kuu gbí òkò tí ndâ mbe kù ùlù Jézù, tacó yo ùnje gítí yúcó tí nó náa ze táánò 'dè jì yo nó gí.

¹¹ Ònínó a nderẹ̀ bà 'deke tí ze jì Mbírì ta o 'dáá gí ká nò. Ze kù yù nambeè 'do mì wó, máa, yí 'ví si yo 'ví dù tí ndâ 'duù mbe 'ví tí ndâ 'duù ònínó náa yí tè'è tí ndú gí, yí delè ta wotí mì wó 'ví si yo 'ví bàkà go ndâ tó có tí nó 'dáá gbí njembí yo nò, tacó wàa, yo 'ví cee ta nètè tí nó náa yo kù bàkà yee tí kpónó nó 'do gbí có mì bà tee njembí yo mítí wó. ¹² Gbí ònínó kpokèjì tí nó, ndâ 'duù bà ùlù rẹ̀ Mbe tí ndoo Jézù 'do gbí có mì yo, ndú delè bà ùlù rẹ̀ yo 'do gbí có mì wó, á 'do gbí nambeè mì Mbírì, delè 'do gbí nambeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì.

¹ À má gítí Rì bà gí Mbe tí ndoo Jézú tí Bìndi-Mbírì, ta có gítí bà kili ndoo toko gbaànjé mí mì ndoo ta ndú ta Rì tí nò, ² kòcò ze jì yo éno máa, yo 'ví co ká ngé kú gu ta gúku 'do gbí có mì 'bí 'duù mbe bàkà tí wó tí mbe 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri-mi-Mbírì, ta ndá mbe kú fiini có éno máa, Rì tí nò co sàà gí nó lá. Njembí yo delè 'ví mù 'do gbí có mì 'bí 'duù mbe 'dè 'vére jì yo éno máa, a ze ká cu wáràgà jì yì ta ña có tí nò nó lá.

³ Yo si 'bí 'duù 'ví eendi yo gítí bà kojo ña ndá có tí nó lá. Tacó Rì tí nó tí Rì bà gí Mbe tí ndoo nó bà co a i bìndi bà gí 'duù tí nó tí gbolò mbe kú gbì gbì njembí wó gítí vò i ta Mbírì nò. 'Duù tí nó náa muu wó bà 'va tí to nó, ⁴ a mbe kú jòò gbí có ta ndá bààci 'dáá gí. Yí delè a mbe si tí wó tí i ndii ndá i tí nó náa ndá 'duù kú ci i jì ndú nó 'dáá gí. Yí si tí wó tí gbolò i tí ña ñinó náa ndú kpónó nje bá ta Mbírì ká gbaànjé. Yí delè kpónó kú kò kò jì ndá 'duù máa, yì lá a Mbírì.

⁵ Bà mbí yo ó-ò? Ye táánò 'dè có gítí bà co Rì bà gí Bìndi-Mbírì nó jì yo ta o tí nó náa ye táánò kuu mì yo ká nó lá? ⁶ Yo delè ñò i tí nó mbe kú zèè 'duù tí nó ta yúco mì wó wálá nó, tií mí to, di tí o bà co Rì tí nó náa à ci nó, ni gí. ⁷ Bà jòò gbí có ta Bìndi-Mbírì kpónó kuu tí, káa, a i náa à kú bàkà tí a i gbí ña kpokèjì ñinó náa bà 'di gbí kpò ndá 'duù muu to tí nó gí, yee tí o tí nó náa à má mò i tí nó mbe kú nè kpokèjì 'do tí nó á 'do tí kpokèjì má kózò gí, ⁸ bìndi 'duù tí nó tí mbe kú gbì gbì njembí wó gítí vò i ta Mbírì nó bà gí co gí gbí ngbàà rì. Bìndi Mbe tí ndoo Jézú bà gí zì yí, ta bà òlò woò gbí nje wó mítí wó, bà co Jézú ta ngba wó bà zì yí gí.

⁹ Bà gí 'duù tí nó tí mbe kú gbì gbì njembí wó gítí vò i ta Mbírì nó bà dù a i ta wotí mì Vò-'duù-tí-nò. Yí bà gí gí bà bàkà ndá mbù serè ta gbí ndú wálá, ta bà túbà ndá mbó, ta bà bàkà ndá kpo-kpò i, ¹⁰ ta bà bàkà ndá vo-vò tìrì tacó bà ee ta ndi ndá 'duù ñinó tí ndá kánjì ku nó, tacó ndú biya bà dù ta go yúco, tacó wàa ndá yì 'ví 'de tí ta 'válá nó gí. ¹¹ Tacó éno, Mbírì kú tuu vò muu jì ndú, tacó wàa, ndú 'ví ùnje ká gítí 'vére. ¹² Mbírì bàkà éno tacó bà waa có mítí ndá mbe si bà co tí kpokèjì ñinó jáá nó mí to, káa àà gí ñìkì tí ndú a bà co tí lókó-loko kpokèjì nò.

Mbírì cu 'bì wó mítí yo tacó bà 'vala yo

¹³ Káa áá mì ze a nderè tacó bà 'dè ñìkì maa jì Mbírì tacó tí yo ta o 'dáá gí, ndá ná'vindí ze, tí ndá wú-gbì-ré Mbe tí ndoo. Tacó Mbírì táánò cu 'bì wó mítí yo 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó tacó bà 'vala yo ta bà bàkà yo mì Bèri-mi-Mbírì tí ndá ngbàrángà 'duù, delè ta ba ùnje mì yo gítí yúco. ¹⁴ Mbírì tè'é tí yo tacó bà 'vala yo nó a i 'do gbí bà ma Banga-Ngú-Có mì ze jì yo, tacó wàa yo 'ví 'de tí ta bàndò bà dù yo ñindí yo gbí ngba Mbe tí ndoo Jézú tí Bìndi-Mbírì. ¹⁵ À má éno, yo 'dò kò yo mí to tí kpòò, wàa yo 'ví kpòlò tí có tí nó náa ze táánò 'dè jì yo ta nje ze, ze delè gíi cu jì yo ta wáràgà nó, ndá ná'vindí ze.

¹⁶ Ze kú 'deke tí ze tacó tí yo jì Mbe tí ndoo Jézú tí Bìndi-Mbírì, ze delè kú 'deke tí ze jì Mbírì tí Bu ndoo, tí mbe kú zè ndoo ñìkì maa, náa yí gíi je tí ta 'dè njembí jì ndoo dúú kú ya tí, gíi toko ta bà kojo tò có gítí 'válá bìndi ku mì ndoo, á 'do gbí nambeè mì wó, ¹⁷ éno máa, ndú 'ví si njembí yo 'ví dù tí yú njembí gbí bà bàkà ña ndá tó i 'dáá gí, delè gbí bà 'dè yúco.

3

Yo 'deke tí yo jì Mbírì tacó tí ze

¹ Ndòngbú có mì ze jì yo 'ví éno máa, yo 'deke tí yo jì Mbířì tacó tí ze, ndá ná'vindirí ze. Yo 'deke tí yo jì Mbířì, tacó wàa, yí 'ví si có mì Mbe tí ndoo 'ví 'vèè gálà-gálà, wàa ndá 'duù tí nó mbe 'di nó 'ví te duù mítí , á go ñinó náa yo kpónó kú te ta duù mítí nò. ² Yo delè 'ví 'deke tí yo éno máa, yí tí Mbířì 'ví 'vala ze á 'do 'bì ndá mbe vò muu tí nó tí ndá voló-volo 'duù nó, tacó ndá mbe tee njembí ndú mítí Mbířì lá nó ògbù ngé. ³ Káa Mbe tí ndoo me mbe 'dè có gí, wàa yí gù ñònòkò gbí 'bá wó 'do tí po ngo nje wó gí nò lá. Yí bà je wotí jì yo gí, yí delè bà kpolo tí yo 'do tí Vò-'duù-tí-nò gí. ⁴ Káa à má gítí yo, ze bà be tí Mbe tí ndoo gí, máa, yo kpónó kú bàkà ndá i tí nó náa ze táánò 'dè có gítí ndú jì yo nò, yo delè bà bàkà ndú kpòò kú ya tí gí kùro. ⁵ Ze kú 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo éno máa, yí 'ví 'visì njembí yo tí njembí ndá mbe ò tó bà zè tí mì Mbířì ni , yí delè 'ví si yo 'ví dù tí ndá 'duù ñinó mbe kú kònò vò i go i mì Bindi-Mbířì nò.

Kózò tí yo 'ví bàkà nètè

⁶ Ze kú 'dè có jì yo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbířì, ndá ná'vindirí ze, éno máa, yo dù gí ndù 'do tí ndá ná'vindirí ndoo ñinó ta go bà bàkà nètè tí ndú wálá, mbe kú 'vala me go ña bà 'vala ndò tí nó náa ze táánò kpilí jì yo nó lá nò. ⁷ Tacó yo ta kpéetí yo ñò ni gí, éno máa, nètè mì yo a bà mèlè ndi ze. Káa yo ñò ta ọ̀ọ̀ yo gí máa, ze táánò ta o tí nó náa ze kuu mì yo kà nó me ndá mbe kẹ̀-ro lá. ⁸ Ze táánò me ndá mbe kú lẹ̀ 'bì ze gí tà i 'do mì 'bí 'duù sínò lá. Jé lá! Ze táánò kú zò i 'do ká gbí bà ka wu'o mì ze. Ze táánò wu gbí gó ọ̀ gítí nètè mì ze lá, ze delè wu gbí bèbìlì lá. Ze bàkà éno tacó wàa, ze 'ví ba gbímíbí yo ta bà zò-mítí-yo nò lá. ⁹ Ze táánò kú ziki tí ze ta bà bàkà nètè rẹ̀'rẹ̀-bè-rẹ̀-bè ta wu'o nò, me tacó máa yúco mì ze tacó bà 'dè có jì yo éno máa, yo je i ñinó jì ze, yo bàkà éno jì ze, wálá nò, lá. Ze bàkà éno a i tacó bà túbà bà bàkà nètè jì yo, tacó wàa yo 'ví bàkà go yí. ¹⁰ Ze táánò 'dè có jì yo si ze kuu mì yo kà nó éno máa, 'duù má biya bà bàkà nètè gí, yí 'ví zò i lá, nò gí. ¹¹ Káa ze kpónó kú 'di có éno máa, ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo kà a ndá vo-vò mbe kpó, ta go bà tee 'bì ndú mítí nètè tí ndú wálá. Á tí ndú káa go bà yuu nje ndú gí gbí có mì ndá 'bí 'duù ta rẹ̀ ndú gbí wálá. ¹² Ze kú 'dè có jì ndá ña ndá 'duù tí nó ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbířì éno máa, ndú si ña nètè tí nó mí to, wàa ndú 'ví bàkà a nètè tacó bà 'de ta i bà ko ta tí ndú.

¹³ Wo yo 'ví co ta bà bàkà i ñinó náa à tí nó lá, ndá ná'vindirí ze. ¹⁴ 'Bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí yo má biya bà 'di có tí nó náa ze cu mí gbí wáràgà tí nó nó gí, yo 'ví kù'ba 'do tí 'duù tí nó. Nètè mì yo 'ví dù ta yí káká'í wálá. Tacó wàa, yí 'ví ñò tí ni éno máa, kpokèjì tí nó náa yì kú co tí nó a lókó-loko kpokèjì. ¹⁵ Káa yo 'ví mèèkè'í tí wó go bà mèèkè'í tí ku'di nó lá. Yo kpo-gbì-tà-tù wó, tacó yí a ná'vindirí yo, tacó wàa, yí 'ví dele ta ndi wó gítí jáá kpokèjì.

Ndòngbú có

¹⁶ Ze kú 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo, tí mbe kú si ndá 'duù kú dù ñikì maa, éno máa, yí 'ví si yo 'ví dù ñikì maa ta o 'dáá gí, gbí ña ndá kpokèjì 'dáá gí. Mbe tí ndoo 'ví dù ta yo ta o 'dáá gí.

¹⁷ Ñinó a ye tí Páwòlò ká kú cu ndá 'vé tí nó jì yo mí gbí wáràgà tí nó ta 'dóó 'bì ye. Ñinó a mbó ndi 'bì ye gbí ndá wáràgà mì ye 'dáá gí ká nò. Ñinó a cè ña bà cu wáràgà mì ye ká nò.

¹⁸ Ye kù yù nambeè 'do mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbíri tacó tí yo 'dáá gî.

KPÉDELÉ TÌMÀTÉYÒ

Kpédélé bà cu wàràgà mì Páwòlò jì Tìmàtèyò

¹ Njìno a ye tí Páwòlò, tí tú mì Bìndi-Mbírì tí Jézù. Ye gí tí tú mì Bìndi-Mbírì go có mì Mbírì tí mbe 'vala ndoo, delè go có mì wó tí Bìndi-Mbírì tí Jézù tí nó, náa ndoo kù koro 'wálá lí míti wó nó. Ye kù cu wàràgà tí nó.

² Jì wò tí Tìmàtèyò, tí 'dóó 'vii mì ye, náa ndà só ta ndà kù tee njembí ndà míti Bìndi-Mbírì. Ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye jì Bìndi-Mbírì tí Jézù, tí Mbe tí ndoo, máa ndú 'ví bàkà nambeè mì ndú, wàa ndú 'ví nò yê ọ lo. Ndú delè 'ví si wò 'ví dù ta 'dè njembí lo.

³ Ye táánò ci wò ta o tí nó náa ye kù ya gí tàkò to Mèsidóniyà nó, máa wò 'ví co 'do gbí gbata Èfàsù lá. Tacó wàa wò 'ví nò ta có gítí ndá nà ndá 'duù tí nó mbe kù nìbà ndá sú có jì ndá 'duù á bìnìdì có mì Mbírì nó. ⁴ Nètè mì nà ndá 'duù tí nó a bà je mbí ndú kpolo ma míti ndá tà-ká-tà mì ndá ká gù ndú, ta bà 'deke ndá rẹ ndá ká gù ndú mèè jì ndá 'duù. Káa ndá nà ndá i tí nó náa ndú kù bàkà nò a ndá i mbe kù nònòkò muu ndá 'duù 'do tí bà bàkà go có mì Mbírì, náa 'duù kù nò ni ta bà tee njembí wó míti Mbírì nó. ⁵ Káa ndoo kù nìbà i jì ndá 'duù tacó wàa ndú 'ví zè ndá 'bí ka ndú nìkì máa, tí nà tò bà zè tí njìno mbe gí 'do gbí ndá ngbàrangà njembí, ta tó muu, ta bà ùnje gítí Mbírì ta njembí 'duù gbaànjé. ⁶ Ndá nà ndá 'duù tí nó ne 'do tí cèè kpokèjì mì yúco gí. Ndú kù ya ká yalàkàà gí tàkò ndá 'bí nà ndá có ta nji gbí ndú wálá. ⁷ Ndú kù bàkà tí ndú tí ndá kpo-kpò mbe 'dì gbí ndá có mì Mòze, káa ndú 'dì gbí ndá có tí nó náa ndú kù 'dè nò lá. Ndú delè nò ndá i tí nó náa ndú kù 'dè có gítí ndú nó ni ká lá.

⁸ Ndoò nò ni gí máa, ndá có mì Mòze a ndá tó có, náa 'duù má nò nderè ndú ni gí nó. ⁹ Ndoò delè gii nò ni gí, máa, à kù 'dè có me jì ndá tó 'duù lá. À kù 'dè có a i jì ndá mbe bàkà vò i, go ndá mbe ngbútù, ta ndá mbe bàkà i-Mbírì lá, ta ndá mbe bèè ọ Mbírì, ta ndá mbe zi ndá bu ndú ta ndá nawu ndú, ta ndá mbe zi ku. ¹⁰ À gii 'dè có a i jì ndá mbe zingbà ta ndá niì, ta ndá mbe si ta ndá 'bí ka ndú 'dakò, ta ndá mbe ngbà ndá 'duù, ta ndá mbe 'vérè, ta ndá mbe see tí ndú gítí 've có, ta ndá mbe bàkà ndá 'bí nà i njìno mbe co tende 'do tí cèè bà nìbà i tí nó ¹¹ mbe ya 'vii ta nà serè Bànga-Ngú-Có tí nó náa Mbírì tí nó náa ndoo kù ùlù yí nó kpilì jì ye, máa, ye kpolo tí, wàa ye 'ví ma jì ndá 'duù nó.

'Dè nìkì máa jì Mbírì á gí tàkò nambeè mì wó

¹² Ye 'dè nìkì máa jì Bìndi-Mbírì tí Jézù tí Mbe tí ndoo, mbe je wotí jì ye, tacó yí nò ni gí máa, ye bà bàkà nètè mì yì go có tí nó náa à gbí muu yì nó gí. ¹³ Ye táánò sàà a mbe kù 'dè ndá vò có gí bà tí Jézù. Ye táánò a mbe kù mèèkè'i tí ndá 'duù mì wó. Ye delè táánò a mbe kù go ndú ta zu ngò. Káa Mbírì gii toro ndá vò i mì ye nò 'dáá gí míti wó tí bàà, tacó yí nò ni gí, máa, ye táánò nò ndá vò i tí nó náa ye kù bàkà nò ni lá, tacó ye ta o tí nó ùnje gítí Bìndi-Mbírì kálásé. ¹⁴ Mbírì bàkà nambeè jì ye me gbolò, ta bà wu bà ùnje, ta bà zè Bìndi-Mbírì tí Jézù nìkì máa mì gbí njembí ye me gbolò. ¹⁵ Có tí nó náa à 'dè máa, «Bìndi-Mbírì tí Jézù táánò gí gí muu to nó tacó bà 'vala ndá mbe bàkà vò i,» nó a cèè yúco ta kponje gítí wálá, tí cèè có mbe 'vii tí có bà ùnje gítí ta njembí 'duù gbaànjé. Ye a fuúfú gbí òkò

tí ndâ mbe bàkà vò i 'dáá gí. ¹⁶ Káa ta ndâ ña ñinò 'dáá gí, Mbíri gii bàkà nambeè ji ye mí pí ndâ vò i mí ye nò me gbolò. Tacó wàa, Bindi-Mbíri tí Jézù 'ví tù ta bà bà kònò ndâ mbe bàkà vò i ji ndâ 'duù ñinò 'dáá gí á kèji gí bà ùnje gítí wó tacó bà 'de 'válá ñinò mbe cee lá nò.

¹⁷ Ndoò te duù míti Mbíri,
ndoò ùlù yí tí gba tí nó mbe cee lá nó,
kpòò ya tí .

Ndoò te duù míti Mbíri,
ndoò ùlù yí tí 'duù tí mbe dù tí ká nó,
kpòò ya tí .

Ndoò te duù míti Mbíri,
ndoò ùlù yí tí nó náa ndoo ñò yí ta ɾo ndoo lá nó,
kpòò ya tí .

Go-i-tí-nò!

¹⁸ Ye kú 'deke a tí ye ji wò máa, bà mbí lo 'ví ò tí ndâ có mì ndâ mbe ma có mì Mbíri náa ndú táánò 'dè gítí lo nó lá, Timatèyò, 'vii mí ye. Kpolo tí ndú mì gbí njembí lo, wàa wò 'ví gò gó go i mì ngáangbá 'vii-'dakò. ¹⁹ Ndâ zí'i-gó mì lo 'ví dù a bà tee njembí lo míti Mbíri, ta bà dù ta tó muu. Ye kú 'dè có tí nò ji wò tacó ndâ 'bí 'duù táánò bàkà vò muu, bindi ndú gii mèèkè gbí bà ùnje mì ndú gítí Mbíri kùdùù gí. ²⁰ Ndâ 'bí 'duù sósò'ò 'do gbí òkò tí ndâ 'duù tí nò a ndâ Ìmànyò ta Àlèsándòrò, náa ye táánò ká waa có míti ndú ta bà kaa ndú ji Gba-vò-i, tacó wàa ndú 'ví no bà 'dè zu có gí bà tí Mbíri ngbó.

2

Ña kpokèji bà 'deke tí ji Mbíri

¹ Má ènò, kpédélé có mì ye ji wò éno, máa, wò 'ví 'deke tí lo ji Mbíri tacó tí ndâ 'duù 'dáá gí. Wò 'ví yù i gítí miɾi lo 'do mì Mbíri. Wò 'ví yù nambeè 'do mì wó tacó tí ndâ 'bí 'duù. Wò delè 'ví 'dè niki maa ji yi.

² Wò 'ví 'deke tí lo ji Mbíri kpolo ma tacó tí ndâ gba mì ndoo, ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro ndoo, tacó wàa ndoo 'ví 'vala ta wo gbí òkò tí ndoo lá, ndoo 'ví 'vala a i gbí 'dè tí, ta bà te duù míti Mbíri, delè ta bà bàkà ndâ i ñinò mbe 'vii á ɾo 'bá nò. ³ Bà 'deke tí ndoo èno a tó i mbe kú peteke tàkòcò Mbíri tí mbe 'vala ndoo. ⁴ Tacó à tí wó a go bà 'vala ndâ 'duù 'dáá gí, tacó wàa, ndú 'ví ñò yúco ni . ⁵ Tacó Mbíri ká gbaanjé cuki. Mbe kú 'viindi gbí òkò tí ndâ 'duù muu to tí nó ta Mbíri delè ká gbaanjé, tí Bindi-Mbíri tí Jézù, ⁶ mbe sì miɾi wó ji ku á muu ndâ 'duù 'dáá gí. Mbíri táánò tuu yí tí mbe ma có 'válá ji ndâ 'duù ta tó o mì wò mbe 'vii gbí muu wó tí Mbíri. ⁷ Ye kú 'de ji wò ta yúco, ye jé 'dè 'vèrè lá, máa, áá táánò je ye tí mbe nìbà có tí nò tí yúco nò ji ndâ 'duù ñinò náa ndú me ndâ Jùdèyà lá nó, tacó wàa, ndú 'ví ùnje gítí .

⁸ Má ènò, có gbí muu ye éno máa, ndâ 'duù tí ndâ bàndò 'dáá gí 'ví 'deke tí ndú ta bà kaa 'bì ndú, tí 'bì ndâ yê ta vò i mì ndú wálá, á gí yaà ji Mbíri, ta pètékè tàkòcò ndú, delè ta gbínje gbí òkò tí ndú wálá.

⁹ Có mì ye ji ndâ niì éno máa, ndú 'ví yuu bongo ñinò mbe 'vii á ɾo 'bá mbe te nò mì ɾo ndâ 'duù lá nò. Ndú delè 'ví je mbí ndú kpolo ma míti bà te banga cèkèè tacó bà mà tí ndú ji ndâ 'duù lá; ¹⁰ ndú 'ví te banga a i ta bà bàkà ndâ tó i á go i mì ndâ ña ndâ niì ñinò mbe túbà tí ndú tí ndâ mbe ùnje gítí Mbíri gí nò. ¹¹ À delè má kú nìbà i ji niì, yí 'ví dù ngbiì. Yí delè

'ví te duù mí tí 'duù tí nò mbe kú nibà i jì yí nò. ¹² Ye ùnje gítí éno máa, niì 'ví dù tí mbe nibà i jì ndá 'dakò nò lá. Yí delè 'ví dù pí tí ndá 'dakò lá. Yí 'ví dù ngbiì kùro ndá 'dakò. ¹³ Tacó Mbíri táánò suu kùro a Ádàmá tí 'dakò, bìndi yí giì suu Évà tí niì. ¹⁴ Gba-vò-i delè táánò ee me ndi Ádàmá lá, yí ee a ndi Évà tí niì, bìndi niì giì kpò có mì Mbíri gí. ¹⁵ Káa a bà jò ndá 'viì ká bà 'vala ndá niì, náa ndú má dù tí ndá niì ñinó mbe aanga muu ndú mí tí bà tee njembí ndú mí tí Mbíri nò.

3

Ndá kpo 'duù kùro ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

¹ Có tí nó máa, go bà dù tí gbolò 'duù kùro ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri má tí 'duù, yí kú kofo a tó có ngé waa gí nó, a yúco ta kponje gítí wálá. ² Káa ña 'duù tí nò 'ví dù me mbe kú bàkà ndá i-nò lá. Yí 'ví dù me mbe kò ñjèkù niì lá. Yí 'ví dù a i tí 'duù ñinó ta ngbárángà muu wó. Yí 'ví dù me 'duù ñinó mbe kú bàkà ndá i-'viì nó lá. Yí 'ví dù a i tí 'duù ta muu ká tí wó. Yí 'ví dù tí 'duù ñinó ta njekekì 'bá mì wó ká ngàà jì ndá 'duù. Yí delè 'ví dù tí mbe nibà tó kpokèjì bà 'vala ndò jì ndá 'duù. ³ Ña 'duù tí nò 'ví dù me vò mbe ñjù pe lá. Yí 'ví dù me mbe kùmùkù ndá i mì ndá 'duù lá. Yí 'ví dù a i tí 'dè 'duù, me mbe gbínje lá. Yí delè 'ví dù me mbe go ndá kpo-kpò i lá. ⁴ Yí 'ví dù tí ña 'duù ñinó mbe ni bà 'viindi 'bá mì wó nìkì maa gí, náa ndá 'viì mì wó kú 'di có mì wó, delè náa ro ndá 'duù ká ngbárángà'ì gítí ndá 'viì mì wó. ⁵ Tacó bà kpolo tí 'dóó 'bá mì wó má kpò yí gí, yí bà 'de wotí gítí bà kpolo tí 'bá mì Mbíri 'do kòtí 'di? ⁶ Yí 'ví dù me ngú mbe ùnje gítí Jézú lá. Tacó yí bà luguu á tí wó ta bà si tí wó tí gbolò 'duù ta kpéetí wó, bìndi Mbíri bà waa có mítí wó go bà waa có mítí Gba-vò-i. ⁷ Duù tí nò 'ví dù a ña 'duù ñinó náa ndá 'duù ñinó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri lá nó kú te duù mítí wó. À má me éno lá, rẹ̀ wó bà volo gí, bìndi yí bà tè wú mì Gba-vò-i.

Ndá mbe koni ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

⁸ Ndá mbe kú koni ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó 'dáá gí delè 'ví dù a ndá ña ndá 'duù ñinó náa ndá 'duù kú te duù mítí ndú nò. Ndú 'ví dù tí ndá mbe 'dè yúco. Ndú 'ví dù me ña ndá 'duù ñinó náa pe kò ndú gí nó lá. Ndú delè 'ví dù me ndá mbe go ndá kpo-kpò i lá. ⁹ Ndú 'ví dù tí ndá 'duù ñinó ta muu ndú ngbárángà'ì, mbe kú ùnje gítí có mì Bìndi-Mbíri 'do ká ngé rẹ̀ngbó. ¹⁰ À 'ví ñò muu ndú kùro kózò gí, bà lè má tí ndú wálá, à 'ví giì bàkà ndú.

¹¹ Ndá niì ñinó mbe kú koni ndá mbe kú kpolo tí ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó, delè 'ví dù a ña ndá niì ñinó náa ndá 'duù kú te duù mítí ndú nò. Ndú 'ví dù me ndá mbe ni rẹ̀ lá. Ndú 'ví dù tí ndá niì ñinó ta muu ndú ngbárángà'ì nò. Ndú delè 'ví dù tí ña ndá niì ñinó mbe kú bàkà nètè ta njembí ndú gbaanjé nò.

¹² Ndá 'dakò ñinó tí ndá mbe kú koni bà kpolo tí nètè gítí ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó delè 'ví dù me ndá bu ñjèkù niì lá. Ndú delè 'ví dù a ndá ña ndá 'duù ñinó mbe kú kpolo tí ndá 'bá mì ndú, ta ndá 'viì mì ndú nìkì maa. ¹³ Tacó ndá 'duù kú te duù mítí ndá mbe kú bàkà nètè bà koni ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri jáá. À delè tí ndú a wotí bà 'dè có gítí bà tee njembí ndú mítí Bìndi-Mbíri ta gúku tí ndú wálá.

¹⁴ Ye kú cu wáràgà tí nó jì wò ta có bà ya gí mì yo kà gbí muu ye. ¹⁵ Káa 'bí i máa tii bà ya ye gí kà gí, wò 'ví nò éno máa, ndá 'duù 'ví 'vala 'bá mì Mbírì niki maa. Ye kú nì a ndá mbe kú kilì ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì, tí ndá 'vii mì Mbírì tí nó tí wu Mbírì, delẹ̀ tí ndá mbe kú te rẹ̀ có mì Mbírì gí yaà tí kpòò nò.

¹⁶ À dú káa yúco máa, bà 'di gbí kpokẹ̀jì mì Mbírì táánò sàà a gbolò có kóó. Có kóó tí nò a Bindi-Mbírì,

tí mbe gí gí muu to tí nó táánò tí 'duù.

A Bèrì-mì-Mbírì táánò ká túbà tí wó,

ndá basìlì táánò nò yí gí,

àá táánò ma có tí wó jì ndá 'duù gí.

Ndá 'duù táánò ùnje gítí wó muu to tí nó gí,

àá táánò te yí ya tí gí gbírì gí.

4

Ndá sú mbe nibà i

¹ A Bèrì-mì-Mbírì ká 'dẹ̀ có ta nje wó ngbàrángà 'i éno máa, ndá 'bí 'duù gbí ndá sẹ̀ sili tí nó gí kùro o bà gí Bindi-Mbírì káká 'i nó bà je mbí ndú kpòlo ma a i gítí bà ru ndi ndá 'vẹ̀rẹ̀ mì ndá bààcì á bìnì có mì Mbírì.

² Ndá mbe 'dòkò có mì ndá ña ndá bààcì tí nò a ndá mbe 'vẹ̀rẹ̀, tí ndá mbe tìrì ta ndi nò bà 'dẹ̀ 'vẹ̀rẹ̀ káká 'i á ro ndú wálá. ³ Ndá 'bí ña 'vẹ̀rẹ̀ mì ndú máa: bà kò niì a vò i kùro Mbírì, wàa ndá 'duù delẹ̀ 'ví gee tí ndú 'do tí ndá 'bí ña ndá i-zò-zò. Káa Mbírì táánò suu ndá i tí nò náa ndá wò 'duù tí nò kú 'dẹ̀ có máa ndá 'duù 'ví zò ndú lá nò, tacó wàa ndá mbe ùnje gítí Bindi-Mbírì, tí ndá mbe nò yúco ni gí, 'ví zò ta bà 'dẹ̀ niki máa jì Mbírì ta líkí'o tí ndú. ⁴ Mbírì táánò suu 'dáá káa ndá tó i, tacó wàa ndoo 'ví zò ndú 'dáá gí ta pẹ̀tẹ̀kẹ̀ tàkòcò ndoo, náa ndoo má a ndá mbe nò tó i náa 'duù bàkà jì ndoo ni nò. Má éno, ndoo 'ví bẹ̀ ndá 'bí i, máa, ndú a ndá wò i nò lá. ⁵ Tacó a có mì Mbírì, toko ta bà 'deke tí ndoo jì Mbírì tacó ndá i tí nò, ká kú bàkà ndú tí ndá ngbàrángà i.

Tó bòò mì Bindi-Mbírì

⁶ Wò má nibà ndá có tí nò 'dáá gí jì sẹ̀ ndá ná'vìndí lo, gbí éno máa, wò bà dù tí tó mbe bàkà nẹ̀tẹ̀ mì Bindi-Mbírì tí Jézù. Wò delẹ̀ kú nì a bà máa, bà nibà i mì Bindi-Mbírì náa wò kú ru ndi nó ya gí gbí mbelẹ̀ lo ngé tè gí. ⁷ Nẹ̀tẹ̀ mì lo 'ví dù ta ndá ñónókó tà-ká-tà ta i gbí ndú wálá gítí ndá i muu to tí nó nó lá. Aanga muu lo mítí bà dù tí 'duù mì Mbírì. ⁸ Bà tala bà ngaka tí 'duù tacó bà je wotí jì dii wó a tó i, káa bà tala bà ngaka tí 'duù tacó bà bàkà go có mì Mbírì a kpóló-kpòlo i co tí bà ngaka tí tacó bà je wotí jì dii 'duù gí. Tacó 'duù bà 'de i gbí ta bà só: 'bí gbaànjé á si yí muu to tí nò, bìnì 'bí á bìnì ku mì wó. ⁹ Tee njembí lo mítí có tí nò, tacó ñinò a yúco ngé waa gí. ¹⁰ Tacó éno, ndoo kpónó kú te kpo muu, ndoo delẹ̀ kú bàkà nẹ̀tẹ̀ tí kpòò, tacó ndoo kú koro có lì a i mítí Mbírì tí nó mì ndoo, tí wu Mbírì mbe kú 'vala ndá 'duù 'dáá gí nò. Co tí ndá i 'dáá gí, yí kú 'vala a ndá mbe ùnje gítí yúco tí nò. ¹¹ Nibà ndá có tí nò jì ndá 'duù, wàa wò 'ví nò máa, ndú bàkà go ndú.

¹² Si tí lo jì ndá 'duù wàa ndú 'ví ñonoko wò máa, wò a 'vii nò lá. Dù tí mbe nibà ndá ña ndá tó i 'dáá gí, go bà 'dẹ̀ banga nje, ta tó 'válá, ta bà zẹ̀ ndá 'duù niki maa, ta bà dù ta ngbàrángà njembí, jì ndá mbe ùnje

gítí Bìndi-Mbíri. ¹³ Dù kú 'deke wáràgà mì Mbíri, wàa wò 'ví nìbà ndá có gbí jì ndá 'duù 'dáá gí, yee tí o bà gí ye gí mì yo ká. ¹⁴ Bà mbí lo 'ví ò tí i-nambee tí nó táánò náa Mbíri je jì wò ta o tí nó náa ndá mbe ma có mì Mbíri 'dè ta có, bìndi có tí nó ndá kpo 'duù mì ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri gii tee ta 'bì ndú mítí lo nó lá. ¹⁵ Kọ̀ro gbí có tí nó náa ye 'dè jì wò nò tí kpoò, bìndi wò 'ví mèlè ndi ndá i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú jì wò nò. Tacó wàa ndá 'duù 'ví nò máa, wò me mbe ja gí ndii lá. ¹⁶ Kpolo tí lo, wò delè 'ví kpolo tí i tí nó náa wò kú nìbà jì ndá 'duù nò. Bàkà ndá i tí nó ta o 'dáá gí, tacó wàa, wò 'ví 'vala ta mịri lo, wò delè 'ví 'vala ta mịri ndá mbe kú 'dì có mì lo 'do gbí vò i.

5

Nètè gítí ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri

¹ Wò 'ví 'dè gbí vò i mì 'duù ònìó tí kpo 'duù jì wò nó jì yí ta 'bè lá. 'Dè có ta yí pétékè'i, á go bà 'dè có mì lo jì bu lo. Wò 'ví 'dè có jì ndá 'vii-'dakò á go bà 'dè có jì ndá ná'vindi lo. ² Bìndi wò 'ví 'dè gbí bà lè mì ndá kpo nii jì ndú gbí tó kpokèjì á go bà 'dè có jì nawu lo. Bìndi wò 'ví 'dè gbí ña ndá vò i mì ndá 'vinì jì ndú ta ngbàrángà njembí lo á go njembí 'duù gítí ndá nàmi wò.

³ Yo 'ví tì de duù mítí ndá nawù ku; ye kú nì a ndá nawù ku ònìó tí ndá mbe yè ta 'dóó 'duù mì ndú wálá nò. ⁴ Káa ndá 'vii, ta ndá 'vii-gù má kuu mì nawù ku, yo 'ví si ndú 'ví tala bà kpolo tí nawu ndú á go có mì Mbíri, tacó bà si có ndá nètè tí nó náa nawu ndú tí nó táánò bàkà gítí ndú si ndú gbí 'vii nó kuro má kózò gí. Tacó nètè bà kpolo tí ndá mbe jò ndoo a nètè mbe kú peteke tàkòcò Mbíri. ⁵ Káa nù ònìó tí nawù ku ta 'vii mì wó wálá, delè ta 'dóó 'duù mì wó wálá nó, 'ví kọ̀ro có gítí Mbíri, ta bà dù kú 'deke tí wó, ta bà yù i 'do mì Mbíri ta o 'dáá gí. ⁶ Káa ña nawù ku ònìó mbe zèè kpolo ma a ngè lík'i' o muu to tí nó nó a kánjì ku. ⁷ 'Dè có tí nó jì ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri, tacó wàa ndá 'duù 'ví ño ndi ndú lá. ⁸ 'Dè có jì ndú máa, 'bí 'duù gbí òkò tí ndú má kpolo tí ndá 'vii mì wó ta ndá 'dóó nambe wó lá, gbí éno máa, 'duù tí nó biya nò a bà 'dì có mì Bìndi-Mbíri gí. À delè nìkì káa 'duù ònìó mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri lá nó á co tí ña 'duù tí nò.

⁹ Wò 'ví cu mí gbí wáràgà bà cu rẹ̀ ndá nawù ku ònìó náa ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri kú kpolo tí ndú nó káa rẹ̀ ndá nawù ku ònìó ta ndoo tí ndú ndii zi'duù-ta'ò gí nò. Ndú 'ví dù a ndá nù ònìó jé mbe rànngà kú lá. ¹⁰ Delè ta rẹ̀ ndú wu ta bà bàkà ndá tó i ònìó go bà ko ndá 'vii mì ndú gbí tó kpokèjì, ta bà konì ndá yè, ta bà te wiri mítí ndá mbe 'do 'do, ta bà caka kò ndá mbe kú bàkà nètè mì Bìndi-Mbíri go i gbí tàkii mì ndoo tí ndá Judéyà tacó bà te wiri mítí ndú, ta bà kọ̀ro có gítí bà bàkà ndá tó i nò.

¹¹ Káa yo 'ví cu rẹ̀ ndá nawù ku ònìó ta mbelè ndú kú i ngèlè kálásé nó lá. Tacó go bà-nò-vò-ndò má gii tanga mítí ndú ndii muu wotí bà kọ̀ro có mì ndú gítí Bìndi-Mbíri gí, a có bà kò tí káká'i ká bà dù gbí muu ndú. ¹² Bìndi ndá 'duù bà gii kùtù a tí gítí ndú máa, ndú ònòkò gbí 'bá ndú 'do tí kpédélé ngo nje ndú gí. ¹³ Ndá 'bí ña i gbí kú ndá dó nawu ku tí nó ta mbelè ndú kú i ngèlè kálásé nò, a jè, ta bà nò ta 'bá mì ndá 'duù sàkàmàà. Ndú kùtáa má si ká mítí ndá ònìó, má wálá, à nìkì ma. Káa ndá i mbe gii volo ndú ngé gí, a ndá bà kùtù tí, ta bà yuu tí ndú mí gbí ndá i, ta ndá có

ṅinó ta ɾè ndú gbí wálá, delè ta bà 'dè ndá 'bí ṅa kpo-kpò có mbe 'vii ta ndú lá. ¹⁴ Ye koɾo có máa, àà bà 'vii ta ndá nawù ku ṅinó ta mbelè ndú kù i ṅgèlè kálásè nó a bà kò ndá 'bí ṅú 'dakò, ndú 'ví jò ta ndá 'viì, wàa ndú 'ví koɾo có gítí ndá i-'bá mì ndú. Tacó wàa, ndá ku'di mì ndoo 'ví 'de ta kpokèjì bà ṅonoko ndoo lá. ¹⁵ Ye kù 'dè có tí nò tacó ndá 'bí nawù ku kpónó 'dòkò 'do tí ndoo kù ɾu ndi Gba-vò-i gí. ¹⁶ Má ènò, nambe 'bí niì gbaanjé gbí òkò tí yo tí ndá mbe kù kili ta ɾè mì Bindi-Mbíri má a nawù ku, à niki éno máa yí kpolo tí nambe wó tí nò, wàa sè yo 'ví koɾo có gítí sè ndá nawù ku ṅinó ta ndá 'duù mì ndú wálá nò.

¹⁷ 'Bí có mì ye káká'ì jì wò a ṅinó máa, yo 'ví te duù míti ndá tó kpo 'duù ṅinó tí ndá kùro yo nò. Ye kù nì a ndá kpo 'duù ṅinó mbe 'vii tí ndá 'duù ṅinó náa à 'ví te duù míti ndú gí nò. Yo delè 'ví ko mboo ndá nètè mì ndú jì ndú. Co tí ndá i 'dáá gí, yo 'ví te duù míti ndá ṅa ndá tó kpo 'duù ṅinó mbe kù ma có mì Mbíri, ta ndá ṅinó mbe kù nibà có mì Mbíri ta wotí tí nò. ¹⁸ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «À caka gbí nje mbe gbà deme ta wu ngo lá.» À giì cu 'bí máa, «Ko mboo nètè mì ndá mbe bàkà nètè á jì ndú.»

¹⁹ À má kpì ngbàngà tí 'bí kpo 'duù jì wò, wò 'ví ùnje gítí có tí nò lá, sè káa ṅinó wò má 'di có tí nò 'do gbí nje ndá 'duù go só, go ta'ò, kózò gí. ²⁰ 'Bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí ndá kpo 'duù mì yo má nanaka muu wó míti bà bàkà vò i, wò 'ví 'dè gbí vò i mì wó nò jì yí mí kùro ndá mbè 'duù, tacó wàa ndá 'bí ka wó kpo 'duù 'ví cì ta gúku bà bàkà ṅa i tí nò. ²¹ Ye kù see wò jì Mbíri, ye kù see wò jì Bindi-Mbíri tí Jézù, ye delè kù see wò jì ndá basili mì Mbíri, máa, wò 'ví kpolo tí ndá có tí nò 'dáá náa ye 'dè jì wò nó ta kábà tí ndú. Wò delè 'ví ṅjèè gbí òkò tí ndá 'duù lá. ²² Gu gítí bà bàkà 'duù tí kùro ndá mbe kili ta ɾè mì Bindi-Mbíri lá. Tacó ndá 'duù bà go wò á muu wó. Kpolo tí lo 'do tí ndá vò i 'dáá gí.

²³ Wò 'ví ṅjù 've ngo mì lú lá. Wò ta o 'dáá gí 'ví ṅònòkò ngo ṅjú-ṅjù mì lo ta lambu pe zùu-zùu ènò, tí yeè gítí gbí yì lo, delè tacó sé'ì kù bàkà wò ká tà ndi ka wó.

²⁴ À kù ṅò vò i mì ndá 'bí 'duù ká míti ṅjì ɾo ndú. Káa ndá 'bí 'duù a ndá gbàà'và, wò bà bàkà a o tacó bà 'di gbí vò i mì ndú. ²⁵ Tó i delè ká ènò, à ṅgùù lá. Káa 'duù kpèti má tala bà ṅgùù tí wó tí, àà bà co ká co gí sè.

6

¹ Ndá 'duù ṅinó tí ndá i-zógó-zogo mì ndá 'bí ka ndú nó 'ví te duù míti ndá mbe tí ndú, tacó wàa à 'ví volo ɾè Mbíri lá, à delè 'ví no ta nje gítí bà nibà i mì ndoo lá. ² Káa ndá i-zógó-zogo ta mbe tí wó só má a ndá mbe kù kili ta ɾè mì Bindi-Mbíri, yí 'ví bàkà nètè jì mbe tí wó ta vò tãmuu, tacó náa ndá yì a ndá ná'vindi nò, lá. ṅgé gí lá! Tacó 'duù tí nò mbe kù 'de gbolò i gbí nètè mì wó nò a ná'vindi wó tí mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri, tí kpóló-kpolo 'duù mì Mbíri.

Ndá sú bà nibà i ta ndá kpo-kpò i

Nibà ndá có tí nò jì ndá 'duù pètèkè'i, yee tí o tí nó náa à ya gí gbí muu ndú gí, wàa ndú 'ví bàkà go ndá có tí nò. ³ Káa 'bí 'duù má nibà 'bí ṅa lókó-loko có mbe 'vii ta wu có mì Mbíri náa Bindi-Mbíri tí Jézù nibà jì ndoo nó lá, ⁴ 'duù tí nò kù luguu a tí wó, ta bà mòò ɾo wó sínò. Yí delè ṅò

'bí i gbaànjé ni lá. À gbí muu ña ndâ 'duù tí nò a mà bà 'vee gbí ndâ i 'dáá gí. 'Bí ña i mì ndú delè a bà 'dè ndâ 'bí ña tende có mbe kú jò ndâ kii, ta mà, ta ngò, ta ndâ vò có, delè ta bà koṛo ndâ vò có ta nderè ndú wálá gbí òkò tí ndâ 'duù. ⁵ Nètè mì ndâ ña ndâ 'duù tí nò delè a bà ñònòkò muu ndâ 'duù ñinó ta muu tí ndú wálá, mbe dò 'bí ndú 'do tí yúco gí, mbe kú si bà bàkà go có mì Mbíri tí i bà 'de ndâ kpo-kpò i gbí a muu to tí nó, nò.

⁶ À dú káa yúco máa, bà bàkà go có mì Mbíri kú je tó i me gbolò jì 'duù. Káa sè káa ñinó máa, 'duù tí nò 'ví dù me mbe gbolò njembí lá. ⁷ Te mí gbí muu lo éno máa, àa táánò jò ndoo me ta 'bí i 'bí ndoo 'do gbí yì lá. À delè wúnò bà duu ndoo me ta 'bí i 'bí ndoo lá. ⁸ Má éno, ndâ i-zó-zò, ta bongo má kuu mì ndoo, à tè ta ndoo gí. ⁹ Tacó ndâ 'duù ñinó ta go ndâ kpo-kpò i tí ndú nó a ndâ ndò kècè mì ndâ i ñinó mbe kú yòòngò ndâ 'duù gítí ndâ vò i nò. Ndú kú yuu miṛi ndú mí gbí wú, ta ndâ 'bí ña i ñinó ta gbí ndú wálá nó, ta bà dù ta go ndâ i mbe kú gí jì ndú ta vò i, mbe kú gbo nje ndú ta bà mì ndú. Ndâ i tí nò kú volo ndú gbí có mì gbolò njembí. ¹⁰ Tacó a bà dù ta gbolò njembí ká kú jò ndâ ña ndâ vò i tí nó 'dáá gí. A go ndâ kpo-kpò i ká gbí tàmuu ndâ 'bí 'duù kú gíri'o pàrángáá 'do tí kpokèjì mì yúco. A delè káa go ndâ kpo-kpò i ká kú te sé'i me gbolò mí gbí njembí ndâ 'bí 'duù.

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù Timátéyò

¹¹ Káa wò tí 'duù mì Mbíri 'ví kii'ba 'do tí ndâ ña ndâ vò i tí nó 'dáá gí, wò 'ví koṛo có bà dù tí tó 'duù mì Mbíri, wò delè 'ví koṛo có gítí bà bàkà go có mì Mbíri. Wó 'ví tee njembí lo mítí Mbíri, wò 'ví zè ndâ 'duù ñikí maa. Wò 'ví dù tí mbe kòndò ndâ i, wò delè 'ví dù tí mbe 'dè njembí. ¹² Wò 'ví gò gó muu có mì Bìndi-Mbíri tí kpoò, tacó wàa wò 'ví 'de ta 'wálá ñinó mbe cee lá nò, tacó ñinó a i tí nó táánò náa Mbíri tè'é tí lo gítí ta o tí nó náa wò tù ta bà tí lo tí 'duù mì Mbíri mí kùro ndâ 'duù nò. ¹³ Ye kú see wò jì Mbíri, bìndi ye gii see wò jì Jézù tí Bìndi-Mbíri, tí mbe dù tí 'dakò táánò kùro Pónisiyò Pilátò nó, ¹⁴ máa, wò 'ví bàkà ndâ i tí nó táánò náa a 'dè jì wò máa wò 'ví bàkà ndú nó ngbàrangà'i, yee tí o bà gí Mbe tí ndoo, Jézù tí Bìndi-Mbíri káká'i.

¹⁵ Yí bà gí ta o tí nó mbe 'vii gbí muu Mbíri tí nó,
 náa à kú ùlù yí,
 tí mbe kú zogo ndâ 'duù 'dáá gí,
 tí Gba tí nó náa 'bí gba muu to tí nó mbe me gbolò ndii yí wálá,
 tí Mbe tí ndoo,
 náa 'bí mbe tí ndoo muu to tí nó mbe me gbolò ndii yí wálá.

¹⁶ À káa yí ta kpéetí wó ká dù tí ká.
 Ngba bàndò tí nó náa yí kú dù tí nó me i bà zeke ta ɾo 'duù lá.
 'Bí 'duù jé mbe ñò yí ta ɾo wó wálá.
 'Bí 'duù delè jé gí bà ñò yí ta ɾo wó wálá.
 À ùlù yí tí gba muu to tí nó kpòò ya tí.
 Go-i-tí-nò.

¹⁷ 'Bí có náa ye kú 'dè jì wò a ñinó máa, wò 'ví 'dè có jì ndâ 'duù ñinó tí ndâ mbe ndâ kpo-kpò i muu to tí nó nó, máa, ndú 'ví mba tí ndú lá. Ndú delè 'ví tee njembí ndú mítí ndâ kpo-kpò i mì ndú nó lá, tacó ndâ i tí nó ká go ngo díí. 'Dè có jì ndú máa ndú 'ví tee njembí ndú a i mítí Mbíri tí mbe kú je ndâ i ñinó mbe kú te líkí'o mítí ndoo ta o 'dáá gí nò. ¹⁸ 'Dè có

ji ndú máa, ndú 'ví bàkà ndâ tó i, ndú 'ví dù tí ndâ mbe bàkà ndâ tó nèté, go bà dù tí ndâ mbe je i ji ndâ 'duù ta tó njembí, delè tí ndâ mbe 'viiki gbí bà je i ji ndâ 'bí 'duù lá. ¹⁹ Ndú má 'vala gbí ña kpokèjì tí nò, ndú bà kili ndâ tó i me gbolò gítí taàbé, náa go cèè 'válá má kuu tí ndú nò.

²⁰ Káa wò 'ví kpolo tí i tí nó táánò náa à je ji wò máa wò 'ví kpolo tí nò, Timátéyò. Si bà yuu nje lo gí gbí ndâ có ñinó náa ndú me ndâ có mì Mbíri lá nó, ta ndâ kponje ñónókó mì ndâ 'duù ñinó mbe kú bàkà tí ndú tí ndâ mbe 'di gbí có mì Mbíri nó mí to. ²¹ Tacó ndâ 'bí mbe tè gí tàkò ña ndâ i tí nò giri'o tí vò ña ñinó 'do tí kpokèjì mì yúco gí.

Mbíri 'ví koni yo 'dáá gí.

BÀ SÓ TÌMÀTÉYÒ

Bà só bà cu wáràgà mì Páwòlò jì Timàtéyò

¹ Nìno a ye tí Páwòlò tí mbe gí tí tú mì Bindi-Mbíri tí Jézù 'do gbí có mì Mbíri. Mbíri je ye, tacó wàa ye 'ví dù tí mbe ma có 'valá tí nó mbe cee lá, náa yí tí Mbíri táánò ci cí máa yí bà je jì ndá 'duù nìno bà gí tí ndá mbe kù dù toko ta Bindi-Mbíri tí Jézù nò. ² Ye kù cu wáràgà tí nó tacó bà 'dè có jì wò tí Timàtéyò, tí kpóló-kpolo 'viì mì ye, máa, ye kù 'deke tí ye jì Bu ndoo tí Mbíri, ye delè kù 'deke tí ye jì Bindi-Mbíri tí Jézù tí Mbe tí ndoo, máa ndú 'ví bàkà nambeè jì wò, ndú 'ví nò yè ọ lo, ndú delè 'ví si wò 'ví dù ta 'dè njembí lo.

Kì nò tí Mbe tí ndoo lá

³ Ye má koro có tí lo, ye kù 'dè nìkì maa jì Mbíri. Mbíri tí nó tí Mbíri mì ndá ká gù ndà, náa ndà kù bàkà nètè jì yí gbí cèe kpokèjì nò. Ye ta o 'dáá gí kù koro có tí lo ta o tí nó náa ye má kù 'deke tí ye jì Mbíri. ⁴ Ye má koro có bà 'dù ngo-ọ lo táánò ta o bà njèè gbí òkò tí ndá nó, go bà nò wò má a i mbe zi ku, à kpónó zi ye gí. O bà 'de tí ndá káká'ì ta 'bí o wúnò bà me líkí tí ye ta ọ wálá. ⁵ Mbí ye kuu tí ọ bà tee njembí lo mítí Bindi-Mbíri tí Jézù. Wò 'de ọ njembí tí nò me 'do to lá. Ndá gù lo Lùyjà, tí nawu nawu lo, ta nawu lo Yúnisi, delè táánò káa ndá mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri tí Jézù go i mì lo nò. À kpónó teke-tèkè mì lo nò káa gbèe ọ bà ùnje mì ndú táánò nò, ta kponje tí wálá.

⁶ Má ènò, ye kpónó kù 'va a mbí lo, máa, wò 'ví kili wu gí tà i-nambeè tí nó táánò náa Mbíri je jì wò ta o bà bàkà wò mì ye tí mbe nibà i nò. ⁷ Tacó Mbíri táánò je jì ndoo me bèri mbe si ndoo 'ví dù tí ndá mbe kì nò kùro ndá 'duù nó lá, yí je jì ndoo a Bèri mbe je wotí bà zeke gbí nì ọ ndá 'duù. Bèri tí nò a mbe si ndoo 'ví zè Mbíri ta tó njembí, yí delè a mbe si ndoo 'ví dù tí ndá mbe bàkà i-'viì lá.

⁸ Má ènò, wò 'ví cì gùku lá, wò delè 'ví kì nò tí bà ma có tí Mbe tí ndoo lá. Wò delè 'ví kì nò tí ye tacó náa ye kpónó kuu gbí zàà á muu wó nò lá. Gbì gbí njembí lo gítí bà kònò sé'ì muu bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbe tí ndoo, sé náa Mbíri je wotí gítí jì wò gí nò. ⁹ Mbíri 'vala ndoo 'do gbí vò i, bindi yí gii tè'é tí ndoo, máa ndoo 'ví dù tí ndá 'dóó 'duù mì yí. Yí tè'é tí ndoo me tacó máa ndoo bàkà a 'bí i mbe nìkì ma nò lá. Yí bàkà ènò 'do ká gbí 'dóó nambeè mì wó, ta nderè ká mì wó. Yí bàkà nambeè tí nó táánò jì ndoo ta rẹ mì Bindi-Mbíri tí Jézù á kùro bà suu to tí nò. ¹⁰ Káa a Mbe tí ndoo tí Bindi-Mbíri tí Jézù kpónó ká gii ọ wotí mì ku gí, ta bà ma Banga-Ngú-Có gítí 'valá nìno mbe cee lá nò.

¹¹ Mbíri táánò cu 'bí wó mítí ye, máa ye dù tí tú mbe ma Banga-Ngú-Có tí nò, delè tí mbe nibà. ¹² Nìno a nderè có bà mbu ye nó kpónó ká nò. Kpèti ká ènò, njembí ye mù lá, tacó ye nò Jézù tí 'duù tí nó, náa ye kù tee njembí ye mítí wó nó, nì gí. Ye delè gii nò nì ngbáràngá'ì gí, máa, wotí bà kpolo tí i tí nó náa yí je jì ye máa ye 'ví kpolo tí yee tí o bà ko mboo nètè mì ndá 'duù nó, kuu tí wó. ¹³ Má ènò, kpolo tí cèe có tí nó táánò náa ye 'dè jì wò nò. Wò delè 'ví 'vanda jé káa ndi ndú ndíri jì ndá 'duù tí nó náa wò kù nibà i jì ndú nò. Dù ta bà tee njembí lo mítí Bindi-Mbíri tí Jézù,

delè ta bà zè yí nìkì maa. ¹⁴ Kpolo tí tó i tí nò táánò náa à je jì wò nò; kpolo tí ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri tí nò mbe kù 'vala gbí njembí ndoo nò.

¹⁵ Wò nò ni gí máa, ndá Figèlò, ta Èrèmàjínìsì, ta sè ndá 'bí 'duù gbí ndá to Ásiyà kpónó 'dáá mò tí ndú 'do tí ye gí nò gí. ¹⁶ Káa Mbíri 'ví si ndá 'vii kòtí Ònèsifòrù, tacó a yí ta ndá 'bí o táánò ká kù 'dèè njembí ye ta bà gala ye ta nò ɾo wó gítí nɾèrè bà zèè ye mí gbí zàà wálá. ¹⁷ Ta o bà yee yí gbí gbata Rómà táánò, yí pà ba tí ye ta njembí wó gbaànjé yee tí o tí nò náa yí gù 'de ye gí. ¹⁸ Mbíri 'ví koni yí ta ndòngbù o wúnò. Wò delè nò ɾa nambeè tí nò táánò náa yí kù bàkà jì ye si ye gbí gbata Èfàsù kà nò ta ɾo lo ngbàrangà'i gí.

2

Tó àsikèrì mì Bìndi-Mbíri

¹ Mbíri bàkà nambeè jì wò ta ɾè mì Bìndi-Mbíri tí Jèzù gí, 'vii mì ye. Má ènò, dù tí 'dakò, tacó wàa, ² wò 'ví 'dòkò ndi bà ma ndi ndá có ñinó táánò náa wò 'di 'do gbí nje ye á kùɾo ndá 'duù nò, jì ndá 'duù ñinó náa wò kù tee njembí lo mítí ndú nò, wàa ndú delè 'ví 'dòkò ndi bà ma ndi gbèè có tí nò gí kùɾo jì ndá 'bí 'duù.

³ Má ènò, kònò bà sé'i ñindi lo go i mì tò àsikèrì mì Bìndi-Mbíri tí Jèzù. ⁴ Wò nò a àsikèrì 'di ta go bà dù tí kùɾo ndá 'bí ka wó tí wó jé ká kù ɾo 'dì á nje nèté? ⁵ Á kù bàkà ndá i 'dáá ká ta ɾa kpokèjì bà bàkà ndú. Káa 'duù ma có me tí ɾa kpokèjì tí nò náa à tí nò lá, mbe wu gbí wó wálá. ⁶ 'Duù má zèè bá ká tí kpòò, to bà 'boo yí wálá. ⁷ Koɾo gbí ndá có tí nò náa ye 'dè jì wò nò, bìndi Mbíri bà je muu bà 'di gbí ndú jì wò gí.

⁸ Je mbí lo mítí Bànga-Ngú-Có tí nò táánò náa ye kù nò ta bà ma máa, Jèzù tí Bìndi-Mbíri, tí 'vii-gù Dàvidè, 'vala ndi wó 'do gbí muu 'duù wó gí, nò. ⁹ Ye kpónò kù kònò sé'i ta 'bò tí kò ye, goolá ye bàkà a 'bí ɾa gbolò vò i nò gbí có tí nò. Kpèti ká ènò, có mì Mbíri me 'bí i go ñji ɾa wàa 'duù 'ví nè mì gbí còngò nò lá. ¹⁰ Má ènò, ye bà kònò ndá sé'i tí nò 'dáá gí tacó tí ndá 'duù ñinó náa Mbíri ɾuka ndú tí ndá 'duù mì wó nò. Tacó wàa, ndú delè 'ví 'de 'válá ñinó mbe cee lá nò, wàa ndú 'ví dù ta líkí'o tí ndú ta ndá Bìndi-Mbíri tí Jèzù duú bà ya tí á tí banga bàndò. ¹¹ Có náa wò 'ví tee njembí lo mítí a có tí nò, máa,
«Ndoò táánò má cì ta ndá Jèzù,

ndoo delè bà 'vala ta ndú.

¹² Ndoò má kònò tí ndoo,
ndoo delè bà dù tí ndá kpo-kpò gba ta ndú.

Ndoò má 'boo yí,
yí delè bà 'boo ndoo.

¹³ Ndoò má a ndá lókó-loko 'duù,
yí ta o 'dáá gí káa 'duù ñinó jáá nò,
tacó wotí bà 'boo tí wó, tí wó wálá.»

Tó mbe bàkà nèté

¹⁴ 'Va mbí ndá 'duù mì lo gítí ndá kpóló-kpolo có tí nò. Wò delè 'ví see ndú jì Mbíri, máa ndú 'ví tò kponje gítí ndá có ñinó ta gbí ndú wálá nò lá. Tacó ndòngbù tò i mì ndá ɾa ndá kponje tí nò káa bà ñònòkò muu ndá mbe kù sè tù ndú gítí ndá ɾa ndá kponje tí nò. ¹⁵ Bàkà wotí mì lo, tacó

wàa wò 'ví ya gí kùrò Mbírì ta nò ɾo lo wálá, go i mì 'duù ñinó mbe bàkà ngbàrángà nèté, tí 'duù ñinó mbe nibà có mì Mbírì jáá.

¹⁶ Wò 'ví ya gí gbí ndá kponje ñónókó mì ndá 'duù ñinó ta gbí có mì ndú gítí Mbírì wálá nó lá. Tacó bà tò kponje ta ndá ña ndá 'duù tí nò kù tooko 'duù me 'dú 'do tí Mbírì. ¹⁷ Ña ndá kponje ñónókó tí nò kù dèèkè go bà dèèkè kàngandono nò. Ndá 'bí mbe kù nibà ndá ña ndá có ñónókó tí nò jì ndá 'duù a ndá Ìmànyò ta ka wó Filétù, ¹⁸ tí ndá mbe girì'o 'do tí kpokèjì mì yúcó gí. Ndú kù ñònòkò muu ndá mbe ùnje gítí yúcó. ¹⁹ Kpèti ká ènò, Mbírì sè tà 'bá mì wó ta díí ɾiti gí. À cu mítí su-sú 'bá tí nò, máa, «Mbírì ñò ndá 'dóó 'duù mì wó ni gí.» À gii cu 'bí, máa, «Mbe 'dè có máa yì a 'duù mì Mbírì 'ví mò tí wó 'do tí bà bàkà lé-lé i gí.»

²⁰ Ña ndá ká'i bà zò i gbí gbolò 'bá 'dáá me ká gbaànjé lá. Ndá cèe ká'i bà zò i ta ndá kpo-kpò o kuu tí. Bìndi ndá ña ñinó náa a kù zò i gbí ndú ta ɾi 'dáá gí nó ká kuu tí. ²¹ Má ènò, 'duù má kù 'bà 'do tí ña ndá vò i tí nó náa ye 'dè có gítí ndú nó gí, yí bà dù tí cèe 'duù mì Mbírì, go ndá cèe ká'i ñinó náa mbe 'bá mò ndú gí ndii kpolo ma gítí ndá kpo-kpò o, wàa gbí ndú 'ví dù cóó-cóó ká ngbàrángà'i tacó nèté nò. ²² Tè gí tàkò có mì ndá i gbí kù yo tí ndá 'vii-'dakò lá. Je mbí lo tí kpòd a i gítí bà bàkà ndá tó i. Wò 'ví tee njembí lo mítí Mbírì. Dù ta tó njembí lo gítí wó. Wàa wò delè 'ví dù niki maa ta ndá 'duù ñinó ta ngbàrángà njembí ndú, náa yo kù 'deke tí yo jì Mbírì ta ndú nò.

²³ Yuu nje lo gí gbí ndá kponje ñónókó, ta ndá có ñinó ta gbí ndú wálá nó lá. Tacó wò ñò ni gí máa, ndú kù gí ta gbínje gí gbí òkò tí ndá 'duù. ²⁴ Káa bòò mì Mbírì bàkà gbínje lá. Yí a mbe bàkà nambeè jì ndá 'duù 'dáá gí, yí a tó mbe nibà i jì ndá 'duù, yí a mbe du njembí, ²⁵ yí delè 'ví túbà bà lé tí có mì ndá 'duù ñinó ta có mì ndú ya toko ta có mì wó lá nó jì ndú pétékè'i, ta bà koɾo có máa, ndá-'bí-lá, Mbírì bà 'visi muu ndú gítí bà ñò yúcó. ²⁶ Muu ndú má gí gítí ndú gí, ndú 'ví njaanga miɾi ndú 'do gbí wú mì Gba-vò-i náa yí zèè ta ndú, bìndi yí gii bàkà ndú tí ndá bòò mì wó nò.

3

Ndá ndòngbú sili

¹ Te mí gbí muu lo, máa, ndá i kèjì gí bà me kpòd gbí ndá sili tí nó gí nje o nó ngé. ² Tacó ndá 'duù bà gii koɾo có ká gítí 'dóó miɾi ndú, ta có gítí ndá gùrúsù mì ndú. Ndú bà gii si tí ndú tí ndá mbe mòò ɾo, ta bà wu gbí tí ndú ta kpééti ndú. Ndú bà gii dù tí ndá mbe 'dè kù có, delè tí ndá mbe ngbútù jì ndá bu ndú ta nawu ndú. Ndú bà gii dù tí ndá 'duù mbe ñò 'duù ñinó mbe kù bàkà tó i jì ndú nó ni lá, tó i mì ndú delè bà gii dù wálá. ³ Njembí bà gii dù tí ndá 'duù wálá, delè nambeè bà gii dù gbí yì ndú wálá. Ndú bà gii dù tí ndá mbe waaka có, delè tí ndá vóló-volo 'duù. Ndú bà gii dù tí ndá kàzà, delè tí ndá mbe sogo ndá tó i. ⁴ Ndú bà gii dù tí ndá mbe ba ngbù ndá 'bí ka ndú, delè tí ndá mbe bàkà ndá i-ñónókó. Ndú bà gii dù tí ndá mbe luguu tí. Áá bà gii dù tí ndú a go ndá líkí'o bìndi Mbírì. ⁵ Ndú bà gii dù ngba ndú, máa ndá yì a ndá mbe 'di có mì Mbírì, káa có mì Mbírì gbí njembí ndú gbaànjé wálá. Má ènò, kpolo tí lo 'do tí ña ndá 'duù tí nò.

⁶ Tacó ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú a ndá mbe bàkà li'vì mì ndú mí 'bá mì ndá 'duù, tacó bà rì muu ndá niì ñinó ta muu ndú mbe me nji'dí, mbe bàkà vò i ndii muu ndú gí, delè njembí ndú me fùlà-fùlà, náa ɾo ndú 'de to lá ta go ɾa ndá i 'dáá gí. ⁷ Ndá ɾa ndá niì tí nó ta o 'dáá gí kù tala i, káa bà ñò yúco ni kpò ndú gí. ⁸ Ndá ɾa ndá 'duù tí nó mbe kù ñònòkò muu ndá niì tí nó a ndá mbe tò kponje gítí yúco, go i mì ndá 'dakò tí nó dígisèè ta ɾè ndú a ndá Jènèsì ta Jàmberèsì, mbe go 'vèrè tí có mì Mòze nò. Muu ɾa ndá 'duù tí nó volo gí. Bà 'di yúco delè kpò ndú gí. ⁹ Káa ndá ɾa ndá 'duù tí nó mbe kù ñònòkò muu ndá 'duù nó bà ya ta ɾa kpokèjì tí nó gí kùɾo wálá. Tacó ndá 'duù bà gii 'di gbí ndú ni go bà 'di gbí ndá Jènèsì ta Jàmberèsì ni mì ndá 'duù dígisèè gí nò.

Ndòngbú bà kpo-gbí-tà-tù Timatèyò mì Páwòlò

¹⁰ Ye me ngú tí ye ji wò lá, Timatèyò. Wò táánò ñò ndá ɾa bà nibà i mì ye ji ndá 'duù, ta ɾa cè bà 'vala ye, ta nderè bà 'vala ye, ta bà tee njembí ye mítí Mbíri, ta bà me duù mì njembí ye, ta bà zè ndá 'duù mì ye nìkì maa, ta bà kònò tí ye gí. ¹¹ Wò delè táánò ñò bà mbu ye, ta bà mèèkè'i tí ye mì ndá 'duù, ta ndá ɾa ndá wò i tí nó mbe 'de ye gbí ndá gbata Àndiyókí, ta Ìkóniyùmù, ta Lisítàrà nó gí. Ye kònò ndá bà mèèkè'i tí ye nò 'dáá gí, Mbíri delè gii 'vala ye 'do gbí ndú gbaanjé-gbaanjé 'dáá gí. ¹² Má éno, wò kpónó ñò ni ngbárangà'i gí, máa, kponje gítí bà mèèkè'i tí 'duù ñinó mbe kù jè ta bà bàkà go có mì Bindi-Mbíri nó wálá.

¹³ Káa ndá wò 'duù, ta ndá mbe tirì kèjì gí bà zì ta nètè mì ndú ndii ñinó sàà kùɾo nó gí. Ndú bà eendi ndá 'duù, à delè bà eendi ndú. ¹⁴ Káa à má gítí lo, wò 'ví 'visì muu lo 'do tí có tí nó táánò náa à nibà ji wò káa wò gii ùnje gítí ta njembí lo gbaanjé gí nó lá. Mbí lo delè 'ví ò tí ye tí Páwòlò, ta ndá 'bí ka ye ñinó táánò mbe nibà i ji wò nó lá. ¹⁵ Mbí lo delè 'ví dù ká káacáá tí ndá có tí nó táánò náa wò 'di 'do gbí wáràgà mì Mbíri 'do gbí 'viì lo nò. Tacó a ndá có tí nó ká je muu ji wò gítí bà 'de 'wálá, ta bà ùnje gítí Bindi-Mbíri tí Jézù. ¹⁶ Delè tacó a Mbíri táánò ká wu ndá có tí nó mí gbí muu ndá mbe cu ndú. Nètè mì ndá có tí nó kpòlo ma a bà nibà yúco ji ndá 'duù, ta bà yù gbí ndá wò i mì ndá 'duù ji ndú, delè ta bà túbà cèe kpokèjì káká'i ji ndá mbe giɾi'o gí. ¹⁷ Ñinò a ɾa kpokèjì bà 'viindi tí ndá mbe kaa tí ndú ji Mbíri gí, gítí tó nètè.

4

¹ Ye kù see wò ji Mbíri, ye delè kù see wò ji Bindi-Mbíri tí Jézù tí 'duù tí nó bà gii dù tí mbe waa có ji ndá 'duù 'dáá gí nò. Ye gii see wò delè ji ɾi bà gí Bindi-Mbíri gí bà dù tí gba muu to tí nó, ² máa, wò 'ví nanaka muu lo mítí bà ma có mì Mbíri ji ndá 'duù. Go bà 'di má tí ndú, à nìkì ma; go bà 'di tà má tí ndú wálá, sè ñinò a ñindi ndú. Je kponje 'do nje ndá 'duù gí. Do mítí ndá mbe ngbútù, wò delè 'ví je wotí gítí bà ùnje gítí có tí nó náa wò kù ma nó ji ndá 'duù. Káa wò 'ví si njembí lo 'ví dù lèè ta o tí nó náa wò kù nibà i ji ndá 'duù nò. ³ Bàkà ndá i tí nó náa ye 'deke ndú ji wò nó kpónò, tacó 'bí o bà gii gí wúnò náa go bà sè tù gítí yúco bà gii dù tí ndá 'duù wálá. Tù ndú bà gii njaanga a i gítí bà 'di ndá 'bí tende có mbe nìkì tí ndú, náa ndú bà gii kili ndá mbe nibà i mì ndú mbe 'viì ta ndú, tí ndá mbe nibà ndá i tí nó ji ndú. ⁴ Tù ndú bà gii njaanga a i gítí bà 'di ndá tà-ká-tà mì ndá ká gù ndú á bindi yúco. ⁵ Káa wò 'ví kpòlo tí lo máa, muu

lo 'ví dù tí tó muu ta o 'dáá gî. Zèè njembí lo ta o vò i, bàkà nèté bà ma Banga-Ngú-Có. Wò delé 'ví bàkà nèté tí nó náa Mbíri je wò mí nje nó ta kábà .

⁶ Á má gítí ye, à kpónó ga wú mí tí mīri ye gî. Sè káa «rìtì», wàa bà có tí nò 'ví cee gî. ⁷ Ye gò dú káa gó muu Mbíri. Ye kpò nje ndá 'duù gbí ngèlè gî, ye bàkà nèté tí nó ta njembí ye gbaanjé gî. ⁸ Mboo tàkò tó nèté mì ye, náa Mbíri tí mbe waa yúcó kú kpolo tí tacó bà je jì ye ta rì bà ko mboo nèté mì ndá 'duù ñinó 'dáá mbe kú ù bà gî Bindi-Mbíri nó kpónó kú ùndi ye á gbíri.

Ndà 'dóó có mì Páwòlò gbí muu wó

⁹ Bàkà wotí mì lo wàa wò 'ví gî gálá gí mì ye, ¹⁰ tacó ndá 'duù kpónó 'vaaka 'dáá 'do tí ye gî. Kèrèsènisì ya gí gbí to Gálátì gî, bindi Títò ya gí gbí to Dàlimàsiyá gî. Káa ñó ọo ndá i muu to tí nó gii te Démàsi 'do tí ye ya tí gí gbí gbata Tèsalónikà gî. ¹¹ Á kpónó káa Lúka ká kú dù mì ze ta yí. Wò má kú gí, yo 'ví gí ta Márikò. Tacó yí a kpóló-kpolo mbe koni ye ta nèté mì ye. ¹² Ye tuu Tikíkùsù gí mì yo Éfàsù kà gî. ¹³ Ye táánò si ndá wáràgà mì ye ta ndá bongo mì ye jì Kàrípù gbí gbata Tòrówà. Yo má kú gí, wò 'ví kaa ndú gí tí jì ye. Wò 'ví 'visì kapí lo gítí 'bí wáràgà mì ye ñinò tí kpóló-kpolo nó ngé gí lá.

¹⁴ 'Dakò tí nó tí Àlèsándòrò tí muu-tàwu, mbe kú cee ndá i 'do tí fàdà nó, bàkà vò i ta ye ngé tè gî. A Mbíri ká bà 'vee gbí nje wó gítí ña vò i mì wó náa yí bàkà ta ye nò! ¹⁵ Wò 'ví kpolo tí lo 'do tí wó, tacó có mì wó dooko gí gbí có mì ndoo ngé gí lá.

¹⁶ Gbí kpédélé o bà ya ta ye gí gbí ngbàngà táánò, gbèè 'duù mbe 'dè có muu ye wálá. Ndá 'duù 'dáá bè ye ta o tí nò gî. Mbíri 'ví ñò yè ọo ndú. ¹⁷ Káa Mbíri gii rò tiyò á kapí ye, yí gii je wotí jì ye, tacó wàa ye 'ví dù tí tú mbe ma có mì yì ta kábà jì ndá 'duù ñinó náa ndú me ndá Jùdèyá lá nó 'dáá gî, wàa ndú 'ví 'di . Bindi yí gii 'vala ye 'do gbí nje ndá siingii gî.

¹⁸ Mbíri bà 'vala ye 'do gbí ndá vò i 'dáá gî. Yí bà ya ta ye gí 'bá mì wó gbíri ñìkì maa.

À ùlù Mbíri á kpóó ya tí ! Go-i-tí-nò.

Ndà ndòngbú 'vé

¹⁹ Ye 'vee ndá Pìrisílà ta Àkùyílà, ta ndá kòtì Ònèsifòrù. ²⁰ Èrásitù táánò gii yee ta ze ká gbí gbata Kòrìndì, bindi ye gii jee Tòròfìmù ta sé'í tí wó mí gbí gbata Milétù. ²¹ Bàkà wotí mì lo wàa yo 'ví gí á kùro ndá pì mì ndá kpo-kpò pípìri tí nó kèjì nò.

Ndá Yùbùlù, ta Pùdèni, ta Línò, ta Kiláwúdiyá, ta ndá ná'vindí ndoo 'dáá gí 'vee wò ma.

²² Mbíri 'ví je njembí bà ñò yí tí Mbíri ni jì wò.

Mbíri delé 'ví koni yo 'dáá gî.

Páwòlò cu wáràgà ji TÍTÒ

¹ Njìnó a ye tí Páwòlò, tí bòò mì Mbírì, ye delè a tú mì Bìndi-Mbírì. Mbírì cu 'bì wó á míí ye, bìndi yí gii tuu ye gí bà konì ndá 'duù tí nó náa yí tí Mbírì ñuka ndú tí ndá njìnó mì wó gí nó ta bà kili wu gí tà bà tee njembí ndú míí wó, delè gí bà ñibà yúcó tí nó mbe 'vii ta có mì wó tí Mbírì nó, ² yúcó tí nó mbe kú je muu ji ndú gítí bà kojo có ò míí 'válá tí nó mbe cee lá, náa Mbírì tí mbe 'dè 'véřè jé lá ci ndá 'duù gítí sàà gí nó. ³ O tí nó náa Mbírì ci nó mà gii gí gí, Mbírì gii uu gbí còngò có kóó mì wó nó. Bìndi yí gii kpili có mì wó nó ji ye, náa ye kpónó kú ma ji ndá 'duù go kòcò wó tí Mbírì tí Mbe 'vala ndoo nó. ⁴ Ye kú cu wáràgà tí nó ji wò tí Titò, tí 'dóó 'vii mì ye, tacó ndá sósò'ò ta ndá a ndá mbe tee njembí míí Mbírì. Ye kú 'deke tí ye ji Mbírì tí Bu ndoo, ye delè kú 'deke tí ye ji Bìndi-Mbírì tí Jézu tí mbe 'vala ndoo, éno máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji wò, ndú delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu lo lá.

Nèté mì Titò gbí to Kèrèti

⁵ Ye táánò si wò mí Kèrèti, tacó wàa, wò 'ví 'viindi ndá i kà. Ye táánò 'dè có ji wò éno máa, wò 'ví ñò ndá 'bí kpo 'duù, wàa wò 'ví bàkà ndú tí ndá kpo 'duù kùjo ndá mbe kú kili ta řè mì Bìndi-Mbírì ta ndi gbí ndá gbata gbí to Kèrèti gbaànje-gbaànje 'dáá gí. ⁶ Ndá ña ndá kpo 'duù tí nó 'ví dù a ndá cèe kpo 'duù, ta tó muu ndú. Ndú 'ví dù me ndá mbe kò njèkù ñi lá. Ndá 'vii mì ndú 'ví dù a ndá mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì, tí ndá 'vii mbe kú 'di có, ta tó řè ndú. ⁷ Tacó 'duù njìnó tí kpo 'duù kùjo ndá mbe kú kili ta řè mì Bìndi-Mbírì nó a mbe kpolo tí 'bá mì Mbírì. À má éno, yí 'ví dù me ña 'duù njìnó náa ndá 'duù kú no nje ndú gítí ndá cè bà i mì wó nó lá; yí 'ví dù me ña 'duù njìnó mbe kojo có máa, à 'ví si có 'dáá ká míí có mì yí nó lá; yí 'ví dù me 'duù njìnó ta tàkòcò wó kú kpolo ká galá nó lá, yí 'ví dù me vò mbe njù pe lá, yí 'ví dù me mbe cee có gbí òkò tí ndú ta 'duù ta 'bì wó lá, yí 'ví dù me ña 'duù njìnó ta njembí wó ká gítí bà 'de i gbí i nó lá. ⁸ 'Duù njìnó tí kpo 'duù kùjo ndá mbe kú kili ta řè mì Bìndi-Mbírì nó 'ví dù a 'duù njìnó mbe kú te wíři míí ndá mbe 'dó-'do, yí 'ví dù a 'duù njìnó ta go bà bàkà tó i kuu tí wó, yí 'ví dù a 'duù njìnó náa a muu ká tí wó, yí 'ví dù a 'duù njìnó jáá kùjo Mbírì, yí 'ví dù a 'duù njìnó náa tàkòcò Mbírì kú peteke gítí wó, yí 'ví dù me 'duù njìnó mbe kú bàkà i gí tàkò có mì sé njembí nó lá. ⁹ 'Duù njìnó tí kpo 'duù kùjo ndá mbe kú kili ta řè mì Bìndi-Mbírì nó 'ví dù a mbe zèè yúcó tí nó ta kponje gítí wálá náa à ñibà ji yí nó ta 'bì wó sósò'ò, tacó wàa, yí 'ví 'de ta wotí bà ñibà yúcó ji ndá 'duù, yí delè 'ví 'de ta wotí bà uu gbí còngò 'véřè mì ndá mbe kú 'vii 'véřè míí yúcó nó ji ndú.

¹⁰ Tacó ndá tù-ká-kpò-có, ta gbí có mì ndú wálá, tí ndá mbe 'véřè mbe kú eendi ndá 'duù me mbè kuu tí. Ndá mbe le bèřè ndá i 'véřè tí nó kpolo ma a ndá mbe zèè có gítí tàkù bà ya gí gbí gázà. ¹¹ Wò 'ví si ndú 'ví njaanga nje ndú lá. Tacó ndá ña ndá 'duù tí nó a ndá mbe volo 'bá mì ndá 'duù ta bà ñibà ndá i njìnó mbe 'vii řò 'bá lá nó. Ndú delè kú bàkà ndá i-nò tí nó ká tacó bà zò-nje ndú cuki. ¹² A 'bí 'duù tí 'dóó dii ndú, delè tí mbe 'dè-kòcò

mì ndú tí ndâ 'duù Kèrèti táánò, ká 'dè có éno máa, «Nèté mì ndâ 'duù Kèrèti káa bà 'dè 'vére cuki. Ndú a ndâ mbe kpó, tí ndâ mbe gamàtà ta i gbí ndú wálá.» ¹³ Có tí nò náa 'duù tí nò 'dè nò a yúcó. À má ènò, baraka mítí ndú, tacó wàa ndú 'ví dù tí ndâ cèe mbe tee njembí ndú mítí Mbíri, ¹⁴ wàa ndú 'ví je mbí ndú mítí ndâ tà-ká-tà 'vére mì ndâ Jùdèyà lá, ndú delè 'ví bàkà go ndâ có mì ndâ 'duù tí nó náa bà 'di yúcó me cékèlè gbí tú ndú gí nó lá.

¹⁵ Ndâ i 'dáá gí kùro ndâ 'duù ñinó ta njembí ndú ngbárángà'i kùro Mbíri nó káa ndâ ngbárángà i, káa ngbárángà i kùro ndâ 'duù ñinó tí ndâ voló-voló 'duù mbe tee njembí ndú mítí Mbíri lá nó wálá, tacó muu ndú, ta ndâ kpokèji bà koṛo có mì ndú volo gí. ¹⁶ Ndú kù bàkà tí ndú tí ndâ mbe ñò Mbíri ni gí, káa cè ña bà bàkà ndâ i mì ndú dooko gítí bà bàkà i mì ndâ mbe ñò Mbíri ni gí lá. Ndú a ndâ vò 'duù, tí ndâ mbe kpò có, mbe 'vii tí ndâ mbe bàkà tó i lá.

2

Cèe bà nibà i

¹ Káa à má gítí lo, wò 'ví ni ji ndâ 'duù káa bà kpokèji mì yúcó. ² 'Dè có ji ndâ kpo 'duù máa, ndú 'ví si tí ndú ji pe lá, ndú 'ví dù tí ndâ mbe koṛo có, ndú 'ví dù me tí ndâ 'duù ñinó mbe kù bàkà i á gí tàkò có mì sé njembí nó lá, ndú 'ví dù tí ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí Mbíri ta njembí ndú gbaànjé, ta go ndâ 'duù tí ndú, ndú delè 'ví dù me ña ndâ 'duù ñinó tí ndâ nuù-gú-nuù-bè'dè nó lá.

³ Wò delè 'ví 'dè có ji ndâ ñii ñinó ta gbí dù ndú mbe yù gí nó, máa, ndú 'ví bàkà i á go i mì ndâ 'duù ñinó mbe kù co tí kpokèji mì Mbíri nó. Ndú 'ví dù me tí ndâ mbe tùbà vò kpokèji ji ndâ 'duù lá. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe vò nje lá. Ndú delè 'ví dù tí ndâ mbe zèè ngè pe lá. Ndú 'ví dù tí ndâ mbe nibà cèe kpokèji bà 'vala ndò á 'bá ji ndâ 'duù, ⁴ tacó wàa, ndú 'ví dù tí tí ndâ mbe kpo-gbì-tà-tù ndâ 'viní ñinó mbe kù kpolo gí yaà gí tàkò ndú nó gítí bà zè ndâ 'dakò mì ndú, ta ndâ 'vii mì ndú, niki maa. ⁵ Ndú 'ví kpo-gbì-tà-tù ndú tacó wàa, ndú 'ví dù tí ndâ ñii ñinó mbe ni bà koṛo có gí, ta ṛo ndú mbe me vá lá. Ndú 'ví dù tí ndâ ñii mbe zèè 'bá mì ndú. Ndú delè 'ví dù tí ndâ ñii ñinó ta 'dè njembí ndú, mbe kù 'di có mì ndâ 'dakò mì ndú nó. 'Dè có ji ndú máa, ndú 'ví nibà ndâ i tí nò ji ndâ ñii, tacó wàa, ndâ 'duù 'ví go ta 'vére mítí có mì Mbíri lá.

⁶ Wò delè 'ví kpo-gbì-tà-tù ndâ 'vii-'dakò máa, ndú 'ví tè gí tàkò có mì ndâ i gbí kù ndú lá. ⁷ Wò 'ví dù tí 'duù ñinó náa ndâ 'duù 'ví ñò bà bàkà ndâ tó i 'dáá gí ni a i 'do mì lo. Wò má kù nibà i ji ndâ 'duù, wò 'ví tùbà tí lo ji ndú tí 'duù ñinó ta bà lê tí lo wálá. À delè 'ví dù gbí kòcò lo a wotí go kòcò gba. ⁸ Wò 'ví 'dè ji ndâ 'duù a ndâ cèe có ta ñi ká gbí ndú, tí ndâ có ñinó náa wotí bà 'visi tende có gí tàkò ndú 'ví dù tí 'bí 'duù wálá. Tacó wàa, ndâ mbe kù jòò gbí có ta ndoo 'ví ñò 'doó có ñinó náa ndú 'ví kpi tí ta ngbàngà tí ndoo nó lá. ⁹ 'Dè có ji ndâ bòò máa, ndú 'ví 'di có mì ndâ mbe tí ndú. Ndú delè 'ví bàkà go có ñinó gbí njembí ndâ mbe tí ndú nó ta o 'dáá gí ta kponje mì ndú gítí wálá. ¹⁰ Ndú delè 'ví po ndâ 'bí víci i mì ndâ mbe tí ndú lá.

Ndú 'ví dù tí ndâ 'duù jáá, tacó wàa, ndâ i tí nò 'dáá náa ndú kù bàkà nó 'ví si ta ndâ 'duù 'ví wu gbí bà nibà i mì Mbíri tí Mbe 'vala ndoo.

¹¹ Wò nò ni gí, máa, Mbíri túbà nambeè mì wó a i tacó bà 'vala ndá 'duù 'dáá gí. ¹² Mbíri kù bàkà nambeè jì ndoo, tacó wàa, ndoo 'ví nò tí ni éno máa, ndoo 'ví 'dò kò ndoo míti kpokèjì nínó mbe kù ya ta ndoo gí 'dè 'do tí wó tí Mbíri nó lá. Delè tacó wàa, ndoo 'ví dù ta go ndá i tí nó muu to tí nó mbe ya gí gbí có mì wó tí Mbíri lá nó, lá. Mbíri kù bàkà nambeè jì ndoo, tacó wàa, ndoo 'ví nò tí ni éno máa, ndoo 'ví 'vala ta muu ndoo ngbàrángà'i, tí ndá 'duù jáá kùro wó tí Mbíri ¹³ kù ù ta ndi bà gí líkí'o mì ndoo, náa ndoo kù koṛo có lì míti, tí o bà tù ngba gbolò Mbíri mì ndoo, tí Mbe 'vala ndoo, tí Jézù, tí Bindi-Mbíri, ¹⁴ mbe sì miri wó jì ku, tacó bà njaanga miri ndoo 'do gbí ndá ṛa ndá vò i 'dáá gí, nò. Yí bàkà ndoo tí ndá ngbàrángà 'duù, tacó wàa, ndoo 'ví dù tí tí ndá 'dóó 'duù mì yì; delè tacó à 'ví dù tí ndoo káa go bà bàkà tó i cuki.

¹⁵ Kò-kò ta ndá có tí nò jì ndá 'duù. Túbà cèe kpokèjì jì ndá 'duù nínó mbe gíri'o gí nó ta bà do míti ndú ta gúku tí lo wálá, go i mì gba. Wò 'ví si 'bí 'duù gbaanjé 'ví si wò tí 'dé 'duù lá.

3

Bà bàkà ndá i nínó mbe kù koni ndá 'duù

¹ 'Va mbí ndá 'duù mì lo máa, ndú 'ví 'di có mì ndá gba mì ndú, ta ndá kpo 'duù kùro ndú. Ndú ta o 'dáá gí 'ví dù ká léngé-lenge kù ù bà bàkà i nínó náa à tí. ² Ndú 'ví 'dè vò có gítí ndá 'duù lá. Ndú delè 'ví dù tí ndá mbe kù kù'ba 'do tí bà 'dèkè mà. Ndú 'ví dù tí ndá 'dè 'duù mbe kù si ndá ṛa ndá 'duù 'dáá gí tí i. ³ Tacó, 'bí o táánò kuu tí náa 'dóó ndoo ta miri ndoo a ndá mbe nónókó, tí ndá tù-ká-kpò-có, náa à kù eendi ndoo. Njembí ndoo ta o tí nò ká gítí ndá tende ṛa i mbe níki tí ndoo muu to tí nò. O mì ndoo ta o tí nò ká gítí bà tò kù, gù je bà bàkà ndá i nínó mbe kù mílísé tí ndá 'bí 'duù nò. Ndá 'duù ta o tí nò kù sogo ndoo. Ndo delè ta o tí nò kù sogo tí ndoo gbí òkò tí ndoo.

⁴ Káa Mbíri tí Mbe 'vala ndoo nó gù túbà nambeè mì wó, ta tó bà zè ndoo mì wó, ⁵ ta bà 'vala ndoo. Káa yí 'vala ndoo nò me gí tàkò 'bí ṛa tó i náa ndoo bàkà jì yí nò lá; à káa 'dóó bà nò yè ṛo ndoo mì wó ká si yí 'ví 'vala ndoo, go có mì wó gbí njembí wó. Yí 'vala ndoo ta bà caka tí ndoo ta ngo, mbe kpò gbí ndi bà jò ndoo. Bindi yí gù bàkà ndoo tí ndá ngú 'duù ta bà tuu Bèri mì wó tí Mbíri jì ndoo.

⁶ Mbíri je Bèri mì wó jì ndoo túkà'i ta rè mì Jézù, tí Bindi-Mbíri tí Mbe 'vala ndoo. ⁷ Mbíri njaanga miri ndoo 'do gbí vò i, tacó wàa, ndoo 'ví dù tí ndá 'vii-'bá mbe kù koṛo có lì míti 'válá nínó mbe cee lá nò. ⁸ Nínó a yúco ta kponje á gítí wálá ká nò.

Có gbí njembí ye éno máa, wò 'ví nanaka muu lo míti ndá có tí nò. Tacó wàa, ndá 'duù nínó mbe kù tee njembí ndú míti Mbíri nó 'ví te tí mí gbí muu ndú máa, ndá yì 'ví dù tí ndá mbe bàkà ndá tó i ta i ká gbí ndú tacó tí ndá 'duù ta o 'dáá gí. ⁹ Káa wò 'ví kù'ba 'do tí bà tò ndá kponje nónókó, ta bà 'deke rè ndá ká gù lo kpènjèngè'veè tí i 'vére mì ndá Jùdéyà. Wò delè 'ví kù'ba 'do tí bà 'dèkè mà ta bà 'dè wo muu ndá có mì Mòze. Tacó nètè mì ndá ṛa có tí nò wálá. I delè gbí ndú wálá. ¹⁰ 'Duù má kù njèè gbí òkò tí ndá mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri, wò 'ví ci yí, máa yí ṛò tìyò 'do tí ṛa i tí nò, yee gbí só. Yí má biya bà 'di có mì lo gí, wò 'ví 'vee bà tí wó káká'i lá. ¹¹ Káa, wò 'ví nò ni éno máa, ṛa 'duù tí nò a vóló-volo 'duù, tí vò mbe bàkà vò i, mbe le wú míti miri wó ta kpéeti wó gí.

Ndòngbú có mì Páwòlò jì Títò

¹² Ye kẹ̀jì gí bà tuu 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá Àrètémà ta Tikíkùsù jì wò. 'Duù tí nò náa ye bà tuu yí nò má yee tí lo ngé gí, wò 'ví gí gálà gí bà 'de ye gbí gbata Nìkòpòlìsì, tacó ye kù kọ̀rọ̀ có bà cì ndá pì cò'ò tí nó kẹ̀jì nó a i mí kà. ¹³ Je wotí gítí nó mì ndá Àpólò ta Zénà tí nó tí mbe kù waa có gbí ngbàngà nò.

¹⁴ Ndá 'duù mì ndoo 'dáá gí 'ví tala bà bàkà ndá tó nèté, tacó wàa ndú 'ví 'de ta i tacó bà konì tí ndú, náa 'bí i má gbaaka ndú nò; ndú 'ví dù me tí ndá 'duù nìno ta i gbí ndú wálá nó, lá.

¹⁵ Ndá 'duù tí nó náa ze ta ndú kàá nó 'dáá gí 'vee wò ma. 'Dòkò ndi 'vé mì ze á jì ndá tó nambe ze nìno mì yo kà mbe kù tee njembí ndú mítí Mbírì nò.

Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì máa, yí 'ví bàkà nambeè mì wó jì yo 'dáá gí.

Páwòlò cu wáràgà jì FÍLÍMÒNÌ

¹ Njìnò a ye tí Páwòlò, tí 'duù tí nó á kpónó kuu gbí zàà muu Bìndi-Mbírì tí Jézù nó, ká kù cu wáràgà tí nò. Ze kù gbo gbí bà cu wáràgà tí nó ta Timátéyò, tí ná'vindí ndoo, jì wò tí Fílímòni, tí tó ka ze mbe nètè, ² ta ndá 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì á mí 'bá mì lo nó, ta nàmi ze Áfíyà, ta Àrikípúsù tí ka ze àsikèrì mì Bìndi-Mbírì ³ Ze kù 'deke tí ze jì Mbírì tí Bu ndoo, ze delè kù 'deke tí ze jì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì, máa ndú 'ví bàkà nambeè jì yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta gbí òkò tí yo nìkì maa.

Páwòlò 'deke tí wó jì Mbírì tacó tí Fílímòni

⁴ Fílímòni, ye ta o 'dáá gí má kù 'deke tí ye jì Mbírì, ye delè kù 'deke tí ye tacó tí lo, ye delè kù 'dè nìkì maa jì Mbírì tacó tí lo, ⁵ tacó ye kù 'di tàwò bà tee njembí lo mítí Mbe tí ndoo Jézù, ta tàwò bà zè ndá 'duù mì Mbírì ta njembí bà zè Mbírì mì lo. ⁶ Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì, máa yí 'ví si bà nì kaà mì lo ta ndá 'bí ka lo mbe kù ùnje gítí Bìndi-Mbírì nò 'ví je muu bà nò ndá tó i tí nó 'dáá gí náa ndoo kù 'de 'do mì wó tí Mbírì ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì 'ví nó 'ví ni jì yo túkà'i. ⁷ Cò bà dù njembí lo tí njembí bà zè Mbírì nò peteke tàkòcò ye ngé ndii gí, à delè giì je jì ye a wotí, ná'vindí ye. Tacó wò 'dèè njembí ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì gí.

Páwòlò yù nambeè 'do mì Fílímòni tacó tí Ònésimò

⁸ Ye nò nì gí máa, à tí ye a wotí tacó bà 'dè cò jì wò máa, wò bàkà go cò mì ye ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. ⁹ Káa, à kpèti ká ènò, ye kpónó kù bàkà me ña njìnò lá. Ye kpónó tí Páwòlò, tí kpo 'dakò tí nó á kuu gbí zàà muu Bìndi-Mbírì tí Jézù nó kù 'deke a tí ye jì wò, máa, wò si njembí lo 'ví dù tí njembí bà zè Mbírì. ¹⁰ Ye kù 'deke tí ye jì wò tacó tí 'vii mì ye Ònésimò, náa ye gí tí bu wó si ye kpónó kuu gbí zàà nò. ¹¹ Yí táánò sàà kùro a 'duù njìnò ta i gbí wó jì wò wálá nò, káa i gbí wó kpónó me gbolò jì ndá só ngé ndii gí.

¹² Ye kpónó kù tuu ndi wó jì wò ta njembí ye ká gá'dáá tàkò wó. ¹³ Ye kùtáà bà si yí 'ví dù á mì ze ta yí, tacó wàa yí 'ví dù tí mbe koni ye bìnidi lo á si ye kpónó kuu gbí zàà á muu cò bà ma Banga-Ngú-Có nò. ¹⁴ Káa go bà bàkà ènò kùro bà 'di cò 'do gbí nje lo tí ye wálá. Tacó ña njìnò bà dù goolá ye kù yòòngò wò yóòngó-yòòngò gítí bà bàkà nambeè jì ye nò. Káa à nìkì káa bà bàkà nambeè jì ye mì lo 'do gbí 'dóó cò mì lo gbí njembí lo.

¹⁵ Ndá-'bì-lá Mbírì táánò njèè gbí òkò tí yo ta Ònésimò ta làmbu o nò ká tacó wàa yí 'ví dele ndi wó gí mì lo ngbé. ¹⁶ Káa yí bà dele me tí i-zógò-zogo káká'i lá. Yí bà dele ndi wó gí mì lo tí kpóló-kpolo ná'vindí lo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbírì. À kpèti káa 'dóó ye, Ònésimò kpónó a kpóló-kpolo 'duù mì ye. Káa à má jì wò, yí a 'dóó-'dòò ná'vindí lo, yí delè a ná'vindí lo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo.

¹⁷ A má ènò, te wìri mítí wó á go bà te wìri mì lo mítí ye, náa wò dú má káa ka ye nò. ¹⁸ Káa yí táánò má bàkà a 'bí i mbe nìkì lá ta wò, 'bí i mì lo delè má ká mì lo muu wó, ye bà si cò ndá i tí nó jì wò á muu wó gí.

¹⁹ A ye tí Páwòlò ká kù cu wáràgà tí nó jì wò ta 'dóó 'bì ye, máa, ye bà sì có ndâ i mì lo náa àá muu wó nó 'dáá gí. Ye delè bà 'vèè gbí nje lo tacó ndâ i ñinó mì ye muu lo nó wálá. ²⁰ À má éndò, ye kpónó kù koṛo có lì a i mítí lo ta rẹ̀ mì Mbe tí ndoo, ná'vindí ye. Tacó wàa, wò tí mbe kù ɾu ndi Bìndi-Mbírì 'ví je wotí.

²¹ Ye ñò ni gí, máa, wò bà 'di có mì ye gí; ye delè gii ñò ni gí, máa, ye bà 'de ndâ i 'do mì lo me gbolò ndii ndâ i tí nó náa ye yù 'do tí lo gbí wáràgà tí nó nó gí. ²² Kaa tà 'bá wiṛi mì lo ù ta ndi ye, tacó ye kù koṛo có bà ya gí mì yo kà, náa Mbírì má ñò bà 'deke tí yo, wàa yí 'ví je nó jì ye ñò.

Ndâ ka nèté mì Páwòlò 'vee Filímòni

²³ Èpàfàràsì, tí ka ye, náa ze kpónó kuu gbí zàa muu Bìndi-Mbírì tí Jézù ta yí nó 'vee yo ngé ma. ²⁴ Ndâ ka ye mbe nèté: ñinó a Màrikò, gii je Àrisitárikù, gii je Démàsì, gii je Lúkà, delè 'vee yo ma. ²⁵ Ye kù 'deke tí ye máa Mbe tí ndoo, Jézù tí Bìndi-Mbírì, 'ví cù 'dè ngo cù wó mítí yo 'dáá gí.

Wáràgà jì ndá ÌBÌRÁYÒ

Mbírì tuu 'Vii mì wó ta ndá có mì wó

¹ Mbírì gbí ndá ká o dígíséé kù tuu a ndá mbe 'dòkò có mì wó ta ndá có ñinó náa à gbí njembí wó nó jì ndá ká gù ndoo. Yí tuu ndú 'vìlì-'vìlì gbí ndá tende ña kpokèjì. ² Káa gbí ndòngbù o tí nó, tí o mì ndoo náa ndoo kpónò kù 'vala gbí á gí nje o nó, yí tuu a 'dóó 'Vii mì wó tí mbe 'dòkò có gbí nje wó jì ndoo, 'Vii mì wó tí nó náa yí je yí tí mbe zèè ndá i-'bá mì wó 'dáá gí, náa yí táánò je wotí bà suu ndá i 'dáá gí jì yí nò. ³ A 'Vii tí nò mì Mbírì nò ká je cè kózò tí Mbírì teke-tèkè. À delè káa yí ká je tú Mbírì kpíí mítí wó. Ndá i muu to tí nó 'dáá gí, ta ndá i gbírì 'dáá gí kù dù a i 'do gbí có mì wó, tacó à gbí kòcò wó a wotí go kòcò gba. Yí mà gù toro ndá vò i mì ndá 'duu muu to tí nó gí, yí gù ki tí wó dèngècè to gbí kù 'bì mì gbolò Gba á ngéé gbírì, ⁴ lè náa yí gí tí gbolò 'duu ndii ndá basilì mì Mbírì 'dáá gí nò.

'Vii-mì-Mbírì a gbolò 'duu ndii ndá basilì mì Mbírì gí

⁵ Tacó Mbírì jé ta 'bí ñi gbaànjé 'dè có jì basilì mì wó ngayi, máa, «Wó a 'vii mì ye, ye wúnó gí tí bu lo gí?»

Yí delè je ta gbèè ñi 'dè có jì 'bí basilì mì wó gbaànjé éno máa, yí tí Mbírì bà dù tí bu wó, wàa yí 'ví dù tí 'vii mì yí nò lá.

⁶ Káa, ta o tí nó náa Mbírì táánò kù tuu tí ta 'Vii-kírì mì wó gí muu to tí nó nó, kòcò Mbírì gí tàkò wó éno máa, «Yo tí ndá basilì mì ye tí Mbírì 'dáá gí 'ví ùlù yí.»

⁷ Bìndi kòcò Mbírì gítí ndá basilì mì wó tí Mbírì éno máa, yí tí Mbírì bàkà ndá tú mì yí tí pípirì, bìndi yí gù bà bàkà ndá bòò mì yí tí ngba wu.

⁸ Káa Mbírì gù 'dè có gítí 'Vii mì wó éno máa, «Jàlambà mì lo, «Ákoo Mbírì», bà dù tí ká.

Wò bà cu mù-kóró-gba mì lo co ká tí kpokèjì ñinó jáá nò.

⁹ Wò bà zogo 'bá mì lo ta bà waa có mítí ndá 'duu mì lo ta yúco.

Wò a mbe co ta ndá 'duu tí jáá kpokèjì;

go bà co tí lókó-loko kpokèjì tí lo wálá.

Ñinó a gbí nderè có tí nó náa Mbírì tí nó, tí Mbírì mì lo nó,

le tí ta bèrè jì wò ta pétékè tàkòcò wó

á kùrò ndá ka lo nó ká nò.

¹⁰ A wò táánò ká sè rẹngbó to tí nó ta 'bì lo.

À delè ká wò ká suu ndá i tàrì ta 'bì lo.

¹¹ Ndá to ta tàrì bà cee gí,

káa wò bà cee wálá.

Ndá to ta tàrì bà me ká go bà me ká mì bongo gí,

káa wò bà me ká wálá.

Ndá to ta tàrì bà yaka go bà yaka bongo nó gí,

káa wò bà dù tí ká.

¹² Wò bà pařaka ndá to ta tàrì go bà pařaka zì bongo 'va gí 'dè; áá bà 'visì ndú go bà 'visì bongo.

Káa wò bà dù cóo-cóo ká tí wò tí nó kuu nò dúú bà ya tí ;

wò bà zò to wálá.»

¹³ Mbíri jé 'dè có jí 'bí basili mì wó gbaànjé éno máa,

«Kí tí lo to gbí kù 'bì mì ye,

wàa ye 'ví bàkà ndá mbe kù sogo wò tí ndá i-tà-tàmá mì lo,» nò lá.

¹⁴ À má éno, ndá basili mì Mbíri a ndá yè? Ndá basili mì Mbíri a ndá lílì mbe kù bàkà nètè mì Mbíri, náa Mbíri kù tuu ndú jí bà koni ndá 'duù tí nó kèjí jí bà 'de 'válá nò.

2

Gbolò 'válá

¹ À má éno, ndoo kpolo tí yúco tí nó náa ndoo 'di nó kácá-kácá. Ndoò má kpolo tí ndoo lá, ndoo bà soloko 'do tí jí. ² Tacó có tí nó náa Mbíri dígíséé tuu ta basili mì wó jí Mòze, máa yí 'dòkò jí ndá ká gù ndoo nó, má dú káa yúco, náa ndá mbe biya bà 'di jí 'de mbèlè tàkò bà kù tù bà 'di có mì ndú lá jí, ³ ndoo bà ndo 'do gbí mbèlè bà biya bà 'di gbolò có tí nó, tí có mbe je 'válá jí ndoo nó, có tí kpokèjí ngàyi? Kpédélé mbe 'dè có tí nó jí ndá 'duù gbí o mì ndoo a Mbe tí ndoo tí Jézù, bìndi ndá 'duù ñinó mbe 'di 'dò gbí nje wó nó gù 'dòkò ndí jí ndoo. ⁴ Mbíri delé gù túbà có tí nó náa ndá mbe 'di 'do gbí nje Mbe tí ndoo 'dòkò jí ndoo nò tí yúco ta bà bàkà ndá kpo-kpò i ñinó náa bà 'dè có gítí ndú kpò nje ndá 'duù jí nó, ta bà bàkà ndá seṛè, ta bà je Bèri mì wó tí Mbíri tí i-nambee jí ndá 'duù go có mì wó náa à gbí njembí wó tí Mbíri.

Mbe tè kùro ndá 'duù jí gbí 'válá

⁵ Tacó Mbíri táánò bàkà me ndá basili mì wó tí ndá mbe zogo to tí nó kèjí, náa ndoo kù 'dè có gítí nó, lá.

⁶ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa,

«Áá Mbíri, 'duù tà a yè wàa wó 'ví je ta mbí lo mítí wó?

⁷ Wò táánò je wotí jí 'duù gàà jí tàkò ndá basili mì lò ta làmbu o.

Wò táánò bàkà yí tí gba ngbèzèè.

Wò gù te duù mítí wó.

⁸ Wò gù bàkà yí tí gba mì ndá i 'dáá jí.»

Mbíri bàkà 'duù tí gba mì ndá i 'dáá jí, yí mò 'bí i gbaànjé jí ndii máa 'duù me gba mì ñinó lá nò lá. Káa ndoo ñò bà dù 'duù tí gba mì ndá i 'dáá jí á go có tí nó kálásè. ⁹ I ñinó náa ndoo ñò nó a bà bàkà Jézù mì Mbíri tí lúkúfà 'duù có tí ndá basili jí ta làmbu o gàà éno. Tacó wàa yí 'ví cì tacó tí ndá 'duù 'dáá jí á 'do gbí nambee mì Mbíri. À kpónó le bèṛè á jí yí ngbèzèè, à delé kù te duù mítí wó, 'do gbí có bà kònò sé'i mì wó, ta bà cì yí.

¹⁰ À dú nó a yí. Tacó wàa Jézù tí 'duù tí nó náa Mbíri suu ndá i muu to tí nó 'dáá jí tacó tí wó, náa ndá i delé 'dáá jí kù dù muu to tí nó ta ṛè wó nó, 'ví dù tí kpédélé 'duù mbe kònò sé'i tacó bà jí ta ndá 'duù jí gbí ngba'o. ¹¹ Rèngbó 'duù tí nó tí 'Duù mì Mbíri nó, ta rèngbó ndá 'duù tí nó náa yí bàkà ndú tí ndá 'duù mì Mbíri nó, ká gbaànjé. Tacó éno, nò ṛo wó gítí bà nì «ná'vindí» mítí ndú wálá. ¹² Yí kù 'dè có jí Mbíri éno máa,

«Ye bà kò-kò ta ṛè lo jí ndá ná'vindí ye.

Ye bà ùlù wò mí kùro ndú ta o tí nó náa ndú má kili jí,» nò.

¹³ 'Bí có mì wó káká'i éno máa,

«Ye bà koṛo có lì míti Mbíri.»

Bìndi 'bí kòcò wó máa,

«Ŋínó a ye ká kuu nò;

ñinó a ze ta ndâ 'vii tí nó náa Mbíri kaa ndú ji ye nó ká kuu nò.»

¹⁴ Ndâ 'vii tí nó mì Mbíri náa yí kaa ndú ji Jézù nó 'dáá gí a ndâ 'duù ta mbelé gbí dîi ndú. Tacó éno, Jézù giì je gbèe ña tú ndú nò, tacó wàa yí 'ví dù tí 'duù go ndú. Yí bàkà éno, tacó wàa yí mà cì gí, yí 'ví mò ta Gba-vò-i tí gba mì ku 'do pí jàlàmbà gí nje seè. ¹⁵ Wàa yí 'ví 'vala tí ta ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa gúku kù da 'bò míti kò ndú gí nò. ¹⁶ Tacó nèté mì wó táánò me ta ndâ basili mì Mbíri lá, nèté mì wó a i ta ndâ 'vii-gù Àbiráámò. ¹⁷ Tacó éno, Mbíri giì bàkà yí go ndâ ná'vindi wó teke-tèkè. Tacó wàa, yí 'ví dù tí tí 'duù mbe nò yé ɾo ndú, delè tí gbolò bu-Mbíri mì ndâ mbe kù bàkà nèté mì Mbíri ta njembí wó gbaànjé. Tacó wàa, Mbíri 'ví je tí ta à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndú. ¹⁸ Tacó yí táánò ta miɾi wó nò sé bà tala yí mì Gba-vò-i gí. Tacó éno, wotí bà koni ndâ 'duù ñinó náa Gba-vò-i kpónó kù tala ndú nó kuu tí wó.

3

Jézù a gbolò duù ndii Mòze gí

¹ À má gó éno, yo tí ndâ ná'vindi ye, tí ndâ 'duù mì Mbíri náa yí kaa yo mó gí mì wó tí Mbíri gí nó, 'ví koṛo có gítí Jézù tí tú mì Mbíri, delè tí Kùro ndâ bu-Mbíri mì yúco tí nó náa ndoo kù unje á gítí nò. ² Yí tí Jézù táánò bàkà nèté mì Mbíri ta njembí wó gbaànjé ká go i mì Mòze tí mbe bàkà nèté mì Mbíri dígísèé ta njembí wó gbaànjé. ³ Káa à te duù míti Jézù ndii Mòze gí, á go ñinó náa ndâ 'duù kù te ta duù míti mbe gèè 'bá ndii 'bá tí nó náa yí gèè nó gí nò. ⁴ À bì ndâ 'bá 'dáá gí a 'bì 'duù, káa a Mbíri ká suu ndâ i 'dáá gí. ⁵ Káa Mòze táánò bàkà nèté mì Mbíri ta njembí wó gbaànjé gbí òkò tí ndâ 'duù mì Mbíri tí ndâ Ìzìriyèli 'dáá gí, á go bòò mì Mbíri mbe kù 'dè yúco gítí ndâ i ñinó náa Mbíri kèji gí bà bàkà ndú nò. ⁶ Káa Jézù tí Bìndi-Mbíri táánò bàkà nèté 'bá mì Mbíri ta njembí wó gbaànjé á go njembí 'Vii mì Bu wó. Káa ndoo a ndâ 'vii mì Mbíri, náa ndoo má cì gúku lá nò. Ndoò delè má kì nò gítí i tí nó náa ndoo kù koṛo có lì míti nó lá nò.

Bàndò bà wotí tacó tí ndâ 'duù mì Mbíri

⁷ Tacó éno, kòcò Bèri-mì-Mbíri éno máa,

«Yo wúnó má 'di kòcò Mbíri,

⁸ yo 'ví bàkà ngbútù á go i mì ndâ 'duù tí nó dígísèé mbe volo míti Mbíri ta o bà tala ndú mì wó, si ndú gbí kángáá nga ngoò nó lá.

⁹ Ndâ ká gù yo dígísèé tala bà nò wotí mì ye, káa ndú nò ta ndoo zi'duù-só gí.

¹⁰ Tacó éno, tàkòcò ye táánò giì kpolo gítí ndâ 'duù tí nò.

Bìndi ye giì 'dè có éno máa,

«Ndâ có gbí njembí ndú 'dáá ká tende.

Nú ta o 'dáá gí kù co me tí kpokèji mì ye lá.»

¹¹ Káa ye tí Mbíri giì be tí ye ta kpo tàkòcò éno máa,

«Ndú bà 'dò kò ndú míti bàndò bà tèwo ye wálá.»

¹² Yo kpolo tí yo, ndâ ná'vindi ye, tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò yo 'ví dù ta vò njembí wó, tí ña vò njembí ñinó mbe si yí 'ví njeè gbí òkò

tí ndú ta wu Mbírì nọ lá. ¹³ Yo konì tí yo gbí òkò tí yo ta ọ̀rí 'dáá gí. Yo 'ví nì «taàbé» gítí bà konì tí yo gbí òkò tí yo lá, tacó wàa, njembí yo 'ví gbí kààngbá gítí Mbírì 'do gbí tírì mì vò i lá. ¹⁴ Tacó ndoo 'dáá gí a ndá ka Bìndi-Mbírì, náa ndoo má zèè kpédélé có tí nọ náa ndoo táánò ùnje gítí nọ tí kpoò yee tí o ku mì ndoo gí nò.

¹⁵ À cu mí gbí wàràgà mì Mbírì éno máa,
«Yo má 'di kòcò Mbírì wúnó
yo 'ví bàkà ngbútù á go i mì ndá 'duù tí nọ mbe kpò có mì Mbírì
dígísèé nọ, lá.»

¹⁶ A ndá 'di dígísèé ká 'di kòcò Mbírì káa ndú gù kpò tí mítí wó ta ngbútù gí nọ? À dígísèé me ndá Ìziriyéli tí nọ náa Mòze kaa ndú 'do Másìrì nọ lá. ¹⁷ Káa tàkòcò Mbírì dígísèé kpòlo a i gítí ndá 'di ta ndoo zì 'duù-só nọ? À kpòlo me gítí ndá mbe bàkà vò i tí nọ mbe ci-ciki ta ndi gbí kángáá nga ngoò nọ lá? ¹⁸ Káa Mbírì dígísèé be tí wó nọ a i jì ndá 'di, éno máa, ndú bà 'dò kò ndú gbaànjé á mì bàndò bà tèwo yì wálá nọ? Yí be tí wó me jì ndá mbe kpò có lá? ¹⁹ À má ènò, ndoo kpónó ọ̀nò nì gí, máa, bà yee tí bàndò bà tèwo ndú dígísèé kpò ndú gí tacó ndú tee njembí ndú mítí Mbírì lá.

4

¹ À má ènò, ndoo kpòlo tí ndoo, tacó bà cí tí nọ náa Mbírì táánò ci ta ndá ká gù ndoo gítí bà ya ndú gítí bàndò bà tèwo ndú nọ cee lá. Káa ndoo má kpòlo tí ndoo lá, ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo bà bè gbí bà yee tí bàndò tí nọ gí. Tacó Mbírì wúnó bà 'vee gbí nje ndá 'duù ọ̀nínó gbí òkò tí yo mbe yee tí bàndò tí nọ lá nọ gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ² Ndoò táánò 'di Bànga-Ngú-Có go ọ̀nìndi ndú, káa ndú 'de i gbí Bànga-Ngú-Có tí nọ náa ndú 'di nọ lá, tacó có tí nọ 'de njembí ndú me tí njembí ndá 'duù ọ̀nínó mbe kù tee njembí ndú mítí Mbírì nọ lá. ³ A ndoo tí ndá mbe ùnje gítí Bànga-Ngú-Có tí nọ ká yee tí bàndò bà wotí tí nọ náa Mbírì dígísèé ci ndá ká gù ndoo gítí nò. Tacó kòcò Mbírì éno máa,

«Ye be tí ye ta kpo-tàkòcò gí éno máa,
«Ndú bà 'dò kò ndú mítí bàndò bà tèwo mì ye gbaànjé wálá.» »
Mbírì 'dè có tí nọ si yí cee ta nètè bà suu ndá i mì wó sàà gí. ⁴ Tacó à cu có gítí bà vò-nje só sili mì gbí wàràgà mì Mbírì éno máa,
«Mbírì gù tèwo wó ta bà vò-nje só sili 'do tí ndá nètè mì wó 'dáá gí.»

⁵ À gù cu 'bí káká'i éno máa, Mbírì máa,
«Ndú bà 'dò kò ndú gbaànjé á mítí bàndò bà tèwo mì ye wálá.»

⁶ 'Bí có kpónó a ọ̀nínó máa, ndá 'bí 'duù 'ví yee tí bàndò bà tèwo tí nọ mì Mbírì nò, lè náa ndá kpédélé 'duù tí nọ táánò mbe 'di Bànga-Ngú-Có nọ yee ká lá tacó ndú táánò biya bà 'di có mì Mbírì gí nò. ⁷ Tacó ènò, Mbírì gù ci cí gítí 'bí o náa yí gù gbí ọ̀rè o tí nọ tí «Wúnó.» Bìndi yí gù tuu Dàvidè, tí gbolò gba mì ndá Jùdèyà, ta kòndi o bìndi có tí nọ, ta gbèe ndi có tí nọ, máa,

«Yo Wúnó má 'di kòcò wó,
yo 'ví bàkà ngbútù lá.»

⁸ Tacó Jósuwà táánò má tè kùro ndá Ìziriyéli yee tí bàndò bà tèwo tí nọ náa Mbírì táánò ci ndú gítí nọ gí, Mbírì táánò bà ci ndi 'bí ngú o jì ndú wálá. ⁹ À má ènò, bàndò bà wotí mì Mbírì náa yí kù kpòlo tí tacó tí ndá 'duù mì wó nọ kuu tí. Bàndò tí nọ a ọ̀rí tí nọ tí ọ̀rí bà wotí Mbírì á bìndi

bà suu ndâ i mì wó nò. ¹⁰ Tacó 'duù ñinó mbe ya gí bà tèwo wó á mì ndú ta Mbíri gí nó a 'duù ñinó mbe cee ta nètè mì wó gí nò. Tacó Mbíri táánò tèwo wó si yí cee ta nètè mì wó gí.

¹¹ À má éndò, ndoo te kpo muu, tacó wàa ndoo 'ví yee tí bàndò bà tèwo ndoo. Ndoos te kpo muu tacó wàa 'bí 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndoo 'ví gboo mí ndii ta ngbútù, á go ñindi ndâ ká gù ndoo dígísèé nó, lá. ¹² Tacó có mì Mbíri a wu có, tí có ñinó ta wu jé 'dèè 'do tí lá, mbe kú cu 'duù tí bà 'deeke 'billi wó ngéé gí gbí òkò ndâ 'billi á tà'i ká ndii zi nje sizò gí. Có mì Mbíri a có ñinó mbe ñò 'bè gbí òkò tí ndâ yúco ta 'vèrè ngéé gbí njembí 'duù tà'i ká ni gí. ¹³ 'Bí i ñinó nàa à suu yí sùú-suu nó mbe ni bà ngùù tí wó 'do tí Mbíri gí nò wálá. Mbíri ñò ndâ i gbaànjé-gbaànjé 'daá gí. Ndâ i 'daá gí kú gbaa tí ndú mí gbí ngbàà ɾi á mí kùro wó tí Mbíri tí nó nàa ndoo 'ví yù gbí ndâ i tí nó nàa ndoo bàkà nó 'daá gí nò.

Jézu tí gbolò Kùro ndâ bu-Mbíri

¹⁴ À má éndò, ndoo tee njembí ndoo míti Mbíri tí kpoò, lè nàa gbolò bu-Mbíri mì ndoo tí Jézu, tí 'Vii-mi-Mbíri, bà ba gbí pípiri ya gí gbiri gí nò. ¹⁵ Tacó gbolò bu-Mbíri mì ndoo tí Jézu me 'duù ñinó mbe kú si támuu ndoo ji Gba-vò-i ta o tí nó nàa Gba-vò-i má kú paa ta bà a támuu ndoo gítí bà bàkà vò i nó lá, tacó Gba-vò-i táánò paa ta yí á go bà paa ta ndoo mì wó kpónò nó gí, káa yí gii kpò nje Gba-vò-i gí.

¹⁶ À má éndò, ndoo ci gúku gítí bà yèè ndi ndoo dè gí ɾègbà jàlàmbà mì Mbíri lá. Ndoos yèè ndi ndoo dè gítí, tacó wàa yí 'ví ñò ta yè ɾo ndoo. À delè má gí gítí o mì bà koni tí, yí 'ví bàkà ta nambeè ji ndoo.

5

¹ Àá táánò kú cu 'bì míti 'duù, bindi áá gii bàkà yí tí Kùro ndâ bu-Mbíri, mbe dù kú bàkà i-Mbíri ta ɾè mì ndâ 'duù 'do ká gbí òkò tí yo. Nètè mì 'duù tí nó nàa à bàkà yí tí Kùro ndâ bu-Mbíri nò a bà ci ndâ i-'bì ndâ 'duù, ta bà waa mbelè tacó bà si muu ndâ vò i mì ndâ 'duù. ² À má éndò, 'duù tí nó nàa à bàkà yí tí Kùro ndâ bu-Mbíri nò 'ví 'vala ta ndâ 'duù ñinó mbe 'di gbí-o lá, gii je ndâ 'duù ñinó mbe gíri'o gí nó, ta pétéké có, tacó yí tí bu-Mbíri delè káa 'duù ñinó ta ndâ 'dóó vò i ñindi wó delè kuu kapí wó. ³ Tacó éndò, kózò tí wó tí Kùro ndâ bu-Mbíri 'ví waa mbelè tacó bà si muu ndâ 'dóó vò i ñindi wó, delè tacó ndâ vò i mì ndâ 'duù. ⁴ 'Duù bàkà tí wó tí Kùro ndâ bu-Mbíri ta kpééti wó lá. A Mbíri ká kú cu 'bì wó míti 'duù, máa yí dù tí Kùro ndâ bu-Mbíri, á go bà cu 'bì wó míti Àroni, máa yí dù tí Kùro ndâ bu-Mbíri dígísèé nò.

⁵ À kpéti káa Bindi-Mbíri, áá táánò me káa yí ká ki tí wó pí jàlàmbà 'do gbí 'dóó có mì wó gbí muu wó ta kpééti wó éno máa, yí a Kùro ndâ bu-Mbíri nò, lá, a 'duù tí nó mbe 'dè có ji yí éno máa, «Wò a 'Vii mì ye, ye wúnò gí tí Bu lo gí.»

⁶ 'Bí kòcò 'duù tí nó ji yí káká'i éno máa,

«Wò bà dù tí bu-Mbíri dúú bà ya tí á go ñindi Mèlèkizédèkì.»

⁷ Si Jézu táánò kú 'vala muu to tí nó, nó, yí gii 'deke tí wó ta ngo-ɾo tà ɾo wó ta kòcò wó ngéé gí yaá á ji Mbíri, tí 'Duù tí nó ta woti bà 'vala yí 'do 'bì ku a kuu tí wó nò. Káa Mbíri gii ñò yè ɾo wó, tacó yí táánò a mbe si Mbíri tí i. ⁸ Yí kpéti káa 'Vii mì Mbíri, bà kònò sé'i gii je muu ji yí tacó bà dù tí mbe 'di có gí. ⁹ Mbíri má gii yù yí ngbóó gí, yí gii dù tí ɾèngbò

'válá ji ndâ mbe kù 'di có mì wó, ¹⁰ tacó Mbírì gù bàkà yí tí bu-Mbírì go Mèlèkizédèki.

Yo 'ví ne 'do tí kpokèjì mì Mbírì lá

¹¹ Ndâ có mì ze me mbè tacó bà 'dè gítí có bà dù Bindi-Mbírì tí Kùro ndâ bu-Mbírì á go ñìndi Mèlèkizédèki nò kuu mì ze, káa bà 'dè gbí ndú mì ze jì yo kpóló-kpolo, tacó bà ya có gí gbí muu yo kpóló-kpolo. ¹² Tacó a yo kùtáá ká bà dù tí ndâ mbe ñìbà i jì ndâ 'duù, káa à gù dù ndí a yo kpónó ká kù gù pà 'duù, wàa yí 'ví 'bità bà ñìbà có mì Mbírì jì yo á 'do r̀ngbó káká'i. À tí yo a go bà no kí, go bà zò i tí yo wálá. ¹³ Tacó 'duù ñìnó mbe kù no kí nó ñò kpokèjì gítí bà dù jáá kùro Mbírì ni lá, tacó yí a dó 'viì. ¹⁴ Á kù zò i a ndâ 'duù ñìnó mbe kù ti bà zò i gí, tí ndâ 'duù ñìnó mbe kù 'viiki gbí có tacó bà ñò 'bè gbí òkò tí ndâ tó i, ta vò i nó.

6

¹ Á má ènò, ndoo kpónó 'ví koṛo có go i mì ndâ 'duù ñìnó náa gbí diì ndú yù gí nò. Ndoò sù bà dù kù 'viiki káa gbí ndâ kpédélé có tí nó náa áá táánò ñìbà ndú jì ndoo gítí Bindi-Mbírì nó mí to. Ndâ có tí nó náa áá táánò ñìbà ndú jì ndoo éno máa, ndoo 'visì muu ndoo 'do tí bà bàkà ndâ i ñìnó mbe kù ya ta ndoo gí nje ku nó gí, wàa ndoo 'ví tee njembí ndoo mítí Mbírì; ² ta có gítí bà caka tí, ta bà je wotí, gù je có gítí bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu 'duù ndú, ta có gítí ndòngbù bà waa có ngbé lá nò. ³ Ndoò bà koṛo có go i mì ndâ 'duù ñìnó náa gbí diì ndú yù gí nó gí, náa Mbírì má ùnje gí nò.

⁴ Káa à má gítí ndâ 'duù tí nó náa ro ndú táánò njaanga gí, ndâ 'duù tí nó mbe tala líkí i-nambeè tí nó mbe gí 'do mì Mbírì nó gí, ndâ 'duù tí nó náa Bèri-mì-Mbírì je wotí jì ndú gí, ⁵ ndâ 'duù tí nó mbe ñò tó i mì có mì Mbírì ni gí, ndú delè gù ñò ndâ wotí bìnɔi ku ni gí nó, ⁶ ndâ ña ndâ 'duù tí nó má caka 'bì ndú 'do gbí ndâ i tí nó jéé gí, bà 'visì muu ndú ndí gítí bà co tí kpokèjì mì Mbírì káká'i a cèe «pàrà-nguù-kpò-diigba.» Wotí mì ndú gítí bà dele ndi ndú gí gítí kpokèjì mì Mbírì káká'i wálá, lè náa ndú ùnje gítí bà gbí 'Vii-mì-Mbírì mítí njèèkpè mù gí, ndú delè gù ùnje gítí bà ñonoko yí mí kùro ndâ 'duù gí nò. ⁷ Tacó to mbe nju ngo mù tí nó mbe kù ni mítí, bìnɔi ndâ ña tí nó náa ndâ 'duù jì mítí nó gù bàkà jì ndú gí nó, a to ñìnó náa Mbírì cù 'dè ngo cù wó mítí gí. ⁸ Káa to ñìnó mbe kù kù ndâ bè kperè ta zibàmù nó, a to mbe dooko ta bà i ñà mítí mì Mbírì gí. Ndòngbù ká tacó bà jì ta ña to tí nó delè káa wu.

⁹ Ze kpèti má 'dè ká ènò, bà ñìndi yo kpòò káa bà tó, ndâ tó 'duù mì ze. Gúku gbí njembí ze gítí yo wálá; yo a ndâ 'duù mì 'válá. ¹⁰ Tacó Mbírì me mbe 'boo 'duù, wàa yí 'ví neke tí ta ro wó 'do tí bà zeke ndâ tó nètè mì yo, ta tó bà zè tí tí nó náa yo táánò zè ta ndâ 'duù mì wó náa yí kaa ndú mò gí mì wó gí ta r̀è wó nó lá. ¹¹ Káa có ñìnó kpónó gbaànjé gbí njembí ze nó éno máa, yo 'dáá gí 'ví bàkà nètè ta go nètè tí nó tí yo yee tí ndòngbù o tí nó náa yo 'de i tí nó náa yo kù koṛo có lì mítí nó gí. ¹² Yo dù tí ndâ mbe kpó lá, yo mèlè bìnɔi ndâ 'duù tí nó mbe 'de i tí nó náa Mbírì táánò ci ndâ 'duù gítí nó 'do gbí bà tee njembí ndú mítí Mbírì, gù je bà dù ndú tí ndâ mbe kpàcà nò.

Yà-cí-ci mì Mbírì kpili lá

¹³ Ta o tí nó náa Mbíri táánò kú cí tí ta Àbiráámò nó, yí ta o tí nó be káa 'dóó tí wó tí Mbíri jì Àbiráámò, tacó 'bí 'duù mbe me gbolò ndii yí tí Mbíri gí tacó wàa yí 'ví be ta tí 'duù tí nó jì Àbiráámò nó wálá. ¹⁴ Tacó ènò, yí gii be tí wó jì Àbiráámò éno máa, «Ye bà cù 'dè ngo cù mítí lo ta njembí ye gbaanjé ta bà je ndá 'vii jì wò me mbè.» ¹⁵ Àbiráámò táánò gii dù kpécé kú ù ndi i tàkò cí tí nó náa Mbíri cí ta yí nó, yee tí o tí nó náa yí gii 'de gí. ¹⁶ Ndá 'duù kú be tí ndú a i ta rẹ 'duù ñinó tí kpóló-kpolo 'duù mí ndú nò. Có má gbí òkò tí ndá 'duù, à kú ñò yúco a i 'do tí bà be tí ndú. ¹⁷ À má ènò, tacó go bà je kponje 'do nje ndá 'duù tí nó náa Mbíri dígíséé cí ndú máa yí jé 'visi muu yí lá nó, mà gii gí gítí Mbíri gí, yí gii be tí wó jì ndú. ¹⁸ Yí bakà ènò, tacó wàa à 'ví dù kuu tí a ndá i sósò'ò, náa bà 'visi ndú a cèe «pàrà-nguù-kpò-diigba», tacó wàa ndoo tí ndá 'duù tí nó mbe fa ngèlè vò i gí gí mì yí nó 'ví 'de ta wotí gítí bà koṛo có li mítí cí tí nó náa yí cí ta ndoo nò. ¹⁹ I tí nó náa ndoo kú koṛo có li mítí nó ká kú sí lilí ndoo 'ví dù tí ndoo. Ñinò a i ñinó mbe ya ngéé gí kapí ngbùngbù á tà'i 'bá-Mbíri á gbíri, ²⁰ gítí bàndò tí nó náa Jézù ya gítí tí kpédélé 'duù tacó tí ndoo nò. Jézù ya gí mì Mbíri á kapí ngbùngbù tà'i 'bá-Mbíri tacó yí gí tí Kùro ndá bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì dúú bà ya tí gí.

7

Bu-Mbíri tí nó tí Mèlèkizédèkì nó

¹ Mèlèkizédèkì tí nó tí gbolò gba Sàlèmi, delè tí bu-Mbíri tí nó tí mbe kú bakà i jì Mbíri tí nó mbe kú dù ngéé gbíri nó táánò gii ya gí kùro Àbiráámò ta o bà dele ndi Àbiráámò 'do bà miù ndá kpo-kpò gba gbí gó. Ndú má gii 'de tí ndú gí, Mèlèkizédèkì gii cù 'dè ngo cù wó mítí Àbiráámò.

² Bindi Àbiráámò gii ruka bà i mì Mbíri 'do tí ndá ña i tí nó náa yí zèè 'do gbí gó nó gbaanjé-gbaanjé 'daá gí, bindi yí gii kaa jì Mèlèkizédèkì. Kpédélé gbí rẹ tí nó tí Mèlèkizédèkì nó éno máa, yí a gbolò gba ñinó mbe kú co ká tí jáa kpokèjì mì Mbíri. Gbí ñinó tí Mèlèkizédèkì tí gbolò gba Sàlèmi nó éno máa, Mèlèkizédèkì a gba mbe kú zogo ndá 'duù mí wó ta 'dè njembí wó. ³ Mèlèkizédèkì a 'duù ñinó náa à 'di tà-ká-tà gítí bu wó lá, à 'di tà-ká-tà gítí nawu wó lá, à delè 'di tà-ká-tà gítí ndá ká gù wó lá. Rẹngbó wó wálá, ndòngbú wó delè wálá, káa yí kú dù tí bu-Mbíri go 'vii-mi-Mbíri nó ká dúú bà ya tí.

⁴ 'Dakò tí nó tí Mèlèkizédèkì nó táánò bà dù me 'dé gba lá, lè náa a Àbiráámò tí rẹngbó ndá Ìziriyéli 'daá gí táánò ká gò i-Mbíri á jì yí gí nó.

⁵ À cu mí gbí wáràgà mì Mòze éno máa, ndá 'vii-gù Lévi tí ndá bu-Mbíri 'ví gò i 'do mì ndá ná'vindí ndú, náa ndú káa ndá 'vii-gù Àbiráámò go ndú. ⁶ Káa 'dakò tí nó tí Mèlèkizédèkì náa rẹngbó wó 'do me tí Àbiráámò lá nó táánò gò i a i 'do mì Àbiráámò. Bindi yí gii cù 'dè ngo cù wó mítí Àbiráámò tí 'duù tí nó náa Mbíri táánò cí yí nó. ⁷ Có ñinó ta kponje á gítí ngéé gí wálá nó a ñinó máa, a kpo 'duù ká kú cù 'dè ngo cù wó mítí ndá 'vii tàkò wó. ⁸ 'Bí có mbe gii dù káká'i a ñinó máa, ndá bu-Mbíri tí nó mbe kú gò i 'do mì ndá 'duù nó, a ndá 'duù náa à jò ndú jì ku nó. Káa à cu mì gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, Mèlèkizédèkì kú 'vala ká dúú bà ya tí. ⁹ Lévi tí rẹngbó ndá bu-Mbíri tí nó náa ndá Ìziriyéli táánò kú gò i jì yí nó, táánò

gò i ji Mèlèkizédèkì gî. Yí kpêtí má gò ta 'bì wó lá, i tí nó náa Àbiráámò tí mbe jò ña ndá Ìziriyéli táánò gò ji Mèlèkizédèkì si a jò yí tí Lévi lá nó si muu ndá 'viì gbí yì wó tí Àbiráámò 'dáá gî dúú kú ya tí. ¹⁰ Tacó pàrà wó tí Lévi táánò ta o bà 'de tí ndá gù wó Àbiráámò ta Mèlèkizédèkì nó kuu gbí kongoo gù wó Àbiráámò.

¹¹ Mbíri táánò lê má bàkà ndá Ìziriyéli tí ndá 'duù ñinó ta bà lê tí ndú wálá nó a i 'do gbí có mì ndá bu-Mbíri, tí ndá 'viì kòtí Lévi, tacó ñinó táánò a rẹngbó bà tuu Mòze mì Mbíri ta ndá có mì wó tí Mbíri ji ndá Ìziriyéli ká nó, gbí nderè bà bàkà ndá 'bí ngú bu-Mbíri ñinó á tí ndá kòtí Mèlèkizédèkì si ndá kòtí Àroni nó mí to 'ví dù a yè? ¹² Tacó à má 'visi ña ndá bu-Mbíri gî, à delè 'ví 'visi ndá có mì Mòze gî. ¹³ Tacó ña Mbe tí ndoo, tí 'Duù tí nó náa à kú 'dè ndá có tí nó gítí wó nó, tende. 'Bí 'duù gbaanjé 'do njekèji mì ndú mbe dù tí bu-Mbíri jé táánò wálá. ¹⁴ Tacó ndá 'duù 'dáá gî ñò ni ngbàrángà 'i gî máa, Mbe tí ndoo táánò a 'Viì kòtí Júdaà. Káa Mòze táánò 'dè có ta rẹ bà dù 'bí 'duù tí bu-Mbíri 'do gbí òkò tí ndá 'viì kòtí Júdaà jé lá.

'Bí bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì

¹⁵ 'Bí có ta kponje gítí wálá a ñinó máa, 'bí ngú bu-Mbíri go Mèlèkizédèkì kpónó 'vanda gí gbí ngba'o gî. ¹⁶ Ngú bu-Mbíri tí nó 'vanda me 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó ta rẹngbó ndú 'do tí ndá bu-Mbíri á go có mì Mòze nó lá. Yí gí tí bu-Mbíri ta wotí mì 'válá tí nó mbe cee lá nó. ¹⁷ Tacó à cu có gítí wó mí gbí wàràgà mì Mbíri éno máa, «Wò bà dù tí bu-Mbíri dúú bà ya tí, á go i mì Mèlèkizédèkì.»

¹⁸ Tacó à kpónó mò ká có tí nó táánò mì Mòze nó gí nje seè gî, tacó wotí kpónó cee 'do tí có tí nó gî, delè tacó gbí có tí nó kpónó bàkà nèté ta ndá 'duù lá. ¹⁹ Có mì Mòze lê má cee bà lê tí 'duù lá, 'bí cèe có mbe si ndoo 'ví kojo có gí kùro mbe zèè bàndò bindi có mì Mòze kpónó gí gî. Có tí nó a có mbe yèè ndoo dé gítí Mbíri.

²⁰ 'Bí có a có bà see tí Mbíri. Mbíri táánò jé see tí wó ta o bà bàkà ndá bu-Mbíri ñinó kùro nó lá. ²¹ Káa ta o tí nó náa yí kú gii bàkà ta Jézù tí bu-Mbíri nó, Mbíri gii see tí wó ji yí éno máa, «Mbíri see tí wó gí, yí jé gítí bà 'visi muu wó wálá.

«Wò bà dù tí bu-Mbíri ká dúú bà ya tí .> »

²² A bà see tí Mbíri nó ká bàkà Jézù tí mbe 'viindi nambeè gbí òkò tí ndá 'duù ta Mbíri gbí bà nju mùkà tí nó náa Mbíri nju ta ndá 'duù mbe níki ndii ñinó kùro nó gí nó.

²³ Muu ndá bu-Mbíri tí nó táánò kùro nó me mbè tacó ndú táánò a ndá 'duù náa ku si ndú 'ví dù á nje nèté mì ndú lá. ²⁴ Káa Jézù bà dù tí bu-Mbíri ká dúú bà ya tí, tacó yí kú 'vala ká dúú bà ya tí. ²⁵ À má éno, wotí kuu tí wó tacó bà 'vala ndá 'duù ñinó 'dáá gî mbe yèè ndi ndú dè gí rẹgbà tí Mbíri mì wó nó, lê náa yí kú 'vala ká dúú bà ya tí tacó bà 'deke tí wó ji Mbíri tacó tí ndú nó.

²⁶ À 'viì ta ndoo éno máa, 'duù tí nó tí Kùro ndá bu-Mbíri mì ndoo nó 'ví dù tí 'duù ñinó náa Mbíri kaa yí mò gí mì wó tí Mbíri gí nó, tí yè ta wò i mì wó wálá. Yí 'ví dù tí 'duù ñinó ta ngbàrángà njembí wó, náa ndá mbe

kù bèè ɾo Mbírì e zì ndú mítí wó lá, náa Mbírì te yí ya tí ngéé gí yaà gí tàngbó ɾì gí. ²⁷ Nètè mì wó ta bà waa mbelè jì Mbírì ta ɾì 'dáá gí á go ɳìndi ndá 'bí Kùro ndá bu-Mbírì, náa ndú kù waa mbelè ta ɾì 'dáá gí, tacó bà làyì ta ndá 'dóó vò i mì ndú má kózò gí, bìndi ndú gù waa 'bí tacó bà làyì ta ndá vò i mì ndá 'duu nó, wálá. Yí waa mbelè jì Mbírì ká ta bà gbaànjé tacó tí ndá 'duu 'dáá gí ta o tí nó náa yí ù ta nje gítí bà cì yí nó. ²⁸ Ndá 'duu tí nó náa à dígíséé bàkà ndú tí ndá Kùro ndá bu-Mbírì go có mì Mòze nó 'dáá káa ndá 'duu ta bàndò bà di ngo tí ndú kuu tí, káa có tí nó náa Mbírì gù cì ta bà see tí wó bìndi có mì Mòze nó gù bàkà 'Vii-mi-Mbírì tí 'duu ɳìno ta bà lè tí wó wálá nó ngbé.

8

Jézù tí Kùro ndá bu-Mbírì mì ndoo

¹ Gbí có tí nó kpónó náa ndoo kù 'dè nó éno máa, 'duu tí nó tí Kùro ndá bu-Mbírì mì ndoo nó kuu pí jàlàmbà mì wó mò gí gbí kù'bi mì Mbírì tí gbolò gba ngéé gbìrì. ² Yí a mbe kù bàkà nètè gbúú-gbuu á tà'i tí bàndò tí nó náa a te kàrà-Mbírì mítí, á tà nduúrù tí nó náa à káa 'dóó Mbírì ká tò ta 'bi wó nó.

³ Tacó nètè mì ndá 'duu tí nó náa à bàkà ndú tí ndá Kùro ndá bu-Mbírì mì ndá Jùdèyá nó 'dáá gí a bà cì ndá i-nambee tí nó náa ndá 'duu gò jì Mbírì nó á mí bàndò mì Mbírì, gù je bà waa mbelè jì Mbírì. Tacó éno, i tacó bà cì jì Mbírì delè kuu tí á mì Kùro ndá bu-Mbírì tí nó tí Jézù nó. ⁴ Yí kùtáá má a 'duu náa yí kpónó kuu muu to tí nó, yí bà dù tí bu-Mbírì ngé gí wálá, lè náa ndá bu-Mbírì tí nó mbe kù cì i jì Mbírì go có mì Mòze nó kuu tí nó. ⁵ Káa yí kpétí má dù tí bu-Mbírì muu to tí nó lá, á me có lá, tacó ndá i tí nó 'dáá náa ndá bu-Mbírì kù bàkà jì Mbírì muu to tí nó, nó káa bà mèlè ndi ndá yúco i tí nó gbìrì nó; a káa tàzo ndú sínò, tacó ta o tí nó táánò náa Mòze kù gù bàkà có bà tò nduúrù jì Mbírì nó, Mbírì gù 'dè có jì yí kpòlo ngé ma, éno máa, «Koro muu lo máa, wò 'ví tò nduúrù tí nó jé ká go ɳìno náa ye táánò ka bà jì wò pí gú nó.» ⁶ Káa wotí tí nètè bà dù bu-Mbírì tí nó náa Mbírì je jì Bìndi-Mbírì nó ndii wotí tí nètè tí nó táánò náa ndá ká bu-Mbírì mì ndá Jùdèyá kù bàkà nó gí. Tacó ngú mùkà tí nó náa Mbírì nù ta ndá 'duu, náa yí kù nó gbí òkò tí ndá 'duu ta Mbírì gbí ká có nó a kpóló-kpòlo ɳa bà nù mùkà mbe ndii ká ɳìno kùro nó gí, tacó Mbírì cì ndá 'duu gítí 'bí i mbe ñìkì ndii ndá i ɳìno sàà nó gí gbí bà nù ngú mùkà tí nó.

⁷ 'Bí i táánò mbe gboo 'do gbí bà see kpédélè bà nù mùkà ɳìzò má wálá, Mbírì táánò bà dele ndi wò gí bà nù bà só ɳìno wálá. ⁸ Tacó Mbírì gù 'de kpokèjì mì ndá 'duu mì wó lókó-loko ta o tí nó náa yí 'dè ta có éno máa:

«Kòcò ye tí Mbírì jì yo éno máa,
yo kpòlo tí yo!

Tacó o tí nó wúnò ká kèjì,

o tí nó náa ye kèjì gí bà nù ngú mùkà ta ndá kòtí Ìzìriyèlì,
gù je ndá kòtí Jùdàa nó.

⁹ Mùkà tí nó náa ye kèjì gí bà nù ta ndú nó

bà dù me go ɳìno náa ye táánò nù ta ndá ká gù ndú
ta o bà zèè 'bi ndú mì ye kù ja ta ndú 'do Másìrì nó, lá.

Ndú táánò gù ne 'do tí kpokèjì bà see mùkà tí nó gbí òkò tí ze ta ndú nó gí.

Tacò éno, ye delè gii bè ndú gí.

¹⁰ Kòcò ye tí Mbíri éno máa,

ye káká'i bà 'dè ndâ có mì ye mí gbí tù ndâ 'vii kòtí Ìziriyéli
ta o tí nó náa ye wúnò bà gí tí gí bà njù ta ngú mùkà ta ndú nò.

Ye ta o tí nó bà cu ndâ có mì ye mí gbí njembí ndú.

Ye kèjì gí bà dù tí Mbíri mì ndú,

bìndi ndú bà dù tí ndâ 'duù mì ye.

¹¹ 'Bí 'duù gbí òkò tí ndú káká'i bà túbà tí ye tí Mbíri

ji ndâ 'bí ka wó 'vii-'bá wálá;

'bí 'duù gbí òkò tí ndú delè bà túbà tí ye tí Mbíri

ji ndâ ná'vindí wó wálá,

tacó ndú 'dáá gí bà nò ye ni gí,

ndâ kpo-kpò 'duù ta ndâ táangbà 'duù mì ndú gbí òkò tí ndú 'dáá gí
bà nò ye ni gí.

¹² Tacó ye kèjì gí bà nò yê ọ ndú me gbolò

ta ndâ lókó-loko kpokèjì mì ndú nò.

Ye káká'i bà zèè có gítí ndâ vò i mì ndú mí gbí njembí ye wálá.»

¹³ Gbí bà 'dè có mì Mbíri gítí bà njù ngú mùkà ta ndâ 'duù nò éno máa, yi
nò kpédélé nìno gí tí ká gí. Káa i nìno mbe me ká gí mbe kù gbì káa muu
wó nó dooko gítí bà ndii 'do ọ ọ gí.

9

'Bá bà ùlù Mbíri muu to tí nó, ta nìno gbíri

¹ Gbí o kpédélé bà njù mùkà tí nó náa Mbíri táano njù ta ndâ 'duù nó,
na kpokèjì bà bàkà i-Mbíri mì ndâ 'duù kuu tí. Bàndò bà bàkà i-Mbíri
mì ndâ 'duù muu to tí nó ta o tí nó delè táano kuu tí. ² Ndâ 'duù ta o
tí nó tò ndùúrù ji Mbíri, bìndi ndú gii njèè gbí tà'i ndùúrù tí nó sósò'ò
ta ngbùngbù. Ndú gii bàkà bàndò bà tù wu, ta tükà, ta bàndò bà ci kò
ji Mbíri, á mí tà'i nìno mbe mò gí njekèjì náa ndú kù nì mítí a Bàndò-
mì-Mbíri nò. ³ Bìndi à gii dù mò gí kapí ngbùngbù gí tà'i kùro kà a 'bí
ndùúrù, tí bàndò náa ndú kù nì mítí a Bàndò-bà-dù-Mbíri. ⁴ À kù dù á
tà'i bàndò bà dù Mbíri nò a ká'i bà gbo ngúwu dì ji Mbíri náa à bàkà 'do
tí dá'bi, gii je Gbùúkuṛu náa à gba tí 'dáá gí ta dá'bi, náa à kù dù gbí a
ndâ pápááká díí tí nó sósò'ò náa Mbíri táano cu ndâ có mì wó muu'bi mítí
ndú nó, gii je ká'i manà, gii je mù-kóró tí nó mì bu-Mbíri tí nó tí Àroni
táano mbe tù dó kpá nò. ⁵ À gii kaa mí yaá á muu Gbùúkuṛu tí nó a ndâ
sùrà ndâ 'bí na i náa muu ndú a muu 'duù, káa sè dii ndú a dii nò, káa à
tí ndú a ndâ mbíri go ndâ basili mì Mbíri nò. O mì ye kpónó gítí bà 'dè có
gítí ndâ i tí nó léé éno wálá.

⁶ Na kpokèjì bà bàkà i-Mbíri mì ndâ 'duù gbí o tí nó táano éno: Sè ndâ
'bí bu-Mbíri ta o 'dáá gí kù ya gí bà bàkà i-Mbíri mí tà'i nìno mbe mò gí
njekèjì ndùúrù, náa à kù nì mítí a Bàndò-mì-Mbíri nò. ⁷ À káa Kùro ndâ
bu-Mbíri ká kù ya mò gí tàngbó, kapí ngbùngbù ta bà gbaanjé gbí ndoò
gí bà ci mbelè ji Mbíri, tacó waa Mbíri 'ví je ta à-cee-gí gítí ndâ 'dóó vò
i mí wó tí mbe waa mbelè, gii je ndâ vò i mì ndâ 'duù tí nó náa yí waa
mbelè tí nó muu ndú nò. ⁸ Bèri-mì-Mbíri kù túbà gbí na kpokèjì tí nó éno
máa, bàndò bà bàkà i-Mbíri nìno mbe dù mò gí njekèjì á tà ndùúrù nó má
ká kuu bàndò mì wó, gbí éno máa, kpokèjì bà ya gí mì Mbíri njaanga tí

kálásé. ⁹ Bàndò bà bàkà i-Mbírì tí nó mbe dù mò gí mì njekèjì á tà ndùúrù nó, a mbó tacó bà tùbà jì ndá 'duù tí nó kpónó mbe kù 'vala muu to tí nó nó éno máa, ndá 'bí i-nambee ta ndá mbelè ndá nó tí nó náa ndoo kù waa jì Mbírì nó bàkà njembí ndoo tí ndá ngbàrángà i yee tà lá. ¹⁰ Ndú kù bàkà nèté ká ta ndá i-zó-zò, ta ndá i-njú-njú, gii je ndá 'bí mbè ndá 'bí tende ña kpokèjì bà bàkà ndá i tí ndá ngbàrángà i, ta ndá có gití dii ndoo cuki, yee tí o bà zèè to tí nó mì ngú có mì Mbírì.

¹¹ Káa Bindi-Mbírì gí a i tí Kùro ndá bu-Mbírì mì ndá tó i tí nó mbe gí sàà gí nò. Ndùúrù tí nó náa yí kpónó kù bàkà nèté tà nó me gbolò ndii ñinó náa ndá 'duù ká tò ta 'bí ndú nó gí, bà lè tí delè wálá, à delè me i 'do gbí òkò tí ndá i tí nó náa Mbírì suu ndú muu to tí nó nó lá. ¹² Bindi-Mbírì táánò rì gí tà ndùúrù á gí bàndò tí nó náa Mbírì bàkà tí 'dóó bàndò mì wó tí Mbírì gí nó ká ta bà gbaanjé ngbé. Yí delè te ta yí ta o bà rì yí gí ká nó me mbelè ndá bee, ta mbelè ndá di mò'dú tacó bà ci jì Mbírì lá. Yí te ta yí káa 'dóó mbelè wó tacó bà sè ta tàkò 'válá ñinó mbe cee lá nó jì ndoo. ¹³ Tacó à lè má kù va mbelè ndá bee ta mbelè ndá di mò'dú, ta mbúlúwu ndá ngbú di mò'dú míti ndá 'duù a i tacó bà si gbí dii ndú 'ví dù niki maa, ¹⁴ waa mbelè Bindi-Mbírì náa yí ci jì Mbírì, tí i-ci-ci ta bà lè tí wálá, ta woti mì Bèri tí nó mbe cee lá nó 'ví dù kù bàkà mí gbí njembí ndoo a 'dé nèté tacó waa ndoo 'ví 'visi tí ta muu ndoo 'do tí bà bàkà ndá ku nèté gití bà bàkà nèté jì Mbírì tí nó tí wu Mbírì nó lá?

¹⁵ Á má éno, Bindi-Mbírì a mbe see mbelè tí nó náa Mbírì táánò njù ta ndá 'duù nò. Tacó waa, Mbírì 'ví cù tí ta 'dè ngo cù wó míti ndá 'duù tí nó mì wó náa yí tí Mbírì tè'é tí ndú nó dúú bà ya tí , á go cí tí nó náa yí tí Mbírì ci ta ndú gití bà dù ndú tí ndá 'viì-nje-wu mì wó dúú bà ya tí nò. Áá táánò a bà ci 'duù ká 'vala ndá 'duù 'do gbí có tàkò bà gbètèkè kpédélé mbelè tí nó náa Mbírì táánò njù ta ndú nò.

¹⁶ Káa có lè má yee gbí ngo nje ku gí, kózò tí ndá 'duù bà ru káa ndi kòcò ngo nje ku. ¹⁷ Tacó 'duù má 'dè có máa, yí má ci gí, à 'ví bàkà éno, ndá 'duù kù ru káa ndi ngo nje wó nó á bindi bà ci yí. ¹⁸ Ñinó a nderè có tí nó, náa à kpètí káa kpédélé có tí nó náa Mbírì táánò toko ta ndá 'duù nó, áá táánò dù tí có ká ta bà waa mbelè gití nó ká nó. ¹⁹ Á delè nó káa gbí có tí nó náa Móze táánò má gii tùbà ndá i ñinó náa à tí tacó bà bàkà nó jì ndá 'duù 'dáá gí cee gí, yí gii yee mbelè ndá di mò'dú ta mbelè 'viì-dì bee mì gbí ká'i, yí gii tò ngo mì gbí , bindi yí gii ẹre kpá-kpondíí ta bí-bi wú bongo náa à gò 'do tí se tí ndá nò, bindi yí gii va ta mbelè tí nó cee tí ndá 'duù 'dáá gí, gii je tí wáràgà mì Mbírì. ²⁰ Ta o tí nó náa yí kù va tí ta mbelè tí nó míti ndá 'duù, ta tí wáràgà mì Mbírì nó, yí kù see nje wó éno máa, «[Ñ]inó a mbelè tí nó náa Mbírì toko có ta yo mí pí , náa yí gii 'dè có jì yo éno máa, yo 'ví kpolo tí có tí nó nó ká nò.» ²¹ Bindi yí gii va mbelè ta ndi tí ndùúrù mì Mbírì, gii je tí ndá ká'i bà bàkà i-Mbírì 'dáá gí. ²² Ndá i 'dáá gí kù dù tí ndá i-ro-'bá mì Mbírì ká ta bà waa mbelè. Mbelè má yee tí to lá, Mbírì je à-cee-gí gití ndá vò i mì ndá 'duù lá.

Bindi-Mbírì tí gbolò i-ci-ci jì Mbírì

²³ Bà waa mbelè nó táánò a kpóló-kpolo i ngé ndii gí tacó tí ndoo. Tacó ñinó táánò a kpokèjì bà bàkà ndá i muu to tí nó mì ndoo tí i-ro-'bá á go ndá i gbírì. Káa ndá i ñinó gbírì nó gí tí ndá i-ro-'bá 'do gbí bà waa mbelè ñinó mbe niki ndii ndá ñinó náa ndoo kù waa muu to tí nó nó gí. ²⁴ Tacó

Bindi-Mbíri táánò rì me gí tà ndúúrù tí nó náa a ndá 'duù ká tò ta 'bì ndú jì Mbíri tacó bà nò ta cè kòzò tí cèe ndúúrù tí nó mì Mbíri á gbíri nó, lá. Yí táánò ya a i gí gbíri. Yí kpónó kù tí muu ndoo kùro Mbíri á gbíri kà. ²⁵ Yí táánò ci tí wó jì Mbíri nò me 'vìlì-'vìlì, go bà ya ndá Kùro ndá bu-Mbíri ta ndoo 'dáá gí gí Bándò-bà-dù-Mbíri á tà ndúúrù nó lá. ²⁶ Tacó Bindi-Mbíri táánò má nò gí bà ci tí wó jì Mbíri ta bà me mbè á 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó, yí táánò bà kòndò sè'i ta bà me mbè. Káa yí gù gí ká ta bà gbaànjé ngbé, gí nje o tí nó gí bà toro ndá vò i mì ndá 'duù ta bà ci mbelè wó jì Mbíri. ²⁷ Mbíri cu ku mì gbí tú ndá 'duù 'dáá gí, máa, ndú 'dáá gí bà ci ta bà gbaànjé ngbé, má kòzò gí, yí 'ví gù waa có mítí ndú. ²⁸ Bindi-Mbíri delè táánò ci mbelè wó jì Mbíri ká ta bà gbaànjé, tacó bà toro ndá vò i mì ndá 'duù me mbè. Bindi-Mbíri bà delè ndi wó káká'i gí gí muu to tí nó bìnidi bà ci mbelè wó jì Mbíri nò me ká kpòò gí gbí nètè bà toro ndá vò i mì ndá 'duù lá. Yí bà gí gbí nìnò a i tacó bà 'vala ndá 'duù tí nó kpónó mbe kù ù ndi wó léngé-linge nò.

10

¹ Tacó có mì Mòze káa có gítí ngo muu ndá tó i tí nó náa Bindi-Mbíri kèjì ta ndú jì ndoo nò. Á me có mbe túbà ndá tó i tí nó gbàrájáá éno lá. Á delè me có nìnò mbe cee bà lè tí ndá mbe kù bàkà i-Mbíri ta síí gbí wálá ta ndoo 'dáá gí nó lá. ² Áá táánò má me éno lá, ndú táánò bà si bà waa mbelè jì Mbíri mí to gí? Áá táánò má toro ndá vò i mì ndá mbe kù bàkà i-Mbíri nò ta bà gbaànjé ngbé gí, có gítí vò i kùtáá bà dù gbí njembí ndú káká'i wálá. ³ Káa mbelè tí nó náa ndú kù waa ta ndoo 'dáá gí nó kù 'va mbi ndú gítí ndá vò i tí nó náa ndú bàkà gbí ndá ndoo tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ⁴ Tacó mbelè ndá di mò'dú, ta mbelè ndá di bee me ndá i mbe toro ndá vò i mì ndá 'duù gbaànjé lá.

⁵ Tacó éno, ta o tí nó náa Bindi-Mbíri táánò kù gí tí gí muu to tí nó nó, kòcò wó náa yí 'dè nó éno máa,

«Go bà waa mbelè táánò tí lo tí Mbíri wálá,
go bà ci cù delè tí lo wálá,
káa wò gù je jì ye a kùuyù dùi ye.

⁶ Líkí gbí bà doo i-ci-ci táánò tí lo wálá,
líkí gbí bà waa mbelè tacó bà toro vò i delè tí lo wálá.

⁷ Bindi ye gù 'dè có éno máa, «Nò ye kuu nò!

Ákoo Mbíri, ye gí tacó bà bàkà go có mì lo,
á go có tí nó náa à cu mì gbí wàragà mì lo nó gí.» »

⁸ Ta o tí nó náa Bindi-Mbíri 'dè ta có éno máa, «Go bà waa mbelè tí lo wálá, go bà ci cù tí lo wálá, go bà doo ndá kùuyù nò tí ndá i-ci-ci tí lo wálá, líkí gbí ndá i tí nó delè 'dáá gí tí lo wálá,» nó, ndá 'duù kù bàkà ndá i tí nó ta o tí nó go có mì Mòze. ⁹ Bindi yí tí Bindi-Mbíri má gù 'dè 'bí có éno máa, «Ijò ye kuu nò, ye gí tacó bà bàkà go có mì lo gí nó» yí mò nò a ká có 'do gbí kudu gí jì ngú có. ¹⁰ A có tí nó mì Mbíri náa Bindi-Mbíri ùnje gítí bà bàkà go yí nò ká kaa ndoo mò gí mì Mbíri 'do gbí bà ci i tí nó mì Jézú tí Bindi-Mbíri, náa yí ci ta dùi wó jì Mbíri ta bà gbaànjé ngbé nò.

¹¹ Ndá bu-Mbíri 'dáá gí kuu nje nètè mì ndú, ndú kù bùù gbí ndi bà ci gbèe mbelè tí nó ta 'bí i jé gbí mbe kù toro ndá vò i mì ndá 'duù wálá nó. ¹² Káa Bindi-Mbíri ci mbelè wó tacó bà toro ndá vò i mì ndá 'duù ká ta bà gbaànjé cuki, bìnidi yí gù ya gí bà ki tí wó to gbí kù 'bì mì Mbíri ngbé. ¹³ Yí

kpónó kuu kà kù ù ndi o bà bàkà ndâ mbe kù jòò gbí có ta yí mì Mbíri á tí ndâ i-tà-tàmà mì wó. ¹⁴ Tacó gbèe i tí nó nâa yí ci nó bàkà ndâ 'duù tí nó nâa à toṛo ndâ vò i mì ndú gí nó tí ndâ yú 'duù ngbé.

¹⁵ Bèri-mì-Mbíri delè gù 'dè yúco jí ndoo éno máa,

¹⁶ «Kòcò Mbíri éno máa,

«Nínó a mbelè nâa ye bà nù ta ndú ká nò.

Ye 'do tí kpónó kù ya gí kùro

bà bàkà njembí ndú tí gboko bà kili ndâ có mì ye.

Ye bà cu ndâ có mì ye mì gbí mbelè ndú.»

¹⁷ 'Bí kòcò Mbíri nâa yí gù 'dè káká'i éno máa,

«Ye káká'i bà koṛo có gítí ndâ ká vò i mì ndú,

ta ndâ ká i tí nó nâa ndú bàkà lè gí, nó wálá.»

¹⁸ À lè má me tí ènò gí, à káká'i waa mbelè tacó bà pà làyi gítí ndâ vò i tí nó nâa Mbíri je à-cee-gí gítí ndú gí nó lá.

Si ndoo 'ví yee ndi ndoo dè gí mì Mbíri

¹⁹ À má ènò, à kpónó mì ndoo a nderè tacó bà rì gí tà'i tí nó tí Bàndò-mì-Mbíri nò, ndâ ná'vindi ye, tacó Jézù cì tacó bà njaanga njekejì bà rì gí ká jí ndoo gí. ²⁰ Yí njaanga ngú kpokèjì tacó tí ndoo, tí kpokèjì mbe ya ta ndoo gí gbí 'wálá co gbí ngbùngbù tí nó tí 'dóó dii wó nò. ²¹ À kpónó mì ndoo a Kùro ndâ bu-Mbíri tí mbe kù kpolo tí ndâ i-'bá mì Mbíri 'dáá gí.

²² À má ènò, ndoo yèè ndi ndoo dè gí mì Mbíri ta gúku gbí njembí ndoo gbaànjé wálá, tí ndâ 'duù ta yú njembí ndú nínó ngbàrángà'i ta ndâ vo-vò kóró-koṛo có gbí njembí ndú wálá, nâa à va mbelè Jézù mítí njembí ndú gí. Ndoò delè 'ví yèè gí mì wó ta ngbàrángà dii ndoo, nâa à caka ta ngbàrángà ngo gí. ²³ Ndoò 'ví ru ndi có tí nó nâa ndoo táánò 'dè ta nje ndoo nò. Ndoò me kpíiki-kpíiki gítí bà koṛo có lè mítí Mbíri lá, tacó Mbíri tí nó tí mbe ci ndoo nó me mbe kù nònòkò tí wó, nâa yí má 'dè có ta nje wó gí nó lá. ²⁴ Ndoò delè 'ví koṛo có gítí bà bàkà wotí gítí bà koni ndâ 'bí ka ndoo gítí bà zè ndâ 'bí 'duù nìkì maa, delè gítí bà bàkà ndâ tó nètè.

²⁵ Ndoò 'ví ò-bà-mbí bà kili toko gbaànjé ta rè mì Bindi-Mbíri go ña i mì ndâ 'bí 'duù nâa ndú kù bàkà nó lá. Ndoò je wotí gítí jí ndâ 'bí ka ndoo. Ndoò je wotí jí ndú tí kpoò, sé nâa ndoo ñò o bà gí Mbe tí ndoo gí bà waa có dooko gí nò.

²⁶ Tacó ndoo má bàkà vò i ta tí á bindi bà nìbà yúco jí ndoo, kpokèjì gítí bà waa mbelè tacó bà toṛo ndâ vò i tí nó káká'i wálá. ²⁷ Có nínó nâa à kuu tí bindi nínò káa có gítí ña bà waa có, ta seṛè ña wu tí nó kèjì gí bà mì ndâ mbe ne 'do tí kpokèjì mì Mbíri gí nò. ²⁸ 'Duù má biya bà bàkà go có mì Mòze gí, waa ndâ 'duù go só, go ta'ò, 'ví zò cù á gítí wó gbí ngbàngà máa à dù nò a i nâa yí bàkà gí, à kù zi yí ta rè mbe ñò yè ro ku wó wálá.

²⁹ À má ènò, yo kù koṛo có éno máa, áá bà waa a ña tó có yè mbe je bà woò á jí 'duù nínó mbe si 'Vii-mì-Mbíri tí i lá, mbe kù 'dè có nónókó gítí mbelè 'Vii-mì-Mbíri mbe toṛo ndâ vò i mì wó, delè kù go Bèri-mì-Mbíri tí mbe nambeè? ³⁰ Tacó ndoo ñò 'duù tí nó mbe kù 'dè có éno máa,

«Bà kèèndè i a i mì ye;

ye bà ko mboo vò i ta vò i,» nó ni gí.

'Bí kòcò wó káká'i máa,

«Mbíri kèjì gí bà waa có mítí ndâ 'duù mì wó.»

³¹ Wotí tí bà 'va tí 'duù 'bí Mbíri tí nó tí wu Mbíri nó gé ndii gí.

³² Yo koṛo muu yo gítí bà kònò tí yo gbí ndá ña sé'i tí nó mbe kù mereke ta yo á bindi bà ñò ngba'o mì yo nó gí! ³³ À ta ndá 'bí o kù ñonoko yo, à delè kù mèèkè'i tí yo, mí kùro ndá 'duù 'dáá gí. Káa yo ta ndá 'bí o kù tí muu ndá 'duù ñinó náa à kù mèèkè'i tí ndú nò. ³⁴ Tacó yo a ndá mbe kù ñò yè ɾo ndá 'duù gbí zàà. Yo delè a ndá 'duù ñinó náa à kpèti má kù kùnikùkù ndá i mì yo, tàkòcò yo jé kpolo lá, tacó yo ñò ni gí máa, 'bí i mbe nìkì ndii ndá i tí nò gí, tí i ñinó mbe kù dù tí ká nò kuu mi yo.

³⁵ À má éno, yo 'va yúco mì yo tí nó ta mboo tàkò mbe me gbolò ngé ndii gí nó gí 'dè lá. ³⁶ Tacó à 'ví dù gbí òkò tí yo a bà kònò tí, tacó wàa yo 'ví bàkà tí go có mì Mbírì, wàa yo 'ví 'de ta i tí nó náa yí ci ndá 'duù gítí nò. ³⁷ Tacó à cu mì gbí wáràgà mì wó tí Mbírì éno máa,
«Sè o kpónó dooko gí;
'duù tí nó mbe kù gí nó kèjì kpónó-kpónó.

³⁸ 'Duù mì ye mbe kù co tí jáá kpokèjì nó bà 'de 'válá
'do gbí bà tee njembí wó mítí ye tí Mbírì.

Káa yí má 'visi kápí wó gítí ye ta gúku,
tàkòcò ye bà peteke gítí wó wálá.»

³⁹ Káa ndoo me ndá ña ndá 'duù tí nó mbe kù kpomozo tí ndú ta gúku, náa à giù mì ndú gí nó lá. Ndo a ndá 'duù ñinó mbe kù tee njembí ndoo mítí Mbírì, náa Mbírì giù tí muu ndoo nò.

11

Bà tee njembí mítí Mbírì

¹ Bà tee njembí 'duù mítí Mbírì a bà koṛo có mì 'duù ta njembí wó gbaanjé lè mítí Mbírì, a bà ùnje mì 'duù ta njembí wó gbaanjé éno máa, Mbírì dú ta yúco kuu tí, tí mbe bàkà go ndá có tí nó náa yí ci ndá 'duù gítí ndú nó 'dáá gí, kpèti yí má ñò yí ta ɾo yí lá. ² Mbírì dígisèè nì «Ìyoo,» gí tàkò có mì ndá ká gù ndoo 'do gbí có bà tee njembí ndú mítí wó tí Mbírì.

³ A bà tee njembí ndoo mítí Mbírì ká je muu jì ndoo tacó bà ñò ni éno máa, a Mbírì táánò ká suu ndá i 'dáá gí ta nje wó. Gbí có tí nó éno máa, ndá i tí nó 'dáá náa ndoo kpónó kù ñò ndú nó gí 'do gbí kòcò Mbírì, yí suu ndú 'do tí ndá i ñinó náa ndú jé sàà wálá.

⁴ A bà tee njembí Àbèlè mítí Mbírì táánò ká si yí 'ví ci i ñinó tí tó i ndii ñinà Kàyinò gí nó jì Mbírì. Tacó éno, ta o tí nó náa Mbírì kù lè ta 'bì wó gí tí i-ci-ci mì Àbèlè nó, Mbírì giù lùlù Àbèlè éno máa, yí a 'duù jáá. Àbèlè kpèti má cì gí, tàwo bà tee njembí wó mítí Mbírì yee gbí ɾi tí nó wúnó nó cee lá. ⁵ Mbírì táánò te Ènòkì ya tí gí gbírì tí wu wó tacó wàa yí 'ví cì lá á 'do gbí có bà tee njembí Ènòkì mítí wó tí Mbírì. Ndá 'duù giù ñò Ènòkì lá, tacó Mbírì te yí ya tí gí gbírì gí. Káa kùro bà te Ènòkì mì Mbírì ya tí gí gbírì nò, à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì gí, máa yí a mbe peteke tàkòcò Mbírì.

⁶ Bà peteke tàkòcò Mbírì mì 'duù ñinó mbe tee njembí wó mítí Mbírì lá nó a 'bí ña i ñinó náa à jé gí bà bàkà tí wálá, tacó 'duù ñinó mbe kù yèè ndi wó dè gí ɾègbà tí Mbírì nó a 'duù ñinó mbe ùnje gí máa, Mbírì ta yúco kuu tí. Yí delè a 'duù ñinó mbe ùnje gí máa, Mbírì a Mbe kù ko mboo ndá nètè mì ndá 'duù ñinó mbe kù pà kpokèjì bà nó yí ni nò. ⁷ Áá táánò a bà tee njembí Nówà mítí Mbírì ká te gúku Mbírì mítí Nówà, náa yí giù

bàkà tí ta gbà, tacó bà 'vala ndú ta ndá 'vii mì wó, ta o tí nó náa Mbíri ci ta yí máa, vò i kèji nò. Mbíri ta o tí nó gii waa có mítí ndá 'duu muu to tí nó á 'do gbí có bà tee njembí Nówà mítí wó tí Mbíri. Mbíri gii bàkà Nówà tí 'duu ñinó jáá nó á 'do gbí có bà tee njembí Nówà á mítí wó tí Mbíri.

⁸ Áá táánò a bà tee njembí Àbiráámò mítí Mbíri ká te yí 'do gbí òkò tí ndá nambe wó ya tí gí gbí to tí nó náa Mbíri táánò gii je jì ndú ta ndá 'vii bindi wó tí ñindi ndú nò. Àbiráámò táánò ñò to tí nó náa yí kú ya gítí nò ta o bà nje nó mì wó 'do 'bá mì ndú ni lá. ⁹ Áá táánò a bà tee njembí Àbiráámò mítí Mbíri ká si yí 'ví dù á tà nduùrù á gbí to tí nó náa Mbíri ci yí gítí nó go i mì 'duu ñinó mbe 'dó-'do, yí tí Àbiráámò, gii je ndá Ìzákò ta Jákòbè, tí ndá 'duu tí nó náa Mbíri je to tí nó jì ndú nò. ¹⁰ Tacó Àbiráámò ta o tí nó kú koro có a i gítí gbata ñinó náa à sè tà ndá 'bá gbí rìtì-rìtì gí nò, gbata tí nó náa Mbíri ka bà ndá 'bá mí gbí, bindi yí gii gèè ndú nò.

¹¹ Mbíri táánò wu 'vii jì Sàrà tí nawù Àbiráámò si yí me kpo ni ta ndoo tí wó ndii ndoo bà jò ndò gí, ká 'do gbí có bà tee njembí Àbiráámò á mítí wó tí Mbíri. Àbiráámò táánò ùnje ta njembí wó gbaanjé gí, máa Mbíri tí mbe ci yí gítí 'vii bà 'visi muu wó 'do tí bà bàkà go có ñinó náa yí 'dè ta nje wó gí nó wálá. ¹² Tacó ènò, 'do tí gbèè 'dakò, tí kpo 'dakò mbe kú ù káa ndi o mì wó, ndá 'vii bindi wó gii jò àdì go ndá yii tàrì; ndú gii jò me tí i bà 'déké-'deke lá, go ñi ngoò gbí pù ngo.

¹³ Ndá ká 'duu tí nó dígísèè mbe kú tee njembí ndú mítí Mbíri nó mii 'dáá ká ta bà tee njembí ndú mítí Mbíri. Ndú mii 'dáá kùro o bà 'de i tí nó náa Mbíri ci ndú gítí nò. Ndú ñò i tí nó ká 'do tí 'dú, bindi njembí ndú gii 'dèè gí. Tacó ndú ñò ni gí máa, ndá yí muu to tí nó a ndá 'duu mbe 'dó-'do ta dúu bàndò tí ndá yí wálá. ¹⁴ Ndá 'duu mbe 'dè ña có tí nó ngbárángà'i ènò a ndá 'duu ñinó mbe kú pà 'dóó to 'bá mì ndú. ¹⁵ Có bà dele ndi ndú ya gítí to tí nó náa ndú táánò nje nó 'do tí nó táánò má kuu gbí njembí ndú, i mbe tii ndú 'do tí bà bàkà ènò wálá. ¹⁶ Káa ña ñinó táánò gbí njembí ndú wálá. À gbí njembí ndú kpolo ma ta o tí nó káa có gítí 'bá ñinó gbíri, tí 'bá mbe niki ndii ñinó náa ndú 'visi kápí ndú gítí gí nò. Tacó ènò, nò ɾo Mbíri gítí bà 'dè có ènò máa, yí tí Mbíri a Mbíri mì ndú nò, wálá, tacó yí 'viindi gbata tacó tí ndú gí.

¹⁷ Áá táánò a bà tee njembí Àbiráámò mítí Mbíri ká si yí 'ví ùnje gítí có bà zi gbèè 'vii mì wó tí Ìzákò tacó bà ci jì Mbíri ta o tí nó náa Mbíri tala ta yí tacó bà 'di có gbí njembí wó nò. Káa Àbiráámò tí 'duu tí nó náa Mbíri ci yí ta ndá cí nó gii me kpìiki-kpìiki gítí bà zi gbèè 'vii mì wó tí nó tí Ìzákò nó tacó bà ci jì Mbíri lá. ¹⁸ Káa kòcò Mbíri táánò jì Àbiráámò si yí jò Ìzákò lá ènò máa, «Ìzákò bà jò ɾè lo.» ¹⁹ Njembí Àbiráámò táánò mù gítí có bà zi Ìzákò gbaanjé lá, tacó yí ñò ni gí máa, 'duu kpèti má ci ká ci, woti bà 'vala ndi wó kuu tí Mbíri. Ìzákò táánò a kánjì ku 'bì bu wó, káa Mbíri gii je ndi wó tí wuù jì Àbiráámò gí.

²⁰ Áá táánò a bà tee njembí Ìzákò mítí Mbíri ká si yí 'ví cù 'dè ngo cù wó gítí wúnò mítí ndá 'vii mì wó, tí ndá Jákòbè ta Èzawù.

²¹ À gii dù káa bà tee njembí Jákòbè mítí Mbíri ká gii si yí 'ví cu mù-kórò mì wó, yí gii mò ta tí wó gí to kùro Mbíri kú cù ta 'dè ngo cù wó mítí ndá 'vii-gù wó, tí ndá 'vii mì bà wó Jùzépè á kùro o bà ci yí.

22 À delè gii dù káa bà tee njembí Jùzépè mítí Mbíri, táánò ká gii si yí ta o tí nó náa yí kú gii cì nó 'ví 'dè cò gítí bà njè nó mì ndá Ìzìriyèlì 'do Másìrì. Yí gii je tí ta nje mítí ndú éno máa, yí má cì gí, ndú 'ví si 'bìlì yí mí Másìrì lá.

23 À gii dù káa bà tee njembí ndá bu Mòze ta nawu wó mítí Mbíri táánò ká si ndú 'ví ngùù dó Mòze mí tà'i ta pì ta'ò bindi bà jò yí. Banga tí dó Mòze si ndá bu wó ta nawu wó 'ví 'di có mì gba Másìrì lá.

24 A delè táánò káa bà tee njembí Mòze mítí Mbíri ká gii si yí ta o tí nó náa yí kpolo tè tí 'dakò gí nó 'ví biya gí máa, à 'ví nì «'Vii mì nájú Gbolò gba Másìrì» mítí yí lá. 25 À gii nìkí tí Mòze ta o tí nó káa bà dù yí gbí yè mì ndú ta ndá nambe wó ndá Ìzìriyèlì, tí ndá 'duù mì Mbíri, co tí bà zò tó i ñinó mbe dù tí ká lá nò. 26 Yí si bà ñonoko tí tí nó náa ndá 'duù kú ñonoko ta yí muu Bindi-Mbíri ta o tí nó nó tí i ta i gbí me gbolò ndii i gbí ndá kpo-kpò i tí nó Másìrì nó gí, tacó ɾo wó ta o tí nó a i ngbóó tí mboo tàkò bà ñonoko yí nó 'do mì Mbíri. 27 A bà tee njembí Mòze mítí Mbíri táánò ká si yí 'ví njè nó 'do Másìrì ta bà 'vee 'vé gí bà kpo-tàkòcò mì Gbolò gba Másìrì lá. Mòze ta o tí nó 'visì kapí wó gítí Másìrì ká go i mì 'duù ñinó mbe kú ñò Mbíri ta ɾo wó. 28 A bà tee njembí Mòze mítí Mbíri táánò ká si yí 'ví waa mbelè gítí o bà Ndii-ta-muu-ndá-Ìzìriyèlì-mi-Mbíri, bindi yí gii va mbelè tí nó mítí ndá njekèjì mì ndá Ìzìriyèlì á Másìrì, tacó waa basìlì mì Mbíri 'ví gàà ndá 'vii-kíri mì ndú ta vò i lá.

29 Áá táánò a bà tee njembí ndá Ìzìriyèlì mítí Mbíri ká si ndú 'ví di Bì-bi Kàpá gí tito ta o bà njè nó mì ndú 'do Másìrì gbí lê go ndá 'duù mbe kú nó nó gbí kú to. Káa ndá 'duù Másìrì má gii mèlè ndi ndú, ngo gii mi ndú gí.

30 À delè táánò a bà tee njembí ndá Ìzìriyèlì mítí Mbíri ká ki'viki ndùgù 'do tàkò ndá 'duù Jèrikò ta o tí nó náa ndá Ìzìriyèlì se ta ndùgù mì ndú 'dee gí ta sili vò-nje só nò.

31 Nii tí nó tí Rà'ábù, tí vò nii mbe dù ta ndá 'dakò ká sàkàmàà nó, táánò 'vala 'do gbí òkò tí ndá mbe kpò có mì Mbíri gí nó 'do ká gbí có mì bà tee njembí wó mítí Mbíri, bindi yí gii te wíri mítí ndá rigó mì ndá Ìzìriyèlì ta banga tí.

32 Ye kpónó 'ví 'dè kpòò a ɲa có yè? O mì ye tacó bà 'dè có ji yo gítí ndá Jídiyòni, ta Bàràkì, ta Sàmìsónì, ta Jèfità, ta Dàvidè, ta Sàmùwèlè, gii je ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri dígísèé, 33 tí ndá mbe kpò nje ndá kpo-kpò gba ta wotí mì bà tee njembí mítí Mbíri nó, wálá. Ndú táánò bàkà káa ndá i ñinó náa à tí nò. A ndú ká 'de ndá i ñinó náa Mbíri cí ndá 'duù gítí ndú nò. À tí ndú táánò a wotí bà nè nje ndá siingii, 34 ta wotí bà mee ndá kpo-kpò wu mbe kú zii ngbàlà-ngbàlà, ta wotí bà kii'ba 'do nje ndá sizò gbí gó. Ndá nawu ndú táánò jò ndú me tí ndá mbe wotí lá, káa a Mbíri ká gii je wotí bà dù tí ndá ngáángbá 'dakò mbe toɾo nje ndá àsikèrì mbe gí 'do kè'bí gí bà tè ndú ta gó ta to. 35 Ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú dele ndi ndú gí mí ndá nawu ndú ta bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú.

Káa ndá 'duù ñinó mbe biya bà njaanga miɾi ndú gí nó cì a vò ku, tacó bà 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gí gbí tó 'válá. 36 Ndá 'bí 'duù 'de mítí ndú a bà ñonoko ndú, ta bà gbì ndú, ta bà eɾe ndú, ta bà te ndú mì gbí zàà. 37 Áá táánò ziki ndá 'bí 'duù gbí òkò tí ndú ta bà 'vaka ndú ta díí. À waaka gbí ndú 'vungbù-'vungbu ta mùsàrà. À saaka miɾi ndá 'bí ta ndá

nja-njà sizzò. Bòngo tí ndú táánò wálá, ndú ta o tí nó kú 'bu káa 'bì ndú míti ndú kú nó tí, ta ndá kú-bee, ta kú-rómbo tí ndú. Ndú táánò a ndá mbe yê ta bà 'vala ndú kpóló-kpolo, náa à kú mèèkè'i tí ndú. ³⁸ Bà 'vala muu to tí nó táánò níki ta ndú á ngé gí lá. Ndú táánò kú wùùkù to ta ndi gbí ndá kángáá nga ngoò, delè ta gbí òkò ndá kpo-kpò gú, á go i mì ndá mbe fa ngelè vò i; ndú kú 'vala gbí ndá kpo-kpò zì guù, tacó bàndò tí ndú wálá.

³⁹ Ndá 'duù tí nó 'dáá gí táánò a ndá 'duù ta rẹ ndú wu ta bà tee njembí ndú míti Mbíri ngé ma. Kpèti ká ènò, ndú táánò 'de i tí nó náa Mbíri ci ndá 'duù gítí nó lá, ⁴⁰ lê náa Mbíri nò 'bí i mbe níki ngé ma kẹ̀jì tacó tí ndoo gí nò. Tó i tí nó a nìno máa, ndú 'ví ya gí gbí 'válá nìno mbe cee lá nó si ndoo mí ndii lá.

12

Mbíri tí Buù

¹ Gbí kòcò ndá mbe kú 'dè yúco gítí bà tee njembí míti Mbíri kpónó 'dee ndoo go bà te 'boṛò nó gí. À má ènò, ndoo tuṛu ndá du i tí nó á muu ndoo mbe kú tii bà ì ngelè 'do tí ndoo nó mí to. Ndoò delè 'ví ndoo vò i tí nó mbe nanaka míti ndoo go cá tí ngbù tiiiti nó 'do tí ndoo gí, wàa ndoo 'ví te ta kpo muu gítí ngelè tí nó kùro ndoo nò. ² À má ènò, ndoo je mbí ndoo tí kpoò míti Jézu tí kpédélé 'duù nìno mbe tee njembí wó míti Mbíri, tí mbe kú tè kùro ndá mbe kú tee njembí ndú míti Mbíri ya tí gí kùro Mbíri nò. Yí táánò kònò bà dù tí njèèkpè mù ta nò ɾo wó gítí wálá ta líkí'o i tí nó kùro wó nò. Yí kpónó kú ki tí wó pí mbata mì wó náa à te mò gí gbí kù'bì mì Mbíri gbí ngbàngà mì Mbíri.

³ Yo koṛo có gítí Jézu tí mbe kònò nà ndá vò i tí nó náa ndá mbe bàkà vò i táánò bàkà ta yí nó, tacó wàa, njembí yo 'ví mù lá, yo delè 'ví cì gúku lá. ⁴ Yo kpónó kú bàkà wotí tacó bà kpò muu vò i, káa yo bàkà wotí tí nó yee tí nà nìno náa a mbelè ká bà yee to gbí nó lá. ⁵ Bà mbí yo ò tí có tí nó náa Mbíri táánò 'dè jì yo tacó bà je wotí jì yo èno máa, yo a ndá 'vii mì yì nó gí?

«Yo si zèè mù tí nó náa Mbíri naka ta yo nó tí 'dé i lá, ndá 'vii mì ye, yo delè 'ví cì gúku ta o tí nó náa yí má kú je muu jì yo nó lá.

⁶ Tacó Mbíri kú naka ta zèè mù a 'duù nìno náa yí zè yí níki maa nò, giì je ndá 'duù nìno náa yí ùnje gítí ndú máa ndú dù tí ndá 'vii mì yì gí nò.»

⁷ Ndoò kònò tí ndoo, tacó wàa, Mbíri 'ví naka ta ndoo ta zèè mù lá. Mbíri kú bàkà i tí ndoo ká go bà bàkà i tí ndá 'vii mì bu ndú; káa a nà 'vii ngayi jé náa bu wó naka yí ta zèè mù lá? ⁸ Mbíri kùtàá má naka yo ta zèè mù tí nó mbe ɾo yo 'dáá gí nó lá, yo kùtàá bà dù a ndá 'vii-ngbà. ⁹ Ndoò lê má kú te duù míti ndá bu ndoo tí ndá 'duù tí nó mbe kú je muu jì ndoo muu to tí nó nó, à 'ví giì kpò ndoo a bà te duù míti Bu lílì ndoo wàa ndoo 'ví 'vala tí? ¹⁰ Tacó ndá 'duù tí nó tí ndá bu ndoo nó táánò kú je muu jì ndoo ká ta làmbu o mì ndú náa à tí gbí njembí ndú. Káa Mbíri tí Bu lílì ndoo kú je muu jì ndoo ká gítí miṛi ndoo, tacó wàa ndoo 'ví je tí ta nà ngbàrángà muu tí nó mì yì nò. ¹¹ Líkí gbí o tí nó náa à kú je muu jì ndoo nó tí ndoo wálá. Tàkòcò ndoo peteke ta o tí nó lá, má kòzò gí, ndoo bà giì dù níki maa, tacó ndoo kú 'vala tí ndá 'duù jáá kùro Mbíri.

Bà nibà i, ta bà kpo-gbí-tà-tù

¹² À má ènò, yo kaa ndá 'bì yo tí nó mbe kù dù òkò-rèkpe-òkòpèè nó gí yaà, wàa ndá muungbó yo tí nó mbe kù gu rèkpe-rèkpe nó 'ví si bà gu mí to. ¹³ Yo bàkà kpokèjì mì yo jáá, wàa yo 'ví nè ndá dùgùù to òkò náa à tí nó gí, tacó wàa ndá 'duù òkò ta wu gbí kò ndú wálá nó má ru ndi yo, wàa vò i 'ví 'de kò ndú lá. ¹⁴ Yo bàkà wotí gítí bà 'vala ta ndá 'duù 'dáá gí ta 'dè njembí yo, yo delè 'ví 'vala go có mì Mbíri, tacó ndá mbe bàkà ènò lá bà òkò Mbíri ta ò náa ndú wálá. ¹⁵ Yo kpolo tí yo, tacó wàa 'bí 'duù gbaanjé 'do gbí òkò tí yo 'ví bè gbí nambeè tí nó náa Mbíri kù bàkà jì ndá 'duù òkò lá. Yo delè 'ví kpolo tí yo máa, 'bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí yo 'ví dù tí mbe jù njembí mbe kù volo gbí òkò tí yo ò lá. ¹⁶ 'Bí 'duù 'do gbí òkò tí yo delè 'ví dù tí mbe vò muu, delè tí 'duù òkò ta njembí wó wálá go i mì Èzàwú táánò mbe sù jàlàmbà mì wó tí 'vii-kíri gí 'dè á tacó gbèe kùrùngbú kò nó lá. ¹⁷ Tacó yo òkò ní gí máa, yí mà giù dele ndi wó gí mì bu wó ta ngo-ro ta ro wó ta o tí nó náa go bà 'dè ngo cù mì bu wó gí gítí wó gí nó, bu wó giù biya gí, tacó kpokèjì mì wó gíri gí.

¹⁸ Yo kpónó gí me gítí i òkò náa yo bà zèè ta 'bì yo gí nó lá, yo gí me gí bà òkò ngba wu mbe kù zii 'vili-'vili lá, yo gí me gí gbí 'dí'di'ò tí nó njikirií nó lá, yo gí me gí mì i òkò mbe kù je kpo-tàkòcò jì yo nó lá, yo delè gí me gí gbí mbiimbí lá. ¹⁹ Yo gí me gí tà gbí mòngò lá. Yo delè gí me gí tà gbí òkò kòcò òkò mbe kù bàraka gbí tù yo náa bà 'di gbí có tí nó náa 'duù tí nó kù 'dè jì yo nó kpo yo gí, go i mì ndá Ìzìriyéli dígísèè nó lá. ²⁰ Tacó wotí bà 'di có tí nó náa à kù 'dè jì ndú ta o tí nó òkò tí ndú wálá, tacó kòcò Mbíri ta o tí nó jì ndú ènò máa, «À kpèti káa òkò má gàà gú tí nó, àà bà zì yí ta bà 'vaka yí ta díí gí.» ²¹ Bà zeke òkò i tí nó ta o tí nó te gúku míti ndá 'duù tí òkò òkò náa Mòze giù 'dè có ta nje wó máa, «Ye kù gú-gu ta gúku.»

²² Káa yo kpónó gí a i gí pí gú Ziyóni tí gbata mì Mbíri tí nó tí wu Mbíri nó. Yo gí a i gí Jèrùzàlémè tí nó gbíri nó. Yo gí a i gí mì ndá basili tí nó mbe kili mèè mì bà líkí'ò nó. ²³ Yo gí a i gí bàndò bà kili ndá 'vii-kíri tí nó náa à cu rẹ ndú mì gbí wàragà gbíri gí nó. Yo gí a i gí mì mbe waa có tí nó, tí Mbíri mì ndá 'duù 'dáá gí nó. Yo gí a i gí bàndò mì ndá líli ndá 'duù òkò tí ndá 'duù jáá kùro Mbíri ta vò i mì ndú wálá nó. ²⁴ Yo kpónó gí a i gí mì Jézù tí 'duù tí nó mbe kù òkò gbí òkò tí ndá 'duù ta Mbíri gbí ngú mbelè tí nó náa Mbíri nju ta ndá 'duù nó. Yo gí a i gí mì 'duù tí nó ta wu gbí kòcò mbelè wó ndii wu gbí kòcò mbelè Àbélè gí nó.

²⁵ Yo kpolo tí yo, tacó wàa yo 'ví biya ta bà 'di có mì Mbíri tí mbe kù 'dè có jì yo nó lá. Tacó ndá 'duù tí nó náa yí táánò 'dè có jì ndú muu to tí nó mbe biya bà 'di có mì wó gí nó má 'de kpokèjì bà ndo 'do nje bà waa có mì wó míti ndú lá, à cuki káa ndoo ká bà ndo 'do gbí bà waa có mì wó náa ndoo má biya bà 'di có mì wó tí mbe kù 'dè có jì ndoo á 'do gbíri gí nó?

²⁶ Ta o tí nó náa yí táánò kù 'dè ta có jì ndá 'duù tí nó nó, kòcò wó ngaka a to. Káa yí kpónó có tí máa, «Sè bà gí gí bà 'dè có mì ye káká'i gbaanjé. Káa a gbí òkò me káa to ká bà ngaka tí lá, gbíri delè bà ngaka tí.» ²⁷ Gbí ndò có tí nó máa, «káká'i gbaanjé» òkò ènò máa, àà bà giù òkò ndá i òkò mbe ngaka tí nó gí, tacó ndú a ndá i òkò náa à suu ndú suú-suu, tacó wàa ndá i òkò mbe ngaka tí lá nó 'ví dù tí ²⁸ À má ènò, ndoo 'dè níki maa jì Mbíri, tacó bà dù ndoo 'bá mì wó, tí 'bá mì gba mbe ngaka tí lá nó. Ndo

kpolo tí nambeè tí nó náa Mbířì bàkà jì ndoo nò, wàa ndoo 'ví bàkà i jì yí gbí ña kpokèjì ñìnó náa yí bà lẹ̀ 'bì wó gí tà gí. Ndoò bàkà i-Mbířì ta bà te duù mífí Mbířì, delẹ̀ ta bà cì gúku tí wó, ²⁹ tacó Mbířì mì ndoo a wu mbe kù laka to.

13

Ña kpokèjì bà peteke tàkòcò Mbířì

¹ Yo zẹ̀ tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa á go i mì ndá 'duù ta ndá ná'vínfí ndú. ² Yo delẹ̀ 'ví rò tíyò á 'do tí bà te wířì mífí ndá 'duù ñìnó mbe 'dó-'do, náa yo ñò ndú nì lá nó lá. Tacó ndá 'bí 'duù táánò te wířì mífí ndá basilì mì Mbířì káa ndú ñò ndú nì lá á 'do gbí bà te wířì mífí ndá mbe 'dó-'do. ³ Yo 'ví ò-bà-mbí ndá 'duù ñìnó gbí zàa nó lá; yo je mbí yo mífí ndú ká goolá a yo ká gbí zàa. Yo delẹ̀ 'ví kořo có gítí ndá 'duù ñìnó náa à kù mēekè'i tí ndú nó, tacó ndú delẹ̀ káa ndá 'duù ta mbelẹ̀ gbí dii ndú á go yo. ⁴ Ndá 'duù 'dáá gí 'ví te duù mífí bà kò tí. Wàa ndá 'duù ñìnó mbe kò tí ndú gí nó 'ví co ká tí kpokèjì ñìnó jáá nò. Tacó Mbířì bà waa có mífí ña 'duù ñìnó náa ka wó mbe 'bá má gélé, káa yí gélé ta 'bí 'duù gbí kpá-sili mì ndú á kapí řo wó nò. ⁵ Yo kpolo tí yo á 'do tí bà tee njembí yo mífí gürúsù. Á 'ví tè ta yo káa i ñìnó náa à kuu mì yo nó, tacó 'dóó kòcò Mbířì náa yí 'dè ta nje wó éno máa,

«Ye bà si yo 'ví bè gbí i wálá.

Ye delẹ̀ gí bà 'visi kapí ye gítí yo wálá.»

⁶ Á má éno, ndoo bà nì bà 'dè có ta gúku tí ndoo wálá éno máa,

«Mbířì à mbe koni ye;

ye bà cì gúku wálá.

'Duù bà bàkà ta ye a yè?» gí.

⁷ Yo kořo có gítí ndá kpo 'duù mì yo, tí ndá mbe ñò řo ři kuro yo, tí ndá 'duù tí nó táánò mbe 'dè có mì Mbířì jì yo nò. Yo kořo có gítí ndá i tí nó náa ndú táánò kù bàkà gbí 'wálá mì ndú nò, wàa yo 'ví melẹ̀ ndi bà tee njembí ndú mífí Mbířì. ⁸ Jézú tí Bindi-Mbířì yáánó ká go Jézú tí Bindi-Mbířì wúnó, yí delẹ̀ bà dú ká tí Jézú tí Bindi-Mbířì á dúú bà ya tí .

⁹ Á má éno yo si ndá 'bí ña tende bà ñìbà i 'ví soloko yo 'do tí kpokèjì tí nó jáá nó lá; tacó à nìkì a bà tee njembí ndoo mífí nambeè mì Mbířì, tí i ñìnó mbe kù je wotí mí gbí njembí ndoo nó, á co tí bà kořo có gítí ndá gèrè gítí ndá i-zò-zò tí i ñìnó náa ndá mbe kù tee njembí ndú mífí 'de i gbí lá nò. ¹⁰ Tacó Bándò bà ci i jì Mbířì mì ndoo, náa ndá mbe kù bàkà nètẹ̀ ta ndúúrù mì Mbířì zò i tí nó náa à ci mífí lá nó, kuu tí . ¹¹ Kùro ndá bà-Mbířì kù ya ta mbelẹ̀ ndá nò tí nó náa à ziki ndú nó gí Bándò-mì-Mbířì á tà ndúúrù mì Mbířì tacó bà yù à-cee-gí 'do mì Mbířì gítí ndá vò i mì ndá 'duù mì wó. Bindi à giì tųru ndá kùuyù nò tí nó ya tí gí bà doo gí ndii 'do tí bándò tí nó náa ndá 'duù tò ndá ndúúrù mì ndú gji-gji mífí nò.

¹² Jézú táánò kònò sé'i njekejì ndùgù sẹ̀ tacó bà tořo ndá vò i mì ndá 'duù ta 'dóó mbelẹ̀ wó delẹ̀ ká éno. ¹³ Á má éno, ndoo tořo ndá có ñónókó tí nó náa ndá 'duù kù ñonoko ta ndoo á muu wó nó mífí ndoo tí bàà, wàa ndoo 'ví ya gí mì wó nje seè kà. ¹⁴ Tacó gbata mì ndoo mbe dù tí ká muu to tí nó wálá. Ndoò kù pà a bà gbata tí nó kejì nò.

¹⁵ Á má éno, ndoo ùlù Mbířì ta rẹ̀ mì Jézú dúú bà ya tí . Tacó bà ùlù Mbířì nò a ndá có mbe jò 'do gbí nje ndá mbe si rẹ̀ Mbířì tí có. ¹⁶ Yo 'ví

ò-bà-mbí bà bàkà tó i lá, yo delè 'ví ò-bà-mbí bà kùtù tí 'bí i ònínó náa à kuu mì yo nó jì ndâ 'bí 'duù lá, tacó ònínó a ndâ 'bí ònínó bà ci i mbe kù nìkì tí Mbírì ká nò.

¹⁷ Yo 'di có mì ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro yo nò. Yo si tí yo tí ndâ i mì ndú, tacó a ndú ká kù kpolo tí lílí yo. À delè a ndú ká bà 'dè có gítí ndâ i ònínó náa ndú bàkà á muu yo nó jì Mbírì. À má ènò, yo si ndú 'ví bàkà ndâ i tí nò ta pètékè tàkòcò ndú, tacó ndú má bàkà ta kpo-tàkòcò ndú, áá bà nìkì jì yo wálá.

¹⁸ Yo 'deke tí yo jì Mbírì tacó tí ze, tacó ze ònínó ni ngbáràngà'i gí, máa njembí ze ká ngbáràngà'i. À delè tí ze káa go bà bàkà ndâ i ònínó mbe 'vii ro 'bá nò. ¹⁹ Ye gbí ònínó kù yù nambeè 'do mí yo kpolo ma, ènó máa, yo 'deke tí yo jì Mbírì, tacó wàa, yí 'ví si ye 'ví dele ndi ye ya gí mí yo ká gálá.

Bà 'deke tí jì Mbírì

²⁰ Ye kù 'deke tí ye jì Mbírì tí mbe 'dè njembí, mbe 'vala ndi Jézù tí Mbe tí ndoo 'do gbí muu 'dú wó, Jézù tí nó tí gbolò mbe gbà bee, mbe kù gbà ndâ rómbo, mbe ci tacó wàa, bà njù mbelè tí nó náa Mbírì njù ta ndâ 'duù nó 'ví dù tí yú bà njù mbelè dúú bà ya tí nó, ²¹ máa, yí 'ví je ndâ tó i 'dáá gí jì yo. Tacó wàa, yo 'ví bàkà ndâ i 'dáá gí ká go có mì wó. Mbírì 'ví si có tí nó 'ví bàkà mí gbí njembí yo káa ndâ i ònínó ta go bà zeke ndú tí wó tí Mbírì nó ta rẹ̀ mì Jézù tí Bìndi wó tí Mbírì. À ùlù Jézù tí Bìndi-Mbírì kpòò ya tí. Go-i-tí-nò.

Bà yee nje có

²² Ndâ ná'vindí ye, ye kù 'deke a tí ye jì yo ènó máa, yo 'ví 'di ndò có tí nó náa ye cu jì yo tacó bà je wotí jì yo nó ta pètékè tàkòcò yo. ²³ Ye kù 'va nó a mbí yo ènó máa, à njaanga ná'vindí ndoo Tìmàtéyò 'do gbí zàa gí. Yo bà ònínó ze ta yí, náa yí má yee tí ye gálá si ye njè nó lá nò.

²⁴ Ye 'vee ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kùro yo ká nó, ta ndâ 'duù tí nó ká, náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó tí Mbírì gí nó 'dáá gí ma. Ndâ 'duù ònínó Ìtálíyà káá, náa Mbírì kaa ndú mò gí mì wó gí nó, delè 'vee yo 'dáá gí ma. ²⁵ Nambeè mì Mbírì 'ví dù gbí njembí yo 'dáá gí. Go-i-tí-nò.

Wáràgà mì JÁKÒMÒ

¹ Njìnó a wáràgà 'do mì ye tí Jákòmò, tí bòò mì ndâ Mbírì ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì jì yo tí ndâ 'duù mì Mbírì mbe 'vaaka cee muu to 'dáá gí. Ye 'vee yo 'dáá gí ma.

Ndâ vò o

² Ndâ ná'vindí ye, ye kù cu wáràgà tí nó tacó bà 'dè có jì yo máa, ta ndâ o tí nó náa ndâ ña ndâ vò i muu to tí nó 'dáá gí má kù tala yo nó, yo 'ví si ndâ o tí nó tí ndâ líkí'o. ³ Ndâ ña ndâ vò o tí nó a ndâ o tacó bà ñò máa, njembí yo má dú kuu tí Mbírì, tacó yo ñò ní gí máa, bà tala bà ùnje mì yo nó kù jò yú njembí. ⁴ Káa yú njembí delè 'ví si yo 'ví dù tí ndâ cèè 'duù, ta bà lé tí yo wálá, ta 'bí i mbe gboo á 'do mì yo delè wálá. ⁵ Má éno, 'bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí yo má ñò i tí nó náa yí 'ví bàkà gbí o vò o nó lá, à nìkì máa, yí yù bà 'dì gbí-o 'do mì Mbírì tí mbe kù je i jì ndâ 'duù ká sínò ta có tàkò wálá nò. Bindi Mbírì bá je bà 'dì gbí-o jì yí gí. ⁶ Káa ta o tí nó náa wò má kù 'deke tí lo jì Mbírì nó, wò 'ví si njembí lo 'ví dù ká gbaanjé, wò 'ví me wè-wè lá. Tacó 'duù ñìnó mbe kù me wè-wè nó ká ⁷ go ngo gbí pù mbe kù gbàngà ta pípìrì, ya éno, ya ézò. ⁸ Ña 'duù tí nó mbe kù me wè-wè á kùro Mbírì go 'duù tí bà njèè kpokèjì, náa yí ñò 'dóó kpokèjì ñìnó náa yí 'ví có tí lá nò, bà ñò 'dóó ña i tí nó náa yí bà yù 'do tí Mbírì nó ní wálá. Má éno, yí 'ví si bà koṛo có gítì bà 'de 'bí ña i á 'do mì Mbírì mí to.

Ndâ mbe yè ta ndâ mbe i

⁹ Ndâ ná'vindí ye, à nìkì máa, mbe yè tí mbe kù ṛu ndi Jézù 'ví dù ta líkí'o tí wó, tacó Mbírì te yí gí yaà gí. ¹⁰ Wàa 'duù ñìnò ta ndâ i mì wó me gbolò mbe kù ṛu ndi Jézù nó delè 'ví dù ta líkí'o bà 'vii tí wó ta ndâ mbe yè tí nó mbe kù ṛu ndi Jézù nó, tacó ndâ mbe kpo-kpò i bà mii ta ndâ kpo-kpò i mì ndú nó 'do muu to tí nó ká go bà mii ndâ 'vì mbíli, ¹¹ náa ju gó ṛi má mo mbíli gí, ndâ 'vì wó gí 'duku 'dáá gí, bindi ndâ banga i tí nó kùtáá nó káká'i wálá. À 'vii ká 'vii ta 'duù ñìnò ta ndâ i mì wó me gbolò nò. Yí bà ci ká mí nje nèté ndâ i tí nó.

Ndâ i mbe kù eendi 'duù gítì bà bàkà vò i

¹² À nìkì tí 'duù ñìnó mbe 'dò kò wó mí to tí kpòó gbí ndâ o vò i nó, tacó Mbírì bà ko mboo bà kònò sé'i mì wó nó jì yí ta 'válá ñìnó mbe cee lá, náa yí tí Mbírì ci ndâ 'duù ñìnó mbe zè yí nìkì ta tó njembí ndú nó gítì nò.

¹³ Má éno, ta o tí nó náa 'bí i má kù eendi yo gítì bà bàkà vò i nó, yo 'ví 'dè có máa, «A Mbírì ká tuu i tí nó» nò, jé lá, tacó Mbírì jé eendi 'duù gítì bà bàkà vò i lá. ¹⁴ À kù yòòngò 'duù gítì bà bàkà vò i káa njembí wó, ta bà legee miṛi wó gí tàkò có mì njembí wó. ¹⁵ Vò njembí kù jò vò i, káa vò i má zèè to gí, yí kù jò kù.

¹⁶ Má éno, yo si bà eendi tí yo, máa, a Mbírì ká kù yòòngò ndâ vò i gítì yo nó mí to, ndâ ná'vindí ye. ¹⁷ Tacó à káa ndâ ngbáràngà i, ta ndâ i ñìnó ta bà lé tí ndú wálá nó, ká gí 'do gbírì mì Mbírì tí mbe suu ndâ ṛi, ta pì, ta ndâ yii mbe kù tòngbaa á t̃arì. Ṛi tòngbaa ta bebili lá, delè ndâ pì ta ndâ

yii, tòngbaà ta gó ò lá. Káa síf gbí o bà tòngbaà mì Mbíri go ndá i tí nò wàlá; Mbíri ta o 'dáá gí ká ngbèzèè kuu bàndò mì wó. ¹⁸ À káa 'dóó có mì Mbíri gbí muu wó ká si yí 'ví bàkà ndoo tí ndá 'vii mì wó, tacó wàa ndoo 'ví dù gbí òkò tí ndá i tí nó náa yì suu ndú mí muu to tí nó tí ndá kpédélé i gbí nji náa à kù ci ji yí tí Mbíri nò.

Cèe kpokèji bà peteke tàkòcò Mbíri

¹⁹ Yo je mbi yó tí kpoò, ndá ná'vindí ye, máa, 'duù má kù 'dè cò ji yo, yo 'ví sè tù yo tí kpoò. Yo 'ví bàkà tí yo tí ndá muu có lá. Yo delè 'ví có galà gí bà òkòlòwò lá. ²⁰ Tacó mbe kpo-tàkòcò bà ni bà bàkà i ñinó mbe niki tí Mbíri nó wá. ²¹ Má éno, yo duu ndá i zuu tí nó 'dáá náa yo kù bàkà nó mí ta to. À niki máa yo biya ndá ña ndá vò i 'dáá gí. Yo si tí yo ji Mbíri. Yo sè tù yo gítí có tí nó náa Mbíri cu mí gbí njembí yo nò, tacó à tí có tí nó a wotí bà njaanga miyi yo 'do gbí ku.

²² Yo delè 'ví bàkà ndá i tí nó náa Mbíri 'dè có ji yo máa yo bàkà ndú nò. Yo sè me káa tù yo cuki lá. Tacó 'duù má sè káa tù wó gítí có, káa yí bàkà ndá i go có tí nó náa yí 'di nò lá, 'duù tí nó kù ee a ndi tí wó. ²³ 'Duù má sè káa tù wó gítí có, káa yí bàkà go có tí nó lá, gbí máa, yí go 'duù mbe zeke gbiro wó gbí mandàrà, ²⁴ Káa à káa pòó bà te mandàrà 'do 'bi wó mí to, yí ngé gii ò-bà-mbí cè tí gbiro wó gí. ²⁵ Káa 'duù ñinó mbe 'di ndá có mì Mbíri ngbàrángà'i, bindi yí gii kpolo tí ndú mí gbí njembí wó, delè yí gii bàkà go ndú nó, Mbíri bà cù 'dè ngo cù mití i tí nó náa yí kù bàkà nò.

²⁶ 'Duù má si tí wó tí mbe ru ndi kòcò Mbíri, káa yí ni bà kpolo tí mè wó lá, gbí có bà ru ndi kòcò Mbíri mì wó nó wá, yí delè kù ee a ndi tí wó ta kpéétí wó. ²⁷ Bà bàkà nambèè ta búlu tí wá á ta Bu ndoo tí Mbíri a bà ya gí bà koni ndá nawu ku, ta ndá njò, ta o tí nó náa ndú má gbí mbugo, delè ta bà kii'ba 'do tí ndá vò i muu to tí nó, tacó wàa ndú 'ví ñonòkò muu 'duù lá.

2

Yo te duù mití ndá mbe yé

¹ Yo kpónó a ndá mbe ùnje gítí Jézù tí Bindi-Mbíri, tí Mbe tí ndoo náa ndoo kù ñò Mbíri mití wó. Má éno, yo bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo, máa, áá mì 'duù ñinó a i, káa ñizó a mbe yé nó, lá, ndá ná'vindí.

² Yo tala bà koṛo muu yo gi. Ndá 'duù sósò'ò kpónó má yee bàndò bà kili yo gí bà ùlu Mbíri, káa 'bí 'duù gbaanjé gbí òkò tí ndú zaa 'do tí muu wó di tí kò wó, ta ndá i-banga ta rè ndú a rè ta ndi tí ndá sili 'bi wó, káa ka wó tí nó náa ndú gí ta yí gbaanjé nó yuu a káràkà zì bongo, ³ káa yo gii te wiṛi mití 'duù tí nó mbe zaa-zaa nó mití banga bàndò, bindi yo gii 'dè có ta bà tù 'bi yo ji mbe yuu káràkà zì bongo nó máa, «Ya gí bà pà bàndò wàa wò 'ví dù tí á kàzò.» ⁴ Yo má bàkà go éno, à co to ngé. Ta gbí go éno máa, yo bàkà nò a 'bè mí gbí òkò tí ndá 'duù ta bà koṛo lókó-loko có máa, 'bí 'duù a cèe 'duù, káa ka wó a vò .

⁵ Má éno, yo sè tù yo gítí có tí nó, ndá ná'vindí. Máa, Mbíri táánò ruka a ndá 'duù ñinó náa ndá 'duù muu to tí nó kù si ndú tí ndá mbe yé nó, máa, ndú 'ví tee njembí ndú mití yi, wàa ndú 'ví dù tí ndá cèe 'duù, mbe dù tí ndá mbe ndá i tí nó náa yí tí Mbíri ci cí máa, yí bà je ji ndá 'duù tí nó mbe zè yí niki maa nò. ⁶ Káa yo kpónó si ndá mbe yé tí ndá i lá. À me ndá 'duù ñinó ta ndá kpo-kpò i ká mì ndú nó cóó-cóó ká kù mèkè'i tí yo

lá? A ndá 'di cóó-cóó ká kù gbùrùngà yo ya tí gí gbí ngbàngà? À me ndá 'duù ñinó ta ndá kpo-kpò i ká mì ndú nó lá? ⁷ À me ndú delè ká kù volo rè tó 'Duù tí nó tí Bindi-Mbíri náa yo kaa tí yo gí gbí gèrè mì wó gí nó lá?

⁸ Cèe i bà bàkà mì yo a bà 'di kpóló-kpolo có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri, máa, «Zè 'bí ka lo ñikí á go bà zè tí lo,» nò. ⁹ Káa, à má me ènò lá, wàa yo 'ví dù kù gbètèkè có tí nó ta bà bàkà 'bè mí gbí òkò tí ndá 'duù, gbí máa, yo kù bàkà a vò i ta bà ndii muu có mì Mbíri. À má ènò, Mbíri bà waa có mítí yo.

¹⁰ Kpèti ká ènò, a tè lá. Tacó 'duù kpèti má kpolo tí sè ndá 'bí có mì Mbíri 'dáá gí, káa yí 'ví gbètèkè káa 'bí gbaànjé, gbí máa, Mbíri bà waa có mítí wó tacó yí ne nò 'do tí kpokèji mì Mbíri gí. ¹¹ Ta nderè éno máa, a Mbíri ká 'dè có máa, «Bàkà bangbaya lá.» À delè káa gbèe Mbíri tí nó ká 'dè có máa, «Zi 'duù lá.» Káa, à má ènò, vò i náa 'duù bàkà kpèti má káa bà zi ku, káa yí bàkà bangbaya lá, gbí go éno máa, yí volo nò 'dáá káa có mì gbèe Mbíri tí nó.

¹² Má ènò, yo 'dè banga có ji ndá 'duù, yo delè 'ví bàkà ndá tó i ji ndú ta 'dè njembí yo, tacó yo kpónó a ndá ña ndá 'duù ñinó náa a Mbíri ká kù zogo yo ta có ñinó mbe njaanga miři ndá 'duù 'do gbí vò i. ¹³ Tacó ndá 'duù ñinó mbe ñò yè ọ ndá 'bí ka ndú kpónó lá nó, Mbíri delè bà ñò yè ọ ndú ta ndòngbú o wálá. Káa 'duù mbe kù ñò yè ọ ndá 'bí ka wó kpónó, Mbíri bà ñò yè ọ wó ta ndòngbú o ndii ñinó náa yí bàkà nó gí.

Bà ùnje ta bà bàkà ndá i go có mì Mbíri

¹⁴ Ndá ná'vindí, 'duù má 'dè káa có ta nje wó cuki máa, yí ùnje gítí Mbíri gí, káa yí bàkà go có mì Mbíri lá, gbí có bà ùnje mì 'duù tí nó wálá.

¹⁵ Yo tala káa bà kojo muu yo gí, máa, 'bí ka lo náa yo kù ru ndi Jézù ta yí kpónó má ta go tí wó, delè ta bongo tí wó wálá, ¹⁶ káa wò gii 'dè káa có ji yí ta nje lo cuki, máa, «Zèe njembí lo. Mbíri bà je ndá i-zó-zò ta bongo jí wò gí.» Káa wò je me 'bí zì i jí yí wàa yí 'ví 'bu mítí wó lá, wò delè je me 'bí làmbu i tacó bà miři ngo cù jí yí lá. Gbí có mì lo nò bà dù kuu tí?

¹⁷ Bà ùnje gítí Mbíri delè ká go ènò. 'Duù má 'dè ká có ta nje wó cuki máa, yí ùnje gítí Mbíri gí, káa yí bàkà ndá i tí nó náa Mbíri 'dè có ji ndá 'duù máa ndú 'ví bàkà nó, lá, gbí máa, gbí có bà ùnje mì 'duù tí nó wálá.

¹⁸ 'Bí 'duù má 'dè có ji ye, máa, ye a mbe bàkà go có mì Mbíri, káa yí a mbe ùnje gítí Mbíri, ye bà 'visi có ji 'duù tí nó, máa, 'bí kpokèji bà tubà tí 'duù tí mbe ùnje gítí Mbíri káká'í á bindi bà bàkà go có mì Mbíri wálá. 'Duù ta ùnje gítí Mbíri ta ña kpokèji ngayi, náa yí má bàkà go có mì Mbíri lá? ¹⁹ Bá ùnje mì lo máa Mbíri ká gbaànjé cuki a banga có. Káa ndá vò lílì delè ùnje ká gítí gbèe Mbíri tí nó á mì lo nò, ndú delè kù gu ta gúku tí Mbíri.

²⁰ Nò nò, ndi lo ñónókó, ye kpónó kèji gí bà tubà jí wò máa, 'duù má 'dè ká có ta nje wó cuki máa yí ùnje gítí Mbíri gí, káa yí bàkà go có mì Mbíri lá, gbí có mì 'duù tí nó wálá. ²¹ Tala bà kojo muu lo gítí ña nambeè tí nó táánò á gbí òkò tí ndá gù ndoo Àbiráámò ta Mbíri nó gí. À me 'do gbí có bà ùnje gítí bà waa mbelè 'vii mì wó Ízakò jí Mbíri lá? ²² Wò kpónó ñò ni gí, máa, ndá bà ùnje gítí Mbíri, ta bà bàkà go có mì Mbíri, mì Àbiráámò táánò kù bàkà nèté toko gbaànjé. Gbí go ènò máa, 'bí i táánò náa Àbiráámò bàkà ká tubà máa, bà lè tí bà ùnje mì wó wálá. ²³ Nìno a

gbí có tí nó náa à gii cu tí mí gbí wáràgà mì Mbíri máa, «Àbíràámò táánò ùnje gítí Mbíri ta njembí wó gbaanjé» nó ká nò. Tacó ènò, Mbíri gii nò Àbíràámò ni tí 'duù mbe ya lè lá. À delè táánò nò a nderè bà dù Àbíràámò tí kómbe Mbíri. ²⁴ Wò kpónó 'di gbí ni gí, máa, a bà bàkà go có mì Mbíri ká kù si 'duù tí tó 'duù kùro Mbíri, me káa bà ùnje ta kpéétí wó cuki lá.

²⁵ Yo koṛo muu yo káká'í gítí 'bí niù tí nó táánò ta rẹ wó a Rà'ábù, tí vò mbe nò-vò-ndò nó gí. Ta ndá bà nò-vò-ndò mì wó nò 'dáá gí, yí delè táánò túbà tí wó tí mbe ùnje gítí Mbíri ká ta bà bàkà tó i. Yí te wíri mítí ndá tú mì ndá Ìzìrìyélì ta bà je i-zó-zò ji ndú, delè ta bà ngùù ndú 'do tí ndá ku'dì tí ndú, bindi ta o bà njè nó mì ndú 'do 'bá mì wó, yí gii túbà kpokèji njìnò ta vò i tí wálá nó ji ndú.

²⁶ Bà ùnje gítí Mbíri ta bà bàkà go có mì Mbíri á gí tàkò wálá a ku i, go ìi ta woò gbí wálá.

3

Mè

¹ A nìkì máa ndá 'duù me mbè gbí òkò tí yo 'ví gí tí ndá mbe nìbà có mì Mbíri ji ndá 'duù lá, ndá ná'vindí. Ye 'dè có tí nò ji yo tacó àà bà waa có mítí ze tí ndá mbe kù nìbà có mì Mbíri ji ndá 'duù nó tacó bà nìbà co to, ta wotí tí co tí ndá 'bí 'duù 'dáá gí. ² Ndoò 'dáá káa ndá mbe gírì'o. Káa 'bí 'duù mbe 'dè có máa nje yí jé yaaka muu to tí nó lá má kuu, yí bà dù a ṅa 'duù njìnò mbe ni bà kpolo tí mīri wó gí.

³ Yo nò káa kècè gi, ndoo kù yuu làmbu lli mì gbí nje kècè tacó bà bàkà yí 'ví 'di có mì ndoo, wàa yí 'ví co tí kpokèji tí nó náa à gbí muu ndoo nò.

⁴ Delè yo 'ví gii koṛo káa muu yo gítí gbá á ro ngo gi. Gbolò pípìri kpèti má kù pì yí ya tí gí kè'bi, 'duù bà loko nje wó gítí kpokèji tí nó náa à gbí muu wó nó ká ta cèe làmbu i bà aa ngo cuki. ⁵ Mè 'duù delè ká ènò. Cèe làmbu bà to tí 'duù, káa à tí wó a wotí bà 'dè có gítí ndá kpo-kpò i.

Yo kpónó koṛo muu yo á gítí bà mì cèe gbolò jìlì mì làmbu wu nje nji kù'ò gí! ⁶ Mè delè a wu. Mè a vò bà to gbí òkò tí ndá bà to tí ndoo, mbe kù njèè vò i cee gbí ìi ndoo 'dáá gí. Mè kù doo kùyù ndoo ta wu náa à cu mítí 'do 'bá mì ndá ku.

⁷ 'Duù bà ko ndá 'viì-nò náa yí zèè 'do gbí jìlì gí. Yí delè bà ko ndá nuù, ta ndá kpoo, ta ndá i tà ngo gí, ⁸ káa 'duù mbe kpolo tí mè wó wálá. Mè a 'bí ṅa i mbe kù pèè mbí ndá 'duù, ta zì wó go zì kpoo. Yí jé dù ngbii lá, yí kù njèè zì wó nò ta ndi to.

⁹ Ndoò kù ùlù Mbíri tí Mbe tí ndoo tí Bu ndoo ta mè ndoo. Ndoò delè gii 'visi tí ndoo gí bà ṅonoko ndá 'duù tí nó náa Mbíri suu ndú tí kózò tí wó nó ká ta gbèè mè ndoo tí nò. ¹⁰ Ndá bà ùlù tí, ta bà ṅonoko tí, co 'dáá 'do ká gbí gbèè nje. À lè mi nò gí, ndá ná'vindí. ¹¹ Ndá líkí ngo ta mínìkà ngo jé 'va 'do gbí gbèè gùù gí? ¹² Mbiigá jé rì mbá gí? Mbá delè jé rì mbiigá gí? Ndá ná'vindí. Má ènò, líkí ngo jé 'va 'do gbí màṅò lá, delè mínìkà ngo jé 'va 'do gbí cèe njáá lá.

Cèe bà 'di gbí-o

¹³ 'Bí 'duù mbe 'di gbí-o á gbí òkò tí yo kuu tí? 'Duù tí nò 'di gbí-o gí? Si yí 'ví bàkà ndá tó i mbe túbà bà ṅò-gbí-o mì wó. Si yí 'ví bàkà ndá i tí nò me ta bà tù ngba wó lá. Tacó wàa, ndá 'duù 'ví nò tí ni ènó máa, yí a mbe 'di gbí-o. ¹⁴ Káa ndá ju kii ta bà koṛo có ká gítí mīri 'duù má geè bè

ndú mí gbí njembí lo gí, bà gbo i níkí lá, wò delè kù 'dè a 'vèrè máa wò a mbe 'di gbí-o. ¹⁵ Bà to kù ta bà dù ta bà koro có ká gítí m̀rì 'duù me ndá i mí mbe 'di ña gbí-o tí nó mbe gí 'do mí Mb̀rì nó lá. Ndú gí a i 'do tí ndá vò bà koro có mí ndá 'duù muu to tí nó, ta ndá vo-vò i mbe kù volo muu ndá 'duù. ¹⁶ B̀ndò tí nó náa ndá ju kù ta bà koro có ká gítí m̀rì 'duù kù dù tí nó, a b̀ndò ñinó náa ndá vò i ta ndá ña ñonókó-ñonòkò tí 'dáá gí kù dù tí .

¹⁷ Káa cèe bà 'di gbí-o mbe gí 'do mí Mb̀rì tende. Ña bà 'di gbí-o tí nó bà dù tí i ta bà lè tí wá lá, delè bà dù tí i mbe 'dèè njembí ndá 'duù. 'Duù mbe 'di ña bà 'di gbí-o tí nó bà zèè ndá 'duù ta pètékè 'bì wó, yí delè bà dù tí mbe 'di có mí ndá 'duù. Mbe 'di ña bà 'di gbí-o tí nó bà ñò yè ño ndá 'duù, yí delè bà bàkà tó i ká ta ndi ka wó tó i. Njembí 'duù mbe 'di ña bà 'di gbí-o tí nó me duù. Yí delè me mbe nambeè-ro lá. ¹⁸ Ndá mbe peteke njembí ndá 'duù kù bàkà gbí pètékè có. Ndú go ndá 'duù mbe ño ndá banga i mí gbí ñjì mí ndú. Nèté mí ndú a bà bàkà ndá banga i túkà'i.

4

Gbínje gbí òkò tí ndá mbe kù kili ta r̀e mí B̀ndi-Mb̀rì

¹ A yè ká kù si yo kù 'dèèkè mà? A yè ká kù si yo kù gò gó ta o 'dáá gí? Ndá i tí nó ta go ndú tí yo nó kù gò gó gbí njembí yo ta o 'dáá gí; ñinó a i tí nó mbe kù si yo kù gò gó gbí òkò tí yo nó. ² Yo kù tò kù muu 'bí i, káa bà 'de i tí nó kpò yo gí, má ènò; yo kù 'dèèkè mà, yo delè kù gò gó. Yo kù dù ta go ndá i gbí njembí yo, káa kpokèji bà 'de ndá i tí nó mí yo wá lá; má ènò, yo kù ziki ndá 'duù b̀ndi ndá i tí nó. Yo 'de ndá i tí nó ta go ndú tí yo gbí njembí yo nó lá, tacó náa yo yù ndú 'do me mí Mb̀rì lá. ³ Káa yo ta ndá 'bí o kpètí má yù ndú, Mb̀rì je ndú jì yo lá, tacó yo yù ndú me ta cèe nderè lá, yo kù yù ndú ká tacó bà bàkà líkí'o mítí yo cùkí.

⁴ Njembí yo dù tí gbèe i lá, go njembí ndá nù mbe r̀àngà kù. 'Duù má zèè ndá i muu to tí nó ta 'bì wó sósò'ò, yí 'ví kù a 'bí ngù 'bì tacó bà zèè ta Mb̀rì? 'Duù má tee njembí wó 'dáá ká mítí ndá i á muu to tí nó, yí bà gí tí ku'dì tí Mb̀rì. ⁵ Yo koro có máa, có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mí Mb̀rì, máa, «Mb̀rì suu lilí jì ndoo tacó wàa ndoo 'ví dù tí ndá 'dóó i mí yì» nó a 'vèrè? Má ènò, yí kù tò kù muu ndoo ta o tí nó náa ndoo má kù tee njembí ndoo mítí ndá 'bí tende i si yí mí to nó. ⁶ Tacó ènò, Mb̀rì kù bàkà nambeè jì ndoo me gbolò, tacó wàa ndoo 'ví dù ta o 'dáá gí tí ndá i mí yo. Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mí wó tí Mb̀rì, máa, «Mb̀rì kù bàkà nambeè me gbolò jì ndá mbe si tí ndú kuro wó tí Mb̀rì tí i lá, káa yí biya có mí ndá mbe si tí ndú tí i ta wotí tí » nó.

⁷ Má ènò, ye kù 'dè có jì yo, máa, yo si tí yo jì Mb̀rì, wàa yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpòò gítí gó ta Gba-vò-i, b̀ndi Gba-vò-i bà i ngèlè 'do tí yo gí. ⁸ Yo yèè ndi yo dè gí mí Mb̀rì, wàa Mb̀rì bà yèè ndi wó dè gí mí yo. Yo si bà bàkà i zuù mí to, ndi yo ndá mbe gílìni, wàa yo tí ndá mbe gbo gbù sè mí nje ngá só 'ví si njembí yo 'ví dù ngb̀r̀àngà'i. ⁹ Yo wa tí yo tacó ndá vò i mí yo. Yo dù ta yè ño yo tí yo, yo ño 'dì lá, yo dù zùkùù, yo dù ta líkí'o tí yo lá. ¹⁰ Yo si tí yo tí i kuro Mb̀rì lá, wàa a yí ká 'ví bàkà yo tí ndá 'duù.

¹¹ Yo 'dè vò có gbí òkò tí yo lá, ndá ná'vindí. 'Bì 'duù má 'dè vò có gítí ná'vindí wó, yí má ñonoko yí, gbí go éno máa, 'duù tí nó kù 'dè nó a vò có gítí ndá có mí Mb̀rì, yí kù ñonoko nó a ndá có mí Mb̀rì. Káa 'duù má

nì ònókó gítí ndá có mì Mbírì gí, yí kpòò nò me mbe sè tù wó gítí ndá có tí nò káká'í lá. Gbí máa, yí kù sí tí wó tí 'duù ta wotí mì wó ndii muu ndá có tí nò gí. ¹² Káa wotí bà 'dè có jì ndá 'duù ká tí Mbírì cuki. Wotí bà waa có mítí ndá 'duù delè ká mì wó tí Mbírì ta kpéetí wó. Wotí bà 'vala ndá 'duù, ta wotí bà zi ndá 'duù delè ká mì wó. Káa wò a 'di, wàa wò 'ví waa ta có á mítí 'bí ká lo 'duù á go wò?

Ndá mbe ci o

¹³ Yo sè tù yo, ndí yo ndá 'duù tí nó mbe ò-bà-mbí Mbírì gí, bindi yo gii ci o, máa, «Ze má ya wúnó lá, ze bà ya taàbé gí bà mà 'vélè á gbí gbata tí zò. Ze má too ndoo gbaànjé mí ká, ze bà 'de i me gbolò.» ¹⁴ Káa yo ta kpéetí yo ò i ònó á kèjì gí bà bàkà tí taàbé dè nó lá. Bà 'vala yo tà go yè? Bà 'vala yo ká go ngomè náa pípiri má pí kpónó gbí làmbu o, ngomè aanga gí. ¹⁵ À nìkì mì yo kùtáá a bà 'dè có go éno máa, «Mbírì má koni ze yee tí o tí nó gbí muu ze nó, ze bà bàkà go éno, go éno.» ¹⁶ Káa yo kpónó kù bàkà tí yo tí ndá 'duù ngé ndii gí. Yo delè kù gbo i gítí ndá i ònó náa yo kèjì gí bà bàkà ndú nò. Káa ña bà gbo i éno nìkì lá.

¹⁷ 'Duù má ñò yúco ní gí, káa yí bàkà lá, gbí máa, yí kù bàkà a vò i.

5

Ndá mbe kpo-kpò i bà gii kònò sé'i

¹ Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di ta có tí nò, ndá mbe kpo-kpò i. Yo wa tí yo, yo 'ví tò ndòzi, tacó yo kèjì gí bà kònò sé'i ta wotí tí. ² Ndá kpo-kpò i mì yo nò bà gii zii 'dáá gí, ndá kí bà gii da ndá bongo mì yo nò 'dáá gí. ³ Ndá gúrúsù mì yo nò bà gii gbì ngbàza. Ngbàza tí nò bà tùbà máa, yo bàkà tó i ta gúrúsù mì yo lá. Ngbàza tí nò delè bà tùbà máa, 'bí i bà gii zò dii yo á go bà zò ndá lii mì ngbàza. Ndá i tí nó náa yo zèè ndú kácá-kácá nò bà gii dù tí tàcu wu tacó bà gii doo ta yo ta ndongbú o.

⁴ Yo ñò ña ndá i tí nó náa yo kù bàkà nò gí. Yo ko mboo nètè mì ndá mbe bàkà nètè gbí ndá nji mì yo jì ndú lá. Yo sè tù yo, wàa yo 'ví 'di káa kòcò ndá i tí nó náa yo ñiimo ndá mbe bàkà nètè tacó tí ndú 'do tí ndú gí nó kù 'dè kòlòwò gítí yo gí. Kòcò gbí mì ndá 'duù tí nó mbe bàkà nètè gbí ndá nji mì yo káa yo sì tàkò nètè mì ndú lá nó yee gbí tù Mbírì tí Mbe tí ndá i 'dáá gí gí.

⁵ Yo kù 'vala á muu to tí nó gbí dà. Yo zò ñó, wàa yo 'ví yuku ta tí yo, káa yo ñò ní lá máa, yo kù 'vii nò a ndi tí yo tacó bà waaka yo mì Mbírì go bà waa bee ta o bà waa có. ⁶ Yo ká kù waaka có ta 'vèrè mítí ndá 'duù ònó ta vò i mì ndú wálá nó gbí ngbàngà; ndá 'duù ònó ta 'bí i mì ndú náa ndú 'ví me ta yo tacó bà 'vala m̀ri ndú 'do mì yo wálá nó kù m̀i 'do gbí có mì yo.

Yo te duù mítí njembí yo

⁷ Má éno, yo kpónó 'ví zèè njembí yo di tí o bà gí Mbe tí ndoo, ndá ná'vindi ye. Yo ñò káa ña bà zèè njembí ndá mbe jì nji gí. Ndú zèè njembí ndú 'do tí o bà yee nji ña mí tà to di tí o bà kili ndá tó i 'do gbí nji. ⁸ Má éno, yo zèè njembí yo, wàa yo 'ví 'dò kò yo mí to tí kpòò, tacó o bà gí Mbe tí ndoo kpónó me jé'déé gí.

⁹ Yo sí bà 'dè víí có gbí òkò tí yo mí to, ndá ná'vindi. Yo má bàkà go éno, áá bà waa có mítí yo ta ndongbú o. Yo zeke'o gí, kùro o bà gí mbe waa có kpónó dooko gí. Yí kpónó-kpónó bà yee tí yo.

10 Yo 'ví koṛo muu yo delè gítí ña kpácà mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbírì gbí ndâ vò o gbí o mì ndâ ká gù ndoo dígísèé, wàa yo 'ví mèlè ndi ndú.

11 Yo ñò ña nambeè tí nó táánò náa Mbírì bàkà jì ndú tacó ndú táánò a ndâ mbe kpácà gbí ndâ vò o tí nó nò gi. Yo 'di tàwo ña nambeè tí nó náa Mbírì táánò bàkà jì Jóbè á bindi bà nanaka muu wó mítí bà ùnje gítí Mbírì si yí táánò ta sé'i tí wó nó gi. Yo delè gi ñò ni gí, máa, Mbírì táánò gi si có ndâ i mì Jóbè mbe volo nó ta bà me mbè. Mbírì bàkà ña gbolò nambeè tí nó jì Jóbè tacó yí kù zè ndoo ta pétékè njembí wó, yí delè kù ñò yè ɾo ndoo.

12 'Bí kpóló-kpolo có gbaànjé náa ye bà 'dè jì yo a ñinò, ndâ ná'vindí, máa, yo si bà see tí yo mí to. Yo see tí yo máa, «Go gbírì,» lá, yo delè 'ví see tí yo máa, «Go to tí nó,» delè ta ɾè mì 'bí ña i là. Káa wò tí 'duù má ùnje gítí i gí, 'dè káa có máa, «Ye ùnje gí.» Káa wò má biya i gí, wò delè 'ví 'dè káa có máa, «Ye biya gí.» Káa wò má me me éno lá, wò bà yuu miṛi lo mí gbí vò i ta ndòngbú o.

Bà 'deke tí jì Mbírì

13 'Bí i má kù pèè mbí 'bí 'duù gbí òkò tí yo, si yí 'ví 'deke tí wó jì Mbírì. Káa delè 'bí 'duù gbí òkò tí yo má ta líkí'o tí wó, si yí 'ví be ɾè Mbírì gbí cè. 14 'Bí 'duù gbí òkò tí yo má ta nò'o tí wó, si yí 'ví tè'é tí ndâ 'bí tó kpo 'duù gbí òkò tí yo tí ndâ mbe kù kili ta ɾè mì Bindi-Mbírì, wàa ndú 'ví 'deke tí ndú jì Mbírì tacó tí wó. Káa ta o tí nó náa ndú má kù 'deke tí ndú jì Mbírì nó, ndú 'ví toṛo bàà mítí wó ta ɾè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì. 15 Ndú má 'deke tí ndú jì Mbírì ta njembí ndú dú, Mbírì bà je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì mbe nò'o tí nó gí, yí delè bà si yí 'ví a gí yaà 'do gbí nò'o mì wó nò gí. 16 Má éno, yo yù gbí ndâ vò i mì yo á gbí òkò tí yo. Yo delè 'ví 'deke tí yo jì Mbírì tacó tí yo gbí òkò tí yo, wàa yí 'ví 'vala ta yo 'do tí ndâ i ñinó mbe kù pèè mbí yo nò. Ye 'dè có tí nó jì yo, tacó tó 'duù má 'deke tí wó jì Mbírì, à gbí kòcò wó a wotí tacó bà gí ta ndâ kpo-kpò i 'do mì Mbírì.

17 Yo koṛo muu yo gítí Èlìjà tí mbe 'dòkò có mì Mbírì táánò gbí o mì ndâ ká gù ndoo gi. Yí táánò káa 'duù ta ndâ sili 'bí wó vò ká go ñindi ndoo. Káa ta 'bí o gbaànjé Èlìjà gi 'deke tí wó jì Mbírì ta njembí wó gbaànjé, máa, mù 'ví si bà ni mí to. À dú káa yúco, 'do tí o tí nó, mù gi ñi gbí to tí nó lá ta ndoo ta'ò ta pì vò-nje gbaànjé pí. 18 Káa bà o tí nó má gi ndii gí, Èlìjà gi 'deke ndi tí wó jì Mbírì káká'i máa, yí si mù 'ví ni. Mù dú gi ñi nó có mì wó nò gí. Bindi ndâ dó kù i gi 'bità bà kù ndi ndú káká'i.

19 Ndâ ná'vindí, yo koni ndâ 'duù ñinó mbe giṛi'o 'do tí kpokèjì mì Mbírì gí nò. Yo gi ta ndú gítí tó kpokèjì káká'i. 20 Yo ñò ni gí máa, 'duù má 'visi muu 'bí mbe giṛi'o 'do tí kpokèjì mì Mbírì gí gítí tó kpokèjì, gbí máa, 'duù tí nó 'vala nò a ká wó 'do gbí bà waa có mítí wó bindi ku mì wó gí. Mbírì delè bà je à-cee-gí gítí ndâ 'bí ká vò i tí nó 'dáa gí náa 'duù tí nó mbe dele gítí tó kpokèjì nò bàkà ndú si yí táánò tí vò kpokèjì nó gí.

KPÉDÉLÉ PÌYÉTÒRÒ

Kpédélé bà cu wàràgà mì Piyétòrò

¹ Njìnó a ye tí Piyétòrò tí tú mì Bindi-Mbíri ká kù cu wàràgà tí nó jì ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri, mbe 'vaaka go ndá zà-za gó á ta ndi gbí ndá to, Póndùsù, Kàpàdósìyà, Àsìyà ta ndá to Bèsìniyà. ² Mbíri tí Bu ndoo táánò ƙuka yo á go có mì wó náa à sàà kuu gbí njembí wó; bindi Bèri-mì-Mbíri gi kaa yo mò gí mì Mbíri, tacó wàa yo 'ví dù tí ndá mbe 'di có mì Jézù tí Bindi-Mbíri, wàa yí 'ví va mbelè wó míti yo. Ye kù 'deke tí ye jì Mbíri máa, yí 'ví bakà nambeè jì yo tùkà'i, yí delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá.

Wu bà ƙoro có lí míti Mbíri

³ Ndoò ùlù Mbíri tí Bu Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri, tí gbolò mbe nò yé ƙo ndá 'duù, tacó a yí ká je ngú 'valá jì ndoo ta bà 'vala ndi Jézù tí Bindi-Mbíri mì wó 'do gbí muu'dù wó, náa ndoo kù ƙoro có lí míti. ⁴ Ndoò delè kù ƙoro có lí míti ndá kpóló-kpolo i-nambeè tí nó náa ndú jé gí bà cee wálá, ndú gí bà volo wálá, ndú delè gí bà me túmbúzù wálá, náa Mbíri kù kpolo tí ndú mí gbíri tacó tí yo, ⁵ tí ndá 'duù tí nó náa Mbíri kù kpolo tí yo ta wotí mì wó 'do gbí có bà tee njembí yo míti wó tí Mbíri nó, yee tí o bà co ri 'valá tí nó náa yí 'viindi sàà, tacó bà tubà gí sè ta ndòngbù o nò.

⁶ À má ènò, yo dù ta tàkòcò yo pètékè'i, yo kpèti kpónó má kù ngii káa nge ta ndá kpíkpa'dà ƙa vò i má gàà kózò gí nò. ⁷ Ndá vò i tí nò mbe kù ngii nge ta yo nò kù tala a yo tacó bà nò ènò máa, yo kù tee njembí yo míti Mbíri ta yúcó wè. À kpèti káa dá'bi, tí i njìnó náa àá bà cee ta ndòngbù o gí nó, à kù tala bà nò tó ni a i ta wu. Káa bà tee njembí yo míti Mbíri a kpóló-kpolo i ƙuro Mbíri ndii dá'bi gí. À má ènò, yo má kpòò kù tee káa njembí yo míti Mbíri bindi bà ngii nge mì ndá vò i ta yo, àà bà ùlù yo, àà bà nò ngba yo, à delè bà te duù míti yo wúnò ta o bà gí Jézù tí Bindi-Mbíri. ⁸ Yo kpèti jé má nò yí ta ƙo yo lá, yo zè yí niki ma. Yo kpèti kpónó má me kù nò yí ta ƙo yo lá, yo ùnje gítí wó gí; tàkòcò yo delè peteke tí ƙa njìnó náa bà 'de có gítí kpo yo gí ta líkí'o. ⁹ Tacó i njìnó náa yo 'de 'do gbí bà tee njembí yo míti Mbíri nó a bà 'vala lílì yo.

¹⁰ Ndá mbe 'dòkò có mì Mbíri mbe 'dè-kòcò gítí nambeè mì Mbíri nó táánò pà 'valá tí nó ta nje-gbí. ¹¹ Ndú táánò kù pà ƙa 'duù tí nó, ndú delè kù pà ƙa o tí nó, ta o tí nó náa Bèri mì Bindi-Mbíri gbí njembí ndú má kù 'dè-kòcò gítí bà kònò ndá sé'i mì Bindi-Mbíri, ta bà tòngbaa mì wó bindi bà kònò ndá sé'i tí nó nò. ¹² Mbíri táánò 'dè có jì ndá mbe 'dòkò có mì wó máa, ndú táánò kù bakà nètè tí nó me gítí miri ndú lá, ndú kù bakà a nètè yo; njìnó a ndá i tí nó náa ndá mbe ma Banga-Ngú-Có kò ta kò jì yo ta wotí mì Bèri-mì-Mbíri tí nó náa à tuu yí 'do gbíri jì yo nò. À kpèti káa ndá basilì mì Mbíri, go bà 'di ndá có tí nó táánò kuu tí ndú.

À tè'é tí yo a i gítí tó bà 'vala ndò

¹³ À má ènò, yo 'viindi muu yo gítí nètè. Yo si ndá i 'ví gbaaka yo lá, wàa yo 'ví ƙoro có 'dáá gí li a i míti i-nambeè tí nó náa àà kèjì gí bà je jì yo ta o bà gí Jézù tí Bindi-Mbíri nò. ¹⁴ Yo 'di có mì Mbíri, tacó yo a ndá

'vii mì wó; yo dù ta go ndâ vò i go ña i tí nó náa yo táánò kù bàkà si yo 'di gbí-o lá nó lá. ¹⁵ Duù tí nó mbe tè'é tí yo nó mò tí wó 'do tí ndâ vò i gí, à má ènò, yo delè 'ví mò tí yo 'do tí ndâ vò i 'dáá gí go ñindi wó nò. ¹⁶ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, «Yo mò tí yo 'do tí ndâ vò i gí, tacó ye mò tí ye 'do tí ndâ vò i gí nò» ¹⁷ Káa yo má kù nì Buù míti 'duù tí nó tí Mbíri mbe kù waa có míti ndâ 'duù 'dáá gí 'vii ta cè ña bà bàkà i mì ndú nó, yo 'ví kpolo tí yo ta gúku wó ta o tí nó 'dáá gí náa yo kù 'vala muu to tí nó. ¹⁸ Yo ñò ni gí, máa, àa táánò sì muu yo 'do gbí ndâ ña vo-vò kpokèjì 'válá tí nó náa yo ñuka 'do bindi ndâ bu yo nó me ta ndâ i ñinó náa ndú bà cee gí, go ndâ dá'bi, ta fàdà, nó lá; ¹⁹ à sì muu yo a i ta mbelè Bindi-Mbíri náa à me i bà ño ta 'di lá, go mbelè 'vii-rómbo ñinó ta mbó tí wó wálá náa à kù ci ji Mbíri nò. ²⁰ Mbíri táánò cu 'bì wó míti wó kùro o bà suu to tí nó, káa yí gii tùbà tí wó a i gbí ndâ ndòngbú o tí nó tacó tí yo. ²¹ Yo kpónó kù tee njembí yo míti Mbíri tí nó mbe te yí gí yaà 'do gbí ku, bindi yí gii je wotí ji yí nó, 'do gbí có mì wó, tacó ènò, yo kù tee njembí yo tí kpoò míti Mbíri, yo delè kù koṛo có 'dáá gí lì míti wó.

²² Yo kpónó bàkà lílì yo ngbáràngà'i ta bà 'di yúco, tacó bà zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì go i mì ndâ ná'vindi ta tiṛi gbí wálá. Yo zè tí yo gbí òkò tí yo ñikì ta njembí yo gbaanjé. ²³ Tacó áá táánò jò ndi yo káká'i me 'do tí ñji ña ñinó mbe piì nó lá; à jò yo a i 'do tí ñji ña ñinó mbe piì lá ká dúú bà ya tí, 'do gbí wu có mì Mbíri mbe dù tí ká nó. ²⁴ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,
«Ndâ 'duù 'dáá gí go mbìli,
bindi ndâ banga i mì ndú 'dáá gí go 'vì mbìli. Mbìli má aanga gí,
ndâ 'vì wó kù 'duku gí to,
²⁵ káa có mì Mbíri kù dù tí ká.»
Có tí nó mì Mbíri nò a Banga-Ngú-Có tí nó náa áá táánò ma ji yo nò.

2

Wu díi ta ndâ tó 'duù

¹ Yo duu gùù wàa yo 'ví nè ndâ vò muu 'dáá gí, ta ndâ 'vèrè, ta ndâ i-còkondé, ta kùlì, gii je ndâ vò nje mí gbí. ² Yo dù go ndâ dó 'vii, yo wa cèe ngo kí 'do mì Mbíri, tacó wàa yo 'ví uu tí gí gbí 'válá, ³ tacó yo tala líkè nambeè mì Mbe tí ndoo gí.

⁴ Yo gí gí mì Mbe tí ndoo, tí wu díi tí nó náa ndâ 'duù táánò bè gí máa, i gbí wálá, káa Mbíri gii cu 'bì wó míti, máa i gbí me gbolò nó. ⁵ Yo kpónó delè gí tí ndâ wu díi tacó bà bì ta 'bá ji Mbíri gí, yo a ndâ bu-Mbíri mbe kaa tí yo mò gí mì Mbíri gí, mbe kù ci ndâ i ñinó mbe ñikì tí Mbíri gí nó ji yí, ta rè mì Jézù. ⁶ Á go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri éno máa, kòcò Mbíri máa,
«Ye kù te díi mì ye á mí pí gú Ziyóni,
tí díi náa ye cu 'bì ye míti,
ta i gbí me gbolò,
à delè bà te nó mí ɾo mbe ùnje gítí wó wálá.»

⁷ À má ji yo tí ndâ mbe ùnje gítí wó, i gbí wó me gbolò, káa à má ji ndâ 'duù ñinó mbe ùnje gítí wó lá nó, yí a i mbe kù tò kò ndú, a go có tí nó náa à cu mí gbí wáràgà mì Mbíri máa,

«Gbèè díí tí nó náa ndâ mbe bi 'bá táánò bè gí nó ká gí tí kpédélé díí bà sè tà 'bá,» nò.

8 À delè gii cu mí gbí wáràgà mì Mbíri káká'í éno máa,

«Díí tí nó bà dù tí I náa ndâ 'duù kú tò kò ndú tí ;

díí tí nó bà dù tí díí mbe 'va ndâ 'duù mí to.»

Ndú kú tò kò ndú tacó tù ndú kpò bà 'di có mì Mbíri gí, á tí ña i gbí kú ndú.

9 Káa yo a ndâ 'duù ñinó náa Mbíri ñuka yo gbí ña yo 'dáá gí tí ndâ 'dóó 'duù ñinó mì wó gí, ña yo a tó ña mì Mbíri, ña yo a ndâ bu-Mbíri mì Mbíri náa yí ñuka yo tí ndâ mbe ma có ndâ kpo-kpò i tí nó náa yí tí mbe tè'é tí yo táánò 'do gbí 'dí'di'o gí gbí gbolò ngba'o mì wó bàkà nò. 10 Yo táánò sàà kú 'vala ká jááká-jaaka, káa yo kpónó a ndâ 'duù mì Mbíri; Mbíri táánò sàà ñò yê ọ yo lá, káa yí kpónó kú ñò yê ọ yo.

Ndâ bòò mì Mbíri

11 Ye kú 'deke a tí ye jì yo, ndâ ná'vindí, máa, yo kpónó go ndâ mbe 'dó-'do á 'bá ku'di, à má éno, yo 'ví si tí yo jì ndâ i-gbí-kú yo mbe kú tè lili yo ta go nó lá. 12 Yo 'vala ta tó muu gbí òkò tí ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèjì bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nò, tacó wàa, ndú kpèti má 'dè vò có gítí yo, máa yo a ndâ mbe bàkà vò i, ndú má ñò ndâ tó i tí nó náa yo kú bàkà nó, ndú wúnò 'ví ùlù ta Mbíri ta ọ bà gí yí gí bà waa có mítí ndâ 'duù ta ndongbú o.

13 Yo 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó 'dáá gí náa à bàkà ndú tí ndâ kpo 'duù kuro yo nò ta rẹ mì Mbe tí ndoo. Yo 'di có mì gba tí gbolò 'duù kuro ndú 'dáá gí; 14 yo delè 'ví 'di có mì ndâ 'duù tí nó náa gba je woti bà waa có mítí ndâ mbe bàkà vò i, ta woti bà ko mboo nèté mì ndâ mbe bàkà tó i ta tó i jì ndú nò. 15 Tacó có gbí njembí Mbíri éno máa, ndâ tó i mì yo náa yo kú bàkà nó 'ví nè nje ndâ mbe ñò yúco ni lá nó gí tàkò ndâ có ñonókó mì ndú. 16 Yo 'vala go ndâ 'duù ñinó mbe kú bàkà go có mì ndú náa à gbí njembí ndú, káa yo 'ví si bà bàkà go có mì yo náa à gbí njembí yo nó tí i bà 'buuku muu ndâ vò i mì yo lá, yo 'vala go ndâ bòò mì Mbíri. 17 Yo 'ví te 'duù mítí ndâ 'duù 'dáá gí, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo tí ndâ ná'vindi niki maa, yo 'ví ci gúku tí Mbíri, wàa yo 'ví te duù mítí ndâ gba mì yo.

Yo ñò 'do tí bà kònò sé'i mì Bindi-Mbíri

18 Yo tí ndâ bòò 'ví te duù mítí ndâ mbe tí yo; yo delè 'ví 'di có mì ndú, káa yo 'ví 'di me káa có mì ndâ ñinó mbe kú bàkà nambeè jì yo nó lá, yo delè 'ví 'di có mì ndâ ñinó mbe kú bàkà i tí yo niki lá nò. 19 Tacó Mbíri bà cù 'dè ngo cù wó mítí yo, náa yo má kònò ndâ vò i tí nó náa à kú bàkà ta yo ta nderè ndú wálá nó ta rẹ mì wó nò. 20 Tacó à gbí bà kònò sé bà gbí tí a yè náa à má gbí 'duù 'do gbí vò i mì wó nó? Káa 'duù má kònò sé'í a i tacó bà bàkà tó i, Mbíri bà cù 'dè ngo cù wó mítí 'duù tí nó gí. 21 Mbíri táánò tè'é tí yo tacó bà kònò sé'í muu bà bàkà tó i, tacó Bindi-Mbíri táánò kònò sé'í muu yo, bindi yí gii si yo máa yo 'ví co tí kpokèjì tí nó bindi yì nò. 22 Yí táánò bàkà vò i lá, 'bí 'duù jé mbe 'di ngò gbí nje wó wálá. 23 Áá táánò má go yí, yí 'visi ngò gí tàkò ngò tí nó lá; áá táánò má bàkà vò i ta yí, yí toro mítí wó ká tí bàà, yí si ndâ vò i ndâ ngò tí nó náa à bàkà ta yí nò 'dáá jì Mbíri tí mbe waa yúco. 24 Bindi-Mbíri táánò te du ndâ vò i mì ndoo gbí dii wó ya tí gítí njèèkpè mù, tacó wàa ndoo 'ví bàkà vò i káká'í lá, wàa ndoo 'ví 'vala tí ndâ 'duù jáá kuro Mbíri; ndâ ká mì wó 'vala yo gí.

²⁵ Yo táánò gīrì'o go ndâ rómbo nó gī, káa à kpónó dele ta yo gí mì mbe gbà yo go bà gbà ndâ rómbo, mbe kù kpòlo tí lílì yo nó gī.

3

Ndâ nawù 'dakò ta ndâ kù ndú

¹ Yo tí ndâ nawù 'dakò 'ví 'di có mì ndâ kù yo, tacó wàa, ndâ 'bí 'duù gbí òkò tí ndú kpétì má biya bà 'di có mì Mbírì gī, tó cè bà bàkà i mì yo 'ví si ndú 'ví 'di có mì Mbírì. Yo 'ví 'dè có jì ndú ta nje yo máa ndú 'di có mì Mbírì nò gbaànjé lá, ² tacó ndú bà òò 'do ká tí cè ña bà te duù mì yo, delè 'do tí cè ña bà tégàrà rè Mbírì mì yo. ³ Yo 'ví dù cuki me ká tí ndâ na banga mbe kù yuu káa ndâ banga bongo, ta bà leke ndâ kpo-kpò i-banga ngbeze-ngbèzè ta ndi gbí muu yo, lá. ⁴ Banga mì yo 'ví nguù tí wó a i mí gbí njembí yo, tí ña banga ñinó mbe cee lá, tí banga mì 'dè njembí, ta tó muu, tí ndâ kpóló-kpòlo i kùro Mbírì. ⁵ Tacó ndâ nù tí nó gbí ndâ ká o dígísèé mbe kaa tí ndú jì Mbírì gī, mbe kù koṛo có lì mítì Mbírì nó, te a ña banga tí nò kù 'di ta có mì ndâ 'dakò mì ndú, ⁶ go bà 'di có mì Àbiráámò mì nawù wó Sárà dígísèé, náa yí táánò kù nì mítì Àbiráámò káa, «Mbe tí ye» nò. Káa yo kpónó a ndâ nájú Sárà, náa yo má bàkà i ñinó mbe 'vii ṛo 'bá wàa, yo delè 'ví si 'bí i 'ví te gúku mítì yo lá nò.

⁷ Yo tí ndâ 'dakò delè 'ví 'vala ta ndâ nawù yo gbí tó kpokèjì, yo te duù mítì ndâ nù mì yo, tacó ndú a ndâ 'duù ñinó ta wotí mì ndú me nji'dí. Yo delè 'ví te mì gbí muu yo éno máa, ndâ nawù yo a ndâ 'duù ñinó náa Mbírì je 'válá tí i-nambeè jì yo gbaànjé ta ndú. Yo bàkà éno tacó wàa 'bí i 'ví nè kpokèjì bà òò bà 'deke tí yo mì Mbírì lá.

Yo kònò sé'i muu bà bàkà i ñinó dú nò

⁸ Ndòngbú có mì ye jì yo éno máa, yo 'dáá gī 'ví koṛo káa gbèe có; 'bí ka yo má ta líkì'o tí wó, yo 'dáá gī 'ví dù ta líkì'o tí yo, o má volo tí wó gī, o delè 'ví volo tí yo 'dáá gī. Yo zè tí yo niki gbí òkò tí yo go ndâ ná'vindí, yo dù ta 'dè njembí yo, yo delè 'ví me tí yo tí i lá. ⁹ Yo 'ví ko mboo vò i ta vò i lá, 'duù má 'dè vò có gítì yo, yo 'ví toṛo mítì yo tí bàà; yo 'ví 'deke tí yo jì Mbírì máa, yí cù 'dè ngo cù wó mítì ndâ mbe bàkà vò i ta yo, ta ndâ mbe 'dè vò có gítì yo, tacó Mbírì táánò tè'é tí yo a i tacó wàa yí 'ví cù 'dè ngo cù yí mítì yo. ¹⁰ Tacó à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì éno máa, «Duù ñinó ta go bà 'vala ta pétékè tàkòcò wó,

wàa 'bí i 'ví ba muu wó lá tí wó nó,

'ví kpòlo tí mè wó á 'do tí vò có,

Yí delè 'ví nè nje wó á 'do tí bà 'dè tìrì.

¹¹ Yí 'ví 'visi muu wó á 'do tí bà bàkà vò i á gítì bà bàkà tó i.

Yí 'ví pà kpokèjì ñinó ta 'bí i mbe ba muu ndâ 'duù ba tí wálá nó,

wàa yí 'ví nanaka muu wó á mítì.

¹² Tacó ṛo Mbe tí ndoo ta o 'dáá gī ká ngbóó tí ndâ 'duù ñinó mbe kù co tí jáá kpokèjì nò,

tù wó delè ká kácáá gbí njè ndâ mbe kù 'deke tí ndú á káa yí 'visi kapí wó á gítì ndâ mbe kù bàkà vò i gī.»

¹³ A 'di ká bà bàkà vò i ta yo, náa à má tí yo a go bà bàkà i ñinó mbe 'vii ṛo 'bá nó? ¹⁴ Káa yo kpétì kpónó má kù mbu ta rè mì i ñinó jáá kùro Mbírì nó, yí bà cù 'dè ngo cù wó mítì yo gī. À má ènò, yo 'ví cì gúku tí ndâ 'duù lá, njembí yo delè 'ví mù gítì ndú lá. ¹⁵ Káa yo 'ví ulù tí Bìndi-Mbírì, tí

Mbe tí yo, ta njembí yo gbaànjé. Yo delè ta o 'dáá gí 'ví dù ká léngé-linge kù ù bà 'visì có ji ndá mbe 'vee yo gítí bà 'dè gbí nderè i tí nó náa yo kù koṛo có lì mítí nò, káa yo 'ví 'dè ji ndú ta pétèkè có, ta bà ci gúku tí Mbíri, ¹⁶ delè ta ngbáràngà njembí yo, tacó wàa 'duù má 'dè có ṛónókó mítí yo, ndá 'duù 'ví te nò mí ṛo 'duù tí nó mbe 'dè vò có mítí yo nò, tacó tó cè bà bàkà i mì yo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri. ¹⁷ Tacó à nìkì a bà kònò sé'i muu bà bàkà i ṛìnó dú nó, náa à má a có mì Mbíri nò, co tí bà kònò sé'i muu bà bàkà lé-lè i. ¹⁸ Tacó Bìndi-Mbíri táánò tí yè ta vò i mì wó gbaànjé kùro Mbíri wálá, cì ta bà gbaànjé cuki tacó vò i mì ndá mbe bàkà vò i 'dáá gí, tacó wàa yì 'ví kaa ndoo ya tí ji Mbíri. Áá táánò zi yí ta dii wó, káa à gii 'vala ndi wó 'do gbí muu'dú wó ta lílì wó, ¹⁹ náa yí gii ya tí gí bà ma Banga-Ngú-Có mì Mbíri ji ndá lílì ṛìnó gbí zàà nò. ²⁰ Ndá lílì tí nó náa lílì Bìndi-Mbíri táánò ya gí bà ma Banga-Ngú-Có ji ndú gbí zàà nò a ndá lílì ndá 'duù tí nó táánò mbe kpò có mì Mbíri gí, ta o tí nó náa Mbíri táánò ù ta ndú kpòò, máa ndú bà 'visì muu ndú 'do tí ndá vò i mì ndú si Nówà kù bàkà gbà tacó bà 'vala ndá 'duù 'do tí gbolò ngo mù nò. À ta o tí nó 'vala 'do gbí òkò tí ndá 'duù to tí nó 'dáá gí káa ndá 'duù vò-nje ta'ò cuki. ²¹ Ngo táánò 'vala Nówà ta ndá 'duù tí nó ta yí gbí gbà nó go bà 'vala ndoo mì ngo ta bà caka tí ndoo ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri. Ngo bà caka tí ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri kù caka bẹ̀tí 'do me ká kapí kù ndoo cuki lá; ngo tí nó a i mbe kù 'deke tí wó ji Mbíri, tacó wàa yí 'ví si njembí ndoo 'ví dù ngbáràngà i ta rẹ̀ mì bà 'vala ndi Bìndi-Mbíri 'do gbí muu'dú wó, ²² mbe ya gí gbíri kù ki tí wó gbí kù'bi mì Mbíri tí gba mbe zogo ndá basilì ta ndá kpo-kpò bààci.

4

Yo 'ví kònò sé'i muu to tí nó go i mì Bìndi-Mbíri

¹ Á má éno, Bìndi-Mbíri lè táánò má kònò sé'i si yí kù 'vala muu to tí nó gí, yo 'dò kò yo mì to tí kpòò gítí bà kònò sé'i go ṛìndi wó nò, tacó 'duù mbe kù kònò sé'i á muu to tí nó ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri nó si bà bàkà vò i mì to gí. ² Á má éno, yo kpónó 'ví 'vala sè 'válá mì yo muu to tí nó me ta go bà mòkò tàkò ndá i muu to tí nó go i mì ndá vò 'duù lá, yo 'vala go có mì Mbíri. ³ Tacó bà ndá ṛa o tí nó náa yo táánò kù 'vala go i mì ndá mbe ṛò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kpónó cee gí. Yo táánò kù 'vala ká dúú èno gí kà ta 'bí i mbe kili nje yo gí 'bá wálá, yo gbí ndá o tí nó kù dù ta go bà bàkà ndá vò i, 'válá mì yo táánò káa bà sa ta pe, ta bà piì wo ta pe, ta bà tì pe, ta bà bàkà go có mì ndá sú mbíri. ⁴ Nje ndá 'duù ṛìnó mbe ṛò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó kpónó 'dèè gítí ṛa ngú kpokèji bà 'vala yo nó gí; ndú kù 'vee 'vé gbí òkò tí ndú ta kpéétí ndú, máa, a yè káa yo kpónó 'vala ṛa bà 'vala ndò tí nó táánò mì yo ta ndá yì, náa yo kù bàkà káa ndá i sàkàmàa go i mì ndá nò gbí jìlì, lá nó wè? Tacó éno, ndú kù nì rẹ̀ yo. ⁵ Káa ndú wúnò bà 'deke ndá vò i mì ndú náa ndú kpónó kù bàkà nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí mì kùro 'duù tí nó kpónó mbe 'viindi tí wó gítí bà waa có mítí ndá 'válá ta ndá ku gí nó gí. ⁶ Tacó gbí nderè có tí nó náa áá táánò ma ta Banga-Ngú-Có ji ndá ku nò éno máa, áá táánò má waa có mítí ndú si ndú kù 'vala muu to tí nó gí, delè ndú 'ví 'vala go bà 'vala Mbíri.

Ndá mbe banda ndá i-nambeè mì Mbíri

⁷ Ndòngbú o kpónó dooko gí; à má éno, yo dù ta tó muu, yo delè 'ví dù ta njembí yo lèè tacó bà 'viindi tí yo gítí bà 'deke tí yo jì Mbírì. ⁸ Káa kpóló-kpolo có ngé ndii gí a ñinó máa, yo 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo niki maa, tacó tó bà zè tí kù sí ndoo 'ví toṛo ndá vò i tí nó náa ndá 'bí ka ndoo bàkà ta ndoo nó tí bà míti ndoo. ⁹ Yo 'ví te wiṛi míti ndá 'bí ka yo ta bà 'dè ngùrù-ngùrù có lá.

¹⁰ Mbírì nṛèè i-nambeè jì yo gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí gí. À má éno, yo bàkà nambeè jì ndá 'bí 'duù ta ndá ña i-nambeè tí nó náa yo 'de nó go i mì ndá tó mbe kù kpolo tí ndá i gbí gálá nambeè mì Mbírì. ¹¹ Mbírì má wu mí gbí nje lo a bà 'dè có, wò 'ví ma có mì Mbírì ká goolá a yí tí Mbírì ká kù ma . Mbírì má wu jì 'duù a bà bàkà nèté ndá 'duù, 'duù tí nó 'ví bàkà ta wotí tí nó náa Mbírì je jì yí nó tacó wàa, ndá 'duù 'ví ùlù Mbírì gbí ndá i 'dáá gí ta rẹ̀ mì Jézù tí Bindi-Mbírì. À ùlù Bindi-Mbírì tí mbe wotí kpòò ya tí ! Go-i-tí-nò.

Bà kònò sé'i go 'duù mì Bindi-Mbírì

¹² Nje yo 'ví 'dèè gítí ña bà kònò sé'i tí nó náa yo kpónó kù kònò goolá a 'bí tende i ká kù bàkà tí nó lá, ndá ná'vindi. ¹³ Yo dù ta tàkòcò yo pètékè'i, tacó bà dù yo tí ndá mbe kù gbo gbí bà kònò sé'i ta Bindi-Mbírì nò, tacó tàkòcò yo wúnò bà peteke ngé ndii gí ta o bà túbà ngba Bindi-Mbírì. ¹⁴ À tí yo a tó pá, náa ndá 'duù má kù go yo ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì nò, tacó ñinó kù túbà jì yo máa Bèri mì ngba'o tí Bèri-mi-Mbírì kuu tàkò yo. ¹⁵ Káa 'bí 'duù gbí òkò tí yo 'ví kònò sé'i muu bà zi ku lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà ngbà i lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà bàkà vò i lá, 'bí 'duù 'ví kònò sé'i muu bà yuu tí wó á gí gbí có ñinó ta rẹ̀ wó gbí wálá nó lá. ¹⁶ Káa 'bí 'duù gbí òkò tí yo má kònò sé'i muu bà dù tí mbe ùnje gítí Bindi-Mbírì, 'duù tí nó 'ví kì nò lá, yí 'ví ùlù Mbírì tacó rẹ̀ tí nó muu wó máa yí a mbe ùnje gítí Bindi-Mbírì nò. ¹⁷ Tacó o bà 'bità bà waa có kpónó yee gí; à kù 'bità bà waa có tí nó a i míti ndá 'duù 'bá mì Mbírì. Káa à má kù 'bità bà waa có a i míti ndoo, bà yee nje míti ndá 'duù ñinó mbe biya bà ùnje gítí Banga-Ngú-Có mì Mbírì gí nó, bà dù go ña ye?

¹⁸ Káa à cu mí gbí wáràgà mì Mbírì máa,
«Bà 'vala ndá 'duù ñinó jáá kùro Mbírì nó má kpóló-kpolo, ndá 'duù ñinó ta Mbírì mì ndú wálá nó, ta ndá mbe bàkà vò i,

bà rì tí ña nṛèè ngàyi?»

¹⁹ A má éno, ndá 'duù ñinó mbe kù kònò sé'i ta rẹ̀ mì Mbírì nó 'ví bàkà tó i, ndú delè 'ví si lilí ndú mí 'bì mbe suu ndá i 'dáá gí tí mbe kù kpolo tí cí mì wó.

5

Ndá 'duù mì Mbírì

¹ À má éno, ye kù 'deke tí ye jì ndá kpo 'duù gbí òkò tí yo, ye tí ka ndú kpo 'duù, tí mbe kù 'de yúco gítí bà kònò ndá sé'i mì Bindi-Mbírì, ye delè bà dù gbí ngba wó ta o bà gí yí wúnò ta ndá 'bí ka ye. Kòcò ye jì yo éno máa, ² yo 'ví gbà ndá rómbo tí nó mì Mbírì náa yí kaa ndú jì yo máa yo kpolo tí ndú nó me tacó máa à bàkà yo ta wotí gítí bà gbà ndú nó lá, yo gbà ndú 'do gbí 'dóó có mì yo gbí njembí yo; yo 'ví gbà ndú me tacó bà zò i gbí ndú lá, yo gbà ndú ta go bà gbà ndú tí yo; ³ yo 'ví bàkà i tí ndú me go bà bàkà i tí ndá i-zógó-zogo mì yo lá; yo dù tí ndá 'duù ñinó náa ndá

rómbo tí nò 'ví mèlè ndi tó cè bà bàkà i mì yo. ⁴ Bìndi ta o tí nó náa gbolò Mbe gbà rómbo bà gí wúnò nó, yí bà ko mboo nèté mì yo jì yo ta ngba'o ñinó jé mbe me mèrè-mèrè lá nò.

⁵ Ndá 'viì delè 'ví si ndá mbe ñò ọ ọ kùro jì ndú tí i. Wàa yo 'dáá gí 'ví bàkà dì tí gbí òkò tí yo lá, tacó có mì Mbíri máa,
«Có mì Mbíri toko ta ndá mbe kù mba tí ndú lá,
káa yí kù bàkà nambeè jì ndá mbe si tí ndú tí i lá.»

⁶ À má éno, yo si tí yo tí i kùro Mbíri tí gba mì yo lá, wàa a yí ká 'ví bàkà yo tí i ta o mì wó náa à gbí njembí wó. ⁷ Yo kpili ndá i tí nó mbe kù mù njembí yo nó 'dáá gí jì yí, tacó a yí ká kù kpolo tí yo. ⁸ Yo si muu yo 'ví dù ngbáràngà'i, tacó Gba-vò-i tí mbe kù jòò gbí có ta yo kpónó kù jèlè to go siingii mbe kù ẹnḡà kù pà 'duù tacó bà zi yí. ⁹ Yo tè gí tàkò có mì wó lá; yo tee njembí yo mítí Mbíri tí kpoò, tacó yo ñò nì gí máa, ndá ná'vindi yo mbe ùnje gítí Bìndi-Mbíri cee muu to tí nó 'dáá gí kù kònò káa gbèe ọa sé'i tí nó náa yo kpónó kù kònò nò. ¹⁰ Káa yo má kònò sé'i tí nó ta làmbu o gàà éno gí, à ká a 'dóó yí tí Mbíri tí nó tí mbe nambeè táánò mbe tè'é tí yo gí gbí ngba'o ñinó mbe cee lá ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri no ká kẹ̀jì gí bà gbí búlú tí yo, à ká a yí ká bà si yo 'ví te duù mítí njembí yo, à delè ká a yí ká bà je wotí jì yo. ¹¹ Mbíri 'ví dù tí gba ká dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

Ndòngbú 'vé

¹² Ye kù tuu a Silivánò tí nó náa ye ñò yí gbí njembí ye tí ná'vindi mbe kù tee njembí wó 'dáá gí mítí Mbíri nó, ta wáràḡà tí nó jì yo. Ye cu ndò wáràḡà tí nó jì yo tacó bà je wotí jì yo, delè tacó bà 'dè có jì yo gítí yúco kpokèjì bà bàkà nambeè mì Mbíri náa yo kpónó gbí nò.

¹³ Ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri gbí gbata Babilóniyà káa, náa Mbíri cu 'bì wó mítí ndú ká go bà cu 'bì wó mítí yo, gii je 'viì mì ye Màrikò, 'vee yo gé ma. ¹⁴ Yo 'vee tí yo gbí òkò tí yo ta bà òlò gbí tù yo ta njembí bà zè Mbíri.

Mbíri 'ví si yo ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bìndi-Mbíri 'dáá gí 'ví dù ñikì maa.

BÀ SÓ PIYÉTÒRÒ

Bà só bà cu wàràgà mì Piyétòrò

¹ Nìno a ye tí Simónè Piyétòrò tí bòò, delè tí tú, mì Jézù tí Bìndi-Mbírì ká kù cu wàràgà tí nó jì yo tí ndá 'duù tí nó náa Mbírì wu bà ùnje gítí wó tí Mbírì jì yo 'vii ká 'vii go ñndi ze, á ta rẹ̀ mì Mbírì mì ndoo tí Jézù, tí Bìndi-Mbírì, tí mbe 'vala ndoo, tí jáá 'duù, mbe bàkà 'bè gbí òkò tí ndá 'duù lá nó gí. ² Cò gbí njembí ye éno máa, Mbírì 'ví si nambeè mì wó 'ví dù kù jò jì yo, yí delè 'ví si njembí yo ta o 'daá gí 'ví dù ká 'dèè kpóó á 'do gbí bà ñò Mbírì, delè ta bà ñò Jézù tí Mbe tí ndoo, mì yo ni ngbàrangà'i.

Bà 'vala go i mì ndá mbe kù ru ndi Mbe tí ndoo

³ Mbírì 'do gbí 'dóó wotí mì wó kaa ndá i ñno mbe si ndoo 'ví 'vala go có mì wó tí Mbírì nó jì ndoo, 'do gbí có bà ñò 'duù tí nó mbe tè'è tí ndoo ta nambeè mì wó gí gbí ngba wó tí Mbírì nó. ⁴ Mbírì kaa ndá kpo-kpò kpóló-kpolo i-nambeè tí nó jì yo tí ndá i mbe ci yo gítí bà kù'ba 'do tí ndá i ñno mbe kù volo to tí nó nó, tacó wàa yo 'ví dù gbí òkò tí ndá 'duù tí nó mbe je tú yì tí Mbírì nó.

⁵ Nìno a gbí nderẹ̀ có tí nó náa yo 'ví kili ta ndongbú wotí mì yo, wàa yo 'ví gbo bà tee njembí yo mítí Mbírì mí nje bá, ta bà dù tí ndá tó 'duù; ⁶ yo 'ví gbo bà dù tí ndá tó 'duù mí nje bá, ta bà ñò Mbírì ni ta njembí yo; yo 'ví gbo ndá bà zèè njembí mí nje bá, ta gbèè njembí; ⁷ yo 'ví gbo gbèè njembí mí nje bá, ta bà bàkà go có mì Mbírì; yo 'ví gbo ndá bà bàkà go có mì Mbírì mí nje bá, ta bà zè tí yo gbí òkò tí yo ñiki go ndá ná'vindí; yo 'ví gbo ndá bà zè tí yo ñiki go ndá ná'vindí, ta bà zè ndá 'bí 'duù ta njembí bà zè Mbírì. ⁸ Ndá i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nó má kuu mì yo tókà'i, ndú bà si yo 'ví dù tí ndá sù 'duù ta i gbí yo wálá nó wálá. Ndú bà si yo 'ví ñò Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì ni. ⁹ Káa ndá i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nó má mì 'duù wálá, yí a mbe sù ro, mbe zeke'o dí tà lá. Yí delè a 'duù ñno mbe ò-bà-mbí ndá ká vò i mì wó náa à caka ndú gí nó gí.

¹⁰ À má ènò, ndá ná'vindí ye, yo bàkà ndootí tacó bà túbà éno máa, Mbírì táánò tè'è tí yo, bindi yí gù ruka yo gí. Yo má bàkà ndá i tí nó náa ye 'deke ndú jì yo nó gí, yo bà ne 'do tí jáá kpokèjì wálá, ¹¹ Mbírì delè bà njaa njekèjì ngàà jì yo tacó bà dù tí ndá bòò-gba mì Jézù, tí Bìndi-Mbírì tí Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo dúú bà ya tí.

¹² À má ènò, ye ta o 'daá gí bà dù kù 'va mbí yo gítí ndá i tí nó. Yo tà kpétí má ñò ndú ni sàà kuro gí, yo delè tà kpétí má kù co ká ndírí tí kpokèjì mì yúco. ¹³ Ye kojo có máa áa mì ye a nderẹ̀ tacó bà dù kù 'va mbí yo gítí ndú kpónó si sè bà ro ye kuu tí nó, ¹⁴ tacó ye ñò ni gí máa ye kpónó gí tí rì-'dè'o gí, tacó Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'dè jì ye ngbàrangà'i gí. ¹⁵ Káa ye bà kili sè wotí mì ye tacó bà túbà ta kpokèjì bà si mbí yo 'ví dù tí ndá i tí nó á bindi bà ya ye gí tàkò ndá ká gù ye.

Ze táánò ñò ngba Bìndi-Mbírì ta ro ze gí

¹⁶ Ze táánò cè jì yo me cè tiyi náa ze 'dí 'do gbí nje 'bí 'duù ta o tí nó náa ze 'dè ta có jì yo gítí wotí, delè ta có gítí bà gí mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì nó, lá. Ze táánò ñò wotí mì wó ta 'dóó ro ze. ¹⁷ Tacó ta o tí

nó táánò náa Mbìrì Buù te ta duù mí tí Jézù, yí delè je ta wotí jí yí nó, ze gii 'di kòcò Gba-gbìrì kú 'dè có máa, «[J]inó a 'Vii mí ye tí wú-gbì-ré ye, náa tàkòcò ye peteke gítí wó ngé ndii gí,» nó, ¹⁸ ze 'di kòcò Mbìrì ta o tí nó kú 'dè có 'do gbìrì gí, tacó ze ta o tí nó ta ndá Jézù pí gú tí nó tí bàndò mì Mbìrì nó. ¹⁹ Tacó ènò, kponje nje ze gítí có mì ndá ká mbe 'dòkò có mì Mbìrì wálá. Yo má 'di có tí nó, áá bà níki jí yo ngé má. Tacó có mì ndú go wu mbe kú zì nje kùpò gbí 'dí'di'o, mbe kú zì yee tí o bà có dōngú ta nje yé yee tí bà too yé, kú gbí njembí yo. ²⁰ Kpédélé có náa yo 'ví te mí gbí muu yo a ñinó máa, 'bí có mì ndá ká mbe 'dòkò có mì Mbìrì gbaanjé gbí wáràgà mì Mbìrì náa 'duù 'ví 'dè gbí go 'dóó có mì wó mbe níki tí wó nó wálá. ²¹ Tacó 'bí có mì ndá mbe 'dòkò có mì Mbìrì náa ndú cu mí gbí wáràgà mì Mbìrì mbe gí 'do gbí muu ndú nó gbaanjé wálá. Ndú 'dè ndá có tí nó 'dáá gí ká ta wotí mì Bèrì-mì-Mbìrì mbe gí 'do mì Mbìrì.

2

Ndá sú mbe nibà i

¹ À kpèti ká ènò, ndá 'duù tí nó táánò mbe bàkà tí ndú tí ndá mbe 'dòkò có mì Mbìrì nó oloko gí gbí ngba rì 'do ká gbí òkò tí ndá 'duù, jé ká go ñinó náa ndá mbe bàkà tí ndú tí ndá mbe nibà i kèjì gí bà oloko gí gbí ngba rì 'do gbí òkò tí yo nò. Ndá 'duù tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà tí ndú tí ndá mbe nibà i nò, bà gí ta vò sú ña bà nibà i mì ndú nó tàbèngii. Ndú delè bà 'boo mbe tí ndoo tí mbe sì ndú nó gí; bà 'boo mbe tí ndoo nó a i mbe ngo've bà ja vò i gítí ndú. ² Kpèti ká ènò, ndá 'duù me mbè bà tè gí tàkò có mì ndú ta ndá i-nò mì ndú náa ndú kèjì gí bà bàkà nò, bìndi rẹ kpokèjì mì yúco bà gii volo 'do gbí có mì ndú. ³ Gbolò njembí ndá 'duù tí nó náa ndú kèjì gí bà bàkà tí ndú tí ndá mbe nibà i nò bà te ndú gítí bà zò yo karaka gí. Káa wu 'dèè 'do nje có tí nó náa Mbìrì waa míti ndú sàà gí nó lá; à gítí bà mì ndú delè me kponje lá.

⁴ Mbìrì táánò si ndá basili mì wó mbe bàkà vò i nó sínò lá. Yí 'vaka ndú gí gbí zàà á tí bàndò mì ndá vò 'duù gbí 'dí'di'o, gbí ñjì wú kú ù ta ndi o bà waa có míti ndú. ⁵ Ta o tí nó táánò náa Mbìrì ziki ta ndá vò 'duù muu to tí nó 'dáá gí ta gbolò ngo mù nó, yí si tí 'valá káa Nówà, tí mbe kú ma có jí ndá 'duù máa, ndú có tí jáá kpokèjì nó, gii je ndá 'duù vò-nje só toko míti wó.

⁶ Ta o tí nó táánò náa Mbìrì doo ta ndá 'duù gbí ndá gbata Sòdómà ta Gòmòrà 'dáá gí ta wu búduú nó, yí bàkà ènò tacó waa ndá 'duù ñinó ta có bà bàkà vò i gbí njembí ndú nó 'ví ñò ta mbèlè bà bàkà vò i ta ro ndú. ⁷ Mbìrì 'vala 'do gbí òkò tí ndá 'duù tí nó náa yí doo ndú nó káa Lóti, tacó yí yuu tí wó gí gbí ndá i-nò mì ndá 'duù tí nó náa Mbìrì doo ndú nó lá. ⁸ Njembí Lóti, tí tó 'duù mbe kú 'vala gbí òkò tí ndá vò 'duù tí nó táánò kú milisé ta rì 'dáá gí ta bà zeke ndá vò i tí nó náa ndú kú bàkà nò. ⁹ Mbìrì bàkà ènò tacó bà túbà éno máa, kpokèjì bà 'vala 'duù ñinó mbe kú bàkà go có mì yí nó 'do gbí ndá i ñinó mbe kú yòngò yí gí gbí vò i nó kuu mì yì; bìndi yí gii da 'bò míti kò ndá 'duù ñinó mbe kú có tí lókó-loko kpokèjì nó kú ù ta ndi o bà waa có míti ndú. ¹⁰ Mbìrì bàkà ènò kpolo ma tacó tí ndá 'duù ñinó mbe te njembí ndú gá'dáá míti ndá i zuù mì ndú mbe níki tí ndú tí ndá mbe kú ño 'dì ta có mì wó tí Mbìrì nó.

Ndá sú mbe nibà i tí nó wu gbí i lá, ndú bàkà tí ndú tí ndá cèè 'duù ngé ndii gí, ndú delè te duù míti ndá banga i tí nó gbìrì nó lá. ¹¹ Káa à kpèti

káa ndâ basili mi Mbíri náa wotí tí ndú me gbolò ndii ndâ 'duù tí nò mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i gí nò, ndú jé waaka có ta rẹ ndâ 'duù tí nò á kùro Mbíri lá. ¹² Káa ndâ 'duù tí nò mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i nò kù bàkà i go ndâ nò gbí jili ta muu tí ndú wálá, náa à jò ndú tacó bà zèè ndú, wàa à 'ví ziki ndú nò. Ndú kù 'dè có ònókó gítí ndâ i ònò náa ndú 'di gbí ndú lá. Ndú bà miì go bà miì ndâ nò. ¹³ Mbíri bà ko mboo ndâ vò i mi ndú náa ndú kù bàkà nò delè ká ta vò i. I ònò mbe me líkí tí ndú nó a bà ja kpá á 'do tí ndâ niì gbí ngbàà rì. Ndâ cè bà bàkà i mi ndú 'dáá káa ndâ i-nò. Ndú delè a ndâ vò mbe tiri mbe kù volo rẹ yo, náa yo má toko bà zò i-ci-ci ta ndú nò, ¹⁴ tacó ọo ndú ta o 'dáá gí ká ró'dó-ọo'doo gí ta kpá tí ndâ niì. Ndú a ndâ mbe kù rì gbí tũ ndâ 'duù ònò ta njembí ndú fúlá-fúlá nò. À kpo njembí ndú ta go'i yù ngbóó gí; Mbíri delè i njà míti ndú gí. ¹⁵ Ndú biya bà 'di yúco mi Bindi-Mbíri gí, kù 'di a 'vẹrẹ mi 'dakò tí nó tí Baláámù táánò mbe kù zò 've i mi ndâ 'duù, ta rẹ bu wó a Bè'óre. ¹⁶ Baláámù tí nó táánò tí mbe 'dè kòcò, náa Mbíri táánò je wotí bà 'dè có go i mi 'duù ji kècè mi wó, bindi kècè tí nò gí 'dè gbí i-mâ mi wó náa yí tí Baláámù kù bàkà nó ji yí nò.

¹⁷ Ndâ 'duù tí nò mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i nò go gùù ngo ta ngo gbí wálá, ndú delè go kùlù mù mbe kù te gbí pípiri ká sínò káa mù ni lá, káa Mbíri 'viindi bàndò kù ù ta ndi ndú mí gbí 'dí'di'o ònò njikiri ní nó gí. ¹⁸ Ndú kù mòò ọo ndú ta bà dè ndâ bodo có kù rì ta gbí tũ ndâ 'duù ònò mbe njaanga mi ri ndú 'do gbí vò i tí ngú nò. ¹⁹ Ndâ 'duù tí nò mbe bàkà tí ndú tí ndâ mbe nibà i nò, kù ci ndâ 'duù ta 'vẹrẹ máa, ndú bàkà go có mi ndú gbí njembí ndú, káa vò i da 'bò míti kò ndú ònò ndi ndú gí. Tacó 'duù ta o 'dáá gí a i-zógó-zogo mi i ònò mbe gèè bè mi muu wó gí nò. ²⁰ Káa 'duù ònò mbe biya ndâ vò i tí nò muu to tí nó gí tacó náa yí ọo Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri ni gí nò, má ùnje gítí ndâ vò i tí nò káká'i, ndâ vò i tí nò bà gèè bè ndú mí muu wó ndii ònò sàà á kùro nó gí. ²¹ À delè ngbá niki mi ọa 'duù tí nò káa bà ọo Bindi-Mbíri ni kpokoo gí lá, co tí bà ọo yí ni gí bindi yí gíi dele ndi wó káká'i gí bà ùnje gítí ndâ vò i. ²² Tacó ọa ònò náa ọa 'duù tí nò bàkà nò ká go có tí nó máa, «Bò dele ndi wó là gaà mi wó,» nò. À delè go có tí nó máa, «Kàdùrùkù náa à caka tí wó gí dele ndi wó gí bà mèrèkè tí wó gbí bètú,» nò.

3

Bà gí Bindi-Mbíri káká'i wúnò

¹ Ònò kpónó a bà só bà cu wàràgà mi ye ji yo, ndâ tó kómbe ye. Ye cu mí gbí ndâ wàràgà tí nò sósò'ò nò a có tacó bà je wotí ji yo, tacó bà kojo cèè có gbí muu yo tacó bà 'va mbí yo, ² tacó wàa mbí yo 'ví dù tí ndâ có tí nó náa ndâ tó mbe 'dòkò có mi Mbíri 'dè sàà nò, delè tacó bà 'va mbí yo gítí có mi Mbe tí ndoo tí mbe 'vala ndoo, náa yo 'di 'do mi ndâ mbe kù ma có mi Mbíri ji yo nò.

³ Kpédélé có náa ye bà 'va gbí tũ yo tí a ònò máa, ndâ 'duù tí nó ta nètè mí ndú a bà ọo ndâ 'duù, delè ta bà pà káa ndâ 'dóó ọa i mi ndú gbí njembí ndú nó, bà gí gbí ndâ ndongbú sili tí nó jé'déé kùro o bà gí Jézù káká'i nó, bà gí gí bà ọo yo tí ndâ mbe kù tee njembí yo míti có bà gí Jézù káká'i nó, ⁴ ta bà 'vee gbí nje yo ta 'viya éno máa, «Jézù tí nó mi yo mbe ci ci táánò máa yí kèjì káká'i nó bà gí ta o ngayi? À kpónó a o ká too bindi

bà mii ndâ bu ndoo, káa à ò yí lá, 'bí i delè mbe 'visi tí 'do bìn̄di o bà suu to tí nó wálá.» ⁵ Ndâ 'duu tí nò ta nètè m̄i ndú a bà ò ndâ 'duu nò bàkà tí ndú tí ndâ mbe ò yúco tí nó máa, Mbírì táánò sàa suu tàrì ta có gbí nje wó nó ni lá, ta tí. Ndú delè biya bà ò ni éno máa, Mbírì táánò suu to tí nó 'do tí ngo ta bà njèè gbí òkò tí ndâ kù to ta ngo nò, ta tí. ⁶ Ndú delè eye muu ndú 'do tí bà ò ni éno máa, Mbírì táánò gbí ká o mii ndâ 'duu muu to tí nó 'dáá ḡi ta gbolò ngo mù nò ḡi. ⁷ Káa à káa gbèè có tí nò m̄i Mbírì nò ká kù kpòlo tí ndâ tàrì ta to tí nó, kù ù ta ndi o bà waa có ta o tí nó náa yí bà mii ndâ 'duu tí nó muu to tí nó mbe ne 'do tí kpokèjì m̄i wó tí Mbírì ḡi nó, 'dáá ḡi ta wu.

⁸ Káa 'bí có gbaànjé náa yo 'ví ò-bà-mbí lá a ònó máa, gbèè sili, ta sili zi'duu-vò ta bà muu'bi 'dáá ká gbaànjé kuro Mbírì, ndâ tó kómbe ye. ⁹ Mbe tí ndoo, Jézù 'dèè mé 'dèè gítí bà ḡi yí go cí m̄i wó náa yí táánò ci nò, go có tí nó náa ndâ 'bí 'duu kù koro nò, lá. Yí ngo've tí wó gítí bà ḡi lá tacó bà je o ji yo, tacó waa, yo 'ví 'visi muu ta yo 'do tí ndâ vò i m̄i yo. Tacó go bà ḡi 'bí 'duu gbaànjé 'do gbí òkò tí yo tí wó wálá.

¹⁰ Káa ndoo wúnò bà gu a ndii ta o bà ḡi Mbe tí ndoo. Káa ta o bà co òrì tí nò tí rì bà ḡi yí nò, ndoo bà 'di wo wu mbe kù na'va ndâ i tàrì go wo wu tí gbolò guù. Wu delè bà doo to tí nó ta ndâ i tí nó muu to tí nó nó búdíú ḡi. ¹¹ Ndâ i 'dáá ḡi lè má kèjì ḡi bà mii gbí ò kpokèjì tí nò, yo òn̄di yo bà rì tí ò njè ngàyi? Yo 'vala tí ndâ tó 'duu mbe kù bàkà go có m̄i Mbírì, ¹² si yo kpónó kù ùndi o bà co òrì tí nó, tí rì m̄i Mbírì, tí rì bà na'va ndâ i tàrì ta wu nò. ¹³ Káa ndoo kpónó kù ù a ndi ngú tàrì, ta ngú to tí nó tí bàndò bà si 'bá m̄i ndâ 'duu ònó jáá náa Mbírì táánò ci ndoo gítí ò.

¹⁴ À má éno, yo lè má kù ù a ndi o bà co òrì tí nó tí rì m̄i Mbírì nó, yo bàkà ndòngbú wotí m̄i yo tacó bà 'vala tí ndâ tó 'duu, tacó waa Mbe tí ndoo 'ví ḡi ḡi bà 'de yo ta 'dè njembí yo, ndâ tó kómbe ye. ¹⁵ Yo te mí gbí muu yo éno máa, Mbe tí ndoo gu gítí bà ḡi lá nò a i tacó bà je o ji yo tacó bà 'vala m̄i yo 'do gbí vò i, á go có tí nó náa tó ná'vindi ndoo Páwòlò, náa Mbírì je muu ji yí, bìn̄di yí ḡi cu ta wáràgà ji yo nò. ¹⁶ Cè bà cu ndâ wáràgà m̄i Páwòlò gítí ndâ i tí nó 'dáá ká gbaànjé. Káa gbí ndâ 'bí có gbí ndâ wáràgà m̄i wó kpóló-kpòlo ji ndâ 'duu ònó ta muu tí ndú wálá ò. Bìn̄di ndâ 'duu ònó ta muu ndú me jáá lá nó kù ònòkò gbí ndâ kpóló-kpòlo có tí nó gbí gbèè ò kpokèjì tí nó náa ndú kù ònòkò ta gbí ndâ có gbí wáràgà m̄i Mbírì, náa ndú kù mii gbí ò.

¹⁷ À má éno, yo kpòlo tí yo, ndâ to kómbe ye, tacó waa ndâ 'duu tí nò ta gbí có m̄i ndú wálá nò 'ví soloko yo 'do tí jáá kpokèjì m̄i yo lá, náa yo lè ò ndâ vò 'duu tí nò ni ḡi nò. ¹⁸ Yo zèè có gítí bà bàkà nambeè ta Mbe tí ndoo Jézù tí Bìn̄di-Mbírì tí kpò, yo delè 'ví ò yí ni ngbáràngà'i.

À ùlù Jézù kpónó, à delè 'ví ùlù yí dúú bà ya tí ! Go-i-tí-nò.

KPÉDÉLÉ JÒVÁNÌ

Kpédélé bà cu wàràgà mì Jòvání

Có mì Mbírì gí tí 'duù gí

¹ 'Bí i náa yí táánò sàà kuu tí kùro bà suu to tí nó, náa ze 'di kòcò wó gí, ze delè gii nò yí ta 'dóó ɾo ze gí, ze nò yí gí, ze delè gii tee 'bì ze míti wó gí, i tí nó náa ndoo kpónó kèjì gí bà 'dè có gítí nó a Có, tí 'Válá. ² Ta o tí nó táánò náa 'Válá tí nó tù ta bà tí wó nó, ze nò yí gí; tacó ènò, ze kù 'dè nó a yúcó gítí wó jì yo. Ze kù ma nó a có gítí 'Válá ñinó mbe cee lá, táánò mbe kù dù a i mì ndú ta Buù, náa à gii tubà tí wó jì ndoo nó. ³ Ze kù ma nó a có i ñinó náa ze nò ta ɾo ze gí nó jì yo. Ze delè kù 'vanda jì yo nó a ndi ndâ có ñinó náa ze 'di gí nó. Tacó wàa, yo 'ví nì ta kaà á ta ze, á go bà nì kaà mì ze á ta ndâ Buù ta 'Vii mì wó tí Jézù, tí Bindi-Mbírì nó. ⁴ Ze kù cu wàràgà tí nó jì yo tacó bà tò muu líkí'o tí nó tí ze nò.

Bà nò nó gbí ngba'o

⁵ Có tí nó náa ze kù ma jì yo éno máa, Mbírì a Ngba'o; 'dí'di'o tí bàndò tí nó ta yí tí nó ngé gí wálá, nó, a có náa a 'Vii mì wó tí Mbírì ká 'dè jì ze. ⁶ Ndoó má 'dè có máa ndoo a ndâ kómbe wó, káa ndoo kù 'vala gbí 'dí'di'o, ndoo kù 'dè a 'vérè, ndoo delè kù 'vala me jáá lá. ⁷ Káa ndoo má kù 'vala gbí ngba'o, á go ñinó náa yí tí Mbírì kù 'vala gbí ngba'o nó, gbí éno máa, có gbí njembí ndoo 'dáá ká gbaànjé, delè mbelè Jézù tí 'Vii mì wó tí Mbírì caka ndâ vò i mì ndoo 'dáá gí gí.

Bà njèè gbí tí ndoo ta vò i

⁸ Ndoó má 'dè có éno máa, vò i mì ndoo wálá, gbí éno máa, ndoo kù ee a ndi tí ndoo. Ndoó delè kù biya a bà ùnje gítí yúcó. ⁹ Káa ndoo má yù gbí ndâ vò i mì ndoo jì Mbírì, yí bà je à-cee-gí jì ndoo gítí ndú 'dáá gí gí. Tacó yí me mbe 'buuku muu i mì 'duù lá, yí delè me mbe bàkà i co tende 'do tí ndi ngo nje wó lá. ¹⁰ Ndoó má 'dè có éno máa, ndoo jé bàkà vò i lá, gbí éno máa, ndoo kù go a 'vérè tí Mbírì, gbí delè éno máa, có mì wó gbí njembí ndoo wálá.

2

Bindi-Mbírì tí mbe koni ndoo

¹ Ye kù cu wàràgà tí nó jì yo, tacó wàa yo 'ví bàkà vò i lá, ndâ víi 'vii mì ye. Káa 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo má bàkà vò i, mbe tí muu ndoo kùro Bu ndoo kuu tí. Yí a Jézù tí Bindi-Mbírì, tí 'duù jáá kùro Mbírì. ² Yí tí Bindi-Mbírì a 'duù tí nó náa Mbírì je à-cee-gí gítí ndâ vò i mì ndoo ta ɾè mì wó. Káa Mbírì je à-cee-gí me ká gítí ndâ vò i mì ndoo cuki lá, yí delè je gítí ndâ vò i mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí.

Yo 'di ndâ có mì Mbírì

³ Ndoó má kpolo tí ndâ có mì Mbírì gí, gbí éno máa, ndoo nò yí nì gí ta kponje gítí wálá. ⁴ 'Duù má 'dè có éno máa yì nò Mbírì nì gí, káa yí kpolo tí ndâ có mì Mbírì lá, 'duù tí nó a mbe 'vérè. ⁵ 'Duù má kpolo tí ndâ có mì Mbírì gí, yí a 'duù mbe zè Mbírì niki ta njembí wó gbaànjé. ⁶ 'Duù má 'dè

có máa yì kù 'vala ta rè mì Mbířì, 'duù tí nò 'ví 'vala káa ña bà 'vala ndò mì Bindi-Mbířì.

⁷ Cò tí nò náa ye kù cu mí gbí wáràgà jì yo nó me ngú có lá, ndâ nambe ye. Ye kù cu jì yo a ká có, náa yo 'dí sàà 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó gí. ⁸ Káa à má gbí 'bí ña kpokèjì, ye kù cu jì yo a ngú có. À kù ñò ngú có tí nò ni tí yúcó mítí Bindi-Mbířì, à delè kù ñò ni mítí yo. Tacó bà 'dí'di'ò kpónó kù dá-da, cèe ngba'ò kpónó kù tòngbaà. ⁹ 'Duù má 'dè có máa yì kù 'vala gbí ngba'ò, káa yí dù kù sogo ná'vindí wó, 'duù tí nò kù 'vala gbí 'dí'di'ò kálásè. ¹⁰ 'Duù má zè ná'vindí wó ñìkì maa, 'duù tí nò kù 'vala a i gbí ngba'ò, ta 'bí i mbe sì yí 'ví bèè ọ Mbířì nò wálá. ¹¹ Káa 'duù mbe kù sogo ná'vindí wó kù 'vala a i gbí 'dí'di'ò, yí kù nò ká dúú éno gí kà gbí 'dí'di'ò, yí ñò 'dóó dúú kpokèjì bà ya yí lá, tacó 'dí'di'ò 'di ọ wó gí.

¹² Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'vii mì ye, tacó Mbířì je à-cee-gí jì yo gítí ndâ vò i mì yo ta rè mì Bindi-Mbířì gí. ¹³ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ bu ndâ 'vii, tacó yo ñò 'duù tí nó mbe kù 'vala 'do tí o bà 'bità bà suu ndâ i nó gí. Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'vii-'dakò, tacó yo kpò nje Vò-'duù-tí-nò gí. ¹⁴ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ bu ndâ 'vii, tacó yo ñò 'duù tí nó mbe kù 'vala 'do tí o bà 'bità bà suu ndâ i nó ni gí. Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo tí ndâ 'vii-'dakò, tacó wotí kuu tí yo, delè tacó có mì Mbířì kuu gbí njembí yo, tacó yo kpò nje Vò-'duù-tí-nò gí.

¹⁵ Yo 'ví toko nambeè ta to tí nó lá, yo delè 'ví tee njembí yo mítí ndâ i muu to tí nó lá. Tacó 'duù má zèè to tí nó ta 'bì wó sósò'ò, yí bà kù a 'bí 'bì wó tacó bà zèè ta Buù? ¹⁶ Tacó ndâ i muu to tí nó 'dáá gí: ndâ vò i ñinó ta go ndú tí ndâ 'duù, ta ndâ i ñinó ta go bà ñò ndú ta ọ ndâ 'duù tí ndú, ta ndâ i ñinó mbe kù mba ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, me ndâ i mì Buù lá, ndú a ndâ i mbe 'do muu to tí nó; ¹⁷ káa to tí nó, ta ndâ i muu to tí nó 'dáá gí ta go ndú tí ndâ 'duù nó, a ndâ wířì, káa 'duù ñinó mbe kù bàkà go có mì Mbířì nó bà cì wálá.

Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ sù bìnđi-Mbířì

¹⁸ Ndâ 'vii mì ye, ndòngbú o kpónó dooko gí. Áá táánò 'dè có jì yo gí, máa, mbe jòò gbí có ta Bindi-Mbířì kpokèjì, káa ndâ mbe kù jòò gbí có ta Bindi-Mbířì kpónó yee gí; tacó éno, ndoo ñò ni éno máa, ndòngbú o yee gí mítí bà gí ndâ mbe kù jòò gbí có ta Bindi-Mbířì. ¹⁹ Ndâ 'duù tí nó mbe kù jòò gbí có ta Bindi-Mbířì nò oloko 'do ká kuu gbí òkò tí ndoo, káa ndú táánò me ndâ 'duù mì ndoo lá; tacó ndú táánò má a ndâ 'duù mì ndoo, ndú bà dù ta ndoo gí. Káa bà oloko ndú á 'do tí ndoo nò kù túbà ngbàrangà'i éno máa ndú me ndâ 'duù mì ndoo lá. ²⁰ Káa yo kpónó 'dáá gí a ndâ duù ñinó náa Bèřì-mì-Mbířì gí gí muu yo gí; à má éno, yo 'dáá gí ñò yúcó ni gí. ²¹ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo me tacó máa yo ñò yúcó ni lá nò lá, yo ñò yúcó ni sàà gí, yo delè giù ñò ni gí máa, yúcó jé jò 'vérè lá. ²² Káa mbe 'vérè a 'di? Mbe 'vérè a 'duù ñinó mbe 'dè có máa, Jézù me Bindi-Mbířì lá. Yí a mbe kù jòò gbí có ta Bindi-Mbířì. Yí a mbe 'boo Buù, yí delè a mbe 'boo 'Vii. ²³ Tacó 'duù má biya bà ùnje gítí 'Vii gí, gbí éno máa yí biya bà ùnje gítí Buù gí, tacó 'duù má ùnje gítí 'Vii gí, yí ù nò a nje gítí Buù gí. ²⁴ Yo kpolo tí có tí nó náa yo 'di nò 'do tí bà 'bità mí gbí njembí yo. Yo má kpolo tí có tí nó náa yo 'di nò 'do tí bà 'bità mí gbí njembí yo gí, yo bà 'vala ta o 'dáá gí toko ta ndâ 'Vii ta Buù gí. ²⁵ Káa ñinó a i tí nó náa à káa 'dóó Bindi-Mbířì ká cì ndoo gítí , tí 'válá ñinó mbe cee lá nò.

²⁶ Ye kù cu wáràgà tí nó jì yo a i tacó tí ndâ 'duù tí nó mbe kù paa ta bà co ta yo tí lókó-loko kpokèjì nò. ²⁷ Káa à má gítí yo, Bindi-Mbíri je Bèri jì yo gí. Káa Bèri mì wó má kuu gbí njembí yo, nderè bà nibà i mì 'bí 'duù jì yo wálá. Tacó Bèri kù nibà ndâ i 'dáá gí jì yo, káa Bèri kù nì a bà yúco, yí nibà 'verè lá. À má ènò, yo 'di có mì Bèri, wàa yo 'ví dù toko ta Bindi-Mbíri.

²⁸ Nògí, yo 'vala ta rè mì Bindi-Mbíri, ndâ 'vii mì ye, tacó wàa, gúku wó 'ví bàkà ndoo ta o bà gí yí lá, ndoo delè 'ví 'visì kapí ndoo gítí wó ta nò ta o bà gí yí lá. ²⁹ Yo má nò ni gí máa, Mbíri a 'duù jáá, yo delè bà nò ni gí máa, 'duù ñinó mbe kù co tí jáá kpokèjì nó a 'vii mì Mbíri.

3

Bà 'vala go ndâ 'vii mì Mbíri

¹ Yo nò káa tó ña bà zè tí tí nó náa Buù kù zè ta ndoo náa rè ndoo tí kpónó a ndâ 'vii mì Mbíri nó gí. Káa à má ta bà 'dè ta yúco, ndoo a ndâ 'vii mì Mbíri. Ndâ 'duù muu to tí nó nò ndoo ni lá, tacó ndú nò Mbíri ni lá. ² Ndoò kpónó a ndâ 'vii mì Mbíri, ndâ kpóló-kpolo kómbe ye. Káa có ñinó mbe si ndoo kù koṛo có ká wùlú nó a ñinó máa, ndoo wúnò bà dù tí ndâ yè wè? Káa ndoo nò ni gí máa, ndoo wúnò bà dù go Bindi-Mbíri ta o bà gí yí. Ndoò bà nò yí ta kabà tí wó, ta 'bí i mbe gboo 'do tí wó wálá. ³ 'Duù mbe kù koṛo có lì mífí Bindi-Mbíri kù si njembí wó 'ví dù ngbáràngà'i, á go njembí Bindi-Mbíri.

Bà mò tí 'do tí vò i

⁴ Vò i mì 'duù ñinó mbe kù bèè ɾo Mbíri nó a bà nò yúco ni lá, tacó bà bèè ɾo Mbíri a bà nò yúco ni lá. ⁵ Yo nò ni gí máa, Bindi-Mbíri táánò gí a i tacó bà toṛo ndâ vò i mì ndâ 'duù, káa vò i gbí njembí wó gbaanjé wálá. ⁶ À má ènò, 'duù mbe kù 'vala ta rè mì Bindi-Mbíri bèè ɾo Mbíri lá; 'duù mbe kù bèè ɾo Mbíri nò Bindi-Mbíri ta ɾo wo lá, yí delè nò yí ni lá. ⁷ Yo si 'bí 'duù 'vi eendi yo lá, ndâ víi 'vii mì ye. 'Duù ñinó mbe kù bàkà i dú nó a 'duù jáá kùro Mbíri, á go Bindi-Mbíri tí 'duù jáá kùro Mbíri. ⁸ 'Duù má waa 'do tí bà bèè ɾo Mbíri lá, 'duù tí nò a 'duù mì Gba-vò-i, tacó 'do tí o bà 'bità bà suu to tí nó síí gbí bà bèè ɾo Mbíri mì Gba-vò-i wálá. Káa 'Vii-mi-Mbíri táánò gí gí muu to tí nó a i tacó bà zi nje ndâ nèté mì Gba-vò-i. ⁹ 'Duù ñinó náa a Mbíri ká jò yí nó bèè ɾo Mbíri lá, tacó mbelè Mbíri kuu gbí mbelè wó. Yí bèè ɾo Mbíri lá, tacó a Mbíri ká jò yí. ¹⁰ 'Bè gbí òkò tí ndâ 'vii mì Mbíri ta ndâ 'vii mì Gba-vò-i kuu ngbáràngà'i nò: 'Duù ñinó mbe bàkà i ñinó dú nó lá, me 'vii mì Mbíri lá. 'Duù ñinó delè mbe zè ndâ ná'vindí wó niki lá nó, me 'vii mì Mbíri lá.

Yo kpolo tí ndâ có mì Mbíri

¹¹ Có tí nó náa yo táánò 'di kpédélé'i nó a có tí nó máa, ndoo 'ví zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo niki maa nò. ¹² Ndoò 'di me có gítí bà dù go 'dakò tí nó tí Kàyinò, tí 'duù mì Vò-'duù-tí-nò, táánò mbe waa tàkòcò ná'vindí wó Àbélè nó, lá. ¹³ Ndâ 'duù má kù sogo yo, yo 'ví si tí ngú i lá, ndâ ná'vindí ye, nje yo delè 'ví 'dèè gítí lá. ¹⁴ Ndoò nò ni gí máa, ndoo co 'do gbí ku gí gbí 'válá gí. Kponje gítí có tí nó wálá, tacó ndoo kù zè ndâ ná'vindí ndoo niki maa. 'Duù mbe kù sogo ndâ ná'vindí wó kù 'vala gbí ku. ¹⁵ 'Duù mbe kù sogo ndâ ná'vindí wó a mbe zi ku, káa yo nò ni gí máa, 'válá ñinó mbe cee lá nó mì mbe zi ku wálá. ¹⁶ Ndoò kù nò bà zè tí niki

maa ni mí tí bà cì Bindi-Mbíri tacó tí ndoo. À má ènò, kózò tí ndoo delè 'ví cì tacó tí ndâ ná'vindí ndoo. ¹⁷ 'Bí 'duù ta ndâ i kuu mì wó muu to tí nó má ò 'bí ná'vindí wó ta yê tí wó káa yí gí biya có gítí bà konì yí gí, có gítí bà zè Mbíri níki maa bà dù gbí njembí 'duù tí nò ta ò kpokèji ngàyi? ¹⁸ Nambeè-nje me cèe nambeè lá, ndâ víi 'vii! Cèe nambeè a bà zè tí níki maa náa à kù ò ni mí tí cè bà bàkà i mì ndoo.

¹⁹ Bà bàkà nètè gítí nambeè a i mbe kù si ndoo 'ví ò ni éno máa, ndoo kù co tí kpokèji mì yúco. Nìno a i mbe si njembí ndoo 'ví dù lèè kùro Mbíri. ²⁰ Káa njembí ndoo kpétí má waa có mí tí ndoo, ndoo ò ni gí máa, Mbíri me gbolò ndii njembí ndoo gí. Yí delè ò ndâ i gbaànjé-gbaànjé ni gí. ²¹ Njembí ndoo má volo ndoo lá, nderè bà cì gúku mì ndoo kùro Mbíri wálá. ²² Yí kù je ndâ i ònó 'dáá gí náa ndoo kù yù 'do tí wó nó jì ndoo tacó ndoo kù 'di ndâ có mì wó, ndoo delè kù 'vala go có tí nó gbí njembí wó nò. ²³ Ndâ có mì wó náa yí 'dè jì ndoo nò éno máa: Ndo 'ví ùnje gítí 'Vii mì yí Jèzù tí Bindi-Mbíri, wàa ndoo delè 'ví zè ndâ 'bí ka ndoo níki maa jé ká go có tí nó náa Bindi-Mbíri 'dè jì ndoo nò. ²⁴ Duù má 'di ndâ có tí nó gí, 'duù tí nó kù 'vala gbí njembí Mbíri. Mbíri delè kù 'vala gbí njembí 'duù tí nó. Ndo kù ò yúco tí nó ni 'do tí Bèri tí nó náa Mbíri je yí jì ndoo nò.

4

Ndâ yúco Bèri ta ndâ sú bèri

¹ Yo tee njembí yo mí tí ndâ bèri sàkàmàà ènò lá, ndâ tó 'duù mì ye. Yo pà gbí ndú pá-pà tacó bà 'de ndâ ònó mbe gí 'do mì Mbíri nò. Tacó ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbíri kpónó me mbè kuu muu to tí nó. ² Yo bà ò ndâ bèri ònó 'dáá gí mbe gí 'do mì Mbíri nó ni mí tí bà ùnje mì ndú máa, Jèzù tí Bindi-Mbíri gí tí 'duù gí muu to tí nó. ³ Káa ndâ bèri ònó mbe kù 'dè có máa, Jèzù gí me tí 'duù lá nó, a ndâ bèri mì 'Duù tí nó tí mbe kù jòò gbí có ta Bindi-Mbíri, náa áá táánò ci yo máa yí kèji nó. Yí kpónó kuu muu to tí nó. ⁴ Yo kpò muu ndâ sú mbe 'dòkò có mì Mbíri nò gí, ndâ víi 'vii mì ye. Tacó yo gí 'do mì Mbíri, káa wotí tí Bèri tí nó mbe kù dù gbí njembí yo nó, ndii wotí tí bèri tí nó mbe dù gbí njembí ndâ 'duù mbe kù 'vala muu to tí nó nò gí. ⁵ Ndú a ndâ 'duù mì to tí nó; tacó ènò, ndâ 'duù muu to tí nó kù sè tù ndú tí ndâ có mì ndú, tacó ndú kù 'dè có a i gítí ndâ i muu to tí nó. ⁶ Káa ndoo a ndâ 'duù mì Mbíri, tacó ènò, ndâ 'duù ònó mbe ò Mbíri ni gí nó kù sè tù ndú tí ndâ có mì ndoo, káa ndâ 'duù ònó mbe ò Mbíri ni lá nó kù biya bà 'di có mì ndoo. Nìno a kpokèji bà ò 'bè gbí òkò tí ndâ Bèri mì yúco ta ndâ sú bèri ni ká nò.

Mbíri a tó bà zè tí

⁷ Ndo zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo níki maa, ndâ tó 'duù mì ye. Tacó tó bà zè tí gí 'do mì Mbíri, tacó 'duù ònó mbe kù zè ndâ 'bí ka wó níki maa nó, a 'vii mì Mbíri, yí delè ò Mbíri ni gí. ⁸ Duù ònó ta tó bà zè tí gbí njembí wó wálá nó, ò Mbíri ni lá, tacó Mbíri a tó bà zè tí. ⁹ Mbíri túbà bà zè ndoo mì wó níki maa jì ndoo ta o tí nó náa yí tuu ta gbèe 'Vii mì wó gí muu to tí nó, tacó wàa, ndoo 'ví 'de ta 'válá ta rẹ wó nò. ¹⁰ Nìno a tó ò bà zè tí tí nó náa ye kù 'dè có gítí nò. Ye kù ni me tó bà zè Mbíri mì ndoo lá. Ye kù ni a tó bà zè ndoo mì Mbíri ta o tí nó náa yí tuu ta 'Vii mì wó, wàa à 'ví waa mbelè wó tacó bá toṛ ta ndâ vò i mì ndoo nò. ¹¹ Mbíri zè

ndoo nìkì ngé ma, ndâ tó 'duù mì ye; má éno, ndoo delè 'ví zè ndâ 'bí ka ndoo nìkì maa. ¹² 'Bí 'duù jé ta gbèe ɾi mbe nò Mbíri ta ɾo wó wálá. Káa ndoo má kú zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì maa, Mbíri bà bàkà kudu mì wó mí gbí njembí ndoo, bìndi yí bà zè ndoo nìkì ta kábà .

¹³ Ndoò bà nò ni éno máa, kudu mì ndoo kuu gbí njembí Mbíri, delè kudu mì Mbíri kuu gbí njembí ndoo á mítí bà je 'dóó Bèri mì wó tí Mbíri jì ndoo. ¹⁴ Ze nò ta ɾo ze, ze delè gii 'dè có gítí jì ndâ 'bí 'duù máa, Buù tuu 'Vii mì wó tí mbe njaanga wú 'do tí miɾi ndâ 'duù muu to tí nò. ¹⁵ 'Duù má 'dè có ta nje wó éno máa, Jézù a 'Vii-mi-Mbíri gí, gbí éno máa, Mbíri bàkà kudu mì wó mí gbí njembí 'duù tí nò gí. 'Duù tí nò delè bàkà kudu mì wó mí gbí njembí Mbíri gí. ¹⁶ Ze nò tó bà zè ndoo mì Mbíri ni gí, ze delè gii ùnje gítí gí. 'Duù nínó mbe kú zè ndâ 'bí ka wó nìkì maa nó, kú 'vala a i ta ɾè mì Mbíri. Mbíri delè kú dù gbí njembí ɱa 'duù tí nò. ¹⁷ Káa ndoo 'ví zè tí ndoo gbí òkò tí ndoo nìkì ta yúco; tacó wàa, njembí ndoo wúnò 'ví mù ta gúku ta ɾi bà waa có lá, tacó ndoo kú 'vala muu to tí nó go bà 'vala ndò mì Bìndi-Mbíri. ¹⁸ Tó bà zè tí má kuu gbí njembí 'duù, gúku tí wó wálá. Káa cèe tó bà zè tí kú mòkò gúku gí sè 'do gbí njembí 'duù, tacó mbe gúku a 'duù nínó mbe kú koɾo có máa, áa bà waa có mítí yí nò; mbe gúku delè a 'duù nínó ta cèe tó bà zè tí gbí njembí wó wálá nó. ¹⁹ Ndoò kú zè Mbíri nìkì maa, tacó a yí ká 'bità bà zè ndoo nìkì maa kúro. ²⁰ 'Duù má 'dè có éno máa, yí zè Mbíri nìkì ma, káa yí kú sogo ná'vindí wó, 'duù tí nò a mbe 'véɾè. Tacó 'duù nínó mbe zè ná'vindí wó náa yí kú nò yí ta ɾo wó nó nìkì lá, bà 'de wotí gítí bà zè Mbíri náa yí nò yí ta ɾo wó lá nó nìkì wálá. ²¹ Có mì Mbíri náa yí 'dè jì ndoo éno máa, 'duù má zè yí tí Mbíri nìkì maa, yí delè 'ví zè ná'vindí wó nìkì maa.

5

¹ 'Duù má ùnje éno máa, Jézù a Bìndi-Mbíri gí, 'duù tí nò a 'vii mì Mbíri. 'Duù má zè bu 'vii nìkì maa, yí delè zè 'vii mì 'duù tí nò nìkì maa. ² Ndoò bà nò ni éno máa, ndoo kú zè ndâ 'vii mì Mbíri nìkì maa ni mítí bà zè Mbíri nìkì maa mì ndoo, delè mítí bà 'di ndâ có mì wó mì ndoo, ³ tacó a bà zè Mbíri nìkì maa ká kú si ndoo 'ví 'di ndâ có mì wó. ⁴ Tacó ndâ 'vii mì Mbíri 'dáá gí kpò nje ndâ vò i muu to tí nó gí. A bà tee njembí ndoo mítí Bìndi-Mbíri ká je wotí bà kpò nje ndâ vò i muu to tí nó jì ndoo. ⁵ A 'di ká bà co gbí nò ndâ 'duù muu to tí nó? À káa 'duù nínó mbe ùnje éno máa, Jézù a 'Vii-mi-Mbíri gí, ká bà co gbí nò ndâ 'duù muu to tí nó.

Bà tee njembí mítí Mbíri

⁶ Jézù tí Bìndi-Mbíri táánò gí ta ngo, yí delè gí ta mbelè. Yí gí me ká ta ngo cuki lá, yí gí ta ngo, yí delè gí ta mbelè. A Bèri-mi-Mbíri ká 'dè yúco tí nò, tacó Bèri-mi-Mbíri a yúco. ⁷ À má éno, muu ndâ mbe 'dè yúco ta'ò: ⁸ gbaanjé a Bèri-mi-Mbíri, só a ngo, ta'ò a mbelè, káa ndú 'dáá ta'ò 'dè káa gbèe có. ⁹ Ndoò má ùnje gítí có mì ndâ 'duù gí, có mì Mbíri a gbolò có mbe ndii có mì ndâ 'duù gí, káa nínó a yúco mì Mbíri náa yí kú 'dè gítí 'Vii mì wó. ¹⁰ 'Duù má ùnje éno máa, Jézù a 'Vii-mi-Mbíri gí, yúco tí nò kuu gbí njembí wó. Káa 'duù má biya bà ùnje gítí 'Vii-mi-Mbíri gí, 'duù tí nò kú go a 'véɾè tí có mì Mbíri, tacó yí biya bà ùnje gítí yúco tí nó náa Mbíri 'dè gítí 'Vii mì wó tí Mbíri nó gí. ¹¹ Yúco tí nò éno máa, Mbíri je 'válá nínó mbe cee lá nó jì ndoo gí. Káa ɾèngbó 'válá tí nò a 'Vii mì

wó tí Mbírì. ¹² 'Vii-mì-Mbírì má kuu ta 'duù, 'válá kuu ta 'duù tí nò. Káa 'Vii-mì-Mbírì má ta 'duù wálá, 'válá ta 'duù tí nò wálá.

'Válá ñinó mbe cee lá nô

¹³ Ye cu ndâ có tí nò 'dáá gî ji yo tí ndâ mbe ùnje gítí 'Vii-mì-Mbírì, tacó wàa yo 'ví ñò tí ni éno máa, 'válá ñinó mbe cee lá nó kuu ta yo. ¹⁴ Gúku bà rò tỳò kùro Mbírì tí ndoo wálá, tacó ndoo ñò ni gî máa, ndoo má 'deke tí ndoo ji yí tacó 'bí i ñinó náa yí ñò ni gî máa à 'vii ta ndoo gî nó, yí bà je ji ndoo gî. ¹⁵ Káa ndoo má ñò ni gî máa, yí kú sè tù wó tí ndoo ta o i tí nó náa ndoo má kú yù i 'do tí wó nó, ndoo delè ñò ni gî, máa yí je i tí nó náa ndoo yù nò ji ndoo gî. ¹⁶ 'Duù má ñò ná'vindi wó kú bàkà vò i ñinó náa à me ñindi ku lá nó, yí 'ví 'deke tí wó ji Mbírì, wàa Mbírì bà 'vala yí gî, náa vò i mì wó nó má me vò i ñindi ku lá nó. Tacó ndâ 'bí vò i a ndâ vò i ñindi ku, káa ye kú 'dè me có máa yo 'ví 'deke tí yo ji Mbírì tacó ndâ vò i ñindi ku nò lá. ¹⁷ Bà bàkà ndâ i ñinó 'dáá gî mbe 'vii ro 'bá mì Mbírì lá nó a vò i káa ndâ vò i 'dáá gî me ndâ vò i mbe kú tè'é tí ku gí 'bá lá. ¹⁸ Ndoò ñò ni gî máa, 'duù ñinó tí 'vii mì Mbírì nó bà nanaka muu wó mítí bà bàkà vò i dúú kú ya tí nò wálá, tacó 'Vii-mì-Mbírì kú tí muu wó, tacó wàa Vò-'duù-tí-nò 'ví gàà yí lá. ¹⁹ Ndoò ñò ni gî máa, ndoo a ndâ 'duù mì Mbírì, káa sè ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gî a ndâ i-tà-tàmà mì Vò-'duù-tí-nò. ²⁰ Ndoò delè ñò ni gî, máa, 'Vii-mì-Mbírì gî gî, yí delè je muu tacó bà ñò yúco Mbírì ni ji ndoo gî. Ndoò kú 'vala ta rè mì yúco Mbírì, ndoo delè kú 'vala ta rè mì Jézù tí Bindi-Mbírì, tí 'Vii-mì-Mbírì. Ñinò a 'válá ñinó mbe cee lá nô. ²¹ Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ sú mbírì, ndâ 'vii mì ye.

BÀ SÓ JÒVÁNÌ

Bà só bà cu wáràgà mì Jòvání

¹ Njìnó a ye tí kpo 'duù mì yo tí ndâ mbe kù kili ta rè mì Bindi-Mbíri ká kù cu wáràgà tí no ji wò tí nù tí nó náa Mbíri cu 'bì wó mítí lo gí nó, delè ji ndâ 'vii mì lo. Ye zè yo nìkì maa ta yúco. À delè me káa ye ta kpéetí ye ká kù zè yo nìkì maa lá, ndâ 'duù njìnó mbe nò yúco ni gí nó delè 'dáá gí kù zè yo nìkì maa. ² Tacó yúco kuu gbí njembí ndoo; yúco delè bà dù gbí njembí ndoo dúú bà ya tí. ³ Ye kù 'deke tí ye ji Bu ndoo tí Mbíri, ye delè kù 'deke tí ye ji Jézú tí Bindi-Mbíri, tí 'Vii mì Bu ndoo tí Mbíri máa, ndú 'ví bàkà nambeè ji yo, ndú 'ví nò yè ro yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù nìkì maa ta rè mì yúco, delè ta rè mì bà zè tí nìkì maa.

Ndâ yúco ta tó bà zè tí

⁴ Tàkòcò ye gii peteke ta bà 'di có éno máa, ndâ 'vii mì lo kù co tí kpokèji mì yúco á go có tí nó náa Bu ndoo táánò 'dè ji ndoo nó, ngé ndii gí. ⁵ Ye kpónó kù cu wáràgà tí nó ji wò me tacó bà 'dè 'bí ngú có ji wò lá, naà. Ye kù 'va a mbí lo gítí có tí nó náa ndoo 'di 'do tí o bà 'bità bà dù yo tí ndâ mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri nò. ⁶ Bà zè tí nìkì maa a bà 'vala go ndâ có mì Mbíri. Njìnó a có náa yo 'dáá gí 'di 'do tí o bà 'bità bà dù yo tí ndâ mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri, máa, yo 'dáá gí 'ví 'vala ta bà zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì maa nò.

⁷ Ndâ mbe kù eendi ndâ 'duù me mbè kpónó kuu muu to tí nò. Ndú biya bà ùnje éno máa, Bindi-Mbíri táánò gí gí muu to tí nó ta dè wó tí 'duù nò gí. Káa 'duù ta ña có tí nó gbí muu wó a mbe kù eendi ndâ 'duù, yí delè a mbe kù jòò gbí có ta Bindi-Mbíri. ⁸ Má ènò, yo kpolo tí yo, tacó wàa, yo 'ví bàkà sé nèté mítí yo sínò lá. ⁹ 'Duù má ndii muu i tí nó náa Bindi-Mbíri nìbà nó gí, Mbíri mì 'duù tí nó wálá. Káa 'duù má 'vala go có tí nó, ndâ Bu ndoo tí Mbíri ta 'Vii mì wó kuu tàkò wó. ¹⁰ 'Duù má gí gí 'bá mì yo ta 'bí ña tende bà nìbà i, yo 'ví si yí 'ví dù á 'bá mì yo lá, yo delè 'ví 'vee 'bì wó lá. ¹¹ Tacó mbe kù 'vee 'bì wó a ka wó, náa ndú gbí bà bàkà vò nèté tí nò ta yí.

Ndâ ndòngbú có

¹² Ndâ có kuu mì ye me mbè tacó bà 'dè ji wò, káa ye kojo có máa, bà cu ndú ta wáràgà bà dù me tó kpokèji ngé ndii gí lá. Tacó ènò, a gbí muu ye a có bà ya 'doó ye ta miři ye gí kà, wàa ye 'ví 'dè ndú ji wò ta nje ye, tacó tàkòcò ndâ só 'ví peteke gí.

¹³ Ndâ 'vii mì ná 'vindí lo náa Mbíri cu 'bì wó mítí wó gí nó 'vee wò ma.

BÀ TA'Ô JÒVÁNI

Bà ta'ô bà cu wáràgà mì Jòvání

¹ Njínó a ye tí kpo 'duù mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri ká kù cu wáràgà tí nó jì Gáyù, tí kpóló-kpolo tó 'duù mì ye. ² Ye kù 'deke tí ye jì Mbíri, máa yí 'ví si wò 'ví dù go 'visí ọ̀ ngo. Ye ọ̀ ni gí máa, njembí lo gítí Mbíri ká ngbàrángà'i, tó 'duù mì ye. ³ Tàkòcò ye táánò peteke ngé ndii gí ta o tí nó náa ndá 'bí ná'vindí ndoo gí 'do mì yo kà, bìndi ndú gù 'dè có jì ze máa, wò a 'dakò njínó mbe kù co ká jáá tí kpokèjì mì yúco nò. ⁴ 'Bí có njínó mbe gù peteke tàkòcò ye ndii bà 'di có éno máa, ndâ 'vii mì ye kù co jáá tí kpokèjì mì yúco nò, wálá.

Ndâ 'duù ùlù nètè mì Gáyù jì Jòvání

⁵ Wò kù bàkà a nètè mì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri ta o tí nó náa wò má kù koni ndâ ná'vindí lo mbe ùnje gítí Bindi-Mbíri go wò, tó 'duù mì ye 'dóo njínó náa wò má kù koni a ndâ njínó mbe 'dó-'do. ⁶ Ndú 'dè có gítí nambeè tí nó náa wò bàkà jì ndú nó mì kùro ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri mì ze kàà gí. Wotí bà koni ndú wàa ndú 'ví co ká tí kpokèjì tí nó tí jáá kpokèjì nó má kuu tí lo, àà bà niki tí Mbíri ma. ⁷ Tacó ndú kpónó zèè kpokèjì njínó jáá nó gí. Nètè mì ndú káká'i ta kpokèjì njínó mbe lókó-loko nó wálá. ⁸ À má éno, ndoo je wotí jì ndâ ọ̀ ndâ 'duù tí nó, tacó wàa ndú 'ví dù tí ndâ ka ndoo mbe kù bàkà nètè ta rẹ̀ mì yúco.

Ndâ Diyòtèrèfè ta Dimítiri

⁹ Ye cu wáràgà ya tí jì ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gí. Káa 'dakò tí nó tí Diyòtèrèfè, mbe dù ta go bà bàkà tí wó tí dì i kùro ndú nó biya bà ọ̀ ye ní tí 'duù kùro wó gí. ¹⁰ Káa ọ̀ bà ya ye gí mì yo kà ba co ká co. Ye má yee kà gí, ye 'ví yù gbí ndâ wò i mì wò náa yí kù bàkà nó, ta ndâ có ọ̀nóko mì wò náa yí kù jèlè ta to ta bà volo rẹ̀ ndoo nó jì yí á mí kùro ndâ 'duù 'dáá gí. Bà 'dè ta nje zèè tí wó lá, tacó éno, ngú ọ̀ njínó náa yí kpónó nje nó a bà biya bà te wíri mítí ndâ ná'vindí ndoo, ta bà mòkò ndâ 'duù njínó ta go bà te wíri mítí ndú tí ndú nó 'do tí gí, ta bà mòkò ndú 'do gbí òkò tí ndâ mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gí.

¹¹ Wò 'ví mèlè ndi mbe kù bàkà wò i lá, tó 'duù mì ye; mèlè a ndi mbe kù bàkà tó i. Tacó 'duù njínó mbe kù bàkà tó i nó a 'vii mì Mbíri, káa mbe kù bàkà wò i ọ̀ Mbíri ní lá. ¹² Rẹ̀ 'dakò tí nó tí Dimítiri nó kpónó wu cee nje ndâ 'duù 'dáá gí ta bà bàkà tó i, yúco tí nó náa yí kù nibà jì ndâ 'duù nó kù wu rẹ̀ wó, ze delè ngbá kù wu rẹ̀ wó, káa wò ọ̀ ni gí máa, ze me ndâ mbe 'dè 'verè lá.

Ndâ ndòngbù 'vé

¹³ Ndâ có gbí muu ye tacó bà 'dè jì wò me mbè. Káa go bà cu ndú mí gbí wáràgà tí ye wálá, ¹⁴ tacó có bà ya gí mì yo kà kuu gbí muu ye. Ye má yee kà gí, ndâ 'ví 'dè ndú si ndâ só kù kí tí ndâ á to.

¹⁵ Mbíri 'ví si wò 'ví dù niki maa. Ndâ kómbe lo mì ze kàà 'dáá gí 'vee wò ma. Ze delè 'vee ndâ kómbe lo kà 'dáá gí ma.

Wáràgà mì JÚDÀ

1 Njìnó a ye tí Júdá, tí bòò mì Jézù tí Bindi-Mbíri, delè tí ná'vindí Jákòmò, ká kù cu wáràgà tí nó jì ndá 'duù tí nó nàa Mbíri cu 'bì wó mítí ndú, mbe kù 'vala 'do gbí tó bà zè tí mì Mbíri Buù, delè 'do gbí bà kpolo tí ndú mì Jézù tí Bindi-Mbíri nò. ² Ye kù 'deke tí ye á jì Mbíri, máa yí 'ví nò yè ọọ yo, yí 'ví si 'bí i 'ví bà muu yo lá, yí delè 'ví zè yo nìkì tùkà'ì.

Ndá sú mbe nibà i

³ Ndá tó kómbe ye, àá táánò gbí njembí ye kpolo ma a có bà cu wáràgà jì yo gítí gbèe 'wálá tí nó nàa Mbíri je jì ndoo ta ndoo nò. Káa ye kpónó gù nò éno máa, kpóló-kpolo có a bà cu wáràgà tacó bà je wotí jì yo gítí bà tí muu yúcó tí nó nàa Mbíri táánò 'dè jì ndoo ta bà gbaànjé ngbé, máa ndoo kpolo tí tacó tí ndá 'duù nò. ⁴ Tacó ndá 'bí vò 'duù ta Mbíri mì ndú wálá, nàa à cu có gítí ndú mì gbí wáràgà mì Mbíri sàà gí, kpónó pomboo tí ndú gí gbí òkò tí ndoo ta ngiṅò gí. Ndú delè bè Mbe tí ndoo Jézù, tí Bindi-Mbíri, tí gbèe Gba mì ndoo cuki nó gí.

⁵ Yo tà kpèti má 'di có tí nó nàa ye kpónó kèjì gí bà cu mí gbí wáràgà tí nó jì yo nó sàà kùro gí, go bà 'va mbí yo á gítí kuu tí ye, máa, Mbíri táánò 'vala ndá 'duù mì ndá Ìzìriyèlì ta bà kaa ndú 'dáá gí 'do Mási gí, káa bindi yí gù mii ndá 'duù njìnó mbe kpò có mì wó gí nó léé gí. ⁶ Mbíri delè si ndá basìlì tí nó mbe bàkà i ndii muu wotí tí nó nàa yí táánò je jì ndú gí nó, me sínò lá. Yí eṛe ndú ta nji wú nàa à jé bà kaṛa wálá nó, bindi yí gù kpolo tí ndú mì gbí 'dí'di'o yee tí o bà co ri mì Gbolò o bà waa có. ⁷ Yo delè 'ví si mbí yo 'ví dù tí ndá 'duù gbí ndá gbata Sòdómà ta Gòmòrà, ta ndá 'bí gbata njìnó dè-dè rẹgbà tí ndú nò. Ndá 'duù tí nó táánò gbètèkè tí ndú tí ọọ njìnó nàa ndá 'dakò kù sè ta ndá ka ndú 'dakò. Káa Mbíri gù doo ndú ta wu njìnó jé mbe mee lá dúú bà ya tí nó, tacó wàa, ndá 'duù 'dáá gí 'ví ọọ ta ọọ ndú máa, bà waa có mítí ndá mbe bàkà vò i ta wu á bindi ku mì ndú kuu tí.

⁸ Ndá vò 'duù tí nó kù ri ri ká gítí ndá vò i mbe kù si ndú 'ví volo tí ndú ta kpéeti ndú; ndú nò Mbíri tí mbe wotí ọọ ndú tí i lá, ndú delè kù 'dè vò i gítí ndá i gbíri. ⁹ Káa à kpèti káa Mikélè, tí gba mì ndá basìlì mì Mbíri, yí táánò 'dè vò có gítí Gba-vò-i ta o tí nó nàa ndú tò ta kponje ta yí muu ku Mòze nó lá; kòcò wó jì Gba-vò-i cuki ká éno, máa, «Mbe tí ndoo bà 'dè vò i jì wò!» ¹⁰ Káa ndá 'duù tí nó kù go ndá i njìnó nàa ndú nò ndú ni lá nó 'dáá gí ká go; káa ndá i njìnó nàa ndú nò ndú ni 'do tí bà jì tàmúu ndú, me ta bà koṛo có lá, go i mì ndá nò ta muu tí ndú wálá nó, a ndá i njìnó mbe kù volo ndú nò. ¹¹ Ndú bà nò mítí ndú! Tacó ndú kù mèlè a ndi Kàyínò; ndú kù ru a ndi lókó-loko kpokèjì mì 'dakò tí nó tí Báláámù táánò nó tacó bà 'de i gbí i; ndú a ndá mbe kù jòò gbí có ta Mbíri á go i mì 'dakò tí nó táánò ta rẹ wó a Kóra nó, káa ndú bà mii go yí. ¹² Ndá 'duù tí nó a ndá zu 'duù gbí òkò tí yo ta o tí nó nàa yo má kili ta bà muu yo kù zò i nò. I tí ndú a bà gbala gbí só ndá ni ta nó ọọ ndú wálá. Ndú kù koṛo có ká gítí miṛi ndú cuki. Ndú go kùlù mù mbe kù te gbí pípiṛi ta ngo mù gbí wálá; ndú go ndá mù njìnó mbe ri ta o bà ri ndá 'bí ka ndú ta bembili lá; ndú go

ndâ mû ñìnó náa à ndoo ndú ta tà teè ndú gí, ndú cì ta bà só. ¹³ Ndâ i-nô mì ndú kú gbo pù go pù á muu ngo mbe kú ngbàngà gbí pù. Ndú kú nò ká sàkàmàà ènò, kú mà ngba ndú go ngba ndâ yii, káa Mbíri 'viindi bàndò bà dù ndú dúú bà ya tí , ù ta ndi ndú mí gbí 'dí'di'o ñìnó ñjikiříí nó sàà gí.

¹⁴ Ènòkì tí bà vò-nje só bà 'dòkò bà jò tí bindi Ádàmà táánò 'dè-kòcò gítí ndú máa, «Yo sè tù yo! Mbe tí ndoo gí ta ndâ basilì mì wó me mbè go mbli tí 'bá ¹⁵ gí bà waa có mì ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, gí bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó ta Mbíri mì ndú wálá nó, tacó ndâ vò i mì ndú náa ndú kú bàkà nó, delè tacó ndâ vò có tí nó 'dáá gí náa ndú 'dè gítí Mbíri nó.» ¹⁶ Ndâ 'duù tí nó a ndâ mbe kitiki có, ndú delè a ndâ mbe kaa có mí muu ndâ 'bí 'duù ndú a ndâ mbe kú ru káa ndi ndâ vò i ndú mbe ñikí ká tí ndú, ndú a ndâ mbe ngàa nje, ndú delè a ndâ mbe tořo bàà mítí có tacó bà 'de i do tí ndâ 'duù.

Yo kpolo tí yo

¹⁷ Káa mbí yo 'ví dù tí có tí nó náa ndâ tú mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri táánò 'dè jì yo nó, ndâ tó kómbe ye. ¹⁸ Kòcò ndú táánò jì yo éno máa, «Ndâ mbe kú ño ndâ 'duù, ta nèté mì ndú káa bà mòkò tàkò ndâ i muu to tí nó nó, bà oloko gí řo ři gí bà ño yo gbí ndâ ndòngbú sili tí nó kèjì nó.» ¹⁹ Ndú a ndâ mbe kú bàkà 'bè mí gbí òkò tí yo; à tí ndú káa go ndâ vò i muu to tí nó; Bèri-mi-Mbíri gbí njembí ndú wálá. ²⁰ Káa yo tí ndâ tó kómbe ye, yo 'ví dù tí ndâ yú 'duù 'do gbí tó bà tee njembí yo mítí Mbíri ta ña wálá, ²¹ wàa yo 'ví dù tí ndâ 'duù ñìnó náa Mbíri zè yo ñikí maa á kpónó si yo kú ùndi bà gí Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbíri tí mbe kú ñò yè řo ndâ 'duù gí bà je 'válá ñìnó mbe cee lá nó jì yo nó; ²² yo delè 'ví ñò yè ndâ 'duù ñìnó mbe kú me wê-wê nó; ²³ yo 'ví 'vala ndâ 'bí ta bà řa ndú 'do gbí wu, wàa yo 'vala ndâ 'bí ta bà ñò yè řo ndú; káa yo 'ví kpolo tí yo, máa, ndú 'ví e zì ndú mítí yo lá.

À ùlù Mbíri

²⁴ À ùlù Mbíri tí nó ta wotí bà 'vala yo 'do tí ndâ vò i á tí wó, tí mbe ya ta yo gí gbí ngba wó tí ndâ yè ta vò i mì yo wálá ta pétéké tàkòcò yo nó; ²⁵ à ùlù gbèe Mbíri tí nó tí mbe 'vala yo ta řè mì Jézù tí Bindi-Mbíri tí Mbe tí ndoo nó. Yí a ngba'o, yí a gbolò gba, yí a mbe to tí nó, yí delè a mbe wotí, yí sàà kuu tí á kùřo bà suu to tí nó, yí kpónó kuu tí , yí delè bà dù ká kpòo ya tí ! Go-i-tí-nò.

Wáràgà gítí bá 'dè gbí CÓ KÓÓ mì Jézù jì Jòvání

Ndà có gbí wáràgà tí nò

¹ Nìno a wáràgà gítí bá 'dè gbí có kóó mí Jézù tí Bindi-Mbíri, náa Mbíri tuu ta yí tí Jézù gí bà tùbà ndá i nìno á kèjì gí bà bàkà tí kpónó-kpónó nó á jì ndá bòò mì wó tí Mbíri. Bindi-Mbíri gù tuu basìlì mì Mbíri gí bà 'dè gbí có kóó tí nò jì bòò mì wó Jòvání, ² tí mbe 'dè yúcó gítí có mì Mbíri, delè tí mbe 'dè yúcó gítí có mì Jézù tí Bindi-Mbíri, ta ndá i nìno náa yí nò ndú ta ọ wó nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ³ Mbe 'deke ndá có mì Mbíri nó jì ndá 'duu a mbe tó pá. Ndá 'duu nìno delè mbe 'di ndá có mì Mbíri nó, bìnì ndú gù kpolo tí ndá có tí nó mí gbí njembí ndú a ndá mbe tó pá, tacó o bà bàkà tí mì ndá i tí nò dooko gí.

Jòvání 'vee ndá mbe kù kili ta ọ̀ mì Bindi-Mbíri tí ndá bàndò vò-nje só

⁴ Nìno a ye tí Jòvání ká kù cú wáràgà tí nó jì yo tí ndá mbe kù kili ta ọ̀ mì Bindi-Mbíri tí ndá bàndò vò-nje só gbí ndá to Àsiyà: Ye kù 'deke tí ye jì Mbíri tí nó náa yí kpónó kuu tí, yí sàà ká kuu tí, yí delè wúnò kèjì nó máa, yí 'ví bàkà nambeè mì wó jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dú ta 'dè njembí yo. Ye kù 'deke tí ye jì ndá bèrì tí nó vò-nje só mbe se mí kùro Mbíri pí jàlambà mì wó nó máa, ndú bàkà nambeè mì ndú jì yo, ndú delè 'ví si yo 'ví dù ta tó njembí yo. ⁵ Ye delè kù 'deke tí ye jì Jézù tí Bindi-Mbíri, tí mbe 'dè yúcó gítí Mbíri ta njembí wó gbaànjé, tí kpédélé 'duu mbe 'vala ndí wó 'do gbí muu 'dú wó, tí 'duu tí nó mbe kù zogo ndá kpo-kpò gba muu to tí nó nó, máa, yí 'ví bàkà nambeè jì yo, yí delè 'ví si yo 'ví dù ta 'dè njembí yo. À ùlù yí tí mbe zè ndoo nìkì maa, delè tí mbe njaanga mìrì ndoo 'do gbí ndá vò i mì ndoo ta bà caka ndá vò i mì ndoo ta mbelè wó. ⁶ Yí delè gù bàkà ndoo tí ndá bòò-gba mì Mbíri, tí ndá bu-Mbíri mì Mbíri mì wó tí Bu wó. À ùlù Jézù tí gba tí to tí nó á kpòò ya tí! Go-i-tí-nò.

⁷ Yo kpolo tí yo máa yí kpónó-kpónó kèjì co gbí kùlù mù. Ndá 'duu 'dáá gí bà nò bà gí yí ta ọ̀ ndú gí. Ndá 'duu tí nò táánò mbe cu yí ta 'doò nó, ta ndá ọ̀ ndá 'duu muu to tí nó 'dáá gí bà nì nìkalaká ta ngo-ọ̀ tà ọ̀ ndú tacó tí wó. Nìno a yúcó! Go-i-tí-nò.

⁸ Kòcò Mbe tí ndoo tí Mbíri éno máa; «Ye tí Mbíri a kpédélé i, ye delè a ndòngbù i. Ye kpónó kuu tí, ye táánò sàà kuu tí, ye delè wúnò kèjì. Ye a mbe bàkà ndá i 'dáá gí.»

Jòvání nò Bindi-Mbíri go i gbí rii nò

⁹ Nìno a ye tí Jòvání tí ná'vindí yo, náa ndoo ta ndoo gbí mbugo, ndoo ta ndoo a ndá bòò-gba mì Mbíri, ndoo ta ndoo delè gbí bà zèè njembí ndoo gbí bà kòndò sé'i ta ọ̀ mì Jézù. Áá táánò ya ta ye gí gbí zàà tí 'bí to mbe le mí gbí u ngo náa à kù nì mítí a Pátimòsì, á muu bà ma có mì Mbíri, delè muu bà 'dè yúcó gítí Bindi-Mbíri. ¹⁰ À ta o tí nó a Rì bà tègàrà ọ̀ Mbíri, bìnì Bèrì-mì-Mbíri bà-i-nò gù gí gí muu ye. Bìnì ye gù 'di kòcò 'duu kù 'dè có kapí ye ta kòcò wó ngéé gí yaà go gbí mòngò nó. ¹¹ Kòcò 'duu tí

nò kù 'dè có jì ye éno máa, «Cu ndá i tí no náa wò kèjì gí bà ò ndú no mí gbí wáràgà, wàa wò 'ví tuu jì ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì gbí ndá gbata vò-nje só gbí to Ásiyà Éfàsù, Simírínà, Pèrègámùmù, Tiyàtírà, Sàràdìsì, Filàdélifiyà ta Làwòdésiyà.»

¹² Ye mà gii 'visi tí ye tacó bà bà ò 'duù tí nò mbe kù 'dè có jì ye nò, ye gii ò a ndá i náa à kù sè kùpò mí nje ndú vò-nje só, náa à bàkà ndú 'do tí dá'bi. ¹³ Bindi ye gii ò 'bí i go 'duù nó, yuu njà bongo wùrù-wùrù ye tí ngii-ngí kò wó to, bindi yí gii ẹ̀re gbimbí wó ta wú'dè dá'bi, kù rọ̀ tíyò gbí òkò ndá i bà seke kùpò tí nò. ¹⁴ Se muu wó ce go 'vì 'bi. Njì rọ̀ wó kù zii go ngba wu. ¹⁵ Ndá kpázà kò wó tí to go ngbàrà mbe 'do tà wu náa à toṣo bẹ̀tí 'do tí gí, bindi gbí kòcò wó go wo ngo tí cùu-cùu. ¹⁶ Yí gii zèè mì 'bì wó ònó gbí kù'bi nó a ndá yii vò-nje só. Njà sizzò ta nje sósò'ò kù gii co 'do gbí nje wó gí sè. Bindi gbí rọ̀ wó kù gii tòngbaa go bà tòngbaa mì rì ta rì gbúru. ¹⁷ Ye mà gii ò yí, ye gii 'va tí ye to kuro wó tí mè ye. Yí bà-i-nò gii tee 'bì wó ònó gbí kù'bi nó mí tí ye, bindi yí gii 'dè có jì ye éno máa, «Cì gúku lá! Ye a rẹ̀ngbó ndá i, ye delè a ndòngbú ndá i. ¹⁸ Ye kpónó a wu ye, ye táánò cì gí, káa ye kpónó 'vala ndi ye 'do gbí ku gí. Ye bà cì ndi ye káká'ì wálá. Wotí bá cì ndá i a i 'bi ye. Wotí bà njaanga, ta bà nè njekèjì 'bá mì ndá ku a i 'bi ye.»

¹⁹ 'Duù tí nò gii 'dè có jì ye máa, «Cu ndá i ònó náa wò ò kpónó nó, ta ndá i ònó kèjì gí bà bàkà tí nó mí to. ²⁰ Káa à má gítí gbí có kóó gítí ndá yii tí nó vò-nje só, náa wò ò ndú kpátù 'bì ye ònó gbí kù'bi, ta ndá i bà seke ndá kùpò tí nó náa a bàkà 'do tí dá'bi náa wò ò nó, ndá yii tí nó vò-nje só nó a ndá basili mì ndá 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì mí tí ndá bàndò vò-nje só gbí to Ásiyà nò. Bindi ndá i bà seke ndá kùpò tí nó vò-nje só nó a ndá 'duù tí nó mbe kù kili mí tí ndá bàndò vò-nje só gbí to Ásiyà nò.»

2

Có jì basili mì ndá mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì á gbí to Éfàsù

¹ «Cu wáràgà jì basili mì ndá 'duù tí nó mbe kù kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì gbí gbata Éfàsù nò. 'Dè có jì yí, máa, kòcò ye tí 'duù tí nó mbe kù zèè ndá yii vò-nje só mí kpátù 'bì wó ònó gbí kù'bi, mbe kù nò nó gbí òkò ndá i bà seke ndá kùpò tí nó vò-nje só náa à bàkà ndú 'do tí ndá dá'bi nó, máa, ² <Ye ò ndá nèté mì lo ni gí, ye ò bà ka wu'o mì lo ni gí, ye ò bà zèè njembí lo ta kòndi o tí nó gí. Ye ò ni gí maa, có mì lo bà toko ta có mì ndá vò 'duù wálá; ye delè gii ò ni gí máa, wò tala ndá 'duù tí nó mbe kù bàkà tí ndú tí ndá mbe ma có mì Mbírì nó, káa wò gii 'de ndú tí ndá mbe 'véré gí. ³ Ye ò ni gí máa wò kù kòndò sé'ì gbí mbugo muu ye, káa wò jee tàkò ye mí to lá.

⁴ «<Káa có mì ye gítí lo a ònó maa, wò kpónó zè ye níki go kpédélé bà zè ye mì lo táánò nó lá. ⁵ Koro muu lo gítí tà kpalà to tí nó náa wò pasuluku á 'do tí nó gí! 'Visi muu lo 'do tí ndá vò i mì lo gí, wàa wò 'ví bàkà ndá kpédélé nèté mì lo táánò nò. Wò má 'visi muu lo 'do tí ndá vò i mì lo lá, ye kpónó-kpónó bà gí gí mì lo kà, bindi ye bà ja i bà sè kùpò mì lo 'do tí bàndò mì wó gí. ⁶ Káa tó i mì lo a ònó: Wò kù sogo ndá ò cè bà bàkà i mì ndá 'duù mì 'dakò tí nó tí Nikòlávù nó jé ká go bà sogo ndú mì ye.

7 « <Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí nó náa Bèri-mì-Mbíri kú 'dè jì ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri máa, ye bà kù ndo ña mù tí nó mbe kú je 'vála á gbí nǝjì mì Mbíri nó tí i-zó-zò jì 'duù ñinó mbe kpò muu vò i gí, nò. > »

Có jì basili mì ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri á gbí to Simírínà

8 «Cu wáràgà jì basili mì ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gbí gbata Simírínà. 'Dè có jì yí, máa, ñinó a kòcò ye tí 'duù tí nó tí rẹ̀ngbó ndá i, delè tí ndòngbú ndá i nò, 'duù tí nó táánò mbe cì gí, káa yí gii 'vala ndi wó 'do gbí muu 'dú wó gí nò. ⁹ <Ye ñò mbugo tí lo ni gí, ye delè gii ñò ndá i-yé tí nó, náa à kú me mítí lo nó gí. Kpèti ká éno wò me mbe yé kuro Mbíri lá! Ye 'di ndá vò có tí nó náa ndá 'duù tí nó mbe kú bàkà tí ndú máa ndá yì a ndá Jùdèyà tí ndá 'duù mì Mbíri nó, kú 'dè gítí lo nó gí. Ndá 'duù tí nó me ndá Jùdèyà lá; ndú a ndá vò 'duù sínò mbe kili ta rẹ̀ mì Gba-vò-i. ¹⁰ Wò 'ví cì gúku tí ndá vò i tí nó kèjì gítí lo nó lá. Wò 'ví te mí gbí muu lo maa, 'duù mì Gba-vò-i wúnò bà kaa ndá 'bí 'duù 'do gbí òkò tí yo mí gbí zàà, tacò bà ñò muu yo. Yo kèjì gí bà mbu jì bà mèkè 'i tí yo ta sili muu 'bi. Káa yo 'ví tee njembí yo gbí ndá vò o tí nó mítí ye, à kpèti má bà ziki yo ká ziki; bindi ye bà je 'vála ñinó mbe cee lá nó jì yo gí.

11 « <Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví sè tù wó gítí có tí nó náa Bèri-mì-Mbíri kú 'dè jì ndá 'duù tí nó mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri nó. Ndá mbe kpò muu vò i gí bà cì 'vili só wála. > »

Có jì basili mì ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri á gbí to Pèrègàmùmù

12 «Cu wáràgà jì basili mì ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gbí gbata Pèrègàmùmù. 'Dè có jì yí máa, kòcò ye tí 'duù tí nó náa ndá tí njà sizò mí wó só zì ká zì nó, ¹³ máa, <Ye ñò ni gí, máa, wò kú 'vala gbí gbata tí nó náa Gba-vò-i gèè bè wó mí muu ndá 'duù me mbe gbí gí nò. Káa, ta ndá ña ñinó 'dáa gí, wò 'visi muu lo 'do tí yúcu lá. Kpèti ta o tí nó táánò náa à zi ta 'dakò tí nó tí Ándipàsi, mbe cì ta njembí wó gbaànjé muu ye mí gbí nǝjì ro yo gbí gbata tí nó tí bàndò bà te jàlambà mì Gba-vò-i nó, wò jé 'boo ye lá.

14 « <Káa ndá có gbí muu ye gítí lo me mbè: Ndá 'bí 'duù mì lo ká kú ru a ndi kpokèjì mì 'dakò tí nó táánò ta rẹ̀ wó a Báláámù, náa yí tùbà jì Báláki tí gbolò gba mì ndá 'duù Móbu máa, yí volo ta muu ndá 'viù kòtí Ìziriyéli, máa ndú zò i-cí-ci náa à bàkà jì ndá sù mbíri, wàa ndú delè 'ví tẹ̀rì gbí bè kpá-sili sàkàmàà nò. ¹⁵ Ndá 'bí 'duù mì lo ká delè kú tè a i gí tàkò có mì 'dakò tí nó tí Nìkòlòwù nò. ¹⁶ 'Visi muu lo 'do tí ndá vò i mì lo. Wò má 'visi muu lo 'do tí ndá vò i mì lo lá, ye bà gí kpónó-kpónó gí bà gò ndá 'duù tí nó ta njà sizò tí nó gbí nje ye nò.

17 « <'Duù ñinó ta tù bà 'di có kuu tí muu wó nó 'ví 'di có mì Bèri náa yí kú 'dè jì ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri nó. Ye bà je i-zó-zò tí nó tí mánà náa Mbíri ngùù tí i-zó-zò jì 'duù ñinó mbe kpò muu ndá vò i gí nò. Ye delè bà je ó duù náa à cu ngú rẹ̀ mítí, náa à 'di rẹ̀ tí nó káa 'duù tí nó náa ye bà je ó duù tí nó jì yí nò. > »

Có jì basili mì ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri á gbí to Tiyàtrà

18 «Cu wáràgà jì basili mì ndá mbe kú kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbíri gbí gbata Tiyàtrà. 'Dè có jì yí, máa, ñinó a kòcò ye tí 'Viù-mì-Mbíri, tí 'duù tí nó náa nǝjì ro wó kú zii go ngba wu, bindi ndá kpàzà kò wó tí to kú tòngbaa

go ngbàrà tà wu nó ká nò. Kòcò ye jì yí máa, ¹⁹ «Ye nò ndá nètè mí lo ní gí, ye nò tó bà zè ndá mbe kú kílì ta rẹ̀ mí Bindi-Mbíri mí lo ní gí. Ye nò bà tee njembí lo mífí Mbíri ní gí, ye nò bà konì ndá 'duù mí lo ní gí, ye nò ọ̀nà kòndi bà zèè njembí lo ní gí, ye delè ọ̀nà ní gí, máa, wò kpónó kú bàkà nètè tí kpòò ndii kpédélé ọ̀nó sàà á kùro nó gí.

²⁰ « «Káa có mì ye ta wò kuu tí : Wò kú sí niì tí nó tí Jèzàbèlà, mbe kú bàkà tí wò tí mbe 'dòkò có mì Mbíri, káa yí kú volo muu ndá bòò mí ye ta bà nìbà bà tèrì gbí bẹ̀-kpá-silì sàkàmaà, ta bà zò ndá i ọ̀nó náa à bàkà jì ndá sù mbíri nò. ²¹ Ye je o jì Jèzàbèlà, máa, yí 'visì muu wó 'do tí ndá ọ̀nà wò kpokèjì bà 'vala ndò tí nò. Káa yí biya bà 'visì muu wó gí. ²² À má ènò, ye kpónó bà te 'bí ọ̀nà gbolò nò'o mbe si yí 'ví dù tí sí; bindi ndá 'dakò tí nó 'dáá gí mbe zì ngbà ta yí nó bà dù gbí gbolò mbugo, sè káa ọ̀nó ndú má 'visì muu ndú 'do tí ndá wò i mí ndú gí. ²³ Ye delè bà si ku 'ví ziki ndá 'vii mí wò mbe tè gí tàkò có mì wò nò 'dáá gí, tacó wàa, ndá mbe kú kílì ta rẹ̀ mí Bindi-Mbíri 'ví ọ̀nà ní ní éno máa, ye a mbe nò ndá kóró-koro có gbí muu ndá 'duù, ta ndá có gbí njembí ndá 'duù 'dáá gí. Ye delè a mbe ko mboo nètè mí ndá 'duù 'dáá gí 'vii ta nètè mí ndú.

²⁴ « «Káa à má gítì sè yo tí ndá 'duù ọ̀nó gbí gbata Tiyàtírà mbe tè gí tàkò có mì Jèzàbèlà lá no, yo tí ndá mbe tala có tí nó náa ndá 'bí 'duù ní mífí a «Có kóó mí Gba-vò-i» nó lá nó, có mì ye ta yo wálá. ²⁵ Káa, yo 'ví zèè kpokèjì mí yúcó tí kpòò yee tí o bà gí ye. ²⁶ Ye bàkà ndá 'duù ọ̀nó mbe zèè có mì ye kácá-kácá, mbe kú bàkà có mì ye yee tí ndòngbú nó, tí ndá mbe zogo ndá ọ̀nà ndá 'duù me mbè. ²⁷ Ye bà je wotí bà kpolo tí ndá 'duù jì ndú go wotí tí nó náa Bu ye jì ye nò. Mú-kóró-gba mí ndú bà dù a 'vókó liì. Ndú bà k'viki ndá mbe kpò có ta 'vókó liì tí nó go bà uuku gbí ndá putù kàrà ọ̀nó mbe bařaka gí nó mí muu-kàrà. ²⁸ Ye delè bà si ndú 'ví tòngbaà go bà tòngbaà mí dòngú.

²⁹ « «Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí náa Bèri kú 'dè jì ndá mbe kú kílì ta rẹ̀ mí Bindi-Mbíri, nò.» »

3

Có jì basilì mí ndá mbe kú kílì ta rẹ̀ mí Bindi-Mbíri á gbí to Sàràdìsì

¹ «Cu wàràgà jì basilì mí ndá mbe kú kílì ta rẹ̀ mí Bindi-Mbíri gbí gbata Sàràdìsì. 'Dè có jì yí, máa, kòcò ye tí 'duù tí nó mbe kú zèè ndá bèri vò-nje só, ta ndá yii vò-nje só nó, éno máa, «Ye nò ndá nètè mí lo ní gí. Rẹ̀ lo kú wu go rẹ̀ wu 'duù, káa à duu wò gí, si bú lo mí sè. ² Ziya 'do tí rì, wàa wò 'ví ye wotí jì sé'i tí nó mbe dooko ta ku gí nó, tacó ye 'de nètè mí lo kùro Mbíri mí ye ta bà lè ká tí. ³ À má ènò, koro muu lo gítì có tí nó táánò náa à 'dè jì wò káa wò gí 'di gí nó, wàa wò 'ví 'visì muu lo 'do tí ndá wò i mí lo. Wò má ziya 'do tí rì lá, ye bà gí gítì lo go bà gí mbe ngbà, wò bà ọ̀nà o bà yee ye tí lo wálá. ⁴ Kpètí ká ènò, sè gbí ndáá 'duù ọ̀nó mbe gbètèkè bòngò mí ndú ta bètí lá nó ká kpòò kuu mí yo gbí gbata Sàràdìsì kà; ze bà nò nó ta ndú ta ó bòngò tí ze, tacó ndú 'vii tí ndá mbe nò nó ta ye gí. ⁵ Ye bà yuu ó bòngò jì 'duù ọ̀nó mbe kpò muu wò i gí nó, ye delè bà tořo rẹ̀ wó 'do gbí wàràgà mí ndá 'valá wálá; ye bà 'dè yúcó ta rẹ̀ wó mí kùro Bu ye, ye delè bà 'dè yúcó ta rẹ̀ wó mí kùro ndá basilì mí Bu ye.

⁶ « «Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví sè tù wó gítì có tí nó náa Bèri kú 'dè jì ndá mbe kú kílì ta rẹ̀ mí Bindi-Mbíri nò.» »

Có ji basili mì ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì á gbí to Filadélifiyà

⁷ «Cu wáràgà ji basili mì ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì gbí gbata Filadélifiyà. 'Dè có ji yí, máa, ònínó a kòcò ye tí 'duù tí nó nàa Mbírì kaa yí mò gí mì wò tí Mbírì gí nò, tí cèe mbe 'dè yúco, tí 'duù tí nó nàa ndâ i-'bá mì Dàvidé tí gbolò gba mì ndâ Ìziriyéli 'dáá gí a i kpatù 'bì wò nò; ye má ùnje gítí i gí, mbe ndii muu có mì ye wálá, ye delè má biya i gí, mbe 'visì kòcò ye wálá. Kòcò ye ji yí éno máa, ⁸ «Ye ònínó nètè mì lo gí. Ye kpónó da kẹ̀jì bà gí gí 'bá mì ye ngàkàà ji wò gí; 'bí 'duù mbe da kperè míti kpokẹ̀jì tí nó wálá. Ye ònínó gí máa, wotí mì lo me nji'dí, káa ta ndâ ònínó 'dáá gí, wò kû kpòlo tí có mì ye, wò delè jé 'boo rẹ̀ ye lá. ⁹ Te mí gbí muu lo máa, à má gítí ndâ 'duù tí nó mbe kû kili ta rẹ̀ mì Gba-vò-i, tí ndâ mbe 'verè tí nó mbe kû bàkà tí ndú máa ndâ yì lá a ndâ Jùdéyà káa ndú me ndâ Jùdéyà lá nó, ye bà bàkà ndú 'ví ìrì ta muungbò ndú ya gí bà zèè kò lo. Tacó wàa, ndú 'ví ònínó tí ní éno máa, ye zè wò níki ma. ¹⁰ Ye bà kpòlo tí lo gbí ònínó mbugo tí nó kẹ̀jì gí bà tẹ̀ ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí tacó bá ònínó muu ndú nó, tacó wò kpòlo tí có mì ye ta njembí lo gbaanjé. ¹¹ Ye kẹ̀jì kpónó-kpónó; zèè káa jáá kpokẹ̀jì tí nó kpónó kò lo nò, tacó wàa, à 'ví ko ta mboo nètè mì lo ji wò. ¹² Ye bà bàkà 'duù ònínó mbe kpo muu vò i gí nó tí gba-'bá tí 'bá-Mbírì mì Mbírì mì ye ngbé. Ye bà cu rẹ̀ Mbírì mì ye ta rẹ̀ gbata mì Mbírì, tí ngú Jèrùzàlémé tí nó bà gí 'do mì Mbírì á gbírì gí muu to tí nó nó míti 'duù tí nó, ye delè bà cu ngú rẹ̀ ye míti 'duù tí nó. ¹³ « 'Duù ònínó ta tù bà 'di có kuu tí muu wò nó, si yí 'ví 'di có mì Bèrì nàa yí kù 'de ji ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì nò.» »

Có ji basili mì ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì á gbí to Làwòdesiyà

¹⁴ «Cu wáràgà ji basili mì ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì gbí gbata Làwòdesiyà. 'Dè có ji yí, máa, ònínó a kòcò ye tí Go-i-tí-nò, tí 'duù tí nó ta có mì wò ká gbaanjé, tí cèe yúco, tí rẹ̀ngbó ndâ i tí nó nàa Mbírì suu ndú 'dáá gí nò, máa, ¹⁵ «Ye ònínó nètè mì lo gí. Cèrèrè nètè tí lo wálá, wò delè me gbà'dá ká lá. Cèrèrè nètè kùtáa má tí lo wálá, wàa wò 'ví dù tí gbà'dá, à níki ma. ¹⁶ Káa cèrèrè nètè tí lo wálá, káa wò delè me gbà'dá ká lá. Wò a ònínó 'duù ònínó ta gbí dèlè lo gítí nètè ká máákà'i éno, tacó éno, ye bà mò wò 'do nje nètè mì ye gí. ¹⁷ Tacó wò kû wu gbí tí lo, máa wò a mbe da i, ndâ i mì lo ma, wò 'deke tí lo lá. Káa wò ònínó ní lá máa, i gbí lo wálá, ta yè ọ̀ lo tí yè, tí mbe sù ọ̀ mbe kû nò ta só kùro Mbírì. ¹⁸ À má éno, ye kû kpo-gbì-tà-tù lo máa, wò sì dá'bì ònínó tí cèe dá'bì ta bètí gbí wálá nó 'do mì ye, tacó wàa wò 'ví dù tí tí mbe i. Wò delè 'ví sí ó bòngó 'do mì ye, tacó bà ngùu ta só lo 'do tí nó, wàa wò 'ví sí yeè 'do mì ye á gítí ọ̀ lo, tacó wò 'ví zeke ta o.

¹⁹ « «Ye a mbe kû je muu ji ndâ 'duù ònínó 'dáá gí nàa ye zè ndú níki maa nò. À má éno, 'visì muu lo 'do tí ndâ vò i mì lo ta njembí lo gbaanjé. ²⁰ Sè tù lo! Ye kpónó kù rò tìyó njekẹ̀jì, kù ku njekẹ̀jì. 'Duù ònínó mbe 'di kòcò ye, bìn-dì yí 'ví njaanga njekẹ̀jì ji ye nó, ye bà rì gí tà'i mì wò, bìn-dì ze bà zò i ta yí. ²¹ Ye bà je wotí bà kí tí pí jàlambà mì ye ji 'duù ònínó mbe kpò muu vò i gí nó, á go ònínó nàa ye táánò kpò muu vò i gí, káa ze kpónó kù kí tí pí jàlambà mì Bu ye ta yí nò.

²² « «Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, si yí 'ví 'di có tí nó nàa Bèrì kù 'dè ji ndâ mbe kû kili ta rẹ̀ mì Bindi-Mbírì nò.» »

4

Jòvànì 'di kòcò ndá 'duù kù ùlù Mbírì gbí rii

¹ Ye mà giì zeke'o gí yaà, ye giì nò njekèji njaanga tí gbírì, bindi ye giì 'di kòcò 'duù tí nó náa ye 'di sàà kùro gí nó kù 'dè có ji ye ta gbí kòcò wó go gbí mòngò nó, máa, «Yèè ndi lo gàà gí yaà, wàa ye 'ví túbà ndá i tí nó kèji gí bà bàkà tí á bindi ñinó nó ji wò.» ²⁻³ Ngé bindi bà 'di kòcò 'duù tí nó, Bèri-mì-Mbírì giì gí gí muu ye, bindi ye giì nò jàlàmbà gbírì ta ndá ta gbíro wó kù tòngbaa go mee'i nó kù ki tí wó pí . Ye giì nò koge ta ndívi wó bèè go 'do kpá nó jèlè tí wó 'dee jàlàmbà tí nó gí. ⁴ Ye giì nò ndá 'bí jàlàmbà zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò náa à paka ndú 'dee kpédélé ñinó gí, ta ndá kpo 'duù zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe yuu ndá nja-njà ó bongo, ta ndá tàgíyà náa à bàkà 'do tí dâ'bi ta ndi tí muu ndú, kù ki tí ndú pí ndá jàlàmbà tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó. ⁵ Ye giì nò mù kù i 'do tí jàlàmbà tí nó gbí uù nò, ye delè giì 'di gbí bà bařaka i mì ngbàngbàri 'do kà. Ye giì nò ndá kùpò vò-nje só ta wu kù zii nje ndú tí ndá bindi ndá bèri mì Mbírì vò-nje só kpò jàlàmbà tí nó. ⁶ Bindi ye giì nò 'bí i go kpá ta ɾo ngo gbí pù ngbaraŋga lánjì-lánjì-lánjì kùro jàlàmbà tí nó.

Ndá 'bí ɱa i nà'ò go ndá nó nó, ta ɾo ndú yè kùro ndú ta kapí ndú gí, giì paka 'dee jàlàmbà tí nó gbí uù nó gí. ⁷ Kpédélé i gbí òkò tí ndá i tí nó nà'ò nó go siingii nó, 'bí giì je a kòzò tí di mò'dú, bà ta'ò ñinó giì je a gbíro 'duù míti wó, bà nà'ò ñinó giì je a kòzò tí gààna mbe kù o gbí pípiři. ⁸ Gbèe i gbí òkò tí ndá i tí nó nà'ò mbe kù 'vala nó, kù a ndá mbí vò-nje gbaànjé, ta ndá nji ɾo wó yè gbí ndá mbí wó nó 'dáá gí co sè, có tà'i. Nèté mì ndú a bà dù kù ùlù Mbírì too yé, ta ɾi, máa,
«Tó 'duù, Tó 'duù,

Mbe tí ze tí Mbírì mì ze tí mbe bàkà ndá i 'dáá gí

a Tó 'duù. Yí táánò sàà kuu tí ,

yí kpónó kuu tí , yí delè kèji!»

⁹ Ta o tí nó náa ndá i tí nó nà'ò go ndá nó nó má kù ùlù, ta ba te duù, ta bà 'dè níki maa ji 'duù tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nó, ¹⁰ ndá kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe kù ki tí ndú pí ndá jàlàmbà tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe jèlè yí 'dee gí nó, kù oloko 'do pí ndá jàlàmbà mì ndú gí to kùro 'duù tí nó pí jàlàmbà mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí nó, kù te duù míti wó ta bà jaka ndá tàgíyà mì ndú 'do tí muu ndú kaa mì kùro wó kù 'deke ta tí ndú ji yí máa,

¹¹ «Ákoo Mbe tí ze tí Mbírì mì ze;

wò 'vii tí 'duù bà ùlù gí,

wò 'vii tí 'duù bà tègàrà wò gí,

wò 'vii tí 'duù bà je gba ji wò gí,

tacó a wò táánò ká suu ndá i 'dáá gí;

ndá i 'dáá gí kù dù 'do gbí có mì lo.»

5

Ndá wáràgà ta 'Vii-rómbo

¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì nò 'dakò tí nó mbe ki tí wó pí jàlàmbà nó zèè wáràgà náa à cu i co gbí , delè có kapí , náa à nanaka nje ta sù tí ndá bàndò vò-nje só mí 'bì wó ñinó tí kù'bi. ² Ye delè giì nò 'bí basili ta wotí tí wó kù 'vee 'vé ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «A 'di ká 'vii tí mbe jaka

ndâ sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, wàa yí 'ví 'deke ?»

³ Káa gbèe 'bí 'duù mbe 'do gbíri, wàlà mbe 'do muu to tí nó, wàlà mbe 'do tà to tí nó, ta wotí bà njaanga nje wáràgà tí nó tí wó wàa yí 'ví 'deke nò, wálá. ⁴ Bindi ye gii wa tàro ye ngé ndo gí, tacó gbèe 'duù mbe 'vii tí mbe njaanga nje wáràgà tí nó tí wó wàa yí 'ví 'deke nò wálá.

⁵ Káa 'bí kpo 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nò gii yii ye, máa, «Wa gbí lá. Nò nò; 'bí Siingii mbe 'do kòtí Júdáa, tí 'vii-gù Dàvidé tí gbolò gba mì ndâ Ìziriyéli, mbe kpò nje vò i gí nó, bà aaka ndâ sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó tí ndâ bàndò vò-nje só nó wàa yí 'ví 'deke wáràgà tí nó gí.»

⁶ Ye mà gii zeke'o gbí òkò tí ndâ jàlàmbà ta ndâ nò tí nó nà'ò nó, ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se jàlàmbà 'dee gí nó, ye gii nò 'Vii-rómbo kù rò tyyò gbí uù goolá à zi yí gí nó ta ndâ 'de vò-nje só, gii je ndâ rò vò-nje só tí muu wó; ndâ rò tí nó vò-nje só tí muu wó nò a ndâ bèri tí nó vò-nje só náa yí tuu ndú cee muu to tí nó 'dáá gí nò. ⁷ 'Vii-rómbo gii ya gí kùro, bindi yí gii te wáràgà tí nó náa 'duù tí nó mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nó zèè mí 'bí wó ñinó tí kù'bi nò. ⁸ 'Vii-rómbo mà gii te wáràgà tí nó gí, ndâ nò tí nó nà'ò ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se jàlàmbà 'dee gí nó, gii kucuku muungbó ndú 'dáá gí mí to kùro wó, ta ndâ kundi, ta ndâ ká'i bà gbo ngúwu di náa à me 'do tí dá'bi, tí ndâ i bà 'deke tí ndâ mbe kili ta rẹ̀ mí Bindi-Mbíri ji Mbíri, á 'bi ndú, ⁹ kù cè ta ngú cè máa,

«Wò 'vii tí mbe te wáràgà,

wàa wò 'ví aaka ndâ sù 'do nje gí nò gí,

tacó à waa táánò a mbelè lo

tí i bà sì muu ndâ ña ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé muu to tí nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí ji Mbíri.

¹⁰ Mbelè lo bàkà ndâ 'duù tí ndâ bòò-gba mì Mbíri gí, mbelè lo bàkà ndâ 'duù tí ndâ bu-Mbíri mì Mbíri gí, mbelè lo delè bà bàkà ndâ 'duù tí ndâ gba muu to tí nó gí.»

¹¹ Káa si ye kù zeke ndâ i tí nó, ye gii nò ndâ basilì me mbè go tùmèrè tí jèlè ndâ nò tí nó nà'ò, ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se jàlàmbà 'dee gbóó gí nó, ye gii 'di kòcò ndâ basilì tí nó ¹² kù cè cè ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa,

«'Vii-rómbo tí nó náa áá táánò zi yí nó

'vii tí 'duù bà je gba, ta ndâ kpo-kpò i, ji yí gí,

yí 'vii tí 'duù bà je bà 'di gbí-o, ta wotí, ji yí gí,

yí 'vii tí 'duù bà te duù mítí wó gí,

yí 'vii tí 'duù bà ùlù yí gí,

yí 'vii tí 'duù bà tégàrà yí gí.»

¹³ Bindi ye gii 'di kòcò ndâ i mbe kù 'vala tà ngo 'dáá gí, ta ndâ i mbe kù 'vala gbíri, ta ndâ i mbe kù muu to tí nó 'dáá gí, ta ndâ i mbe kù 'vala tà to 'dáá gí kù 'dè có, máa, «À ùlù 'duù tí nó mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nò, à delè 'ví ùlù 'Vii-rómbo, à te duù mítí ndú, à ùlù ndú á tí ndâ mbe to tí nó á kpòò ya tí !»

¹⁴ Bindi ndâ nò tí nó nà'ò nó gii 'dè có, máa, «Go-i-tí-nò.» Ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó gii kucuku muungbó ndú mí to, kù ùlù Mbíri.

6

Ndâ sù bà nanaka ta nje wáràgà

1 Ye bà-i-nò gii ño 'Vii-rómbo-mì-Mbírì aa kpédélé sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó 'do tí gí. Bindi 'bí nó gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá nó tí nó nà'ò mbe kú dù á kùro jàlambà nó gii tè'é ta gbí kòcò wó kú baraka to go i mi ngbàngbàri nó, máa, «Gì!» 2 Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò 'duù ta ganda 'bí wó pí ó jùwádi yee gí. Áá bà-i-nò gii te tàgiyà-gba mítí muu wó, bindi yí gii ya tí mbe kpò muu ndâ mbe kpò ndâ ndú.

3 'Vii-rómbo mà gii ja 'bí sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó tí 'bí bàndò nó gí, ye káká'í gii 'di kòcò 'bí nó gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá nó tí nó nà'ò no kú tè'é, máa, «Gì!» 4 Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò 'duù pí 'bí jùwádi mbe bi ngbèè éno yee gí. Áá gii je njà sizò ji yí, bindi à gii je wotí bà ñònòkò muu ndâ 'duù, tacó wàa ndú 'ví ziki tí ndú gbí òkò tí ndú, ji yí.

5 'Vii-rómbo mà gii aaka bà ta'ò sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, ye gii 'di kòcò bà ta'ò nó 'do gbí òkò tí ndá nó tí nó nà'ò mbe kú rò tíyò kùro jàlambà nó kú tè'é ta kòcò wó ngéé gí yaà máa, «Gì!» Ye bà-i-nò ngé gii ñò 'duù zèè i bà 'vii i mí 'bí wó pí béé-bèè jùwádi yee gí. 6 Bindi ye gii 'di i go kòcò 'duù nó kú 'dè có gbí òkò tí ndá nó tí nó nà'ò nó, máa, «'Vii 'visí 'do tí gémè gbaànjé gi tàkò nètè mí gbèè ri, bindi wò 'ví 'vii 'visí 'do tí ngaa ta'ò gí tàkò nètè mí gbèè ri, káa wò 'ví gàà tí bàà lá, wo delè 'ví gàà tí nèbítí lá.»

7 'Vii-rómbo mà gii aa bà nà'ò sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, ye gii 'di kòcò bà nà'ò nó 'do gbí òkò tí ndá nó tí nó nà'ò mbe kú rò tíyò kùro jàlambà nó kú tè'é ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Gì!» 8 Ye mà gii zeke'o, ye gii ñò 'bí tumbúzú jùwádi ta rẹ 'duù tí nó mbe kú o yí nó a Ku, ta Gùù mí ndá ku kú ru ndi wó; bindi áá gii njèè gbí to tí nó nà'ò, bindi áá gii je wotí bà ziki ndâ 'duù gbí kaci gbaànjé ji ndú ta sizò, ta làngawírí, ta ndâ tende ña nà'ò, ta ndâ gbù kàzà muu to tí nó.

9 'Vii-rómbo mà gii aa bà vô sù 'do nje wáràgà tí nó gí, ye gii ñò ndâ 'duù tí nó náa à ziki ndú tacó bà ma có mì Mbírì, delè tacó bà zèè có mì Mbírì ta njembí ndú gbaànjé nó, á bàndò ku-sòrò-Mbírì á gbírì. 10 Ndú gii 'deke tí ndú ji Mbírì ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa, «Ákoo Gbolò Gba, tí Mbe tí ze, tí tó 'duù, delè tí mbe yúco, wò bà kèèndè có ku ze ta bà waa có mítí ndâ 'duù tí nó muu to tí nó ta o ngayi?» 11 Bindi áá gii njèè ndâ nja-njà ó bongo ji ndú, bindi à gii 'dè có ji ndú máa, ndú dù gàà nji'dí yee tí o tí nó náa à mà ziki sè ndâ 'bí ka ndú mbe nètè, ta ndâ ná'vindi ndú, cee kòzò gi.

12 'Vii-rómbo mà gii aa bà vô-nje gbaànjé sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, to tí nó gii ngaka tí, tí cèè vô ña ñinò. Bindi ro ri gii bèè 'dikí-'dikí, ro pí gii bi go mbelè. 13 Ndâ yii gii dù kú 'duku gí to 'do tàrì go bà 'dù ndo bàà ta mbiúmbí. 14 Tàrì gii paraka tí go wáràgà, ndâ kpo-kpò gú, ta ndâ to mbe le ta gbí u ndâ ngo gii yèè ndi ndú 'do tí ndâ bàndò mì ndú 'dáá gí. 15 Bindi ye gii ñò ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó, ta ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ kùro gó, ta ndâ mbe ndâ kpo-kpò I, ta ndâ mbe wotí, ndâ i-zógó-zogo, ta ndâ 'duù ñinó náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó, 'dáá gí kú ngùù tí ndú ta ndi gbí ndâ gùù, delè ta ndi gbí òkò ndâ díí pí ndâ kpo-kpò gú. 16 Ye gii 'di kòcò ndú kú 'dè có ji ndâ kpo-kpò gú, máa «Yo 'va tí yo muu ze, wàa yo 'ví ngùù ze 'do tí 'duù tí nó mbe kú ki tí wó pí

jàlàmbà nó gí! Yo ngùù ze 'do tí kpo-tàkòcò mì 'Viì-rómbo dele gí, ¹⁷ tacó ri kpo-tàkòcò mì ndú wúnó co gí. Káa wotí bà ọ tìyò kùro ndú tí 'di?»

7

Ndâ Ìziriyéli 144,000

¹ Bìndi ye gii ọ ndâ basili nà'ò: 'bí gbaànjé kù ọ tìyò mò gí wáà, 'bí mò gí tàbú, 'bí mò gí ngbóngbó, bìndi 'bí mò gí gbí'dè, kù ọ bà pì pìpìri 'do tàkò ndâ to tí nó nà'ò nò gí muu to tí nó, tacó wàa, gundiři 'ví pì to tí nó lá, gundiři 'ví pì kàpá lá, à delè 'ví pì ndâ mù lá. ² Ye mà gii zeke'o, ye gii ọ 'bí basili kù gí 'do mò gí wáà, ta i bà da mbó mì Mbíři tí nó tí wu Mbíři nò 'bí wó, bìndi yí gii tè'é tí ndâ basili tí nó nà'ò náa Mbíři je wotí bà voloko gbí ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ngo, jì ndú nó ta kòcò wó ngéé gí yaà. ³ Yí gii 'dè có jì ndú máa, «Yo 'ví gàà ndâ i muu to tí nó, ta ndâ i tà ngo, ta ndâ mù lá, yee tí o tí nó náa ze má ka mbó mì Mbíři mì ndoo mì ọro ndâ bòò mì wó gí.» ⁴ Ye delè gii 'di kòcò wó kù 'deke muu ndâ 'duù tí nó náa à 'ví ka mbó mì Mbíři mì ọro ndú nò; muu ndú 'dáá gí a ndâ 'duù 144,000, 'do gbí òkò tí ọ ndâ Ìziriyéli muu'bi-nje só 'dáá gí:

- ⁵ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Júdàà, 12,000,
- 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Rúbèni, 12,000,
- 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Gádi, 12,000,
- ⁶ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Àsèrè, 12,000,
- 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Nàfitáli, 12,000,
- 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Mánásè, 12,000,
- ⁷ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Simiyónè, 12,000,
- 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Lévi, 12,000,
- 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Ìsàkàrà, 12,000,
- ⁸ 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Zèbùlùni, 12,000,
- 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Jùzèpè, 12,000,
- 'do gbí òkò tí ndâ 'duù gbí ọ Bènjàmínò, 12,000.

Ndâ 'duù go tùmèrè

⁹ Ye mà gii zeke'o káká'i, ye gii ọ ndâ 'duù me mbè tí I bà 'déké-'deke lá 'do gbí ọ ndâ 'duù muu to tí nó tende-tende 'dáá gí, 'dáá ta ó bongo tí ndú, kù ọ tìyò jara-jàràà kùro ndâ jàlàmbà ta 'Viì-rómbo, 'dáá ta kpá-lígi á 'bí ndú, ¹⁰ kù tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà máa, «Válá a i mì Mbíři mì ndoo á mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nò! 'Válá a i mì 'Viì-rómbo!»

¹¹ Ye bà-i-nò gii ọ ndâ basili 'dáá gí kù ọ tìyò jèlè ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò mbe se 'dee jàlàmbà nó, ta ndâ nò tí nó nà'ò mbe kù ọ á kùro jàlàmbà nó gí. Ndâ basili tí nó 'dáá gí gii kucuku muungbó ndú mí to kùro jàlàmbà, bìndi ndú gii 'buku 'bí ndú mí gbíro ndú kù ùlù Mbíři, ¹² máa, «Go-i-tí-nò! Bà ùlù tí, ta bà tòngbaà, ta bà 'di gbí-o, ta bà 'dè nìki maa, ta bà te duù míti, ta wotí, ta di tí, a ndâ i mì Mbíři mì ndoo á kpòò ya tí! Go-i-tí-nò.»

¹³ Bìndi 'bí kpo 'duù gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò nó gii 'vee ye máa, «Ndâ 'duù tí nó mbe yuu cé-ce bongo nó a ndâ 'di? Káa ndú gí 'do kòtí 'di?»

¹⁴ Káa ye gii 'visì có jì kpo 'duù tí nó máa, «Wò ọ ndú ni gí, kpo 'duù.»

Káa yí gii 'visi có ji ye máa, «Ndá 'duù tí nó a ndá 'duù tí nó mbe 'vala 'do gbí ndá ɲa vò i tí nó náa a bàkà ta ndú nò. À ce ndá bongo mì ndú nò a bà caka ndú ta mbelè 'Viì-rómbo. ¹⁵ Tacó ènò, ndú kpónó kuu kùro jàlàmbà, kù ùlù Mbìrì too yé, ta ɾi, á tà'i 'bá-Mbìrì; káa Mbìrì tí nó mbe kù ki tí wó pí jàlàmbà nó bà kpolo tí ndú ta bà dù toko ta ndú. ¹⁶ Go káká'i bà ɾo gbí ɲì ndú wálá, go ngo káká'i ba dù á tàkòcò ndú wálá, ju ɾi delè káká'i bà doo ndú wálá. ¹⁷ Tacó 'Viì-rómbo, tí mbe kù ɾò tìyò gbù-gbu kùro jàlàmbà, bà dù tí mbe gbà ndú go mbe gbà ndá bee. Yí delè bà ko ndú ya tí gítí ndá bàndò tí nó náa ngo mbe kù je 'válá kù 'va 'do tí ndú nò. Mbìrì delè bà kaa ngo-ɾo 'do tà ɾo ndú 'dáá gí gí.»

8

Bà vô-nje só sù bà nanaka ta nje wáràgà

¹ 'Viì-rómbo mà gii aa bà vô-nje só sù tí nó náa à nanaka ta nje wáràgà tí nó nó gí, o gii re gbìrì déé ta làmbu o ndi-ndi-ndi ènò. ² Ye bà-i-nò gii ɲò ndá basili vô-nje só náa à kaa ndá mòngò vô-nje só ji ndú kù ɾò tìyò kùro Mbìrì. ³ Bindi 'bí basili gbaànjé mbe zèè ká'i bà gbo ngúwu dì, náa à bàkà 'do tí dá'bi mí 'bì wó, gii co kù ɾò tìyò rẹgbà ku-sòrò-Mbìrì náa à bàkà 'do tí dá'bi delè. Bindi à gii sa dì túkà'i ji yí kù gbo, tacó wàa, ngúwu dì tí nó 'ví ɲònòkò tí gbí pípirì ta gbí kòcò bà 'deke tí ndá 'duù mì Mbìrì 'dáá gí mí kùro jàlàmbà. ⁴ À dù ká a yúcó, gbí kòcò ndá 'duù mì Mbìrì 'dáá gí náa ndú kù 'deke ta tí ndú ji Mbìrì nò, toko ta ngúwu dì tí nó náa basili tí nó gbo mí gbí ku-sòrò-Mbìrì nò, gii ya gí kùro Mbìrì gí. ⁵ Basili tí nó gii aa ɲìiki wu 'do gbí ku-sòrò-Mbìrì yè ká'i díí gí, yí gii va ta ká'i dì tí nó gí muu to tí nó; 'do bà-i-nò, mù gii dù kù i mélé-mèlè, mélé-mèlè, ngàngbàri kù gii bàraka i, wo ndá i kù gii me tí, bindi to kù gii ngaka tí.

Ndá mòngò

⁶ Ye gii ɲò ndá basili tí nó vô-nje só 'dáá mbe zèè mòngò mí 'bì ndú nó 'viindi tí ndú 'dáá gítí gítí bà o ndá mòngò mì ndú gí. ⁷ Kpédélé basili mà gii o mòngò mì wó, ndá ɲì guru ta wu, ɲònòkò ta mbelè, gii 'bità bà ɲì 'do gbìrì gí to; 'bí kaci to, ta kaci ndá mù gii doo ságálááá gí, ta ndá 've mbili mbe kù mí muu to tí nó delè gii doo 'dáá gí.

⁸ 'Bí basili mà gii o mòngò mì wó, 'bí i go gbolò gú nó gii kèrè 'do gbìrì ta wu kù zìi tí 'vìlì-'vìlì, gii 'va tí bùdùù á tà kàpá. Kè'bí ngo gbí pù gii 'visi tí mbelè, ⁹ ndá 'bí i mbe kù 'vala tà ngo gii mii gí, ndá 'bí gbá á ɾo ngo gii ki'viki gí.

¹⁰ Bà ta'ò basili mà gii o mòngò mì wó, 'bí gbolò yii ta wu kù zìi tí go wu nje kùpò nó gii kèrè 'do gbìrì 'va tí tà ndá ngo gbí pù, ta tà ndá ngo muu ndá ngo á tí kaci to. ¹¹ Rè yii tí nó a Rẹjóló bindi ndá ngo gbí kaci to tí nó gii me juù go rẹjóló. Ndá mbe ɲù ndá ngo tí nó me mbè gii mii gí.

¹² Bà nà'ò basili mà gii o mòngò mì wó, 'bí kaci ɾi, ta 'bí kaci pí gii ba gí, tí ndá 'bí yii delè gii bàraka gí, ngba ɾi gii dù yee ká tí i go ɾi-'dè'o, bindi ngba pè, ta ngba ndá yii ta bèbili gii dù yee ká tí i go o bá co dngú.

¹³ Ye mà gii zeke'o, ye gii ɲò gààná kù o co ngéé giti yaà kà; ye gii 'di kòcò wó kù wa gbí máa, «Vò i, vò i, vò i kẹjì gítí ndá mbe kù 'vala muu to tí nó ta o bà wa gbí mì ndá mòngò tí nó náa ndá basili tí nó ta'ò nó kpónó-kpónó kẹjì gí bà o nò.»

9

¹ Bà vô basili mâ giì o mòngò mì wó, ye giì ò yii tí nó mbe 'va tí to 'do gbíri nò, à je i bà njaanga nje guù tí nó ta ndòngbú tà wálá nó ji yí. ² Yí mâ giì njaanga nje guù tí nó, ngúwu giì pì 'do gbí gí sé go ngúwu gbolò guù, tí ña ñinó náa ɾo ɾi giì 'di ta ngúwu gbí pípiri gí. ³ Ye mâ giì zeke'o, ye giì ò ndá kòròngbò kù oloko gí to 'do gbí ngúwu tí nó. Sé gbí bà ɾo 'duù mì ndá kòròngbò tí nó ká go sé sene. ⁴ Mbíri giì 'dè có ji ndú máa, ndú 'ví zò mbíli lá, ndú 'ví zò ndá kpâ-mú lá, ndú delè 'ví zò ñjì mí ndá 'duù lá; ndú 'ví ya ká gítí ndá 'duù tí nó náa à ka mbó mì Mbíri mì tìro ndú lá nò; ⁵ máa ndú 'ví pèèmbí ndá 'duù ta sé tí ndú go sé sene nò ta pì vô, káa ndú 'ví zi ku lá. ⁶ Ndá 'duù tí nó bà pà ku gbí ndá pì tí nó kèjì vô nò go bà pà mbátáá, wàa yí 'ví mii ndá yí gí, káa ndú bà 'de yí wálá; ndú bà wa bà mii ndú mì ku ta ngo-ɾo ndú, káa ku bà ì ngèlè 'do tí ndú gí.

⁷ Ndá kòròngbò tí nó je a kózò tí ndá jùwádi mbe kù ù bà ya gí gbí gó, ta ndá i bà te mítí muu ndá gba náa à bàkà 'do tí dâ'bi tí muu ndú; gbíro ndú giì dù go gbíro ndá 'duù nò; ⁸ se muu ndú go se muu ndá niì, bindi ñjì tí ndú go ñjì tí ndá siingii, ⁹ kèlè giì dù gbí njembí ndú kpàngbandàa, go kpâ-lii tí nó náa ndá àsikèri kù yuu mí gbí njembí ndú ta o gó nò, wo gbí mbíri ndí gbí go wo tí ndá jùwádi mbe kù ja ndá àsikèri ya tí gí bà gó. ¹⁰ Ndá síli ndú go gbò sene; sé gbí bà na 'duù mì ndú tí kù bàkà a pì vô. ¹¹ Gbolò gba mì ndá kòròngbò tí nó a basili mbe kù dù gbí guù tí nó ta ndòngbú tà wálá nò. Rè wó ta có mì ndá Jùdèyà a Àbàdóni, à ta có Ìgírìgì a Àpòliyóni, (gbí máa, Mbe voloko gbí i).

¹² Bà kpédélé vô i kpónó cee gí, káa yo dù ká jé, ndá 'bí vô i sósò'ò kèjì.

¹³ Bà vô-nje gbaànjé basili mâ giì o mòngò mì wó, ye giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbí ku-sòrò-Mbíri tí nó náa à bàkà 'do tí dâ'bi á kùro Mbíri nò ¹⁴ ji basili tí nó máa, «Njaanga wú 'do tí ndá basili tí nó nà'ò náa à ẹre ndú mí tàbè'dè gbolò ngo tí nó tí Yüfirètè nó gí.» ¹⁵ Bindi áa giì njaanga ndá basili tí nó nà'ò náa áa táánò zèè ndú kù ù ta ndoò, ta pì, ta ɾi, ta o tí nó náa Mbíri ci nó gí bà ziki ndá 'duù me mbè muu to tí nó nó gí. ¹⁶ Ye giì 'di kòcò 'duù kù 'deke muu ndá àsikèri mbe kù nò ta jùwádi yee tí 200,000,000. ¹⁷ Ye giì ò ndá jùwádi tí nó, ta ndá àsikèri tí nó mbe kù o ndú nó go ndá i gbí riì nò. Ndá àsikèri tí nó leke mí njembí ndú a ndá kpâ-lii ta mbó gbí ndú ñónókó-ñònòkò: bà ndá 'bí to tí ndú bí-bi, bà ndá 'bí go 'ví mbòlò, bindi ndá 'bí go ngbù bàálùwá; muu ndá jùwádi tí nó go muu ndá siingii; wu, ta ngúwu, giì je mbúlùwu, kù co 'do gbí nje ndú. ¹⁸ Ñinó a wu, giì je ngúwu, giì je mbúlùwu, ndá i tí nó ta'ò mbe co 'do gbí nje ndá jùwádi tí nó nò giì mii ndá 'duù muu to tí nó tí vô. ¹⁹ Tacó wotí mì ndá jùwádi a i gbí nje ndú, ta síli ndú; ndá síli ndú go ndá kpoo ta muu ká nje ndú, náa ndú kù bàkà ta sé'i mítí ndá 'duù.

²⁰ Sè ndá 'duù tí nó muu to tí nó, náa ndá i tí nó ta'ò nò ziki ndú lá nó a ndá 'duù ñinó mbe dù zùkùù gítí có bà ùlù ndá vo-vò bàaci, ta ndá sú mbíri mì ndú náa ndú bàkà ta 'bí ndú 'do tí ndá i go dâ'bi, ta ngbàrà, ta yú liì, ta díí, ta mú, mbe zeke'o lá, mbe 'di có lá, delè mbe nò nó lá nó, lá. ²¹ Ndú dù zùkùù gítí có bà zi ku mì ndú, ta có bà bàkà ndá i-yèè mì ndú, ta bà bàkà bangbaya mì ndú, ta bà ngbà i mì ndú, lá.

10

'Bí basili ta lambu wáràgà á 'bì wó

¹ Ye bà-i-nò gii ñò 'bí basili ta di ká gbí wó náa kùlù mù yiiga yí gí kú gí 'do gbíri, ta 'bí i kú tòngbaà tí muu wó zini-zini-zini go ndívi koge, gbíro wó kú tòngbaà go ri, ndâ kò wó bi go wu. ² Yí zèè mí 'bì wó a lambu wáràgà náa à njaanga gí. Yí gii 'dò kò wó ñinó gbí kù'bi nó mí tà ngo, bindi yí gii 'dò ñinó gbí gálì nó mí tí gú. ³ Yí mà gii tò kú ta gbí kòcò wó go gbí bà rēngà mì siingii nó, ndâ ngbàngbàri tí nó vò-nje só nó gii 'dè kòcò gí tàkò kú mì wó nò. ⁴ Ye mà gii bàkà có bà cu kòcò ndâ ngbàngbàri tí nó mì gbí wáràgà, ye gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có ji ye 'do gbíri, maa, «Kpolo tí có tí nò náa ndâ ngbàngbàri tí nó vò-nje só 'dè nò tí có kóó mí gbí njembí lo. Cu mí gbí wáràgà lá.»

⁵ Ye mà gii zeke'o bindi bà 'di kòcò 'duù tí nò, ye gii ñò basili tí nó mbe rò tìyò ta kò wó ñinó gbí kù'bi tà ngo nó, ta ñinó gbí gálì tí gú nó tù 'bì wó kù'bi gí yaà, ⁶ kú see ta tí wó ji Mbíri mbe suu gbíri, ta to, ta ndâ kpo-kpò ngo, ta ndâ i 'dáá gí, máa, «O kpónó cee gi! ⁷ Káa ta o tí nó náa bà vò-nje só basili bà o mòngò mì wó nó bà dù a o bà gi Mbíri gí bà bàkà go có kóó mì wó náa yí táánò 'dè ji ndâ bòò mì wó, tí ndâ mbe 'dòkò có mì wó tí Mbíri nò.»

⁸ Bindi ye gii 'di kòcò 'duù tí nó mbe 'dè có ji ye 'do gbíri nó kú 'dè có ji ye káká'i máa, «Ya gí bà je wáràgà tí nó náa basili tí nó mbe 'dò 'bí kò wó mì tà ngo, bindi 'bí mí tí gú nó, i gbí mí 'bì wó nò.»

⁹ Ye mà gii 'di có tí nò, ye gii ya gí mì basili tí nò, bindi ye gii 'dè có ji yí máa yí je wáràgà tí nó ji ye. Káa yí gii 'visi có ji ye máa, «Je, wàa wò 'ví zò ; áá bà me líkí gbí nje lo go lí, káa áá bà me juù gbí yí lo.»

¹⁰ Ye bà-i-nò gii je wáràgà tí nó 'do 'bì basili tí nò, ye mà gii zò , à gii me líkí gbí nje ye go lí, káa ye mà gii miiri , à gii me juù gbí yí ye. ¹¹ Bindi à gii 'dè có ji ye máa, «Wò 'ví ma có mì Mbíri káká'i gítí ndâ 'duù me mbè, ta ndâ ña ndâ 'duù me mbè, ta ndâ ña ndâ nje có, ta ndâ kpo-kpò gba muu to tí nò.»

11

Ndâ mbe 'dè yúco sósò'ò

¹ À gii ki mbíli mí 'bì ye, bindi à gii tuu ta ye, máa, «Ya gí bà 'vii ta 'bá-Mbíri, ta gbí ku-sòrò-Mbíri, gii je ndâ 'duù tí nó mbe kú 'deke tí ndú ji Mbíri tà'i 'bá-Mbíri kà nó. ² Káa wò 'ví 'vii rùkàtìi sè lá, tacó à si ji ndâ 'duù ñinó mbe ñò dúú kpokèji bà bàkà nambeè ta Mbíri ni lá nó tí ñindi ndú gí, tacó ndú bà dù kú da nó gbí gbata mì Mbíri ta pì zi 'duù-só-nje só. ³ Káa ye kèji gí bà je wotí ji ndâ mbe 'dè yúco mì ye sósò'ò nó, wàa ndú 'ví yuu zi bòngò bà gee ku, kú ma ta có ji ndú ta ndâ sili gbí ndâ pì tí nò.»

⁴ Ndâ mbe 'dè yúco tí nó sósò'ò nò a ndâ mù-mbâ tí nó sósò'ò, ta ndâ kùpò tí nó sósò'ò ta wu kú zii á nje ndú mbe kú rò tìyò kùro Mbe to tí nó nò. ⁵ À gbí nje ndú a wu mbe miù ndâ ku'di tí ndâ mbe kú pèè ta bà bàkà vò i ta ndú, 'duù má bàkà vò i ta ndú, 'duù tí nó a kánjí ku. ⁶ À tí ndú a wotí bà rò bà nì mù ta o tí nó náa ndú má kú ma có mì Mbíri nò, à delè tí ndú a wotí bà 'visi ngo tí mbelè, ta wotí bà te ndâ vò-vò tende ña ñi nò'o mítí ndâ 'duù muu to tí nó ta o tí nó náa à má nìkí tí ndú gí.

⁷ Ndá mbe 'dè yúcó tí nò sósò'ò nò má cee ta nèté bà ma có mì ndú gí, kàzà tí nó mbe kú 'vala gbí guù tí nó ta ndòngbú tà wálá nó bà lu ta gó gítí ndú, yí bà kpònje ndú gí, yí bà ziki ndú, ⁸ bindi yí bà si ku ndú mítí kpokèjì gbí gbata tí nó náa áá táánò gbí Mbe tí ndú mítí njèèkpè mù gbí , náa ndá mbe kú 'dè-kòcò ta wotí mì Bèri kú nì mítí ta ndá 'bí o a Sòdómà, ta ndá 'bí o a Másiri nò. ⁹ Ndá tende ña ndá 'duù muu to tí nó 'dáá gí bà biya ku ndú mí sè, ndú bà dù kú zeke ku ndú ta sili ta'ò kú ya gí gbí bà nà'ò sili. ¹⁰ Tàkòcò ndá 'duù muu to tí nó bà peteke gítí có bà ci ndá mbe ma có mì Mbíri sósò'ò nò ta ña wálá. Ndá 'duù bà wunda ndá i-nambee gbí òkò tí ndú ta líkí có bà ci ndú nò, tacó ndú táánò a sògo gbímbí ndá 'duù muu to tí nó. ¹¹ Káa bindi ndá sili tí nó ta'ò mbe kú ya gí gbí bà nà'ò sili nò, Mbíri gii je woò jì ndú, bindi ndú só gii a gí yaà kú nó. Gúku gii bàkà ndá mbe ñò ndú ngé ndii gí. ¹² Ndú gii 'di kòcò 'duù kú tètè tí ndú ta kòcò wó ngéé gí yaà 'do gbíri, máa, «Yo gí gí káá!» Ndú bà-i-nò gii njè nó gbí nji ɾo ndá ku'di tí ndú kú ya gí gbíri co gbí kùlù mù. ¹³ Ta o tí nó náa ndá mbe ma có mì Mbíri sósò'ò nò kú ya gí gbíri nò, to gii ngaka tí, tí vò ña ñinó náa ndá 'bá gii ki'viki me mbè gbí gbata mì Mbíri. Bà ngaka tí mì to nó gii mii ndá 'duù 7,000. Gúku gii bàkà sè ndá wu 'duù gbí gbata 'dáá gí ngé ndii gí, bindi ndú gii ulù Mbíri á gbíri.

¹⁴ Bà só vò i kpónó ndii gí, káa bà ta'ò vò i kpónó-kpónó kèjì.

Bà vô-nje só mòngò

¹⁵ Bà vô-nje só basili tí ndòngbú mà gii o mòngò mì wó, ye gii 'di kòcò ndá 'duù kú 'dè có ta kòcò ndú ngéé gí yaà gbíri, máa, «Gba tí to tí nó kpónó a ndá Mbe tí ndoo tí Mbíri ta Bindi wó tí Mbíri; yí tí Mbíri bà dù tí gba ká kpòò ya tí.»

¹⁶ Bindi ye gii ñò ndá kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaan-jé-nje nà'ò mbe se ta jàlambà 'dee Mbíri gí nó kucuku muungbó ndú 'dáá mí to kùro Mbíri kú ulù yí, ¹⁷ máa,

«Ze 'dè nìkì ma jì wò Mbe tí ze Mbíri,
tí mbe bàkà ndá i 'dáá gí;
wò táánò sàà kuu tí,
wò delè kpónó kuu tí,
tacó wò kpónó le bèrè mì lo gí,
wò 'bità bà dù tí gba gí.

¹⁸ Ndá 'duù muu to tí nó táánò kú ba ta bà mbè wò gí,
káa ɾi kpo-tàkòcò mì lo kpónó co gí,
ɾi bà waa ngbàngà mì ndá ku;
ta ɾi bà ko mboo nèté mì ndá mbe ma có mì lo,
ta ndá tó 'duù mì lo,
ta ndá mbe tègàrà rẹ lo,
ndá kpo 'duù ta ndá 'vii;
ta ɾi bà mii ndá mbe mii ndá 'duù muu to tí nó co gí.»

¹⁹ Ye mà gii zeke'o gí yaa, ye gii ñò njekekèjì 'bá-Mbíri á gbíri ngàà; ye delè gii ñò gbùukuru tí nó náa, ndá díí tí nó náa á cu có gítí bà toko nambee mì Mbíri ta ndá 'duù mítí ndú kú dù gbí nó kuu tà'i yaà kà; mù gii dù kú ì melé-melè, ngbàngbàri kú gii baɾaka i, to kú gii ngaka tí, bindi nji gɾu kú gii di gí to 'do tãri.

12

Ndâ 'bí nù ta 'bí ña gbù kàzà

¹ 'Bí gbolò i-seṛè náa ye giì ñò mbe co mí gbìrì a 'bí nù mbe gala ɾi tí bòngò mítí wó, ta tàgíyà-gba náa à bàkà 'do tí ndâ yii muu'bi-nje só tí muu wó; yí giì 'dò ndâ kò wó mí pí pí, ² kù mèlè-mèlè ta gó-káyì. ³ 'Bí gbolò i-seṛè káká'i náa ye giì ñò mbe co mì gbìrì a 'bí ña bí-bi gbù kàzà mbe je kózò tí kàzàngo, ta ndâ muu wó vò-nje só ta ndâ 'de wó muu'bi, ta ndâ tàgíyà-gba vò-nje só tí ndâ muu wó. ⁴ Gbù kàzà tí nò giì mèrèkè ndâ yii ta sili wó 'do gbìrì gí to cúu-cu-cù. Bindi yí giì ɾò tìyò kùro nù tí nò náa 'viì kù mí tí wó nò, tacó wàa à káa póó bà tè 'viì tí nò, yí 'ví zò yí ngé gí. ⁵ Nii tí nò giì jò a 'viì-'dakò náa yí bà dù tí mbe zogo ndâ 'duù muu to tí nó 'daá gí ta wotí. Káa à káa póó bà tè 'viì tí nò, áá giì ɾa yí 'do tí nawu wó ya tí jì Mbìrì pí jàlàmbà mì wó gí. ⁶ Nii tí nò bà-i-nò giì fa ta ngèlè bindi bà tè 'viì 'do tí wó ya gí gbí kángáá nga ngoò, gí bà dù tí bàndò náa Mbìrì 'viindi sàà tacó wàa à 'ví kpolo tí wó mítí ta sili 1,260 gí.

⁷ Ye mà giì zeke'o, ye giì ñò gó tanga gbí òkò tí ndâ basili mì Mikélè tí kùro ndâ basili mì Mbìrì, ta ndâ basili mì gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó gí. ⁸ Káa gó mà giì kpò ndâ gbù kàzà tí nó ta ndâ basili mì wó gbìrì gí, bàndò bà dù ndú gbìrì káká'i giì dù lá. ⁹ Bindi à giì 'va gbù kàzà tí nó, tí ká gùlù kpoo tí nó, Vò-'duù-ti-nò delè tí Mbe-wàtà, mbe kù eendi ndâ 'duù muu to tí nó 'daá gí nó 'do gbìrì gí to. À mà giì 'va yí 'do gbìrì gí to gí, à giì 'vaka ndâ basili mì wó 'daá gí gí tàkò wó. ¹⁰ Bindi ye giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaa gbìrì, máa, «Ndâ 'valá, ta wotí, ta bà zèè to mì Mbìrì mì ndoo, ta wotí bà zogo to mì Bindi Mbìrì kpónó gí gí, tacó à 'va mbe kù kpì ngbàngà tí ndâ ná'vindi ndoo, co gbí ɾi, co gbí bèbìlì waa lá, kùro Mbìrì mí ndoo nó, mí to gí. ¹¹ Ndâ ná'vindi ndoo co gbí ñò Mbe-wàtà ta wotí mì mbelè 'Viì-rómbo, delè 'do gbí bà ma yúco, ta bà ùnje mì ndú gítí ku. ¹² Ákoo gbìrì, ta yo tí ndâ mbe kù 'vala gbìrì, yo dù ta tàkòcò yo pètékè'i! Ákoo ndâ to ta ngo, vò i 'de yo ñindi yo gí, tacó Vò-'duù-ti-nò gí gítí yo ta kpo-tàkòcò gí, tacó yí ñò ni gí máa, sè o mì yí me nji'dí gí.»

¹³ Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nò mà giì ñò ni gí máa à 'va yí 'do gbìrì gí to gí, yí giì 'bità bà pà ba tí nawu 'viì-'dakò tí nó mbe fa ngèlè 'do tí wó ya gí gbí kángáá nga ngoò táánò nó. ¹⁴ Káa Mbìrì giì wu ndâ kpo mbí sósò'ò go mbí gàànà nó jì nù tí nó, bindi yí giì o 'do tí gùlù kpoo tí nó ya gí bàndò bà dù yí gbí kángáá nga ngoò wàa à 'ví kù kpolo tí wó ta ndoo tá'ò ta pì vò-nje gbaanjé pí, too o tí nó. ¹⁵ Káa gùlù kpoo tí nó giì ga ngo me gbolò go ngo gbí pù nó kù ì ngèlè gí tàkò nù tí nó, wàa ngo tí nó 'ví te nù tí nó gí. ¹⁶ Káa to giì koni nù tí nó, ta bà nju ngo tí nó náa gbù kàzà tí nó ga nó 'daá gí. ¹⁷ Tàkòcò gbù kàzà tí nó bà-i-nò giì kpolo gítí nù tí nó, bindi yí giì tè sè ndâ 'bí 'viì mì nù tí nó ñinó mbe kù 'di có mì Mbìrì, mbe kù 'de yúco gítí Jézù nó, ta gó. ¹⁸ Bindi yí giì ɾò tìyò pí nji ngoò tí kàpà.

13

Ndâ kàzà tí nó sósò'ò nó

¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì ñò 'bí kàzà kù co 'do tà ngo ta ndâ muu wó vò-nje só, ta ndâ 'de wó muu'bi, ta ndâ tàgíyà nje ndâ 'de wó, ta ndâ vò ɾè náa à cu gítí Mbìrì mítí ndâ muu wó. ² Kàzà tí nó náa ye ñò yí nó je

a kózò tí mórò. Ndâ kpázà wó gii me kpo-kpò go kpázà bèlá, bindi nje wó go nje mbiíngà. Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó bà-i-nò gii le bèrè-gba mì wó ji kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nò; yí gii kii yí mí pí jàlambà mì wó, bindi yí gii je wotí bà dù tí gba ji yí me gbolò. ³ Ye mà gí zeke'o, ye gii nò 'bí ña gbolò 'bèè kà tí 'bí muu kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo ta ndâ muu wó vò-nje só nò, bindi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí gii kaa kù ru ndi kàzà tí nó ta nje ndú 'dèè gí. ⁴ Ndâ 'duù gii ùlù gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó tacó yí je gba ji kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó gí, bindi ndú gii ùlù kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó máa, «A 'di ká bà 'vii tí wó ta yí! A 'di ká bà 'de wotí gítí bà tè yí ta gó!»

⁵ Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó gii je wotí bà 'dè ndâ zu có gítí Mbíri ji kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nò, yí delè gii je wotí bà dù tí gba ta pí zì 'duù-sò-nje só jí yí. ⁶ Kàzà tí nó mbe co 'do tà ngo nó bà-i-nò gii dù kù 'dè ndâ zu có gítí Mbíri, ta bàndò bà dù yí, ta ndâ mbe kù 'vala bàndò bà dù yí. ⁷ Gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó gii ùnje bà tè ndâ 'duù mì Mbíri ta gó, ta wotí bà toro nje ndú ta to gbí gó, ji kàzà tí nó mbe co 'do tà nó. Yí delè gii bàkà yí tí gba mì ña ndâ 'duù gbaànjé-gbaànjé muu to tí nó 'dáá gí. ⁸ Bindi ndâ 'duù ñinò muu to tí nó 'dáá gí, náa áá táánò cu rẹ ndú kùro bà suu to tí nó mí gbí wàragà 'valá mì 'Vii-rómbo kùro bà zì yí, lá nó, bà ùlù gbù kàzà tí nó.

⁹ Tù bà 'di có má kuu tí muu 'duù, yí 'ví 'di có tí nó, máa,

¹⁰ «Á má bà zèè 'duù tí zà-za gó, yí 'ví ya tí zà-za gó,
'duù má kù zì ku ta sizò, à 'ví zì yí ta sizò» nò.

Ñinò a có ji ndâ 'duù mì Mbíri mbe kù zèè njembí ndú, delè mbe kù tee njembí ndú mítí Mbíri ká nò.

¹¹ Ye mà gii zeke'o, ye gii nò 'bí kàzà kù co gí sè 'do ta to, ta ndâ 'de tí muu wó sósò'ò go ndâ 'de 'vii-rómbo, káa yí kù wa gbí go i mì gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzàngo nó. ¹² Kàzà tí nó mbe co gí sè 'do tà to nó gii je wotí 'do mì kpédélé kàzà tí nó, kù bàkà ta gba cee to 'dáá gí, kù yòòngò ta ndâ i mbe kù 'vala muu to tí nó, ta ndâ 'duù, kù ùlù kpédélé kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nò. ¹³ Yí gii dù kù bàkà a ndú tí ndâ kpo-kpò i-serè ta rẹ mì kpédélé kàzà tí nó, à kpèti ká a bà tè'é tí wu 'do gbíri gí to, yí kù bàkà mí kùro ndâ 'duù. ¹⁴ Yí gii dù kù bàkà ndâ serè ta wotí bà bàkà ndâ serè tí nó náa à je jí yí nò, kù ee ta ndi ndâ 'duù cee to 'dáá gí mí kùro kpédélé kàzà tí nó. Yí delè kù 'dè có ji ndâ 'duù máa, ndú bàkà 'bí i mbe je cè kózò tí kàzà tí nó náa áá táánò da yí ta njà sizò tí muu wó káa yí cì lá nó, wàa ndú 'ví ùlù. ¹⁵ Áá táánò je jí yí a wotí bà òlò woò 'valá mí gbí i tí nó mbe je cè kózò tí kàzà tí nó, ta wotí bà bàkà i tí nó 'ví 'dè có. Bindi i tí nó gii 'dè có ji ndâ 'duù máa, 'duù ñinò mbe biya bà ùlù yí gí nó, à 'ví waa takòcò wó gí. ¹⁶ Yí delè gii 'dè có ji ndâ 'duù 'dáá gí: ndâ 'vii ta ndâ kpo 'duù, ndâ mbe i, ta ndâ mbe yé, ndâ i-zógó-zogo ta ndâ 'duù ñinò náa ndú me ndâ i-zógó-zogo lá nó máa, ndâ 'duù 'dáá gí ka mbó mì yí mítí kù 'bì mì ndú, káa ndú má ka mítí kù 'bì mì ndú lá, ndú 'ví ka mí tiro ndú, ¹⁷ tacó wàa, ndú 'ví mà ta ndâ 'velè mì ndú, ndú delè 'ví sè ta i 'do mì ndâ 'bí 'duù; gbí có tí nó éno máa, 'duù ñinò ta mbó mì kàzà tí nó tí wó wálá nò mà 'velè lá, yí delè sè i á 'do mì ndâ 'bí 'duù lá. Mbó tí nó a rẹ kàzà tí nó, à delè a mbó mì wó, náa à kù nò yí ní tí.

¹⁸ Ñinò a nètè mì ndâ mbe 'di gbí-o; 'duù ñinò ta muu kuu tí wó nó bà 'di gbí mbó mì kàzà tí nó gí, tacó mbó tí nó a rẹ 'duù. Mbó tí nó a 666.

14

'Vii-rómbo ta ndâ 'duù mì wó

¹ Ye mâ giì zeke'o, ye giì ñò 'Vii-rómbo kù rò tíyò pí gú Ziyónì ta ndâ 'duù tí nó 144,000 náa à cu rẹ ndú ta Bu wó mì tịro ndú nò. ² Ye bà-i-nò giì 'di kòcò 'duù go wo ngo tí cùu-cùu nó kù rẹngà go bà baraka i mì ngbàngbàrì nó gí gbírì. Gbí kòcò i tí nó giì jìg'ì di tí gbí tù ye go gbí ndâ kùndi nò. ³ Ndâ 'duù tí nó 144,000 rò tíyò tù gbíro ndú gítì jàlambà mì Mbírì, ta ndâ nò tí nó nà'ò, ta ndâ kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaanjé-nje nà'ò nó kù cè 'bí ña cè náa à ká a ndú tí ndâ 'duù tí nó 144,000 náa Jézù 'vala ndú 'do muu to tí nó gí nó ká ni bà cè. ⁴ Ndâ 'duù tí nó 144,000 nò a ndâ 'duù tí nó táánò mbe gbètèkè tí ndú ta ndâ niì muu to tí nó lá, tí ndâ ngbutu 'duù mbe ru ndi 'Vii-rómbo cee tí ndâ bàndò 'dáá gí nò. 'Vii-rómbo táánò ruka ndâ 'duù tí nó 144,000 nò 'do gbí òkò tí sè ndâ 'duù muu to tí nó, tacò waa ndú 'ví dù go ndâ ngú i gbí ñjì nò tacò bà ci ji ndâ yì tí 'Vii-rómbo ta Mbírì. ⁵ 'Bí 'duù jé mbe 'di 'verẹ gbí nje ndâ 'duù tí nó wálá, tacò vò i mì ndú gbaanjé wálá.

Ndâ basili tí nó ta'ò nò

⁶ Ye mâ giì zeke'o, ye giì ñò 'bí basili kù ba gbí pípìrì ngéé yaà kà, kù ma banga ngú có ñinó mbe cee lá nó ji ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, gbí ndâ ña ndâ nje có muu to tí nó 'dáá gí, ta kòcò wó ngéé gí yaà, ⁷ máa, «Yo tẹgàrà Mbírì, yo ùlù yí tí gba, tacò o bà waa có gí gí, yo ùlù yí tí mbe suu rì ta to, ta ndâ kápá, ta ndâ muu ndâ ngo.»

⁸ Ye mâ giì zeke'o, ye giì ñò 'bí basili 'vanda gí tàkò ñinó mbe kù ma banga ngú có nò, ye giì 'di kòcò wó kù 'dè có máa, «À 'bu gí! Gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà, náa bà sì ta ndâ vò niì kà kù sa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí go bà sa 'duù mì gó pe nó, 'bu gí!»

⁹ Ye mâ giì zeke'ndi o, ye giì ñò bà ta'ò basili gí tàkò ndâ ñinó náa ye ñò ndú sósò'ò nò, bìndi ye giì 'di kòcò wó kù 'dè có ngéé gí yaà, máa, «Ndâ 'duù tí nó 'dáá gí mbe kù ùlù kàzà tí nó mbe gí 'do tà ngo, delè mbe kù ùlù cè kòzò tí wó, ta mbó mì wó tịro ndú, delè ta ndâ 'duù ñinó ta mbó mì wó tí 'bì ndú nó, ¹⁰ bà 'di kpàtà kpo-tàkòcò mì Mbírì! Mbírì bà bàkà gbolò sé'i míti ndú ta bà doo ndú ta wu kù kịrì ñonòkò ta kpò-kpó-tè-liì mí kùro ndâ basili ta ndâ 'Vii-rómbo. ¹¹ Ngúwu wu bà bàkà sé'i míti ndú nò bà te gí yaà ká dúú bà ya tí. Ndòngbú bà kònò sé'i mì ndâ 'duù tí nó mbe kù ùlù kàzà tí nó, delè mbe kù ùlù cè kòzò tí wó, ta mbó mì wó tí dù ndú nó bà dù wálá.» ¹² Ñinó a o bà zèè njembí ndâ 'duù mì Mbírì mbe kù kpòlò tí ndâ có mì Mbírì, delè mbe kù tee njembí ndú míti Jézù.

¹³ Bìndi ye giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có gbírì, máa, «Cu kòcò ye nó mí to: Ndâ mbe cì ta rẹ mì Mbe tí ndoo, 'do tí kpónó kù ya gí kùro, a ndâ mbe tó pá. Kòcò Bèrì máa, «Pá ndú ñikì ngé ndii gí.» Ndú kpónó tẹwo ndú 'do tí bà ka wu'o gí, tacò mboo tàkò ndâ tó nèté mì ndú kò tàkò ndú gí.»

Bà kili ndâ i á 'do gbí ndâ ñjì muu to tí nò

¹⁴ Ye mâ giì zeke'o gí yaà, ye giì ñò cé-ce kùlù mù, bìndi ye giì ñò 'bí 'duù jé go 'Vii-mi-'Dakò nò, kù kì tí wó to ta tàgíyà-gba náa à bàkà 'do tí dâ'bi tí muu wó, bìndi yí giì zèè zì sizò mí 'bí wó gbí cé-ce kùlù mù tí nò.

¹⁵ Ye bà-i-nò giì ñò 'bí basili có 'do tà'i 'bá-Mbírì kù 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà ji 'duù tí nó mbe kù kì tí wó pí cé-ce kùlù mù nò, máa, «O bà kili ndâ i 'do gbí ñjì kpónó gí gí; ya ta sizò mì lo nó gí bà kili ndâ i 'do gbí ñjì,

tacó ndâ i gbí ndâ ní muu to tí nó yù cee gí.» ¹⁶ Tacó éno, 'duù tí nó mbe kù ki tí wó pí cé-ce kùlù mù nò gù kili ndâ i 'do gbí ndâ ní muu to tí nó 'dáá gí ta sizò mì wó.

¹⁷ Ye mà gù zeke'o bìndi ònò, ye gù ò 'bí basili káká'i co 'do tà'i 'bá-Mbíri á gbíri ta zí sizò 'bì wó. ¹⁸ Bìndi ye gù ò basili tí nó ta wotí bà mì ndâ i muu to tí nó ta wu tí wó nó co 'do bàndò ku-sòrò-Mbíri, kù 'dè cò jì ònò ta zí sizò 'bì wó nó, máa, «Ya ta sizò mì lo nò gí bà waaka ndâ rí nèbítí tí nó mbe rì jù'bù-jù'bù, jù'bù-jù'bù, muu to nó gí, tacó ndâ rí nèbítí muu to yù 'dáá gí gí.»

¹⁹ Basili tí nó bà-i-nò gù co gí to, bìndi yí gù waaka ndâ yú nèbítí muu to tí nó go có mì ka wó nò 'dáá gí, bìndi yí gù kaa ndú 'dáá gí mí gbí gbolò gùù bà pee nèbítí kpo-tàkòcò mì Mbíri náa à duu mí sè 'do gbí gbata. ²⁰ À mà gù 'dò ndâ yú nèbítí tí nó, mbelè gù ba pàrù go pù ngo nó ta yendi di dè lá; náa à kpèti káa 'bí ò nò mbe me gbolò go ájì nó má kù di gí tito, à wà yí ngéé tàkòcò wó.

15

Ndâ basili ta ndâ kpo-tàkòcò mì Mbíri 'bí ndú

¹ Ye mà gù zeke'o gí yaà, ye gù ò ndâ 'bí ò i serè gbíri náa nje ye gù 'dèè gítí ndú gí: Ndâ basili vò-nje só, náa Mbíri tuu ndú ta ndâ ò i vò-nje só mbe pèè mbí ndâ 'duù gítí ndâ 'duù muu to tí nó, tí ndòngbù kpo-tàkòcò mì wó tí Mbíri.

² Ye gù ò 'bí i go kàpá ta ọ ngo gbí pù ònòkò ta wu ngbàrángà'i nò. Ye delè gù ò ndâ 'duù tí nó mbe kpò nje vò kàzà tí nó gí, mbe ùlù cè kòzò tí wó lá, delè mbe si mbó rẹ wó tí có lá nó, kù rẹ tìyò seè kàpá tí nó ta ndâ kùndi náa Mbíri je jì ndú 'bí ndú; ³ náa ndú kù gbí ta cè kù be ta rẹ Mòze tí bòò mì Mbíri, delè kù be ta rẹ 'Vii-rómbo, máa, «Ndâ i mì lo náa wò bàkà ndú a ndâ kpo-kpò i, ta banga tí ndú,

Mbe tí ze tí Mbíri tí mbe bàkà ndâ i 'dáá gí!

Wò a 'duù jáá, ta ndâ có mì lo a ndâ yúcó!

Wò a gbolò gba mì ndâ 'duù muu to tí nó!

⁴ Rẹ mbe te duù mítí lo lá a 'di, Mbe tí ze?

Rẹ mbe tẹgàrà rẹ lo lá a 'di?

Tacó à káa wò gbaànjé ká mò tí lo 'do gbí ndâ vò i gí.

Ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí kẹjì gí bà ùlù wò,

tacó wò túbà bà waa có mì lo gí sè gí.»

⁵ Ye mà gù zeke'o bìndi bà ò ndâ basili tí nó mbe kù cè cè nò, ye gù ò njekejì 'bá-Mbíri á gbíri ngàa. Ye mà gù zeke'o ngéé gí bàndò bà dù Mbíri tà'i ká, ⁶ ye gù ò ndâ basili tí nó vò-nje só náa Mbíri tuu ndú ta ndâ ò nò vò-nje só nó kù co gí sè 'do tà'i 'bá-Mbíri. Ndú yuu mítí ndú a cèè ndâ cé-ce bongo mbe kù tòngbaa, bìndi ndú gù ẹrẹ dà'bì mí gbímbí ndú.

⁷ Bìndi ye gù ò 'bí ò gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ ò tí nó nà'ò mbe kù dù á rẹgbà jàlàmbà mì Mbíri nó, kù njèè ndâ 'visi vò-nje só náa à bàkà ndú 'do tí dà'bì, yeke ta kpo-tàkòcò mì Mbíri tí nó mbe kù 'vala ká dúú bà ya tí nó, jì ndâ basili tí nó vò-nje só nò. ⁸ Ngúwu ngba Mbíri ta ngúwu wotí tí wó gù yè tà'i 'bá-Mbíri tí ò nò náa wotí bà rì gí tà'i gù ò tí 'bí 'duù gbaànjé wálá, yee tí o tí nó náa ndòngbù basili yee ò nò 'do gbí 'visi mì wó gí to gí.

16

Ndá 'visí kpo-tàkòcò mì Mbíri

¹ Ye bà-i-nò giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có ta kòcò wó ngéé jí yaà 'do tà 'bá-Mbíri jì ndá basili tí nó vò-nje só mbe zèè ndá 'visí ndá nji kpo-tàkòcò mì Mbíri mí 'bì ndú nó máa, «Yo ya jí bà va ndá nji kpo-tàkòcò mì Mbíri nò mí muu to.»

² Ye má giì zeke'o bindi bà 'di kòcò 'duù tí nò, ye giì nò 'bí basili gbaanjé va nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visí mì wó jí muu to. Ndá nji kpo-tàkòcò mì Mbíri náa basili tí nó va 'do gbíri jí muu to tí nó nò giì daaka ndá vo-vò kà ta sé gbí ndú ngé ndii gí ta ndi tí ndá 'duù tí nó mbe ka mbó mì kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó míti ndú, delè mbe kù ùlù cè kózò tí wó nò.

³ Bà só basili má giì va ndá nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visí mì wó jí tà kápá, ɾo ngo gbí pù giì 'visí tí tí mbelè go mbelè ku 'duù nò, bindi ndá i mbe kù 'vala tà kápá tí nó giì mùì léé gí.

⁴ Bà ta'ò basili má giì va ndá nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visí mì wó mí tà ndá ngo gbí pù, delè mí tà ngo tí ndá to tí nó náa ngo kù 'va tí ndú nó, ndá ngo tí nó 'dáá gí giì 'visí tí tí mbelè. ⁵ Bindi ye giì 'di kòcò basili tí nó kù 'dè có máa, «Wò waa ndá có mì lo nó dú, wò kpónò kuu tí, wò delè sàà ká kuu, ákoo Tó 'duù mì Mbíri. ⁶ Tacó ndá vò 'duù mì ndá tó 'duù mì Mbíri ta ndá mbe ma có mì Mbíri gí. Tacó éno, wò giì waa có míti ndú ta bà je mbelè jì ndú, wàa ndú 'ví njù. Njìnò a i mbe 'vii ta ndú ká nò.»

⁷ Bindi ye giì 'di kòcò 'duù kù 'dè có jí bàndò ku-sòrò-Mbíri, máa, «Iyoo, Mbe tí ye Mbíri, tí mbe bàkà ndá i 'dáá gí, wò a mbe yúco, ndá wáa-waa có mì lo 'dáá gí delè ká dú.»

⁸ Bà na'ò basili má giì va ndá nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visí mì wó jí ɾo ri, Mbíri giì si ri kù doo ndá 'duù. ⁹ Gó wu ri má giì doo ndá 'duù, ndú giì be Mbíri tí mbe je gó mí gbí ri. Ndú 'visí muu ndú 'do tí ndá vò i mì ndú gítí bà ùlù Mbíri lá.

¹⁰ Bà vò basili má giì va ndá nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visí mì wó mí pí jalambà mì kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, o giì 'di gí, ndá 'duù giì dù kù zò gbí tí ndú gbí 'dí'di'o, ¹¹ kù be Mbíri tí nó gbíri nó tacó ndá sé'i, ta ndá kà tí nó tí ndú nò; ndú 'visí muu ndú 'do tí ndá bà ndá vò i mì ndú lá.

¹² Bà vò-nje gbaanjé basili má giì va ndá nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visí mì wó jí tà gbolò ngo tí nó tí Yufirètè nó, ngo giì noo 'do gbí pù tó'dó gí, tacó bà 'viindi kpokeji tacó tí ndá kpo-kpò gba mbe jí 'do mò jí wáa. ¹³ Bindi ye giì nò ndá 'bí ɲa vo-vò lilí ta'ò, ta cè tí ndú go cè tí ndá lú nò: 'bí gbaanjé kù co 'do gbí nje gbù kàzà tí nó mbe je kózò tí kàzango nò, 'bí kù co 'do gbí nje kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, bindi 'bí 'do gbí nje 'bí sú mbe 'dòkò có mì Mbíri. ¹⁴ Nètè mì ndá vo-vò lilí tí nó a bà bàkà ndá seɾè ta bà ya ta muu to kù kili ndá kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gí míti gbèè bàndò kù ù ta ndi o bà tè Mbe tí ndoo ta gó ta o bà co ri gbolò o mì Mbíri tí mbe bàkà ndá i 'dáá gí. ¹⁵ («Yo kpolo tí yo máa ye wúnò bà gbaaka yo go bà gbaaka 'duù mì mbe ngbà; káa 'duù njínó mbe dù tí zò'o kù kpolo tí ndá bongo mì wó, tacó wàa ye má yee gbiringi gí, yí 'ví bàkà i-nò kù nò ta só kùro ndá 'duù 'dáá gí lá nó, a mbe tó pá.») ¹⁶ Ndá vo-vò lilí tí nó ta'ò nò kili ndá kpo-kpò gba kù ù ta ndi bà co ri bà tè Mbíri ta gó nò míti 'bí bàndò náa à kù nì míti gbí nje có Ìbiráyò a Àmaràgèdóni.

17 Bà vô-nje só basili má giì va ndâ nji kpo-tàkòcò mì Mbíri 'do gbí 'visi mì wó gí gbí pípiri, ye giì 'di kòcò 'duù kú 'dè có gí bándò bà dù Mbíri á tà'i 'bá-Mbíri á gbíri máa, «À cee gí.» 18 Mù bà-i-nò giì dù kú ì mélé-mèlè, mélé-mèlè, ngbàngbàri kú giì baraka , to kú giì ngaka tí ta wotí tí , tí ña ñinó náa à jé sàà bàkà tí kùro lá. 19 Gbolò gbata tí nò giì ñjèè gbí tí ta'ò, ndâ kpo-kpò gbata mì ndâ 'duù muu to tí nó giì 'bu lèè gí. Bindi Mbíri giì yù gázà ngbóó jì ndâ 'duù gbí gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà nò. 20 Bindi ngo giì ò yiiga muu ndâ to tí nó mbe le ta ndi gbí u ndâ ngo nó yililí gí. À káká'i giì ñò muu ndâ nja-njà gú lá. 21 Kpo-kpò nji gùru giì ñi ndâ 'duù tí vò ña ñinó náa ndú giì dù kú see Mbíri tacó ña serè nji gùru tí nó mbe ñi ndú nò.

17

'Bí nù tí vò mbe kili ndâ 'dakò náa tàwo wó a tà

1 'Bí basili gbaanjé 'do gbí òkò tí ndâ basili tí nó vô-nje só mbe zèè ndâ 'visi nji kpo-tàkòcò mì Mbíri vô-nje só nó giì gí mí ye, bindi yí giì tè'é tí ye éno máa, «Gì , wàa ye 'ví tubà bà waa có mì Mbíri míti nù tí nó tí mbe kili ndâ 'dakò cúu-cu-cù nó jì wò. Nù tí nó mbe kú ki tí wó muu ndâ ngo, 2 náa ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gí zingbà ta yí gí, náa ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí sa ta bà dù ta yí go bà sa ta pe nó gí.»

3 Basili tí nó bà-i-nò giì te ye ta wotí mì Bèri ya tí gí gbí kángáá nga ngoò. Bindi ye giì ñò 'bí nù kú o 'bí ña nò mbe bí-bi ta ndâ muu wó vô-nje só, ta ndâ 'de wó muu'bi, náa à cu ndâ ngo gítí Mbíri cee tí wó 'dáá gí. 4 Nù tí nó giì zaa ta ndâ 'bí ña bongo mbe bi ngbòò éno, yí giì dù jè'bèè gbí dá'bi, ta ndâ kpo-kpò i-banga yè tí wó gí. Yí giì zèè 'visi náa à bàkà 'do tí dá'bi yè ta ndâ i-zuù mì wó mbe 'vii rò 'bá lá náa yí kili 'do gbí nètè bà kili ndâ 'dakò tí nó mí 'bì wó. 5 Bindi à giì cu 'bí ña rè náa bà 'di gbí kpo ndâ 'duù gí mí tìro wó, máa, «Babilóniyà tí gbolò gbata, tí nawu ndâ vo-vò nù, ta ndâ i ñinó 'dáá gí mbe 'vii rè rò ndâ 'duù muu to tí nó lá.» 6 Bindi ye giì ñò nù tí nó kú sa ta mbelè ndâ tí 'duù mì Mbíri, delè ta mbelè ndâ 'duù tí nó náa à ziki ndâ muu có bà 'dè yúco gítí Jézu nò.

Ye má giì ñò nù tí nó, nje ye giì 'dèè gí. 7 Káa basili tí nó mbe te ye ya tí gí gbí kángáá nga ngoò nó giì 'vee ye, máa, «Nje lo 'dèè tacó yè? Ye bà 'dè gbí có kóó mì ndâ nù tí nó, ta kàzà tí nó ta ndâ muu wo vô-nje só, ta ndâ 'de wo muu'bi, mbe kú te yí nó, jì wò: 8 Nò tí nó náa wò ñò yí nó, táánò sàà kuu tí , káa yí kpónó wálá, káa yí kèjì gí bà lu'vu gí sè 'do gbí gùù tí nó ta ndòngbú tà wálá nó gítí bándò bà ngbù yí, bindi nje ndâ 'duù tí nó náa áá táánò cu rè ndú mí gbí wáràgà 'valá kùro bà suu to tí nó lá nó kèjì gí bà 'dèè ta bà ñò kàzà tí nó gí, tacó yí táánò sàà kuu tí , káa yí kpónó wálá, káa yí kèjì.

9 «A ndâ mbe 'di gbí-o ta ndâ 'duù ñinó ta muu tí ndú nó ká bà 'di gbí ñinó: Ndâ muu tí nó vô-nje só nó a ndâ gú tí nó vô-nje só náa nù tí nó kú ki tí wó pí ndú nò. 10 Ndú delè a ndâ kpo-kpò gba tí nó vô-nje só, náa ndâ 'duù vô 'do gbí òkò tí ndú kpónó a ndâ ku, gbaanjé kpónó kuu gbí gba, káa 'bí ñinó káká'i nó gí tí gba kálásé, káa à wúnò má le bèrè jì yí, yí bà dù gbí gba ká ta làmbu o. 11 À má gítí kàzà tí nó náa yí táánò sàà kuu tí , káa yí kpónó wálá nó, yí a bà vô-nje ta'ò 'duù mì ndâ kpo-kpò gba tí nó vô-nje só nò, káa yí kú ya a i gítí bándò bà ngbù yí.

12 «Káa ndâ 'de tí nò muu'bi náa wò òò nò, ndú a ndâ kpo-kpò gba muu'bi, náa à le bèrè ji ndú kálásè, káa ndú bà tù ká tù mí pí jàlambà ta ndâ kàzà tí nò. 13 Ndâ kpo-kpò gba tí nò muu'bi nò toko có mì ndú gbaànjé, bindi ndú gi kaa gba mì ndú ji kàzà tí nò. 14 Ndú kèji gi bà tè 'Vii-rómbo ta gó, káa 'Vii-rómbo bà co gbí òò ndú gi, tacó yí a Mbe-tí-ndâ-mbe-tí-ndâ-'duù, yí delè a Gba-mi-ndâ-kpo-kpò-gba, náa à kù nì míti ndâ 'duù mì wó a ndâ 'duù tí nò náa Mbíri tè'é tí ndú, yí gi cu 'bi wó míti ndú gi, mbe kù 'di có mì wó ta njembí ndú gbaànjé.»

15 Basili tí nò mbe te ye ya tí jí gbí kángáá nga ngoò nó gi 'dè có ji ye, máa, «Ndâ ngo tí nò náa wò òò vò nù tí nò kù kí tí wó muu ndú nò a ndâ tende ña ndâ 'duù mbe kù 'dè ndâ ña ndâ tende ña nje có muu to tí nò. 16 Bindi ndâ 'de tí nò muu'bi náa wò òò ndú nò, gi je kàzà tí nò, kèji gi bà sogo nù tí nò tí vò mbe kili ndâ 'dakò nò, ndú kèji gi bà mèèkè'i tí wó, ndú bà jaka ndâ bongo 'do tí wó gi, si yí ta só, ndú bà yaka gbí wó go i mì ndâ kàzà, ndú bà doo yí ta wu, 17 tacó a Mbíri ká cu mí gbí njembí ndú máa ndú toko có mì ndú gbaànjé, waa ndú 'ví leke ndâ bèrè mì ndú ji kàzà tí nò yee tí o tí nó náa ndâ i 'dáá gi bàkà tí go có mì Mbíri gi. 18 Káa nù tí nò náa wò òò yí nò a gbolò gbata tí nó mbe gèè bè wó mí muu ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gi nò.»

18

Bà 'bu Babilóniyà

1 Ye má gi zeke'o bindi bà òò ndâ i tí nó gbí kángáá nga ngoò nó, ye gi òò 'bí basili ta di ká gbí wó kù gi ta woti ká tí wó 'do gbíri gi muu to tí nò. Ngba wó gi ngbaranga to cee muu to 'dáá gi. 2 Yí gi 'dè có ta kòcò wó ngéé gi yaà, máa,

«À 'bu gi, gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà nó 'bu gi.

À 'visi tí, tí bàndò bà dù ndâ vo-vò bààcì gi,
à 'visi tí, tí zàà mì ndâ vo-vò lilí 'dáá gi gi,

à 'visi tí, tí zàà mì ndâ ña ndâ vo-vò nuù
ñinò náa ndâ 'duù kù sogo ndú nó 'dáá gi gi;

3 tacó ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gi
táánò nù pe gbí ndâ i-gilini mì wó ta go ndú tí wó nò gi,
ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó 'dáá gi
zingbà ta yí gi,

ndâ mbe mà 'velé muu to tí nó 'dáá gi
gi tí ndâ mbe kpo-kpò i 'do gbí ndâ kpo-kpò i mì wó.»

4 Bindi ye gi 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do gbíri, máa,
«Yo co jí sè 'do gbí wó gi, ndâ 'duù mì ye!

Yo yuu tí yo mí gbí ndâ vò i mì wó lá,
tacó yo bà gbo gbí ndâ i tí nò mbe kù pèè mbí wó nò ta ndú;

5 tacó pí ndâ vò i mì wó kùro Mbíri a pí,
káa mbí Mbíri 'va tí ndâ vò i mì wó gi.

6 Yo bàkà ta yí ká a ña i tí nó náa yí táánò bàkà ta yo nò,
yo ko mboo ndâ i mì wó náa yí táánò bàkà ji yo nó ji yí ta bà só,
yo òòndòkò pe mbe me gó ndii òòndò wó gi ta bà sósò'ò ji yí
mí gbí 'visi tí nó náa yí táánò cu ta pe á ji yo nò.

7 Yí táánò kù dùlù tí wó, yí táánò gbí dà,

à má éno, bàkà gbolò sé'i mítí wó,
te ngo ɾo mí tà ɾo wó.

Yí táánò kù koɾo có máa,
‹Ye a gba niì, ye pí jàlàmbà,
ye me nawù ku lá,
ye jé gítí bà wa gbí wálá.›

8 Tacó éno, ndâ nò'o mì wó gí 'dáá gbí gbèe ɾi;
ndâ vo-vò sé'i, ta bà wa gbí, ta làngàwirí,
bindi àá kèjì gí bà doo yí ta wu,
tacó a wotí ká tí Mbe tí ndoo Mbíri
tí mbe kù waa có mítí wó.»

9 Káa ndâ kpo-kpò gba tí nó muu to tí nó táánò mbe zinghà ta niù tí nó,
delè mbe gbo gbí bà dù ta yí gbí dà mì wó gí nó, kèjì gí bà wa gbí ta bà
tò kù ta o bà ɾò ngúwu bà doo yí nó, ¹⁰ ndú bà ɾò janga-jàngá gí ndiì ta
gúku gbolò sé'i mì niù tí nó, kù 'deke tí ndú máa,

«Ákoo, ákoo gbolò gbata,
wò tí Babilóniyà tí gbolò gbata!

À gálà nó a bà waa có mítí lo ká nó!»

¹¹ Ndâ mbe mà 'velè muu to tí nó bà wa yí ta ngo ɾo ndú, ¹² tacó mbe
sì 'velè ndâ dá'bi, ta ndâ fádà, ta ndâ kpo-kpò i-banga náa à bàkà 'do tí
ndâ káráwá mì ndú káká'i wálá; mbe sì 'velè ndâ banga ó bòngò náa à
bàkà 'do tí wú zéngé, ta ndâ mbùlà-mbùlà, ta ndâ bí-bi ñalí mì ndú káká'i
wálá; mbe sì 'velè ndâ banga pó kù mù, ta ndâ i-banga náa à bàkà 'do tí tì
ya, ta ndâ ñinó náa à bàkà 'do tí ndâ mù nó káká'i wálá; mbe sì ndâ tende
ɾa lii, ta ndâ banga dùè mì ndú káká'i wálá; ¹³ ndâ banga pó i bà ɾò yá,
ta ndâ di, ta ndâ banga pó bàà, ndâ pe, ndâ bàà bà zó-zò, ndâ njú kò, ta
ndâ i kó-ko, ndâ àràbíyà bà ja i, ndâ i-zógó-zogo — ndâ lilí ndâ 'duè —
mì ndú káká'i wálá. Ndú bà dù kù 'deke tí ndú gítí gbata tí nó máa,

¹⁴ «Ndâ banga i tí nó táánò ta go ndú tí lo á ngé ndiì gí nó
kaa 'do tí lo ya gí,

ndâ i-cikití, ta ndâ kpo-kpò i mì lo,
ta bà tòngbaà mì lo táánò nó,
gírìki 'do tí lo gí,
wò káká'i bà 'de ndi ndú wálá!»

¹⁵ Ndâ mbe mà 'velè tí nó táánò mbe kù 'de ndâ kpo-kpò i 'do mì niù tí
nò nó, bà ɾò janga-jàngá 'do tí wó gí ndiì ta gúku gbolò sé'i mì wó nó, kù
wa gbí, ta bà tò kù ta kòcò ndú ngéé gí yaà, máa,

¹⁶ «Ákoo, ákoo gbolò gbata tí nó
táánò mbe kù yuu ndâ banga ɾa bòngò,
mbe kù dù gbí ndâ dá'bi,
ta ndâ kpo-kpò i-banga jé'bé-je'be-jè'bè nó!

¹⁷ À voloko gbí ndâ kpo-kpò i tí nó gbí ndò o gí.»

Káa ndâ mbe kpo-kpò ndâ gbâ 'dáá gí, ta ndâ mbe kù nó 'velè ta ndâ
gbâ, ta ndâ mbe kù bàkà nèté gbí ndâ gbâ 'dáá gí, ta ndâ mbe gò ngo 'dáá
gí, bà ɾò me 'dú, ¹⁸ kù wa gbí ta bà zeke ngúwu tí nó, ta bà 'deke tí ndú
máa, «Rè 'bí gbata mbe me gbolò ndiì gbata tí nó wálá!» ¹⁹ Ndú bà kaa
njú to mí gbí muu ndú ta sé có kù wa ta gbí ta bà 'deke tí ndú ta kòcò ndú
ngéé gí yaà, máa,

«Ákoo, ákoo gbolò gbata tí nó

náa ndá mbe ndá kpo-kpò gbâ 'dáá gí táánò 'de i me gbolò 'do gbí wó nó!

À gálà nó a mòòkò bìndi wó.»

²⁰ «Yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i gítí i tí nò mbe 'de yí nò, ndá 'duù gbíri.

Yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i, ndá 'duù mì Mbíri,

ta ndá mbe nò tú mì Mbíri,

ta ndá mbe ma có mì Mbíri,

tacó Mbíri waa có míti wó á muu yo gí.»

²¹ Ye mâ gii zeke'o, ye gii ò 'bí basili ta di gbí wo te 'bí duù mbe me gù go gbolò 'vuù nò, bìndi yí gii 'va gí tà kápá ta wotí, ta bà 'dè có gí tàkò , máa,

«Áá bà 'va gbolò gbata tí nó tí Babilóniyà nó mí to go bà 'va duù tí nò.

À káká'i bà ò Babilóniyà wálá.

²² À káká'i bà 'di gbí ndá kùndi,

ta gbí kòcò ndá muu-cè,

ta gbí ndá 'de, ta ndá mòngò, gí kà wálá;

à káká'i bà 'de ndá 'duù ònò ta banga nèté gbí 'bì ndú nò kà wálá, a delè káká'i bà 'di gbí bà no i ta 'vuù gí kà wálá.

²³ À káká'i gí bà ò ngba wu nje tàcu ta bèbili gí kà wálá,

à delè káká'i bà 'di kòcò ndá mbe kò ngú niì,

ta kòcò ndá ngú niì gí kà wálá;

tacó ndá mbe mà 'vélè mì lo táánò

a ndá kpo-kpò 'duù muu to tí nó,

wò táánò delè kù eendi ndá 'duù ta ndá i-bààcì mì lo.

²⁴ Wò táánò a bàndò bà ziki ndá mbe ma có mì Mbíri,

ta ndá 'duù mì Mbíri,

ta ndá 'duù tí nó 'dáá gí náa áá táánò ziki ndú muu to tí nó nò.»

19

¹ Ye gii 'di 'bí i go kòcò ndá 'duù me mbè nó kù ɾe-ɾe ta bà 'dè có gí gbíri máa,

«À ùlù Mbíri!

'Válá, ta bà tòngbaà, ta wotí

a ndá i mì Mbíri mì ndoo,

² tacó yí kù waa có jáá ta yúcó.

Yí waa có míti vò niì tí nó táánò tí mbe kili ndá 'dakò, mbe volo to tí nó ta ngbà-'dakò gí nó gí.

Yí kèèndè mbelè ndá bòò mì wó tí Mbíri jì niì tí nó gí.»

³ Ye káká'i gii 'di kòcò ndá 'duù tí nó kù ɾe-ɾe ta bà 'dè có, máa «À ùlù Mbíri! Tacó ngúwu bà doo niì tí nó kù ya gí yaà ká kpòò ya tí.»

⁴ Bìndi ye gii ò ndá kpo 'duù tí nó zi'duù-gbaànjé-nje nà'ò, ta ndá nò tí nó nà'ò mbe kù dù á ɾègbà jàlàmbà nó 'buku gbíro ndú mí to kù ùlù Mbíri pí jàlàmbà máa, «Go-i-tí-nò, à ùlù Mbíri!»

Kàráma bà ko niì mì 'Viì-rómbo

⁵ Bìndi ye gii 'di kòcò 'duù kù 'dè có 'do pí jàlàmbà máa,

«Yo ùlù Mbíri mì ndoo,

yo tí ndá bòò mì wó 'dáá gí,

yo tí ndá mbe kù te duù míti wó 'dáá gí;

ndá kpo 'duù ta ndá 'viì.»

⁶ Ye káká'ì giì 'di i go kòcò ndá mbè 'duù nó kù nì gí gbí tù ye go wo ngo tí cùù-cùù nò, kù rēngà go gbí bà baraka i mì ngbàngbàrì nó, kù 'dè có máa,

«À ùlù Mbírì!

Tacó Mbe tí ndoo tí Mbírì mì ndoo, tí mbe bàkà ndá i 'dáá gí nó, kpónó a gba.

⁷ Ndoò dù ta tàkòcò ndoo pétékè'ì,

ndoo dùlù tí ndoo,

ndoo te rē wó gí yaà,

tacó rì bà ko nì mì 'Viì-rómbo co gí.

Nì mì wó 'viìndi tí wó gí.

⁸ À yuu jì yí a cèe ngbárángà bòngò, mbe ce go 'vì 'bì,»

(tacó cé-ce bòngò a mbó mì ndá tó i tí nó náa ndá 'duù mì Mbírì bàkà nò).

⁹ Dì basìlì tí nò giì 'dè có jì ye, máa, «Cu ndá có tí nó mí to: Ndá 'duù tí nó náa à tè'é tí ndú gí bà ko nì mì 'Viì-rómbo nó a ndá mbe tó pá.» Ye mà giì cu có tí nò gí, basìlì tí nò giì 'dè có jì ye, máa, «Ijìnò a ndá yúcó mì Mbírì.» ¹⁰ Bindi ye giì kucuku muungbó ye mí kùro basìlì tí nò, tacó wàa ye 'vì ùlù yí, káa yí giì 'dè có jì ye, máa, «Bàkà ña i tí nó lá! Ye a ka lo bòò, ye delè a ka ndá ná'vindí lo bòò go wò mbe kù zèè yúcó mì Jézù. Ùlù Mbírì!» Tacó yúcó mì Jézù a i mbe je wotí jì ndá mbe ma có mì Mbírì.

Mbe kù o cé-ce jùwádi

¹¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì ñò njekèjì tàrì ngàà, bindi ye giì ñò cé-ce jùwádi kù rò tìyò kà. Rē 'duù tí nó mbe kù o jùwádi tí nó nó a Jáá, ta 'bí a Yúcó, yí kù waa có ta yúcó, yí delè kù gò gó ta nderè. ¹² Ndá ñì rò wó kù zì gbí kù kélé go ngba wu. Yí giì leke ndá i-gba me mbè mítí muu wó; bindi áá giì cu 'bí rē mí tìro wó, náa 'bí 'duù mbe 'di gbí rē tí nó wálá, à káa yí. ¹³ Bòngò tí nó náa yí yuu nó bì ta mbelè. Bindi rē tí nó náa à kù tè ta é tí wó nó a, «Có-mi-Mbírì!» ¹⁴ Ye giì ñò ndá àsikèrì gbírì yuu ndá ngbárángà cèe bòngò ólé-ólé kù ko ta tàkò 'duù tí nó pí ndá cé-ce jùwádi delè. ¹⁵ Ndá có gbí nje wó zì go sizò tí i bà saaka ta ndá 'duù muu to tí nó, yí bà zogo ndú ta wotí; yí bà 'dò ndá nèbítì gbí giùù bà pee nèbítì ju kpo-tàkòcò mì Mbírì tí mbe bàkà ndá i 'dáá gí. ¹⁶ À giì cu rē mítí bòngò mì wó 'vii ta gbí lú kò wó, máa, «Gba-mi-ndá-kpo-kpò-gba, Mbe-tí-ndá-mbe-tí-ndá-'duù.»

¹⁷ Bindi ye giì ñò 'bí basìlì kù rò tìyò muu rì kù tè'é tí ndá nuù mbe kù o có gbí pípirì á tàrì 'dáá gí ta kòcò wó ngéé gí yaà, máa, «Yo gí, yo kili tacó bà zò gbolò kò-njewu mì Mbírì, ¹⁸ gí bà zò yá ndá kpo-kpò gba, ta yá ndá gba gó, ta yá ndá ngáángbá 'dakò, ta yá ndá mbe o ndá jùwádi, ta yá jùwádi mì ndú ta yá ndá 'duù 'dáá gí: ndá i-zógó-zogo ta ndá 'duù ñnò náa ndú me ndá i-zógó-zogo lá, ndá kpo 'duù ta ndá 'viì.»

¹⁹ Ye delè giì ñò ndá kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tìro wó nó, ta ndá kpo-kpò gba muu to tí nó, kili ta ndá àsikèrì mì ndú tacó bà tè 'duù tí nó mbe kù ki tí wó pí jùwádi nó, ta ndá àsikèrì mì wó, ta gó. ²⁰ Káa gó giì co gbí ñò ndá kàzà tí nó ta sú mbe 'dòkò có mì wó tí mbe bàkà ndá serè kù ee ta ndi ndá 'duù tí nó mbe ka mbó mì kàzà tí nó mí tìro ndú, mbe kù ùlù sùrà wó nó gí. Bindi áá giì 'vaka ndú sósò'ò tí wu ndú gí tà kápá wu kpò-kpò-tè-lii mbe kù doo. ²¹ Bindi 'duù tí nó mbe ki tí wó pí jùwádi nó

giì ziki sè ndâ 'duù mì ndú ta sizò, sizò tí nó náa yí ziki ta ndú nò gi 'do gbí nje wó; bindi ndâ nuù 'dáá gi giì zò bà yè tí ndú cee mítí ndâ ku ndú.

20

Ndoò álifi gbaànjé

¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì nò 'bí basili kú gi 'do gbíri gi to ta i bà njaanga nje giùù tí nó ta ndòngbú tà wálá nó, giì je kpùrù'vù ginjiri 'bí wó. ² Basili tí nó giì zèè gbù kàzà tí nó mbe je kòzò tí kàzàngo, tí giùù kpoo tí nó, tí mbe Vò-'duù-tí-nò, delè tí Gba-wàtà nó, bindi yí giì ẹre yí, tacó wàa yí 'ví dù gbí wú ta ndoò 1,000, ³ yí mà giì ẹre kàzà tí nó gi, yí giì te yí gbí ginjiri 'va mí gbí giùù tí nó ta ndòngbú tà wálá nó, bindi yí giì nè nje giùù rítí gi tàkò wó. Tacó wàa, yí 'ví ee ta ndi ndâ 'duù káká'i lá, yee tí o bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nò, má kòzò gi, à 'ví giì njaanga yí 'do gbí wú ta làmbu o nji'dí.

⁴ Ye mà giì zeke'o, ye giì nò ndâ jàlàmbà, ta ndâ 'duù tí nó náa à bàkà ndú tí ndâ mbe waa có nó kú ki tí ndú pí ndâ jàlàmbà tí nó. Ye delè giì nò ndâ lílí ndâ 'duù tí nó náa áá táánò saaka miři ndú muu to tí nó tacó bà 'dè yúcó gítí Jézù, delè tacó bà ma có mì Mbíri, mbe biya bà ùlù kàzà tí nó gi, delè mbe biya bà ùlù cè tí wó gi, mbe ka mbó mì wó mí tìro ndú lá, ndú delè ka mítí 'bì ndú lá nó. Ndú 'vala ndi ndú gi, bindi ndú giì dù tí ndâ kpo-kpò gba ta ndâ Bindi-Mbíri ta ndoò 1,000. ⁵ Nìno a kpédélé bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú. Sè ndâ 'bí ku 'vala ndi ndú lá, yee tí o bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nò. ⁶ Ndâ 'duù nìno mbe 'vala ndi ndú 'do gbí muu'dú ndú gbí kpédélé o bà 'vala ndi ndâ ku 'do gbí muu'dú ndú nò, a ndâ mbe tó pá, ndú delè a ndâ tó 'duù, náa wotí bà ziki ndú bà dù tí ku tí nó kèji káká'i nó wálá. Ndú bà dù tí ndâ bu-Mbíri mì Mbíri, ndú bà dù tí ndâ bu-Mbíri mì Bindi-Mbíri, ndú delè bà dù tí ndâ gba ta ndâ Bindi-Mbíri ta ndoò 1,000.

Bà co giì nò Gba-wàtà

⁷ Áá bà njaanga kàzà tí nó 'do gbí zàà à bindi bà cee ndâ ndoò tí nó 1,000 nó. ⁸ Tacó wàa, yí 'ví ya gi bà eendi ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gi; yí delè 'ví ya gi bà kili ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gi, ndâ Gógi ta ndâ Mágógi, go tùmèrè gítí bà tè Mbíri ta wó. ⁹ Ndú giì 'vèè cee muu to tí nó gi, ndú giì se bàndò bà dù ndâ 'duù mì Mbíri, tí tó gbata mì Mbíri 'dee gi. Káa wu giì nì gítí ndú 'do gbíri, wu tí nó giì miì ndú gi. ¹⁰ Káa à giì 'va mbe eendi ndâ 'duù gítí gó ta Mbíri nò mí tà gbolò wu kpò-kpò-tè-lii tí nó náa á 'vaka ndâ kàzà tí nó ta gbolò 'bèè kà tí muu wó nó, ta sù mbe 'dòkò có mì wó, mí tà nó. Ndú bà dù gbí gbolò sé'i kà ta síi gbí wálá dúú bà ya tí.

Ndòngbú bà waa có

¹¹ Ye mà giì zeke'o, ye giì nò gbolò cé-ce jàlàmbà ta 'duù pí, bindi ye giì nò ndâ to ta tàrì ta'va 'do kùro 'duù tí nó gi, káa ye giì nò bàndò tí nó náa ndú ta'va ya gítí nó lá. ¹² Káa ye giì nò ndâ ku, ndâ kpo-kpò 'duù, ta ndâ táangbà 'duù kù rò tìyò kùro jàlàmbà. Áá giì njaanga ndâ 'bí wàràgà, à delè giì njaanga wàràgà mì ndâ 'valá. Bindi à kú giì waa có mítí ndâ ku 'vii ta ndâ ọ́ i tí nó náa ndú táánò kú bàkà muu to tí nó, á go có tí nó náa áá táánò cu mí gbí ndâ wàràgà tí nó nó. ¹³ Ye mà giì zeke'o, ye giì nò ndâ 'duù nìno mbe cì mí tà ngo, ta ndâ ku nìno náa à duu ndú dúú-duu

nó, 'vala ndi ndú 'dáá gí, bindi à kú gii waa có mítí ndú 'vii ta ndá i tí nó náa ndú táánò bàkà si ndú tí wu ndú nó. ¹⁴ Bindi à gii 'vaka ndá Ku, ta 'Bá mì ndá ku mí tà gbolò wu kpò-kpò-tè-lii. Gbolò wu tí nó a bà só bà cì ku. ¹⁵ Káa áá táánò má cu rè 'duù mí gbí wáràgà mì ndá 'válá lá, à kú 'va yí mí gbí gbolò wu kpò-kpò-tè-lii tí nó.

21

Ndá ngú tàrì ta ngú to

¹ Ye mà gii zeke'o ye gii òò ngú to, ta ngú tàrì, tacó ndá kpédélé to, ta kpédélé tàrì ta'va gí, ngo delé wálá. ² Ye bà-i-nò gii òò ngú Jèrùzàlémè, tí gbolò gbata tí nó náa à kaa mò jì Mbírì gí nó, kú gí 'do gbírì mì Mbírì go ngú nì mbe zaa gí kú ya gí mì 'dakò mì wó nó. ³ Bindi ye gii 'di kòcò 'duù kú 'dè có ta kòcò wó ngéé gí yaà pí jàlàmbà, máa, «Ijò nò, Mbírì gí ta 'bá mì wó gí gbí òkò tí ndá 'duù gí, yí kèjì gí bà 'vala gbí òkò tí ndá 'duù, ndá 'duù bà dù tí ndá 'duù mì wó, bindi yí bà dù tí Mbírì mì ndú; yí tí Mbírì bà dù ngbé mì ndú ta ndá 'duù. ⁴ Yí bà dù tí mbe toṛo ngo-ṛo 'do tà ṛo ndá 'duù; ku káká'i bà dù wálá, ndá bà tè kò'o, ta bà wa gbi, ta sé'i, káká'i bà dù wálá; tacó ndá ká i tí nó táánò kùṛo nó ndii ya gí.»

⁵ Bindi 'duù tí nó mbe ki tí wó pí jàlàmbà nó gii 'dè có jì ye máa, «Ijò ye bàkà ndá i tí ngú ndú 'dáá gí.» Yí gii 'dè 'bí có jì ye káká'i, máa, «Cu ndá có tí nó, tacó ndú a ndá yúcó náa 'duù 'ví tee njembí wó á mítí ndú.» ⁶ 'Bí có náa yí gii 'dè jì ye gbí ndò muu ñinò éno máa, «À cee gí! Ye a kpédélé'i; ye delé a ndòngbú i, ye a bà 'bità ndá i; ye delé a bà yee nje ndá i. Ye bà cu ngo jì 'duù ñinò ta go ngo tí wó nó 'do bàndò bà 'va ngo 'válá sínò. ⁷ I-namebe náa ye bà jè jì 'duù ñinò mbe kpò nje wò i gí nó a bà dù ye tí Mbírì mì wó, bindi 'duù tí nó bà dù tí 'vii mì ye. ⁸ Káa, à má gítí ndá 'duù ñinò tí ndá mbe gúku, mbe biya bà tee njembí ndú mítí Mbírì gí, tí ndá vóló-voló 'duù, ta ndá mbe zi ku, ta ndá vo-vò mbe nó vò ndò, ta ndá mbe yeè, ta ndá mbe ùlù ndá sú mbírì, gii jè ndá mbe 'vérè, 'dáá gí, bàndò mì ndú a i gbí gbolò gó wu, ñinò bà dù tí bà só bà cì ndú nó.»

Ngú Jèrùzàlémè

⁹ 'Bí basillì gbaànjé 'do gbí òkò tí ndá basillì tí nó táánò vò-nje só mbe vaka ndá ndòngbú ndá ña ñi nó'o nó gii tè'é tí ye, máa, «Gí, waa ye 'ví túbà tí ngú Nii tí nó tí nawú 'Vii-rómbo nó jì wò.» ¹⁰ Basillì tí nó bà-i-nò gii te ye ta wotí mì Bèrì ya tí gí pí 'bí njá gú. Bindi yí gii túbà Jèrùzàlémè tí tó gbata mì Mbírì kú gí gí 'do gbírì ¹¹ ta ngba Mbírì ngbézé-ngbeze-ngbézè. ¹² À gii bì gí takò a gbolò ndùgù mbe me njà ngéé gí yaà ta ndá njekejì tí muu'bi-nje só, ta ndá basillì kú ù ndá njekejì ndùgù tí nó; bindi áá gii cu rè ña ndá 'vii mì Ìziriyèlì muu'bi-nje só mítí ndá njekejì ndùgù tí nó muu'bi-nje só nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí. ¹³ Ndá njekejì ndùgù ta'ò mò gí ngbóngbó, ta'ò mò gí gbí'dè, ta'ò mò gí wáá, bindi ta'ò mò gí tàbú. ¹⁴ À sè tà ndùgù gbata tí nó ta ndá díí muu'bi-nje só, náa à cu rè ndá tú mì 'Vii-rómbo mítí ndú gbaànjé-gbaànjé 'dáá gí.

¹⁵ Basillì tí nó táánò mbe kú 'dè có ta ye nó zèè mí 'bi wó a i bà 'vii i náa à bàkà 'do tí dá'bi, tacó bà 'vii ta gbí gbata, ta ndá ndùgù gbata, ta ndá njekejì ndùgù gbata. ¹⁶ Basillì tí nó mà gii 'vii cikii ndùgù, ta còmuu có tà'i, ta tà kpalá gí yaà, yí gii 'de ndú 'dáá 'vii ká 'vii, 1,500 méyili. ¹⁷ Yí

mâ giì 'vii mí su-sú ndùgù go bà 'vii i mì ndâ 'duù nó, à giì gí a sáá 'bì wó 144. ¹⁸ À bì su-sú ndùgù gbata tí nó ta 'bí ña duù ta kútí cèkè-cèkè éno, bindi à giì bì ndâ 'bá gbí ta 'bí ña ngbáràngà dá'bì náa à kù zeke'o co gbí lu gí. ¹⁹⁻²⁰ À giì rẹ̀gè bà sè ndùgù gbata tí nó ta ndâ banga tende ña duù muu'bi-nje só. ²¹ À giì bàkà ndâ i bà nè ndâ njekeji ndùgù tí nó 'dáá gí 'do tí 'bí ña banga ó duù mbe kpóló-kpolo, gbèe njekeji ta gbèe kpâ-duù, gbèe njekeji ta gbèe kpâ-duù. Bindi à giì bàkà ndâ kpokeji tí nó mbe co gbí u gbata nó 'dáá gí ta cèe dá'bì náa à kù zeke'o lu gbí gí.

²² Ye ò 'bá-Mbíri gbí gbata tí nó lá, tacó ndâ Mbe tí ndoo tí Mbíri mbe bàkà ndâ i 'dáá gí, ta 'Vii-rómbo, a ndâ 'bá-Mbíri kà. ²³ Nèté mì ndâ 'duù gbí gbata tí nó ta ngba ri wálá, nèté mì ndú delè ta ngba pi wálá, tacó Mbíri kù tòngbaa kà, bindi 'Vii-rómbo a kùpò bà tù wu mì ndâ 'duù kà. ²⁴ Gbata tí nó bà tòngbaa ji ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí, bindi ndâ kpo-kpò gba muu to tí nó bà ya gí bà tubà ndâ i ma mì ndú mí gbí. ²⁵ Ndâ njekeji ndùgù gbata tí nó bà dù ká nga-ngàa ta ri 'dáá gí, o delè jé gí bà bèè ká wálá. ²⁶ Ndâ 'duù muu to tí nó bà ya ta ndâ kpo-kpò i mì ndú gí kà. ²⁷ 'Bí i ñinó náa yí me cèe i lá nó gí bà dí ká wálá, 'duù ñinó mbe kù bàkà ndâ i-nò, delè tí mbe kù 'dè 'vére nó, delè bà 'dò kò wó mí ká wálá. À káa ndâ 'duù ñinó náa à cu rẹ̀ ndú mí gbí wáràgà 'válá mì 'Vii-rómbo gí nó ká bà ri gí gbí gbata tí nó.

22

¹ Bindi basili tí nó giì tubà pù ngo 'válá ta ngo gbí ngbáràngà'i ta ña wálá kù 'va 'do pí ndâ jàlàmbà mì Mbíri, ta jàlàmbà mì 'Vii-rómbo, ² kù i ngèlè co gbí u gbolò kpokeji gbí gbata; ndâ mù-'válá sósò'ò giì kù mí tí ngo tí nó, gbaànjé tito kè'bi, gbaànjé kè'bi. À gbí gbèe mù a ndâ ndo mù muu'bi-nje só; gbèe mù kù ri a ndo mù gbaànjé gbí pi. Ndâ kpâ mì ndâ mù tí nó a yeè tacó tí ndâ ña ndâ 'duù muu to tí nó 'dáá gí. ³ 'Duù ñinó náa Mbíri i ñà míti wó gí nó bà dù gbí gbata tí nó gbaànjé wálá, à káa ndâ jàlàmbà mì Mbíri, ta jàlàmbà mì 'Vii-rómbo, ta ndâ bòò mì Mbíri ká bà dù kù ùlù yí kà. ⁴ Ndâ bòò mì Mbíri nó bà ñò gbíro wó, bindi áa bà cu rẹ̀ wó mí tịro ndú. ⁵ O bà bèè gbí gbata tí nó káká'i wálá; nèté mì ndâ 'duù kà bà dù ta ngba wu nje kùpò wálá, nèté mì ndú delè bà dù ta ngba ri wálá, tacó Mbe tí ndoo tí Mbíri bà dù tí ngba'o mì ndú, bindi ndú bà dù tí ndâ gba mbe kù zogo to tí nó dúú bà ya tí.

Bà gí Jézù

⁶ Basili tí nó bà-i-nò giì 'dè có ji ye éno máa, «Ndâ có tí nó a ndâ yúco ta kponje gítí ndú wálá, náa Mbe tí ndoo tí Mbíri tí mbe kù je Bèri ji ndâ mbe ma có mì wó tuu ta basili mì wó, gí bà tubà ndâ i tí nó kpónó-kpónó kèji gí bà bàkà tí nó ji ndâ bòò mì wó, ⁷ máa, «Wélégi, yo kojo muu yo, máa, ye kpónó-kpónó kèji nò.» 'Duù ñinó mbe kpolo tí ndâ có mì ndâ mbe 'dòkò có mì Mbíri náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó a mbe tó pá.»

⁸ Ye tí Jòvànì a 'duù ñinó mbe 'di ndâ có tí nó gí, ye delè ñò ndâ i tí nó gí. Ye mà giì 'di ndâ có tí nó 'dáá gí, ye delè mà giì ñò ndâ i tí nó 'dáá gí gí, ye giì kucuku muungbó ye mí kùro basili tí nó mbe tubà ndâ i tí nó ji ye ò, wàa ye 'ví ùlù yí, ⁹ káa yí giì 'dè có ji ye máa, «Bàkà i tí nó lá! Ye ngbá ká a bòò mì Mbíri go yo ta ndâ ná'vindi lo tí nó mbe kù ma có mì

Mbíri, ta ndá 'duù ñinó 'dáá gí mbe kú kpolo tí ndá có tí nó náa wò cu mí gbí wáràgà tí nó, nô. À ùlù Mbíri.»

¹⁰ Basìlì tí nó gii 'dè có ji ye káká'i máa, «Nè ndá có mì Mbíri náa à cu mí gbí wáràgà tí nó mí gbí kùrú lá, tacó o dooko gí. ¹¹ Si mbe bàkà vò i 'ví ya gí kùro ta bà bàkà vò i; si zu 'duù 'ví ya gí kùro ta bà dù tí zu 'duù; 'duù ñinó jáá kùro Mbíri nó 'ví ya gí kùro ta bà dù tí 'duù jáá kùro Mbíri; waa tó 'duù 'ví ya gí kùro ta bà tí tó 'duù kùro Mbíri.»

¹² «Yo kpolo tí yo máa ye kèjì kpónó-kpónó; ye kèjì ta mboo tàkò ndá nèté mì yo go ñinó náa a tí nó ji yo. ¹³ Ye a kpédélé i, ye delè a ndòngbú i; ye a kùro tèmè, káa ye delè a ndòngbú tèmè; ye a bà 'bità i, káa ye delè a bà yee nje i.»

¹⁴ Ndá mbe caka ndá bòngò mì ndú ngbàrángà'i a ndá mbe tó pá, tacó ènò, áá mì ndú a yúcó tacó bà zò ndo mù tí nó mbe kú je 'válá ji ndá 'duù ènò, delè tacó tacó waa ndú 'ví 'de ta kpokèjì bà rì gí gbí gbata co tí njekèjì ndùgù. ¹⁵ À kú dù á sè á kapí ndùgù a ndá voló-volo 'duù, ta ndá mbe yeè, ta ndá mbe nò vò ndò, ta ndá mbe zi ku, ta ndá mbe ùlù ndá sú mbíri, gii je ndá 'duù ñinó 'dáá gí ta go bà bàkà ndá i ñinó mbe 'vii ro 'bá lá tí ndú nó.

¹⁶ «Ye tí Jézù tuu basìlì mì ye ta yúcó tí nó ji yo tí ndá mbe kú kili ta ẹ̀ ye. Ye a 'vii-gù Dàvidè tí gbolò gba, ye delè a dòngú mbe tòngbaa ta nje yé.»

¹⁷ Ndá Bèri ta ngú Nii kú tè'è tí máa, «Gì .» Káa 'duù ñinó mbe 'di có tí delè 'ví tè'è Jézù, «Gì !» Waa 'duù ñinó ta go ngo tí wó nó delè 'ví gí , si 'duù ñinó ta go bà njù ngo tí wó nó 'ví njù ngo tí nó mbe kú je 'válá nó sínò.

Bà gbo nje có

¹⁸ Ye kú ci yo tí ndá 'duù tí nó mbe 'di ndá có mì Mbíri náa à cu mí gbí wáràgà tí nó nó, máa, 'duù má suu kò mítí 'bí có tí nó, Mbíri bà suu kò mítí ndá nji nò'o tí nó náa à 'dè có gítí ndú gbí wáràgà tí nó nó mítí 'duù tí nó, ¹⁹ káa 'duù má ne tí 'bí có gbí wáràgà có mì Mbíri nó, Mbíri bà si 'duù tí nó 'ví zò ndo mù tí nó mbe kú je 'válá ji ndá 'duù náa à 'dè có gítí gbí wáràgà tí nó nó, wálá, Mbíri delè bà si 'duù tí nó 'ví ya gí gbí gbata mì wó tí Mbíri náa à 'dè có gítí gbí wáràgà tí nó nó, wálá.

²⁰ 'Duù tí nó tí mbe kú 'dè yúcó gítí ndá i tí nó nó kú 'dè có máa, «Ye kèjì kpónó-kpónó ta kponje gítí wálá.» Go-i-tí-nò! Gí , Mbe tí ye Jézù!

²¹ Ye kú 'deke tí ye máa, Mbe tí ndoo Jézù 'ví bàkà nambeè ji yo 'dáá gí.